T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

KUTBÜDDİN İZNİKÎ'NİN RÂHATÜ'L-KULÛB ADLI ESERİ (1b-81a)

METİN-İNCELEME-SÖZLÜK DİZİNİ

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

AYŞE MURAT

İstanbul, 2022

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

KUTBÜDDİN İZNİKÎ'NİN RÂHATÜ'L-KULÛB ADLI ESERİ (1b-81a)

METİN-İNCELEME-SÖZLÜK DİZİNİ

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan:

AYŞE MURAT

Öğrenci No: 1955096003

Orcid ID: 0000-0002-3501-2349

Danışman:

Dr. Öğr. Üyesi Ali ŞEYLAN

İstanbul, 2022

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum "Kutbüddin İznikî'nin Râhatü'l-Kulûb adlı eseri (1b-81a) (Metin-İnceleme-Sözlük Dizini)" başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını, patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 17.06.2022

Ayşe MURAT

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

17..06/2022

Enstitümüz ***Türk Dili ve Edebiyatı*** Anabilim Dalı ***Türk Dili ve Edebiyatı*** Programı yüksek lisans öğrencilerinden ***1955096003*** numaralı *Ayşe MURAT*'ın "Beykent Üniversitesi Eğitim-Öğretim Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak Enstitümüze teslim ettiği ***"Kutbüddin İznikî'nin Râhatü'l-Kulûb Adlı Eseri (1b-81a) (Metin-İnceleme-Sözlük Dizini)"*** konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 24/05/2022 tarih ve 2022/21 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince 45 dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ***"OYBİRLİĞİ"*** ile ***"KABUL"*** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 2 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi A*** ŞE***
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Ma*** YU***
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Er*** AY***
(Milli Savunma Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Ayşe MURAT

Danıışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Ali ŞEYLAN

Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2022

Alanı : Türk Dili ve Edebiyatı

Anahtar Kelimeler : Râhatü'l-Kulûb, Kutbüddin İznikî, Eski Anadolu Türkçesi, Sözlük Dizini

ÖZ

KUTBÜDDİN İZNİKÎ'NİN RÂHATÜ'L-KULÛB ADLI ESERİ (1b-81a) METİN-İNCELEME-SÖZLÜK DİZİNİ

Râhatü'l-Kulûb, kalpleri rahatlatan anlamına gelmektedir. Sultan Bayezid döneminde İznik'te yaşayan âlim ve mutasavvıf Kutbüddin İznikî tarafından kaleme alınmıştır.

Râhatü'l-Kulûb, fıkıh, kelâm ve tasavvufun sentezlendiği bir eserdir. Metin dil özellikleri yönüyle Eski Anadolu Türkçesi dönemine aittir.

Çalışmamızın amacı tarihi metinleri ve müelliflerini gün yüzüne çıkarmak ve bu dil yadigârlarının yazıldığı devrin dil özellikleri, kelime hazinesi hakkında bilgi sahibi olmaktır.

Çalışmamızın kapsamı ve içeriği dört ana başlık altında değerlendirilecektir. Öncelikli olarak eser ve müellifi hakkında bilgiler verilecektir. İkinci aşamada ise metin inceleme yapılacak; metinde geçen Türkçe kelime ve eklerde ünlülerin yazılışı, anlam ve yapılarına göre cümleler örnekler gösterilerek ortaya koyulacaktır. Üçüncü aşamada metin transkripsiyon (çevriyazı) alfabesiyle yazılacaktır. Son aşamada ise metnin kelime hazinesini ortaya koymak amacıyla sözlük dizini yapılacaktır. Sözlük dizinin devamında kişi adları dizini de oluşturulmuştur. Metinde yer almakta olan Arapça ibârelerle ilgili bazı notlar tez çalışmasının sonuna eklenmiştir.

Çalışmanın sonunda; sonuç bölümüyle beraber, çalışmada başvurulan kaynaklara, eklere ve öz geçmişe yer verilmiştir.

Name and Surname : Ayşe MURAT
Supervisor : Dr. Lec. Ali ŞEYLAN
Degree and Date : Master's Thesis, 2022
Major : Turkish Language and Literature
Key Words : Râhatü'l-Kulûb, Kutbüddin İznikî, Turkish Language, Old Anatolian Turkish, Dictionary Index

ABSTRACT

KUTBÜDDİN İZNİKÎ'S RÂHATÜ'L-KULÛB NAMED WORK (1b-81a) TEXT-EXAMINATION-DICTIONARY-INDEX

Râhatü'l-Kulûb means that merciful for hearts. It is written by Kutbüddin İznikî who was scholar and sufi. He lived in İznik era of Sultan Bayezid.

Râhatü'l-Kulûb is synthesised of islamic law, word and sufism. Text language belongs to Old Anatolian Turkish style.

The purpose of work is to bring forth historical texts and its writers. Also have knowledge of language of their period and its vocabulary form.

Our work's scope and content will be evaluated under four main topics. First of all, there will be provided information about text and its writers. Secondly, there will be made an examination for text. There will be exhibited Turkish language on text and also will define vowel of Turkish vocabulary and its shape with using example within sentences. When thirdly, text will be written as a transcription alphabet. Final phase will be consisting of a vocabulary index in order to exhibit vocabulary. Person's name index is constituted afterwards vocabulary index. Some notes of Arabic expressions are added to the end of the text.

At the end of work, with conclusion, mentioned reference of sources, appendexes and resume in the present study.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ

ABSTRACT

İŞARETLER ..... **iii**

KISALTMALAR ..... **iv**

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ ..... **v**

SÖZLÜK ..... **vi**

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KUTBÜDDİN İZNİKÎ'NİN HAYATI **3**

2. KUTBÜDDİN İZNİKÎ'NİN ESERLERİ **4**

3. RÂHATÜ'L-KULÛB **5**

İKİNCİ BÖLÜM

1. ESERİN İMLÂ ÖZELLİKLERİ **7**

1.1. Türkçe Kelime ve Eklerde Ünlülerin Yazılışı 7

1.1.1. A Ünlüsü 7

1.1.2. E Ünlüsü 8

1.1.3. I Ünlüsü 9

1.1.4. İ Ünlüsü 11

1.1.5. O Ünlüsü 12

1.1.6. Ö Ünlüsü 13

1.1.7. U Ünlüsü 13

1.1.8. Ü Ünlüsü 15

2. METİNDE GEÇEN CÜMLELERİN YAPI VE ANLAM BAKIMINDAN İNCELENMESİ **16**

2.1. Yapı Bakımından Cümleler 16

2.1.1. İsim Cümlesi 16

2.1.2. Fiil Cümlesi ……....…..... 16
2.1.3. Şartlı Birleşik Cümle 17
2.1.4. Ki'li Birleşik Cümle 17
2.1.5. İç İçe Birleşik Cümle 17
2.1.6. Girişik Birleşik Cümle 18
2.2. Anlam Bakımından Cümleler ……..... 18
2.2.1. Olumlu Cümle ……..... 18
2.2.2. Olumsuz Cümle ……..... 18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU (ÇEVRİYAZI) METİN …… **19**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK DİZİNİ …….. **228**

KİŞİ ADLARI DİZİNİ ……..... **659**

ARAPÇA İBÂRE NOTLARI **664**

SONUÇ ……..……..…..……....……. **677**

KAYNAKÇA ……..... **679**

EKLER
Ek-1: Metnin Tıpkı-Basımı .....……..... 681

İŞARETLER

-	: Fiile bağlanmayı gösterir.
+	: İsme bağlanmayı gösterir.
?	: Okunuşunda veya anlamında şüphe olunan kelimeleri gösterir.
[=]	: Arapça ibârelerin anlamını gösterir.
001b/1	: / işaretinden önceki kısım sayfa numarasını, sonraki kısım ise satır numarasını gösterir.

KISALTMALAR

a.g.m.	**:** Adı geçen makale
a.g.md.	**:** Adı geçen madde
Ar.	**:** Arapça
C.	**:** Cilt
EAT	**:** Eski Anadolu Türkçesi
Far.	**:** Farsça
Fr.	**:** Fransızca
Hz.	**:** Hazreti
İt.	**:** İtalyanca
krş.	**:** Karşılaştırınız
No.	**:** Numara
s.	**:** Sayfa
Sans.	**:** Sanskritçe
(s.a.v.)	**:** Sallalahu Aleyhi ve Sellem
Soğd.	**:** Soğdca
T.	**:** Türkçe
Yun.	**:** Yunanca

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, ā, e, ı, i, o, ö, u, ü	ض	ż, ḍ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p, b	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	s̱	غ	ġ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç, c	ق	ḳ
ح	ḥ	ك	k, g, ñ
خ	ḫ	ل	l
د	d	م	m
ذ	ẕ	ن	n
ر	r	و	v, o, ö, u, ū, ü
ز	z	ه	h, e, a
س	s	ى	y, ı, i, ī, ā
ش	ş	ء	ʾ
ص	ṣ		

SÖZLÜK

Dizin: Bir kitabın veya derginin kişi, konu, yer adı vb. bakımından içindekileri yer numarasıyla belirten ve eserin arkasında yer alan alfabetik liste, endeks, indeks, fihrist.

Eski Anadolu Türkçesi: 13 ve 15. yüzyıllar arasında Oğuz Türklerinin Anadolu'da kendi lehçelerine göre geliştirdikleri yazı dilidir.

İbâre: Bir düşünceyi anlatan bir veya birkaç cümlelik söz.

İmlâ: Bir dilin kelimelerini doğru yazma bilgisi, yazım

Transkripsiyon: Bir metnin fonetik özelliklerini gösterebilen çeşitli işaretlere sahip yazı şekli, çevriyazı.

GİRİŞ

Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinden sonraki süreçte hazırlanan eserlerin içeriği genellikle İslamiyet'i, tasavvufu, dini öğretileri barındırmaktadır. Üzerinde çalıştığımız Kutbüddin İznikî'nin on beşinci yüzyılda kaleme aldığı Râhatü'l-Kulûb adlı eserinin muhtevası bu yönüyle önemli bir yere sahiptir. Eser ilmihal geleneğini sürdürerek o dönemin insanlarına ilham kaynağı olmuştur.

Mensur eserin tamamı 131 varaktan oluşmaktadır. Çalışmada 1b-81a sayfa aralığındaki Arap harfli metin transkripsiyon alfabesine göre Latin harfli olarak okunmuştur. Metinde geçen Arapça ibârelere ait kırmızılı yerler Latin harfliye çevrilirken bold ve italik olarak yazılmıştır. Eserin incelenen bölümünde genel olarak İslam'ın beş şartı âlimler ve Peygamberimizin (s.a.v.) öğretileri üzerinden örnekler verilerek anlatılmıştır. Bununla beraber insanların iyi huylar edinmesini, kötü huylardan uzak durulması gerektiği de sık sık tavsiye edilmiştir. Bahsi geçen tüm konular ayet ve hadislerle desteklenmiştir.

Tarihî eserlerle ilgili yapılan incelemelerde eserin günümüz alfabesine dönüştürülmesi ve günümüz Türkçesine aktarılmasının yanında metnin dili üzerinde çalışma yapılması ve sözlüğünün ortaya konulması da büyük önem arz etmektedir. Böylelikle metnin yazıldığı dönemin dili ve kültürü ile ilgili bilgi sahibi olma şansı da elde edilmektedir.

Râhatü'l-Kulûb adlı çalışmamızın dil bilgisi ve imlâ özelliklerinden bahsetmeden önce, müellifi Kutbüddin İznikî'nin hayatı ve eserleriyle ilgili bilgi verilmiştir.

Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini barındıran eser, anlatım yönüyle sade ve anlaşılırdır. İçerisinde kullanılan bazı kelimeler günümüz Türkçesinde kullanılmayan arkaik kelimelerdir. Her ne kadar EAT dönemi eseri olsa da kelime hazinesi bakımından Arapça ve Farsça kelimeler de oldukça fazladır. Arapça ve Farsça kelimelerle kurulan tamlamalara çokça yer verilmiştir. Metin bu yönüyle incelemeye değer bulunmuştur.

Tez çalışmamızda eserin imlâ, yapı ve anlam özellikleri şu yönleriyle tasnif edilmiştir:

1. Türkçe kelime ve eklerde ünlülerin yazılışı,
2. Eserde yer alan yapı bakımından cümle örnekleri,
3. Anlam bakımından cümle örnekleri.

Çalışmamızın imlâ, yapı ve anlam özelliklerinin incelemesinin kısa tutulmasının sebebi, çalıştığımız metnin oldukça hacimli olmasıdır. Yaptığımız seçkide en göz alıcı ve çarpıcı örneklere yer verilmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KUTBÜDDİN İZNİKÎ'NİN HAYATI

Kutbüddin İznikî, tam adıyla Muhammed İbn Muhammed el-İznikî, Kutbüddinzâde diye bilinen oğlu Mehmed İznikî'nin İhticâcu Âdem maʿa Mûsâ isimli risâlesinde vermiş olduğu bilgiler ışığında müellifin Niğde'de doğduğu, sonrasında buradan İznik'e göç ettiği anlaşılmaktadır.

İlk tahsilini devrin âlimlerinden olan kendisinin "üstâd-ı kâmil" diye bahsettiği Osmanlı veziri Hasan Paşa ve Molla Fenarî gibi âlimlerden almıştır. Kutbüddin İznikî'nin eğitim aldığı dönem, Yıldırım Bayezid ve Timur arasındaki çekişmelerin sonucunda Osmanlı Devleti'nin on senelik fetret dönemine denk gelmiştir. Bu karışıklıkların sonucunda ilmî çalışmalara gereken önemi vermemesine sebep olmuştur. Şerʿi ilimlere vukufundan ve tasavvuf yolunda önemli dereceler elde ettiği bilinmektedir. Ayrıca Evliya Çelebi onun Bayramiyye şeyhlerinden olduğunu yazmıştır. Evliya Çelebi'nin başka bir ifadesinde İznik'te bir âsitânesinin olduğunu ve tarikat işlerini burada devam ettirdiği anlaşılmaktadır.[1]

Yıldırım Bayezid'in Timur'a esir düşmesi sonucu Bayezid'in oğulları arasına fitne sokulmuş, bunlardan bir kısmı tahta geçme hevesi içinde Timur'a bağlılığını bildirmek için adeta yarışa girimişlerdir. Bu süre zarfında da her biri halkın saygın kişileri olarak bilinen ulemayı, Timur'a elçi olarak göndermişlerdir. Îsâ Çelebi'nin elçiliğini Kutbüddin İznikî yapmıştır.[2] Timur'un onun vasıtasıyla Îsâ Çelebi'ye kemer, külâh ve çeşitli hediyeler gönderdiği kayıtlara geçmiştir.

İznikî'nin ilmî kişiliğinin şekillenmesinde temel oluşturan önemli faktörlerden biri Anadolu fikir ve bilim ortamı, biri hocası olan ilk Osmanlı müderrislerinden Davud el-Kayserî ve övgüyle bahsettiği hocası Alaeddin Esved'in oğlu Hasan Paşa olmuştur. İznikî fıkıh alanında Hanefîliğin savunuculuğunu yapmış ki eserlerinde de bunu bâriz bir şekilde göstermiştir. Örneğin, Mukaddime'de diğer mezheplerden "Onlar şöyle diyor.", Hanefî mezhebi için ise "Bizim mezhebimizde böyledir."

---

[1] Evliya Çelebi, Seyahatnâme (C.II), İstanbul, 1314-18, s. 42.
[2] Alimujiang Atawula, Kutbuddin İznikî'nin "Mukaddime" Adlı Eserinin Tahkik ve Tahlili, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 2007, s. 4.

şeklinde ifâdeler kullanmıştır. Hocaları, içinde bulunduğu kültürel birikim ve kullandığı muteber kaynaklar buna iten sebepler arasında gösterilebilir.[3]

Kutbüddin İznikî 8 Zilkade 821'de (7 Aralık 1418) İznik'te vefat etmiştir. İznik'teki zâviyesine defnedilmiştir. Kabri üzerindeki üstü kubbeli dört köşe yapılan türbe ile hemen yanındaki Şeyh Kutbüddin Camii'nin XV. yüzyılda inşa edilen yapılar olduğu bilinmekle beraber kim tarafından inşa edildiği tam olarak bilinememektedir.

2. KUTBÜDDİN İZNİKÎ'NİN ESERLERİ

Kutbüddin İznikî'nin eseleri hakkında farklı bilgiler mevcuttur. Bilinen, mevcut olan beş tane eseri vardır:

1. Tefsîrü'l Kur'ân (Tefsîru Kutbuddîn): Tam nüshası tespit edilemeyen ve kaç cilt olduğu bilinmeyen bu Arapça tefsirin II. cildi İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'ndedir. Nisâ ve Mâide sûrelerinin tefsirini içeren 276 varaklık bu cilt hem dirâyet hem rivâyet tefsiri olma niteliğini taşımaktadır.[4]

2. Mukaddime: Namaz, oruç, hac, zekât gibi ibadet konularının Hanefî mezhebine göre anlatıldığı, ayrıca inanç ve ahlâka dair meselelerin ele alındığı eser Türkçe İlmihal geleneğinin ilk örneklerindendir.[5]

3. Râhatü'l-Kulûb: Bir bölümü üzerinde çalıştığımız bu eserle ilgili geniş bilgiler aşağıda verilecektir.

4. Telfîkât: Ferrâ el-Begavî'nin Mesâbîhu's-sünne adlı eserinin Arapça hâşiyesidir. Müellif, bu eseri hadisler arasındaki zâhirî çelişkiyi ortadan kaldırmak maksadıyla kaleme aldığını belirtmiştir.[6]

5. Risâle Fî Hakkı Devrâni's-Sûfiyye: Yedi varaklık bu Türkçe eserde Gazzâlî'nin İhyâ'ü 'ulûmi'd-dîn'i başta olmak üzere güvenilir kaynaklardan nakledilen bilgilerle tasavvuf ehlinin devranla zikretmelerinin câiz olduğu savunulmuştur.

---

[3] Fatma Gül Altun, Kutbuddin İznikî'nin "Mukaddime"si ve Ömer Nasuhi Bilmen'in "Büyük İslam İlmihali"nin Mukayesesi, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, 2013, s. 8.
[4] Reşat Öngören, Kutbüddin İznikî, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 26, İSAM, Ankara, 2002, s. 485-486.
[5] Öngören, a.g.md., s. 485.
[6] Öngören, a.g.md., s. 486.

Bursalı Mehmed Tâhir, Kutbüddin İznikî'nin Zâdü'l-meʿâd fi'l-furûʿ ve'l-ahlâk adlı bir eserinin Bursa'da İncirli Dergâhı Kütüphanesi'nde bulunduğunu kaydeder.[7]

3. RÂHATÜ'L-KULÛB

Çalışmamızın ana konusu olan Râhatü'l-Kulûb, fıkıh, kelâm ve tasavvufun sentezlendiği bir dil yadigârıdır. Farz olan ilmin tayinine ve ilmihal tahsilinin farz olmasına dair yazılan Türkçe eserdir.[8]

Kelâm, fıkıh ve tasavvufun meczedildiği bu Türkçe metinde müellif, inanç ve ibadet konularını mutasavvıfların anlayışından hareketle anlatmış, son kısımda şeyhe bağlanmanın gerekliliği, kâmil şeyhin vasıfları, hırka giyme gibi tasavvuf konularını ele almıştır. Eserin Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan iki nüshasının da eksik olduğu anlaşılmaktadır. Baş tarafı noksan olan nüshaya müstensihler tarafından besmele, hamdele ve selvelenin ardından kısa bir giriş yazısı, son tarafı eksik olan nüshaya da eserin tamamlandığını ifade eden bir yazı eklenmiştir. Yine eksik olan bir nüshası da Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nde kayıtlıdır.[9]

Fıkıh, tefsir, hadis gibi İslâmî ilimlerle tasavvufa ait geniş bilgi sahibi olduğunun açık bir delili sayılan Mukaddime-i Kutbuddîn (Râhatu'l-Kulûb) isimli eserinde, kendisinden tevazu ile bahsetmesi, onun olgun kişiliğine işaret eder.[10]

Metin dil özellikleri yönüyle Eski Anadolu Türkçesi dönemine aittir. Kutbüddin İznikî'nin on beşinci yüzyılda bize bırakmış olduğu bu dil yadigârı önemli bir yere sahiptir. Günümüz Türkçesinde kullanmadığımız arkaik bazı kelimeleri içermesi bakımından ise son derece önemlidir. Ayrıca yazı dili dışında, ağızlarda yaşayan kelime ve deyimleri ihtiva etmesi yönünden de dikkat çekicidir. Yine doğu kaynaklı kelimeler yani Arapça, Farsça kelimeler, kelime grupları ve gramer şekilleri dilimize fazla girmeden önce yazıldığı için eser, Türk dili ve Türk kültürü araştırmalarında önem arz etmektedir.[11]

---

[7] Öngören, a.g.md., s. 486.
[8] Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri 1299-1915 (C.1), Meral Yayınları, İstanbul, 1975, s. 134.
[9] Öngören, a.g.md., s. 485.
[10] Yusuf Ziya Öksüz, Mukaddîme-i Kutbuddin, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, 1976, s.7.
[11] Mustafa Demirel, Râhatü'l-Kulûb, Türk Dünyası Araştırmaları, 206, 2013, s. 218.

Devrinin eserleri arasında tasavvufu ön palana çıkarması; ahlâkî, dinî-tasavvufî konuları sade, akıcı ve samimi ifadelerle dile getirmesi bakımından bir nasihat kitabı olma özelliği de taşımaktadır. Kitapta insanların iyi huylar edinmeleri, kötü huylardan ve yaramaz sıfatlardan kaçınmaları gerektiği sık sık hatırlatılmaktadır.[12]

Eserde geçen hususlar bablar, hikâyeler, tenbihler ve fasıllar gibi başlıklar altında anlatılmıştır. Müellif konuları anlatırken hadis ve ayetleri rehber edinmiştir. İnanç ve ibadet konularını çeşitli mutasavvıfların görüşlerinin ışığında anlatmıştır.

Eser, âyet-i kerîme ve hadîs-i şeriflerin ışığı altında her "âkil ve bâliğ" tarafından bilinmesi farz olan İslâm dininin vaz ettiği esasları beyan etmek ve her "âkil ve baliğ"in bu yoldaki azmini kuvvetlendirmek üzere yazılmıştır. Çünkü "âkil ve bâliğ" olmuş her Müslümanın dinî vecibelerini tam ve doğru olarak yerine getirebilmesi ve dînî hayatını tanzim edebilmesi ancak mensubu bulunduğu İslâm dininin ahkâmını bilmesiyle mümkündür.[13]

[12] Demirel, a.g.m., s.218.
[13] Ahmet Kartal, Şiraz'dan İstanbul'a Türk-Fars Kültür Coğrafyası Üzerine Araştırmalar (1.Baskı), Kurtuba Kitap, İstanbul, 2010, s.539.

İKİNCİ BÖLÜM

1. ESERİN İMLÂ ÖZELLİKLERİ

Üzerinde çalıştığımız metin, imlâ özellikleri bakımından Eski Anadolu Türkçesi döneminin imlâsını yansıtmaktadır ve Arap harfleriyle kaleme alınmıştır. Metin içerisinde sistemli bir imlâdan söz etmemiz mümkün değildir. Aynı kelimenin aynı sayfada farklı yazılışlarına rastlanabildiği gibi bazı kelimelerin içinde ünlülerin yazılmadığı ya da hareke ile gösterildiği görülmüştür.

Eserin imlâ özellikleri bu yönden ele alındığında ilk olarak eserde geçen Türkçe kelimelerin ve eklerin yazılışları incelenmiştir.

1.1. Türkçe Kelime ve Eklerde Ünlülerin Yazılışı

Türkçe kelime ve eklerdeki ünlülerin yazılışında bir imlâ düzenin olmadığı görülmüştür. İncelememizde Türk dilinde yer alan ünlü harflerin kelimelerde gösterim şekilleri incelenmiştir. Kelimeler yine asıl metinden kopyalanmak suretiyle şevâhid olarak gösterilmiştir.

1.1.1. A Ünlüsü

A ünlüsü kelime başında bazen üstünlü elif (آ) ile bazen de sadece elif (ا) ile gösterilmiştir.

açıḳ 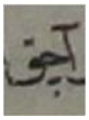 021a/19

aġaç 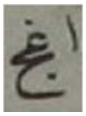 010b/1

artuḳ 048a/21

A ünlüsü kelime ortasında elif ile (ا) gösterilmiştir.

bayram 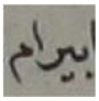 023a/13

vardur 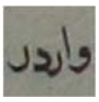 077a/9

ḳuşcaġızı 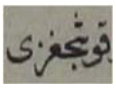 073b/21

A ünlüsü kelime sonunda güzel he (ه) ile yazılmıştır.

Ḳonya'da 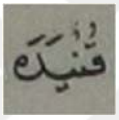 023a/3

ardınca 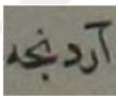 078a/6

şarıca 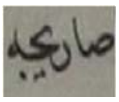 053a/5

1.1.2. E Ünlüsü

E ünlüsü kelime başında bazen üstünlü elif (آ) ile bazen de sadece elif (ا) ile gösterilmiştir. Hemzeli elif (أ) ile yazılışına rastlanmamıştır.

erte 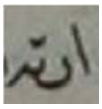 053a/13

elli 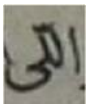 013b/1

ekinci 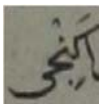 013a/12

E ünlüsü kelime ortasında Osmanlı Türkçesi'nin genel imlâ kurallarına uygun olarak ilk hecede ve ortada yazılmamıştır.

ensesine 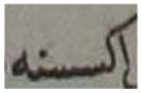 017a/22

gelicek 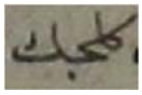 006a/20

bedene 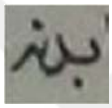 057a/8

E ünlüsü kelime sonu ve eklerin sonunda güzel he (ه) ile yazılmıştır.

nesne 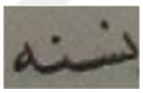 012a/20

tükürmeye 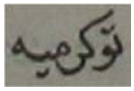 037a/24

sevmese 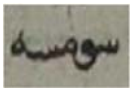 067b/2

1.1.3. I Ünlüsü

I ünlüsü kelime başında bazen elif harfinin (ا) yanında ye harfi (ى) ile bazen de sadece elif harfi (ا) ile gösterilmiştir.

ıraḳ 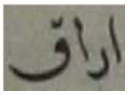 080a/7

ılıcaḳ 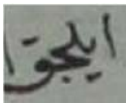 042a/3

ırmaḳ 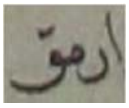 039b/25

I ünlüsü kelime ortasında bazı kelimelerde ye (ى) ile yazılmıştır bazı kelimelerde ise yazılmamıştır. Hareke ile gösterildiği kelimeler de görülmüştür.

ḳıldım 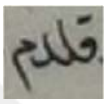 034b/15

sıcaḳ 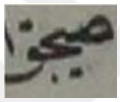 071a/9

ṭıḳarlar 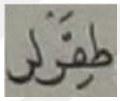 016b/20

I ünlüsü kelime sonunda her zaman ye (ى) ile gösterilmiştir.

ḳıldı 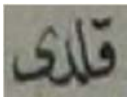 033a/1

ḳazandı 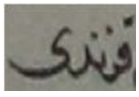 059a/13

ṣarartdı 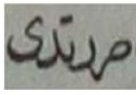 063b/14

1.1.4. İ Ünlüsü

İ ünlüsü kelime başında bazen elif harfinin (ا) yanında ye harfi (ى) ile bazen de sadece elif harfi (ا) ile gösterilmiştir.

içinde 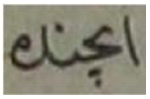 006a/4

içecek 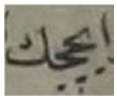 007b/2

ikisin 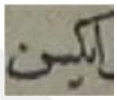 002b/3

İ ünlüsü kelime ortasında bazı kelimelerde ye (ى) ile yazılmıştır bazı kelimelerde ise yazılmamıştır. Hareke ile gösterildiği kelimeler de görülmüştür.

inince 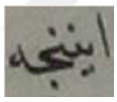 055a/10

virilen 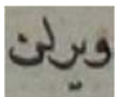 074b/20

bismil 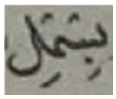 010b/13

İ ünlüsü kelime sonunda her zaman ye (ى) ile gösterilmiştir.

nesneyi 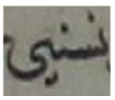 011a/10

düşdi 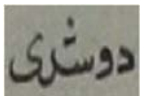 045a/4

girerdi 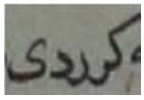 064a/9

1.1.5. O Ünlüsü

O ünlüsü kelime başında Osmanlı Türkçesinin genel imlâ kurallarına uygun olarak elif (ا) ve vav (و) ile yazılmıştır.

oğlaḳ 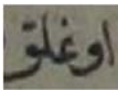 048a/22

orta 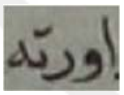 039a/4

otursa 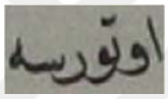 032a/8

O ünlüsü kelime ortasında vav (و) ile gösterilmiştir.

ḳoyup 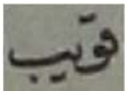 019a/10

ṭoyura 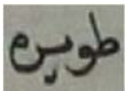 051b/8

ṭopuġı 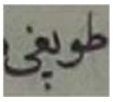 017a/1

O ünlüsünün kelime sonunda yazılışına metnimizde genel olarak rastlanmamıştır.

1.1.6. Ö Ünlüsü

Ö ünlüsü kelime başında Osmanlı Türkçesinin genel imlâ kurallarına uygun olarak elif (ا) ve vav (و) ile yazılmıştır.

ödek 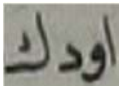 038b/14

ödünç 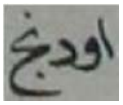 045b/19

ölüm 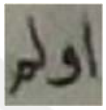 079a/13

Ö ünlüsü kelime ortasında bazen vav (و) ile bazen de sadece hareke gösterilmiştir.

gördi 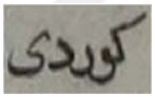 073b/22

gözüne 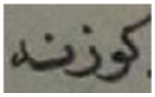 051a/9

dördüncüsi 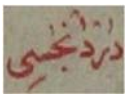 005b/16

Türkçe kelimelerde kelime sonunda ö ünlüsü bulunmaz.

1.1.7. U Ünlüsü

U ünlüsü kelime başında bazen elif (ا) ile bazen de elif (ا) ve vav (و) ile yazılmıştır. Bazı kelimelerde ise sadece hareke ile gösterilmiştir.

ucuz 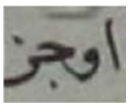 042a/19

uçmaḳ 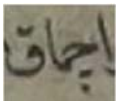 006a/11

uvaḳ 047b/1

U ünlüsü kelime ortasında bazen vav (و) ile bazen de sadece ötre ile yazılmıştır. Vav ile gösterilmeyen kelimelere de rastlanmıştır. Bazı kelimelerde u ünlüsü hem hareke ile hem de vav ile gösterilmiştir.

bulunalar 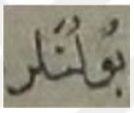 007b/11 bugün 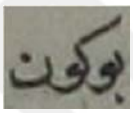 013a/11

buġday 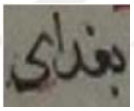 051a/20 ḳulmaş 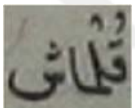 060a/18

U ünlüsü kelime ve eklerin sonunda vav (و) ile yazılmıştır. Bazı kelimelerde ye (ى) ile yazıldığı gözlemlenmiştir.

aṣṣılu 048b/22

başlu 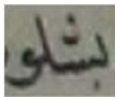 040a/7

onuncu 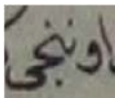 053a/18

1.1.8. Ü Ünlüsü

Ü ünlüsü kelime başında bazen elif (ا) ile bazen de elif (ا) ve vav (و) ile yazılmıştır. Bazı kelimelerde ise sadece hareke ile gösterilmiştir.

üvez 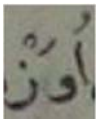 011a/1

üstesüñ 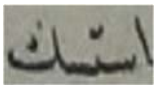 066b/16

üzere 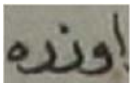 019b/5

Ü ünlüsü kelime ortasında bazen vav (و) ile bazen de sadece ötre ile yazılmıştır. Vav ile gösterilmeyen kelimelere de rastlanmıştır. Bazı kelimelerde ü ünlüsü hem hareke ile hem de vav ile gösterilmiştir.

bilevüz 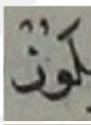 076b/20 üçüncisi 048b/16

bilezügi 018b/6 küçük 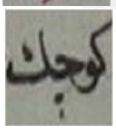 040b/9

Ü ünlüsü kelime ve eklerin sonunda vav (و) ile yazılmıştır. Bazı eklerde ise ye (ى) ile yazıldığı gözlemlenmiştir.

bellü 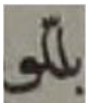 073a/9

gömülü 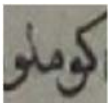 045a/6

dördüncü 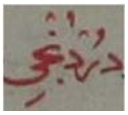 036a/23

2. METİNDE GEÇEN CÜMLELERİN YAPI VE ANLAM BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Üzerinde çalıştığımız eser içerik olarak dinî-tasavvufî bir metin olduğu için halkın anlayabileceği düzeyde basit cümlelerle kaleme alınmıştır. Ayrıca yazarın dinî mevzuları samimi bir üslupla anlatması da eseri ayrı bir yere koymaktadır. Çalışmada geçen cümleler yapı ve anlamlarına göre iki ayrı grupta incelenmiş olup ikişer cümle ile gösterilmiştir.

2.1. Yapı Bakımından Cümleler

2.1.1. İsim Cümlesi

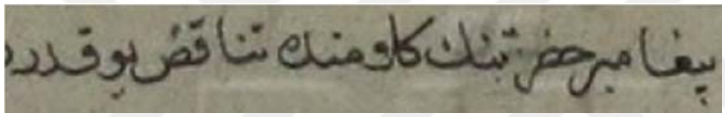

004a/14

Peyġāmber ḥażretinüñ kelāmında tenāḳuż yoḳdur.

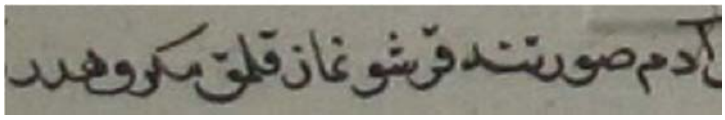

028a/17

Ādem ṣūretine ḳarşu namāz ḳılmaḳ mekrūhdur.

2.1.2. Fiil Cümlesi

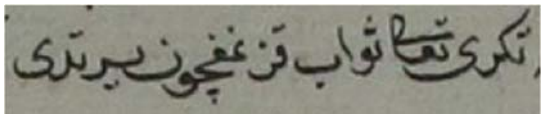

060b/2

Tañrı Teʿālā ṣevāb ḳazanmaġ-çün yaratdı.

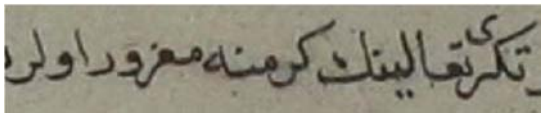

003b/8

Tañrı Teʿālānuñ keremine maġrūr olur.

2.1.3. Şartlı Birleşik Cümle

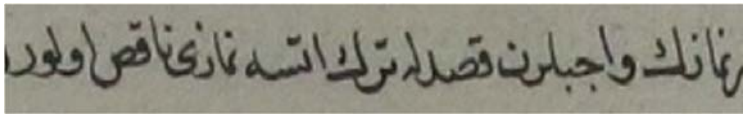
023b/7

Namāzuñ vāciblerin ḳaṣdla terk itse namāzı nāḳıṣ olur.

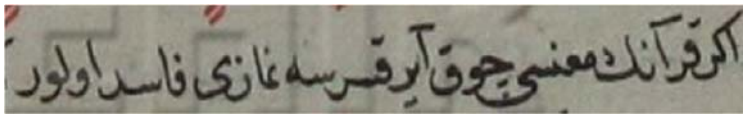
030b/16

Ḳurānuñ maʿnāsı çoḳ ayrıḳsarsa namāzı fāsid olur.

2.1.4. Ki'li Birleşik Cümle

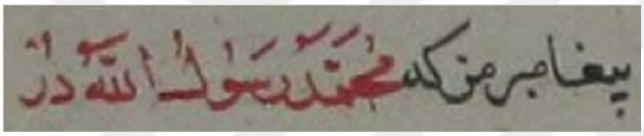
059a/5

Peyġāmberimiz ki Muḥammed Resūlullāhdur.

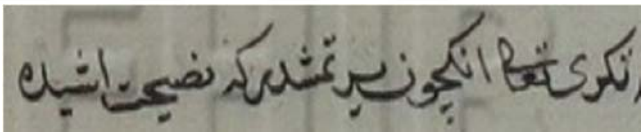
060b/16

Tañrı Teʿālā anuñ-çün yaratmışdur ki naṣīḥat işide.

2.1.5. İç İçe Birleşik Cümle

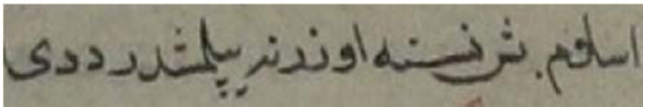
002a/6

İslām biş nesne üzerine yapılmışdur didi.

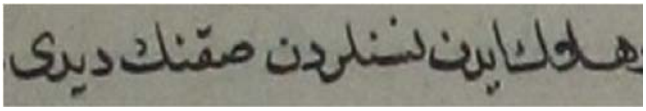
081a/6

Helāk iden nesnelerden ṣaḳınuñ didi.

2.1.6. Girişik Birleşik Cümle

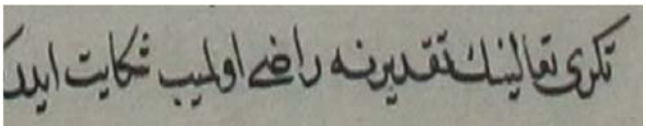

071b/23

Tañrı Teʿālānuñ taḳdīrine rāżī olmayup şikāyet ider.

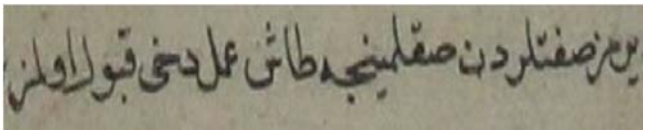

002b/18

Yaramaz ṣıfatlardan ṣaḳlamayınca ṭāş ʿamel daḫı ḳabūl olmaz.

2.2. Anlam Bakımından Cümleler

2.2.1. Olumlu Cümle

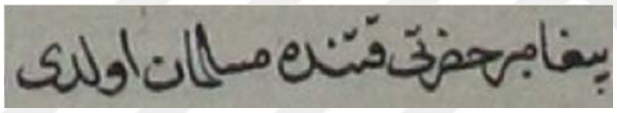

070b/22

Peyġāmber ḥażreti ḳatında müselmān oldı.

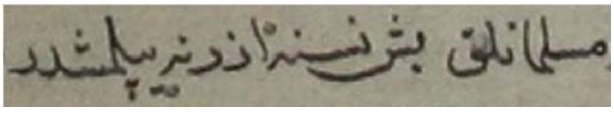

003b/20

Müselmānlıḳ biş nesne üzerine yapılmışdur.

2.2.2. Olumsuz Cümle

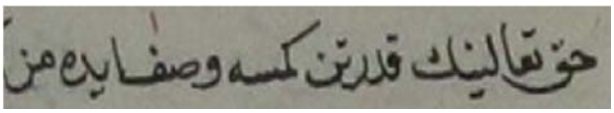

011a/7

Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḳudretin kimse vaṣf idemez.

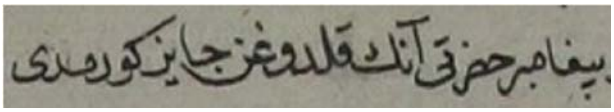

026b/6

Peyġāmber ḥażreti anuñ ḳılduġın cāiz görmedi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU (ÇEVRİ-YAZI) METİN

Bismillāhirrahmānirrahīm

1b

1. Elḥamdülillāhilleẕī kellefe ‘ibādihī bi'l-farāiżī vel vacibātī ve refe‘a derecātihim binnevāfilī vetṭevʿātī veṣṣalāti 2. ʿalā resulihi'l müctebā ve ḥabībil mürteżā Muḥammedi'l Muṣṭafelleẕī beyneşşerāʿi ve'l āḥkāmi ve ʿalā ālihi ve aṣḥābihi 3. kelā necmü'l-‘ilm bilgil kim bu żʿaīf faḳīr'ül ḥaḳīr Ḳuṭbüddīn bin Muḥammed ġaferallāhü'l-hümā 4. ve'l cemīʿü'l-müslimīn ve'l müslimāti ve refeʿa min veraṭati'l vaṣfi ve'l ḳāle ilā evc evce'l ʿamel ve'l ḥāl bilgil kim 5. ʿilmde farż-ı ʿayn ve farż-ı kifāye var farż-ı ʿayn ol ʿilmdür kim her er ve her ʿavret anı bāliġ olduḳdan-ṣoñra bilmek 6. ve ögrenmek gerek elbetde eger ögrenmezse şol namāzı terk itdügi-çün nice ʿaẕāb iderlerse[14] ol farż-ı ʿayn 7. olan ʿilmi ögrenmedügi-çün daḫı öyle ʿaẕāb iderler ammā farż-ı kifāye olan ʿilm daḫı oldur kim anı bir şehrde 8. ya bir ilde bir kişi bilürse[15] yeter farż yirine gelür girü ḳalan kişilere farż olmaz eger ögrenmezlerse günāh-kār olmazlar ammā 9. hīçbir kişi anı ögrenmezse ḳamusı günāh-kār olur daḫı bu żaʿīf gözrdi-kim[16] farż-ı ʿayn olan ʿilmde kitāblar 10. düzmişler[17] laṭīf görklü ammā kitāblaruñ kimi Pārsīce kimi ʿArabīce her kişi anlara müṭālaʿa ḳılup maʿnāsın çıḳarmaz 11. eger oḳuyup[18] ögrenürse daḫı tīzcek unıdur girü veyāḫūd kendü maʿnāsın görklü idemez pes diledi bu miskīn 12. daḫı kim farż-ı ʿayn olan ʿilmde Türkçe[19] bir muḳaddime

---

[14] *‘itmek’* yardımcı fiilinin ünlüsü harfsiz ve harekesiz yazılmıştır.
[15] Şart ekinin ünlüsü olan e elif (ا) ile yazılmıştır.
[16] Burada görülen geçmiş zaman üçüncü kişi ekinin ünlüsü yazılmamış, çekimli fiil ‘kim’ bağlacı ile bitişik yazılmıştır.
[17] Bu satırların bulunduğu yere daha sonra başka biri tarafından der-kenâr şeklinde bir şeyler yazılmıştır. Ancak yazılar okunmayacak kadar siliktir.
[18] -up/-üp zarf-fiil ekinin ünlüsü bazen yazılmamıştır.
[19] Bu kelime metin boyunca cim (ج) ile yazılmıştır.

düze[20] tā kim mübtedī kişilere[21] anı oḳumaḳ geñez ola daḫı 13. ḳızcaġızlar ve oġlancıḳlar bāliġ olmaġa yaḳın olıcaḳ ögredeler bu muḳaddimeyi[22] tā kim iʿtiḳādına ve göñlüne evvelden 14. şerīʿat emrin ṭutmaḳ ve göñline müselmānlıḳ ḳayduñ yimek düşe bāliġ olduḳdan-ṣoñra bunun içindeki birleʿamel eyleye ammā 15. bilgil kim farż-ı ʿayn olan ʿilmde ʿālimler iḫtilāf idüpdürler[23] mütekellimler eyitdiler farż-ı ʿayn olan ʿilm 16. fıḳhdur zīrā Tañrı Teʿālā farż itdügi nesneleri bilmek daḫı ḥelāl ve ḥarām nesneleri bilmek fıḳh bilmek birle 17. ḥāṣıl olur tefsīr ve ḥadīṯ ehli eyitdiler farż-ı ʿayn olan ʿilm Ḳurān ve ḥadīṯ maʿnāsın bilmekdür zīrā ḳamu dīn 18. ʿilmi bunlardan çıḳmışdur ve ṣūfīler eyitdiler farż-ı ʿayn olan ʿilm kişi kendü ḥālin ve maḳāmın bilmekdür nefsüñ āfetlerin 19. bilmekdür kişinüñ nefsi nice ṣıfatlarla bezenür kāmil olur ve ne ṣıfatlarla mertebeden düşer helāk olur anı[24] 20. bilmekdür Ebū Ḥanīfe raḥmetullāh kāmil fıḳh budur dimişdür imdi bilgil kim bunlaruñ her birinüñ maḳṣūdı

2a

1. böyle didüklerinden farż-ı ʿayn olan ʿilmde ehemm ve key ḳatı görklüsi nedür anı bilmekdür zīrā her birisi farż-ı ʿayn 2. didügi ʿilme münkirdür dimege yaramaz Ebū Ṭālib-i Mekkī eyitdi farż-ı ʿayn olan ʿilm oldur kim müselmānlıḳ ansız tamām 3. olmaz ol biş nesnedür birisi evvelā Tañrı Teʿālā'yı birlemekdür ve Peyġāmber ʿaleyhi's-selāmı ḥaḳḳ resūl bilmekdür ikinci biş 4. vaḳt namāzuñ şarṭların ve rüknlerin bilmekdür üçünci orūc neyle tamām olur anı bilmekdür dördünci zekātuñ farżların 5. bilmekdür bişinci ḥaccuñ farżların bilmekdür yaʿnī nitekim Peyġāmber ʿaleyhi's-selām buyurdı ***büniye'l İslāmu ʿalā ḫamsin*** [25] 6. yaʿnī İslām biş nesne üzerine yapılmışdur didi aşaġa ol biş nesneyi yirinde bildürevüz ḳaçan bu iḫtilāfı 7. bilseñ bilgil kim taḥḳīḳ budur kim Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām buyurdı buniye'l-İslām

[20] Genel olarak bazı Türkçe kelimelere hareke konulmuştur.
[21] Metnimizde *'kişi'* kelimesinin sonundaki ünlü yazılmamıştır. Metnin büyük çoğunluğunda bu durum karşımıza çıkmaktadır.
[22] Ünlü ile biten isimlerden sonra gelen belitme hal eki –yı/-yi, metnimizde de Eski Anadolu Türkçesi dönemi dil yadigârlarında yazıldığı gibi hemze (ء) ile gösterilmiştir.
[23] Yazmada zarf fiil ekinin ünlüsü yazılmamıştır.
[24] Türkçe kelime başında a ünlüsü bazen sadece elif (ا) ile yazılmıştır.
[25] İslam beş temel üzerine kurulmuştur.

nitekim eyitdi 8. ***el-ʿilmü feriyżatün ʿalā külli müslimin ve müslimetin***[26] anda bildürdi kim ol farż-ı ʿayn olan ʿilm ol ʿilmdür kim kişinüñ 9. müselmānlıġı tamām olmaz anı bilmeyince pes bil-kim[27] bu farż olan nesnelerüñ baʿżısı kişinüñ ẓāhirine farż olmışdur 10. şol beyān itdügümüz biş farż gibi[28] ve baʿżısı kişinüñ bāṭınına farż olmışdur şol eyü ṣıfatlarla bizenmek ve yavuz 11. ṣıfatlardan arınmaḳ gibi pes bilgil kim kişinüñ ẓāhirine farż olan ʿilmlerin evveli bāliġ olduġınlayın Ḥaḳḳ Teʿālānuñ 12. birligine ve Peyġāmberüñ ḥaḳḳ resūlı ıduġına ne kim didiyse ḥaḳḳ ıduġına ṣaḥīḥ iʿtiḳād birle iḳrār itmekdür andan-ṣoñra 13. farż-ı ʿayn nesneleri bilmekdür ve buncılayın kişinüñ bāṭınına farż olan ʿilmün daḫı bāliġ olduġınlayın 14. Ḥaḳḳ Teʿālānuñ birligine ve Peyġāmber ḥaḳḳ resūlı-dıġına ve mecmūʿ didügi ve ḫaber virdügi ḥaḳı-dıġına iʿtiḳād 15. itmekdür göñlinde tereddüd olmamaḳdur bundan-ṣoñra ol nefsi kemāl olan ṣıfatlara ve ḫulḳlara nefsi helāk 16. iden ve merdūd iden ṣıfatları bilmekdür imdi bu ṣıfatları bilmek farż didigümüzden anuñ-çün kim ol yaramaz 17. ṣıfatlar kişide olıcaḳ baḫīlliḳ ve ḥased ve tekebbürlüḳ Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretinden gelen nesnelere rāżī olmamaḳ gibi kişinüñ 18. ṭaşı ʿilmlerini ḳabūl olmaġa ḳomaz pes ol eyü ṣıfatları bilüp eger kendüde yoġsa nice idüp 19. ḥāṣıl itmek gerek ve ögrenmek gerek ol yavuz ṣıfatları bilüp andan ṣaḳınmaḳ gerek eger kendüde varsa nice 20. idüp gidermek gerek pes anı ögrenmek gerek tā kim müselmānlıġı Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretinde ve ḫalḳ ḳatında tamām ola 21. zīrā ḫalḳ birle muʿāmele ayrıḳdur ve Ḥaḳḳ Teʿālā birle muʿāmele ayrıḳdur pes ḳaçan kişinüñ ẓāhirine farż olan nesneleri 22. yirine gelse ḫalḳ ḳatında müselmānlıġı tamām olur bāṭınına farż olan nesneler yirine gelse hem Ḥaḳḳ Teʿālā ḳatında hem ḫalḳ ḳatında 23. müselmānlıġı tamām olur pes bunı bilseñ bilgil kim İslāmuñ ve īmānuñ ve aʿmālüñ ẓāhiri ve ibtidāsı var daḫı bāṭını ve 24. intihāsı var baʿżı āyāt ve eḥādīs ẓāhir ve ibtidā iʿtibārıyle idilmişdür baʿżı āyāt ve eḥādīs bāṭın ve

[26] İlim (öğrenmek) kadın erkek her Müslümana farzdır.
[27] Metin boyunca kırmızı renk ile gösterilen ikinci tekil kişi emir hali *'bilgil kim'* şeklindedir. Ancak bunun yanında *'bil-kim'* şekline de rastlanmaktadır. Bunun nedeni, metni daha sonra yeniden yazan müstensih ile ilgili olmalıdır.
[28] *'gibi'* kelimesinin son ünlüsü yazılmamıştır. Bazı durumlarda kesre ile gösterilmiştir.

25. intihā iʿtibārıyle idilmişdür birisi maḳām-ı fetvādur birisi maḳām-ı taḳvādur bilgil kim bu ikisinüñ arasında

2b

1. çoḳ merātibdür āyetde ve ḥadīṯde hem ẓāhire[29] hem bāṭına delālet vardur ẓāhir ehli ẓāhir maʿnāsın añlar nitekim 2. mükāşifler te'vīlin görürsin kim hīç ẓāhir te'vīline beñzemez anuñ-çündür kim Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām eyitdi 3. ***Velikülli ḥaddin maṭlauʿ*** [30] pes ḳāṣirü'l-fehm olan kişiler ikisin bir maḳām ṭutup ekṯer āyāt ve eḥādīṯ birbirine 4. mütenāḳıż ṣanurlar iʿtiḳādlarına ḫalel irüşdürürler lākin şol kişiler kim fehm ʿaḳl ve baṣīret issidür keṯret-i ẕünūb 5. sebebinden ve ittibāʿ-ı hevā şūmlıġından göñülleri kör olmışdur her bir āyetden ve ḥadīṯden maḳṣūd nedür ve ne maḳāma 6. nāẓırdur bilürler ʿilmle müntefiʿ olurlar ***Ẕālike faḍlullāhi yu'tiyhi men yeşā'*** [31] bundan-ṣoñra bilgil kim bu didigümüz yaramaz 7. ṣıfatları ve eyü ṣıfatları bilmek farż-ıduġına çoḳ āyāt ve eḥādīṯ getürmedük taṭvīl olmasun diyü zīrā 8. maḳām maḳām-ı naṣīḥatdür maḳām-ı iṯbāt ve münāẓara degüldür mecmūʿ āyetleri ve ḥadīṯleri bilmek isteyen İḥyāʿ-yı dīn ve 9. Ḳuvvetü'l-ḳulūb kitābına müṭālaʿa ḳılsun eger tefsīrde ve ḥadīṯde ḥaẓẓı yoġsa ammā fuḳahā kitāblarında kişinüñ 10. bāṭınına farż olan ʿilmleri kim aña ʿilm-i aḫlāḳ ve bāṭın dirler getürmediler zīrā bunlaruñ maṣlaḥatı maḳṣūdları ʿavām 11. maṣlaḥatı çündür muʿāmelāt ʿilmin żabṭ idüp bildürmekdür ammā ʿibādet ʿilminden daḫı evvelinde şol 12. miḳdār bildürdiler kim kişi ol-ḳadar ʿibādeti yirine getüricek ẓāhirde müselmānlıġı tamām olur muʿāmelātda ṭanıḳlıġa 13. ve vaṣīlıġa ve vekīllige ve ḳāḍīlıġa lāyıḳ olur zīrā ol-ḳadar ʿibādet şarṭın yirine getüricek aña fāsıḳ dimezler 14. maḳṣūdları fuḳahānuñ anı bildürmek degüldi kim kişi ḥaḳīḳatde ẓāhirde ve bāṭında Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretinde nice 15. idicek müselmānlıġı tamām olur ʿameli ve ṭāʿati Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḥażretine lāyıḳ olup ḳabūl olur eger ol olsa 16. maḳṣūdları kişinüñ bāṭınına farż olan nesneleri daḫı getürüp beyān iderlerdi zīrā bunları daḫı bilürlerdi 17. kim Ḥaḳḳ Teʿālānuñ naẓarı ḳullarınuñ göñlindedür

[29] Yönelme eki elif (ا) ile gösterilmiştir.
[30] Her biri için bir mana vardır.
[31] İşte bu Allah'ın dilediğine verdiği bir lütfudur.

biliñüz ṭāş ʿameline degül pes kişi göñlün riyādan ve ḥasedden 18. ve buḫldan daḫı bunuñ gibi yaramaz ṣıfatlardan ṣaḳlamayınca ṭāş ʿamel daḫı ḳabūl olmaz nice bilmeyeler farż ıduġın kim 19. Ḥaḳḳ Teʿālā ve Peyġāmber ḥażret bunuñla ve ʿamel iḫlāṣ birle ve terk-i buḫla ve ḥasede bunca yirde emr-i nehy ḳılmışdur 20. daḫı taḳdīrden gelen nesneye rāżī olmaġa ve ḥased ve kibr ve buḫl itmege bunca yirde ʿaẕāb itmek birle 21. vaʿd ve tehdīd itmişdür ammā şol ʿālimler kim anlaruñ maḳṣūdları Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretinde kişinüñ müselmānlıġı ne 22. vaḳtın tamām olur anı bildürmekdür hem ḫalḳı ṭāʿata yelteyüp ṭāʿata mānīʿ işlerden yıġmaḳ ve yigrendürmek āḫiret 23. devleti ve pādişāhlıġı ve Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretinde muḳarreb olmaḳ neyle olur anı bildürmekdür ol nesneleri beyān 24. itdiler ol dānişmendlerüñ meşhūrları bu ıḳlīmde ḥüccetü'l-İslām ve'l müslimīn ve Ḳudretü's-Sālikīn İmām Ġazzālī gibidür 25. ve Zübdetü'n-nāṣiḥīn Ebū'l-Ḳāsım-ı Rāġıb gibidür ve mefḫarü'ş-şüyūḫ ve'l-mürşidīn İmām Ḳuşeyrī gibidür ve Seyyidü'l-muḥaḳḳıḳīn

3a

1. ve'l-mütekellimīn Ebū ʿAbdullāhü'l Muḥāsib gibidür ***Nuvvir Allāhu marāḳdehum kemā nüvvire ṭarāyīḳa'l İslām***[32] pes maḳṣūdları 2. ol ulu dānişmendlerüñ hem kişinüñ ẓāhirine farż olan nesneleri getürdiler beyān itdiler her birinüñ farż-dıġına 3. delālet ider çoḳ āyāt ve eḥādīṯ ve delāil getürdiler ve hem çoḳ naṣīḥatler ve ḥikāyetler getürdiler Ḥaḳḳ tevfīḳ idüp 4. içden heves itdügi-çün tā kim müṭālaʿa idüp kişilere naṣīḥat vaʿẓ iş idüp ʿamel ideler ol bildürdükleri 5. nesnelerle ammā kişinüñ bāṭınına farż olan ʿamelleri beyān itmege çoḳ meşġūl oldılar zīrā gördiler kim Ḥaḳḳ Teʿālānuñ[33] 6. naẓarı ḳullarınuñ göñlinedür göñül ṣalāḥiyete gelmeyince bu ṭāş ṭāʿata iʿtibār yoḳ ṭāş ṭāʿat daḫı farż 7. olduġı Tañrı Teʿālā'yı añdırup göñül anuñ ḥażretine yöneltmek-çündür hem göñli nūrlandurup ḳavī ḳılmaġ-çündür zīrā egerçi 8. bu ṭāş ṭāʿata yelteyici emr idici işledici göñüldür ammā girü göñül nūrlanduġı ʿaḳl nefs üzerine ġālib 9. olduġı ṭāş ṭāʿat birledür şunuñ gibi kim kişi ʿibādete yönelmez Ḥaḳḳ

[32] Allah İslam'ın yollarını aydınlattığı gibi onların türbelerini de aydınlatsın.

[33] *'Teʿālā'* kelimesi ek aldığında sondaki y (ى) harfinin a (ا)harfine dönüşmesi gerekir. Yazmada bazı yerlerde sondaki ünlü y (ى) harfi ile yazılmıştır.

Teʿālādan ʿināyet ve tevfīḳ olmayınca hem 10. girü ʿināyet raḥmeti ve nuṣreti ceẕb idüp getüren ʿināyete lāyıḳ iden ġālibā ṭāʿatündedür anuñ-çündür kim 11. baʿżı āyetde ve ḥadīṯde delālet ve hidāyet ve ʿināyet ve ḫiẕlān ṭāʿata ve teveccühe muʿallaḳdur baʿżı āyetde 12. ve ḥadīṯde ṭāʿat ve saʿādet ve maʿṣiyet ve şeḳāvet Ḥaḳḳ Teʿālādan hidāyet ve ḫiẕlān irüşmege muʿallaḳdur 13. bir nesne buña işāretdür kim ḳul fiʿl-i iḫtiyār nesnede müstaḳill degül daḫı Allāh u Teʿālā ol fiʿl-i iḫtiyār üzere ḫaber 14. itmez daḫı buña işāretdür kişi olur kim nāgāh göñlüne ṭāʿat ve ʿibādet düşer ve Ḥaḳḳ Teʿālā sevgisi ve āḫiret 15. ḳorḳusı düşer Tañrı Teʿālā rıżāsın ve ḳullıġın iḫtiyār ider bu nesne nādir olur az bulunur ammā ġālib budur kim 16. kişi vaʿẓ ve naṣīḥat işidüp ʿibādet itmege meşġūl olur ʿibādet itmek birle göñülde iḫlāṣ ṭāʿat sevgisi ḳopar 17. dünyā işinden yigrenür āḫiret işin sever daḫı kişi olur ezelden göñli ḳara ve hem ḳatı olur hīç naṣīḥat eṣer itmez ammā 18. bu az olur ġālib oldur kim göñül ḳatılığı ve ḳaralığı naṣīḥat işitmekdendür ʿibādeti çoḳ itmekdendür bu nesne 19. ʿulūm-ı esrārdandur buña hīç kimse muṭṭaliʿ olmaz illā mükāşifler muṭṭaliʿ olurlar ve bu nesneyi bilmege ṭāḳat 20. ʿaḳl irüşmez pes kişi buñun keyfiyyetin bilmege meşġūl olmamaḳ gerek ġamla meşġūl olup ġāyet cehd idüp ve saʿy idüp 21. dāim ṭāʿatda taḳṣīrlığın bilmek gerek anuñ ʿaẓametine ve pādişāhlığına lāyıḳ ʿibādet kimsenüñ elinden gelmezdügin 22. bilüp ʿibādet maḳāmında ḥüznde ve şevḳde olmaḳ gerek tā ʿubūdiyyet maḳāmında ḥaḳḳıyet rubūbiyyet maḳāmında 23. taṣarruf idüp helāk olmaya ***vallahu'l müsteʿānu ve ʿaleyhi't tüklānu***[34] pes imdi bu żaʿīf daḫı ol ʿulemā-yı 24. ʿāmillere ve münḳaṭıʿlara ittibāʿ idüp bu muḳaddime ẓāhir farż olan ʿilm nedür neyle tamām olur anı bildürelüm ol 25. biş nesneyi kim İslām anuñ üzerine yapılmışdur anı tafṣīl itdi andan-ṣoñra bāṭınına farż olan ʿilm nedür

3b

1. neyile tamām olur anı bildürdi ammā ḳamusın getürüp beyān itmedi her birinde çoḳ āyāt ve eḥādīṯ getürmedi 2. söz uzanmasun diyü zīrā ekṣer ḫalāyıḳ āḫiret ʿamelinde raġbeti żaʿīf olmışdı uzun çoḳ olan 3. ʿilme ve ʿibādete raġbet idüp müṭālaʿa

[34] Yardım ancak Allah'tandır ve tevekkül de onadır.

itmezlerdi ve ögrenmezlerdi ve işlemezlerdi egerçi ṣoñunda menfaʿati 4. dāimī ve ḳaṭʿī ıduġın bilürlerse daḫı işlemezlerdi ammā dünyā işinde ne deñlü güç işleri giç biter zaḥmeti 5. ve meşaḳḳati çoḳ işler varsa ṣıdḳ ve raġbet birle işlerlerdi egerçi ṣoñunda bir menfaʿati fānī olıcaġı 6. mütevehhimse daḫı ide bu nesnenüñ sebebi ya budur kim āḫirete Ḥaḳ Teʿālānuñ vaʿdine ve vaʿīdine iʿtiḳādı yoḳdur bes 7. böyle olsa kāfir olur ya budur kim iʿtiḳādı var ammā żaʿīfdür yāḫūd ṭūl-i emeli var ṣoñra işleyem diṯer 8. ʿamel itmez Tañrı Teʿālānuñ keremine maġrūr olur bu nesneler cāhilliḳdendür ve ġāfilliḳdendür ya maġrūrluḳdandur ikisi 9. daḫı ulu ḫorluḳdur ve maġbūnluḳdur ***neʿūzu billāhi min ẕālik*** [35] bu nesneyi göñülden gidermek ardınca olmaḳ gerek 10. göñli eyü ṣıfatlarla bizemek gerek yaramaz ṣıfatları tedrīcle gidermek gerek tā āḫiret işinde raġbet 11. üzerine ola pes anda ol yaramaz ṣıfatlardan kim göñli ḫor ider ve ḳara ve ḳatı ider āḫiret ḳaydında olmaḳdan ṣudūr 12. on ḫulḳ kim ġāyet yirimizdür ziyānı çoḳdur getürüp beyān itdi daḫı ol eyü ḫulḳlardan kim göñli nūrlandurur 13. āḫiret ʿamelin işlemege raġbetin arturup ḳuvvetlendürür Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretine lāyıḳ ider on ġāyet eyüsin beyān itdi 14. zīrā ikisi bu ġāyet güçleri[36] bilüp yirine getüricek girü ḳalan yaramaz ṣıfatlardan daḫı ṣaḳınur ve girü ḳalan eyü 15. ṣıfatları daḫı ḳazanur ḥāṣıl ider pes ol bilgil kim ol ṭaş ʿamelleri bildürmekde īmān beyānında 16. Peyġāmber ḥażretinüñ ʿaleyhi's-selām bir ḥadīṯin getürdi teberrük-çün kişinüñ ẓāhirine farż olan ʿamelleri ol ḥadīṯiñ 17. maʿnāsın tafṣīl itmek üzerine bünyād itdi pes bilgil kim Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām buyurmışdur kim 18. ***bünye'l İslāmu ʿalā ḫamsin şehādetü en lā ilāhe illallah ve enne Muḥammeden ʿabduhu ve resuluhu ve iḳāmu'ṣ ṣalāti ve*** 19. ***iytau'z zekāti ve ṣavmu şehri ramaḍāne ve ḥaccü'l beyti men isteṭāʿa ileyhi sebiylān*** [37] bu ḥadīṯiñ maʿnāsı 20. budur kim Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām buyurdı kim müselmānlıḳ biş nesne üzerine yapılmışdur birisi iʿtiḳād birle itmekdür kim 21. ṭanıḳlıḳ virürin kim Tañrı Teʿālā birdür Tañrı Teʿālādan artuḳ Tañrı yoḳdur

[35] Bundan Allah'a sığınırız.
[36] Yazmada Türkçe kelimelerde ç ünsüzü bazen çim (چ) yerine cim (ج) ile yazılmıştır.
[37] İslam beş temel üzerine kurulmuştur: Allah u Teâla'nın var ve bir olduğuna, Muhammed aleyhisselam'ın Allah u Teâla'nın kulu ve resulü olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, ramazan ayında oruç tutmak, hacca gitmek.

ẕātında ve ṣıfatında aña beñzer kimse 22. yoḳdur aña beñzer olmaḳ daḫı mümkin degüldür daḫı ṭanıḳlıḳ virürin kim Muḥammed Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḥaḳḳ peyġāmberidür daḫı biş vaḳt 23. namāzı dāīm ḳılmaḳdur birisi daḫı zekāt virmekdür birisi daḫı ramażān ayıñ orūc ṭutmaḳdur birisi daḫı güci yeterse 24. ḥacca varmaḳdur ammā bilgil kim bunlaruñ şarṭuñ[38] bilmek farżdur zīrā her nesne kim işlemek farż ola bilmek daḫı farżdur 25. zīrā ʿamel-i fayda ʿameldür zīrā ʿamelüñ aṣlı ve bünyādı ʿameldür ammā bilgil kim Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām İslām

4a

1. bu biş nesne üzerine yapılmışdur didi buña işāret itdi kim maḳṣūd bilmekden işlemekdür ve illā bilmek daḫı farżdur 2. bu biş nesneyi yalñız işlemek farż degül bilse ve işlemese müselmān olmaz egerçi mü'min olursa ve daḫı bu ḥadīṯde 3. işāret var kim bu biş nesnenüñ birisi eksük ölürse müselmānlıġı tamām olmaz zīrā İslāmı bir eve beñzetdi ol evüñ 4. bir dīvārı eksük ya üsti örtülü olmasa ev olmaz pes bu biş nesneyi tafṣīl idelüm bildürelüm tā bunı yirine 5. getürmekle bu żaʿīfüñ maḳṣūdı ıduġı müselmānlıġı ṣaḥīḥ olup yirine gele ammā bilgil kim bu farż-ı ʿayn olan ʿilmleri bildürmek 6. bu żaʿīfüñ maḳṣūdı idi farz-ı kifāye veyā sünnet ya müsteḥabb olanları bildürmek degüldi zīrā her nesnenüñ kim 7. işlemegi farz-ı kifāye veyā sünnet veyā müsteḥabb olur anı bilmek daḫı farz-ı kifāye ya sünnet ya müsteḥabb olur lākin çünki farżuñ 8. kemāli bunları işlemek birle olurdı pes bu muḳaddimede farz-ı kifāye ya sünnet ya müsteḥabb ya edeb olanları ve daḫı ʿibādeti 9. mekrūh ya fāsid ya nāḳıṣ idenleri daḫı bile bildürdi daḫı ġarīb mes'eleler ki keṣīrü'l-vuḳūʿdur getürdi mübtedīler 10. bu muḳaddimeyi oḳumaġa yeltenmek-çün olara idicek olursañ kim Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām buyurdı kim İslām biş 11. nesne üzerine yapılmışdur hīç ḳayd itmedi sen ne delīlle idersin ki biş nesne üzerine yapılan İslāmuñ ẓāhiridür 12. bāṭınıyla degül iderler kim Peyġāmber ḥażreti ṣallallāhu ʿaleyhi ve sellem ayrıḳ ḥadīṯlerde çoḳ şarṭlar İslām-çün ḳayd itmişdür 13. pes ol ḥadīṯlerden maʿlūm oldı kim bu ḥadīṯde buyurduġı şarṭlar İslāmuñ ẓāhirinüñ ve ibtidāsınuñ şarṭıdur 14. zīrā Peyġāmber

[38] Yazmada: *şarutun.*

ḥażretinüñ kelāmında tenāḳuż yoḳdur baṣīreti olan kişi taḥḳīḳ bilür kim murādı her birinden neydügin bilür 15. meṣābīḥ ḥadīṯlerinüñ birbirine muḫālif görünen ḥadīṯlerin tevfīḳ itdügi anda īmān ve İslām tā bunda gelen muḫtelif ḥadīṯleri tevfīḳ 16. ḳılmaḳdı vüsʿ ṭāḳatca taḥḳīḳ ḳılduḳ raġbeti olan kişiler ol bāba muṭālaʿa ḳılsunlar īmān İslām taḥḳīḳindür 17. bilsünler bundan-ṣoñra bu żaʿīf ol kişinüñ bāṭınına farż olan ʿamelleri bildürdi kim anı bildürmekde bir muḳaddime 18. ve on bāb getürdi muḳaddimede birḳaç nesneler bildürdi kim ol nesneleri bilmek bu on bāba faydası vardur 19. andan-ṣoñra ol iki bāb getürdi öteki bābda ol yaramaz ṣıfatlaruñ onun bildürdi bu ṭarīḳ üzere kim evvel 20. ol ṣıfatuñ her birisi neydügin bildürdi andan-ṣoñra āyāt ve eḥādīṯ birle anuñ āḫiretdaġı ziyānın bildürdi andan 21. ṣoñra ol yaramaz ṣıfatuñ ʿilācı nedür kişi ol ṣıfat kendüde varduġın bilecek nice idüp gidermek gerek 22. anı bildürdi ammā bilgil kim ol yaramaz ṣıfatları kişi göñlüne bıraḳmamaḳ gerek ammā göñle düşdükden-ṣoñra istiġfār 23. idüp göñlüni anuñ üzerine bir gitmemek elinden gelür pes ol yaramaz ṣıfatlardan göñle düşmek birle kişi günāhkār 24. olmaz ammā düşdükden-ṣoñra göñlüni anuñ üzerine bir gitse günāhkār olur ṭāş ʿameli ḳabūl olmaz meṯelā şunuñ gibi kim 25. bir kişinüñ göñlüne añsız da riyā düşdi ʿamelinde veyāḫūd göñlüne ḥased ya buḫl ya ʿucb ya tekebbürlük düşdi fi'l-ḥāl

4b

1. anuñ āḫiretdaġı ziyānın öñüne bıraġa göñlünden ol nesneyi gidere eger eyle iderse ol yaramaz ṣıfatuñ āḫiretdaġı 2. ʿaẕābından ḳurtulur ammā eger göñlünden daḫı gidermek ardınca olmasa bil-ki anı yirine getürmek ardınca olsa 3. nitekim bilmez kişiler eyle iderler yāḫūd bilürse ammā gidermek murād idinmese nitekim göñül ḳararup ḳatı olup nefsine zebūn 4. olmış kişiler eyle iderler yāḫūd bilürse daḫı ḳaçan itse ṭaş ʿameli daḫı fāsid olur ol yaramaz ṣıfat sebebiyle göñli 5. fāsid olduġı-çün hem āḫiretde daḫı ol yaramaz ṣıfatuñ ziyānına uġrar nitekim tefsīrde ve ḥadīṯde maʿlūm ve 6. muḳarrer olmışdur kim her bir ṣıfat bir dürlü ṣūrete döniser kimisi yılan kimisi arslan ve ḳaplan ṣūretine döner 7. daḫı sinlede ʿaẕāb idiserler ḳıyāmete degin ve ḳıyāmet ḳopduġundan-ṣoñra ṭamuda daḫı ʿaẕāb idiserler *neʿūẕu* 8. *billāhi min ẕālik* ikinci

bābda ol eyü ṣıfatlaruñ ve ḫulḳlaruñ onun bildürdi girü bunda daḫı her bir ṣıfatuñ 9. ol neden ʿibāret-ıduġın bildürdi andan-ṣoñra faydası nedür anı bildürdi andan-ṣoñra kişide ol ṣıfatlar olmıyacaḳ 10. nice idüp ḳazanmaḳ gerek anı bildürdi pes evvel ādemüñ ṭāşına farż olan nesneleri bildürdi zīrā bu 11. ʿameller geñez olur ḫalḳuñ raġbeti buña artuḳdur bunı yirine getürüp riʿāyet idüp mülāzemet idicek Ḥaḳḳ 12. Teʿālānuñ raḥmeti ve ʿināyeti ol kimseye irüşür kişinüñ bāṭını ve göñli daḫı ṣalāḥiyet gelür ol yaramaz ṣıfatlardan 13. arınur ol eyü ṣıfatlarla bizenür pes ol ẓāhire farż olan ʿamellerüñ evvelkisi īmāndur Ḥaḳḳ Teʿālānuñ destūrı 14. ve yardımı birle beyān olına evvelki bāb īmānı beyān ider bilgil kim ʿālimler īmān neyile tamām olduġında çoḳ 15. iḫtilāf itmişlerdür baʿżısın beyān idevüz inşā'allāh Teʿālā ammā şol ṭarīḳ üzere kim Peyġāmber ḥażreti 16. ʿaleyhi's-selām beyān itmişdür īmānı ol ṭarīḳ üzere beyān idelüm andan-ṣoñra ḳavmüñ īmānı tefsīrindeki 17. iḫtilāflarınuñ baʿżısın beyān idelüm bilgil kim Tañrı Teʿālānuñ ḳullarına ġāyet raḥmeti ve ʿināyeti 18. olduġı-çün Cebrā'īl ʿaleyhi's-selāmı Peyġāmber ḥażretine virüpdi[39] ve şöyle buyurdı-kim var peyġāmbere su'āl eyle kim 19. īmān nedürdi tā kim cevāb vire īmānı bildüre ḳullarım işideler īmān neydügin bileler Cebrā'īl Ḥaḳḳ Teʿālā iẕni birle ādem ṣūretine 20. girdi Peyġāmber ḥażreti ʿam ṣaḥābeler birle otururken geldi Peyġāmber ḥażretine su'āl eyledi kim eyitdi īmān nedür 21. yā Muḥammed baña ḫaber vir bildürdi Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām cevāb virüp eyitdi ki ***eliymānu en tüʿmini billāhi*** 22. ***ve melā'iketihī ve kütübihi ve resūlihi ve'l- yevmi'l āḫiri ve'l ḳaderi ḫayrihi ve şerrihi minallāhi teʿālā*** [40] bu ḥadīṯ-i 23. şerīfüñ iñen çoḳ maʿnāsı var ammā şol-ḳadar kim burada bilmek gerek īmān tamām olmaġ-çün ol-ḳadarın beyān 24. idelüm ḥadīṯüñ ẓāhir maʿnāsı budur kim iʿtiḳād birle idesin Tañrı Teʿālā birdür ve peyġāmberleri vardur ve daḫı 25. Tañrı Teʿālānuñ firişteleri vardur ve gökden inmiş kitābları var ve bu meclisi ḥaḳḳdur ve daḫı ḳıyāmet ḳopacakdur

5a

[39] Yazmada zarf fiil ekinin ünlüsü yazılmamıştır.

[40] İman; Allah u Teâla'ya, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah u Teâla'nın yaratmasıyla olduğuna inanmaktır.

1. ve daḫı ḫayr ve şerr ḳamusı Tañrı Teʿālānuñ taḳdīriyledür el-ḥāṣıl Peyġāmber ḥażretinüñ ʿaleyhi's-selām cevābından 2. bilindi-kim īmān bu altı nesneyi iʿtiḳād idüp diliyle dimekdür ammā bu altı nesneyi biraz tafṣīl idüp bildürmek gerek 3. tā kim ʿāmi kişiler añlayalar pes bilgil kim ol altı nesnenüñ evveli Tañrı Teʿālānuñ ʿaẓametini birlemekdür birlemek oldur kim 4. iʿtiḳād birle ide Ḥaḳḳ Teʿālā birdür ẕātında ve ṣıfatında aña beñzer kimse yoḳdur olmaḳ daḫı mümkün degüldür 5. varlıġınuñ evveli ve āḫiri yoḳdur ḳamu yaradılmış nesneleri yoġken var eyledi ḳamusı aña muḥtācdur anuñ 6. hīç nesneye iḥtiyācı yoḳdur ve daḫı iʿtiḳād birle ide kim ʿālemde ne-kim olmışdur ve ne-kim olıcaḳdur ḳamusın 7. bilür dünyā yaradılandan berü gökden yire ne-deñlü yaġmur ne-deñlü daḫı ḳar ḳaṭreleri inmişdür ve ne-deñlü 8. otlar ve çiçekler bitmişdür ve ne-deñlü daḫı bitecekdür ḳamusın bilür ve daḫı iʿtiḳād birle ide kim Tañrı Teʿālā ḳamu 9. mümkin olan nesneleri dünyāda ve āḫiretde itmege ḳādirdür ve daḫı iʿtiḳād ide kim ḫayrdan ve şerrden ve aṣṣıdan 10. ve ziyāndan her nesne kim olmışdur ve olıcaḳdur Ḥaḳḳ Teʿālānuñ taḳdīriyle ve dilegiyledür anuñ dileginsiz bir aġaç yapraġı 11. deprenmez ve daḫı iʿtiḳād birle ide kim ḳamu sözleri ve āvāzları ḳatısın ve añulın ıraġın ve yaḳının işidür 12. ammā işitdügi ādem işitdügi gibi degüldür zīrā yiryüzindeki ādem oġlanları ve gökdeki firişteler ḳamusı bir 13. kezden bir defʿa söyleseler her birisi bir dürlü dilce söylese ve her birisi bir dürlü ḥācet dilese ḳamusınuñ 14. bir kezden kelecesin bir defʿada işidür birisinüñ sözün işitdügi daḫı birin sözüñ işitmege mānīʿ degül ol 15. mecmūʿanuñ ḳamu bir defʿa her birinüñ cevābın dillü dilince virür birisine cevāb virdügi daḫı birine cevāb virdügine 16. mānīʿ degüldür ḳamusı cevāblu cevābın bir defʿada işidürler söz ve āvāz bilmezler kim ḳanḳı yanlarından geldi ve daḫı 17. iʿtiḳād birle ide kim ʿālemde ne-kim görünmege yarar nesne varsa görür ḳarañu gicelerde yirle gök arasında uçan 18. ẕerrecikleri görür ḳaçduġın küçük ya ḳatı küçük olmaḳ ya key ıraḳ olmaḳ ya ḳarañulıḳ olmaḳ anuñ görmekligine mānīʿ 19. olmaz zīrā anuñ ḥażretine nisbet ıraḳ yaḳın küçük ve büyük ḳarañu ve aydın mecmūʿı birdür zīrā anuñ 20. ṣıfatları ādem oġlanları ṣıfatı gibi degüldür işitdügi ḳulaġla işitmek degül gördügi gözle görmek degül 21. söyledügi

diliyle söylemek degüldür zīrā Tañrı Teʿālānuñ ẕātı ve vücūdı girü ḳalan yaradılmış ẕātı 22. ve vücūdı gibi degüldür pes ṣıfatları daḫı girü ḳalan mevcūdāt ṣıfatına beñzemez ẕātınuñ ve ṣıfatınuñ 23. ḥaḳīḳatin kendüden artuḳ kimse bilmez dünyāda ammā āḫiretde mü'minlerüñ her birisi bilicekdür istiʿdādları ve ḳurbetleri 24. ḳadar İmām Rāzī Nihāyetü'l-ʿUḳūlde eyitmişdür kim felāsife ittifāḳ itmişlerdür Ḥaḳḳ Teʿālānuñ vücūdınuñ[41] ḥaḳīḳati 25. kimseye bilinmek mümkin degül İmām Ġazzālīnüñ ve üstādı İmāmü'l-Ḥarameynüñ ve ekser ṣūfīlerüñ iḫtiyārları budur kim

5b

1. ḳāḍī Ebūbekir eydür Ḥaḳḳ Teʿālānuñ vücūdınuñ ḫuṣūṣiyyātı dünyāda maʿlūm olmaz ammā āḫiretde maʿlūm olıcaġı 2. mütereddiddür ammā mütekellimlerüñ ẓāhirlerinüñ ve muʿtezililerüñ ekserinüñ üzerinedür kim Ḥaḳḳ Teʿālānuñ vücūdınuñ 3. ḥaḳīḳatin bilmek dünyāda ve āḫiretde mümkindür muḥaḳḳaḳlar bilürler bu mes'elenüñ taḥḳīḳi delīl ʿaḳl birle müşkildür 4. ammā āyāt ve eḥādīs delālet ider kim āḫiretde her bir ehl-i maʿrifete mertebesi ḳadar maʿlūm olıcaḳdur bilgil kim 5. baʿżı ʿālimler dimişlerdür kim Tañrı Teʿālā'yı birlemekde ṣıfatların daḫı bile bilmek gerek anuñ-çündür kim biz daḫı Ḥaḳḳ 6. Teʿālā'yı birlemegi bildürmekde baʿżı ṣıfatların bile bildürdük zīrā ol görklü ṣıfatlardur kim girü ḳalan ṣıfatlaruñ 7. aṣlıdur pes bilgil kim Ḥaḳḳ Teʿālā'yı birlemek ol baʿżı ʿālimler mezhebince oldur kim Tañrı Teʿālānuñ birligin 8. ve daḫı şol ṣıfatlardan kim Ḳurānda ya ḥadīsde gelmişdür bile daḫı Ḥaḳḳ Teʿālā ẕātına lāyıḳ olmayan ṣıfatlardan arına 9. ol altı nesnenüñ ikincisi budur ki iʿtiḳād birle ide kim Tañrı Teʿālānuñ firişteleri vardur kimisi göklerde 10. ve kimisi yirdedür dāimā Ḥaḳḳ Teʿālā'yı tesbīḥ ve ʿibādet iderler ne kim buyurursa yirine getürürler bunlardan günāh 11. işlemek gelmez üçüncisi oldur kim iʿtiḳād birle ide kim gökden inen kitāblar ḳamusı ḥaḳḳdur Ḥaḳḳ Teʿālā her 12. bir kitābı Cebrā'īl birle her bir peyġāmbere virmişdür kim anuñ birle ḥükm ideʿamel ḳılasın bilgil kim gökden inen 13. kitāb yüz dörtdür Ādem Peyġāmber ʿaleyhi's-selāma on ṣuḥuf indi Şit Peyġāmber ʿaleyhi's-selāma elli ṣuḥuf 14. indi İdrīs Peyġāmber ʿaleyhi's-selāma otuz

[41] Yazmada iyelik üçüncü tekil şahıs ekinin ünlüsü yazılmamıştır.

ṣuḥuf indi İbrāhīm Peyġāmber ʿaleyhi's-selāma on ṣuḥuf indi 15. Dāvūd Peyġāmber ʿaleyhi's-selāma Zebūr kitābı indi ʿĪsā Peyġāmber ʿaleyhi's-selāma İncīl kitābı indi Mūsā Peyġāmber ʿaleyhi's-selāma Tevrat kitābı 16. indi Muḥammed Muṣṭafā ʿaleyhi's-selāma Ḳurān indi dördüncüsi oldur kim iʿtiḳād birle itmek gerek kim ḳamu peyġāmberler 17. Tañrı Teʿālānuñ ḳullarıdur ve peyġāmberleridür Ḥaḳḳ Teʿālā bunları fażlı ve keremi birle ʿazīz ve ḥürmetlü 18. ḳılup firişteler birle ḫaber virmişdür ve āyetde şöyle gelmişdür ki mecmūʿ peyġāmberler yüz biñ ve yigirmi 19. dört biñdür arasında üç-yüz on üçi mürseldür ve mürsel dimek oldur kim Ḥaḳḳ Teʿālā emr itmişdür kim 20. varalar ümmetlerin daʿvet ideler ve Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḳulluġın ögredeler anlara mürsel dirler girü ḳalanına daʿvet 21. verilmemişdür ammā Ḥaḳḳ Teʿālā firişteler birle ne buyruḳ buyurdıysa yirine getürdüler ʿibādete ve münācāta meşġūl 22. oldılar anlara nebī dirler bişincisi oldur kim āḫirete inanmaḳdur ve iʿtiḳād itmekdür kim Ḥaḳḳ Teʿālā ādem 23. oġlanların olduḳdan-ṣoñra ḳamusın girü gövdeleriyle yaradacaḳdur ḫayr ve şerr ne-kim işledilerse ḳamusından 24. su’āl idicekdür su’āl itdigünden-ṣoñra kimisin uçmaġa ḳoyacaḳdur ve kimisin ṭamuya ḳoyacaḳdur ve daḫı 25. iʿtiḳād itmek gerekdür kim münker ve nekīr ḥaḳḳdur iki firişterlerdür kim gelürler sinde kişinüñ Tañrısından ve īmānından

6a

1. ve Peyġāmberinden su’āl iderler ve iderler kim Tañrıñ kimdür ve Peyġāmberüñ kimdür ve īmānuñ nedür ve dīnüñ 2. ne dīndür eger cevāb virürse bilürler kim uçmaḳlıḳdur beşāret iderler kim yat diñlen-kim dirileceksüz 3. ölü devlete ve pādişāhlıġa uġrısarsın andan-ṣoñra giderler ol uçmaḳdaġı yirinden bir derece 4. açarlar ol varacaġı yire andan baḳar görür şunuñ gibi leẕẕet ve şāẕlıḳ içinde olur kim uçmaġa 5. varmış gibi olur eger ḳorḳup nekīre ve münkire cevāb virmezse yañılursa bilürler kim ṭamuluḳdur ʿaẕāb 6. iderler otdan ṭoplar ile dökerler ḳıyāmete degin iderler kim azcıḳ ʿaẕābuñ budur ulu ʿaẕābıña 7. ve ḳatı ʿaẕābuña ḳıyāmet ḳopacaḳ daḫı ölüsüne ve ḳatısına uġrısarsın ***neʿūẕu billāhi min ẕālik ve min eʿmālin tūeddi ileyh*** [42] ve daḫı

[42] Bundan ve ona götüren amellerden Allah’a sığınırız.

iʿtiḳād birle 8. ide kim terāzū ḥaḳḳdur ve eyü ʿameli ve yavuz ʿameli Tañrı Teʿālā bir görünür ṣūrete döndürecekdür daḫı ṭartacaḳdur 9. eger ʿibādeti aġır gelürse uçmaġa iletecekdür ʿizzet ve kerāmet birle eger günāhı aġır gelürse ṭamuya iletecekdür 10. ḫorluḳ ve ḫacālatluḳ[43] birle ḳamu ḫalāyıḳı Tañrı Teʿālā ḥażretine getüreceklerdür adlu adıyla kaġrup ḥesāb 11. idiceklerdür uçmaḳ ehlinüñ bitisin ṣāġ eline vireceklerdür ve ṭamu ehlinüñ bitisin ṣol eline vireceklerdür 12. kimsenüñ daḫı ṣol elin gögsünden ṣoḳup arḳasından çıḳarup bitisin ṣol eline vireceklerdür su'āl 13. ve ḥesāb olduḳdan-ṣoñra mecmūʿ ḫalāyıḳ uçmaġa ve ṭamuya gireceklerin ṣırāṭ köprüsünden geçmege süreceklerdür anlar ki 14. uçmaġa gireceklerdür her birisi ʿamellü ʿameline göre geçeceklerdür baʿżıları[44] göz açup yoḳmış ḳadar vaḳtde geçecekdür 15. ve baʿżısı yıldırım gibi geçecekdür ve baʿżısı ḳatı yil gibi geçecekdür ve baʿżısı ḳatı yigrek at gibi geçecekdür ve baʿżısı yayan yürür ādem gibi geçecekdür ve baʿżısı arḳasına 16. aġır yük getürmiş gibi geçecekdür ve baʿżısı sürünüp ya emekleyüp geçecekdür ṭamuya girecek kişiler 17. daḫı ṣırāṭ köprüsüne gelicek baʿżısı ḳorḳudan ayaġın ṣırāṭ köprüsüne baṣdım diyü cehennem aġzına baṣup aşaġa cehenneme 18. düşecekdür ve baʿżısı biraz gidüp andan düşecekdür yedi yirde öteden firişteler ṭurur ellerinde 19. öteden çengāller ṭutacaḳlardur her bir günāh işleyen-çün ṭuracaḳlardur bekleyeceklerdür kim ol günāhı 20. işlemişdi gelicek idiceklerdür kim siz falān kişi sen o falān günāhı işlemişsin ṭur ṭamuluḳsun diyüp 21. oddan çengāl birle vurup ṭamuya atacaḳlardur ve baʿżı daḫı giderken ṭamudan yılan çıḳupdu 22. boynı gibi faṣīḥ dil birle idicekdür kim Ḥaḳḳ Teʿālā beni ʿāṣīlere intiḳām itmek-çün yaratdı sen ʿāṣīsin bunca 23. zamāndur kim ben saña ḳaḳmaḳ içindeyin gündüzimi yimek içindeyin şimdi vaḳtidür kim seni yiyem intiḳām alam 24. çeküp ışıġa bıraġacaḳdur nice mü'minler daḫı geçerken ṭamu odı çaġıracaḳdur kim iy mü'min tīz 25. geçgil Tañrıñ-çün kim īmānuñ nūrı ve ʿamelüñ nūrı az ḳıldı-kim yalıñımı sindire bilgil kim bu uçmaḳ

6b

[43] Kelimenin aslı *'ḫacālet'* tir. Ancak ek kalın sıradan olduğu için kelime *'ḫacālat'* şeklinde okunmuştur.
[44] Yazmada: *baʿżılar.*

1. ehlinüñ leẕẕetinüñ ve rāḥatınuñ ve devletünüñ merātibi ve ṭamu ehlinüñ ʿaẕābınuñ ve miḥnetinüñ merātibi iken 2. çoḳdur kişi anlarıñ her birinüñ mürettibin tafṣīl idüp bildürmek mümkin degüldür zīrā nitekim ḫalḳ ʿibādetde ve maʿṣiyetde 3. muḫtelifdür aña göre uçmaġa girenlerüñ daḫı mertebeleri muḫtelifdür baʿżı ʿibādetüñ ḫāṣiyeti budur kim andan ḥūrīler köşkler yaradılur cennetde ve baʿżısından ırmaḳlar 4. ve aġaçlar yaradılur ve baʿżısından dürlü dürlü yiyecekler ve içecekler yaradılur ve baʿżısınuñ ḫāṣiyeti budur kim andan 5. dürlü dürlü cān leẕẕetleri ḥāṣıl olur Allāh u Teʿālānuñ ṣıfatlarına ve kemāl ẕātına ve ʿaẓametine muṭṭaliʿ olanlar gibi 6. ancılayın baʿżı günāhdan ṭamuda oddan yılanlar ve ʿaḳrebler yaradılur ve baʿżısından ayular ve ṭoñuzlar yaradılur 7. ve baʿżısından oddan ve ḳaṭrāndan ḳaftānlar yaradılur Peyġāmberler ʿaleyhim'üṣṣalate vesselām her ʿamelüñ ḫāṣiyeti 8. nedür bilürler ve ümmetlerine ḫaber virürler tā kim aña göre ʿamel ideler bu ḳadar didügümüz tenbīh ve teşvīḳ taḥẕīr 9. içündür ammā baʿżısın Ḥaḳḳ Teʿālā bildürmişdür ʿibādetine ḳandırmaġ-çün ve günāhdan baġlandırmaġ-çün īmān 10. şarṭlarınuñ altıncısı oldur kim iʿtiḳād ide kim dünyāda ḫayrdan ve şerrden aṣṣıdan ziyāndan cismden 11. ve ʿarażdan ne-kim oldı ve olıcaḳdur Tañrı Teʿālā taḳdīriyledür tā bir aġaç yapraġınuñ deprendügi Ḥaḳḳ Teʿālānuñ 12. taḳdīriyledür mes'ele bir kişi idicek olursa kim Peyġāmber ḥażreti çoḳ yirde buyurmışdur kim 13. bir kimisine ***lā ilāhe illāllāh Muḥammedü'resūlullāh***[45] dise mü'min olur ve uçmaġa girer bu altı nesneyi añmadı dise 14. cevāb idevüz kim bu altı nesneye iʿtiḳād idüp īmān getürmek şarṭdur ammā her kişi kim ʿāmi ola Tañrı 15. Teʿālā nedür ve peyġāmber nedür bilmeye īmān nedür bilmemiş ve işitmemiş olañla müselmān ola evvel emreden aña bu altı 16. nesneyi tafṣīl birle bilmek zaḥmet olur pes Peyġāmber ḥażreti anuñ gibi kişinüñ müselmānlıġı ṣaḥīḥ olur didi bu 17. altı nesneyi mücmel bulup iʿtiḳād itmek birle īmāna gelmek geñez olsun diyü pes ***lā ilāhe illāllāh*** dimek 18. maʿnāsı bu oldı-kim iḳrār itdim Tañrınuñ birligine ve ḳamu ṣıfatları ḥaḳḳ ıduġına ***Muḥammedü'resūlallāh*** dimek maʿnāsı 19. budur kim iḳrār itdim Muḥammed ḥaḳḳ resūlı-ıduġına ve daḫı ne-kim ḫaber virdi ve eyitdi ḥaḳḳ-ıduġına

[45] Allah'tan başka ilah yoktur. Hz. Muhammed (s.a.v.), Allah'ın resulü ve elçisidir.

böyle dimek birle 20. ol altı nesneye daḫı iʿtiḳād birle itmiş olur mes’ele eger bir kişi idicek olursa kim Peyġāmber buyurmışdur 21. kim īmānuñ budaḳları yetmişden artuḳdur ve seksenden eksükdür pes nite didi bu ḥadīṯde kim īmān bu 22. altı nesneye iʿtiḳād itmekdür cevāb idevüz kim yoḳdur da saña bildürdükdi kim her nesnenüñ ibtidāsı var 23. ve intihāsı var ẓāhiri var ve bāṭını var aṣlı var ve icmāli var tafṣīli var pes Peyġāmber ḥażreti bu altı nesneye iʿtiḳād 24. itmekdür ve yetmişden artuḳdur didügi birle bunı bildürdi-kim īmānuñ kāmil olmaḳlığınuñ budaḳları çoḳdur 25. īmān ḳābil ḳuvvetdür ve ḳābil żaʿīfdür pes bu altı nesneye iʿtiḳād idüp īmān tamām olduḳdan-ṣoñra

7a

1. baʿżı kişinüñ īmānı ḳutlu olur muḥkem olurmış ve baʿżı kişinüñ īmānı ḳābilü'z-zevāl olurmış anuñ-çün 2. Peyġāmber ḥażreti buyurdı kim Ebūbekir Ṣıddıḳuñ īmānını ṭartsalar ḳamu ḫalḳuñ īmānından aġır geldi imdi 3. aġır olduġı īmānuñ ḳuvveti iʿtibārıyladur icrāsı iʿtibārıyla degüldür pes bilgil kim her kişinüñ ʿibādete meşġūl 4. olduġıyla günāhdan baġlandıġı īmānınuñ ḳuvveti ve żaʿīfi iʿtibārıyladur her kişinüñ kim īmānı ḳuvvetlüdür āḫiret 5. aḥvālinden ne işidüp inanursa aña göre ṭāʿat ve yaraḳ eyler her kişinüñ ki īmānı żaʿīfdür ṭāʿat 6. ve ʿibādet bābında işitdügi ve bildügi nesne birle ʿamel ḳılmaġa meşġūl olmaz īmānı żaʿīf olanlaruñ 7. ḳatı ḳorḳusı vardur zevālden ***neʿūẕu billāhi min ẕālik*** bil-ki muḳarribler bu ḳorḳudan ḫalvetde münācāt ve 8. zārı ḳalb iderler kim İlāhi göñlümüzi sen muḥkem ḳıl īmān üzerine hidāyet vir göñlümize gümān bıraḳma 9. hidāyet niʿmetin virdükden-ṣoñra kerem ḳıl girü alup maḥrūm itme bundan-ṣoñra bilgil kim bu altı nesneye 10. iʿtiḳād itdügin diliyle dimek şarṭ degüldür āḫiret ḥaḳḳında ekṣer ehl-i uṣūl ve mütekellimler bunuñ üzerine 11. dür pes bunlara iʿtiḳād itse diliyle dimeden olsa uçmaġa girer ammā dünyā ḥaḳḳında fuḳahā ḥükmünde müselmān 12. olmaz zīrā dünyā ḥükm-i ẓāhir üzere binā olmışdur İmām Ebū Manṣūr Māturīdī ve Ḥüseyin bin Fażıl Elcāb 13. ve Ebū Ḥasan El-Eşʿarī ṣaḥīḥ rivāyetinde bu meẕhebi iḫtiyār itmişlerdür ammā fuḳahā ḳatında göñli birle bu 14. nesnelere iʿtiḳād itdükden ḥāl-i iḫtiyārda şehādetin diliyle dimek şarṭıdur eger

diliyle diyecek vaḳt giçse olsa 15. kāfir olur dünyā ḥaḳḳında meger kim kāfirler ṭutalar gel kāfir ol yoḳsa seni öldürmez dirler ol vaḳt 16. diliyle küfr gelmesin söylese dünyā ḥaḳḳında daḫı ve āḫiret ḥaḳḳında daḫı kāfir olmaz dünyā ḥaḳḳında kāfir 17. olur didügümüzden murād oldur kim üzerine namāz ḳılmazlar ve kefen ṣarmazlar müselmān sinlesine ḳomazlar müselmān 18. ḳavmi-daḫı varsa andan mīrāṯ yimez daḫı bilgil kim tefsīr ve ḥadīṯ ehli çoġınuñ ḳatında īmān 19. üç nesneden ʿibāretdür birisi iʿtiḳād idicek nesnelere iʿtiḳād itmekdür ve birisi iʿtiḳād itdügin diliyle 20. dimekdür ve birisi ol iʿtiḳād ve iḳrār itdügi nesneler birle ʿamel itmekdür zīrā bunlar iderler kişinüñ fiʿli 21. artuḳ delālet ider iʿtiḳād ḳo sözünden dirler anuñ-çündür kim bir kişi bir nesneyi dise daḫı dönse anuñ 22. ḫilāfın işlese ḫalḳ anuñ sözüne inanmazlar ve anuñ fiʿline uyarlar pes bunlaruñ ḳatında īmān artar ve hem 23. eksilir farż-ı ʿayn olan nesneleri terk itse ḳaṣdla ʿöẕrsüz müselmānlıḳdan düşer egerçi kāfir olmazsa 24. daḫı ve Muʿtezililerüñ meẕhebi daḫı böyledür ammā şunlar kim farż-ı ʿayn olan ʿilmi terk itmek birle kişi 25. mü’min olmaḳdan çıḳmaz didiler iderler kim kişi farż olan ʿibādeti terk itdügi iʿtiḳādı yoḳluġına

7b

1. delālet itmez bil-ki iʿtiḳād żaʿīflığına delālet ider görmez misin kim bir ḫasta olan kişi ve ṣaġlıḳ seven kişi 2. ḳaṭʿī bilür ki budur o yiyecek ve içecek aña ziyān ider ammā iştihā-yi nefs ġālib olup ol nesneyi yir veyā içer maʿa- 3. hāẕā kim iʿtiḳādı muḥkemdür ziyān itdügin bilür ḥāliyā çünki ekṣer ehl-i tefsīr ve ḥadīṯ bunuñ üzerinedür kim 4. ʿamel ve ṭāʿat īmāndan bir cüz’üdür ve hem ekṣer Ḳurān ve ḥadīṯ aña delālet ider pes vācibdür her kişi üzerine kim dīn 5. ḳaydında ve müselmānlıḳ derdinde ola ʿibādet bābında tekāsül ḳılmaya īmānından ḳorḳup zīrā ʿamel īmāndan bir cüz’ü 6. olıcaḳ kişi farż olan ʿameli ʿöẕrsüz terk idicek īmāndan çıḳar pes girü tedārik eylemese ṭamuda ebedü'l-ābad 7. ḳılur çıḳmaz pes bu ulu ḳorḳu degül midür āḫirete inanup dīn ḳaydında olanlara görgil āḫir kim bu dünyā ḳaydında olan kişi 8. bāzergānlık seferine yönelse bu fānī dünyā menfaʿat-içün eger aña itseler kim yolda ḥarāmī var yāḫūd bir ecderhā 9. ḳopmış diseler ol yola girmez girü döner şāyed mālım żāyiʿola ziyāna uġrayam diyü

ḥāl budur kim ol ḫaber viren 10. dünyā ādemidür şāyed yalan söyleye eger yalan söylemezse daḫı ol ḥarāmī ve ol ecderhā cānlu cānverlerdür 11. şāyed ki bu varınca olur anda olalar yāḫūd bir yire daḫı gideler veyāḫūd olmış bulunalar bāzergān giçe gide 12. ziyāna uġramaya ammā çünki muḥabbeti ve menfaʿat-i nefsi ve bedeni ḳaydı göñlünde birikmişdür muḥkem olmışdur 13. mütevehhim nesnelerden daḫı ḳorḳar ammā diyen ve āḫiret ḳaydı çünki żaʿīf olmışdur egerçi ol diyene żarar 14. olıcaḳ ve āḫiret devletine ziyān olıcaġı ḳaṭʿī ve şübhesiz ise daḫı bilürse ammā tedārikinde ve ḳaydında olmaz nice şübhesiz 15. olmaya kim ol ziyāndan ḫaber viren Ḥaḳḳ Teʿālā celle celāluhū ola ve Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām ola ol ziyān 16. ʿaẕābdur daḫı cehennem odından ve cehennem zebānīsinden ve cehennem ecderhāsındandur dünyā yılanından degüldür pes 17. her bir kişi kim müselmānlıḳ ve muḥabbetullāh daʿvāsın[46] ide aña lāzımdur kim dīnī ḳaydı bārī dünyāsı ḳader ola eger 18. eyle olmazsa ṭanıḳsız daʿvā maḳbūl olmaz daḫı bilgil kim bu tefsīr ḥadīṯ ehli ve fıḳhlar dīnlerinde ġāyet 19. iḥtiyāṭları ve ḳorḳuları olduġı-çün eyitdiler kim her nesne-kim dīn bābındadur iʿtiḳād itmek farżdur ve aña iḳrār itmek 20. daḫı farżdur eger inkār idicek olurlarsa kāfir olurlar egerçi inkārı ṣarīḥ olmayup sözlerinden daḫı lāzım gelürse 21. pes Muḥammedī Muṣṭafā ümmetinüñ baʿżısına kāfir oldı didiler Ḳurānda ve ḥadīṯde ṯābit meşhūr olup ṣaḥābeler 22. ittifāḳ itdügi dīn ḥükminüñ baʿżısına münkir olduḳları-çün münkir olanlaruñ baʿżısı Cebrīler ve Ḳādirīlerdür bu iki 23. ṭayfa Tañrı Teʿālā'yı birlerler ve Muḥammed Muṣṭafā ʿaleyhi's-selām ḥaḳḳ peyġāmberdür dirler namāz ḳılurlar ve orūc ṭutarlar 24. zekāt ve ḥacc farż olursa zekāt virirler ḥacca daḫı varurlar üzerlerine vācib olursa edā iderler ammā Cebrīler iderler ādem oġlanlarınuñ işlerinde hīç ḳudretleri 25. ve iḫtiyārları yoḳdur dirler eger böyle didükleri bundan ötürü olursa-kim ideler ādem oġlanı şol aġaç yapraġı gibidür ḳaçmaz

8a

1. yel esse deprenür esmesse deprenmez kāfir olurlar fuḳahā ḳatında zīrā böyle olıcaḳ ṯevāb ve ʿiḳāb olmasa gerek 2. pes ʿibādet-i menfaʿat itmese gerek bu nesneler ḫod

[46] Yazmada *'dava'* kelimesinin sonundaki ünlü yazılmamıştır.

Ḳurān birle s̱ābit olmışdur kim olsa gerek pes bunlar Ḳurān birle 3. s̱ābit olmış nesneye münkir olmış olurlar kāfir olurlar eger böyle didükleri bundan ötürü olursa-kim ādem oġlanları 4. ʿācizdürler işlerinde kendü ḳudretlerinüñ faydası ve teʿalluḳı yoḳdur işledükleri işde diler mübtediʿ olurlar zīrā 5. ʿālimler ittifāḳ itmişlerdür kim her iş kim ādem oġlanları işler kendülerüñ daḫı ḳudretinüñ teʿalluḳı vardur ol 6. işledükleri işde şerīʿatda aña ḳudreti gibi dirler s̱evāb virmek ve ʿiḳāb itmek ol ḳudretden ötürüdür 7. meṡelā Ḥaḳḳ Teʿālā şöyle ʿādet ḳılmışdur kim ādem oġlanı her bir işi kim işler gerekse ḫayr olsun ol iş gerekse 8. şerr olsun ve gerekse ṭāʿat olsun gerekse maʿṣiyet olsun kendü ol işi bir ʿużvıyla yāḫūd göñliyle işler 9. Ḥaḳḳ Teʿālā ḳudret yaradur ol işi işlemege pes ol işe ḳuvvet viren ve ol işi yaradan Ḥaḳḳ Teʿālādur ādemüñ 10. irāde bir ehl-i ṣanʿatuñ āleti gibi oldı aşaġada bu sözi tavżīḥ idevüz inşā'allāh Teʿālā pes çünki ṣaḥābeler 11. bu nesne üzerine iʿtiḳād ve ittifāḳ idüpdürler daḫı Cebrīler meẕhebi belürmeden pes bunlar böyle dimek birle 12. mübtediʿ olurlar küfrden aşaġa günāh bidʿatdur girü ḳalan günāhlar bidʿatdan aşaġa dirler ve Ḳādirīler oldur kim iderler her iş-kim 13. ādem oġlanları işlerler ḫayrdan ve şerrden kendü[47] ḳudretleriyledür Tañrı Teʿālānuñ ḳudreti yoḳdur dirler eger böyle 14. didükleri bundan ötürü olursa kim ol işledükleri işden bunları Ḥaḳḳ Teʿālā yıġmaḳ ve işletmemek elinden gelmez kāfir 15. olurlar zīrā Ḥaḳḳ Teʿālā ḳamu mümkünātı yaratmaġa ḳādir ıduġına münkir olurlar ve eger böyle didükleri bundan ötürü olursa 16. kim Ḥaḳḳ Teʿālā ḳudreti ġālibdür bizi işimizden menʿ itmege nice gerekse itmek elinden gelür ammā işimizi aña nisbet itmezüz 17. ol işledür dimezüz s̱evāb virmek ve ʿiḳāb itmek rāst gelsün diyü mübtediʿ olurlar zīrā bunlar daḫı belürmeden 18. ṣaḥābeler raḍiyallāh ü ʿanhüm ecmaʿīn ittifāḳ itmişlerdür kim ṭāʿatde ve maʿṣiyetde Ḥaḳḳ Teʿālā ḳudreti mü'es̱s̱irdür ḳuluñ 19. ḳudreti maġlūb ġayr-i mü'es̱s̱irdür ve Muʿtezililer içün baʿżı fuḳahā kāfir oldılar dimişlerdür Ḳurān ve ḥadīs̱ ḥükminüñ baʿżısına 20. münkir olduḳları-çün zīrā Muʿtezililer iderler ādem oġlanları işledükleri işler kendü

[47] *'kendü'* zamiri metin boyunca çoğunlukla Eski Anadolu Türkçesi dönemi ses bilgisine uygun bir şekilde yuvarlak ünlü و (ü) ile yazılmıştır ancak bazen sondaki و olmadan, bazen de dar ünlülü ى (i) şekillerine rastlanmıştır. Yalın halde kendi, çekimli halde kendü şekli dikkati çekmektedir.

ḳudretleriyledür dirler Tañrı 21. Teʿālā dilemedügin ādem oġlanları işlememek ve diledügin işlememek ellerinden gelür dirler zīrā iderler Ḥaḳḳ Teʿālā kāfirlerüñ 22. īmānın diler küfrün dilemez ammā bunlar kāfir oldılar ḥaḳḳuñ dilegi yirine gelmedi ve mü'minlerüñ ṭāʿatin diler ve maʿṣiyetin dilemez 23. ammā mü'minlerüñ ʿāṣīları günāh işlerler kendü dilekleriyle iḫtiyārlarıyla bu nesne bundan lāzım gelür kim iderler Ḥaḳḳ 24. Teʿālānuñ ḫayra ve ṭāʿata iḫtiyārı vardur şerre ve maʿṣiyete iḫtiyārı yoḳdur zīrā ḥükmidür maʿṣiyet ḳubḥdur 25. ḥikmetine lāyıḳ degül ḳabīḥ dilimüñ ve daḫı iderler kim ṣevāb işleyecek Ḥaḳḳ Teʿālā üzerine vācib olur kim ḳullarına ṣevāb

8b

1. virüp uçmaġa ḳoymaḳ eger eyle itmezse ẓulm itmiş olur günāh işleyecek ʿaẕāb itmek vācib olur ve ṭamuya 2. ḳoymaḳ daḫı vācib olur eger ṭamuya ḳoymasa yaramaz iş itmiş olur dirler ve daḫı ulu günāh işleyecek süci 3. içmek gibi ve zinā itmek gibi ünāsın incitmek gibi ve uġrulıḳ itmek gibi ve yalan söylemek gibi tevbe itmeden ölecek 4. olursa ṭamuda ḳalur ayrıḳ çıḳmaz didiler tevbe idicek ḳabūl itmek ve günāhın baġışlamaḳ Tañrı Teʿālā üzerine 5. vācib olur dirler bu Muʿtezililerüñ şerīʿata muḫtelif sözleri daḫı çoḳdur ammā bu arada anı dimek her 6. birisine cevāb virmek ve redd itmek maḳṣūd degüldür bunlaruñ sözün naḳl itmekden murād oldur kim şerīʿata 7. muḫtelif söz söyledükleri-çün kāfir oldı didiler ol şerīʿata muḫtelif sözlerinüñ baʿżısın bildürevüz pes 8. müttaḳī olup dīn ḳaydında olan kişi nefsine uyup şerīʿata muḫtelif söz söylemekde ṣaḳınmaḳ gerek tā kim dīnine 9. ziyān irgürmeye yāḫūd mübtediʿ olmaḳ lāzım gelmeye eger idicek olursañ kim bu Cebrīler ve Ḳādirīler ve Muʿtezililer 10. daḫı didüklerin ve iʿtiḳād itdüklerin Ḳurāndan ve ḥadīṣden çıḳarırlar dirler pes bunlar şol müctehidler gibi ve mü'evviller 11. gibi olalar kāfir olmayalar biz cevāb idevüz kim kişi āyātdan ve ḥadīṣden te'vīl birle çıḳarsa ol vaḳt ol ḥükm 12. maḳbūl olur kim ol itdügi ehl-i lüġat ve ehl-i şerʿḳāʿidesinden ṭaşra olmaya eger bunlaruñ ḳāʿidesinden 13. ṭaşra olsa maḳbūl olmaz eger ġuluvv itse şol mücessimeler ve Rāfiżīler ve Ḫāricīler te'vīli gibi kāfir olurlar 14. pes fuḳahā eydür bu Cebrīlerüñ ve Ḳādirīlerüñ ve Muʿtezililerüñ Ḳurān ve ḥadīṣ te'vīl itdükleri kendü hevā-yi 15.

nefslerine muvāfiḳ-ı te’vīldür şerīʿata ve ṣaḥābeye ecmāʿīne muḫālifdür pes cehelleri ve te’vīlleri ʿöẕr olmaz kāfir olurlar 16. ammā mütekellimlerüñ ekṣeri ḳatında bunlar kāfir olmazlar zīrā mütekellimler ider Cebrīler ṣarāḥata dimediler kim Ḥaḳḳ 17. Teʿālānuñ ḳudreti yoḳdur bizim fiʿl-i iḫtiyārımızda ammā bunlaruñ sözlerinden ve meẕheblerinden bu nesne 18. lāzım geldi şāyed bunlar bir ayrıḳsı te’vīl ideler ki sözlerinden bu nesne lāzım gelmeye pes ehl-i ḳıble olup 19. şehādetin iʿtiḳād birle dīne bu şübhe birle biz aña kāfirdür dimezüz işi Ḥaḳḳ Teʿālā ʿilmine ışmarlaruz dirler meger ki ṣarāḥaten 20. ideler ol sözlerinden lāzım geleni ol zamān küfrlerine ḥükm idevüz bunlaruñ her birinüñ delīli ve sözleri çoḳdur 21. ammā bu arada tafṣīl itmek maḳṣūd degül ammā bilgil kim faḳīhlerüñ ve mütekellimlerüñ uṣūl-ı fiḳhda muḳarrer 22. olmışdur kim ḳaçan bir kişi şerīʿat ḥükminden bir ḥükm çıḳarsa Ḳurān veyā ḥadīṣ mütevātir birle baʿżılar ḳatında ḥadīṣ 23. meşhūr ve maḳbūl birle ṣābit olsa ol ḥükme inkār iden kāfir olur te’vīl ve cehl ʿöẕr olmaz ammā baʿżılar 24. iderler inkār itdügi ḥükm farż-ı ʿayn olan nesnelerden olsa kim ol ḥükmlere żarūrāt-ı dīniyye dirler 25. bilmedügi ʿöẕr olmaz kāfir olurlar zīrā farż-ı ʿayn olan nesneler müselmānlar ortasında āşkāredür anı bilmedügi

9a

1. kendü taḳṣīrlıġından olur taḳṣīrlıḳ itmek dīn ḳaydında olmamaḳ sebeb-i taḫfīf ʿöẕr olmaz eger ol bilmeyüp 2. inkār itdügi nesne ince ve daḳīḳ mesellerden olursa-kim anı degme dānişmend daḫı bilmeye inkār itdügi 3. birle kāfir olmaz bilmeyince bilgil kim her fetāvāde bir bābü'l- elfāẓ getürüp beyān itmişdürler bu ḳāʿide üzerine 4. pes tafṣīl isteyen ol bāblara muṭālaʿa ḳılmaḳ gerek bu arada bu ḳadar anuñ-çün bildürdük kim baʿżı kişiler mütekellimler 5. sözüne maġrūr olup anlaruñ ʿāmi degüldügin bilmeyüp böyle zuʿm iderler kim kişi şehādetine muʿteḳid olup ehl-i 6. ḳıble olıcaḳ şerīʿata muḫālif söz söylemek birle ve şerīʿata muḫālif iş işlemek birle kāfir olmaz pes bu zuʿm 7. fāsid birle kendi dīnlerden daḫı böyle virürler ṣāḥib Mevlānā ʿAżdü’d-dīn Cumhūr mütekellimden naḳl ider kim bir kişi 8. kāfir ṭonın giyse ya biline zünnār ḳuşansa kāfir olur zīrā delīl olur kim İslām dīnine iʿtiḳādı yoġ-ıduġına 9. ya İslām dīnine istihzā

itdigüne ehl-i şerʿüñ ḥükmi ẓāhir birledür bāṭında iʿtiḳādı muḥkem ise istihzā 10. itmezse faydası[48] Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretinde olandan-ṣoñra Ebūbekir Setelanī Merendī raḥmetullāhi ʿaleyh yigirmi üç 11. yıl ṭuruşup duʿā kitābların divşirüp ve ḥadīs̱ kitāblarına muṭālaʿa ḳılup bir duʿā kitābı düzmişdür altmış 12. dört bāb anda getürmişdür ḥadīs̱-i ṣaḥīḥ naḳl itmişdür Peyġāmber ḥażretinden kim bir gün Resūlullāh ṣallallāhu 13. ʿaleyhi ve sellem Ebūbekir Ṣıddıḳa eyitdi yā Ebābekir küfr ve şirk müselmānlar ortasında gizlü ve belürsüzdür degme kişi anı 14. bilmez ammā saña bir duʿā ögredeyin ki her gün anı oḳuyasın tā Ḥaḳḳ Sübḥāne ve Teʿālā seni şirk ve küfr lāzım olan sözlerden 15. ve işlerden ki gizlüdür ṣaḳlıya ol duʿā berekātında ***Allāhumme innī eʿūẕu bike min en uşrike şey'en ve ene eʿālemu*** 16. ***ve estaġfiruke ʿammā lā eʿālemu*** [49] pes bilgil kim Peyġāmber ḥażreti ṣallallāhu ʿaleyhi ve sellem Ebūbekir Ṣıddıḳ gibi kişiye böyle 17. diyecek pes īmān ve İslām ḳaydında olan kişi ḳatı ḳorḳup iḥtiyāṭ itmek gerek ki yaramaz iʿtiḳād birle ve küfr kelecisin 18. söylemek birle īmānına ḫāl irüşdürmeye zīrā fuḳahā fetāvālarda getürmişlerdür kim bir kişi bir ṣūfīnüñ misvākine 19. ya namāzlıġına ya ṭaylasānına gülse yāḫūd oġlancıḳlar ögreden muʿallime gülse kāfir olur zīrā şerīʿat aḥkāmına 20. istiḫfāf itmiş olur pes bu nesneleri bilmek ve dīn bābında ḳatı iḥtiyāṭ ve ḳorḳuda olsañ göñlüñde daḫı iḥtiyāṭ 21. ve ḳorḳu gerek zīrā göñülde iḥtiyāṭ ve ḳorḳu olmaḳ göñül ḫarāblıġına ve nefs ve şeyṭān ġālibliġına ve cāhilliġına 22. delālet ider nitekim Ḥaḳḳ Teʿālā buyurmışdur ***İnnemā yaḫşallāhe min ʿibādihi'l- ʿulemā'u*** [50] maʿnāsı budur kim Tañrı 23. Teʿālādan ḳorḳmaz hīç kimse illā ʿālimler ḳorḳarlar anuñ-çün Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām and içdi eyitdi 24. mecmūʿañızdan ben artıḳ ḳorḳarım Tañrıdan didi zīrā ben yek bulurum sizden Ḥaḳḳ Teʿālā'yı didi pes 25. bu sözde işāret vardur kim her kişide kim ḳorḳu yoḳ ol kişi cāhildür küfr daḫı cehilden olur bilgil kim

9b

[48] Yazmada *'fayda'* kelimesinin sonundaki ünlü yazılmamıştır.
[49] Allah'ım! Herhangi bir şeyi şirk koşmaktan sana sığınırım. Bilmeden işlediğim günahtan dolayı da senden mağfiret dilerim.
[50] Allah'tan ancak kullarının bilgili olanları korkar.

1. ʿilm ve maʿrifet devlet sermāyesi ve saʿādet kimyāsıdur zīrā aña Ḥaḳ Teʿālā'yı sevmek ʿilmden ḳopar zīrā ḳaçan bir 2. kişi işitse kim bir pādişāh varmış ulu ve heybetlü ḳaḳup ḫışm itdügi kişiye ḳahr idermiş hīç kimse ḫışmından 3. ve ḳahrından ḳaçup ḳurtulmazmış ve daḫı ġāyet cömerd ve keremlü imiş ve ġāyet ḳādir imiş sehl nesne aldana ve sehl 4. ḳulluḳ idene çoḳ dürlü inʿāmlar idermiş ḳatı ulu beglik ve tımār virirmiş pes ol pādişāhı işiden 5. kişi anı görmeden andan ḳorḳar ve hem görmeden anı sever ʿāşıḳ olur anı öger duʿā ider veyāḫūd bir kişinüñ bir ġarīb 6. ʿacīb işin görse kim andan çoḳ dürlü ṣanʿatlar işlemişdür kimse ancılayın işlemek elinden gelmez anı daḫı görmeden 7. sever ṣenā ider ḳatı üstāẕ ve hüner ehli olduġı-çün pes ḳaçan bu nesne ʿarīfde ve ʿaḳlda muḳarrer olsa bilgil ki 8. her kişi kim göñli āyīnesinden dünyā endīşesi pasın silse gözünden ġaflet perdesin ḳaldursa ve ḳulaġından 9. maġrūrluḳ panbuġın çıḳarsa kendü zıt gelüp şeyṭān ve nefs bendlerin şaşup iʿtibār ve fikr birle baḳsa bu yir 10. yüzindeki ve göklerdeki ʿacāyibde ve ġarābetde fikr itse kim bunca ādem oġlanları kim bu yiryüzinde var hīç birisinüñ 11. ṣūreti-daḫı birisinüñ ṣūretine beñzemez ve āvāzları ve ḫulḳları birbirine beñzemez ḥāl budur kim deñilenüñ 12. terkībi ve bünyādı bir aṣlıdur daḫı görse kim bu yiryüzinde bunca otlar ve çiçekler ve yemişler ki var hīç birisinüñ 13. vażʿı ve ṭadı ve ṣūreti ve rengi ve ḫāṣiyeti daḫı birisine beñzemez kimisin yiseler veyā ḳoḳlasalar öldürür ya ʿaḳlın 14. giderir veyā renc ḥāṣıl ider ḥāl budur kim ḳamusınuñ bitmegine sebeb hevā ve ṭopraḳ ve ṣudur yāḫūd bu naẓardan 15. daḫı yaḳaruraḳ ḳalḳsa göklere teemmül itse görse bu yedi ḳat gök ve girüsi ve ʿarş bu ʿaẓamet ve ululuḳ 16. birle muʿallaḳdur ve Ḥaḳḳ Teʿālānuñ emriyle ṭurmışdur ʿarşdan yuḳaru daḫı ne var ne yoḳ kimsenüñ ʿaḳlı erişmez 17. ḫaber virmez her bir gökde olan firiştelerüñ ululuġın ve evṣāfın Ḥaḳḳ Teʿālā bilür ḳullarına bildürdügi biñ baḫşda 18. birisi degüldür bu ḳadar tafṣīl itmek birle göñlüñe ʿibret ve fikret ve ḥayret ve ẕevḳ ve şevḳ ḥāṣıl olmazsa gökler 19. ʿacāyibinde kiminṣe naẓarıyla gör kim her gün yiryüzin nūr birle ḳızıl altun rengine döndürür bir sāʿat ḫafīfde 20. yüz altmış kez bu mecmūʿ dünyā ḳaderi yir serāyıdur anuñ nūrı çoḳ dürlü dünyā ve dīn menfaʿatine sebebdür birisi 21. budur kim gün ṭoġup batan yirde cānlu cānver olur

ṭoġup batmayan yirde olmaz ve ḳamu yemişler ve otlar terbiyet 22. yiyüp ḥāṣıl olduġına girü dönüp ḳararup ḫarāb ve helāk olduġına bahār ve yaz ve güz ve ḳış olduġına 23. günler ve dünler uzanup ve ḳıṣalduġına bu kişinüñ ırak gidüp yaḳın geldügi her gün bir dürlü yirden ṭoġup 24. ve bir dürlü yirden bitdüġine sebebdür bunları daḫı ḳoġıl gel imdi kendü aṣluñ ve bünyāduñ ʿacāyibin añlarsañ 25. saña ʿibret ve tenbīh yeter kim bir ḳaṭre ṣudan bunun gibi laṭīf ʿużvlar ve her bir ʿużvlardan nice ḳuvvetler ḥāṣıl

10a

1. oldı daḫı görgil ki bu odına cevherdür laṭīf ve yumşaḳ ve nūrlu mecmūʿ ḳatıları eridür gül eyler yāḫūd bu 2. havāyı añla kim levni görünmez ġāyet laṭīflıġından ammā andan ḳutlu nesne yoḳdur eger esse mecmūʿ ṭāġları ve 3. deñizleri atar yoġ eyler daḫı bu havā ḥayvānātuñ ve cemādātuñ ḳuvāmına sebebdür eger bu havā bir nefes ya aġzuñdan ya burnundan 4. içerü girüp yüregüñe ya cigerüñe ṭoḳunmazsa helāk olursun anuñ-çün ʿaḳlsız kişilerüñ baʿżısı eyitmişdür ki 5. cān havādur bundan ġāfildür kim Ḥaḳḳ Teʿālā ʿādet üzerine olan nesnelerüñ her birine muḫālif bir nesne daḫı 6. ḳalmışdur tā kim biline mecmūʿ nesnede ḳudret ve īcād Ḥaḳḳ Teʿālānuñdur şunuñ gibi kim semender bir dürlü ḥayvāndur 7. ṣudan çıḳup burnuna havā giricek olur nice cānver var kim ṣuya batıcaḳ olur nice daḫı var kim her gice ṣu dibinde 8. yitür ve nice gözler var ki ḳarañuda görmez ve nice gözler var ki ḳarañuda görür ve peyġāmberler muʿcizātına naẓar 9. ḳıl-kim ʿādete muḫālifdür bu mecmūʿ saña delīldür kim bilsen bu mecmūʿ mümkināt ve iʿtibār it ki vardur mü'eṣṣir-i 10. ḥaḳīḳī ve mūcid-i ḥaḳīḳī Ḥaḳḳ Teʿālādur bu maṣnūʿātlar ki Ḥaḳḳ Teʿālā yirde ve gökde yir itmişdür[51] ʿacāyibünüñ ḥaddin 11. ve ḥaṣrın kimse bilmez ammā baṣīret ehline bir aġaç yapraġı daḳāyıḳ ʿibret yeter bu ḳadar beyān itdügimiz anuñ-çündür 12. kim Ḥaḳḳ Teʿālā ādem oġlına ʿaḳl virmişdür ol ʿaḳl sebebi birle girü ḳalan maḫlūḳāt üzerine mufaḍḍal 13. olmışdur bu ḳadar beyān birle añdırup göñlün uyarıcaḳ kendüzine gelür fikr ider eger şeyṭān ve hevā-yi nefs ġālib 14. olup gönlün ḳarartmadıysa Ḥaḳḳ Teʿālānuñ bu yirlerdeki ve

[51] Yazmada *'etmişdür'* kelimesinin başındaki ünlü (ا) yazılmamıştır.

göklerdeki maḫlūḳātuñ girü ḳalan ʿacāyibünüñ keyfiyyetin 15. daḫı añlar pes ḳaçan bu ʿacāyibi ve ġarāibi añlasa ḥużūr ve iʿtibār birle naẓar ḳılsa Ḥaḳḳ Teʿālānuñ kemāl-i ḳudretin bilür 16. bu belüren Ḥaḳḳ Teʿālānuñ kemāl-i ḳudretin añlar ve Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ʿilmin bilmekden sevgü ḥāṣıl olur ḳaçan bu fikri çoḳ itse ḳorḳu 17. ve sevgü ġālib olur Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḳulluġı ve ṭāʿati ki mühim olur żarūret olmayınca göñlüne dünyā ve beden 18. endīşesi düşmez bu Ḥaḳḳ Teʿālānuñ maṣnūʿātınuñ ʿacāyibinden nite şoḳ ve ḥayret ḥāṣıl olmaya pes anuñ 19. gibi göñülden ne ḥāṣıl olsun göñül ehlini görgil kim Ḥaḳḳ Teʿālā göñül ehlin uyarmaġ-çün Ḳurānda ḳaç yirde emr 20. itmişdür göklere ve yirlere naẓar idüñ dimişdür eger bir kişi anasından gözsüz ṭoġsa büyüse tamām 21. ʿaḳlı kāmil olıcaḳ añsız da gözi açılsa baḳsa bu yirlerüñ ve göklerüñ ʿacāyibin görse şāyed ḥayretden ve 22. şoḳdan yüregi yarılaydı öleydi yāḫūd düşüp ʿaḳlı başından gideydi āḫiretdaġı uçmaḳ ʿacāyibleri ve 23. ṭamu ḳorḳuları daḫı bu düzenedür eger bu dünyāda uçmaḳ köşklerinden yā ḥūrīlerinden birisin görelerdi mecmūʿ 24. dünyā ḳavminüñ ʿaḳılları başlarından gideydi eger ḥūrīlerüñ birisi güleydi dişleri görüneydi yalñız dişleri 25. göründügünden mecmūʿ bu ḫalḳuñ gözleri ḳamaşaydı ve eger ṭamu içindeki yılanlardan birisi dünyā yüzine

10b

1. gelüp aġzın açaydı nefes vireydi yiryüzi mecmūʿ fāsid olaydı her güz ayrıḳ yeşerir ot ve aġaç 2. bitmeyeydi ammā Ḥaḳḳ Teʿālā āḫiretde uçmaḳ ehline şol deñli ḳuvvet virir kim ol ʿacāyibleri ve ġarāibleri görürler 3. ʿaḳılları gitmez ṭamu ehline daḫı şol ḳadar ḳuvvet vire kim ṭamunuñ yılanları ve ʿaḳrebleri ṣoḳduġına ḳatlanalar ve 4. ölmeyeler ol ʿaẕābları ṭatmaġ-çün daḫı bilgil ki iʿtiḳād birle bu yirdeki ve gökdeki maṣnūʿāt ʿacāyibine baḳup 5. Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḳorḳusı ḥāṣıl olduġınlayın ḳaçan ʿāḳil kişi Ḥaḳḳ Teʿālānuñ niʿmetlerin ve keremlerin fikr itse muṭīʿ 6. ḳulları ḥaḳḳında daḫı ḳullarınuñ bunca günāhların görüp rızḳın kesmeyüp tīzcek helāk itmeyüp ʿafv itdügin 7. fikr itse ol kerīm pādişāhuñ sevgisi ḳopar göñlünden Ḥaḳḳ Teʿālānuñ elṭāfı ve enʿāmı ḳulları ḥaḳḳında bī- 8. nihāyetdür bir kimse vaṣf itmek isterse yüz biñ baḫşında bir baḫş beyān itmeye girü ḳalan niʿmetlerin ḳo bu 9. aʿżālar ṣaġlığın ve ḳuvvet

niʿmetlerin fikr eyle kim elüñe girmişdür ḳıymetin bilmezsin şol ṣu ve havā ḳıymetin bilmedügiñ 10. gibi eger göz niʿmetin bileyim dirseñ gözsüzlere su'āl eyle gör kim ne zaḥmet çekerler saña idivirler kim göz görmek 11. ne ulu niʿmetdür ve raḥmetdür ve eger ḳulaġuñ işitdügi ne niʿmetdür ve raḥmetdür bileyin dirseñ ṣaġırlara su'āl 12. eyle ve eger ʿaḳluñ ne niʿmet oldugın bileyim dirseñ şol dīvānlara naẓar eylegil görgil ki ne ḫorluḳdadurlar ne 13. ʿayb bilürler ve ne murdār ve ne bismil bilürler ellerin bağlamasalar ya kendülerin helāk iderler veyā ġayrıların helāk 15. iderler ve bir dişiñ ağrıcaḳ fikr eyle kim bu nice zamān dişüñ ağrımadugı ne niʿmetmiş daḫı Ḥaḳḳ Teʿālānuñ 15. kāmil ḳudretin ve ḳahrın fikr itse nice dürlü millete ġażab idüp ḳahr itmişdür kimisin ṣuya ġarḳ itmişdür Nūḥ 16. Peyġāmber ʿaleyhi's-selām[52] ḳavmi gibi ve Mūsā Peyġāmber ʿaleyhi's-selām ümmetinden Firʿavn çerisi gibi ve kimisin od birle helāk itdi Ṣāliḥ Peyġāmber 17. ʿaleyhi's-selām ḳavmi gibi ve kimisin ṭaş ve ṭopraḳ birle helāk itdi Lūṭ Peyġāmber ʿaleyhi's-selām ḳavmi gibi ve kimisin yel birle helāk 18. itmişdür ʿĀd ḳavmi gibi bu helāk olanlaruñ çoḳluġunı vaṣf itmege yaramaz kim nem-ḳadardur Firʿavn çerisi kim ṣuya 19. ġarḳ oldılar yalñız altmış biñ ādem ḳara ayġıra biner vardı girü ḳalan ayrıḳsı atlara binerlerdi baḳın aña ḳıyās 20. itgil ʿĀd ḳavminüñ her birisi bir od gelü ṭaşı bir eline alup giderdi Nemrūd gibi İbrāhīm Peyġāmberi oda itdi 21. ve maġribden maşrıḳa degin mecmūʿ dünyāya pādişāhlıḳ eyledi mecmūʿ dünyānuñ çerisin düşerdi İbrāhīm Peyġāmbere 22. eyitdi kim Tañrıña eyit çerisin düşersün kendiyle uġraşalım didi Ḥaḳḳ Teʿālā üvez çerisin virüpdi dımışḳı 23. demirden ḳatı çoḳal giyenlerüñ her birisinüñ gögsüne bir üvez ḳonardı daḫı ḫorṭūmcuġın ururdı çoḳallarından içerü 24. geçerdi ol yemişciḳ ḫorṭūm ucı ol ḳatı demiri geçüp varup yigreklerine irüşirdi fi'l-ḥāl ölürlerdi mecmūʿ 25. çerisi şöyle helāk oldılar Nemrūd ḳaçdı geldi yidi ḳat sarāyı vardı içerüsine girdi ḳapuların ve

11a

1. ve dürcelerin yapdı bir gitdi hem ḳapusına ve dürcesine ḳat ḳat perdeler aṣdı üvez ḳorḳusından 2. görüp beni öldürmesün diyü baḳdı gördi bir üvez dizine ḳonmış eliyle

[52] Yazmada *'aleyhi's-selām'* kelimesi bazı yerlerde 'عم' şeklinde gösterilmiştir.

urmaḳ istedi ḳalḳdı burnuna 3. ḳondı ṣaldı eliyle urayın didi şiblesi yüzine ṭoḳundı üvez burnı delügünden içerü gitdi girdi 4. beyninden yimege başladı başı giçibidi buyurdı birḳaç ḳullarına depsin ekūl ekūl döñerlerdi kicisi gitsün diyü 5. ḳırḳ gün giçe ve kendün uyumadı rāḥat olmadı şol zaḥmetde ḳulları ʿāciz oldılar depsin degmekden ḳaḳdılar 6. ḳatı virdler beynisi burnundan geldi öldi ol üvez buymış beynisin yimekden uçdı gitdi imdi pes 7. Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḳudretin kimse vaṣf idemez eger Cebrā’īle buyursa ḳahr itmek isteyicek hīç ʿālemi ḳanadı ucıyla 8. bir kez ṣalsa dünyā toz gibi belürsüz olaydı bir demde pes ḳaçan Ḥaḳḳ Teʿālānuñ keremlerin fikr itse kişi bilse kim 9. mecmūʿ iyilikler ve niʿmetler ve rāḥatlar Ḥaḳḳ Teʿālādandur daḫı ḳudretin fikr itse kim ḳaḳıcaḳ ne ḳatı ḳahr ve ʿaẕāb 10. ider pes girü bunı fikr idüp bilmekden Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḳorḳusı ve sevgisi göñle düşer kişi bu nesneyi çoḳ 11. fikr itse ḳorḳu ve sevgi artar cān baş terkin urur anuñ ḳulluġında olur ḳamu nefs ārzūların terk 12. ider ḳamu dünyā zaḥmetlerine ve ḫorluḳlarına ḳatlanur Ḥaḳḳ Teʿālānuñ dilegi ḥāṣıl olsun diyü nitekim Tañrı 13. dostların zāhidlerin ʿābidlerin görürsün kim ḥāl budur şāyed kim bu söz ehl-i ġaflet ḳulaġına ʿaceb gele 14. zīrā gözsüz kişiye güneş nūrundan ḫaber virseler añlamaz ammā inkārın gidermek isterse bir dünyā ṣūretine 15. ʿāşıḳ olana baḳsun kim ol kişi sevdügi dilegin ḥāṣıl itmek-çün kendü murādların sevdiklerin nice terk ider ḫalḳdan 16. ne-deñlü ṭaʿn ve zaḥmet görse ḳatlanur ḫuṣūṣā kim ol maʿşūḳından gelen zaḥmeti ve belāyı rāḥat görür andan 17. gelen zaḥmet birle faḫr ider yāḫūd bir bī-vefā dünyā beginden rāḥat ve tımār uman kişi görürsün ki uġraşlarda 18. ve çekişlerde[53] anuñ öñünde cān baş terkin urup olıcaḳ yirle kendüzin nice bıraġur şāyed göñlüne 19. ḫoş gelem baña tımārı çoḳ ide diyü ḥāl budur kim tımār idecegi ḳaṭʿī degül gümānladur iderse daḫı bir fānī 20. rāḥatdur zaḥmetine degmez ol begüñ daḫı vefāsı keremi şol miḳdārdur kim ol kişi yolında cānın terk idicek 21. olursa ve uġraşda ölicek olursa varuñ şunı ona eyledüñ daḫı dimez bil-kim varuñ gömüñ daḫı 22. dimez imdi ʿazīzimin bir fānī ṣūret seven ve bir fānī rāḥat uman böyle zaḥmetlere ḳatlanup cān baş terkin 23. urıcaḳ ol pādişāhlar pādişāhın seven anuñ raḥmetin ve

[53] “çekişmek” fiilindeki e ünlüsü elif (ا) ile yazılmıştır.

enʿāmın uman kişi nite zaḥmetine ḳatlanmaya nice birḳaç 24. gün nefs murādın terk itmeye ḥāl budur kim ol bir pādişāhdur ki azacıḳ ḳulluġ-çün virdügi pādişāhlıġuñ 25. ve niʿmetüñ ve rāḥatuñ pāyānı yoḳ ve zaḥmet zevāli yoḳdur bilgil kim bu sözler kim söyledüñ īmānuñ

11b

1. altıncısı şarṭın beyān iderken faydadan ḫāli degül bil-ki bir tenbīh ve naṣīḥatdur ki Tañrı Teʿālā muḥabbetin ḳoparır 2. göñle saʿādet irüşdürür ol Cebrīler ve Ḳādirīler ve Muʿtezililer meẕhebinden daḫı biraz getürüp bildürdügimizden 3. maḳṣūd budur kim mübtediʿler bunlaruñ kelecisin söyleyüp meşhūr itmişdürler ḫalḳ ortasında müselmānlaruñ 4. göñüllerine şübhe vāḳiʿ olurdı bil-ki anlaruñ meẕheblerinüñ baʿżı kelecileri tefsīrlerine ḫoş gelüp iʿtiḳād iderlerdi 5. īmānlarına ḫalel irüşdürürlerdi nitekim ʿavāmuñ çoġın görürsen ider kişi isem oturacaḳ rızḳ elemi görür 6. dürişmek ve saʿy itmek gerek kim ile bir nesne göre eger böyle didügi anuñ-çün olursa-kim dürişmeyince ve saʿy 7. itmeyince manṣıb ve rızḳ ile görmez pes Tañrı Teʿālā sebebsüz taḳdīr itdügi nesneye münkir olmış olup kāfir 8. olur pes ehl-i sünnet meẕhebinde olan kişi böyle iʿtiḳād itmek gerek kim her nesnenüñ kim dünyā maḳsūdlarından 9. sebebine dürişmek dürüstdür ammā sebebin ḥāṣıl itmek ol nesneyi ḥāṣıl itmez zīrā eger taḳdīrde ol nesne 10. bu sebebi işlemege muʿallaḳ olmışsa bu sebeb ḥāṣıl olmaḳ birle ḥāṣıl olur eger muʿallaḳ degül ise ḥāṣıl olmaz 11. aşaġada daḫı tafṣīl iderüz bu nesneyi ve baʿżılar daḫı iderler kim Tañrı Teʿālā kişinüñ başına ne yazdıysa 12. olur ṭāʿatüñ ve ʿibādetüñ ne eẕeri var ya günāhuñ ne ziyānı var eger böyle didügi anuñ-çün olursa-kim ṭāʿat 13. işlemek birle ṣevāb ile girmez günāh işlemek birle ʿaẕāb olmaz Ḳurāna muḫtelif söylemiş olur kāfir olur pes böyle 14. iʿtiḳād itmek gerekdür kim Ḥaḳḳ Teʿālā Ḳurānda şöyle buyurmışdur ki ʿamel işleyüp iḫlāṣla şarṭı yirine getürüp 15. ʿibādet idene ṣevāb virürüm ṣevāb birle uçmaġa ḳoyarım didi vaʿdesine ḫod yalan olıcaḳ degüldür ve günāh 16. işleyene ʿaẕāb idecegin daḫı didi eger ʿafv itmezse elbette ʿaẕāb itse gerekdür pes imdi her kişi kim dīn 17. ḳaydında ola ehl-i sünnet meẕhebin ögrenüp anuñ üzerine iʿtiḳād baġlayup ʿibādete meşġūl olup

günāhdan 18. ṣaḳınmaḳ gerekdür yuḳaru şol īmānuñ altı şarṭın beyān itdügimiz sözlerden ehl-i sünnet meẕhebinüñ gereklisin 19. ve lāzım olan ḳadar beyān olındı ammā mübtedīye[54] geñez itmek-çün şol bilmegi vācib olan ḳaderin girü ikileyin ideyim 20. zīrā mühim olan ve gereklü olan nesneleri tekrār itmek gerek nitekim Ḥaḳḳ Teʿālā Kurānda naṣīḥatleri ḳullarına tekrār 21. itmişdür ḳullarını ögütlemege ṭoġrı yola getürmege raḥmeti ve ʿināyeti çoḳ olduġı-çün pes bilgil kim ehl-i 22. sünnet meẕhebinde olan kişiye şöyle iʿtiḳād itmek gerek kim Ḥaḳḳ Teʿālā birdür ẕātında ve ṣıfatında aña beñzer 23. kimse yoḳdur ḳamu yaradılmışı yoġken var eyledi ḳamusı aña muḥtācdur anuñ bir nesneye iḥtiyācı yoḳdur ʿālimdür 24. ʿilminüñ nihāyeti yoḳdur ḳādirdür ḳudretinüñ nihāyeti yoḳdur ʿālemde hīç nesne anuñ dileksizin olmaz ve bitmez 25. ḳamu görmege yarayan nesneleri görür işitmege yarayan nesneleri işidür ḳamu ṣıfatlar kim Ḳurānda ve ḥadīṯde gelmişdür

12a

1. ḥaḳḳdur naḳṣdan ve ʿaybdan münezzehdür ḳamu sözleri ve işleri ḥaḳḳdur ve daḫı ide kim Muḥammed Muṣṭafā Ḥaḳḳ Teʿālānuñ 2. ḥaḳḳ peyġāmberidür ne-kim ḫaber virdi ḳamusı ḥaḳḳdur ve ṣavābdur ve gökden inen kitāblar kim peyġāmberlere indi 3. ḳamusı ḥaḳḳdur mecmūʿ peyġāmberler daḫı ḥaḳḳdurlar ve firişteler yaradılmışdur göklerde ve yirlerde dāim ʿibādet 4. iderler Ḥaḳḳ Teʿālā ne buyurursa yirine getürürler ve daḫı iʿtiḳād birle ide kim ḳıyāmet ḳopacaḳdur ne-kim Ḳurānda 5. ve ḥadīṯde geldi ḳıyāmet aḥvālinden ḥaḳḳdur ve olıcaḳdur ve daḫı iʿtiḳād birle ide kim her kişi ḫayrdan 6. ve şerrden ne-kim işlerse Ḥaḳḳ Teʿālā taḳdīriyledür ve ḳudreti ve dilegi birledür kendü ḳuvvetinden ve irādetinden ḥāṣıl 7. olur egerçi kendü ḳuvvetin ve dilegin daḫı Ḥaḳḳ Teʿālā yaradursa Ḥaḳḳ Teʿālā ḳudretine ve dilegine tābiʿse meẕelā ḳaçan 8. kişi Ḳurān oḳımaḳ dilese Tañrı Teʿālā taḳdīri ve dilegi birle dilin depredür Ḥaḳḳ Teʿālā oḳımaḳ ḳudretin yaradur 9. ve ayrıḳ keleci söylemek istese ayrıḳ keleci söylemek ḳudretin yaradur egerçi Ḥaḳḳ Teʿālā ḳādirdür kim nice kim dilin 10. depretmek ve söylemek istese söylemek ḳudretin yaratmaya ve ḳādirdür kim aġzın açmadan

[54] Yazmada *'mübtedì'* kelimesinin sonundaki ünlü yazılmamıştır.

depretmeden söylemek ḳudretin 11. yirde girü ḳalan işleri daḫı aña göre ḳıyās eylegil meṡelā ḳaçan Ḥaḳḳ Teʿālā irādeti birle kişi elin ṣalsa urmaḳ 12. dilese urmaḳ ḳudretin yaradur gözün açsa görmek ḳudretin yaradur ayaġın ḳaldursa yürümek ḳudretin 13. yaradur ammā ḳādirdür kim gözün açsa görmek ḳudretin yaratmaya ayaġın depretse yürümek ḳudretin yaratmaya 14. ammā degme vaḳtde böyle itmez ḳullarınuñ iḫtiyārları bozulmamaġ-çün meger kim peyġāmbere muʿcize ḳılmaḳ isteye yāḫūd 15. bir velīye kerāmet ḳılmaḳ isteye kim bunuñ gibi ʿādete muḫālif iṡeler vāḳiʿ olduġından añlaġıl kim ḳuluñ kendü 16. iḫtiyārı birle işledügi işler daḫı Ḥaḳḳ Teʿālā yaradur ādem oġlanı kendü işin işlemekde istiḳlāl yoḳdur 17. işlerin işlemege ḳuvvet viren ve işlerin yaradan Ḥaḳḳ Teʿālādur andan-ṣoñra bilgil kim kişi ne-deñlü çoḳ 18. ṭāʿat iderse Ḥaḳḳ Teʿālā üzerine vācib olmaz anı uçmaġa ḳoymaḳ zīrā kişi mecmūʿ ʿömrün Ḥaḳḳ Teʿālānuñ 19. ḳulluġına ṣarf itse bir günlük ṣaġlıḳ şükrün yirine getürmez biñ yıllıḳ ṭāʿat pes ādem oġlanı şol 20. işciye beñzer kim öñden işüñ ḥaḳḳın aldı daḫı andan işledi pes işledükden-ṣoñra girü nesne 21. dileyemez ammā Ḥaḳḳ Teʿālā kereminden ve fażlından eyü ʿamel işleyenlere āḫiretde ṡevāb virecegim didi uçmaġa 22. ḳoyacaġım didi egerçi kim işledükleri ṭāʿat dünyāda[55] virdügi niʿmetlerüñ biñde birüñ şükrün yirine getürmez 23. pes vaʿdesine yalan olıcaḳ degül ol azacıḳ ḳulluġın muḳābelesinde göz görmeyüp ve ḳulaḳlar işitmedügi 24. ve göñüllerden geçdügi zevālsiz devletler ve niʿmetler ve pādişāhlıḳlar virecekdür kendü fażlından pes Ḥaḳḳ Teʿālā 25. vaʿdesi vācib ider ʿibādet idenleri uçmaġa ḳoymaḳlıġı egerçi ʿibādetleri vācib itmezse bilgil kim

12b

1. günāh işlemek daḫı vācib itmez ṭamuya girmegi zīrā Ḥaḳḳ Teʿālā ḳulların nice dilerse ider günāhın bağışlamaḳ 2. ʿaceb degül ve ʿayb ve yaramaz iş degül tā kim ṭamuya ḳoymaḳ vācib ola ammā çünki Ḳurānda buyurdı baña ʿāṡī olanları 3. ṭamuya ḳoyarım didi pes bu sözünde yalan bulunmaḳ muḥāldür vaʿdesini vācib itdi günāh işleyüp buyruġın 4. ṣayanları eger günāhın ʿafv itmezse ṭamuya ḳoya vaʿdesinde

[55] Yazmada *'dünya'* kelimesinin sonundaki ünlü yazılmamıştır.

yañlış bulunmamaġ-çün bundan-ṣoñra bilgil ki 5. günāhlar namāz ḳılmaġla ve orūc ṭutmaġla ve ḥacca varmaġla cumʿa namāzına varmaġla girü ḳalan farż olan 6. ṭāʿatlerle gider ammā ulu günāhlar süci içmek gibi ribā yimek gibi tevbe eylemeklikle gider 7. ammā ol ulu günāhlar kim ḳul ḥaḳḳıdur ādem öldürmek gibi kimsenüñ mālın almaḳ gibi tevbeyle gitmez tā ḥadd-i tefsīrde 8. itmişdür kim kāfir müselmān olsa ḳamu günāhları gider ammā ḥaḳḳ olan gitmez ammā ḳul ḥaḳḳı olunañ tevbesinüñ çāresi 9. budur kim ol ḥaḳḳ üssinden ḥelāllıġın dileye ve ḥelāllıḳ dilemekde daḫı baʿżı ʿulemā itmişlerdür kim tafṣīl itmek 10. gerek kim bu ḳadar nesnenüñ aldım baña bağışla diye eger itse kim benim üzerimde ḥaḳḳuñ var neydügin bilmese 11. ḥelāl eylese dürüst degüldür meger kim tafṣīl eyleyecek daḫı ulu fesād ola tafṣīl itmek ḥācet olmaya şunuñ 12. gibi kim onuñla zinā itmiş ola uymaḳla eger eydürse birbirin öldürmek ola veyāḫūd ortalarında ʿadāvet 13. ḥāṣıl ola kim ayrıḳ gitmeye ammā eger ol ḥaḳḳ üssi ādem olmasa veyā ġāyb olsa ḥelāllıḳ dilemek mümkin olmasa 14. anuñ-çün duʿā ve istiġfār ide kendü daḫı çoḳ ṭāʿat ide tā kim birazın ol ḥaḳḳ üssine vireler ve biraz kendüye 15. ḳala ammā baʿżı muḥaḳḳaḳlar itmişdürler kim eger çoḳ ṭāʿat idüp Ḥaḳḳ Teʿālā rıżāsın ḳazanursa Ḥaḳḳ Teʿālā 16. kendü fażlından ol ḥaḳḳ üssine bu mertebeyi göstere ḳıyāmetde ol ḥaḳḳ üssi ol mertebeyi göre ide ilāhī bu mertebe 17. ḳanḳı peyġāmber gider diye Ḥaḳḳ Teʿālā ide kim bu mertebe ol kişinüñdür kim bir kişide ḥaḳḳı ola ve bağışlaya ol 18. ḥaḳḳ üssi ide kim falān kişide benim ḥaḳḳım var bağışladım bu mertebeyi baña vir diye Ḥaḳḳ Teʿālā daḫı vire vallāhu ʿalem 19. bī-ḥaḳīḳatü'l ḥāl bundan-ṣoñra bilgil kim bir kişi hem ʿibādet işlese ve hem günāh işlese ol günāhı 20. ḳadar ṭamuda yansa gerek ammā eger Ḥaḳḳ Teʿālā kereminden günāhın bağışlasa evvelden uçmaġa gire ya Peyġāmber ḥażreti 21. ʿaleyhi's-selām şefāʿat itse veyā ʿālimlerden ya şehīdlerden ya ayrıḳ şefāʿat itmege müsteḥaḳḳı olan kişilerden 22. şefāʿat itseler Ḥaḳḳ Teʿālādan dileseler ṭamuya girmeden Ḥaḳḳ Teʿālā bunlaruñ şefāʿatin ḳabūl idüp uçmaġa 23. ḳoymaḳ cāizdür daḫı bilgil ki dünyā maṣlaḥatında saʿy itmek taḳdīre ışmarlamaḳ dürüstdür zīrā Ḥaḳḳ Teʿālā 24. Ḳurānda çoḳ yirde emr itmişdür ʿibādet ṭāʿat idüñ diyü buyurmışdur ve daḫı çoḳ yirde nehy itmişdür günāh

25. işlemekden ṣaḳınuñ dimişdür pes ʿibādet işlemek ve günāhdan baġışlanmaḳ vācib oldı ammā hīç bir yirde rızḳ

13a

1. ṭālib itmekligi ve dünyā işine dürişmegi vācib itmedi bil-ki bunca yirde rızḳıñun ben żāminim rızḳ içün 2. teşvīş yimek ṭāʿate meşġūl oluñ didi żāmin olup ḳomadı żāmin olduġı üzerine and içdi 3. ādem oġlanlarınuñ bu rızḳ bābındaġı teşvīşlerin gidermek-çün pes her kişi kim müselmān ola Ḳurānuñ ḥükmine 4. iḳrārı ve iʿtiḳādı ola ʿibādet ve ṭāʿat itmekde ḳatı saʿy idüp dürişmek gerek günāhdan yıġlınmaḳ 5. vācib oldı ve gerek kim āḫiret işin taḳdīre ṣalmaya taḳdīre ṣalmaḳ ve taḳdīrde varsa işleyem dimek 6. ḫaṭādur günāh işleyüp ıṣrār itmek tīzcek tevbe idüp yıġlınmaḳ vaḳt ayrışursa tevbe idem dimek 7. Ḳurān ḥükmine muḫālefet itmek ve Cebrīler meẕhebin ṭutmaḳdur işimde iḫtiyārım yoḳdur dimekdür hem ʿaḳlına 8. ve maḥsūsa inkār itmekdür zīrā bir kişi Ḳurān oḳısa aġzın dutup oḳuma dise ya namāz ḳılmaġa ṭursa etegine 9. yapışup otur ḳalma dise pes böyle dimek īmān żaʿīflıġından ve şeyṭān-ı nefs ġālibliġından 10. dur şeyṭān vesvesesidür gine delīl budur dünyā işine gelicek hīç tekāsül idüp Tañrı Teʿālā 11. taḳdīrine ṣalmaz hīç bir ṣanʿat işi görmeyesin ki ide bugün dükkāna varmayalum şerīf gündür ṭāʿate 12. meşġūl olalım rızḳ olan dükkāna daḫı varmadan gelür diye girü ḳalan ṭālib iden kişiler daḫı ekinci 13. gibi ve bāzergān gibi ve ırġad gibi bu düz nedür bil-ki iʿtiḳādı şöyle birikmişdür eger bu işi işlemesem rızḳım 14. kesilür olurum dir imdi eger ʿibādete tekāsül itdügi taḳdīre muʿteḳid olduġından olsa dünyā işinde 15. daḫı taḳdīre iʿtiḳād[56] ideydi zīrā dünyā işinde ve āḫiret işinde Tañrı birdür taḳdīr itdiyse igsüz 16. daḫı bile itdi eger nefsüñ ḳovulmuşluġı yoġsa niçün birinde taḳdīri gözede ve birinde gözetmeye ḥāl 17. budur dünyā işin taḳdīre ṣalmaḳ ve dürişmek muḳarribler mertebesidür ve āḫiret işin taḳdīre ṣalmaḳ dürüst 18. degüldür bu ṭarīḳ örtülerek ekser kişilere şeyṭān bu ṭarīḳle iġvā ider zīrā çāre bulmayıcaḳ şeyṭān 19. gelür kişiye şerri ḫayr ṣūretinde gösterir ve maʿṣiyeti ṭāʿat libāsına ḳoyar bu ṭarīḳ birle iġvāsından 20. degme kişi ḳurtulmaz meger kim baṣīreti açuḳ ola dīn bābında

[56] Yazmada *ʿiʿtiḳād'* kelimesinin sonundaki ünsüz yazılmamıştır.

ʿālim olup diḳḳati naẓarı olan kişiler ḳurtula 21. anuñ-çün Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām itmişdür kim kişi ʿibādetden farż olan ṭāʿatleri ḳıla daḫı girü ḳalan 22. vaḳtin ʿilm oḳumaġa ṣarf ide anuñ faẓīleti ve mertebesi şunuñ üzere kim ʿilm-i dīnden farż olan 23. ṭāʿatleri ṣaḥīḥ olıcaḳ deñlü oḳıya daḫı girü ḳalan vaḳtin namāz ḳılmaġa ve orūc dutmaġa ṣarf ide 24. ay faẓīleti gibidür yıldız faẓīleti üzerine benim faẓīletim gibidür ümmetimden ān ednā mertebesinüñ üzerine zīrā 25. şeyṭānuñ ve nefsüñ ḥīleleri iġvāları iken çoḳdur ḳatı incedür ve örtülüdür ʿilm-i dīnde kişinüñ

13b

1. ki diḳḳati ve kemāli olmayınca ʿibādetin şeyṭān mekrinden ḳurtaramaz ve olur kim elli altmış yıl ʿibādet ider zaḥmet 2. çeker nefs murādların terk ider ṣoñra bilür kim ʿibādeti şeyṭān mekrinden henüz ḳurtulmamış ʿibādeti fāsid olmış 3. hemān zaḥmeti ḳalmış dünyā maṣlaḥatında saʿy itmek ve taḳdīre ṣalmaḳ dürüstdür ammā āḫiret işin taḳdīre ṣalmaḳ dürüst 4. degüldür zīrā Ḥaḳḳ Teʿālā ʿibādet itmege emr itdi ve ʿibādet itmege yeter ḳuvvet ḥāṣıl olıcaḳ deñlü rızḳ virmege 5. żāmin oldı ol ḳadere rāżī olıcaḳ Ḥaḳḳ Teʿālā ol ḳadar rızḳ sebebine dürişmeden ḥāṣıl idivirür bu maʿiyetden 6. ötürüdür kim peyġāmberler ve velīler dünyā ḳaydında ve rızḳ ḳaydında olmadılar göñüllerin dünyā teşvīşinden fāriġ 7. ḳaldılar Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḳulluġın yirüne getürmek-çün Ḥaḳḳ Teʿālā bunlaruñ rızḳını ayıḳlar yine ṣanmaduḳları yirden virüpdi 8. baʿżı velīler ve peyġāmberler kim ṣanʿat işlerlerdi ve ḳoyun güderlerdi ya baġ beklerlerdi nefslerin ṣayup zaḥmet 9. virmek içün idi hem kendü emeklerin yimek Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretinde merġūb olduġı-çündi bunuñ-çün diñledi-kim her 10. kişinüñ eceli ve rızḳı daḫı yaradılmadan muḳadder olduġını bilmeyeler ya sebebine dürişmeden Ḥaḳḳ Teʿālā rızḳ virdügine 11. iʿtiḳādları olmayaydı pes bilgil ki kifāyet idicek deñlü rızḳ ḳazanduḳdan ṣoñra bir ḥelāl ve meşrūʿ iş 12. işlemek birle artuḳ rızḳ içün dürişse ṭālib dünyā olur şol dünyā ṭālib iden kişiler var ben ḫorluḳlarla 13. ʿitāblara ve ʿiḳāblara kim Ḳurānda ve ḥadīṯde gelmişdür müsteḥaḳḳ olurlar pes bilseñ ʿibādetde ve ṭāʿatde dürişmek 14. gerek taḳdīre ṣalmaḳ günāhdur dünyā işinde hīç dürişmemek ʿibādet itmege fāriġ olmaġ-çün dürüstdür eger 15. kifāyet idicek deñlü

rızḳ içün bir meşrūʿ sebeb işlese dürüstdür artuḳ dürişmek ḥarāmdur meger kim bir ḫayr 16. niyyet eyleye fuḳarāya taṣadduḳ itmek gibi mubāḥ ve mercūḥ ola pes bildüñ ki ḫalāyıḳuñ ekṣeri ʿaks-i mevżūʿ ve ḫilāf-ı 17. meşrūʿ üzerinedür zīrā āḫiret işine gelicek süstlüḳ iderler bil-ki terk iderler delīlleri budur kim hemān 18. ancaḳ muḳadder olmışdur dirler bil-ki her iş taḳdīrinden ṭaşra olmaz dimek ḥaḳḳdur bunı delīl idüp ʿibādetde tekāsül itmek 19. bāṭıl ve ḫaṭādur bil-ki ġāyet ḥamd idüp dürişmek gerek ʿibādet itmekde günāhdan zaḥmete ḳatlanmaḳ gerek ṣoñra dimek 20. gerek kim ṭāʿat itdügimiz günāhdan yıġlınmaḳda yıġlınduġımız Tañrı Teʿālā ʿaṭāsındandur ve taḳdīrdendür bu aṣıl 21. üzerine iʿtiḳād berkitmek gerek tā kim kişi ehl-i sünnet meẕhebinden çıḳup mübtediʿ olmaya ***neʿūẕü bi'llāhi mine'l-ibtidāʿi*** 22. ***fi'd-dīn*** [57] bilgil ki kişi diliyle ***Eşhedü en lā ilāhe illāllāh ve eşhedü enne Muḥammede'resūlullāh*** [58] dise ammā ne dimek olduġın 23. bilmese baʿżılar ḳatında müselmānlıġı dürüst olur ve baʿżılar ḳatında müselmānlıġı dürüst olmaz fuṣūl-ı ʿİmādīde eydür 24. bir kişi Naṣrānī ḳızın alsa su'āl itseler ki Naṣrānī dīni nedür bilmese erinden boş olur zīrā hīçbir dīnden 25. olmaz ve eger bir müselmān ḳızan alsa daḫı bāliġa olıcaḳ su'āl itseler kim müselmānlıḳ nedür diseler müselmānlıġuñ vaṣfın bilmese

14a

1. erinden boş olur İmām Muḥammed ḳatında mürtedd olur zīrā atasına ve insana tābiʿ müselmāndı bāliġ olıcaḳ İslām 2. ṣıfatın bilmeyicek kāfir oldı dir eger itse-kim müselmānlıḳ neydügin bilürüm ammā vaṣf idemezim ve taḳdīr idemezim şol 3. kişiler kim ḥāl-i iḫtiyārda diliyle dimek şarṭ degül dimişlerdür anlaruñ ḳatında müselmānlıġı ṣaḥīḥdür ve şol kişiler kim 4. şarṭdur dimişlerdür anlaruñ ḳatında müselmānlıġı ṣaḥīḥ olmaz pes oġlancıḳlar bāliġ olmaġa yaḳın olıcaḳ īmān 5. şarṭların bilmek gerekdür daḫı bil-ki kişi Tañrı birdür dise ve Muḥammed ḥaḳḳ resūldür dise ammā Allāh u Teʿālānuñ birligin delil 6. birle bilmese ve Muḥammedüñ ḥaḳḳ resūl-olduġın muʿcize gösterdigiyle ve Ḳurān indigiyle degin bilmese īmānı dürüst olduġında 7. ʿulemā

[57] Dinde uzaklaşmadan Allah'a sığınırım.
[58] Şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şahitlik ederim ki Hz. Muhammed (s.a.v.), onun kulu ve resulüdür.

iḫtilāf itmişlerdür ʿulemānuñ ekṣeri bunuñ üzerinedür kim dürüstdür zīrā Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām 8. cāhillere ve bādiye nişīnlere şehādet itdürdi mü’min olduġına ḥükm iderdi delīl itmezdi ve delīlinden 9. ṣormazdı pes bundan añlandı-kim delīlin daḫı bilmese müselmālıġı tamām olur baʿżılar eydür her kişi müselmān 10. ola ʿaḳlı ola göklere ve yirlere ve içindeki dürlü dürlü maḫlūḳāta baḳa bunlaruñ yaradıcısı varduġın ve 11. yaradanuñ birligin ve kemāl-i ʿamelin ve ḳudretin ve irādetin añlar pes Ḥaḳḳ Teʿālā'yı delīl birle bilmiş olur ve baʿżılar eydür 12. Ḥaḳḳ Teʿālānuñ birligin delīl ḫāṣ birle bilmek vācibdür ammā bedāyi-i kelāmda Ebū Ḥanīfeden böyle rivāyet itmiş 13. ki Ḥaḳḳ Teʿālānuñ birligin delīl birle bilmeyen ʿāṣī olur ve hem ʿaḳla ḳarīb olan Ebū Ḥanīfe ḳulıdur zīrā ʿāmi 14. kişiler gelür müselmān olur cehl göñüllerin ḳapılmışdur kim degme vaḳt Ḥaḳḳ Teʿālānuñ birliginüñ delīlin añlayamaz meger kim 15. ḫaylī zamān dürişe bil-ki şāyed şöyle pelīd ola kim añlamaġı mümkin olmaya pes diliyle didügi birle 16. mü’min olduġına ḥükm olunsa gerek kim tā kim ḥerc lāzım gelmeye ammā eger ögrenmege ḳābiliyyeti olsa ögrenmese ʿāṣī 17. olur ve günāhkār olur ḥüccetü'l İslām Ebū Ḥamidī Ġazāli raḥmetullāhi ʿaleyh şöyle buyurmışdur kim her kişi 18. müselmān olsa ve Ḥaḳḳ Teʿālānuñ birligi ve ʿaẓameti anuñ göñlünde olmasa anuñ īmānınuñ faydası dünyādadur 19. ancaḳ taḥḳīḳ budur kim göñli müselmān olmamışdur muḥaḳḳaḳ kişiler ḳatında zīrā maʿlūmdur ve muḥaḳḳaḳdur kim 20. Ḥaḳḳ Teʿālānuñ naẓarı ve iʿtibārı göñledür ġāfil göñlüñ ne īmānı maḳbūldür ve ne ʿamel maḳbūldür ammā dünyā aḥkāmı 21. anuñ ẓāhiri üzerine mebnīdür fetvāda ḫalāyıḳ ḳatında dürüstdür ʿameli daḫı dürüstdür pes bilgil ki mü’min 22. bizim ḳatımızda oldur kim bu didügümüz altı nesneye iʿtiḳād ide ve diliyle iḳrār ide ve müselmān oldur kim göñliyle inana 23. ve diliyle diye daḫı farż-ı ʿayn olanları işleye pes bilgil ki her kişinüñ kim iʿtiḳādı ve īmānı ḳutlu ola ve göñli 24. ve dili ikisi bile müselmān ola Ḥaḳḳ Teʿālā ne buyurdıysa ve Peyġāmber ne buyurduysa cehd ider işlemek ardınca 25. olur egerçi günāh daḫı işlerse ṣoñra pişmān olur tīzcek tevbe ider anı tedārik itmek ardınca olur

14b

1. ammā ol kişinüñ kim īmānı żaʿīf ola hemān dilinde evvelā ʿibādete ve ṭāʿata dürişmez kāhillik ider ve nefse 2. uymaḳlıġı ve rāḥatlıġı ṣanʿat idinür Tañrı Teʿālānuñ keremi ve raḥmeti çoḳdur dir umār üzer şol tuḫm ekmeyüp 3. ḫarman vaḳtinde caclar getürürüm diyen kişi gibidür bilmez Ḥaḳḳ Teʿālānuñ raḥmeti çoḳdur dimek ḥaḳḳdur ammā keremine 4. maġrūr olup ve ṭāʿatda süstlüḳ idüp bu nesneyi nefs rāḥatlıġına delīl itmek bāṭıldur maġrūrluḳ ve maġbūnluḳdur 5. Ḳurāna muḫālefet itmekdür nitekim bundan öñden ehl-i sünnet meẕhebin bildüñ ki kişinüñ ʿameli uçmaġa ve ṭamuya girmegi 6. vācib itmez Muʿtezili meẕhebin ẕikr itmek çünki ʿaḳlda mümkindür muḥāl degüldür ki ʿamel işlemeyen uçmaġa gire ve günāh 7. işleyen ṭamuya girmeye ammā bilürsin-ki her mümkin olur nesne fiʿle gelmek lāzım degül pes ṭāʿat itmeyüp uçmaġa 8. girmeklik ummaḳ egerçi mümkinse daḫı bir kişi ṣanʿatın terk idüp bir eve girse otursa itseler kim niçün 9. ṣanʿatuñ işleyüp oġlancıḳlar ve ki rızḳ ḳazanmazsın diseler itse-kim işbu ḥayātım olıcaḳ evim ḳazarın şāyed 10. māl bulam bāy olam dise mecmūʿ ḫalḳ aña aḥmaḳ olmış dirler ḥāl budur kim māl bulmaḳ mümkindür zīrā çoḳ 11. kişiler bulmışdur bāy olmışdur iş işlemek zaḥmetinden ḳurtulmışdur pes dünyā sebebine dürişmeyüp māl uman aḥmaḳ 12. olıcaḳ ṭāʿat işlemeyüp ṣevāb uman delü olur zīrā bildüñ kim āḫiret sebebine dürişmek vācibdür ve dünyā sebebin 13. terk itmek cāizdür pes bunuñ gibi temennīde ve maġrūrluḳda olan kişi şeyṭānuñ gizlüce ṭuzaġına düşer 14. ve baʿżı kişiler olur kim günāh iderse tīzcek tevbe idemez eydür nefsim azġundur girü tevbeyi ṣayacaġım bu nesneye nice 15. tevbe ideyin ṣoñra ḳocalıcaḳ ḳuvvetim sāḳıṭ olıcaḳ bu işden uṣanam tevbe idem dir yāḫūd ṣayru olıcaḳ tevbe 16. idem dir eger ölürsem tevbelü ölem dir bundan ḫayrı yoḳdur kim bu fikr daḫı şeyṭānuñ gizlüce iġvālarundandur 17. şerri ve günāhı ḫayr ṣūretinde ve niyyeti ṭāʿatda gösterdügindendür zīrā günāh işlemek ḳaṣdla ṣoñra tevbe idem 18. diyü ḳatı ulu günāhdur ṣoñra ḫayrı taḫyīr itmekdür Peyġāmber ḥadīṯine muḫālifdür şeyṭān taḫyīre emr itdigünden 19. maḳṣūd budur kim şāyed añsız da tevbesüz ola dir eger ġāfilin olmazsa daḫı hele günāh üzerine ıṣrār itmek 20. ʿādeti olur ayrıḳ degme vaḳt terk itmez dir ve hem göñli ḳırar degme ḳorḳuyla ve degme naṣīḥat itmekle 21. yumuşamaz dir

göñli ḳatı olıcaḳ ışrār sebebiyle bahādır olur girü ḳalan günāhı daḫı işler dir imdi sen bu 22. nesneden şeyṭānuñ ḥīlelerin añlaġıl gör gel-ki saña bildürdi[59] kim günāhdan tevbe itmege ḳaṣd itdügi key ulu ḫayra 23. ḳaṣd itdü gider ammā şindi tevbe idersen girü ṣayarsın ḳatı yaramaz işlemiş olursun ṣabr it bir vechle tevbe 24. idesin ṣımayasın muḳarriblerden olsun ammā gör kim taḫyīr sebebiyle ḳaç dürlü günāh şūmlığına seni ve anı gizleyü ḳodı 25. pes girü bilgil ki ʿilmsiz ʿibādet degme kez fesāddan ḳurtulmaz ***nercū mina'llāhi en yecʿalenā mine'l- ʿulemā'il- ʿālemīn***[60] fazla

15a

1. ve kereme ikinci bāb namāz nice idicek tamām olur anı bildürür ammā bilgil ki bu bābda namāzuñ şarṭların 2. ve rüknlerin ve vāciblerin ve sünnetlerin ve müsteḥabbların ve ādābların bildürdük ve daḫı namāzı fāsid ve nāḳıṣ idenleri 3. ve namāzda mekrūh olanları bildürdük ve andan-ṣoñra kişi Ḳurān oḳurken nice yañılacaḳ namāz fāsid olur ve nice 4. yañılacaḳ secde-i sehv lāzım olur anı bildürdük ve andan-ṣoñra imām olan kişi erkānı nedür ve cemāʿat olan kişilerüñ 5. ḥükm nedür ve mescidüñ ḥükmi ve ḥürmeti nedür anı bildürdük ve andan-ṣoñra birḳaç mes'eleler getürdük ki namāz ḳılmaġa meşġūl 6. olan kişilere anı bilmek ḳatı gereklüdür zīrā çoḳ vāḳiʿ olur ve andan-ṣoñra sefere giden kişiler namāzı nice ḳılmaḳ 7. gerek ve ḥükmi nedür anı bildürdük andan-ṣoñra cumʿa namāzınuñ ve bayram namāzınuñ ḥükmin bildürdük ve andan-ṣoñra ölü namāzı 8. ḥükmin bildürmek birle tamām eyledük ammā namāzuñ şarṭların beyān itmekde evvel kişi arı olmayıcaḳ nice yunmaḳ gerek anı 9. bildürevüz zīrā anı bildürmek ḳatı mühimdür gereklüdür zīrā namāz ḳılan ve ḳılmayan kişiler bunı isterler pes bilgil ki 10. ḳaçan kişinüñ ṣuyı gelse bir nesneyi görüp imrenüp ya göñlünde bir nesne taṣavvur idüp ya düşinde cimāʿ taṣavvur 11. idüp yayḳanmaḳ vācibdür zīrā ṣuyı şehvetle gelmiş olur ammā olur kim bir nesneyi görüp imrenüp ya ʿavretiyle uyanırken 12. ya ṣu dökerken bir aġaca ṣucuġaz gelür ol ṣu gelmekligi birle adamuñ altı süst olmaz pes anuñ gibi ṣu gelmekligi 13. birle yayḳanmaḳ vācib olmaz andan-ṣoñra er

[59] Görülen geçmiş zaman ekinin ünlüsü yazılmamıştır.
[60] Allah'tan bizi âlemlerin ulemalarından kılmasını dileriz.

adamuñ altı ʿavrete veyā oġlına şol sünnet itdükleri yire varınca 14. girse ikisine bile yayḳanmaḳ vācib olur egerçi ṣuyı daḫı gelmediyse ammā adamdan ġayrıya āleti girse eşek 15. gibi veyā ḳışraḳ gibi yaġır ḥayvānāt gibi ṣuyı gelmeyince yayḳanmaḳ vācib olmaz ve bir kişi uyusa uyanduḳdan-ṣoñra 16. döşeginde bir yaşlıḳ bulsa ol kişiye yayḳanmaḳ vācib olur eger düşi azduġın daḫı añmazsa ammā 17. İmām Ebū Yūsuf ḳatında kişi düşi azduġın bilmeyecek yayḳanmaḳ vācib olmaz ammā ḳaçan ʿavret düşi azduġın 18. bilse ve yaşlıḳ bulsa ol ʿavrete yayḳanmaḳ vācibdür Minyetü'l-Muṣallīde itmişdür kim yayḳanmaḳ İmām Muḥammed meẕhebinde 19. vācibdür ve Ḫulāṣatü'l-Fetāvāda eydür düşi azup döşeginde yaşlıḳ bulsa ṣuyı geldügi ṭadın ekşirse 20. vācibdür dimiş hīç ḫilāf ekşimemiş ammā er adam düşi azduġın añlayacaḳ ve yaşlıḳ bulmayıcaḳ yayḳanmaḳ vācib 21. olmaz Mecmūʿa'l-Nevāzilde eydür ḳaçan erle ʿavret bir düşüñde yatsalar ve döşeklerinde yaşlıḳ bulsalar ʿavret 22. benden degüldür dir ve kişi daḫı benden degüldür dir eger ol döşeklerinde bulunan yaşlıḳ aġsa erdendür eger ṣaru 23. olsa ʿavretdendür ve baʿżılar daḫı ider ol yaşlıḳ uzun ise erdendür ve eger müdevver ise ʿavretdendür 24. ammā iḥtiyāṭ budur kim ikisi daḫı yayḳanalar muḥīṭde ve ẕaḫīrede ider bir kişi uyusa ve āleti ucında yaşlıḳ 25. bulsa eger āleti yatduġı vaḳtin ḳalḳmışsa yayḳanmaḳ vācib degüldür ve eger yatduġı vaḳtin āleti süst ise yayḳanmaḳ

15b

1. vācibdür ammā bilse-kim bu gelen ṣu şol yaḳınlıḳ idicek gelen ṣu olsa ol zamān yayḳanmaḳ vācibdür gerekse 2. āleti ṭurmış olsun ve gerekse yatmış olsun ve andan ṣoñra ḳaçan ʿavret ḥayżından yaʿnī ṭūn görmekden 3. irtelense veyā oġlın loḫuṣalığından irtelense yayḳanmaḳ üzerine vācib olur namāz ḳılmaġa ve orūc ṭutmaġa 4. yaramaġ-çün bilgil ki ṭūn görmenüñ azcuġı üç gün ve üç giçe olur ve çoḳı on gün on gice 5. olur üç günden az görse veyā on günden çoḳ görse ṭūn görmek olmaz namāzın ḳıla ve orūcun 6. ṭuta ve eriyle yata ve ṭura ammā nesne gördükçe abdestin bekleye namāz ḳılmaġ-çün ve eger ʿavretüñ ṭūn görmekde 7. ʿādeti olsa ol ʿādetinden artuḳ gördügi ṭūn görmek olmaz eger on günden geçerse ol ziyādesi 8. Arīliḳ ḥükminde olur ammā ʿādetinden artsa ol ṭūn gördügi günden ḥesāblayıcak ol ʿādetinden artan 9.

on günden geçmese ol on gün içinde gördügi ṭūn görmek ḥükminde olur uşaḳ ṭoġuran ʿavret 10. daḫı ḳırḳ pāk olmaz ʿādetinden artuḳ gördügi uşaḳ ṭoġurduġı günden ḥesāblayıcak ḳırḳ günden aşmasa 11. girü ol daḫı pāklik olmaz bilgil ki ṭūn gören ve uşaḳ ṭoġuran ʿavretden ḳara ṣudan ve bulanıḳ ṣudan 12. ve ṣaru ṣudan ne-kim gelürse ḳamusı pāklik degüldür ammā eger aḳ nesne görse arınmış olur ve eger ṭūn gören 13. ʿavret on günden öñden arınursa yayḳanmaḳdan ya arınduġından-ṣoñra bir namāz vaḳti geçmeden ol ʿavreta 14. yaḳınlıḳ itmek dürüst degüldür ammā eger on gün tamām olduḳdan-ṣoñra arınsa yayḳanmadan ve bir vaḳt namāz geçmeden 15. yaḳınlıḳ itmek dürüstdür bilgil kim ṭūn gören ve uşaḳ ṭoġuran ve pāk olmayan kimselere yayḳanmadan Ḳurān 16. oḳımaḳ ve muṣḥafa yapışmaḳ ve mescide girmek ḥarāmdur ammā cumʿa güni ve bayram güni ve Mekke yolında iḥrām baġlanıcaḳ 17. vaḳt yayḳanmaḳ sünnetdür bilgil kim yayḳanmaḳda farz olan burnına ṣu virmekdür avadan ṣu içerü girüp 18. burnı içindeki ḳıllaruñ dibin ışladınca ve daḫı aġzına ṣu virmekdür boġazına ġarġara ile vire ve burnına 19. ṣu virecek daḫı nefesiyle ṣuyı yuḳaru çeke pes orūcda yayḳanmaḳ isteyicek eger düşi azduġından 20. giceyle uyansa erte olmadan aġzına ve burnına ṣu vire mübālaġa ġarġara birle pes erte olıcaḳ girü ḳalan 21. gövdesin yuya ammā gice böyle itmeyüp erteye ḳaldıysa aġzına ṣu vire ġarġara itmeye bil-ki avurdun 22. ṣuyla ṭoldura aġzında çalḳaya girü döke ve burnına ṣu vire ammā yuḳaruya çekmeye bu ḳadarla arı 23. olur namāzın ḳıla ve orūcın ṭuta ammā aḫşam bekleyiceḳ boġazına ġarġara ide ve burnına ṣu vire nefesiyle 24. yuḳaru çeke iḥtiyāṭ içün andan fıṭr eyleye namāzın ḳıla ammā bilgil ki pāk olmayan kişi yayḳanmaḳ isteyicek 25. evvel yayḳanmazdan öñden yābāna varup ṣu döke andan yayḳanmaḳ üzere ola zīrā şāyed ṣuyından nesnecik

16a

1. ḳalmış ola yayḳanmaḳdan ṣoñra ṣu dökçek çıḳa gine pāk olmaya ve andan-ṣoñra gövdesin yayḳanmaḳda ḳatı iḥtiyāṭ 2. itmek gerek tā kim ṣu degmedük yir ḳalmaya zīrā bir ẕerre ṣu degmedük yir ḳalıcaḳ olursa pāk olmaz pes ḳulaḳları 3. içindeki ve ṭaşındaki bükümlere ve göbegi içine ve ṭırnaḳları arasına ve sünnetsüz olan derisinüñ

içine ṣuyı 4. aḳıtmaḳ gerek zīrā ṣuyı eliyle dürtmese şol ḳadar çoḳ ḳoysa-ki ṣu üzerine geçüp gider ne abdesti dürüst 5. olur ve ne yayḳanması dürüst olur abdest alurken veyā yayḳanurken gözlerin ḳatı yummaḳ gerek kim kirpigi 6. dibine ṣu irüşe eger ḳulaġına küpe geçürmiş olsa veyā barmaġında yüzük olsa depretmek gerek 7. tā kim arasına ṣoñra zīrā şāyed ṭuracaḳ ola arasına ṣu geçmeye ammā eger kisvedinde püre boḳı gibi 8. ya siñek boḳı gibi nesneler olsa altına ṣu geçmese ḳayurmaz dimişler ḥāric olmasun diyü ammā bunlardan 9. büyücek olsa gövdesine yapışmış olsa altına ṣu geçmese yayḳanduġı dürüst olmaz tā bu ḥadd 10. dimişlerdür kim gövdesinde pas yapışmış olsa arasına ṣu geçmese yayḳanduġı dürüst olmaz ve baʿżı ʿālimler 11. itmişlerdür kim eger noḫūddan büyük olsa pāk olmaz ve eger küçük olsa pāk olur ve baʿżılar ider eger 12. yapışan nesne ḳatı olsa mūm gibi ve zift gibi ve ḥalvā gibi ol kişi cenābetden çıḳmaz zīrā anlaruñ altına 13. ṣu geçmez ve eger anlaruñ gibi olmasa ḳatı yapışmaz altına ṣu geçer pāk olur daḫı ider ʿavretlerüñ ṣaçı 14. örülmiş olsa dibine ṣu geçmese pāk olur ṣaçın çözmek ḥācet degül ama er adam olıcaḳ elbette 15. ṣaçın çözmek gerek zīrā eger ördügi arasına ṣu girmezse pāk olmaz zīrā er adam ṣaçın örse 16. ḳatı örer ammā bilgil ki yayḳanmaḳda sünnet olan oldur ki evvel elin yuyup ṭahāret itmekdür ve andan-ṣoñra 17. abdest alup ve gövdesinde yaramaz nesne bulaşmamış olsa yumaḳdur ve andan-ṣoñra bedenine ṣuyı üçer kez 18. aḳıtmaḳdur zīrā bir kez yumaḳ ve aḳıtmaḳ farżdur ve üç kez sünnetdür ḳaçan yayḳanmaġı bildügüñden ṣoñra pes 19. abdest almaġı daḫı bildürelüm abdest almaġuñ sebebi baʿżılar ḳatında ṣınmaḳdur ve baʿżılar ḳatında namāz ḳılmaḳ 20. istemekdür abdestsüz olduḳdan-ṣoñra abdest almaḳda edeb budur kim ṣu dökmege varıcaḳ ḳıbleye ḳarşu 21. oturmaya veyā ḳıbleye arḳasın virüp oturmaya daḫı güneşe ḳarşu oturmaya ya aya ḳarşu oturmaya 22. ammā Şāfiʿīler ḳatında örtülü yirde oturıcaḳ dürüstdür zīrā ḳıbleden yaña dīvār olmış olur dīvār 23. menʿ ider ḳıbleye ḳarşu oturmaġı daḫı bilgil ki ṣu dökdükden-ṣoñra ṭaşla ya kesekle ya aġaç pāresiyle 24. veyā biz pāresiyle necis bulaşan ya sidük bulaşan yiri silmek gerek tā pāk olınca ammā ṣāġ eliyle silinmekden 25. ṣaḳınmaḳ gerek ṣol eliyle

silinmek gerek eger şöyle silerse-kim necis bulaşan yirde bir direm ḳadar necis ḳalmaya

16b

1. pāk olur ṭahāret yirine gelür ammā sünnet terk itmiş olur eger bundan-ṣoñra yumazsa sünnete muḫālefet itmiş olur 2. zīrā sildükden-ṣoñra yumaḳ sünnetdür ama yurken ṣol eliyle yumaḳ gerek ammā ṣaḳınmaḳ gerek barmaḳları ucın 3. ve şehādet barmaġın ve baş barmaġın ṭoḳundurmamaḳ gerek ammā yurken necis çıḳan yiri ḳomaḳ gerekdür düşürmemek 4. gerek tā kim aralarında necis ḳalmaya yuya gidere ve necisüñ ḳoḳusı ve eṡeri gidince yumaḳ gerekdür ama yurken 5. ṣuyı ḳatı urmamaḳ gerekdür tā ṣıçrayup bedenine veyā ḳaftānına degüp murdār olmaya daḫı ollarında ṣuyı 6. urup eliyle sürtüp çevre yanına bulaşdırmamaḳ gerek tā kim çoḳ ṣu dökmege muḥtāc olup isrāf olmaya 7. pes ṣuyı necis çıḳan yire sehlce dürtmek gerek kim tā necis gidüp pāk ola andan birḳaç kerre artucaḳ ṣu 8. ala üzerine süre tā kim çevre yanına bulaşan necis daḫı pāk ola ama orūc olsa necis çıḳan yiri ḳoy 9. virmek gerek tā yurken ṣu içerü gidüp orūcı ṣınmaya bil-ki gündüzün düşürmek gerek ve ṭahāret alurken 10. ṣu urında nefesin yuḳaru çekmemek gerek zīrā çekecek aşaġa yanından ṣu yuḳaru çekilür şāyed 11. ṣu içerü gide orūcı ṣına pes orūc olıcaḳ evvelden ṭaşla ya kesekle ya bizle silinmek gerek kim sehl 12. nesnecik ḳala birḳaç kez ṣuyla yuyacaḳ gide ammā yuduḳdan-ṣoñra bir bizle silmek gerek tā kim arasında ṣucuġaz 13. ḳalup uru ṭuracaḳ orūcı ṣınmaya ve daḫı orūc gününde ṣuya girecek ṣaḳınmaḳ gerek āletinden ya burnından 14. ya ḳulaġından ṣu gidüp orūcı ṣınmaya bilgil ki kişi ṣu dökecek evvel ṭahāret itmeden uru ṭurup 15. öksürüp birḳaç kez ayaġın yire urmaḳ gerek tā ṣucuġaz ne-kim ḳaldıysa āleti ucından çıḳa gide bundan daḫı 16. yigrek oldur kim āletin dibinden ṭuta tā ucına varınca ṣaġıya birḳaç kerre ḳarşu ucına gelen ṣucuġazı 17. bir kesek pāresiyle sile ya ḳuruca ṭaş birle sile tā ṣaġıyup ṣu gelmez olınca andan-ṣoñra ṭahāret idüp 18. abdest ala zīrā böyle itmeyecek olur ki kişinüñ āleti ucında ṣucuġaz ḳala abdest alduḳdan-ṣoñra gele ine ḫaberi 19. olmaya abdestsüz namāz ḳılur pes bu iḥtiyāṭdan ötürü ṣūfīlerüñ baʿżısı ṭahāret alduḳdan-ṣoñra gelür iner 20. diyü panbucuḳ ṭıḳarlar şāyed

ṣaġmaḳ birle gitmedi ṣucuġaz ḳaldı oladurlar eger gelicek olursa panbuġa 21. bulaşsun ṭaşra çıḳup abdestimiz ṣınmaṣun dirler panbuġa bulaşup ṭaşra çıḳmayacaḳ abdest ṣınmaz meger 22. şol ḳadar ṣu ine kim panbuḳ olmasa ṭaşra çıḳaydı ṭahāret almaġ bildürdükden-ṣoñra bilgil ki abdestüñ 23. farżı dörtdür birisi yüz yumaḳdur yüz didükleri ṣaç dibinden eñek altına degindür ve eyini ḳulaḳ yumşaġından 24. bir ḳulaḳ yumşaġına degindür ve birisi daḫı ḳol yumaḳdur ḳol daḫı dirsege degindür ammā dirsegi daḫı bile yumaḳ gerek 25. ve birisi daḫı başa mesḥ itmekdür ve başa mesḥ itmekde farż olan başuñ dört baḫşında bir baḫşına mesḥ itmekdür ve birisi

17a

1. daḫı ayaḳ yumaḳdur ayaḳ daḫı ṭopuḳdan aşaġayadur ammā ṭopuġı daḫı bile yumaḳ gerek ammā bilgil ki 2. olur ayaḳ barmaġınuñ ṭırnaġı üzere daḫı açduñ içinde bu gelür barmaġuñ eti üzerine yapışur arasına 3. ṣu geçmez degme kişi anı añlamaz ṣu geçdi ṣanur abdesti tamām olmaz abdestsüz namāz ḳılur pes bir kişi haftada 4. bir kez ṭırnaġın kesmek gerek tā kim bu nesne lāzım gelmeye ama bir kişi başınuñ dört baḫşınuñ bir baḫşından 5. eksük mesḥ itse abdesti dürüst olmaz ammā alnından pānından mesḥ virmek sünnetdür ḫātūn 6. kişiler ekṣeri beşerelerine mesḥ idemez zīrā nezkebi ve ṣaḳaldaġı var başın uçmaġa ḳomaz eger bu dört 7. nesnenüñ birisinde bir ẕerre yunmadıḳ yir ḳalursa farż yirine gelmez abdesti dürüst olmaz pes namāzı 8. daḫı dürüst olmaz bu nesnelerde anuñ-çün tafṣīl itdük kim baʿżı kişiler abdest almaḳda veyā yayḳanmaḳda 9. iḥtiyāṭ itmezlerdi ne abdesti dürüst olur ve ne yayḳanacaḳ pāk olur namāzı daḫı ve ṭāʿati daḫı 10. dürüst olmaz ḫalāṣda eydür bir kişi ḳaṣdla abdestsüz namāz ḳılsa kāfir olur bundan-ṣoñra bilgil ki 11. abdestüñ sünnetleri ondur birisi abdest almazdan öñden abdest almaġa niyyet itmekdür niyyet itmek budur 12. kim ide niyyet itdim ki abdest alam pāk olam namāz ḳılmaġa lāyıḳ olam diye eger diliyle dimeyüp göñlünden 13. daḫı geçürse dürüstdür birisi daḫı abdest almaġa başladuġlayın ***Bismi'llāirraḥmānirraḥīm*** [61] 14. dimekdür birisi aġzın ve burnın yumaḳdur birisi daḫı aġzına misvāk ṣoḳup dişleri dibin sürmekdür 15. birisi daḫı ṣaḳal aralığına barmaġların

[61] Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.

ṣoḳup sürmekdür ṣu geçsün diyü pes imdi yüzün yurken 16. ṣāġ elinüñ barmaḳların eñegi altından ṣaḳalı aralığına ṣoḳa ucından yaña ṣıyıra birḳaç kez eli barmaḳların 17. daḫı elin yüregin birbiri aralığına ḳoya süre ve ayağın yüregin daḫı ṣol elinüñ serçe barmağın ṣāġ ayağınuñ 18. serçe barmağı arasına ṣoḳa daḫı aşağadan yuḳaru ṣıyıra girü ḳalan barmaḳlar arasına daḫı bu 19. düzen üzerine ide ṣol ayağınuñ serçe barmağı arasına varınca ve abdest sünnetlerüñ birisi daḫı 20. her ʿużvu üçer kez yumaḳdur ve birisi daḫı başına ḳablayu mesḥ itmekdür resm budur kim iki eline ṣu ala daḫı 21. barmaḳlarınuñ ucın birbirine yapışdura daḫı barmaḳlarınuñ ucın altı yanından başına degüre daḫı başı 22. üzerinden çeke eli eñsesine varınca ammā çekmekde baş barmağın ve şehādet barmağın degürmeye pes girü 23. eñsesinden duta başınuñ iki yanın kim evvel çekmekde aña ṣu degmediydi çeke iki ayasını birle girü 24. alnına gelince pes ol ṣāġ elinüñ şehādet barmağı ucın ṣāġ ḳulaġı içine ḳoya baş barmağın ḳulaġı 25. yumşaġınuñ altından ṣoḳa ḳulaġı ardından ṣıyıra tā ḳulaġınuñ üstüne gelince ṣol ḳulaġın daḫı ṣol

17b

1. elinüñ şehādet ve baş barmağıyla böyle ide ḫalāṣda eydür ḳulaġa mesḥ itmek sünnetdür başına ve iç-doñı üzerine 2. üç barmaġla mesḥ itmek gerek eger ḳamu bir barmağıyla daḫı iderse yegdür eger üç ḳosa çekmese başına mesḥ virdügi ve iç-doñı 3. üzerine mesḥ itdügi dürüst degüldür ammā İmām Muḥammed ḳatında dürüstdür eger iki barmaġla başına mesḥ itse başınuñ 4. dört baḫşında bir baḫşın ülitse dürüst olmaz eger bir barmağıla mesḥ itse başınuñ dört baḫşında bir baḫşın ülitse 5. üç kez ṣuya batursa her bir kezinde birazın üleşse dürüst olur eger ellerinde ḳalan yaşlıḳ ile başına mesḥ itse 6. ikileyin ṣu almasa dürüst olur ammā yigrek oldur kim başına ve daḫı iç-doñına mesḥ virecek ikileyin ṣu ala alına 7. ammā barmaḳlarından ṣu ṭamarken mesḥ itmek gerek zīrā ekṣer ʿulemā ḳatında elinde yaşlıḳ olsa aḳmasa mesḥ dürüst 8. degül pes iḥtiyāṭ gerekdür ammā ayağına mesḥ idicek sünnet budur kim ṣāġ eli barmaḳların ṣāġ ayağı barmaḳları üzerine 9. ve ṣol eli barmaḳların ṣol ayağı barmaḳları üzerine daḫı incüginden yaña çeke ve çekerken barmaḳlar arasın biraz aça 10. ammā

bilgil ki bir kişinüñ bir ayaġı kesik olsa kesilmedük ayaġına daḫı iç-doñ giyse mesḥ itmek dürüst degüldür pes yumaḳ 11. gerekdür ve eger kesik ayaġına daḫı iç-doñ giyse eger ayaġınuñ üzerinden üç barmaḳ ḳadarı ḳaldıysa mesḥ çeke ve eger 12. ḳalmadıysa mesḥ çekmeye pes ṣāġ ayaġın yuya ve kesilmiş ayaġın kesik yirinden yuya ve çorab üzerine daḫı mesḥ çekmek 13. dürüstdür eger āleti veyā üsti saḫtiyānlanmış olursa ammā mesḥ çekdükleri ṭopuġı örtmek gerek ammā mesḥ itmek çorab 14. üzerine İmām Ebū Ḥanīfe ḳatında dürüst degüldür ve İmām Ebū Yūsuf ve Muḥammed ḳatında dürüstdür eger sıḳ olursa-kim 15. bir nesneyle baġlanmadan ṭursa ammā eger ince ipden olursa çūḫā gibi imāmın ḳatında daḫı dürüst degüldür ammā 16. eger ḳıl ipden olursa yoġun ve sıḳ olursa ṣaḥīḥ budur kim dürüstdür ve eger kiçeden olursa girü imāmın 17. ḳatında daḫı dürüstdür ve eger yufḳacık saḫtiyāndan olursa ʿulemālar iḫtilāf itmişlerdür baʿżılar ḳatında mesḥ itmek 18. dürüstdür ve baʿżılar ḳatında dürüst degüldür ve eger çarıḳ giyse kim sıḳ ṭuluḳ ṭolaya ṭopuġından aşaġa üç 19. barmaḳ yir görünmeye mesḥ itmek dürüstdür eger bir iç-doñında üç küçük barmaḳ ucı görünecek delük olsa 20. mesḥ çekmek dürüst olmaz eger iki iç-doñında üç barmaḳ miḳdārı olsa ammā biraz birinde ve biraz birinde olsa 21. mesḥ çekmek dürüstdür ammā ol yarıḳ kim mesḥ itmegi menʿ ider ṭopuḳdan aşaġada olan yarıḳdur ṭopuḳdan 22. yuḳaru olan yarıḳ muʿteber degüldür ne-deñlü çoḳ olursa daḫı bilgil ki oturaḳ olan kişi bir gün bir gice 23. mesḥ çeke ve misāfir olan kişi üç gün üç gice mesḥ çeke pes oturaḳ olan kişi iç-doñın giydükden 24. ṣoñra abdesti ne zamān ṣınarsa ol vaḳtden ḥesāblaya bir gün bir gice mesḥ ide bir gün bir gice tamām olıcaḳ 25. abdesti varsa iç-doñın çıḳara ve ayaġın yuya meṣelā eger iç-doñın ṣabāḥdan giyse ammā abdesti ikindü vaḳti

18a

1. ṣınsa girü yarındası ikindüye degin mesḥ ide ve sefere giden kişi daḫı üç gün abdesti ṣındıġı vaḳtden girü 2. ol vaḳte degin mesḥ ide eger bir ayaġınuñ ökçesi iç-doñın ökçesinden yuḳaru çıḳsa mesḥ itdügi ṣınar iç-doñın 3. çıḳarup ayaġın yumaḳ giymek gerek ammā iç-doñın ökçesi girüp çıḳarsa yürürken mesḥi bozulmaz ve eger abdestüñ ʿużvlarında 4. çıban veyā cerāḥat üzerine baġlamadan mesḥ itmek żarūrīyse bir

nesneyle ṣara ve üstüne mesḥ ide eger 5. ṣarduġı bizüñ aralarında açuḳ yircügüz varsa yummaḳ gerek baʿżılar eydür eger araların yumaḳda ḥerc varsa anuñ 6. üzerine daḫı mesḥ itmek yeter eger ol cerāḥat üzerine mesḥ itmek ziyān itmezse cerāḥat üzerine mesḥ itmek gerek 7. baġladığı biz üzerine mesḥ itdügi dürüst olmaz gerek ol cerāḥat üzerine ṣarduġın abdesti varken ṣara ve gerek 8. yoġken berāberdür mesḥ cāiz olmaḳlıḳda birisi daḫı abdest sünnetlerinüñ tertībdür tertīb oldur kim evvel yüzin 9. yuya ṣoñra ḳolun yuya ḳolun yuduḳdan-ṣoñra başına mesḥ ide başından ṣoñra ayaġın yuya eger böyle 10. itmezse evvel ayaġın yuyup andan-ṣoñra ḳolun yursa daḫı abdesti dürüstdür ammā sünnet terk itmiş olur abdest 11. sünnetlerinüñ onuncısı abdesti oluşmaḳdur meselā şöyle oluşdurmaḳ gerek kim yüzindeki ṣu ḳurumadan ayaġın 12. daḫı yuya abdestüñ sünnetlerin bildürdükden-ṣoñra bilgil ki abdestüñ müsteḥabbları daḫı var müsteḥabb evvel ṣāġ 13. ayaġın yumaḳdur ve boynına mesḥ itmekdür ḫalāṣda eydür kim abdestüñ edebleri oldur kim ṣuyı çoḳ dökmeye 14. ve abdestden artan ṣudan birazcık içe mübārek görmek-çün ve abdest alurken ḳıbleye ḳarşu otur ve her ʿużvun 15. yurken ***Eşhedü en lā ilāhe illāllāh vaḥdehū lā şerīke leh ve eşhedü enne Muḥammeden ʿabduhū ve resūluhū*** [62] ***sübḥānekallāhümme*** 16. ***ve biḥamdike estaġfiruke ve etūbu ileyke*** [63] diye ve daḫı abdest alurken dünyā kelecisin söylemeye bundan-ṣoñra teyemmüm bildürelüm 17. kim ḥükmi nicedür bilgil ki yayḳanmaḳ isteyen kişi veyā abdest almaḳ isteyen kişi ṣu bulmasa ya ṣu bulup istiʿmāl 18. itmege ḳudreti olmasa teyemmüm itmek gerek teyemmüm itmek oldur kim iki elin aça daḫı niyyet idüp arıca ṭopraḳ üstüne 19. yāḫūd yir cinsinden bir nesne üzerine ura ḳum gibi ve ṭaş gibi ve zırnīḫ gibi ve kireç gibi ammā bir cinsinden olmayana 20. ursa aġaç gibi süñük gibi incü ve mercān gibi dürüst olmaz pes yir üzerine urduḳdan-ṣoñra eger ṭopraḳ çoḳ 21. bulaşursa iki elin birbirine ura andan-ṣoñra yüzine süre yüzinde degürmedük yir ḳomaya girü ikileyin ura avucın 22. açup ve ṣol elinüñ serçe barmaġı

[62] Allah'tan başka hakkıyla ibadete layık hiçbir ilah olmadığına, O'nun bir olduğuna ve ortağının bulunmadığına şehadet ederim. Yine Muhammed'in (s.a.v.) Allah'ın kulu ve resulü olduğuna şehadet ederim.

[63] Allah'ım! Sen eksik sıfatlardan temiz(pak) ve uzaksın, senden bağışlanma dilerim ve tövbe ederim.

birle yanındaġı barmaġınuñ ucın ṣāġ elinüñ barmaġları ucına oḳıya ṭaş 23. yanından çeke dirsegindegin dirsegin daḫı bile sürte bu çekmekde ṣāġ elinüñ iki barmaġıyla ayasını aña degürmeye 24. andan ṣoñra şehādet barmaġın ve yanındaġı barmaġın baş barmaġıyla dirsek oluşduġı yirüñ yanından ḳoya daḫı eli 25. oluşduġı yire degin çeke ammā ṣaḳına kim bu çekmekde barmaġlarından ve ayasından degin yire degürmeye ṣol ḳolun

18b

1. daḫı ṣāġ eli barmaḳlarıyla girü bu düzene ide eger bu düzene teyemmüm almaḳ başarmazsa iki elin yire ura ṣol 2. elinüñ ayasıyla ve barmaḳları içiyle ṣāġ elinüñ barmaḳları ucından duta süre tā dirsegine varınca dirseklerin 3. daḫı bile süre ve ṣāġ eli ayasıyla barmaḳları içiyle ṣol elinüñ ṭaşrasın daḫı böyle ide bundan-ṣoñra girü 4. iki elin daḫı ikileyin ide ṣol eli ve ḳolı içine sürte eger degmedügi yir ḳalursa girü ellerin yire ura degmeyen 5. yire degüre ammā teyemmüm itmekde iḥtiyāṭ itmek gerek yüzinde veyā ḳolunda degürmedük yir ḳomamaḳ gerek barmaġında 6. yüzügi varsa veyā ʿavret olup ḳolında bilezügi varsa çıḳarmaḳ gerek iki barmaḳların birbiri arasına ṣoḳmaḳ 7. gerek ve daḫı sürtmek gerek tā kim degmedük yir ḳalmaya eger degmedük yir ḳalursa girü elin ṭopraġa urup sürtmek gerek 8. namāz ḳılmaġ-çün ve hem cenābetden ve ḥayżdan ve nifāsdan pāk olmaġ-çün bir teyemmüm yeter ammā namāz içün olıcaḳ namāz ḳılmaġ-çün 9. niyyet itmek gerek eger niyyet itmezse ol teyemmüm birle namāz ḳılmaḳ dürüst olmaz ammā pāk olu bundan-ṣoñra kişiye ne-vaḳt 10. teyemmüm birle namāz ḳılmaḳ dürüst olur anı bildürelüm pes ḳaçan bir kişi şehrde ġarīb olsa ṣu dilese virmeseler 11. yāḫūd ṣu bulsa ammā ṣu ḳadan ḳorḳsa yayḳanmaġa veyā ḥammāma varmaġa nesnesi olmasa ol kişiye teyemmüm itmek 12. dürüstdür eger sefere gitse yāḫūd sefer müddeti ḳadar yire gitmese ıraḳ maṣlaḥatına gitse durduġı yirden ṣu dört 13. biñ adım ıraḳ olsa teyemmüm almaḳ dürüstdür baʿżılar eyitdiler ol maṣlaḥatına vardıġı bir şehrden bir mīl ḳadarı 14. ıraḳ gerek baʿżılar eyitdiler ol aradan çaġıracaḳ şehrde ve köyde işidilmese teyemmüm dürüstdür eger işidilürse teyemmüm 15. itdüġı dürüst olmaz ve eger ḳatında adam olsa ṣu ṣorıcaḳ ammā ṣormasa

teyemmüm alsa namāzı ḳılsa ṣuyı ıraḳ 16. ṣanup ṣoñra ḫaber virseler kim ṣu yaḳındur namāzı dürüst olmaz ikileyin abdest alup namāz ḳılmaḳ gerek ve eger 17. yoldaşında ṣu olsa dilemese yāḫūd bahāsıyla ṣatsa ve nafaḳasından ziyāde aḳçesi olup almasa teyemmüm 18. almaḳ dürüst degüldür ammā eger ṣatun almaġa nesne olmasa ya ḳorḳsa düşmāndan ya yılandan ya yırtıcı cānverden 19. yāḫūd ṣu ḳuyuda olsa çıḳarmaġa ālet olmasa yāḫūd ṣuyı olsa ümīd itse almaġa irüşmese ya kendü 20. ya ṭavarı ṣuṣaya diyü ḳorḳsa teyemmüm almaḳ dürüstdür ammā abdest alıcaḳ ṣuyla ṣayru olam diyü ḳorḳsa 21. ya ḫastalıġım ziyāde ola diyü ḳorḳsa bizim ḳatımızda teyemmüm almaḳ dürüstdür ve bizim meẕhebimizde vaḳtden 22. öñden teyemmüm almaḳ dürüstdür ammā eger bulam diyü umarsa yigrek oldur kim vaḳtüñ āḫirine degin gözleye ḳaçan 23. ḫaber virseler yaḳında ṣu var diyü veyāḫūd ġālib ẓannı budur kim ṣu bulurum isteyicek pes bir oḳ 24. atımı yir istemek vācibdür istemeden teyemmüm birle namāz ḳılmaḳ dürüst degüldür ammā Ṣāfiʿī ḳatında istemek vācibdür 25. gerek ṣu olduġın sızsun gerekse sızmasun bundan-ṣoñra ḳanḳı ṣu birle yayḳanmaḳ ve abdest almaḳ

19a

1. dürüstdür anı bildürelüm bilgil ki deñizler ṣuyla ve ḳoylar ṣuyla ve göller ṣuyla ve yaġmurlar ve ḳarlar ṣuyla 2. yayḳanmaḳ ve abdest almaḳ dürüstdür eger bunlarda murdār nesnenüñ rengi ya ḳoḳusı ya ṭadı bulunmazsa ve eger ṣuya 3. arıca nesne ḳarışmış olsa bal gibi ya süd veyā ṣābūn gibi görelüm anuñ rengi ya ṭadı veyā ḳoḳusı dönmiş 4. olsa eger bu ucından ikisi taġayyür olıcaḳ olursa ol ṣuyla abdest almaḳ dürüst degül ve eger birisi 5. taġayyür olsa ancaḳ dürüstdür muḫtaṣar muḥīṭde böyle dimişdür ammā Nevādirde Ebū Yūsuf böyle dimişdür kim 6. eger ṣuya ṣıvıḳ nesne ḳarışsa eger levni ya ṭadı taġayyür oldıysa abdest almaḳ dürüst degüldür ve eger 7. ḳarışan nesnenüñ rengi ya ṭadı yoġsa iʿtibār eczāsınadur rengine ve ṭadına degüldür eger ḳarışan nesne çoġsa 8. abdest almaḳ ol ṣuyla dürüst degüldür eger ṣu çoġsa dürüstdür ammā eger ṣu içinde nesne ḳaynasa baḳla gibi 9. et gibi ya pirinç gibi anuñla abdest almaḳ dürüst degüldür anuñ-çün kim ḳaynayacaḳ ṭaʿām birle ṣuluḳ adı gider

andan 10. meger kim anuñla ḳaynatduḳları ṣuyıñı arıcadur diyü ḳaynadalar içine ṣābūn ḳoyup veyā çoġan ḳoyup ḳaynatduḳları 11. gibi ammā anuñ gibi daḫı şol ḳadar ḳaynatsalar ki ṣuyuñ aḳduġı berf gidüp ḳoyulsa ol ṣuyla girü abdest almaḳ 12. dürüst olmaz Ebū'l Faẓl Kirmānī ī̇żāḥda şöyle dimiş-kim ḳaçan ṣuya biraz nesne ḳarışsa ṣuyuñ aḳmaḳlığın 13. gidermese anı gören ṣu degül dimese ol ṣu birle abdest almaḳ dürüstdür gerek rengi ya ṭadı taġayyür olsun 14. gerekse olmasun ammā içinde nesne ḳaynasa rengi ya ṭadı taġayyür olsa abdest almaḳ dürüst degüldür meger 15. ol ḳaynatduḳları nesnenüñ ṣuyı arıdıcı olsa anuñ-çün ḳaynadalar pes ḳaçan böyle olsa ol nesne ṣu içinde 16. ḳaynamaḳ birle ṣuyuñ rengi ya ṭadı döndüyse daḫı ol ṣu birle abdest almaḳ dürüstdür ḫalāṣda eydür 17. eger ṣıvıḳ arıdıcı nesne ṣuya ḳarışsa ṣu üzerine ġālib olsa abdest almaḳ dürüst olmaz ve eger ġālib 18. olmasa dürüstdür pes bu sözleri naḳl itdügümizden maḳṣūd budur kim bilesiz fuḳahānuñ sözleri bu 19. mes'elede muḫtelifdür pes iḥtiyāṭ itmek gerek żarūret olmayıcaḳ ṣuyuñ bir vaṣfı taġayyür olıcaḳ andan 20. abdest almamaḳ yegdür ammā seyl ṣularından abdest almaḳ dürüstdür egerçi rengi ya ṭadı taġayyür oldıysa 21. daḫı meger kim ṭopraḳ şol ḳadar ḳarışmış ola kim abdest alıcaḳ adamuñ gövdesine bulaşan ṭopraḳ ṣuyla 22. bile gitmeye yapışa ḳala baʿżılar böyle dimişdür ʿulemānuñ iḫtilāfı bu mes'elede buña maḥmūldür kim eger ḳarışan nesnenüñ 23. rengi ya ṭadı ya ḳoḳusı varsa aña iʿtibār olına eger bu üç nesneden biri bulunmazsa meşkūk ṣu ḳarışdıġı 24. gibi meşkūk ṣu eşek ya ḳatır artuġıdur eczāsına iʿtibār olına eger ṣu çoġsa abdest almaḳ dürüstdür 25. ve eger ḳarışan nesne un gibi ya uvacıḳ ṣaman tozı gibi olursa ṣuyuñ seyelānına iʿtibār olına eger ol

19b

1. ḳarışan nesne ṣuyla bile aḳup giderse abdest almaḳ dürüstdür eger ṣuyla bile aḳup gitmezse ṣuyı 2. ḳoyultmış olur kendü ṭabīʿatından çıḳarmış olur abdest almaḳ dürüst olmaz şimdiye degin didügümüz ṣuya 3. ḳarışan nesne arı olacaġdı ammā ḳaçan murdār nesne ḳarışsa ṣuya ṣuyuñ dadı ya rengi ya ḳoḳusı taġayyür 4. olmasa ol ṣu murdār olmaz eger ṣu çoḳ olursa çoḳ olmaḳ miḳdārın aşaġa bildürevüz ḫalāṣda 5. eydür eger ol ṣu kim murdār nesne üzerinden aḳar geçer olsa ḳamusı ol murdār üzere

uġrasa geçse ol 6. ṣu murdār olur egerçi ol murdāruñ eṣeri ol ṣuda belürmezse daḫı mebsūṭda eydür bir kişi bir ḥavż 7. içinde ṣu bulsa ṣorıcaḳ kişi daḫı bulmasa-kim bu ṣu besmele midür yoḳsa murdār mıdur naẓar eyleye eger ṣuda 8. murdārlıḳ ʿalāmeti varsa ol ṣudan abdest almaḳ dürüst degüldür ve eger murdārlıḳ ʿalāmeti yoġsa ol 9. ṣudan içe ve hem abdest ala ve eger kişinüñ eline yiyecek girse ḥarāmdaġın bilürse ya ġālib ẓannı budur kim ḥarāmdur 10. yimeye göñli ġālibse ḥelāldaġına yiye ṣormaya ve eger murdār nesne ṭurur ṣu içinde olsa ṣuyuñ büyüklügi 11. şol ḳadar olsa-kim çevre yanından ölçseler her bir yanı on arşun olsa ol ṣudan abdest almaḳ dürüstdür 12. zīrā murdār olmaz ammā ol murdārdur daḫı yirden abdest almaḳ gerek içmemek gerek eger ol ṭurur ṣu dört bucaḳlu olmasa 13. degirmi olsa ve büyüklügi şol-ḳadar olsa kim bir yanından abdest alıcaḳ bir yanı deprenmeye ol ṣu murdār olmaz mevci 14. birle deprenmek muʿteber degüldür zīrā ne-deñlü bu pek olursa mevci bir yanına varur ḫalāṣda eydür eger ṭurur ṣu 15. degirmi olursa ḳırḳ sekiz arşun gerek bir küçük göle bir murdār nesne düşse ṣoñra göl yayılup büyük 16. olsa pāk olmaz ammā ol murdār düşdügi vaḳt çevre yanı ḳırḳ arşun ya ḳırḳ sekiz arşun olsa ṣoñra 17. eksilse ol ṣu murdār olmaz eger ṭurur ṣu uzun olsa ve ansız olsa ama düşürecek on arşun on 18. arşun içinde olsa yaʿnī çevre yanı ḳırḳ arşun olsa ʿālimlerüñ ekṣeri ḳatında pākdur ammā baʿżılar eydür 19. murdārdur ne-deñlü uzun olsa bu didügümüz ṣularuñ deriñligi daḫı şol ḳadar olmaḳ gerekdür kim eliyle 20. çalup alıcaḳ dibi açılmaya ammā eger bu didügümüz göllerde ol içindeki murdār nesnenüñ ṭadı ya rengi ya ḳoḳusı 21. belürse ol ṣu murdār olur ne-deñlü büyük olursa ammā bilgil ki İmām Ebū Yūsuf ḳatında ol abdest 22. aldugı yirde dökülen ṣudan girü alup aʿżāsın yumaḳ dürüst degül ol ṣuyı depredüp ol 23. dökülen ṣuyı gidermeyince ammā baʿżı ʿālimler eydür ḳarşu depretmekde zaḥmet olur depretmeden olursa 24. daḫı dürüstdür bundan-ṣoñra bilgil ki yemişden veyā aġaçdan ṣaḳlu bıçḳın ṣuyla abdest almaḳ 25. dürüst degül ḫalāṣda eydür ḥammāmlar ḥavżına ya ḫazīnesine bir murdār nesne düşse Ṣadrü'ş- Şehīd

20a

1. eydür ṣaḥīḥ budur kim eger bir yanından aḳar olsa pāk olur ve baʿżılar eydür içindeki deñlü aḳmayınca pāk 2. olmaz eger bir kişi eli murdārken ḥammāmuñ ḥavżına ṣoḳsa eger ṣu bir yanından aḳarsa ya ulusından aḳarsa ḫalḳ 3. ḳarşu tīz tīz alurlar ölse murdār olmaz bilgil ki eger ṣuya veyā çiçege ḳanı aḳmayan cānverlerden düşse 4. siñek ya kebelek gibi ya aru ṭoñuzlan ḳurdı gibi murdār eylemez eger üzerlerinde murdār nesne yoġsa bunlaruñ 5. boḳı daḫı murdār degüldür bundan-ṣoñra bilgil ki yayḳanduġı ṣu veyā abdest alduġuñ ṣu tenüñden ayrıldıḳdan 6. ṣoñra murdār olur İmām Ebū Ḥanīfe ve Ebū Yūsuf ḳatında egerçi abdestüñ varken daḫı alduñsa pes ṣaḳınmaḳ 7. gerek giysiye degürmemek gerek ammā İmām Muḥammed ḳatında pākdur ol ṣuyla yimek bişürseler pākdur ammā ol 8. ṣuyla abdest almaḳ veyā yayḳanmaḳ dürüst degül ve fetvā İmām Muḥammed meẕheb üzerinedür iḥtiyāṭ budur kim elden 9. geldükçe ṣıḳanlar abdest alurken aḳan ṣuyı ḳaftānlarına degürmeyeler ḫalāṣda eydür abdestsüz adam veyā ṭon 10. görmiş ʿavret elini ṣuya ṣoḳsa eger eline murdār nesne bulaşmış olmasa ol elin ṣoḳduġı ṣu murdār 11. olmaz İmām Muḥammed ḳatında ammā İmām Ebū Yūsuf ḳatında murdār olur ammā ṣaḥīḥ budur kim eger yayḳanmaġ-çün 12. ṣoḳsa elin murdār olur meger kim ayasın ṣoḳmaya barmaġı ucıyla az az ala elin yuya daḫı andan-ṣoñra elin 13. ṣoḳa bir kişi yayḳanurken ṣu ṣaçarsa ḳāp içindeki ṣuya girse ol ṣu murdār olmaz ammā aḳup girse 14. murdār olur ammā Muḥammed ḳatında ol ḳābdaġı ṣu ol giren ṣudan artuḳ olsa murdār olmaz ammā bu didügümüz oldur kim 15. ol yayḳanan kişinüñ gövdesinde murdār nesne bulaşmış olmasa bundan-ṣoñra abdesti ṣındıran nesneleri bildürelüm 16. ammā bilgil ki ṣu dökmek daḫı necis çıḳan yirden yel çıḳmaḳ abdesti ṣındırır daḫı adamuñ gövdesinden murdār 17. nesne çıḳmaḳ ḳan iriñ ya ṣaru ṣu gibi abdesti ṣındırır ammā çıḳsa görünse aḳup yumaġı vācib olan yire 18. bulaşmasa ṣınmaz pes ḳaçan bir nesne inse āleti ucına gelse ammā görünmese abdesti ṣınmaz ve eger bir kişi sevdügine 19. yolına ya necis çıḳan yire nesne ṣoḳsa nesne gelirse ṭaşra çıḳmasun diyü Ebū Yūsufdan böyle rivāyet 20. olmışdur kim eger ol ṣoḳduġı yaş olsa eger ol yaşlıḳ gelüp ṭaşra ṭarafına görünse abdesti ṣınar ammā 21. ṭaşra ḳalan ṭarafına geçmese abdesti ṣınmaz egerçi şöyle olursa daḫı kim ol nesne

dökülmese ṭaşra çıḳaydı 22. ama ol nesneyi çıḳarsa abdesti ṣınar zīrā ol bulaşan nesne bile çıḳar ve ʿavretüñ ḥükmi daḫı böyledür ammā ʿavretüñ 23. ṭaşraġı fercünde olsa ol nesnenüñ yaşlığı anuñ ṭaşra ṭarafına çıḳmasa abdesti ṣınar eger ʿavret fercine 24. nesne ṣoḳsa ve ucına bir ip baġlasa eger ip muḥkem çeküp ol ṭaḳılmış nesneyi çıḳarmaġa yararsa orūc 25. ṣınmaz zīrā içerü gitmemiş ḥükminde olur ve eger ip baġlamış olmasa ve içerüki fercüne bir nesne ṣoḳsa orūcı

20b

1. ṣınar ve eger burnı ucına ḳan inse ṣınar egerçi görünmese daḫı zīrā burnı ucun yayḳanmaḳda yumaḳ 2. farżdur ḫalāṣda eydür bir kişinüñ gözi aġrısa çabaḳ aḳsa her vaḳtde bir abdest almaḳ gerek ġālib 3. budur kim gözünden dāim iriñ aḳarsa ṣāġ yire bulaşursa bozardı ve eger bir kişi abdest alurken barmaġı 4. öd yirine girse abdesti ṣınar ve orūcı daḫı ṣınar ammā yayḳanmaḳ vācib olmaz ammā ayrıḳ nesne girse aġaç 5. pāresi gibi Şāfiʿī[64] gibi bir ucı ṭaşraya abdesti ṣınmaz ve orūcı daḫı ṣınmaz ve eger aġzı ṭolu ḳuṣa ḳusduġı 6. balġam olmasa abdesti ṣınar aġzı ṭolu ḳuṣmuḳ oldur kim ol ḳuṣduġı nesne aġzındayken söylemeye baʿżılar 7. eydür aġız ṭolusı ḳuṣmuḳ oldur kim ol ḳuṣduġı nesneleri ṭutmaya veyāḫūd ḳatı zaḥmetle ṭuta ṣaḥīḥ 8. söz budur kim eger aġzından ḳan gelse eger aġzı yarı ḳızılcaraḳ olsa ḳan çoḳ olmış olur aġız 9. yarandan pes abdesti ṣınar ve eger aġzı yarı ṣaru caraḳ olsa aġız yarı çoḳ olmış olur 10. abdest ṣınmaz ammā ṣınmaduġı ol-vaḳt olur kim ḳan aġzı içinden çıḳmaya ammā eger aġzı içinden 11. çıḳsa ne deñlü azacıḳ daḫı çıḳarsa abdesti ṣındırır ve eger dişi arasından ḳan çıḳsa abdesti ṣınar 12. egerçi az olup aġız yaran daḫı ḳızıl itmezse ve eger bir kişi sümkürse burnından mercek ḳadar ḳancaġız 13. gelse abdesti ṣınmaz ve uyumaḳ uzanup yaturken veyā söykenüp yaturken abdesti ṣındırır ammā İmām 14. Ebū Ḥanīfenüñ bir rivāyetinde budur kim eger arḳasın diyü ara virse uyusa eger maḳʿadı yir üzerinde 15. olsa yirden ayrılmasa abdesti ṣınmaz ammā uyurken düşse eger yire düşmeden uyansa abdesti ṣınmaz 16. ve eger yire düşdükden-ṣoñra uyansa abdesti ṣınar ammā İmām Ebū Yūsuf ḳatında ḳaṣdla uyuyacak ṣınar 17. ve uġınmaḳ ve daḫı

[64] "Şāfiʿī" kelimesinin sonundaki ى ünlüsü yazılmamıştır.

delü olmaḳ ve bāliġ olmış adam namāz içinde gülmek şol ḳadar kim yanındaġı adam işde 18. bular daḫı abdesti ṣındırırlar ammā eger cenāze namāzında gülse abdesti ṣınmaz ve eger şol-ḳadar gülse kim kendü işide ammā 19. yanındaġı işidmese yine abdesti ṣınmaz ammā namāzı fāsid olur pes elin şaşup ikileyin baġlamaḳ 20. gerek ve eger kendünüñ āleti ṭurmuşken şol yaḳınlıḳ idicek yire yalıncaḳlayın ṭoḳunsa abdesti ṣınar egerçi 21. nesne çıḳmadıysa daḫı ammā bir kişinüñ cerāḥati olsa vaḳtüñ evvelinden āḫirine degin göre eger kesilmezse 22. ḳanı ya erki vaḳt āḫirinde abdest ala ol vaḳtüñ namāzın ḳıla egerçi ḳan ve iriñ aḳarsa daḫı 23. eger ikinci vaḳtde giderse evvelki vaḳti daḫı ikileyin ḳıla eger ikinci vaḳtde giderse daḫı dāim aḳarsa her 24. vaḳtde bir abdest ala ve eger ol cerāḥatdan nesne aḳarsa daḫı bir abdest birle ol vaḳt namāzından 25. ġayrı daḫı namāz ḳılursa dürüstdür ḳażāya ḳalmış veyā nāfile namāzı gibi ol ḳan ve iriñ aḳan yiri

21a

1. baġlarsa ve baġlamazsa daḫı dürüstdür ve eger dāim ḳan ya iriñ ḳaftānına bulaşsa yumsa daḫı dürüstdür ammā 2. baʿżılar eydür eger dāim aḳmasa her vaḳtde dört biş kez aḳsa yumaḳ gerek ve baʿżılar eydür her vaḳtde bir kez 3. abdest alup ḳılmaḳ gerek ve südügi ṭurmayan ve dāim yillenen ve burnı ḳanı ṭurmayan ve içi giden daḫı her vaḳtde 4. bir abdest alup ḳılmaḳ gerek egerçi ol ʿöẕr bellüyse daḫı bilgil ki kişi ʿöẕrlü ol vaḳt olur kim 5. ol vāḳiʿolan ʿöẕr cerāḥat aḳmaḳ gibi südügi ṭurmamaḳ gibi şöyle ola kim ol evvel vāḳiʿolduġı vaḳtüñ 6. evvelinden āḫirine degin ṭurmaya ol vaḳtüñ farīżasın ḳılacaḳ egerçi vaḳt aralıġında bulunmasa zīrā ol 7. vaḳtden ṣoñra dāim aḳmaḳ şarṭ degül ʿöẕr olmaġa bil-ki her vaḳt içinde dört biş gün bilünürse ʿöẕr 8. olur ve baʿżılar ḳatında her vaḳt içinde bir kez bilinürse daḫı ʿöẕrlü olur her vaḳt içün bir abdest alup 9. ḳılmaḳ dürüstdür eger ol ʿöẕri namāz ḳılurken vāḳiʿolsa daḫı namāzı fāsid olmaz ammā ḳaçan ki ʿöẕrden arılsa 10. evvelki ʿādet üzerine vāḳiʿolmasa ʿöẕri gider ol ʿöẕr bulunurken namāzı dürüst olmaz olur ol vāḳiʿolmaduġı 11. aralıḳda gerekdür namāzı ḳılmaḳ ammā bilgil ki kişinüñ ṭonı bedeni ve namāz ḳılduġı yiri pāk olmaḳ gerek kim ṭaşı Ḥaḳḳ 12. Teʿālānuñ ḳulluġına lāyıḳ ola kim namāzı dürüst ola

ammā bilgil ki namāz ḳılan kişinüñ göñli daḫı yaramaz ṣıfatdan 13. arınmış gerek tā kim göñli daḫı Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḳulluġına lāyıḳ olup namāzı ḳabūl ola bundan-ṣoñra namāz nice olıcaḳ 14. tamām olur şarṭları ve rüknleri ve vācibleri ve sünnetleri ve edebleri nedür anı bildürelüm andan-ṣoñra namāzı bāṭıl 15. idenleri ve fāsid idenleri ve mehrūh idenleri nedür anı bildürelüm bilgil ki namāzuñ şarṭı altıdur şarṭ diyü 16. aña dirler kim namāza başlamadan anları yirine getürmek vācibdür eger ol şarṭlaruñ birisi yirine gelmese namāzı dürüst 17. olmaz pes ol altı şarṭlaruñ birisi oldur kim abdesti yoḳsa abdest ala veyāḫūd yayḳanmaḳ lāzım ise yayḳana 18. ikincisi oldur kim gövdesinde veyā ṭonında veyā namāz ḳılduġı yirde murdār nesne olmaya üçüncisi oldur kim namāz 19. ḳılacaḳ ḳıbleye ḳarşu ṭura dördüncüsi oldur kim namāz ḳılurken ʿavreti olan yir açıḳ olmaya bişincisi oldur kim 20. her namāzı vaḳti içinde ḳıla altıncısı oldur kim namāz ḳılmaġa ṭuracaḳ ḳılduġı namāz ḳanḳı namāzsa aña niyyet ide 21. baʿżılar eydür niyyet idicek namāz ḳılduġına kaʿbeye yöneldügine daḫı niyyet ide ʿulemānuñ ekṯeri ḳatında kaʿbeye yöneldügine 22. daḫı niyyet itmek şarṭ degül bilgil ki bu biş şarṭı tafṣīl itmek gerek zīrā altı şarṭuñ evvelki şarṭı yuḳaruda ẕikr 23. olundı pes evvel bil-ki şol murdār nesne kim adamuñ gövdesinde veyā bedeninde veyā namāz ḳılduġı yirde olıcaḳ namāzı 24. dürüst olmaz ve bu murdār iki dürlüdür bir nesne ġalīẓdürler ve birisine ḫafīfdürler ol ġalīẓ didükleri şol murdār 25. nesnedür kim ya ḳoyı ola ya ṣıvıḳ ola ol ḳoyı olan adam necis gibi ya ṣıġır veyā eşek veyā at veyā deve necisi gibi

21b

1. veyā tavuḳ ya ḳaz ya ördek necisi gibi ve ṣıvıḳ olan adam sidügi gibi ve süci ve ḳan gibi ammā balıḳ ḳanı ya cigerden 2. ve baġırdan çıḳan ḳan ya ṭamar içinde at arasında ḳalan ḳan boġazlanacaḳ çıḳup gitmez murdār degül eger bu ġalīẓ 3. didükleri murdāruñ ḳıyusından bir dirhem ḳadarı ve ṣıvıġından bir adam ayası ḳadar namāz ḳılan kişinüñ gövdesine 4. ya ṭonına ya ayaġın ḳoyıcaḳ yire degse namāzı dürüst olmaz ve ol ḫafīf didükleri murdār nesne daḫı ya ḳoyudur 5. ya ṣıvıḳdur ḳoyı olan eti yinmez ḳuşlaruñ necisi gibi zīrā eti yenür ḳuşlaruñ necisi pākdur tavuḳdan ördekden 6. ḳazdan

artuḳ ve ṣıvıḳ olan eti yenür cānverler sidügi gibi eger bu ḫafīf didükleri murdār nesneden daḫı namāz 7. ḳılınañ gövdesine ya ṭonına ya ayaġın ḳodıġı ya yüzin ḳodıġı yire şol ḳadar degse-kim degen yirüñ üzerini bir ḳarış 8. eni bir ḳarış olsa namāz dürüst olmaz bir ḳarışdan eksük olsa namāzı dürüstdür ve ṣıçan boḳı veyā sidügi yiyecege 9. ve giyecege degse murdār olmaz ammā ḫalāṣda eydür ṣaḥīḥ oldur ki bir direm ḳadarı degse murdār eyler Ebū Caʿfer eydür 10. çetük ya ṣıçan sidügi ṭona degse murdār eylemez ṣuya degse murdār eyler eger bu murdār nesne namāz ḳılanuñ ayaġı 11. altında yāḫūd alnın ḳodıġı yirde olsa İmām Ebū Yūsuf ḳatında Sübḥān rabbiye'l ʿalā diyecek miḳdārı ṭursa 12. namāzı fāsid olur namāzın yeñiden ḳılmaḳ gerek ammā görecek tīzcek ayaġın veyā alnın ayrıḳ yire ḳodıysa namāzı 13. bāṭıl olmaz ve eger murdār nesne ayaġı ya eli ṭuracaḳ yirden ġayrı yirde olsa namāzı fāsid olmaz eger bu murdār 14. nesne ṭona degse ol ṭonı üç kez yumaḳ gerek her bir yuduḳça ḳuvveti yetdügi ḳadar ṣıḳmaḳ gerek ve eger ol murdāruñ 15. rengi olsa üç kez yumaḳ birle rengi gitmese pāk olur eger göñli inanmazsa yedi kez yumaḳ gerek ve eger murdār nesne 16. demir altına degse bıçaḳ gibi ve ḳılıç gibi ve āyīne gibi silmek birle pāk olur ammā eger bıçaḳı ve ḳılıcı murdār ṣuyla veyā 17. sidük ile ṣuvarsalar ol zamān pāk olmaz tā kim od içinde ḳızdurup pāk ṣuyla üç kerre ṣuvarmayınca Ebū Yūsuf 18. ḳatındadur ḳaçan bir murdār nesne üzerine bir pāk nesne biz gibi ve kiçe gibi düşseler üzerine namāz ḳılsalar namāz 19. dürüst olur ḫalāṣda eydür ḳaçan bir yirde yaş murdār nesne olsa üzerine bir ḳalıñ nesne düşseler ḫalı 20. gibi ve kiçe gibi üzerine namāz ḳılsalar namāz dürüstdür ammā üzerine yufḳa nesne düşseler biz gibi ol murdār nesne 21. ol bize bulaşup eṣeri belürse üzerine namāz ḳılmaḳ dürüst degül ve eger belürmezse dürüstdür ḳaçan namāzlıġınuñ 22. bir yanı murdār olsa ve bir yanı pāk olsa eger murdār yanın aşaġa eylese ve pāk yanın yuḳaru eylese namāz ḳılsa namāzı 23. dürüst olmaz eger başmaġı altında murdār nesne olsa başmaġla namāz ḳılsa namāzı dürüst olmaz ve eger başmaġın 24. çıḳarsa ve ayaġın başmaġı üzerine ḳosa ve namāz ḳılsa dürüst olur ol biş şarṭuñ birisi daḫı namāz ḳılan kişinüñ 25. gövdesinde ʿavret

olan yiri görünmemek gerekdür pes imdi er adamuñ ve ʿavretüñ gövdesinde ʿavret olan

22a

1. yir neresidür anı bildürelüm bilgil ki er adamuñ ʿavreti didükleri yir göbeginden dizleri altına degindür ve ḫātūn kişilerüñ 2. ʿavreti yüzinden ve avucından artuḳı ʿavretdür Ebū Ḥanīfenüñ bir ḳulunda ʿavratuñ ayaġı daḫı ʿavretdür pes ʿavretlerüñ 3. elleri üzerine veyā ayaḳları görünse namāzı dürüst olmaz pes ṣaḳınmaḳ gerek iç-doñ veyā çāḳşūr gibi giyüp andan 4. namāz ḳılmaḳ gerek pes ḳaçan erüñ ve ʿavretüñ gövdesinde ʿavret olan yir nereduġın bilseñ bilgil ki bu ʿavret 5. olan yirden adamuñ bir ʿużvunuñ dört baḫşında bir baḫşı ḳadar namāz ḳılarken açılsa bir āyet Ḳurān oḳıyacaḳ deñlü 6. açuḳ dursa namāzı dürüst olmaz ʿużv didügümüz adamuñ incügi gibi ve uyluġı ya ḳol veyā ḳarnı veyā arḳası gibidür 7. adamuñ öd yiri daḫı bir ʿużvudur ve ʿavratuñ başından aşaġa ṣarḳan daḫı ʿavretdür eger dört baḫşında bir baḫşı 8. görünse namāzı dürüst olmaz namāzıñ bir şarṭı daḫı oldur kim namāz ḳılurken ḳıbleye ḳarşu yönelmekdür bilgil ki her yirüñ 9. ḳıblesin bilmek ḳatı müşkildür zīrā her ıḳlīmüñ ṭūlın ve ʿarżın bilmek gerek ve daḫı ḥamal birincideyken dāire-i hindiyye 10. birle ʿamel ḳılup ḳıble çıḳarmaḳ gerek daḫı mescidüñ miḥrābın ol ḫaṭ üzerine eylemek gerek ḥāl ya bu şehrimiz kim İzniḳ 11. dür gün ṭoġusuyla gün başı ortasındadur pes ḳaçan bu şehrde ḳıble veyā miḥrābı bilmek isteseler nevrūz 12. gününde veyā nevrūz ayında gün ṭoġduġı yir ṣol ḳolı berāberinde ḳıla ve gün batduġı yir ṣāġ ḳolı berāberinde 13. ḳıla ammā biraz gün ṭoġduġundan yaña artucaḳ ṭura zīrā bu şehrüñ ḳıblesi her dāirenüñ üç yüz altmış baḫşında 14. on altı baḫş ḳadar maşrıḳdan yaña māildür pes bu miḳdār maşrıḳdan yaña māil olup daḫı burnı ṭoġrusuna 15. bir miḥrāb eyleye dāim ol namāzı ol miḥrāba ḳıla ammā bilgil ki bu aẕnıḳdan ḳarşu gün ṭoġusundan yaña gitdükçe 16. biraz gün başından yaña gitdükçe gün ṭoġusundan yaña dönerek ḳılmaḳ gerek namāzuñ girü ḳalan şarṭların riʿāyet 17. itmekden ḳıbleye yönelmek gerek kim burnı ṭoġrusundan bir ḫaṭ çekseler doġru kaʿbenüñ ḥaremine uġraya eger uġramazsa namāzı 18. dürüst degül bundan-ṣoñra kişi bir yire varsa kim anda ḳıble bilinmese ol

yirüñ ḳavmine ṣormañ gerek eger ṣorıcaḳ 19. kişi bulmasa göñli ḳanḳı yaña ġālib olursa ol yaña ḳılmaḳ gerek eger göñli ġālib olduġı yire ḳılsa ṣoñra bilse-kim 20. yañlış ḳılmış namāzı girü döndürmeye ve eger ṣayru olsa ḳıbleden yaña döndürecek adam bulunmasa ḳanḳı yaña yönelibilürse 21. ḳıla eger ḳıbleden yaña dönüp ḳılmaġa düşmāndan ḳorḳsa düşmāndan yaña döne ḳıla namāzuñ bir şarṭı daḫı namāzı vaḳt 22. içinde ḳılmaḳdur pes bilgil ki erte namāzuñ vaḳt gün ṭoġıcaḳ yir arḳurısına aġardığından ṣoñra gün ṭoġuncaya 23. degindür ṭoġdığınuñ nişānı oldur kim gün başından yaña yüce ṭāġlar olursa anların başına gün ṭoḳuna eger 24. gün başından yaña ṭāġ olmazsa günüñ ḳıyısın çıḳacaḳ gün ṭoġmış olur ammā olur kim gün ṭoġusundan yaña yüce 25. ṭāġlar olursa gün geç çıḳar anuñ gibi yirde namāzın ṭīzcek ḳılmaḳ gerek zīrā olur kim ṭoġmış olur ṭāġdaġı

22b

1. yir berāberinden görünmez pes ol vaḳt namāz ḳılsa dürüst olmaz bir kişi erte namāzın ḳılsa taḥiyyātda ʿabde ve 2. Resūle oḳumadan gün ṭoġsa ol kişinüñ namāzı dürüst olmaz ḳaçan erte namāzı ve vaḳtin bildüñ bilgil kim 3. öyle namāzı vaḳtinüñ evveli budur kim bir ṭoġruca aġaç bir düz yire dikilir mādem ki gün başından yaña gölgesi 4. var daḫı öyle olmışdur eger gün batısından yaña gölgesi gün dükense gölgesi gün ṭoġusundan yaña dönse 5. ol vaḳt öylenüñ evvel vaḳti olur andan-ṣoñra ol aġacuñ gölgesi iki kendü ḳadar oluncaya degin öyle namāzınuñ 6. vaḳtidür ammā İmām Ebū Yūsuf ve İmām Muḥammed ve İmām Şāfiʿī ḳatında her nesnenüñ gölgesi bir kendü ḳadar olıcaḳ öyle namāzınuñ 7. vaḳti çıḳar ve ikindü namāzı vaḳti gider pes iḥtiyāṭ oldur kim öyle namāzın ve cumʿa namāzın her nesnenüñ gölgesi kendü 8. ḳadar olmadan ḳılalar ammā bilmek gerek kim şol yirde kim gün adamuñ çāḳ depesi üstüne gelmez andan ol didükleri 9. nesnenüñ gölgesi gün batısından yaña gölge dükenecek dibinde şimālinden yaña ḳıbleye ḳarşu biraz gelicek ḳılur ol 10. gölge ne-ḳadardur ölçmek gerek anuñ üzerine ḥesāblamak gerek ikindü ḳadar olunca öyle vaḳtidür andan-ṣoñra 11. ikindünüñ evvel vaḳti olur andan gün batıncaya degin ikindü vaḳtidür pes girü gün batısından yaña yüce 12. ṭāġlar olsa gün anuñ depesinden yaña batdıġlayın

aḫşam olmaz belki ol ṭāġ olmasa bir düz yir olsa 13. gün ne araya inecek biterdi ol araya inmeyince aḫşam olmaz pes gün ṭāġ başından indiginleyin aḫşam 14. namāzın ḳılmaḳ gerek ve orūc açmamaḳ tā varup ol ṭāġuñ ardından kendü durduġı yire berāber yirden batmayınca 15. bundan-ṣoñra bilgil kim ḳaçan bir kişi ikindü namāzın ḳılurken gün batsa namāzı fāsid olmaz ḳılup tamāmlamaḳ gerek zīrā 16. namāz ḳılmaġa sebeb vaḳt nāḳışdur ammā erte namāzın ḳılurken gün ṭoġsa namāzı fāsid olur namāzın ḳomaḳ gerek 17. kim gün berisüki ḳadar ḳılduḳdan-ṣoñra ḳażā ide zīrā erte namāzın ḳılmaġa sebeb vaḳt kāmildür kāmil vaḳti 18. nāḳış vaḳtde ḳılmaḳ dürüst degül bundan-ṣoñra bilgil kim gün başından ṣoñra gün başı ṭarafında olan ḳızıllıḳ 19. gidüp aġarıncaya degin aḫşam vaḳtidür aġarduḳdan-ṣoñra yatsu vaḳti girer İmām Ebū Yūsuf ve İmām Muḥammed ḳatında ammā 20. bilmek gerek kim şehrlerde yüksek yire çıḳmayınca gün batdıġı belürmez görünmez pes ol ḳızıllıḳ gitdi ṣanurlar daḫı 21. gelüp yiyecek yirler daḫı gelürler bañlarlar yatsu namāzın ḳılurlar ol namāz dürüst degül zīrā ol ḳadar vaḳtde ol 22. ḳızıllıḳ gitmez pes bir yüksek yire çıḳup baḳmaḳ gerek ol ḳızıllıḳ gitmeyince yatsu namāzın ḳılmaḳ gerek yāḫūd 23. aḫşamdan ṣoñra ḫaylī zamān durmaḳ gerek andan-ṣoñra yatsu namāzın ḳılmaḳ gerek ḫuṣūṣā ki İmām Ebū Ḥanīfe 24. meẕhebince raḥmetullāhi ʿaleyh ol ḳızıllıḳ gitdükden-ṣoñra aḳlıḳ daḫı gitmeyince yatsu namāzı vaḳti girmez ve yatsunuñ vaḳt 25. ol ḳızıllıḳ gitdükden erte namāz vaḳtine degindür bir kişi namāz vaḳti çıḳdı mı çıḳmadı mı bilmese vaḳt namāzı diyüp

23a

1. niyyet idüp ḳılmaḳ gerek eger vaḳt çıḳmamış olursa vaḳt namāzı olur çıḳmış olursa ol vaḳtüñ ḳażāsı 2. yirine ṭurur bir şarṭ daḫı namāzuñ niyyet itmekdür bilgil ki niyyet budur kim kişi ḳılduġı namāzına vaḳt namāzdur ve göñli 3. birle daḫı bile niyyet ide Ḳonya'da eydür göñül ile bilse yetmez bil-ki ḳılmaġa ḳaṣd itmek gerek ṣaḥīḥ budur zīrā 4. Şerḥ-i kifāyede[65] böyle dimişdür zīrā her bir kişi küfri bilse küfre niyyet itmiş olmaz zīrā küfre niyyet idicek 5. kişi kāfir olur pes ḳaçan erte namāzın ḳılsa şarṭ budur kim ol erte vaḳtüñ namāzın ḳılmaġa ḳaṣd 6. ide girü ḳalan namāzlarda daḫı her birin

[65] Burada izâfet kesresi ى ile gösterilmiştir.

ḳıldıġunda vaḳt namāzdaġına ya ḳażāya ḳalmış namāzdaġına göñliyle 7. ḳaṣd itmek gerek eger diliyle dirse daḫı yigrekdür pes diliyle diyecek eger vaḳt namāzın ḳılursa ide kim 8. niyyet itdim bu erte vaḳtinüñ farżın ḳılmaġa diye girü ḳalan vaḳtlerde daḫı buña göre niyyet ide eger sünnetler 9. ya nāfileler ḳılursa ide kim niyyet itdim işbu erte sünnetin ya öyle sünnetin ya ikindü ya aḫşam ya yatsu sünnetin 10. ḳılmaġa diye ammā bilgil ki eger imāma uyarsa imāma uyduġına daḫı niyyet itmek şarṭdur eger kendü imām 11. olursa imām olduġına daḫı niyyet itmese uyanlaruñ namāzı dürüst olur ve eger uyanlarda ʿavret 12. olursa imām ol ʿavrete imām olduġına niyyet itmediyse ol uyan ʿavretüñ namāzı dürüst olmaz 13. ammā ḫalāṣda eydür eger cumʿa ya bayram namāzında ʿavretler uyduġına niyyet itmediyse daḫı uyan ʿavretlerüñ 14. namāzı dürüstdür ammā bilgil kim sevgilü budur kim imām olan imāmlıġına ve daḫı ʿavret uyduġına niyyet ide 15. eger erte namāzın ḳılursa ide kim niyyet itdim işbu erte vaḳtinüñ namāzın ḳılmaġa imām oluban erden ʿavretden 16. baña uyanlara diye tā kim ʿavretden daḫı uymış olursa namāzı dürüst ola girü ḳalan vaḳt namāzlarına daḫı 17. buña uyanlara diye göre niyyet ide eger ḳażāya ḳalmış olursa ḳanḳı vaḳt ḳażā sayduġına bile niyyet 18. eyleye ammā ḳażāya ḳalmış namāzları çoḳ olsa kim ṣaġışın bilmez olsa meṣelā erte namāzı ḳaç vaḳt ḳażāya 19. ḳaldı ya öyle namāzı ya ikindü namāzı veyā aḫşam namāzı veyā yatsu namāzı ḳaç vaḳt ḳażāya ḳalmışdur bilmese ulı 20. budur kim her vaḳtüñ ḳażāsın ḳılurken ide kim niyyet itdim ḳażāya ḳalmış erte namāzlarınuñ evvelin ḳılmaġa ya āḫirin 21. ḳılmaġa diye girü ḳalan ḳażāları daḫı bu düzene niyyet ide zīrā Ḳāḍīḫan fetāvāsında böyle dimişdür 22. ammā bilgil ki farżlarda ve sünnetlerde ve ḳażāya ḳalmış namāzlarda eger her namāzuñ ḳaç rekʿatduġına daḫı niyyet iderse 23. daḫı yegdür ammā bilgil ki kişi namāz ḳılmaġa elin ḳaldurduġı vaḳt niyyet itmek gerek ammā eger evinden çıḳduġı 24. vaḳt veyā abdest alurken namāz ḳılmaġa niyyet iderse gelüp niyyet itmeyüp ol niyyet birle ḳılursa daḫı 25. dürüstdür ammā niyyet itdügiyle namāza el baġladuġı ortasında dünyā işin işlediyse veyā dünyā kelecisin söylediyse

23b

1. itdügi niyyet bozulur ikileyin niyyet itmek gerek ammā ṣaḥīḥ budur kim elin baġladuḳdan-ṣoñra niyyet itmek dürüst 2. degül ammā Hidāye şerḥi nihāyide daḫı Ḳonya'da eydür el baġladuḳdan-ṣoñra daḫı niyyet itdügi dürüstdür ama baʿżılar 3. ḳatında Sübḥānuñ oḳıyınca dürüstdür baʿżılar ḳatında rükūʿa varıncaya degin dürüstdür andan-ṣoñra dürüst 4. degüldür ammā bilgil ki iḥtiyāṭ ve ṣaḥīḥ budur kim el baġladuḳdan-ṣoñra bilse kim niyyet itmiş ya niyyet itmemiş diliyle ammā 5. göñli ayrıḳ yir dimiş elin şaşa ikileyin niyyet eyleye bu biş şarṭı bildürdügimizden ṣoñra namāzuñ içindeki 6. rüknlerin ve vāciblerin ve sünnetlerin bildürelüm evvel bilgil ki namāzuñ şarṭlarından veyā içindeki rüknlerinden 7. birisi terk olursa namāzı dürüst olmaz ammā eger namāzuñ vāciblerin ḳaṣdla terk itse namāzı nāḳıṣ olur ve kendü 8. günāhkār olur ammā eger vācibleri unudup terk itse namāzı selām virdükden-ṣoñra iki kez secdeye varup ḳalḳup 9. oturup Taḥiyyāt oḳuyup selām virse gerek tā kim eksigi yirine gele namāzı nāḳıṣ olmaya aşaġa secde-i sehv neyle 10. vācib olur nice itmek gerek bildürevüz eger sünnetleri terk itse namāzı nāḳıṣ olur ammā terk itdügi-çün ʿaẕāb 11. olmaz pes bil-ki namāzuñ rüknleri altıdur evvelkisi namāzuñ evvelinde elin baġlarken Allāhu ekber dimekdür ikincisi 12. Ḳurān oḳumaḳdur üçüncisi Ḳurān oḳırken uru ṭurmaḳdur dördüncisi rükūʿa varmaḳdur bişincisi secdeye 13. varmaḳdur altıncısı namāzıñ āḫirinde oturup Taḥiyyātı ʿabde ve Resūle yedi gün oḳıyacaḳ deñlü oturmaḳdur 14. bu altıdan ġayrı bir farż daḫı İmām Ebū Ḥanīfe ḳatında namāzı tamām ḳılduḳdan-ṣoñra namāzdan kendü dilegiyle çıḳmaḳdur 15. pes ḳaçan bir kişi namāzuñ āḫirinde ʿabde ve Resūle yedi gün Taḥiyyāt oḳuyacaḳ deñlü otursa daḫı añsız da abdesti 16. ṣınsa veyā gün ṭoġsa namāzı tamām olmaz İmām Ebū Ḥanīfe ḳatında zīrā namāzdan kendü dilegiyle çıḳmadı ammā İmām Ebū 17. Yūsuf ḳatında ve İmām Muḥammed ḳatında namāzı tamām olur bir farż daḫı İmām Ebū Yūsuf ḳatında ve farż daḫı İmām Şāfiʿī 18. ḳatında rükūʿa varacaḳ ve daḫı rükūʿdan ḳalḳıcaḳ ya evvelden secdeden ḳalḳıcaḳ evden dölenmekdür eger denilmezse namāzı 19. dürüst olmaz İmām Ebū Ḥanīfe ḳatında dölenmek vācibdür dölenmezse namāzı nāḳıṣ olur bunları bildükden-ṣoñra bu 20. rüknleri nice olıcaḳ yirine gelür anı bildürelüm bilgil ki namāz

evvelinde elin ḳaldurduġı vaḳtin Allāhu ekber dimek 21. gerek ammā eger Allāh'ül raḥmān ya Allāh'ül ʿazīm dise ya Subḥān'allāh dise veyā Elḥamdü li'llāh dise ya Allāhu lā ilāhe illā'llāh 22. dise veyāḫūd ya Allāh dise namāzı dürüst olur Minyetü'l-Muṣallīde eydür Allāhu ekber diyecek evvelindeki hemze çekse 23. namāzı fāsid olmaz ve uru ṭurmaḳda daḫı farż olan şöyle ṭurmaḳdur ki belin egmeye gören kişi aña 24. añlamış dimeye Ḳurān oḳumaḳda daḫı farż olan bir uzun āyetdür veyā üç ḳıṣa āyetdür ve rükūʿ itmekde daḫı farż 25. olan şol-ḳadardur kim baḳan kişi ṭurur dimeye ve secde itmekde daḫı farż olan şol-ḳadardur kim burnın ve alnın

24a

1. yire degüre ammā bilgil ki secde iderken ayaḳların yirden ḳaldursa namāzı dürüst olmaz ḫalāṣda eydür ṭururken 2. ya secde iderken bir ayaġın ḳaldursa yire degmese namāzı fāsid olmaz ammā iki ayaġın ḳaldursa namāz fāsid olur 3. dürüst olmaz ve eger ḫalḳ çoḳ olsa secde idicek yir bulunmasa uyluġı üzerine secde ḳılsa ya bir namāz ḳılur kişi 4. üzerine secde eylese kim ol kişi kendü ḳılduġı namāzı ḳılur olsa namāzı dürüst olur Minyetü'l-Muṣallīde eydür eger 5. secde eyledügi bir ayaġı ṭurduġı yirden bir ḳarış ḳadarı yirden yüksek olsa namāzı dürüst olur ve eger 6. daḫı artıḳ yüksek olsa dürüst degül eger elini üzerine secde eylese burnı yire ṭoḳunmasa namāzı mekrūh 7. dur meger kim ʿöẕri ola eger burnı üzerine secde eylerken dizi yire degmese ʿālimlerüñ çoġı ḳatında namāzı 8. dürüst olmaz ammā Ebū'l-Leyṯ ḳatında namāzı dürüst olur Taḥiyyāta oturmaḳda daḫı farż olan ʿabde ve 9. Resūle yedi gün oḳuyacaḳ deñlü oturmaḳdur ḳaçan namāzuñ rüknlerin bildüñ bundan-ṣoñra namāzuñ vāciblerin bildürelüm bilgil 10. ki namāzuñ vācibleri on ikidür birisi Fātiḥa oḳumaḳdur birisi daḫı Fātiḥadan ṣoñra bir sūre ya üç āyet 11. oḳumaḳdur birisi daḫı bu altı rüknlerüñ ortasında tertīb ṣaḳlamaḳdur meṯelā evvel Ḳurān oḳuyup andan rükūʿa varmaḳ 12. vācibdür pes Ḳurān oḳumadan rükūʿa varsa vācib terk itmiş olur ṭura Ḳurān oḳuya andan secdeye vara 13. eger rükūʿ itmegi unutsa secdeye varsa ikinci secde itmeden añarsa dura rükūʿ ide andan-ṣoñra secdeye 14. ammā ol itdügi secde girü ikileyin ide eger iki secde daḫı itdüginden-ṣoñra rükūʿ itmedügin añarsa namāzı bozulur 15.

ikileyin ḳılmaḳ gerek Ṣadrü'ş-Şerīʿa da böyle dimişdür ammā nihāyide ve kifāyede böyle dimişdür ki iki secde 16. kim her bir rekʿatda iderler anların arasındaġı tertīb vācibdür girü ḳalan erkān ortasındaġı farżdur birisi 17. daḫı evvelki Taḥiyyātda oḳuduḳları vācibdür baʿżılar ḳatında namāz āḫirinde oḳuduḳları Taḥiyyāt vācibdür evvel 18. oturacaḳ oḳuduḳları Taḥiyyāt sünnetdür birisi daḫı Taḥiyyāt oḳuduḳdan-ṣoñra diliyle selām virmekdür birisi daḫı 19. Vitr namāzında Ḳunūt duʿāsın oḳumaḳdur birisi daḫı bayram namāzında itdükleri tekbīrlerdür ve birisi daḫı dört 20. rekʿat farżlaruñ iki ṣoñraġı rekʿatda Fātiḥadan artuḳ nesne oḳumaḳdur birisi daḫı rükūʿdan ḳalḳacaḳ 21. dölenmekdür birisi daḫı imām olan kişi erte namāzında ve aḫşam farżınuñ ve yatsu farżınuñ iki rekʿatında ve daḫı cumʿa 22. namāzında ve daḫı bayram namāzında ve terāvīḥde ve terāvīḥden ṣoñra vitrde Ḳurānı ḳatı oḳumaḳdur ol vāciblerüñ 23. on ikincisi öyle namāzında ve ikindü namāzında Ḳurānı ḳatı oḳumaḳdır ḳatı oḳumaḳ budur kim oḳuduġınuñ ḳamusın ardındaġı 24. ṣafdaġı cemāʿat işide este oḳumaḳ budur kim ardındaki cemāʿat oḳuduġın işitmeye eger baʿżısın işidürse ḳayurmaz 25. üç āyet ḳadarı olmayınca ammā bilgil ki eger oḳuduġın kendü işitmese baʿżılar ḳatında Ḳurān olmaz pes namāz dürüst

24b

1. olmaz ammā baʿżılar ider oḳurken Ḳurānuñ ḥarflerin belürtse Ḳurān oḳumış olur pes namāzı dürüst olur 2. pes bil-ki şol kişiler kim namāz ḳılurlar dili dudaġı deprenmez Ḳurānı göñüllerinden oḳurlar ḥurūfın belürtmezler 3. namāzları dürüst olmaz ḫalāṣda eydür bir kişi Ḳurānı ḳatı oḳuyacaḳ yirde birḳaç āyeti este oḳusa dönüp 4. mecmūʿn girü ḳatı oḳumaḳ gerek eger este oḳuyacaḳ yirde ḳatı oḳusa birḳaç āyet olandan girü ḳamusın 5. este oḳumaḳ gerek tā este oḳumaḳ birle ḳatı oḳumaḳ bir yire cemʿ olmaya ammā Ḳonya'da eydür añduġın aşaġasın 6. este oḳuyacaḳ yirde este oḳuya ve ḳatı oḳuyacaḳ yirde ḳatı oḳuya evvelinden girü başlaya dir namāzuñ vāciblerin 7. bildürdükden-ṣoñra bilgil ki namāzuñ sünnetleri yigirmidür Mevlānā ʿAlād-dīn Vaḳāya şerḥinde böyle dimişdür 8. sünnetlerüñ birisi kişi Allāhu ekber dirken elin ḳaldurmaḳdur ḳulaḳları berāberine varınca ḫātūn kişi Allāhu ekber dirken

9. elini omzı berāberine ḳaldurmaḳdur ve birisi elin ḳaldururken tekbīr itmege barmaḳların biraz açmaḳdur birisi daḫı imām 10. olan kişi namāz içinde tekbīrleri ḳatı itmekdür kim cemāʿat işide birisi her namāzuñ evvelinde Sübḥāneke oḳumaḳdur ve birisi 11. Sübḥānekenüñ ardınca ***Eʿūẕūbillāhimineşşeyṭānirracīm***[66] dimekdür ve birisi daḫı ***Bismillāhirraḥmanirraḥīm*** 12. ama imāma uymış kişi olursa Bismillāhirraḥmanirraḥīm dimek gerekdür ve İmām Ebū Yūsuf ḳatında namāzuñ 13. evvelinde Sübḥāneke oḳumaḳ gerek ve Eʿūẕūbillāhimineşşeyṭānirracīm diyüp ṭurmaḳ gerekdür İmām Muḥammed ḳatında 14. ancaḳ Sübḥāneke oḳumaḳ gerek eger imāma evvelinden uymayup gelüp Ḳurān oḳurken uyarsa bunları oḳumayup 15. Ḳurān diñlemek yegdür zīrā Ḳurān diñlemek vācibdür ve bunları oḳumaḳ sünnetdür ve ḳalan rekʿatlarda Bismillāhirraḥmanirraḥīm 16. diyüp Ḳurāna başlaya Sübḥāneke ve Eʿūẕü oḳumaya ve bu uçan daḫı oḳuyanda este oḳumaḳ gerek birisi Fātiḥayı 17. tamām itdükden-ṣoñra este āmīn dimekdür yāḫūd imām oḳuyup döñdükden-ṣoñra dimekdür birisi daḫı ṣāġ elin 18. ṣol elinüñ üstüne ḳoyup ṭurmaḳdur Allāhu ekber didükden-ṣoñra ve daḫı her rekʿatda Ḳurān oḳumaġa başladuḳda 19. Bismillāhirraḥmanirraḥīm dimekdür ammā er adam elin göbegi altında baġlaya eger ʿavret olursa gögsi 20. üzerine baġlaya birisi daḫı rükūʿa inicek ve rükūʿdan ḳalḳacaḳ Allāhu ekber dimekdür baʿżı ʿālimler ḳatında ***Semīʿ Allāhu*** 21. ***limen ḥamīdeh***[67] diye ancaḳ birisi rükūʿda üç kez ***Sübḥāne rabbiye'l ʿaẓīm***[68] dimekdür daḫı rükūʿa varıcaḳ iki 22. eliyle iki dizin ṭutmaḳdur barmaḳların açup ve birisi daḫı secdeye varıcaḳ daḫı secdede ḳalḳacaḳ Allāhu ekber 23. dimekdür birisi daḫı secdede üç kez ***Sübḥāne rabbiye'l ʿalā***[69] dimekdür nihāyide eydür imām olan kişi Sübḥāne 24. rabbiye'l ʿaẓīm biş kez dimek gerekdür ancaḳ ama yalñuz ḳalan kişi ne ḳadar çoḳ iderse ṣevābı ol-ḳadar 25. çoḳdur ama tek tek itmek gerek biş kez ya yedi kez ya ṭoḳuz kez ya on bir kez ide birisi daḫı secdeye

[66] Kovulmuş şeytanın şerrinden Allah'a sığınırım.
[67] Allah, kendisine hamd edenleri işitir.
[68] Büyük olan Allah, her türlü kusur ve eksiklikten uzaktır.
[69] Yüce olan Allah, her türlü kusurdan uzaktır.

25a

1. inerken evvel dizin ḳomaḳdur yire andan elin ḳomaḳdur ve birisi daḫı secdeler arasında oturacaḳ ya Taḥiyyāta oturacaḳ 2. ṣol ayaġın döşeyüp üzerine oturmaḳdur ve ṣāġ ayaġın degüp barmaḳların ḳıbleden yaña yöneltmekdür ammā eger ʿavret 3. olursa ṣāġ ayaġın degmeye belki ṣāġ ayaġın ve ṣol ayaġın ṣāġ ṭarafından çıḳan ve kendü ṣol oturaġı üzerine otura 4. birisi daḫı rükūʿdan ḳalḳıcaḳ bir kez Sübḥāne rabbiye'l ʿaẓīm diyecek deñlü eglenüp oturup secdeye varmaḳdur birisi 5. daḫı namāz āḫirinde oturacaḳ ʿabde ve Resūlden aşaġasın oḳumaḳdur andan-ṣoñra Peyġāmber ʿaleyhi's-selāmdan 6. rivāyet olunmış duʿālardan oḳumaḳdur ammā ol oḳuduġı duʿānın uzunluġı ʿabde ve Resūlden aşaġa oḳuduġı 7. ṣalavātdan uzun olmamaḳ gerek sünnetlerüñ yigirmincisi oldur kim erte namāzında ve öyle namāzında Ḥucurāt sūresinden 8. Vel-Semā' Ẕātü'l-Burūc sūresine degin sūrelerden oḳuya ikindü namāzında ve yatsu namāzında Vel-semā' Ẕātü'l-Burūc 9. sūresinden Lem Yekün sūresine degin sūrelerden oḳuya ve aḫşam namāzında Lem Yekün sūresinden aşaġasın oḳuya 10. bundan-ṣoñra namāzuñ müsteḥabbların bildürelüm müsteḥabb oldur kim anı işlemek Ḥaḳḳ Teʿālā ḳatında sevgilü ola müsteḥabblaruñ 11. birisi uru ṭurıcaḳ secdesi yirine baḳmaḳdur ve sücūdda burnına baḳmaḳdur ve birisi daḫı Taḥiyyāta olturacaḳ ṣāġ 12. dizine baḳmaḳdur ve daḫı rükūʿda ayaġı ucına baḳmaḳdur ve daḫı Taḥiyyāt oḳurken ***Eşhedü en lā ilāhe illāllāh*** diyecek 13. ṣāġ elinüñ şehādet barmaġın ḳaldurmaḳdur ammā vāḳıʿātda ve ḫalāṣda itmişdür kim barmaġın ḳaldurmamaḳ yegdür 14. zīrā namāzuñ vażʿı sükūn üzerinedür birisi daḫı esnemegi gelicek aġzın ḳatı açmamaḳdur eger kendüzin yeñmeyüp 15. aġzın açarsa ṣol eli arḳasın aġzına ḳomaḳdur birisi daḫı öksürmegi varsa öksürmegin menʿ idüp öksürmemek 16. dür birisi daḫı mü'eẕẕin ḥayye ʿale'l-felāḥ diyecek namāz ḳılmaġa ṭurup yir aḳlanmaḳdur bundan-ṣoñra bilgil ki farżları 17. ve vācibleri ve sünnetleri namāzuñ yirine gelicek kişinüñ ḫalḳ ḳatında ve ẓāhirde namāzı tamām olur ammā bilgil ki Ḥaḳḳ 18. Teʿālānuñ naẓarı ḳullarınuñ göñlünedür pes kişinüñ göñli Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretine yönelmeyincek namāz ḳılurken 19. ḳatı edepsizlikden küstāḫlıḳ olur şuña beñzer kim bir faḳīr ḥaḳīr

kişi bir ulu sulṭāna bir ḥaḳīr cimrī kişi 20. egerçi lāyıḳ degüldi ammā sulṭān kerem ḳılup ol faḳīr ḥaḳīr ḫalḳ ḳatında maḳbūl olmayup ḫor olan kişi 21. ḳulluġa ḳabūl ḳıldı gelsün bize ḳulluḳ eyleyen beglere ve ululara ḳarşun ḳatımıza ne vaḳt gerekse girsün 22. çıḳsun ne ḥāceti varsa kendü dilesün ḳabūl ḳılalum didi bu ḥaḳīr kişi girdi ol sulṭānuñ ḳatına 23. ardın sulṭāna döndürdi ve oturdı ayaġın uzatdı pes bu kişinüñ ʿaybı ve edepsizligi nem-ḳadar 24. ayduġın bilseñ bilgil ki bir kişi elin baġlayup ve gözün secdesi yirine degin ḳıbleye ḳarşu durup namāz 25. ḳılmaġa başlasa ve göñli dünyā endīşesine meşġūl olsa bu edebsizlikden yüz biñ derece artuḳdur

25b

1. ve edebsizlik ve ʿayblu iş itmiş olur nitekim Ḥasan Baṣrī raḥmetullāhi ʿaleyh eyitdi-kim göñli Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ululuġı 2. fikrinde olmayup namāz ḳılan kişi ʿaẕāba uġramaġa yaḳın ḳadar ṣevāba uġramaḳdan imdi bilgil ki ḳılurken göñül 3. endīşesine ṭaġılmamaġa çāre yoḳ velī çāre budur kim kişide dünyā esbābı az ola daḫı kimseye göñlünde ḥased ve ʿadāvet 4. baġlanmaya zīrā her kişinüñki ḳoyunı ve baġı yoḳ namāz ḳılurken göñlüne namāz ḳılurken ḳoyun ve baġ ve daḫı aña beñzer mülk 5. endīşesi düşe ve her kişinüñ kim kimseyle muʿāmelesi ve çekişigi yoḳdur göñlüne muʿāmele ve intiḳām endīşesi bıraḳmaya 6. girü ḳalan endīşeleri daḫı buña göre ḳıyās it pes eger bir kişi bu dünyā teşvīşlerinüñ esbābın kesmege duymasa bārī 7. her namāza başlayıcaḳ göñlüne dünyā endīşesin bıraḳmaya nefsi ḳorḳudup ögütlemek gerek dimek gerek kim saña vācib 8. olan buydı-kim dāimā seni besleyici ve niʿmetler virüp āfetlerden ṣaḳlayıcı her gün bunca ṣuçlarıñ görüb ʿafv idici 9. keremi çoḳ ulu pādişāhuñ ḳulluġında olayduñ ammā ol keremi çoḳ pādişāh saña ʿināyet idüp eyitdi giçe ve 10. gündüz igirmi dört sāʿatdür on ṭoḳuz sāʿatün baġışladım kendü maṣlaḥatuña ammā biş sāʿatün daḫı benim ḳulluġıma 11. sever dir imdi şūm nefs dāim nefsüñ murādın görüp bu biş sāʿati daḫı żāyiʿ eyleyüp anuñ luṭfı ve keremi 12. çoḳdur diyüp himmetiñi bunuñ üzerine bir gidüp namāz ḳılmaġa başlasañ baʿżı vaḳt göñlüñ dünyā endīşesine yönelirse 13. daḫı girü bu nesneyi añup Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretine yöneldesün zīrā kişi dünyā endīşesin göñlüne bıraḳmaḳ elinden gelmezse 14. ammā

göñlün anuñ üzerine berkitmemek elinden gelür pes ḳaçan dünyā endīşesi göñlüne düşse namāz ḳılurken girü 15. tīzcek āḫireti ve Tañrı Teʿālā ululuġın fikr itmekle döndüre eger Ḳurān maʿnāsın bulursañ tesbīḥler maʿnāsın bilürseñ 16. anuñ fikrinde olasın eger bunlaruñ maʿnāsın bilmezseñ Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ʿaẓametin anuñ gibi kerīm pādişāhuñ keremin añup 17. saña ḥāżır naẓardaġın fikrüñden gidermeyesin bir zamān himmetin ve ḳaṣdın böyle ḳılup nefsi idebilmek ıṣlāḥ 18. itmek ardınca olsa ve zaḥmet çeküp dürişse Ḥaḳḳ Teʿālā yardım ider nefsi aña muṭīʿ ider bu kez şöyle olur 19. kim göñlüne Ḥaḳḳ Teʿālānuñ sevgisi düşer göñli aña yönelmekden ve aña ḳulluḳ itmekden leẕẕet ḥāṣıl ider rāḥat olur nitekim 20. dünyā ehlin seven ve dünyāyı seven kişileri görürsen anuñ-çün bu deñlü zaḥmet çekseler nefsi incinmez belki rāḥat gelür 21. niteki beglere ve ulular a ḳulluḳ iden kişileri görürsen ki ḫalḳ gitdikden ṣoñra bir zamān daḫı kendüler ayaġın ṭurup 22. birḳaç keleci söyledükleriyle faḫr iderler mecmūʿ leẕẕetlerinden anı artuḳ görürler ve mecmūʿ ḫalḳ daḫı ulular dur muḳarriblerdür 23. diyüp anları ulularlar pes Ḥaḳḳ Teʿālā keremin ve ululuġın bilen aña ḳulluḳ iden dünyāda āḫiretde ʿazīz 24. olduġın bilen göñlünde anuñ sevgisi olan aña ḳulluḳ itmekden göñlün anuñ yücedür kāhine yöneltmekden nice 25. leẕẕet bulmaya ḫuṣūṣā ki namāz ḳılmaḳ ol ulu pādişāh birle münācāt ḳılmaḳdur göñlün ol vaḳtde andan nite

26a

1. ire buña beñzer kelecileri tekrār idüp çoḳ söyledügimizden maḳṣūd budur kim şāyed işidüp ḳatı göñüller yemişine 2. ol ulu pādişāh ḥażretine ḳatı edebsizlik idüp keremi luṭfın unudup ardın dönenlere ve ʿömrün ġaflet 3. birle geçürüp maġbūn olmaya bilgil ki ***İmām Ġazzālī'd-dāʿī āli ṭāʿati'l-melīki'l-bādī ve luṭfihı'l-müteʿālī*** 4. kitāb-ı erbaʿīnde şöyle buyurmışdur kim bu namāz ḳılmaḳ bir ulu pādişāh bir ḫidmetkāra tuḥfe itmek gibidür pes 5. ḳaçan ol namāzuñ rükūʿı ve sücūdı ve ḳıyāmı ve ḳuʿūdı görklü olmasa ivediyle olsa ol ḫidmetkāruñ eli 6. ayaġı gözi ḳulaġı olmamış gibidür ammā bu erkānları yirlü yirince itse ol erkānlarda oḳuduġı Ḳurānı ẕikrleri 7. tesbīḥleri görklü oḳumasa diliyle oḳusa göñli oḳuduġundan ġāfil olsa ol ḫidmetkāruñ gözi olup 8. görmemek ve ḳulaġı olup işitmemek eli olup dutmaḳ ayaġı olup yürümemek gibidür

eger namāzuñ rükūʿ ını sücūdını 9. ve ḳıyāmını ve ḳuʿ ūdını ve ḳırā'atini ẕikrini görklü itse ammā göñli Ḥaḳḳ Teʿ ālā ḥażretine muḥkem yönelmese ol ḫidmetkāruñ 10. cānı olmamış gibidür imdi bundan añlaġıl kim bir ulu pādişāh ḥażretine elsiz ayaḳsız gözsüz ḳulaḳsız tuḥfe 11. ileten kişi yāḫūd cānsız gövdeyi ıḳlīmi ḳolları bī-nihāyet olan ulu pādişāha armaġan ileten ol pādişāhı 12. ululaşmış mı olur yoḫsa ġāyet yaramazlıḳ idüp masḫaralıḳ itmiş mi olur pes bilseñ bunuñ gibi tuḥfe ileten 13. ol pādişāhuñ ḫışmına ve ḳahrına lāyıḳ olur bildüñ kim göñlün dünyā endīşesine yöneldüp namāz ḳılan ḥaḳḳına Ḥasan 14. Başrī itdükleyin Ḥaḳḳ Teʿ ālānuñ ḫışmına ve ʿ iḳābına müsteḥaḳḳ olurlar bu nesne böyleydü gine delālet ider Ḳurānda 15. āyetler ve Peyġāmber ḥadīṯleri ṣallallāhu ʿ aleyhi ve sellem çoḳdur niteki Ḥaḳḳ Teʿ ālā buyurdı ***Ḳad efleḥa'l-mü'minūn elleẕīnehüm*** 16. ***fī ṣalātihim ḫāşiʿūne*** [70] maʿ nāsı budur kim ḳurtuldı ʿ aẕābdan ve zaḥmetden şol mü'minler kim namāzlarında Tañrı 17. Teʿ ālādan ḳorḳdular yaʿ nī göñüllerin Ḥaḳḳ Teʿ ālā ḥażretine yöneltdiler ammā çünki göñli Ḥaḳḳ Teʿ ālā ḥażretine dönmek 18. sebebi Ḥaḳḳ Teʿ ālā'yı ululayup ḳorḳmaġdı ḳorḳdular didi bundan-ṣoñra girü buyurdı-kim ***velleẕīnehüm ʿalā*** 19. ***ṣalātihim*** [71] ***yuḥāfiẓūne*** [72] maʿ nāsı budur kim daḫı ʿ aẕābdan ḳurtuldı şol mü'minler kim namāzları üzerine dāim 20. oldılar namāzların görklü ḳıldılar baʿ żı vaḳt terk itmediler ivediyle nice olursa ḳılmadılar 21. pes bu āyetden añlandı-kim kişiyi ʿ aẕābdan ḳurtaran ol namāzmış kim göñli ḥāżırlıġıyla ḳuluna Tañrı Teʿ ālā'yı 22. ululamaġ-çün ḳulına ivediyle ḫalḳ ṭaʿ nından ḳurtulmaġ-çün ḳılınmaya baʿ żı vaḳt ḳılup baʿ żı vaḳt terk olunmaya 23. girü bir yirde daḫı buyurdı ***Fe veylün lil muṣallīne elleẕīnehum ʿan ṣalātihim sāhūne elleẕīnehum yurāūne*** 24. ***ve yemneʿūne'l-māʿūn*** [73] maʿ nāsı budur kim helāklik cehennem şunuñ gibi namāz ḳılanlaruñdur kim namāzların ġafletle 25. ḳılalar baʿ żı vaḳt ḳılalar ve baʿ żı vaḳt ḳılmayalar zīrā böyle iden kişiler namāzların Tañrı-çün ḳılmış olmaz ḫalḳ-çün riyā-çün

[70] Müminler elbette kurtuluşa ermişlerdir. Onlar ki namazlarında saygı içindedir.
[71] Yazmada geçen Me'âric sûresinin 34.ayetidir. *'salātihim'* kelimesine v (و) harfi eklenmiştir.
[72] Onlar ki namazlarını koruyan kimselerdir.
[73] Yazıklar olsun o namaz kılanlara, ki onlar namazlarını ciddiye almazlar, onlar gösteriş yapanlardır, en ufak yardıma bile engel olurlar.

26b

1. ḳılmış olur āyet egerçi münāfıḳlar ḥaḳḳında inmişdür ammā lafẓ-ı ʿāmm olıcaḳ ḥükm maḫṣūṣ olmaz mānīʿ olmayınca 2. ʿumūm-ı ḥükme anuñ-çündür kim ṣāḥib-i keşşāf bu āyeti münāfıḳlara taḫṣīṣ itmişdür Peyġāmber ḥażreti daḫı ʿaleyhi's-selām 3. buyurmışdur kim *Leyse min ṣalavātike illā mā ʿaḳılet* [74] maʿnāsı budur kim namāzuñdan saña fayda ṣevāb olmaz illā 4. şol göñül ḥāżırlıġıyla ḳıldıġın namāzdan fayda olur ṣevāb ḥāṣıl olur ancaḳ daḫı Peyġāmber ḥażreti 5. bir ʿArabı gördi-kim namāz ḳılur ama tīz tīz ḳılur selām virdüginden ṣoñra eyitdi ṭur tīz ikileyin ḳıl namāz ḳılmaduñ 6. didi üç kez Peyġāmber ḥażreti anuñ ḳılduġın cāiz görmedi ḳıldırdı ḳarşu eyitdi ḳum ṣalli feinneke 7. lem ṭuṣallī maʿnāsı budur kim ṭur girü namāz ḳıl anuñ-çün-kim namāz ḳılmaduñ pes ol ʿArabı Peyġāmberüñ ḳatına geldi 8. eyitdi yā Resūlullāh nice ḳılayım kim namāzım dürüst ola Peyġāmber ʿaleyhi's-selām aña namāz erkānuñ ögretdi baʿżı 9. ṣaḥābeler su'āl eyitdiler kim yā Resūlullāh namāz niçün dürüst olmadı didiler eyitdi anuñ-çün kim namāz ḳılurken 10. göñli namāzdan ġāfildür ḥāżır degül didi eyitdiler neden didüñüz kim göñli ġāfildür eyitdi kim ***Lev ḫaşeʿa ḳalbuhu leḫaşeʿat*** 11. ***cevāriḥuhu*** [75] maʿnāsı budur kim eger göñül ḳorḳsa Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretine yönelse ṭaş aʿżāları daḫı ḳorḳaydı 12. ivediyle ḳılup gözi secdesi yirinden artuḳ yire baḳmayaydı bu bābda āyāt ve eḥādīṣ ve meşāyiḫlerüñ 13. sözi iken çoḳdur ammā biz sözi iken uzatmayalum inkār gidermege iki ṭanıḳ yeter ammā bu naṣīḥati 14. işitdükden-ṣoñra fayda bu olsun-kim şeyṭāna uyasın idesün kim çünki göñül ḥāżırlıġıyla ḳılınmayan namāz 15. ḳabūl olmaz meşrebin ḫod göñlümi ḥāżır idemezin bārī namāz ḳılup ḳurı zaḥmet çekmeyen duyasın belki fayda bu 16. olsun-ki şimdidegin ġāfilliḳ birle ḳılduġuñ namāz çün pişmān olup āh idüp aġlayan tā kim taḳṣīrlıġuñ 17. bulup iḳrār itdügüñ sebebi birle Ḥaḳḳ Teʿālā edebsizligüñ ve bilmezligüñ ile sehv itdügüñ günāhları baġışlaya 18. bundan-ṣoñra Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretinden yardım istegil ve himmetüñ şöyle eyitgil ki namāzlaruñ göñül ḥāżırlığı

[74] Aklınızdan geçenden başka dualarınızdan bir şey yoktur.
[75] Şayet onun kalbi huşû duymuş olsaydı azâları da elbette huşû duyardı.

birle 19. ḳılasın ḳaçan böyle itseñ Ḥaḳḳ Teʿālā gönlüñi ṣalāḥiyete götürür ʿibādetüñde göñül ḥāżırlıġın virür nitekim Ḥaḳḳ 20. Teʿālā eyitdi ***Vellezīne cāhedū fīnā lenehdiyennehüm subūlenā*** [76] sulṭānü'l- sālikīn Ebū ʿAlī el-Deḳḳāḳ bu 21. āyetüñ tefsīrinde şöyle buyurmışdur kim Ḥaḳḳ Teʿālā eydür şunlar kim dürişdüler ẓāhirlerüñ oñardılar 22. bize yöneldiler vallāh biz daḫı anlaruñ bāṭınların oñaravuz yirine getürürüz bizden yaña yöneldürüz pes çünki Ḥaḳḳ 23. Teʿālā böyle buyurdı sen daḫı düriş ẓāhirüñ elüñ ayaġuñ dilüñ ṭuraġuñ Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḳulluġına 24. yönelt Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretine yalvar yardım dile kim göñlüñi daḫı kendü ḳullıġuna yönelmedüre zīrā bu ʿibādet bir tuḥfe 25. gibidür kim pādişāhlara iletürler daḫı anuñ vesīlesi birle ḥācet dileyüp ʿināyet isterler nitekim Ḥaḳḳ Teʿālā saña

27a

1. ögretdi kim ***İyyāke nʿabudū ve iyyāke nesteʿıyn*** [77] maʿnāsı budur kim ʿibādetimüz ḳulluġımuz saña maḫṣūṣ iderüz daḫı senden 2. yardım ve ʿināyet ṭaleb iderüz ʿāḳil olan añlar kim maḳṣūd ***İyyāke nʿabudū*** dimek degül ʿibādetüñüzi baña maḫṣūṣ 3. idüñ diye ve dünyā ġarażın bile ḳarışdurmakdur ***ve iyyāke nesteʿıyn*** daḫı ṭuruñ dimek degül bil-kim benden artuḳ 4. kişiden yardım dilemek benden artuḳ kimseden yardım irüşmez pes benden ʿināyet istemek dimek olur 5. pes bundan añlaġıl kim ʿibādet birle iş bitmezmiş andan ʿināyet olmayınca nitekim hīç kimse kendü ʿibādeti 6. birle uçmaġa girmez eyitdiler yā Resūlullāh siz daḫı kendü ʿibādetüñüz birle girmez misiz eyitdi ben daḫı ʿibādetimle 7. girmezin meger kim Ḥaḳḳ Teʿālānuñ fażlı ʿināyeti birle ola kerem ide zīrā bildügüñ kişi biñ yıl iḫlāṣ 8. birle ʿibādet ve ṭāʿat ḳılsa bir günlük ṣaġlığı şükrün yirine getürmez pes ṭāʿat birle 9. uçmaġa müsteḥaḳḳ olmaz Ḥaḳḳ Teʿālā fażl-ı ʿināyet ḳılmayınca ammā Ḥaḳḳ Teʿālā vaʿde ḳıldı ki ṭāʿat idenleri 10. uçmaġa ḳoyarın ve āḫiretde ʿazīz iderin didi elbette fażl-ı vaʿdesi birle uçmaġa ḳoyar zīrā 11. kerīmdür vaʿdesinde muḫālefet olmaḳ muḥāldür ḳaçan namāz ẓāhirde bāṭında ḫalḳ ḳatında ve Ḥaḳḳ Teʿālā 12. ḳatında neyle tamām oldugın bilseñ bundan-ṣoñra namāzı

[76] Ama bizim uğrumuzda cihat edenleri elbette kendi yollarımıza eriştireceğiz.
[77] Yalnız sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz.

fāsid iden nesneleri bildürelüm namāz fāsid 13. olmaḳ oldur kim namāz bozula ikileyin ḳılmaḳ lāzım ola pes bilgil ki namāz içinde söylemek namāzı fāsid 14. ider egerçi sehvle ya uyurken daḫı söylediyse ve namāz içinde gülmek kendü işitecek deñlü ve daḫı 15. şükr idüp ***Elḥamdülillāhī*** dimek ḳaḳıyup ***Subḥānallāh*** dimek yāḫūd bir nesneyi ʿacebleyüp ***Lā*** 16. ***ilāhe illāllāh*** dimek yāḫūd yiyecek yimek orūc ṣınacaḳ deñlü ya ṣu içmek namāzı fāsid ider ama günāhların 17. añup ve āvāzla aġlamaḳ yāḫūd āh itmek yāḫūd iñildemek namāzı fāsid ider ammā günāhların añup ya ṭamu 18. ḳorḳusından aġlasa namāzı fāsid olmaz ve daḫı muṣḥafa baḳup oḳumaḳ namāz içinde İmām Ebū Ḥanīfe ḳatında 19. namāzı fāsid ider żarūret olmadan ve öksürmek namāzı fāsid ider ammā imām olsa boġazına balġam 20. gelse oḳumaġa maniʿ olsa öksürse anı gidermek-çün namāzı fāsid olmaz ve daḫı namāz ḳılan kişi imāmdan 21. ayrıḳ kişiye yañlış idiyorsa namāzı fāsid olur ḫalāṣda eydür namāz ḳılmayan kişi imāma yañlış idiyorsa 22. imām andan alsa imāmuñ namāzı bāṭıl olur bilgil ki imām namāzı dürüst olıcaḳ deñlü oḳısa daḫı öñüne 23. Ḳurān gelmese durmayup rükūʿa varmaḳ gerek eger rükūʿa varmasa uyan kişilerden birisi yañlış idiyorsa 24. imām daḫı anuñ aġzından alsa oḳısa baʿżılar ḳatında iden kişinüñ namāzı fāsid olur imāmuñ namāzı 25. fāsid olmaz baʿżılar eydür ikisinüñ daḫı bile fāsid olur ve baʿżılar eydür ikisi daḫı fāsid olmaz ammā girü

27b

1. ḫalāṣda eydür imām yañılsa ayrıḳ āyete geçse oḳurken uyan kişilerden birisi idüyorsa ol idenüñ namāzı 2. fāsid olur eger imām daḫı ol idenüñ aġzından alsa oḳusa namāzı daḫı fāsid olur ve uyanlaruñ daḫı namāzı 3. fāsid olur ve daḫı namāz içinde namāza muḫālif iş işlese baʿżılar itmişdür eger ol işi iki eliyle işlese namāzı fāsid 4. olur ve baʿżılar itmiş üç kez işlese fāsid olur pes namāz içinde üç adım yir yürüse ya üç kez bir nesneyi 5. ursa ya üç kez dülbendin alnından ḳaldursa namāzı fāsid olur ve baʿżılar eydür anı gören ayrıḳ nesne eyler ṣansa 6. namāz ḳılur ṣanmasa namāzı fāsid olur ol namāz içinde namāz efʿālinden olmayan işi işlese ḳaşınmaḳ ya ḳaftānın 7. düşürmek gibi namāz ḳılurken namāzı fāsid olur İmām-ı Aʿẓam meẕhebine bu söz

yaḳındur ḫalāṣda eydür namāz 8. ḳılan kişi bir yazu yazılmış nesne görse baḳsa ol içindekin añlasa İmām Muḥammed ḳatında namāzı fāsid olur 9. faḳīh Ebū'l- Leys̱ bu meẕhebi iḫtiyār itmişdür ammā İmām Ebū Yūsuf ḳatında namāzı fāsid olmaz girü ḳalan 10. ʿālimler bu meẕhebi iḫtiyār itdiler ve daḫı eydür bir kişi sünnet ḳılsa daḫı ardınca nesne yise içse ya nesne 11. ṣatun alsa ya bir nesne ṣatsa ḳılduġı sünnet fāsid olur girü ikileyin ḳulup andan-ṣoñra farīża ḳılmaġa 12. başlamaḳ gerek eger bir loḳma yiyecek yise ya bir kez ṣu yuṭsa namāzı fāsid olmaz ardınca itmişdür kim müşkil 13. budur kim ol sünnet fāsid olduġına rivāyet yoḳdur ama Ebū Ḥanīfeden şöyle rivāyetdür kim bir kişi 14. aġzına şeker ḳoysa daḫı namāz ḳılmaġa ṭursa namāz içinde şeker erise boġazından aşaġa giçse daḫı 15. şeker ṭadın duysa namāzı fāsid olur dimiş yāḫūd aġzın açsa aġzına yaġmur yaġsa yudsa 16. gine namāzı fāsid olur dimiş bundan-ṣoñra bilgil ki ṣaf arasında yol olsa ḫalḳ gelüp geçecek 17. eger yoluñ geñligi bir ḳañlı geçicek deñlü olsa cemāʿatüñ namāzı dürüst olmaz ammā imāma uyanlar ṣafı 18. ıraḳdan dutsa ṣafla imām arasında yol olsa cemāʿatüñ namāzı fāsid olmaz ammā eger imāmla cemāʿat 19. arasında diyü er olsa şol ḳadar yüksek olsa kim cemāʿat baḳup imāmı görmeseler cemāʿatüñ namāzı 20. fāsid olur meger kim aralarında ḳapu ola kim ol cemāʿatüñ baʿżısı baḳup imām ḥālin bile el-ḥāṣıl imāma 21. uyan kişi imāmuñ ḥālin bilmek gerek imāmı görmekle mü'eẕẕin āvāzın işitmekle tā kim uyduġı namāz dürüst 22. ola ammā imāmuñ ḥālin bilmese namāzı dürüst olmaz ḫalāṣda böyle buyurmışdur bundan-ṣoñra namāzı mekrūh 23. idenleri bildürelüm bilgil ki ḳaftānın giyüp yeñin giymek namāz ḳılmaḳ ve secdeye inerken ḳaftānın düşürmek 24. ve ḳaftānıyla ya gövdesiyle ya bir nesneyle uyanmaḳ ve ṣaçın dökmek ya örmek ya dülbendine ṣoḳmaḳ namāzı mekrūh 25. ider ve namāz ḳılurken barmaġın çıtlatmaḳ yāḫūd çevre yaña baḳmaḳ şol-ḳadar kim boynı döne namāzı mekrūh ider eger

28a

1. şol ḳadar dönse-kim gögsi daḫı bile dönse namāzı fāsid olur andan-ṣoñra namāz içinde elin bögrüne dutmaḳ 2. yāḫūd secdeye inecek yirden ṭaş ya diken gidermek bir kezden artuḳ namāzı mekrūh ider egerçi üç-kez iderse 3. namāzı fāsid olur daḫı aġzın

açup esnemek ve iki ökçesi üzerinde oturmaḳ ve secdeye varıcaḳ iki ḳolların 4. bir yire düşmek daḫı Taḥiyyāta oturıcaḳ baġdaş ḳurup oturmaḳ ʿöẕri olmadan mekrūhdur Minyetü'l-Muṣallīde 5. eydür dülbendinüñ birazın ṣarḳıdup eñegi altından almaḳ ucın başına bürmek şol-ḳadar kim yüzinüñ çevresi 6. görünmeye mekrūhdur imām miḥrāba girse şol ḳadar kim cemāʿat imāma baḳup görse yāḫūd imām yüksek yirde ṭursa 7. cemāʿat ḳamusı aşaġa ṭursa yāḫūd imām aşaġada ṭursa cemāʿat ḳamusı ol yüksek yirde ṭursa mekrūhdur 8. eger imāmla birḳaç kişi bile ṭursa mekrūh olmaz faḳīh Ebū Caʿfer eydür ol yirüñ yüksekligi eger bir arşundan artuḳ 9. eksük olmaz namāzı mekrūh olmaz eger bir kişi ṣaf ardında ṭursa ṣafda yir varken namāz mekrūhdur ḫalāṣda 10. eydür ramażāndan artuḳ vaḳtde vitr namāzın cemāʿatle ḳılmaḳ mekrūhdur ṣāḥib Ḳudūrī eydür mekrūh degül 11.dür zīrā cemāʿat birle nāfile namāz ḳılmaḳ şol vaḳt mekrūhdur kim bir yirin ḳıġıra ittifāḳ iderler ḳılmaġa Ṣadrü'ş 12. Şehīd eydür eger baş gelmeden ḳāmet getürmeden bir mescid bucaġında ḳılsalar mekrūh degül Şemsü'l- Eīmmetü'l-Ḥalvānī 13. itmiş eger imāmdan ayru iki kişi olursa mekrūh degül eger üç ya dört kişi olursa ṣaḥīḥ budur kim mekrūhdur 14. eger öñünde ya yanlarında ya depesi üzerinde cānlu cānver ṣūreti olsa mekrūhdur eger ayaġı altında döşenmiş 15. döşekde olsa üzerine secde eylemese yāḫūd uvacıḳ ṣūretler olsa baḳup görünmese yāḫūd ol ṣūretüñ 16. başı kesik olsa mekrūh olmaz eger şol ṣadrlarda ḳoduḳları nice yaṣdıḳlarda ya giydügi ḳaftānında ṣūret 17. olsa namāzı mekrūh olur daḫı ādem ṣūretine ḳarşu namāz ḳılmaḳ mekrūhdur meger kim aralıḳda ādem otur ola daḫı 18. bilgil ki namāz baş açuġken ḳılmaḳ ya şol kişilik giyesesin çıḳarup iş işleyecek yañılup evde oturup 19. giydügi giyesesin ya dülbendin giyüp ya ṣarınup ḳılmaḳ mekrūhdur zīrā namāzı ḫorlamış aġrılmamış olur meger kim tevāżuʿ 20. miskīnlik göstermek-çün ḳıla daḫı namāz ḳılurken göge baḳmaḳ ya secde eylerken eliyle dülbendin ṣıyırup alnın 21. yire ṭoḳundurmaḳ mekrūhdur daḫı namāzuñ tesbīḥlerün ya Ḳurān āyetlerin ṣaymaḳ barmaḳların depredüp mekrūhdur 22. ḫalāṣda eydür ḳaçan bir kişi mescidde imāmetliḳ eylese uyan cemāʿatüñ ḳamusı ʿavret olsa namāzı mekrūh 23. olmaz eger secdeden artuḳ yirde imāmetliḳ eylese mekrūhdur meger kim ol ʿavretler da imāmuñ ʿavreti ya

ḳavmi 24. ola şunuñ gibi ḳavmi ola kim anı gibin ḳıymaḳ ḥelāl olmaya daḫı ider baʿżı fetāvāda itmiş-kim ḥammāmda namāz 25. ḳılmaḳ mekrūh degül İmām Seraḫsī eydür mekrūhdur baʿżılar namāz mekrūh olduġı ḫalḳ yayḳanup ṣu

28b

1. döküldükden ötrüdür dimişler mekrūh olduġı andan ötrü olıcaḳ pāk yirde ḳalmaḳ dürüst ola mekrūh olmaya baʿżılar 2. eydür ḥammām şeyṭān evi olduġ-çün namāz mekrūhdur pes mekrūhluk andan ötrü olıcaḳ her yirde namāz ḳılmaḳ 3. mekrūh ola nāfile namāzlarda her rekʿatda Ḳurānı berāber oḳumaḳ gerek evvelki rekʿatda Ḳurānı uzun oḳusa mekrūh 4. olmaz ikinci rekʿatda Ḳurānı uzun oḳumaḳ üç āyet ḳadarı evvelki rekʿatdan her namāzda mekrūhdur Ḳonya'da eydür 5. evvelki rekʿatda bir sūre oḳusa ṣoñraġı rekʿatda anuñ üstündeki sūreyi oḳumaḳ mekrūhdur baʿżılar eydür farż 6. namāzlarda mekrūhdur nāfile namāzlarda mekrūh degül Fātiḥadan ṣoñra bir sūrenüñ ortasından aşaġasın oḳusa 7. baʿżılar ḳatında mekrūhdur eger bir sūre oḳusa bir rekʿatda ṣoñraġı rekʿatda bir ayrıḳ sūre oḳusa eger ol sūreyle 8. evvelki sūrenüñ arasında iki sūre ḳosa namāzı mekrūh olur eger üç sūre ḳosa mekrūh olmaz baʿżılar 9. eydür iki sūre daḫı olursa mekrūh olmaz ve baʿżılar eydür ol arada atladuġı sūre ya āyetler evvelki rekʿatda 10. oḳuduġı ya ṣoñraġı rekʿatda oḳuduġı Ḳurāndan uzun olsa mekrūh olmaz pes bu iḫtilāfı bilseñ bilgil kim 11. arasın kesmeyüp üleşdiri oḳumaḳ yegdür iki rekʿat namāzda iki sūrenüñ evvellerinden oḳusa ya āḫirinden 12. oḳusa ya ikisinde daḫı bir sūrenüñ āḫirin oḳusa mekrūhdur iki rekʿatda daḫı bir sūre oḳusa ʿulemānuñ 13. çoġı ḳatında mekrūhdur baʿżılar ḳatında mekrūh degül baʿżılar farż namāzda mekrūhdur dir ve nāfile namāzda 14. mekrūḫ degüldür dir bilgil kim ḫalāṣda eydür bir sūreyi iki rekʿatda oḳusa ṣaḥīḥ budur kim mekrūh degül 15. ammā yigregi oldur kim her bir rekʿatda ayrıḳ sūre oḳuya bir rekʿatda oḳuduġı āyetüñ ya sūrelerüñ arasında nesne 16. ḳosa mekrūhdur ammā eger unutsa ḳosa mekrūh degül ama Ḳurānı uyurken oḳusa ṣaḥīḥ budur kim Ḳurānı oḳumış 17. olmaz pes namāzı dürüst olmaz imāma uyan kişi Ḳurān oḳusa baʿżılar eydür eger imām Ḳurānı iḫfāyla oḳuduġı 18. namāzsa mekrūh degül bir rekʿatda birḳaç sūre oḳusa mekrūh degül zīrā Peyġāmber

ḥażretinden ʿaleyhi's-selām şöyle 19. rivāyet olunmışdur kim ṭoḳuz sūreyi bir rekʿatda oḳumış didiler İmām Ebū Ḥanīfeden şöyle rivāyet olunmışdur kim 20. iki sūreyi bir rekʿatda oḳumaġı ben sevmezim dimiş daḫı bilgil kim ṣu dökesi gelmişken namāz ḳılmaḳ daḫı namāz 21. ḳılurken gözün yummaḳ ya öñünde uyur ya keleci ider ādem olmaḳ mekrūhdur baʿżılar eydür eger este keleci 22. iderse-kim namāz ḳılana teşvīş olmaya namāzı mekrūh olmaya ve daḫı öñünde tennūr ya ocaḳ ya yükünde aḳçe alṭun 23. olmaḳ namāzı mekrūh ider eger öñünde ḳandīl ya çerāġ yansa mekrūh olmaz imām olan kişi namāzda Ḳurānı uzun 24. oḳumaḳ kimse gelsün irüşsün diyü ḥarāmdur baʿżılar eydür küfrdür baʿżılar eydür bir bellü kişi-çün namāzı 25. uzatmasa belki cemāʿat gelüp çoġaltmaġ-çün uzatsa mekrūh degüldür ṣaḥīḥ budur kim fuḳahā ittifāḳ idüp

29a

1. dimişler kim erte namāzınuñ evvel rekʿatında Ḳurānı uzun oḳumaḳ cemāʿat irüşsün diyü müsteḥabbdur ḫalāṣda eydür namāz 2. ḳılduḳdan-ṣoñra yirinde ḳıbleye ḳarşu oturmaḳ mekrūhdur bu nesneye Peyġāmber ʿaleyhi's-selām bidʿatdür didi ammā 3. imām dilese kim erte namāzından-ṣoñra gün ṭoġıncaya degin otura duʿā itdüginden-ṣoñra cemāʿatden yaña döne otura Ḳurān 4. oḳumaġa ya ẕikre meşġūl ola daḫı kimsenüñ destūr sözün sürülmiş ya añlamış yirinde namāz ḳılmaḳ mekrūhdur meger 5. kim ortalarında dostluḳ ola bellü bile kim ol ḳadar nesne-içün ol incinmez gün ṭoġuyorken ve batayorken ve orta 6. yirdeyken ḳażāya ḳalmış namāz ḳılmaḳ dürüst degüldür girü ḳalan namāz ḳılmaḳ daḫı ancılayın dürüst degülken ṭoġuyorken dimek 7. budur kim bir süñi boyı ḳalḳmamış ola batayorken dimek budur kim bir süñi ḳalmamış ola batmaġa ammā gün batayorken ol 8. günüñ ikindü namāzın ḳılmaḳ mekrūh degül daḫı erte namāzı vaḳti girdükden ṣoñra ve ikindüyi ḳılduḳdan-ṣoñra ḳażāya 9. ḳalmış namāzdan ve secde-i tilāvdan[78] ve cenāze namāzından artuḳ namāz ḳılmaḳ mekrūhdur daḫı cumʿa güni ḫuṭbe oḳunurken 10. ve bayram namāzından öñden aḫşam namāzından öñden nāfile ḳılmaḳ mekrūhda tuḥfede böyle tafṣīl ider

[78] Aslı “secde-i tilāvet” tir.

ammā bu 11. vaḳtlerde ḳażāya ḳalmış namāz ḳılmaḳ ve cenāze namāzın ḳılmaḳ ya nezr olup vācib olmış namāz ḳılmaḳ mekrūh degüldür nāfile namāzı 12. gündüzün ḳılacaḳ dört rekʿatda bir selām birle ḳılmaḳ gerek ve gice ḳılacaḳsañız da bir selām birle ḳılmaḳ dürüstdür bundan 13. artuḳ bir selāmla ḳılmaḳ mekrūhdur ammā İmām Ebū Ḥanīfe ḳatında gicede ve gündüzde dört rekʿatda bir selām birle 14. ḳılmaḳ yegdür ve mekrūh olan namāzı ikileyin ḳılmaḳ yegdür bundan-ṣoñra bildürelüm kim namāzda Ḳurān oḳurken yañılan kişi 15. nice yañılacaḳ namāzı fāsid olur ve nice yañılacaḳ namāzı mekrūh olur bunı bilmek ḳatı gereklüdür zīrā Ḳurān oḳuyan 16. kişi namāzda çoḳ yañılur bundan öñden Ḳurān oḳumaġa müteʿalliḳ birḳaç mes'ele bildürelüm bilgil kim ḳaçan Ḳurān 17. oḳuyan bir arada oḳurken yañılsa bir ayrıḳ yire giçse eger bir āyet ḳadarı oḳumadıysa girü dönüp evvelki oḳuduġı 18. tertīb üzere oḳumaḳ gerek eger iki āyet ḳadarı ol ayrıḳ yirden oḳuduysa girü dönüp ol aradan oḳumamaḳ 19. gerek baʿżılar eydür girü dönüp evvelki yirden oḳumaḳ gerek herḥālde zīrā Enes raḍiyallāhu ʿanhā oḳurken bir sūreden bir 20. sūreye giçerdi namāzda Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām eyitdi başladuġuñ sūreyi tamām itmeyince ayrıḳ sūreye giçme didi ammā 21. Ḳurānı ḳatı oḳuyacaḳ yirde Fātiḥa sūresin este oḳusa girü dönüp ḳatı oḳumaya evvel rekʿatda bir sūre oḳusa ikinci 22. rekʿatda yañılsa anuñ üzerindeki sūreyi oḳusa birḳaç lafẓ oḳuduḳdan-ṣoñra añsa kim mekrūhdur ol sūreyi ḳoya 23. aşaġa yanındaki sūreyi oḳuya terk itmeye bir kişinüñ dişi aġrısa aġzında bir nesne dutsa dişi aġrısı-çün ol 24. aġzındaki nesneyi çıḳarup Ḳurān oḳumaġa güci yetmese āḫir vaḳte degin ḳoya aḫīr vaḳtde dişi aġrısı gitmezse namāzın ḳıla 25. nesne oḳumazsa daḫı ḳayurmaz bir kişi namāz ḳılmaġa başlasa *Eʿūẕūbillāhimineşşeyṭānirracīm* didüginden

29b

1. ṣoñra öñüne düşse kim Sübḥānuñ oḳumadı dönüp Sübḥānuñ oḳumaya zīrā oḳuyacaḳ vaḳt giçdi eger Ḳurān 2. oḳumaġa başlasa ***Eʿūẕūbillāhimineşşeyṭānirracīm Bismillāhirraḥmanirraḥīm*** oḳumadan öñüne düşse girü 3. dönüp anları oḳumaya secde-i sehv daḫı lāzım olmaz bunları terk itdügi ile sūre oḳumaġa başlasa daḫı Fātiḥa

4. oḳumadımı bilmese ancaḳ sūreyi oḳuya Fātiḥa oḳumaya baʿżılar eydür sūreyi ḳoya Fātiḥa oḳuya andan-ṣoñra sūreyi 5. oḳuya ve her rekʿatuñ evvelinde ***Bismillāhirraḥmanirraḥīm*** diyüp andan Fātiḥa oḳumaḳ sevgilüdür İmām Ebū Ḥanīfeden 6. ṣaḥīḥ rivāyetdür Ḳonya'da böyle dimiş ama ayrıḳ kitāblarda Bismillāhirraḥmanirraḥīm evvel rekʿatda oḳumaḳ gerekdür 7. Ebū Ḥanīfeden ṣaḥīḥ rivāyetdür ve namāzda Fātiḥa oḳumaḳ vācibdür bir sūre veyā üç āyet daḫı bile oḳumaḳ vācibdür 8. ammā Fātiḥa oḳumaḳ vāciblıġı ḳuvvetlüdür tā bu ḳadar itmişler kim Fātiḥa oḳuyacaḳ namāzı ikileyin ḳılmaḳ gerekdür daḫı 9. bilgil ki İmām Muḥammedden böyle rivāyet olmışdur kim namāzda uru ṭurmaḳda çoḳ eglenmek yegdür rekʿatları 10. çoḳ ḳılup rükūʿı sücūdı çoḳ itmekden Peyġāmber ḥażretinden şöyle rivāyet olunmışdur kim imām olan namāzı 11. uzatmamaḳ gerek zīrā uyan kişilerde ḳuvvetsiz ḫasta kişiler ve ḳocacıḳlar olur yāḫūd işine iver kişi olur 12. namāzı uzadacaḳ üşenürler cemāʿate gelmezler cemāʿat azalur ammā namāzı başına ḳılacaḳ ne-deñlü gerekse çoḳ oḳusun 13. ammā bilgil ki Ḳurān ve tesbīḥleri rekʿatlarda berāber oḳumaḳ gerekdür Ḳurānı berāber oḳumaḳda iʿtibār lafẓınadur 14. āyetlerine degül meselā ḥadīd-i sebbeḥadan öñden iẕaa veḳaʿat oḳusa berāber oḳumış olur egerçi iẕaa veḳaʿat ṭoḳsan 15. yedi āyetdür ve ḥadīd-i sebbeḥa yigirmi ṭoḳuz āyetdür zīrā ḥadīd-i sebbeḥa āyetleri uzundur ve iẕaa veḳaʿat āyetleri ḳıṣadur 16. lafẓları birbirine berāberdür ve imām irte namāzınuñ evvel rekʿatında uzun oḳusa sünnet terk olmaz bilgil ki 17. bir kişi dilsiz olsa Ḳurān bilmese daḫı namāz ḳılsa baʿżı ʿālimler eydür dilin ṭuṭaġın depretmek gerek tā kim āşkāre oḳur 18. gibi ide ve baʿżılar eydür dilsiz olan kişi dilin ṭuṭaġın depretmek lāzım degüldür ve eger Ḳurān ḥarflerinüñ maḫrecin bilürse 19. ammā dilin depredebilmese depretmeye yaʿnī bu didügümüz ṣoñra dili kesilendür bir kişi namāzda Ḳurān oḳusa ya namāzdan 20. ṭaşra Ḳurān oḳusa tertīble oḳumaḳ yegdür aradan ṣevābı çoḳ āyetleri oḳumaḳdan bu araya gelince 21. yazduġumuz mes’eleler Ḳonya'dandur ḫalāṣda eydür bir kişi Ḳurān oḳumaḳ istese edeb budur kim ṭonlarınuñ 22. eyüsin giye ve başına dülbendin giye ḳıbleye ḳarşu döne abdest ala muṣḥafa yapışmaġ-çün andan oḳuya 23. kişi yaturken döşeginde Ḳurān oḳumaḳ istese ayaḳların düşürüp ḳıbleye

ḳarşu yönelüp andan oḳuya Ḳurān 24. oḳumaḳ ve ögrenmek yegdür taṭavvuʿ namāzı ḳılmaḳdan ammā namāz ḳılacaḳ deñlü Ḳurānı görklü ögrendükden ṣoñra Ḳurānuñ 25. girü ḳalanın ögrenmekden fıḳh ögrenmek yegdür bir kişi yarar ide fıḳh kitābına müṭālaʿa ider olsa yāḫūd yazar

30a

1. olsa bir kişi gelse ḳatında Ḳurān oḳusa müṭālaʿa iden ya yazan kişi diñlemese günāh Ḳurān oḳuyan kişi üzerinedür 2. eger mescidde birḳaç kişi yatmış olsa bir kişi ṭursa ḳatı ḳatı Ḳurān oḳusa anlar ṭurup diñlemese günāh Ḳurān 3. oḳuyan kişi üzerinedür bir kişi iş işlerken Ḳurān oḳusa eger ol işledügi iş göñlün Ḳurāndan ararsa oḳumaḳ 4. gerek eger aramazsa oḳuya namāz ḳılduḳdan-ṣoñra her bir kişi ṭurup ḥācet mend-çün bir Fātiḥa oḳuñ dimek 5. mekrūhdur zīrā açuḳ kişi diyecek cemāʿat üzere aġır gelür ve ḥammāmda ḳatı ḳatı Ḳurān oḳumaḳ mekrūhdur 6. ve muṣḥaf yaṣdanmaḳ mekrūhdur meger kim yola gitmiş ola ṣaḳlanmaġ-çün yaṣdana bundan-ṣoñra kişi namāzda Ḳurānda 7. Elḥan oḳusa nice olıcaḳ namāzı fāsid olur nice olıcaḳ fāsid olmaz anı bildürelüm bilgil ki kişi Ḳurānı 8. oḳurken Elḥan yañlış daḫı biş dürlüdür birisi oldur kim bir ḥarfi ya bir kelimeyi ya bir ayrıḳ yirine oḳuya birisi daḫı 9. oldur kim öñden oḳuyacaḳ ḥarfi ya kelimeyi ya āyeti ṣoñra oḳuya ve birisi daḫı oldur kim çekmeyecek yirde çeke 10. teşdīdle oḳuyacaḳ yirde teşdīdsüz oḳuya ve teşdīdsüz yirde teşdīdle oḳuya birisi daḫı oldur kim 11. üleşdirü oḳuyacaḳ yirde kese oḳuya kesecek yirde üleşdirü oḳuya bişincisi oldur kim iʿrābın yañlış 12. oḳuya ya ḥarflerinüñ maḫrecin yañlış oḳuya pes imdi bilgil ki baʿżı nesneyi baʿżısı yirine oḳusa ya artursa 13. ya eksültse ya iʿrābın yañlış oḳuya eger arturduġı ya ayrıḳ ḥarf veyā kelime yirine oḳuduġı Ḳurānda varsa 14. maʿnā taġayyür olmazsa mecmūʿ ʿulemā ḳatında namāzı fāsid olmaz eger ol ayrıḳ kelime yirine oḳuduġı ya arturduġı Ḳurānda 15. yoġsa İmām Ebū Yūsuf ḳatında namāzı fāsid olur ama İmām Ebū Ḥanīfe ve İmām Muḥammed ḳatında fāsid olmaz eger 16. maʿnā taġayyür olmazsa ve eger oḳuduġı nesne Ḳurānda olmasa maʿnā taġayyür olsa mecmūʿ imāmlar ḳatında fāsid 17. olur eger oḳuduġı Ḳurānda olsa maʿnā taġayyür olursa daḫı İmām Ebū Yūsuf ḳatında namāzı fāsid olmaz

18. girü ḳalan imāmlar ḳatında maʿnā taġayyür olıcaḳ namāzı fāsid olur egerçi oḳuduġı Ḳurānda olursa daḫı 19. bu didügümüz sözleri ṣāḥib ḫalāṣda Ṣadrü'ş- Şehīdden böyle rivāyet eylemiş ammā Ḳonya'da eydür baʿżı ʿālimler 20. dimişler ki namāzda Ḳurān oḳurken nice gerekse yañılsa namāzı fāsid olmaz baʿżılar eydür eger yañılup oḳuduġı nesne 21. Ḳurānda olursa namāzı fāsid olmaz belki Ṣadrü'ş- Şehīd sözi üzerine ***inne'l-müslimīne*** yirine ***inne'l- müslimūne*** oḳusa 22. namāzı bāṭıl olmaz mecmūʿ imāmlar ḳatında zīrā maʿnā taġayyür olmaz ve hem müslimūn lafẓı Ḳurānda vardur eger ***ḳavvamīne*** 23. yirine ***ḳayyāmīne*** oḳusa İmām Ebū Yūsuf ḳatında namāzı dürüst olmaz zīrā ḳıyāmin tayyābin Ḳurānda yoḳdur 24. İmām Ebū Ḥanīfe ḳatında namāzı dürüstdür zīrā maʿnā taġayyür olmaz egerçi Ḳurānda yoġsa ve daḫı bir āyet 25. oḳusa eger evvelki āyetde vaḳf idüp andan oḳudıysa namāzı fāsid olmaz meṣelā ***inne'l- insāne le fī ḫusrin*** [79]

30b

1. ***illelleẕīne āmenū ve amilu'ṣ ṣāliḥāti*** [80] dise ṭursa andan ṣoñra ***inne'l- ebrāre le fī naʿīm*** [81] dise 2. namāzı fāsid olmaz eger ṭurmadan üleşdiri oḳusa maʿnāsı taġayyür olıcaḳ namāzı fāsid olur şunuñ gibi 3. kim ***ve vücūhü yevmeiẕin ʿaleyhā ġaberatün terheḳuhā ḳateratün ulāike hümü'l- mü'minūne*** [82] diye ḫalāṣda eydür eger 4. Ḳurān oḳurken ḥarf artursa ***yüdḫıluhū*** diyecek yirde ***yüdḫıluhūm*** dise ***raddūvuh*** dise ya bir kelimenüñ ḥarfin 5. bir kelimeye daḫı üleşdirirse şunuñ gibi ***iyyāke nʿabudū*** yirine ***iyyākeneʿūbudū*** dise eger Ḳurānuñ maʿnāsı taġayyür olsa 6. namāzı fāsid olur taġayyür olmasa fāsid olmaz eger bir kelime artursa meṣelā eyitse-kim ***fihi mā fākihetün ve*** 7. ***naḫlün ve tuffāḥün ve rummānū*** [83] dise Ebū Yūsuf ḳatında fāsid olur zīrā Ḳurānda tuffāḥ yoḳdur ama Ebū Ḥanīfe ve İmām 8. Muḥammed ḳatında fāsid

[79] Şüphe yok ki insan, elbette zararda, ziyanda.
[80] Ancak inananlar ve iyi işlerde bulunanlar.
[81] İyiler şüphesiz nimet içindedirler.
[82] "O gün nice yüzler de vardır ki, toz toprak içindedirler. Onları bir siyahlık bürür. İşte onlar kâfirlerdir, günaha dalanlardır." Abese sûresinin 40-41-42. ayetleri yazılmıştır. 42. ayetin sonu eksik yazılmıştır. "*Ulāike hümü'l- kefātu'l fecera*" şeklinde olmalıdır.
[83] "İkisinde de meyve, hurma ve nar vardır." Metinde Rahman sûresinin 68. ayeti yazılmıştır. Ayette "*tuffāḥūn*" kelimesi geçmemektedir.

olmaz zīrā maʿnā taġayyür olmaz ve eger bir kelimeyi bir kelimeden öñden oḳusa maʿnāsı ayrıḳsasa namāzı fāsid olur 9. şunuñ gibi kim ***ʿaynen yeşrebū bihā*** yirine ***yeşrebū bihā ʿaynen*** oḳusa eger maʿnāsı taġayyür olmazsa fāsid olmaz şunuñ 10. gibi kim ***lehüm fiyhā zefīrū ve şehiḳū*** yirine ***şehiḳū ve zefīrū*** oḳuya eger çekicek yirde çekmese eger Ḳurānuñ maʿnāsı 11. ayrıḳsasa namāzı fāsid olur şunuñ gibi kim ***duʿā'en ve nidā'en*** yirine ***duʿān ve nidān*** oḳuya ammā ṣoñra itmiş-kim ṣaḥīḥ 12. budur kim çekicek yirde çekmemek birle namāz fāsid olmaz dimiş nitekim teşdīd terk itmek birle namāz fāsid olmaz egerçi 13. maʿnā ayrıḳsarsa daḫı dimiş imdi maʿnā ayır ḳoyacak gerek kim namāz fāsid olaydı şāyed fāsid oldugı defʿa 14. ḥāric itmek-çün ola zīrā degme kişi meddleri ve teşdīdleri ṣaḳlayamaz eger bir ḥarf bir ḥarfden öñden oḳursa maʿnā 15. ayrıḳsarsa namāzı fāsid olur eger ayrıḳsamazsa fāsid olmaz ayrıḳsadugı ***keʿaṣfin me'kūlīn*** yirine ***keʿafṣin*** 16. ***mākūlīn*** oḳumaḳ gibi eger ṭurmayıcaḳ yirde ṭursa eger Ḳurānuñ maʿnāsı çoḳ ayrıḳsarsa namāzı fāsid olur eger 17. çoḳ ayrıḳsamazsa fāsid olmaz çoḳ ayrıḳsadugı şunuñ gibi kim ***şehīdallāhu ennehū lā ilāhe*** diye daḫı ṭura 18. andan-ṣoñra başlaya ***illā hüve ve'l- melāiketū ve ulū'l- ʿilmī kāimen bi'l- ḳısṭī***[84] eger mübtedīyle ḫaber ortasında 19. ṭursa veyā ṣıfatla mevṣūf ortasında ṭursa namāzı fāsid olmaz lākin Ḳurānı yañlış ve ḫaṭā oḳumış olur 20. eger iʿrābı yañlış oḳusa Ḳurānuñ maʿnāsı çoḳ ayrıḳsarsa namāzı fāsid olur eger çoḳ ayrıḳsamazsa 21. fāsid olmaz çoḳ ayrıḳsadugı şunuñ gibi ***ve ʿaṣā ādeme rabbehū*** oḳuya çoḳ ayrıḳsamadugı şunuñ gibi kim 22. ***lā terfeʿū aṣvāteküm aṣvātiküm*** oḳuya eger bir ḥarfüñ maḫrecin yañlış eyitse görelüm eger ol iki ḥarfüñ maḫreci 23. birbirine yaḳın olmasa ṣādla ṭā maḫreci gibi birisin birisi yirine oḳusa namāzı fāsid olur şunuñ gibi kim 24. ***ṣāliḥāt*** yirine ***ṭāliḥāt*** oḳuya eger ol iki ḥarfüñ maḫreci birbirine yaḳın olsa ṣād maḫreciyle sīn 25. maḫreci gibi ol iki ḥarfi birbiri yirine oḳusa ekser ʿulemā ḳatında namāzı fāsid olmaz dimiş ***el-maġżūb*** yirine

31a

[84] Melekler ve hakkaniyeti gözeten ilim sahipleri de tanıktırlar ki: O'ndan başka ilah yoktur.

1. ***el-maġarūb*** oḳusa namāzı fāsid olur dimiş ***fī taḍlīl*** yirine ***fī taẓlīl*** oḳusa namāzı fāsid olmaz dimiş 2. ***fī taḍlīdīn*** oḳusa namāzı fāsid olur dimiş ***neḥfindū*** yirine ***neḫafiżun*** oḳusa gerek fāsid olmaya 3. dimiş ***ve lā ilāhe ġayruke*** yirine ***ve lā ilāhe ḫayruke*** oḳusa namāzı fāsid olduġında ʿulemā iḫtilāf itmişlerdür 4. bundan-ṣoñra şol baʿżı ḥarflerin kim maḫrecleri birbirine yaḳındur birḳaç ṣūretler getürmiş itmiş baʿżısını 5. baʿżısı yirine oḳısa namāzı fāsid olmaz dimiş şunuñ gibi kim ***mesṭūr*** yirine ***mestvūr*** oḳısa maʿnā 6. taġayyür olur gerek fāsid ola nitekim bir yirde daḫı ***ṣudūr*** yirine ***sudūr*** oḳısa namāzı fāsid olur 7. dimiş pes bilgil ki bu rivāyetler mażbūṭ degüldür pes ol itdügümüz ḳāʿideye iʿtibār itmek 8. yegdür bu mecmūʿ tefsīr olan ṣūretlerde maʿnā taġayyür olursa İmām Ebū Ḥanīfe ḳatında namāzı fāsid 9. olur ama İmām Ebū Yūsuf ḳatında ol yañılup oḳuduġı lafẓlar Ḳurānda varsa namāzı fāsid olmaz 10. egerçi maʿnā taġayyür olursa daḫı İmām Ebū Yūsuf meẕhebi ʿavāma üsʿatdür ammā iḥtiyāṭ İmām Ebū 11. Ḥanīfe ve İmām Muḥammed meẕhebin riʿāyet itmekdür bundan-ṣoñra bilgil ki bu yañlış oḳuyıcaḳ namāz fāsid olan 12. yirlerüñ ve fāsid olmayan yirlerüñ ṣūretleri ve miṡālleri çoḳdı ammā ḳamusın getürmek zīrā yañılacaḳ 13. namāz fāsid olduġın olmaduġın bilmek Ḳurān maʿnāsın bilmege mevḳūfdur eger Ḳurān maʿnāsın bilür kişi olursa 14. yañılacaḳ namāz fāsid olduġın bilür namāzı ikileyin ḳılur eger Ḳurān maʿnāsın bilmezse ḥāl müşkil olur zīrā 15. namāz bāṭıl olmamış olsa bāṭıl oldı ṣansa bozsa ikileyin ḳılsa abṭal ʿamel olur ve eger namāzı fāsid 16. olmış olsa maʿnā taġayyür olup vāḳiʿde olmamış ṣansa ikileyin ḳılmasa günāhkār olur pes vācibdür kim 17. her kişi namāzda oḳuyıcaḳ Ḳurānuñı ezberleye revān ḳıla maḫreclerin meddlerin ve teşdīdlerin ve ṭuracaḳ yirlerin 18. ki ögrene bir bilür kişiye diñlede ezberledügün yañlış virse ögrene kim namāzda ḫaṭā itmekde ṣaḳlaya eger 19. bir kişinüñ dili Ḳurān oḳumaġa yaḳışmasa eger şöyle olursa-kim ne-deñlü cehd iderse ögrenmez dili yaḳışmaz maʿẕūr 20. olur Elḥan oḳursa daḫı namāzı dürüst olur eger şöyle olursa-kim dürüst ögrenmek ardınca degül nice 21. gerekse oḳur namāz ḳılur eger şöyle yañlış oḳusa kim maʿnā taġayyür ola namāzı dürüst olmaz pes cehd 22. idüp namāzda oḳuyacaḳ Ḳurānı ve Taḥiyyātı ve Ḳunūtı ve tesbīḥleri ve ẕikrleri ögrenmek gerek tā

kim görklü oḳuya 23. namāzın fāsid itmeye belki namāzuñ girü ḳalan şarṭın rüknlerin daḫı ögrenmek gerek eger ögrenmeden yañlış ḳılsa namāzı 24. dürüst olmaz bilmemek ʿöẕr olmaz zīrā kişi müselmānlıḳ içinde olıcaḳ elbette diyen maṣlaḥatına gereklü nesneyi ögrenmek 25. vācibdür ʿālimler ne-deñlü ırak yirde olursa varup ṣorup ögrenmek gerek ḳatımızda dānişmend yoġdı

31b

1. ögrenmedük dimek ʿöẕr olmaz ammā baʿżı ʿālimler itmişler şol nesneler ki żarūrāt-ı dīniyyedendür yaʿnī şol 2. nesnelerdendür kim ansız müselmānlıḳ tamām olmaz namāz zekāt ve orūc ve ḥacc ḥükmleri gibi viremez ṣanʿatlardan ṣaḳınmaḳ 3. gibi ve küfr söylemek daḫı kişinüñ ṭāʿatin yuyan yaramaz ṣıfatlardandur anlardan ṣaḳınmaḳ gibi bunları müselmānlıḳ 4. içinde olan kişi üzerine ögrenmek farżdur eger ögrenmezse ṭāʿatin bilmeden dāim fāsid iderse ol ṭāʿat 5. birle borcı ödenmez farż olan ṭāʿatleri işlemeyene nice ʿaẕāb iderlerse aña daḫı eyle ʿaẕāb iderler ammā 6. ḳaçan ol ögrenmedügi mes'ele ince ve müşkil mes'elelerden olursa kim anı degme kişi bilmese müselmānlıḳ erkānından 7. daḫı olmasa bilmemekde maʿẕūr olur bundan-ṣoñra secde-i sehv neyle vācib olur anı bildürelüm bilgil ki 8. ḳaçan kişi namāzlaruñ vācib olanların terk itse ya yirinden ayırsa secde-i sehv vācib olur itmek gerek 9. tā kim namāzı tamām ola ammā ol vācib olan nesneleri ḳaṣdla terk itse ya yirinden itse secde-i sehv lāzım 10. vācib olmaz ammā namāzı nāḳıṣ olur pes bilgil ki secde aña dirler kim kişi iki yanına selām virdüginden 11. ṣoñra iki kez secde-i sehvden ide andan-ṣoñra Taḥiyyāta otura Taḥiyyātı girü āḫirine degin oḳuya baʿżı ʿālimler 12. ḳatında bir yanına selām virdüginden ṣoñra secde-i sehvden ider ve imām olan kişi böyle itmek yegdür zīrā 13. iki yanına selām virdüginden-ṣoñra iderse sāir cemāʿatden baʿżısı ṭura gide yāḫūd bir namāz fāsid 14. olıcaḳ iş işleye ḫalāṣda eydür bu secde-i sehvinden-ṣoñra Taḥiyyāta oturmaḳ farż degüldür eger oturmasa 15. daḫı namāzı dürüst olur pes bilgil ki ḳaçan bir kişi Ḳurān oḳumadan rükūʿ itse ya üç kez secde itse 16. secde-i sehv vācib olur ḳaçan farīża namāzlaruñ üçünci rekʿatında ya dördinci rekʿatında Fātiḥadan artuḳ 17. Ḳurān oḳusa bir uzun āyet ḳadarı secde-i sehv lāzım olur ḫalāṣda eydür bir Fātiḥa

oḳusa ardınca 18. bir sūre oḳusa girü dönüp bir Fātiḥa daḫı oḳusa secde-i sehv lāzım olmaz muḳaddime şerḥinde eydür namāz 19. ḳılan kişi namāzuñ içindeki farżlardan birisin unutsa ṣoñra añsa eger o dimege mümkin ise o diye ṣoñra 20. secde-i sehvün ide eger o dimege yaramazsa namāzı bāṭıl olur ikileyin ḳılmaḳ gerek meṡelā bir rekʿatda Ḳurān 21. oḳumaġı unutsa eger secdeye inmeden egerse Ḳurānı oḳumaduġın döne Ḳurānı oḳuya andan-ṣoñra secdeye vara 22. ṣoñra secde-i sehvün ide eger secdeye varduḳdan-ṣoñra Ḳurānı oḳumaduġın añarsa secdeden ḳalḳup 23. Ḳurān oḳumaḳ olmaz pes ödemege yaramadı ol fevt olan Ḳurān namāzı bāṭıl ider ve eger rükūʿ itmegi 24. unutsa eger ol unutduġı rükūʿı ikinci secdeden öñden egerse ṭura rükūʿ ide andan-ṣoñra iki kez 25. secde ide zīrā ol itdügi secdeyi ikileyin itmek gerek andan-ṣoñra secde-i sehvün itmek gerek ammā eger

32a

1. iki secdeyi itdükden-ṣoñra rükūʿ itmedügin egse rükūʿ ödemek dürüst olmaz pes namāz fāsid olur bilgil ki 2. evvelki Taḥiyyātda ʿabde ve Resūle didükden-ṣoñra eglense üçünci rekʿata ṭurmaġı tā ḫayr itse secde-i sehv itmek 3. gerek eger este oḳuyacaḳ yirde ḳatı oḳusa bir uzun āyet ḳadarı ya iki āyet ḳadarı secde-i sehv itmek gerek ve eger 4. ḳatı oḳuyacaḳ yirde este oḳusa bir uzun āyet ḳadarı ya iki āyet ḳadarı secde-i sehv itmek gerek ḫalāṣda eydür 5. ne-deñlü az oḳusa secde-i sehv itmek gerek eger evvelki Taḥiyyāta oturmaġı unutsa üçünci rekʿata ṭursa eger dizleri 6. ṭoġruldıysa ṭura oturmaya zīrā evvelki Taḥiyyāta oturmaḳ vācibdür ve üçünci rekʿata ṭurmaḳ farzdur ṭurmaġa 7. yaḳın olıcaḳ oturup vācibi yirine getürmek-çün farżı terk itmiş olur baʿżılar anuñ-çün itmişdür kim eger ṭurmaġa 8. yaḳın olduḳdan-ṣoñra otursa namāzı bāṭıl olur eger ṭurmaġa ḳaṣd ve dizleri yirinden ḳalḳmasa otura 9. secde-i sehv itmeye baʿżılar eydür secde-i sehv ide ammā Taḥiyyāta oturmadan ṭurduḳdan-ṣoñra elbette secde-i sehv itmek 10. gerek eger āḫirki Taḥiyyāta oturmaġı unudup bişinci rekʿata ṭursa eger secde itmeden añarsa döne Taḥiyyāta otura 11. ve secde-i sehvün ide ve eger bişinci rekʿatuñ secdesin itdükden-ṣoñra añarsa ikinci Taḥiyyāta oturmaduġın secdeden 12. ḳalḳa Taḥiyyāta oturup selām vire ḳılduġı namāz nāfile olur bir rekʿat

daḫı ḳatmaḳ degüldür zīrā bişinci rekʿata ḳaṣdla 13. başlamadı eger bir rekʿat daḫı ḳatup altı rekʿat iderse daḫı yegdür ammā farżı ikileyin ḳılmaḳ gerek ammā eger āḫirki 14. Taḥiyyāta oturduḳdan-ṣoñra yañılup bişinciye ḳalḳsa eger secde itmeden añarsa döne Taḥiyyāta otura selām vire secde-i 15. sehvin ide zīrā selām virmek vācibdi yirinde itmedi eger bişinci rekʿatuñ secdesin itdükden-ṣoñra añsa 16. bir rekʿat daḫı ḳata altı rekʿatla Taḥiyyāta oturup selām vire dört rekʿatı farż olur ikisi nāfile olur andan 17. ṣoñra ḳaçan ṭurıcaḳ yirde otursa ya farīżalaruñ iki evvel rekʿatında ve sünnetleriñ her rekʿatında Fātiḥa oḳumaġı 18. ya Fātiḥadan ṣoñra sūre oḳumaġı unutsa ya Fātiḥa sūresin iki kez oḳusa ya evvel sūre oḳuyup andan Fātiḥa 19. oḳusa secde-i sehv itmek gerek eger uru ṭururken Taḥiyyāt oḳusa ya evvelki Taḥiyyātda ʿabde ve Resūlden ṣoñra artuḳ 20. oḳusa secde-i sehv itmek gerek Minyetü'l-Muṣallīde eydür Ebū Ḥanīfeden rivāyetdür kim bir ḥarf ḳadarı ʿabde ve Resūlden 21. artuḳ oḳusa secde-i sehv itmek gerek ammā ayrıḳ kitāblarda eydür ***Allāhumme ṣallī ʿalā Muḥammedin*** diyecek ḳadar oturmayınca secde-i 22. sehv vācib olmaz dir ve eger Ḳunūt duʿāsın oḳumaġı unutsa rükūʿdayken añsa ṣaḥīḥ budur kim ṭurup Ḳunūt oḳumaya 23. namāzın tamām ide ṣoñra secde-i sehv ide eger ṭursa Ḳunūt oḳusa rükūʿn itmeye eger rükūʿndan ḳalḳdın-ṣoñra añsa 24. Ḳunūt oḳumamaḳ gerek secdeye inüp ṣoñra secde-i sehv itmek gerek eger rükūʿdayken Fātiḥa ya sūre oḳumaduġın 25. añsa ṭura oḳıya baʿżılar ḳatında ol rükūʿı ikileyin ide ve baʿżılar ḳatında itmeye namāzın tamāmlaya baʿżılar eydür

32b

1. sūre oḳumaġı unutsa rükūʿa varacaḳ añsa ṭursa oḳusa ol itdügi rükūʿ bozulur ol rükūʿı girü itmese 2. namāzı dürüst olmaz baʿżılar eydür İmām Züfer ḳatında namāzı dürüst olmaz ama bizim imām ḳatında dürüst olur secde-i 3. sehvün ide eger rükūʿda ya sücūdda yañılsa daḫı girü rükūʿya secde idicek deñlü ṭursa fikr itse unutduġ-çün 4. añmamaġ-çün secde-i sehv ide bir kişi imāma uysa imām bir rekʿatı ḳılduḳdan-ṣoñra daḫı imām secde-i sehv itse eger 5. imām sehv itdügi evvelki rekʿatdaysa kim ol uyan kişi aña irüşmedi uyana secde-i sehv lāzım degül eger ol 6. uyduġı namāzda imām

sehv itdiyse uyana daḫı lāzım olur secde-i sehv itmek gerek eger imāmla secde itmediyse 7. namāz aḫīrinde kendü secde-i sehv ide eger kendü daḫı sehv itdiyse ol ṭurup ḳılduġı namāzda ikisi-çün bir secde 8. yeter ḥalāṣda eydür lāḥiḳ olan kişi secde-i sehvinde imāma uymaya mesbūḳ uya lāḥiḳ oldur kim imāma evvelden 9. uya imām namāz içinde uyuya yāḫūd abdesti ṣına abdest almaġa gide ol abdestden gelince ya uyuyunca 10. imām bir rekʿat ya daḫı artuḳ namāzından ḳıla ol andan gele mesbūḳ aña dirler kim imāma namāzuñ evvelinden 11. uymaya bir rekʿat veyā daḫı artuḳ imām namāzından ḳılmış ola ol andan ṣoñra gelmiş ola pes mesbūḳ olan 12. kişi imāma uya secde-i sehvün itmekde ammā imāmla selām virmeye eger namāzı tamām olmaduġın bilüp imāmla 13. selām virse namāzı fāsid olur ikileyin ḳılmaḳ gerek eger bilmeyüp selām virürse namāzı fāsid olmaz 14. tamām itdükden-ṣoñra secde-i sehv ide ammā Şerḥ-i Ṭaḥāvīde itmiş mesbūḳ eger imāmdan-ṣoñra selām virdiyse ya 15. imāmdan öñden selām virdiyse namāzı fāsid olmaz eger bile selām virdiyse fāsid olur ammā ḳaçan imām 16. selām virse daḫı secde-i sehvi vardugın ṣoñra añsa mesbūḳ daḫı ṭurup namāzın o dimege başlamış olsa 17. eger mesbūḳ ḳılduġı namāzda secdeye varmadıysa dönüp oturup imāma uyup secde-i sehvi bile idüp andan 18. ṭurup namāz ḳılmaḳ gerek eger secde itmiş olsa mesbūḳ ol ḳılduġı namāzı ḳoyup imāma uymamaḳ gerek eger uyarsa 19. namāzı fāsid olur belki mesbūḳ namāzın tamāmlaya andan-ṣoñra secde-i sehv ide ammā Kitābü'l- Ṣalavātda itmiş eger imāma 20. uymayup namāzın tamāmlarsa daḫı namāzı fāsid olur dimiş nitekim uyuyacaḳ fāsid olur Ḳonya'da eydür mesbūḳ 21. yañılsa imāmla selām virse secde-i sehv itmek gerek eger mesbūḳ ḳılan namāzı ḳılmaġa ṭurduḳdan-ṣoñra imām añsa 22. kim namāz secdelerinden birisin unutmış daḫı ödemek-çün secde itse mesbūḳ eger ḳılduġı namāzda secde itmediyse 23. oturup secde itmekde imāma secde itmekde imāma uysa gerek uymazsa namāzı fāsid olur eger mesbūḳ 24. ḳılduġı namāzda secde itdiyse ḳılduġı namāzı ḳoyup imāma uymamak gerek eger ḳoyup imāma uyarsa namāzı fāsid 25. olur ammā bilgil ki secdeye varmadan imāma uymayıcaḳ namāzı fāsid olduġı andan ötrüdür kim imāmla ḳılmaḳ

33a

1. vācib olduġı yirde kendü başına ḳıldı secdeye varduḳdan-ṣoñra uyıcaḳ namāzı fāsid olduġı başına ḳılmaḳ vācib 2. olmışken ḳoyup imāma uyduġ-çündür ḫalāṣdan olan söz tamām oldı bilgil ki eger Fātiḥa sūresin tamām oḳumadan 3. ayrıḳ sūre oḳumaġa başlasa eger Fātiḥanuñ çoḳın oḳumadıysa secde-i sehv itmek gerek eger çoġın oḳuduysa secde-i 4. sehv itmek vācib degül Ḳonya'da eydür ṣaḥīḥ budur kim Fātiḥa sūresinüñ çoġın terk idicek secde-i sehv lāzım olur ammā 5. baʿżılar eydür bir āyet ḳadarı daḫı terk iderse secde-i sehv itmek gerek dimiş baʿżılar eydür Bi'smi'llāh dise 6. secde-i sehv lāzım olur itmek gerek dimiş ammā şol nesneler kim anı işlemek bir ayrıḳ nesneye tābiʿ olduġ-çündür anı terk 7. itmek birle secde-i sehv lāzım olmaz namāz içindeki tekbīrler gibi ve tesbīḥler gibi Sübḥānuñ ve Eʿūẕ oḳumaḳ gibi ammā bayram 8. tekbīrlerinden birisin unutsa namāz evvelinde ve āḫirinde getürmese secde-i sehv itmek gerek ve Ḳurān oḳurken secde āyetin 9. oḳusa yirinde secde itmese secde-i sehv itmek gerek Ebū Yūsufdan şöyle rivāyet olunmış kim evvel rekʿatda 10. oḳuduġı Ḳurānı ikinci rekʿatda girü oḳusa secde-i sehv lāzım olur eger Fātiḥa sūresin iki kez oḳusa secde-i 11. sehv vācib olmaz Taḥiyyāt oḳumaġı unutsa secde-i sehv itmek gerek ḫalāṣda ve Ḳonya'da eydür eger rükūʿda ya sücūdda 12. ya Taḥiyyātda oturmışken Ḳurān oḳusa secde-i sehv itmek gerek mecmaʿ şerḥinde eydür eger Taḥiyyāt oḳusa uru ṭururken 13. ya rükūʿdayken ya sücūddayken secde-i sehv vācib olmaz ammā ḫalāṣda eydür eger Taḥiyyāta oturıcaḳ Taḥiyyātı oḳusa andan 14. Ḳurān oḳusa secde-i sehv vācib olmaz ḳaçan namāzıñ farżların ve vāciblerin ve sünnetlerin ve müsteḥabbların ve namāzı fāsid 15. idenleri ve mekrūh idenleri ve namāzı nice ḳılmaḳ gerek ki tamām ola bildüñ ammā daḫı geñez olmaġ-çün namāzı nice ḳılmaḳ 16. gerekdügin tertīb üzere bildürelüm bilgil ki evvel namāz ḳılmaġa niyyet itmek gerek bildüñ ki niyyet itmek ḳılduġı 17. namāz ḳanḳı namāzdıġın bilmekdür daḫı anı ḳılmaḳ dilemek ḳıbleye ḳarşu yönelmekdür ammā imāmsa ve cemāʿatda ʿavret varsa 18. ʿavretüñ imāmetligine daḫı niyyet itmekdür diliyle dimek yigrekdür Tañrı Teʿālā ḥażretinde ve baʿżı ʿulemā eydür diliyle dimek 19. bidʿatdür illā meger kim diliyle

dimeyince göñlün dolandırmaya eger ḳıldığı sünnet olursa niyyet itdim namāz ḳılmaġa 20. dirse yeter eger ḳıldığı vitr ise niyyet itdim vitr namāzın ḳılmaġa dir ve eger farż namāzına niyyet iderse meṣelā 21. ide kim niyyet itdim işbu ikindü namāzına diye ve ḳaç rekʿatdıgın dimek lāzım degül ve eger cenāze namāzın ḳılursa 22. niyyet namāz ḳılmaġa Tañrı-çün duʿā itmege işbu ölü içün diye andan ṣoñra bilgil ki ḳaçan namāzuñ tamāmlasuñ 23. selām virmeden ṭurup bir namāz daḫı ḳılsañ niyyet idüp eliñ ḳaldurup Allāhu ekber dimeden dürüstdür 24. gerekse farż namāzın tamāmlayup nāfileye niyyet it gerekse nāfile namāzın tamāmlayup farża niyyet it ve gerekse 25. vaḳt namāzın ḳılup ḳażāya niyyet it zīrā namāzda elin ḳaldurup Allāhu ekber dimek şarṭdur bizim ḳatımızda bir

33b

1. şarṭ birḳaç namāza yeter nitekim bir abdest birḳaç namāza yeter Şāfiʿī ḳatında rükndur her namāzda elin ḳaldurup ***Allāhu ekber*** [85] 2. dimek gerek bir namāzı tamāmlayup elin ḳaldurmayup Allāhu ekber dimeden ayrıḳ namāz ḳılmaḳ dürüst olmaz andan-ṣoñra 3. niyyet itdükden-ṣoñra iki elin başı berāberine ilete baş barmaḳların ḳulaġı yumşaġınuñ altına ḳoya barmaḳların aça 4. ***Allāhu ekber*** diye elin ilete göbegi altında baġlaya ṣāġ elin ṣolı üzerine ṣāġ elinüñ orta barmaġıyla baş barmaġın ṣol 5. elinüñ bilegi altından baġlaya girü ḳalan barmaḳların ṣol bilegi üzerine uzada Allāhu ekber didükden-ṣoñra elin ḳatı ṣalıvirmeye 6. tā kim varup ardından yaña giçmeye ʿavret elin omzı berāberine ilete Allāhu ekber diye ve elin gögsi üzerinde baġlaya 7. ammā ellerin yeñi içine ḳoya inerken çıḳarken elin açmaya zīrā iki eli bir ʿużvuñ rubʿı ḳadarı vardur açılacaḳ namāzı 8. dürüst olmaz evli oldur ki eline bir destvāne gibi nesne giye tā ki elleri görünmeye zīrā iki eli görünürse namāzı 9. dürüst olmaz ayaḳların daḫı göstermeye zīrā İmām Ebū Ḥanīfenüñ bir ḳavlince ayaġı görünecek namāzı dürüst olmaz 10. elin baġladuḳdan-ṣoñra Sübḥānuñ oḳuya andan-ṣoñra ***Eʿūẕūbillāhimineşşeyṭānirracīm*** oḳuya eger imāma uymışsa 11. epsem ṭura ayrıḳ nesne oḳumaya ve İmām Muḥammed ḳatında Eʿūẕü oḳumazsa ḳayurmaz eger

[85] Allah en büyüktür.

kendü imāmsa ya başına 12. ḳılursa anlarıñ ardınca ***Bismillāhirraḥmanirraḥīm*** oḳuya ve Fātiḥa oḳuya ve ardınca Ḳurān oḳuya ammā 13. bilgil ki Sübḥānuñ ve Eʿūẕü billāh ve Bismillāh oḳuyacaḳ este oḳumaḳ gerek ancaḳ evvel rekʿatda oḳumaḳ gerek 14. girü ḳalan rekʿatlarda bismillāh diye Fātiḥa oḳuya ardınca sūre oḳuya andan-ṣoñra rükūʿa vara iki elin 15. iki dizleri üzerine ḳoya barmaḳların aça rükūʿda şol ḳadar egile kim arḳası düpdüz ola şöyle düz 16. ola kim çanaġla ṣu ḳoṣalar dökülmeye ammā başın arḳasından aşaġa endürmeye ve başın arḳasından yuḳaru 17. daḫı ḳaldurmaya bil-ki başıyla arḳası berāber ola rükūʿdayken üç kez ya biş kez sübḥān rabbīye'l- ʿaẓīm diye 18. andan-ṣoñra rükūʿdan ḳalḳa ***semʿiallāhü lemin ḥamideh*** diye cemāʿat ***rabbenā leke'l- ḥamdü***[86] diyeler eger başına ḳılursa 19. ikisin daḫı bile diye rükūʿdan ḳalḳıcaḳ avadan ṭoġrula ṭura andan-ṣoñra Allāhu ekber diye secdeye vara secdeye 20. inerken evvel dizlerin ḳoya andan-ṣoñra ellerin ḳoya başı berāberinde barmaḳlarınuñ arasın açmaya ve ḳolların yire 21. düşmeye bil-ki ḳolların yuḳaru ḳaldura şol ḳadar kim bir çetük altından giçe ṭoḳunmaya ḳarnın daḫı ḳaldura 22. avadan uyluġı üzerine düşmeye alnın ve burnın yire degüre dülbendin ya üsküfin alnından ṣıyıra secde iderken 23. ammā eliyle ṣıyırmaya zīrā namāzda aʿżāsı deprenmemek gerek namāz maṣlaḥatından ziyāde iş-çün dülbendin ya üsküfin 24. alnından gidermeden secde eylese alnı yirüñ ḳatılıġın duymazsa namāzı dürüst olmaz eger ṭuyarsa dürüst olur 25. ammā namāzı mekrūh olur andan-ṣoñra bilgil ki eger ḳalın döşek ya ḳalın ḫalı üzerine secde eylese kim

34a

1. içinde ḳalan panbuḳ ya yüñ ola atılmış alnın ḳoyacaḳ aşaġa gide yirüñ ḳatılıġın ṭuymaya namāzı dürüst olmaz secdede 2. ikin üç-kez ya biş-kez ***sübḥāne rabbiye'l- ʿalā*** diye ve secdedeyken ayaḳları barmaḳların ḳıbleden yaña yönelde andan 3. ṣoñra ***Allāhu ekber*** diye ḳalḳa otura biraz eglenüp girü secdeye vara evvelki gibi secde ide ḫātūn kişi daḫı 4. er gibi ammā secdedeyken ḳolların yire döşeye yuḳaru ḳaldurmaya andan-ṣoñra ikinci secdeden ḳalḳa evvel başın 5. ḳaldura andan iki elin ḳaldura andan

[86] Rabbimiz, hamd sanadır.

dizlerin ḳaldura yire ṭayınmadan ṭuru gele ikinci rekʿatı daḫı evvelki 6. rekʿat gibi ḳıla ama bildüñ ki evvelki rekʿatdan artuḳ rekʿatda Sübḥānuñ ve Eʿūẕü oḳumaz ***Bismillāhirraḥmanirraḥīm*** 7. dirler Fātiḥayla daḫı sūre ḳoşarlar ikinci rekʿatı ḳılduḳdan-ṣoñra Taḥiyyāta oturacaḳ ṣol ayaġın döşeye üzerine 8. otura ṣāġ ayaġın dege iki ayaġınuñ daḫı barmaḳların ḳıbleden yaña eyleye iki elin iki uyluġı üzerine ḳoya 9. barmaḳların uzada Taḥiyyātı oḳuya ʿabde ve Resūle yedi gün ammā her namāzuñ āḫir Taḥiyyātında gerekse iki rekʿat olsun 10. gerekse üç rekʿat olsun ve gerekse dört rekʿat namāz olsun Taḥiyyātuñ ṣalavātın daḫı bile oḳumaḳ gerek 11. ve ardınca Peyġāmberden ṣallī-ʿaleyhisselām işidilmiş duʿālardan daḫı oḳuya ammā oḳuduġı duʿā ṣalavātdan uzun olmaya aşaġa 12. duʿā bābında bildürevüz Taḥiyyātı ve ṣalavātı ve duʿāyı nice oḳumaḳ gerekdür ḫātūn kişi Taḥiyyāta oturıcaḳ ṣol 13. yanı üzerine otura iki ayaġın ṣāġ yanından çıḳara selām virecek eger imām olursa her yanına selām 14. virecek cemāʿata ve ḥāżır olan firiştehlere niyyet eyleye ve eger imāma uymış olsa selām virecek cemāʿata ve ḥāżır 15. olan firiştehlere ve imāma niyyet eyleye eger ṣāġ yanında cemāʿat ve imām olsa ṣol yanına daḫı selām virecek 16. girü eyle ide eger yalñuz ḳılursa iki yanındaki firiştehlere niyyet eyleye bundan-ṣoñra bilgil ki üç āyet 17. oḳuya eger cemāʿatda żaʿīf kişiler varsa ḫasta gibi ve ḳoca gibi yāḫūd işine iver kişi varsa rükūʿda 18. ***sübḥāne rabbiye'l- ʿaẓīm*** bişden artuḳ dimeye eger başına ḳılursa Ḳurānı ne-deñlü uzun oḳumaḳ isterse oḳuya 19. rükūʿda ve secdede tesbīḥleri ne-deñlü ide bilürse ide ammā tek tek ide meselā biş-kez ya yedi-kez ya ṭoḳuz 20. kez ya on bir kez veyā on üç kez veyā on biş kez oḳuya farżlaruñ iki evvelki rekʿatında Fātiḥa oḳuya 21. ve sūre daḫı ḳoşa ṣoñraġı iki rekʿatında ancaḳ Fātiḥa oḳuya girü ḳalan namāzlaruñ her rekʿatında Fātiḥadan 22. ṣoñra elbette Ḳurān oḳumaḳ vācibdür bundan-ṣoñra bilgil ki sünnetleri evde ḳılup andan-ṣoñra farżları secdede 23. ḳılmaḳ yegdür tā bu ḳadar itmişler kim aḫşam namāzınuñ farżın imāmla ḳılduḳdan-ṣoñra sünnetin varup evde ḳılmaḳ yegdür 24. eger mānʿi olup ḳılayım dimezse ammā imām olan kişi erte namāzınuñ farżında ve aḫşam namāzınuñ ve yatsu namāzınuñ farżınuñ

25. evvelki iki rekʿatlarında Ḳurānı ḳatı oḳumaḳ gerek ama başına ḳılan kişi dilerse bu farżlarda ḳatı oḳusun ve dilerse

34b

1. este oḳusun cumʿa namāzında ve bayram namāzında ve terāvīḥ namāzında ve vitr-i vācib ki ramażānda ḳılınur ve reġāib 2. ve berāt ve ḳadr namāzında kim cemāʿatle ḳılalar Ḳurānı ḳatı oḳumaḳ gerek ḳalan namāzlarda este oḳumaḳ gerek üçünci 3. ***bāb-ı faṣl*** bu faṣlda imām ve cemāʿat ve mescid ḥükmlerin bildürelüm ḫalāṣda eydür cemāʿatle namāz ḳılmaḳ 4. Peyġāmberüñ ṣallallāhu ʿaleyhi ve sellem ulu görklü sünnetidür cemāʿatle ḳılmaḳ ṣevābı yigirmi yidi-gün başına ḳılmaḳ deñlüdür pes 5. cemāʿati terk idenüñ namāzı nāḳıṣ olur Ḳonya'da eydür cemāʿat farż-ı kifāyedür Ṭaḥāvī ve Kerḫī ve baʿżı fuḳahā ḳatında 6. ammā Dāvūd bin İṣfahānī ve Aḥmed bin Ḥanbel ve baʿżı ṣaḥābī ḳatında farż-ı ʿayndur başına ḳılmaḳ dürüst degüldür cemāʿat 7. olıcaḳ ve imāmetlik iden kişi Ḳurānı dürüst oḳumaḳ gerek namāzuñ mecmūʿ aḥkāmların bilmek gerek andan girü ulu 8. günāhlardan ṣaḳınur kişi ola eger iki kişi olursa bu didügümüz nesneler ikisinde daḫı olursa ḳanḳısınuñ ʿilmi artuḳsa 9. dīn bābında ol ḳılmaḳ yegdür eger ikisinüñ daḫı ʿilmi berāber olsa ḳanḳısınuñ zühdi ve müselmānlıġı artuḳsa ol 10. ḳılmaḳ yegdür eger ikisi daḫı müselmānlıḳda berāberse ḳanḳısı yaşlu ise ol ḳılmaḳ yegdür eger yaşda daḫı berāberse 11. ḳanḳısınuñ nesebi ve aṣlı uluysa ol ḳılmaḳ yegdür eger anda daḫı berāberseler ḳanḳısın kim cemāʿatdalar ol ḳıla ḳuluñ 12. ve gözsüzüñ ve zinādan ṭoġmışıñ ve fāsıḳuñ ve bidʿat işleyenüñ kemḫā giymek gibi ve ḳulaġına küpe geçürmek gibi 13. ve ṣaḳalın tırāş itmek gibi bunlarıñ imāmetliġi mekrūhdur eger iki kişi olsa müselmānlıḳda ve ʿilimde berāber olsa 14. birisi Ḳurānı yigrek oḳusa ol birün cemāʿat anı ḳosa ol birün imām idinse yaramazlıḳ itmiş olurlar bir imām 15. cemāʿatine eyitse-kim ben size bir ayı abdestsüz ḳıldım dise eger yalan söylemekden ṣaḳınmaz kişiye sözüne inanmayalar 16. ḳatı dökülür edebliler ve eger zāhid kişiyse ya iderse kim ṭonuma arsız nesne bulaşmış bilmedim dise namāzların döndüreler 17. Ḳurānı bilmez kişi dilsize uymaḳ dürüst degül dilsiz Ḳurān bilmez kişiye uysa dürüstdür misāfir muḳīm kişiye uymaḳ 18. ḳażāya ḳalmış

namāz da dürüst degül vaḳt namāzında dürüstdür ammā muḳīm misāfire uymaḳ dürüstdür vaḳt namāzında 19. daḫı ḳażāya ḳalmış namāzda ve daḫı imām misāfir olıcaḳ selām vire muḳīm ṭura girü ḳalan namāzın tamāmlaya uru 20. ṭururken ḳılan oturana uymaḳ ve abdest alan kişi teyemmüm idene uymaḳ dürüstdür İmām Muḥammed ḳatında dürüst degül 21. öyle ḳażāsın ikindü ḳażāsın ḳılana uymaḳ ya cumʿa namāzın ḳılana uymaḳ ve dünki öyle namāzın ḳılana uymaḳ 22. dürüst degül bir kişi itse iki rekʿat namāz neẕr olsun dise bir kişi daḫı itse iki rekʿat daḫı baña neẕr 23. olsun dise birisi birisine uysa dürüstdür bir kişi itse iki rekʿat namāz neẕr olsun birisi and 24. içse vallāh iki rekʿat namāz ḳılayım dise neẕr idene uysa dürüstdür ammā neẕr iden and içene uysa 25. dürüst degül ikisi daḫı and içse iki rekʿat namāz ḳılmaġa birisi birisine uysa dürüstdür taṭavvuʿ ḳılan

35a

1. taṭavvuʿ ḳılana uyduġı gibi ammā ikisi daḫı taṭavvuʿ namāz ḳılmaġa başlasa ikisi daḫı bozsalar birisi birisine uymaḳ dürüst 2. degül ammā bir ḳavim imāma uysalar taṭavvuʿ namāz ḳılmaḳda daḫı bozsalar daḫı anı ödemekde imāma uysalar ya baʿżısı 3. baʿżısına uysa dürüstdür lāḥiḳ lāḥiḳa mesbūḳ mesbūḳa imāmetliḳ dürüst degül ḳan almış ve ḳolun baġlamış 4. kişi ḳan almayanlara imāmetliḳ itmek dürüstdür eger şaşıla diyü ḳorḳmazsa her yirde kim imāmuñ imāmeti dürüst 5. olmaya kendü namāzı dürüst olur İmām Muḥammed ḳatında kendünüñ daḫı dürüst olmaz bir kişi ṭām üstünde ṭursa imāma 6. uysa imāmuñ ḥālin bilse daḫı dürüst degül egerçi ṭām mescide ulaşmış olursa daḫı bir kişi dükkānında ṭursa 7. daḫı imāma uysa ṣafa ḳarışup namāz dürüstdür eger ṣafa ulaşup ṭurmazsa dürüst degül imāma uysa 8. misāfir midür ya muḳīm midür bilmese namāzı dürüst degül ḳaçan bir kişi cemāʿate irüşmese ʿavretine ve ḫidmetkārına 9. ya ʿāḳil oġlancıḳlarına ḳılıvirse cemāʿat ṣevābın bulur ammā bu ʿöẕr olmadan ḳılsa mekrūhdur bir kişi kendü 10. başına namāz ḳılsa Fātiḥa oḳuduḳdan-ṣoñra bir kişi gelse uysa Fātiḥa sūresini ikileyin ḳatı oḳuya Ḳonya'da eydür 11. imāma uymış kişinüñ şekki olsa imām üç rekʿat mı ḳıldı yoḳsa dört rekʿat mı ḳıldı bilmese namāzın ṣoñra 12. ikileyin ḳıla ammā imām bilmese iki rekʿat mı ḳıldı üç rekʿat mı

ḳıldı ḳoysa cemāʿati deñese eger otururlar 13. otursa ṭursalar ṭursa namāzı dürüst olmaz ammā iki kişi imāma uysa imām namāzıñ baʿżısın ḳıldıḳdan 14. ṣoñra ammā birisi bilmese kim imām selām virdükden ṣoñra ṭurup irüşmedügi namāzı girü ḳılmaḳ gerek idügin yāḫūd 15. bilmese ḳaç rekʿata irüşdügin daḫı ol bir yoldaşın gözetse ol nice ḳılur ya ḳaç rekʿat ḳılursa ol-daḫı eyle 16. ḳılsa namāzı dürüst olmaz bilgil ki mü'eẕẕin āvāzın işiden mescide gelüp cemāʿatle namāzın ḳılsa gerek gelüp 17. cemāʿatle ḳılmazsa Şāfiʿī ḳatında namāzı dürüst olmaz bizim ḳatımızda namāzınuñ faẓīleti olmaz namāzı nāḳıṣ olur eger 18. mescide gelse ṣafuñ ḳanḳı yanı azsa ol yanına ṭura eger iki yanı daḫı berāberse imāmuñ ṣāġ yanına ṭura 19. cemāʿat birden artuḳ olursa ayaġı imām ayaġından girü gerek eger cemāʿatüñ birisi uzun olup başı imām başından 20. ilerü giçerse daḫı dürüstdür eger ʿavret uyup başı imām başından ilerü giçerse daḫı dürüstdür ayaġı imām ayaġından 21. girü olıcaḳ bu didügümüz ayaġı imām ayaġından girü olursa ama bile olursa imāmuñ ya kendü ʿavreti gerek veyā 22. kendüye nikāḥla ḥelāl olmaz ḫışmı gerek bilgil ki ayaḳ ilerü olup ve girü olmaḳda iʿtibār incügedür eger baldırı 23. imāmuñ baldırından ilerü olursa namāzı dürüst olmaz ḫalāṣınuñ sözi tamām oldı Ḳonya'da eydür ḳaçan ḳatı 24. yaġmur olsa ya ḳatı ṣovuḳ olsa ya ḳatı ḳarañlıḳ olsa cemāʿat mescide varmaġa ʿöẕr olur her kim cemāʿati ʿöẕrsüz 25. terk itse anuñ ṭanıḳlığı giçmez taʿzīr urmaḳ vācibdür ḳonşılar söylemezse ve naṣīḥat itmezse günāhkār

35b

1. olurlar kendü maḥallesi mescidin terk idüp ayrıḳ mescide varmaya ol ayrıḳ mescid imāmınuñ taḳvāsı artuġraḳ 2. olduġ-çün ammā ol mescid imāmı vaʿẓ naṣīḥat daḫı iderse anda varmaḳ daḫı yigrekdür iki dürlü ṣevāb ḥāṣıl 3. olmaġ-çün bir kişi gice ve gündüz fıḳh oḳumaġa meşġūl olsa cemāʿatle namāz ḳılmaġa gelmese ṭanıḳlığı giçmez baʿżılar 4. eydür baʿżı vaḳt gelüp baʿżı vaḳt gelmezse ṭanıḳlığı dürüstdür didi bir imām ki rükūʿda ve sücūdda eglenmeye 5. tīz tīz ide anı ḳoyup ayrıḳ mescid imāmına uymaḳ yegdür imām Ḳunūt oḳumaġı unutsa rükūʿa varsa cemāʿat 6. daḫı bile rükūʿ eylese imām ṭursa Ḳunūt oḳusa girü rükūʿa varsa cemāʿat daḫı bile rükūʿ itse cemāʿatüñ 7.

namāzı fāsid olur zīrā cemāʿat itdügi rükūʿ farżdur imām itdügi rükūʿ nāfiledür farżı nāfileye uydurmaḳ 8. dürüst degüldür bir kişi gelse öñ ṣafda yir bulmasa ve ard ṣafda kimse olmasa ḳatlana bir adam gelince eger imām 9. rükūʿa varmaġa yaḳın olursa ve adam gelmese bir adamı ṣafdan çeke yanına getüre yalñuz ṭurmaġ-çün baʿżı 10. ʿulemā eydür yalñuz ṭura adam çeküp ṣafdan getürmeye zīrā bizim zamānımızda ḫalḳuñ çoḳı cāhildür çekicek 11. namāzından çıḳar eger öñ ṣafda yir olsa ard ṣafı yarup ilerü giçmek dürüstdür ṣafla imām ortasında 12. bir göl olsa büyüklügi ve deriñligi şol-ḳadar olsa-kim murdār nesne düşüp anı murdār eylemese ya ırmaḳ olsa 13. kim içinde bir pereme aḳmaġı mümkin ola uymaḳ dürüst degül İmām Ebū Yūsuf ḳatında ve Ebū Ḥanīfeden daḫı böyle rivāyet 14. olunmışdur ammā İmām Muḥammed ḳatında cemāʿatüñ namāzı dürüstdür eger ırmaḳ küçük ise ve ṣaḥīḥ budur kim imām 15. ʿavretlerüñ imāmetliġine niyyet itmeyicek ʿavretlerüñ namāzı dürüst degüldür ʿavret ḥāżır degül iken imāmetliġin 16. itmege niyyet itse ṣoñra ʿavretler gelse uysa baʿżılar eydür namāzları dürüstdür ve baʿżılar eydür dürüst 17. degüldür imām abdestsüz ḳılduġın kendü bilse ṣoñra mümkin olduġı ḳadar kişiye söyleye baʿżılar eydür söylemek 18. lāzım degül zīrā ya gelüp ḳıldı ya gelüp ḳılmaḳ ʿafv olunmışdur bir kişi yatsu farżın başına ḳılsa ramażānda 19. ve gelüp terāvīḥ namāzın cemāʿatle ḳılmaḳ dürüst degül ammā bir kişi terāvīḥi imāmla ḳılmasa ṣoñra vitr-i vācibi imāmla 20. ḳılmaḳ dürüstdür ammā baʿżı imāmlar eydür ḳaçan bir kişi yatsu farżın ramażānda imāmla ḳılmasa terāvīḥi vitri imāmla 21. ḳılmaḳ dürüst degüldür ve baʿżılar eydür terāvīḥiñ baʿżısın imāmla ḳılsa vitri daḫı imāmla ḳılmaḳ dürüstdür 22. baʿżılar eydür dürüst degüldür yatsu farżın ḳılmadan mescide girse görse-kim imām terāvīḥi ḳılayor yatsu farżın 23. ḳıla andan imāma uya ve terāvīḥüñ girü ḳalanın daḫı ödeye baʿżılar eydür ödemeye zīrā cemāʿatsüz ḳılmaḳ 24. dürüst degül bir kişi Taḥiyyāta otururken uyusa imām selām virdükden ṣoñra uyansa Taḥiyyātuñ girü 25. ḳalanın daḫı oḳuya andan selām vire eger ne-ḳadar ḳalduġın bilmese selām vire mescidüñ ṭāmı üzerinde

36a

1. namāz ḳılmaḳ mekrūhdur bir kişi terāvīḥ ḳılurlar ṣandı geldi imāma uydı gördü-kim[87] vitrmiş imām selām virdüginden 2. ṣoñra bir rekʿat daḫı ḳıla dört olmaġ-çün eger ḳılmasa daḫı nesne lāzım olmaz ʿavretler cemāʿat olup birisin 3. imām eylemek mekrūhdur eger mekrūhun cemāʿat olurlarsa imāmları ortalarında ṭura ve yigit ʿavret gelüp 4. er adam cemāʿatine uymaḳ mekrūhdur ammā ḳārı ʿavretler gelüp öyle namāzına ya ikindü namāzına uyarsa mekrūh 5. olmaz ama ʿavret gelüp uyacaḳ ard ṣafda ṭurmaḳ gerek gelüp erler arasına ḳarışmaḳ gerek eger gelüp adam 6. yanında ṭursa ol er adamın namāzı dürüst olmaz egerçi ol er adam anuñ ḫışmı ya kendü eri daḫı olursa 7. pes bilgil ki ḳaçan bir ʿavret gelse cemāʿat arasında ṭursa iki yanında bir ardında ṭuranuñ namāzı dürüst 8. olmaz eger iki ʿavret birbiri yanında ṭursa er adamuñ ṣafı arasında iki kişinüñ ṣāġ yanında ṭurandan 9. ve iki kişi ṣol yanında ṭurandan ve iki kişinüñ çoḳ ardında ṭurandan namāzı fāsid olur eger üç ʿavret 10. birbiri yanında olup er adam ṣafı arasında ṭursalar üç kişi ṣāġ yanından ve üç kişi ṣol yanından ve üç 11. kişi ardından tā ṣafuñ āḫirine degin namāzları dürüst olmaz yeñiden ḳılmaḳ gerek ama bunlaruñ namāzları dürüst 12. olmamaġuñ yedi şarṭı var eger ol yedi şarṭuñ birisi oldur kim eksük olursa ol er adamlaruñ namāzları 13. dürüst olur ol yedi şarṭuñ birisi oldur kim ol er adam arasında olan ʿavret şöyle gerekdür kim aña er 14. adam imrenür ola eger küçük ḳızcaġız olursa-kim adam imrenmeye namāz ḳılanlaruñ arasında ṭursa namāz ḳılan kimsenüñ 15. namāzı bāṭıl olmaz ama ḳārı olursa-kim aña kimse imrenmez ola namāzı fāsid ider zīrā yigitken imrenürlerdi ikinci 16. şarṭı oldur kim ol ʿavret uṣlu ola eger delü olursa er adamlaruñ namāzları fāsid olmaz üçünci şarṭ 17. oldur kim ol ʿavret ḳılduġı namāz er adam ḳılduġı namāzla bir ola bir olduġı oldur kim ol ḳıldıḳları namāzda 18. bir imāma uymış olalar pes eger ʿavret daḫı başına ḳılsa er adam daḫı bir bir yanına ṭursalar er adamuñ 19. namāzı dürüst olur yāḫūd namāzuñ bir rekʿatına erişmemiş olsalar ʿavret ṭursa ol irüşmedügi namāzı 20. ḳılsa imām selām virdüginden-ṣoñra er adam daḫı ṭursa imāma irüşmedügi namāzı ḳılsa daḫı ʿavret 21. yanına ṭursa namāzı fāsid olmaz zīrā ḳılduḳları namāzda imāma uymış olmazlar ammā

[87] Yazmada görülen geçmiş zaman ekinin ünlüsü yazılmamıştır.

lāḥiḳ olsalar bu ṣūretde 22. namāz fāsid olur zīrā ol ḳılduḳları namāzda imāma uymış gibi olurlar anuñ-çündür kim ol ḳılduḳları 23. namāzda Ḳurān oḳumazlar dördünci şarṭı oldur kim ḳılduḳları namāz rükūʿlu ve sücūdlu namāz olsa gerekdür eger 24. cenāze namāzı olursa er adamuñ namāzı dürüstdür bişinci şarṭı oldur kim ikisi daḫı bir yirde gerek eger 25. olʿavret aşaġada ṭursa er adam yuḳaruda ṭursa ol yirüñ yüksekligi er boyunca olsa namāzı

36b

1. dürüst olur zīrā bir yirdeʿavretle ṭurmış olur altıncı şarṭı oldur kim ortalarında nesne olmamaḳ gerek 2. egerʿavretle er adam ortasında bir ayrıḳaşınca nesne olsa namāzı bāṭıl olmaz yidinci şarṭı oldur kim 3. imām olan ol uyanʿavretüñ imāmetliġine niyyet itse gerek eger niyyet itmediyseʿavretüñ namāzı dürüst olmaz 4. er adamuñ dürüst olur ammā bilgil ki imāma uymışken birʿavret gelse yanında ṭursa ol er adam işāret 5. itse girü ṭurdıysa olʿavret girü gitmediyse ve evvel ṣāġda daḫı ʿūr yir olmasa kim bu er adam vara anda 6. ṭuraʿavretüñ namāzı dürüst olmaz er adamuñ dürüst olur bundan-ṣoñra bilgil ki bir kişi farż namāz ḳılmaġa 7. başlasa daḫı mü’eẕẕin ḳāmet getürse eger ḳıldığı namāzda secdeye varmamış olsa namāzın ḳoya imāma 8. uya zīrā imāmla ḳılmaḳ ṣevābı başına ḳılmaḳdan yigirmi yidi kez ṣevābı artuḳdur eger secdeye varduḳdan 9. ṣoñra ḳāmet getürseler eger ḳılduġı farż namāz dört rekʿat degülse erte namāzı ve aḫşam namāzı gibi ḳılmaġa 10. başladuġı namāzı ḳoya imāma uya ve eger dört rekʿat olursa bir rekʿat daḫı ḳıla Taḥiyyāta otura selām 11. vire andan-ṣoñra imāma uya ol ḳılduġı iki rekʿat nāfile olur eger ol ḳılduġı namāzuñ üç rekʿatın 12. ḳılduḳdan-ṣoñra ḳāmet getürseler namāzın tamām ide andan-ṣoñra imāma uya ammā ol ḳılduġı namāz ikindü namāzı 13. olursa ol namāzı ḳoya imāma uya egerçi üç rekʿatın daḫı ḳıldıysa zīrā ikindü namāzın 14. ḳılduġından ṣoñra nāfile namāzı ḳılmaḳ mekrūhdur pes cemāʿate uymazsa nāfileye niyyet idüp cemāʿat 15. ṣevābı fevt olur eger bir kişi sünnet ḳılurken ḳāmet getürseler iki rekʿat ḳıla andan-ṣoñra imāma uya 16. eger evde sünnet ḳılmadan mescide gelse görse-kim imām farż ḳılur eger imām ḳılduġı erte namāzı olursa göre 17. eger kendü sünnet ḳılınca imām erte namāzın

tamāmlamazsa sünneti ḳıla andan-ṣoñra imāma uya eger kendü sünnet 18. ḳılınca imām namāzı tamāmlarsa sünneti ḳılmaya imāma uya eger imām ḳılduġı namāz öyle farżı olursa 19. sünnet ḳılmaya imāma uya selām virdükden-ṣoñra ṭura ol ḳoduġı sünneti ödeye gerekse öñden ol 20. ḳoduġı sünneti ḳılsun andan-ṣoñra farżdan ṣoñraġı sünneti ḳılsun gerekse öñden ol iki sünneti ḳılsun eger 21. imāma irüşse ḳılduġı farż ikindü farīżası olsa sünneti ḳılmaya imāma uya ve ol ḳılan sünneti ödemeye ammā 22. imāma rükūʿdayken irüşse ol rekʿata irüşmiş olur rekʿatı ödemeye ama imāma rükūʿdayken 23. irüşen kişi birazcık elin baġlayup ṭurup rükūʿa andan varmaḳ gerek bir kişi and içse öyle namāzın cemāʿatle 24. ḳılam dise ol namāzuñ āḫir rekʿatına irüşse andı yirine gelmez ammā cemāʿat ṣevābın bulur imāma uyan kişi rükūʿa 25. ya sücūda imāmdan öñden inse namāzı mekrūh olur eger imām rükūʿa varmadan ol girü ḳalḳsa namāzı

37a

1. bāṭıl olur ikileyin ḳılmaḳ gerek bundan-ṣoñra bilgil ki ḫalāṣda eydür birḳaç nesneler vardur kim imām anları 2. işlemezse cemāʿat daḫı işlememek gerek ve birḳaç nesneler vardur kim imām işlese daḫı cemāʿat işlememek gerek ol 3. nesneler kim imām işlemeyince cemāʿat daḫı işlememek gerek oldur kim imām Ḳunūt oḳumayıcaḳ cemāʿat daḫı oḳumamaḳ gerek 4. ve imām bayram namāzında tekbīr getürmese cemāʿat daḫı getürmemek gerek ve imām evvelki taḥiyyāta oturmasa cemāʿat 5. daḫı oturmamak gerek ve imām secde āyetin oḳusa secde eylemese cemāʿat daḫı eylememek gerek imām sehv itse secde 6. eylemese cemāʿat daḫı eylememek gerek ve ol nesneler kim imām idicek cemāʿat itmemek gerek birisi oldur kim imām bir secde 7. artuḳ itse cemāʿat itmemek gerek ve birisi oldur kim bayram tekbīrlerin artuḳ itse şol-ḳadar kim hīç bir meẕhebde ol 8. ḳadar tekbīr itmek dürüst olmaya cemāʿat itmeye ve birisi daḫı oldur kim cenāze namāzında biş tekbīr itse cemāʿat 9. itmeye ve birisi daḫı oldur kim āḫir Taḥiyyāta oturmasa ṭursa cemāʿat ṭurmaya eger oturmayup ol rekʿatda secdeye 10. varsa cemāʿatüñ namāzı dürüst olmaz ve birḳaç nesneler daḫı vardur kim imām anı itmeyecek cemāʿat itmek 11. gerek birisi oldur kim namāz

evvelinde imām elin ḳaldurup Allāhu ekber dimezse cemāʿat elin ḳaldura ve birisi daḫı oldur kim 12. imām Sübḥānuñ oḳumasa ya Fātiḥadan-ṣoñra sūre oḳumasa cemāʿat oḳuya imām Ebū Yūsuf ve Muḥammed ḳatında oḳumaya 13. ve birisi daḫı oldur kim imām namāz içindeki tekbīrleri itmese ya rükūʿ ve sücūd tekbīrlerin itmese ya Taḥiyyāt oḳumasa 14. cemāʿat oḳuya ve birisi daḫı oldur kim küçük bayram günlerinde farż namāzlardan-ṣoñra getürdükleri tekbīri imām 15. getürmese ḳosa cemāʿat getüre eger imām secde-i sehvi var ṣansa secde-i sehv itse imāma ṣoñradan uymış 16. kişi olsa bile secde-i sehvi itse imām ṣoñra bilse-kim secde-i sehv lāzım degülmiş meşhūr budur kim ol ṣoñradan 17. uyan kim aña mesbūḳ dirler namāzı fāsid olur ikileyin ḳıla ammā Ebū Ḥafṣ Ṣadrü'ş- Şehīd eydür fāsid olmaz 18. imām birle ḳılmaġa muteʿalliḳ olmaz mes'eleler tamām oldı bundan-ṣoñra mescid ḥālin bildürelüm bilgil ki mescid 19. ṭamında ṣu dökmek ve namāz ḳılmaḳ ve yaḳınlıḳ itmek mekrūhdur her kişi gerekdür kim evinde sünnet nāfile 20. ḳılıcaḳ yir eyleye ammā ol aracıḳ mescid ḥükminde olmaz ammā Ebū'l-Leyṯ eydür cenāze namāzı ḳılmaġ-çün düzülen 21. yir daḫı mescid ḥükmindedür ammā ṣaḥīḥ oldur kim mescid ḥükminde degüldür şimdiki zamānda mescidüñ ḳapusın yapmaḳ mekrūh 22. degül ve mescid içinde ḥaṣīr ya ḫalı ḳoysalar ḳayurmaz eger mescide cemāʿat gelmezse mü'eẕẕin kendü bekleye ḳāmet 23. getüre yalñuzca ḳıla ḳaçan bir mescide girse kim andan eẕān oḳunsa namāz ḳılmaġ-çün namāz ḳılmadan andan çıḳmaḳ mekrūhdur 24. ve mescidde ḥaṣīr üstüne tükürmeye ve mescid içinden ona yol eylemeye eger żarūret olup eylerse günde 25. bir kez Taḥiyyātü'l- mescid iki rekʿat namāz ḳıla zīrā her bir giçdükçe ḳılursa zaḥmet olur ayaġı balçıġı mescid

37b

1. dīvārına ya diregine silmek mekrūhdur ve mescid içinde abdest almaḳ mekrūhdur ve mescid içinde oturup iş 2. işlemek mekrūhdur ammā oturup kendü kitābın yazmaḳ ve oġlancıḳlara Ḳurān taʿlīm itmek mekrūh degüldür eger ögretdüg-çün 3. ücreti olmazsa illā mekr-i hevā issi ola żarūretden mescide gire dördünci faṣl bu faṣlda birḳaç mes'eleler 4. bildürelüm ki ol mes'eleler çoḳ vāḳiʿ olur mecmūʿ şerḥinde eydür ḳaçan

bir kişi abdest alsa andan-ṣoñra şübheye düşse 5. abdestim ṣındı mı dise bilmese abdesti ṣınmış olmaz zīrā ṣınduġın bellü eger aldıḳdan-ṣoñra şübheye düşse baʿżı 6. aʿżāsın yudı mı yumadı mı bilmese eger evvel şübhelendügi olsa andan artuḳ daḫı şübhelendügi olmasa ol yuduġın 7. bilmedügi yiri yuya eger birḳaç kerre şübhelenmiş ise yumaḳ ḥācet degül zīrā yunmaduġın bellü bilmez eger şübhelense bir vaḳtüñ 8. namāzın ḳıldı mı ḳılmadı mı bilmese eger namāzuñ vaḳti çıḳmadıysa ḳıla eger çıḳdıysa lāzım degül eger şübhelense ḳılduġı namāzda 9. rükūʿ ya sücūd itdim mi ya itmedim mi bilmese eger namāz içinde şübhelense ol rükūʿı ve sücūdı ödeye eger namāzı 10. ḳılduġından-ṣoñra şübhelense ödemeye eger namāzı ḳılurken şübhelense ḳaç rekʿat ḳılduġın bilmese eger evvel şübhesi 11. olsa ikileyin ḳıla eger birḳaç kerre şübhelendügi varsa ol şübhe itdügi rekʿatlaruñ azın duta anuñ üzerine 12. tamām ide meṣelā şübhe itse birer rekʿat mı ḳıldı iki rekʿat mı ḳıldı bilmese bir rekʿat ḳılmış ṭuta bir rekʿat daḫı ḳıla 13. girü Taḥiyyāta otura zīrā iḥtimāl var kim bu üç rekʿat diyüp ḳılduġı dördünci rekʿat ola ve dördünci Taḥiyyāta 14. oturmaḳ farżdur andan-ṣoñra ṭuru gele bir rekʿat daḫı ḳıla girü Taḥiyyāta oturup selām vire ve secde-i sehv ide 15. eger şübhelense iki rekʿat mı ḳıldı üç rekʿat mı ḳıldı bilmese iki rekʿat ḳılmış ṭuta Taḥiyyāta otura ṭurup bir 16. rekʿat daḫı ḳıla girü Taḥiyyāta otura zīrā şāyed ki dördünci rekʿat ola andan-ṣoñra ṭura bir rekʿat daḫı ḳıla girü 17. Taḥiyyāta oturup selām vire ve secde-i sehv ide el-ḥāṣıl ḳanḳı rekʿat ki bir iḥtimālce āḫir rekʿat olmaġa yaraya 18. anda Taḥiyyāta oturmaḳ gerek eger erte namāzın ḳılurken şübhelense bir rekʿat mı ḳıldı iki rekʿat mı ḳıldı bilmese bir rekʿat 19. ḳılmış ṭuta ol rekʿatı tamām ide Taḥiyyāta otura zīrā şāyed ki ikinci rekʿat ola andan-ṣoñra bir rekʿat daḫı ḳıla 20. Taḥiyyāta otura selām vire ve secde-i sehv ide eger erte namāzında uru ṭururken şübhelense iki rekʿat mı ḳıldı 21. üç rekʿat mı ḳıldı bilmese ol rekʿatı tamām itmeye oturup Taḥiyyāta selām virmeye ṭuru gele ol bozup Taḥiyyāta 22. oturduġı rekʿatı tamām ide andan-ṣoñra otura selām vire zīrā ol bozduġı rekʿat şāyed üçünci rekʿat ola 23. anı bozmaḳ vācibdür ve şāyed ikinci rekʿat ola anı tamām itmek vācib ola eger erte namāzınıñ Taḥiyyātında şübhelense 24. bilmese kim iki rekʿat mı ḳıldı oturdı yoḳsa

üç rekʿat mı ḳıldı oturdı namāzı fāsid olur ikileyin ḳılmaḳ gerek 25. eger şübhelense ve göñli bir yaña dolansa ḳanḳısına artuḳ dolansa namāzın anuñ üzerine tamāmlaya ve secde-i sehv itmek

38a

1. lāzım degül bir kişi ḳażāya ḳalmış namāzı añarken vaḳt namāzın ḳılmaḳ dürüst degül ammā eger ḳażāsın unudup vaḳt 2. namāzın ḳılsa ya vaḳt ṭār olup ḳılsa şöyle olsa-kim ḳażāya ḳalmış namāzı ḳılınca vaḳt namāzı daḫı ḳażāya ḳalur 3. vaḳt namāzın ḳılmaḳ dürüstdür ammā bundan-ṣoñra girü tertībce ḳılsa gerek evvel ḳażāya ḳalan namāzı ḳılmaḳ gerek andan 4. vaḳt namāzın ḳılmaḳ gerek ammā eger ḳażāya ḳalmış namāz biş vaḳtden geçüp altı vaḳte irüşse ḳażāyla vaḳt 5. namāzı arasındaki tertīb bozulur ḳażā namāzı daḫı añarken vaḳt namāzın ḳılmaḳ dürüst olur tertīb bozulmadan 6. ḳażā namāzın añarken vaḳt namāzı ḳılsa namāzı fāsid olur biş vaḳti ḳılıncaya degin eger altıncı vaḳti ḳıldıysa 7. ol fāsid namāzlar daḫı girü ṣaḥīḥ olur eger ḳażāya erte namāzı ḳalsa sünnetiyle bile öyleden öñden ödeye 8. sünnetin bile ödeye ve eger öyleden ṣoñra ödese sünnetin bile ödemeye girü ḳalan namāz sünnetleri ḳażāya ḳalıcaḳ 9. ödenmez ammā vitr-i vācib ḳażāya ḳalsa ödemek gerek ve eger ḳażāya ḳalmış namāz biş vaḳtden giçmişse tertībce 10. ödemek gerek meṣelā evvel erte namāzın ödemek gerek andan öyle namāzın ödemek gerek eger evvel öyle 11. namāzın ödeyüp ṣoñra erte namāzın ödese dürüst degül ve eger ḳażāya ḳalmış namāz biş vaḳtden artuḳ olursa 12. tertīb bozulur nice gerekse ḳılsun gerekse evvel erte namāzın ḳılup andan öyle namāzın ḳılsun ve gerekse 13. evvel öyle namāzın ḳılsun andan erte namāzın ḳılsun ammā baʿżı ʿālimler eydür ḳażā ḳılurken evvelin āḫirin bilmek 14. gerek her bir vaḳtüñ meṣelā ḳażāya ḳalmış çoḳ erte namāzları olsa niyyet idicek ide niyyet itdim ḳażāya ḳalmış 15. erte namāzlarınuñ evvelin ḳılmaġa diye yāḫūd ide niyyet itdim ḳażāya ḳalmış erte namāzlarınuñ āḫirin ḳılmaġa diye girü 16. ḳalan vaḳtlerüñ daḫı ḳażāsın ḳılurken girü bu düzene niyyet ide bilgil ki Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretinde namāzdan 17. ulu ve sevgilü ʿibādet yoḳdur īmān getürmek mecmūʿ ʿibādetlerüñ aṣlıdur īmāndan-ṣoñra ulu ʿibādet namāz 18. ḳılmaḳdur anuñ-çün İmām Şāfiʿī dört vaḳt

kāhillik idüp namāz ḳılmayanı öldürür ve bir ḳavlince kāfir olur anuñ-çün 19. öldürür zīrā eydür bir kişi müselmān olıcaḳ Tañrı Teʿālānuñ birligine ve ululuġına inanmaḳ gerek ve iʿtiḳād itmek 20. gerek ve iʿtiḳād itdügin kimse bilmez zīrā ādem oġlınuñ göñlündekin Tañrı Teʿālā bilür ancaḳ pes iʿtiḳādı 21. var degin Tañrınuñ birligine ve Peyġāmberüñ ḥaḳḳ peyġāmberligine bildügümüz Tañrı Teʿālā ve Peyġāmber buyurduġı farżları 22. işlemekledür Tañrı Teʿālā Ḳurānda bunca yirlerde namāz ḳıluñ diyü buyurmışken ve Peyġāmber ḥażreti ʿaleyhi's-selām tañıdı[88] 23. birle ışmarlamışken tā bu ḳadar kim Peyġāmber ḥażreti buyurdı her kişi kim bir vaḳt namāzın ḳaṣdla terk itse 24. kāfir olur didi pes bunları işiden namāz ḳılmaġa kāhillik eylese ḥükm iderüz kim Ḥaḳḳ Teʿālānuñ birligine 25. ve ululuġına iʿtiḳādı yoḳdur ḥaḳīḳatde egerçi diliyle dirse daḫı ve bir ḳavlince kāfir olmaz dir ammā dört

38b

1. vaḳt namāz ḳılmayanuñ ḥaddi oldur kim öldürmek gerek nitekim zinā iden muḥṣan olursa öldürürler ammā bizim ḳatımızda 2. kim Ḥanefīlerüz öldürmek yoḳdur zīrā bellü bilmezüz kim ol namāz ḳılmadugı iʿtiḳādı yoḳluġ-içün-midür zīrā iḥtimāl 3. var kim iʿtiḳādı ve īmānı żaʿīflıġından ve şeyṭāna uyduġından ola pes dört vaḳt namāz ḳılmayıcaḳ dönüp 4. zindāna ḳoymaḳ gerek tevbe idüp namāz ḳılmaġa ʿabd idince namāz uluʿ ibādet olduġ-çündür kim bir kişi görseler kim 5. cemāʿat birle namāz ḳılur ḥükm iderler anuñ müselmānlıġına eger īmān getürdügin işitmedilerse daḫı ve daḫı bir kişi 6. ḫasta olsa uru ṭurmaġa güci yetmese güci yetmedügi oldur kim uru ṭurıcaḳ gözi ḳarara yāḫūd dizleri 7. ditreye şol-ḳadar zaḥmet çeke kim ḥużūrı ḳalmaya ve baʿżılar itmişdür uru ṭururken ḳılacaḳ ḫastalıġı artarsa 8. otururken ḳıla rükūʿa varmaġ-çün başını biraz ege ve secde itmek-çün başını yire ḳoya eger secdeye varamazsa 9. secde itmek-çün başını rükūʿ idicek egdügünden yüzin biraz aşaġaraḳ ege eger otururken ḳılmaġa güci 10. yetmese yaturken ḳıla arḳası üzerine yata ayaḳların ḳıbleden yaña yönelde yāḫūd ṣāġ yanı üzerine yata 11. ve yüzin ḳıbleden yaña rükūʿ itmek-çün başın biraz ege ve secde itmek-çün biraz daḫı aşaġaraḳ ege eger başından 12. yaña bir taḫta

[88] Yazmada görülen geçmiş zaman ekinin ünlüsü yazılmamıştır.

pāresi veyā bir yaṣdıḳ gibi nesne ḳaldursalar kim üzerine secde eyleye dürüstdür eger başın egerse 13. ve eger egmege daḫı güci yetmezse vaṣiyyet eyleye nem-ḳadar namāzı ḳıldıysa ide bu ḳadar namāzım ḳaldı eger 14. ölürsem anuñ-çün fidye virüñ ödek diye ve fidye oldur kim bir vaḳt namāz çün biş yüz yigirmi dirhem 15. buġdayı vireler bir faḳīre yāḫūd ol-ḳadar buġdayuñ bahāsın vireler eger ṣāġ olursa kendü girü ödeye 16. namāz ulu ʿibādet olduġ-çündür kim şol-ḳadar kim ṣayrulıġla başın depredmezse daḫı sāḳıṭ olmaz ammā 17. baʿżılar eydür başın depredmez olsa bir gün bir giçeden artuġın ödemek vācib olmaz dimişlerdür 18. buña ḳıyās itmişlerdür kim bir kişi delürse ya uġınsa bir gün bir giçe namāzın öder ʿaḳlı gelicek eger bir gün 19. bir giçeden artuḳ delürse ya artuḳ uġınsa ödemez eger bir kişinüñ iki eli eksük olsa abdest alduracaḳ 20. kimse olmasa yüzin ve ḳolların ṭopraġa ya dīvāra sürüp ḳılmaḳ gerek eger şöyle ṣayru olsa-kim ḳıbleden 21. yaña döndürecek kimse olmasa ḳanḳı yaña güci yeterse ḳıla faṣl bu faṣlda sefere giden kişi namāzı 22. nice ḳıla anı bildürelüm bilgil ki kişi üç günlük yola gitmege niyyet itse ṭurduġı yirüñ ʿimāretlerinden 23. ayrılsa misāfir olur eger ol yirüñ varup at segirdecek ve bayram namāzı ḳılacaḳ ya çeri derecik yazı 24. olsa eger şehrden ıraḳlıġı bir uzaḳ oḳ atımı varsa andan ayrılmaḳ şarṭ degül misāfir olmaġa eger andan 25. eksük ise andan ayrılmaḳ şarṭdur misāfir olmaġa ammā bilgil ki üç günlük yol ḳorudan giderse deve

39a

1. yürişi birle yāḫūd yayan yürümek birle düz gündüz ḳonduġı ve giçe ḳonduġı bile ḥesāb olmaz baʿżılar eydür 2. günlerde daḫı uzun gün ya ḳıṣa gün ḥesāblanmaya bil-ki şol orta günde üç günlük yir ḥesāblana 3. ve baʿżılar itmişler çünki ruḫṣatdur Tañrı Teʿālādan ḳullarına diñlenmek-çün günlerüñ ḳıṣasıyla üç günlük 4. yol ḥesāblana ve şol orta yel esüp kimi gitdügi ḥesābca eger ol yire ṭāġdan gitse üç günde varsa 5. misāfir olur egerçi düz yirden gitse bir günde varsa dört rekʿat ḳılınan namāzları iki rekʿat ḳıla 6. eger dört rekʿat ḳılursa günāhkār olur ve sünnetleri ḳılmazsa daḫı dürüstdür ammā üç rekʿat ya iki rekʿat 7. namāz olsa tamām ḳıla ammā orūc ṭutmaḳ yegdür eger yayan yürüyüp zaḥmet çekmezse daḫı bilgil ki misāfir 8. olan ayaġına üç

gün üç giçe mesḥ ide ve eger namāzı ḳażāya ḳalursa dört rekʿat namāzları iki ḳıla 9. ammā üçi üç ḳıla ve iki iki ḳıla ödemekde egerçi muḳīm olduġından ṣoñra olursa ve ḳaçan kişi bir 10. şehrde on biş gün ṭurmaġa niyyet itse muḳīm olur namāzın tamām ḳılmaḳ gerek ve orūcı yimemek gerek 11. eger yaġılıḳ kāfir iline girse amān dilemeden ve ṣulḥ itmeden daḫı varsa bir yazda ya bir kāfir şehrinde on biş 12. gün ṭurmaġa niyyet itse muḳīm olmaz ḳul efendisine tābiʿ olur ve çeri begine tābiʿ olur ve ʿavret erine 13. tābiʿ olur niyyet itmekde bir arada ṭurmaġa eger ḳuluñ efendisi ya çerinüñ begi veyā ʿavretüñ eri bir şehrde 14. on biş gün ṭurmaġa niyyet itse ḳul ve çeri ve ʿavret daḫı muḳīm olur gerekse ṭurmaġa niyyet itsün 15. gerekse itmesün ve şol ḳara avıla geçüp ḳonar kişiler bir ṣaḥrāda on biş gün ṭurmaġa niyyet itseler muḳīm 16. olmazlar ammā İmām Ebū Yūsuf ḳatında eger bir yirde ḳonsalar kim anda on biş gün içecek ṣu ola ve ṭavarları 17. yiyecek ot ola on biş gün ṭurmaġa niyyet itseler muḳīm olurlar namāzların tamām ḳılmaḳ gerek ve orūcların yimemek 18. gerek ve eger yaġılıḳ kāfir iline girseler Ṭaḥāvī şerḥinde eydür on biş gün ṭurmaġa niyyet itseler yazıda 19. veyā deñizde muḳīm olmaz faṣl bu faṣlda cumʿa ve bayram namāzın bildürelüm bilgil ki cumʿa namāzın 20. ve bayram namāzın ḳılmaḳ vācibdür şehrde olana ve misāfir olmayana ve daḫı er adam olana ve ṣayru olmayana ve gözi 21. görene ve ayaġı yüriyene ve ḳul olmayana eger bu şarṭlaruñ birisi eksük olursa cumʿa namāzı ve bayram namāzı 22. vācib olmaz ammā gelüp ḳılursalar öyle namāzı yirine ṭurur ḫalāṣda cumʿa namāzınuñ bir şarṭı ḫuṭbe 23. dür iki ḫuṭbe arasında oturmaḳ vācib degül ve baʿżılar itmiş üç āyet Ḳurān oḳuyıcaḳ deñlü otura daḫı 24. azacıḳ otururs daḫı olur bayram namāzında ḫuṭbe oḳumaḳ vācib degül oḳursa namāzdan ṣoñra oḳuya cumʿa 25. ḫuṭbesi gibi oḳuya sünnet budur kim ḫuṭbede uru ṭururken oḳuyalar ve yüzin cemāʿate dönüp oḳuya erden cemāʿate

39b

1. dönüp oḳumaḳ mekrūhdur ḫuṭbe ve cumʿa namāzı öyle namāzı ve ḳatı girecek gerek zevālden öñden ḫuṭbe oḳusa 2. ve zevālden ṣoñra namāz ḳılsa dürüst olmaz ve ḫuṭbeyi abdestsüz veyā pāklıġsız oḳusa daḫı varsa ġusl eylese gelse 3. namāz ḳılsa dürüst olur

ammā ḫuṭbe oḳuduḳdan-ṣoñra ona varsa yiyecek yise yāḫūd hebāʿ itse ve ġusl itse 4. gelse namāz ḳılsa dürüst olmaz ḫuṭbeyi ikileyin oḳumayınca eger bāliġ olmamış ḫuṭbe oḳusa sulṭān ḥükmiyle ve bāliġ olmamış 5. oġlancıḳ namāz ḳılsa dürüstdür ammā Kāfī şerḥinde itmiş ḫuṭbeyi bir kişi oḳumaḳ ve namāzı bir ayrıḳ kişi ḳılmaḳ dürüst 6. degüldür ḫuṭbeyi oḳusa hīç cemāʿat yoġken ṣoñra cemāʿat gelse cumʿa namāzın ḳılsa namāzı dürüst degüldür mebsūṭda 7. eydür bir rivāyetde dürüstdür bir rivāyetde dürüst degüldür ammā ḫuṭbe oḳusa daḫı abdesti ṣınsa bir ḫuṭbeye 8. ḥāżır olmamış kişiye dise cumʿa namāzın ḳılıvirse dürüst degüldür eger ol kişi daḫı bir ḫuṭbe diñlemiş kişiye dise 9. cumʿa namāzın ḳılıvir diyü ḳılsa dürüstdür ammā İmām Seraḫsī eydür çünki ḫuṭbeye irüşmiş kişi degül kendü ḳılıvirdügi 10. daḫı dürüst degüldür ayrıḳ kişiye dirse-kim ḫuṭbe işitmiş ola ol ḳılduġı dürüst degül bundan-ṣoñra bilgil ki 11. her nesne-kim namāzda ḥarāmdur pes ḫuṭbe oḳunurken kişi yimek ve içmek ve söylemek 12. ḥarāmdur ve ḫuṭbe oḳuyan daḫı söylememek gerek illā meger emr-i maʿrūf sözi ola eger ḫuṭbe oḳunurken fıḳh kitābına müṭālaʿa 13. ḳılsa baʿżılar mekrūhdur didi ve baʿżılar mekrūh degül didi ammā Ebū Yūsuf fıḳh kitābına baḳmaḳ ve yañlış olursa 14. yazmaḳ mekrūh degül didi eger imāmdan ıraḳ otursa-kim ḫuṭbe oḳuduḳların işitmeye baʿżılar eyitdi epsem ola ve 15. baʿżılar eyitdi Ḳurān oḳuya baʿżılar eyitdi şol ḫaṭīb ki ḫuṭbede ẓālim begleri añar andan ıraḳ oturmaḳ yegdür 16. zīrā ḫuṭbesi laġv olur dürüst olmaz nihāyide ider ḫuṭbe oḳunurken tesbīḥ ve taḥlīl ve ṣalavāt getürmek namāzı laġv 17. ider ammā Ebū Ḥanīfenüñ ṣaḥīḥ ḳavlinde dürüstdür namāzı laġv olmaz dir cumʿa namāzınuñ bir şarṭı daḫı oldur kim ḳılduḳları 18. yir şehr ola baʿżılar eydür şehr oldur kim her ṣanʿat ehlinüñ işi anda giçe ayrıḳ şehre gitmege andan muḥtāc olmaya 19. İbn Şücāʿ eyitdi şehr oldur kim namāz vācib olan kişiler derilseler ol şehrüñ ki ulu mescidine ṣıġmayalar İmām Seraḫsī 20. eydür ẓāhir meẕheb benim ḳatımda oldur kim ol cumʿa namāzı ḳılınan yirde sulṭān ola ya ḳāḍī ola mecmūʿ ḥaddler yirine 21. gele şerīʿat ḥükminüñ mecmūʿı giçe eger ḳāḍī olmazsa müftī ola yāḫūd beg olan müftī ola eger şehre muttaṣıl bir yir 22. olsa kim aralığında ekinlik ve otlaḳ olmaya vācibdür ol ḳavim gelüp cumʿa namāzın ḳılmaḳ gerek ıraḳlığı ne-ḳadar gerekse 23. ola bir şehrde

sulṭān menşūrsız bir kişi ġālib olup beg olursa eger ẓālim olmayıcaḳ olursa cumʿa ḳılmaḳ dürüstdür 24. anuñ emriyle mecmūʿ şerḥinde eydür İmām Ebū Ḥanīfenüñ bir ḳavlince bir şehrde iki yirde cumʿa ḳılmaḳ dürüst degüldür bir 25. rivāyetince dürüstdür İmām Ebū Yūsuf ḳatında iki yirde ḳılmaḳ dürüst degüldür illā meger kim arasında bir ulu ırmaḳ

40a

1. giçe bir yanından bir yanına gemisüz giçilmeye pes öyle olacaḳ iki şehr ḥükminde olur bir yanındaki bir cumʿa ḳıla ve bir 2. yanındaki bir cumʿa ḳıla ammā İmām Muḥammed ḳatında iki yirde ḳılmaḳ dürüstdür Şemsü'l- Eīmme eydür ṣaḥīḥ oldur kim bir şehrde 3. iki yirde cumʿa ḳılmaḳ dürüstdür gerekse żarūret olsun gerekse olmasun ḫalāṣda eydür üç yirde ḳılmaḳ dürüst 4. degüldür İmām Ebū Ḥanīfe ve Ebū Yūsuf ḳatında ammā İmām Muḥammed ḳatında dürüstdür Ḳāḍīḫan vāḳıʿātında iki yirde cumʿa 5. ḳılınduġında ḫilāf olduġın İmām Ebū Yūsuf birle İmām Muḥammed ḳatında getürmiş pes cumʿa iki yirde ḳılacaḳ kim arasında ulu 6. ırmaḳ olmaya İmām Ebū Yūsuf ḳatında öñden ḳılınan cumʿa dürüstdür ṣoñra ḳılınan dürüst degüldür pes şol yirde kim 7. cumʿa dürüst olduġında şübhe ola imām birle cumʿa namāzın ḳılduḳdan-ṣoñra ḳāmet getüreler öyle namāzın başlu başına 8. ḳılalar andan-ṣoñra dört rekʿat cumʿa sünnetin ḳılalar andan-ṣoñra iki rekʿat daḫı dilerlerse ḳılalar ve dilerlerse ḳılmayalar cumʿa 9. namāzın ḳılan kişi ḫuṭbe oḳunmazdan öñden dört rekʿat cumʿa sünneti diyüp ḳılmaḳ gerek eger cumʿa sünneti dimeyüp niyyet 10. itdim namāz ḳılmaġa dirse daḫı dürüstdür andan-ṣoñra imām ḫuṭbeyi oḳuduḳdan-ṣoñra iki rekʿat daḫı imāmla ḳılurlar 11. iki rekʿat cumʿa namāzına niyyet itdim imāmla ḳılmaġa dir andan-ṣoñra dört rekʿat daḫı cumʿa sünneti diyüp ḳıla andan 12. ṣoñra iki rekʿat daḫı ḳılmaḳ yegdür ve bayram namāzı iki rekʿatdur cumʿa imāmı ḳıla bayram namāzın Allāhu ekber diye elin baġlaya 13. andan-ṣoñra üç tekbīr daḫı ide her birinde elin ḳaldura ḳulaġına ilete andan-ṣoñra ***Eʿūẕūbillāhimineşşeyṭānirracīm*** 14. ***Bismillāhirraḥmanirraḥīm*** diye Fātiḥa oḳuya ve daḫı sūre ḳoşa ikinci rekʿatda Ḳurānı oḳuduḳdan-ṣoñra üç 15. tekbīr ide her birinde elin ḳaldura ḳulaġına ilede andan-ṣoñra

Allāhu ekber diye elin ḳaldurmaya rükūʿa vara 16. namāzın tamāmlaya orūc bayramında namāz ḳılmazdan öñden orūcın ṣındırmaḳ yegdür ve ḥācılar bayramında namāz ḳılıncaya 17. degin yimemek yegdür orūc bayramında yolda ḳatı ḳatı tekbīr itmeye ḥācılar bayramında tekbīr ḳatı ḳatı ide ve ḳurbān 18. bayramında erenler cemāʿati birle ḳılınan farż namāzlaruñ ardınca ʿarefe gününüñ erte namāzından bayram gününüñ ikindü 19. namāzına degin ḳatı ḳatı tekbīr ide İmām Ebū Yūsuf ve İmām Muḥammed ḳatında bayramdan-ṣoñra üçünci günün ikindü namāzına 20. degin tekbīr itmek vācibdür ekser ʿulemā bunuñ üzerinedür pes ol vaḳit zikr itmek gerek orūc bayramınuñ ḫuṭbesinde 21. fiṭre nedür kime vācibdür anı bildüre fiṭre ve ḳurbān kime vācibdür bildürevüz aşaġada faṣl bu faṣlda 22. olan kişinüñ ḥükmün bildürelüm evvel namāz kim ulı üzerine ḳılmaḳ gerek anı bildürelüm bilgil ki ulıya namāz ḳılmaḳ 23. farż-ı kifāyedür yaʿnī mecmūʿ ol ulı oldugı yirde olan kişilere farżdur kim namāzın ḳılalar ama aradan birḳaç kişi 24. ḳılsa cāizdür girü ḳalandan farż-ı sākit olur eger hīç birisi ḳılmasa mecmūʿı günāhkār olurlar zīrā ḳaçan bir müselmān 25. olsa girü ḳalan müselmānlara vācibdür anı ululuġ-çün dirileler namāz ḳılalar anuñ-çün duʿā ideler anuñ yarlıġanmaḳlıġın

40b

1. dileyeler Tañrı Teʿālā ḥażretinden ve namāz ḳılmaḳlıġuñ şarṭıdur kim ulu yunmış ola viḳāyede eydür ulunuñ namāzın ḳılmaġa 2. sulṭān ulıdur eger sulṭān ḥāżır olmasa ḳāḍī ulıdur ḫalāṣda eydür namāz ḳılmaġa imām yegdür eger maḥalle imāmı 3. ḥāżır olmasa olanuñ ulısı yegdür eger şehrüñ sulṭānı ve ḳāḍīsı ḥāżır olmasalar namāz ḳılmaġa Ebū Yūsuf ḳatında velī ulıdur 4. maḥalle imāmından Ravżada[89] eydür eger imām ya ḳāḍī ya sulṭān ḥāżır olmasa maḥalle imāmı ulıdur eger maḥalle imāmı daḫı 5. ḥāżır olmasa ol ḳabīlenüñ imāmı ulıdur ulı[90]-daḫı ḥāżır olmasa ulınuñ velīsi ḳıla mebsūṭda eydür oġlından 6. atası yegdür ammā Ḫāher-zāde kitābında eydür atası yegdür ve İmām Muḥammed ḳatında oġlı yegdür ammā İmām Ebū Ḥanīfe ve 7. Ebū

[89] Arapça asıllı kelimenin sonundaki ünlü yazılmamıştır.
[90] Yazmada "ulı" kelimesinin sonundaki ünlü yazılmamıştır.

Yūsuf ḳatında atası ḳılmaḳ yegdür dedesi varken eger atası ya oġlı yoġsa olanuñ ʿaṣabesi tertībce ḳanḳısı 8. mīrāṯ yimekde öñdense ol ḳala eger olanuñ iki ḳarındāşı olsa ata ana bir ulusı ḳıla eger ulusı bir kişiye 9. ḳıldırmaḳ dilese küçük ḳarındāşı ḳavimse ḳādirdür bir kişinüñ ḳulı olsa ol ḳuluñ atasından efendisi yegdür 10. namāz ḳılmaġa eger olan kişi vaṣiyyet eylese ki namāzımı falān kişi ḳılsun dise ʿuyūnda eydür vaṣiyyeti bāṭıldur 11. Nevādir-i Rüstemde eydür vaṣiyyet dürüstdür Ṣadrü'ş- Şehīd eydür kim fetvā bunuñ üzerinedür kim vaṣiyyet dürüst 12. degül ve cenāze namāzın mescidde ḳılmaḳ mekrūhdur egerçi ulu ṭaşra olup ḫalḳ mescid içinde olursa daḫı 13. yāḫūd ulu mescid içinde olup ḫalḳ ṭaşra olursa daḫı viḳāyede eydür ulu ṭaşra olup cemāʿat mescid 14. içinde olursa baʿżılar ḳatında mekrūh olmaz bundan-ṣoñra bilgil ki şehīd olanı yumazlar ve kefene ṣarmazlar 15. ammā kefen olmaġa yarayan esbābı üzerinde olursa bile ḳorlar ammā üzerine namāz ḳılurlar ve şehīd şol 16. müselmāndur kim anı ẓulm idüp öldüreler demir āletiyle gerekse ol demir nesne kessün ve gerekse kesmesün bilgil ki 17. demir ḥükmindedür her nesne-kim anı öldürecek yirine öldürmek vācib olur şunuñ gibi kim bir kişi bir kişiyi evde 18. yaḳdı ya bir keskin ḳamışla ya keskin ṭaşla ya aġaçla urdı öldürdi anda daḫı şehīd olur yumazlar 19. ve öldüreni yirine öldüreler ammā ölen kişi oġlancıḳ olursa veyā delü olursa ya pāk olmazsa Ebū Ḥanīfe 20. ḳatında yorılur ve eger yırtıcı cānavar yırtsa veyā üstüne yıḳılsa ya ṣuya boġulsa ya kāfirler uġraşsalar 21. yaralanup düşse yirinden getürseler yise ya içse ya uzun keleci söylese ya düşdügi yirde bir gün yatsa 22. andan ölse yuyılır ḥükmen şehīd olur ḥaḳīḳata şehīd olmaz ammā āḫiretde şehīdlik mertebesinden nesne eksilmez 23. eger vaṣiyyet eylese Ebū Yūsuf ḳatında şehīdligi bāṭıl olur İmām Muḥammed ḳatında bāṭıl olmaz baʿżılar eyitdiler ḫilāf 24. āḫiret işine vaṣiyyet idicekdür ammā dünyā işinde vaṣiyyet itse şehīd olmaz yorılur ikisi ḳatında ve daḫı bilgil ki 25. ḳaçan yaġı kāfirle uġraşsalar ya aʿlā sevüp girü ḳalan imāmları sevmeyüp ve girü ḳalan imāmlara kāfirdür diyenlerle

41a

1. veyā imāma muṭīʿ olmayup varup dirilüp vuruşanlarla uġraşsalar yāḫūd bunları nefsinden ya mālından 2. ya girü ḳalan müselmānlaruñ veyāḫūd imāma muṭīʿ kāfirlerüñ nefsinden ya mālından ḳorurken öldürseler yāḫūd bunlaruñ 3. atları başsa öldürse yāḫūd bunlar od bıraḳsalar müselmānlaruñ evlerine ya ṣu ṣalsalar öldürseler fi'l- cümle 4. bu didügümüz kişiler şehīd olurlar neyle gerekse ölsün tā bu ḳadar kim bunlar müselmānlaruñ ṭavarların ürkütseler başsa 5. baʿżı müselmānları öldürse şehīd olur yumazlar her kim yiryüzinde fesād itse yorsa imāma ve sulṭāna yaġı 6. olup şerīʿat emrine muṭīʿ olmayanlar gibi yāḫūd bir ẓālim pādişāha uyup illeri üzenler gibi ve yol kesenler gibi 7. daḫı her kim ḥaḳḳa münkir olsa delīlsüz şunuñ gibi kim namāz farż degüldür yāḫūd zekāt farż degüldür diye yorıya 8. bunları tevbe itmeden öldürseler yumayalar ve üzerlerine namāz daḫı ḳılmayalar İmām Muḥammedden şöyle rivāyetdür ḳaçan kim 9. bunlardan birisin uruşmadan ve inkār itmeden ve ṣuçı dökmeden öldürseler üzerine namāz ḳılalar ammā yumayalar eger kendü 10. kimseye ẓulm itdüg-çün öldürseler yuyalar ammā üzerine namāz ḳılmayalar ve kendü nefsin öldüren kişi İmām Ebū Ḥanīfe 11. ve İmām Muḥammed ḳatında yuyulur namāz daḫı ḳılalar üzerine baʿżı ʿulemā böyle fetvā buyurdılar ve baʿżı ʿulemālar üzerine namāz 12. ḳılmayalar diyü fetvā virdiler daḫı bilgil ki er adam ölürse er adam diyü niyyet ide ʿavret ölürse ʿavret diyü 13. niyyet eyleye bāliġ olmamış ḳız oġlan ölürse aña niyyet ide eger neydügin bilmezse niyyet işbu ölüye diye imām 14. ölürse ide niyyet itdim Tañrı Teʿālā ḥażretine namāz ḳılmaġa ve işbu er adam ölüsüne duʿā itmege imām oluban diye 15. ve eger imāma uyarsa ide niyyet itdim namāz ḳılmaġa Tañrı Teʿālā içün ve duʿā itmege işbu er adam ölüsü-çün[91] imāma 16. uyuban diye eger imāma evvelden irüşmeyüp ṣoñradan gelürse İmām Ebū Ḥanīfe ve İmām Muḥammed ḳatında ḳatlana imām 17. Allāhu ekber diyecek ol daḫı diye elin ḳaldura Allāhu ekber diye zīrā kendü getürdügi tekbīr namāz ḳılmaġa başlayacaḳ tekbīrdür 18. anuñ-çün elin ḳaldırup tekbīr itmek gerek ammā imām selām virecek ol ṣoñra imāma irüşmedügi tekbīrleri getüre ḳaçan 19. cenāze getürüp gitmezlerse eger getürürlerse irüşmedügi tekbīrleri

[91] İyelik üçüncü tekil şahıs ekinin ünlüsü yazılmamıştır.

ḳoya ammā İmām Ebū Yūsuf ḳatında ṣoñra 20. gelen cemāʿat tekbīr ide uya imām tekbīr itmege ḳatlanmaya ve irüşmedügi tekbīrleri imām selām virdügünden-ṣoñra ödeye 21. cenāze götürülmeden eger cenāze getürseler elin şaşa nesne ḳaldıysa ödemeye terk ide cenāze namāzın ḳılurken ölünün 22. gögsi berāberinde ṭura namāz ḳıla gerekse ʿavret olsun gerekse er olsun ḳaçan dört biş öli ḥāżır olsa 23. mecmūʿna bir namāz ḳılmaḳ yeter dürüstdür gerekse ölüleri ṣaf ṣaf idüp ḳosınlar ve gerekse birbiri ardında ḳosınlar 24. eger ölülerüñ baʿżısı ʿavret olursa imāmdan yaña er adamı ḳoyalar ʿavretleri ardında ḳoyalar er adamuñ ikisi 25. daḫı āzād adam olsa ḳanḳısı efḍal ise imāmuñ öñüne ḳoyalar eger birisi ḳul olursa āzād olanı imām öñüne

41b

1. ḳoyalar cenāze namāzına cemāʿat şarṭ degül yalñuz bir kişi ḳılsa dürüstdür ammā cemāʿat çoḳ olmaḳ yegdür zīrā 2. Peyġāmber ʿaleyhi's-selām buyurmışdur kim ḳaçan yüz kişi ve bir ḳulda ḳırḳ kişi bir olanuñ namāzın ḳılsa duʿā itse Tañrı 3. Teʿālā ol ölüyi yarlıġar ḳaçan ölüyi yumadan gömseler veyā namāz ḳılmadan gömseler sininden çıḳarmayalar ammā iʿtiḳādları 4. şöyle olsa-kim ölü şaşmış ola üzerine namāz ḳılalar ve cenāze namāzı dört tekbīrdür evvel elin ḳaldura Allāhu ekber 5. diye elin ve başın andan-ṣoñra Sübḥānuñ oḳuya ve andan-ṣoñra bir daḫı Allāhu ekber diye elin ve başın ḳaldurmaya Taḥiyyātda 6. oḳuduḳları ṣalavāt duʿāsın oḳuya girü Allāhu ekber diye elin ve başın ḳaldurmaya duʿā oḳuya duʿā bābında 7. duʿāsın bildürevüz her kez Allāhu ekber didükçe ḳataraḳ ide kim cemāʿat işide bundan-ṣoñra ḫasta olmaġa yaḳın 8. olıcaḳ nice itmek gerek daḫı ölüyi nice yurlar ve nice kefene ṣaralar ve nice getürürler ve nice sinine ḳorlar 9. anı bildürelüm bilgil ki ḳaçan ḫasta adamda ölüm nişānı belürse ideler vaṣiyyet itmek Peyġāmber sünnetidür vaṣiyyetüñ 10. varsa eyitdiler eger kimsede borcuñ varsa namāz ya orūc ya ḥacc borcuñ varsa 11. it maẓleme olsun yirine getürelüm diler żaʿīf olıcaḳ ṣāġ yanı üzerine döndüreler yüzin ḳıbleden yaña 12. eyleyeler arḳası üzerine yatursalar daḫı yegdür zīrā cān çıḳmaġa ḳolay olur ve yanında Ḳurān oḳuyalar ve bir kişi 13. ḳatında otura ***Eşhedü en lā ilāhe illāllāh ve eşhedü enne Muḥammeden ʿabduhū ve resūluhū āmentü billāhi ve***

melāiketihī 14. ***ve kütübihī ve rusūlihī ve'l yevmi'l- āḫirī bī cemīʿī mā cā'e bihī muḥammedün ve bimā ḳāle***[92] diye eger ölen kişi cāhil olursa 15. kim-ki bunları dirse ʿArabca dimeye bil-ki bunları Türkce diye Türkce dimek budur kim ide ṭanıḳlıḳ virür kim 16. Tañrı Teʿālā birdür ve Muḥammed Tañrınuñ ḥaḳḳ peyġāmberidür inandım iḳrār itdim Tañrınuñ birligine ve Muḥammedüñ ḥaḳḳ peyġāmberligine 17. ve mecmūʿ peyġāmberler ve gökden inmiş kitāblar ḥaḳḳdaġına ve ne-kim Peyġāmber ḫaber virdi ḥaḳḳdaġına inandım diye 18. ammā ḫasta kişiye sen-daḫı it dimeyeler zīrā şāyed kim ḫastalıḳ zaḥmetinden ḳaḳıya itmezim diye kāfir ola ammā 19. diyen kişi ḳataraḳ diye ol ḫasta anı işidicek deñlü ve ol ṭuran kişinüñ ḳatında kimse çağırup ağlamaġa 20. ḳomayalar ʿavret aşlından hīç kimse ḳomayalar ölicek gözün yumalar ve eñegi altından bir nesneyle yuḳaru 21. başına bağlayalar ki aġzı açuḳ ḳalmaya zīrā aġzı ve gözi açuḳ ḳalsa ṣūreti çirkīn olur ḳorḳuncı[93] görünür 22. mü'min ḥāline lāyıḳ olmaz andan-ṣoñra iñlemeyüp getüreler yumaġa ileteler yumaḳ vācib oldugı baʿżılar ḳatında ölen kişi 23. murdār olur anuñ-çündür ve baʿżılar ḳatında ölen ṭāhirdür mü'min murdār olmaz ammā abdestsüz olur anuñ-çündür 24. pes ḳaçan yuyıcaḳ vaḳt taḫta ḳatına ileteler yalıncaḳ ideler ḳaṣuġı ve öd yiri örtülecek deñlü bir pāre bizcegüz 25. örtülür baʿżılar eydür göbek altından dizine degin örtülür andan-ṣoñra taḫta üstüne ḳoyulur ṭahāret alduralar

42a

1. andan yuyacaḳ yirlerin yuyulur ammā aġzına ya burnına ṣu virmeyeler andan-ṣoñra ṣol yanı üzerine yaturalar ṣāġ 2. yanın yuyalar üç-kez andan-ṣoñra ṣāġ yanı üzerine yaturalar ṣol yanın yuyalar üç-kez ammā yuyan kişi 3. eline biz ṣarup yuya yuduḳları ṣu pāk gerek ılıcaḳ olursa çoġan ya kenār yapraġı birle ḳaynadırlarsa 4. daḫı yegdür ya ṣābūn birle yurlarsa daḫı yegdür ölenüñ gövdesi anuñla pāk olur yuduḳlarından-ṣoñra oturdular 5. ḳarnın ısıtacaḳ ṣaġılır birḳaç kez eger bir nesne varsa çıḳa tā kefen

[92] Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şehadet ederim ki Muhammed (s.a.v.) onun kulu ve elçisidir. Allah u Teâla'ya, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, Muhammed'in (s.a.v.) getirdiği ve söylediği her şeye inandım (iman ettim).
[93] Kelime "ḳorḳunç" olmalıdır.

ṣaracaḳ çıḳup kefene bulaşmaya eger bundan-ṣoñra 6. nesne çıḳarsa çıḳar yiri yuyulur ikileyin yumayalar eger dāim çıḳarsa çıḳan yire bir panbuḳ daḳılur ve ʿavret erin 7. yumaḳ dürüstdür ammā er ʿavretin yumaḳ dürüst degüldür ḳaravaş efendisi yumaḳ dürüst degüldür zīrā mülkinden çıḳdı 8. ʿavret kitābı olmasa erün yumaḳ dürüst degüldür eger kefenlediklerinden-ṣoñra bilseler kim bir ʿużv yunmamış kefenin 9. giydüreler yuyulur eger bir ʿużvdan az olursa yumayalar meṣelā bir barmaḳ gibi eger ṣu bulunmasa teyemmüm alduralar namāzın 10. ḳılalar eger namāzın ḳılduḳlarından-ṣoñra ṣu ala girse yuyulur İmām Ebū Yūsufuñ bir ḳavlince namāzın girü ḳılalar ve bir ḳavlince 11. ḳılmayalar eger namāzın ḳılmadan gömseler ṭopraġın örterken namāzın ḳılacaḳ adam gelse İmām Muḥammed eydür çıḳarmayalar üzerine 12. namāz ḳılalar yuduḳlarından-ṣoñra başına ve ṣaḳalına gökçek ḳoḳulu nesneler dürtülür gül ṣuyı birle ezilmiş ʿanber gibi 13. yalñuz gül ṣuyı gibi alnına ve ayasına ve avucı içine kāfūr dürtülür eger bulunmazsa dürtmezlerse daḫı ḳayurmaz 14. andan-ṣoñra kefene ṣaralar er adam kefeni iki çādır bir gömlekdür çādır uzunluġı şol-ḳadar ola kim başından 15. ve ayaġından bir ṭutam arta baġlayalar anı daḫı şol-ḳadar ola kim dört barmaḳ birbiri üzerine ḳoşduracaḳ ve 16. gömlek uzunluġı daḫı omzundan ṭopuġuna degin ola eger dānişmend ya seyyid ya meşāyiḫden olursa başına 17. birḳaç arşun dülbend ṣarmaḳ yegdür ve ʿavret kefeni iki çādır bir gömlekdür bu didügümüz çādır ve gömlek ḳadar 18. ve daḫı bir büründekdür başına ṭolayacaḳ ve bir pāre biz daḫı kim emcek üzerinden arḳasından yaña baġlayalar yāḫūd 19. ucuz iki çādır arasına ṣoḳalar arḳasına ṭolana kefeni açılmasun diyü eger yoḫsul ölürse ölen er 20. adama iki çādır ideler ancaḳ ve ʿavrete iki çādır bir gömlek ideler ancaḳ andan-ṣoñra bilgil ki her kişinüñ 21. kefeni dizliginde giydügüne göredür eger dizliginde giydügi ince biz olursa ölecek daḫı ince bizden 22. kefen ideler eger yoḫsul ölmezse ve dirliginde yoḫsul olup yoġun bizden giyerse ölecek daḫı kefeni 23. yoġun bizden ideler er adama kemḫādan itmeyeler ammā ṣūfdan ve kettāndan iderlerse dürüstdür ammā 24. panbuḳ bizinden itmek yegdür ve lākin pāk olmaḳ gerekdür eger yeñi olursa daḫı yegdür ve ʿavrete ibrişimden

25. kefen şararlarsa dürüstdür eger küçük oğlana bir pāre biz şararlarsa daḫı dürüstdür ḳayurmaz ammā eger bir

42b

1. kişi ölse kefen idicek nesnesi ḳalmasa nafaḳası kimüñ üzerine vācibse ḳavminden kefen almaḳ daḫı anuñ 2. üzerinedür İmām Muḥammed ḳatında ammā İmām Ebū Yūsuf ḳatındа ʿavretüñ eri üzerinedür egerçi ʿavretüñ mālı 3. daḫı olursa fetvā daḫı Ebū Yūsuf meẕhebi üzerinedür eger ölenüñ kefenin ṣoysalar aḳçe çıḳaralar cemīʿ mālından 4. girü kefenleyeler bundan-ṣoñra bilgil ki ḳaçan ölüyi kefenlemek isteseler ölünüñ kefenine küçük ḳoḳulu nesneler 5. dürtülür ʿūd-i ʿanber gibi yāḫūd[94] günlük gibi eger yuduḳları taḫtaya daḫı tutunsalar daḫı eyüdür eger kefenine gül 6. ṣuyı ṣaçarlarsa daḫı olur andan evvel göñlegin giydüreler eger ʿavret ölürse ṣaçın iki bölük eyleyeler 7. göñlegi üzerine ḳoyalar andan-ṣoñra bürüncegi ṣaralar andan-ṣoñra iki çādırı birbiri üzerine döşeyeler içindeki 8. çādıruñ evvel ṣol yanın ṭolayalar andan ṣāġ yanın ṭolayalar üstündeki çādırı daḫı eyle eyleye eger şaşıla 9. diyü ḳorḳarlarsa ḳıyısından biraz biz yırtılır uzanınca bağlayacaḳ deñlü daḫı anuñla bağlayalar cenāzeyi dört kişi 10. getürmek sünnetdür ve cenāzenüñ cemāʿati ardınca gitmek yegdür ve cenāzeyi omuzlarından yire ḳomadan cemāʿat 11. oturmaḳ mekrūhdur cenāzeyi ḳazılan sinüñ ḳıbleden yanına ḳoyalar sini giñ ve yüksek ḳazmaḳ gerek ḳıbleden 12. yaña tābūt ṣıġacaḳ deñlü ṣabma eylemek yegdür eger yir yumşaḳ olup tīzcek yaḳılursa tābūt birle ḳomaḳ daḫı 13. mekrūh olmaz ammā baʿżılar itmiş tābūt içine biraz ṭopraḳ ḳoyalar ölüyi ṭopraḳ üzerine yaturalar sünnet 14. yirine gelmek-çün ve sine ḳoyacaḳ ölünüñ kefenin şeşelar ve ḳıbleden yaña yöneldüp ḳomaḳ gerek müselmān olan kāfir 15. ḫışmın kim ʿavret ola birbirin kābin ḳoyup almaḳ dürüst olmazsa ammā sine ḳomaḳ dürüstdür ammā ol kāfiri 16. ḳıbleden yaña döndüre eger ol ʿavretüñ eri yoġsa ḳavmi ve ḫışmı sine ḳoya eger ḳavmi yoġsa ṣāliḥ ḳocacıḳlar 17. ḳoya eger ḳoca kişi bulunmazsa müselmān yigit ḳoya ve öli sine ḳoyacaḳ ide kim ***Bismillāhi ve ʿalā milleti*** 18. ***resūlillāhi*** diye ʿavretleri sine varmağa ḳomayalar eger ölü üzerine ya ardınca ṣağu

[94] Yazmada *'yāḫūd'* kelimesinin sonundaki ünsüz yazılmamıştır.

ṣaġup aġlarlarsa ḳomayalar 19. eger çıġırmadan gözünden yaş aḳarsa dürüstdür ve ölü öñünce ḳatı ḳatı ẕikr itmek ya Ḳurān oḳumaḳ mekrūhdur 20. zīrā yehūdīler ölüsüne beñzemiş olur müselmānlar ölüsiyle bile sine varan kişiler ölü gömülmeden ölü üssi 21. destūr sinin gitmek mekrūhdur eger ölüyi gücle alınmış yire gömseler çıḳarup bir ḥelāl yire gömmek gerek 22. bilgil ki ölüyi sine ḳoyıcaḳ ṣoru ṣormazlar ḳaçan bir kişi bir yirde ölse gömseler atası ya annesi dileseler kim 23. çıḳarup kendü şehrlerine ilete ḳomayalar çıḳarmaġa zīrā çıḳarmaḳ mekrūhdur ammā gömmeden öldügi yirden iki 24. mīl dört biñ adım ḳadar olup ayrıḳ yire iledürse ḳayurmaz öli ev içinde gömmeyeler ölüyi ḳoduḳlarından-ṣoñra 25. laḥd üzerine kerpüç ya ḳamış ḳoyalar kiremid ḳomayalar mekrūhdur üstün yapalar kiremidle ya aġaçla cān-ver açmaġ-çün

43a

1. ya bellü olmaġ-çün baʿżılar ḳatında mekrūh degüldür ve sini bir ḳarış ḳadar yirden yuḳaru ḳalduralar örgüclü 2. eyleyeler üzerine ṣucuġaz sepeler eger sin ṭaşına yazu yazsalar baʿżılar ḳatında mekrūh degül ammā Ḳurān ve 3. Tañrı Teʿālā ismin yazmamaḳ gerek bunları bildükden-ṣoñra namāz içinde ve ṣoñunda oḳunan duʿāları bildürelüm 4. el baġladuḳdan-ṣoñra oḳuyıcaḳ duʿā budur ***Sübḥāneke allāhümme ve bi ḥamdike ve tebārekeismüke ve teʿālā ceddüke*** 5. ***ve lā ilāhe ġayrüke*** [95] oturıcaḳ oḳuyıcaḳ duʿā budur ***Et-taḥiyyātü lillāhi ve'ṣ-ṣalavātü ve'ṭ-ṭayyibātü es-selāmü ʿaleyke*** 6. ***eyyühe'n-nebiyyü ve raḥmetullāhi ve berekātühü es-selāmü ʿaleynā ve ʿalā ʿibādillāhi'ṣ-ṣāliḥīn eşhedü en*** 7. ***lā ilāhe illāllāh ve eşhedü enne muḥammeden ʿabduhū ve resūluhū*** [96] bu araya degin oḳumaḳ iki oturmaḳda daḫı ṣaḥīḥ 8. budur kim vācibdür baʿżılar eydür evvelki Taḥiyyātı oḳumaḳ sünnetdür ikinci Taḥiyyātı oḳumaḳ vācibdür ve eger rekʿat 9. ḳalursa Taḥiyyāt oḳumaḳ vācibdür ḳamu ʿālimler ḳatında ammā Şāfiʿī ḳatında āḫir Taḥiyyātı oḳumaḳ farżdur ammā ʿabde 10. ve Resūlden

[95] Allah'ım! Sen eksik sıfatlardan pak ve uzaksın. Seni daima böyle tenzih eder ve överim. Senin adın mübarektir. Varlığın her şeyden üstündür. Senden başka ilah yoktur.

[96] Bütün duâlar, senâlar, bedenî ve mâlî ibadetler Allah u Teâlâ'ya mahsustur. Ey Peygamber! Sana selam olsun, Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerine olsun. (Ey Rabb'imiz)! Selam bize ve Allah'ın sâlih kullarının üzerine olsun. Şahitlik ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şahitlik ederim ki Muhammed, O'nun kulu ve Peygamberidir.

aşağa ṣalavāt oḳumaḳ ikinci kez oturıcaḳ ya iki rekʿat ḳılup oturacaḳ sünnetdür bilgil ki 11. bu ṣalavātda rivāyet çoḳdurlar gelmişdür ammā şol ṣalavāt kim ʿalā ve Abdullāh bin ʿAbbās ve bin Mesʿūd ve 12. Cābir raḍiyallāhu ʿanhüm rivāyet ḳılmışdur ki *Allāhümme ṣalli ʿalā muḥammedin ve ʿalā āli muḥammedin ve bārik ʿalā muḥammedin ve ʿalā muḥammedin* 13. *verḥamü muḥammeden ve ala muḥammedin kemā ṣalleyte ve sellemte ve bārekte ve raḥimte ʿalā ibrāhīme ve ʿalā āli ibrāhīm* 14. *inneke ḥamīdü mecīdü*[97] bundan-ṣoñra duʿā oḳumaḳ sevgilüdür duʿāları çoḳdur ama ʿālimlerüñ çoḳı bu duʿāyı 15. oḳumaḳ yegdür dimiş ṣalavātdan-ṣoñra oḳuyıcaḳ duʿā budur *Allāhümme innī es'elüke'l- cennete ve mā ḳarrabte* 16. *ileyḥā min ḳavlin ve ʿamelin ve eʿūẕū bike mine'n-nāri vemā ḳarrebte ileyhā min ḳavlin ve ʿamelin*[98] vitr namāzında oḳuyıcaḳ 17. Ḳunūt daḫı budur *Allāhümme innā nesteʿīnüke ve nestaġfirüke ve nestehdīke ve nü'minü bike ve netūbü* 18. *ileyke ve netevekkelü ʿaleyke ve nüṡnī ʿaleyke'l- ḫayra küllehü neşkürüke ve lā nekfürük ve naḫleūʿ ve netrükü men* 19. *yefcürük*[99] *Allāhümme iyyāke naʿbüdü ve leke nüṣallī ve nescüdü ve ileyke nesʿā ve naḥfidü nercū raḥmeteke ve* 20. *naḫṡā ʿaẕābeke inne ʿaẕābeke bi'l küffāri mülḥıḳ*[100] Ḳunūtı bu araya degin oḳumaḳ vācibdür bundan aşağası 21. duʿādır oḳumaḳ Tañrı Teʿālā ḳatında sevgilüdür duʿā budur *Allāhümme'h- dīnā fī men hedeyte ve ʿāfinā fī men ʿāfeyte* 22. *ve tevellenā fī men tevelleyte ve bārik lena fī ma āʿṭeyte ve ḳınā şerre ma ḳaḍayte inneke taḳḍī velā yuḳḍā ʿaleyke* 23. *innehu lā yeẕillu men vāleyte velā yeʿīzzü men ʿādeyte tebarekte Rabbenā ve teʿāleyte feleke'l- ḥamdu ʿalā mā ḳaḍayte* 24. *ve hedeyte nestaġfiruke ve netūbu ileyke rabbiġfir verḥam ve ente*

---

[97] Allah'ım! Muhammed'e (s.a.v.) ve Muhammed'in ailesine, İbrahim ve onun ailesi üzerine salât ettiğin gibi salât et! Şüphe yok ki, sen çokça hamdedilen ve şanı yüce olansın. Allah'ım! Muhammed'e ve Muhammed'in ailesine, İbrahim ve ailesine bereket ihsan ettiğin gibi bereket ihsan eyle! Şüphesiz ki, sen çokça hamdedilen ve şanı yüce olansın.

[98] Allah'ım! Şüphesiz ki ben senden cenneti ve ona yaklaştıran söz ya da amele muvaffakiyeti istiyorum. Ateşten ve ona yaklaştıran söz ve hareketten de sana sığınıyorum.

[99] Allah'ım! Senden yardım isteriz, günahlarımızı bağışlamanı isteriz, razı olduğun şeylere hidâyet etmeni isteriz. Sana inanırız, sana tövbe ederiz. Sana güveniriz. Bize verdiğin bütün nimetleri bilerek, seni hayır ile överiz. Sana şükrederiz. Hiçbir nimetini inkâr etmez ve onları başkasından bilmeyiz. Nimetlerini inkâr eden ve sana karşı geleni bırakırız.

[100] Allah'ım! Biz yalnız sana kulluk ederiz. Namazı yalnız senin için kılarız, ancak sana secde ederiz. Yalnız sana koşar ve sana yaklaştıracak şeyleri kazanmaya çalışırız. Rahmetinin devamını ve çoğalmasını dileriz. Azabından korkarız, şüphesiz senin azabın kâfirlere ve inançsızlara ulaşır.

ḫayru'r- rāḥimīn [101] eger Ḳunūtı bilmezse 25. bu duʿāyı oḳuya ***Rabbenā ātinā fi'd-dünyā ḥaseneten ve fi'l- aḫīreti ḥaseneten ve ḳınā ʿaẕābe'n- nāri*** [102] baʿżı ʿālimler

43b

1. itmiş üç-kez ***Rabbiġfirlī ve lī-ehli'l- īmāni*** [103] dimiş secde āyetin oḳuyacaḳ itdükleri secde duʿāsı 2. budur ki secde idicek üç-kez ***Sübḥāne rabbiye'l- ʿalā*** diye baʿżı ʿālimler eydür ***Sübḥāne rabbinā in*** 3. ***kāne vadü rabbinā le-mefʿūlān*** [104] baʿżılar itmiş ***Āmentü lir-raḥmāni ve ḫaḍaʿatū lir-raḥmāni ve secedtū lir-raḥmāni*** 4. ***faġfirlī yā raḥmān*** [105] diye muḥīṭde eydür secde idüp nesne daḫı dimezse olur dürüstdür zīrā bu secde 5. namāz secdesinden aḳvā degül dimiş ammā ṭurup secde itmek yegdür eger ṭurmadan iderse daḫı dürüstdür 6. dimiş cenāze namāzında oḳuyıcaḳ budur ***Allāhümmaġfir lī ḥayyinā ve meyyitinā ve şāhidinā ve ġāibinā ve ṣaġirenā ve kebīrenā*** 7. ***ve ẕekerinā ve ünṡānā Allāhümme men aḥyeytehū minnā fe-aḥyiḥī ʿale'l-İslāmi ve men teveffeytehū minnā fe-teveffehu ʿale'l-*** 8. ***īmāni Allāhümme in kāne muḥsinen fezid fī iḥsānihī ve in kāne müsīen fe-tecavez ʿanhu Allāhümme lā taḥrimna*** 9. ***ecrahu ve lā teftinnā baʿdehū vaġfirlenā ve lehū ve li sāyiri'l- müslimīne ecmaʿīne inneke ente erḥamü'r- rāhimīne*** [106] eger 10. ʿavret namāzın ḳılursa bu duʿāyı āḫirine degin oḳuya ve lākin Allāhümme in kāne muḥsinen duʿāsın böyle oḳuya 11. Allāhümme in kānet muḥsineten fezid fī iḥsānehā ve in kānet müsīeten fetecāvez ʿanha Allāhümme lā tuḥaremnā ecirhā ve lā teftina baʿdehā 12. vaġfirlenā velehā ve'l- sāyire'l- müslimīn

---

[101] Allah'ım! Hidayet verdiklerin arasında bana da hidayet ver. Afiyet verdiklerinin arasında bana da afiyet ver. Dost edindiklerin arasında beni de dost edin. Verdiğini benim için bereket kıl, takdir ettiğin şeylerin şerrinden beni koru. Şüphesiz yalnız sen hükmedersin, sana hükmedilemez. Kimi dost edinirsen zelil olmaz. Kimi de düşman edinirsen asla aziz olmaz. Rabbimiz! Sen azimsin ve her şeyden yüksek ve yücesin. Hükmettiğine hamd olsun, senden mağfiret diler ve sana tevbe ederim. Rabbim bağışla ve merhamet et. Sen merhametlilerin en iyisisin.

[102] Allah'ım! Bize dünyada iyilik ve güzellik ver. Bizi ateşin azabından koru.

[103] Rabbim! Beni ve imân sahiplerini bağışla.

[104] Rabbimizin şânı yücedir, gerçekten Rabbimizin sözü mutlaka yerine getirilir.

[105] Rahmân (esirgeyen Allah) için imân ettim, O'nun için boyun eğdim ve O'nun için secde ettim. Beni affeyle yâ Rahmân!

[106] Allah'ım! Dirimizi, ölümüzü, burda olanlarımızı ve olmayanlarımızı ve küçüğümüzü büyüğümüzü ve erkeğimizi kadınımızı bağışla. Allah'ım! Aramızdan kendisine hayat verdiğini İslam üzere yaşat ve aramızdan ölüm verdiğini iman üzere vefat ettir. Allah'ım! Bu kişi eğer ihsan sahibi idiyse sen onun ihsanını (iyiliğini) artır ve eğer kötü davranmış, günahkâr bir kişi ise onu rahmetinle affet. Ya Rabbi! Bizi onun sevabından mahrum etme, ondan sonra bizi fitneye düşürme ve bizi, onu ve diğer Müslümanların tümünü bağışla. Sen merhametlilerin en merhametlisisin.

ve'l- müslimāt inneke ente erḥamü'r- rāhimīn eger bāliġ olmamış er oġlancıḳ namāzın 13. ḳılursa bu duʿāyı oḳuya ***Allāhümmec' ʿalhü lenā feraṭan ve vecʿalhu lenā ẕuḫran vecʿalhu lenā şāfiʿan ve müşeffiʿān*** 14. ***ve lī ebeveyhi ve li cemīʿi'l- müslimīne ve'l müslimāti bi raḥmetike yā erḥame'r- rāhimīne*** [107] eger bāliġa olmamış ḳızcaġız namāzın 15. ḳılursa bu duʿāyı oḳuya Allāhümmecʿalhā lenā ferṭa vecʿalhā lenā ẕuḫrā vecʿalhā lenā şāfiʿeten ve müşeffiʿaten ve 16. lā bevyehā ve'l- cemīʿa'l- müslimīn ve'l-müslimāti biraḥmetike yā erḥame'r- rāḥimīn nihāyide eydür ẓāhir rivāyet budur ki 17. dördünci tekbīrden ṣoñra selāmdur ancaḳ ammā baʿżı ʿālimler itmiş namāzlar ḫatm olduġı duʿālardan oḳuya 18. dördünci tekbīrden-ṣoñra andan selām vire dimiş ṣaḥīḥ budur kim ***Rabbenā ātinā fi'd- dünyā ḥaseneten ve fi'l- āḫireti*** 19. ***ḥaseneten ve ḳınā ʿaẕābe'n- nāri*** oḳuya dimiş cenāze namāzında oḳuduḳları meşhūr duʿālar bunlardur ammā mecmūʿ 20. şerḥinde eyitmişdür kim bizim ʿālimlerimiz cenāze namāzında bellü duʿālar itmişdürler oḳumaġa pes kendü-çün ve 21. ölü-çün ve ḳamu müselmānlar içün duʿā ide Tañrı Teʿālādan yarlıġanmaḳ dileye nice gerekse duʿā oḳuya ammā 22. ʿAvf bin Mālik eyitmişdür kim Peyġāmber ḥażretinüñ ardında ṭurdum cenāze namāzın ḳılurken bu duʿāyı 23. ezberledim duʿā budur ***Allāhümmaġfir lehū verḥamhū ve ʿāfihī vaʿfū ʿanhu ve ekrīm menzilehū ve evsaʿ medḫalehū*** 24. ***vaġsilhu bi'l- māi' ve'ṣ- ṣelcī ve'l-beredi ve naḳḳihī mine'l- ḫaṭāyā kemā yunaḳḳa'ṣ- ṣevbu'l- ebyeḍu mine'd- denes ve ebdilhū*** 25. ***dāran ḫayran min dārihī ve ehlen ḫayran min ehlihī ve zevcen ḫayran min zevcihī ve edḫılhü'l- cennete ve eʿıẕhü***

44a

1. ***min ʿaẕābi'l- ḳabri ve min ʿaẕābi'n- nāri*** [108] eger bu duʿāyı bilmezse her ölide bu duʿāyı üç-kez oḳuya Allāhümma 2.ġfir lenā ve li-haẕihi'n- nesmetihi ve li-cemīʿi'l-

[107] Allah'ım! Onu bize, önden gönderilmiş bir sevap sebebi kıl, onu bizlere, annesine babasına, tüm Müslüman erkeklere ve tüm Müslüman kadınlara bir şefaatçi ve şefaati rahmetinle kabul edilmiş yap ey merhametlilerin en merhametlisi.

[108] Allah'ım! Şu ölen kuluna mağfiret et ve ona rahmet eyle. Âfiyet ver, affeyle, vardığı yerde ikramda bulun, girdiği yeri genişlet. Onun günahlarını kar ve buzla yıka, hatalardan arındır, tıpkı beyaz elbisenin kirden arındığı gibi. Onu dünyadaki evinden daha iyi bir eve, ailesinden daha hayırlı bir aileye, eşinden daha hayırlı bir eşe ulaştır. Onu kabir azabından, ateş azabından sakındır.

müslimīne ve'l-müslimāti ve'l-mü'minīne ve'l-mü'mināti[109] bundan-ṣoñra bilgil ki 3. erte namāzın ḳılup selām virdükden-ṣoñra işbu duʿāyı oḳuya Allāhümme innā nes'elüke raḥmeten min ʿindike 4. tehdī bihā ḳalbī ve teşreḥū bihā ṣadrī ve tecmeʿū bihā şemlī ve taḥdurūd bihā ġāibī ve terfeʿū şāhidī ve 5. tüzekkī bihā ʿamelī ve tübeyyiḍū bihā vechī ve tüleḳinnī bihā rüşdī Allāhümme aṣlıḥ dīnī'l- leẕī hüve ʿişmetüh 6. emrī ve aṣlıḥ lī dünyāī'l- letī fiyhā meʿāşi ve aṣlıḥ lī āḫiretī'l- letī fiyhā meʿādī Allāhümme ecʿal 7. ḫayra ʿārinā āḫirnā ve ḫayra ʿamālinā ḫevā timihā ve ḫayra eyyāminā yevme telḳāke Allāhümme innī es'elüke'l- ḫayra küllehu 8. ʿācilehü ve acilehü mā ʿalīmtü minhu ve mā lā eʿalemū ve eʿūẕūbike mine'ş- şerri küllihī ʿācilihi ve acilihi mā ʿalīmtü 9. minhu ve mā lā eʿalemū Allāhümme ente rabbī lā ilāhe illā ente ḫaleḳtenī ve enā ʿabudūke ve enā ʿalā ʿahẕike ve vʿadike 10. mā üsteṭaʿtü eʿūẕūbike min şerri mā ṣanʿatü abū'üleke binʿamitike ʿalā ve abū'übiẕebnī fāġfirlī feinnehū lā 11. yaġfirū'l- ẕünūbe illā ente bundan-ṣoñra otuz üç kez Sübḥānallāh diye ve otuz üç kez El-ḥamdü li'llāh diye ve otuz 12. üç kez Allāhu ekber diye eger ivip maṣlaḥatı olursa onar kez diye andan-ṣoñra Lā ilāhe illā'llāh vaḥdehū lā şerike 13. leh lehü'l- mülkü ve lehü'l- ḥamdü ve hüve ʿalā külli şey'in ḳadīr diye andan ṣoñra daḫı Āyetü'l- Kürsī oḳuya ve elin 14. ḳaldura duʿā ide Peyġāmber ḥażret ʿaleyhi's- selām mesābīḥde buyurmışdur her kim günde yüz kez ve gicede yüz 15. kez Sübḥānallāhü'l-ḥamdillāh ve lā ilāhe illā'llah vallāhu ekber dise Tañrı Teʿālā yüz ḥacc ṣevābın vire ve daḫı yüz at ġazāya 16. virmiş ṣevābın vire ve daḫı yüz ḳul āzād itmek ṣevābın vire pes bu tesbīḥleri dāim namāzdan ṣoñra oḳumaḳ 17. gerek tā bu ṣevāblardan maḥrūm ḳalmaya ve daḫı buyurmışdur kim her kim namāzından-ṣoñra elin ḳaldurup duʿā 18. idüp ḥācet dilese namāzı nāḳıṣ olur daḫı Ḥaḳḳ Teʿālā celle celāluhū ġażab ider eydür kim iy ḳulum benim ḳatımda 19. ḥācetüñ yoḳ-mıdur kim yalvarup dilemezsin zīrā kerīmler nesne dilemeyeni sevmezler ammā bilgil ki duʿā itmekde şarṭ budur kim 20. evvel Tañrı Teʿālā ḥażretini aña andan ṣoñra biş kez rabbenā diye andan-ṣoñra

[109] Allah'ım! Bizi ve bu nefesi (canı), tüm Müslüman erkek ve Müslüman kadınları, tüm mümin erkek ve mümin kadınları affet.

Peyġāmbere ṣalavāt vire andan-ṣoñra kendünüñ 21. daḫı ḳamu müselmānlaruñ yarlıġanmaḳlıġı dileye ve duʿā iderken göñlün Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretine yönelde zārīlıḳ ide aġlaya ve 22. ʿArabca duʿā bilmezse Türkce duʿā ide yalvara pes erte namāzından-ṣoñra el ḳaldurıcaḳ bu duʿāyı oḳuya Allāhümme 23. innī es'elüke ḫayra haẕā'ṣ- ṣabāḥi ve ḫayra'l- mesā'ī ve ḫayra'l- ḳażā'ī ve ḫayra'l- ḳaderi ve ḫayra'd- dünyā ve ḫayra'l- 24. āḫireti ve ḫayra mā cereī bihi'l- ḳalemū rabbenā ātinā fi'd- dünyā ḥaseneten ve fi'l- āḫireti ḥaseneten ve ḳınā ʿaẕābe'n- 25. nāri rabbenā lā tuziġ ḳulūbenā baʿde iẕ hedeytenā veheb lenā min ledunke raḥmeten inneke ente'l- vehhāb rabbenā

44b

1. ġfir lenā ẕunūbenā ve isrāfenā fī emrinā ve ṣebti aḳdāmenā ve enṣūrnā ʿale'l- ḳavmi'l- kāfirīne rabbenā āteynā min 2. ledünke raḥmeten vehiyyī lenā min emrinā reşeden Allāhümme ṣalli ʿalā seyyidinā ve şefīʿinā muḥammedin ve ʿalā āli muḥammedin 3. Allāhümmaġfir lenā ve erḥamnā vi'l- abāṣnā ve lā mehhātinā ve'l- üstādinā ve'l- cemīʿa'l- müslimīne ve'l- müslümāti ve'l- mü'minīne ve 4. 'l- mü'mināti bifaḍlike ve raḥmetike yā erḥame'r- rāḥimīne öyle namāzın ḳılup selām virdükden-ṣoñra bu duʿāyı 5. oḳuya ***Allāhümme leke'l- ḥamdü küllühū biyedike'l- ḫayru küllühū ve ileyke yerciʿū'l- emrū küllühū alā niyetühū ve sirruhū*** 6. ***Allāhümme ente ehlü'l- ḥamdi ve ente ʿalā külli şey'in ḳadīrün Allāhümmaġfirlī mā selefe min ẕenbī ve eʿaṣimnī fīmā*** 7. ***beḳıye min ʿumrī ve erzūḳnī eʿamālen zekiyyeten terḍā biha ʿannī estaġfirullāhe'l- ʿaẓīm elleẕī lā ilāhe illā hüve*** 8. ***'l- ḥayyü'l- ḳayyūmū ve etūbü ileyhi*** bundan-ṣoñra otuz üç kez ya on kez Sübḥān'allāhī ve'l- ḥamdü li'llāh ve lā ilāhe illā'llāhu vallāhu 9. ekber diye ve ardınca Āyetü'l- Kürsī oḳuya elin ḳaldurup bu duʿāyı oḳuya Allāhümme innī es'elüke ḥayratü'ṣ- ṣāliḥīn 10. ve ḫavfe'l- maẓlūmīn ve ḥarre'l- müştāḳīn ḳanāʿate'r- rāżīīn ve ṣabre'l- muḥibbīn ve derecate'ṣ- ṣābirīn 11. veṣḳate'l- mütevekkilīn ve muvāfaḳate'n- nebīyyīn bundan-ṣoñra ṣoñra ṣabāḥ namāzından-ṣoñra oḳunan duʿānuñ Rabbenādan 12. aşaġasın oḳuya girü ḳalan namāzları ḳılup selām virecek bu duʿāyı oḳuya ***Allāhümme ente's- selāmü ve minke*** 13. ***'s- selāmüve ileyke's- selāmü feḥayyinā rabbenā bi's-selāmi ve edḫılnā dāreke dāre's- selāmi tebārekte***

rabbenā ve teʿāleyte 14. *yā ẕe'l- celāli ve'l- ikrāmi* girü ol didügümüz ḳadar tesbīḥ oḳuya Āyetü'l- Kürsī oḳuduḳdan-ṣoñra elin ḳaldurup bu 15. duʿāyı oḳuya *Allāhümmerzuḳnā fuḳıhān fī'd- dīni ve ziyādeten fi'l- ʿilmi ve kifāyeten fi'r- rızḳī ve ʿāfiyeten ve ṣıḥḥaten* 16. *fi'l- bedenī ve tevbeten ḳable'l- mevtī ve maġfireten baʿde'l- mevtī* bundan-ṣoñra biş kez Rabbenāya daḫı ṣalavāt vire 17. Allāhümmaġfirlenā duʿāsın āḫirine degin oḳuya duʿā oḳuduḳdan-ṣoñra herkez iki elin ḳaldurur Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretinden zārīlıḳ 18. idüp ḥācet dileye bişinci bāb zekātı beyān ider ammā bilgil ki bu bābda ʿöşr ve daḫı orūc bayramında 19. virdükleri ve ḥācılar bayramında itdükleri ḳurbānı ve daḫı bir kişi yābānda maʿden bulsa ya māl bulsa anı bildürevüz 20. ve daḫı bunlaruñ ve beytü'l- māluñ ve ḫumsuñ ve kāfirlerden alduḳları ḫarācuñ ve armaġanuñ her birin kime virmek 21. gerek anı bildürevüz bilgil ki zekāt farżdur şol kişiye kim müselmān ola bāliġ ola āzād ola eger mālı alṭun 22. ve gümüş olmazsa daḫı bir ṭur kim ṣatmaġ-çün olsa zekāt vācibdür eger giymek-çün ya yimek-çün ya binmek-çün olsa zekāt lāzım 23. olmaz ve bilgil ki elindeki māl kimse ḥaḳḳında müteʿallik olmamaḳ gerek yāḫūd mālı ġayrı kimesne elinde olup kendü alup 24. taṣarruf itmekden ʿāciz olmamaḳ gerek pes bilgil ki müselmān olmayana ya dūne'l- bülūġ oġlancıḳa ya delüye zekāt farz 25. degüldür daḫı mekātib ḳula ya borçlu adama kim mālı borcından artuḳ iki yüz dirhem gümüş ya yigirmi miṣḳāl alṭun

45a

1. bahāsına irüşmezse zekāt farż olmaz ammā kimse üzerinde alacaġı olsa iḳrār itse ya ḳāḍī bilse ammā 2. elinde nesnesi olmasa kim zekāt içün vire ṣoñra alıcaḳ geçen yıllar çün zekāt virmek gerek İmām Muḥammed 3. eydür ḳāḍī nesnesi olmaduġına ḥükm itse ṣoñra māl ḳazansa ol alacaġı olan kişiden mālın alacaḳ giçen-çün zekāt 4. virmeye daḫı şol mālda kim itdi ya deñize düşdi ya bir kişi gücle elinden aldı kim girü alınmaz ya bir kişiye 5. ödünç virdi ol kişi inkār eyledi ṭanıḳı yoḳdur zekāt farż degül yaʿnī bunlaruñ gibi māl birḳaç yıl geçdükden 6. ṣoñra eline girse ol geçen yıl içün zekāt vācib degüldür ammā onda gömülü māl olsa bilmese yirini zekāt virmek 7. gerek eger baġında ya yirinde gömse yirin bilmese baʿżılar eydür zekāt vire anuñ-çün ve baʿżılar

eydür virmeye eger ayrıḳ 8. yirde gömse zekāt virmeye yirin bilmeyecek andan-ṣoñra bilgil ki gümüşde zekāt iki yüz dirhemde biş dirhemdür 9. eger iki yüz dirhemden eksük olsa zekāt virmek farż degül iki yüz dirhem üzerine artsa ḳırḳ dirhem 10. artduḳca bir dirhem zekāt virür ḳırḳdan aşaġa nesne virmez İmām Ebū Ḥanīfe meẕhebinde ve alṭunda yigirmi miṣḳāl 11. olmayınca zekāt yoḳdur yigirmi miṣḳāl üzerine artıcaḳ her dört miṣḳālde iki ḳırāṭ vire ḳırāṭ miṣḳālüñ yigirmi 12. baḫşında bir baḫşıdur Ebū Ḥanīfe meẕhebi budur ammā İmām Ebū Yūsuf ve İmām Muḥammed ḳatında iki yüz dirhem gümüş 13. üzerine artsa ya yigirmi miṣḳāl alṭun üzerine artsa ne-deñlü azacıḳ artsa ḳırḳ baḫşında bir baḫş zekāt içündür 14. virmek gerek bilgil ki alṭunuñ gümüşüñ mecmūʿı cinsine zekāt virmek gerek gerekse sikkelenmiş aḳçe ve flori 15. olsun gerekse ḳāb ḳacaḳ olsun ve gerekse ʿavretler bizüñi nesne olsun gerekse erler ṭaḳıncaḳ nesne olsun 16. bıçaḳ gümüşi ve ḳılıç gümüşi gibi ammā incüde ve ṭaşlarda laʿl yāḳūt zeberced fīrūze ve mercān gibi zekāt 17. vācib degüldür eger alṭun gümüş birbirine ḳarışmış olsa ḳanḳısı çoġsa anuñ ḥükminde olur eger gümüşi çoḳsa 18. iki yüz dirheme irmeyince zekāt yoḳdur ve eger alṭun çoġsa yigirmi miṣḳāle irüşmeyince zekāt yoḳdur eger 19. alṭuna ya gümüşe baḳır ya ḳalay ya ayrıḳ nesne ḳarışsa ḳanḳısı çoġsa anuñ ḥükmindedür eger alṭundan ya gümüşden 20. ol ḳarışan nesne çoġsa ṣatmaġ-çün olmayınca zekāt vācib olmaz eger ṣūfı veyā kemḫāsı ve kettānı ve panbuḳı 21. ve balı ve yaġı veyā taḫılı ya zaʿferānı olsa girü böyledür el-ḥāṣıl alṭundan ve gümüşden ayru cānsız māl 22. olsa eger ṣatmaġ-çün olmasa alduḳdan-ṣoñra ṣatmaġa niyyet eylese zekāt vācib olmaz meger kim ṣata daḫı bahāsına 23. nesne ala ticāret-çün pes öyle olıcaḳ anları ḳıymete ṭutup zekāt virmek gerek eger gümüşi ḳıymete ṭutacak 24. zekāt vācib olursa gümüşi ḳıymete ṭuta eger alṭunı ḳıymete dutacaḳ zekāt vācib olsa alṭunı ḳıymete ṭuta 25. ḫalāṣda eydür eger ḳul alsa ṣatmaġ-çün ya ev alsa ya yir alsa ṣatmaġ-çün daḫı icāreye virse icāre anları

45b

1. ṣatmaġ-çün olmaḳdan çıḳarur pes anlaruñ içün zekāt virmek vācib olmaz dir eger biraz alṭun ve biraz 2. gümüş ve biraz ayrıḳ nesnesi olsa eger her birin başlu başına

bahāya dutıcaḳ vācib olmazsa birbirine ḳata 3. bahāya duta eger ol nesnelerüñ bahāsı iki yüz dirhem gümüş veyā yigirmi miṣḳāl alṭun bahāsına irüşürse 4. mecmūʿuñ zekātın vire ḫalāṣda eydür bir kişinüñ kitābları olsa çoḳ eger her birisi muṭālaʿa ya muḳābele itmege 5. ya yañlış görmege ya müşkil mes'eleler görmege olsa zekāt virmeye anlaruñ-çün kendü daḫı zekāt alursa dürüstdür 6. zīrā anlaruñ gibi kitāblar çoḳ olmaġla bāy olmaz ve eger birḳaç kitābları tekrār olsa görelüm ḳamusın bir kişi dizmişse 7. ol artıġ-çün zekāt virmeye eger bir kişinüñ çoḳ ḳaftānları olsa-kim eger her birisi bir vaḳt giyecek olursa zekāt virmek 8. vācib olmaz ammā eger tekrār olursa-kim giymege ḥāceti olmaya zekāt virmek gerek bir boyacı boya alsa birḳaç 9. biñ aḳçeliḳ ḫalḳuñ bizün boyamaġ-çün bir yıl üzerine giçse zekāt virmek gerek girü ḳalan ehl-i ṣanʿatuñ āleti 10. daḫı girü bu düzenedür andan-ṣoñra bilgil ki bu didügümüz nesnelerden zekāt ol vaḳt vācib olur kim üzerine 11. bir yıl geçse bir kişinüñ mālı yıl evvelinde zekāt virecek deñlü olsa yıl ortasında eksilse yine yıl āḫirinde 12. tamām olsa zekāt vācib olur ammā yıl tamām olduḳdan-ṣoñra mālınuñ ḳamusı helāk olsa zekāt virmek vācib 13. olmaz ammā mālınuñ birazı helāk olsa ḥesāblaya girü ḳalanın helāk olan ḳadarınuñ zekātın virmeye ol 14. ḳalanınuñ zekātın vire daḫı bilgil ki zekāt ʿibādetdür niyyet itmeyince ödenmez ödenmez pes zekātın ayırup çıḳaracaḳ ol 15. vaḳt niyyet itmek gerek zekāt-çün çıḳardugı aḳçeyi ayruca ḳoyup ḳarşu müselmānlaruñ yoḫsullarına virmek 16. gerek ve eger zekātın çıḳardugı vaḳt niyyet itmese ḳarşu yoḫsullara virdükçe niyyet itmek gerek eger niyyet itmeden 17. mālınuñ çoḳın yoḫsullara ulaşdırsa zekāt ödenmez ammā eger mālınuñ ḳamusın niyyet itmeden yoḫsullara ulaşdırsa 18. zekāt daḫı ödenür ḫalāṣda eydür kişinüñ ḫalḳ üzerinde alacaġı olsa ol dürlü olur birisi oldur kim kimseye 19. ödünç virse ṣatmaġ-çün aldugı nesneyi ḫalḳa ṣatar aḳçesi anlarda borç olur bunuñ gibi alacaḳ ḳuvvetlü olur 20. her ḳırḳ dirhem alduḳça bir dirhem zekāt vire ḳaç yıl üzerine geçdiyse ḳırḳ dirhemde bir dirhem vire ve bir alacaḳ 21. daḫı oldur kim ṣatmaġ-çün olmayan nesnesin ṣatar ya ṣatılıḳ olmayan baġuñ ya yirüñ ḥāṣılın ṣatar bunuñ gibi alacaḳ 22. ne ḳuvvetlüdür ve ne żaʿīfdür bunuñ gibi alacaġuñ üzerine bir yıl geçse andan-ṣoñra alsa her iki yüz dirhemde biş 23.

dirhem vire iki yüz dirhemden eksük olsa nesne virmeye bir alacaḳ daḫı oldur kim żaʿīf alacaḳdur ʿavretlerüñ 24. elinde olan kābin gibi yāḫūd erüñ ʿavret üzerindeki boşaduġ-çün alacaġı aḳçe gibi ya ḳan bahā çün alduḳları 25. ya kimsenüñ dişin çıḳardığı içün alacaḳları nesne gibi ya ḳulun mükāteb itse ḳul üzerindeki alacaḳ gibi el-ḥāṣıl

46a

1. şunuñ gibi alıcaḳ kim ol alacaġı olan kimseye nesne virdig-çün ya üzerinde māl olduġ-çün olmasa anuñ gibi 2. alıcaḳ ol kimse üzerindeyken geçen yıl içün nesne virmez alduḳdan-ṣoñra üzerine bir yıl geçse zekāt virür 3. eger zekāt virecek deñlü mālı olursa bu didügümüz Ebū Ḥanīfe ḳatındadur ammā İmām Ebū Yūsuf ve İmām Muḥammed ḳatında 4. bu didügümüz alacaḳlaruñ ḳamusında zekāt virür geçmiş-çün ne-deñlü az olursa ḥesābınca ammā mükāteb itdügi ḳul 5. bahāsında almayınca zekāt virmez ḳan bahāsın daḫı ḳāḍī buyurmadıysa almaġa giçen yıl içün zekāt virmez bundan 6. ṣoñra cānlu cānver zekātın daḫı bildürelüm bilgil ki cānlu cānver daḫı üzerine bir yıl giçdükden-ṣoñra zekāt 7. farż olur ammā bilgil ki deve biş deve olmayınca zekāt farż olmaz ve ṣıġırda daḫı otuz olmayınca zekāt 8. olmaz ne ḳoyunda daḫı ḳırḳ olmayınca zekāt vācib olmaz andan-ṣoñra bilgil ki bunlar yıluñ çoḳı yābānda otlamaḳ 9. gerek eger yılın yarısın yābānda otlayup ve yarısın evde yem yir olsa zekāt farż olmaz andan köşekde ve 10. buzaġuda ve ḳuzıda zekāt yoḳdur yaşına yetmeyince ammā eger bunlar anasıyla yürürse anasına tābiʿ olur anasıyla 11. bile ḥesāblayup zekātın virmek gerek andan-ṣoñra girü bunı daḫı bilmek gerek kim iş işler ṭavarlar ve çift sürer 12. öküz ve yük getürür deve bunlarda at gibi zekāt farż olmaz bu zekāt farż olmayanları bildürdükden-ṣoñra zekāt 13. farż olanlarda zekāt nice farż olur anı bildürelüm bilgil ki biş devede bir ḳoyun virmek gerek yigirmi 14. biş deve olıncaya dek her biş devede bir ḳoyun vire igirmi biş deve olıcaḳ iki yaşına girmiş bir dişi 15. deve vire otuz altıya varınca otuz altı deve olıcaḳ üç yaşına girmiş bir dişi deve vire ḳırḳ altıya 16. varınca ḳırḳ altı olacaḳ dört yaşına girmiş bir dişi deve vire altmış bire varınca altmış bir olıcaḳ 17. biş yaşına girmiş bir dişi deve vire yetmiş altıya varınca

yetmiş altı olıcaḳ iki dişi deve her biri üç yaşına 18. girmiş vire ṭoḳsan bire varınca ṭoḳsan bir olıcaḳ dört yaşına girmiş iki dişi deve vire yüz yigirmiye 19. varınca yüz yigirmi deve olıcaḳ yine dört yaşına girmiş iki dişi deve vire andan-ṣoñra yüz yigirmi deve 20. üzerine artan devede biş devede bir ḳoyun vire yigirmi biş deve olıcaḳ iki yaşına girmiş bir dişi deve 21. vire otuza varınca otuz olıcaḳ ol yüz yigirmiyle yüz ya da olan otuz yüz elli olur pes yüz 22. ellide üç dişi develer vire dört yaşına girmiş andan-ṣoñra girü bu yüz elli üzerine biş artıcaḳ bir ḳoyun 23. vire yigirmi biş deve olunca iki yaşına girmiş bir dişi deve vire otuz altı deve olunca otuz altı deve 24. olıcaḳ üç yaşına girmiş bir dişi deve vire ḳırḳ altı olunca ḳırḳ altı deve olıcaḳ dört yaşına girmiş 25. bir dişi deve vire elli deve olınca elli deve olıcaḳ girü hemān dört yaşına girmiş bir dişi deve vire pes

46b

1. bu elli daḫı kim yüz elli daḫı üzerine artdı yüz elliye ḳatacaḳ iki yüz olur iki yüzde dört vire dörder 2. yaşrandan-ṣoñra bu iki yüz deve üzerine artıcaḳ biş devede bir ḳoyun vire bu iki yüz deve üzerine 3. artan deve yigirmi biş devede bir dişi deve vire ki iki yaşına girmiş ola otuz altı deve olunca otuz altı 4. deve olıcaḳ üç yaşar bir dişi deve vire ḳırḳ altı deve olunca ḳırḳ altı olıcaḳ dört yaşar bir dişi deve 5. vire elli deve olınca elli deve olıcaḳ girü dört yaşına girmiş bir dişi deve vire hemān ḳırḳ altı 6. devede virdüginleyin vire el-ḥāṣıl yüz elli deve üzerine artan devede daḫı her elli deve artdıḳca girü 7. eyle zekāt virür ḳaç elli deve gerekse artsun bundan-ṣoñra ṣıġır zekātın bildürelüm bilgil ki ḳara ṣıġır 8. ve ṣu ṣıġırı erkek dişi birdür zekāt virmekde bilgil ki otuz ṣıġırda iki yaşar bir ṭana virür gerekse 9. erkek gerekse dişi olsun ḳırḳ ṣıġır olunca ḳırḳ ṣıġır olıcaḳ bir ṣıġır virür kim üç yaşar ola eger ḳırḳ ṣıġır 10. üzerine artsa her ṣıġırı bahāya ṭuta ḳırḳ aḳçede bir aḳçe vire altmış ṣıġır olunca altmış ṣıġır olıcaḳ 11. iki ṣıġır virür ikişer yaşar ammā altmış ṣıġır üzerine artsa artan ṣıġır on olunca nesne virmeye artan-çün 12. on olıcaḳ mecmūʿı yetmiş ṣıġır olur ḳırḳ ṣıġır içün üç yaşar bir ṣıġır vire ve otuz ṣıġır içün iki yaşar 13. bir ṣıġır vire bundan-ṣoñra kim erte mecmūʿ ṣıġır ḳaç olursa ḥesāblaya her ḳırḳ ṣıġır içün üç yaşar bir ṣıġır vire 14. ve her otuz ṣıġır

içün iki yaşar bir ṣıġır vire bundan-ṣoñra ḳoyun zekātın bildürelüm bilgil ki ḳoyunda daḫı 15. ḳırḳ ḳoyun olmayınca zekāt olmaz hemān ḳırḳ ḳoyun olduġınlayın bir ḳoyun vire ḳoyun zekātında daḫı kiçi 16. erkek ve dişi ḥesābda birbirine ḳatılur ḳırḳ ḳoyundan yüz yigirmi ḳoyun olınca hemān bir ḳoyun virür 17. yüz yigirmi bir ḳoyun olıcaḳ iki ḳoyun virür iki yüz ḳoyun olınca iki yüz bir ḳoyun olıcaḳ üç ḳoyun 18. virür dört yüz ḳoyun olınca dört yüz ḳoyun olıcaḳ dört ḳoyun virür andan-ṣoñra dört ḳoyun 19. üzerine artıcaḳ yüz ḳoyun olmayınca nesne virmez yüz ḳoyun olıcaḳ bir ḳoyun virür andan-ṣoñra her yüz 20. ḳoyun artdıḳça her yüz ḳoyunda bir ḳoyun virür ne-deñlü çoḳ artarsa bundan-ṣoñra at zekātın bildürelüm 21. bilgil ki at binmek-çün olsa ya erkek ile dişi ḳarışup yürümese yāḫūd yıluñ çoġın otlamasa zekāt yoḳdur 22. ammā erkekle dişi ḳarışup yürüse ve yılıñ çoġın yābānda otlasa zekāt virmek lāzımdur pes eger anlaruñ 23. bahāsı on olursa dilerse her bir at-çün bir dīnār virsün dīnār didükleri ol aḳçedür kim bahāsı on 24. dirhem gümüşdür dilerse atları bahāya ṭuta her iki yüz dirhemde biş dirhem vire artuḳ gelürse ḳırḳ dirhem 25. irüşürse bir dirhem vire irüşmezse nesne virmeye eger erkek atlar başına yürüseler ve ḳışraḳlar daḫı başına

47a

1. yürüseler İmām Ebū Ḥanīfenüñ bir ḳavlince zekāt vācib olur dimiş ve bir sözünde vācib olmaz dimiş ammā İmām Ebū Yūsuf 2. ve İmām Muḥammed ḳatında atda hīç zekāt yoḳdur gerekse erkekle dişi ḳarışup yürüsün gerekse yürümesün eger yıl tamām 3. olmadan her nesnenüñ zekātın öñden virse dürüstdür birḳaç yıluñ zekātın öñ virmek daḫı dürüstdür ḫalāṣda 4. eydür bir kişinüñ iki yüz dirhem gümüşi olsa yigirmi biş dirhem gümüş virse biş yıllıḳ zekāt içün andan 5. ṣoñra ol iki yüz dirhem helāk olsa bir dirhem ḳalsa ol dirhemle biñ aḳçe ḳazansa ol biñ aḳçenüñ 6. üzerine bir yıl giçse zekāt virmeye anuñ-çün zīrā ol öñden virdügi yigirmi biş aḳçe bu ṣoñra bir aḳçeden ḳazanduġı 7. biñ aḳçe zekātı yirinedür ḳaçan bir kişinüñ iki yüz dirhem gümüşi ve yigirmi miṣḳāl alṭunı olsa zekāt-çün biş 8. dirhem gümüş virse daḫı yıl tamām olmadan gümüş helāk olsa ol virdügi gümüş alṭun yirine ṭurur zīrā 9. alṭun gümüş ikisi bir nesne gibidür ammā ḳoyun ṣıġır bir nesne gibi degül bir kişinüñ ḳırḳ ḳoyunı ve biş devesi

olsa yıl tamām 10. olmazdan öñden ḳoyun ḳırılsa devesi ḳalsa ol virdügi ḳoyun deve zekātına giçmez ama Kitāb-ı Nevādirde eyitmişdür 11. eger gümüş zekātın virse eyitse bu zekāt gümüş-çün olsun dise yıl tamām olmadan gümüş helāk olsa alṭun 12. ḳalsa ol virdügi gümüş alṭunuñ zekātı yirine ṭurur dimiş ammā biñ dirhem gümüşi olsa elinde yıl tamām olmadan 13. zekātın virse daḫı yıl tamām olmadan elinde ol gümüş helāk olsa ve bir kişi üzerinde alacaġı olsa biñ aḳçe virdügi 14. zekāt ol alacaġı aḳçe zekātı yirine ṭurur eger zekātın bir ayrıḳ şehrüñ yoḫsullarına virse mekrūhdur meger kim 15. ol yoḫsullar ḫışmı ola ya bu şehrdeki yoḫsul cāhil ola ol andıġı yoḫsullar ʿālim ola ya bu şehrüñ faḳīri 16. fāsıḳ ola ol şehrüñ faḳīri zāhid ola bir kişiye iki yüz dirhem gümüşden artuḳ virmek dürüstdür zekāt 17. borcı ödenür ve lākin mekrūhdur eger borçlu olsa ve borcın ödeyicek deñlü virse dürüstdür borcı 18. ne-deñlü çoḳ olursa olsun ammā dilese kim bir faḳīre vire zekātın zühdi ve ṭāʿati olduġ-çün eger yüz yüz 19. dirhem virse revādur el-ḥāṣıl iki dirhemden artuḳ bir kezde virmeye defʿa defʿa vire ne-deñlü çoḳ olup 20. virürse mekrūh olmaz ammā İmām Fudayl eyitmiş cānlu ṭavar zekātın daḫı kendü virmek yegdür bu zamānda zīrā 21. imāmlar zekātı alup yirine virmezler bir ẓālim biñ gücle cānlu cānverüñ zekātın alsa ṣaḥīḥ budur kim zekātı ödenür 22. eger kendü zekāt olduġına niyyet itdiyse eger gücle alsa ve zekāt diyü almasa ammā viren kişi zekātım-çün diyü niyyet 23. itse İmām Seraḫsī eydür ṣaḥīḥ budur kim ol ẓulmle alduḳları daḫı zekāt yirine giçer bir kişiye otuz aḳçe zekāt 24. farż olsa otuz aḳçe aġırı gümüş pāresi virse dürüstdür Ebū Ḥanīfe ḳatında egerçi ol gümüş pāresinüñ 25. bahāsı yigirmi aḳçe daḫı getürmezse ammā İmām Muḥammed ve Ebū Yūsuf ḳatında bahāsı berāber gerek egerçi aġırlıġı yigirmi biş

47b

1. aḳçe aġırı yoġsa daḫı pes bir kişi bir düzülmiş gümüş ya alṭun nesne-içün uvaḳ gümüş ya alṭun 2. virse aġırlıġı ol farż olan zekāt aġırlıġı deñlü olsa ammā bahāsı ol-ḳadar olmasa Ebū Ḥanīfe ḳatında 3. dürüstdür illā imāmeyn ḳatında dürüst degüldür eger bayramda oġlancıḳlara bayramlıḳ virse yāḫūd kimseye 4. muştuluḳ virse ya oġlanları üstādına hediyye virse zekāt niyyet itse dürüst olur ol virdügi kişiler 5. bāy

olmazsa ve üstādı daḫı ücretle ögretmezse ammā Tañrı ḳatında ḳabūl olıcaḳ ḫayr oldur kim aña dünyā ġarażından 6. bir ẕerre ġaraż ḳarışmaya ve bir yoḫsul kişide alacaġı olsa ol kişiye baġışlasa ve kendü mālınuñ zekātına niyyet 7. eylese dürüst olmaz yāḫūd ol kişideki māluñ zekātı ḳadarın ol kişiye baġışlasa kendü mālınuñ zekātına 8. niyyet eylese ol māluñ zekātı ödenür eger yoḫsula bir nesneyi virse ṣoñra zekātına niyyet eylese dürüstdür 9. eger virdügi nesne yoḫsul elinde ṭurursa ḫarāc itmediyse bilgil ki zekātda ve ʿöşrde ve orūc bayramında 10. virdükleri fiṭrenüñ ve neẕrde ve keffārede vācib olan nesnelerüñ bahāsın virmek dürüstdür ve ḥīle 11. idüp zekātı gidermek ve şüfʿayı gidermek İmām Muḥammed ḳatında mekrūhdur zīrā ḥīle müselmān olan kişinüñ 12. ḫulḳına lāyıḳ degüldür hem zekāt anuñ-çün farż olmışdur kim yoḫsullar anuñla dirileler ḥīle idüp virmeyecek ol 13. maḳṣūd ḥāṣıl olmaz faṣl bu faṣlda ʿöşri bildürevüz bilgil ki ʿöşr oldur kim ḥāṣılınuñ 14. onda birin virmekdür her nesne-kim ekerler batar onda birin virmek gerek eger ekmeden kendüsi batarsa anda 15. ʿöşr yoḳdur meger ki bir kişi bir nesneyi ḳoruyup bekleye ṣata meṡelā ḳamış ḳoruyup ṣatduḳları gibi pes 16. müselmān kişiye vācibdür kim taḫılın ve yemişin ve būstānun ve panbuġın ve kettānın ve zaʿferānın ḥesāblaya onda 17. birin çıḳara ne-deñlü az olursa imāma ya sulṭāna vire eger yirin ya bağın ya būstānın ḳoġayla ya ṭulābla 18. ṣu çeküp ṣuvarsa yigirmide birin vire ve ʿöşr alınan yirde ḳovan balından ʿöşr alalar ḫarāc alınur 19. yirde olan baldan nesne almayalar bilgil ki ʿöşr çıḳarmaḳda bir kişinüñ mülki olmaḳ şarṭ degüldür Muḫtaṣar-ı Muḥīṭde 20. eydür vaḳfıñ ḥāṣılınuñ ʿöşrün virmek gerek mükāteb olan ve delü olan kişi ve bāliġ olmaduḳ adam yirünüñ 21. ḥāṣılında daḫı onda birin çıḳarmaḳ gerek ammā ḫalāṣda eydür bāliġ olmayan kişi yirinden ya delü olan 22. kişi yirinden ya vaḳıf yirinden ḥāṣıl olanda ʿöşr yoḳdur dimiş girü ḳalan kitāblarda bu mes'ele muḫālifdür 23. meger ki ʿibādet maʿnāsını tercīḥ itmiş ola bu ʿöşrden virdügi ḥāṣılı ṣatmaġ-çün ḳosa üzerine bir yıl 24. giçse zekāt vācib olmaz ḳaçan ʿöşr alınur yiri icāreye virseler ya ʿāriyete virseler ya ortaḳlıġa 25. virseler ya bir kişi ol yiri güçle üssünden alsa issinüñ ṭanıḳı olsa yir kendü kendüñe ol yirden

48a

1. ḥāṣıl olanuñ ʿöşrün virmek yir üssi üzerinedür eger sulṭān ḫarācı yir üssine virse dürüstdür 2. Ebū Yūsuf ḳatında fetvā daḫı bunuñ üzerinedür eger yir issi ḫarāc virecek kişi olsa ḳāḍīler ve dānişmendler 3. gibi İmām Muḥammed ḳatında dürüst degüldür ve ikisi ḳatında daḫı ammā sulṭān ḳaçan ʿöşri yir üssinden dilemese 4. yir issi ṣadaḳa itse dürüstdür ammā sulṭān diledügünden-ṣoñra ṣadaḳa itse dürüst degüldür Muḥīṭde 5. eydür yir issi ʿöşri ve ḫarācı müsteḥaḳḳına virse imāma vardur kim ikileyin ala birḳaç yıl olsa ḫarāc 6. almasalar giçen-çün almaḳ yoḳdur Ebū Ḥanīfe ḳatında eger yirüñ ḥāṣılı biçilmeden helāk olsa ḫarāc vācib 7. olmaz ammā eger biçildükden-ṣoñra helāk olsa ḫarāc vācib olur eger girü alup ḥāṣılı irüşmege yaramazsa 8. her şehr kim imām kāfirden gücle alsa kāfirler müselmān olmasalar girü yirinde ḳosalar ol yir ḫarācı olur eger 9. ḫarācı ṣuyla ṣuvarlarsa ḫarācı ṣu şol ırmaḳlardur kim anı ʿAcemler ḳazdı Seyhun Ceyḥun Dicle ve Fırat 10. ırmaḳları gibi daḫı Ebū Yūsuf ḳatında her kāfir şehri kim ṣulḥ idüp aldılar daḫı ol ḳavim üzerine ḫarāc 11. ḳodılar ol yir daḫı ḫarācı olur ve şehr kim anı gücle aldılar daḫı ḳavmi müselmān oldı imām daḫı ʿöşr ya ḫarāc 12. virmege ḥükm itmeden imām muḫayyerdür gerekse ol yiri çeriye ulaşdırsın ʿöşri yir olsun gerekse 13. ḳavmin yirinde ḳosun yirlerinde ḳoduḳlarından-ṣoñra gerekse ʿöşr alsun ol yirlerden gerekse ḫarāc ḳosun 14. faṣl orūc bayramında virdükleri fiṭreyi bildürelüm bilgil ki her kişi kim müselmān ola ʿāḳil 15. bāliġ ola kendü ḥācetinden artuḳ iki yüz dirhem gümüşlük nesneye güci yitse vācib olur anuñ üzerine 16. bayram güni fecr doġduḳdan-ṣoñra kendü başından ve bāliġ olmamış yoḫsul oġlı ve ḳızı başından ve ḳulundan 17. ve ḫalāyıḳından ötürü minberinden ve kendüden olmış ḫalāyıḳ uşaġından ötürü vire eger bu didüklerümüz 18. ḳul ve ḫalāyıḳ kāfirse daḫı biş yüz yigirmi dirhem buġday yāḫūd biñ ḳırḳ dirhem arpa ya bunlaruñ bahāsın 19. vire namāz ḳılmazdan öñden virmek yegdür bu didügümüz fiṭreyi ṣoñra virmek daḫı dürüstdür ne 20. vaḳt gerekse virsün faṣl bu faṣlda ḥācılar bayramında itdükleri ḳurbānı bildürelüm bilgil 21. ki her kişi müselmān ola ʿāḳil ve bāliġ ola misāfir olmaya ḥācetinden artuḳ iki yüz dirhem gümüş ḳadarı 22. nesneye güci yete ḳurbān itmek vācibdür altı aylıḳdan giçmiş ḳuzı ya oġlak ḳurbān itmege yürür eger 23. semizce olup

yimege yararsa pes her kişi bir ḳuzı ya bir ḳoyun ḳurbān itmek gerek eger yedi kişi bir ṣıġır 24. ya bir deve boġazlasalar dürüstdür ammā her birinüñ naṣībi berāber gerek ol yedi kişiden birinüñ naṣībi artuḳ 25. olursa hīç birinüñ ḳurbānı dürüst olmaz eger ol yediden birinüñ murādı at almaḳ olsa hīç birinüñ

48b

1. ḳurbānı dürüst olmaz ḳurbān bayramı namāzından öñden boġazlayup üleşdirse dürüstdür ve ḳurbān etin kendü 2. yise içinden kimseye virmese dürüstdür zīrā ṣevāb ḳurbānı boġazlamaġla ḥāṣıl olur ammā üç baḫşında 3. bir baḫşın üleşdirmek sevgilüdür eger ḳamusın daḫı çoḳdur ṣevābı ve etin daḫı bāy kişiye ve yoḫsul kişiye virmek 4. daḫı dürüstdür faṣl bu faṣlda bir kişi maʿden bulsa ya gömüli nesne bulsa nice itmek gerek anı bildürelüm 5. bilgil ki ḳaçan bir kişi alṭun ya gümüş maʿdeni bulsa ya demir ya baḳır ya ḳalay ya ayrıḳ nesneler maʿdeni bulsa 6. ya yire gömülü māl bulsa eger bulduġı yir kimsenüñ mülki olursa ol bulduġı nesne yir üssinüñ olur yir üssi 7. oldur kim kāfirden alduḳları vaḳt her kim aldıysa yirüñ issi oldur ṣoñra elin degüldür eger kāfirden alan bulunmasa 8. andan öñden māluñ olanuñdur eger bir kimsenüñ mülki olmasa bişde birin ol ıḳlīmüñ pādişāhına vire 9. girü ḳalanın kendü ala eger yirde gömülü māl bulsa ve ol mālda müselmānlar ʿalāmeti olsa ṣaḳlamaḳ gerek ol 10. mālı ḳıġırtmaḳ gerek issi bulununca eger bulunmazsa issi anuñ cān-çün yoḫsullara üleşdirmek gerek faṣl 11. bu faṣlda zekāt ve orūc bayramında virdükleri fiṭreyi ve ʿöşri bir kişi ölüp ḳavmi ḳalmayup alduḳları 12. māl kim aña beytü'l- māl dirler ve ḫarācı ve kāfirleri urup alınan māluñ kim bişden birin begler alur ve kāfirlerden 13. ṣulḥ idüp alduḳları mālı kimlere virmek gerek ve ḳanḳısın beglere virmek ve imāmlara virmek gerek ve 14. kim üleşdire ve ḳanḳısını issi üleşdirmek dürüstdür anları bildürelüm bilgil ki zekātı yedi dürlü 15. kişiye virmek gerek birisi oldur kim hīç nesnesi olmaya ikincisi oldur kim borçlu ola ödeyicek 16. nesnesi olmaya üçüncisi oldur kim dāim ġazāya vara yoḫsul ola nesnesi olmaya ve ḳazanmaġa eli degmeye zīrā 17. Hidāyede eydür bizim ḳatımızda ġazāya varan bāy olursa virmeyeler dördüncüsi oldur kim bahāya kesilmiş 18. ḳul ola ödeyicek nesnesi olmaya bişincisi oldur kim mālından

ayrılmış ola elinde nesnesi olmaya ammā 19. eger ödünç alıcaḳ kişi bilürse ödünç ala vara yirinde ödeye vire altıncısı oldur kim kaʿbe farż 20. olmış ola nesnesi olmaya kaʿbeye varmaġa bu altı kişiye ol vaḳt dürüstdür kim yoḫsul olalar ve müselmān 21. olalar yoḫsul oldur kim ḥācetinden artuḳ iki yüz dirhem gümüşe güci yetmeye eger yoḫsul olan müselmān olan 22. bāliġ olmamış oġlan olursa-kim ʿāḳil ola kimseye aldanmaya kendüye aṣṣılu olan nesneyi bile zekāt virmek 23. dürüstdür yedincisi bu zekātı virecek kişilerüñ zekāt virmege virdükleri kişidür aña daḫı zaḥmet çeküp 24. cemʿ itdüg-çün cemʿ itdügi ḳadar vireler artuḳ virmeyeler nihāyide eydür ücretle dutsalar bir kişi ol 25. zekātı düşürmek-çün ne-ḳadar nesne virürlerse aña daḫı ol-ḳadar nesne vireler bāy daḫı olursa zīrā

49a

1. iş-çün virürler eger cemʿ idüp getüricek aḳçe helāk olsa nesne virmeyeler zekāt viren kişiler dilerlerse 2. zekātı bu altı bölügüñ her birine biraz virsünler ve dilerlerse bir bölügüne virsünler ancaḳ ammā Şāfiʿī ḳatında bir bölüge 3. virseler dürüst degüldür ḳamusına virmek gerek yitdügi ḳadar ve zekāt mālıyla mescid yapmaḳ ve ölüye kefen 4. ṣarmaḳ ve ḳul ṣatun alup āzād eylemek dürüst degüldür kendü oġlına ve daḫı oġlı oġlına ve atasına ve dedesine 5. ve ʿavretine ve ḳulına ve ḳaravaşına virmek dürüst degüldür daḫı zekātı Peyġāmberüñ aṣlına virmek dürüst degüldür 6. Peyġāmber aṣlı didügümüz ʿalā ve ʿabbās ve ʿāḳil ve ḥāriṯ oġlanlarıdur raḍiyallāhu ʿanhüm bunlaruñ 7. ḳullarına daḫı virmek dürüst degüldür bir kişiyi zekāta müsteḥaḳḳ ṣansa zekāt virse ṣoñra bilse kim bāymış 8. ya kāfirmiş ya atası eyimiş ya oġlı eyimiş ya Peyġāmber aṣlıymış girü almaya zīrā çünki evvelden bilmedi zekāta 9. müsteḥaḳḳ ṣandı virdi ol virmekle zekāt ödenür ammā eger kendü ḳulı ya kendü mükātebi olursa virdügi 10. zekātı girü ala ʿöşri ve fiṭreyi daḫı bu zekāt virdükleri kişilere vireler ḫalāṣda böyle buyurmışdur 11. ammā Hidāyede eydür zekātdan artuġın ḥarbi olmayan kāfirlerüñ yoḫsullarına virseler dürüstdür mecmaʿda 12. daḫı eydür fiṭre ḫarāc virür gavur yoḫsullarına virmek dürüstdür ammā Ebū Yūsuf ḳatında dürüst degüldür İmām 13. Züfer eydür zekāt daḫı kāfir yoḫsullarına virmek dürüstdür zīrā Tañrı Teʿālā

ṣadaḳa yoḫsullarıñdur didi 14. müselmān olmaḳ birle ḳaydetmedi ve ḥadīṯ birle ḳaydetmedi dir ammā bilgil ki mecmūʿ ṣadaḳaları müselmānlara 15. virmek yegdür ve müselmānlaruñ zāhidine daḫı virmek yegdür ve ʿālimine virmek yegdür ve ḳanāʿat idüp 16. riyāsı olmayana virmek daḫı yegdür Ḥaḳḳ Teʿālā Ḳurānda baʿżı ḫayruñ birine on ṯevāb didi baʿżı yirde birine 17. yedi yüz ṯevāb didi ve baʿżı yirde ṯevābınuñ çoḳluġınuñ ḥaddi bilinmez Tañrı Teʿālā bilür ancaḳ didi imdi 18. bu tefāvüt olduġı ol ṣadaḳa virdükleri kişilerüñ Tañrı Teʿālā ḥażretinde mertebeleri yüksek olduġıyladur 19. pes ṣadaḳayı iḫlāṣla viren ve Tañrı-çün viren oldur kim kendü göñlüne ḫoş gelene virmeye Tañrı Teʿālā 20. ʿibādetinde olup ve Tañrı Teʿālā ḳatında kerāmeti ve ʿizzeti olana vire maḳṣūdı ṯevāb ḥāṣıl olmaḳ ise ve şol 21. kāfirlerden alduḳları māluñ bişde birin kim alurlar daḫı şol māluña yābānda maʿden bulanlardan alurlar anı 22. üç bölüge vireler bir bölügi atası olmayan öksüzlerdür kim daḫı bāliġ olmamış ola ve bir bölük daḫı nesnesi olmayan 23. kişilerdür ve bir bölük daḫı yoḫsulluġından ötürü ġazāya varmaḳdan ḳalmışlardur ya ḥaccdan ḳalmış kişilerdür ve Peyġāmber 24. aṣlınuñ yoḫsulları daḫı bu üç bölükde biledür eger bu üç bölgede olursa ve bu üç bölge daḫı virdükleri 25. yoḫsulluġından ötrüdür ammā her birinüñ yoḫsulluġı bir dürlüdür ve şol māllar kim begler alur yir ḫarācından taġlīb

49b

1. kāfirlerinden ve daḫı kāfirler getürdügi armaġandan kim anı bekler kime göñli dilerse vire üleşdire ammā fesādına ḥaḳḳ yirlere 2. virmeye ve şol māl kim kāfirlerüñ kendüleründen alurlar baş ḫarācı diyü daḫı şol māl kim gavurlar ṣulḥ idüp virürler 3. daḫı şol māl kim bir kişi ölür ḳavmi ve ḫıṣmı ḳalmaz beytü'l- māl diyü alurlar ol māllar müselmānlar maṣlaḥat-çündür ol māl 4. birle uçlarda ḥiṣār varsa yaḳılmış ya derbendler ve seddler varsa yaḳılmış anları yapmaḳ gerek daḫı yaḳılmış köpriler ve 5. kārbānserāylar varsa yapmak gerek el-ḥāṣıl ol nesne-kim müselmānlar maṣlaḥatına gerekdür ol mālı aña ḫarc itmek gerekdür 6. andan ḳāḍīlere ve müderrislere ve bunlara ḫidmet idüp maṣlaḥatların bitürenlere virmek gerek zīrā bunlar daḫı 7. müselmānlaruñ dīnleri ve dünyāları maṣlaḥat-içündür daḫı varup kāfirle uġraşanlara ili yaġıdan ve

ḥarāmīden ṣaḳlayanlara 8. virmek gerek ammā bunlara daḫı şol deñlü virmek gerek kim kendüleri üzerinde yidürmege ve giydürmegi vācib olanlara 9. yetişeʿavretlerinüñ ve oġlanlarınuñ ve ḫidmetkārlarınuñ yimegi ve giymegi bunların üzerine vācibdür eger anlara yeticek 10. deñlü nesne virmezlerse anlaruñ yimegi ve giymegi ḫarc-çün ṣanʿat işleyüp nesne ḳazanmaḳ gerek bunlar ayrıḳ nesneye 11. meşġūl olıcaḳ müselmānlaruñ dīnleri maṣlaḥatı ḫarāb olur bozulur günāhı ol māl alup bunlara virmeyenler boynına 12. dur bu ḫarāc ve ḫums kāfirden alınan māl virecek yirleri Hidāye böyle bildürmişdür ve daḫı eyitmiş bizim zamānımızda 13. çeriye virecek mālı ḳāḍīlara ve müderrislere virmek gerek zīrā Tañrı Teʿālānuñ yardımı birle müselmānlıḳ ġālib 14. olup yeñen olmışdur kāfirler üzerine ili anlardan ṣaḳlamaġa ṭonlıḳ virüp çeri ṭutmaḳ ḥācet degüldür bu ḳāḍīlardan 15. ve müderrislerden ve sipāhīlerden her kim ṭonlıġın almadan olsa giçmiş ṭonlıġın almaḳ vācib degül mīrāṯın yiyenler daʿvā 16. idüp alamazlar zīrā baḫşişdür ücret degüldür eger imāmlıġ-çün ya mü’eẕẕinlik-çün ya ḳāḍīlıġ-çün ya müderrislik-çün 17. nesne alsa eger şarṭ idüp alursa yaʿnī şarṭ itmek budur kim işbu ḳadar nesne eger baña virürseñüz bu nesneyi 18. iderün eger virmezseñüz itmezün dise ol aldugı nesne ḥelāl olmaz eger öyle dimeyüp imāmetliḳ ya 19. ḳāḍīlıḳ ya müderrislik iderse ḫalḳ nesnesi yoġduġın bilüp vaḳt vaḳt düşürüp virürlerse ya bir kişi 20. bir köy ya bir yir vaḳf iderse birḳaç aḳçe vaẓīfe iderse ḥelāldür zīrā bunlar kesb ehli degül iş işleyüp nesne 21. ḳazanmazlar bunlaruñ rızḳı şol didügümüz aḳçelerden virilse gerek eger begler ẓulm idüp virmezlerse bunuñ 22. gibi nesneden yimege muḥtāc olurlar pes ol żarūretden ötürü yimek ḥelāl olur ammā ṣoñra ʿālimler 23. şerīʿat ʿilmin itmek-içün imāmetliḳ ve mü’eẕẕinlik itmek-çün ḳul idüp nesne almaḳ dürüstdür dimişler zīrā 24. görmişler kim nesne almadan kimse ʿilm ögretmez ve nesne almadan imāmlıḳ ve mü’eẕẕinlik itmezler öyle olıcaḳ İslām 25. erkānı ve dīn yolı ḫarāb olur pes bu sebebden eyitmişler dīn yolı ḫarāb olmaḳdan bu bidʿatı revā görmek

50a

1. ziyānı azdur diyü fetvā virmişlerdür dürüstdür diyü ammā zāhidliḳ oldur kim bunuñ gibi nesneyi daḫı almayalar bir ṣanʿat 2. işleye kim bu ʿibādetleri yirine getürmekde

mānīʿ olmaya ol işden ala giren nesneyle bārına ḳanāʿat eyleye yāḫūd iş 3. daḫı işlemeye tevekkül eyleyüp otura Ḥaḳḳ Teʿālā Ḳurānda buyurmışdur ḳullarımuñ rızḳın aluptıda virürün didi her kim tevekkül 4. eyleye baña inana ben aña yeterin ḳamu ḥācetin sebebsiz zaḥmetsiz virürüm yirine getürürüm didi pes Tañrıya tevekkül 5. idenüñ rızḳın Ḥaḳḳ Teʿālā ṣınmadūġı yirden virür bu ulu maḳāmdur Tañrı Teʿālānuñ dostları maḳāmıdur bu maḳāmı 6. devleti ve saʿādeti olan kişiler ister dīni ve iʿtiḳādı żaʿīf olan kişiler ḳorḳar ḳaçan bir sebeb işlemeyince rızḳ 7. ḥāṣıl olmaz ṣanur şeyṭān nefs vehmin ġālib iḫlāṣ birle ḳabūl ide altıncı bāb orūc ḥükmin bildürevüz 8. bilgil kim ḫalāṣda eydür ay göricek yirde bulut ya tütün olsa ya tuz olsa bir kişi ramażān ayın görüp 9. ḳāḍī ḳatında gelse ṭanıḳlıḳ virse ḳāḍī ol kişinüñ ṭanıḳlığın ḳabūl ide ḳaçan ol kişi müselmānsa ve namāz 10. ḳılursa ve yalan söylemekden ve ulu günāhlardan ṣaḳınursa ve bāliġ olmışsa ve delü olmasa gerekse ol kişi 11. āzād olsun gerekse ḳul olsun ve gerekse er olsun gerekse ʿavret olsun Ebū Ḥanīfenüñ rivāyetinde 12. eger ḳaẕf içün ḥadd urulmış kişi olursa ṭanıḳlığı ḳabūl olmaz İmām Ṭaḥāvī ḳatında ṭanıḳlıġ viren kişi 13. ulu günāhlardan ṣaḳınur kişi idügin bilinmezse daḫı ṭanıḳlığı dürüstdür eger bu didigümüzleyin bir müselmān kişi 14. ṭanıḳlıḳ virüp iderse kim falān şehrde geldiler ḳāḍī ḳatında ṭanıḳlıḳ virdiler orūc ayın gördüklerüne ḳāḍī 15. dürüst ṭutdı dirse ol ṭanıḳlıḳ birle ḳāḍī ḥükm itmek gerek orūc ṭutalar ammā şevvāl ayında iki er kişi 16. ya bir er iki ʿavret gerek bilgil ki bir kişi orūc ayın görse ḳāḍī ḳatında ṭanıḳlıḳ virse ḳāḍī anuñ ṭanıḳlığın 17. ṭutmasa kendü daḫı ol gün yise küffāra vācib olmaz girü ödemek gerek ancaḳ bu didügümüz ayı görecek yir açuḳ 18. olmayıcaḳdur ammā eger ay görecek yir açuḳ olursa bir kişi ṭanıḳlıġ giçmez orūc ayında daḫı bayram ayında şol 19. ḳadar kişi gerekdür kim ḳāḍī anlaruñ yalan söz üzerine ittifāḳ itdüklerin maḥal göre ammā Ṭaḥāvī ve Beḳkalī eydür 20. bir kişi şehrden olmasa ya evi bir yüksek yirde olsa gelse ṭanıḳlıḳ virse ol bir kişinüñ sözün ḳāḍī ḳabūl 21. ide ammā ẓāhir meẕhebde şehrden ṭaşra olanuñ daḫı ṭanıḳlığı dürüst degüldür çoḳ cemāʿat olmayınca kim ḳāḍī anlaruñ 22. yalan söyledügin maḥal göre bir kişi ṣu ḳaḳdan giderken görse orūc ayını ṭanıḳlıḳ virse ve ol şehrde 23. ḳāḍī ve ḥākim olmasa ol kişinüñ söziyle orūc ṭutulur

eger müselmān kişi olursa eger bayram ayın görse iki 24. müselmān kişi ṭanıḳlıḳ virse bayram itmeklik dürüstdür ḫalḳ anlaruñ söziyle bu ṭanıḳlıḳda daʿvā idüp ṭanıḳlıḳ 25. virürün dimek şarṭ degüldür küçük bayram ayı daḫı ẓāhir meẕhebde ulu bayram ay gibidür ḥükmde ammā Ebū Ḥanīfeden

50b

1. rivāyetdür Nevādirde eydür orūc ay ḥükmi gibidür ḳaçan bir kişi ṭanıḳlığıyla orūc ṭutsalar otuz gün olsa 2. ay görmeseler bir gün daḫı ṭutalar ve eger iki kişi ṭanıḳlığıyla ṭutdılarsa otuz gün olıcaḳ bayram eyleyeler 3. bir şehrde ay görünecek bir ayrıḳ şehrde daḫı bayram eyleyeler ṣaḥīḥ budur kim ay gözedicek yirüñ yüksekligine 4. alçaḳlığına iʿtibār itmeyeler eger imām yalñuz orūc ayın görse ḫalḳa orūc ṭutuñ dimeye ammā kendü ṭuta 5. ammā bayram görse baʿżılar eydür gizlice yiye ve baʿżılar eydür āşkāre yiye ve baʿżılar eydür orūca niyyet 6. itmeye eger yirse keffāresi yoḳdur ḳamu ʿālimler ḳatında ḳaçan ayuñ yigirmi ṭoḳuzıncı güni ṭanıḳlıḳ virseler kim 7. ay orūc ṭutduḳları günden bir gün öñden görmişler diyü ṭanıḳlıḳların ḳāḍī ḳabūl itmeye anuñ-çün kim gördükleri 8. vaḳtüñ ertesi gelüp dimek vācibdür itmediler ammā görenler ol yirden olmayup ayrıḳ yirden olurlarsa 9. ṭanıḳlıḳları giçer eger orūc ayın o yıldan öñden ya ṣoñra görseler ṣaḥīḥ budur kim ol ay gelicek gicedendür 10. ol gün orūc ṭutmayalar eger āḫir gününde şevvāl ayın görseler zevālden öñden ya ṣoñra yimeyeler eger ol güni 11. şevvālden ṣanup yirse keffāra vācib olmaz bunları bildürdükden-ṣoñra orūc nedür nice idicek dürüst 12. olmaz ve nice idicek mekrūh olur anı bildürelüm bilgil ki orūc oldur kim her kişi bāliġ olmış ola ve 13. müselmān ola eger ʿavretse ṭūn görmemiş ola ve oġlan ṭoġurmış olmaya orūc ayınuñ ḳamusında delü 14. olmaya orūc ṭutmaġa niyyet idüp yimekden ve içmekden ve yaḳınlıḳ itmekden erte yiri arḳurısına aġrıduḳdan 15. ṣoñra gün batıncaya degin yıġlına niyyet itmek budur kim ide erte orūc ṭutacaġına göñlünde ḳaṣd eyleye 16. diliyle daḫı ide erte orūc ṭutarım dise daḫı yegdür ramażān orūcı daḫı dimezse dürüstdür ramażān 17. orūcı olur eger dirse niyyet itdim erte ramażān orūcın ṭutmaġa daḫı yegdür ḳaçan niyyet neydügin 18. bilseñ ḳanḳı orūclarda olsun giceden niyyet gerek elbetde dimeyasın pes ḳanḳı orūcda giceden niyyet 19.

itmek gerek ve ḳanḳı orūcda gündüzün daḫı niyyet itmek dürüstdür anı bildürelüm bilgil ki ramażān orūcunda 20. ve daḫı şol orūcda kim bir kişi ol güni ya ol ayı bellü niyyet itdi orūc ṭutmaġa neẕr idüben meṣelā eyitdi-kim 21. āẕīne güni orūc ṭutmaḳ benim üzerime neẕr olsun dise yāḫūd eyitdi-kim receb ayın orūc ṭutmaḳ benim üzerime 22. neẕr olsun dise ve daḫı nāfile orūcda gice niyyet iderse yāḫūd gündüz niyyet iderse ḳaba ḳuşluġa 23. degin dürüstdür ammā gice niyyet itmek yegdür bu üç orūcda daḫı ammā biş orūc var kim giceden niyyet itmek 24. gerek gündüzün niyyet itse dürüst degüldür birisi ḳażāya ḳalmış orūcın ödemekdür ve birisi kefāre içün 25. ṭutduġı orūcdur ve kefāre orūcı dört yirdedür birisi oldur kim ramażānda orūcın yidüg-çün ṭutar

51a

1. ve birisi daḫı oldur kim andan ṣıdġ-çün ṭutar ve birisi oldur kim ʿavretin anasına ya kendü almaġa dürüst 2. olmaduġı ḫışmına beñzetdig-çün ṭutar meṣelā ʿavretine eydürsin anamsın ya dayizemsin ya anama beñzersin 3. dir ya dayizeme beñzersin dir ve birisi oldur kim ḫaṭāyla adam öldürdüg-çün ṭutar ve ol gündüz niyyet itmek 4. dürüst olmayan orūcuñ birisi oldur kim ide baña üç gün ya bir ay orūc neẕr olsun diye ammā ayın 5. ve günün bellü itmeye ve birisi daḫı oldur kim kaʿbeye giderken iḥrām baġlanduḳdan-ṣoñra av cānavarların öldürecek 6. vācib olan orūcdur ve birisi ʿumreyle ḥaccı bile işleyecek vācib olan orūcdur bundan-ṣoñra keffāra 7. ne vaḳt vācib olur anı bildürelüm bilgil ki ramażān orūcına niyyet itse orūc farż olan kişi daḫı 8. ḳaṣdla ḳarın ṭoyuracaḳ ya ḫastalıġına aṣṣı idicek nesne yiye ya nesne içse ya ʿavrete veyā oġlına 9. şol sünnet itdükleri yire degin duḫūl itdürse yāḫūd ḥacāmat itdürse yāḫūd gözüne sürme ḳoysa 10. daḫı orūcı ṣındı ṣansa yise ol kişiye kefāre vācib olur ammā bilgil kim yaḳınlıḳ idene ve idilene daḫı 11. kefāre vācib olur eger güçle olmazsa ḳaçan bir kişiye yaḳınlıḳ it yoḳsa seni öldürürüz diseler 12. ya bir ʿużvuñ keserüz diseler ol-daḫı bilse kim itmezse ol didüklerin iderler yaḳınlıḳ itse orūcı 13. ṣınar ammā kefāre vācib olmaz ʿavrete ya oġlana girü böyle it diseler ya ṭutsalar güçle itseler 14. ya uyurken itseler orūcı ṣınar ammā keffāre vācib olmaz bundan-ṣoñra bilgil ki bu yimekde içmekde

tafṣīl 15. çoḳdur ammā birazın bildürelüm ḫalāṣda eydür ḳaçan bir kişi yiyecegi aġzında çiyneyü ṭururken yāḫūd 16. uyusa aġzında çiynenmiş nesne ḳalsa daḫı bilse kim erte olmuşdur çıḳarup aġzından bıraḳmaḳ gerek 17. eger yuṭarsa keffāre vācib olur eger murdār olmış nesne etin yise eger ḳoḳmış ve ḳurt düşmiş olsa 18. keffāre vācib olmaz eger ḳoḳmamış olsa kefāre vācib olur eger çig et yise keffāre vācib olur 19. eger yoġrılmış ḫamīr yise kefāre vācib olmaz eger ḳuru un yise Ebū Yūsuf ḳatında keffāre vācib olmaz İmām 20. Muḥammed ḳatında keffāre vācib olur ammā buġday ya arpa yise kefāre vācib olur zīrā bunları yirler 21. ġıdādur ve adam ḳarnın ṭoyurur eger ṭaş ya aġaç pāresi ya ṭopraḳ yise kefāre vācib olmaz eger ayrışmamış 22. yemiş yise yāḫūd yaş ḳoz ḳābın yise ya ḳozı ya fındıḳı ya bādāmı ḳabıyla yuṭsa kefāre vācib 23. olmaz imdi bilgil ki bunlarda kefāre olmaduġı anuñ-çündür kim bunları kişi ḳarnın ṭoyurmaġ-çün ya ḫastalığına 24. kefāre olmaġ-çün yimez pes eger bir kişi ṭopraḳ yise kim anı ṣayru kişiye yidürürler ṭīn armanı gibi ve ṭīn 25. maḥḳūm gibi ya bir aġaç pāresi ola kim anı ṣayru kişiye yidürürler aṣṣı itmek-çün ṣandal aġacı ve ʿūd aġacı gibi yapraḳ

51b

1. ya çiçek olsa sināmekī ve yapraġı gibi ve gül ve nīlüfer ve benefşe çiçegi gibi pes bunları yise hem 2. ḳażā ve hem kefāre vācib olur ammā şol yirlerde kim keffāre vācib olmaz orūc ṣınar gününe gün ödemek 3. gerek bilgil kim orūcda vācib olan kefāre oldur kim eger güci yeterse bir ḳul āzād eyleye eger ol ḳul 4. kāfir olursa ya mükāteb olup hīç nesnesin ödememiş olursa daḫı dürüstdür ammā eger iki eli ya iki ayaġı 5. ya iki elinüñ baş barmaġı kesik olursa ya gözsüz olursa ya yıluñ çoġında delü olursa dürüst olmaz 6. eger bir eli ya bir barmaġı ya bir ṣāġ eli ve ṣol ayaġı kesik olursa ya ṣaġır olursa ya ḫādim olursa ya iki 7. ḳulaġı kesik olursa dürüstdür anı kefāret-çün āzād eylemek eger ḳul āzād eylemege güci yetmezse altmış 8. miskīnüñ ḳarnın ṭoyura iki nevbet ya bir miskīni yüz yigirmi kez ṭoyura yāḫūd altmış miskīnüñ her birine biş 9. yüz yigirmi dirhem aġrı buġday ya buġdayı unı vire ya biñ ḳırḳ dirhem arpa vire eger bunlaruñ bahāsını daḫı 10. virürse dürüstdür ẓıhār keffāresi daḫı bu düzendür ammā and ṣanmaḳ keffāresi oldur kim dilerse bir ḳul 11. āzād eyleye ve dilerse on

miskīnüñ ʿavretin örtecek deñlü giyecek vire eger cemīʿ aʿżāsın örtecek deñlü 12. ṭon giyürse daḫı yegdür ve dilerse on miskīn ṭoyura iki nevbet yāḫūd şol beyān itdügümüzleyin 13. arpa buġday vire yāḫūd bahāsın vire eger bu üç birin itmege güci yetmese üç gün birbiri ardınca 14. orūc ṭuta bundan-ṣoñra bilgil ki ḫaṭāyla adam öldüren keffāresi bunlara muḫālifdür zīrā anda müselmān 15. ḳul āzād eylemek gerek kāfir ḳul āzād eylemek dürüst degül eger iki müselmān ḳula güci yetmezse iki ay 16. birbiri ardınca orūc ṭuta bundan-ṣoñra bilgil ki eger bu iki ayuñ ortasında ramażān orūcı gelürse ya 17. bayram güni olursa ya ḳurbān bayramından-ṣoñra üç gün olursa-kim bunlarda daḫı orūc ṭutmaḳ dürüst degül 18. yimek gerek pes üleşdirü dutmaḳ olmaz ammā eger aralığında ʿavret ḥayż görse yise üleşdirü dutmaġa 19. mānīʿ olmaz ammā eger ol and ṣanıcaḳ ṭutduġı üç gün arasında ḥayż olsa ikileyin ṭutmaḳ gerek zīrā 20. anda ḥerc olmaz bundan-ṣoñra bilgil ki şol nesneler kim orūcı ṣındırır gününe gün ṭutmaḳ gerek ammā 21. kefāre vācib olmayan anı bildürelüm bilgil ki ḳaçan bir kişi sefere gitse sefer oldur kim üç günlük yola 22. gitmege ḳaṣd ide ve daḫı ol muḳīm olduġı yirüñ ʿimāretlerinden giçe gide ve yāḫūd ṣayru olsa yāḫūd bir 23. iş işlerken bu gelse kim eger ṣu içmezse olur ya bir rence uġrar yiye girü ödeye ammā bilmek gerek kim bu 24. işledügi iş iletüpde kendüye işlemek vācib olan iş gerek şol ḳul efendisine işledigi gibi ya ücretle 25. ṭutulmış kişi yāḫūd ona nesnecik ḳazanmaġ-çün işledigi iş gibi olsa ḫalāṣda eydür ḳaçan bir ḳaravaş aş

52a

1. pişirürken ya itmek eylerken buñalsa bilse-kim eger bir nesne yimezse ya ṣu içmezse helāk olur ya rencūr olur yise 2. ya içse kefāre vācib olmaz bir kişinüñ ʿavreti daḫı buñalsa işlerken yise kefāre vācib olmaz ḳaçan begler 3. güçle bir iş işlemege sürseler adamlar ol işi işlerken buñalsalar yiseler gerek kim anlara daḫı kefāre vācib 4. olmaya andan-ṣoñra bilgil ki ṣayrulıġuñ baʿżısına açlıḳ ziyān ider ve baʿżısına ziyān itmez anı daḫı bilmek gerek 5. eger yimemek ziyān itmez ṣayrulığında yise keffāre vācib olur ḫalāṣda eydür ḳaçan bir kişi ḳorḳsa orūc dutacaḳ 6. gözüm aġrısı arta dise ya istimāʿm ḳatı ṭuta dise yimek dürüstdür bu ḳorḳduġı kendü ictihādı birle olsa 7. yāḫūd bir

müselmān ḥekīm sözi birle olsa bir kişi işitme bir gün ṭutsa bir gün ḳoysa ṭutacaġı gün olıcaḳ ṭutar 8. ṣansa yise nāgāh ol gün ṭutmasa aña kefāre vācib olur eger bir kişi bellü bilse kim yiyecek ṣayru ulu yāḫūd 9. ṣayrulıġı artar yiye mecmūʿda eydür ṣayrulıġım artar diyü ḳorḳsa yimek dürüstdür ammā Ebū Ḥanīfe ḳatında ammā İmām Ebū 10. Yūsuf ve Muḥammed ḳatında şol deñlü żaʿīf olsa-kim orūc ṭutıcaḳ namāzı uru ṭururken ḳılmaġa ḳādir olmaz yimek 11. dürüstdür eger ṣayrulıġı artacaġın bilmese müselmān ḥekīmlerine su'āl ide eger su'āl idicek kişi bulmasa ve orūc 12. dutacaḳ ziyān ider mi itmez mi bilmese bir aġaç pāresin ya bir kāġıd ya bir ṭaş pāresin yuṭa andan yiye ammā eger 13. ṭaşı ya bu kāġıdı yaramaz iş işlemek-çün yuṭsa kefāret vācib olur bilgil ki sefere giden kişi gerekse 14. zaḥmet çeksün gerekse çekmesün yimek dürüstdür ḳaçan bir kişi kendü orūcın ṣındırmaġa ḳaṣd itmeden orūcı 15. ṣınsa şunuñ gibi kim aġzına ṣu virmek istese ya ṣuya girmek istese daḫı ṣu boġazından içerü gitse 16. añsız da ya güçle orūcın yidürseler ya iḥtiḳān itseler ya bozandan bir nesne ṭamzırsalar ya ḳarnına veyā depesine 17. yaḳu yaḳsalar daḫı içine nesne çekse ol yaḳudan orūcı ṣınar zīrā her nesne-kim kişinüñ başı içine giçe ya 18. ḳarnına geçe gerekse aşaġadan geçsün gerekse yuḳarudan ḳamu imāmlar ḳatında orūcı ṣınar ḫalāṣda eydür eger 19. ṣu yolından nesne ṭamzırsalar varsa içine gitse Ebū Ḥanīfe ḳatında orūcı ṣınmaz Ebū Yūsuf ḳatında orūcı 20. ṣınar ammā ʿavretler öñlerinden iḥtiḳān itseler ṣaḥīḥ budur kim ḳamu imāmlar ḳatında orūcı ṣınar bir kişi ḳuṣsa 21. ama aġız ṭolusı ya kendü ḳaṣdla öksürse göñli bulansa ḳuṣsa ṣınmaz ammā aġzı ṭolu gelen girü gitse ḳaṣd 22. itmeden İmām Muḥammed ḳatında orūcı ṣınmaz İmām Ebū Yūsufuñ bir ḳavlince ṣınar ḫalāṣda eydür İmām Muḥammedüñ 23. sözi ṣaḥīḥdür eger aġzı ṭolu olmasa bu ḳaṣd itmeden ḳuṣduġı ammā kendü ḳaṣdla yuṭsa İmām Muḥammed ḳatında 24. orūcı ṣınar zīrā nesne yimiş gibi olur Ebū Yūsuf ḳatında ṣınmaz ammā bir ḳavlince ṣınar aġzı ṭolu ḳuṣsa 25. ḳaṣdla orūcı ṣınar ammā keffāre vācib olmaz zīrā yimek ṣūreti olmaz eger bir kişi unudup yise ya içse ya yaḳınlıḳ

52b

1. itse orūcı ṣınmaz ammā ṣındı ṣansa yise orūcı ṣınar ammā kefāre vācib olmaz eger erte olmamış ṣansa yise 2. görse-kim erte olmış ya gündüz niyyet itdükden-ṣoñra yise girü ödemek vācib olur kefāre vācib olmaz eger bilmezse 3. aḫṣam oldı mı olmadı mı yigrek oldur kim bellü bilmeyince yimeye eger yise görse-kim aḫṣam olmamış orūcı ṣınar 4. bir kişi orūcın yise ḳaṣdla daḫı ṣayru olsa ya ʿavret orūcın yise andan-ṣoñra ḥayż görse keffāre vācib 5. olmaz eger orūcın yise daḫı ikileyin güçle yidürseler ya kendüsi sefere gitse keffāre virmek gerek bir kişi 6. sefere gitse daḫı bir nesne unutsa eve almaġa gelse evde yimek yise kefāre virmek gerek eger bir kişi kendü 7. ḳaṣd itmeden ḳuṣsa ya ṣuya girse ya gündüzün dişi azsa ya ḥacāmat itse ya ġıybet söylese ya misvāk 8. itse aġzına ve orūcı ṣındı ṣansa ḳaṣdla yise kefāre virmek gerek İmām Muḥammed eydür bir ʿālime ṣorsa 9. ol ʿālim orūcuñ ṣınar dise ol-daḫı yise kefāre vācib olmaz eger bir kişi ḥayvāna cimāʿ itse şehveti gelmese daḫı 10. yise eger ṣınmaduġın bilmezse kefāre vācib olur eger bir kimseyi ṭutsa ya öpse daḫı şehveti gelse keffāre 11. vācib olmaz eger ʿavretler birbiri üzerine çıḳsa er adam gibi daḫı şehvetleri gelse orūcları ṣınar kefāre vācib 12. olmaz eger yaḳınlıḳ idiyororken görse-kim erte olmaġa yaḳın olmış kendüzün çekse daḫı fi'l- ḥāl erte olsa andan 13. ṣoñra şehveti gelse orūcı ṣınmaz eger kendüzün çekmese daḫı şehveti gelse ḥāl bu olsa-kim erte olmışdur baʿżılar 14. eydür eger depretdiyse kefāre vācib olur eger ḥayvāna cimāʿ itse şehveti gelmeyince orūcı ṣınmaz ʿavret ḥayż görse 15. ya oġlan ṭoġursa orūcın yiye ve namāzın ḳılmaya pāk olduḳdan-ṣoñra orūcın ödeye ammā namāzın ödemeye zīrā 16. namāzı ödemekde ḥāric olur ḳatı incinür bundan-ṣoñra orūcı ṣınmayan nesneleri bildürelüm bilgil ki unudup 17. yimek ya içmek ya yaḳınlıḳ itmek orūcı ṣınmaz eger uyusa dişi azsa ya bir nesneye baḳup imrense şehveti gelse 18. ya başına yaġ devretse ya gözüne sürme ḳoysa ya kimseyle uyansa ya öpse ya ġıybet söylese ya kendü 19. ḳaṣd itmeden aġız ṭolusı ḳuṣsa ya erte olsa pāk bulunmasa ya ḳulaġı delügünden ṣu gitse yayḳanurken ya nesne 20. ṭamzırsa ḳulaġına ya burnından ve boġazından içerü tuz gitse ya tütün ya siñek gitse ya orūcı ṣınmaz ammā 21. boġazına yaġmur ya ḳar gitse ṣaḥīḥ budur kim orūcı ṣınar ammā baʿżılar eydür eger seferde yise ṣınmaz dir

zīrā ṭaşra 22. olan kişi aġzın yaġmurdan şaḳlamaḳ ḳatı zaḥmetdür dir ammā bilgil ki yaġmur ṭamlası aġzına girse daḫı aġzı yanına 23. ḳarışsa ṭadın ṭuymadan boġazından içerü gitse orūcı şınmaz eger dişi arasındaġı nesneyi çıḳarsa aġzından 24. ṭaşra çıḳarmadan yuṭsa orūcı şınmaz eger noḫūd ḳadarı yoḳsa ammā eger eliyle alsa ṭaşra çıḳarsa aġzından 25. daḫı girü yuṭsa orūcı şınar egerçi noḫūd ḳadarı daḫı yoḳsa ḫalāşda eydür bir kişi ṭahāret alurken barmaġı

53a

1. içerü girse orūcı şınar imdi şāyed ṭahāretde şanduġı içerü şu gitdig-çün ola ve illā bu iki söz birbirine 2. muḫālif olur ammā ḳıyās oldur-kim ḳurı şoḳıcaḳ bir barmaġın orūc şınmaya eger Şāfiʿī olursa kim bir ucı 3. ṭaşra ola orūcı şınmaz eger iplige düzülmiş nesneyi yuṭsa bir ucı elinde olsa çekse girü çıḳarsa orūcı 4. şınmaz eger dişi ḳanasa aġzı yarına ḳarışsa içerü gitse eger ḳanı çoḳsa-kim tükürügi ḳızıl ola orūcı şınar eger aġzı 5. yarı çoḳ olursa-kim ḳızarmaya ammā şarıca ola orūcı şınmaz eger ayrıḳ kişinüñ aġzı yarı boġazından içerü 6. gitse orūcı şınar kefāre daḫı vācib olur yüklü ʿavret ya oġlan emziren ʿavret ḳorḳsa oġlanına ya kendüye 7. bir renc ya zaḥmet uġraya dise yise keffāre vācib olmaz bundan-şoñra orūcı mekrūh idenleri bildürelüm bilgil ki 8. orūcda nesne ṭatmaḳ mekrūhdur ammā ʿavret erinden ḳorḳup ya ḫalāyıḳ efendisinden ḳorḳup ṭadarsa 9. mekrūh olmaz yāḫūd ʿavret oġlancaġız süde ṭoyurmasa ayrıḳ yidüricek ya içüricek nesne bulmasa bir 10. nesnecik çiynese yidürse mekrūh olmaz ammā şaḳınmaḳ gerek kim çiynerken boġazından içerü ṭadı gitmeye eger ṭadı 11. giderse orūcı şınar nefesi żaʿīf olmayan kişi müştehā adam öpmek ya çiynenmedik şaḳız çiynemek mekrūhdur baʿżılar 12. eydür çiynenmiş şaḳız yaḳar şaḳız olıcaḳ orūcı żarr u şekk güni orūc ṭutmaḳ mekrūhdur nāfile orūcına niyyet 13. itmek mekrūhdur eger itse erte orūc ṭutarım eger ramażānsa ramażāndan olsun ramażān degülse nāfile olsun 14. ya borcum var anuñ-çün olsun dise mekrūh olur ḥacca varan kişi ʿarefe güni ya ʿarefenüñ öñündeki güni 15. nāfile orūc ṭutmaḳ mekrūhdur zīrā ol günlerde olan ḥacc işlerin işlemege ṭāḳati olmaz ḥerc olur seferde 16. olup zaḥmet çeküp incinüp ṭutmaḳ mekrūhdur ramażāndan-şoñra şevvāl ayında ṭutduḳları altı güni üleşdiri 17.

ṭutmaḳ mekrūhdur zīrā enṣārī orūcına döner baʿżılar ḳatında mekrūh degüldür çünki iḫtilāf oldı 18. pes üleşdirü ṭutmaḳ yegdür ʿāşūra orūcı kim muḥarrem ayınuñ onuncı günidür yigrek oldur kim anı yalñuz 19. ṭutmaya bir gün öñden ya bir gün-ṣoñra bile ṭuta dāim orūc ṭutan kişiler bayram günlerin ve daḫı küçük bayramdan 20. ṣoñra üç gün daḫı bile ṭutmaḳ mekrūhdur ve yalñuz cumʿa güni orūc ṭutmaḳ mekrūhdur her ayuñ on 21. üçün ve on dördün ve on bişün orūc ṭutmaḳ sevgilüdür baʿżılar eyitmişler mekrūhdur misvākı ışladup 22. aġzın misvāk itmek Ebū Yūsuf ḳatında mekrūhdur abdest alup olmayıcaḳ ammā İmām Ebū Ḥanīfe ve İmām 23. Muḥammed ḳatında mekrūh degüldür ne vaḳt gerekse olsun eger bir kişi ḳocalsa ya ḳarışsa orūc ṭutmaġa güci 24. yetmese yiye her gün içün fidye vire fidye oldur kim her gün içün biş yüz yigirmi dirhem buġday ya biñ 25. ḳırḳ dirhem arpa virmek gerek yāḫūd bahāsın virmek gerek miskīnlere eger fidye virdükden-ṣoñra mizācı

53b

1. ḳuvvetlenüp orūc ṭutmaġa güci yeterse girü ol fidye virdükleri orūcları ödemek gerek daḫı ḫasta 2. olup yiyen ya misāfir olup yiyen orūcun ödemeden ölse eger ṣayrulığında ya seferde ölürse ödemek 3. vācib olmaz eger ṣāġ olduḳdan-ṣoñra ya misāfir ona geldükden-ṣoñra ölse ḳaç gün ṣāġ oldıysa ve misāfir yirine 4. gelüp ḳaç gün diri oldıysa ol-ḳadar ödemek gerek pes eger ödemeden ölse vaṣiyyet itmek gerek 5. kim her bir gün-çün fidye vireler ol fidyesin ṣülüṣden daḫı virürlerse dürüstdür eger vaṣiyyet itmediyse 6. daḫı orūc-içün fidye virmek yegdür bilgil ki bu şarṭlar orūcı fāsid idenleri ve mekrūh idenleri 7. kim didük örecek ẓāhirine ve ḫalḳ ḳatında dürüst oldugına naẓar idüp didük ammā Tañrı Teʿālā ḳatında 8. ḳabūl olan orūc oldur kim yidügi yiyecek ḥelāl ola andan-ṣoñra dilin yalan söylemekden ṣaḳlıya ve ġıybet 9. söylemekden ṣaḳlıya ve daḫı gözün ḥarām nesneye baḳmaḳdan ṣaḳlaya ve ḳulaġını günāh ḥāṣıl olıcaḳ keleciden 10. ṣaḳlaya el-ḥāṣıl aʿżāların ḥarām nesnelerden ṣaḳlaya menʿ ide nitekim aġzın ve fercin ārzūlarından menʿ 11. ider bu şarṭları faḳīhler dimişdür dimeye zīrā bildüñ ki faḳīhler ḫalḳ ḳatında ṭāʿat ṣaḥīḥ olmaḳ şarṭların 12. iderler ancaḳ faṣl bu faṣlda iʿtikāfı bildürelüm bilgil ki iʿtikāf Peyġāmber ḥażretinüñ

13. ʿaleyhi'ṣ- ṣalavātü ve's- selām görklü sünnetidür Peyġāmber ḥażreti hīç terk itmedi tā ümmeti daḫı bileler kim elbetde işlemek 14. gerekmiş iʿtikāf biş vaḳt namāz ḳılınur mescid içinde oturmaḳdur iʿtikāfa niyyet idüp orūc ṭutmaḳ 15. birle iʿtikāfuñ azacuġı bir gün bir gicedür ammā eyüsi oldur kim ramażānuñ āḫirdaġı on günün muʿtekif ola 16. cumʿa mescidinde muʿtekif olmaḳ yegdür eger biş vaḳt namāz ḳılınursa ammā ʿavret kendü evinde muʿtekif ola 17. eger bir ayruca namāz ḳılmaġ-çün düzülmiş yir varsa anda otura ammā Ebū Ḥanīfenüñ bir ḳavlince ʿavret mescidde 18. muʿtekif olmaḳ dürüstdür bir ḫalvet erler görünmeyecek yir olursa bundan-ṣoñra bilgil ki muʿtekif olan kişi 19. mescidden çıḳmamaḳ gerek meger kim abdest almaġ-çün ya ṣu dökmek-çün çıḳa eger ayrıḳ nesne-içün eglenürse 20. iʿtikāfı bozulur abdest almaḳdan-ṣoñra daḫı bir ayrıḳ maṣlaḥat-çün eglense iʿtikāfı bozulur ve daḫı cumʿa 21. namāzın ḳılmaġa vara namāz ḳılıcaḳ vaḳit olıcaḳ öñden varmaḳ gerek namāz ḳılduḳdan-ṣoñra cumʿa sünnetin ḳılup 22. daḫı eglenmeyüp girü ol muʿtekif olduġı mescide varmaḳ gerek bu didügümüz Ebū Ḥanīfe meẕhebincedür İmām 23. Ebū Yūsuf ve İmām Muḥammed ḳatında çıḳsa bir maṣlaḥatına varsa iʿtikāfı bāṭıl olmaz günüñ çoḳı ol maṣlaḥatında 24. yken giçmezse el-ḥāṣıl Ebū Ḥanīfe ḳatında bir sāʿat ʿöẕr olmadan çıḳsa iʿtikāfı bozulur ʿöẕr 25. oldur kim ṣu dökmekdür ya abdest almaġa çıḳsa ya bir kimse gücle çıḳara ya borçlusı gele çıḳara İmām Ebū Yūsuf

54a

1. ve Muḥammed meẕhebince günüñ çoḳın ṭaşra geçürmeyince bozulmaz o maṣlaḥat-içün nesne gerek olsa ṣatun ola 2. ama aldugı nesneyi mescide getürmeye ammā o maṣlaḥat-içün olmayan nesneyi almaḳ mekrūhdur yiyecegi daḫı mescidde 3. yiye eger yaḳınlıḳ idüp şehveti gelse iʿtikāfı bozulur eger iʿtikāfı bir günden artuġa niyyet eylese üleşdirü 4. itmek gerek eger arasında uġınsa iʿtikāfı ikileyin itmek gerek eger yalñuz gündüz iʿtikāfına niyyet itse ya neẕr 5. itse dürüstdür eger ʿavret bir ay iʿtikāfına niyyet itse aralığında ḥayż görse başından ṭutmaya 6. pāk olduḳdan-ṣoñra iʿtikāfın bir aya irüşdüre muʿtekif olan kişinüñ ādābı oldur kim ẕikre veyā Ḳurān 7. oḳumaġa meşġūl ola dünyā kelecisin söylemeye eger dünyā kelecisin bir kimseyle söyleşse ya ṣavaşsa

iʿtikāfı 8. mekrūh olur eger ḫasta ṣormaġa varsa ya ṭanıḳlıḳ virmege varsa kendüden ġayrı ṭanıḳlıḳ varken iʿtikāfı 9. bozulur ḳul efendisi destūrsuzun ve ʿavretin eri destūrsuzun iʿtikāf itmek dürüst degüldür eger 10. unudup orūcun yise iʿtikāfı bozulmaz yidinci bāb ḥacc veʿumre ḥükmlerin bildürür bilgil ki 11. ḥacc itmek farżdur ʿömrinde bir kez şol kişiye kim āzād ola müselmān ola veʿaḳllu ola ve bāliġ olmış ola 12. gözsüz ve kötürüm olmaya varup gelinceye degin kendünüñ veʿavretinüñ ve oġlanuñ ve kendünüñ üzerine 13. nafaḳası vācib olanlarıñ yiyeceklerine yeticek deñlü nesneye güci yetmek gerek bu didiklerümüze güci yeter 14. ve borcı yoḳ kişiler içündür zīrā geldükleyin tīzcek bunlaruñ maʿīşetine yetecek nesne ḳazanmaz İmām Ebū 15. Ḥanīfe eydür geldükden-ṣoñra bir günlüge daḫı güci yetmek gerek bundan-ṣoñra kendi ve azuġın ve ṣuyun 16. getürmege deve ücretine daḫı varup gelince güci yetmek gerek tecrīde eydür evi olsa-kim içinde oturmasa 17. ve kendü eksügüne gerekmez olsa ya ḳulı ya atları olsa kendü eksügüne gerekmez olsa ammā ṣatmaġ-çün daḫı 18. olmasa ṣatup kaʿbeye varmaḳ gerek ammā evi daḫı olmasa oturıcaḳ kaʿbeye vara ev almaya ve eger alursa 19. günāhkār olur Ravżada eydür bāzergānlık idicek mālından artuḳ ḥacca yeticek deñlü mālı olursa 20. ḥacc vācib olur nesne alup ṣatduġı mālı ḥesāblamak gerekdür zīrā bāzergānuñ dirligi sermāyesiyle 21. olur gidicek żarr olur ayrıḳ ṣanʿat bilmez kim ḳazana bir şarṭ daḫı oldur kim yol emīnlik gerek baʿżılar 22. eydür yol emīn olmaḳ ḥacc vācib olmaġa şarṭ degüldür ammā ḥacca gitmek şarṭdur pes anlaruñ meẕhebince 23. ḥacca varmaġa güci yetse ammā yol emīnlik olmasa varmasa ölse borçlu olur vaṣiyyet itmek 24. gerek yol emīn olıcaḳ anuñ-çün ḥacc ideler bundan-ṣoñra ḥacc farż olduklayın varmaḳ gerek eger evvel farż olan 25. yıl varmasa ṣoñraġı yıla ḳosa günāhkār olur Ebū Ḥanīfenüñ ṣaḥīḥ meẕhebi budur İmām Muḥammed ḳatında ol

54b

1. yıl varmasa günāhkār olmaz ammā eyüsi oldur kim evvel vācib olduġınlayın vara bir kişi ḥacc farż olmadan varsa 2. ṣoñra ḥacc farż olsa ol öñden vardıġıyla ödenür ṣoñra girü varmaḳ ḥācet olmaz eger bāliġ olmaduḳ 3. oġlan ya ḳul ḥacc itse ṣoñra farż

olsa ikileyin varmaḳ gerek ol öñden varduḳları ṣoñra farz 4. olan ḥaccuñ yirine giçmez tā bu ḳadar kim oġlan iḥrām baġlansa ardınca bāliġ olsa ya ḳul iḥrām baġlansa 5. ardınca āzād olsa ol itdükleri farż ḥacc yirine ṭurmaz ol ḥacc farż olan kimesne ʿavret olursa 6. üç günlük yol olmazsa kaʿbenüñ aralıġı ya daḫı artuḳ olursa baʿżılar ḳatında eri olmayınca yāḫūd 7. şunuñ ḫıṣm olmayınca kim anı almak dürüst olmaya gerekse ol ḫıṣm müselmān olsun ve gerekse ḫarāc virür 8. gavur olsun ammā eger ol kāfir ḫıṣmı bir peyġāmbere inmezse bile varmaḳ dürüst olmaz baʿżılar eydür eri 9. olmaḳ ya ḫıṣmı olmaḳ kaʿbe farż olmaḳlıḳda şarṭ degüldür ve kaʿbeye varmaḳ şarṭıdur kaʿbe farż olur 10. ʿavrete güci yeticek ammā eri ya ḫıṣmı olmayınca varmaḳ farż olmaz pes güci yetdükden-ṣoñra eri ya ḫıṣm 11. bulunmayup varmasa ölse vaṣiyyet itmek gerek kim anuñ-çün ḥacc ideler eger eri ya ḫıṣmı bile olmadan 12. ḥacca varsa ḥacc ödenmez zīrā şarṭ yirine gelmemiş olur bundan-ṣoñra bilgil ki ḥaccuñ vaḳti şevvāl ve ẕü 13. 'l-ḳaʿdde ay ve ẕu'l-ḥicce ayınuñ on günidür eger bu üç aydan öñden iḥrām baġlansa ol iḥrāmla 14. ḥacc itmek dürüstdür ammā mekrūh olur eger bu üç aydan öñden ḥacc işlerinden bir nesne işlese ṭavāf 15. itmek ya ṭaş atmak gibi dürüst olmaz bundan-ṣoñra bilgil ki ḥaccuñ farżları üçdür birisi iḥrām baġlanmaḳ 16. dur ve birisi ʿArafātda vaḳfeye ṭurmaḳdur ve birisi daḫı ʿArafātdan gelicek itdükleri ṭavāf ziyāretidür 17. ve vācibleri daḫı bişdür birisi Müzdelifede vaḳfeye ṭurmaḳdur ve birisi Ṣafāyla Merve ortasındaki 18. mīller arasında segirtmekdür ve birisi ṭaş atıcaḳ yirlerde ṭaş atmaḳdur ve birisi daḫı ṣaçın tırāş 19. itmekdür ve birisi ṭavāf ziyāretinden-ṣoñra itdükleri ṭavāfdur kim aña ṭavāf-ı ṣadr dirler ṭavāf-ı vedāʿ 20. daḫı dirler ve ḥaccuñ sünnetleri daḫı üçdür birisi evvel varacaḳ itdükleri ṭavāfdur ki aña ṭavāf-ı 21. ḳudūm dirler ve birisi İbrāhīm maḳāmında ʿaleyhi ve ʿalā nebīyyinā ve ʿalā ʿibādillāhi'ṣ-ṣāliḥīne'-ṣ-ṣalavātü ve's-selām 22. namāz ḳılmaḳdur ve birisi daḫı Ṣafādan Merveye ve Merveden Ṣafāya varmaḳdur bunlardan artuḳ ḳalan edebdür 23. ve daḫı ʿumre sünnetidür yıluñ mecmūʿı ʿumrenüñ vaḳtidür illā biş gün itmek cāiz degüldür iki bayramın 24. güni ve küçük bayramdan-ṣoñra üç gün ve ʿumrenüñ farżı ṭavāf itmekdür ve vācibi Ṣafāyla Merve

arasındaki 25. iki mīlüñ arasında segirtmekdür bundan-ṣoñra iḥrām baġlanıcaḳ yirleri ve daḫı ḥaccı nice itmek gerek kim tamām ola

55a

1. anı bildürelüm bilgil ki Medīneden varanuñ iḥrām baġlanacaḳ yiri ẕü'l-ḥuleyfedür ʿArafātdan varanlaruñ ẕāt-ı ʿaraḳ 2. dur ve Şamdan varanlaruñ cuḥfedür Necidden varanlaruñ ḳarndur ve yemenden varanlaruñ yelemlemdür bu aralardan 3. iḥrāmsız giçmek ḥarāmdur bu yirlerden ṭaşra olup Mekkeye varmaḳ isteyenler ḥacc itmek-çün ammā bu didügümüz yirlerden 4. içerü olan kişiler bu aralardan iḥrāmsız giçmek dürüstdür pes anlar ḥacc itmek isteyecek Mekke ḥareminden ṭaşra 5. çıḳalar andan iḥrām baġlanalar ve evi Mekke içinde olan kişi ḥacc itmek dilese kaʿbe ḥaremi içinden baġlana kaʿbe ḥaremi 6. didügümüz ol yirdür kim anuñ aġacın ve otun kesmezler ve cānverlerin ürkütmezler ve eger ʿumre itmek dilese ḥaremden 7. ṭaşra çıḳa andan iḥrām baġlana bilgil ki her kim iḥrām baġlanmaḳ dilese bıyıġın ve ṭırnaġın kese ve ḳoltuġın 8. ve ḳaṣuġın tırāş eyleye abdest ala ve yayḳanmaḳ daḫı yegdür andan ṣoñra bir yeñi aḳ panbuḳ bizinden bir 9. az er biline ṭuta uzunluġı göbegi altından dizi altına degin ola beline ṭolanup dikilecek deñlü ola bir ancılayın 10. biz daḫı arḳasına ala omzundan belinden aşaġa inince ola eger bu iki biz daḫı uzun ve daḫı enlü olsa 11. dürüstdür ammā ipegin uzun olup sürünüp isrāf itmeyeler eger ıssıdan ve ṣovuḳdan arḳasına 12. ve beline iḥrām-çün baġlanduġı bizleri üç dört ḳat idüp birbiri üzerine büküp baġlanursa daḫı 13. dürüstdür ama birbirine degmemek gerek ḫalāṣda eydür eger ḳalan panbuḳlı ḳaftān olsa arḳasına getürse 14. yeñin giymese bendin ve dökümsüz virmese dürüstdür bilgil ki bir kişi ıssıdan ve ṣovuḳdan üşense böyle 15. itmek yegdür eger başından daḫı üşenürse ṣovuḳdan ya ıssıdan taḳyesiz ya dülbendin giymek yegdür ıssı 16. ṣavuḳ geçüp ṣayru olmaḳdan ileden ġayretlenüp kendüye renc getürmege sebeb olmamaḳ gerek zīrā eger bir 17. gün tamām ḳaftān ya dülbend giyerse bir ḳoyun ḳurbān ide eger bir günden eksük olursa nesnecik ṣadaḳa 18. ide ol noḳṣān yirine gelür iḥrām baġlanduḳdan-ṣoñra ḥacc itmege niyyet ide yalñuz ḥacc itmege niyyet iderse 19. ide ***Allāhümme innī urīdü'l-ḥacce feyessirhü lī ve taḳabbelhu minnī***

[110] maʿnāsı budur kim iy benim pādişāhım dilerim ki ḥacc idem 20. ol ḥaccuñ itmegin baña sen geñez idivir daḫı sen ḳabūl it benim ḥaccımı eger ʿumre daḫı bile itmek dilerse ide 21. ***Allāhümme innī urīdü'l-ḥacce ve'l-ʿumrete feyessirhümā lī ve taḳabbelhümā minnī***[111] bundan-ṣoñra ide ***Lebbeyke Allāhümme lebbeyke lebbeyke*** 22. ***lā şerīke leke lebbeyke inne'l- ḥamde ve'l-mülke leke lā şerīke leke lebbeyke***[112] maʿnāsı budur kim ṭurdum saña ṭāʿat 23. ve ḳulluḳ itmege bir bir ardınca ucın kesmeden iy pādişāhım ṭurdum saña ḳulluḳ itmege saña beñzer bir pādişāh 24. daḫı yoḳdur kim aña ḳulluḳ idem pes ṭurdum saña ḳulluḳ itmege ḳulluḳ saña lāyıḳdur senden artuġına lāyıḳ 25. degül pādişāhlıḳda ortaġuñ ve beñdeşüñ yoḳdur eger bu duʿādan artuḳ duʿālar daḫı bile oḳursa dürüstdür

55b

1. ḳaçan niyyet idüp iḥrām baġlanduḳdan-ṣoñra bu duʿāyı oḳusa tamām iḥrām baġlanmış olur andan ṣoñra cimāʿ 2. itmekden ve yaḳınlıḳ itmek kelecisin söylemekden ve ayrıḳ şerīʿatda günāh olan keleci söylemekden ve kimseyle uruşmaḳdan 3. ṣaḳınmaḳ gerek andan-ṣoñra bilgil ki ḳuru cānverin avlamamaḳ gerek ve kimseye daḫı göstermemek gerek ve ḳoḳulu 4. nesne dürtünmemek gerek ṭırnaġın ve bıyıġın kesmemek gerek ve başın ve yüzin örtmemek gerek başın ve ṣaḳalın 5. ṣābūn ile ya ḫaṭmīyle yumamaḳ gerek başından ve gövdesinden bit ve çirk ve ḳıl gidermemek gerek ve göñlek 6. ve ḳaftān ve iç-doñ giymemek gerek ve dülbendin ṣarınmamaḳ gerek ammā ḥammāma girmek ve eve girmek ve giysi beline 7. baġlamaḳ dürüstdür bundan-ṣoñra bilgil ki her vaḳt kim namāz ḳılsa ya yüce yire çıḳsa ya dereye inse ya nesneye 8. biner adamlara uġrasa ya erte namāzı vaḳti olsa bu duʿāyı oḳıya ***Lebbeyke Allāhümme lebbeyke lā şerike*** 9. ***leke lebbeyke inne'l-ḥamde ve'n-niʿmete leke ve'l-mülke lā şerīke leke*** ne-deñlü çoḳ iderse ol-deñlü ṣevābı 10. çoḳdur ḳaçan Mekkete şerrefehā Allāhu Teʿālā görse tekbīr ide tekbīr budur ***Allāhu ekber Allāhu***

[110] Allah'ım! Ben hac istiyorum, bunu bana kolaylaştır ve benden kabul buyur.
[111] Allah'ım! Ben hac ve umre istiyorum, bunu bana kolaylaştır ve benden kabul buyur.
[112] Buyur Allah'ım buyur! Emrindeyim buyur! Senin hiçbir ortağın yoktur. Allah'ım buyur! Hamd sana mahsustur. Nimet de senin, mülk de senindir. Senin hiçbir ortağın yoktur.

ekber lā ilāhe illā 11. *'llāhu vallāhu ekber* maʿnāsı budur kim Tañrı Teʿālā mecmūʿ nesnelerden uludur ḳulluḳ idicek hīç kimesne yoḳdur 12. Tañrı Teʿālādan artuḳ ḳamu nesnelerden ol uludur ululuġı budur kim ḳamu yaradılmış nesneleri ol yaratdı 13. ḳamusı aña muḥtācdur anuñ hīç nesneye iḥtiyācı yoḳdur ḳaçan Mekkeye varsa Mescid-i Ḥarām didükleri ol 14. varup ziyāret itdükleri evdür kim aña kaʿbe dirler Mescid-i Ḥarāmı göricek elin ḳaldura namāzda ḳaldurup tekbīr 15. itdügi gibi ide ṭoġru Ḥacerü'l-Esved didükleri ṭaşa vara öpe eger ḫalḳ çoḳ olup öpmege ḳadar olmazsa 16. elin degüre ya eline bir nesne ala anı Ḥacerü'l-Esvede degüre daḫı ol nesneyi öpe eger nesne daḫı degürmezse elin 17. Ḥacerü'l-Esvedden yaña uzada daḫı barmaḳları ucın öpe varup öpmek-çün ḫalḳ birle yitişüp kimesneye zaḥmet 18. itmeye eyle itdükden ṣoñra ṭavāf itmege başlaya ṭavāf oldur kim Ḥacerü'l-Esvede varduḳdan-ṣoñra ṣāġ ḳolundan 19. yaña ḳapu yanından kaʿbeyi çizgine arḳasına aldugı iḥrām bizünüñ ṣāġ yanındaġı ucın ṣol ḳulaġı altından 20. ala ṣol omzunuñ üzerine ḳoya şol bahādırlar yürüdügi yürüyüp kaʿbeyi yedi-kez ṭolana üç-kez ol çiz kendü gide 21. yıla ve dördünde yılmaya her bir çizgindükde şol eskiden ḳalan bünyād yir kim kaʿbenüñ bir diyü ārī ḳatında ve arṭışar seneden 22. giçe her kez Ḥacerü'l-Esvede geldükçe Ḥacerü'l-Esvedi öpe eger ġalebe olup öpmezse şol didügümüzleyin ide 23. eger eyle daḫı itmezse Ḥacerü'l-Esvede ḳarşu döne tekbīr ide ve ṣalavāt vire giçe varken yemen didükleri 24. yire gelicek daḫı Ḥacerü'l-Esvede itdügi gibi itmek sevgilüdür ṭavāfı Ḥacerü'l-Esvedden başlayalar ve Ḥacerü'l-Esvedde 25. tamām eyleye yediye yetüre andan-ṣoñra İbrāhīm maḳāmı didükleri yire gele anda iki rekʿat namāz ḳıla namāz ol arada

56a

ḳılmaḳ ḳolay olmazsa Mescid-i Ḥarāmuñ ne arasında müyesser oldıysa ol arada ḳıla her yedi ṭavāfı tamām itdükden 2. ṣoñra maḳām-ı İbrāhīmde ya ayrıḳ yirde iki rekʿat namāz ḳılmaḳ vācibdür viḳāyede böyle dir namāz ḳılduḳdan-ṣoñra 3. gele Ḥacerü'l-Esvedi öpe öpmezse şol didügümüzleyin ide andan-ṣoñra kaʿbeden çıḳa şol Ṣafā didükleri 4. yire vara Ṣafānuñ üzerinüñ çıḳacaḳ kaʿbeye ḳarşu ṭura tekbīr ide ve

Peyġāmbere ṣalavāt vire ve elin ḳaldurup 5. duʿā ide Tañrı Teʿālādan ḥāceti ne ise dileye andan-ṣoñra Ṣafādan ine Merve didükleri yire didükleri 6. giderken iki mīlüñ arasında segirde Merve üzerine çıḳıcaḳ girü kaʿbeye ḳarşu ṭura tekbīr ide ve Peyġāmbere 7. ṣallallāhu ʿaleyhi ve sellem ṣalavāt getüre ve iki ḳıldırup duʿā ide andan-ṣoñra yine Ṣafāya gide giderken 8. iki mīlüñ arasında segirde yedi-kez böyle itdükden-ṣoñra Mekkede ṭura ne-deñlü güci 9. yeterse kaʿbeyi ṭavāf Mescid-i Ḥarāmda namāz ḳıla andan-ṣoñra ẕi'l-ḥicce ayınuñ yedinci gün olıcaḳ imām 10. olan kişi ḫuṭbe oḳuya ve ḫuṭbeden ḫalḳa ögrede Mīnāya ne-vaḳt varmaḳ gerekdügin anda ḳaç gün 11. varmaḳ gerekdügin ve anda ṭurduḳça ne-söylemek gerekdügin ve andan-ṣoñra ʿArafāta ne vaḳt varmaḳ gerekdügin ve 12. varıcaḳ vaḳfeye ne arada ṭurmaḳ gerekdügin ve namāzı nice ḳılmaḳ gerekdügin ve daḫı ʿArafātdan ne vaḳt inmek 13. gerekdügin ve nice itmek gerek anı ögrede andan-ṣoñra ḫalḳ ʿArafāta varıcaḳ imām girü ʿArafātda ḫuṭbe oḳuya 14. ḫuṭbesinde ḫalḳa ögrede Müzdelifeye gelicek nice vaḳfeye ṭurmak gerek ve ne arada ṭurmaḳ gerek ve ḳaç 15. yirde ṭaş atmaḳ gerek ve her bir yirde ḳaç ṭaş atmak gerek ve nice atmaḳ gerek ḳurbānı nice boġazlamaḳ 16. gerek ve ne vaḳt boġazlanmaḳ gerek ve neng gibi nesne ḳurbān itmek gerek bayram ertesi olıcaḳ girü imām anda Mīnāda 17. bir ḫuṭbe daḫı oḳuya Tañrı Teʿālā'ya şükr ide bu ḥācı düzi ḳılup ve bu görklü ḥürmetlü yire getürdüg-çün 18. ve müselmānları ögütleye ḥacc idüp öñüze varduġıñuzdan-ṣoñra girü günāh işleyüp Tañrıñuza ʿāṣī 19. olup ḥācıñuz ṣevābın yoymañ diye bu ḫuṭbeleri bildükden ṣoñra girü ḳalan ḥacc ʿamellerin bildürelüm bilgil ki 20. ʿArafātuñ öñdenkisi gün ḥācılar ol Mīnā didükleri yire varıcaḳ anda ṭurmaḳ gerek ve ʿarefe gününüñ 21. ortası olınca ʿarefe güni olıcaḳ ʿArafāta giderler anda varacaḳ vaḳfeye ṭururlar Ḳudūrī şerḥinde 22. itmiş vaḳfeye ṭurmaḳ ve ḳatı öyle namāzı vaḳtinüñ evvelinden bayram gününüñ erte namāzı vaḳtine 23. degindür her kim bu vaḳtde ʿArafātda bulunsa vaḳfeye ṭursa bir sāʿat ya daḫı azacıḳ farż yirine gelür 24. egerçi ol kişi uġınmış daḫı olursa ʿArafāt ṭāġı ṣınurınuñ mecmūʿı yirinde vaḳfeye ṭurmaḳ 25. dürüstdür ammā ʿArna deresi didükleri yirde ṭurmaya ḳaçan ʿArafātda öyle namāzı ve ḳatı olsa imām ḫuṭbe

56b

1. oḳuya cumʿa güni oḳuduḳları ḫuṭbe gibi öyle namāzın ve ikindü namāzın öyle namāzı vaḳtinde ḳıla bir aẕān 2. ve iki ḳāmet birle öyle farżıyla ikindü farżı ortasında sünnet ḳılmaya bu iki namāzı bir vaḳtde ḳılmaġuñ şarṭı 3. budur kim iḥrām giymiş olalar ve hem imām birle ḳılalar pes bilgil kim namāz ḳılduḳdan-ṣoñra imām cemāʿatle bile mevḳıf-ı 4. aʿẓam didükleri yire varalar imām binek üzerinde ṭurmaḳ gerek ceyl raḥmeti didüklerine ḳarşu ṭurmaḳ yegdür 5. imām ḫuṭbeyi oḳuya cemāʿat ardında ṭuralar diñleyeler ḳaçan gün başına ʿArafātdan giderler ākil ākil Müzdelife didükleri 6. yire geleler imāmdan öñden gitmeyeler imāmla bile gideler her ki imāmdan öñden gitse ʿarefe ṣınurun giçse 7. bir ḳoyun boġazlayup üleşdirmek gerek ol günāh-içün Müzdelifeye gelicek ceyl-i ḳuzaḥ didükleri yirde inüp 8. ḳonmaḳ gerek anda yir olmazsa ḳanda gerekse ḳonalar Müzdelife ṣınurunda aḫşam namāzın yatsu namāzıyla bile 9. ḳılalar bir ḳāmetle arasında sünnet ḳılmayalar eger aḫşam namāzın yolda gelürken aḫşam vaḳtinde ḳılmış kişi varsa 10. girü ikileyin imāmla bile ḳıla zīrā öñden ḳılduġı dürüst olmaz egerçi imām bulunup cemāʿatle ḳılurlarsa andan 11. ṣoñra vaḳfeye ṭuralar Müzdelife ṣınurınuñ ḳamu yirinde vaḳfeye ṭurmaḳ dürüstdür ammā Muḥassır deresi 12. didükleri yirde ṭurmaḳ dürüst degüldür vaḳfeye ṭurıcaḳ duʿā ideler Tañrı Teʿālādan ḥācetlerin dileyeler 13. bu vaḳfeye ṭurmaḳ vācibdür erte namāzın evvel vaḳtinde ḳılalar andan-ṣoñra Müzdelifeden göçeler Mīnāya gideler 14. Mīnāya gelicek varalar ol ʿaḳabe didükleri yirde ṭaş atalar dere içinde atmaḳ yegdür eger dere üzerinde 15. daḫı atarsa dürüstdür yedi ṭaş atmaḳ gerek her bir ṭaş bir baḳla ḳadarı ola eger daḫı büyük olursa 16. dürüstdür ammā ikin büyük atmaya kim müselmānlaruñ ayaġına ṭoḳunup zaḥmet itmeye eger ol-ḳadar kesek pāresin 17. daḫı atarsa dürüstdür ṭaş atmaḳ böyle gerek şehādet barmaġın baş barmaġıyla çata daḫı her bir ṭaşı 18. baş barmaġınuñ ṭırnaġı üzerine ḳoya daḫı ata kim dört ḳarış kendüden ıraḳ gide eger andan eksük 19. olursa dürüst olmaz zīrā ṭaş atmaḳ olmaz ammā bir kez atılan ṭaşı ikileyin atmaḳ gerek ve erte namāzı 20. vaḳti girmeden ṭaş atmaḳ dürüst degüldür erte vaḳti olıcaḳ bayram güni ṭaş atmaġa başlaya evvel ṭaş 21. atacaḳ ***Lebbeyke Allāhümme***

lebbeyke duʿāsın oḳuya andan-ṣoñra her ṭaş atduḳça ***Bismillāhi vallāhu ekberū*** diye maʿnāsı 22. budur kim atarım ṭaşı Tañrı Teʿālā adın yād idüp ve Tañrı Teʿālā ḳamu nesnelerden uludur andan-ṣoñra dilerse 23. ḳurbānun boġazlaya andan-ṣoñra başın tırāş ide ve andan-ṣoñra Mīnādan Mekkeye gele bayram güni ṭavāf-ı ziyāre 24. didükleri ṭavāfı ide bayramdan-ṣoñra iki gün içinde daḫı bu ṭavāfı itmek dürüstdür bu ṭavāf farżdur eger 25. bu ṭavāfı bu üç günden-ṣoñra itse mekrūhdur ammā dürüstdür pes bir ḳoyun boġazlamaḳ gerek bu ṭavāfı

57a

1. daḫı yedi-kez kaʿbeyi ṭavāf itmek gerek eger ol ṭavāfda segirtmediyse bu ṭavāfuñ üç evvelinde segrede ve kaʿbeyi ṭavāf 2. iderken üç evvelinde bilmek Ṣafāyla Merve arasında saʿy itmek bir kez olur eger evvel ṭavāfuñ üç evvelinde yıldıysa 3. ve Ṣafāyla Merve ortasında yedi-kez varup geldiyse ayrıḳ ṭavāfda yılmaya ve Ṣafāyla Merve ortasında ayrıḳ varup 4. gelmeye eger ol ṭavāfda yılmadıysa ve Ṣafāyla Merve ortasında yedi-kez varup gelmediyse ṭavāf ziyāret idicek ya 5. ṭavāf-ı vedāʿ idicek üç evvelinde ve Ṣafāyla Merve ortasında yedi-kez vara gele ḫalāṣda eydür bu ṭavāf 6. ziyāreti itmeyenüñ ḥaccı tamām olmaz eger bu ṭavāf ziyāreti cunub kişi ya ṭūn görmiş ʿavret itse dürüst olmaz ikileyin 7. itmek gerek ammā ʿArafātda pāklıḳ vaḳfeye ṭurmaḳ dürüstdür ṣaḥīḥ budur kim bu ṭavāf ziyāreti pāklıġsuz itseler bizim 8. ḳatımızda ṭavāf borcı ödenür ammā bedene boġazlamaḳ lāzım olur Şāfiʿī ḳatında ṭavāf dürüst olmaz bu ṭavāf 9. ziyāreti itdüginden-ṣoñra ʿavreti daḫı ḥelāl olur bayram ertesi Mīnāya gele öyleden-ṣoñra üç kez yedişer ṭaş ata 10. bir günde evvel ʿĀişe mescid ḳatında ata her bir ṭaşı şol evvel atduġı ṭaşlar gibi ata her birin atduḳça ***Bismillāhi*** 11. ***vallāhu ekberū*** diye ṭaş tamām olduḳdan-ṣoñra ***El-ḥamdü li'llāhi ve lā ilāhe illā'llāhu vallāhu ekberu Allāhümme ṣalli ʿalā Muḥammedin*** 12. ***ve ʿalā āli Muḥammedin*** diye maʿnāsı budur kim ḳamu ögmeklikler ve ḳulluḳlar Tañrı Teʿālā ḥażretine lāyıḳdur andan artuġa lāyıḳ 13. degüldür ve andan artuḳ pādişāh idincek ve ḳulluḳ idicek yoḳdur olmaḳ daḫı her gün degüldür ol bir ulu 14. pādişāhdur ki mecmūʿ pādişāhlaruñ pādişāhlıġı andandır ve ḳamusı anuñ ḳulıdur ṣalavāt virmegüñ maʿnāsı 15. budur kim iy benim pādişāhım

yüceltgil anı ḳamu maḳāmlaruñ yücesine çıḳarup şefāʿatin ümmetinüñ günāhkārları 16. üzerine ḳabūl ḳılmaġa daḫı Peyġāmberüñ şerīʿatın ṭutup günāhdan ṣaḳınanlaruñ daḫı yüceltgil anlaruñ ṣevābın 17. āḫiretde çoḳ virüp uçmaġa ḳoymaġla bu duʿāyı oḳuduġından-ṣoñra iki elin ḳaldura omzı berāberine ilede duʿā 18. ide kendü-çün ve girü ḳalan mü'minler içün ḥāceti neyse dileye duʿā itdükden-ṣoñra ʿĀişe raḍiyallāhu ʿanhā mescidinden 19. biraz ilerü yedi ṭaş daḫı ata ol arada girü anı daḫı bu evvel atduġı ṭaşlar gibi ata ardınca girü duʿā oḳuya 20. ve elin ḳaldurup duʿā ide andan daḫı ilerü ol Müzdelifeden geldügi vaḳt ṭaş atduġı yire vara yedi ṭaş daḫı 21. anda ata ana daḫı bu evvel ṭaşı atıcaḳ nice itdiyse eyle ide ammā anda yedi ṭaşı tamām atduḳdan-ṣoñra ṭurup 22. duʿā itmeye andan-ṣoñra yarındası gün girü öyleden-ṣoñra ol üç yirde ṭaş ata andan öñdenki gün ṭaş 23. atıcaḳ nice itdiyse ol gün daḫı ṭaş atıcaḳ girü eyle ide üçünci gün daḫı öyle namāzı vaḳti girdükden 24. ṣoñra girü ol üç yirde bu didügümüzleyin ṭaş ata dördünci gün erte olmadan göçe eger dördünci günün 25. daḫı ertesi oldıysa ṭaş atmaḳ vaḳti girer pes ṭaş atmadan göçmek dürüst degüldür bundan-ṣoñra bilgil ki

57b

1. bu üç yirden atduġı yirlerde evvel ʿĀişe mescidinde raḍiyallāhu ʿanhā atup andan ḳalanından atmaḳ yegdür ammā 2. ol tertībce atmazsa ya birisin tamāmlayup birisin atarsa daḫı dürüstdür bu ṭaşı atduġı günlerde Mīnāda 3. yatmaḳ mekrūhdur andan girü ṭaşları tamām itmeden uvaġın devegin daḫı göndermek mekrūhdur ammā ṭaşları deve 4. üzerine binmişken atmaḳ dürüstdür mekrūh degüldür ammā iki öñdenki yirden atduġı ṭaşları deve üzerinden 5. atmaġla yayaḳ atduġı berāberdür ḳaçan Mīnādan göçse ol Muḥaṣṣab didükleri yire gele ḳona vara kaʿbeye ol 6. ṭavāf-ı vedāʿ didükleri ide yedi-kez bu ṭavāf vācibdür ṭaşradan gelene ammā Mekkede olanlara vācib degül zīrā bu 7. ṭavāf kaʿbeyle görüşüp gitmek-çündür ammā bu ṭavāfda yılmaz ve daḫı ṭavāfdan-ṣoñra Ṣafāyla Merve arasında varup 8. gelmez bu ṭavāfı itdükden-ṣoñra zemzem ḳuyusuna gele andan ṣu içe andan-ṣoñra kaʿbeye gele eşigün öpe yüzün ve 9. gögsün Ḥacerü'l-Esved ile ḳapu aralığına ḳoya ve kaʿbenüñ ortasına yapışa bir zamān ṭura

kaʿ benüñ ululuġun 10. aña ve günāhkārların aña bunuñ gibi şerīf ve görklü yirden ve maḳāmdan ayrılduġın aña aġlaya duʿā ide ḥācet 11. dileye neyse Tañrı Teʿālā ḥażretinden andan-ṣoñra kaʿ beye baḳup ardın ardın aġlayu gide aġlamaġı gelmezse aġlamasına 12. melūl olup bir dostdan ayrılduġı gibi gide mescidi çıḳınca ʿ avret daḫı er gibidür bu didügümüz nesneleri işlemekde 13. ammā birḳaç nesnede er gibi degül birisi budur ki ʿ avret başın açmaya yüzün aça ammā evli budur ki yüzine bir nesne 14. aṣa yufḳacıḳ yüzine ṭoḳundurmaya anuñ altından baḳa ve birisi budur ki tekbīrleri ḳatı itmeye ve birisi oldur ki 15. ṭavāfda yılmaya ve daḫı Ṣafāyla Merve ortasındaġı iki mīlüñ arasında saʿ y itmeye ve birisi daḫı oldur kim 16. tikilmiş ḳaftān giye ve birisi oldur ki Ḥacerü'l-Esvedi öpmek-çün gelüp erenler arasına girmeye ve birisi daḫı 17. oldur kim ṣaçın tırāş itmeye belki ucından biraz kese ʿ avret ḥayż olıcaḳ ve oġlan ṭoġuracaḳ ḥaccuñ 18. mecmūʿ nesnelerin işlemek dürüstdür ammā ṭavāf itmek dürüst degüldür zīrā ṭavāf Mescid-i Ḥarām içinde olur 19. ve ġusl vācib olana mescide girmek ḥarāmdur ammā pāklıġsuz ṭavāf ziyāret itse farż yirine gelür ammā 20. ṭavāf ziyāret itmese ḥaccı tamām olmaz bilgil ki kaʿ beden gidicek Medīneye gelüp Peyġāmber ḥażreti ʿ aleyhi's-selām yatduġı yir 21. ile minber ortasında ṭurmaḳ ḳıbleye ḳarşu Peyġāmbere ṣalavāt virmek ve duʿ ā itmek sevgilüdür bundan 22. ṣoñra bilgil ki ḥacc üç dürlüdür birisine ifrad dirler ve birisine temettüʿ dirler ve birisine ḳıran dirler ifrad 23. oldur kim yalñuz ḥacc ide bile ʿ umre itmeye ḥaccla ḫod nice itdükerin didük idi ammā ḳıran ve temettüʿ nedür anı 24. bildürelüm bilgil ki ḳıran didükleri ḥacc oldur kim iḥrām baġlanıcaḳ ḥacca ve ʿ umreye bile niyyet ider ide kim ***Allāhümme*** 25. ***innī urīdü'l-ḥacce ve'l-ʿumrete feyessirhümā lī ve taḳabbelhümā minnī*** maʿ nāsı budur kim iy benim pādişāhım dilerim ki ḥaccla ʿ umreyi

58a

1. bile idem baña geñez idivirgil ve ol ikisin daḫı ḳabūl eylegil böyle didüginden-ṣoñra ʿ umre ide evvel bildüñ kim 2. ʿ umre yedi kez ṭavāf itmekdür ve üç evvelinde bilmekdür andan-ṣoñra Ṣafāyla Merve ortasında yedi-kez gidüp gelmekdür ve iki 3. mīlüñ arasında saʿ y itmekdür ve andan-ṣoñra baş tırāş itmekdür ammā ḳıran ḥaccı iden

kişi ʿumresinde vara gele ammā 4. başın tırāş itmeye belki başlaya anuñ ardınca ḥaccı-içün ve ḥaccuñ girü ḳalan işlerinden daḫı işleye şol 5. didügümüzleyin tamām ide andan-ṣoñra bayram güni ṭaş atduġından-ṣoñra bir ḳoyun boġazlaya bu ʿumreyle itdügi içün 6. eger ḳoyun bulmazsa ya güci yetmezse on gün orūc ṭuta üç güni bayramdan öñden ve ḳalanın bayramdan 7. ṣoñra ṭuta eger bayramdan öñden ṭutduġı üç gün ṭutulmayıcaḳ olursa elbette ḳoyun boġazlamaḳ gerek ayrıḳ 8. orūc ṭutmaḳ dürüst olmaz ve temettüʿ didükleri ḥacc oldur kim ʿumre-çün iḥrām baġlana yalñuz yedi-kez ṭavāf ide şol 9. didügümüzleyin ṭavāf evvelinde Lebbeyk duʿāsın ayrıḳ oḳumaya ve ardınca yedi-kez Ṣafāyla Merve arasında saʿy eyleye andan 10. başın tırāş eyleye ve andan-ṣoñra bayramdan iki gün öñden girü iḥrām baġlana ḥacc ide şol didügümüzleyin ve bir 11. ḳoyun boġazlaya bayram güni bu iki ʿibādeti itdüg-çün eger bilürse-kim ḳoyun boġazlamaġa güci yetmeyicekdür on gün 12. orūc ṭuta şol didügümüzleyin ve daḫı bilgil ki ḳıran ḥaccın ya temettüʿ ḥaccın iden kişi bayram güni iki ḳoyun boġazlamaḳ 13. gerek birisin ḥaccla ʿumreyi bile işledüg-çün ve birisi bayram güni vācib olan ḳurbān-çün eger temettüʿ ḥaccın iden bayram 14. güni boġazlanıcaḳ ḳurbānın sürüp alup bile giderse daḫı yegdür tā kim ḳurbān daḫı bellü ola evvel iḥrām baġlana 15. andan ḳurbānın bellüleye süre ḳaçan böyle itse iḥrāmı tamām olur bu ḳurbānın sürüp varan temettüʿ ḥaccın işlese 16. ḳaçan ṭavāf itse Ṣafāyla Merve arasında varsa gelse başın tırāş itmeye bil-ki iḥrām baġlana ḥacc işlerin tamām 17. eyleye ve ḳurbānın boġazlaya bayram güni ve başın anda tırāş eyleye ḳaçan başın tırāş itse iki iḥrāmdan daḫı 18. ḥelāl olur ve iḥrām baġlanduḳları yirden içerü olanlar ḳıran ḥaccın ve temettüʿ ḥaccın itmeyeler ifrad ḥaccın ideler ancaḳ 19. ve iḥrām baġlanıcaḳ yirlerden ṭaşra olan kişiler temettüʿ ḥaccın ve ḳıran ḥaccın ideler eger ḳurbānın sürüp varmasa temettüʿ ḥaccın 20. iden kişi ʿumreyi işledüginden-ṣoñra ona varsa andan gelse ḥacc itse temettüʿ ḥaccın itmiş olmaz zīrā temettüʿ oldur ki 21. ḥacc ile ʿumreyi bir seferde ide bu kişi ona varmaġla sefer bozuldı ammā ḳurbānın sürüp varsa ona varmaġla 22. temettüʿ bozulmaz zīrā ḳurbānın sürdügi seferini bozulmaġa ḳomaz zīrā başın tırāş itmege elbette ḥareme gelse gerek 23. ve bundan-ṣoñra bilgil ki

ḳıran ḥaccın itmek yegdür bizim ḳatımızda temettüʿ ḥaccından ve ifrad ḥaccından ammā Ebū Ḥanīfenüñ 24. bir ḳavlince ifrad ḥaccı yegdür temettüʿ ḥaccından bundan-ṣoñra bilgil ki ḳaçan bir kişi ḥacc farż olduḳdan-ṣoñra varmasa 25. ölse vaṣiyyet itmek gerek kim anuñ-çün ḥacc ideler pes ḳaçan vaṣiyyet itse mālınuñ s̱ülüs̱ünden ḥacc itdürmege

58b

1. yeticek deñlü çıḳarup kendü ṭurduġı yirden ḥacc itdürmek gerek eger s̱ülüs̱ünden çıḳarduḳları māl kendü ṭurduġı 2. yirden ḥacc itmege yetmezse her yirinden yeterse andan ḥacc itdüreler ve ḥaccı itmege varan kişi daḫı yolda olsa Ebū Ḥanīfe 3. ḳatında girü ikileyin vaṣiyyet iden kişi ṭurduġı yirden ḥacc itdüreler Ebū Yūsuf ve İmām Muḥammed ḳatında ḥacc itmege varan 4. kişi evveldeki yirden ḥacc itdüreler eger ḥacc vaṣiyyet iden kişinüñ mālınuñ s̱ülüs̱ünden nesne çıḳarsalar ḥacc itdürmek-çün 5. daḫı ol nesne uġurlansa ya yavu ḳılınsa ikileyin girü ḳalan māluñ s̱ülüs̱ünden yine çıḳarmaḳ gerek bir kişi kim kendüye 6. daḫı ḥacc farż olsa kendünüñ farżın ödemeden ayrıḳ kişi-çün ḥacc itse ol niyyet itdügi dürüst olmaz ve bundan 7. ṣoñra bilgil ki İmām-ı Aʿẓam ve Ebū Yūsuf ḳatında ol itdügi ḥacc vaṣiyyet iden kişinüñ olur ammā İmām Muḥammed ḳatında 8. s̱evābı ol ḥacc iden kişinüñ olur ammā ol ḥacca vaṣiyyet iden kişinüñ aḳçesiyle ol ḥacc yolında yiyüp 9. içüp ve ḫarc itdügi s̱evābı ol ḥacc itdüren kişinüñ olur ve hem ḥaccı yirinedür nitekim bir kişi ḳocalsa orūc 10. ṭutmaġa ḳādir olmasa ya orūc borcı olsa fidye virse fidyenüñ s̱evābı orūc s̱evābı yirinedür bilgil ki 11. ḳaçan bir kişi orūcınuñ ya namāzınuñ ya ḥaccınuñ ya ḳalan ʿibādetinüñ s̱evābın bir kişiye virse dürüstdür s̱evābı 12. aña varur ammā bu kişinüñ namāz borcı olsa bir ayrıḳ kişi anuñ-çün ol namāzı ḳılsa ya ol kişiye itdürürse dürüst 13. degül ammā ḥacc borcı olsa kendünüñ varmaġa güci yetmese ya yitse daḫı ayrıḳ kişiye itdürse dürüst degül eger 14. farż olmış ḥacc degülse nāfile ḥacc ise kendünüñ güci yeterken ayrıḳ kişiye daḫı itdürmek dürüstdür eger kendüye ḥacc 15. farż olduġından-ṣoñra varmaġa güci yetmese ölünceye degin gözsüz ya kötürüm olup ayrıḳ kişiye itdürmek dürüstdür 16. ammā zekātın ve ʿöşrün ve fiṭresin ve ḳurbānın vireler ḳalan ṣadaḳasın ve ḫayrın kendü

güci yeterken ayrıḳ kişiye dise 17. ol çıḳarsa dürüstdür bilgil ki ol biş ʿibādet-kim kişinüñ ṭaşına vācib olur ol tamām yirine gelicek kişinüñ 18. ṭaşı bezenür müselmānlıġı ẓāhirde ḫalḳ ḳatında tamām olur anı bildürdük ve bundan-ṣoñra şol ḫulḳları kim ṣıfatlar kim 19. kişinüñ içinde olur ol ṣıfatlaruñ baʿżısı yaramaz ṣıfatlardur ol olıcaḳ bu ṭaşındaġı ʿibādetleri Tañrı Teʿālā 20. ḥażretinde ḳabūl olmaz şunuñ ki içinde ḥased ve riyā ve ʿuccāb olsa ṭāʿatı ḳabūl olmaz ammā baʿżı ʿālimler eydür ki 21. ṭāʿatinüñ faẓīleti gider ammā namāzı ve zekātı ve orūcı borcı edā olunur anı ödemek gerek niçün sen itmedüñ 22. diyü ʿaẕāb itmezler ammā baʿżısı eyü ṣıfatlardur kim kişinüñ içinde olsa ol ṭaşındaġı ʿibādetler Tañrı Teʿālā 23. ḥażretinde ḳabūl olur ve kendü daḫı Tañrı dostlarından olur imdi bilgil ki ol yaramaz ṣıfatlar iken çoḳdur 24. tā ḥaddi şol ʿālimler kim ʿilmle ʿamel idüp ol yaramaz ṣıfatları kendülerinden gidermişdürler ve ol eyü ṣıfatlar birle 25. kendülerin bezetmişdürler anlar Tañrı dostlarındandurlar ve idüpdürler kim ḳulla Tañrı arasında biñ perde vardur

59a

1. ol perdeler açılmayınca ortadan gitmeyince ḳul Tañrı ḥażretine lāyıḳ olmaz nitekim Ẕünnūb Mıṣrī eyitmişdür ***Beyne*** 2. ***'l-ʿabdi ve beyne mevlāhü elfü derecātin*** maʿnāsı budur ki ḳulla mevlā arasında biñ derece vardur Ḫıżır 3. Peyġāmber ʿaleyhi's-selām eyitmişdür ḳulla Tañrı arasında biñ maḳām vardur bilgil ki ol biñ maḳām didükleri ol 4. yaramaz ṣıfatları kendüzünden giderüp ol eyü ṣıfatları ḳazanmaḳdur ve ol yaramaz ṣıfatlaruñ mecmūʿnı gidermek 5. ol eyü ṣıfatları ḥāṣıl itmek kişide olmaz anuñ-çün itmişdürler kim bizim Peyġāmberimiz ki Muḥammed Resūlullāhdur 6. yekligi girü ḳalan nebīler üzerine faẓīleti ol yaramaz ṣıfatları kendüzünden giderüp ve ol eyü ṣıfatları ḳazanduġından 7. ötürüdür pes girü ḳalan kişilerüñ daḫı Tañrı Teʿālā ḥażretinde mertebesi ve kerāmeti artuḳ olduġı ol yaramaz ṣıfatlardan 8. ṣaḳınup kendünde ol eyü ṣıfatlardan biraz olduġıyladur Ebū İsmāil Enṣārī eydür ol biñ maḳām ol 9. ṣıfatlardan ʿibāretdür dimiş ve kitābında daḫı getürmişdür ol biñ maḳāmuñ evveli tevbedür ve āḫiri 10. Tañrı Teʿālā sevgisüdür kişinüñ göñlünde birikmiş ola bu ikisi ve anuñ ʿalāmeti oldur kim Tañrı Teʿālā diledügi işden 11. ṭaşra hīç bir iş işlemeye ve

daḫı itmişdür kim Tañrı Teʿālā kelāmında buyurmışdur ***Hum derecātün ındallāhi***[113] bu āyet 12. ol maḳāmlara işāretdür anı bildürelüm kim ol maḳāmlara bu āyet işāret olmaġa nice yarar bilgil ki āyet maʿnāsı 13. budur kim şol kişi kim Tañrı Teʿālā ḫoşnūdluġın ḳazandı berāber midür şol kişiyle kim Tañrınuñ ḫışmın ḳazandı 14. ve Tañrınuñ ḫoşnūdluġın ḳazanmaḳ oldur kim Tañrı Teʿālā kişinüñ içine ve ṭaşına farż itdügi ʿibādetleri yirine 15. getüre ve daḫı Tañrı Teʿālā ḥażretinde sevgilü olan işleri ve ḫulḳları ḳazana ve Tañrınuñ ḫışmından ıraḳ olmaḳ 16. günāhlardan virmez ṣıfatlardan ṣaḳınmaḳ birle olur imdi ol biñ maḳām daḫı Tañrı Teʿālā'yı sevüp diledügi 17. nesneleri yirine getürmekdür ve daḫı dilemedügi nesnelerden ṣaḳınmaḳdur ***Vallāhu baṣīrun bimā taʿmelūne***[114] didügi 18. budur kim eyüden yavuzdan ʿibādetden günāhdan her ne işlersek Tañrı Teʿālā bilür ve görür dimekdür pes bu 19. söz Tañrı Teʿālā ḳulluġın ve ḫoşnūdluġın yirine getürse başarandur sevinmek olur ve Tañrı buyruġın ṣayup 20. ve günāh işleyüp Tañrı Teʿālānuñ ḫışmın ḳazananı ḳorḳutmaḳ ġuṣṣaya bıraḳmaḳ olur zīrā ne işlersek Tañrı Teʿālā 21. bilür dimek olur ṭāʿat işleyene uçmaḳda pādişāhlıḳ virecekdür ve günāh işleyene ṭamuya ḳoyup ʿaẕāb 22. idicekdür dimek olur pes ḳaçan bilseñ kim ol yaramaz ṣıfatlar ve eyü ḫulḳlar iken çoḳdur ḳamusın bu kitābda 23. eydür söz söz uzanur ammā ol yaramaz ṣıfatlaruñ ve eyü ḫulḳlaruñ ġāyetin ve görklülerin bildürelüm bunları 24. bilicek kişi girü ḳalan yaramaz ṣıfatlardan daḫı ṣaḳınur ve girü ḳalan eyü ṣıfatları daḫı ḳazanur pes evvel 25. bir muḳaddime getürelüm ve anda ol yaramaz ṣıfatları ve eyü ṣıfatları bildürmekde fayda idicek nesneleri daḫı

59b

1. bildürelüm andan-ṣoñra ziyānlardan daḫı bildürelüm ve andan her birisinüñ dünyāda faydası nedür anı bildürelüm ve 2. kişi nice idicek ol eyü ṣıfatlar kendüde olur anı bildürelüm Tañrı Teʿālā ḳudreti ve yardımı birle muḳaddimetür 3. bilgil kim Tañrı Teʿālā ādem oġlanında üç ḳuvvet ḳomışdur birine ḳuvvet ʿaḳlı dirler ol başında olur

[113] Onların Allah katındaki dereceleri farklıdır.
[114] "Allah onların yaptıklarını görmektedir." Âl-i İmran sûresinin 18. ayeti yazılmıştır. Ayetin sonu *"taʿmelūne"* şeklinde olmalıdır.

ve birine ḳuvvet-i 4. şehvet dirler ol cigerde olur ve birine ḳuvvet-i ġażab dirler ol yürekde olur ve andan-ṣoñra bilgil ki Tañrı 5. Teʿālānuñ nūrından bir nūr ol yürekde müteʿalliḳ olmışdur ki göñül dirler ol nūr kāfirler göñlünde yoḳdur ṣaḥīḥ 6. budur bundan-ṣoñra bilgil ki ḳaçan ol ḳuvvet-i ġażab kim ḳaḳımaḳ dirler andan it ve arslan ṣıfatı ḳopar ve müselmānlara 7. tekebbürlük eylemek ve kimseyi begenmemek ve kimi gerekse dögmek ve sögmek gibi göñülde kibr kīn dutup düşmānlıḳ baġlamaḳ gibi 8. ve ḳaçan ḳuvvet-i şehvet kim aña nefs-i hevā dirler ol āreste olan adam dāim eyü yimek ve eyü giymek ve dāim raḥmetde olmaḳ 9. ister ve nefs-i hevā ve ārzūları yirine getürmek ardınca olur pes bu ṣıfatdan daḫı dünyāyı sevmek ve bencil 10. ve ḥīle ve ḥırṣ ḳopar el-ḥāṣıl ḳamu yaramaz ṣıfatlar bu ḳaḳmaḳ ḳuvvetiyle ve şehvet-i ḳuvveti artdıġındandur ḳaçan bu iki 11. ḳuvvet artsa bir araya gelse aña nefs-i emmāre dirler ol kişiyle kim ol ḳuvvet olsa dāim günāhlara yeltenir yaramaz 12. işlere ve ṣıfatlara yeltenir ve ḳaçan ḳuvvet-iʿaḳl artsa dāim kişiye āḫireti añdırır ve āḫiretde fayda idicek nesnelere 13. yelter ve bir iş işlerse ol işüñ ṣoñına olıcaḳdur anı añdırır ve āḫiretde fayda idicek nesnelere yelter ve 14. bunları bildürdükden-ṣoñra bilgil ki göñül pādişāhdur Tañrı Teʿālā ādeminüñ gövdesinde ḳamu aʿżāları ve ḳuvvetleri 15. aña muṭīʿ ḳılmışdur görmez misin-kim ḳaçan ol göñül göz açılmaḳ dilese açılur ve yumulmaḳ dilese yumulur el ṭutmaḳ 16. dilese ṭutar ve bir laḥẓa buyurduġından-ṣoñra ṭutmaḳ dilese elinden gelmez ki ṭuta pes bilgil ki Tañrı Teʿālānuñ buyurduġı 17. şol nesneyi işle ve bu nesneyi işleme didügi göñledür ādem oġlanınuñ göñli bir ulu şehr gibidür ḳalan ḳuvvetler kim 18. gövdede ve er göñlüñ ḳulluḳcıları gibidür baʿżı ḳulluḳcılar görünür el ayaḳ göz ḳulaḳ ṭuṭaḳ gibi ve baʿżı 19. ḳulluḳcılar görünmez ol başda olan ḳuvvetler gibi bilgil ki ol ḥekīm ḳatında bişdür biri oldur kim her nesneyi görür 20. daḫı anuñ ṣūretin alur aña ḥiss-i müşterek dirler ol ḳuvvet başında alından yaña da olur bir daḫı oldur kim nesneleri 21. görmeden öñden geçürür aña ḳuvvet-i ḫayālī dirler bu ḥiss-i müşterek didükleri ḳuvvet ol alduġı ṣūretleri aña 22. ışmarlar ol ṣaḳlar bu ḳuvvet ḫayālī başda ol ḥiss-i müşterek didükleri ḳuvvetüñ ardında olur bir daḫı ol 23. ḳuvvetdür kim her nesne-kim görür ṣūretin añlamaz ammā ol nesnede bir

maʿnā añlar şunuñ gibi kim bir nesneyi görür düşmānlıḳ 24. añlar ḳorḳar veyā ziyān añlar ṣaḳınur yāḫūd dostluḳ añlar aṣṣı ve menfaʿat bulur bu ḳuvvet başuñ eksisi yanındaġı 25. baḫşda olur buña ḳuvvet vehmi dirler bir daḫı oldur kim bu ḳuvvet ve hem añladuġı nesneleri aña ışmarlar ol ṣaḳlar

60a

1. her ne vaḳt ki adam anı ḥāżır itmek dilese girü virür buña ḳuvvet-i muḥāfaẓa dirler bu ḳuvvet ol ḳuvvet vehmüñ ardında 2. olur bişinci bir ḳuvvetdür kim başuñ ortasında olur ol dördüñ ikisi eñseden yanı olur ve ikisi alnından 3. yaña olur baʿżı ḥekīmler eydür bu ḳuvvet bir ḳurtcaġız içinde olur ve dāim deprenür adam uyurken daḫı ol epsem ṭurmaz 4. bu ḳuvvet daḫı ol dört ḳuvvetle bilinen nesneleri birbirinden seçer birbirine bir nesne eyler şunuñ gibi kim yaramaz taṣavvur 5. ider vaḳt olur kim bu birbirine ḳatup bir nesne itdügi rāst olur ve kimisi olmaz şunuñ gibi kim uçmaḳ taṣavvur ider 6. daḫı ikisin birbirine ḳatar daḫı uçar buña ḳuvvet-i mutaṣarrıfa dirler nefs anı ḫidmetkār ve aşçı itdig-çün muḫayyile daḫı 7. dirler ḳuvvet ve hem daḫı añladuġı nesneleri ol añladuġ-çün ṭabībler ḳatında başdaġı ḳuvvetler üçdür zīrā ḥiss-i müşterek 8. ve ḫayāl bir ḳuvvetdür anlaruñ ḳatında ḳuvvet ve hem mutaṣarrıfa girü ikisi bir ḳuvvetdür anlaruñ ḳatında dimāġuñ üç baṭnı 9. var her birinde bir ḳuvvet vardur anlaruñ ḳatında ammā ehl-i şerʿ ḳatında yarar kim mecmūʿı bir ḳuvvet ola ve dimāġuñ 10. üç baḫşı var her bir baḫşı iʿtibārınca ol bir ḳuvvet bir dürlüdür añlamaḳ ḥāṣıl olur daḫı pes bunlardan artuḳ 11. göñlüñ içi ḳulluḳcıları çoḳdur ammā bu kitābda ḳamusın getüricek söz uzanur ve ḳalan maḳṣūdlardan ıraḳ 12. düşer anları bildürmek-çün bir büyük kitāb düzmişlerdür kim aña teşrīḥ-i beden dirler ādemüñ gövdesinde ḳaç 13. süñük var ve her birisi birine nice üleşmişdür ve ḳaç siñir var ve ḳaç ṭamar var ve ol ṭamarlaruñ ḳaçı deprenür 14. ve ḳaçı deprenmez ve daḫı ādemüñ ḳaç ḳuvveti var bu ḳamusın ol kitābda itmişdürürler her kişi kim Tañrı Teʿālānuñ ḥikmetlerin 15. ādemi ḥaḳḳında kemāl ḳudretlerin ve niʿmetlerin bileyin dirse aña naẓar eylesün ḳaçan bilse-kim ādemüñ ṭaşındaġı aʿżālar 16. ve içindeki ḳuvvetler göñlüñ ḳulluḳcıları gibidür bilgil ki ol ḳuvvetlerde ʿaḳl vezīr gibidür şehvet ḳuvveti şol bir 17. şehre yiyecek ve

giyecek getürüci gibidür ve ḳaḳmaḳ ḳuvveti şol begler maṣlaḥatın bitürüci ṣubaşılar ve cellādlar gibidür 18. ammā ol ḳuvvet kim nefs ārzūsıdur yalancı ve ḳulmāş ve şerri ḫayr ṣūretinde göstericidür dāim ʿaḳl birle çekişmekdedür 19. zīrā bu ḳuvvet dāim göñle ol dünyānuñ ḥāżır niʿmetlerin ve bāṭıl bezeklerin ḫoş gösterir ve bunuñ ṣoñunda su'āl ḥesāb 20. olacaġın unutdurur diler kim bu ḥāżır niʿmetlerle aldaya ve Tañrı Teʿālā ḳulluġından ıraḳ düşer ve ʿaḳl dāim ider bu dünyā 21. leẕẕeti ve niʿmeti tīz giçer bunı Tañrı Teʿālā ḳaṣdla ḳullarına sevdürmişdür ki ḳulları bunuñla ṣınaya göre bunuñla 22. aldanup Tañrı Teʿālā ḳulluġından ḳalup ve āḫiret yaraġın unıdurlar mı yoḳsa dünyā Tañrı Teʿālānuñ düşmeyendegin bilüp 23. görklü ḳadar dünyādan alup Tañrı Teʿālā ḳulluġında ve āḫiret ḳaydında meşġūl olurlar mı pes ḳaçan ol ḳuvvet-i şehvet 24. didügin ṭutsa ol kişinüñ nefsi nefs-i emmāre olur ol göñlüñ ṭaşraġı ve içerüki ḳulluḳcıları daḫı nefs-i emmāre 25. ḳulluḳcıları olur ḳamu ḳuvvetler ve aʿżālar günāh ḳazanmaġa ḳulluḳcı olurlar meṯelā şunuñ gibi kim dilin Tañrı Teʿālā'yı

60b

1. ẕikr itmek-çün ve Ḳurān oḳumaġ-çün yaratmışdur ol diliyle yalan söyler ġıybetler ve buhtānlar ider ve ḫalḳa 2. masḫaralıḳlar ider gülüşdürür pes ol dilüñ kim Tañrı Teʿālā ṯevāb ḳazanmaġ-çün yaratdı anuñla günāh ḳazanan 3. nefsine uyduġ-içün ve gözlerin daḫı Tañrı Teʿālā anuñ-çün yaratmışdur kim Tañrı Teʿālā yaratduġı nesnelere baḳa daḫı 4. ululuġın ve ḳudretin añlaya ṯevāb göge baḳa yüceligin ve ululuġun fikr ide bunı añlaya kim bu gökleri ve yirleri 5. ve deñizleri ve yüce ṭāġları yaratmışdur ammā evvelki gögüñ büyüklügi ikinci gögüñ ḳalıñlıġı ve ululuġı ḳatında 6. bir naʿl ḳadarı gibidür varduḳça yuḳaruki gögüñ büyüklügi aşaġaki göge nisbet yine şöyledür ve 7. mecmūʿ göklerüñ ululuġı ʿarş ḳatında bir naʿl gibidür ve bunlardan bunı añlaya kim bu ḳamu yirlerde ve göklerde ve 8. ʿarşda bir ḳarış boş yir yoḳdur mecmūʿ ṭıpṭa ve maḫlūḳāt ve firiştehlerdür ve Tañrı Teʿālā ḥażretine dürlü dürlü 9. ḳulluḳlar ve dürlü dürlü ẕikr ve tesbīḥler iderler pes ʿāḳil olan kişi göge baḳıcaḳ bu nesneleri fikr itmek gerek 10. daḫı Tañrı Teʿālānuñ ululuġın ve kendünüñ ḫorluġın bilüp dāim anuñ gibi ulu pādişāhuñ ḳulluġında olmaḳ 11. gerek yire baḳıcaḳ daḫı bunı fikr ide kim bu

yir birdür ve gökden inen yaġmur birdür ve bu yirden dürlü dürlü aġaç 12. ve yemiş ve çiçekler ki biter her birinüñ ṣūreti bir dürlü rengi ve bir dürlü ṭadı ve bir dürlü ḳoḳusından ḥāṣıl oldı 13. ya bu ṭāġlarda dürlü dürlü maʿdenler alṭun gümüş ya baḳır ve demir maʿdeni gibi ve bu dürlü dürlü ṣularından ḥāṣıl oldı 14. pes yire daḫı baḳup girü Tañrı Teʿālānuñ ḳudretlerin ve ḥikmetlerin añlaya ve bunuñ gibi ulu ve görklü pādişāha 15. ulu ḳulluḳ gerek diye ḳaçan-kim nefs ġālib olsa göziyle bu göklere ve yirlere baḳsa bunuñ gibi nesne fikrine düşmez 16. ve göziyle ḥarām nesnelere baḳar günāh ḳazanur ve daḫı ḳulaġuñ kim Tañrı Teʿālā anuñ-çün yaratmışdur ki naṣīḥat işide 17. ve ʿilm ögrene nefs ġālib olıcaḳ ol ḳulaġla ʿilim ḥikmet ve naṣīḥat diñlemez bilki varur ḳanda ġıybet ve mesāvī 18. söyler ve diñler günāh ḳazanur girü buncalayın nefs ʿaḳl üzere artuḳ olıcaḳ ol ḳuvvetler günāh ḥāṣıl olıcaḳ yire 19. ṣarf ider meselā ol başındaġı nesneleri añlayan ḳuvvetler daḫı anuñ-çündür kim dāim anlarıñ ile āḫiret endīşesin 20. ideydi āḫiret tedbīrinde ve yaraġında olaydı ve ṣevāb ḥāṣıl olıcaḳ ṭāʿatleri ögerdi ṭutaydı az birleyeydi 21. ol ʿibādetleri öñüne bıraġup işlemek-çün günāh ḥāṣıl olıcaḳ nesneleri ögreneydi ve ṣaḳlayaydı ḳarşu ol 22. nesnelerden ṣaḳınmaġ-çün ḳaçan nefs-i emmāre ġālib olsa āḫiret ḳaydın unutdurur daḫı ol ḳuvvetleri ṭāʿata 23. ve ṣevāb olıcaḳ nesneleri ögrenmege ṣarf itmez bil-ki dünyā fikrlerin ve ḥīlelerin ve ḳulmāşlıḳların ögrenmege ṣarf 24. ider dünyā ḳazanmaġ-çün ammā ḳaçan göñül ʿaḳl sözün dutsa dünyānuñ bu ẓāhir leẓẓetine ve bāṭın bezeklerine aldanmaz 25. bu ṭaş aʿżāsın daḫı ve içindeki ḳuvvetler daḫı Tañrı Teʿālā ne iş-çün yaratdıysa aña ṣarf ider dāim

61a

1. ʿibādetde ve ṭāʿatda olur ve āḫiret ḳaydında olur bunuñ gibi nefslü kişi ṣābirdür ve şākirdür ululuḳ ve 2. ʿazīzliḳ āḫiretde bulur eger idersen-kim bu nefs-i emmāre ʿaḳl üzerine neden ġālib olur bilgil ki ekser nefs 3. ġālib olduġı cāhilliḳdendür zīrā kişi olur kim pīr ve ḳoca olur dīnine ziyān iden neng gibi işidür 4. ve neng gibi ṣıfatdur bilmez Tañrı Teʿālā bu ādem oġlanınuñ ṭaşında yaratduġı gözi ve ḳulaġı iki eli ve iki ayaġı 5. ve girü ḳalan aʿżāları niçün yaratduġın bilmez daḫı bu içindeki ḳuvvetlere ve ṣıfatlara

ḳanḳısı eyüdür ve ḳanḳısı yaramazdur 6. bilmez ve daḫı nesneden ṣaḳınmaḳ bilmekden-ṣoñra olur günāh ḥāṣıl olıcaḳ nesneleri bilmeyen nice ṣaḳınsun ve daḫı olur 7. kim nefs-i ġālib olduġı dünyā sevgisi şūmlıġından olur ʿālimlerüñ nefsi olduġı bu iki nesne sebebinden ḥāṣıl 8. olur pes bilgil ki göñül bir ḥiṣār gibidür anuñ çoḳ ḳapuları var her bir ḳapusında düşmān dāim oturmışdur 9. diler kim gire ḥiṣārı ala ve içindekileri helāk eyleye bilgil ki göñlüñ ṭaş ḳapuları göz ḳulaḳdur ve dili ve 10. burnı gibidür ol ḳapularda oturup öñer girmek-çün nefs-i emmāre ve şeyṭāndur ḳaçan bir kişi göziyle bir gökçek 11. ʿavrete ya oġlana baḳsa ya dünyā bezeklerinden ve ḳumāşlarından bir ḫoş giyecek ve yiyecek görse ya bunları işitse 12. göñlüne bunlaruñ hevesi düşer nefs-i emmāre ve şeyṭān bunı yelter ol nesneleri ḥāṣıl itmege diler kim bunı 13. uydura ol ḳapuyı aça daḫı gire ol ḥiṣār içinde olanı helāk ide az ide girü ḳalan el ayaḳ dil ṭuṭaḳ 14. daḫı buncalayındur ne nesne söylerse anı ṭutar ve andan göñle nesne düşer ve göñlüñ iç ḳapuları daḫı 15. oldur kim ol yuḳaru didügümüz biş ḳuvvetdür anlar daḫı bu nesneleri görmeden fikr idüp göñle bıraġurlar bundan 16. ötürü daḫı iderler kim yoḫsul olduḳ ḫalḳ ḳatında ḫor olduḳ dīnde ʿizzet ḥürmet ve adamlara ḳarışmaḳ dünyāyla 17. olur sen-daḫı ṭuruş cehd ile var bāylarla biliş ve olarla[115] görüş saña dönicek ḥāṣıl olsun ʿizzete 18. ve ḥürmete irüş ya gözsüz ya kötürüm olasın ya ḳocalasın işden güçden ḳalasın ḳazanmayaz olasın eger ʿavreti ya 19. oġlanı varsa iderler kim elbetde bunlaruñ yimegi giymegi senüñ üzeriñedür bunlaruñ-çün ziyāde nesnecik 20. ḥāṣıl it senüñ dirligüñde bunlar daḫı ḫoş geçinsünler şāyed olasın bunları kim bilsün ve kimüñ ḳapusuna 21. varsunlar pes ḳaçan bu endīşeler göñlüñe düşse şeyṭāna girü iç ḳapuları açılur diler kim göre göñül şehrin 22. yaġmalaya ḫarāb eyleye ḳaçan göñül bu nesneleri tīzcek eylemese ʿaḳl birle ṭanışsa ʿaḳl ider bu eyü yimek bu eyü 23. giymek ve eyü binmek ve eyü görmek ve görklü ʿavret ve ḫalāyıḳlar almaḳ ḫalḳ arasında meşhūr ve ʿizzetlü olmaḳ 24. egerçi sevgilüdür ve ʿizzetlüdür ammā ṣoñında ziyānları vardur zīrā eger bu nesneleri

[115] Yazmada: *olurla.*

ḥarāmdan alsa āḫiretde 25. anuñ-çün ʿaẕāb olunur ve bu dünyā niʿmetleri ṭīzcek giçer adam dünyānuñ olmaduġına ḳatlanur ammā āḫiret ʿaẕābı

61b

1. ḳatdur aña bir laḥẓa kimse ḳatlanmaz ve eger ḥelālden alsa anı ḳazanınca bunca günāhlara gerek ḳazanduḳdan-ṣoñra andan 2. kişiye bunca teşvīş ḥāṣıl olur pes ʿaḳl bu naṣīḥat birle ol göñle düşen endīşeleri giderir şeyṭānı 3. ḳapulardan girmege ḳomaz ve bu nesneler kim ḫāṭıra düşer bildüñ kim nefs ucundandur pes ādem oġlanı bu nesneleri 4. görmeden dünyā endīşeleri ve günāh ḥāṣıl olıcaḳ nesneleri öñüne düşer ammā ol nesneleri bilmek gerek ki şeyṭāndandur 5. nitekim Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur ḳaçan ādem oġlanı ṭoġsa Tañrı Teʿālā anuñ yüreginüñ ṣāġ ṭarafında bir firişte 6. ḳor kim dāim anı ḫayra yelter ve bir şeyṭān daḫı yüreginüñ ṣol ṭarafında ḳor kim dāim anı şerre yelter daḫı olur kim 7. bu yaramaz işleri işlemekde ḳaṣd itmek ve günāh endīşeleri kişinüñ öñüne düşmek günāh işlemekden-ṣoñra olur ol 8. endīşeleri günāh şūmlıġından olur daḫı daḫı bilgil ki ol endīşeler olur kim göñle Tañrı ṭarafından düşer ve 9. daḫı bilgil ki bu ḫāṭıra düşen günāhlu işler dürlü dürlüdür birisi oldur kim hīç sebebsiz Tañrı ṭarafından 10. ḳulların ṣınamaḳdan ve miḥnet itmekden ötürü tā kim ṣabr idüp ulu mertebeye irüşe Tañrıya yalvara istiʿāne ve 11. yardım dilemekdür ve birisi daḫı oldur kim ol göñülde olan şeyṭān vesvesesinden olur ve birisi daḫı oldur kim 12. günāh şūmlıġından olur dördünci oldur kim nefs ārzūsından olur imdi bilgil ki Tañrıdan ʿalāmet 13. budur kim añsız da göñle düşer ādem anı göñülden gidermez meger kim ʿināyet ola Tañrıdan ve nefs ārzūlarından 14. olan daḫı muḥkem olur degme vaḳt gitmez ammā sebeb nefs ārzūsıdur ol kim şeyṭān vesvesesinden olan 15. endīşedür ol-daḫı göñle añsız da düşer ammā muḥkem olmaz kāh gelür kāh gider evvelki günāh işledüginden 16. ṣoñra göñle düşer tīzcek tevbe idicek girü gider eger tīzcek tevbe itmezse-kim birḳaç günāh daḫı anuñ 17. üzerine artar bu göñül daḫı ḳararır ayrıḳ daḫı günāh işlemekden menʿ olunmaz kişi Tañrı ḳulluġına yönelüp 18. āḫiret yaraġında olmaḳ ġālib budur kim naṣīḥat işitmekden olur zīrā Tañrı Teʿālā ādem oġlını ḫayra ve 19. şerre ḳābil yaratmışdur ṭāʿata yelteyici nesne işitse ṭāʿata meyl ider ammā

az olur kim naṣīḥat işitmeden 20. kişi ḫayra yelter bunı aşaġa taḥḳīḳ ve tafṣīl idevüz temṯīl ve delīl birle ve ḫayr nesne daḫı kim ādemüñ göñlüne 21. düşer naṣīḥat işitmeden añsız da eger Tañrıdan olursa kişi andan dönmez göñlünde ol niyyet berkişir 22. eger ol göñlüñ ṣāġ ṭarafında olan firişteden olursa muḥkem olmaz bir vaḳt gelür bir vaḳt gelmez gider 23. ve olur kim şeyṭān daḫı şerri ḫayr ṣūretinde gösterir şunuñ gibi kim bir kişiye riyā ʿibādet itdürür 24. veyāḫūd riyā yire mālın ḫarc itdirir kendi ḫalḳa eyü gösterir ve cömerd kişi disünler diyü ve olur kim 25. bir ḫayr işe yelter ola meşġūl idüp bir daḫı ulu ḫayrdan yıġmaġ-çün şunuñ gibi kim bir kişi ʿilm oḳumaġa

62a

1. başlar daḫı gelür anı azdurur dāim aña ālet ʿilmi oḳumaġa yelter ve ʿilm-i dīn oḳumaġa ~~ḳomaz~~ ider bu ʿilmüñ āletlerin muḥkem 2. ḳılmayınca ol ʿilm-i dīn añlanmaz dir ve şeyṭānuñ bunuñ gibi vesvesesinden degme kişi başarmaz ve seçmez meger kim ʿilm-i dīni 3. bī-ġāyet bile bundan-ṣoñra bilgil ki kişinüñ ḫulḳ eyü olmaḳ ve yavuz olmaḳ nedendür ve nicedür anı bildürelüm pes kişinüñ 4. ḫulḳı eyü olmaḳ oldur kim anuñ işledügi mecmūʿ eyü ola zīrā aḫlāḳ eyü kişi nefsinüñ ṣūreti eyü dimek olur pes 5. ḳamu işler şerīʿatda görklü gerek eger bir kişinüñ aġzı ya burnı ya gözi çirkīn olursa anuñ ṣūreti görklüdür dimezler 6. ve andan-ṣoñra bilgil ki ḳamu işler eyü olduḳdan-ṣoñra ol işledügi işler dünyā ġaraż-çün olmamaḳ gerek zīrā bir kişi mālın 7. üleşdirirse ḫulḳ eyü kişi disünler diyü ya kimseden ḳorḳup ya ol virdügi kişi göñlüne yarar iş işledig-çün ya utanup 8. virse aña cömerd dimezler bil-ki cömerdliḳ oldur kim virdügi nesneyi Tañrı-çün vire ya dünyā sevgisi göñlünde olmadıġ-çün 9. vire virdükden-ṣoñra özi göyünmeye bil-ki göñli ḫoş ola ve andan-ṣoñra bilgil ki bu yaramaz ṣıfatları kişi kendüzünden 10. bir kezden gidermez ammā bunlar ḥāṣıl olıcaḳ yire ṣarf itmek gerek pes bunları ʿaḳlına ḳaçan ḳulluḳcı ḳalsa bunlar daḫı 11. şol ḥāṣıl olıcaḳ işde bulunur meṯelā bir kişi görse kim berikü beriküye ẓulm ider ya bir günāh işler eger ḳaḳsa ya dökse 12. ṯevāba girer pes bu işde ḳaḳduġına ṯevāb ḥāṣıl oldı zīrā bunda ʿaḳl ḳaḳduġı eger bunuñ işin görüp 13. ḳaḳmasa dīni żaʿīf lıġından olur ḳuvvet-i şehvet daḫı kim aña nefs ārzūsı dirler ḳaçan ol-daḫı yirinde olsa 14. andan daḫı ṯevāb ḥāṣıl olur meṯelā

şunuñ gibi kim bir kişinüñ ʿavreti var anuñla yaḳınlıḳ itse ṣevāb ḥāṣıl 15. olur eger yaḳın olmasa günāha girer veyā ḳızı ʿavreti ḫalāyıḳı olsa anlaruñ-çün ḥelālden bir nesnecik ḳazanmaḳ gerek 16. eger anları yiyecek deñlü ḳazanmaḳ ardınca olsa günāha girer ve bundan-ṣoñra bilgil ki bu yaramaz ḫulḳları ḳaçan gidermek 17. dilese zīrā Tañrı Teʿālā buyurmışdur ve Resūl ḥażreti daḫı dimişdür ki yaramaz işler işlemek ve yaramaz ṣıfatları 18. kendüzünden giderüñ eger gitmek mümkin degülmişse giderüñ dimekden fayda yoḳ şol yābān cānverlerin görürsen-kim 19. nice ögredürler ol cebel ḫūyın terk ider nitekim ṭoġan yābāndayken ḳuş urur alur ḳaçar anı şöyle ögredürler 20. kim ḳuş urur daḫı baṣar yatur ıssı gelince ya aġaç başında otururken çaġırıcaḳ gelür ıssınuñ eli üzerine ḳonar 21. arslan ve ḳaplan ve pārs ve daḫı nice cānverler kim ādemi yābānda bulıcaḳ pāreler anları terbiyet iderler ve 22. şöyle ögredürler kim besleyen kişiyle bile yatur ṭurur nesne itmez bil-ki ol besleyen kişi anı döger acıdur ḳorḳudur 23. hīç dönmez pes bunları bilseñ bilgil kim adamınuñ ki ʿaḳl var Tañrı Teʿālā anı ḫod eyüyi yazdı bilmek-çün yaşatmışdur 24. ve ol yavuz işlerin virmez ḫulḳların giderir ḳaçan-kim gidermek ardınca olsa ve şol kişi-kim ʿömrünüñ çoḳı günāhla 25. ve ʿāṣīlıġla ve yaramaz ḫulḳlarla geçürmişdür anuñ göñli ḳatı olmışdur anuñ gibi kişi yaramaz işlerin giç terk

62b

1. terk ider zīrā ol yaramaz ṣıfatlaruñ ve ol yaramaz işlerüñ hevesini göñlünde berkişdürmişdür ve ṭabīʿatı anuñla ögrenmişdür 2. görür kim giçerek gider ve kiminüñ göñli ḫod ḳararmışdur ol günāhdan ve yaramaz işden dönmez bil-ki ol günāhla 3. ve ol yaramaz işlerle faḫr ider ögünür ve bu nesneler şeḳāvet ʿalāmetidür ammā şol kişiler kim ol işledügi işler 4. günāhdegin bilmez ya ḫod ol günāh üzerine ve ol yaramaz ṣıfat üzerine çoḳ olmışdur ve ʿādet ṭutmışdur ol 5. tīz döner naṣīḥat işiticek pes ḳaçan bilseñ bu yaramaz işlerden ve yaramaz ṣıfatlardan kişi döner dönmek 6. ardınca olıcaḳ bilgil ki andan dönmegüñ bir sebebi oldur kim kişi göre ol yaramaz işlerüñ ʿaẕābındaki Ḥaḳḳ Teʿālā 7. anlara dimişdür anı ki bile ve daḫı ol ʿaẕāba ḳatlanmaduġın aña ve daḫı dīninüñ ve ʿömrünüñ zevālin ve tīz giçdügin 8. ve bu günden yarına ya bir sāʿat kişinüñ

dirligine s̱ebāt yoḳdıġına daḫı bu dünyā leẕẕetinüñ ve devletinüñ ṣoñı 9. ḥasretdür ve nedāmetdür diyü dāim öñünden geçüre biñ yıllıḳ pādişāhlıḳ bir sāʿat maʿzūllıġına degmez ve nice 10. yıl ḫoşluḳ ve ṣaġlıḳ bir sāʿat ṣayrulıġına ve melāletlıġına degmez mecmūʿ hīç olur ve görmedik gibi bunlaruñ 11. göñlüne bıraġa ve her kişi-kim müselmān ola ve āḫirete iḳrārı ola Tañrı Teʿālā ḥażretine varacaġın ve ol işledügi 12. işlerüñ ṣorulacaġın aña bu didügümüz nesneleri öñüne bıraġıcaḳ ol yaramaz işleri terk ider yāḫūd pişmān olur 13. ve ol nesneleri terk itmek ardınca olur ve anuñ göñlünde Tañrı ḳorḳusı olmaya yāḫūd iʿtiḳādı olmaya ol 14. ḫod müselmān olmaz anuñ gibi kişi işledügi günāhdan dönmez bil-ki daḫı arturır ammā baʿżılar olur kim anuñ ẕātında 15. Ḥaḳḳ Teʿālā saʿādet ḳomışdur kimseden işitmeden ve ögrenmeden daḫı ḳamu işleri ve ṣıfatları eyü olur Tañrı ḥażretine 16. lāyıḳ olur enbiyā' evliyā gibi ve daḫı baʿżılar olur kim evvelden anuñ ẕātında yaramazlıḳ ṣıfatı var ḳamu işleri yaramaz 17. olur Nemrūd ve Firʿavn ve Ebū Cehil gibi lāʿnehüm Allāh ammā bunlaruñ gibi az olur ve ādem oġlanlarınuñ çoġı böyle 18. olur kim eyü nesneler işitse ve ḫoş naṣīḥatler diñlese ʿibādet ve ṭāʿat itmege heves ider ve günāhına tevbe ider 19. eger yaramaz kişiye yoldaş olsa yaramaz keleciler işitse aña daḫı o yir ḫuṣūṣā kim oġlan ola ya cāhil ola zīrā 20. ḫayra daḫı ve şerre daḫı ḳābildür imdi bilgil ki bu didügümüz nesnelerüñ kimisi Ḳurān maʿnāsıdur ve kimisi ḥadīs̱ 21. maʿnāsıdur ammā taṭvīl-i kelām olmasun diyü bir muḫtaṣar āyet ve bir ḥadīs̱ maʿnāsın idelüm ki bu didüklerimize 22. işāret ola āyet budur kim Tañrı Teʿālā buyurur ***Ḳad efleḥa men zekkaha ve ḳad ḫābe men dessaha*** [116] maʿnāsı budur kim 23. ʿaẕābdan ḳurtuldı maḳṣūduna irüşdi şol kişi-kim nefs arıtdı ve ʿaḳlın yüceltdi imdi bilgil ki 24. nefs arıtmaḳ oldur kim günāh işlemeye eger işlediyse tevbe ide ve anı añup melūl ola ve pişmānlıḳ göñlünden gitmeye Tañrıya 25. yalvara nāliş ide Allāhı ol günāhlarımı girmekle sen ʿafv it diye ve ʿaḳlın yüceltmek oldur kim Tañrı Teʿālā farż

63a

[116] Nefse ve onu düzgün bir biçimde şekillendirip ona kötülük duygusunu ve takvasını (kötülükten sakınma yeteneğini) ilham edene andolsun ki, nefsini arındıran kurtuluşa ermiştir. Onu kötülüklere gömüp kirleten kimse de ziyana uğramıştır.

1. itdügi ʿilmleri ḥāṣıl ide ve dāim ʿibādete meşġūl ola ve daḫı ol yaramaz ḫulḳların giderüp eyüye degşüre 2. eyü ḫulḳlarla nefsi arıda ve ʿaḳlın yücelde dāim himmeti bunuñ üzerine ola kim ḳamu ʿömrün Tañrınuñ ḫoşnūdluġın 3. bulıcaḳ yire ḫarc ide ***Ve ḳad ḫābe men dessaha*** maʿnāsı budur kim ümīẕ kesdi āḫiretde uçmaḳ pādişāhlıġından 4. şol kişi-kim nefsin aşaġa bıraḳdı yaʿnī ʿilm ʿibādet ḥāṣıl itmedi virmez ḫulḳların terk itmedi ḥadīṯ 5. budur kim Peyġāmber ḥażreti buyurdı ***İnne fī cesedi beni ādeme muḍġatün iẕā fesedet fesede kulluhu ve iẕā ṣalahat*** 6. ***ṣalaḥa kulluhu elā ve hiye'l-ḳalbü***[117] maʿnāsı budur kim bed-desti ādem oġlanınuñ teninde bir pāre at vardur ḳaçan ol 7. azarsa ḳamu nesneleri bile azar eger ol pāre at ögerse ḳamu nesneleri bile öger bilgil ki ol didügümüz at 8. görklüdür imdi bilgil ol göñül didügümüz ādeminüñ teninde bir pādişāh gibidür ḳamu nesnesi ādemüñ ol göñül buyruġından 9. ṭaşra olmaz ol göñül yürekde olur ḳaçan ol göñül ögse ve Tañrıdan yaña dönse ādemüñ ḳamu aʿżāları ve 10. ḳuvvetleri Tañrı buyruġında olur ve ḳamu ḫulḳları eyü olur ḳaçan ol göñül azsa nefse uysa ādemüñ ḳamu aʿżāları 11. ve ḳuvvetleri ḳamu günāh işlemekde olur ḳamu ḫulḳları ve ṣıfatları yaramaz olur pes bilgil ki ol yuḳaru tafṣīl itdügimiz 12. sözler ol āyetüñ ve ḥadīṯüñ maʿnāsıdur kim didik ve bundan-ṣoñra bilgil kim Peyġāmber ḥażretine üç kez īmān 13. nedür didiler üç kerre daḫı eyü ḫulḳdur didi imdi bilgil ki īmān yalñuz eyü ḫulḳ degüldür ammā ḫulḳ didügi 14. budur kim yaʿnī her kimde kim eyü ḫulḳ ola īmānuñ ḳamu şarṭları anda bulunur yāḫūd bulunmış gibidür Peyġāmber ḥażreti 15. buyurdı-ki eyü ḫulḳ günāhları eridür şol güneş ıssısı ḳarı eritdigi gibi yavuz ḫulḳ ʿibādeti fāsid ider şol 16. sirke balı eritdügi gibi pes imdi biz daḫı ol yaramaz ḫulḳlaruñ onun saña bildürelüm bir bābda tā ol yaramaz 17. ḫulḳlardan ṣaḳınasın ve ol eyü ḫulḳlarla bezenesin Tañrı Teʿālā ḳatında īmānuñ ḳabūl olup Tañrı dostlarından 18. olsun Tañrı fażıl birle zīrā bu on yaramaz ṣıfat kim getürdük ḳamu yaramaz işlerüñ başıdur bunlardan ṣaḳını 19. bilen kişi girü ḳalanından daḫı ṣaḳınur ve ol on eyü ṣıfat daḫı ḳamu eyü işlerüñ başıdur ve bunları ḥāṣıl 20. iden kişi ḳalanın daḫı ḳazanur pes

[117] Dikkat edin, kulaklarınızı iyi açın! İnsanın cesedinin içinde, kalp denilen et parçasının tam hizâsında, latif, şeffaf bir cevher vardır. O ıslah edilirse cismâniyetiniz de ıslah edilir; amelleriniz, fiilleriniz ıslah edilir.

anuñ-çün bunları bunları bildürdük bāb evvel bilgil kim ol yaramaz 21. ṣıfatlaruñ başı ol dünyāyı sevmekdür pes ol dünyā nedür anı bildürelüm ve andan-ṣoñra dünyā sevmek ziyānın 22. bildürelüm ve andan dünyā sevgisi kişinüñ göñlünden nice gider anı bildürelüm bilgil ki dünyā didükleri ancaḳ māl 23. degül her nesne-kim andan nefs leẕẕet bula ol dünyādur ama şol-ḳadar nesne-kim kişinüñ kendüzünüñ ve kendü üzerine beslemegi 24. vācib olanlaruñ yiyecegine ve giyecegine gerekdür ol degüldür ammā dünyā didükleri kişinüñ yirleri baġları ḳulları 25. ḳaravaşları ṭavarları ḳumāşları çoḳ olmaḳdur yāḫūd dürlü ṣanʿatlar ve ḥīileler iderler dünyā ḳazanmaġ-çün ve

63b

1. ulular̄a ḳulluḳ ider kim biraz dünyā içüñ ḳazana nitekim Tañrı Teʿālā Ḳurānda bu didüklerimize işāret buyurmışdur kim 2. ***Ennemāl- ḥayātü'd-dünyā leʿibun ve lehvun ve zīnetün ve tefāḫurun beyneküm ve tekāṯurun fī'l-emvāli ve'l-evlādi***[118] 3. bu āyetiñ maʿnāsı iken çoḳdur ḳamusın idersevüz söz uzanur ammā bu araya görklü ḳadar idelüm Ḥaḳḳ Teʿālā 4. eydür iy ādem oġlanı bilgil kim bu dünyā dirligi şol oġlancıḳlar uyanduġı evin gibidür zīrā dünyā arturmaġa 5. dürişicek kişi zaḥmet çeker Tañrı ḳulluġından ḳalur ve bu zaḥmetinden ṣoñra aña fayda daḫı olmaz olduġı ḥālde 6. daḫı ṣoñra ḥasret ve pişmānlıḳ ḥāṣıl olur ancaḳ nitekim oġlancıḳlar uyananda fayda olmaz hemān yorulup 7. ṭoncaġızları yıpranduġı ḳalur ancaḳ daḫı bu dünyā kişiyi aldayup āḫiret işlerinden girü ḳoyupdur daḫı bu dünyā 8. bir bāṭıl tīz giçer bezeklerdür eyü ṭonlar ve eyü evler gibi ve bahālu ḳumāşlar gibi daḫı bu dünyā ol bezeklerle ve mālla 9. faḫr itmekdür ve ululanmaḳdur daḫı bu dünyā oġul ve ḳız ve māl ve māluñ çoġlamaḳdur ve Ḥaḳḳ Teʿālā dünyānuñ ḥālin 10. bu nesnelerle bildürdükden-ṣoñra yine kelām-ı ḳadīmde buyurdı ***Ke meṯeli ġayṯin ʿa'cebe'l-küffāra nebātuhu ṯümme*** 11. ***yehīcü feterāhu muṣferran ṯümme yekūnu ḥuṭāmen ve fi'l-āḫireti ʿaẕābun şedīdun***[119] maʿnāsı budur kim 12. Tañrı Teʿālā ider bu didügümüz dünyā niʿmetleri ve bezekleri

[118] Bilin ki dünya hayatı bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda övünme, mal ve evlat çoğaltma yarışından ibarettir.
[119] Bu, tıpkı bir yağmura benzer ki; bitirdiği ot, ekincilerin hoşuna gider, sonra kurur, onu sapsarı görürsün, sonra çerçöp olur. Ahirette ise çetin bir azab (vardır).

şuña beñzer kim bir kişinüñ añılmış taḫılları ögdi bitdi 13. yirlerin bezedi ve baġlarında ve baḫçelerinde yemiş aġaçları ḳamusı yemiş virdi baġların baḫçelerin ḫoş bezedi 14. daḫı bu kişi bunları gördi sevindi ümīẕ dutdı-kim bunları dere düşüre ẕeḫāire ḳalup yiye içe 15. ḫoş giçine bu ümīẕdeyken nāgāh bir esti yel çıḳdı tereklerin ṣarartdı ve ḳurutdı ve kendüzi maḥrūm ve 16. maġbūn olup ḥasret içinde ḳaldı pes ʿaḳlı ve saʿādeti olan kişi añlasun-kim dünyā niʿmetleri ve bezekleri 17. daḫı egerçi kişinüñ gözine ḫoş gelür ümīẕin şöyle bir gider kim anuñla ḳamu nefs dileklerin yirine getürüp yiye 18. içe ḫoş giçine ammā añsız da şöyle olur kim ol māl elinden çıḳar maḥrūm olup ḥasret ve nedāmet içinde 19. ḳalur nitekim bāzergānları ve māl işlerin görürsen kim ol māl elindeyken nāgāh ḥarāmı urur elinden 20. alur mālın gencin bil-ki oġlan ḳızın daḫı pes ḳanı ol mālı ṣaḳlayup yimedügi ve miskīnlere ve żaʿīflere 21. virmedügi ve anuñ-çün ʿömrün yele virüp Tañrı ḳulluġından ḳalduġı ve eger böyle olmasa daḫı elbetde bir gün 22. ecel irür ölür ve pişmānlıḳ ve ol uzaḳ endīşeler ḳalup ve dürlü dürlü fikrler idüp ṣoñra murād idene irüşmeden 23. ölür ümīẕi kesilür pişmānlıḳ ve ḥasret içinde ḳalur ve bundan-ṣoñra Tañrı Teʿālā buyurmışdur ki ***Ve fi*** 24. ***'l-āḫireti ʿaẕābe şedīdü*** maʿnāsı budur kim āḫiretde ḳatı ʿaẕāb vardur bilgil ki bu āyetüñ ṣoñında böyle 25. dimek yaʿnī bu dünyā niʿmetleri ve bezekleri ādem oġlanların aldayup āḫiret yaraġından ve Tañrı Teʿālā ḳulluġından

64a

1. girü ḳoyup āḫiretde ʿaẕāba uġradıcaḳdur zīrā bu dünyāda niʿmet ve devlet ala giricek degme kişi anuñ ḥaḳḳın yirine 2. getürmez azar dünyā ḫod elinden çıḳar aṣṣı hemān āḫiretde ʿaẕāba uġramaḳdur nitekim Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur 3. ***Meṡelü ṣāḥibi'd-dünyā kemeṡeli'l-māṡi fi'l-mā'i hel yesteṭīʿū'l-māṡi fi'l-mā'i en lā yebtele ḳademāhü*** maʿnāsı 4. budur ki dünyā issi kişinüñ meṡeli şol ṣu içinde yürüyen adam gibidür hīç güci yeter mi ṣu içinde yürüyen 5. ādemüñ kim iki ayaġın ṣu ışlatmaya yaʿnī dimek olur ki dünyāsı çoḳ olan kişi azmayınca olmaz meṡelā 6. bir kişinüñ kendü ḳazanmadan zaḥmetsiz ḥelāl māl eline girse ol māl sebebiyle göñlüne biraz olıcaḳ düşer yoḫsulları 7. ve dervīşleri kendüden alçaḳ görmeklik düşer egerçi yoḫsulluḳ

itmeyüp ol mālından Tañrı ḥaḳḳın çıḳarup 8. yoḫsullara üleşdirirse daḫı bu nesneyi kişi göñlünden gidermek gerek güç olduġından ötürü peyġāmberler ve 9. velīler dünyāyı terk itdiler ve ḥelāl yirden ne-deñlü māl-ki ellerine girerdi ḳamusın tīzcek girü üleşdirirlerdi 10. bir giçe ḳatlarında ḳomazlardı ki añsız da göñlümüze sevgisi düşe az uz gidemeyüz dirlerdi dāim açlıḳ ve 11. yalıncaḳlıḳlar zaḥmetin çekerlerdi nefslerin ṣınamaġ-çün ve bundan-ṣoñra bilgil ki bu ziyān iden ve āḫiret devletinden 12. ādemīleri maḥrūm iden dünyā sevgisidür ve nice kişiler ola kim dünyāsı çoḳ ola ammā göñlünde anuñ sevgisi 13. olmaya nitekim Süleymān beniyye Allāh Yūsuf Sıddīḳ Allāh gibi daḫı Peyġāmber ṣaḥābelerinden ve velīlerinden dünyāları olan 14. kişiler gibi ve göñlünde dünyā sevgisi olmamaḳ nişānı oldur kim dünyāsınuñ ṭurduġıyla gitdügi bir ola ve daḫı 15. nice kişiler ola kim dünyāsı olmaya ammā içi ṭobṭolu dünyā sevgisi ola şol ṣabrsız yoḫsullar gibi pes bilgil ki 16. ḳanḳı kişinüñ ki göñlinde dünyā sevgisi ola ol āḫiret naṣībinden maḥrūm ḳalur zīrā dünyā sevgisi daḫı 17. kişiye çoḳ dürlü günāhlar işledür zīrā baḫīlliḳ ve ḥased ve miskīnleri sevmemek ve bāyları sevmek ve uġrulıḳ 18. itmek ve yol kesmek ve göñlinde düşmānlık baġlamaḳ ve ādem ḳatl itmek gibi ki atsın oġlan ḳızın ve ḳardāşın öldürmek 19. gibi ve daḫı nice dürlü günāhlar kim dünyā sevgisinden olur eger bunlar olmazsa daḫı ʿibādetinde ve ṭāʿatinde 20. göñlin düşürmeyüp Tañrı Teʿālā ḥażretine yönelmedügi dünyā sevgisinden olur bu ziyān biter ʿaḳlı olana dīnden 21. kendi menʿ itmege Peyġāmber ḥażreti eyitmişdür kim ***Ḥubbu'd-dünyā re'sü külli ḫaṭīetin*** [120] maʿnāsı budur kim dünyāyı 22. sevmek ḳamu günāhlaruñ başıdur ve daḫı buyurur kim her kişi ki ṣabāḥlasa ve aḫşamlasa ḥāl bu olsa-kim 23. fidyelerinüñ ve işlerinüñ ki görklüsi ve ulusı dünyā işlerinden olsa Tañrı ḳatında anuñ hīç mertebesi olmaz 24. anuñ varlığı ve yoḳluġı Ḥaḳḳ Teʿālā ḳatında berāberdür daḫı Tañrı Teʿālā anuñ göñline dört nesneyi bıraġur ve aña lāzım 25. ider birisi oldur kim göñline dünyā endīşesin bıraġur şöyle ider kim hīç endīşeden ḫāli olmaz ve daḫı dünyā

64b

[120] Dünya sevgisi bütün kötülüklerin başıdır.

1. işlerin bıraġur kim hīç ol işden kendi yıġmaz daḫı yoḫsulluḳ evden bıraġur hīç ḳazanduġı dünyā anuñ ḫarcına 2. yetmez daḫı dürlü dürlü ġuṣṣalar ve endīşeler bıraġur kim ol melāletüñ ucuna irüşmez ve bu ḥadīṯüñ maʿnāsından 3. bunı añlaġıl kim ḳaçan ādem oġlanı Tañrı ḳulluġı ardınca olmasa Tañrı Teʿālānuñ aña ʿināyeti virdi mi irüşmez 4. nitekim kelāmında buyurmışdur ***Ve lā tekūnū kelleẕīne nesūllāhe fe-ensāhum enfusehum ulā'ike hümü*** 5. ***'l-fāsiḳūne*** [121] maʿnāsı budur kim iy anlar kim īmān getürdügin şunlaruñ gibi olmañ kim Tañrıyı unutdılar ve anuñ 6. ḳulluġın terk itdiler pes böyle itdükleri sebeb oldı-kim Tañrı Teʿālā bunlaruñ göñli gözün açdı ve bunlara 7. yardım idüp raḥmet naẓarın idüp āḫiret endīşesin göñüllerine bıraḳmadı pes bunlar fāsıḳlardur Tañrı 8. ḳulluġından ṭaşra olıcılardur bir yirde daḫı buyurur kim ***Velleẕīne cāhedū fīnā lenehdiyennehüm sublenā*** 9. ***ve ennallāhe lemeʿa'l-muḥsinīne*** maʿnāsı budur kim Tañrı Teʿālā ḳasem ider eydür şol kişiler kim ṭuruşdılar bizim ḳulluġımızda 10. meşġūl oldılar ve Allāh biz daḫı ʿināyet ve raḥmet iderüz ve anları uçmaġa ḳulāvuzlaruz ve anları azmakdan 11. ṣaḳlayuz pes her kişi-kim bu dünyānuñ ziyānın bilmedi dünyādan āḫiret yaraġın idicek yire degin añladı ve 12. dünyāda ʿibādet idicek deñlü ḳuvvet ḥāṣıl olıcaḳ ḳadar nafaḳaya ḳanāʿat itdiler ve bedenlerin issiden ve ṣovuḳdan 13. ṣaḳlayıcaḳ deñlü giyecege rāżī oldılar ve Tañrı ḳulluġına meşġūl oldılar dünyā anlara devlet ve saʿādet oldı 14. zīrā anuñ sebebiyle āḫiret pādişāhlıġına irüşdiler ḳaçan bilseñ kim dünyā sevmek ol yaramaz ṣıfatlaruñ ki 15. yavuzraġıdur ve ziyānkārıdur eger ṣorarsañ bu yaramaz ṣıfatları nice gidersin bilgil ki göñlinden dünyā 16. sevgisin bir kezden çıḳarup dünyādan yigrenmek elinden gelmez ama dünyā sevgisini göñlümden gidereyin diyen kişi 17. elinde olan dünyāsınuñ bölügin yiyecege binecege giyecege ḳoya ve andan artuġın dervīşlere virmek 18. gerek ve andan-ṣoñra ḳanāʿati ṣınāʿat itmek gerek ḳarşu göñline dünyā sevgisi düşdükçe ve dünyā ziyānın 19. bildürmekde Tañrı Teʿālā buyurduġı ve Peyġāmber ḥażreti didügi sözleri öñüne bıraḳmaḳ gerek kendüzüne ṭūl-ı emel ve 20. ʿömr-i ṭavīl idinmemek

[121] Allah'ı unutup da Allah'ın da kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar, yoldan çıkan kimselerdir.

gerek bil-ki nefsine itmek gerek kim iy ġāfil nefs şāyed bugün ya bu gice olsun dünyā 21. rāḥatlarınuñ ve niʿmetlerinüñ ziyānın öñüne bıraḳduġından-ṣoñra āḫiret ʿazābınuñ ḳatılığın ve āḫiret niʿmetlerinüñ 22. zevāli ve dökünmegi yoḳluġın öñüne bıraġa ḳarşu ögütleye tā kim şeyṭān vesvese idüp dünyāyı terk itdügine 23. pişmān olup göñlün bulandırup ṣevābın yumaya bu nesne ki ulu işidür ḳaçan kişi bu nesnelerüñ üzerine 24. bir zamān ṭurıbilse ṣabr itse ḳanāʿat eylese ve göñli bulanmasa Tañrı Teʿālā yardımı birle dünyā sevgisi anuñ 25. göñlinden az az gider Tañrı dostlarınuñ mertebesine irüşir zīrā kim dünyāyı sevmek ḳamu günāhlaruñ başıdur

65a

1. dünyā sevgisi göñlünden çıḳarmaḳ daḫı ḳamu ʿibādetlerüñ başıdur bu didügümüz sözlere iken çoḳ delālet ider Ḳurān 2. āyetleri ve Peyġāmber ḥadīṣleri ama söz uzanmasun diyü ḳamusın getürmedük ḳarşu bir āyet ya bir ḥadīṣ getürdügümüz 3. anuñ-çündür kim baʿżı kişilerüñ nefsi ġalebe itmişdürür ve dīni żaʿīf olmışdurur ārzūsına gelmeyen ögüt ne-deñlü 4. ḥaḳḳsa inanmazlar pes şunuñ gibi Ḳurān āyetlerin ya Peyġāmber ḥadīṣlerin getürüz kim ol didügümüz naṣīḥatlare delālet 5. itdügi ḳuvvetlü ola ẓāhir ola diyü şāyed anuñ gibi kişilerüñ ol inkārı ve azġunlığı biraz ṣına diyü zīrā 6. diyen ʿilminden nesnecik añlayan kişi kendüye ḳolaysız gelen Ḳurānı ve ḥadīṣi tevīl ider kendü nefs dilegine münāsib 7. olmaġ-çün ḥāl budur kim dīn bābında ʿamel itmege ve günāhın terk itmege iḥtimāl ʿiḳāb ve ʿazāb yeter dünyā sevgisi yaramaz 8. ṣıfat olduġından-ṣoñra tekebbürlük daḫı yaramaz ṣıfat olduġın bildürelüm pes bilgil ki ol yaramaz ṣıfatlaruñ 9. ikincisi tekebbürlükdür tekebbürlük oldur kim kişi kendüzün ayrıḳlardan yek göre şāyed kişi ola kim kendüde tekebbürlük 10. yoḳ ṣana pes anuñ nişānın bildürelüm kim bilsün bilgil ki anuñ ʿalāmeti oldur kim kendüden alçaḳ kişiler üstün 11. yanına giçdügine yā yürürken alayına giçdügine melūl ola ya bir kimseden bir nesne dileyüp virmedügine ḳaḳıya ya 12. berikü aña naṣīḥat idüp ʿayıbın didügine ḳaḳıya ve ḳaçan bir kişiye ʿilm kelecisin söyleye ya ayrıḳ keleci olsa ve kendü sözi 13. aşaġa ḳalsa melūl ola ya degme yiyecegi ve giyecegi begenmeye ammā fāsıḳlara ve bidʿat ehline ḫor naẓarla baḳsa ol 14. tekebbürlük olmaz ve

tekebbürlük neydügin bildükden-ṣoñra bilgil ki nice ulu günāhdur Tañrı Teʿālā tekebbürlük idenler içün 15. buyurmışdur kim ***Vallāhu lā yuḥibbū külle muḫtālin feḫūrin*** [122] maʿnāsı budur kim Tañrı Teʿālā sevmez şol kişileri kim ṣalınu 16. ṣalınu yürüye ve ululana dünyā çoḳluġından ötürü ya ʿilm hüneri çoḳluġından ötürü ve daḫı Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur 17. ***Lā yedḫulu'l-cennete men kāne fī ḳalbihī miṯḳālü ẕerretin mine'l-kibri*** [123] yaʿnī uçmaġa girmez şol kişiler kim anlaruñ 18. göñlinde bir ẕerre kibr ola zīrā tekebbürlük ve ululanmaḳ Tañrı Teʿālā'ya maḫṣūṣdur ancaḳ ve her kişiye-kim ululana kibr ide 19. Tañrı Teʿālā ʿaẕābından ḳurtulmaz şuña beñzer kim bir kişi dünyā begleri ḳatında ne-deñlü ṣuç itse anı şefāʿat dileyüp 20. ḳurtarmaḳ olur ammā berikü kim beñligine ve ululuġuna ḳaṣd eyleye anı kimse şefāʿat idüp ḳurtarmaz ḳaçan tekebbürlük 21. ziyānın bilseñ kim ḳaçan kişi tekebbürlügin gidermek dilese ol kendü ḫorluġına baḳup Tañrı Teʿālānuñ ʿaẓametin ve 22. ululuġın öñüne getürmek gerek bilmek gerek kim hīç tekebbürlük itmek aña lāyıḳ degüldür zīrā evvel aṣıl kim yaradıldı bir ḳaṭre 23. murdār ṣudur kim sidük yolından gelür ve ana raḥmine düşer nice müddet ḳan emer ʿāciz ḫor yitür ve andan-ṣoñra yalñuz 24. bulunıcaḳ aġlayu dünyāya gelür girü bāliġ olunca ve ʿaḳl gelince girü ʿācizliḳ içinde eyüden yavuzdan murdārdan bislemeden 25. bilmemek içindedür girü bāliġ olup ʿaḳl geldükden-ṣoñra girü ʿāciz ḫor bunca şehvet ārzūlarında ve dürlü ḫastalıḳlardan

65b

1. ve renclerden hīç ṣaḳınmaz ve ḳurtulmaḳ daḫı elinden gelmez ve dürlü yiyecekler yir bir laḥẓa ṭurmaġla şöyle murdār ve mülevveṯ 2. olur kim varup yābāna bıraġınca anuñ zişt ve çirkīn ḳoḳusına ḳatlanmaz eger biraz vaḳt içinde ḳalursa ya gelmeyicek 3. olursa helāk olur bu ḳamusuyla ṣoñı oldur kim dürlü miḥnetle cān virür tīzcek iledürler ṭopraġa bıraġurlar 4. ḫor ḥaḳīr anda yatur etin ḳurtcaġızlar yir pes ʿaḳl olan kişi bunları añup ḫorluġın ʿācizliġın bilüp 5. hīç kibr itmeye ve tekebbürlügüñ sebebi māl çoḳluġıdur ya bir ulu işde olmaġladur ya ʿilm-i hüner ya ʿibādet olmaġla ya beg

[122] Allah, kendini beğenip böbürlenen kimseleri sevmez.
[123] Kalbinde zerre kadar kibir olan cennete giremez.

6. paşa olduġıyladur bu her birisinden olan tekebbürlügi gidermegüñ ʿilācı vardur ammā her birisin ayru ayru idersüz 7. söz uzanur ve ḳamusın gidermege şol didügümüz nesneleri añmaḳ yeter yāḫūd bu ḳamusıyla olan ulaḳları tīzcek 8. olup elden çıḳarduġın añmaḳ yeter ve yāḫūd bu faydasuz ḳurıca tekebbürlük-çün āḫiretde ʿaẕāba uġrıcaġın añmaḳ 9. yeter ve bundan-ṣoñra ʿucb nedür anı bildürelüm bilgil ki ol yaramaz ṣıfatlaruñ üçüncisi ʿucbdur ʿucb oldur kim 10. kendüzüne bir ululuḳ taṣavvur ider ve bunuñ daḫı sebebi tekebbürlük gibidür māl ve ṭavar öküş olmaġladur bir daḫı oldur kim 11. kendü hünerine ya mālına ya gökçekligine maġrūr olur kendüzün görür ancaḳ ayrıḳları gözüne göstermez ḳaçan ʿucb nedür 12. bilseñ bilgil kim ʿucb daḫı ki yavuz ṣıfatdur nitekim Tañrı Teʿālā buyurmışdur kim ***Fe lā tuzekkū enfusekum huve aʿlemū*** 13. ***bimeni'tteḳā*** [124] maʿnāsı budur kim nefsüñüzi ögmek eyü ʿamel ḫayr itdüñ diyü yāḫūd birde ʿayb 14. ve günāh yoḳdur diyü zīrā siz kendüzüñizde olan ʿaybı bilmezsiz şeyṭān kişinüñ ʿaybın kendüye bildürmez girü ʿucb 15. yaramaz ṣıfatduġın bildürmek-çün Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim ***Lev lem teẕnebū'l-ḥınṣe āḫāfū ʿaleyküm mā hüve aʿẓīmū mübīn*** 16. ***ẕalike hüve'l-ʿucb*** maʿnāsı budur kim eger siz günāh işlemeyedüñiz daḫı ḳorḳarım sizüñ üzerüñize kim günāhdan daḫı artuḳ nesne 17. işleyesiz ki olʿucbdur pes resūlüñ bu sözinden bu añlandı-kimʿucb ḳalan günāhlardan uluymış pes kişide 18. ʿucb olsa ṭuruşup anı gidermek gerek ʿucb gidermegüñ çāresi budur kimʿucbuñ günāhların öñüne bıraḳa 19. andan-ṣoñra ol kendüzün gördügi māl yaʿilm yaʿibādet ya ayrıḳ hüner ḳamusı Tañrı Teʿālā yardımı birle ḥāṣıl olur 20. anı öñüne bıraḳa eger mālı Tañrı virmese kendü anı ḥāṣıl idemez ve Tañrı anı giderse kendü anı ṭatmaḳ gidermemek elinden 21. gelmez ve andan-ṣoñra her hünerler kim kendüzün görürse ol hünerde bir kendüden yuḳaru ādemi daḫı öñüne bıraġa kim ol 22. hünerinüñ kimdügin bile aña nisbet meṣelā ʿilm var Tañrı dostlarınuñ ve peyġāmberlerinüñʿilmin öñüne bıraġa kim anlar görmedüklerin 23. ve işitmedüklerin daḫı bilürlerdi eger dünyāsı çoḳluġından ya pādişāhlıġından ötürü faḫr iderse müselmān 24. peyġāmberüñ salṭanatın ve ʿaẓametin öñüne bıraġa kim kendünüñ

[124] Artık siz, kendinizi temize çıkarmaya kalkışmayın, o kim çekinmededir, daha iyi bilir.

dünyāsı ve pādişāhlıġı anuñ ḳatında deñizden bir ḳaṭre 25. degüldür daḫı bunı öñüne bıraġa kim dünyā çoḳluġunuñ ve dünyā pādişāhlıġınuñ Tañrı Teʿālā ḥażretinde hīç ḳadri ve

66a

1. ḳıymeti yoḳdur eger virmeseydi kāfirlere ve caḥūdlara ki ḳatı düşmāndur bir içim ṣu virmeyeydi nitekim bunca kāfirlere 2. ve caḥūdlara ṭāmlar ṭolu māllar ve gencler ve ḫazīneler virmişdür ḥesābsız ve şamarsız bil-ki tamāmet dünyānuñ 3. pādişāhlıġın virmişdür Nemrūd Firʿavn Şeddād ʿĀd Buḫte'n-Naṣrī gibi lāʿnehüm Allāh pes bunları bilen kişi ʿaḳl 4. olıcaḳ mālla ve ululuġla kendüzün görmeye ve olunmaya ve bu ḳamusıyla bunı daḫı öñüne bıraġa kim ḳamu mülk māluñ 5. ve pādişāhlıġuñ ṣoñı ölüp ḳamusun koyup gitmekdür ʿaḳl olan ve āḫirete iʿtiḳādı olan kişiye bu ḳadar 6. ögüt yeter ve bundan-ṣoñra bilgil ki ol yaramaz ṣıfatlaruñ dördüncisi ḥaseddür ḥased oldur kim beriküyi göresün-ki 7. dünyāda yaʿilmde yaʿibādetde ya bir ayrıḳ işde ya bir hünerde ya bir eyü ṣanʿatdasından yegdür daḫı göñlüñde bir kişi-kim 8. ol nesne andan gide saña gele yāḫūd andan gide saña daḫı gelmezse pes ḳaçan bunuñ gibi nesne göñle düşecek 9. tīzcek tevbe eylemese ve göñlün anuñ üzerine bir gitse ṭāʿati ve ʿibādeti fāsid olur nitekim Peyġāmber ḥażreti 10. buyurdı-kim ***El-ḥasedu ye'kulu'l-ḥasenāti kemā ye'külü'n-nārü'l-ḥaṭabe*** [125] maʿnāsı budur kim ḥased kişinüñ ṣevābın yir 11. giderir nitekim od odunı yir yandırır gül eyler hem ḥased ulu günāh olduġı anuñ-çündür kim ḥased itmek Tañrınuñ taḳdīrine 12. ve ḳısmetine rāżī olmaḳdur zīrā Ḥaḳḳ Teʿālā ḳādirdür kimisin bāy kimisin yoḫsul kimin ʿālim kimin cāhil ve kimin 13. pādişāh kimin ḳul yaratdı pes her kişi-kim müselmān ola Tañrı Teʿālā taḳdīr itdügine rāżī olmaḳ gerek ol nesne 14. andan gitse baña gelse dimek ya andan gitse baña daḫı gelmezse dimek Tañrı ḳısmetine rāżī olmamaḳ olur 15. ammā ḳaçan itse anuñ gibi eyü hüner Ḥaḳḳ Teʿālā baña daḫı virse ve andan gitdügin dilese ḳayurmaz ḳaçan ḥased günāhın 16. bilseñ bilgil ki ḳaçan bir kişi ol yaramaz ṣıfatı kendüzünden gidermek dilese anuñ ziyānın ve günāhın öñüne bıraḳa zīrā 17. her yaramaz iş kişi kendüzünden

[125] Ateşin odunu yediği gibi, haset de iyilikleri yer.

gidermek dilese çāresi budur kim ol işüñ günāhın ve ziyānın öñüne bıraḳa 18. ki ol iş işlemekde Tañrı Teʿālā ḥażretinde yüzi ḳara ve ṣuçlu olur zīrā buyruġın ṣındırmış olur ve daḫı 19. bunı öñüne bıraḳa kim kendü himmetin anuñ üzerine baġlamaġla kim ol hüner ol ḥased itdügi kişiden gide kendüye gele 20. ol ḫod gelmez zīrā Tañrı taḳdīrinden ṭaşra iş olmaz hemān ḥased itdüginden aṣṣı dāim kendü ġuṣṣada olup 21. ṣevābı yoyulur pes müselmān olan kişi ḳaçan bu nesneyi öñüne bıraḳsa ḥased giderir ve bu yaramaz ṣıfatlar kim vardur 22. kibr ʿucb baḫīl ḥased gibi kişinüñ öñüne düşmeyince olmaz öñüne düşmekde günāh olmaz ve eger her birinüñ ziyānın ve 23. günāhın öñüne bıraġup giderirse fe-bi-hā ve eger öñüne bıraġup gidermezse ziyānı kendüye ḳalur ve bundan-ṣoñra baḫīl nedür 24. anı bildürelüm bilgil ki ol yaramaz ṣıfatlaruñ bişincisi baḫīlliḳdur baḫīl oldur kim bir kişinüñ mālı ola kendü ḥācetinden 25. artuḳ daḫı zekāt vācib olup zekātın virmeye bil-ki zekātın viricek mālı yoḳsa daḫı bir yalıncaḳ ya bir aç

66b

1. ve muḥtāc żarūret itsin görüp nesne virmemek ehl-i naẓar ḳatındaki baḫīlliḳdur ve göñül ḳatılıġıdur imdi 2. bilgil ki baḫīlliḳ daḫı ḳatı ulu günāhdur Tañrı Teʿālā celle celāluhū buyurmışdur kim ***Ve lā yaḥsebennelleẕīne*** 3. ***yebḫalūne bi mā atahumullāhu min faḍlihī hüve ḫayran lehum bel hüve şerrun lehum*** [126] maʿnāsı budur kim ṣanmasun şol 4. kişiler kim baḫīlliḳ eylerler şol nesneye kim Tañrı Teʿālā anı kereminden virmişdür ol baḫīlliḳları anlara ḫayr ola 5. bil-ki anlara ol baḫīlliḳları şerrdür zīrā dünyāların Tañrı virmişdür itmişdür kim sizden artuḳ mālı miskīnlere 6. virüñ dimişdür ḳaçan virmese Tañrı Teʿālā buyruġın ṣınamış olur ve günāhkār olmış olur ṣoñucı 7. şöyle olur kim ol māl elinden çıḳar kendü ʿaẕāba uġrar ***Se yuṭavveḳūne mā baḫīlū bihi*** [127] maʿnāsı budur kim 8. ol baḫīlliġuñ günāhı lāzım ola aña ʿaẕāb çekmeyince ḳurtulmaya Peyġāmber ḥażreti eydür her kimüñ ki mālı ola daḫı 9. andan yoḫsullara nesne virmeye Tañrı Teʿālā ol mālın āḫiretde bir aġulu yılana döndüre ve

[126] Allah'ın kendilerine lütfundan verdiği nimetlerde cimrilik edenler, bunun, kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Hayır! O kendileri için bir şerdir.
[127] Cimrilik yaptıkları şeyler kıyâmet gününde boyunlarına dolanacaktır.

anı bu yanına ṭolaşdıra 10. ḳarşu depesinde ṣoḳa her kez ṣoḳduġınuñ acısı ḳırḳ yele degin gitmeye ve baʿżı müfessirler seyuṭavveḳūn maʿnāsı budur 11. dimişler ve Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim ***Ṣelāṣün muhlikātün ṣuḥḥun muṭāʿun ve hevā müttebeʿūn ve ī̇cābü'l-mer'i*** 12. ***binefsihi*** maʿnāsı budur kim üç nesne kişi helāk ider yaʿnī̇ ki āḫiretde ʿaẕāba uġradur ve āḫiretde 13. dirildüginden daḫı fayda olmaz ol üç nesnelerüñ birisi baḫī̇lliḳdur kişinüñ göñline düşe daḫı göñlün aña 14. uydura tī̇zcek dönüp tevbe itmeye ve birisi nefs ārzūlarıdur kim kişi anı yirine getürmek ardınca ola ve nefs-i 15. hevā kişinüñ göñline düşmek ḳırmaz ammā anuñ üzerinde dürişmek günāhdur üçüncisi ol helāk iden günāhuñ 16. kişi kendüzün görmekdür ḳaçan baḫī̇l gidermek üstesüñ ol baḫī̇lliġuñ günāhın öñüñe bıraġasın göresin-kim 17. dünyāyı sevüp mālın dün gün Tañrı ḥaḳḳın çıḳarmamaḳ mı artuḳdur yāḫūd āḫiretde baḫī̇lliḳ ʿaẕābın mı ḳatdur ol 18. yılan boynuna ṭolaşup ḳarşu depesinden ṣoḳduġı ʿaẕāb ve zaḥmeti artuḳdur daḫı bunı öñüne bıraġa 19. kim ol kendü ḫarcından artan mālı ḳoyup gidicekdür eger şeyṭān bunı öñüne bıraġırsa kim oġlına ḳızına 20. gerek ola eger ol oġlı ve ḳızı kendüden ṣoñra ṣalāḥiyetde olursa ḫod Tañrı Teʿālā aña rızḳın eksük itmez 21. eger fāsıḳ olursa ḫod cihān mālı anuñ fesādına yetmez bil-ki anuñ fāsıḳına daḫı yardım olur az az daḫı 22. yeter olur ve bundan-ṣoñra ululuḳ sevmek nedür anı bildürelüm bilgil ki ol yaramaz ṣıfatlaruñ altıncısı ululuḳ 23. sevmekdür Tañrı Teʿālā kelāmında buyurur ki ***Tilke'd-daru'l-āḫiretu necʿaluhā lilleẕī̇ne lā yürī̇dune ʿuluvven fi*** 24. ***'l-arḍi ve lā fesāden*** [128] maʿnāsı budur kim işbu āḫiret evini şol kişiler-çün ḳıldım ki dünyāda ululuḳ istemediler 25. egerçi ellerinde māl genc ve pādişāhlıḳ daḫı varsa anuñla ululanmadılar ve azmadılar ve Tañrı buyruġından ṭaşra

67a

1. olmadılar Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim dünyā sevmek ve dünyā ululuġın sevmek kişinüñ göñlinde nifāḳ bitürür 2. nitekim ṣu yiryüzinde ot bitirür nitekim buyurur ***Ḥubbu'l-māli ve'l-cāhi yunbitāni'nifāḳe fi'l-ḳalbi kemā*** 3. ***yunbitü'l-mā'ü'l-***

[128] İşte ahiret yurdu! Biz onu, yeryüzünde büyüklük taslamayan ve bozgunculuk çıkaramayanlara has kılarız.

baḳle ammā bilgil kim kişi dünyā sevmeden ve anuñ-çün dürişmeden Ḥaḳḳ Teʿālā dünyā virse ḥelālden 4. ya dünyā ululuġın sevmeden Ḥaḳḳ Teʿālā ululuḳ virse ve ḫalāyıḳ arasında ʿizzetlü ḳılsa ol nesne günāh degüldür 5. nitekim Tañrı dostlarınuñ baʿżılarınuñ çoḳ mālı vardı ve ḫalḳ arasında ʿizzetleri daḫı vardı ve hem 6. baʿżı ṣaḥābeler Peyġāmber ḥażretine ṣordılar eyitdiler yā Resūlullāh işbu ḫalāyıḳ bizi ululayup görecek uru ṭururlar 7. ʿizzet iderler andan bize günāh var mıdur didiler Peyġāmber ḥażreti eyitdi günāh yoḳdur ol nesne mü'minlerüñ dīndeki 8. beşāreti ʿizzetidür ve āḫiretdaġı ʿizzeti daḫı çoḳdur ammā bilgil ki dünyā sevmekden ve daḫı dünyā ululuġın sevmekden 9. ulu günāh yoḳdur zīrā ʿucb dünyā sevmekdendür ve ḳamu günāhlaruñ ulusıdur nitekim didük ḳaçan-kim ululuḳ sevmegi 10. kişi göñlünden gidermek dilese ol günāhın öñüne bıraġa andan-ṣoñra bunı öñüne bıraġa kim yüz yıl kişi ʿömrün 11. pādişāhlıġla ve ʿizzet ṣıḥḥat cāhile geçürse bir gün ṣayru olsa ya bir laḥẓa başı ya gözi ya dişi aġrısa 12. ol cemīʿ ʿömrüñe salṭanatla ve ṣıḥḥatle geçürdi ol bir sāʿat zaḥmetle kelli gözünden çıḳar zārı ḳılup 13. yalvarup miskīn olur ve ol zaḥmeti kendüzünden gidermez pes imdi bunlara baḳup olam zaḥmetin ve ṭamu 14. ʿaẕābın añup ʿaẕāba uġradur nesnelerden ṣaḳınmaḳ gerek ve bundan-ṣoñra ḳaḳmaḳlıḳ ne vaḳt yaramazdur ve 15. ziyānı nedür anı bildürelüm bilgil ki ol yaramaz ṣıfatlaruñ yedincisi ḳaḳmaḳdur ol-daḫı ʿucb ve tekebbürlükdendür pes 16. her kişi kim ḳaḳmaġın olsa andan ʿucb ve tekebbürlük ḥāṣıl olur bu ikisi daḫı ḳatı ulu günāhdaġın bildüñse daḫı 17. bilgil ki dünyā arturmaġ-çün ya dünyāda ululuḳ ḥāṣıl itmek-çün zaḥmete düşüp ʿömrün żāyiʿ idüp dürişmemek 18. gerek ammā Tañrı Teʿālā ṭāʿatinde dürişmek gerek dünyā ʿizzeti ve āḫiret ʿizzeti daḫı Tañrı ḳulluġına dürişmek birle 19. ḥāṣıl olur nitekim kelām-ı ḳadīmde buyurdı ***Men kāne yurīdu ṣevābe'd-dünyā fe ʿındallāhi ṣevābü'd-dünyā*** 20. ***ve'l-āḫireti*** [129] bu āyete muvāfiḳ ḥadīṣ daḫı Peyġāmber ḥażreti buyurdı ***Lā yüdrikü mā ʿındallāhi illā biṭāʿatihi*** 21. daḫı bilgil kim ḳaḳmaḳ kişinüñ ṭaş aʿżāsın daḫı iç aʿżāsın daḫı fāsid ider zīrā ḳaḳıcaḳ eliyle ve ayaġıyla 22. ḳaḳduġı kişi vurmaḳ dutmaḳ ve depmek ister ve içinde aña kīn ṭutar ve düşmānlık baġlar ve anuñ

[129] Kim dünya nimeti isterse, bilsin ki, dünya nimeti de, ahiret nimeti de Allah'ın katındadır.

ziyānın ve helākligin 23. ister ve anuñ ḫoşluġına ġuṣṣalanur bu ḳamu yaramaz ṣıfatlar ḳaḳmaḳdan olur kişiye ve daḫı Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur 24. ***Elġuṣṣabū yüfsidü'l-īmāne kemā yüfsidü'ṣ-ṣabrü'l-ʿasele*** maʿnāsı budur kim ḳaḳmaḳ īmānı fāsid ider niteki ṣabr 25. bālı fāsid ider ve ṣabr didükleri bir acı otdur kim bir ẕerresin bir çanaḳ bala ḳatsalar aġuya kendüdür pes bilgil ki

67b

1. şol ṣabr bālı nice azdururs̱a ḳaḳmaḳlıḳ daḫı kişinüñ īmānın şöyle azdurur ammā bir kişi bir ẓālime ve bir 2. yavuza ḳaḳsa sevmese ya bir bī-namāza ya bir süci içene ḳaḳsa ol s̱evābdur nitekim uġrulıḳ idenüñ ḳaḳup 3. elin kesik ve namāzı terk idüp ḳılmayana taʿzīr idüp dögmek gerek esirgememek gerek pes bilgil ki ḳaḳmaḳ 4. ol vaḳt günāh olur kim kişi ḳaḳmayıcaḳ yirde ḳaḳıya ve ḳaçan dileseñ ol ḳaḳmaḳlıḳ ziyānından emīn olsan 5. anuñ günāhın ve ziyānın öñüñe bıraġsın ve bunı daḫı añlaġıl kim ol ḳaḳıyup idicek günāh seni Tañrı ḫışmına 6. uġradısar pes ḳaḳıcaḳ kişi ***Eʿūẕūbillāhimineşşeyṭānirracīm*** adayup otururs̱a ṭura ve ṭururs̱a otura 7. ya abdest ala ve iki rekʿat namāz ḳıla tā ki ol ḳaḳduġı gide s̱evāba gire Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim ***Men keẕeme*** 8. ***ġayẓehū ve lev şā'e en yuḍiyehū emḍāhū melā Allāhu ḳalbehū yevme'l-ḳıyāmetī emīnen*** maʿnāsı budur kim her kişi-kim ḳaḳs̱a 9. ve ol ḳaḳduġı itmek istedügi nesneyi daḫı itmek elinden gelse daḫı ḳaḳduġın yuṭs̱a anı itmese Tañrı Teʿālā ḳıyāmet 10. gününde anı ḳorḳulardan emīn ḳıla ve şeyṭān şerrinden ṣaḳlıya ve göñlüni īmān nūrıyla ṭoldura ve bundan-ṣoñra 11. bilgil ki riyā nedür anı bildürelüm pes ol yaramaz ṣıfatlaruñ sekizincisi riyādur bilgil ki riyā oldur kim kişi kendüzün 12. ḫalḳa eyü bildürmekdür kim ʿilmin ve ʿibādetin ḫalḳa bildürmekle olur şunuñ gibi kim ḫalḳa naṣīḥat ider ve vaʿẓ 13. ider ve bunları ʿibādete yelter ammā göñlinde bunı baġlamışdur kim ḫalḳ baña eyü kişi diyeler ʿizzet ve ḥürmet ideler 14. ve nesnecik vireler ve eger göñlinde bunı baġlayup müselmānları ṭoġru yola ḳılavuzlamaḳ olurs̱a anuñ s̱evābı ġāzīler 15. ve şehīdler s̱evābı gibidür bil-ki daḫı yigrekdür zīrā bu nesne peyġāmber mertebesidür nitekim Peyġāmber buyurmışdur ***El-ʿulemā'*** 16. ***vereṣetü'l-enbiyā'i*** yaʿnī ʿālimler peyġāmberlerüñ

vārişleridür zīrā peyġāmberlerüñ dīnden naṣībleri müselmānlara dīn 17. yolun bildürmekdi ne naṣīḥat itmekdi ḳaçan peyġāmberler dünyā evinden āḫiret evine varsalar dīnde māl ḳomazlardı 18. şerīʿat ʿilmin ve naṣīḥat itmek yolın ḳorlardı māl daḫı ḳorlarsa ḳavimleri arasında mīrāṯ olmazdı faḳīrlere 19. virürlerdi pes maʿlūm oldı-ki Peyġāmberüñ mīrāṯı ʿilm olurmış māl olmazmış her kişi-kim müselmānlara vaʿẓ 20. itse dīn yolında bilmedüklerin bildürse ol kişi Peyġāmber naṣībin bulmış olur pes her kişi-kim müselmān olsa 21. bir müselmānı ʿibādetde görse ya bir ʿilmde ya bir vaʿẓ ve naṣīḥat idilür yirde görse riyā dimezler zīrā kişinüñ 22. göñlündekin Tañrı Teʿālā bilür ancaḳ pes kişinüñ ẓāhirinde ne varsa anuñla ḥükm itmek gerek şāyed ʿilmi riyā ola 23. diyüp günāha girmemek gerek nitekim Peyġāmber ḥażreti buyurdı ***Ḥüsnü'ẓ-ẓanni mine'l-īmāni*** maʿnāsı budur kim müselmānlarda 24. yaramaz görmeyicek ve bulmayıcaḳ anlaruñ ḥaḳḳında eyü ṣanmaḳ īmāndandur daḫı bilgil ki kişiler olur kim ḳaftānın ḳışacıḳ 25. ider ve eskice yamaluca giyer ve ekil yürür ve başın aşaġa ider kimse yüzine baḳmaz selām daḫı virmez ve yürüdügi

68a

1. yirde ṭuṭaġın depredür ve gözün yumar tā kim ideler bu kişi dünyāyı terk itmiş dāim ʿibādetdeymiş diler ve daḫı kişiler 2. olur kim görklü ʿibādetler getürürler sözünde ya bitisinde ya düzdügi kitāblardaki yaʿnī ehlmiş disünler diyü ve daḫı 3. olur kim çoḳ namāz ḳılurlar ve orūc ṭutarlar ve ṣadaḳa virürler ki yaʿnī ḫalḳ görsünler itsinler dīndār ve zāhiddür 4. disünler diyü ve daḫı kişiler olur kim māllar gencler ḫarc iderler mescidler ve medreseler ve ʿimāretler ve kārbānserāylar eylerler 5. ve ḳapusında tā renc kendü adların yazarlar kim yaʿnī bunı yapdıran ki ḫayrlu ve ulu kişiymiş disünler diyü ve ol 6. ṭāʿatlerinüñ ve ḫayrlarınuñ ṣevābı olmaz zīrā riyā ġālib olduġıyladur dünyā ehli ṣadaḳaların bellü kişilere virürler 7. ve kendülerin ögenlere ve ululayanlara virürler ve şol kişi-kim Tañrı Teʿālā ḳulluġına meşġūldür dünyā ehline varmazlar 8. ve anlaruñ göñline bir yarar söz söylemezler bil-ki bunlaruñ ʿaybların iderler ve ḳanāʿat idüp tevekkül eylerler otururlar aña 9. nesne virmezler nefslerine ḫoş gelmedikler-çün bil-ki ḳaḳırlar aña bir ziyān itdürmek ardınca olurlar ve Tañrıya ʿāṣī

10. olurlar imdi nice kişiler ola kendü işlerin riyā oldugın bilmeyeler riyā ʿalāmeti oldur ki ḳılduġı ṭāʿati ve virdügi 11. ṣadaḳayı ḫalḳa bildürmek dileye ve bilinmeyicek melūl ola bil-ki kişiler ola ki bu yapacaġuñ mescidüñ ya medresenüñ 12. ḳapusında aduñ yaramazdur diseler ol mescidüñ ya medresenüñ terkin ura yapmaya el-ḥāṣıl riyā yavuz nesnedür degme 13. kişi bundan ṣaḳınmaz ve riyāżāt iden kişiler ve nefsi ṣımış kişiler ve Tañrıya yaḳın kişiler itmişler ki bu yaramaz ṣıfatlarda 14. dünyā sevgisin ve ululuḳ sevgisin gidermek ve ʿamelinden riyā gidermek ḳamu nesnelerden güçdür anuñ-çün ʿĪsā Peyġāmber ʿaleyhi's-selām 15. itmişdür ḳaçan orūc ṭutsañuz bıyıġuñuz yaġlaña ya ṣadaḳa itseñüz kimse ḳatında itmek ve ḳaçan namāz ḳılsañuz evinize 16. girüñ ve ḳapuñızı yapuñ andan ḳıluñ daḫı ʿālimler idüpdürürler kim ʿibādet ve ṣadaḳaya gizlü itmek yegdür ammā farż namāzları 17. ve ṣadaḳaları āşkāre itmek yigrekdür zīrā töhmet olunmaz eger dilerseñ kim riyāyı göñlüñden gideresin anuñ sebebi üçdür 18. birisi ḫalḳuñ ögdügi ḫoş gelmemekdür ve birisi ḫalḳuñ ḫorladuġı ḫoş gelmekdür ve üçüncisi ḫalḳda ṭamaʿ olmamaḳdur pes 19. bunlaruñ muḳābelesine göñlüne Tañrı Teʿālānuñ ḫoşnūdluġı kerāmetin ve ḫoşluġun bıraġa riyā idicek Tañrı Teʿālānuñ ʿaẕāblarına 20. uġrıcaḳların ve ṣevāblardan maḥrūm ḳalacaḳların öñlerüne bıraġalar ve ideler kim Tañrı Teʿālā ḥażretinde ögülmek ve meşġūl olmaḳ 21. yigrekdür ḫalḳ ḳatında ögülmeden ve Tañrı Teʿālā ḥażretinden ıraḳ düşüp ṣevābdan maḥrūm olmaḳ yavuzdur ḫalḳ ḳatında ḫor 22. olmaḳdan ve ḥürmetsüz olmaḳdan zīrā ḫalḳ ögdügünüñ hīç aṣṣı yoḳ Tañrı Teʿālā ḥażretinde ḫor olıcaḳ daḫı ḫalḳ 23. ḳatında ḫor oldugı ve ulu olmadugı ziyān itmez Tañrı Teʿālā ḥażretinde ʿizzetlü olıcaḳ zīrā dünyānuñ ʿizzeti daḫı tīz 24. giçer ve ḫorlugı daḫı tīz giçer ve āḫiret ʿizzeti dāimdür zevāli yoḳdur ammā ḫorluḳı ve zaḥmeti ḳatıdur degme kimse 25. aña ḳatlanmaz pes ʿāḳil olan kişi ʿilminde riyā idüp āḫiret ṣevābından ve ʿizzetinden maḥrūm olmaz ammā eger ʿibādet

68b

1. idicek vaḳtde bir kişi ḥāżır olsa ʿibādetin terk itmeye ol vaḳt daḫı vaẓīfesin yirine getüre ammā cehd 2. ide ki göñlüne riyā götürmeye ve bundan-ṣoñra bilgil ki ol

yaramaz ṣıfatlaruñ ṭoḳuzuncısı dünyāda ṭūl-ı emeldür 3. uzun ʿömr ummaḳdur daḫı göñlini fāsid ve uzaḳ endīşelere bıraḳmaḳdur ve göñlin anlara irüşmege baġlamaḳdur 4. ḳaçan göñlün bunuñ üzerine baġlasa ġaflet ġālib olur göñlinden ölüm ġuṣṣasın ve āḫiret endīşesin 5. çıḳarır ve dünyā ḥırṣı artar zīrā yigirmi otuz yıl ʿömr olmaḳ taṣavvur idicek yigirmi otuz yıl daḫı yiyecek 6. ve giyecek teşvīşine düşer ve yine ol-ḳadar yıl içinde idicek dünyā tedbīrleri düşer himmeti ve hevesi 7. ve muḥabbeti anları ḥāṣıl itmekde olur ḳaçan dünyāda kişinüñ maḳṣūdı eyü yimek ve eyü giymek olsa andan 8. dünyāya ḥarīṣ olmaḳ ḳopar dünyā sevmek ḫod ḳamu günāhlaruñ başıdur eger dünyā eline girüp dāim yiyüp 9. içüp ʿıyşa meşġūl olursa nefs ʿaḳlını yeñer daḫı ḳamu aʿżālarını ve ḳuvvetlerini günāhlu işler işlemege 10. yelter anuñ-çün Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur ***Efżaleküm ʿındallāhi eṭvālüküm cūʿān ve tefekkera ve ebġażuküm*** 11. ***ilallāhi ekvelū yevm şurūbin*** maʿnāsı budur ki yigreküñüz Tañrı ḳatında oldur kim anuñ açlığı uzun 12. ola daḫı kendü ḥālinde endīşe idüp Tañrı Teʿālā anı niçün yaratduġına ve ṣoñına olıcaġında fikri 13. uzun ola daḫı Tañrı ḳatında düşmān ṭutulup sevilmeyenler kez oldur kim çoḳ yigen ve çoḳ uyur-iken ola 14. eger dilerseñ kim bu yimek ve içmek ve giymek hevesin göñlüñden gideresin ve ṭoḳluġuñ ziyānın ve açlığuñ aṣṣısın 15. öñüñe bıraḳ imdi bilgil ki açlığuñ aṣṣısı budur kim kişinüñ göñli nūrlanur ve nefsi öger ve āḫiret 16. endīşesin ider ve ʿibādet leẕẕetin bulur dünyāda maġrūr olup azmaz açlaruñ ve miskīnlerüñ ḥālin bilür 17. ve żaʿīflara şefḳat virdim ider ve ṭāʿat itmege yeynicek olur göñlünden nefs ārzūları çıḳar ve 18. ṭoḳluġuñ ziyānı oldur kim kişinüñ göñli ḳaralur ve ḳatı olur ḳılduġı ʿibādetüñ leẕẕetin bilmez ḳılursa 19. daḫı ağırlığla ve zaḥmetle ḳılur nefsi ḳuvvetlenir yaramaz işlere ve ḥarāma ziyāna yelter ve āḫiret ḳaydın unıdur 20. ve ḳanāʿat düzeni bozulur miskīnlere ḫorluġla baḳar ve bāylara iʿtibār gözüyle baḳar pes ḳaçan bunları 21. bilseñ bilgil ki kişi bu aṣṣıları bulmaz ve bu ziyānlardan ḳurtulmaz ḳanāʿati iḫtiyār itmeyince ḳanāʿat 22. oldur kim kişi arḳasın ṣu ḳadan ṣaḳlıyacaḳ deñlü giçeñe rāżī ola eski yeñi ince yoġun dimeye ve günde 23. bir kez yimege rāżī ola ḳatıḳ istemeye arpa buġday ṭaru dimeye ve günde bir kez yirse daḫı arpa itmegi ḫoş 24. gelür bil-ki ḳatıḳ istemez eger

et ya aş eline girüp haftada bir iki kez yirse anuñ ḳanāʿatı sehl olur Peyġāmberüñ 25. ṣaḥābeleri her bir haftada biñ ḳırḳ dirhem arpa ḳarmasız yirlerdi kendüler uñıdup un daḫı almazlardı

69a

1. kimisin ḳavt gibi ve kimisin ṣuyla ḳarışdurup birlerdi ve Tañrı dostları daḫı vardı-kim anı daḫı üç günde 2. bir kez yirlerdi ve bundan-ṣoñra bilgil ki ol yaramaz ṣıfatlaruñ onuncısı çoḳ söylemekdür pes bilgil ki çoḳ ṭaş 3. ʿamellerüñ göñülde eşerleri vardur ammā bu ḳamusından dilüñ eşeri artuḳdur zīrā her söz kim kişi söyler anuñ 4. gönlinde ṣūreti ḳalur ḳaçan çoḳ Ḳurān oḳusa ya ẕikr itse ya vaʿẓ naṣīḥat itse göñli nūrlanur ve ḳamu 5. yaramaz işlerden ṣaḳınur ve ḫayr işlere yeltenir ve ḳaçan yaramaz kelecileri çoḳ söylese göñli ḳararur ve ne-deñlü çoḳ 6. günāh işlerse hīç ḳırmaz olur anuñ-çün Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim ***Lā yekübbü'n-nāse ʿālā menāḫirihim*** 7. ***fī cehenneme illā ḥaṣāyidū elsinetihim*** maʿnāsı budur ki ādem oġlanların burnı üzerine ṭamuya bıraḳmaz illā 8. şol dilinden ḥāṣıl olan günāhlar pes bilgil kim dilüñ yaḳın yigirmi dürlü belāsı var birisi yalan 9. söylemek biri ġıybet biri buhtān biri ḫalḳla sevñişmek ve biri ṣavaşmaḳ ve biri sözün ilerü iletmek 10. ve biri kengel ve biri laṭīfe eylemek ve biri masḫaralıḳ idüp ḫalḳı gülüşdürmek ve biri kendüzün ögmek ve 11. biri daḫı ḫalḳı taʿrīf itmek ve biri daḫı yüze gülmek pes dilüñ āfetleri iken çoḳdur ammā bu birḳaç 12. kim didük ḳatı ulu günāhlardur bunlardan ṣaḳınıcaḳ ḳalanından daḫı ṣaḳınur pes ḳaçan bu günāhlardan 13. ṣaḳınmaḳ dileseñ bu nesnelerüñ günāhın añasın ve her birinüñ ziyānında Tañrı Teʿālā ne buyurmışdur ve Resūl 14. ḥażreti daḫı neler buyurmışdur anları bilesin ve andan daḫı bilsin ki bunları söylemeyüp ṣaḳınmaḳ gerek ki 15. bunları söylemekden olan günāhuñ ʿaẕābına ḳatlanmaḳ müşkildür Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim ***El-kiẕbu*** 16. ***tuveddī ila'n-nāri*** yaʿnī yalan söylemek kişiyi ṭamuya iletir daḫı ġıybet ḥaḳḳında buyurmışdur kim 17. ***El-ġıybetū eşeddü meni'z-zinā*** yaʿnī ġıybet söylemek günāhludur zinā itmekden ve ġıybet oldur kim bir 18. müselmān ḳarındāşuñı bir nesneyle añsın kim ol kişi anı işide melūl ola tā ḥadde Peyġāmber ḥażreti itmişdür kim 19. eger bir kişi itse-kim falān kişinüñ ṭonı

eskidür ya uzundur ya ḳışadur dise ġıybet itmiş olur bil-ki 20. ol didügi vāḳıʿasa ġıybetdür ve eger yalansa buhtāndur neʿūẕu bi'llāh pes bilgil ki ġıybet itmek daḫı 21. ḳatı ulu günāhdur zīrā tevbeyle ve istiġfārla gitmez tā kim ol ġıybet itdügi kişiden ḥelāllıḳ dilemeyince daḫı 22. Peyġāmber ḥażreti sözi ilerü iletmek-çün çekişmeyen ḥaḳḳında buyurmışdur ***Men tereke'l-mes'e ve hüve muḥiḳḳū bīne lehu*** 23. ***beytū fi'l-cenneti*** maʿnāsı budur kim her kim bir kimseyle çekişirken sözin kesse arada melālet olmasun 24. diyü ḥāl bu olsa-kim kendü sözi ḥaḳḳ olmasa Tañrı Teʿālā anuñ-çün uçmaḳda bir ev yapıvire zīrā sözüm ḥaḳḳdur 25. söyleyeyim ilerü ileteyim dise söylese ol bir sözin yañlış añlar arada düşmānlıḳ baġlanır ve kendü nefsine tekebbürlük

69b

1. ḥāṣıl olur ve ol düşmānlıḳdan hem ġıybet ve hem ḥased ḳopar pes bunları bildüñ kim ḳatı günāhlarmış eger 2. bir kişi ḥaḳḳ sözi ḳabūl itmeye ḥaḳḳdaġın añladuġından-ṣoñra çekişse ol nefsine uymış olur ṣalāḥiyetden 3. çıḳmış olur anuñ gibi kişiyle söyleşmemek daḫı ʿayn-ı raḥmetdür ve daḫı kengel itmek ve laṭīfeler söyleyüp 4. ḫalḳı gülüşdüren ḥaḳḳında daḫı buyurmışdur kim ***Veylū lilleẕī yuḥaddiṯū ve yekẕibū liyeżḥeke minhu'n-nāsü*** 5. ***veylū lehu veylū lehu*** maʿnāsı budur kim ṭamunuñ deresi ol kişilerüñdür kim keleciler çoḳ söyleye laṭīfe olsun 6. gülüşsünler diyü ve bu daḫı ulu günāhdur anuñ-çün üç kez Peyġāmber ḥażreti eyitdi ki ṭamunuñ deresi ol 7. kişileriñdür diyü eger ol laṭīfe itdügi sözi gerçek olursa daḫı söylemek ziyānı çoḳdur zīrā 8. ʿālimler itmişdürürler kim ***Keṯretü'l-mezāḥī yekṯürü'ż-żiḥuke ve yumītu'l-ḳalbe ve yurīṯu'ż-żaġıynete ve yusḳıṭu*** 9. ***'l-mehābete ve ü'lvaḳāre*** maʿnāsı budur kim kengeli çoḳ eylemek ve çoḳ gülmek ve çoḳ güldürmek göñül 10. öldürür ve göñülde kīn baġladur ve kişinüñ ḥürmetin bozar hem Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim ***Ḥüsnü*** 11. ***İslāmi ü'l-mera'i terkü mālā yuʿnyihi*** maʿnāsı budur kim kişinüñ müselmānlıġı görklü olmaḳdandur şol ṣevāb 12. ḥāṣıl olmaz ġıybet ve ḥased ḳopar kelecileri söylemedügi daḫı ḫalḳı ögmek yaramazdaġın bildürmekde 13. Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim ***Uḥṣu e't-turābe ʿalā vechi'l-meddāḥīne*** yaʿnī ṭoprak ṣaçuñ 14. sizi medḥ idenlerüñ yüzinedür bir gün Peyġāmber ḥażreti ḳatında berikü bir köy ögdi

Peyġāmber 15. ḥażreti ol o gün kişiye eyitdi ***İn kāne lā budde min kevni eḥadiküm mādiḥan felyeḳūlü aḥibbu fulānan*** 16. ***ve lā leneki ʿālāllāhi eḥaden*** maʿnāsı budur kim helāklik olsun saña ḳarındāşıñuñ boynun kesdüñ 17. eger bir gözi bir kişi elbetde ögmek dilese itsün-kim falān kişi sözüñ gibi büyüldür diye meṣelā 18. itmeye kim falān kişi ḳatı zāhiddür ve ki cömerddür bil-ki ide ol falān kişi ki ʿālim ve cömerd kişiye 19. beñzer diye ve yüzünde ögerse daḫı ide kim Ḥaḳḳ Teʿālā ʿilmüñizi ʿamelüñizi ve cömerdliġüñizi artura 20. diye ḳaṭʿ idüp siz ʿālim ve cömerd kişisiz dimeye zīrā bir kişi bir kişiyi ögse eger bir nesneyle ögse 21. kim ol nesne ol ögdügi kişide yoḳdur pes yalan söylemiş olur yāḫūd yüzinde ögse ve ardında 22. ayrıḳsı söylese münāfiḳ olur ve eger ögdügi kişi ẓālim olursa ögen günāha girer nitekim Peyġāmber 23. ḥażreti buyurmışdur ***İnnallāhe yaġżebū iẕā medaḥe'l-fāsıḳe*** yaʿnī Tañrı Teʿālā ḫışm ider fāsıḳ kişiyi 24. ögenlere meger kim emīr ola ve gerekdür kim fāsıḳı ḫorlayalar tā kim ʿārlana fāsıḳun terk ide ve daḫı bilgil 25. ki ögmeklik ögülen kişiye daḫı artıḳ ziyāndur zīrā göñlüne ululuḳ düşer Tañrınuñ ʿaẕābından emīn

70a

1. olur ḳorḳusı gider kendü ʿaybından ġāfil olur meṣelā bir ẓālim begi ögse itse-kim senüñ gibi ʿādil pādişāh yoḳdur 2. dise gerçek ṣanar göñlin ulular ẓulmün gidermek ardınca olmaz yoḫsullaruñ ʿālimlerüñ ḥaḳḳın virmez bil-ki ẓulmün 3. daḫı artar ḫuṣūṣā kim ögen kişi dānişmend daḫı ola pes beglerüñ ḳatında varıcaḳ dānişmendlere vācibdür kim 4. görklü naṣīḥat ideler ve Tañrı Teʿālā beglere ʿadl itmege buyurup farż ḳılduġın bildüreler tā kim anlar daḫı dünyā ululuġla 5. azup gündüzlerin Tañrı ḫışmına uġratmayalar fi'l-cümle ögmek her kişiyi maġrūr ider ve ululandırır ol yaramaz ṣıfatları 6. bildürdügümüzden-ṣoñra ol on eyü ṣıfatları bildürelüm bu ol ikinci bābdur kim ol on eyü ṣıfatları bildürür 7. bilgil ki bu eyü ṣıfatları ve ḫūyları ḳazanmaḳ isteyen ol yaramaz ṣıfatlardan ṣaḳınmaḳ gerek ve ol yaramaz ṣıfatlardan 8. ol kişi ṣaḳınır kim anuñ müselmānlıġı tamām ola ve āḫirete iʿtiḳādı ola müselmānlıḳı hemān dilinde olmaya zīrā 9. şol kişinüñ müselmānlıġı göñlünde ola Tañrı Teʿālā ne buyurdıysa ve Peyġāmber ḥażreti ne didiyse anları ṭutmaḳ ardınca 10. olur ve günāhlardan ṣaḳınır

işlerse daḫı girü tīzcek tevbe ider ve pişmān olur ammā ol kişinüñ ki müselmālıġı 11. dilinde ola Tañrı emrin yirine getürmek ardınca olmaz pes bilgil kim bu ādemüñ içinde olan ʿibādetler kişinüñ 12. şol didügümüz altı nesneye iʿtiḳādı birüñ olmaḳdur zīrā iʿtiḳādı żaʿīf olan kişinüñ göñlin ʿamel itmege 13. yeltemez bil-ki uçmaḳ niʿmetinde ve ṭamu ʿaẕābında tereddüd olursa müselmān olmaz ve bundan-ṣoñra bilgil ki bu 14. diyecegimiz eyü ṣıfatlaruñ ulusı görklüsi maḳṣūd olan kişinüñ göñlünde Tañrı sevgisi olmaḳdur daḫı Tañrı Teʿālā 15. taḳdīrinden ne-kim gelürse rāżī olup ṭanımamaḳ ve şikāyet itmemekdür girü ḳalan bu ikisin ḥāṣıl itmege sebeblerdür 16. zīrā tevbe itmek ve Tañrıdan yaña dönmekdür daḫı Tañrıdan ḳorḳmaḳ ādemi ʿibādete sürücidür zühd itmek Tañrı'ya yaḳın 17. olmaġa ḳavmin nesneleri gidermekdür ṣabr itmek nefsle çekişmekdür āḫiret işine dönmekde olam ögmek dünyā 18. sevgisin gidericidür pes ol Tañrı sevgisin bildürelüm pes imdi bilgil kim ol eyü ṣıfatlaruñ ulusı 19. ol Tañrı sevgisidür Tañrı Teʿālā sevgisi oldur kim kişi bu nesneyi bile kim Tañrı ne ululuḳdadur daḫı bu yirleri 20. ve gökleri yaratmaḳda ve bu ḳamu yaradılmış nesneleri yaratmaḳda ḳudreti nemḳadardur bu ḳamu dünyānuñ pādişāhı olan 21. kişi bir dişi çıḳacaḳ girü yirine ḳoyamaz ve bir üyezüñ ḳanatcığı üzilürse ya ḳarıncaġuñ ayacığı ṣınarsa girü bütün 22. eylemez daḫı ḳamu yidügi giydügi her nefes virüp aldugı anuñ emriyledür ve ḳudretiyledür ve ḳamu aʿżāsınuñ ḳuvveti 23. ṣaġlığı anuñ ʿināyetüyledür ve ḳudretiyledür ve bir gün ṣu bulmasa ve bir gice uyumasa ya bir gün ṣu dökmese 24. az ḳalur ki helāk ola ya bir laḥẓa nefesi çıḳmayıcaḳ olursa helāk olur pes bunları öñüne bıraġup 25. Tañrınuñ ululuġından ve ol kendü üzerine çoḳ keremleri oldugından ṣoñra göñül leẕẕet almaḳ Tañrı Teʿālā

70b

1. sevgisinden nitekim bir kişi bilse kim elindeki niʿmet bile aña bir ayrıḳ kişiden irüşmişdür ya bilse kim bir kişi bunuñ ḥaḳḳında 2. dürişmişdür ol kişi daḫı buña ne-kim dise elinden geldükçe yirine getürmekde olur egerçi ol kişinüñ ṣūretin görmediyse 3. pes bundan-ṣoñra bilgil ki sevmege görmege ya sevdügi nesne kendü cinsinden olmaḳ şarṭ degülmiş bil-ki her nesneyi sevmek 4. anı bulup andan leẕẕet almaḳdur göz

leẕẕeti görünür küçük nesnelerden olur ḳulaḳ leẕẕeti küçük āvāzları işitmekden 5. olur burun leẕẕeti küçük ḳoḳulu nesnelerden olur çiynemek leẕẕeti küçük yiyeceklerden olur ve bu ḳamusı 6. göñül sevdügi nesnelerdür pes göñül leẕẕeti daḫı Tañrı Teʿālānuñ ululuġın ve keremi çoḳluġın bilmekle olur zīrā göñli 7. sevdügi ulu ve ʿacāyib nesneleri bilmekdür ammā mütekellimler eydürler bir kişi kendü cinsinden olmayanı sevmez dirler bilgil ki 8. bunlar iderler Tañrı Teʿālā dostların sever dimek ṭoġrı yol gösterir dimek olur ve ḳul Tañrı sever dimek 9. Tañrınuñ buyruġın ṭutar ve Tañrı'ya ʿāṣī olup günāh işlemez dimek olur ve bundan-ṣoñra bilgil ki Tañrı Teʿālā 10. kendüyi sevenleri Ḳurānda añmışdurur ***Fe sevfe ye'tīllāhu bi ḳavmin yuḥibbuhum ve yuḥibbunehū*** [130] bu āyeti Ḥaḳḳ Teʿālā Peyġāmber 11. ḥażretine virüpdi bildürdi-kim Peyġāmberüñ ʿömri āḫirine yaḳın olıcaḳ bir ḳavim dīnlerinden dönecekdür hem Peyġāmberüñ 12. vefātına yaḳın üç bölük ḳavim dīnlerinden döndüler bir bölügi Benī Müdlec ḳavmiydi ulularına ***Ẕu'l-Ḫimāri*** 13. ***'l-Esvedü'l-ʿans*** dirlerdi peyġāmberliḳ daʿvāsın eyledi yemen ıḳlīmin dutdı ṣoñra anı Fīrūz Deylemī 14. depeledi Peyġāmber ḥażreti āḫirete gitdügi günüñ öñdenkisi gice anuñ öldügin bildürdi müselmānlar ḳatı sevindiler ve bir 15. bölük daḫı Benī Ḥuneyfe ḳavmiydi ulularına Müseylimetü'l-Keẕẕāb dirlerdi ol daḫı nübüvvet daʿvāsın ḳıldı ḫalḳı 16. azdurdı Peyġāmber ḥażretine bitivirüpdi eyitdi-kim yiryüzinüñ yarısı saña ve yarısı baña didi Peyġāmber ḥażreti 17. eyitdi ***İnne'l-arḍe li'llāhi yūriṯühā men yeşā'ü min ʿibādihi ve'l-āḳıbetü lil-mutteḳīne*** [131] maʿnāsı budur ki yiryüzi 18. Tañrınuñdur ḳullarından kime dilerse aña virür ve āḫiret Tañrı Teʿālādan ḳorḳup buyruġın dutanlar gider ve bundan 19. ṣoñra bilgil ki Ebū Bekir çeri çekdi vardı Müseylemeyi ṣıdı Ḥamza şehīd eyledi ve Vaḥşī anı depeledi ve bir 20. bölük daḫı Benī Esed ḳavmiydi ulularına Ṭuleyḥa dirlerdi ol-daḫı peyġāmberliḳ daʿvāsın ḳıldı ḫalḳı azdurdı 21. Peyġāmber ḥażreti çeriyle Ḫalidīyi virüpdi vardı uġraşdı anları ṣıdı ḳaçdılar Şama gitdiler ṣoñra Ṭuleyḥa 22. geldi Peyġāmber ḥażreti ḳatında müselmān oldı ve andan-ṣoñra Ebū Bekir zamānıydı bir

[130] Allah sevdiği bir toplumu getirir; onlar da O'nu sever.
[131] "Şüphesiz yeryüzü Allah'ındır. O'na kullarından dilediğini mirasçı kılar. Mutlu son, Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır" dedi.

bölük ḳavim daḫı dīnlerinden döndüler 23. anları daḫı ṣıdılar ṭaġıtdılar ḳaçan bu ḥikāyetleri bilseñ bilgil ki ol yuḳaruda yazduġımız āyet maʿnāsı 24. budur kim Tañrı Teʿālā eydür iy anlar kim īmān getürdügin eger sizlerden baʿżıñız dīninden dönerse bilsünler kim ziyān 25. kendüleredür andan Tañrıya ziyān yoḳdur ve andan-ṣoñra Tañrı Teʿālā bir ḳavim daḫı getürdi anlar Tañrıyı severlerdi ve

71a

1. Tañrı daḫı anları severdi baʿżılar eyitdiler yemen ḳavmindendi ve baʿżılar eyitdiler Fars ḳavmindendi Peyġāmber ḥażreti 2. buyurdı-kim ***Lā yü'minū eḥadüküm ḥattā yekūnallāhü ve resūlühü eḥabbe ileyhi mimmā sevihümā*** maʿnāsı budur kim sizden 3. birüñizüñ īmānı tamām olmaz Tañrı sevgisi ve Peyġāmber sevgisi sizüñ göñlüñizde ḳamu nesneden artuḳ olmayınca 4. imdi Tañrı sevgisi ol vaḳt maʿlūm olur ki Tañrı buyruġın ve āḫiret işin ilerü ṭuta dünyā ḳaydından 5. ve oġul ḳız ḳaydından ötürü namāzında ve zekātında taḳṣīr taḫyīr ḳılmaya dünyā ziyānına rāżī ola ve āḫiret ziyānına 6. rāżī olmaya imdi müselmān Tañrı Teʿālā'yı severin diyen kişiler vardur kim namāzın ḳażāya ḳoduġ-çün ya cemāʿate 7. geldig-çün ġuṣṣalanmaz ammā bir aḳçe yavu ḳılsa birḳaç gün melūl olur pes bunuñ gibi kişiler Tañrı Teʿālā'yı 8. dünyāmdın oġlımdın ḳızımdın artuḳ severin dise yalan söylemiş olur zīrā bir kişi bir kişiyi sevmek ʿalāmet 9. oldur kim anuñ sözinden ṭaşra olmaya ve bir kez sözin ṣıcaḳ olursa severin didügine inanmaz pes bir kişi 10. şol pādişāh-kim ḳamu nesnesi anuñ keremindendür dirliginde her nesnede aña muḥtācdur öldükden-ṣoñra iḥtiyācı daḫı 11. artuḳ olur severin diye daḫı buyruġın ṭutmaya dāim aña ʿāṣīlıḳ ide günāh ide daḫı ol günāhdan dönüp 12. bitiricek pişmān olup tevbe ḳılup aña yalvarmaya ve ṣuçun dilemeye pes ol ḳatı yalancı ve ki utanmaz ḳul olur 13. pes bilgil ki her kişi-kim Tañrıyı seve dünyānuñ ḳamu leẕẕetlerinden yigrenür ve her kişi-kim göñli olmış ola anuñ içi 14. dünyā sevgisiyle ṭolar ve Tañrı ḳulluġı aña aġır gelür işlemez olur eger işlerse daḫı zaḥmetle işler meṡelā bu ʿibādet 15. Tañrı ḳulluġıdur ve cān leẕẕetidür her kimüñ kim göñli dünyā sevgisiyle ṭolmış ola anuñ cānı ṣayru gibi olur Tañrı 16. ḳulluġınuñ ṭadan bilmez nitekim yiyecek ten ġıdāsıdur bir kişi kim ṣayru ola ne-deñlü eyü yiyecek virürseñ

dadın 17. bilmez yimege yigrenür pes bilgil ki namāz ḳılsa yā ayrıḳ ʿibādet işlese daḫı andan leẕẕet olmasa ol ṭāʿati sevgisiyle 18. işlemese aġırlıġla ve incinmeklikle işlese bilsün-kim anuñ cānı ṣayru olmışdur ve şeyṭāna aldanmışdur ve ol derdine 19. dermān itsün olmadan ol renci kendüzünden gidersün Tañrı Teʿālā ḥażretine varup o delü olacaġın ṣansun 20. dermān oldur kim göñlin dünyā sevgisinden ṣavutmaḳ ardınca ola ve günāhına tevbe ide dāim olan öñüne bıraġa 21. ve ṭāʿat ide ve bundan-ṣoñra bilgil ki ol eyü ṣıfatlaruñ ikincisi Tañrı Teʿālā taḳdīrine rāżī olmaḳdur ve rāżī 22. olmaḳ budur kim Tañrıdan ne-kim irüşürse yoḫsulluḳdan ve ṣayrulıḳdan mālına ve gencine ziyān oġlana ḳızına muṣībet 23. irüşmekden incinüp şikāyet itmeye ʿibādetinde ve ṭāʿatinde süstlüḳ itmeye göñlün bulandırup Tañrı ḳulluġından 24. arınmaya bu nesne ādemüñ elinden gelmez ammā melūl olup incinicek olursa göñlin ögütleye her nesne-çün ide kim 25. Tañrı taḳdīrinden gelür melūl olmaḳ rāżī olmamaḳ olur ḳażā geldükden-ṣoñra her nesneye ṭarlıġanup melūl olmaġla

71b

1. girü gitmez pes ṣabr idüp ṣevāba girmek gerek diye ḳarşu göñli bulanduḳça bu nesneyle ögütleye tā ki 2. ġuṣṣalanup göñli ṭaġılup Tañrı ḳulluġından arınmaya nitekim Ḥaḳḳ Teʿālā buyurmışdur ḥadīṯ-i ilāhīde ***Lā ilāhe illā enā*** 3. ***femen lem yaṣbir ʿale'l-eblā'i ve lem yeşkur ve lem terḍā biḳażāī felyaṭlūb rabben sivāyī*** maʿnāsı budur kim ḳulluḳ itmege 4. lāyıḳ pādişāh benem benden artuḳ ḳulluḳ itmege lāyıḳ pādişāh yoḳdur her kim ben itdi-kim belāya ve zaḥmete ḳatlanmaz 5. ve benim virdügim niʿmetüñ şükrün yirine getürmez ve benim taḳdīrimden gelen nesneye rāżī olmaz benim bu yarġıma ve benim 6. pādişāhlıġıma rāżī olmamış olur pes varsun benden artuḳ bir daḫı pādişāh istesün imdi bilgil ki 7. belāya ṣabr itmek oldur kim kimseye şikāyet itmeye çaġırup feryād itmeye incinürse daḫı ṣabr ide şerʿe muḫālif 8. söz söylemeye ve niʿmete şükr itmek daḫı oldur kim Tañrı Teʿālānuñ niʿmeti artduġınca ḳul daḫı ṭāʿatin tevāżuʿn 9. artura ve kişinüñ hīç dünyāsı yoḳsa ṭaş aʿżāsı ve içindeki ḳuvvetleri ve ṣaġlığı ki ulu niʿmetdür eger anı 10. bilmek isterse bir gün gözi aġrıcaḳ bilsün-ki göz ṣaġlığı nice ulu niʿmetdür bir gün sevdügi ṭutulıcaḳ bilsün-ki 11. ol ḳuvvet ki Ḥaḳḳ

Teʿālā ḳavuḳda ḳomışdur ki sevdügi artuġraḳ ider keleciñ ṭaşra döker görsün-kim ol daḫı nice 12. ulu niʿmetdür el-ḥāṣıl kişi bu aʿżāları ve bu ḳuvvetleri rāygān bilmişdür Ḥaḳḳ Teʿālā faẓlından ve kereminden zaḥmetsiz 13. virmişdür ādem oġlanı ol niʿmetüñ ḳadrin bilmez eger göz ḳadrin bileyin dirseñ gözsüzlere ṣor kim nice 14. ulu niʿmetdür ve eger ḳulaġuñ işitdügi ḳadrin bileyin dirseñ ṣaġırlara ṣor kim saña bildürsün ḳulaḳ işitdügi 15. nice ulu niʿmetdür pes imdi ḳaçan bunlaruñ ḳadrin bilseñ şükrün getürgil yirine şükr oldur kim her biri niçün 16. yaradıldıysa aña ol ḳulluġı işledesin meṯelā dil anuñ-çün yaradıldı-kim öñüne bir nesne düşecek dīn maṣlaḥatına 17. gerek nesnelerden söyleye bildüre andan ol diliyle Ḳurān oḳuya ve ẕikr ide ve Ḥaḳḳ Teʿālā'yı aña eger bu eyle itmese 18. dil ṣaġlığınuñ şükri yirine gelmez eger ol diliyle yalan ve buhtān ve ġıybet söylese ol ʿaẕāba sebeb olur 19. girü ḳalan aʿżālar daḫı her biri ne ḳulluġ-çün yaradılmışdur eger ol ḳulluġı işlemese ol ʿużvuñ şükri yirine 20. gelmez ḳaçan bunları bilseñ bilgil ki Tañrı Teʿālānuñ taḳdīrine rāżī olmaḳ şol didügümüzleyin itmekdür daḫı 21. bilgil ki bizim taḳdīrimize rāżī olmayan ayrıḳ pādişāh istesün dimekde ulu ḳorḳu vardur eger añlarsañ 22. yaʿnī müselmān olmaz dimekdür zīrā ol pādişāhdan artuḳ pādişāh istemek puta ṭapan kefereler işidür hem 23. Tañrı Teʿālānuñ taḳdīrine rāżī olmayup şikāyet ider kişinüñ ḥaḳīḳatde īmānı dürüst olmaz nitekim Peyġāmber 24. ḥażreti ṣaḥābelerine eyitdi siz kimlersiz eyitdiler mü'minleriz eyitdi īmānıñuzıñ ʿalāmeti nedür eyitdiler Tañrı 25. Teʿālānuñ belālarına ṣabr iderüz ve niʿmetlerine şükr iderüz ve ḳażālarına rāżī oluruz ve kimseye şikāyet itmezüz Peyġāmber

72a

1. eyitdi siz mü'minlersiz Kaʿbe Tañrısı ḥaḳḳı-çün didi bilgil ki Tañrıdan gelen belāya ṣabr itmek daḫı üç dürlüdür 2. birisi oldur kim anlaruñ göñli Tañrı sevgisiyle ṭolmışdur ve ne-deñlü belā gelse anlar anı ḫoş görürler ve andan incinmezler 3. zīrā bilürler kim Tañrı taḳdīrindendür nitekim bir kişi sevse ol sevdügi aña ne-deñlü belā ve zaḥmet itse ḳatlanur bil-ki 4. ḫoş görür ve birisi daḫı oldur kim ol gelen belādan incinür ammā ṣabr ider ve bunı öñüne bıraġır kim ol zaḥmet Tañrı 5. taḳdīrinden geldi aña ṣabr iden kişiye

Tañrı Teʿālā çoḳ ṣevāblar virür nitekim bir ṣayru olan kişi bir çirkīn acı 6. ot içer acısına ḳatlanır ṣabr ider ve acıdugından-ṣoñra ṣayru laġm gider diyü ümīẕ ṭutar üçüncisi oldur kim ide 7. Tañrı Teʿālānuñ her işinde bir ḥikmet vardur biz anı bilmezüz ola ki bu baña gelen belāda bir fayda var ola ben anı 8. bilmezin ola pes bunı öñüne bıraḳsa girü ol belāya ṣabr ider şikāyet itmez ve göñlün Tañrı ḳulluġından ayırmaz 9. nitekim ḥikāyetde gelmişdür Tañrı taḳdīrinden gelene rāżī olanlardan bir kişi varmış dünyālıkdan bir eşegi ve bir 10. ḫurūsı ve bir itcügizi varmış bir obayla göçermiş ḳonarmış bir gice ḫurūsın dilkü almış itmiş şāyed ḫayr 11. bundaydı ola ve bir gice itin daḫı ḳurd almış yine itmiş şāyed ḫayr bundaydı ola ve bir gice daḫı eşegin 12. almışlar itmiş şāyed ḫayr bundaydı ola pes ʿavreti ḳalḳmış itmiş yarın bir gün oba göçicek biz 13. yükcügezümizi yine yöñeldevüz ne miskīn olduḳ bundan ne ḫayr olsun diyü ḳayırmış er itmiş Tañrı Teʿālānuñ 14. her bir işinde bir ḥikmet vardur biz anı bilmezüz dimiş meger ol obanuñ bir düşmānı varmış bir gice gelmişler 15. bunları vurmaġa ḳanda kim eşek aġırsa ve ḫurūs ötse ve it ursa anları vurmış bir kezden ʿavret oġlan 16. esīr itmişler hemān orada ol kişi ḳalmış ancaḳ pes ol kişi ʿavretine itmiş gördüñ mi ol ḫayr ḳandaymış 17. imdi bilgil ki ḳaçan bunları bilseñ Tañrı Teʿālādan bir belā gelicek bu nesneleri öñüne bıraḳ ṣabr eyle zīrā 18. ṣabr itmeyüp şikāyet idicek ve ol nesnenüñ ġuṣṣasın öñüne aḳıcaḳ hem dünyāda zaḥmet olur ve hem āḫiretde ḳaçan 19. bilseñ kim ol eyü ḫūylardan bu ikisi uludur ve maḳṣūddur girü ḳalan bu ikisine sebebdür bilgil ki ol sebeb 20. olanuñ evveli tevbedür pes eyü ṣıfatlaruñ üçüncisi tevbedür tevbe oldur ki kişi işledigi günāhı şöyle 21. terk ide kim işledügine pişmān ola göñlin ayrıḳ işlememek üzerine bir gide ol tevbenüñ sebebi kişinüñ īmānı 22. ḳuvvetlü olmaḳdur zīrā ḳaçan nefs ve şeyṭān yeñen olup īmān nūrın söyündürürse ḳaṣd ide bunı öñüne bıraġa 23. kim bu günāh işlemek kişiyi pādişāhına ʿāṣī ider ve āḫiretde Tañrı Teʿālā ḥażretinde yüzin ḳara eyleyüp ʿaẕāba 24. uġradur daḫı itdügi günāha pişmān olur añsız da olam dir ḳorḳar tīzcek tevbe ider ve ol 25. kişinüñ kim īmānı żaʿīf ola şeyṭān anı aldar ol işledügi günāhuñ ziyānın öñüne bıraḳmaz bil-ki ol

72b

1. işledügi günāhdan şöyle leẕẕet alur kim günāhdaġı öñüne düşmez yāḫūd ṣoñra tevbe idem dir ve şimdi idersem 2. ḳatlanmazın görümezin dir zīrā ol günāhı çoḳ işlemişdür nefsi anı ʿādet idinmişdür pes ḳaçan böyle olsa 3. ol günāh ne-deñlü çoḳ ya az olursa Tañrı ḳatında uludur tīzcek tevbe itmek-çün ivmek gerek pes ḳaçan 4. tevbe nedür bilseñ bilgil ki ādemüñ gövdesine aġu içmek ne-ḳadar ziyān iderse günāh işlemek daḫı ādemüñ 5. cānına böyle ziyān ider ammā aġuz yanı dünyāda bilürüz yeter giçer ve günāh ziyānı āḫiretde bellüdür dökünmegi bu ḳadar 6. ʿaḳlı olan kişi bilür kim āḫiret ʿaẕābı ḳatıdur ***Allāhümme ʿāfina*** bundan-ṣoñra bilgil ki tevbe her kişiye her ḥālde 7. vācibdür zīrā Tañrı Teʿālā buyurmışdur kim ***Tūbū ilāllāhi cemīʿan eyyühe'l-mü'minūne***[132] maʿnāsı budur kim Tañrı 8. Teʿālā ḳulluġına dönüñ tevbe idüñ ḳamuñız iy mü'minler daḫı Tañrı Teʿālā buyurmışdur kim ***İnnallāhe yuḥibbu't-tevvābīne*** 9. ***ve yuḥibbu'l-müteṭahhirīne***[133] maʿnāsı budur kim Tañrı Teʿālā sever tevbe idenleri ve günāhından dönenleri daḫı sever kendüzün 10. ārī ṭutanları ve ṭahāret idüp abdest alanları ve içen yaramaz ḫūylardan arıdanları ve daḫı Peyġāmber ḥażreti 11. itmişdür kim Et'tayyübü ceyibullāh yaʿnī tevbe idenler Tañrı dostlarıdur bilgil ki dünyā ehli tevbesi günāhından 12. ötürüdür ve tevbe itmek Tañrı ḳulluġına meşġūl olup dünyāyı terk iden kişiler tevbesin ʿibādetin çoḳ 13. görüp ṭāʿatine tekye itmekdendür nebīler velīler tevbesi ḳarşu ṭāʿatlerin arturduġı ol öñdenki ṭāʿatlerinde 14. ki eksükleründendür daḫı göñülleri baʿżı vaḳt Tañrı Teʿālā ḥażretinden ayrılup ayrıḳ nesneye meşġūl olduḳlarından 15. dur nitekim Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur ***İnnehu leyuāde ʿalā ḳalbī fe estaġfirullāhe fi'l-yevmi velleyleti sebʿıyne*** 16. ***merreten*** maʿnāsı budur kim Peyġāmber ḥażreti eydür vaḳt vaḳt göñlüm Tañrı ḥażretinden ayrılur ḳarşu ayrılduḳça istiġfār 17. ideriz gündüzde ve gicede Tañrı Teʿālādan yetmiş kez dilerin kim baña ol ṣuçı baġışlaya zīrā Peyġāmber ḥażreti 18. baʿżı vaḳt ḫalḳı daʿvet itmege meşġūl olurdı ve baʿżı vaḳt ḫātūnları birle ṣoḥbet iderdi ol vaḳtlerde 19. göñli Tañrınuñ ululuġın ve kendüye çoḳ dürlü niʿmetler irüşdügin fikr idüp şükrden ve ṭāʿat itmekden

[132] Ey müminler! Hepiniz topluca Allah'a tövbe ediniz!
[133] Şüphesiz Allah, çok tövbe edenleri de sever, çok temizlenenleri de sever.

göñli 20. ayrılurdı ve anı Peyġāmber ḥażreti günāh ṣanurdı zīrā ulılar mertebesi anı vācib ider kim bunlaruñ göñli Tañrı 21. Teʿālādan artuḳ nesneye yönelmeye ḳaçan yönelse anı günāhdan ṣayarlardı ve bundan-ṣoñra bilgil ki kişi tevbe 22. itmemek günāhından tīzcek dönmemek günāhın bilmemek olur nitekim baʿżı kişiler var ki günāha ġarḳ olmışdur 23. ammā şeyṭān ve nefs anı oldurmışdur günāhı yoḳdur ṣanur bil-ki işledügi günāhı ṣevāb ṣanur yāḫūd ġāfilliḳden 24. olur ya Tañrı Teʿālānuñ ʿināyeti ve raḥmeti çoḳdur günāhım bağışlaya dimekden olur pes gerekdür kim bunuñ 25. gibi kişiler dāim ʿālimler meclisine varalar vaʿẓ ve naṣīḥat diñleyeler her günāhuñ ziyānın ve āḫiretdaġı ʿaẕābın bileler kim

73a

1. bedenimizde bir sehlce ṣayrulıcaḳ olsa yürürüz ḥekīmler isteriz tımār ide tā anuñ zaḥmetinden ḳurtulavuz eger 2. bir kāfir ḥekīm bir nesne dise kim ol rence aṣṣı ider ve ol nesne daḫı ne-deñlü acı yaramaz olursa yirüz şāyed kim 3. aṣṣı ide dirüz bu günāh rencine kim ziyānı āḫiret ʿaẕābına uġratmaḳdur Tañrı Teʿālā ve Peyġāmber ḥażreti ol rence tevbe 4. fayda ider diyü buyurmışdur eger tevbe itmezseñüz Tañrı Teʿālā sözine ve Peyġāmber sözine ol ḥekīm sözünce inanmış oluruz 5. yāḫūd cānımızda ziyān iden renci ve āḫiret ʿaẕābına uġradan nice kim günāhdur ol bedenimiz renci deñlü iʿtibār 6. itmiş oluruz pes bu nesne ḳatı delülük ve bilüsizlük olur eger tevbe itmedügi Tañrı Teʿālānuñ keremi ve raḥmeti 7. çoḳdur didügi olursa bundan-daḫı artıḳ delülükdür zīrā Tañrı Teʿālānuñ raḥmeti günāhdan tevbe idüp ṭāʿat 8. ḳılanlaradur nitekim Tañrı Teʿālā buyurmışdur ***Ve innī le ġaffārun li men tābe ve āmene ve ʿamile ṣāliḥān*** [134] yaʿnī Tañrı Teʿālā buyurur 9. bellü bölük kim ben yazuġın yarlıġ-için şol kişilerüñ kim günāhlarından tevbe idüp döndüler ve Tañrıya īmān 10. getürdüler ve daḫı görklü ṭāʿat itdiler Peyġāmber ḥażreti itmişdür kim ***El keyyisū men dāne nefsehu ve ʿamile limā*** 11. ***beʿade'l-mevti ve'l-aḥmaḳu men derānī fī'ṭ-ṭāʿati ve temenne ʿalāllāhi*** bir rivāyetde dimişdür maʿnāsı budur kim zīrek 12. kişi oldur kim kendü nefsin bile ve āḫiret ʿamelin işleye ve delü oldur kim Tañrı Teʿālā ḳulluġından kāhillik eyleye 13.

[134] Şüphe yok ki ben, tövbe edip inanan ve salih ameller işleyen için son derece affediciyim.

daḫı Tañrı Teʿālā raḥīmdür beni yarlıġaya diye zīrā Tañrı Teʿālānuñ keremi çoḳ olduġı ḳullar üzerine vācibdür kim 14. anuñ gibi luṭfı çoḳ pādişāha çoḳ ḳulluḳ ideler anı vācib itmez kim ideler çünkim pādişāhımızuñ hünerüñ luṭfı 15. ve keremi çoḳdur biz daḫı anuñ buyruġın ṭutmayalum ve aña ʿāṣī olmaḳdan dönmeyelüm diyeler zīrā bu dünyā 16. beginüñ keremi ve eylügi beriküye çoḳ irüşse ol-daḫı gerekdür kim anuñ ḳulluġın çoḳ ide eger ʿāṣī 17. olıcaḳ olursa lāyıḳ olur kim aña ʿaẕāb ideler ve Tañrı Teʿālāya hīç ṭāʿat itmeyenler yarlıġanmaḳ dürüstdür 18. bizim ḳatımızda ammā Ḳurānda çoḳ yirde buyurmışdur kim günāh işleyüp tevbe itmeyenlere ʿaẕāb iderin 19. dimişdür hīç bir yirde yoḳdur kim siz günāh işlemek tevbe itmeden daḫı yarlıġım diye ʿāḳil olan kişi çoḳ 20. ʿibādet idüp kendüzün ḳatı eksüklikde bilüp ḳorḳulu olmaḳ gerek ve bundan-ṣoñra bilgil ki ol 21. eyü ṣıfatlaruñ dördüncisi Tañrıdan ḳorḳmaḳdur ve anuñ nişānı günāhdan ṣaḳınmaḳdur eger işlerse 22. daḫı girü tīzcek tevbe idüp pişmān olmaḳdur bilgil ki Tañrıdan ḳorḳmaḳ ki ulu devletdür nitekim 23. Teʿālā buyurmışdur kim ***Hūden ve raḥmeten lillezīne hum li rabbihim yerhebūne*** [135] yaʿnī ṭoġru yol bulmaḳda Tañrınuñ 24. raḥmeti şol kişilerüñdür kim Tañrıdan ḳorḳulur daḫı Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim ***Men ḫāfe minallāhi*** 25. ***teʿālā ḫāfehū külle şey'in ve men ḫāfe ġayrallāhi ḫavvefehū min külli şey'in*** maʿnāsı budur kim her kim Tañrı Teʿālādan

73b

1. ḳorḳsa ḳamu nesneyi Tañrı Teʿālā andan ḳorḳudur ve her kim Tañrıdan ġayrı nesneden ḳorḳsa anı ḳamu nesneden 2. ḳorḳudur yaʿnī dimek olur kim her kim Tañrı Teʿālā ḳulluġın yirine getürse Tañrı Teʿālā anı ḳamu ḫalḳuñ ḳatında 3. ḥürmetlü ve heybetlü eyler ve her kim Tañrı ḳulluġın yirine getürmese ve Tañrıdan Teʿālādan ḳorḳmasa Tañrı Teʿālā 4. anı ḳamu ḫalḳuñ ḳatında ḫor ḳılur kimden gerekse ḳorḳar daḫı Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim ***Ḳālallāhü*** 5. ***teʿālā ve ʿizzetī ve celālī lā ecmeʿū ʿalā ʿabdi ḫavfin ve lā amneyni feiẕā umetenī fi'd -dünyā aḫaftühü*** 6. ***fi'l-āḫireti ve iẕā ḫafe fi'd-dünyā amintühü fi'l-āḫireti*** maʿnāsı budur ki Tañrı Teʿālā

[135] Rableri için korku duyanlara bir hidayet ve bir rahmet vardı.

buyurur kim ʿizzim celālim 7. ḥaḳḳ-çün iki ḳorḳuyı berāberde ve iki emīnligi daḫı berāberde ḳomadım yaʿnī her kim dünyāda emīn olsa 8. yimekde içmekde gülmekde uyanmaḳda olsa āḫiretde anı ḳorḳudacaġın ve her kim dünyāda ʿibādetde ve Tañrı ḳorḳusında 9. olsa āḫiretde anı ḳorḳulardan ṣaḳlayacaġız emīnliklere uġradacaġın anuñ-çün Peyġāmber ḥażreti eyitdi Tañrı 10. Teʿālādan benden artuġraḳ ḳorḳar göz yoḳdur didi zīrā Tañrı Teʿālānuñ ululuġın her kim artıḳ bilürse 11. ol artuġraḳ ḳorḳar nitekim Tañrı Teʿālā buyurmışdur ***İnnemā yaḫşallāhe min ʿibādihi'l-ʿulemā'u*** [136] maʿnāsı budur ki 12. Tañrı Teʿālānuñ ḳullarından ʿālimler ḳorḳduġı gibi hīç kimse ḳorḳmaz eger iderseñ kim anca ʿālimler var kim 13. Tañrıdan ḳorḳmazlar zīrā Tañrı Teʿālā buyruġın ṭutmazlar eger ḳorḳsalar ṭutarlardı nitekim bir dünyā beginüñ 14. bir kimse buyruġın ṣayup aña ʿāṣī olmaz biz ideriz rāst budur kim ol kişi-ki Tañrı buyruġın ṭutmaz 15. aña ʿālim dimezler zīrā şeyṭāndan çoḳ bilmiş olmaya ammā Tañrıya ʿāṣī olduġ-çün ʿilminüñ faydası 16. olmadı ve adı ʿālimler defterinden çıḳdı şeyṭān oldı Tañrı ḥażretinden ḳavuldı ḫaber düşüyle 17. gelmişdür ki ol vaḳt-kim şeyṭān merdūd oldı Cebrā'īl Mīkā'īl aġlaşdılar Ḥaḳḳ Teʿālā eyitdi niçün aġlaşursuz 18. didi eyitdiler iy bizim Tañrımız senüñ ḫışmıñdan ḳorḳarız eyitdi benim ḫışmımdan ḳorḳmaz illā ziyān işlüler 19. ve daḫı şol vaḳt kim Tañrı Teʿālā ṭamuyı yaratdı firiştehlerüñ yüregi ḳopdı ḳorḳularından ve ol 20. vaḳt kim Ḥaḳḳ Teʿālā ādem oġlınun yaratdı yürekleri yirine geldi ve İbrāhīm Peyġāmber namāz ḳılarken ḳorḳusından 21. iñildisi dört yüz adım yol giderdi ve Dāvūd Peyġāmber yüzin secdeye ḳodı ḳırḳ gün aġladı 22. ḳorḳusından başın ḳaldırmadı ve gözi yaşından otlar bitdi Ebūbekir Ṣıddīḳ bir ḳuşcaġızı 23. gördi eyitdi kāşki bende sencileyin mişem didi ve bu nesneleri bunlar Tañrı ḳorḳusından didiler 24. pes bilgil ki ḳorḳu kişiyi Tañrı ḳulluġına sürücidür ammā kişi ḳorḳmaḳ bu deñlüdür kim anuñ raḥmetinden 25. ümīẕin kese bil-kim günāhkār olan kişinüñ ḳorḳusı artuḳ gerek ve ṭāʿatda olan kişi ḳorḳduġıyla raḥmete ümīẕ

74a

[136] Kulları içinde Allah'tan ancak âlim olanlar korkar.

1. ṭutduġı berāber gerek ve bundan-ṣoñra zühd nedür anı bildürelüm bilgil ki ol eyü ṣıfatlaruñ bişincisi zühddür 2. zühd didügümüz dünyāya dürişmekden kendüzün çekmekdür dürişmemekdür dünyā arturmaġa dürişmemek bununla 3. olur kim ḳanāʿat ide yiyecekde giyecekde oturacaḳ evde sehline rāżī ola eyüsün istemeye āḫiret eşiginde 4. ḳanāʿat iden kişi gibi nitekim yuḳaruda didük ʿÖmer raḍiyallāhu ʿanh dünyādan naḳl idicek yumaġa çıḳardılar 5. göñlegüñ gördüler kim on iki yirde yaması vardı Peyġāmber ḥażreti Tañrı Teʿālā ḥażretine ḳavuşacaḳ ʿĀişe annemiz 6. raḍiyallāhu ʿanhā bir eski ʿabā ve bir yoġun kilīm getürdi eyitdi ʿālemler faḫrı iş bunlaruñ içinde teslīm oldı didi 7. Peyġāmber ḥażreti meger bir gice naʿlın giydi mübārek ḫāṭırına biraz ḫoş geldi tīzcek çıḳardı bir dervīşe virdi 8. girü eskisin giydi çün ona geldi fi'l-ḥāl secdeye vardı ʿĀişe annemiz raḍiyallāhu ʿanhā ṣordı eyitdi 9. yā Resūlullāh bu ne ḥāldür eyitdi bir kez naʿlınıma baḳdım göñlüme ḫoş geldi anuñ-çün secde iderim ve Tañrıdan anuñ 10. günāhın dilerim didi ve bundan-ṣoñra bilgil ki evin-daḫı yeñi ve yüksek eylemeye eger mücerredse mescidde ve zāviyede 11. ola ve eger ġavġādan üşenürse-kim göñlin düşürmeye ʿibādet itmege bir kendü ṣıġıcaḳ deñlü evcegiz idene eger güci 12. yetmese ücretle ala ve ehl-i beyti ṣıġıcaḳ deñlü eve ḳanāʿat ide ḥadīṯde gelmişdür ḳaçan kişi evi diyü erin 13. kendü boyından yüce eylese bir firişte çaġır eydür iy ġāfil ol varacaġuñ yire ṣıġmaz mısın bunı ḳanda 14. iletürsün dir ve daḫı evinde örtünecek deñlü nesnesi ola artuḳ olmaya nitekim Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur bir 15. döşek kendü çün ve bir daḫı ḳonuġ-çün itse revādur ve üçünci döşek şeyṭān ölüsidür ve Peyġāmber 16. ḥażretinüñ bir saḫtiyān döşegi ve bir saḫtiyān yaṣdığı ve bir kilīmi vardı örtünücek pes imdi bilgil ki 17. yimekde giymekde oturacaḳ evde bu didügümüz ḳadar nesneye ḳanāʿat iden zāhidliġi bulur bundan artuġın isteyen 18. zāhid olmaz eger iʿtiḳādı ve tevekküli muḥkem olursa ẕaḫīre itmemek gerek eger muḥkem degülse kim göñlin düşürmeye 19. ʿibādet itmekde dünyā endīşesin ve rızḳ endīşesin göñlünden çıḳarmaya kendüye ve ona yetecek deñlü bir yıllıḳ 20. ẕaḫīre itmek cāizdür ve daḫı bilgil ki zāhidliḳ üç mertebe üzerinedür birisi oldur kim nefsinde dünyā 21. sevgisi ola ammā dürişe nefsi yañanı-daḫı dünyāya dürişmekde olmaya ve

birisi oldur kim nefsin dünyādan 22. yigrendüre ve dünyā niʿmetüñ zevālin ve ziyānın öñüne bıraġa ve aña dürişecek āḫiret devletinden maḥrūm olduġın 23. bilüp tīzcek tevbe ḳılmaḳdur ve birisi daḫı oldur kim dünyānuñ niʿmetlerin unutmış ola hīç öñüne getürmeye 24. bu mertebe nebīler ve ulılar mertebesidür eger itsüñ kim ādem oġlanı dünyā leẕẕetin nice unutsun pes imdi 25. bilgil ki ḳaçan kişinüñ göñli Tañrı sevgisiyle ṭolsa ve anuñ göñlinde andan artuḳ endīşe olmaz nitekim ṣayru

74b

1. olan yaʿāşıḳ olan kişinüñ göñlinde yimek içmek ve giymek hevesi ve dünyāʿizzeti olmaz ve daḫı zāhidliḳ 2. olur kim āḫiretdeʿaẕābdan ḳurtulmaḳdan olur ve daḫı olur kim āḫiretde ṣevāb ummaḳdan olur yāḫūd 3. Tañrıdan artuḳ nesneye göñli meyl itmemekden olur pes bilgil günāhlardan yıġlınmaḳda ve ḳamu ṣevāb işlemekdeʿaẕābdan 4. ḳorḳup işlemekden āḫiretde ṣevāb umup işlemek yigrekdür ve bundan daḫı yigrek oldur kim Tañrı Teʿālānuñ pādişāhlıġın 5. öñüne bıraġup günāhdan yıġlına ṭāʿat işleye zīrā ṭamu ve uçmaḳ olmasa Tañrı ḳullarına lāyıḳdur kim her 6. kişiʿömrüni anuñ ḳulluġında geçüre ḳaçan zühd neydügin bilseñ bilgil ki Tañrı Teʿālā buyurmışdur ***Men kāne yürīdu*** 7. ***ḥarṣe'l-āḫireti nezid lehu fi harṣihi ve men kāne yürīdu ḥarṣe'd-dünyā nu'tihi minhā ve mā lehu fi'l-āḫireti*** 8. ***min naṣībin*** [137] maʿnāsı budur kim her kim azacaḳ ṭāʿat işlese Ḥaḳḳ Teʿālā aña çoḳ ṣevāb virür ve her kim dünyā 9. ḳazanmaḳ ardınca olsa āḫiret işin ḳosa dünyādan taḳdīr itdügümüz deñlü virürüz ve ḳamu umduġı eline 10. girmez ve āḫiret devletinden maḥrūm ḳalur hemān ümīẕin dünyā maṣlaḥatına baġlayup āḫireti unutduġ-çün 11. ve her kim āḫiretʿamelin dilese didi işlese dimedi bilgil ki bundan maʿlūm oldı-ki bir ṭāʿat işlemege ḳaṣd 12. itse ve işleyemese Ḥaḳḳ Teʿālā ol ṭāʿatüñ ṣevābın yazar ve her kim dünyā dilese dünyāsı olmasa dimedi pes 13. bundan maʿlūm oldı-ki kişinüñ dünyāsı olsa ol dünyāyı sevmese günāh olmazmış daḫı Peyġāmber ḥażreti 14. buyurmışdur kim ***Men aṣbeḥa ve hemmūhü'd-dünyā aṣaḳḳallāhu ʿaleyhi ecrehū ve ferreḳa ʿaleyhi ḍiyʿatehu ve ceʿale feḳrehū*** 15. ***beyne***

[137] Her kim ahiret ekimi isterse, onun ekinini artırırız; her kim de dünya ekimini isterse, ona da ondan veririz; ancak onun ahirette bir nasibi yoktur.

ʿayneyhi ve mā lem yeʾtihi mine'd-dünyā illā mā kütibe lehu ve men aṣbeḥa ve hemmūhü'l-āḫireti cemeʿaallāhü 16. *ehemmetü ve ḥafiẓe ʿaleyhi ḍeyʿatehu ve ceʿale ġināhü fī ḳalbihi ve atethu'd-dünyā ve hıye rāġıbetü* maʿnāsı budur ki 17. her kimüñ ki maḳṣūdı dünyā olsa her gün dünyā ġuṣṣasında olsa ve āḫiret ḳaydın unutsa Tañrı Teʿālā 18. anuñ dünyādaki işlerin ṭāġda derişüp bir araya getürmeye ve yoḫsulluḳ ḳorḳusı içinden çıḳmaya ḥāl budur 19. kim ne-deñlü dürişürse rızḳ olandan artıḳ eline girmeye ve her kişi-kim āḫiret-çün dürişse Ḥaḳḳ Teʿālā anuñ 20. ṭaġılmış işlerin düşüre ve göñli bāy ola yoḫsulluḳdan ḳurtara dünyā daḫı zaḥmetsiz eline gire pes ḳaçan 21. dünyā endīşesin göñlüñden çıḳarmasañ ve zühd itmeseñ bu āyetüñ ve bu ḥadīṯüñ maʿnāsın öñüne bıraḳ daḫı 22. zühd iden kişilere virilen ṯevābı ve dünyāya ṭuruşan kişilere olan ʿaẕābı öñüne bıraḳ dilerseñ kim nefsüñ 23. yeñesin ve zühd itmege yöneldesin ve bundan-ṣoñra ṣabr nedür anı bildürelüm bilgil ki ol eyü ṣıfatlaruñ altıncısı 24. ṣabrdur ve ol daḫı üç dürlüdür biri oldur kim ʿibādet zaḥmetine ḳatlana ve biri daḫı nefsine murādın virmeye 25. ḳatlana ve birisi daḫı dünyā ziyānına ve muṣībetine ḳatlana pes bilgil ṣabr oldur ki ṭāʿat itmek nefse ḳatı

75a

1. zaḥmet gelür aña ḳatlana dünyāsı çoḳ olan ya manṣıbı ve ʿizzeti olan miskīnlik itmek aña güç gelür pes mālı 2. çoḳluġıyla dünyā ululuġıyla azmamaḳ daḫı ki ṣabrdur ve ṣabruñ ulusı oldur kim eger Tañrıdan aña bir ṣayrulıḳ ya 3. bir yoḫsulluḳ ya bir ṣarb iş gelse ṣabr ide ṭarlıġanup şikāyet itmeye ve ṣabruñ ulu mertebesi oldur kim nefsin ṣıya 4. ne-deñlü ṭāʿat işlese nefs incinmeye bil-ki ṭāʿat itmek daḫı ḫoş gele yimekden içmekden nitekim nebīlerüñ ve 5. velīlerüñ ḫoşluġı ṭāʿat itmekde ululardı yimekden içmekden leẕẕet almazlardı ve ṣabruñ orta mertebesi 6. oldur kim nefsine işitdügin ve sevdügin virmeye bil-ki dāim ʿibādetde ve ṭāʿatda ola egerçi nefs incinirse 7. daḫı ve ṣabruñ adını mertebesi oldur kim baʿżı vaḳt nefs incindügi yirde ola ammā çoḳ vaḳt nefsin yeñmeye 8. ve ṭāʿatin yirine getürmeye nefsi dilegin yirine getüre ve daḫı bilgil ki ṭāʿat zaḥmetine ḳatlanmaḳdan ve günāhdan 9. ṣaḳınmaḳdan ṣabr artuḳdur ve bundan daḫı artuḳ ṣabr dünyā ziyānına ya kimse sögüp dökdügine ṣabr itmekdür ve 10. bundan

daḫı ulu ṣabr oldur kim kişinüñ oġlı ya ḳızı ya sevgilü yāri ve ḳarındāşı ve ḳamu ulu ṣabr ide 11. pes bilgil ki nefs incindügi artuḳ olduḳça ṣabr itmek ve zaḥmetlerüñ artduḳça ṣabr itmek ṣevābı artuḳdur nitekim 12. İbn ʿAbbas buyurdı eyitdi ṣabr kim Ḳurānda gelmişdür üç dürlüdür biri ṭāʿat ḳılmaḳ zaḥmetine ṣabr itmekdür ol 13. ṣabruñ yirine üç yüz ṣevāb virür ve biri daḫı Tañrı Teʿālā ḥarām itdügi nesnelere ṣabr itmekdür ve anuñ 14. yirine altı yüz ṣevāb virür ve biri daḫı sevdügi kimselerden öldügine ṣabr itmekdür ve anuñ yirine ṭoḳuz yüz 15. ṣevāb virür pes bilgil kim ṣabr ulu mertebedür anuñ-çün-kim Tañrı Teʿālā buyurmışdur ***İnnemā yuveffā'ṣ-ṣābirūne*** 16. ***ecrehum bi ġayri ḥisābin*** [138] yaʿnī ṣabr iden kişilere Ḥaḳḳ Teʿālā ṣevābı ḥesābsız virecekdür ve bir daḫı 17. buyurmışdur ***Vaṣbirū innallāhe meʿa'ṣ-ṣābirīne*** maʿnāsı budur kim Tañrı Teʿālā buyurur ṣabr idüñ 18. ve benim raḥmetim ṣabr idenleriñdür pes her kişi-kim ṣabruñ ṣevābın añup daḫı bu dünyā lezzetlerinüñ āḫiretde olıcaḳ 19. ziyānın aña ve fānī olup giçdügin öñüne bıraġup dāim nefsi dilegin terk itmek gerek tā kim āḫiretde ṣabr 20. iden kişiler mertebesine irüşe nitekim Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur ki ***El-mücāhidu mez cāhede nefsehu ve'l-muhāciru*** 21. ***men hācere's-sū'e*** ṣıddīḳ Resūlullāh Peyġāmber ḥażreti bu ḥadīṣi ol vaḳt buyurdı-ki ġazāya varmayan 22. kişiler daḫı Peyġāmber ḥażreti Mekkeden Medīneye gidicek bile gitmeyen kişiler kim Medīnede olurlardı eyitdiler ʿaceb 23. biz daḫı şol ġazāya varan ṣevābın yā Mekkede yirin ṣuyun mālın mülkün terk idüp Peyġāmber ḥażreti ardınca 24. giden kişiler ṣevābın bulur mıyuz didiler Peyġāmber ḥażreti eyitdi ulu ġazā oldur kim kişi nefsin ṣaya yaʿnī dilegin 25. virmeye didi ve daḫı yirin ṣuyun terk idüp benim ardımca gelenlerden anuñ ṣevābı artuḳdur kim ol nefs

75b

1. dileklerin terk idüp günāh işlemeye ḳaçan ṣabr itmek ṣevābın bilseñ ve bundan-ṣoñra bilgil ki ol eyü ṣıfatlaruñ 2. yedincisi şükrdür şükr oldur kim her niʿmet ki kişiye irüşür anuñ-çün gerek kim Tañrı Teʿālā ḥażretine ʿibādet 3. ide ve niʿmet artduḳça ʿibādetin artura imdi bilgil ki Tañrı Teʿālānuñ ḳulları üzerine niʿmetleri ve 4.

[138] Sabredenlere mükâfâtları elbette hesapsız olarak verilir.

keremleri iken çoḳdur evvel ulu niʿmet oldur kim yoġken var eyledi ve bir ulu niʿmet daḫı oldur kim ḳamu 5. aʿżālaruñ ṣāġ yaratdı gözsüz ya elsiz ya ayaḳsız ya dilsiz yaratmadı ve bir ulu niʿmet daḫı oldur kim her 6. gün rızḳuñ virür ḳamu dürlü belālardan ṣaḳlar günāhuñ içün ḫışm idüp rızḳuñ kesüp ḳahr 7. itmez ve bir ulu niʿmet daḫı oldur kim müselmānlardan ḳaldı ve kāfirlerden ḳalmadı el-ḥāṣıl Tañrı Teʿālānuñ 8. niʿmeti ḳulları ḥaḳḳında iken çoḳdur kişi ol niʿmetleri ṣayup dükedmez yirler gökler ḳamu cānverler 9. ve bu yiryüzindeki biten yemişler ve otlar ve gökden inen yaġmurlar ve ḳarlar ve bu ay ve güneş ve yıldızlar 10. ādem oġlanlar-çün yaradılmışdur bunlaruñ şükrüni kim yirine getüre bile nitekim Ḥaḳḳ Teʿālā buyurmışdur ***Ve in*** 11. ***teʿuddü niʿmetallāhi lā tuḥṣūhā inne'l-insāne le ẓalumūn keffārū*** [139] maʿnāsı oldur kim eger kişi ṣaymaḳ 12. istese Tañrı Teʿālānuñ niʿmetlerin ṣayamaz pes ādem oġlanları ḳatı ẓulmidicidür nefsine ve 13. Tañrınuñ niʿmetlerin örtücidür şükrüni yirine getürmemekle zīrā bu ulu niʿmetlerüñ şükrin hīç bir kişi tamām 14. yirine getüremez zīrā Peyġāmber ḥażreti itmişdür Ḥaḳḳ Teʿālānuñ niʿmetleri ḥaḳḳın yirine getürmedüñ dimişdür 15. kişi ḳamu ʿömrün ṭāʿata ve Tañrı ḳulluġına ṣarf iderse bir günlük ṣaġlıḳ şükrün yirine getürmez 16. nitekim ol bir velī ḳırḳ yıllıḳ ṣevābın virdi bir dişi aġrısın gidermek-çün ṣoñra dişi aġrısı gidicek bir 17. firişte eyitdi ḳırḳ yıllıḳ ṭāʿatüñi bir düşüñ ṣaġlığı şükrün yirine getürmedi pes bu dünyāda 18. ve āḫiretde girü ḳalan virdügi niʿmetler kendü fażlından ve kereminden pes bilgil kim virdügi niʿmetlerüñ şükrin 19. yirine getürmek iken ulu mertebedür pes bildürelüm kişi nice idicek şükr mertebesin bulur pes bilgil ki 20. evvel kişi Tañrınuñ ulūhiyyetine şükr itmek gerek bu ḳamu yirleri ve gökleri ve bunlaruñ arasındaġı nesneler ḳamu 21. kullar-çündür yaradan pādişāh oldur anı bilmek gerek bu dürlü dürlü niʿmetler ki kişiye irüşir kesilmez bunca 22. ʿayblarımız görüp yüzümüze urmaz ve ḫışm idüp niʿmetin kesmez anı bilmek gerek bir dünyā begi beriküye sehlce 23. nesne virse ol kişi anı nice sürdüreler ve nice ḳulluḳ ider anı öñüne bıraḳmaḳ gerek pes anuñ 24. gibi ulu pādişāh-kim bunun gibi ulu niʿmetleri saña virmişdür nice ḳulluḳ ve nice şükr itmek gerek anı 25. ki bilmek

[139] Allah'ın nimetini saysanız onu bitiremezsiniz. Gerçekten insan çok zalim, çok nankördür.

gerek pes evvel şükr oldur kim ol pādişāhı birleyeler ve her ne-kim buyurdıysa yirine getüreler her

76a

1. niʿmet kim Tañrı Teʿālā virmişdür bu didüklerümüzden anı Tañrıdan bileler ve bu aralıḳdaġı sebeblerden bilmeyeler zīrā 2. ol sebebler daḫı Tañrı Teʿālā ḳudretindendür daḫı bilmek gerek kim her bir aʿżāñ bir dürlü niʿmetdür ve her 3. birinüñ bir dürlü ḳulluġı ve şükr var ve her birinüñ şükrin āḫiretde yirine getürdüñ-mi diyü ṣorsalar meṯelā göñül 4. Ḥaḳḳ Teʿālā niʿmetlerinden beriki ulu niʿmetdür anuñ şükr oldur kim Tañrı Teʿālānuñ ululuġın ve dürlü niʿmetlerinüñ 5. şükrin bile bu yirleri gökleri ve bunlaruñ arasındaki ʿacīb ġarīb nesneleri yaratduġın fikr ide daḫı Ḥaḳḳ 6. Teʿālānuñ ʿaẓametin ve her nesne üzerine ḳadarlıġın bile ve kendünüñ ḫorluġın ve hīç olıcaġın bile ve bu çoḳ 7. çoḳ niʿmetlerüñ şükrinden ṣorulacaġın bile dāim ḳalaḳda ve ġuṣṣada olup eksükligin Tañrı Teʿālā ḥażretine 8. ʿarż idüp yalvara daḫı göñlünden şol didügümüz yaramaz ṣıfatları gidere getürmek ardınca ola ve kendüye 9. ne ṣanursa ayrıḳlara daḫı anı ṣana faṣl şükr Tañrı Teʿālānuñ niʿmetlerinden bir ulu niʿmetdür baʿżı 10. ʿālimler eydürler şükr oldur kim göklere ve yirlere baḳa göre bunlaruñ arasındaġı ʿacāyibler nesneler kim vardur 11. ay güneş yıldızlar gibi ve dürlü dürlü bulutlar ve anlardan inen ḳarlar ve yaġmurlar gibi daḫı bu dört 12. yañadan esen yeller gibi ve bunlardan bunı añlaya kim bu güneş başımız üzerine vaḳt olur kim yaḳınaraḳ 13. gelür günler uzanur ve issi olur yemişler otlar ve niʿmetler irüşür ve daḫı biz yoġken var olduġımuz 14. ve gine yoḳ olıcaġın añdırup uyarmaġ-çün zīrā ādem oġlanı daḫı ḳıyāmetde otlar gibi yirden bitecekdür 15. ve vaḳt olur kim girü döner başımız üzerinden ıraḳ gitmege başlar günler ḳışalur ṣovuḳlar olur aġaçlarda 16. yapraḳlar ve yirlerde otlar ḳurur ve bunları Tañrı Teʿālā bildürmek-çün ve daḫı bize añdırmaġ-çün biz daḫı bu 17. ḳullıġa döniserüz ve bu itdügümüz nesnelerden su’āl olunacaġuz ve daḫı bunı fikr idelüm kim bu ṣular 18. ol bulutlar içinde nice ṭurur bir kezden dökülmez ḳarşu ḳaṭre ḳaṭre iner ʿaceb ḥikmetidür ve baʿżı vaḳt 19. bulutlar derilür gök gürler ve çatlar odlar çıḳar ve baʿżı vaḳt şöyle sākin ṭurur ve bunlaruñ ḥikmetin 20. ḳamu Tañrı

bilür ancaḳ ammā bilgil ki ḳamu yaradılmış nesneler kim görürsün ḳamusı Tañrı Teʿālānuñ birligine 21. delālet ider ve her birisinüñ bir maḫṣūṣ ḥikmeti var ve ḥāl diliyle her birisi bir nesne söyler ammā bunlara 22. baḳup ʿibret alan ve baʿżı ḥikmetin ve ḥālin bilen ve sırrın añlayan şol kişilerdür kim dünyā ārzūsından 23. geçmişdürürler ʿibādet ṭāʿat çoḳ itmekle göñülleri gözün açmışdururlar ve şol kişiler kim ʿömrlerin dünyā 24. ḳulluġında geçürüpdürürler göñüllerinden dīn derdi ve āḫiret ġuṣṣası giçmez göñülleri gözi kör 25. olmışdurur yaradılmış nesnelere baḳup ʿibret alup gözleri şükrin yirine getürmez yaz olıcaḳ hemān

76b

1. baḳup ʿibret alup bunı añlayalar kim otlar biter issiler olur yufḳa ṭon giymek gerek gör ki çıḳarup ḫübcek 2. yirlere varup ṣulu yemişler yimek gerek ve ḳış olıcaḳ ṣovuḳlarda ḳalıñ giyecek giyüp çoḳ yiyecekler yiyüp 3. yer ḳalmaḳ gerek ve bu deñlü añlamaḳ ḥayvānlarda daḫı olur ve bu göz niʿmetinüñ daḫı şükri bundan artuḳ çoḳ 4. vardur göñül ehl olıcaḳ daḫı ḳalanın bunlardan añlar ve ḳulaġuñ işitmegi daḫı Tañrı Teʿālā niʿmetlerinden bir 5. ulu niʿmetdür şükrinüñ baʿżısı budur ki anuñla Ḳurān ve ḥadīṯ diñleyesin ve dīniñe ve āḫiretiñe aṣṣılu nesneleri 6. diñleyesin ġıybet mesāvī yalan sözler diñlemeyesin ve dilüñ daḫı bir ki ulu niʿmetdür anuñ daḫı şükri 7. budur kim dīniñe ve āḫiretüñe yarar nesneler söyleyesin ve günāh ḥāṣıl olıcaḳ nesneler söylemeyesin ve elüñ ayaġuñ 8. daḫı bir ki ulu niʿmetdür anlaruñla daḫı bir iş işleyesin ki andan āḫiret faydası ḥāṣıl ola bu her bir aʿżānuñ 9. bir dürlü ḳulluġı ve şükri var her birisin idersüz söz uzanur ve ḳamusınuñ ḥāṣıl budur kim her bir 10. ʿużvuñla bir iş işleyesin ki andan ṯevāb ḥāṣıl ola günāh ḥāṣıl olmaya ammā ṯevāb ne işle ḥāṣıl olur 11. ol bilmeklik ʿilmle ḥāṣıl olur pes ʿilm ögrenmek anuñ-çün farż olmışdur her ere ve her ʿavrete Tañrı buyruġın 12. yirine getürmek-çün elbetde farżdur ʿilmi ögrenmek gerek eger ögrenmesse yaradılduġından fayda olmaz zīrā yaradılduġı 13. şükri yirine gelmez pes ḳaçan kişi şükr ideyin ve şükr mertebesin bulayın dirse bu didüklerümüz nesneleri dāim 14. fikr idüp öñünden çıḳarmamaḳ gerek ve bundan-ṣoñra iḫlāṣ nedür anı bildürelüm bilgil ki ol eyü 15. ṣıfatlaruñ sekizincisi iḫlāṣdur ve iḫlāṣ oldur kim kişi

her ʿibādeti ki işler anı Tañrı-çün işleye dünyā 16. ġaraż-çün işlemeye ama eger ṭamu ʿaẕābından ḳurtulayın dirse yāḫūd ṣevāb bulayın uçmaġa gireyin dirse 17. daḫı cāizdür ammā Tañrı dostları ḳatında iḫlāṣ oldur kim işledügi ʿamel bunlaruñ-çün olmaya bil-ki 18. ide Ḥaḳḳ Teʿālā ol pādişāhdur kim bizi yoġken var eyledi ve ḳamu aʿżālarımızı ṣāġ yaratdı ve ḳulluġın itmege 19. ḳuvvet ve ālet virdi pes bize daḫı vācib oldur kim gücümüz yetdügi ḳadar ḳulluġın idevüz ve aña 20. lāyıḳ ḳulluḳ itmedügümüz bilevüz pes bilgil ki kişi ʿamel işlemek geñezdür ammā ʿamelin riyādan ṣaḳlayup iḫlāṣla 21. itmek ḳatı güçdür nice kişiler olur kim ʿilm oḳur ve ṭonlıḳ almaz iḫlāṣ olsun diyü ammā göñlinde bu 22. nesne olursa-kim çoḳ oḳuyam ki oḳuduġum az bir olsun fikrimden gitmesün bir kişiyle baḥs idicek 23. anı dir yāḫūd ʿilm żabṭ ideyin ulular ḳamu begensünler niyyetinde bu olsa ol ʿilmle iḫlāṣ olmaz 24. zīrā Tañrı-çün olmaz eger berikü çoḳ Ḳurān oḳusa yāḫūd çoḳ ẕikr itse āvāzı ḫoş geldig-çün ol 25. daḫı iḫlāṣ olmaz ya bir kişi sehl yise ve sehl giyse ḳazanmaḳ zaḥmeti çoḳ olmasun diyü ve ḫarc daḫı olmasun

77a

1. iḫlāṣ olmaz pes iḫlāṣ olmasa ṭāʿatda ṣevāb daḫı olmaz zīrā iḫlāṣ ʿibādetüñ cānıdur ve cānsız 2. gövdede fayda olmaz nitekim Ḥaḳḳ Teʿālā buyurmışdur ḥadīṣ-i ilāhīde ***El- iḫlāṣū sırrun min sırrī istevdeʿat*** 3. ***ḳalbu men aḥbebtu min ʿibādī*** maʿnāsı budur kim Tañrı Teʿālā ider iḫlāṣ benim gizlü ve ḳıymetlü nesnelerimdendür 4. anı ḳullarımdan ki sevdügüm ḳuluñ göñlinde ḳuran ve daḫı Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur ***Mā min ʿabdin yuḫliṣū'l-ʿamele*** 5. ***erbaʿīne yevmen illā ẓaherte yenābiʿū ḥikmetin alī lisānihi*** yaʿnī Tañrı Teʿālānuñ ḳullarından hīç bir ḳul 6. yoḳdur ki ḳırḳ gün ʿilmin iḫlāṣla ide illā ḥikmet çeşmelerinden anuñ göñlinde aḳıda diline çıḳa pes ḥadīṣüñ 7. ẓāhir maʿnāsı budur illā bunuñ içinde çoḳ dürlü maʿnālar işāretler vardur anı göñül ehli bilür zīrā Ḳurānuñ ve 8. ḥadīṣüñ ṭaş maʿnāsı var anı ẓāhir ʿilmin oḳuyan añlar ve daḫı bāṭın maʿnāsı var ol incedür anı göñlin dünyā 9. endīşesinden virmez ṣıfatlardan arıdanlar ve bāṭın ʿilmin oḳuyanlar añlar pes ḥadīṣde işāret vardur bu 10. nesneyi kim bu ṭaş ʿameli göñli nūrlandurur hem maḳṣūd bu ṭaş ʿilmden göñli Tañrı

ḳulluġına döndürmekdür 11. daḫı işāret vardur kim ʿilm ḥikmet ṭāʿat çeşmesi göñüldür ḳaçan göñül ṣalāḥiyete gelse ḳamu aʿżālar daḫı 12. ṣalāḥiyete gelür ṭāʿata meşġūl olur ve ḥadīṯde dil añdugı andan ötürüdür kim göñül ṣalāḥiyetine delālet 13. itmekde dil ẓāhirdür ve daḫı işāret vardur bu nesneye kim ʿibādetinde iḫlāṣ olan kişinüñ dilinde vaʿẓ 14. ve naṣīḥat olur ve müselmānları dīn yolına ve şerīʿat emrine daʿvet itmek olur pes ḳaçan ʿilmüñ iḫlāṣla 15. itmek dileseñ ṯevābın öñüñe getür kim iḫlāṣsız olan ʿilmde fayda yoḳdur hemān ancaḳ zaḥmeti ḳalur ve 16. bundan-ṣoñra bilgil ki ol eyü ṣıfatlaruñ ṭoḳuzuncısı tevekküldür tevekkül oldur kim kişi her işi Tañrıdan 17. bile ve her işde iʿtimādı aña ḳıla pes bilgil kim tevekkül iki dürlüdür biri oldur kim dünyā maṣlaḥatında ve şerīʿatda 18. dürüst olan sebeb işleye ammā ol iş ḥāṣıl oldugın Tañrıdan bile sebebden bilmeye ve sebebden bilürse 19. tevekkül itmiş olmaz pes kāfir ve mübtediʿ olur meṯelā birekü taḫıl ekse bilür ki ʿādet böyledür ki yaġmur 20. yaġup gün ṭoġmayınca taḫıl bitmez ammā bunda daḫı bilmek gerek kim Tañrı Teʿālā ḳādirdür ki hīç yaġmursuz güneşsiz 21. taḫılı bitüre nitekim Meryem ʿĪsāyı ṭoġururken bir budaḳları kesilmiş ḳurı ḫurmā aġacı dibine vardı ol aġaç 22. budaḳlandı ve yapraḳlandı ve ḫurmāsı bitdi Cebrā'īl ʿaleyhi's-selām geldi eyitdi yā Meryem ḫurmā aġacın ırġa 23. didi ırġadı ḫurmāları döküldi ḥāl budur kim ḳış günleriydi aġaçlarda ḫurmā aġacından nāzik aġaç 24. olmaz zīrā savuġa duymaz ve daḫı bilgil ki ol yaġmurları bulutlardan indüren ol yire bitirmeklik 25. ḳoyan Tañrıdur birdür pes bunları bilseñ bilgil ki taḫıl bitdügin yaġmur yaġdugından umsan

77b

1. tevekkül itmemiş olsun ammā eger böyle iʿtiḳād itseñ kim yaġmursuz mümkin degül diseñ küfr olur pes her bir 2. iş kim işlersen nesne ḥāṣıl olmaġ-çündür şöyle iʿtiḳād idesin-kim anı viren Ḥaḳḳ Teʿālādur ammā ʿādet 3. budur kim ol sebebi işleyicek virür velī sebeb mü'eṯṯir degül her nesne Tañrı Teʿālā ḳudretindendür ammā sebebden olmadugın 4. bildürmek-çün ʿādete muḫālif nesneler daḫı ḳalmışdur meṯelā her cānver ki ḳuru yirde ṭoġar yiryüzinde aġzına ṣu girse 5. ölür ve her cānver kim ṣuda ṭoġar balıḳ gibi ṣudan ṭaşra çıḳıcaḳ aġzından burnından hevā gerçek olur 6. ve

her cānver oda düşerse yanar semender bir cānverdür kim eratlar giçeler od içinde ölür yenmez ve toñından 7. mendil iderler girilicek oda bırağurlar göyünür kendi aruca olur yenmez peyġāmberler muʿcizeleri gibi kim ʿādete 8. muḫālif vāḳiʿ olmışdur meşhūrdur bir dürlü daḫı tevekkül oldur kim her nesneyi Tañrıdan bile hīç sebebe dürişmeye 9. kendüzün deñize düşmiş bir taḫta gibi bile kim ol taḫtanuñ deprendügi ve ṭurduġı deñiz mevc-iledür deñiz deprense 10. deprenür ṭursa ṭurur kendü elinden nesne gelmez ammā bilgil ki her bir iş ki işlenür ya dünyā işidür ve ya āḫiret 11. işidür āḫiret işi oldur kim anı āḫiretde ṣevāb ḥāṣıl olmaġ-çün işlerler namāz ḳılmaḳ orūc ṭutmaḳ ve ṣadaḳa virmek 12. ve ḥacca varmaḳ gibi bundan elbetde sebebin işlemek vācibdür ve kendüzüm Tañrıya ışmarlayam eger taḳdīrde varsa 13. baña namāz ḳılmaḳ ve orūc ṭutmaḳ Ḥaḳḳ Teʿālā baña işlede dimek yoḳdur zīrā Ḥaḳḳ Teʿālā ḳullarına Ḳurānda buyurmışdur 14. ṭāʿat işlemek dürişüñ dimişdür eger siz ṭāʿat itmekde dürişürseñüz sizi ṭoġru yola ḳılavuzlayam 15. ve uçmaġa ḳoyam dimişdür ve siz beni añarsañuz ben-daḫı sizi añarım ve eger siz beni unudursañuz ben-daḫı sizi 16. terk idem ṭoġrı yola ḳılavuzlayam azasız ʿāṣīlardan olasız dimişdür pes ṭāʿat itmekde dürişmeyen 17. kendi taḳdīre ışmarlayan Tañrınuñ buyruġın ṭutmamış olur ve ṭamuya girmege lāyıḳ olur zīrā ehl-i sünnet 18. meẕhebinden çıḳar Cebrīler meẕhebine girer ammā dünyā işi iki dürlüdür zīrā her iş-kim kişi işler dünyāda bir 19. olmaġ-çündür ya ziyāndan ṣaḳınmaġ-çündür ol daḫı üç dürlüdür biri oldur kim ol işi işleyicek ʿādet 20. budur kim ol nesne ḥāṣıl olur şunuñ gibi kim bir kişi nesne yiyicek ḳarnı ṭoyar ṣu içicek ṣuṣunurluġı 21. ḳanar ʿavret birle yatup ṭuracaḳ oġul ḳızı olur taḫıl ekicek ḥāṣıl götürür bu nesneleri işlemek gerek 22. ol aṣṣı ḥāṣıl olmaġ-çün eger öñüne yiyecek gelse yimese itse tevekkül ideyin taḳdīrde varsa yimek 23. ṣunam alam yoḫsa ṣunmazın yimezin dise tevekkül itmiş olmaz bil-ki günāha girmiş olur zīrā Ḥaḳḳ Teʿālā şöyle 24. ʿādet ḳılmışdur kim yiyecek yiyince ḳarnı ṭoymaz ve ṣu içmeyince ṣuṣarlığı ḳanmaz ve ʿavretiyle yatup ṭurmayınca 25. oġul ḳız olmaz egerçi bunlarsuz olmaġa mümkinse daḫı ve biri şol işdür kim anı işleyicek ziyāndan ḳurtulur

78a

1. kişi oddan ve ṣudan ve oḳdan ve ḳılıçdan ḳaçmaḳ ve ḳorunmaḳ gibi anı daḫı işlemek gerek eger işlemezse iderse 2. kim Tañrı Teʿālā taḳdīrinde varsa ḳurtulmaḳ ḳurtulam yoḳsa ḳaçmaḳdan ne fayda dise tevekkül itmiş olmaz bil-ki 3. günāha girer zīrā Ḥaḳḳ Teʿālā şöyle ʿādet ḳılmışdur kim od göyündürür ve ṣu boġar ve ḳılıç bıçaḳ keser egerçi 4. od göyündürmemek mümkinse daḫı nitekim Nemrūd odı İbrāhīm Peyġāmberi göyündürmedi ve ṣu egerçi boġmamaḳ 5. daḫı mümkinse nitekim Mūsā Peyġāmber kendüye uyan mü'minlerle Nīl ırmaġına girdiler yol oldı giçdiler ve Firʿavn 6. çerisiyle ardınca girdi ḳamusı boġuldılar egerçi bıçaḳ daḫı kesmemek mümkinse nitekim İbrāhīm Peyġāmber 7. İsmāʿilüñ boġazın keskin bıçaḳla çeldi kesmedi ḳaḳdı ṭaşa çeldi ṭaşı kesdi ammā bunlaruñla 8. iş işlemek yoḳdur zīrā bunları Ḥaḳḳ Teʿālā ḳılduġı ʿādetden ṭaşraydı ve peyġāmberlerine muʿciz olmaġ-çün idi 9. ve velīlere kerāmet olmaġ-çün idi ve birisi daḫı oldur kim işlerse bir nesne ḥāṣıl olur ve işlemezse daḫı 10. ḥāṣıl olur ammā olanda bir zaḥmet ḥāṣıl olur eger biraz ṣabr itse ve ḳanāʿat itse Ḥaḳḳ Teʿālā rūz ḳapusın 11. açar şunuñ gibi kim bir şehrde olsa ve bir ṣanʿat ögrense ve ol ṣanʿatda aña nesnecik ḥāṣıl olur kim 12. anı zād idinür yir eger işlemeyüp oturup ṭāʿat iderse daḫı Ḥaḳḳ Teʿālā rızḳın eksük itmez pes şol kişi-kim 13. ḳanāʿatı var Ḥaḳḳ Teʿālā ḳulluġın ʿādet idinmişdür ve dünyā leẕẕetinden giçmişdür eger ṣanʿat ögrenmeyüp 14. ve rızḳ ḥāṣıl olıcaḳ sebeb-daḫı işlemeyüp otururs daḫı dürüstdür ammā şol kişi-kim ḳanāʿate ögrenmemişdür 15. yimege giymege ögrenmişdür ve yimek içmek leẕẕetin almışdur ve iʿtiḳādı birikmişdür bir gün açığırsa ve göñli dilegi eline 16. girmezse göñli bozulur ṭāʿatinde ḥużūr bulmaz kendüzün ṭaġıdur anuñ gibi kişi ṣanʿat ögrenmek ve rızḳ 17. ḥāṣıl olıcaḳ nesne işlemek yegdür tā kim göñli ṭaġılmaya pes bunlaruñ gibi kişiler erken ölürse ḳırḳ günlük 18. zād düşürmek gerek ve eger evveli ölürse bil yıllıḳ zād düşürmek gerek cāizdür eger artuḳ olursa 19. tevekkül itmiş olmaz ve tevekkül ṣevābın bulmaz ammā şol kişi-kim himmeti ʿalā ola ve ʿaḳlı kāmil ola āḫiret mertebesinde 20. sehl mertebeye rāżī olmaya nitekim görürsün dünyā ṭāʿatinde olan ve dünyā ululuġın isteyen kişi sehl dünyāya 21. ve sehl mertebeye rāżī olmaz giçe ve gündüz ne-deñlü zaḥmet olsa ḳatlanur dünyāsı çoḳ

olmaġ-çün ve 22. mertebesi ulu olmaġ-çün pes imdi āḫiret isteyen kişi daḫı şöyle gerek kim dürişe ʿāmiler ve cāhiller 23. tevekkülün ḳoya muḳarribler ve Tañrı dostları tevekkülüne irüşmek isteye az az nefsine ḳanāʿat ögrede sebebe 24. dürişmegi ḳoya ol sebebi ḥāṣıl itmege ṣarf idince ʿömrüni ve vaḳtini Ḥaḳḳ Teʿālā ḳulluġına ṣarf ide hem 25. dünyāda ve hem āḫiretde ʿazīz ve muḥterem ola ve dünyā işlerinüñ üçüncisi oldur kim dürlü ḥīleler ögrene bir dürlü

78b

1. sebeb işlemege ḳāniʿ olmaya şunuñ gibi kim bezzāzlıḳ ider ve ġazzāzlıḳ ider ḳanda dünyecük el virürse 2. aña dürişür ve bir dünyā ehline varur gelür yalvarur ḳulluḳ ider anuñ ḫāṭrı-çün yalan gerçek söyler 3. şāyed ḫāṭrına ḫoş gele bir nesnecik vire dir ve bu nesne tevekküli bozar bil-ki ulu günāhdur zīrā bu 4. nesne ḥarīṣlıḳdan ve dünyā sevmekden olur pes bilgil ki tevekkül ulu mertebedür Ḥaḳḳ Teʿālā bunca yirlerde emr 5. itmişdür tevekkül idenüñ ḥaḳḳında tevekkül vācibdür dimişdür nitekim buyurmışdur ***Fe tevekkelü in küntüm mü'minīne*** [140] 6. maʿnāsı budur kim tevekkül itmek isteyen benden ayrıḳ kimseye tevekkül itmesün dimişdür ve daḫı buyurmışdur kim 7. ***Ve ʿalāllāhi fel yetevekkeli'l-mü'minūne*** [141] maʿnāsı budur kim mü'minler Tañrı Teʿālādan ayrıḳ kimseye tevekkül itmezler ***Ve men*** 8. ***yetevekkel ʿalāllāhi fe hüve ḥasbuhū*** [142] maʿnāsı budur kim şol kimse-kim Tañrı Teʿālā üzerine tevekkül ide Tañrı Teʿālā 9. anuñ dünyāda ve āḫiretde ḥācetlerin yirine getüre bu tevekkül bābında çoḳ dürlü āyetler virmişdür ögütler ve 10. naṣīḥatler itmişdür zīrā şeyṭān ḳullarınuñ nefsin azdurup Tañrı Teʿālā ḳulluġından ḳoyup 11. dünyāya meşġūl itdügi tevekkül olmamaḳ şūmlığındandur ve Peyġāmber ḥażreti buyurmışdur kim ***Lev enneküm tevekkelūne*** 12. ***ʿalāllāhi ḥaḳḳa tevekkülihi lerezeḳaküm kemā yerzuḳū'ṭ-ṭayre taġdū ve iḫmāṣan ve terūḥū bī ṭānan*** maʿnāsı 13. budur kim eger siz Tañrıya tevekkül itseñüz ḥaḳḳınca Ḥaḳḳ Teʿālā size zaḥmetsiz rızḳuñuz vireydi ummaduġuñuz yirden 14. şol ḳuşcaġızlara rızḳın virdügi gibi zīrā her ḳuş ṭıñlayacaḳ bu issinden uçar gider ḳarnı aç

[140] Eğer müminler iseniz, yalnızca Allah'a tevekkül edin.
[141] Ve müminler artık Allah'a tevekkül etsinler.
[142] Her kim Allah'a tevekkül ederse O ona yeter.

bilmez ki 15. rızḳı eline nirde gire ḳarnı ṭoya Ḥaḳḳ Teʿālā ol bilmedügi yirden aña rızḳ virür ṭoyar gider gice olıcaḳ yuvaṣına 16. gelür yiyecek bile alup gelmez ve erte yiyecek ḳaydın daḫı yimez baʿżılar eydürler ḥadīṯ maʿnāsı bu degüldür 17. zīrā ḳaçan uçsa gitse rızḳ isteyü tevekkül itmiş olmaz bil-ki ol ḳuş didüginden maḳṣūd ḳuzġun 18. yavrısudur ḳaçan yumurdadan çıḳsa aḳ tüglü çıḳar şol ṭulup gibi ḳuzġun görür kim kendüleyin 19. ḳırca degüldür ḳor gider beslemez bunuñ üzere ḳırḳ gün giçer ve bu yavrılar aġızların açarlar Ḥaḳḳ Teʿālā siñecükleri 20. ve ḳarıncacıḳları vir bir gelürler anlaruñ aġızlarına ve burunlarına ḳonarlar ve aġzına girende ḳarşu yudar 21. ve anuñla ḳarnın ṭoyurur çünki ʿiddeti yeter tügleri ḳararır ḳırḳ günden-ṣoñra gelür görür kendü gibi ḳara 22. olmış ve andan girü besler dir ve bir taḳdīrde işāret itdük kim ol evvelki tevīl daḫı ḥadīṯ 23. maʿnāsı olmaġa yarar ammā bilgil ki bunuñ gibi tevekkül şol Tañrı dostlarınuñdur ki bunlaruñ iʿtiḳādı 24. şöyle birikmişdür kim açlıḳ ve yalancıḳlıḳ göñüllerin ayrıḳsı eylemez ve Tañrı ḳulluġından ayırmaz Tañrı buyruġın 25. yirine getürürler ve Ḥaḳḳ Teʿālā daḫı görklü ḳadar bunlaruñ ḥācetlerin hīç dürişmeden zaḥmetsiz virür pes

79a

1. ḳaçan bunuñ gibi itmek isteseñ bilgil ki ol iʿtiḳāduñ Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretine şöyle bir gitmek gerek kim ḳamunuñ 2. rızḳı Tañrı Teʿālā ḳudretinden sebebsiz daḫı virür daḫı ḳanāʿat idüp ögrenmek gerek yimek içmek ve giymek 3. leẕẕetin göñlinden çıḳarmaḳ gerek dünyā niʿmetlerinüñ her birisi-çün Ḥaḳḳ Teʿālā āḫiretde ʿizzetler ve ulu mertebeler 4. virür anı öñüne bıraḳmaḳ gerek kim tevekkül itmek geñez ola ve tevekkül idüp Tañrı dostlarından ola ve bundan 5. ṣoñra bilgil ki ol eyü ṣıfatlaruñ onuncısı ölümün añmaḳdur bilgil kim kişi ölümün añmaḳ ki ulu saʿādetdür 6. zīrā her kişi kim ölümün aña ol dünyā leẕẕetinden yigrenür ve āḫiret işin ilerü ṭutar ve ʿibādet itmekde yeynicek 7. olur göñli Tañrı Teʿālā ḥażretine döner nitekim Ḥaḳḳ Teʿālā buyurmışdur ***Ellezī ḫalaḳa'l-mevte ve'l-ḥayāte li yebluveküm*** 8. ***eyyüküm aḥsenu ʿamelen*** [143] bu āyetüñ maʿnāsı iken çoḳdur ammā bu arada lāzım olan ḳadar idelüm

[143] O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır.

Ḥaḳḳ Teʿālā ol 9. pādişāhdur kim ölümi ve diriligi yaratdı taḳdīr itdi tā kim göre ḳanḳıñız ʿamelin küçük ider ve küçük 10. itmek budur kim ʿameli iḫlāṣ ile ola ve Tañrı ḳulluġında dürişe ve daḫı bilgil ki Ḥaḳḳ Teʿālā diriligi taḳdīr 11. itdi ādem oġluna maġrūr oldı göñüllerine her ne iş-kim dilerse işleyeler ve ölümi taḳdīr itdi diriliklerine 12. maġrūr olmayalar Tañrı Teʿālā ḥażretine varup her işledükleri işden ṣorulacaġın bileler zīrā eger ölüm olmasa 13. degme kişi Tañrı Teʿālā ḳulluġına meşġūl olmazdı pes ölüm ol ḥikmetden ötürü yaradıldı kim her 14. kişi kim uzun endīşeye düşüp ʿömrün dünyā maṣlaḥatların ḥāṣıl itmekde çürütmeye ve ölümin öñine 15. bıraġa ve ol varup dāim ṭuracaḳ yirüñ yaraġında ola nitekim Peyġāmber ḥażreti buyurdı ***Ekṣirū ẕikre*** 16. ***ḥādimi'l-leẕẕāti***[144] yaʿnī ol leẕẕetleri yıḳıcı çoḳ anuñ yaʿnī ölümi pes her kim ölümüñ leẕẕetleri yaḳduġın 17. aña her kerre añduḳça dünyā leẕẕetinden ṣavura ve āḫiret ḳaydında olur ve öldükden-ṣoñra ol aġrıcaḳ 18. ḳorḳulu yirlerüñ yaraġında olur tā kim ol yirlerden ḳurtulup uçmaġa girüp zevālsiz pādişāhlıḳ bula 19. daḫı Peyġāmber ḥażreti bir gün şehīdlerüñ mertebeleri ululuġın söyledi ʿĀişe annemiz eyitdi ʿacebā kişi 20. ölümi kim ayrıḳ ʿibādet itmekle şehīdler mertebesin bula didi ve anlar gele bile ḳopa didi Peyġāmber ḥażreti eyitdi 21. şehīdler mertebesin ol kişi bulur kim günde yigirmi dört kez ölümün aña didi Peyġāmber ḥażreti eyitdi ***Yā ʿabdallāhi*** 22. ***iẕā eṣḥabte felā tuḥaddiṯ nefseke bi'l-mesāi' ve iẕā emseyte felā tuḥaddiṯ nefseke bi'ṣ-ṣabāḥi ve*** 23. ***ḫuẕ min ḥayātike limevtike ve min ṣıḥḥatike liseḳamike feinneke yā ʿabdallāhi lā tedrī mā ismuke ġaden*** bu ḥadīṯi 24. naṣīḥat içün Peyġāmber ḥażreti ol vaḳt buyurdı-kim emīrü'l-mü'minīn ʿÖmer oġlı ʿAbdullah Peyġāmber ḥażretinden 25. naṣīḥat istedi Peyġāmber ḥażreti daḫı buyurdı iy ʿAbdullah ḳaçan giceleseñ nefsüñe bu ümīẕi virme-kim ṣabāḥa

79b

1. irüşesin ve ḳaçan ṣabāḥlasañ nefsiñe bu ümīẕi virme-kim giceye irüşesin ve dirliginden ölüm yaraġın ve 2. ṣaġlıġuñdan ṣayrulıḳ yaraġın al ve bellü bilgil kim sen yarın āḫiretde adıñ ne olacaġın bilmezsin zīrā 3. her kişi bilmez kim āḫiretde ḥāli ne

[144] Lezzetleri yok eden ölümü çok hatırlayınız.

olıcağın ve Ḥaḳḳ Teʿālā faẓl idüp muṭīʿlerden mi ḳıla yoḳsa ʿadl idüp günāhın ġaraż 4. idüp ʿāṣīlardan mı ḳıla bilgil kim bu ḥadīṯde çoḳ dürlü naṣīḥatlere işāretler vardur ve daḫı bu nesneye işāret 5. vardur kim irte ṭuracaḳ giceye irüşem dimek ve gice yatıcaḳ erteye irüşem dimek ṭūl-ı emel olurmış ve ʿibādete 6. mānīʿ olurmış ve daḫı işāret var bu nesneye kim ölümün añmamaḳ ādemi ġāfil ḳılur ve ṭāʿata kāhil ḳılur ve göñlinden 7. ḳorḳuyı giderir her kim dāim ölümün aña dünyāya dürişmekden ṣavıya ṭāʿat idüp āḫiret yaraġında ola 8. ve daḫı bu nesneye işāret vardur kim dirlik olam yaraġın ve āḫiret ḳaydın itmek-çün imiş sekerāt-ı mevtde 9. olan zaḥmetlerden ve ḳorḳulardan ve ḳüreden ḳopduḳdan-ṣoñra ḥesāb idicek yirde ṣoruldükde olan ve 10. ṭāʿatle günāhı daḫı ṭartılıcaḳ yirde olan ve daḫı ṭamu ḳatında eyledüp ṣırāṭden geçüñ didükleri vaḳt olan 11. ḳorḳulardan ḳurtulmaġ-çün ve yaraḳ itmek içün imiş ve her kim fırṣatın geçürdi diriyken āḫiret ḳaydın 12. yimedi ṣoñra pişmān ve maġbūn olur ve daḫı işāret vardur kim ṣaġlıḳ ki ulu niʿmetdür zīrā kişi 13. ol ṣaġlıḳ sebebiyle Tañrı Teʿālā ḳulluġın yirine getürecek āḫiret pādişāhlıġın bilür ve ḫastalıḳ daḫı ki 14. zaḥmetlü nesnedür kişi Tañrı ḳulluġından girü ḳor zīrā degme kişi ṣayru olıcaḳ kendüye farż olan namāzları 15. ve ṭāʿatleri yirine getürmez getürürse daḫı zaḥmetle getürür pes her kişi kim ṣāġ ola ṣaġlıḳ niʿmetdügin 16. bilmek gerek ve ṭāʿat itmege ki dürişmek gerek tā kim ṣayru olıcaḳ olan eksükligi yirine gele ve ṣayru olıcaḳ 17. ṣaġlıġınuñ ḳadrin bile virdügine pişmān olmaya ve daḫı işāret vardur kim kişi ne-deñlü ṭāʿatda olursa 18. ḳatı ḳorḳuda olmaḳ gerek ṣoñundan zīrā kişi ʿömri āḫirin nice olıcağın bilmez Peyġāmberden artuḳ kişiye ʿāḳıbet 19. ne olıcağı maʿlūm olmadı hem ṣaḥīḥ meẕheb daḫı budur ʿālimler daḫı bunı iḫtiyār itdi kişi velīlik mertebesine 20. irüşmek birle maʿṣūm olmaz Peyġāmber ḥażreti daḫı ʿÖmer oġlı gibi ṣaḥābeye ki şunuñ gibi ʿālimdi aña 21. eyitdi āḫiretde aduñ ne olıcağın bilmezsin didügi bu nesneye işāretdür evliyā ve meşāyiḫ itmişdürürler her kişi-kim 22. bu ḳorḳularda ola Ḥaḳḳ Teʿālā anuñ ʿāḳıbetin saʿādet birle ḫatm ider ve her kim ḳorḳularda olmaya anuñ 23. ʿāḳıbeti ḫayr olmaḳda ḫaṭar ve şübhe vardur anuñ-çün itmişdür ḳorḳu hemān bulur dir ve bunlardan ġayrısı 24. sehldür dimiş ve bundan-ṣoñra bilgil kim Peyġāmberüñ

ṣaḥābelerinden Üsāme dirlerdi bir kişi vardı bir gün 25. beriküyle muʿāmele eyledi iki ay viresiye nesne ṣatun aldı Peyġāmber ḥażreti eyitdi ***Alā taʿcebūne min***

80a

1. ***Üsāmete'l-müşterī ilā şehreyin enne Üsāmete ṭāvīlū ül'emeli velleẕī nefsī biyedihi mā ṭaraftü ʿayünāye*** 2. ***illā ẓenentü ez lā yekteḳıyāni ḥattā yeḳḍa rūḥī ve lā refaʿtü ṭarfī ve ẓenentü anī va'ṣ-ṣemiʿūhā ve lā leḳametū*** 3. ***luḳmeten illā ẓenentü annī lā üsifūhā ḥattā aġaḍḍe bihā mine'l-mevti ṣümme ḳāle yā benī ādeme in*** 4. ***kümtüm taʿḳilūne feʿuddü ve enfüseküm mine'l-mevtā velleẕī nefsī biyedihi innemā tūʿadūne lāatin ve mā*** 5. ***entümü bimuʿcidīne*** ḥadīṯ maʿnāsı budur kim Peyġāmber ḥażreti eyitdi iy ḳavim ʿaceblemez misiz Üsāmeden ki iki 6. ay viresiye nesne alur iki aydakin diri olıcağın umar şol Tañrı ḥaḳḳ-çün ki benim cānım anuñ ḳudrete 7. ḳabżındadur gözüm açacaḳ ummazım ki girü yumam ve ayağım ḳalduracaḳ ummazım kim girü yire ḳoymaġa diri 8. olam ve ağzımda çeynedügüm loḳmayı ummazım kim yudmaġa diri olam iy ādem oġlanları eger ʿaḳluñuz 9. varsa kendüñizi ölülerden ṣayuñ zīrā bir nesne-kim elbetde geliserdür gelür bilmek gerek pes bilgil ki 10. ölümden ḳurtulacaḳ degülsün ḥadīṯüñ ḥāṣıl maʿnāsı budur ammā bu ḥadīṯden çoḳ dürlü maʿnālar añlanır 11. zīrā Peyġāmber ḥażreti ʿaceblemez misiz Üsāmeden didügi bu nesneye işāretdür kim kişi ölümi kendüzünden ıraḳ 12. ḳatı ʿaceb nesneymiş pes ʿāḳil olan kişi dāim ölümi öñünden gidermemek gerek tā kim şeyṭān anı azdurmaġa 13. yol bulmaya kişi ne-deñlü kim ölümi kendüzüne yaḳın ṣansa ol deñlü Tañrı ḳulluġına hevesi yaḳın olurmış 14. anuñ-çün Peyġāmber ḥażreti buyurdı-kim gözüm açup yumıncaya-degin dirilige iʿtimādım yoḳdur ve daḫı buña işāret 15. itdügim peyġāmberlere ve muḳarriblere göz açup yummış ḳadar olmadın ġāfil olmaḳ ṭūl-ı emel olurmış nitekim 16. ḳalan kişilere bir gün ölmeden ġāfil olmaḳ ṭūl-ı emeldür ve bu ḥadīṯde çoḳ dürlü nesnelere işāret vardur 17. baṣīret ehline maʿlūmdur taṭvīl-i kelām ḥācet degül ve bundan-ṣoñra bilgil ki bu żaʿīf daḫı anuñ-çün 18. ol eyü ṣıfatlaruñ ṣoñun ölüm añmaḳ ṣıfatı birle tamām ḳıldı ve bu eyü ṣıfatlar birle ḫūylanıcaḳ ve yüz 19. ṣıfatlardan ṣaḳınmaḳ farżdaġına delālet ider Ḳurān āyetleri ve Peyġāmber ḥadīṯleri çoḳdur ol kitābuñ 20. evvelinde ẕikr itdügümüz

dört kişinüñ kitāblarına naẓar idüp göreler eger ol kitāb ala girmezse baḳmaġa İmām 21. Ġazzālīnüñ iḥyāsı meşhūrdur anda göreler ki her birisine ḳaç āyet ve ḳaç ḥadīs̱ getürmişdür bunları 22. elbetde görgil ki işāret olduġından ötürüdür kim ol kişinüñ ṭaşına farż olan nesnelere iʿtiḳād 23. itmeyen kişiler daḫı elbetde gerekdügine iʿtiḳād itmişdürürler ve ḳamusı itmişler kim kişinüñ nefsi ol yaramaz 24. ṣıfatlardan arınmayınca ve ol eyü ḫulḳlar birle bezenmeyince Ḥaḳḳ Teʿālā ḥażretine lāyıḳ olmaz pes imdi nefsüñi 25. ṣına gör eger bu muḳaddime içindeki nesneleri bildükden-ṣoñra göñli yumşanup Ḥaḳḳ Teʿālā ḳulluġına yönelmek ve dünyādan

80b

1. yigrenmek hevesinde olursa bilgil kim sende saʿādet nişānı var cehd it düriş ölmegi yaḳın 2. görmek ṣıfatın içüñden çıḳarma ve ol ʿibādetler ve ṭāʿatlerinüñ gibi ulu pādişāh ḳulluġıdur gör ve anuñ 3. emrin ṭutmamaḳ nice ulu işdür zinhār bu naṣīḥatleri fikrüñden giderme ve daḫı saña dünyāda nice dürlü 4. niʿmetler virmişdür hīç bunlar añmasañ bārī ṣaġlıġuñ niʿmetin fikrüñden giderme-kim bir sehlce ḳulluġ-ki āḫiretde 5. ne-deñlü niʿmetler virür anı añ eger ʿāṣī olursañ ol ḳatı ʿaẕābla bu żaʿīflıġuñla ḳatlanıbilmezsin anı 6. daḫı fikr eyle ve bunları dāim öñüñden giderme zīrā şeyṭān ve nefs yavuz düşmāndurlar ve degme naṣīḥatle 7. uṣlanmazlar ve degme nesneyle yiglenmezler eger bu ögütleri işidüp göñli yumşanmazsa ve ḳorḳup uṣlanmazsa 8. ve Ḥaḳḳ Teʿālānuñ ḳulluġına baş indürüp yolunmazsa bilgil ki ḳatı yavuz nişāndur pes lāyıḳdur saña 9. ġuṣṣalanup dün gün aġlayasın zārılıġla yüregüñ ṭaġlayasın ve lāyıḳ degül kim gülsün oynayasın zīrā 10. ġuṣṣalanup aġlamaḳ baġlu ḳapuları açar ve ḳurumış göñülleri yumşadur ve gülmek uyanmaḳ göñülleri öldürür 11. zinhār göñlüñe şeyṭān bu nesneyi bıraḳmasun-kim taḳdīrde bize bu ḳadar ʿamel yazılmış bundan artuḳ daḫı işleyemezüz 12. disün daḫı ṭāʿata kāhilliḳ ve süstlüḳ ḳılasın zīrā taḳdīrde ne yazılmışdur anı kimse bilmez pes her kişinüñ 13. kim İslām dīni ola ve āḫiretde iʿtiḳādı ola gerekdür kim dāim ṭāʿat ide dürişe ḳulluḳ ḳıla taḳdīrde 14. yazılan ayrıḳsı olmaz diyüp ʿibādeti terk itmeye zīrā böyle diyüp Tañrı ḳulluġın terk itmek dürüst 15. olursa pes Ḳurānda Ḥaḳḳ Teʿālā ṭāʿat ḳıluñ diyü buyurduġınuñ ve günāh işlemek diyü menʿ

itdüginüñ faydası 16. olmasa gerek kāfirler daḫı iderler her birisi bize taḳdīrde küfr yazılmışdı anuñ-çün kāfir olduḳ diyüp ḳurtulması 17. gerek zinhār ve zinhār müselmān olan kişi bu endīşesi öñüne bıraḳmamaḳ gerek zīrā şeyṭān vesvesesi degülmiş ise 18. dünyā işinde bu endīşesi öñüne bıraḳmamaḳ gerek ideydüñ kim dünyā içün dürişeyim taḳdīrde rızḳ olan irüşür 19. eger ekmegi ve biçmegi ve ṣanʿat işlemegi terk ideydüñ gice ve gündüz Tañrıya ḳulluḳ ideydüñ dünyā işinde bu nesneyi 20. hīç añmazsın gice ve gündüz dürişürsün ve iʿtiḳāduñ şöyle birikmişdür kim sebebe dürişmeyince rızḳ ala 21. girmez ḥāl budur kim dünyā işinde sebebe dürişmek dürüstdür ve āḫiret işinde dürişmemek dürüst degül 22. elbetde farż olmışdur ṭāʿat itmek gerek ve işlememek ḥarām olmışdur günāhdan ṣaḳınmaḳ gerek Peyġāmber 23. ḥażreti bu endīşesi idenlere ḫışm itmişdürür sizden öñdenki ümmetlerüñ çoḳı bu endīşeyle helāk oldılar 24. dimişdür ve her kişi-kim bir nesneyi dilerse eliyle ṣunar alur ve dilemezse almaz diliyle ẕikr ve Ḳurān ve tesbīḥ oḳur 25. ve dilemezse bir ayrıḳ söz söyler egerçi ol ṭutduġı ve söyledügi Tañrı taḳdīrüyledür pes girü ḳalan

81a

1. ṭāʿatlerde daḫı Ḥaḳḳ Teʿālā buyurdı ve işleñ didi ve işleme ki ḳuvvet virdi diyüp dürişmek 2. gerek Tañrı taḳdīrinde fikr itmege giçmemek gerek ve taḳdīrden ṭaşra iş olmaz dimek ḥaḳḳdur ammā 3. bu nesneyi delīl idüp Tañrı ḳulluġından süstlük itmek bāṭıldur bu deñlü taḥḳīḳ müselmān olan kişiye yeter 4. vesveseyi göñlünden çıḳarup ṭāʿat itmek gerek ve bilgil kim buña ḳażā vü ḳader-i baḥs dirler buña bundan 5. yigrek taḥḳīḳ olmaz anuñ-çün itmişlerdür kim Ḥaḳḳ Teʿālā ḳullarına ṭāʿat ḳıluñ diyü buyurdı emr itdi ve günāh 6. işlemek diyü menʿ itdi ziyān iden ve helāk iden nesnelerden ṣaḳınuñ didi ḥāl budur kim 7. taḳdīrden ṭaşra iş olmaz ve bu nesne Ḥaḳḳ Teʿālā esrārındandur sırra hīç kimsenüñ ʿaḳlı ve fehmi 8. irüşmez ve bilmegi buldur dirler ammā bu bilmek āḫiretde olur didiler her nesneyi kim bilmege Ḥaḳḳ Teʿālā ḳudret 9. virdi bildüñ ve ol nesneyi kim bildürmedi bilmedüñ zīrā bilmege Ḥaḳḳ Teʿālā ḳudret virmedi pes 10. ol bilmegi Tañrıya ışmarlayup fāriġ olmaḳ gerek iy

niceler ḳudreti yetmedügi 11. nesneyi bileyin dimekde azdı ve māt oldı 12. va'llāh u aʿlem bi'ṣ-ṣavāb-i temmet bʿūne'l-mülkü 13. ’l-vehhāb ve ṣallallāhü ʿalā seyyidinā 14. Muḥammedin ve ālihi'ṭ-ṭayyibīn 15. e'ṭ-ṭāhirīn ve'l-ḥamdü 16. li'llāhi rabbi'l-ʿalemīn

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK DİZİNİ

A

ʿabā: (Ar.) yünden yapılan kalın, kaba kumaş
ʿa. 074a/6

ābad: (Far.) mâmur, şen, neşeli
ebedü'l ā. 007b/6

ʿabbās: (Ar). yolculuğu aklına koyan kişinin bu niyetinden vazgeçirilemeyeceğini belirten Abbas yolcu deyiminde geçen bir söz
ʿa. 049a/6

ʿabd: (Ar.) kul, köle
ʿA.+ e 022b/1, 023b/13, 023b/15, 024a/8, 025a/5, 025a/6, 032a/2, 032a/19, 032a/20, 034a/9, 043a/8
ʿa. idince 038b/4

abdest: (Far.) el yıkama suyu
a. 016b/21, 017a/19, 018a/8,018a/10, 020b/10, 020b/24, 033b/1
a.+ den 018a/14, 032b/9
a.+ i 016a/4, 017a/3, 017a/5, 017a/7, 017a/9, 017b/24, 017b/25, 018a/1, 018a/7, 018a/10, 018a/11, 020a/15, 020a/16, 020a/17, 020a/18, 020a/20, 020a/21, 020a/22, 020a/23, 020b/4, 020b/5, 020b/6, 020b/9, 020b/11, 020b/13, 020b/15, 020b/16, 020b/18, 020b/19, 020b/20, 021a/17, 023b/15, 032b/9, 037b/5, 039b/7
a.+ im 037b/5
a.+ imiz 016b/21
a.+ in 015b/6
a.+ üñ 016b/22, 017a/11, 018a/3, 018a/12, 018a/13, 020a/6
a. ala 016b/18, 019b/9, 020b/22, 020b/24, 021a/17, 029b/22, 055a/8, 067b/7
a. alam 017a/12
a. alan 034b/20
a. alanları 072b/10
a. alduġı 019b/21
a. alduġuñ 020a/5
a. alduḳdan 016b/18
a. alduracaḳ 038b/19
a. alıcaḳ 018b/20, 019a/21, 019b/13
a. almaġ 053b/19
a. almaġa 017a/11, 017a/13, 032b/9, 053b/25
a. almaġı 016a/19
a. almaġuñ 016a/19
a. almaḳ 018a/17, 018b/25, 019a/2, 019a/4, 019a/6, 019a/8, 019a/9, 019a/11, 019a/13, 019a/14, 019a/16, 019a/17, 019a/20, 019a/24, 019b/1, 019b/2, 019b/8, 019b/11, 019b/12, 019b/24, 020a/8, 020b/2, 037b/1
a. almaḳda 016a/20, 017a/8
a. almaḳdan 053b/20

a. almamaḳ 019a/20
a. almazdan 017a/11
a. alsa 037b/4
a. alup 016a/17, 018b/16, 021a/3, 021a/4, 021a/8, 053a/22
a. alurken 016a/5, 018a/14, 018a/16, 020a/9, 020b/3, 023a/24

abdestsüz: (Far.) abdesti olmayan, bozulmuş olan
a. 016a/20, 016b/19, 017a/3, 017a/10, 020a/9, 034b/15, 035b/17, 039b/2, 041b/23

ʿābid: (Ar.) ibadet, kulluk eden kimse
ʿā.+ lerin 011a/13

abṭal: (Ar.) bön, alık, budala
a. 031a/15

ʿacāyib: (Ar.) garip, ilginç, tuhaf
ʿa. 070b/7
ʿa.+ de 009b/10
ʿa.+ i 010a/15
ʿa.+ in 009b/24, 010a/21
ʿa.+ inde 009b/19
ʿa.+ inden 010a/18
ʿa.+ ine 010b/4
ʿa.+ ler 076a/10
ʿa.+ leri 010a/22, 010b/2
ʿa.+ ünüñ 010a/10, 010a/14

ʿaceb: (Ar.) şüphe, hayret ifade eden soru zarfı, acaba
ʿa. 011a/13, 012b/2, 075a/22, 076a/18, 080a/8

ʿacebā: (Ar.) şüphe, kuşku bildiren soru zarfı
ʿa. 079a/19

ʿaceble -: (Ar.+T.) aceblemek, hayret etmek, tuhaf bulmak
ʿa.- mez 080a/1, 080a/7
nesneyi ʿa.- yüp 027a/15

ʿAcem: (Ar.) İranlı, Arap ırkından olmayan
ʿA.+ ler 048a/9

acı: üzücü, ıstırap verici; tatlının karşıtı, ağızda yakıcı etki bırakan
a. 067a/25, 072a/5, 073a/2
a.+ sı 066b/10
a.+ sına ḳatlanır 072a/6

acı -: acımak
a.- dugından 072a/6

acıt -: acıtmak
a.- ur 062a/22

ʿacīb: (Ar.) tuhaf, şaşırtıcı
ʿa. 009b/6, 076a/5

ʿāciz: (Ar.) güçsüz, zayıf
ʿā. 011a/5, 044b/17, 065a/23, 065a/25
ʿā.+ dürler 008a/4

ʿācizliḳ: (Ar.+T.) güçsüzlük, zayıflık
ʿā. 065a/24
ʿā.+ ın 065b/4

aç -: açmak
a.- a 017b/9, 018a/18, 033b/3, 033b/15, 057b/13, 061a/13
a.- acaḳ 080a/3
a.- ar 078a/11, 080b/10
a.- arlar 006a/4, 078b/19
a.- arsa 025a/15

a.- aydı 010b/1
gözün a.- dı 064b/6
a.- duñ 017a/2
a.- madan 012a/10
a.- maġ 042b/25
a.- maḳdur 024b/9
a.- mamaḳ 022b/14
a.- mamaḳdur 025a/14
a.- maya 033b/7, 033b/20, 057b/13
a.- mışdururlar 076a/23
a.- sa 012a/12, 012a/13, 027b/15
a.- up 006a/14, 018a/22, 024b/22, 028a/3, 080a/10, 080a/11

aç: yemek yemesi gereken, tok karşıtı
a. 066a/25, 078b/14
a.+ laruñ 068b/16

açıḳ: açık
a. 021a/19

açıḳ -: acıkmak
a.- ırsa 078a/15

açıl -: açılmak
a.- acaḳ 033b/7
a.- maḳ 059b/15
a.- masun 042a/19
a.- maya 019b/20
a.- mayınca 059a/1
a.- sa 010a/21, 022a/5
a.- ur 059b/15, 061a/21

açlıḳ: açlık
a. 052a/4, 064a/10, 078b/24
a.+ ı 068b/11
a.+ uñ 068b/14, 068b/15

açuḳ: açık
a. 013a/20, 018a/5, 022a/6, 030a/5, 041b/21, 050a/17, 050a/18
a.+ ken 028a/18

ad: isim
a.+ ı 019a/9, 073b/15
a.+ ın 056b/22
a.+ ıñ 079b/2
a.+ ını 075a/7
a.+ ıyla 006a/10
a.+ ların 068a/5
a.+ lu 006a/10
a.+ uñ 068a/12, 079b/21

ʿĀd: (Ar.) Hz. Hud'a isyan edip helak olan, Yemen civarında yaşamış olan kavmin adı
ʿĀ. 010b/18, 010b/20

ada -: adamak
a.- yup 067b/6

ādāb: (Ar.) kaideler, usuller, terbiyeler
ā.+ ı 054a/6
ā.+ ların 015a/2

adam: insan, kişi
a. 015a/20, 016a/14, 016a/15, 018b/15, 020a/9, 020b/17, 021a/25, 021b/1, 021b/3, 022a/20, 024b/19, 035b/8, 035b/9, 035b/10, 036a/4, 036a/5, 036a/6, 036a/10, 036a/13, 036a/14, 036a/17, 036a/18, 036a/20, 036a/25, 036b/2, 036b/4, 036b/5, 039a/20, 041a/12, 041a/14, 041a/15, 041a/25, 042a/11, 042a/14, 047b/20, 051a/21, 051b/14, 052b/11, 053a/11,

059b/8, 060a/1, 060a/3, 061a/25, 064a/4
a.+ a 042a/20, 042a/23, 044b/18
a.+ da 041b/9
a.+ dan 015a/14
a.+ ı 035b/9, 041a/24
a.+ ın 036a/6
a.+ lar 052a/3
a.+ lara 055b/8, 061a/16
a.+ laruñ 036a/12, 036a/16
a.+ uñ 015a/12, 015a/13, 019a/21, 020a/16, 021a/23, 021b/25, 022a/1, 022a/5, 022a/6, 022a/7, 022b/8, 036a/8, 036a/18, 036a/24, 036b/4, 036b/6, 041a/24
a. öldürdüg 051a/3

ʿadāvet: (Ar.) düşmanlık, hısımlık
ʿa. 012b/12
ḥased ve ʿa. bağlanmaya 025b/3

ādem: (Ar.) insan, beşer
ā. 004b/19, 005a/12, 005a/20, 005b/22, 006a/15, 007b/24, 007b/25, 008a/3, 008a/5, 008a/7, 008a/13, 008a/20, 008a/21, 009b/10, 010a/12, 010b/19, 012a/16, 012a/19, 012b/7, 013a/3, 028a/17, 038a/20, 059b/3, 059b/17, 061a/4, 061b/3, 061b/5, 061b/13, 061b/18, 062b/17, 063a/6, 063b/3, 063b/24, 064a/18, 064b/3, 069a/7, 071b/13, 073b/19, 074a/24, 075b/10, 075b/12, 076a/14, 079a/11, 080a/4
ā.+ i 060a/15, 062a/21, 065b/21, 070a/16, 079b/6
ā.+ idür 007b/10
ā.+ inüñ 059b/14, 062a/23, 063a/8
ā.+ üñ 004b/10, 008a/9, 060a/12, 060a/14, 060a/15, 061b/20, 063a/8, 063a/9, 063a/10, 064a/5, 070a/11, 071a/24, 072b/4
ā. olmaḳ 028b/21
ā. olmasa 012b/13

ādemi: (Ar.+Far.) insana dair, insana ait
ā.+ leri 064a/12

ʿādet: (Ar.) usul, görenek
ʿā. 008a/7, 010a/5, 021a/10, 077a/19, 077b/2, 077b/19, 077b/24, 078a/3
ʿā.+ den 078a/8
ʿā.+ e 010a/9, 012a/15, 077b/4, 077b/7
ʿā.+ i 014b/20, 015b/7
ʿā.+ inden 015b/7, 015b/8, 015b/10
ʿā. idinmişdür 072b/2, 078a/13
ʿā. ṭutmışdur 062b/4

adım: yürüme hareketi
a. 018b/13, 027b/4, 042b/24, 073b/20

ʿādil: (Ar.) adaletli
ʿā. 070a/1

ʿadl: (Ar.) doğruluk, hakkaniyet
ʿa. idüp 079b/3
ʿa. itmege 070a/4

āfet: (Ar.) felaket, bela, musibet
ā.+ lerden ṣaḳlayıcı 025b/8
ā.+ leri 069a/11

ā.+ lerin 001b/14

ʿafv: (Ar.) suçu veya kusuru bağışlama
ʿa. idici 025b/8
ʿa. it 062b/25
ʿa. itdügin 010b/6
ʿa. itmezse 011b/16, 012b/4
ʿa. olunmışdur 035b/18

aġ -: akmak
a.- sa 015a/22

aġaç: ağaç
a. 005a/10, 006b/11, 007b/25, 010a/11, 010b/1, 016a/23, 018a/20, 020b/4, 022b/3, 051a/21, 051a/25, 052a/12, 060b/11, 062a/20, 077a/21, 077a/23
a.+ a 015a/12
a.+ dan 019b/24
a.+ ı 051a/25, 077a/21
a.+ ın 055a/6, 077a/22
a.+ ından 077a/23
a.+ la 040b/18, 042b/25
a.+ lar 006b/4
a.+ larda 076a/15, 077a/23
a.+ ları 063b/12
a.+ uñ 022b/5

aġar -: ağarmak
a.- dıġından 022a/22
a.- duḳdan 022b/19
a.- ıncaya 022b/19

aġır: ağır, ağırlık
a. 006a/9, 006a/16, 007a/2, 030a/5, 071a/14
a.+ ı 047a/24, 047b/1
a. olduġı 007a/3

aġır -: anırmak
a.- sa 072a/15

aġırlıḳ: tartıda ağır olma durumu
a.+ ı 047a/25, 047b/2
a.+ la 068b/19, 071a/18

aġız: hayvan ve insanda yüzün ön aşağı kısmında yer alan, yemeye, içmeye, nefes alıp vermeye, ses çıkarmaya, konuşmaya yarayan ve sindirim borusunun giriş deliği olan boşluk
a. 020b/7, 020b/8, 020b/9, 020b/12, 052a/21, 052b/19
a.+ ı 020b/5, 020b/6, 020b/8, 020b/9, 020b/10, 041b/21, 052a/21, 052a/23, 052a/24, 052b/22, 053a/4, 053a/5, 062a/5
a.+ ımda 080a/4
a.+ ın 010b/1, 012a/10, 013a/8, 017a/14, 025a/14, 025a/15, 027b/15, 028a/3, 052b/22, 053a/22, 053b/10
a.+ ına baṣup 006a/17
a.+ ına 015b/18, 015b/20, 015b/21, 017a/14, 025a/15, 027b/14, 027b/15, 042a/1, 052a/15, 052b/8, 052b/22, 077b/4, 078b/20
a.+ ında 015b/22, 029a/23, 051a/15, 051a/16
a.+ ındaki 029a/24
a.+ ından alsa 027a/24, 027b/2
a.+ ından 020b/8, 051a/16, 052b/23, 052b/24, 077b/5
a.+ ındayken 020b/6
a.+ ların 078b/19
a.+ larına 078b/20
a.+ uñdan 010a/3

ağla -: ağlamak
a.- dı 073b/20
a.- maġa 041b/19
a.- maġı 057b/11
a.- maḳ 080b/10
āvāzla a.- maḳ 027a/17
a.- masına 057b/11
a.- rlarsa 042b/18
a.- sa 027a/18
a.- ya 044a/14, 057b/10
a.- yan 026b/16
a.- yasın 080b/9
a.- yu 057b/11, 065a/24

ağlaş -: ağlaşmak
a.- dılar 073b/16
a.- ursuz 073b/16

ağrı -: ağrımak
a.- caḳ 010b/14, 071b/10, 079a/17
a.- duḳdan 050b/14
a.- maduġı 010b/14
a.- sa 020b/2, 067a/11
dişi a.- sa 029a/23

ağrı: vücudun herhangi bir yerinde duyulan şiddetli acı
a. 051b/9
a.+ sı 029a/23, 029a/24, 052a/6, 075b/16
a.+ sın 075b/16

ağrıl -: ağrılmak
a.- mış 028a/19

ağu: zehir
a. 072b/4
a.+ ya 067a/25

ağulu: zehirli
a. 066b/9

ağuz: ağız
a. 072b/5

āh: feryat etme, inleme
ā. idüp 026b/16
ā. itmek 027a/17

āḫir: (Ar.) son, sonuncu
ā. 007b/7, 029a/24, 034a/9, 036b/24, 037a/9, 037b/17, 043a/8, 050b/10
ā.+ dağı 053b/15
ā.+ i 005a/5, 059a/9
ā.+ in 023a/20, 028b/12, 038a/13, 038a/15, 079b/18
ā.+ inde 020b/22, 023b/13, 023b/15, 024a/17, 025a/5, 032b/7, 033a/8, 045b/11
ā.+ inden 028b/11
ā.+ ine 018b/22, 020b/21, 021a/6, 031b/11, 036a/11, 043b/8, 044b/10, 070b/11
ā.+ ki 032a/10, 032a/13

āḫiret: (Ar.) öbür dünya, bekâ alemi
ā. 002b/21, 003a/14, 003a/17, 003b/2, 003b/10, 003b/11, 003b/13, 007a/4, 007a/10, 007a/16, 007b/13, 007b/14, 013a/5, 013a/15, 013a/17, 013b/3, 013b/17, 014b/12, 040b/24, 060a/22, 060a/23, 060b/19, 060b/20, 060b/22, 061a/1, 061a/25, 061b/18, 063b/6, 063b/24, 064a/11, 064a/16, 064b/7, 064b/11, 064b/14, 064b/21, 066b/24, 067a/18, 067b/17, 068a/24, 068a/25, 068b/4, 068b/15, 068b/19, 070a/17, 070b/18,

071a/4, 071a/5, 072b/6, 073a/3, 073a/5, 073a/12, 074a/3, 074a/22, 074b/8, 074b/9, 074b/10, 074b/15, 074b/17, 076a/24, 076b/8, 077b/10, 077b/11, 078a/19, 078a/22, 079a/6, 079a/17, 079b/7, 079b/8, 079b/11, 079b/13, 080b/21
ā.+ dağı 004a/20, 004b/1, 010a/22, 067a/8, 072b/25
ā.+ de 004b/5, 005a/9, 005a/23, 005b/1, 005b/3, 005b/4, 010b/2, 012a/21, 025b/23, 027a/10, 040b/22, 057a/17, 059b/12, 059b/13, 061a/2, 061a/24, 063a/3, 063b/23, 064a/1, 064a/2, 065b/8, 066b/9, 066b/12, 066b/17, 072a/18, 072a/23, 072b/5, 073b/7, 073b/8, 074b/2, 074b/4, 075a/18, 075a/19, 075b/18, 076a/3, 077b/11, 078a/25, 078b/9, 079a/3, 079b/2, 079b/3, 079b/21, 080b/4, 080b/13, 081a/8
ā.+ e 003b/6, 005b/22, 007b/7, 062b/11, 066a/5, 070a/8, 070b/14
ā.+ i 025b/15, 059b/12, 074b/9
ā.+ iñe 076b/5
ā.+ üñe 076b/7

aḥkām: (Ar.) hükümler, kanunlar
a.+ ı 014a/20
a.+ ına 009a/19
a.+ ların 034b/7

aḫlāḳ: (Ar.) yaratılış, huy
a. 062a/4
ʿilm-i a. 002b/10

aḥmaḳ: (Ar.) aklı kıt, budala
a. olıcaḳ 014b/11
a. olmış 014b/10

aḫşam: güneşin batma vakti, günün sonu, akşam
a. 015b/23, 022b/12, 022b/13, 022b/19, 023a/9, 023a/19, 024a/21, 025a/9, 029a/10, 034a/23, 034a/24, 036b/9, 052b/3, 056b/8, 056b/9
a.+ dan 022b/23

aḫşamla -: akşamlamak
a.- sa 064a/22

aḥvāl: (Ar.) haller, durumlar
a.+ inden 007a/5, 012a/5

aḳ: beyaz, duru, berrak
a. 015b/12, 055a/8, 078b/18

aḳ -: akmak
a.- an 020a/9, 020b/25
a.- ar 019b/5, 020a/1
a.- arsa 020a/2, 020b/3, 020b/22, 020b/23, 020b/24, 042b/19
a.- duġı 019a/11
a.- ıcaḳ 072a/18
a.- maġı 035b/13
a.- maḳ 021a/5, 021a/7
a.- maḳlığın 019a/12
a.- masa 017b/7, 021a/2
a.- mayan 020a/3
a.- mayınca 020a/1
a.- sa 020b/2, 021a/2
a.- up 019b/1, 020a/13, 020a/17

ʿaḳabe: (Ar.) tepe, yokuş, tehlikeli geçit

ʿa. 056b/14

aḳçe: gümüş sikke
a. 028b/22, 042b/3, 045a/14, 045b/24, 046b/10, 047a/5, 047a/6, 047a/7, 047a/13, 047a/14, 047a/23, 047a/24, 047a/25, 047b/1, 049a/1, 049b/20, 071a/7
a.+ de 046b/10
a.+ den 047a/6
a.+ dür 046b/23
a.+ lerden 049b/21
a.+ nüñ 047a/5
a.+ si 018b/17, 045b/19
a.+ siyle 058b/8
a.+ yi 045b/15

aḳçeliḳ: gümüş sikkelik
a. 045b/9

ʿāḳıbet: (Ar.) son, nihayet
ʿā. 079b/18
ʿā.+ i 079b/23
ʿā.+ in 079b/22

aḳıt -: akıtmak
a.- a 077a/6
a.- maḳ 016a/4, 016a/18
a.- maḳdur 016a/18

ʿāḳil: (Ar.) akıllı kimse
ʿā. 010b/5, 027a/2, 035a/9, 048a/14, 048a/21, 049a/6, 060b/9, 068a/25, 073a/19, 080a/8
ʿā. ola 048b/22

ākil: (Ar.) yiyen, yiyici
ā. 056b/5

ʿaḳl: (Ar.) akıl, us
ʿa. 002b/4, 003a/8, 003a/20, 005b/3, 010a/12, 060a/16, 060a/18, 060a/20, 060b/18, 060b/24, 061a/2, 061a/22, 061b/2, 062a/12, 062a/23, 065a/24, 065a/25, 065b/4, 066a/5
ḳuvvet-i ʿa. 059b/12
ʿa.+ a 014a/13
ʿa.+ da 009b/7, 014b/6
ʿa.+ ı 009b/16, 010a/21, 010a/22, 014a/10, 038b/18, 059b/3, 063b/15, 064a/20, 072b/6, 078a/19, 081a/7
ʿa.+ ın giderir 009b/13
ʿa.+ ın 062b/23, 062b/25, 063a/2
ʿa.+ ına 013a/7, 062a/10
ʿa.+ ını 068b/9
ʿa.+ ları 010a/24, 010b/3
ʿa.+ uñ 010b/12
ʿa.+ uñuz 080a/4
ʿa. ider 061a/22
ʿa. olıcaḳ 066a/3
ʿa. virmişdür 010a/12

aḳlan -: aklanmak
a.- maḳdur 025a/16

aḳlıḳ: beyazlık
a. 022b/24

ʿaḳllu: (Ar.+T.) akıllı
ʿa. ola 054a/11

ʿaḳlsız: (Ar.+T.) akılsız
ʿa. 010a/4

ʿaḳreb: (Ar.) zehirli ve tehlikeli hayvan
ʿa.+ ler 006b/6
ʿa.+ leri 010b/3

ʿaks: (Ar.) yansıma
ʿa.- i mevżūʿ 013b/16

aḳvā: (Ar.) en kavi, çok kuvvetli
a. 043b/5

al -: almak
a.- a 016b/8, 017a/20, 017b/6, 020a/12, 042a/10, 045a/23, 048a/5, 048b/9, 050a/2, 055a/10, 055b/16, 055b/20, 061a/9, 064a/1, 074a/12, 080b/20
abdest a.- a 016b/18, 019b/9, 020b/22, 020b/24, 021a/17, 029b/22, 055a/8, 067b/7
girü a.- a 049a/10
kitāb a.- a 080a/16
ödünç a.- a 048b/19
a.- acaġı 045b/24, 047a/14
a.- acaḳ 045a/3
a.- acaḳları 045b/25
a.- alar 047b/18
a.- am 077b/23
abdest a.- am 017a/12
intiḳām a.- am 006a/23
a.- amazlar 049b/16
a.- an 048b/7
abdest a.- an 034b/20
ʿibret a.- an 076a/22
abdest a.- anları 072b/10
a.- dı 012a/20
elinden a.- dı 045a/4
ṣatun a.- dı 079b/25
a.- dıḳdan 037b/5
a.- dılar 048a/10, 048a/11
a.- dım 012b/10
a.- dıysa 048b/7
a.- duġı 045b/19, 049b/18, 054a/2, 055b/19, 059b/21, 070a/22
abdest a.- duġı 019b/22
abdest a.- duġuñ 020a/5
a.- duḳça 045b/20
a.- duḳdan 045a/22, 046a/2
abdest a.- duḳdan 016b/18
ṭahāret a.- duḳdan 016b/19
a.- duḳları 044b/13, 045b/24, 047a/23, 048b/7, 048b/11, 048b/13, 049a/21
a.- duñsa 020a/6
a.- ıcaḳ 019b/20, 045a/2, 046a/1, 046a/2
abdest a.- ıcaḳ 018b/20, 019a/21, 019b/13
ödünç a.- ıcaḳ 048b/19
a.- ına 017b/6
a.- ınan 047b/18, 048b/12, 049b/12
ʿöşr a.- ınur 047b/24
a.- madan 049b/15, 049b/24
abdest a.- maġ 053b/19
ṭahāret a.- maġ 016b/22
a.- maġa 018b/19, 046a/5, 051a/1, 052b/6
abdest a.- maġa 017a/11, 017a/13, 032b/9, 053b/25
ṣatun a.- maġa 018b/18
abdest a.- maġı 016a/19
abdest a.- maġuñ 016a/19
a.- maḳ 012b/7, 028a/5, 042b/1, 042b/15, 048a/6, 049b/15, 049b/23, 054a/2, 061a/23, 070a/25
a.- mak 054b/7
abdest a.- maḳ 018a/17, 018b/25, 019a/2, 019a/4, 019a/6, 019a/8, 019a/9, 019a/11, 019a/13, 019a/14, 019a/16, 019a/17, 019a/20, 019a/24, 019b/1, 019b/2, 019b/8, 019b/11, 019b/12,

019b/24, 020a/8, 020b/2, 037b/1
at a.- maḳ 048a/25
teyemmüm a.- maḳ 018b/1, 018b/13, 018b/18, 018b/20, 018b/21, 018b/22
abdest a.- maḳda 016a/20, 017a/8
abdest a.- maḳdan 053b/20
a.- maḳdur 070b/4
abdest a.- mamaḳ 019a/20
a.- masa 017b/6, 018b/17, 047a/22
a.- masalar 048a/6
a.- maya 054a/18
girü a.- maya 049a/8
a.- mayalar 047b/19, 050a/1
ḳan a.- mayanlara 035a/4
a.- mayınca 046a/5
a.- maz 076b/21, 080b/24
abdest a.- mazdan 017a/11
a.- mazlardı 068b/25, 075a/5
a.- mış 072a/10, 072a/11
ḳan a.- mış 035a/3
leẕẕetin a.- mışdur 078a/15
a.- mışlar 072a/12
a.- sa 013b/24, 013b/25, 027a/22, 045a/25, 045b/8, 045b/22, 047a/21, 047a/22, 047b/25, 048a/8, 049b/17, 052b/24, 061a/24, 061b/1
abdest a.- sa 037b/4
aġzından a.- sa 027a/24, 027b/2
ṣatun a.- sa 027b/11
teyemmüm a.- sa 018b/15
a.- sun 048a/13
a.- up 010b/20, 044b/16, 047a/21, 049b/11, 054a/20, 058a/14, 060a/23, 078b/16
abdest a.- up 016a/17, 018b/16, 021a/3, 021a/4, 021a/8, 053a/22
girü a.- up 007a/9, 019b/22, 048a/7
ṣatun a.- up 049a/4
ʿibret a.- up 076a/25, 076b/1
a.- uptıda 050a/3
a.- ur 048b/12, 049a/25, 059b/20, 062a/19, 072b/1, 080a/2, 080b/24
elinden a.- ur 063b/19
abdest a.- urken 016a/5, 018a/14, 018a/16, 020a/9, 020b/3, 023a/24
ṭahāret a.- urken 016b/9, 052b/25
a.- urlar 020a/3, 049a/21, 049b/2, 049b/3
a.- ursa 049b/17, 054a/18
zekāt a.- ursa 045b/5
a. 079b/2

ʿalā: (Ar.) en yüksek, pek yüce
ʿa. 043a/10, 049a/6, 078a/19
ʿa. sevüp 040b/25

alacaḳ: alacak
a. 045b/19, 045b/20, 045b/21, 045b/23, 045b/25
a.+ dur 045b/23
a.+ ı 045a/1, 045a/3, 045b/18, 046a/1, 047a/13, 047b/6
a.+ laruñ 046a/4
a.+ uñ 045b/22

ʿalāmet: (Ar.) işaret, belirti, nişan
ʿa. 061b/12, 071a/8
ʿa.+ i 019b/8, 048b/9, 059a/10, 065a/10, 068a/10, 071b/24
ʿa.+ idür 062b/3

alay: (Yun.) topluluk
a.+ ına 065a/11

alçaḳ: aşağı, mütevazı
a. 064a/7, 065a/10

alçaḳlıḳ: alçak olma durumu
a.+ ına 050b/4

alda -: aldatmak, kandırmak
a.- r 072a/25
a.- ya 060a/20
a.- yup 063b/6, 063b/24

aldan -: aldanmak
a.- a 009b/3
a.- maya 048b/22
a.- maz 060b/24
şeyṭāna a.- mışdur 071a/18
a.- up 060a/22

aldur -: aldırmak
abdest a.- acaḳ 038b/19
ṭahāret a.- alar 041b/25
teyemmüm a.- alar 042a/9

ʿālem: (Ar.) evren, dünya, cihan
ʿā.+ de 005a/6, 005a/17, 011b/24
ʿā.+ i 011a/7
ʿā.+ ler 074a/6

ālet: (Ar.) bir işi yapmak için kullanılan nesne; erkeklik organı
ā. 018b/19, 062a/1, 076b/19
ā.+ i 008a/10, 015a/14, 015a/24, 015a/25, 015b/2, 016b/15, 016b/18, 017b/13, 020a/18, 020b/20, 045b/9
ā.+ in 016b/16
ā.+ inden 016b/13
ā.+ iyle 040b/16
ā.+ lerin 062a/1

ʿaleyhim'üṣṣalate vesselām: (Ar.) Allah'ın salat ve selamı onların üzerine olsun
ʿa. 006b/7

ʿaleyhi'ṣṣalavātü ve'sselām: (Ar.) Allah'ın selamı onun üzerine olsun
ʿa. 053b/13

ʿaleyhi'sselām : (Ar.) selam onun üzerine olsun
ʿa.+ a 005b/13, 005b/14, 005b/15, 005b/16
ʿa.+ dan 025a/5
ʿa.+ ı 002a/3, 004b/18
ʿa. 002a/5, 003b/16, 005a/1, 007b/23, 010b/16, 010b/17, 026b/2, 026b/8, 029a/2, 041b/2, 044a/7, 059a/3, 068a/14, 077a/22
ḥażret-i ʿa. 002a/7, 002b/2
ḥażret-i ʿa. 003b/17, 003b/19, 003b/24, 004a/10, 004b/16, 004b/21, 007b/15, 009a/23, 012b/21, 013a/21, 014a/7, 029a/20, 057b/20
ḥāżret-i ʿa. 038a/22
ḥażret-inden ʿa. 028b/18

ʿaleyhi ve sellem: (Ar.) selam onun üzerine olsun
ʿa. 009a/13

alın: yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü
a.+ dan 059b/20
a.+ ı 033b/24

a.+ ın 021b/11, 021b/12, 023b/25, 028a/20, 033b/22, 034a/1
a.+ ına 017a/24, 042a/13
a.+ ından 017a/5, 027b/5, 033b/22, 033b/24, 060a/2

alın -: alınmak
girü a.- maz 045a/4
a.- mış 042b/21
a.- ur 047b/18

ʿālim: (Ar.) ilim sahibi olan, bilgin
ʿā. 052b/9, 066a/12, 069b/18, 069b/20, 073b/14
ʿā.+ di 079b/20
ʿā.+ dür 011b/23
ʿā.+ e 052b/8
ʿā.+ ine 049a/15
ʿā.+ ler 001b/12, 002b/20, 004b/14, 005b/5, 005b/7, 008a/5, 009a/23, 016a/10, 019b/23, 024b/20, 027b/10, 029b/17, 030a/19, 031a/25, 031b/1, 031b/11, 038a/13, 043a/8, 043a/19, 043b/2, 043b/14, 049b/22, 050b/6, 058b/20, 058b/24, 067b/16, 068a/16, 069b/8, 072b/25, 073b/11, 073b/15, 076a/10, 079b/19
ʿā.+ lerden 012b/21
ʿā.+ lerimiz 043b/17
ʿā.+ lerüñ 019b/18, 024a/7, 043a/12, 061a/7, 070a/2
ʿā. ola 047a/15
ʿā. olup 013a/20

Allāh: (Ar.) Allah, her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık
A. 023b/22, 064a/13, 064b/10
A.+ ı 062b/25

Allāhu Teʿālā. (Ar.) yüce olan Allah
A. 003a/13, 055b/10
A.+ nuñ 006b/5, 014a/5

Allāhümmaġfirlenā: (Ar.) Allâhümmağfirlenâ duası
A. 044b/10

alt: alt, üst karşıtı
a.+ ı 015a/12, 015a/13, 017a/21
a.+ ına 016a/8, 016a/9, 016a/12, 016a/13, 016b/23, 021b/16, 022a/1, 033b/3, 055a/9
a.+ ında 021b/11, 021b/23, 024b/19, 028a/14, 033b/4
a.+ ından 017a/16, 017a/25, 028a/5, 033b/5, 033b/21, 041b/20, 041b/25, 055a/9, 055b/19, 057b/14

altı: altı sayısı
a. 005a/2, 005a/3, 005b/9, 006b/13, 006b/14, 006b/15, 006b/17, 006b/20, 006b/22, 006b/23, 006b/25, 007a/9, 011b/18, 014a/22, 021a/17, 021a/22, 024a/11, 032a/13, 032a/16, 038a/4, 048a/22, 048b/20, 049a/2, 053a/16, 070a/12
a.+ dan 023b/14
a.+ dur 021a/15, 023b/11

altıncı: altı sayısının sıra sıfatı
a. 036b/1, 038a/6, 050a/7
a.+ sı 006b/10, 011b/1, 021a/20, 023b/13, 048b/19, 066b/22, 074b/21

altı yüz: altı yüz sayısı
a. 075a/14

altmış: altmış sayısı
a. 013b/1, 046b/10, 046b/11, 051b/7, 051b/8

altmış biñ: altmış bin sayısı
a. 010b/19

altmış bir: altmış bir sayısı
a. 046a/16
a.+ e 046a/16

altmış dört: altmış dört sayısı
a. 009a/11

altun: altın, yüksek değerli element krş.
a. 009b/19

alṭun: altın, yüksek değerli element krş.
a. 044b/14, 044b/18, 045a/13, 045a/17, 045a/18, 045b/1, 045b/3, 047a/8, 047a/9, 047a/11, 047b/1, 048b/5, 060b/13
a.+ a 045a/19
a.+ da 045a/10
a.+ dan 045a/19, 045a/21
a.+ ı 045a/24, 047a/7
a.+ uñ 045a/14, 047a/12
a. olmaḳ 028b/22

ʿam: (Ar.) aleyhi'sselâm ifadesinin kısaltması
ḥażret-i ʿa. 004b/20

ama: bağlaç, ancak, fakat, lakin
a. 016a/14, 016b/2, 016b/4, 016b/8, 017a/4, 019b/17, 020a/22, 023b/2, 024b/12, 024b/24, 024b/25, 026b/5, 027a/16, 027b/13, 028b/16, 029b/6, 030a/15, 030b/7, 031a/9, 032b/2, 034a/6, 034a/25, 035a/21, 036a/5, 036a/11, 036a/15, 036b/22, 040a/23, 043a/12, 047a/10, 052a/21, 054a/2, 055a/13, 063a/23, 064b/16, 065a/2, 076b/16

aʿmāl: (Ar.) ameller, işler
a.+ üñ 002a/23

amān: (Ar.) yardım isteme
a. dilemeden 039a/11

ʿamel: (Ar.) iş, eylem, fiil
ʿa. 002b/17, 002b/18, 005b/12, 007a/6, 007b/4, 007b/5, 014a/20, 022a/10, 031a/15, 065b/13, 076b/17, 080b/11
ʿa.- i fayda 003b/24
ʿa.+ dür 003b/24
ʿa.+ i 002b/15, 004a/24, 004b/4, 006a/8, 007b/6, 014a/21, 014b/5, 077a/10, 079a/10
ʿa.+ in 003b/13, 073a/12, 074b/10, 076b/20, 079a/9
kemāl-i ʿa.+ in 014a/11
ʿa.+ inde 003b/2, 004a/25
ʿa.+ inden 068a/14
ʿa.+ ine 002b/16, 006a/14
ʿa.+ ler 004b/11
ʿa.+ leri 003a/5, 003b/15, 003b/16, 004a/17
ʿa.+ lerin 056a/19
ʿa.+ lerüñ 004b/13, 069a/3
ʿa.+ üñ 003b/24, 006a/25, 006b/7

ʿa.+ üñizi 069b/19
ʿa. eyleye 001b/11
ʿa. ideler 003a/4, 006b/8
ʿa. idüp 058b/24
ʿa. işlemek 076b/20
ʿa. işlemeyen 014b/6
ʿa. işleyenlere 012a/21
ʿa. işleyüp 011b/14
ʿa. itmege 065a/7, 070a/12
ʿa. itmekdür 007a/20
ʿa. itmez 003b/8

ʿamellü: (Ar.+T.) ameli olan
ʿa. 006a/14

ʿāmi: âlim olmayan sıradan kimse
ʿā. 005a/3, 006b/14, 009a/5, 014a/13
ʿā.+ ler 078a/22

ʿāmil: (Ar.) amel eden kimse
ʿulemā-yı ʿā.+ lere 003a/24

āmīn: (Ar.) Allah kabul etsin, öyle olsun
ā. 024b/17

ʿāmm: (Ar.) umumi, genel, herkese ait
lafẓ-ı ʿā. olıcaḳ 026b/1

ammā: (Ar.) ama, fakat, lakin
a. 001b/4, 001b/5, 001b/7, 001b/11, 002b/9, 002b/11, 002b/20, 003a/5, 003a/8, 003a/15, 003a/17, 003b/1, 003b/4, 003b/7, 003b/23, 003b/24, 004a/5, 004a/22, 004a/24, 004b/2, 004b/3, 004b/15, 004b/23, 005a/2, 005a/12, 005a/23, 005b/1, 005b/2, 005b/4, 005b/21, 006b/9, 006b/14, 007a/11, 007a/13, 007a/24, 007b/2, 007b/12, 007b/13, 007b/14, 007b/24, 008a/16, 008a/22, 008a/23, 008b/5, 008b/16, 008b/17, 008b/21, 008b/23, 009a/14, 010a/2, 010a/11, 010b/2, 011a/14, 011b/9, 011b/19, 012a/13, 012a/14, 012a/21, 012b/2, 012b/6, 012b/7, 012b/8, 012b/13, 012b/15, 012b/20, 012b/25, 013b/3, 013b/22, 014a/2, 014a/5, 014a/12, 014a/16, 014a/20, 014b/1, 014b/3, 014b/7, 014b/23, 014b/24, 015a/1, 015a/8, 015a/11, 015a/14, 015a/16, 015a/17, 015a/20, 015a/24, 015b/1, 015b/6, 015b/8, 015b/12, 015b/14, 015b/16, 015b/21, 015b/22, 015b/23, 015b/24, 016a/7, 016a/8, 016a/16, 016a/22, 016a/24, 016b/1, 016b/2, 016b/3, 016b/12, 016b/24, 017a/1, 017a/5, 017a/22, 017b/3, 017b/6, 017b/7, 017b/8, 017b/10, 017b/13, 017b/15, 017b/20, 017b/21, 017b/25, 018a/3, 018a/10, 018a/19, 018a/25, 018b/5, 018b/8, 018b/9, 018b/11, 018b/15, 018b/18, 018b/20, 018b/22, 018b/24, 019a/5, 019a/8, 019a/11, 019a/14, 019a/20, 019b/3, 019b/12, 019b/16, 019b/18, 019b/20, 019b/21, 019b/23, 020a/7, 020a/11, 020a/13, 020a/14, 020a/16, 020a/17, 020a/18, 020a/20, 020a/22, 020b/4, 020b/10, 020b/13, 020b/15, 020b/16, 020b/18,

020b/19, 020b/21, 021a/1, 021a/9, 021a/11, 021a/12, 021b/1, 021b/9, 021b/12, 021b/16, 021b/20, 022a/13, 022a/15, 022a/24, 022b/6, 022b/8, 022b/16, 022b/19, 023a/10, 023a/13, 023a/14, 023a/18, 023a/22, 023a/23, 023a/25, 023b/1, 023b/2, 023b/4, 023b/7, 023b/8, 023b/10, 023b/16, 023b/21, 024a/1, 024a/2, 024a/8, 024a/14, 024a/15, 024a/25, 024b/1, 024b/5, 024b/19, 025a/2, 025a/6, 025a/13, 025a/17, 025a/20, 025b/9, 025b/10, 025b/14, 026a/6, 026a/9, 026a/17, 026b/1, 026b/13, 027a/9, 027a/17, 027a/19, 027a/25, 027b/9, 027b/17, 027b/18, 027b/22, 028b/15, 028b/16, 029a/2, 029a/7, 029a/10, 029a/13, 029a/20, 029b/8, 029b/12, 029b/13, 029b/19, 029b/24, 030a/19, 030b/11, 031a/10, 031a/12, 031b/1, 031b/5, 031b/9, 031b/10, 031b/25, 032a/9, 032a/13, 032a/21, 032b/12, 032b/14, 032b/15, 032b/19, 032b/25, 033a/4, 033a/6, 033a/7, 033a/13, 033a/15, 033a/17, 033b/7, 033b/12, 033b/16, 033b/23, 033b/25, 034a/4, 034a/9, 034a/11, 034a/19, 034a/24, 034b/6, 034b/18, 034b/24, 035a/1, 035a/2, 035a/9, 035a/12, 035a/13, 035a/14, 035b/2, 035b/14, 035b/19, 035b/20, 036a/4, 036a/21, 036b/4, 036b/12, 036b/21, 036b/24, 037a/17, 037a/20, 037a/21, 037b/2, 038a/1, 038a/3, 038a/4, 038a/9, 038a/13, 038a/25, 038b/1, 038b/16, 038b/25, 039a/6, 039a/7, 039a/9, 039a/16, 039a/22, 039b/3, 039b/5, 039b/7, 039b/9, 039b/13, 039b/17, 040a/2, 040a/4, 040b/6, 040b/15, 040b/19, 040b/22, 040b/24, 041a/9, 041a/10, 041a/18, 041a/19, 041b/1, 041b/3, 041b/18, 041b/23, 042a/1, 042a/2, 042a/7, 042a/23, 042a/25, 042b/2, 042b/13, 042b/15, 042b/23, 043a/2, 043a/8, 043a/10, 043b/5, 043b/14, 043b/16, 043b/18, 044a/12, 044b/11, 045a/1, 045a/6, 045a/12, 045a/16, 045b/8, 045b/12, 045b/13, 045b/17, 046a/3, 046a/4, 046a/7, 046a/10, 046b/11, 046b/22, 047a/1, 047a/9, 047a/12, 047a/18, 047a/20, 047a/22, 047a/25, 047b/2, 047b/5, 047b/21, 048a/3, 048a/4, 048a/7, 048a/24, 048b/2, 048b/18, 049a/2, 049a/9, 049a/11, 049a/12, 049a/14, 049a/25, 049b/1, 049b/8, 049b/22, 050a/1, 050a/15, 050a/18, 050a/19, 050a/21, 050a/25, 050b/4, 050b/5, 050b/8, 050b/23, 051a/4, 051a/10, 051a/13, 051a/14, 051a/15, 051a/20, 051b/2, 051b/4, 051b/10, 051b/18, 051b/19, 051b/20, 051b/23, 052a/9, 052a/12, 052a/20, 052a/21, 052a/23, 052a/24,

052a/25, 052b/1, 052b/15, 052b/20, 052b/21, 052b/22, 052b/24, 053a/2, 053a/5, 053a/8, 053a/10, 053a/22, 053b/7, 053b/15, 053b/16, 053b/17, 054a/2, 054a/17, 054a/18, 054a/22, 054a/23, 054b/1, 054b/8, 054b/10, 054b/14, 055a/3, 055a/11, 055b/6, 056a/25, 056b/11, 056b/16, 056b/19, 056b/25, 057a/7, 057a/8, 057a/21, 057b/1, 057b/3, 057b/4, 057b/6, 057b/7, 057b/13, 057b/18, 057b/19, 057b/23, 058a/3, 058a/21, 058a/23, 058b/7, 058b/8, 058b/12, 058b/13, 058b/16, 058b/20, 058b/21, 058b/22, 059a/23, 059b/23, 060a/9, 060a/11, 060a/18, 060b/5, 060b/24, 061a/24, 061a/25, 061b/4, 061b/14, 061b/15, 061b/19, 062a/10, 062b/3, 062b/14, 062b/17, 062b/21, 063a/13, 063a/24, 063b/2, 063b/17, 064a/12, 064a/15, 065a/13, 065a/20, 065b/6, 066a/15, 066b/15, 067a/3, 067a/8, 067a/18, 067b/1, 067b/13, 068a/16, 068a/24, 068a/25, 068b/1, 069a/3, 069a/11, 070a/10, 070b/7, 071a/7, 071a/24, 072a/4, 072b/5, 072b/23, 073a/18, 073b/14, 073b/23, 074a/21, 075a/7, 076a/20, 076a/21, 076b/10, 076b/17, 076b/20, 076b/21, 077a/18, 077a/20, 077b/1, 077b/2, 077b/3, 077b/10, 077b/18, 078a/7, 078a/10, 078a/14, 078a/19, 078b/23, 079a/8, 080a/6, 081a/2, 081a/8

ān: (Ar.) lahza, dem, an
ā. 013a/24

añ -: anmak, krş. an-
a. 080b/5
a.- a 057b/10, 066b/13, 071b/17, 079a/6, 079a/17, 079a/21, 079b/7, 079b/20
a.- ar 039b/15
a.- arım 077b/15
a.- arken 038a/1, 038a/5
namāzın a.- arken 038a/6
a.- arsa 024a/13, 024a/14, 031b/22, 032a/10, 032a/11, 032a/14
a.- arsañuz 077b/15
günāhın a.- asın 069a/13
a.- duġın 024b/5
a.- duḳça 079a/17
a.- madı 006b/13
a.- maḳ 065b/7, 065b/8, 079a/5, 080a/14
a.- maḳdur 079a/5
a.- mamaġ 032b/4
a.- mamaḳ 079b/6
a.- masañ 080b/4
a.- mazsa 015a/16
a.- mazsın 080b/20
a.- mışdurur 070b/10
a.- sa 029a/22, 031b/19, 032a/15, 032a/22, 032a/23, 032a/25, 032b/1, 032b/16, 032b/21
a.- sın 069a/18
a.- up 025b/13, 025b/16, 027a/17, 062b/24, 065b/4, 067a/14, 075a/18
günāhların a.- up 027a/17

an -: anmak krş. añ-
a.- dıġı 047a/15
a.- duġı 077a/12

aña: ona "ol" zamirinin yönelme hâli
a. 002b/10, 002b/13, 003b/20, 003b/21, 005a/4, 005a/5, 006b/3, 006b/8, 006b/15, 007a/5, 007b/2, 007b/4, 007b/8, 007b/17, 007b/19, 008a/6, 008a/16, 008b/19, 009b/1, 010b/19, 011b/22, 011b/23, 012a/11, 014b/10, 017a/23, 018a/23, 019a/23, 021a/16, 021a/20, 023b/23, 025b/4, 025b/18, 025b/19, 025b/23, 025b/24, 026b/8, 031b/5, 031b/10, 032b/5, 032b/10, 036a/13, 036a/15, 037a/17, 041a/13, 044a/13, 047b/5, 048b/12, 048b/23, 048b/25, 049b/5, 050a/4, 052a/8, 054b/19, 054b/20, 055a/24, 055b/13, 055b/14, 058b/12, 059b/8, 059b/11, 059b/15, 059b/20, 059b/21, 059b/25, 060a/12, 060a/15, 060b/25, 061b/1, 062a/1, 062a/8, 062a/13, 062b/7, 062b/12, 062b/19, 063b/4, 064a/24, 064b/3, 065a/12, 065a/22, 065b/22, 066b/8, 066b/20, 067a/22, 068a/8, 068a/9, 068a/25, 070b/1, 070b/18, 071a/10, 071a/11, 071a/12, 071a/14, 071b/16, 072a/3, 072a/5, 073a/15, 073a/17, 073b/13, 073b/14, 074a/22, 074b/7, 075a/1, 075a/2, 075a/19, 076b/19, 077a/17, 078a/11, 078b/2, 078b/15

ana: anne krş. vâlide
a. 040b/8, 057a/21, 065a/23
a.+ ma 051a/2
a.+ msın 051a/2
a.+ sına 046a/10, 051a/1
a.+ sından 010a/20
a.+ sıyla 046a/10

ʿanber: (Ar.) amber, güzel koku
ʿa. 042a/12
ʿūd-i ʿa. 042b/5

anca: o kadar, onun kadar
a. 073b/11

ancaḳ: yalnız, sadece
a. 013b/18, 014a/19, 019a/5, 024b/14, 024b/21, 024b/24, 026b/4, 029b/4, 033b/13, 034a/21, 038a/20, 042a/20, 043b/14, 049a/2, 049a/17, 050a/17, 053b/12, 058a/18, 063a/22, 063b/5, 063b/6, 065a/18, 065b/11, 067b/22, 072a/16, 076a/20, 077a/15

ancılayın: onun gibi, o kadar, öyle
a. 006b/6, 009b/6, 029a/6, 055a/9

and: şâhit tutarak verilen söz, yemin
a. 051b/10, 051b/19
a.+ ı 036b/24
a. içdi 009a/23, 013a/2
a. içene 034b/24
a. içse 034b/23, 034b/25, 036b/23

anda: onda, orada, oraya
a. 002a/8, 003b/11, 004a/15, 007b/11, 009a/12, 022a/18,

034b/11, 035b/2, 036b/5, 037b/18, 039a/16, 039b/18, 040b/18, 047b/14, 051b/14, 051b/20, 053b/17, 055b/25, 056a/10, 056a/11, 056a/16, 056a/20, 056a/21, 056b/8, 057a/21, 058a/17, 059a/25, 063a/14, 065b/4, 080a/17

andan: ondan, oradan, ondan sonra, onunla
a. 002a/12, 002a/19, 003a/25, 004a/19, 004a/20, 004b/9, 004b/16, 006a/3, 006a/4, 006a/18, 006b/3, 006b/4, 007a/18, 009b/5, 009b/6, 010a/2, 011a/16, 012a/17, 012a/20, 015a/3, 015a/4, 015a/5, 015a/6, 015a/7, 015a/13, 015b/2, 015b/24, 015b/25, 016a/1, 016a/16, 016a/17, 016b/7, 016b/17, 018a/10, 018a/21, 018a/24, 019a/9, 019a/19, 020a/12, 021a/14, 022a/3, 022b/5, 022b/8, 022b/10, 022b/11, 022b/23, 023b/3, 024a/11, 024a/12, 024a/13, 025a/1, 025a/5, 025b/25, 027a/5, 027a/22, 027b/11, 028a/1, 028b/1, 028b/2, 029b/4, 029b/5, 029b/22, 029b/23, 030a/25, 030b/1, 030b/18, 031b/11, 031b/21, 031b/24, 031b/25, 032a/16, 032a/18, 032b/10, 032b/11, 032b/17, 032b/19, 032b/25, 033a/13, 033a/22, 033b/2, 033b/10, 033b/14, 033b/18, 033b/19, 033b/20, 033b/25, 034a/2, 034a/4, 034a/5, 034a/22, 034b/7, 035b/23, 035b/25, 036b/11, 036b/12, 036b/15, 036b/17, 036b/20, 036b/23, 037a/23, 037b/4, 037b/6, 037b/14, 037b/16, 037b/19, 037b/22, 038a/3, 038a/10, 038a/12, 038a/13, 038b/24, 038b/25, 039b/15, 039b/18, 040a/8, 040a/10, 040a/11, 040a/13, 040a/15, 040b/22, 041b/5, 041b/22, 041b/25, 042a/1, 042a/2, 042a/14, 042a/20, 042b/6, 042b/7, 042b/8, 043b/15, 044a/5, 044a/6, 044a/13, 045a/8, 045b/10, 045b/22, 046a/8, 046a/9, 046a/11, 046a/19, 046a/22, 046b/18, 046b/19, 047a/4, 048b/8, 049b/6, 051a/1, 052a/4, 052a/12, 052b/4, 052b/12, 053b/8, 055a/5, 055a/7, 055a/8, 055b/1, 055b/3, 055b/25, 056a/3, 056a/5, 056a/7, 056a/9, 056a/11, 056a/13, 056b/10, 056b/13, 056b/18, 056b/21, 056b/22, 056b/23, 057a/12, 057a/13, 057a/20, 057a/22, 057b/1, 057b/3, 057b/8, 057b/11, 058a/2, 058a/3, 058a/5, 058a/9, 058a/10, 058a/15, 058a/20, 058b/2, 059b/1, 059b/4, 059b/6, 061a/14, 061b/1, 061b/21, 062a/6, 062a/9, 062a/14, 062b/6, 063a/21, 063a/22, 063a/23, 064b/17, 064b/18, 065a/23, 065b/19, 065b/21, 066a/8, 066a/14, 066a/15, 066b/9, 067a/7, 067a/10, 067a/16, 068a/16, 068b/7, 069a/14, 070b/4, 070b/22, 070b/25, 071a/17, 071b/17,

072a/2, 073b/1, 074a/25, 076b/8, 076b/10, 077a/12, 078b/22
a.+ dır 057a/14

añdır -: andırmak
a.- ır 059b/12
a.- maġ 076a/16
a.- up 003a/7, 010a/13, 076a/14
a.- ur 059b/13

anı: onu
a. 001b/2, 001b/4, 001b/6, 001b/9, 001b/14, 002a/1, 002a/4, 002a/9, 002a/20, 002b/14, 002b/21, 002b/22, 003a/24, 003a/25, 003b/1, 004a/7, 004a/17, 004a/22, 004b/2, 004b/9, 004b/10, 008b/5, 008b/25, 009a/2, 009a/13, 009a/14, 009b/5, 009b/6, 012a/18, 014a/25, 014b/24, 015a/1, 015a/4, 015a/5, 015a/6, 015a/7, 015a/8, 015a/9, 017a/3, 018b/10, 019a/1, 019a/13, 021a/14, 021a/15, 022a/1, 023b/20, 025a/10, 025b/22, 027a/20, 027b/5, 028a/24, 030a/7, 031b/6, 031b/7, 033a/6, 033a/17, 034b/14, 035a/2, 035b/5, 035b/12, 037a/10, 037b/23, 038b/22, 040a/21, 040a/22, 040a/25, 040b/16, 040b/17, 041b/9, 041b/19, 042a/15, 044b/12, 044b/14, 046a/13, 048a/9, 048a/11, 048b/4, 049a/21, 049b/1, 050b/12, 050b/19, 051a/7, 051a/24, 051a/25, 051b/7, 051b/21, 052a/4, 053a/18, 054b/7, 055a/1, 055b/16, 056a/13, 057a/15, 057a/19, 057b/23, 058b/18, 058b/21, 059a/12, 059b/1, 059b/2, 059b/13, 060a/1, 060a/6, 061a/14, 061b/1, 061b/6, 061b/13, 062a/1, 062a/3, 062a/19, 062a/22, 062a/23, 062b/7, 062b/24, 063a/21, 063a/22, 065a/19, 065a/20, 065b/9, 065b/18, 065b/20, 066a/24, 066b/4, 066b/9, 066b/14, 066b/22, 067a/15, 067b/9, 067b/10, 067b/11, 068b/12, 069a/1, 069a/18, 070b/4, 070b/13, 070b/19, 071b/9, 072a/2, 072a/7, 072a/14, 072a/25, 072b/2, 072b/20, 072b/21, 072b/23, 073a/14, 073b/1, 073b/2, 073b/4, 073b/7, 073b/8, 074a/1, 074b/21, 075b/21, 075b/22, 075b/23, 075b/24, 076a/1, 076a/9, 076b/14, 076b/15, 076b/23, 077a/4, 077a/7, 077a/8, 077b/2, 077b/11, 077b/25, 078a/1, 078a/12, 079a/4, 080a/8, 080b/5, 080b/12

añıl -: anılmak
a.- mış 063b/11

añla -: anlamak, krş. anla-
a. 010a/2
a.- dı 064b/11
a.- duġ 060a/7
a.- duġı 059b/25, 060a/7
a.- duġından 069b/2
a.- ġıl 012a/15, 014b/22, 026a/10, 027a/5, 064b/3, 067b/5
a.- maġı 014a/15

a.- maḳ 060a/10, 076b/3
a.- maz 011a/14, 017a/3, 059b/23
a.- mış 023b/24, 029a/4
a.- ndı 026a/21
a.- r 002b/1, 010a/15, 010a/16, 014a/11, 027a/2, 059b/23, 059b/24, 069a/25, 076b/4, 077a/8, 077a/9
a.- rsañ 009b/24, 071b/21
a.- sa 010a/15, 027b/8
a.- sun 063b/15
a.- ya 060b/4, 060b/7, 060b/14, 076a/12
a.- yacaḳ 015a/20
a.- yalar 005a/3, 076b/1
a.- yamaz 014a/14
a.- yan 060b/19, 065a/6, 076a/22

anla -: anlamak, krş. añla-
a.- r 006a/13, 030a/2, 065b/22, 070a/4, 070b/24, 072a/2

añlan -: anlaşılmak
a.- dı 014a/9
a.- dı-kim 065b/17
a.- ır 080a/6
a.- maz 062a/2

anlar: onlar
a. 055a/4, 058b/25, 061a/15, 064b/5, 070b/25, 079a/20
a.+ a 001b/7, 005b/20, 005b/22, 049b/9, 052a/3, 062b/7, 064b/13, 066b/4, 066b/5, 068b/3
a.+ da 045b/19
a.+ dan 031b/3, 049b/14, 076a/11
a.+ ı 021a/16, 025b/23, 029b/3, 037a/1, 045a/23, 045a/25, 048b/14, 049b/4, 060a/12, 062a/16, 062a/21, 064b/10, 068b/7, 069a/14, 070a/9, 070b/21, 070b/23, 071a/1, 072a/15
a.+ ıñ 006b/2, 033b/12, 060b/19
a.+ ın 022a/23, 024a/16
a.+ uñ 002b/20, 009a/5, 011b/4, 014a/3, 014a/4, 016a/12, 016a/13, 026b/22, 045b/1, 045b/5, 045b/6, 046b/22, 049b/10, 050a/19, 050a/21, 050a/24, 054a/22, 057a/16, 060a/8, 060a/9, 062a/15, 065a/17, 067b/24, 068a/8, 072a/2, 078b/20
a.+ uñla 076b/8

anne: ana, vâlide, mâder
a.+ miz 074a/5, 074a/8, 079a/19
a.+ si 042b/22

ansız: onsuz, o olmadan, krş. añsız
a. 002a/2, 019b/17, 031b/2

añsız: onsuz, o olmadan, krş. ansız
a. 004a/25, 010a/21, 014b/19, 023b/15, 052a/16, 061b/13, 061b/15, 061b/21, 063b/17, 064a/10, 072a/24

añul: yavaş, sakin, hafif
a.+ ın 005a/11

anuñ: onun
a. 002a/16, 002b/2, 003a/7, 003a/10, 003a/21, 003a/25, 004a/20, 004a/23, 004a/24, 004b/1, 005a/5, 005a/10, 005a/18, 005a/19, 005b/5,

005b/12, 006b/16, 007a/1, 007a/21, 007a/22, 009a/4, 009a/23, 009b/20, 010a/4, 010a/11, 010a/18, 011a/11, 011a/18, 011a/23, 011b/6, 011b/12, 011b/17, 011b/23, 011b/24, 012b/14, 013a/21, 013a/22, 014a/18, 014a/21, 015a/12, 017a/8, 018a/5, 019a/3, 019a/9, 019a/11, 019a/15, 020a/23, 022a/25, 022b/10, 022b/12, 025b/11, 025b/14, 025b/16, 025b/20, 025b/24, 026b/2, 026b/6, 026b/7, 026b/9, 026b/25, 027a/24, 028b/5, 029a/22, 032a/7, 035a/25, 036a/6, 036a/22, 037b/11, 037b/25, 038a/18, 038b/5, 038b/14, 039b/24, 040a/25, 041a/18, 041b/23, 042b/1, 045a/7, 045a/17, 045a/19, 046a/1, 047a/6, 047b/12, 048a/15, 048b/10, 050a/16, 050b/7, 051a/23, 053a/14, 054a/24, 054b/11, 055a/6, 055b/13, 057a/14, 057b/14, 058a/4, 058a/25, 058b/12, 059a/5, 059a/10, 059b/20, 060b/3, 060b/10, 060b/16, 060b/19, 061a/8, 061a/25, 061b/5, 061b/16, 062a/4, 062a/5, 062a/25, 062b/13, 062b/14, 062b/16, 063a/20, 063b/20, 064a/1, 064a/12, 064a/23, 064a/24, 064b/1, 064b/5, 064b/14, 064b/24, 065a/3, 065a/5, 065a/10, 065b/2, 065b/24, 066a/9, 066a/11, 066a/15, 066a/16, 066a/19, 066b/15, 066b/21, 067a/3, 067a/22, 067a/23, 067b/5, 067b/14, 068a/14, 068a/17, 068b/10, 068b/11, 068b/24, 069a/3, 069a/6, 069a/24, 069b/3, 069b/6, 070a/8, 070a/22, 070a/23, 070b/14, 071a/9, 071a/10, 071a/13, 071a/15, 071a/18, 071b/16, 073a/1, 073a/14, 073a/15, 073a/16, 073a/21, 073b/8, 073b/23, 074a/9, 074a/25, 074b/6, 074b/16, 074b/17, 075a/13, 075a/14, 075a/15, 075a/25, 075b/2, 075b/23, 076a/4, 076b/6, 076b/11, 077a/6, 078a/16, 078b/2, 078b/9, 079a/16, 079b/22, 079b/23, 080a/2, 080a/10, 080a/13, 080b/2, 080b/16, 081a/5

a.+ la 019a/9, 019a/10, 042a/4, 042b/9, 047b/12, 060b/2, 062a/14, 062b/1, 063b/16, 066b/25, 067b/22, 076b/5, 078b/21

ara: yer; vakit; içinde; bazen; aralık, mesafe

a.+ da 008b/5, 008b/21, 009a/4, 028b/9, 029a/17, 039a/13, 055b/25, 056a/1, 056a/12, 056a/14, 057a/19, 069a/23, 069a/25, 079a/8

a.+ dan 018b/14, 029a/18, 029b/20, 040a/23

a.+ lardan 055a/2, 055a/4

a.+ ların 018a/5

a.+ larında 016b/4, 018a/5, 027b/20

a.+ sın kesmeyüp 028b/11

a.+ sın 017b/9, 033b/20

a.+ sına 016a/3, 016a/7, 016a/10, 016a/15, 017a/2,

017a/18, 017a/19, 018b/6, 036a/5, 042a/19, 057b/16
a.+ sında 002a/25, 005a/17, 005b/19, 016b/12, 021b/2, 025a/1, 027b/16, 027b/18, 027b/19, 028b/8, 028b/15, 036a/7, 036a/8, 036a/10, 036a/13, 036a/14, 039a/23, 039b/25, 040a/5, 051b/19, 054a/4, 054b/18, 054b/25, 056a/1, 056a/6, 056a/8, 056b/9, 057a/2, 057b/7, 057b/15, 058a/3, 058a/9, 058a/16, 058b/25, 059a/2, 059a/3, 061a/23, 067a/4, 067a/5, 067b/18
a.+ sındağı 024a/16, 052b/23, 075b/20, 076a/10
a.+ sındaki 038a/5, 054b/24, 076a/5
a.+ sından 020b/11
a.+ ya 022b/13, 029b/20, 043a/6, 043a/16, 059b/11, 063b/2, 074b/16
a. virse 020b/14

ara -: aramak
a.- mazsa 030a/4
a.- rsa 030a/3

ʿArab: (Ar.) Arap kavminin genel adı
ʿA.+ ı 026b/5, 026b/7

ʿArabca: (Ar.+T.) Arapça
ʿA. 041b/15, 044a/15

ʿArabīce: (Ar.+T.) Araplara ait dil
ʿA. 001b/7

aracıḳ: küçük yer
a. 037a/20

ʿArafāt: (Ar.) Mekke'nin doğusundaki mukaddes dağ
ʿA. 056a/24
ʿA.+ a 056a/11, 056a/13, 056a/21
ʿA.+ da 054b/16, 056a/13, 056a/23, 056a/25, 057a/7
ʿA.+ dan 054b/16, 055a/1, 056a/12, 056b/5
ʿA.+ uñ 056a/20

ʿaraḳ: (Ar.) Akik vadisinde ihram bağlanan mikatın son bölümünün adı
ẕāt-ı ʿa. 055a/1

aralıḳ: ara, yer, açıklık
a.+ da 021a/11, 028a/17
a.+ dağı 076a/1
a.+ ı 054b/6
a.+ ına 017a/15, 017a/16, 017a/17, 057b/9
a.+ ında 021a/6, 039b/22, 051b/18, 054a/5

ʿaraż: (Ar.) alamet, işaret
ʿa.+ dan 006b/11

ard: art, arka taraf
a. 035b/8, 035b/11, 036a/5
a.+ ınca 004b/2

ʿarefe: Ar. bayramdan bir önceki gün
ʿa. 040a/18, 053a/14, 056a/20, 056a/21, 056b/6
ʿa.+ nüñ 053a/14

āreste: (Far.) süslü, bezenmiş
ā. olan 059b/8

arı: temiz, pak
a.+ ca 018a/18, 019a/3

a.+ cadur 019a/10
a. olacaġdı 019b/3
a. olmayıcaḳ 015a/8
a. olur 015b/22

arıdıcı: arıtıcı, istenmeyen maddeleri ayıran alet
a. 019a/15, 019a/17

arıl -: temizlenmek
a.- sa 021a/9

arın -: arınmak
a.- a 005b/8
a.- duġından 015b/13
a.- maḳ 002a/11
a.- maya 071a/24, 071b/2
a.- mayınca 080a/20
a.- mış 015b/12, 021a/13
a.- sa 015b/14
a.- ur 004b/13
a.- ursa 015b/13

arıt(d) -: arıtmak
a.- a 063a/2
a.- anlar 077a/9
a.- anları 072b/10
a.- dı 062b/23
nefs a.- maḳ 062b/24

ārī: (Ar.) arınmış, kurtulmuş
ā. 055b/21
ā. ṭutanları 072b/10

ʿarīf: (Ar.) çok meşhur, bilgi sahibi
ʿa.+ de 009b/7

Arīliḳ: (Sans.+T.) Hindistan'ın eski bir kavmi olan Aryalarla ilgili
A. 015b/8

ʿāriyet: (Ar.) ödünç
ʿā.+ e 047b/24

arḳa: bir şeyin temel tutulan yüzünün tam ters yanı, ön karşıtı
a.+ sı 022a/6, 033b/15, 033b/17, 038b/10, 041b/12
a.+ sın 016a/21, 020b/14, 025a/15, 068b/22
a.+ sına 006a/15, 042a/19, 055a/10, 055a/11, 055a/13, 055b/19
a.+ sından 006a/12, 033b/16, 042a/18

arḳurı: eğri, yan üstü
a.+ sına 022a/22, 050b/14

ʿārlan -: utanmak
ʿā.- a 069b/24

armaġan: armağan, hediye
a. 026a/11
a.+ dan 049b/1
a.+ uñ 044b/13

arman: (Far.) tahılın saptan ayrılması için yapılan dövme işi, krş. harman
a.+ ı 051a/24

ʿArna: bir dere ismi, Varna deresi?
ʿA. 056a/25

arpa: buğdaygillerden bir bitki
a. 048a/18, 051a/20, 051b/9, 051b/13, 053a/25, 068b/23, 068b/25

arsız: (Ar.+T.) utanmaz, yüzsüz
a. 034b/16

arslan: kedi cinsinden memeli bir hayvan
a. 004b/6, 059b/6, 062a/21

ʿarş: (Ar.) İslâm inancına göre göğün en yüksek katı
ʿa. 009b/15, 060b/7
ʿa.+ da 060b/8
ʿa.+ dan 009b/16

arşun: metreden önce kullanılan eski uzunluk ölçüsü
a. 019b/11, 019b/15, 019b/16, 019b/17, 019b/18, 042a/17
a.+ dan 028a/8

art: arka taraf, arka
a.+ ımca 075a/25
a.+ ın 025a/23, 026a/2, 057b/11
a.+ ınca olsa 025b/18
a.+ ınca 003b/9, 004b/2, 014a/24, 014a/25, 024b/11, 027b/10, 027b/12, 031a/20, 031b/17, 033b/12, 033b/14, 034a/11, 040a/18, 042b/10, 042b/18, 044b/4, 051b/13, 051b/16, 054b/4, 054b/5, 055a/23, 057a/19, 058a/4, 059b/9, 062a/16, 062a/24, 062b/6, 062b/13, 064b/3, 066b/14, 068a/9, 070a/2, 070a/9, 070a/11, 071a/20, 074b/8, 075a/23, 076a/8, 078a/6
a.+ ında 028a/9, 036a/7, 036a/9, 041a/23, 041a/24, 043b/19, 056b/5, 059b/22, 060a/1, 069b/21
a.+ ındaki 024a/24
a.+ ından 017a/25, 022b/14, 033b/6, 036a/11

art -: artmak
a.- a 042a/15, 052a/6
a.- acağın 052a/11
a.- an 015b/8, 018a/14, 046a/20, 046b/3, 046b/6, 046b/11, 066b/19
a.- ar 007a/22, 011a/11, 052a/9, 061b/17, 068b/5, 070a/3
a.- arsa 038b/7, 046b/20
a.- dı 046b/1
a.- dığındandur 059b/10
a.- dıḳca 046b/6
a.- dıḳça 046b/20
a.- duġınca 071b/8
a.- duḳca 045a/10
a.- duḳça 075a/11, 075b/3
a.- ıcaḳ 045a/11, 046a/22, 046b/2, 046b/19
a.- ınca 058a/9
a.- ındaġı 024a/23
a.- sa 015b/8, 045a/9, 045a/13, 046b/10, 046b/11, 059b/11, 059b/12
a.- sun 046b/7
a.- ucaḳ 016b/7, 022a/13
a.- ursa 030a/12

artıġ: artık, fazla gelip artan kısım
a. 045b/7

artıḳ: bundan böyle, bundan sonra
a. 009a/24, 024a/6, 069b/25, 073a/7, 073b/9, 074b/17

artṭışar: altışar, altı sayısının üleştirme sayı sıfatı
a. 055b/21

artuġraḳ: daha fazla, çokça

a. 035b/1, 071b/11, 073b/9, 073b/10

artuḳ: başka, gayri
a. 003b/20, 005a/23, 007a/21, 013b/12, 013b/15, 015b/7, 015b/10, 021b/6, 024a/20, 026b/12, 027a/3, 027a/4, 028a/2, 028a/8, 028a/10, 028a/23, 029a/9, 029a/13, 031b/16, 032a/19, 032a/21, 032b/10, 032b/11, 034a/6, 034a/18, 037b/6, 037b/25, 038b/19, 044b/18, 046b/24, 047a/16, 047a/19, 048a/15, 048a/21, 048a/24, 048b/21, 048b/24, 054a/19, 054b/22, 055a/25, 055b/12, 057a/13, 060a/10, 065b/16, 066a/25, 066b/5, 071a/8, 071b/4, 071b/6, 071b/22, 072b/21, 073b/24, 074a/25, 074b/3, 075a/9, 076b/3, 079b/18, 080b/11
a.+ a 054a/3, 057a/12
a.+ dur 004b/11, 006b/21, 006b/24, 025a/25, 036b/8, 066b/17, 066b/18, 069a/3, 075a/9, 075a/11, 075a/25
a.+ ı 022a/2
a.+ ıdur 019a/24
a.+ ın 038b/17, 049a/11, 064b/17, 074a/17
a.+ ına 055a/24
a.+ sa 034b/8, 034b/9
a. görürler 025b/22
a. itse 037a/7
a. olduġı 059a/7
a. olduḳça 075a/11
a. olıcaḳ 060b/18
a. olmaya 074a/14
a. olmayınca 071a/3
a. olsa 020a/14
a. olur 071a/11
a. olursa 035a/19, 038a/11, 054b/6, 078a/18

artur -: artırmak
a.- a 069b/19, 071b/9, 075b/3
a.- duġı 030a/13, 030a/14, 072b/13
a.- ır 062b/14
a.- maġ 067a/17
a.- maġa 063b/3, 074a/2
a.- sa 030b/4, 030b/6
a.- up 003b/13

aru: arı, temiz, pak
a. 020a/4

aruca: temizce
a. 077b/7

ʿarż: (Ar.) sunma, bir büyüğe takdim etme
ʿa.+ ın 022a/9
ʿa. idüp 076a/8

ārzū: (Far.) istek, dilek
ā.+ ları 059b/9, 068b/17
ā.+ larıdur 066b/14
ā.+ ların 011a/11
ā.+ larında 065a/25
ā.+ larından 053b/10, 061b/13
ā.+ sı 062a/13
ā.+ sıdur 060a/18, 061b/14
ā.+ sına 065a/3
ā.+ sından 061b/12, 076a/22

aṣ -: asmak
a.- a 057b/14
a.- dı 011a/1

ʿaṣabe: (Ar.) baba tarafından akraba olanlar
ʿa.+ si 040b/7

aṣıl: (Ar.) asıl, temel, esas, kaynak
a. 013b/20, 065a/22
a.+ ı 003b/24, 006b/23, 049a/6
a.+ ıdur 005b/7, 009b/12, 038a/17
a.+ ına 049a/5
a.+ ından 041b/20
a.+ ınuñ 049a/24
a.+ ıymış 049a/8
a.+ uñ 009b/24

ʿāṣī: (Ar.) isyankar, baş kaldıran
ʿā.+ lardan 077b/16, 079b/4
ʿā.+ ları 008a/23
ʿā.+ lere 006a/22
ʿā.+ sin 006a/22
ʿā. ider 072a/23
ʿā. olanları 012b/2
ʿā. olduġ 073b/14
ʿā. olıcaḳ 073a/16
ʿā. olmaḳdan 073a/15
ʿā. olmaz 073b/13
ʿā. olup 056a/18, 070b/9
ʿā. olur 014a/13, 014a/16
ʿā. olurlar 068a/9
ʿā. olursañ 080b/5

ʿāṣīlıḳ: (Ar.+T.) Asi olma, isyankarlık
ʿā.+ la 062a/25
ʿā. ide 071a/11

aṣl: (Ar.) kök, köken; soy, nesep
a.+ ı 034b/11

aṣṣı: fayda, kâr, menfaat
a. 051a/8, 051a/25, 059b/24, 064a/2, 066a/20, 068a/22, 077b/22
a.+ dan 005a/9, 006b/10
a.+ ları 068b/21
a.+ sı 068b/15
a.+ sın 068b/14
a. ide 073a/3
a. ider 073a/2

aṣṣılu: faydalı, kârlı
a. 048b/22, 076b/5

aş -: aşmak
a.- masa 015b/10

aş: yiyecek, yemek
a. 051b/25, 068b/24

aşaġa: aşağı krş. aşaġı
a. 002a/6, 006a/17, 008a/12, 016b/10, 017b/18, 019b/4, 022a/7, 023b/9, 025a/6, 027b/14, 028a/7, 029a/23, 033b/16, 034a/11, 043a/9, 045a/10, 055a/10, 061b/20, 063a/4, 065a/13, 067b/25
a.+ da 008a/10, 011b/11, 017b/21, 028a/7, 036a/25, 040a/21
a.+ dan 017a/18, 052a/18
a.+ ki 060b/6
a.+ sı 043a/16
a.+ sın 024b/5, 025a/5, 025a/9, 028b/6, 044b/6
a.+ yadur 017a/1
a. eylese 021b/22
a. gide 034a/1

aşaġaraḳ: daha aşağı, bir derece aşağı
a. 038b/9, 038b/11

aşçı: yemek pişirmekle görevli kişi
a. 060a/6

ʿāşıḳ: (Ar.) âşık
ʿā. olan 074b/1
ʿā. olana 011a/15
ʿā. olur 009b/5

āşkāre: (Far.) açık, belli, aşikâr
ā. 029b/17, 050b/5
ā.+ dür 008b/25
ā. itmek 068a/17

ʿāşūra: (Ar.) aşure
ʿā. 053a/18

at: at, beygir
a. 006a/15, 021a/25, 021b/2, 038b/23, 044a/8, 046a/12, 046b/20, 046b/21, 046b/23, 063a/6, 063a/7
a.+ da 047a/2
a.+ lar 046b/25
a.+ lara 010b/19
a.+ ları 041a/3, 046b/24, 054a/17
a. almaḳ 048a/25

at -: atmak
a.- a 056b/18, 057a/9, 057a/10, 057a/19, 057a/21, 057a/22, 057a/24
a.- acaḳ 056b/21
a.- acaḳlardur 006a/21
a.- alar 056b/14
a.- ar 010a/3
a.- arım 056b/22
a.- arsa 056b/15, 056b/17, 057b/2
a.- duġı 057a/10, 057a/19, 057a/20, 057b/1, 057b/2, 057b/4, 057b/5
a.- duġından 058a/5
a.- duḳça 056b/21, 057a/10
a.- duḳdan 057a/21
a.- ıcaḳ 054b/18, 057a/21, 057a/23
a.- ımı 038b/24
a.- madan 057a/25
a.- maġa 056b/20
a.- maġla 057b/5
a.- mak 054b/15, 056a/15
a.- maḳ 056a/15, 056b/14, 056b/15, 056b/17, 056b/19, 056b/20, 057a/25, 057b/1, 057b/4
a.- maḳdur 054b/18
büyük a.- maya 056b/16
a.- mazsa 057b/2
a.- sın 064a/18
a.- up 057b/1

ʿaṭā: (Ar.) cömertçe verme, bağış
ʿa.+ sındandur 013b/20

ata: cet, dede
a. 040b/8
a.+ sı 040b/6, 040b/7, 042b/22, 049a/8, 049a/22
a.+ sına 014a/1, 049a/4
a.+ sından 040b/9

atıl -: atılmak
a.- an 056b/19
a.- mış 034a/1

atım: ok veya merminin gidebileceği mesafe
a.+ ı 018b/24

atla -: atlamak
a.- duġı 028b/9

av: avlanarak tutulan veya vurulan hayvan
a. 051a/5
a.+ ıla 039a/15

ava: hava, krş. havâ
a.+ dan 015b/17, 033b/19, 033b/22

ʿavām: (Ar.) halkın alt tabakası, herkes
ʿa. 002b/10
ʿa.+ a 031a/10
ʿa.+ uñ 011b/5

āvāz: (Far.) ses, sedâ
ā. 005a/16
ā.+ ı 076b/24
ā.+ ın işitmekle 027b/21
ā.+ ın 035a/16
ā.+ la ağlamaḳ 027a/17
ā.+ ları 005a/11, 009b/11, 070b/4

avla -: avlamak
a.- mamaḳ 055b/3

ʿavret: (Ar.) kadın; avret yeri
ʿa. 001b/2, 015a/17, 015a/21, 015b/2, 015b/9, 015b/13, 018b/6, 020a/10, 020a/23, 021b/25, 022a/4, 023a/11, 023a/14, 024b/19, 025a/2, 028a/22, 033a/17, 033b/6, 035a/20, 035b/15, 036a/3, 036a/5, 036a/7, 036a/8, 036a/9, 036a/13, 036a/16, 036a/17, 036a/18, 036a/19, 036a/20, 036a/25, 036b/4, 036b/5, 039a/12, 039a/14, 041a/12, 041a/22, 041a/24, 041b/20, 042a/6, 042a/8, 042a/17, 042b/6, 042b/15, 043b/8, 045b/24, 050a/16, 051b/18, 052b/4, 052b/14, 053a/6, 053a/8, 053a/9, 053b/16, 053b/17, 054a/5, 054b/5, 057a/6, 057b/12, 057b/13, 057b/17, 061a/23, 072a/15, 077b/21
ʿa.+ den 015b/11, 023a/15, 023a/16
ʿa.+ dendür 015a/23
ʿa.+ dür 022a/2, 022a/7
ʿa.+ e 015a/13, 015a/18, 015b/13, 023a/12, 042a/20, 042a/24, 051a/8, 051a/13, 054b/10, 061a/11, 076b/11
ʿa.+ i 021a/19, 022a/1, 022a/2, 028a/23, 035a/21, 052a/2, 057a/9, 061a/18, 062a/14, 062a/15, 072a/12
ʿa.+ in 042a/7, 051a/1, 051b/11, 054a/9
ʿa.+ ine 035a/8, 049a/5, 051a/2, 072a/16
ʿa.+ inüñ 054a/12
ʿa.+ iyle 015a/11, 077b/24
ʿa.+ le 036b/1, 036b/2
ʿa.+ ler 023a/13, 028a/23, 035b/16, 036a/2, 036a/4, 045a/15, 052a/20, 052b/11
ʿa.+ leri 041a/24, 042b/18
ʿa.+ lerinüñ 049b/9
ʿa.+ lerüñ 016a/13, 022a/2, 023a/13, 035b/15, 045b/23
ʿa.+ se 050b/13
ʿa.+ üñ 015b/6, 020a/22, 021b/25, 022a/2, 022a/4, 022a/7, 023a/12, 033a/18, 036b/3, 036b/6, 039a/13, 042b/2, 042b/16
ʿa. olsun 050a/11

avuç(c): elin iç kısmı
a.+ ı 042a/13
a.+ ın 018a/21
a.+ ından 022a/2

avurd: söz, laf, sohbet
a.+ un 015b/21

ay: dünyânın uydusu, kamer, mah; yılın ayrıldığı on iki bölümden her biri
a. 013a/24, 050a/8, 050a/18, 050a/25, 050b/1, 050b/2, 050b/3, 050b/7, 050b/9, 051a/4, 051b/15, 054a/5, 054b/13, 075b/9, 076a/11, 079b/25, 080a/2
a.+ a 016a/21, 054a/6
a.+ dakin 080a/2
a.+ dan 054b/13, 054b/14
a.+ ı 034b/15, 050a/17, 050a/25, 050b/20
a.+ ıñ 003b/22
a.+ ın 050a/8, 050a/14, 050a/16, 050a/23, 050b/4, 050b/9, 050b/10, 050b/21, 051a/4
a.+ ında 022a/12, 050a/15, 050a/18, 053a/16
a.+ ını 050a/22
a.+ ınuñ 050b/13, 053a/18, 054b/13, 056a/9
a.+ uñ 050b/6, 051b/16, 053a/20

ay -: aymak
a.- duġın 025a/24

aya: avuç içi
a.+ sı 021b/3
a.+ sın 020a/12
a.+ sına 042a/13
a.+ sından 018a/25
a.+ sını 017a/23, 018a/23
a.+ sıyla 018b/2, 018b/3

ayacıḳ: ayakcağız
a.+ ı 070a/21

ayaḳ(ġ): vücudun, bacaktan ayak bileğiyle ayrılan ve yere basan bölümü, ayak
a. 017a/1, 017a/2, 035a/22, 059b/18, 061a/13
a.+ ı 017b/8, 017b/9, 017b/10, 021b/10, 021b/13, 022a/2, 024a/5, 025a/12, 026a/6, 026a/8, 028a/14, 033b/9, 035a/19, 035a/20, 035a/21, 037a/25, 039a/21, 051b/4, 051b/6, 061a/4
a.+ ım 080a/3
a.+ ın dege 034a/8
a.+ ın döşeye 034a/7
a.+ ın uzatdı 025a/23
a.+ ın 006a/17, 012a/12, 012a/13, 016b/15, 017a/17, 017b/12, 017b/25, 018a/3, 018a/9, 018a/10, 018a/11, 018a/13, 021b/4, 021b/7, 021b/12, 021b/24, 024a/2, 025a/2, 025a/3, 025b/21, 034a/13, 064a/5
a.+ ına 017b/8, 017b/10, 017b/11, 039a/8, 056b/16
a.+ ından 035a/19, 035a/20, 035a/21, 042a/15
a.+ ınuñ 017a/17, 017a/19, 017b/11, 018a/2, 034a/8
a.+ ıyla 067a/21
a.+ ları 022a/3, 034a/2
a.+ ların 024a/1, 029b/23, 033b/9, 038b/10
a.+ uñ 026b/23, 076b/7

ayaḳsız: ayağı olmayan
a. 026a/10, 075b/5

āyāt: (Ar.) ayetler
ā. 002a/24, 002b/3, 002b/7, 003a/3, 003b/1, 004a/20, 005b/4, 026b/12
ā.+ dan 008b/11

ʿayb: (Ar.) utanılacak hal, ayıp
ʿa. 010b/13, 012b/2, 065b/13
ʿa.+ dan 012a/1
ʿa.+ ı 025a/23, 065b/14
ʿa.+ ın 065a/12, 065b/14
ʿa.+ ından 070a/1
ʿa.+ larımız 075b/22
ʿa.+ ların 068a/8

ʿayblu: (Ar.+T.) ayıplı
ʿa. 025b/1

aydın: ışıklı, aydınlık
a. 005a/19

āyet: (Ar.) Kur'ân-ı Kerim'deki cümlelerden her biri
ā. 022a/5, 024a/10, 024a/25, 024b/4, 026b/1, 028b/4, 029a/17, 029a/18, 029b/7, 030a/24, 031b/17, 032a/3, 032a/4, 033a/5, 034a/16, 039a/23, 059a/11, 059a/12, 062b/21, 062b/22, 065a/2, 070b/23, 080a/17
ā.+ de 002b/1, 003a/11, 005b/18, 030a/25
ā.+ den 002b/5, 026a/21
ā.+ dür 023b/24, 029b/15
ā.+ e geçse 027b/1
ā.+ e 067a/20
ā.+ i 024b/3, 026b/2, 030a/9, 070b/10
ā.+ in 033a/8, 037a/5, 043b/1
ā.+ ler 026a/15, 028b/9, 078b/9
ā.+ leri 002b/8, 029b/15, 029b/20, 065a/2, 080a/15
ā.+ lerin 028a/21, 065a/4
ā.+ lerine 029b/14
ā.+ üñ 026b/21, 028b/15, 063a/12, 063b/2, 063b/23, 074b/19, 079a/8

Āyetü'l Kürsī: (Ar.) Bakara sūresinin 255. âyetinin adı
Ā. 044a/6, 044b/4, 044b/7

ayġır: damızlık erkek at
a.+ a 010b/19

ayıḳla -: ayıklamak
a.- r 013b/7

ayır -: ayırmak
a. 030b/13
a.- maz 072a/8, 078b/24
a.- sa 031b/8
a.- up 045b/14

āyīne: (Far.) ışığı yansıtan, görüntü veren sırlı cam
ā. 021b/16
ā.+ sinden 009b/8

aylıḳ: bir ay içinde olan, bir ay için
a.+ dan 048a/22

ʿayn: (Ar.) göz
ʿa.- ı raḥmetdür 069b/3
farż-ı ʿa.+ dur 034b/6
farż-ı ʿa. olan 001b/3, 001b/6, 001b/9, 001b/12, 001b/14, 002a/1, 002a/2, 002a/8, 008b/24, 008b/25
farż-ı ʿa. olan 004a/5, 007a/23, 007a/24
farż-ı ʿa. olanları 014a/23

farż-ı ʿa. 001b/2, 002a/1, 002a/13

ayrıḳ: başka, diğer
a. 004a/12, 008b/4, 010b/1, 012a/9, 012b/13, 012b/21, 014b/20, 020b/4, 021b/12, 023b/5, 027a/21, 027b/1, 027b/5, 028b/7, 028b/15, 029a/17, 029a/18, 029a/20, 029b/6, 030a/8, 030a/13, 030a/14, 032a/21, 033a/3, 033a/6, 033b/2, 033b/11, 035b/1, 035b/5, 039b/5, 039b/10, 039b/18, 042b/24, 045a/7, 045a/19, 045b/2, 047a/14, 048b/5, 049b/10, 050b/3, 050b/8, 053a/5, 053a/9, 053b/19, 053b/20, 054a/21, 055b/2, 056a/2, 057a/3, 058a/7, 058a/9, 058b/6, 058b/12, 058b/13, 058b/14, 058b/15, 058b/16, 061b/17, 065a/12, 065b/19, 066a/7, 070b/1, 071a/17, 071b/21, 072b/14, 078b/6, 078b/7, 079a/20, 080b/25
a.+ dur 002a/21
a.+ lara 076a/9
a.+ lardan 065a/9
a.+ ları 065b/11
a.+ sı 010b/19, 069b/22, 078b/24, 080b/14
a. işlememek 072a/21

ayrıḳaş -: ?
a.- ınca 036b/2

ayrıḳsa -: ayrıksamak, başkalaşmak
a.- duġı 030b/15, 030b/17, 030b/21
a.- maduġı 030b/21
a.- mazsa 030b/15, 030b/17, 030b/20
a.- rsa 030b/13, 030b/15, 030b/16, 030b/20
a.- sa 030b/8, 030b/11

ayrıḳsı: başka, başka türlü
a. 008b/18

ayrıl -: ayrılmak
a.- dıḳdan 020a/5
a.- duġı 057b/12
a.- duġın 057b/10
a.- duḳça 072b/16
a.- maḳ 038b/24, 038b/25
a.- masa 020b/15
a.- mış 048b/18
a.- sa 038b/23
a.- up 072b/14
a.- ur 072b/16
göñli a.- urdı 072b/20

ayrış -: ayrışmak, birbirinden ayrılmak
a.- mamış 051a/21
a.- ursa 013a/6

ayru: ayrı, başka
a. 028a/13, 045a/21, 065b/6

ayruca: ayrıca, başkaca
a. 045b/15, 053b/17

ayu: ayı
a.+ lar 006b/6

az: çok karşıtı, az
a. 003a/15, 003a/18, 006a/25, 015b/5, 020a/12, 020b/12, 025b/3, 032a/5, 042a/9, 046a/4, 047b/17, 055a/9, 060b/20, 061b/19, 062b/17, 064a/10,

064b/25, 066b/21, 070a/24, 072b/3, 076b/22, 078a/23
a.+ dur 050a/1
a.+ ın 037b/11
a.+ sa 035a/18
a. ide 061a/13

az -: azmak
a.- acaḳ 074b/7
a.- ar 063a/7, 064a/2
a.- arsa 063a/7
a.- asız 077b/16
a.- dı 081a/10
a.- duġın 015a/16, 015a/17, 015a/20
a.- duġından 015b/19
a.- madılar 066b/25
a.- makdan 064b/10
a.- mamaḳ 075a/2
a.- mayınca 064a/5
a.- maz 068b/16
a.- sa 052b/7, 052b/17, 063a/10
a.- up 015a/19, 070a/5

aʿżā: (Ar.) vücudu meydana getiren parçalar, organlar, organ
a.+ lar 010b/9, 060a/15, 060a/25, 071b/19, 077a/11
a.+ ları 026b/11, 059b/14, 061a/5, 063a/9, 063a/10, 071b/12
a.+ larımızı 076b/18
a.+ ların 053b/10
a.+ larını 068b/9
a.+ laruñ 075b/5
a.+ ñ 076a/2
a.+ nuñ 076b/8
a.+ sı 033b/23, 071b/9
a.+ sın 019b/22, 037b/6, 051b/11, 060b/25, 067a/21
a.+ sınuñ 070a/22

ʿaẕāb: (Ar.) ceza, ıztırap, acı
ʿa. 063b/23, 065a/7, 066b/18
ʿa.+ a uġradur 066b/12, 072a/23
ʿa.+ a uġramaġa 025b/2
ʿa.+ a uġrar 066b/7
ʿa.+ a 062b/7, 064a/1, 064a/2, 065b/8, 067a/14, 071b/18
ʿa.+ dan ḳurtaran 026a/21
ʿa.+ dan ḳurtuldı 026a/19
ʿa.+ dan 026a/16, 062b/23, 074b/2, 074b/3
ʿa.+ dur 007b/16
ʿa.+ ı 061a/25, 072b/6, 074b/20
ʿa.+ ın 066b/17, 067a/14, 072b/25
ʿa.+ ıña 006a/6
ʿa.+ ına 069a/15, 073a/3, 073a/5
ʿa.+ ında 070a/13
ʿa.+ ındaki 062b/6
ʿa.+ ından 004b/2, 065a/19, 069b/25, 076b/16
ʿa.+ ınuñ 006b/1, 064b/21
ʿa.+ lara 080b/5
ʿa.+ ları 010b/4
ʿa.+ larına 068a/19
ʿa.+ uñ 006a/6
ʿa.+ uña 006a/7
ʿa. çekmeyince 066b/8
ʿa. idecegin 011b/16
ʿa. ideler 073a/17
ḳahr ve ʿa. ider 011a/9
ʿa. iderin 073a/18
ʿa. iderler 001b/4, 006a/5, 031b/5
ʿa. iderlerse 001b/3, 031b/5
ʿa. idicekdür 059a/21
ʿa. idiserler 004b/7
ʿa. itmek 002b/19, 008b/1
ʿa. itmezler 058b/22

ʿa. itse 011b/16
ʿa. olmaz 011b/13, 023b/10
ʿa. olunur 061a/25

azacıḳ: azıcık, pek az, krş. azacuḳ
a. 011a/24, 012a/23, 020b/11, 039a/24, 045a/13, 056a/23

azacuḳ: azıcık, pek az, krş. azacıḳ
a.+ ı 053b/15

āzād: (Far.) serbest bırakma, özgür
ā. 041a/25
ā. eylemege 051b/7
ā. eylemek 049a/4, 051b/7, 051b/15
ā. eyleye 051b/3, 051b/11
ā. itmek 044a/9
ā. ola 044b/14, 054a/11
ā. olanı 041a/25
ā. olsa 054b/5
ā. olsun 050a/11

azal -: azalmak
a.- ur 029b/12

aʿẓam: (Ar.) en büyük, çok büyük
mevḳıf-ı a. 056b/4

ʿaẓamet: (Ar.) büyüklük, yücelik
ʿa. 009b/15
ʿa.+ i 014a/18
ʿa.+ in 025b/16, 065a/21, 065b/24, 076a/6
ʿa.+ ine 003a/21, 006b/5
ʿa.+ ini 005a/3

aẕān: (Ar.) ezân, Müslümanlara namaz vaktini bildirmek için müezzinin yaptığı sesli çağrı
a. 056b/1

azcıḳ: azıcık, krş. azcuḳ
a. 006a/6

azcuḳ: azıcık, krş. azcıḳ
a.+ ı 015b/4

azdur - : azdırmak
a.- dı 070b/16, 070b/20
a.- maġa 080a/8
nefsin a.- up 078b/10
a.- ur 062a/1, 067b/1
a.- ursa 067b/1

ʿAżdü'd -: ?
ʿA.- dīn 009a/7

azġun: sapkın
a.+ dur 014b/14

azġunlıḳ: sapkınlık
a.+ ı 065a/5

āẕīne: (Far.) Cuma günü
ā. 050b/21

ʿazīz: (Ar.) yüce, kıymetli, değerli
ʿa. 005b/17, 078a/25
ʿa.+ imin 011a/22
ʿa. iderin 027a/10
ʿa. olduġın 025b/23

ʿazīzliḳ: (Ar.+T.) manevi yücelik, ululuk
ʿa. 061a/2

azuḳ: yiyecek, erzak
a.+ ın 054a/15

B

bāb: (Ar.) bir kitabın bölümlerinden her biri
b. 004a/18, 004a/19, 004b/14, 009a/12, 015a/1, 044b/11, 050a/7, 054a/10, 063a/20
b.- ı faṣl 034b/3
b.+ a 004a/16, 004a/18
b.+ da 004a/19, 004b/8, 015a/1, 026b/12, 044b/11, 063a/16
b.+ dur 070a/6
b.+ ında 007a/6, 007b/5, 009a/20, 013a/20, 034a/12, 034b/9, 041b/6, 065a/7, 078b/9
b.+ ındadur 007b/19
b.+ ındağı 013a/3
b.+ lara 009a/4
b.+ ü'l elfāẓ 009a/3

bādām: (Far.) badem
b.+ ı 051a/22

bādiye: (Ar.) çöl, sahra
b. nişīnlere 014a/8

baġ: (Far.) bağ, bahçe
b. 013b/8, 025b/4
b.+ ı 025b/4
b.+ ın 047b/17
b.+ ında 045a/7
b.+ ları 063a/24
b.+ ların 063b/12
b.+ larında 063b/12
b.+ uñ 045b/21

bağdaş: bağdaş vaziyetinde oturmak
b. ḳurup 028a/4

bağır: ciğer, göğüs
b.+ dan 021b/2

bağışla -: bağışlamak
b. 012b/10
b.- dım 012b/18, 025b/10
b.- maḳ 008b/4, 012b/1
b.- sa 012b/20, 047b/6, 047b/7
b.- ya 012b/17, 026b/17, 072b/17, 072b/24

bağışlan -: bağışlanmak
b.- maḳ 012b/25

bağla -: bağlamak
b.- dıġı 018a/7
b.- duġı 023a/25
b.- duḳdan 023b/1, 023b/2, 023b/4, 033b/10, 043a/4
b.- madan 018a/4
b.- maġla 066a/19
b.- maḳ 020b/19, 055b/7
düşmānlıḳ b.- maḳ 059b/7
düşmānlık b.- maḳ 064a/18
b.- maḳdur 068b/3
b.- masalar 010b/13
b.- mazsa 021a/1
b.- mış 020a/25
ḳolun b.- mış 035a/3
b.- mışdur 067b/13
düşmānlık b.- r 067a/22
b.- rken 023b/11
b.- rsa 021a/1
b.- sa 020a/24, 068b/4
b.- ya 024b/19, 024b/20, 033b/4, 033b/5, 033b/6, 040a/12
b.- yacaḳ 042b/9
b.- yalar 041b/21, 042a/15, 042a/18, 042b/9
b.- yup 025a/24, 036b/23, 067b/14, 074b/9
iʿtiḳād b.- yup 011b/17

bağlan -: bağlanmak
b.- a 055a/5
iḥrām b.- a 055a/7, 058a/8, 058a/10, 058a/14, 058a/16
iḥrām b.- acaḳ 055a/1
iḥrām b.- alar 055a/5
b.- dıġı 007a/4
b.- duġı 055a/12
iḥrām b.- duḳdan 051a/5, 055a/18, 055b/1
iḥrām b.- duḳları 058a/18
iḥrām b.- ıcaḳ 015b/16, 054b/25, 057b/24, 058a/19
düşmānlıḳ b.- ır 069a/25
b.- madan 017b/15
iḥrām b.- maḳ 054b/15, 055a/7
ḥased ve ʿadāvet b.- maya 025b/4
iḥrām b.- mış 055b/1
iḥrām b.- sa 054b/4, 054b/13
b.- ursa 055a/12

bağlandır -: bağlandırmak
b.- maġ 006b/9

bağlat(d) -: bağlatmak
kīn b.- ur 069b/10

bağlu: bağlı
b. 080b/10

bahā: (Far.) değer, kıymet, fiyat
b. 045b/24
b.+ dır 014b/21
b.+ sı 045b/3, 046b/23, 047a/25, 047b/2
b.+ sın vire 048a/18, 051b/13
b.+ sın vireler 038b/15
b.+ sın virmek 047b/10
b.+ sın 046a/5, 053a/25
b.+ sına 045a/1, 045a/22, 045b/3
b.+ sında 046a/5
b.+ sını 051b/9
b.+ sıyla 018b/17
b.+ ya 045b/2, 045b/3, 046b/10, 046b/24, 048b/17

bahādır: (Far.) yiğit, kahraman, cesur
b.+ lar 055b/20

bahālu: (Far.+T.) kıymetli, değerli
b. 063b/7

bahār: (Far.) ilkbahar
b. 009b/22

baḫçe: (Far.) bağçe
b.+ lerin 063b/12
b.+ lerinde 063b/12

baḫīl: (Ar.) cimri
b. 066a/22, 066a/23, 066a/24, 066b/16

baḫīlliḳ: (Ar.+T.) cimrilik
b. 002a/17, 064a/17, 066b/2, 066b/17
b.+ dur 066a/24, 066b/1, 066b/13
b.+ ları 066b/4, 066b/5
b.+ uñ 066b/8, 066b/16
b. eylerler 066b/4

baḥṣ: (Ar.) söz, sohbet
b. idicek 076b/22
ḳader-i b. 081a/4

baḫş: (Far.) bağış, ihsan
b. 010b/8, 022a/14, 045a/13
b.+ da 009b/17, 059b/25
b.+ ı 022a/5, 022a/7, 060a/10
b.+ ıdur 045a/12
b.+ ın 017b/4, 048b/3

b.+ ına 016b/25
b.+ ında 010b/8, 016b/25, 017b/4, 022a/5, 022a/7, 022a/13, 045a/12, 045a/13, 048b/2
b.+ ından 017a/4
b.+ ınuñ 017a/4

baḫşiş: (Far.) Bir hizmet karşılığında bir kimseye fazladan verilen para
b.+ dür 049b/16

baḳ -: bakmak
b.- a 014a/10, 057b/14, 060b/3, 060b/4, 076a/10
b.- an 023b/25
b.- ar 006a/4, 060b/16, 068b/20
b.- dı 011a/2
b.- dım 074a/9
b.- ıcaḳ 060b/9, 060b/11
b.- ın 010b/19
b.- maġa 080a/16
b.- maḳ 022b/22, 027b/25, 028a/20, 039b/13
b.- maḳdan 053b/9
b.- maḳdur 025a/11, 025a/12
b.- mayaydı 026b/12
b.- maz 067b/25
b.- sa 009b/9, 010a/21, 027b/8, 060b/15, 061a/11, 065a/13
b.- sun 011a/15
b.- up 010b/4, 027a/18, 027b/19, 027b/20, 028a/6, 028a/15, 052b/17, 057b/11, 060b/14, 065a/21, 067a/13, 076a/22, 076a/25, 076b/1

baḳır: ısı ve elektriği iyi ileten kızıl renkli element
b. 045a/19, 048b/5, 060b/13

baḳla: baklagillerden yeşil kabuklu taneli bitki
b. 019a/8, 056b/15

bal: arıların çiçeklerden topladıkları koyu kıvamda tatlı madde
b. 019a/3
b.+ a 067a/25
b.+ dan 047b/19
b.+ ı 045a/21, 063a/16
b.+ ından 047b/18

bāl: (Ar.) kalp, gönül
b.+ ı 067a/25, 067b/1

balçıġ: balçık, koyu kıvamda yapışkan çamur
b.+ ı 037a/25

baldır: bacağın diz kapağından ayak bileğine kadar olan kısmı
b.+ ı 035a/22
b.+ ından 035a/23

balġam: (Ar.) solunum yollarında meydana gelen öksürükle çıkarılan sümüklü madde
b. 020b/6, 027a/19

balıḳ: su içinde yaşayıp solungaçla nefes alan omurgalı hayvanların ortak adı
b. 021b/1, 077b/5

bāliġ: (Ar.) büluğa eren, ergin
b.+ a olıcaḳ 013b/25
b. ola 044b/14, 048a/15, 048a/21
b. olduġınlayın 002a/11, 002a/13
b. olduḳdan 001b/2
b. oldukdan 001b/11

b. olıcaḳ 014a/1
b. olmaduḳ 047b/20, 054b/2
b. olmaġa 001b/10, 014a/4
b. olmamış 039b/4, 041a/13, 043b/9, 048a/16, 048b/22, 049a/22
b. olmayan 047b/21
b. olmış 020b/17, 050b/12, 054a/11
b. olmışsa 050a/10
b. olsa 054b/4
b. olunca 065a/24
b. olup 065a/25

bāliġa: (Ar.) bâliğ kelimesinin kadını ifade eden şekli
b. olmamış 043b/11

bañа: bana ("ben" zamirinin yönelme hâli)
b. 004b/21, 011a/19, 012b/2, 012b/10, 012b/18, 023a/16, 027a/2, 034b/22, 049b/17, 050a/4, 051a/4, 055a/20, 058a/1, 066a/14, 066a/15, 067b/13, 070b/16, 072a/7, 072b/17, 077b/13

bañla -: yüksek sesle bağırmak
b.- rlar 022b/21

bār: (Far.) yük, ağırlık veren şey
b.+ ına 050a/2

bārī: (Far.) hiç olmazsa
b. 007b/17, 025b/6, 026b/15, 080b/4

barmaḳ: parmak
b. 017b/11, 017b/19, 017b/20, 042a/9, 042a/15
b.+ ı 017a/18, 017a/19, 017a/24, 018a/22, 020a/12, 020b/3, 051b/5, 051b/6, 052b/25
b.+ ıla 017b/4
b.+ ın çıtlatmaḳ 027b/25
b.+ ın 016b/3, 017a/17, 017a/22, 017a/24, 018a/24, 025a/13, 033b/4, 053a/2, 056b/17
b.+ ında 016a/6, 018b/5
b.+ ınuñ 017a/2, 018a/22, 056b/18
b.+ ıyla 017b/1, 017b/2, 018a/23, 018a/24, 033b/4, 056b/17
b.+ la 017b/2, 017b/3
b.+ lar 017a/18, 017b/9
b.+ ları 016b/2, 017b/8, 017b/9, 018a/22, 018b/2, 018b/3, 055b/17
b.+ ların uzada 034a/9
b.+ ların 017a/15, 017a/16, 017b/8, 017b/9, 018b/6, 024b/9, 024b/22, 025a/2, 028a/21, 033b/3, 033b/5, 033b/15, 034a/2, 034a/8
b.+ larından 017b/7, 018a/25
b.+ larınuñ 017a/21, 033b/20
b.+ larıyla 018b/1
b.+ uñ 017a/2

baş -: basmak
b.- ar 062a/20
b.- dım 006a/17
b.- sa 041a/3, 041a/4
ağzına b.- up 006a/17

başīret: (Ar.) kalp gözüyle görme, ileriyi görme
b. 002b/4, 010a/11, 080a/13
b.+ i 004a/14, 013a/20

baş: baş, kafa
b. 011a/11, 011a/18, 011a/22, 016b/3, 017a/22, 017a/24, 017b/1, 018a/24, 028a/12, 028a/18, 033b/3, 033b/4, 049b/2, 051b/5, 056b/17, 056b/18, 058a/3, 080b/8
b.+ a 016b/25
b.+ da 059b/19, 059b/22
b.+ dağı 060a/7
b.+ ı 011a/4, 017a/21, 022a/11, 022b/18, 028a/16, 033b/3, 033b/20, 035a/19, 035a/20, 052a/17, 063a/21, 067a/11
b.+ ıdur 063a/18, 063a/19, 064a/22, 064b/25, 065a/1, 068b/8
b.+ ımız 076a/12, 076a/15
b.+ ın 017a/6, 033b/16, 034a/4, 038b/11, 038b/12, 038b/16, 038b/17, 041b/5, 041b/6, 055b/4, 056b/23, 057b/13, 058a/4, 058a/10, 058a/16, 058a/17, 058a/22, 067b/25, 073b/21
b.+ ına bürmek 028a/5
b.+ ına 011b/11, 017a/20, 017a/21, 017b/1, 017b/2, 017b/3, 017b/5, 017b/6, 018a/9, 022a/23, 029b/12, 029b/22, 033a/1, 033b/11, 033b/18, 034a/18, 034a/25, 034b/4, 034b/6, 035a/10, 035b/18, 036a/18, 036b/8, 040a/7, 041b/21, 042a/12, 042a/16, 042a/18, 045b/2, 046b/25, 052b/18, 056b/5
b.+ ında 059b/3, 059b/20, 062a/20
b.+ ındağı 060b/19
b.+ ından 010a/22, 018a/9, 022a/7, 022a/16, 022a/23, 022a/24, 022b/3, 022b/13, 022b/18, 035a/19, 035a/20, 038b/11, 042a/14, 048a/16, 054a/5, 055a/15, 055b/5
b.+ ını 038b/8, 038b/9
b.+ ınuñ 017a/4, 017a/23, 017b/3, 017b/4
b.+ ıyla 033b/17
b.+ larından 010a/24
namāza b.+ layıcaḳ 025b/7
b.+ uñ 016b/25, 059b/24, 060a/2

başar -: başarmak
b.- andur 059a/19
b.- maz 062a/2
b.- mazsa 018b/1

başla -: başlamak
b.- dı 011a/4
b.- duġı 036b/10
b.- duġlayın 017a/13
b.- duġuñ 029a/20
b.- duḳda 024b/18
b.- madan 021a/16
ḳaṣdla b.- madı 032a/13
b.- maḳ 027b/12
b.- mış olsa 032b/16
b.- r 062a/1, 076a/15
b.- sa 025a/25, 029b/2, 033a/3, 035a/1, 036b/7
namāz ḳılmaġa b.- sa 029a/25
oḳumaġa b.- sa 029b/3
namāz ḳılmaġa b.- sañ 025b/12
b.- ya 024b/6, 024b/16, 030b/18, 055b/18, 056b/20, 058a/4
b.- yacaḳ 041a/17
b.- yalar 055b/24

başlu: başlı
b. 040a/7, 045b/2

başmaḳ: ayakkabı
b.+ ı 021b/23, 021b/24
b.+ ın 021b/23
b.+ la 021b/23

bat -: batmak
b.- an 009b/21
b.- ar 047b/14
b.- arsa 047b/14
b.- ayorken 029a/5, 029a/7
b.- dıġı 022b/20
b.- dıġlayın 022b/12
b.- duġı 022a/12
ṣuya b.- ıcaḳ 010a/7
b.- ıncaya 022b/11, 050b/15
b.- maġa 029a/7
b.- mayan 009b/21
b.- mayınca 022b/14
b.- sa 022b/15
b.- ursa 017b/5

batı: dört ana yönden güneşin battığı taraf, garp
b.+ sından 022b/4, 022b/9, 022b/11

bāṭıl: (Ar.) doğru ve sahih olmayan, asılsız, boş
b. 013b/19, 060a/19, 063b/7
b.+ dur 014b/4, 040b/10, 081a/3
b. idenleri 021a/14
b. ider 031b/23
b. oldı 031a/15
b. olmamış 031a/15
b. olmaz 021b/13, 030a/22, 036a/15, 036b/2, 040b/23, 053b/23
b. olur 027a/22, 031b/20, 032a/8, 037a/1, 040b/23

bāṭın: (Ar.) iç yüz, dâhil, derûn
b. 002a/24, 002b/10, 060b/24, 077a/8, 077a/9
b.+ a 002b/1
b.+ da 002b/14, 009a/9, 027a/11
b.+ ı 002a/23, 004b/12, 006b/23
b.+ ına 002a/10, 002a/13, 002a/22, 002b/10, 002b/15, 003a/5, 003a/25, 004a/17
b.+ ıyla 004a/12
b.+ ların 026b/22

baṭn: (Ar.) bir şeyin içi, iç
b.+ ı 060a/8

bāy: zengin, varlıklı kimse
b. 048b/3, 048b/25, 066a/12
b.+ lara 068b/20
b.+ ları 064a/17
b.+ larla 061a/17
b.+ mış 049a/7
b. ola 074b/18
b. olam 014b/10
b. olmaz 045b/6
b. olmazsa 047b/5
b. olmışdur 014b/11
b. olursa 048b/17

bayram: dini anlam taşıyan kutsal gün
b. 015a/7, 015b/16, 023a/13, 024a/19, 024a/22, 029a/10, 033a/7, 034b/1, 037a/4, 037a/7, 037a/14, 038b/23, 039a/19, 039a/20, 039a/21, 039a/24, 040a/12, 040a/18, 048a/16, 050a/18, 050a/23, 050a/24, 050a/25, 050b/5, 051b/17,

053a/19, 056a/16, 056a/22, 056b/20, 056b/23, 057a/9, 058a/5, 058a/11, 058a/12, 058a/13, 058a/17
b.+ da 047b/3
b.+ dan 040a/19, 053a/19, 054b/24, 056b/24, 058a/6, 058a/7, 058a/10
b.+ ı 048b/1
b.+ ın 054b/23
b.+ ında 040a/16, 040a/17, 040a/18, 044b/11, 044b/12, 047b/9, 048a/14, 048a/20, 048b/11
b.+ ından 051b/17
b.+ ınuñ 040a/20
b. eyleyeler 050b/2, 050b/3

bayramlıḳ: bayramda verilen para veya hediye
b. 047b/3

bāzergān: (Far.) tüccar, alış veriş eden esnaf
b. 007b/11, 013a/13
b.+ ları 063b/18
b.+ uñ 054a/20

bāzergānlık: (Far.+T.) tüccarlık
b. 007b/8
b. idicek 054a/19

baʿżı: (Ar.) bir takım, bir kısım, birkaç
b. 002a/24, 003a/11, 005b/5, 005b/6, 005b/7, 006a/21, 006b/3, 006b/6, 007a/1, 008a/19, 009a/4, 011b/4, 012b/9, 012b/15, 013b/8, 014b/14, 016a/10, 017a/8, 019b/23, 024b/20, 025b/12, 026a/20, 026a/22, 026a/25, 026b/8, 028a/24, 029b/17, 030a/12, 030a/19, 031a/4, 031b/1, 031b/11, 033a/18, 034b/5, 034b/6, 035b/4, 035b/9, 035b/20, 037b/5, 038a/13, 041a/5, 041a/11, 043a/19, 043b/2, 043b/14, 049a/16, 049a/17, 058b/20, 059b/18, 060a/3, 065a/3, 066b/10, 067a/6, 072b/14, 072b/18, 072b/22, 075a/7, 076a/9, 076a/18, 076a/19, 076a/22
b.+ lar 008b/22, 008b/23, 011b/11, 013b/23, 014a/9, 014a/11, 015a/23, 016a/11, 016a/19, 017b/17, 017b/18, 018a/5, 018b/13, 018b/14, 019a/22, 019b/18, 020a/1, 020b/6, 021a/2, 021a/8, 021a/21, 023b/2, 023b/3, 024a/17, 024a/25, 024b/1, 027a/24, 027a/25, 027b/3, 027b/4, 027b/5, 028a/25, 028b/1, 028b/5, 028b/7, 028b/8, 028b/9, 028b/13, 028b/17, 028b/21, 028b/24, 029a/19, 029b/4, 029b/18, 030a/20, 032a/7, 032a/9, 032a/25, 032b/2, 033a/5, 035b/3, 035b/16, 035b/17, 035b/21, 035b/22, 035b/23, 038b/7, 038b/17, 039a/1, 039a/3, 039a/23, 039b/13, 039b/14, 039b/15, 039b/18, 040b/14, 040b/23, 041b/22, 041b/23, 041b/25, 042b/13, 043a/1, 043a/2, 043a/7, 043b/3, 045a/7, 050b/5, 052b/13, 052b/21, 053a/11, 053a/17, 053a/21, 054a/21, 054b/6, 054b/8, 062b/14, 062b/16, 071a/1, 078b/16

b.+ ları 006a/14
b.+ larınuñ 067a/5
b.+ ñız 070b/24
b.+ sı 002a/9, 002a/10, 006a/15, 006a/16, 006a/17, 006a/18, 007b/22, 010a/4, 016b/19, 027b/20, 030a/12, 031a/5, 031b/13, 035a/2, 041a/24, 058b/19, 058b/22, 076b/5
b.+ sın 004b/15, 004b/17, 006b/9, 008b/7, 024a/24, 035a/13, 035b/21
b.+ sına 007b/21, 007b/22, 008a/19, 035a/3, 052a/4
b.+ sından 006b/3, 006b/4, 006b/6, 006b/7
b.+ sını 031a/4
b.+ sınuñ 006b/4

bedāyi: (Ar.) yeni, görülmemiş, güzel
b.- i kelāmda 014a/12

bed-dest: (Far.) kötü el
b.+ i 063a/6

beden: (Ar.) vücut, gövde
b. 010a/17
teşrīḥ-i b. 060a/12
b.+ e 057a/8
b.+ i 007b/12, 021a/11
b.+ imiz 073a/5
b.+ imizde 073a/1
b.+ inde 021a/23
b.+ ine 016a/17, 016b/5
b.+ lerin 064b/12

beg: ileri gelen, efendi
b. 065b/5
b.+ i 039a/13, 070a/1, 075b/22
b.+ inden 011a/17
b.+ ine 039a/12
b.+ inüñ 073a/16, 073b/12
b.+ ler 048b/12, 049a/25, 049b/21, 052a/2, 060a/17
b.+ lere 025a/21, 025b/21, 048b/13, 070a/4
b.+ leri 039b/15, 065a/19
b.+ lerüñ 070a/3
b.+ üñ 011a/20
b. olan 039b/21
b. olursa 039b/23

begen -: beğenmek
b.- memek 059b/7
b.- meye 065a/13
b.- sünler 076b/23

beglik: bey olma durumu
b. 009b/4

bekle -: beklemek
b.- r 049b/1
b.- rlerdi 013b/8
b.- ye 015b/6, 037a/22, 047b/15
b.- yeceklerdür 006a/19
b.- yiceḳ 015b/23

bel: insan vücudunun orta kısmında göğüsle karın arasında daralmış bölüm
b.+ in 023b/23
b.+ inden 055a/10
b.+ ine 055a/9, 055a/12, 055b/6

belā: (Ar.) dert, gam, keder
b. 072a/2, 072a/17
b. ve zaḥmet itse 072a/3
b.+ da 072a/7
b.+ dan 072a/4
b.+ lardan 075b/6
b.+ larına 071b/25

b.+ sı 069a/8
b.+ ya 071b/4, 071b/7, 072a/1, 072a/8
b.+ yı 011a/16

belki: (Far.) olabilir, olabilir ki, muhtemelen
b. 022b/12, 025a/3, 025b/20, 026b/15, 028b/25, 030a/21, 031a/23, 032b/19, 057b/17, 058a/4

bellü: belli, açık olan, âşikâr
b. 028b/24, 029a/5, 037b/5, 037b/7, 038b/2, 043b/17, 050b/20, 051a/5, 052a/8, 052b/3, 058a/14, 068a/6, 073a/9, 079b/2
b.+ dür 072b/5
b.+ yse 021a/4
b. olmaġ 043a/1

bellüle -: bellülemek
b.- ye 058a/15

belür -: belürmek
b.- en 010a/16
b.- meden 008a/11, 008a/17
b.- mez 022b/20
b.- mezse 019b/6, 021b/21
b.- se 019b/21, 021b/21, 041b/9
b.- süzdür 009a/13

belürsüz: belirli olmayan, belirsiz krş.
b. 011a/8

belürt -: belürtmek
b.- mezler 024b/2
b.- se 024b/1

ben: ben(birinci tekil kişi zamiri)
b. 006a/23, 009a/24, 013a/1, 013b/12, 027a/6, 028b/20, 034b/15, 050a/4, 071b/4, 072a/7, 073a/9, 077b/15
b.+ de 073b/22
b.+ den 015a/22, 027a/3, 027a/4, 071b/4, 071b/6, 073b/9, 078b/6
b.+ em 071b/4
b.+ i 006a/22, 011a/2, 073a/13, 077b/15
b.+ im 012b/10, 012b/18, 013a/24, 025b/10, 039b/20, 044a/11, 050b/21, 055a/19, 055a/20, 057a/15, 057b/25, 071b/5, 073b/17, 075a/18, 075a/25, 077a/3, 080a/2

bencil: yalnız kendini düşünen
b. 059b/9

bend: (Far.) bağ, bağlama
b.+ in 055a/14
b.+ lerin 009b/9

beñdeş: eş, benzer
b.+ üñ 055a/25

benefşe: (Far.) menekşe
b. 051b/1

Benī: (Ar.) oğullar
B. 070b/12, 070b/15, 070b/20

beñlik: kişilik, insanın öz varlığı
b.+ ine 065a/20

beñze -: benzemek
b.- mez 002b/2, 005a/22, 009b/11, 009b/13
b.- miş 042b/20
b.- r olmaḳ 003b/21

b.- r 003b/20, 005a/4, 011b/22, 012a/20, 025a/19, 025b/4, 026a/1, 055a/23, 063b/11, 065a/19, 069b/19
b.- rsin 051a/2, 051a/3

beñzet -: benzetmek
b.- di 004a/3
b.- dig 051a/2

berāber: (Far.) birlikte, beraber
b. 022b/14, 028b/3, 029b/13, 029b/14, 047a/25, 048a/24, 059a/13, 074a/1
b.+ de 073b/6
b.+ dür 018a/8, 029b/16, 057b/5, 064a/24
b.+ inde 022a/12, 033b/20, 041a/22
b.+ inden 022b/1
b.+ ine 024b/8, 024b/9, 033b/3, 033b/6, 057a/17
b.+ se 034b/10, 035a/18
b.+ seler 034b/11
b. ola 033b/17
b. olsa 034b/9, 034b/13

berāt: (Ar.) Şaban ayının on beşinci günü
b. 034b/2

berekāt: (Ar.) bereketler
b.+ ında 009a/15

berf: (Far.) kar
b. 019a/11

beriki: beride olan
b. 076a/4

berikü: beriki, beride olan
b. 062a/11, 065a/12, 065a/20, 069b/14, 076b/24
b.+ ye 062a/11, 073a/16, 075b/22
b.+ yi 066a/6
b.+ yle 079b/25

berisüki: beriki, önceki
b. 022b/17

berkiş -: berkişmek
b.- ir 061b/21

berkişdür -: berkişdirmek
b.- mişdür 062b/1

berkit -: berkitmek
b.- mek 013b/21
b.- memek 025b/14

berü: beri, bu yana, buraya
b. 005a/7

bes: (Far.) yeter, kâfi
b. 003b/6

besle -: beslemek
b.- megi 063a/23
b.- mez 078b/19
b.- r 078b/22
b.- yen 062a/22

besleyici: beslemeye yarayan
b. 025b/8

besmele: (Ar.) "Bismillâhirrahmânirrahîm" cümlesinin adı
b. 019b/7

beşāret: (Ar.) müjde
b.+ i 067a/8

b. iderler 006a/2

beşere: (Ar.) derinin dış tabakası, cilt
b.+ lerine 017a/6

beyān: (Ar.) açıklama, söyleme
b. 010a/13
b.+ ında 003b/15
b. idelüm 004b/16, 004b/17, 004b/23
b. ider 004b/14, 044b/11
b. iderken 011b/1
b. iderlerdi 002b/15
b. idevüz 004b/15
b. itdi 003b/12, 003b/13
b. itdiler 002b/22, 003a/2
b. itdügimiz 010a/11, 011b/18
b. itdügümüz 002a/10
b. itdügümüzleyin 051b/12
b. itmedi 003b/1
b. itmege 003a/5
b. itmekde 015a/8
b. itmeye 010b/8
b. itmişdür 004b/16
b. itmişdürler 009a/3
b. olına 004b/14
b. olındı 011b/19

beyin: kafatasının içinde yer alan, üç tabakadan meydana gelen kalın zarla örtülü organ
b.+ inden 011a/4
b.+ isi 011a/6
b.+ isin 011a/6

beyt: (Ar.) ev, mesken
ehl-i b.+ i 074a/12
b.+ ü'l māl 048b/12, 049b/3
b.+ ü'l māluñ 044b/13

beze -: bezemek
b.- di 063b/12

bezek: süs, ziynet
b.+ lerdür 063b/7
b.+ leri 063b/11, 063b/15, 063b/24
b.+ lerin 060a/19
b.+ lerinden 061a/11
b.+ lerine 060b/24
b.+ lerle 063b/7

bezen -: bezenmek
b.- esin 063a/17
b.- meyince 080a/20
b.- ür 001b/14, 058b/18

bezet -: bezetmek
b.- mişdürler 058b/25

bezzāzlıḳ: (Ar+T.) manifaturacılık
b. ider 078b/1

bıçaḳ: bıçak
b. 021b/16, 045a/16, 078a/3, 078a/6
b.+ ı 021b/16
b.+ la 078a/7

bıçḳın: kabadayı
b. 019b/24

bıraḳ -: bırakmak
b. 068b/15, 072a/17, 074b/19, 074b/20
b.- a 004b/1, 062b/11, 064b/22, 065b/18, 065b/20, 065b/21, 065b/22, 065b/24, 065b/25, 066a/4, 066a/16, 066a/17, 066a/19, 066b/18, 067a/10, 068a/19, 071a/20, 072a/2,074a/22, 079a/15
b.- alar 068a/20
b.- asın 066b/16

b.- dı 063a/4
b.- duġından 064b/21
b.- ıcaḳ 062b/12
b.- ınca 065b/2
b.- ır 072a/4
b.- ma 007a/8
b.- madı 064b/7
b.- maḳ 025b/13, 051a/16, 059a/20, 064b/19, 075b/23, 079a/4
b.- maḳdur 068b/3
b.- mamaḳ 004a/22, 080b/17, 080b/18
b.- masun 080b/11
b.- maya 025b/5, 025b/7
b.- maz 069a/7, 072a/25
b.- sa 066a/21, 072a/8
od b.- salar 041a/3
b.- sın 067b/5
b.- up 060b/21, 066a/23, 070a/24, 074b/5, 075a/19
b.- ur 011a/18, 064a/24, 064a/25, 064b/1, 064b/2
b.- urlar 061a/15, 065b/3, 077b/7

bıyıḳ: üst dudakla burun arasında çıkan kıllar
b.+ ın 055a/7, 055b/4
b.+ uñuz 068a/15

bī: (Far.) Farsça ve Arapça kelimelerin başına gelen "-siz –mez" anlamını taşıyan ön ek
b. 010b/7

biç -: biçmek
b.- megi 080b/19

biçil -: biçilmek
b.- dükden 048a/7
b.- meden 048a/6

bidʿat: (Ar.) sonradan türeyen şey
b. 065a/13
b.+ dan 008a/12
b.+ dur 008a/12
b.+ dür 029a/2, 033a/19
b.+ ı 049b/25
b. işleyenüñ 034b/12

bī-ġāyet: (Far.+Ar.) nihayetsiz, sonsuz
b. 062a/3

bī-ḥaḳīḳat: (Far.+Ar.) hakikatsiz
b.+ ü'l ḥāl 012b/19

bil -: bilmek
b. 004b/2, 007a/7, 007b/1, 011a/21, 011b/1, 011b/4, 013a/1, 013a/13, 013b/17, 013b/18, 013b/19, 014a/5, 014a/15, 015b/21, 016b/9, 021a/7, 021a/23, 023a/3, 023b/11, 024b/2, 027a/3, 033b/17, 033b/21, 039a/2, 041b/15, 058a/16, 060b/17, 060b/23, 062a/8, 062a/9, 062a/22, 062b/2, 062b/14, 063b/19, 064b/20, 066a/2, 066a/25, 066b/21, 067b/15, 068a/8, 068a/9, 068a/11, 068b/24, 069a/19, 069b/18, 070a/2, 070a/13, 070b/3, 072a/3, 072a/25, 072b/23, 073b/24, 075a/4, 075a/6, 076b/17, 077b/23, 078a/2, 078a/18, 078b/3, 078b/17
b.- dügi 007a/6
b.- dügümüz 038a/21
b.- dügüñ 027a/7
b.- dügüñden 016a/18
b.- dükden 023b/19, 043a/3, 056a/19, 065a/14, 080a/21

b.- düñ 013b/16, 014b/5, 014b/12, 022b/2, 024a/9, 026a/13, 033a/15, 033a/16, 034a/6, 053b/11, 058a/1, 061b/3, 069b/1, 081a/9
b.- düñse 067a/16
b.- e 027b/20, 029a/5, 032b/15, 033b/19, 057b/23, 065b/22, 070a/19, 073a/12, 075b/10, 076a/5, 076a/6, 076a/7, 077a/17, 077a/18, 077b/8, 077b/9, 079a/20, 079b/17
b.- ecek 004a/21
b.- eler 004b/19, 053b/13, 072b/25, 076a/1, 079a/12
b.- en 025b/23, 025b/24, 063a/19, 066a/3, 076a/22
b.- esin 069a/14
b.- esiz 019a/18
b.- evüz 076b/20
b.- eyim 010b/10, 010b/12
b.- eyin 010b/11, 060a/15, 071b/13, 071b/14, 081a/10
b.- gil 001b/1, 001b/12, 001b/15, 002a/7, 002a/11, 002a/23, 002a/25, 002b/6, 003b/15, 003b/17, 003b/23, 003b/24, 004a/5, 004a/22, 004b/14, 004b/17, 005a/3, 005b/4, 005b/7, 005b/12, 006a/25, 007a/3, 007a/9, 007a/18, 007b/18, 008b/21, 009a/3, 009a/16, 009a/25, 009b/7, 010b/4, 011a/25, 011b/21, 012a/17, 012a/25, 012b/4, 012b/19, 012b/23, 013b/11, 013b/22, 014a/21, 014a/23, 014b/25, 015a/1, 015a/9, 015b/4, 015b/11, 015b/15, 015b/17, 015b/24, 016a/16, 016a/23, 016b/14, 016b/22, 017a/1, 017a/10, 017b/10, 017b/22, 018a/12, 018a/17, 019a/1, 019b/21, 019b/24, 020a/3, 020a/5, 020a/16, 021a/4, 021a/11, 021a/12, 021a/15, 021a/22, 022a/1, 022a/4, 022a/8, 022a/15, 022a/22, 022b/2, 022b/15, 022b/18, 023a/2, 023a/10, 023a/14, 023a/22, 023a/23, 023b/4, 023b/6, 023b/20, 024a/1, 024a/9, 024a/25, 024b/7, 025a/16, 025a/17, 025a/24, 025b/2, 026a/3, 027a/13, 027a/22, 027b/16, 027b/23, 028a/18, 028b/10, 028b/14, 028b/20, 029a/16, 029b/9, 029b/13, 029b/16, 030a/7, 030a/12, 031a/7, 031a/11, 031b/7, 031b/10, 031b/15, 032a/1, 032b/25, 033a/2, 033a/16, 033a/22, 033b/13, 033b/25, 034a/16, 034a/22, 035a/16, 035a/22, 036a/7, 036b/4, 036b/6, 037a/1, 037a/18, 038a/16, 038b/22, 038b/25, 039a/7, 039a/19, 039b/10, 040a/22, 040b/14, 040b/16, 040b/24, 041a/12, 041b/9, 042a/20, 042b/4, 042b/22, 043a/9, 044a/2, 044a/12, 044b/11, 044b/14, 044b/16, 044b/17, 045a/8, 045a/14, 045b/10, 045b/14, 046a/6, 046a/7, 046a/8, 046a/13, 046b/7, 046b/8, 046b/14, 046b/21, 047b/9, 047b/13, 047b/19, 048a/14, 048a/20, 048b/5, 048b/14, 049a/14, 050a/8, 050a/16, 050b/12, 050b/19, 051a/7, 051a/10, 051a/14, 051a/23, 051b/3,

051b/14, 051b/16, 051b/20, 051b/21, 052a/4, 052a/13, 052b/16, 052b/22, 053a/7, 053b/6, 053b/12, 053b/18, 054a/10, 054b/12, 054b/15, 055a/1, 055a/7, 055a/14, 055b/3, 055b/7, 056a/19, 056b/3, 057a/25, 057b/20, 057b/22, 057b/24, 058a/12, 058a/23, 058a/24, 058b/7, 058b/10, 058b/17, 058b/23, 059a/3, 059a/12, 059b/3, 059b/4, 059b/6, 059b/14, 059b/16, 059b/19, 060a/16, 061a/2, 061a/8, 061a/9, 061b/8, 061b/9, 061b/12, 062a/3, 062a/6, 062a/9, 062a/16, 062a/23, 062b/6, 062b/20, 062b/23, 063a/7, 063a/8, 063a/11, 063a/12, 063a/13, 063a/20, 063a/22, 063b/3, 063b/23, 064a/11, 064a/15, 064b/15, 065a/8, 065a/10, 065a/14, 065b/9, 065b/12, 066a/6, 066a/16, 066a/24, 066b/2, 066b/22, 067a/3, 067a/8, 067a/15, 067a/17, 067a/21, 067a/25, 067b/3, 067b/11, 067b/24, 068b/2, 068b/15, 068b/21, 069a/2, 069a/8, 069a/20, 069b/24, 070a/7, 070a/11, 070a/13, 070a/18, 070b/3, 070b/7, 070b/9, 070b/19, 070b/23, 071a/13, 071a/17, 071a/21, 071b/6, 071b/20, 071b/21, 072a/1, 072a/17, 072a/19, 072b/4, 072b/6, 072b/11, 072b/21, 073a/20, 073a/22, 073b/23, 074a/1, 074a/10, 074a/16, 074a/20, 074a/25, 074b/3, 074b/6, 074b/10, 074b/21, 074b/23, 075a/8,075a/11, 075a/15, 075b/1, 075b/3, 075b/18, 075b/19, 076a/20, 076b/14, 076b/20, 077a/16, 077a/17, 077a/24, 077a/25, 077b/10, 078b/4, 078b/23, 079a/1, 079a/5, 079a/10, 079b/2, 079b/4, 079b/24, 080a/5, 080a/13, 080b/1, 080b/8, 081a/4

b.- icek 059a/24

b.- icekdür 005a/23

b.- iñüz 002b/16

b.- kim 002a/9

b.- meden 031b/4

b.- medi 049a/8, 064b/11

b.- medim 034b/16

b.- medügi 008b/25, 037b/7, 078b/15

b.- medügiñ 010b/9

b.- medüklerin 067b/20

b.- medüñ 081a/9

b.- mege 003a/19, 003a/20, 031a/13, 081a/8, 081a/9

b.- megi 011b/19, 081a/8, 081a/10

b.- mek 001b/2, 001b/13, 002a/16, 002b/7, 002b/8, 003a/21, 003b/23, 004a/1, 004a/7, 004a/18, 004b/23, 005b/3, 005b/5, 006b/16, 009a/20, 014a/5, 014a/12, 015a/6, 022a/9, 022a/11, 022b/8, 022b/20, 027b/21, 029a/15, 031a/13, 034b/7, 038a/13, 046a/11, 051b/23, 052a/4, 057a/2, 061b/4, 062a/23, 065a/22, 071b/10, 075b/21, 075b/22, 075b/25, 076a/2, 077a/20, 079b/16, 080a/5, 081a/8

b.- mekden 004a/1, 010a/16, 011a/10, 061a/6
b.- mekdür 001b/14, 001b/15, 002a/1, 002a/3, 002a/4, 002a/5, 002a/13, 002a/16, 033a/17, 058a/2, 070b/7
b.- mekle 070b/6
b.- memek 031a/24, 065a/25, 072b/22
b.- memekde 031b/7
b.- memiş 006b/15
b.- mese 012b/10, 013b/23, 013b/24, 013b/25, 014a/6, 014a/9, 022b/25, 023a/19, 027b/22, 029b/4, 029b/17, 031b/6, 035a/8, 035a/11, 035a/12, 035a/14, 035a/15, 035b/25, 037b/5, 037b/6, 037b/8, 037b/9, 037b/10, 037b/12, 037b/15, 037b/18, 037b/21, 037b/24, 045a/6, 045a/7, 052a/11, 052a/12
b.- meye 006b/15, 009a/2, 077a/18
b.- meyecek 015a/17, 045a/8
b.- meyeler 002b/17, 013b/10, 068a/10, 076a/1
b.- meyen 014a/13, 061a/6
b.- meyicek 014a/2
b.- meyince 002a/9, 009a/3, 052b/3
b.- meyüp 009a/1, 009a/5, 032b/13
b.- mez 004b/3, 005a/23, 009a/14, 010a/11, 014b/3, 023a/18, 034b/17, 037b/7, 038a/20, 054a/21, 061a/4, 061a/5, 061a/6, 062b/4, 068b/18, 071a/16, 071a/17, 071b/13, 078b/14, 079b/3, 079b/18, 080b/12
b.- mezin 072a/8
b.- mezler 005a/16
b.- mezse 031a/14, 041a/13, 043a/18, 044a/1, 044a/15, 052b/2, 052b/10
b.- mezseñ 025b/16
b.- mezsin 010b/9, 079b/2, 079b/21
b.- mezsiz 065b/14
b.- mezüz 038b/2, 072a/7, 072a/14
b.- miş 014a/11, 073b/14
b.- mişdür 071b/12
b.- se 004a/2, 011a/8, 015a/18, 015b/1, 022a/19, 023a/3, 023a/4, 023b/4, 035a/6, 035b/17, 037a/16, 045a/1, 049a/7, 051a/12, 051a/16, 052a/1, 052a/8, 060a/15, 070b/1
b.- seler 042a/8
b.- señ 002a/7, 002a/23, 013b/13, 022a/4, 025a/24, 026a/12, 027a/12, 028b/10, 050b/18, 059a/22, 062a/23, 062b/5, 064b/14, 065a/21, 065b/12, 066a/16, 068b/21, 070b/23, 071b/15, 071b/20, 072a/17, 072a/19, 072b/4, 074b/6, 075b/1, 077a/25
b.- sen 010a/9
b.- sin 069a/14
b.- sün 061a/20, 065a/10, 071a/18, 071b/10
b.- sünler 004a/17, 070b/24
b.- üp 002a/18, 002a/19, 003a/22, 003b/14, 032b/12, 049b/19, 060a/22, 060b/10, 065b/4, 073a/20, 074a/23
b.- ür 004a/14, 005a/7, 005a/8, 007b/2, 007b/3, 009b/17, 010a/15, 013b/2, 031a/13, 031a/14, 031a/18, 038a/20,

049a/17, 059a/18, 059a/21, 067b/22, 068b/16, 072b/6, 076a/20, 077a/7, 077a/19, 079b/13
b.- ürler 002b/6, 005b/3, 006a/2, 006a/5, 006b/8, 010b/13, 072a/3
b.- ürlerdi 002b/15, 065b/23
b.- ürlerse 003b/4
b.- ürse 001b/5, 004b/3, 004b/4, 007b/14, 019b/9, 029b/18, 034a/19, 048b/19, 058a/11, 073b/9, 077a/18
b.- ürseñ 025b/15
b.- ürsin 014b/7
b.- ürüm 014a/2
b.- ürüz 072b/5

bil: bel
b. 066b/5
b.+ ine 009a/8, 055a/9

bildür -: bildirmek
b.- di 002a/8, 003b/1, 004a/9, 004a/17, 004a/18, 004a/19, 004a/20, 004a/22, 004b/8, 004b/9, 004b/10, 004b/21, 006b/24, 014b/22, 070b/11, 070b/14
b.- diler 002b/12
b.- dügi 009b/17
b.- dügimizden 011b/2, 023b/5
b.- dügümüzden 070a/6
b.- dük 005b/6, 009a/4, 015a/2, 015a/3, 015a/4, 015a/5, 015a/7, 058b/18, 063a/20
b.- dükden 016b/22, 018a/12, 024b/7, 046a/12, 050b/11, 059b/14, 063b/9
b.- dükdi 006b/22
b.- dükleri 003a/4
b.- e 004b/19, 040a/21, 071b/17
b.- eler 070a/4
b.- elüm 003a/24, 004a/4, 016a/19, 018a/16, 018b/10, 019a/1, 020a/15, 021a/14, 021a/15, 022a/1, 023b/6, 023b/20, 024a/9, 025a/10, 027a/12, 027b/23, 029a/14, 029a/16, 030a/7, 031b/7, 033a/16, 034b/3, 037a/18, 037b/4, 038b/22, 039a/19, 040a/22, 041b/9, 043a/3, 046a/6, 046a/13, 046b/7, 046b/14, 046b/20, 048a/14, 048a/20, 048b/4, 048b/14, 050b/12, 050b/19, 051a/7, 051a/15, 051b/21, 052b/16, 053a/7, 053b/12, 055a/1, 056a/19, 057b/24, 059a/12, 059a/23, 059b/1, 059b/2, 062a/3, 063a/16, 063a/21, 063a/22, 065a/8, 065a/10, 065b/9, 066a/24, 066b/22, 067a/15, 067b/11, 070a/6, 070a/18, 074a/1, 074b/21, 075b/19, 076b/14
b.- evüz 002a/6, 008b/7, 015a/9, 019b/4, 023b/10, 034a/12, 040a/21, 041b/7, 044b/12, 044b/14, 047b/13, 050a/7
b.- medi 081a/9
b.- mek 002b/14, 004a/5, 004a/6, 005a/2, 006b/2, 015a/8, 015a/9, 060a/12, 065b/15, 068a/11, 076a/16, 077b/4
b.- mekde 003b/15, 004a/17, 005b/6, 059a/25, 064b/19, 069b/12
b.- mekdi 067b/17

b.- mekdür 002b/11, 002b/21, 002b/22, 067b/12
b.- mekle 067b/12
b.- mez 065b/14
b.- mişdür 006b/9, 049b/12
b.- se 067b/20
b.- sün 071b/14
b.- ür 015a/1, 054a/10, 070a/6

bile: birlikte; dahi, de
b. 004a/9, 005b/5, 005b/6, 005b/8, 013a/16, 014a/24, 015a/14, 016b/24, 017a/1, 018a/23, 018b/3, 019a/22, 019b/1, 020a/22, 023a/3, 023a/17, 027a/3, 027a/25, 028a/1, 028a/8, 029b/7, 032b/17, 034a/10, 035a/21, 035b/6, 037a/16, 038a/7, 038a/8, 039a/1, 040b/15, 042b/20, 046a/11, 048b/22, 051a/6, 053a/19, 053a/20, 054b/8, 054b/11, 055a/20, 055a/25, 056b/3, 056b/6, 056b/8, 056b/10, 057b/24, 058a/1, 058a/13, 058a/14, 062a/3, 062a/22, 062b/7, 063a/7, 070b/1, 075a/22, 078b/16
b.+ dür 049a/24

bilek: bilek
b.+ i 033b/5

bilezük: bilezik
b.+ i 018b/6

bilin -: bilinmek
b.- di 005a/2
b.- e 010a/6
b.- en 060a/4
b.- mek 005a/25
b.- mese 022a/18
b.- meyicek 068a/11
b.- mez 049a/17
b.- mezse 050a/13
b.- ürse 021a/8

biliş -: bilişmek, tanışmak
b. 061a/17

bilmeklik: bilmek durumu
b. 076b/11

bilmezlik: bilmez olma durumu
b.+ üñ 026b/17

bilün -: bilinmek
b.- ürse 021a/7

bilüsizlük: bilgisizlik
b. 073a/6

biñ: bin sayısı
b. 005b/18, 009b/17, 010b/8, 012a/19, 027a/7, 045b/9, 047a/5, 047a/7, 047a/12, 047a/13, 047a/21, 053a/24, 058b/25, 059a/2, 059a/3, 059a/8, 059a/9, 059a/16, 062b/9
b.+ de 012a/22

bin -: binmek
b.- er 010b/19, 055b/8
b.- erlerdi 010b/19
b.- mek 044b/15, 046b/21, 061a/23
b.- mişken 057b/4

binā: (Ar.) bir şey üzerine dayandırılmak
b. olmışdur 007a/12

bī-namāz: (Far.) namazsız
b.+ a 067b/2

binecek: binecek şey
b.+ e 064b/17

binek: binmeye mahsus hayvan veya taşıt
b. 056b/4

bī-nihāyet: (Far.+Ar.) sonsuz
b. olan 026a/11

biñḳırḳ: bin kırk sayısı
b. 048a/18, 051b/9, 068b/25

bir: bir sayısı; herhangi bir; beraber; aynı
b. 001b/4, 001b/5, 001b/9, 002b/3, 002b/5, 003a/13, 003b/5, 003b/16, 004a/3, 004a/4, 004a/17, 004a/23, 004a/24, 004a/25, 004b/6, 004b/8, 005a/10, 005a/12, 005a/13, 005a/14, 005a/15, 005a/16, 005b/4, 005b/12, 006a/3, 006a/8, 006a/19, 006b/11, 006b/12, 006b/13, 006b/20, 007a/21, 007b/1, 007b/4, 007b/5, 007b/8, 007b/11, 007b/17, 008a/7, 008a/8, 008a/10, 008b/18, 008b/22, 009a/3, 009a/7, 009a/11, 009a/12, 009a/14, 009a/18, 009b/1, 009b/2, 009b/5, 009b/12, 009b/17, 009b/19, 009b/23, 009b/24, 009b/25, 010a/3, 010a/5, 010a/6, 010a/11, 010a/20, 010b/8, 010b/14, 010b/20, 010b/23, 011a/1, 011a/2, 011a/8, 011a/14, 011a/17, 011a/19, 011a/22, 011a/24, 011b/1, 011b/6, 011b/23, 012a/15, 012a/19, 012b/17, 012b/19, 012b/25, 013a/8, 013a/11, 013b/11, 013b/15, 013b/24, 013b/25, 014b/8, 014b/23, 015a/10, 015a/11, 015a/12, 015a/15, 015a/16, 015a/21, 015a/24, 015b/13, 015b/14, 016a/2, 016a/18, 016a/25, 016b/12, 016b/17, 016b/24, 016b/25, 017a/3, 017a/4, 017a/7, 017a/10, 017b/2, 017b/4, 017b/5, 017b/10, 017b/15, 017b/19, 017b/22, 017b/24, 018a/2, 018a/4, 018a/19, 018b/8, 018b/10, 018b/13, 018b/23, 019a/19, 019b/6, 019b/11, 019b/13, 019b/14, 019b/15, 019b/25, 020a/1, 020a/2, 020a/13, 020a/18, 020a/24, 020a/25, 020b/2, 020b/3, 020b/5, 020b/12, 020b/14, 020b/21, 020b/24, 021a/2, 021a/4, 021a/8, 021a/24, 021b/3, 021b/7, 021b/8, 021b/9, 021b/14, 021b/18, 021b/19, 021b/22, 022a/2, 022a/5, 022a/7, 022a/8, 022a/15, 022a/17, 022a/18, 022a/21, 022b/1, 022b/3, 022b/6, 022b/12, 022b/15, 022b/17, 022b/22, 022b/25, 023a/2, 023a/4, 023b/14, 023b/15, 023b/17, 023b/24, 024a/2, 024a/3, 024a/5, 024a/10, 024a/16, 024b/3, 024b/5, 024b/25, 025a/4, 025a/19, 025a/24, 025b/6, 025b/12, 025b/17, 025b/21, 026a/4, 026a/10, 026a/23,

026b/5, 026b/24, 027a/8,
027a/15, 027b/4, 027b/8,
027b/10, 027b/11, 027b/12,
027b/13, 027b/17, 027b/24,
028a/2, 028a/4, 028a/8, 028a/9,
028a/11, 028a/12, 028a/22,
028b/5, 028b/6, 028b/7,
028b/12, 028b/14, 028b/15,
028b/18, 028b/19, 028b/20,
028b/24, 029a/7, 029a/12,
029a/13, 029a/17, 029a/19,
029a/21, 029a/23, 029a/25,
029b/7, 029b/17, 029b/19,
029b/21, 029b/25, 030a/1,
030a/2, 030a/3, 030a/4, 030a/8,
030a/24, 030b/4, 030b/5,
030b/6, 030b/8, 030b/14,
030b/22, 031a/6, 031a/18,
031a/19, 031b/12, 031b/13,
031b/15, 031b/17, 031b/18,
031b/20, 032a/3, 032a/4,
032a/12, 032a/13, 032a/16,
032a/20, 032b/4, 032b/7,
032b/10, 032b/11, 033a/5,
033a/6, 033a/23, 033a/25,
033b/1, 033b/2, 033b/7,
033b/8, 033b/9, 033b/21,
034b/14, 034b/15, 034b/22,
034b/23, 035a/2, 035a/5,
035a/6, 035a/8, 035a/9,
035a/10, 035a/15, 035b/3,
035b/4, 035b/8, 035b/9,
035b/12, 035b/13, 035b/18,
035b/19, 035b/20, 035b/24,
036a/1, 036a/2, 036a/7,
036a/17, 036a/18, 036a/19,
036a/24, 036b/1, 036b/2,
036b/4, 036b/6, 036b/10,
036b/15, 036b/23, 037a/6,
037a/7, 037a/23, 037a/25,
037b/4, 037b/7, 037b/12,
037b/14, 037b/15, 037b/16,
037b/17, 037b/18, 037b/19,
037b/25, 038a/1, 038a/14,
038a/18, 038a/19, 038a/23,
038a/25, 038b/4, 038b/5,
038b/12, 038b/14, 038b/15,
038b/17, 038b/18, 038b/19,
038b/24, 039a/5, 039a/9,
039a/11, 039a/13, 039a/15,
039a/16, 039a/22, 039b/5,
039b/7, 039b/8, 039b/17,
039b/21, 039b/23, 039b/24,
039b/25, 040a/1, 040a/2,
040a/24, 040b/8, 040b/9,
040b/17, 040b/18, 040b/21,
041a/6, 041a/23, 041b/1,
041b/2, 041b/5, 041b/12,
041b/20, 041b/24, 042a/5,
042a/6, 042a/8, 042a/9,
042a/10, 042a/14, 042a/15,
042a/17, 042a/18, 042a/20,
042a/25, 042b/21, 042b/22,
043a/1, 044b/12, 044b/15,
045a/4, 045a/10, 045a/12,
045a/13, 045b/4, 045b/6,
045b/7, 045b/8, 045b/9,
045b/11, 045b/20, 045b/22,
045b/23, 046a/2, 046a/6,
046a/13, 046a/14, 046a/15,
046a/16, 046a/17, 046a/20,
046a/22, 046a/23, 046a/24,
046a/25, 046b/2, 046b/3,
046b/4, 046b/5, 046b/8,
046b/9, 046b/10, 046b/12,
046b/13, 046b/14, 046b/15,
046b/16, 046b/17, 046b/19,
046b/20, 046b/23, 046b/25,
047a/1, 047a/4, 047a/5, 047a/6,
047a/7, 047a/9, 047a/13,
047a/14, 047a/16, 047a/18,
047a/19, 047a/21, 047a/23,
047b/1, 047b/6, 047b/8,
047b/15, 047b/19, 047b/23,

047b/25, 048a/23, 048a/24, 048b/3, 048b/4, 048b/5, 048b/8, 048b/11, 048b/24, 049a/2, 049a/7, 049a/22, 049a/23, 049a/25, 049b/3, 049b/19, 049b/20, 050a/1, 050a/6, 050a/8, 050a/13, 050a/16, 050a/18, 050a/20, 050a/22, 050b/1, 050b/2, 050b/3, 050b/7, 050b/20, 051a/4, 051a/11, 051a/12, 051a/15, 051a/24, 051a/25, 051b/3, 051b/6, 051b/8, 051b/10, 051b/21, 051b/22, 051b/23, 051b/25, 052a/1, 052a/2, 052a/3, 052a/5, 052a/7, 052a/8, 052a/12, 052a/14, 052a/16, 052a/20, 052a/22, 052a/24, 052a/25, 052b/4, 052b/5, 052b/6, 052b/8, 052b/9, 052b/10, 052b/17, 052b/25, 053a/2, 053a/3, 053a/7, 053a/9, 053a/19, 053a/23, 053b/5, 053b/15, 053b/17, 053b/18, 053b/20, 053b/23, 053b/24, 053b/25, 054a/3, 054a/5, 054a/6, 054a/7, 054a/11, 054a/15, 054a/21, 054b/1, 054b/8, 054b/14, 055a/8, 055a/9, 055a/14, 055a/16, 055a/17, 055a/23, 055b/16, 055b/21, 056a/15, 056a/17, 056a/23, 056b/1, 056b/2, 056b/7, 056b/9, 056b/15, 056b/17, 056b/19, 056b/25, 057a/2, 057a/10, 057a/13, 057b/9, 057b/12, 057b/13, 058a/5, 058a/10, 058a/21, 058a/24, 058b/5, 058b/9, 058b/11, 058b/12, 059a/11, 059a/25, 059b/5, 059b/11, 059b/13, 059b/16, 059b/17, 059b/20, 059b/22, 059b/23, 059b/25, 060a/2, 060a/3, 060a/4, 060a/5, 060a/8, 060a/9, 060a/10, 060a/12, 060a/16, 060b/6, 060b/7, 060b/8, 060b/12, 061a/8, 061a/10, 061a/11, 061b/1, 061b/5, 061b/6, 061b/22, 061b/23, 061b/25, 062a/5, 062a/6, 062a/10, 062a/11, 062a/14, 062a/15, 062b/6, 062b/8, 062b/9, 062b/10, 062b/21, 063a/6, 063a/8, 063a/16, 063b/7, 063b/11, 063b/14, 063b/16, 063b/20, 064a/6, 064a/10, 064a/14, 064b/8, 064b/16, 064b/24, 065a/2, 065a/11, 065a/12, 065a/18, 065a/19, 065a/22, 065b/1, 065b/5, 065b/10, 065b/21, 065b/24, 066a/1, 066a/7, 066a/9, 066a/16, 066a/24, 066a/25, 066b/9, 067a/11, 067a/12, 067a/25, 067b/1, 067b/2, 067b/21, 068a/8, 068a/9, 068b/1, 068b/23, 068b/24, 068b/25, 069a/2, 069a/17, 069a/18, 069a/19, 069a/23, 069a/24, 069a/25, 069b/2, 069b/14, 069b/17, 069b/20, 070a/1, 070a/21, 070a/23, 070a/24, 070b/1, 070b/7, 070b/11, 070b/12, 070b/14, 070b/19, 070b/22, 070b/25, 071a/7, 071a/8, 071a/9, 071a/16, 071b/6, 071b/10, 071b/16, 072a/3, 072a/5, 072a/7, 072a/9, 072a/10, 072a/11, 072a/12, 072a/14, 072a/15, 072a/17, 072a/21, 073a/1, 073a/2, 073a/11, 073a/19, 073b/12,

073b/13, 073b/21, 074a/6, 074a/7, 074a/9, 074a/11, 074a/13, 074a/14, 074a/15, 074a/16, 074a/19, 074b/10, 074b/16, 075a/2, 075a/3, 075a/16, 075b/4, 075b/5, 075b/7, 075b/13, 075b/15, 075b/16, 075b/17, 075b/22, 076a/2, 076a/3, 076a/9, 076a/18, 076a/21, 076b/4, 076b/6, 076b/8, 076b/9, 076b/10, 076b/22, 076b/25, 077a/5, 077a/21, 077b/1, 077b/6, 077b/8, 077b/9, 077b/10, 077b/20, 078a/9, 078a/10, 078a/11, 078a/15, 078a/25, 078b/2, 078b/3, 078b/20, 078b/22, 079a/1, 079a/19, 079b/24, 080a/5, 080a/12, 080b/4, 080b/24, 080b/25

b.+ birine 018a/21

b.+ de 065b/13

b.+ dür 003b/20, 004b/24, 005a/4, 005a/19, 011b/22, 013a/15, 014a/5, 041b/16, 046b/8, 060b/11, 077a/25

b.+ i 019a/23, 046a/17, 059b/19, 069a/9, 069a/10, 069a/11, 071b/15, 071b/19, 074b/22, 075a/12, 075a/13, 075a/14, 077a/17, 077b/19, 077b/25

b.+ in 005a/14, 023a/6, 044b/13, 045b/2, 047b/14, 047b/17, 047b/18, 047b/21, 048b/8, 048b/12, 049a/21, 051b/13, 057a/10

b.+ inde 003b/1, 013a/16, 017b/20, 040a/13, 040a/15, 060a/9

b.+ inden 004a/14

b.+ ine 005a/15, 010a/5, 049a/2, 049a/16, 051b/8, 059b/3, 059b/4, 060a/13

b.+ inüñ 001b/15, 003a/2, 005a/15, 006b/2, 008b/20, 048a/24, 048a/25, 049a/25, 060b/12, 066a/22, 069a/13, 076a/3

b.+ isi 002a/1, 002a/3, 002a/25, 003b/19, 003b/22, 004a/3, 004a/20, 005a/13, 005a/23, 006a/14, 007a/19, 007a/20, 009b/18, 009b/20, 010a/24, 010a/25, 010b/20, 016b/23, 016b/24, 016b/25, 017a/11, 017a/13, 017a/14, 017a/15, 017a/19, 017a/20, 018a/8, 019a/4, 021a/16, 021a/17, 021b/24, 023b/7, 024a/10, 024a/11, 024a/16, 024a/18, 024a/19, 024a/20, 024a/21, 024b/8, 024b/9, 024b/10, 024b/11, 024b/16, 024b/17, 024b/20, 024b/21, 024b/22, 024b/23, 024b/25, 025a/1, 025a/4, 025a/11, 025a/14, 025a/15, 025a/16, 027a/23, 027b/1, 030a/8, 030a/9, 030a/10, 030b/23, 034b/14, 034b/23, 034b/25, 035a/1, 035a/14, 035a/19, 036a/12, 036a/13, 037a/6, 037a/7, 037a/8, 037a/9, 037a/11, 037a/13, 037a/14, 039a/21, 040a/24, 041a/25, 045b/4, 045b/7, 045b/18, 048b/15, 050b/24, 050b/25, 051a/1, 051a/3, 051a/4, 051a/5, 051a/6, 054b/15, 054b/16, 054b/17, 054b/18, 054b/19, 054b/20, 054b/21, 054b/22, 057b/13, 057b/14, 057b/15, 057b/16,

058a/13, 060a/13, 061b/9, 061b/11, 064a/25, 066b/13, 066b/14, 068a/18, 069a/8, 072a/2, 072a/4, 074a/20, 074a/21, 074a/23, 074b/23, 076a/21, 078a/9, 079a/3, 080b/16
b.+ isin 010a/23, 030b/23, 031b/19, 032b/22, 033a/8, 036a/2, 041a/9, 057b/2, 058a/13, 065b/6, 076b/9
b.+ isinde 017a/7
b.+ isinden 065b/6
b.+ isine 005a/15, 008b/6, 009b/13, 021a/24, 034b/23, 034b/25, 035a/1, 057b/22, 080a/17
b.+ isinüñ 005a/14, 009b/10, 009b/11, 009b/12, 010b/23, 059b/1, 076a/21
b.+ üñ 012a/22, 070a/12
b.+ ün 034b/14
b.+ üñizüñ 071a/3
b. ola 036a/17
b. olanuñ 041b/2
b. olmaġ 077b/18

biraz: biraz, bir parça, azıcık
b. 005a/2, 006a/18, 011b/2, 012b/14, 017b/9, 017b/20, 019a/12, 022a/13, 022a/16, 022b/9, 024b/9, 034a/3, 038b/8, 038b/9, 038b/11, 042b/9, 042b/13, 045b/1, 045b/2, 049a/2, 057a/19, 057b/17, 059a/8, 063b/1, 064a/6, 065a/5, 065b/2, 074a/7, 078a/10
b.+ ı 045b/13
b.+ ın 012b/14, 017b/5, 028a/5, 051a/15

birazcık: az, pek az
b. 018a/14, 036b/23

birbiri: biri öteki, yekdiğer
b. 017a/17, 018b/6, 030b/25, 036a/8, 036a/10, 041a/23, 042a/15, 042b/7, 051b/13, 051b/16, 052b/11, 055a/12
b.+ n 012b/12, 042b/15
b.+ nden 060a/4
b.+ ne ḳatar 060a/6
b.+ ne ḳatup 060a/5
b.+ ne 002b/3, 004a/15, 009b/11, 017a/21, 029b/16, 030b/23, 030b/24, 031a/4, 045a/17, 045b/2, 046b/16, 053a/1, 055a/13, 060a/4

birden: bir anda, ansızın
b. 035a/19

birekü: bir kimse, başkası
b. 077a/19

birer: bir sayısının üleştirme sayı sıfatı
b. 037b/12

birik -: birikmek
b.- miş 059a/10
b.- mişdür 007b/12, 013a/13, 078a/15, 078b/24, 080b/20

birinci: bir sayısının sıra sıfatı
b.+ deyken 022a/9

birḳaç: çok olmayan, az sayıda
b. 004a/18, 011a/4, 011a/23, 015a/5, 016b/7, 016b/12, 016b/15, 016b/16, 017a/16, 024b/3, 024b/4, 025b/22, 028a/8, 028b/18, 029a/16, 029a/22, 030a/2, 031a/4,

033b/1, 037a/1, 037a/2, 037a/10, 037b/3, 037b/7, 037b/11, 040a/23, 042a/5, 042a/17, 045a/5, 045b/6, 045b/8, 047a/3, 048a/5, 049b/20, 057b/13, 061b/16, 069a/11, 071a/7

birle: ile
b. 001b/11, 001b/13, 002a/12, 002a/21, 002b/18, 002b/19, 003a/16, 003b/5, 003b/19, 004a/8, 004a/20, 004a/23, 004b/14, 004b/19, 004b/20, 004b/24, 005a/4, 005a/6, 005a/8, 005a/11, 005a/17, 005b/3, 005b/9, 005b/11, 005b/12, 005b/16, 005b/17, 005b/18, 005b/21, 006a/7, 006a/9, 006a/10, 006a/21, 006a/22, 006b/16, 006b/17, 006b/19, 006b/20, 006b/24, 007a/6, 007a/13, 007a/20, 007a/24, 008a/2, 008a/11, 008b/11, 008b/19, 008b/22, 008b/23, 009a/3, 009a/6, 009a/7, 009a/17, 009a/18, 009b/9, 009b/16, 009b/18, 009b/19, 010a/12, 010a/13, 010a/15, 010b/4, 010b/16, 010b/17, 011a/17, 011b/10, 011b/13, 011b/15, 012a/4, 012a/5, 012a/8, 012a/11, 012a/16, 013a/19, 013b/12, 014a/6, 014a/11, 014a/12, 014a/13, 014a/15, 015a/8, 015a/12, 015a/13, 015b/20, 016b/17, 016b/20, 017a/23, 018a/22, 018b/9, 018b/10, 018b/24, 018b/25, 019a/9, 019a/13, 019a/16, 019b/14, 020b/24, 021b/15, 021b/16, 022a/10, 023a/3, 023a/24, 024b/5, 025b/25, 026a/3, 026b/16, 026b/17, 026b/18, 026b/25, 027a/5, 027a/6, 027a/7, 027a/8, 027a/10, 028a/11, 029a/12, 029a/13, 030b/12, 031b/5, 033a/7, 037a/18, 038a/23, 038b/5, 039a/1, 040a/5, 040a/7, 040a/18, 042a/3, 042a/4, 042a/12, 042b/12, 049a/14, 049b/4, 049b/13, 050a/7, 050a/15, 052a/6, 052a/7, 053b/15, 055b/17, 056b/2, 056b/3, 058b/24, 059a/16, 059b/2, 060a/18, 061a/22, 061b/2, 061b/20, 063a/18, 064b/24, 065b/19, 067a/18, 072b/18, 077b/21, 079b/20, 079b/22, 080a/14, 080a/20
b.+ dür 003a/9, 009a/9, 012a/6

birle -: birlemek
b.- megi 005b/6
b.- mek 005a/3, 005b/7
b.- mekde 005b/5
b.- mekdür 002a/3, 005a/3
b.- rdi 069a/1
b.- rler 007b/23
b.- yeler 075b/25
b.- yeydi 060b/20

birlik: bir ve tek olma durumu
b.+ i 014a/18
b.+ in 005b/7, 014a/5, 014a/11, 014a/12, 014a/13
b.+ ine 002a/12, 002a/14, 006b/18, 038a/19, 038a/21, 038a/24, 041b/16, 076a/20
b.+ inüñ 014a/14

bisle -: beslemek

b.- meden 065a/24

bismil: temiz, pak
b. 010b/13

biş: beş sayısı krş. beş
b. 002a/3, 002a/6, 002a/10, 003a/25, 003b/19, 003b/21, 004a/1, 004a/2, 004a/3, 004a/4, 004a/10, 004a/11, 021a/2, 021a/7, 021a/22, 021b/24, 023b/5, 024b/24, 024b/25, 025b/10, 025b/11, 030a/8, 033b/17, 034a/2, 034a/19, 037a/8, 038a/4, 038a/6, 038a/9, 038a/11, 039a/10, 041a/22, 044a/13, 044b/9, 045a/8, 045b/22, 046a/7, 046a/13, 046a/14, 046a/17, 046a/20, 046a/22, 046b/2, 046b/24, 047a/4, 047a/7, 047a/9, 050b/23, 053b/14, 053b/16, 054b/23, 058b/17, 061a/15
b.+ de 048b/8, 049a/21
b.+ den 034a/18, 048b/12
b.+ dür 054b/17, 059b/19

bişinci: beş sayısının sıra sıfatı, krş. beşinci
b. 002a/5, 032a/10, 032a/11, 032a/12, 032a/15, 036a/24, 044b/11, 060a/2
b.+ si 005b/22, 021a/19, 023b/12, 030a/11, 048b/18, 066a/24, 074a/1
b.+ ye 032a/14

bişür -: pişirmek
b.- seler 020a/7

bişyüzyigirmi: beş yüz yirmi sayısı
b. 038b/14, 048a/18, 051b/8, 053a/24

bit -: bitmek
b.- di 063b/11, 073b/21, 077a/22
b.- dügin 077a/25
b.- düğine 009b/24
b.- ecekdür 005a/8, 076a/14
b.- en 075b/9
b.- er 003b/4, 060b/12, 064a/20, 076b/1
b.- erdi 022b/13
b.- megine 009b/14
b.- meyeydi 010b/2
b.- mez 011b/24, 077a/20
iş b.- mezmiş 027a/5
b.- mişdür 005a/8
b.- ürenlere 049b/6

bit: insan ve memeli hayvanların vücudunda asalak olarak yaşayan böcek
b. 055b/5

biti: yazılmış şey, mektup, berat
b.+ sin 006a/11, 006a/12
b.+ sinde 068a/2

bitir -: bitirmek
b.- icek 071a/12
b.- ür 067a/2

bitirmeklik: bitirmek durumu
b. 077a/24

bitivir -: bitivermek
b.- üpdi 070b/16

bitür -: bitirmek
b.- e 077a/21
b.- ür 067a/1

bitürüci: bitirici
b. 060a/17

bī-vefā: (Far.+Ar.) vefâsız
b. 011a/17

biz: çoğul ikinci kişi zamiri
b. 005b/5, 008b/11, 008b/19, 016a/24, 018a/7, 021b/18, 021b/20, 026b/13, 026b/22, 042a/3, 042a/18, 042a/21, 042a/25, 042b/9, 055a/10, 063a/16, 064b/10, 072a/7, 072a/12, 072a/14, 073a/15, 073b/13, 075a/23, 076a/13, 076a/16
b.+ den 026b/22, 042a/21, 042a/22, 042a/23
b.+ e 021b/21, 025a/21, 026b/22, 067a/7, 076a/16, 076b/19, 080b/11, 080b/16
b.+ i 008a/16, 067a/6, 076b/18
b.+ im 008b/17, 014a/22, 018b/21, 032b/2, 033a/25, 035a/17, 035b/10, 038b/1, 043b/17, 048b/17, 049b/12, 057a/7, 058a/23, 059a/5, 064b/9, 071b/21, 073a/18, 073b/17
b.+ inden 042a/24, 055a/8
b.+ le 016b/11, 016b/12
b.+ leri 055a/12
b.+ üñ 018a/5
b.+ ün 045b/9
b.+ üñi 045a/15
b.+ ünüñ 055b/19

bizcegüz: bizceğiz
b. 041b/24

bize -: bezemek
b.- mek 003b/10

bizen -: bezenmek
b.- mek 002a/10
b.- ür 004b/13

boġ -: boğmak
b.- ar 078a/3
b.- mamaḳ 078a/4

boġaz: boğaz, boynun ön bölümü
b.+ ın 078a/7
b.+ ına 015b/18, 015b/23, 027a/19, 052b/21
b.+ ından 027b/14, 052a/15, 052b/20, 052b/23, 053a/5, 053a/10

boġazla -: boğazlamak
b.- maġa 058a/11
b.- maġla 048b/2
b.- maḳ 056a/15, 056b/25, 057a/8, 058a/7, 058a/12
b.- salar 048a/24
b.- ya 056b/23, 058a/5, 058a/11, 058a/17
b.- yup 048b/1, 056b/7

boġazlan -: boğazlanmak
b.- acaḳ 021b/2
b.- ıcaḳ 058a/14
b.- maḳ 056a/16

boġul -: boğulmak
b.- dılar 078a/6
b.- sa 040b/20

boḳ: dışkı
b.+ ı 016a/7, 016a/8, 020a/5, 021b/8

borç: geri verilmek üzere alınan veya ödenmesi gerekli para veya başka bir şey
b. 045b/19
b.+ ı 031b/5, 047a/17, 054a/14, 057a/8, 058b/10, 058b/12, 058b/13, 058b/21
b.+ ın 047a/17
b.+ ından 044b/18
b.+ um 053a/14
b.+ uñ 041b/10

borçlu: borcu olan
b. 044b/18, 047a/17, 048b/15
b.+ sı 053b/25
b. olur 054a/23

boş: boşanmış olmak
b. 060b/8
b. olur 013b/24, 014a/1

boşa -: boşamak
b.- duġ 045b/24

boy: boy, uzunluk
b.+ ı 029a/7
b.+ ından 074a/13
b.+ unca 036a/25

boya: renk vermek için kullanılan renkli madde
b. 045b/8

boya -: boyamak
b.- maġ 045b/9

boyacı: boya yapan, satan kimse
b. 045b/8

boyun: boyun
b. 049b/12
b.+ ı 006a/22, 027b/25
b.+ ına 018a/13, 049b/11
b.+ un 069b/16
b.+ una 066b/18

boz -: bozmak
b.- andan 052a/16
b.- ar 069b/10, 078b/3
b.- ardı 020b/3
b.- duġı 037b/22
b.- maḳ 037b/23
b.- sa 031a/15
b.- salar 035a/1, 035a/2
b.- up 037b/21

bozul -: bozulmak
b.- a 027a/13
b.- dı 058a/21
b.- madan 038a/5
b.- maġa 058a/22
b.- mamaġ 012a/14
b.- maz 018a/3, 054a/1, 054a/10, 058a/22
b.- ur 023b/1, 024a/14, 032b/1, 038a/5, 038a/12, 049b/11, 053b/20, 053b/24, 054a/3, 054a/9, 068b/20, 078a/16

bögür: böğür, vücudun kaburga ile kalça arasındaki bölümü
b.+ üne dutmaḳ 028a/1

bölge: bölge
b. 049a/24
b.+ de 049a/24

bölük: bölünmüş bir bütünün parçası, parça, kısım
b. 049a/22, 049a/23, 070b/12, 070b/15, 070b/20, 070b/22, 073a/9
b.+ de 049a/24
b.+ e 049a/2, 049a/22

b.+ i 049a/22, 070b/12
b.+ in 064b/17
b.+ üñ 049a/2
b.+ üne 049a/2
b. eyleyeler 042b/6

böyle: böyle
b. 002a/1, 003b/7, 006b/19, 007b/25, 008a/1, 008a/3, 008a/11, 008a/13, 008a/15, 009a/5, 009a/7, 009a/16, 011a/22, 011b/6, 011b/8, 011b/12, 011b/13, 012a/14, 013a/9, 014a/12, 015b/21, 016b/18, 017b/1, 018a/9, 018b/3, 019a/5, 019a/15, 019a/22, 020a/19, 023a/4, 023a/21, 024a/15, 024b/7, 025b/17, 026a/25, 026b/19, 026b/23, 027b/22, 029a/10, 029b/6, 029b/9, 030a/19, 031b/12, 035b/13, 041a/11, 043b/8, 049a/10, 049b/12, 051a/13, 055a/14, 056a/2, 056a/8, 056b/17, 058a/1, 058a/15, 062b/17, 063b/20, 063b/23, 064b/6, 072b/2, 072b/5, 077b/1, 080b/14
b.+ dür 007a/24, 020a/22, 045a/21, 077a/19
b.+ ydü 026a/14

bu: yerde, zamanda veya söz zincirinde en yakın olanı gösteren bir söz
b. 001b/6, 001b/8, 001b/10, 002a/6, 002a/9, 002a/16, 002a/25, 002b/6, 002b/23, 003a/6, 003a/8, 003a/15, 003a/18, 003a/19, 003a/23, 003a/24, 003b/6, 003b/8, 003b/9, 003b/14, 003b/18, 004a/1, 004a/2, 004a/3, 004a/4, 004a/5, 004a/6, 004a/8, 004a/10, 004a/13, 004a/17, 004a/18, 004a/19, 004b/10, 004b/22, 004b/25, 005a/2, 005b/3, 006a/25, 006b/8, 006b/13, 006b/14, 006b/15, 006b/16, 006b/18, 006b/21, 006b/23, 006b/25, 007a/7, 007a/9, 007a/13, 007b/7, 007b/8, 007b/11, 007b/18, 007b/22, 008a/2, 008a/10, 008a/11, 008a/23, 008b/5, 008b/9, 008b/14, 008b/17, 008b/18, 008b/19, 008b/21, 009a/3, 009a/4, 009a/6, 009a/20, 009a/25, 009b/7, 009b/9, 009b/10, 009b/12, 009b/14, 009b/15, 009b/18, 009b/20, 009b/23, 010a/1, 010a/3, 010a/9, 010a/10, 010a/11, 010a/13, 010a/14, 010a/15, 010a/16, 010a/18, 010a/21, 010a/23, 010a/25, 010b/4, 010b/8, 010b/14, 010b/18, 011a/10, 011a/13, 011a/25, 011b/10, 011b/11, 012b/3, 012b/10, 012b/16, 012b/17, 012b/18, 013a/3, 013a/13, 013a/18, 013a/19, 013b/5, 013b/20, 014a/22, 014b/4, 014b/14, 014b/15, 014b/16, 014b/21, 015a/1, 015b/1, 015b/22, 016a/9, 016b/19, 017a/2, 017a/4, 017a/6, 017a/8, 017a/18, 018a/23, 018a/25, 018b/1, 019a/4, 019a/18, 019a/22, 019a/23, 019b/7, 019b/14, 019b/19, 019b/20, 020a/14, 021a/22, 021a/24, 021b/2, 021b/6, 021b/10, 021b/13,

022a/4, 022a/10, 022a/11, 022a/13, 022a/14, 022a/15, 023a/8, 023a/21, 023b/5, 023b/14, 023b/19, 024a/11, 024b/16, 025a/22, 025a/23, 025a/25, 025b/6, 025b/11, 025b/13, 025b/18, 025b/20, 026a/4, 026a/6, 026a/14, 026a/21, 026b/2, 026b/12, 026b/13, 026b/14, 026b/15, 026b/20, 026b/24, 027b/7, 027b/9, 027b/10, 028b/10, 029a/2, 029a/10, 029b/8, 029b/19, 029b/20, 030a/19, 031a/7, 031a/8, 031a/11, 031b/14, 034a/23, 034a/25, 034b/3, 034b/8, 035a/9, 035a/21, 036a/21, 036b/5, 037b/3, 037b/13, 038a/16, 038a/23, 038b/13, 038b/21, 039a/19, 039a/21, 040a/21, 041a/4, 042a/17, 043a/6, 043a/10, 043a/12, 043a/16, 043a/19, 043b/4, 043b/8, 043b/10, 043b/12, 043b/19, 044a/1, 044a/9, 044a/10, 044a/15, 044b/1, 044b/4, 044b/6, 044b/7, 044b/11, 045b/10, 046a/3, 046a/4, 046a/12, 046a/22, 046b/1, 046b/2, 047a/6, 047a/11, 047a/15, 047a/20, 047b/13, 047b/22, 047b/23, 048a/17, 048a/19, 048a/20, 048b/4, 048b/11, 048b/20, 048b/23, 049a/2, 049a/10, 049a/18, 049a/24, 049b/12, 049b/14, 049b/17, 049b/25, 050a/2, 050a/5, 050a/13, 050a/17, 050a/24, 050b/23, 051a/14, 051b/10, 051b/13, 051b/16, 051b/23, 052a/6, 052a/13, 052a/23, 052b/13, 053a/1, 053b/6, 053b/11, 053b/12, 053b/22, 054a/13, 054b/4, 054b/13, 054b/14, 055a/2, 055a/3, 055a/4, 055a/10, 055a/25, 055b/1, 055b/8, 056a/17, 056a/19, 056a/23, 056b/2, 056b/13, 056b/24, 056b/25, 057a/1, 057a/5, 057a/6, 057a/7, 057a/8, 057a/17, 057a/19, 057a/21, 057a/24, 057b/1, 057b/2, 057b/6, 057b/7, 057b/8, 057b/12, 058a/5, 058a/11, 058a/15, 058a/21, 058b/12, 058b/19, 059a/10, 059a/11, 059a/12, 059a/18, 059a/22, 059b/9, 059b/10, 059b/17, 059b/21, 059b/22, 059b/24, 059b/25, 060a/1, 060a/3, 060a/4, 060a/5, 060a/11, 060a/14, 060a/19, 060a/20, 060b/4, 060b/7, 060b/9, 060b/11, 060b/13, 060b/15, 060b/24, 060b/25, 061a/2, 061a/4, 061a/5, 061a/7, 061a/15, 061a/21, 061a/22, 061a/24, 061a/25, 061b/2, 061b/3, 061b/7, 061b/9, 061b/17, 062a/1, 062a/9, 062a/12, 062a/16, 062b/3, 062b/5, 062b/8, 062b/12, 062b/20, 062b/21, 063a/18, 063b/1, 063b/2, 063b/3, 063b/4, 063b/6, 063b/7, 063b/8, 063b/9, 063b/11, 063b/13, 063b/14, 063b/23, 063b/24, 064a/1, 064a/8, 064a/11, 064a/20, 064a/22, 064b/2, 064b/11, 064b/15, 064b/20, 064b/23, 065a/1, 065b/3, 065b/6, 065b/7,

065b/8, 065b/17, 066a/4,
066a/5, 066a/21, 066b/9,
067a/16, 067a/20, 067a/23,
067b/15, 068a/1, 068a/11,
068a/13, 068b/14, 068b/21,
069a/3, 069a/11, 069a/12,
069a/13, 069a/24, 069b/6,
070a/6, 070a/7, 070a/11,
070a/13, 070a/15, 070a/19,
070a/20, 070b/5, 070b/10,
070b/23, 071a/14, 071a/24,
071b/1, 071b/5, 071b/12,
071b/17, 072a/7, 072a/17,
072a/19, 072a/23, 072b/5,
073a/3, 073a/6, 073a/15,
073b/22, 073b/23, 074a/9,
074a/17, 074a/24, 074b/19,
075a/18, 075a/21, 075b/9,
075b/13, 075b/17, 075b/20,
075b/21, 076a/1, 076a/5,
076a/6, 076a/11, 076a/12,
076a/16, 076a/17, 076b/3,
076b/8, 076b/13, 076b/21,
076b/23, 077a/9, 077a/10,
077a/13, 077b/21, 078b/3,
078b/9, 078b/14, 078b/16,
078b/19, 079a/8, 079a/22,
079a/24, 079b/1, 079b/4,
079b/6, 079b/8, 079b/21,
079b/22, 080a/6, 080a/7,
080a/12, 080a/13, 080a/14,
080a/21, 080b/3, 080b/5,
080b/7, 080b/11, 080b/17,
080b/18, 080b/19, 080b/23,
081a/3, 081a/7, 081a/8
b.+ dur 001b/15, 002a/7,
003a/15, 003b/6, 003b/7,
003b/19, 004b/24, 005a/25,
005b/9, 006a/6, 006b/3,
006b/4, 006b/19, 007b/2,
007b/9, 009a/22, 009b/11,
009b/14, 009b/21, 011a/13,
011a/19, 011a/24, 011b/3,
012b/9, 013a/10, 013a/17,
013b/17, 014a/19, 014b/10,
014b/19, 015a/24, 016a/20,
017a/11, 017a/20, 017b/8,
017b/16, 018b/23, 019a/18,
019b/9, 020a/1, 020a/8,
020a/11, 020b/3, 020b/8,
020b/14, 022b/3, 023a/2,
023a/3, 023a/5, 023a/14,
023a/20, 023b/1, 023b/4,
024a/23, 024a/24, 025b/3,
026a/1, 026a/16, 026a/19,
026a/24, 026b/3, 026b/7,
026b/11, 027a/1, 027b/13,
028a/13, 028b/14, 028b/16,
028b/25, 029a/7, 029b/21,
030b/12, 032a/22, 033a/4,
035b/14, 037a/16, 039a/25,
041b/15, 043a/4, 043a/5,
043a/7, 043a/13, 043a/15,
043a/17, 043b/2, 043b/6,
043b/13, 043b/15, 043b/20,
044a/12, 045a/12, 047a/21,
047a/23, 049b/17, 050b/3,
050b/9, 050b/15, 052a/20,
052b/21, 054a/25, 055a/19,
055a/22, 055b/10, 055b/11,
055b/12, 056b/3, 056b/22,
057a/7, 057a/12, 057a/15,
057b/13, 057b/14, 057b/25,
059a/2, 059a/13, 059a/18,
059b/6, 061b/13, 061b/18,
062b/22, 063a/3, 063a/5,
063a/6, 063a/14, 063b/10,
063b/23, 064a/4, 064a/21,
064b/5, 064b/9, 065a/7,
065a/15, 065b/13, 065b/16,
065b/18, 066a/10, 066a/17,
066b/3, 066b/7, 066b/10,
066b/12, 066b/24, 067a/24,
067b/8, 067b/23, 068b/11,

068b/15, 069a/7, 069a/23, 069b/5, 069b/9, 069b/11, 069b/16, 070b/17, 070b/24, 071a/2, 071a/22, 071b/3, 072b/7, 072b/9, 072b/16, 073a/11, 073a/25, 073b/5, 073b/10, 073b/13, 074b/7, 074b/14, 074b/16, 075a/17, 076b/5, 076b/7, 076b/9, 077a/3, 077a/7, 077a/23, 077b/3, 077b/20, 078b/6, 078b/7, 078b/8, 078b/13, 079a/10, 079b/19, 080a/1, 080a/6, 080b/21, 081a/6

b.+ ña 003a/13, 003a/14, 003a/19, 004a/1, 004b/11, 019a/22, 023a/8, 023a/17, 025b/6, 026a/1, 038b/18, 059b/25, 060a/1, 060a/6, 070b/2, 080a/10, 081a/4

b.+ nca 002b/18, 002b/19, 006a/22, 009b/10, 009b/12, 010b/6, 013a/1, 025b/8, 038a/22, 061b/1, 061b/2, 065a/25, 066a/1, 075b/21, 078b/4

b.+ ncılayın 002a/13

b.+ nda 004a/15, 004b/8, 062a/12, 077a/20

b.+ ndan 002a/15, 002b/6, 004a/17, 007a/9, 007b/25, 008a/3, 008a/14, 008a/15, 008a/23, 010a/5, 012b/4, 012b/19, 014a/9, 014b/5, 014b/16, 016b/1, 016b/15, 017a/10, 018a/16, 018b/3, 018b/9, 018b/25, 019b/24, 020a/5, 020a/15, 021a/13, 022a/18, 022b/15, 022b/18, 024a/9, 025a/10, 025a/16, 026a/10, 026a/18, 026b/18, 027a/5, 027a/12, 027b/16, 027b/22, 029a/12, 029a/14, 029a/16, 030a/6, 031a/4, 031a/11, 031b/7, 034a/16, 034a/22, 036b/6, 037a/1, 037a/18, 038a/3, 039b/10, 040b/14, 041b/7, 042a/5, 043a/16, 044a/2, 044a/4, 044b/3, 044b/5, 044b/9, 046a/5, 046b/7, 046b/13, 046b/14, 046b/20, 051a/6, 051a/14, 051b/14, 051b/16, 051b/20, 052b/16, 053a/7, 053b/18, 054a/15, 054a/24, 054b/12, 054b/15, 054b/25, 055a/21, 055b/7, 057a/25, 057b/21, 058a/23, 058a/24, 058b/6, 058b/18, 059b/6, 061a/15, 062a/3, 062a/16, 063a/12, 063b/22, 064a/11, 065b/9, 066a/6, 066a/23, 066b/22, 067a/14, 067b/10, 068a/13, 068b/2, 069a/2, 070a/13, 070b/3, 070b/9, 070b/18, 071a/21, 072a/13, 072b/6, 072b/21, 073a/7, 073a/20, 074a/1, 074a/10, 074a/17, 074b/4, 074b/10, 074b/12, 074b/21, 075a/9, 075a/10, 075b/1, 076b/3, 076b/14, 077a/16, 077b/12, 079a/4, 079b/24, 080a/13, 080b/11, 081a/4

b.+ ndan-ṣoñra 042b/4, 043a/12

b.+ ndaydı 072a/11, 072a/12

b.+ nı 002a/23, 004a/4, 004b/11, 006b/24, 011a/10, 013b/18, 015a/9, 029a/15, 046a/11, 060a/21, 060b/4, 060b/7, 060b/11, 061a/12, 061b/20, 064b/3, 065b/25, 066a/4, 066a/19, 066b/18,

066b/19, 067a/10, 067b/5, 067b/13, 067b/14, 068a/5, 072a/4, 072a/8, 072a/22, 074a/13, 076a/12, 076a/17, 076b/1, 079b/19
b.+ nlar 007a/20, 008a/2, 008a/11, 008a/17, 008a/22, 008b/10, 008b/16, 008b/18, 041a/3, 041a/4, 046a/8, 046a/10, 049b/6, 049b/10, 049b/20, 061a/20, 062a/10, 064a/19, 064b/7, 070b/8, 073b/22, 080b/4
b.+ nlara 007a/11, 049b/6, 049b/8, 049b/11, 051b/14, 064b/6, 067a/13, 076a/21
b.+ nlarda 019a/2, 046a/12, 051a/23, 051b/17
b.+ nlardan 001b/14, 005b/10, 016a/8, 041a/9, 054b/22, 060a/10, 060b/7, 063a/18, 069a/12, 076a/12, 076b/4, 079b/23
b.+ nlardur 043b/16
b.+ nları 002b/15, 004a/8, 005b/17, 008a/14, 009b/24, 023b/19, 024b/14, 024b/15, 029b/3, 031b/3, 038a/24, 041a/1, 041a/8, 041b/15, 043a/3, 050b/11, 051a/20, 051a/23, 051b/1, 059a/23, 059b/14, 061a/11, 061a/20, 062a/10, 062a/23, 063a/19, 063a/20, 063b/13, 065b/4, 066a/3, 067b/13, 068b/20, 069a/14, 069a/15, 069b/1, 070a/24, 071b/20, 072a/15, 072a/17, 076a/16, 077a/25, 078a/8, 080a/17, 080b/6
b.+ nlarıñ 034b/13
b.+ nların 049b/9
b.+ nlarsuz 077b/25
b.+ nlaruñ 001b/15, 002b/10, 003b/23, 007a/22, 008b/6, 008b/12, 008b/17, 008b/20, 011b/3, 012b/22, 013b/7, 014a/10, 020a/4, 025b/16, 036a/11, 041a/2, 044b/13, 045a/5, 048a/18, 049a/6, 049b/21, 051b/9, 054a/14, 061a/12, 061a/19, 062b/10, 062b/17, 064b/6, 068a/8, 068a/19, 071b/15, 072b/20, 074a/6, 075b/10, 075b/20, 076a/5, 076a/10, 076a/19, 076b/17, 078a/17, 078b/23, 078b/25
b.+ nlaruñla 078a/7
b.+ nun 001b/11, 009b/25, 075b/24
b.+ nuñ 002b/17, 007a/10, 007b/3, 012a/15, 013b/9, 014a/7, 014b/13, 025b/12, 026a/12, 040a/20, 040b/11, 045b/19, 045b/21, 045b/22, 048a/2, 049b/21, 050a/1, 057b/10, 060a/19, 060b/14, 060b/15, 061a/1, 062a/2, 062a/12, 063a/2, 065b/10, 066a/8, 068b/4, 070b/1, 071a/7, 072b/24, 077a/7, 078b/19, 078b/23, 079a/1
b.+ ñun 003a/20
b.+ nuñla 002b/18, 060a/21
b.+ nunla 074a/2
b.+ ydı 025b/8
b.+ ymış 011a/6

bucaḳ: kenar, köşe, yer
b.+ ında 028a/12

bucaḳlu: bucaklı
b. 019b/12

budaḳ: dal, ince dal, filiz
b.+ ları 006b/21, 006b/24, 077a/21

budaḳlan -: budaklanmak
b.- dı 077a/22

buġday: buğday
b. 048a/18, 051a/20, 051b/9, 051b/13, 053a/24, 068b/23
b.+ ı 038b/15, 051b/9
b.+ uñ 038b/15

bugün: bugün
b. 013a/11, 064b/20

buḫl: (Ar.) cimrilik
b. 004a/25
ḥased ve kibr ve b. itmege 002b/19
terk-i b.+ a 002b/18
b.+ dan 002b/17

buhtān: (Ar.) iftira
b. 069a/9
yalan ve b. ve 071b/18
b.+ dur 069a/20
b.+ lar 060b/1

bul -: bulmak
b.- a 063a/23, 079a/18, 079a/20
b.- am 014b/10, 018b/22
b.- anlardan 049a/21
b.- ar 020b/18
b.- ayın 076b/13, 076b/16
b.- duġı 048b/6
b.- ıcaḳ 062a/21, 063a/3
b.- maḳ 014b/10
b.- maḳda 073a/23
b.- masa 018a/17, 022a/19, 035b/8, 052a/11, 053a/9, 070a/23
b.- masa-kim 019b/7
b.- maya 025b/25, 080a/9
b.- mayıcaḳ 013a/18, 015a/20, 067b/24
b.- maz 068b/21, 078a/16, 078a/19
b.- mazsa 058a/6
b.- mış 067b/20
b.- mışdur 014b/11
b.- sa 015a/16, 015a/18, 015a/19, 015a/25, 018b/11, 019b/7, 044b/12, 048b/4, 048b/5, 048b/6, 048b/9
b.- salar 015a/21
b.- up 006b/17, 018a/17, 026b/17, 070b/4
b.- ur 035a/9, 036b/24, 059b/24, 061a/2, 068b/16, 074a/17, 075a/24, 075b/19, 079a/21, 079b/23
b.- ursañ 025b/15
b.- urum 009a/24, 018b/23

bulan -: bulanmak
b.- duḳça 071b/1
b.- masa 064b/24
b.- sa 052a/21

bulandır -: bulandırmak
b.- up 064b/23, 071a/23

bulanıḳ: saf, duru olmayan
b. 015b/11

bulaş -: bulaşmak
b.- an 016a/24, 016a/25, 016b/8, 019a/21, 020a/22
b.- mamış 016a/17
b.- masa 020a/18
b.- maya 042a/5
b.- mış 020a/10, 020a/15, 034b/16

b.- sa 021a/1
b.- sun 016b/21
b.- up 016b/21, 021b/21
b.- ursa 018a/21, 020b/3

bulaşdır -: bulaştırmak
b.- mamaḳ 016b/6

buldur -: buldurmak
b. 081a/8

bulun -: bulunmak
b.- alar 007b/11
b.- an 015a/22
b.- ıcaḳ 065a/24
b.- maḳ 012b/3
b.- mamaġ 012b/4
b.- masa 021a/6, 022a/20, 024a/3, 042a/9, 048b/7, 052b/19
b.- mayup 054b/11
b.- mazsa 019a/2, 019a/23, 042a/13, 042b/17, 048b/10
b.- mış 063a/14
b.- sa 056a/23
b.- unca 048b/10
b.- up 056b/10
b.- ur 003a/15, 062a/11, 063a/14
b.- urken 021a/10

bulut: bulut
b. 050a/8
b.+ lar 076a/11, 076a/18, 076a/19
b.+ lardan 077a/24

bun: (Far.) temel, esas
b.+ iye'l İslām 002a/7

buñal -: bunalmak
b.- sa 052a/1, 052a/2
b.- salar 052a/3

buncalayın: bunun gibi; böyle
b. 060b/18
b.+ dur 061a/14

bura: bu yer
b.+ da 004b/23

burun: burun
b. 070b/5
b.+ ı 011a/3, 015b/18, 020b/1, 021a/3, 022a/14, 022a/17, 024a/6, 024a/7, 061a/10, 062a/5, 069a/7
b.+ ın 017a/14, 023b/25, 033b/22
b.+ ına 015b/17, 015b/18, 015b/20, 015b/22, 015b/23, 025a/11, 042a/1
b.+ ından 016b/13, 020b/12, 052b/20, 077b/5
b.+ larına 078b/20
b.+ una 010a/7, 011a/2
b.+ undan 010a/3, 011a/6

būstān: (Far.) bostan, çiçek bahçesi
b.+ ın 047b/17
b.+ un 047b/16

buyruḳ: emir, hüküm
b.+ ın dutanlar 070b/18
b.+ ın ṣayup 073b/13
b.+ ın ṭutmaya 071a/11
b.+ ın ṭutmazlar 073b/12
b.+ ın 012b/3, 059a/19, 066a/18, 066b/6, 070b/9, 071a/4, 073a/15, 073b/13, 076b/11, 077b/17, 078b/24
b.+ ında 063a/10
b.+ ından 063a/8, 066b/25
b. buyurdıysa 005b/21

buyur -: buyurmak
b.- dı 002a/5, 002a/7, 003b/19, 004a/10, 004b/18, 007a/2, 011a/4, 012b/2, 026a/15, 026a/18, 026a/23, 026b/23, 063a/5, 063a/15, 063b/9, 066a/10, 067a/19, 067a/20, 067b/23, 071a/2, 075a/12, 075a/21, 079a/15, 079a/23, 079a/24, 080a/10, 081a/1, 081a/5
ḥażret-i b.- dı 038a/23
fetvā b.- dılar 041a/11
b.- dıysa 014a/24, 070a/9, 075b/25
buyruḳ b.- dıysa 005b/21
b.- duġı 004a/13, 038a/21, 059b/16, 064b/19
b.- duġından 059b/16
b.- duġınuñ 080b/15
b.- duysa 014a/24
b.- madıysa 046a/5
b.- mışdur 003b/17, 006b/12, 006b/20, 009a/22, 011b/14, 012b/24, 014a/17, 026a/4, 026b/3, 026b/21, 027b/22, 041b/2, 044a/7, 044a/10, 049a/10, 050a/3, 059a/11, 061b/5, 062a/17, 063b/1, 063b/22, 064a/2, 064b/4, 065a/15, 065a/16, 065b/12, 065b/15, 066b/2, 066b/11, 067a/1, 067a/23, 067b/7, 067b/15, 068b/10, 069a/6, 069a/13, 069a/14, 069a/15, 069a/16, 069a/22, 069b/4, 069b/10, 069b/13, 069b/23, 071b/2, 072b/7, 072b/8, 072b/15, 073a/4, 073a/8, 073a/18, 073a/23, 073a/24, 073b/4, 073b/10, 074a/14, 074b/6, 074b/13, 075a/15, 075a/17, 075a/20, 075b/10, 077a/2, 077a/4, 077b/13, 078b/5, 078b/6, 078b/11, 079a/7
b.- mışken 038a/22
b.- sa 011a/7
b.- up 070a/4
b.- ur 062b/22, 064a/22, 064b/8, 066b/23, 067a/2, 073a/8, 073b/5, 075a/17
b.- ursa 005b/10, 012a/4

buzaġu: buzağı, sütten kesilmemiş inek yavrusu
b.+ da 046a/10

bük -: bükmek
b.- üp 055a/12

büküm: bükmek işi
b.+ lere 016a/3

bülūġ: (Ar.) döl verecek erginliğe erişme
dūne'l b. 044b/17

bünyād: (Far.) esas, temel
b. 055b/21
b.+ ı 003b/24, 009b/12
b.+ uñ 009b/24
b. itdi 003b/17

bür -: bürmek
başına b.- mek 028a/5

bürüncek: bükülmüş ham ipekten dokunan ince kumaş
b.+ dür 042a/18
b.+ i 042b/7

bütün: eksiksiz, tam

b. 070a/21

büyü -: büyümek
b.- se 010a/20

büyücek: oldukça büyük
b. 016a/9

büyük: büyük
b. 005a/19, 016a/11, 060a/12

C

cac: (Far.) tahıl yığını, çeç
c.+ lar 014b/3

cāhil: (Ar.) bilgisiz
c. 062b/19, 066a/12
c.+ dür 009a/25, 035b/10
c.+ e 067a/11
c.+ ler 078a/22
c.+ lere 014a/8
c. ola 047a/15
c. olursa 041b/14

cāhillik: (Ar.+T.) bilgisizlik
c.+ dendür 003b/8, 061a/3
c.+ ına 009a/21

caḥūd: (Ar.) ısrar ve inatla inkâr eden
c.+ lara 066a/1, 066a/2

cāiz: (Ar.) din ve törece yapılmasında sakınca bulunmayan
c. 054b/23
c.+ dür 012b/23, 014b/13, 040a/24, 074a/20, 076b/17, 078a/18
c. görmedi 026b/6
c. olmaḳlıḳda 018a/8

cān: (Far.) can, ruh
b. atmaya 056b/16
b. olsa 019b/15
b. olursa 019b/21, 056b/15

büyüklük(g): büyüklük
b.+ i 019b/10, 019b/13, 035b/12, 060b/5, 060b/6

büyült -: büyültmek
b.- ür 069b/17

c. 006b/5, 010a/5, 011a/11, 011a/18, 011a/22, 048b/10, 071a/15
c.+ ı 026a/10, 071a/15, 071a/18
c.+ ıdur 077a/1
c.+ ım 080a/2
c.+ ımızda 073a/5
c.+ ın 011a/20
c.+ ına 072b/5
c. çıḳmaġa 041b/12
c. virür 065b/3

cānavar: (Far.) vahşi, yırtıcı hayvan
c. 040b/20
c.+ ların 051a/5

cānlu: (Far.+T.) canlı, diri
c. 007b/10, 009b/21, 028a/14, 046a/6, 047a/20, 047a/21

cānsız: (Far.+T.) cansız, hareketsiz
c. 026a/11, 045a/21, 077a/1

cānver: (Far.) canlı
c. 009b/21, 010a/7, 028a/14, 042b/25, 046a/6, 077b/4, 077b/5, 077b/6
c.+ den 018b/18
c.+ dür 077b/6
c.+ in 055b/3

c.+ ler 021b/6, 062a/21, 075b/8
c.+ lerden 020a/3
c.+ lerdür 007b/10
c.+ lerin 055a/6, 062a/18
c.+ üñ 047a/21

caraḳ: ?
c. 020b/9

cebel: (Ar.) dağ
c. 062a/19

Cebrī: (Ar.) Cebriye mezhebine mensup olan kimse
C.+ ler 007b/22, 007b/24, 008a/11, 008b/9, 008b/16, 011b/2, 013a/7, 077b/18
C.+ lerüñ 008b/14

cehd: (Ar.) çalışıp çabalama, uğraşma
c. 061a/17
c. ide 068b/1
c. ider 014a/24
c. iderse 031a/19
c. idüp 003a/20, 031a/21
c. it 080b/1

cehel: (Ar.) cahiller, bilgisizler
c.+ leri 008b/15

cehennem: (Ar.) cehennem
c. 006a/17, 007b/16, 026a/24
c.+ e 006a/17

cehl: (Ar.) bilgisizlik, cahillik
c. 008b/23, 014a/14
c.+ den 009a/25

celāl: (Ar.) yücelik, büyüklük
c.+ im 073b/5

cellād: (Ar.) cellat
c.+ lar 060a/17

celle celāluhū: (Ar.) "şânı, celâli yüce olsun" anlamına gelen dua
c. 007b/15, 044a/11, 066b/2

cemʿ: (Ar.) toplama, toplanma, bir araya gelme
c. idüp 049a/1
c. itdüg 048b/24
c. itdügi 048b/24
c. olmaya 024b/5

cemāʿat: (Ar.) topluluk, insan kalabalığı
c. 024a/24, 024b/10, 027b/18, 027b/19, 028a/6, 028a/7, 028a/11, 028b/25, 029a/1, 029b/12, 030a/5, 033b/18, 034a/15, 034b/3, 034b/5, 034b/14, 035a/9, 035a/19, 035a/24, 035b/5, 035b/6, 036a/7, 036b/14, 036b/24, 037a/2, 037a/3, 037a/4, 037a/5, 037a/6, 037a/8, 037a/9, 037a/11, 037a/12, 037a/14, 037a/15, 037a/22, 038b/5, 039b/6, 040b/13, 041a/20, 041b/1, 041b/7, 042b/10, 050a/21, 056b/5
c.+ a 034a/14
c.+ da 033a/17, 034a/17
c.+ dalar 034b/11
c.+ den 029a/3, 031b/13
c.+ e 029b/12, 035a/8, 036b/14, 039a/25, 071a/6
c.+ i 034b/5, 035a/12, 035a/24, 040a/18, 042b/10
c.+ ine 034b/15, 036a/4
c.+ le 028a/10, 034b/2, 034b/3, 034b/4, 035a/16, 035a/17,

035b/3, 035b/19, 036b/23, 056b/3, 056b/10
c.+ üñ 027b/17, 027b/18, 027b/19, 027b/20, 028a/22, 035a/19, 035b/6, 035b/14, 037a/10
c. itdügi 035b/7
c. itmek 037a/10
c. itmemek 037a/6, 037a/7
c. itmeye 037a/8
c. olan 015a/4
c. olıcaḳ 034b/6
c. olup 036a/2
c. olurlarsa 036a/3

cemāʿatsüz: (Ar.+T.) topluluksuz
c. 035b/23

cemādāt: (Ar.) cansız cisimler
c.+ uñ 010a/3

cemīʿ: (Ar.) bütün, hep, cümle
c. 042b/3, 051b/11, 067a/12

cenābet: (Ar.) dince gusülü gerektiren durum
c.+ den 016a/12, 018b/8

cenāze: (Ar.) ölü, mevtâ
c. 020b/18, 029a/9, 029a/11, 033a/21, 036a/24, 037a/8, 037a/20, 040b/12, 041a/19, 041a/21, 041b/1, 041b/4, 043b/6, 043b/16, 043b/17, 043b/19
c.+ nüñ 042b/10
c.+ yi 042b/9, 042b/10, 042b/11

cennet: (Ar.) cennet
c.+ de 006b/3

cerāḥat: (Ar.) irin, yara
c. 018a/4, 018a/6, 018a/7, 021a/5
c.+ dan 020b/24
c.+ i 020b/21

cevāb: (Ar.) cevap
c.+ ın 005a/15, 005a/16
c.+ ından 005a/1
c.+ lu 005a/16
c. idevüz 006b/14, 006b/22, 008b/11
c. virdügi 005a/15
c. virdügine 005a/15
c. vire 004b/19
c. virmek 008b/6
c. virmezse 006a/5
c. virüp 004b/21
c. virürse 006a/2

cevher: (Ar.) mücevher
c.+ dür 010a/1

Ceyḥun: Ceyhun nehri
C. 048a/9

ceyl: (Ar.) insan topluluğu, kavim
c. 056b/4
c.- i ḳuzaḥ 056b/7

ceẕb: (Ar.) kendine çekme
c. idüp 003a/10

ciger: (Far.) ciğer, bağır
c.+ de 059b/4
c.+ den 021b/1
c.+ üñe 010a/4

cihān: (Far.) dünya
c. 066b/21

cimāʿ: (Ar.) cinsel ilişki

c. 015a/10
c. itmekden 055b/1
c. itse 052b/9, 052b/14

cimrī: (Far.) elindeki parayı harcamaya kıyamayan, pinti
c. 025a/19

cins: (Ar.) çeşit, tür
c.+ inden 018a/19, 070b/3, 070b/7
c.+ ine 045a/14

cism: (Ar.) madde, nesne
c.+ den 006b/10

cömerd: (Far.) kendine ait şeyleri kolaylıkla verebilen, eli açık
c. 009b/3, 061b/24, 062a/8, 069b/18, 069b/20
c.+ dür 069b/18

cömerdliḳ: (Far.+T.) cömert olma durumu
c. 062a/8
c.+ üñizi 069b/19

cuḥfe: (Ar.) hac veya umre maksadıyla Mısır ve Suriye tarafından Mekke'ye gelenlerin ihrama girdikleri mīkât yeri
c.+ dür 055a/2

cumʿa: (Ar.) cuma günü
c. 012b/5, 015a/7, 015b/16, 022b/7, 023a/13, 024a/21, 029a/9, 034b/1, 034b/21, 039a/19, 039a/21, 039a/22, 039a/24, 039b/1, 039b/6, 039b/8, 039b/9, 039b/17, 039b/20, 039b/22, 040a/5, 040a/6, 040a/7, 040a/8, 040a/9, 040a/11, 040a/12, 053a/20, 053b/16, 053b/20, 053b/21, 056b/1
c. ḳıla 040a/1, 040a/2
c. ḳılınduġında 040a/4
c. ḳılmaḳ 039b/23, 039b/24, 040a/3

Cumhūr: (Ar.) halk
C. 009a/7

cümle: (Ar.) bütün, hep
fi'l c. 041a/3, 070a/5

cunub: (Ar.) gerektiği halde gusül abdesti almadığı için dince temiz sayılmayan
c. 057a/6

cüz': (Ar.) kısım, parça
c.+ ü 007b/5
c.+ üdür 007b/4

Ç

çabaḳ: çapak
ç. 020b/2

çādır: çadır, kenevir ipliğinden çok sık olarak dokunmuş, su geçirmez kalın bez
ç. 042a/14, 042a/17, 042a/19, 042a/20
ç.+ ı 042b/7, 042b/8
ç.+ uñ 042b/8

çaġır -: çağırmak
ç. 074a/13
ç.- acaḳ 018b/14
ç.- acaḳdur 006a/24
ç.- ıcaḳ 062a/20
ç.- up 041b/19, 071b/7

çāḳ: (Far.) yırtık, yarık
ç. 022b/8

çāḳşūr: (Far.) paça bölümü diz üstünde veya diz altında kalan bir tür erkek şalvarı
ç. 022a/3

çal -: çalmak
ç.- up 019b/20

çalḳa -: çalkamak
ç.- ya 015b/22

çanaḳ: pişirilmiş topraktan yapılma yayvan kâse
ç. 067a/25
ç.+ la 033b/16

çāre: (Far.) çare, tedbir, yol
ç. 013a/18, 025b/3
ç.+ si 012b/8, 065b/18, 066a/17

çarıḳ: ip veya deri şeritlerle ayağa bağlanan, ham deriden yapılan köylü pabucu
ç. 017b/18

çat -: çatmak
ç.- a 056b/17

çatla -: çatlamak
ç.- r 076a/19

çek -: bir şeyi kendine doğru getirmek, çekmek; örtmek; güç durumlara katlanmak
ç.- di 070b/19
ç.- dükleri 017b/13
ç.- e 015b/19, 015b/24, 017a/22, 017a/23, 017b/9, 017b/11, 017b/23, 018a/23, 018a/25, 030a/9, 035b/9
zaḥmet ç.- e 038b/7
ç.- ecek 016b/10
ç.- er 013b/2
zaḥmet ç.- er 063b/4
ç.- erken 017b/9
zaḥmet ç.- erler 010b/10
ç.- erlerdi 064a/11
ç.- icek 030b/10, 030b/12, 035b/10
ç.- işlerde 011a/18
ç.- mek 017b/12, 017b/20, 017b/21
ç.- mekde 017a/22, 017a/23, 018a/23, 018a/25
ç.- mekdür 074a/2
ç.- memek 016b/10, 030b/12
ç.- mese 017b/2, 030b/10, 052b/13
ç.- mesün 052a/14
ç.- meye 015b/22, 017b/12
ç.- meyecek 030a/9
zaḥmet ç.- meyen 026b/15
ʿazāb ç.- meyince 066b/8
zaḥmet ç.- mezse 039a/7
ç.- se 023b/22, 052a/17, 052b/12, 053a/3
ç.- seler 022a/17
zaḥmet ç.- seler 025b/20
zaḥmet ç.- sün 052a/14
ç.- üp 006a/24, 020a/24, 035b/10, 047b/18
zaḥmet ç.- üp 025b/18, 048b/23, 053a/16

çekil -: çekilmek, gitmek
ç.- ür 016b/10

çekiş -: karşılıklı mücadele etmek

ç.- irken 069a/23
ç.- mekdedür 060a/18
ç.- mekdür 070a/17
ç.- meyen 069a/22
ç.- se 069b/2

çekişik: çekişme
ç.+ i 025b/5

çel -: çelmek
ç.- di 078a/7

çengāl: (Far.) çengel
ç. 006a/21
ç.+ ler 006a/19

çerāġ: (Far.) mum
ḳandīl ya ç. yansa 028b/23

çeri: asker
ç. 038b/23, 039a/12, 039a/14, 070b/19
ç. ṭutmaḳ 049b/14
ç.+ nüñ 039a/13
ç.+ si 010b/16, 010b/18, 010b/25
ç.+ sin 010b/21, 010b/22
ç.+ siyle 078a/6
ç.+ ye 048a/12, 049b/13
ç.+ yle 070b/21

çeşme: (Far.) su kaynağı, pınar
ç.+ lerinden 077a/6
ç.+ si 077a/11

çetük: kedi
ç. 021b/10, 033b/21

çevre: bir şeyin yakını, etraf
ç. 016b/6, 016b/8, 019b/11, 019b/16, 019b/18, 027b/25
ç.+ si 028a/5

çeyne -: çiğnemek
ç.- dügüm 080a/4

çıban: deri üzerinde meydana gelen iltihaplı kabartı
ç. 018a/4

çıġır -: çığırmak
ç.- madan 042b/19

çıḳ -: çıkmak
ç.- a 016a/1, 016b/15, 042a/5, 053b/19, 055a/7, 056a/3, 077a/6
ç.- acaḳ 022a/24, 056a/4, 070a/21
ç.- alar 055a/5
ç.- an 016b/3, 016b/7, 016b/8, 020a/16, 020a/19, 021b/2, 025a/3, 042a/6
ç.- ar 007b/6, 020a/22, 022a/25, 022b/7, 035b/11, 042a/6, 063b/17, 064a/2, 066b/7, 067a/12, 068b/17, 076a/19, 077b/18, 078b/18
ç.- arken 033b/7
ç.- arsa 008b/11, 009b/9, 018a/3, 020a/22, 020b/11, 042a/6
ḥükm ç.- arsa 008b/22
ç.- aydı 016b/22, 020a/21
ç.- dı 022b/25, 042a/7, 063b/14, 073b/15
ç.- dıysa 037b/8
ç.- duġı 023a/23
ç.- ıcaḳ 056a/6, 077b/5
ç.- ınca 057b/12
ç.- madı 022b/25, 023b/16
ç.- madıysa 020b/21, 037b/8
cān ç.- maġa 041b/12
ç.- maḳ 020a/17, 037a/23

yel ç.- maḳ 020a/16
ç.- maḳdur 023b/14
ç.- mamaḳ 053b/19
ç.- mamış 023a/1
ç.- masa 020a/23
ç.- masun 020a/19
ç.- maya 020b/10, 074b/16
ç.- mayacaḳ 016b/21
ç.- mayıcaḳ 070a/24
ç.- mayınca 022b/20
ç.- maz 007a/25, 007b/7, 008b/4, 016a/12
ç.- mış 023a/1, 069b/3
ç.- mışdur 001b/14
ç.- sa 018a/2, 020a/17, 020b/11, 052b/11, 053b/23, 053b/24, 053b/25, 055b/7, 078b/18
ç.- sun 025a/22
ç.- up 010a/7, 013b/21, 016b/21, 021b/2, 022b/22, 042a/5
ç.- updu 006a/21

çıḳar -: çıkarmak
ç.- a 017b/25, 034a/13, 047b/17, 053b/25
ç.- acaḳ 045b/14
ç.- alar 042b/3
ç.- dı 074a/7
ç.- dıġı 045b/25
ç.- dılar 074a/4
ç.- duġı 045b/15, 045b/16
elden ç.- duġın 065b/8
ç.- duḳları 058b/1
ç.- ır 068b/5
ç.- ırlar 008b/10
ç.- ma 080b/2
ç.- madan 052b/24
ç.- maġa 018b/19, 020a/24, 042b/23
ç.- maḳ 018b/6, 042b/23, 047b/21, 058b/5, 079a/3
göñlünden ç.- maḳ 065a/1
ḳıble ç.- maḳ 022a/10
ç.- maḳda 047b/19
ç.- mamaḳ 066b/17, 076b/14
göñlüñden ç.- masañ 074b/19
göñlünden ç.- maya 074a/19
ç.- mayalar 041b/3, 042a/11
ç.- maz 001b/7
ç.- mış 019b/2
ç.- sa 021b/24, 052b/23, 052b/24, 053a/3, 058b/17
ç.- salar 058b/4
ç.- up 006a/12, 018a/3, 028a/18, 029a/24, 042b/21, 042b/23, 051a/16, 057a/15, 058b/1, 064a/7, 064b/16, 076b/1, 081a/4
ç.- ur 045b/1

çıtlat -: çıtlatmak
barmaġın ç.- maḳ 027b/25

çiçek: tohumlu bitkilerin, üreme organlarını taşıyan güzel renkli ve ekseri güzel kokulu kısmı
ç. 051b/1
ç.+ e 020a/3
ç.+ i 051b/1
ç.+ ler 005a/8, 009b/12, 060b/12

çift: (Far.) toprağı sabanla işleyip ekilebilir duruma getirmek
ç. sürer 046a/11

çig: pişmemiş veya az pişmiş
ç. 051a/18

çirk: (Far.) kir
ç. 055b/5

çirkīn: (Far.) göze ve kulağa hoş gelmeyen, güzel krş.
ç. 041b/21, 062a/5, 065b/2, 072a/5

çiyne -: çiğnemek
ç.- mek 053a/11, 070b/5
ç.- rken 053a/10
ç.- se 053a/10
ç.- yü 051a/15

çiynen -: çiğnenmek
ç.- medik 053a/11
ç.- miş 051a/16, 053a/12

çiz -: çizmek
ç. 055b/20

çizgin -: çizginmek
ç.- dükde 055b/21
ç.- e 055b/19

çoġ: çok, az olmayan
ç.+ ı 062b/17
ç.+ ın 011b/5, 046b/21, 046b/22
ç.+ ında 051b/5
ç.+ ınuñ 007a/18
ç.+ sa 019a/7, 019a/8, 019a/24, 045a/17, 045a/18, 045a/19, 045a/20

çoġalt -: çoğaltmak
ç.- maġ 028b/25

çoġan: çöven
ç. 019a/10, 042a/3

çoġla -: çoklamak
ç.- maḳdur 063b/8

çoḳ: çok, az olmayan
ç. 002b/1, 002b/7, 003a/3, 003a/5, 003a/18, 003b/1, 003b/2, 003b/5, 004a/12, 004b/14, 004b/23, 006b/12, 009b/4, 009b/6, 009b/20, 010a/16, 011a/10, 011a/19, 011b/21, 012a/17, 012b/14, 012b/15, 012b/24, 014b/10, 015b/5, 016a/4, 016b/6, 017b/22, 018a/13, 018a/20, 019b/4, 020b/8, 020b/9, 023a/18, 024a/3, 024b/24, 025b/9, 026a/1, 029a/16, 029b/9, 029b/10, 029b/12, 029b/20, 030b/16, 030b/17, 030b/20, 030b/21, 036a/9, 037b/4, 038a/14, 041b/1, 045b/4, 045b/6, 045b/7, 046b/20, 047a/18, 047a/19, 050a/21, 053a/5, 055b/9, 055b/15, 057a/17, 061a/8, 062b/4, 063a/25, 064a/5, 064a/12, 064a/17, 065a/1, 067a/5, 068a/3, 068b/13, 069a/2, 069a/4, 069a/5, 069b/5, 069b/9, 070a/25, 072a/5, 072b/2, 072b/3, 072b/19, 073a/13, 073a/14, 073a/16, 073a/18, 073a/19, 073b/14, 074b/7, 075a/1, 075a/7, 076a/6, 076a/7, 076a/23, 076b/2, 076b/3, 076b/22, 076b/24, 076b/25, 077a/7, 078a/21, 078b/9, 079a/16, 079b/4, 080a/6, 080a/12
ç.+ dı 031a/12
ç.+ dur 003b/12, 006b/2, 006b/24, 008b/5, 008b/20, 013a/25, 014b/2, 014b/3, 024b/25, 025b/12, 026a/15, 026b/13, 043a/12, 048b/3,

051a/15, 055b/10, 058b/23, 059a/22, 060a/11, 063b/2, 067a/8, 069a/11, 069b/7, 072b/24, 073a/7, 073a/15, 075b/4, 075b/8, 079a/8, 080a/15
ç.+ durlar 043a/10
ç.+ ı 015b/4, 024a/7, 028b/13, 035b/10, 043a/12, 046a/8, 053b/23, 062a/24, 080b/23
ç.+ ın 033a/3, 033a/4, 045b/17, 054a/1
ç.+ sa 045a/17, 053a/4
ç. görüp 072b/12
ç. vāḳiʿ olur 015a/6

çoḳal: savaşlarda giyilen ve özellikle atlara giydirilen zırh
ç. 010b/23
ç.+ larından 010b/23

çoḳluḳ: çok olma durumu, fazlalık
ç.+ ıdur 065b/5
ç.+ ın 070b/6
ç.+ ından 065a/16, 065b/23
ç.+ ınuñ 049a/17
ç.+ ıyla 075a/2
ç.+ unı 010b/18
ç.+ unuñ 065b/25

çorab: (Far.) ayağa giyilen giyecek
ç. 017b/12, 017b/13

çöz -: çözmek
ç.- mek 016a/14, 016a/15

çūḫā: (Far.) tüysüz, ince, sık dokunmuş yün kumaş
ç. 017b/15

çün: (Far.) çünkü; gibi; mademki; için
ç. 001b/4, 002a/16, 003a/4, 003b/16, 004a/10, 004a/12, 004b/5, 004b/18, 004b/23, 006a/19, 006a/22, 006a/25, 006b/9, 007a/1, 007b/19, 007b/22, 008a/20, 008b/7, 009a/4, 009a/23, 009b/7, 010a/4, 010a/19, 010b/4, 011a/15, 011a/24, 011b/6, 011b/12, 011b/19, 011b/21, 012a/14, 012b/4, 012b/14, 013a/3, 013a/21, 013b/7, 013b/9, 013b/14, 015b/4, 015b/6, 017a/8, 018a/14, 018b/8, 019a/9, 019a/15, 020a/11, 023b/10, 025b/20, 026a/22, 026a/25, 026b/7, 026b/9, 026b/16, 027a/20, 028a/20, 028b/2, 028b/24, 028b/25, 029a/23, 029b/22, 030a/4, 030a/6, 030b/14, 032a/7, 032b/3, 032b/4, 032b/7, 032b/22, 033a/15, 033a/22, 033b/23, 035b/2, 035b/3, 035b/9, 036a/2, 037a/20, 037a/23, 037b/2, 038a/18, 038b/8, 038b/9, 038b/11, 038b/14, 039a/3, 040a/25, 041a/10, 041a/15, 041a/18, 042b/14, 042b/25, 043a/1, 043b/17, 043b/18, 044b/15, 045a/2, 045a/3, 045a/7, 045a/20, 045a/22, 045a/23, 045a/25, 045b/1, 045b/5, 045b/7, 045b/9, 045b/15, 045b/19, 045b/21, 045b/24, 046a/1, 046a/4, 046b/11, 046b/21, 046b/23, 047a/6, 047a/7, 047a/11, 047a/18, 047a/22, 047b/12, 047b/23, 048a/6, 048b/10, 048b/24, 048b/25, 049a/1,

049a/19, 049b/10, 049b/16, 049b/23, 050b/7, 050b/25, 051a/1, 051a/2, 051a/3, 051a/23, 051a/24, 051a/25, 051b/7, 051b/25, 052a/13, 053a/1, 053a/14, 053b/5, 053b/17, 053b/19, 053b/20, 054a/17, 054a/24, 054b/11, 055a/3, 055a/12, 055b/17, 056a/17, 057a/18, 057b/16, 058a/8, 058a/11, 058a/13, 058a/25, 058b/4, 058b/6, 058b/12, 059a/5, 060a/6, 060a/7, 060a/12, 060b/1, 060b/2, 060b/3, 060b/16, 060b/21, 060b/22, 060b/24, 060b/25, 061a/10, 061a/19, 061a/25, 061b/25, 062a/6, 062a/8, 062a/15, 062a/23, 063a/20, 063a/25, 063b/20, 065a/7, 065b/8, 065b/15, 066b/24, 067a/3, 067a/17, 068a/9, 068a/14, 068b/10, 069a/6, 069a/22, 069a/24, 069b/6, 071a/6, 071a/7, 071a/24, 071b/16, 071b/19, 072a/1, 072b/3, 073b/6, 073b/8, 073b/14, 074a/8, 074a/9, 074a/15, 074b/9, 074b/17, 075a/15, 075b/2, 075b/10, 075b/16, 076a/14, 076a/16, 076b/11, 076b/12, 076b/15, 076b/16, 076b/17, 076b/24, 077b/4, 077b/11, 077b/22, 078a/8, 078a/9, 078a/21, 078a/22, 078b/2, 079a/3, 079b/8, 079b/11, 079b/23, 080a/2, 080a/10, 080a/13, 080b/16, 081a/5
ç.+ di 013b/9
ç.+ dür 002b/2, 002b/11, 003a/7, 003a/10, 005b/5, 007a/21, 010a/11, 026b/2, 033a/2, 033a/6, 036a/22, 038b/4, 038b/16, 041b/23, 049b/3, 051a/23, 057b/7, 060b/19, 065a/3, 066a/11, 075b/21, 077b/2, 077b/19

çünki: (Far.) şundan dolayı ki, şu sebepten ki, çünkü
ç. 004a/7, 007b/3, 007b/12, 007b/13, 008a/10, 012b/2, 014b/6, 026a/17, 026b/14, 026b/22, 039a/3, 039b/9, 049a/8, 053a/17, 078b/21

çünkim: (Far.) şundan dolayı ki, şu sebepten ki, çünkü
ç. 073a/14

çürüt -: çürütmek
ç.- meye 079a/14

D

da: da bağlacı
d. 004a/25, 006b/22, 010a/21, 014b/19, 023b/15, 024a/15, 028a/23, 029a/12, 034b/18, 046a/21, 052a/16, 059b/20, 061b/13, 061b/15, 061b/21, 063b/17, 064a/10, 072a/24

dad: bazı cisimlerin tatma organında bıraktığı tatlı, ekşi, acı, kekre vb. duyum
d.+ ı 019b/3
d.+ ın 071a/16

dahı: başka, diğer; dahi; bundan sonra; daha; hem; böylece; de; hâlâ

d. 001b/4, 001b/6, 001b/8, 001b/9, 001b/13, 002a/13, 002a/23, 002b/11, 002b/15, 002b/17, 002b/19, 003a/6, 003a/13, 003a/14, 003a/17, 003a/23, 003b/4, 003b/6, 003b/9, 003b/12, 003b/14, 003b/15, 003b/21, 003b/22, 003b/23, 004a/1, 004a/2, 004a/7, 004a/8, 004a/9, 004b/2, 004b/4, 004b/5, 004b/7, 004b/8, 004b/12, 004b/24, 004b/25, 005a/1, 005a/4, 005a/6, 005a/7, 005a/8, 005a/9, 005a/11, 005a/14, 005a/15, 005a/16, 005a/22, 005b/5, 005b/8, 005b/24, 006a/7, 006a/8, 006a/12, 006a/17, 006a/21, 006a/24, 006b/3, 006b/19, 006b/20, 007a/16, 007a/18, 007a/21, 007a/24, 007b/10, 007b/11, 007b/13, 007b/14, 007b/16, 007b/18, 007b/20, 007b/24, 008a/5, 008a/11, 008a/17, 008a/25, 008b/2, 008b/5, 008b/10, 009a/2, 009a/7, 009a/20, 009a/25, 009b/3, 009b/6, 009b/11, 009b/12, 009b/13, 009b/15, 009b/16, 009b/24, 010a/1, 010a/3, 010a/5, 010a/7, 010a/15, 010a/23, 010b/3, 010b/4, 010b/6, 010b/14, 010b/23, 011a/9, 011a/19, 011a/20, 011a/21, 011b/2, 011b/11, 011b/16, 012a/1, 012a/3, 012a/4, 012a/5, 012a/7, 012a/11, 012a/16, 012a/20, 012b/1, 012b/9, 012b/11, 012b/14, 012b/18, 012b/23, 012b/24, 013a/12, 013a/15, 013a/16, 013a/21, 013a/23, 013b/10, 013b/25, 014a/5, 014a/9, 014a/21, 014a/23, 014a/25, 014b/8, 014b/16, 014b/19, 014b/21, 015a/2, 015a/14, 015a/16, 015a/22, 015a/23, 015a/24, 015b/10, 015b/11, 015b/18, 015b/19, 016a/13, 016a/19, 016a/21, 016a/23, 016b/5, 016b/8, 016b/13, 016b/15, 016b/24, 016b/25, 017a/1, 017a/2, 017a/8, 017a/9, 017a/13, 017a/14, 017a/15, 017a/17, 017a/18, 017a/19, 017a/20, 017a/21, 017a/25, 017b/2, 017b/6, 017b/9, 017b/10, 017b/11, 017b/12, 017b/15, 017b/17, 017b/22, 018a/1, 018a/6, 018a/8, 018a/10, 018a/12, 018a/16, 018a/18, 018a/23, 018a/24, 018b/1, 018b/3, 018b/4, 018b/7, 019a/11, 019a/16, 019a/21, 019b/6, 019b/7, 019b/12, 019b/19, 019b/24, 020a/5, 020a/6, 020a/12, 020a/16, 020a/21, 020a/22, 020b/1, 020b/4, 020b/5, 020b/11, 020b/12, 020b/17, 020b/18, 020b/21, 020b/22, 020b/23, 020b/24, 020b/25, 021a/1, 021a/3, 021a/4, 021a/8, 021a/9, 021a/12, 021a/13, 021a/21, 021a/22, 021b/4, 021b/6, 021b/24, 022a/2, 022a/7, 022a/8, 022a/9, 022a/10, 022a/14, 022a/21, 022b/4, 022b/20, 022b/21, 022b/24, 023a/2, 023a/3, 023a/6, 023a/7, 023a/8, 023a/10, 023a/11, 023a/13, 023a/14, 023a/16, 023a/21, 023a/22, 023a/23,

023a/24, 023b/2, 023b/14,
023b/15, 023b/17, 023b/18,
023b/23, 023b/24, 023b/25,
024a/6, 024a/8, 024a/10,
024a/11, 024a/14, 024a/17,
024a/18, 024a/19, 024a/20,
024a/21, 024a/22, 024b/9,
024b/11, 024b/16, 024b/17,
024b/18, 024b/20, 024b/21,
024b/22, 024b/23, 024b/25,
025a/1, 025a/4, 025a/5,
025a/11, 025a/12, 025a/14,
025a/15, 025a/16, 025b/3,
025b/4, 025b/6, 025b/10,
025b/11, 025b/13, 025b/21,
025b/22, 026a/19, 026a/23,
026b/4, 026b/11, 026b/22,
026b/23, 026b/24, 026b/25,
027a/1, 027a/3, 027a/6,
027a/14, 027a/18, 027a/20,
027a/22, 027a/24, 027a/25,
027b/2, 027b/3, 027b/10,
027b/14, 028a/1, 028a/3,
028a/4, 028a/17, 028a/20,
028a/21, 028a/24, 028b/9,
028b/12, 028b/20, 028b/22,
029a/4, 029a/6, 029a/8, 029a/9,
029a/25, 029b/3, 029b/7,
029b/8, 029b/17, 030a/8,
030a/9, 030a/10, 030a/17,
030a/18, 030a/24, 030b/5,
030b/13, 030b/17, 031a/6,
031a/10, 031a/20, 031a/23,
031b/3, 031b/5, 031b/7,
031b/15, 031b/18, 032a/12,
032a/13, 032a/16, 032b/3,
032b/4, 032b/6, 032b/7,
032b/10, 032b/11, 032b/16,
032b/20, 032b/22, 033a/5,
033a/15, 033a/17, 033a/18,
033a/23, 033b/9, 033b/17,
033b/19, 033b/21, 034a/3,
034a/5, 034a/7, 034a/8,
034a/10, 034a/11, 034a/15,
034a/21, 034b/8, 034b/9,
034b/10, 034b/11, 034b/19,
034b/22, 034b/25, 035a/1,
035a/2, 035a/5, 035a/6, 035a/7,
035a/15, 035a/18, 035a/20,
035b/2, 035b/6, 035b/13,
035b/21, 035b/23, 035b/25,
036a/2, 036a/6, 036a/18,
036a/20, 036a/24, 036b/5,
036b/7, 036b/10, 036b/13,
037a/2, 037a/3, 037a/4, 037a/5,
037a/6, 037a/8, 037a/9,
037a/10, 037a/11, 037a/13,
037a/14, 037a/21, 037b/6,
037b/12, 037b/14, 037b/16,
037b/19, 038a/2, 038a/5,
038a/7, 038a/16, 038a/25,
038b/5, 038b/11, 038b/13,
038b/16, 039a/2, 039a/6,
039a/7, 039a/11, 039a/14,
039a/20, 039a/23, 039a/24,
039b/2, 039b/7, 039b/8,
039b/10, 039b/12, 039b/17,
040a/8, 040a/10, 040a/11,
040a/12, 040a/13, 040a/14,
040b/4, 040b/5, 040b/12,
040b/13, 040b/18, 040b/24,
041a/7, 041a/8, 041a/11,
041a/12, 041a/17, 041a/25,
041b/5, 041b/8, 041b/12,
041b/18, 042a/4, 042a/13,
042a/15, 042a/16, 042a/18,
042a/21, 042a/22, 042a/24,
042a/25, 042b/1, 042b/3,
042b/5, 042b/6, 042b/8,
042b/9, 042b/12, 043a/6,
043a/15, 043b/4, 043b/5,
044a/6, 044a/8, 044a/9,
044a/10, 044a/11, 044a/14,
044b/9, 044b/11, 044b/12,

044b/13, 044b/15, 044b/18,
045a/4, 045a/22, 045a/25,
045b/5, 045b/10, 045b/14,
045b/18, 045b/21, 045b/23,
046a/5, 046a/6, 046a/7, 046a/8,
046a/11, 046b/1, 046b/6,
046b/14, 046b/15, 046b/25,
047a/3, 047a/8, 047a/13,
047a/20, 047a/23, 047a/25,
047b/1, 047b/5, 047b/21,
048a/2, 048a/3, 048a/10,
048a/11, 048a/18, 048a/19,
048b/3, 048b/4, 048b/23,
048b/25, 049a/4, 049a/5,
049a/7, 049a/10, 049a/12,
049a/13, 049a/15, 049a/16,
049a/21, 049a/22, 049a/23,
049a/24, 049b/1, 049b/2,
049b/3, 049b/4, 049b/6,
049b/7, 049b/8, 049b/12,
050a/1, 050a/3, 050a/13,
050a/17, 050a/18, 050a/21,
050a/25, 050b/2, 050b/3,
050b/16, 050b/17, 050b/19,
050b/20, 050b/22, 050b/23,
051a/1, 051a/5, 051a/7,
051a/10, 051a/12, 051a/16,
051b/4, 051b/9, 051b/10,
051b/12, 051b/17,051b/22,
052a/2, 052a/3, 052a/4,
052a/15, 052a/17, 052b/4,
052b/5, 052b/6, 052b/9,
052b/10, 052b/11, 052b/12,
052b/13, 052b/22, 052b/25,
053a/6, 053a/19, 053a/20,
053b/1, 053b/5, 053b/6,
053b/9, 053b/13, 053b/20,
053b/22, 054a/2, 054a/15,
054a/16, 054a/17, 054a/18,
054a/21, 054b/6, 054b/16,
054b/17, 054b/18, 054b/20,
054b/22, 054b/23, 054b/25,
055a/8, 055a/10, 055a/12,
055a/15, 055a/20, 055a/24,
055a/25, 055b/3, 055b/16,
055b/17, 055b/23, 055b/24,
056a/12, 056a/17, 056a/23,
056a/24, 056b/15, 056b/17,
056b/18, 056b/24, 057a/1,
057a/9, 057a/13, 057a/16,
057a/19, 057a/20, 057a/21,
057a/23, 057a/25, 057b/2,
057b/3, 057b/7, 057b/12,
057b/15, 057b/16, 058a/1,
058a/4, 058a/12, 058a/14,
058a/17, 058b/2, 058b/5,
058b/6, 058b/13, 058b/14,
058b/23, 059a/7, 059a/9,
059a/11, 059a/15, 059a/16,
059a/17, 059a/24, 059a/25,
059b/1, 059b/9, 059b/20,
059b/22, 059b/25, 060a/3,
060a/4, 060a/6, 060a/7,
060a/10, 060a/14, 060a/24,
060b/3, 060b/10, 060b/11,
060b/14, 060b/16, 060b/19,
060b/22, 060b/25, 061a/5,
061a/6, 061a/13, 061a/14,
061a/15, 061a/16, 061a/17,
061a/20, 061b/6, 061b/8,
061b/9, 061b/11, 061b/14,
061b/15, 061b/16, 061b/17,
061b/20, 061b/23, 061b/25,
062a/1, 062a/10, 062a/13,
062a/14, 062a/17, 062a/20,
062a/21, 062b/7, 062b/8,
062b/14, 062b/15, 062b/16,
062b/19, 062b/20, 063a/1,
063a/13, 063a/16, 063a/19,
063a/20, 063b/4, 063b/5,
063b/6, 063b/7, 063b/8,
063b/13, 063b/16, 063b/19,
063b/20, 064a/8, 064a/13,
064a/14, 064a/16, 064a/19,

064a/22, 064a/24, 064a/25, 064b/1, 064b/2, 064b/8, 064b/10, 065a/1, 065a/8, 065a/16, 065b/1, 065b/10, 065b/12, 065b/16, 065b/21, 065b/23, 065b/25, 066a/4, 066a/7, 066a/8, 066a/14, 066a/15, 066a/18, 066a/25, 066b/2, 066b/8, 066b/13, 066b/18, 066b/21, 066b/25, 067a/5, 067a/8, 067a/15, 067a/16, 067a/18, 067a/20, 067a/21, 067a/23, 067b/1, 067b/5, 067b/9, 067b/15, 067b/18, 067b/24, 067b/25, 068a/1, 068a/2, 068a/4, 068a/16, 068a/22, 068a/23, 068a/24, 068b/1, 068b/3, 068b/5, 068b/9, 068b/12, 068b/13, 068b/19, 068b/23, 068b/25, 069a/1, 069a/11, 069a/12, 069a/14, 069a/16, 069a/20, 069a/21, 069b/3, 069b/4, 069b/6, 069b/7, 069b/12, 069b/19, 069b/24, 069b/25, 070a/3, 070a/4, 070a/10, 070a/14, 070a/16, 070a/19, 070a/22, 070b/2, 070b/6, 070b/15, 070b/20, 070b/22, 070b/23, 070b/25, 071a/1, 071a/10, 071a/11, 071a/14, 071a/17, 071b/6, 071b/7, 071b/8, 071b/11, 071b/19, 071b/20, 072a/1, 072a/4, 072a/11, 072a/24, 072b/4, 072b/8, 072b/9, 072b/10, 072b/14, 073a/2, 073a/7, 073a/10, 073a/13, 073a/15, 073a/16, 073a/19, 073a/22, 073a/24, 073b/4, 073b/6, 073b/18, 074a/10, 074a/14, 074a/15, 074a/20, 074a/21, 074a/23, 074b/1, 074b/2, 074b/4, 074b/12, 074b/18, 074b/19, 074b/22, 074b/23, 075a/2, 075a/4, 075a/7, 075a/8, 075a/9, 075a/10, 075a/13, 075a/14, 075a/16, 075a/18, 075a/22, 075a/23, 075a/25, 075b/4, 075b/5, 075b/7, 076a/2, 076a/5, 076a/8, 076a/9, 076a/11, 076a/13, 076a/14, 076a/16, 076a/17, 076b/3, 076b/4, 076b/6, 076b/8, 076b/17, 076b/19, 076b/25, 077a/1, 077a/4, 077a/8, 077a/11, 077a/13, 077a/20, 077a/24, 077b/4, 077b/8, 077b/15, 077b/19, 077b/25, 078a/1, 078a/4, 078a/5, 078a/6, 078a/9, 078a/12, 078a/14, 078a/22, 078b/6, 078b/16, 078b/22, 078b/25, 079a/2, 079a/10, 079a/19, 079a/24, 079b/4, 079b/6, 079b/8, 079b/10, 079b/12, 079b/13, 079b/15, 079b/17, 079b/19, 079b/20, 080a/10, 080a/13, 080a/19, 080b/3, 080b/6, 080b/11, 080b/12, 080b/16, 081a/1
ḥażret-i d. 026b/2

dāim: (Ar.) devam eden, devamlı, sürekli
d. 003a/21, 003b/22, 012a/3, 020b/3, 020b/23, 021a/1, 021a/2, 021a/3, 021a/7, 022a/15, 025b/11, 031b/4, 042a/6, 044a/9, 048b/16, 053a/19, 059b/8, 059b/11, 059b/12, 060a/3, 060a/18, 060a/19, 060a/20, 060b/10,

060b/19, 060b/25, 061a/8, 061b/6, 062a/1, 062b/9, 063a/1, 063a/2, 064a/10, 066a/20, 068a/1, 068b/8, 071a/11, 072b/25, 075a/6, 075a/19, 076a/7, 076b/13, 079a/15, 079b/7, 080a/8, 080b/6, 080b/13
d.+ dür 068a/24
d. olan 071a/20
d. oldılar 026a/19

dāimā: (Ar.) her vakit, sürekli olarak
d. 005b/10, 025b/8

dāimī: (Ar.) sürekli, devamlı
d. 003b/4

dāire: (Ar.) bir çemberin içinde kalan düzlem parçası; devlet işlerini yöneten kuruluşlar
d.- i hindiyye 022a/9
d.+ nüñ 022a/13

daḳāyıḳ: (Ar.) anlaşılması güç olan ve dikkat isteyen ince şeyler
d. 010a/11

daḳıl -: takılmak
d.- ur 042a/6

daḳīḳ: (Ar.) ince, anlaşılması, farkedilmesi büyük dikkat isteyen şeyler
d. 009a/2

damar: canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal
d.+ dan 010b/23

dānişmend: (Far.) ilim sahibi kimse, bilgin
d. 009a/2, 031a/25, 042a/16, 070a/3
d.+ ler 048a/2
d.+ lere 070a/3
d.+ lerüñ 002b/23, 003a/2

daʿvā: (Ar.) ileri sürülerek savunulan düşünce; korunmanın bir hüküm ile sağlanması için yargı organlarına başvurma
d. 007b/18
d.+ sın 007b/17, 070b/13, 070b/15, 070b/20
d. idüp 049b/15, 050a/24

daʿvet: (Ar.) çağrı, çağırma
d. 005b/20
d. ideler 005b/20
d. itmege 072b/18
d. itmek 077a/14

dayize: teyze
d.+ me 051a/3
d.+ msin 051a/2

dede: büyükbaba
d.+ si 040b/7
d.+ sine 049a/4

defʿa: (Ar.) kere, kez
d. 005a/13, 005a/15, 030b/13, 047a/19
d.+ da 005a/14, 005a/16

defter: (Ar.) defter
d.+ inden 073b/15

deg -: değmek
ayağın d.- e 034a/8
d.- en 021b/7

d.- mediydi 017a/23
d.- medügi 018b/4
d.- medük 016a/2, 018b/7
d.- mekden 011a/5
d.- memek 055a/13
d.- mese 024a/2, 024a/7
d.- meye 025a/3, 048b/16
d.- meyen 018b/4
d.- mez 011a/20, 062b/9, 062b/10
d.- se 021b/4, 021b/7, 021b/9, 021b/10, 021b/14, 021b/16
d.- üp 016b/5, 025a/2

degin: dek, kadar
d. 004b/7, 006a/6, 010b/21, 014a/6, 018a/1, 018a/2, 018a/25, 018b/22, 019b/2, 020b/21, 021a/6, 022b/5, 022b/11, 022b/19, 023b/3, 025a/8, 025a/9, 025a/24, 029a/3, 029a/24, 031b/11, 036a/11, 038a/6, 038a/21, 040a/17, 040a/19, 040a/20, 041b/25, 042a/16, 043a/6, 043a/16, 043b/8, 044b/10, 050b/15, 050b/23, 051a/9, 054a/12, 055a/9, 058b/15, 064b/11, 066b/10, 080a/10
d.+ dür 016b/23, 016b/24, 022a/1, 022a/23, 022b/25, 056a/23

degirmi: yuvarlak
d. 019b/13, 019b/5

degme: her, her bir, herhangi bir
d. 009a/2, 009a/13, 012a/14, 013a/20, 014a/14, 014b/20, 014b/25, 017a/3, 030b/14, 031b/6, 061b/14, 062a/2, 064a/1, 065a/13, 068a/12, 068a/24, 079a/13, 079b/14, 080b/6, 080b/7

degşür -: değiştirmek
d.- e 063a/1

degül: değil
d. 002b/16, 003a/13, 004a/2, 004a/12, 005a/14, 005a/20, 005a/25, 007b/7, 008a/25, 008b/21, 011a/19, 011b/1, 011b/10, 012a/23, 012b/2, 014a/3, 014b/7, 016a/14, 017b/8, 019a/4, 019a/13, 019b/22, 019b/25, 020a/8, 021a/7, 021a/22, 021b/2, 021b/21, 022a/18, 022b/18, 022b/21, 023b/2, 024a/6, 026b/10, 027a/2, 027a/3, 028a/10, 028a/12, 028a/13, 028a/25, 028b/6, 028b/13, 028b/14, 028b/16, 028b/18, 029a/8, 029b/14, 031a/20, 032b/5, 033a/4, 033a/21, 034b/17, 034b/18, 034b/20, 034b/22, 034b/25, 035a/2, 035a/3, 035a/6, 035a/7, 035a/8, 035b/13, 035b/15, 035b/18, 035b/19, 035b/24, 037a/22, 037b/7, 037b/8, 038a/1, 038a/11, 038b/24, 039a/23, 039a/24, 039b/9, 039b/10, 039b/13, 039b/14, 040b/12, 041b/1, 043a/2, 043b/5, 045a/5, 045a/9, 047a/9, 049b/15, 049b/20, 051b/15, 051b/17, 055a/25, 057b/6, 057b/13, 058b/13, 063a/23, 077b/1, 077b/3, 080a/13, 080b/9, 080b/21
d.+ di 002b/14, 004a/6, 025a/20

d.+ dügin 009a/5
d.+ dür 002b/8, 003b/21, 005a/4, 005a/12, 005a/16, 005a/20, 005a/21, 005a/22, 006b/2, 007a/3, 007a/10, 007b/16, 008b/6, 009b/18, 011b/15, 012b/11, 013a/18, 013b/4, 014b/6, 015a/22, 015a/25, 015b/12, 015b/14, 017b/3, 017b/10, 017b/14, 017b/15, 017b/18, 017b/22, 018b/18, 018b/24, 019a/6, 019a/7, 019a/8, 019a/9, 019a/14, 019b/8, 019b/14, 020a/5, 023b/4, 028b/14, 028b/25, 029a/6, 029a/11, 029b/18, 031a/7, 031b/14, 032a/12, 034b/6, 035b/8, 035b/15, 035b/17, 035b/21, 035b/22, 037a/21, 037b/2, 039b/6, 039b/7, 039b/8, 039b/10, 039b/24, 039b/25, 040a/4, 040a/6, 041a/7, 042a/7, 042a/8, 043a/1, 044b/18, 045a/6, 045a/17, 047b/3, 047b/12, 047b/19, 048a/3, 048a/4, 048b/7, 049a/3, 049a/4, 049a/5, 049a/7, 049a/12, 049b/14, 049b/16, 050a/21, 050a/25, 050b/24, 053a/17, 053a/23, 054a/9, 054a/22, 054b/9, 054b/23, 056b/12, 056b/20, 057a/13, 057a/25, 057b/4, 057b/18, 063a/13, 063a/24, 065a/22, 065b/25, 067a/4, 078b/16, 078b/19
d.+ ken 029a/6
d.+ miş 037a/16, 070b/3, 080b/17
d.+ mişse 062a/18
d.+ se 036b/9, 053a/13, 058b/14, 074a/18
d.+ sün 080a/6

degür -: dokundurmak
d.- e 017a/21, 018b/5, 024a/1, 033b/22, 055b/16
d.- medük 018a/21, 018b/5
d.- memek 020a/7
d.- meye 017a/22, 018a/23, 018a/25
d.- meyeler 020a/9
d.- mezse 055b/16

dek: kadar
d. 046a/14

delāil: (Ar.) deliller
d. 003a/3

delālet: (Ar.) yol gösterme, kılavuzluk
d. 002b/1, 003a/11
d. ider 003a/3, 005b/4, 007a/21, 007b/1, 007b/4, 009a/22, 026a/14, 065a/1, 076a/21, 080a/15
d. itdügi 065a/4
d. itmekde 077a/12
d. itmez 007b/1

delīl: (Ar.) kılavuz, rehber; iz; kanıt
d. 005b/3, 013a/10, 014a/5, 014a/11, 014a/12, 014a/13, 061b/20
d.+ dür 010a/9
d.+ i 008b/20
d.+ in 014a/9, 014a/14
d.+ inden 014a/8
d.+ le 004a/11
d.+ leri 013b/17
d. idüp 013b/18, 081a/3
d. itmek 014b/4
d. itmezdi 014a/8
d. olur 009a/8

delīlsüz: (Ar.+T.) kanıtsız
d. 041a/7

delü: deli
d. 073a/12
d.+ ye 044b/17
d. olacaġın 071a/19
d. olan 047b/20, 047b/21
d. olmaḳ 020b/17
d. olmasa 050a/10
d. olmaya 050b/13
d. olur 014b/12
d. olursa 036a/16, 040b/19, 051b/5

delük: delik, oyuk
d. 017b/19
d.+ ünden 011a/3, 052b/19

delülük: delilik
d. 073a/6
d.+ dür 073a/7

delür -: delirmek
d.- se 038b/18, 038b/19

dem: (Far.) zaman, an
d.+ de 011a/8

demir: demir
d. 021b/16, 040b/16, 040b/17, 048b/5, 060b/13
d.+ den 010b/23
d.+ i 010b/24

deñe -: denemek
d.- se 035a/12

denil -: denilmek, söylenmek
d.- enüñ 009b/11
d.- mezse 023b/18

deñiz: yer kabuğunun çukur bölümlerini kaplayan, birbiriyle bağlantılı, tuzlu su kütlesi
d. 077b/9
d.+ de 039a/19
d.+ den 065b/24
d.+ e 045a/4, 077b/9
d.+ ler 019a/1
d.+ leri 010a/3, 060b/5

deñli: kadar
d. 010b/2

deñlü: kadar
d. 003b/4, 005a/7, 005a/8, 011a/16, 012a/17, 013a/23, 013b/4, 013b/11, 013b/15, 017b/22, 019b/14, 019b/19, 019b/21, 020a/1, 020b/11, 022a/5, 023b/13, 023b/15, 024a/9, 025a/4, 025b/20, 027a/14, 027a/16, 027a/22, 027b/17, 029b/12, 029b/24, 031a/19, 031a/25, 032a/5, 032b/3, 034a/18, 034a/19, 039a/23, 041b/19, 041b/24, 042b/9, 042b/12, 045a/13, 045b/11, 046a/3, 046a/4, 046b/20, 047a/17, 047a/18, 047a/19, 047b/2, 047b/17, 049b/8, 049b/10, 051b/11, 052a/10, 054a/13, 054a/19, 055a/9, 055b/9, 056a/8, 058b/1, 062a/16, 064a/9, 064b/12, 064b/13, 065a/3, 065a/19, 068b/22, 069a/5, 071a/16, 072a/2, 072a/3, 072b/3, 073a/2, 073a/5, 074a/11, 074a/12, 074a/14, 074a/19, 074b/8, 074b/17,

075a/4, 076b/3, 078a/21, 079b/17, 080a/9, 080b/5, 081a/3
d.+ dür 034b/4, 073b/23

dep -: tepmek
d.- mek 067a/22
d.- sin 011a/4, 011a/5

depe: tepe, bir şeyin en üstteki bölümü
d.+ si 022b/8, 028a/14
d.+ sinde 066b/10
d.+ sinden 022b/12, 066b/18
d.+ sine 052a/16

depele -: tepelemek
d.- di 070b/14, 070b/19

depredebil -: depretebilmek, kımıldatmak
d.- mese 029b/19

depren -: deprenmek, harekete gelmek
d.- dügi 006b/11, 077b/9
d.- mek 019b/14
d.- memek 033b/23
d.- meye 019b/13
d.- mez 005a/11, 008a/1, 024b/2, 060a/14
d.- se 077b/9
d.- ür 008a/1, 060a/3, 060a/13, 077b/10

depret(d) -: depretmek, kımıldatmak
d.- diyse 052b/14
d.- meden 012a/10, 019b/23
d.- mek 012a/10, 016a/6
ṭuṭağın d.- mek 029b/17, 029b/18
d.- mekde 019b/23
d.- meye 029b/19
d.- mez 038b/17
d.- mezse 038b/16
d.- se 012a/13
d.- üp 019b/22, 028a/21
d.- ür 012a/8, 068a/1

derbend: (Far.) geçit
d.+ ler 049b/4

derd: (Far.) dert, tasa, keder
d.+ i 076a/24
d.+ inde 007b/5
d.+ ine 071a/18

dere: (Far.) genellikle yazın kuruyan küçük akarsu
d. 056b/14, 063b/13
d.+ si 056a/25, 056b/11, 069b/5, 069b/6
d.+ ye 055b/7

derece: (Ar.) derece
d. 006a/3, 025a/25, 059a/2

derecik: (Far.+T.) küçük dere
d. 038b/23

deri: ten,cilt
d.+ sinüñ 016a/3

deril -: toplanmak
d.- seler 039b/19
d.- ür 076a/19

deriñlik: bir şeyin üst kısmından dibine veya cephesinden gerisine doğru olan mesafe
d.+ i 019b/19, 035b/12

deriş -: bir nokta etrafında toplanmak
d.- üp 074b/16

dermān: (Far.) şifâ, devâ, çâre

d. 071a/20
d. itsün 071a/19

derv̄iş: (Far.) tarikat müntesibi
d.+ e 074a/7
d.+ lere 064b/17
d.+ leri 064a/7

destūr: (Far.) izin, müsaade
d. 029a/4, 042b/21
d.+ ı 004b/13

destūrsuz: (Far.+T.) izinsiz, müsaade almadan
d.+ un 054a/9

destvāne: (Far.) eldiven
d. 033b/8

deve: deve
d. 021a/25, 038b/25, 046a/7, 046a/12, 046a/14, 046a/15, 046a/16, 046a/17, 046a/18, 046a/19, 046a/20, 046a/23, 046a/24, 046a/25, 046b/2, 046b/3, 046b/4, 046b/5, 046b/6, 046b/7, 047a/10, 048a/24, 054a/16, 057b/3, 057b/4
d.+ de 046a/13, 046a/14, 046a/20, 046b/2, 046b/3, 046b/6
d.+ ler 046a/22
d.+ si 047a/9, 047a/10

devek: tefek?
d.+ in 057b/3

devlet: (Ar.) toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet
d. 009b/1, 064a/1, 064b/13
d.+ dür 073a/22
d.+ e 006a/3
d.+ i 002b/22, 050a/6
d.+ inden 064a/11, 074a/22, 074b/9
d.+ ine 007b/14
d.+ inüñ 062b/8
d.+ ler 012a/24
d.+ ünüñ 006b/1

devret -: devretmek
d.- se 052b/18

dımışḳ: (Ar.) demir, çelik veya bakır üzerinde kazılan oyuklara tel halinde altın, gümüş vb. madenlerle dolgu yapılmak suretiyle süslenmiş eşya
d.+ ı 010b/22

di -: demek, söylemek
d.- di 002a/6, 004a/1, 006b/16, 006b/21, 009a/24, 010b/22, 011a/3, 011b/15, 011b/16, 012a/21, 012a/22, 012b/3, 013a/2, 025a/22, 026a/18, 026b/6, 026b/10, 027a/10, 029a/2, 029a/20, 035b/4, 038a/24, 039b/13, 039b/14, 049a/13, 049a/16, 049a/17, 050a/3, 050a/4, 063a/13, 070b/16, 072a/1, 073b/9, 073b/17, 073b/22, 074a/6, 074a/10, 074b/10, 075a/25, 077a/23, 079a/20, 079a/21, 081a/1, 081a/6
d.- digümüz 002b/6
d.- digümüzden 002a/16
d.- digümüzleyin 050a/13
d.- dik 063a/12
d.- diklerümüze 054a/13

d.- diler 007a/25, 007b/21, 008b/4, 008b/7, 026b/9, 028b/19, 063a/13, 067a/7, 073b/22, 075a/24, 081a/8
d.- diyse 002a/12, 070a/9
d.- dügi 002a/2, 002a/14, 006b/24, 011b/6, 011b/12, 014a/15, 059a/17, 059b/17, 063a/13, 064b/19, 069a/20, 073a/7, 079b/21, 080a/7
d.- dügin 060a/24
d.- düginden 029a/25, 058a/1, 078b/17
d.- dügine 065a/12, 071a/9
d.- dügümüz 006b/8, 014a/22, 019b/2, 019b/19, 019b/20, 020a/14, 022a/6, 029b/19, 030a/19, 034b/8, 035a/21, 041a/4, 042a/17, 044b/7, 045b/10, 046a/3, 046a/4, 048a/19, 049a/6, 049b/21, 050a/17, 053b/22, 055a/3, 055a/6, 057b/12, 061a/15, 062b/12, 062b/20, 063a/7, 063a/8, 063b/11, 065a/1, 065a/4, 065b/7, 070a/12, 074a/2, 074a/17, 076a/8
d.- dügümüzden 007a/17
d.- dügümüzleyin 055b/22, 056a/3, 057a/24, 058a/5, 058a/9, 058a/10, 058a/12, 071b/20
d.- dük 053b/7, 057b/23, 067a/9, 069a/12, 074a/4
d.- dükçe 041b/7
d.- dükden 024b/18, 032a/2, 033b/5
d.- dükleri 007b/25, 008a/3, 008a/14, 008a/15, 016b/23, 021a/24, 021b/3, 021b/4, 021b/6, 022a/1, 022b/8, 046b/23, 055b/13, 055b/15, 055b/23, 055b/25, 056a/3, 056a/5, 056a/20, 056a/25, 056b/4, 056b/5, 056b/7, 056b/12, 056b/14, 056b/24, 057b/5, 057b/6, 057b/24, 058a/8, 059a/3, 059b/21, 059b/22, 063a/22, 063a/24, 067a/25, 079b/10
d.- düklerimize 062b/21, 063b/1
d.- düklerin 008b/10, 051a/12
d.- düklerinden 002a/1
d.- düklerine 056b/4
d.- düklerümüz 048a/17, 076b/13
d.- düklerümüzden 076a/1
d.- düñüz 026b/10
d.- meden 007a/11, 033a/23, 033b/2
d.- medi 074b/10, 074b/11
d.- mediler 008b/16
d.- mege 002a/2, 031b/19, 031b/20, 032b/16
d.- mek 005b/19, 006b/17, 006b/18, 006b/19, 007a/10, 007a/14, 008a/11, 008b/5, 013a/5, 013a/6, 013a/9, 013b/18, 013b/19, 013b/22, 014a/3, 014b/3, 023b/20, 024b/12, 024b/24, 025b/7, 027a/2, 027a/3, 027a/4, 027a/15, 027a/16, 029a/6, 029a/7, 030a/4, 031b/1, 033a/18, 033a/21, 033a/25, 033b/2, 041b/15, 050a/25, 050b/8, 059a/21, 059a/22, 062a/4, 063b/24, 064a/5, 066a/14, 070b/8, 070b/9, 073b/2, 077b/13, 079b/5, 081a/2
d.- mekde 071b/21, 081a/10
d.- mekden 062a/18, 072b/24

d.- mekdür 005a/2, 007a/20, 013a/7, 017a/14, 023b/11, 024b/11, 024b/17, 024b/19, 024b/20, 024b/21, 024b/23, 059a/18, 071b/22
d.- mese 019a/13
d.- meyasın 050b/18
d.- meye 023b/24, 023b/25, 034a/18, 041b/15, 050b/4, 053b/11, 068b/22, 068b/23, 069b/20
d.- meyeler 041b/18
d.- meyince 033a/19
d.- meyüp 017a/12, 040a/9, 049b/18
d.- mez 011a/21, 011a/22
d.- mezler 002b/13, 062a/5, 062a/8, 067b/21, 073b/14
d.- mezse 034a/24, 037a/11, 043b/4, 050b/16
d.- mezüz 008a/17, 008b/19
d.- miş 015a/20, 019a/12, 023b/5, 027b/15, 027b/16, 028b/20, 029b/6, 030b/12, 030b/13, 030b/25, 031a/1, 031a/2, 031a/3, 031a/5, 031a/7, 032b/20, 033a/5, 033a/6, 043a/13, 043b/1, 043b/5, 043b/6, 043b/15, 043b/16, 047a/1, 047a/12, 047b/22, 059a/9, 072a/14, 079b/24
d.- mişdür 001b/15, 010a/20, 012b/25, 019a/5, 019a/22, 023a/4, 023a/21, 024a/15, 024b/7, 053b/11, 062a/17, 062b/7, 066b/6, 073a/11, 073a/19, 075b/14, 077b/14, 077b/15, 077b/16, 078b/5, 078b/6, 080b/24
d.- mişler 016a/8, 028b/1, 029a/1, 030a/20, 049b/23, 066b/11
d.- mişlerdür 005b/5, 008a/19, 014a/3, 014a/4, 016a/10, 038b/17
d.- r 013a/14, 014a/2, 014b/2, 014b/15, 014b/16, 014b/19, 014b/20, 014b/21, 015a/22, 024b/6, 025b/11, 028b/13, 028b/14, 032a/22, 033a/20, 038a/25, 039b/17, 040a/11, 045b/1, 049a/14, 051a/3, 052b/21, 052b/22, 056a/2, 062a/2, 072a/24, 072b/1, 072b/2, 074a/14, 076b/23, 078b/3, 078b/22, 079b/23
d.- rken 024b/8
d.- rler 002b/10, 005b/20, 005b/22, 007a/15, 007a/21, 007b/23, 007b/25, 008a/6, 008a/12, 008a/13, 008a/20, 008a/21, 008b/2, 008b/5, 008b/10, 008b/19, 008b/24, 013b/18, 014b/10, 016b/21, 021a/16, 031b/10, 032b/10, 034a/7, 037a/17, 048b/12, 054b/19, 054b/20, 054b/21, 055b/14, 057b/22, 059b/3, 059b/4, 059b/5, 059b/6, 059b/8, 059b/11, 059b/20, 059b/21, 059b/25, 060a/1, 060a/6, 060a/7, 060a/12, 062a/13, 070b/7, 081a/4, 081a/8
d.- rlerdi 064a/10, 070b/13, 070b/15, 070b/20, 079b/24
d.- rse 023a/7, 033a/20, 038a/25, 039b/10, 040a/10, 041b/15, 050a/15, 050b/17, 060a/15, 076b/13, 076b/16
d.- rseñ 010b/10, 010b/11, 010b/12, 071b/13, 071b/14
d.- rüz 073a/3

d.- se 006b/13, 007a/21, 013a/8, 013a/9, 013b/22, 014a/5, 014b/10, 023b/21, 023b/22, 030b/1, 030b/4, 030b/5, 030b/7, 033a/5, 034b/15, 034b/16, 034b/22, 034b/23, 034b/24, 036b/24, 037b/5, 039b/8, 040b/10, 044a/8, 047a/11, 049b/18, 050b/16, 050b/21, 050b/22, 052a/6, 052b/9, 053a/7, 053a/14, 058b/16, 069a/19, 069a/25, 070a/2, 070b/2, 071a/8, 073a/2, 077b/23, 078a/2
d.- seler 007b/9, 013b/25, 014b/9, 051a/11, 051a/12, 051a/13, 068a/12
d.- señ 077b/1
d.- ṣer 003b/7
d.- sün 080b/12
d.- sünler 061b/24, 062a/7, 068a/2, 068a/4, 068a/5
d.- ye 012b/10, 012b/17, 012b/18, 013a/12, 014a/23, 017a/12, 018a/16, 023a/8, 023a/10, 023a/16, 023a/17, 023a/21, 024b/21, 027a/3, 030b/3, 030b/17, 031b/19, 033a/21, 033a/22, 033b/4, 033b/6, 033b/14, 033b/17, 033b/18, 033b/19, 034a/2, 034a/3, 038a/15, 038b/14, 040a/12, 040a/14, 040a/15, 041a/13, 041a/14, 041a/16, 041a/17, 041b/5, 041b/6, 041b/14, 041b/15, 041b/17, 041b/18, 041b/19, 042b/18, 043b/2, 043b/4, 044a/4, 044a/5, 044a/6, 044a/13, 044b/4, 056b/21, 057a/11, 057a/12, 062b/25, 073a/13
d.- yecegimiz 070a/14
d.- yecek 007a/14, 009a/17, 021b/11, 023a/7, 023b/22, 025a/4, 025a/12, 025a/16, 030a/5, 030b/4, 032a/21, 041a/17
d.- yeler 033b/18, 067b/13, 073a/15
d.- yen 007b/13, 014b/3, 031a/24, 041b/19, 064b/16, 065a/6, 071a/6
d.- yene 007b/13
d.- yenlerle 040b/25
d.- yü 002b/7, 003b/2, 006a/17, 008a/17, 011a/2, 011a/4, 011a/12, 011a/19, 012b/24, 014b/18, 016a/8, 016b/20, 017a/15, 018b/20, 028b/24
d.- yüp 006a/20, 022b/25, 024b/13, 024b/16, 025b/12, 025b/23, 029b/5, 037b/13, 040a/9, 040a/11, 067b/23, 080b/14, 080b/16, 081a/1

Dicle: Dicle nehri
D. 048a/9

diken: bazı bitkilerde bulunan ucu sivri, sert, batıcı çıkıntı
d. 028a/2

dikil -: dik duruma gelmek
d.- ecek 055a/9
d.- ir 022b/3

dikḳat: (Ar.) düşünceyi bir nokta üzerinde toplama
d.+ i 013a/20, 013b/1

dil: ağız boşluğunda tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan organ

d. 006a/22, 061a/13, 071b/16, 071b/18, 077a/12, 077a/13
d.+ ce 005a/13
d.+ i kesilendür 029b/19
d.+ i 014a/24, 024b/2, 031a/19, 061a/9
d.+ in 012a/8, 012a/9, 029b/18, 029b/19, 053b/8, 060a/25
eydür d.+ in 029b/17
d.+ ince 005a/15
d.+ inde 014b/1, 070a/8, 070a/11, 077a/13
d.+ inden 069a/8
d.+ ine 077a/6
d.+ iyle 005a/2, 005a/21, 007a/10, 007a/11, 007a/14, 007a/16, 007a/19, 013b/22, 014a/3, 014a/15, 014a/22, 014a/23, 017a/12, 023a/7, 023b/4, 024a/18, 026a/7, 033a/18, 033a/19, 038a/25, 050b/16, 060b/1, 071b/17, 071b/18, 076a/21, 080b/24
d.+ üñ 026b/23, 060b/2, 069a/3, 069a/8, 069a/11, 076b/6

dile -: dilemek
d.- di 001b/8
d.- dügi 059a/10, 059a/16
d.- dügin 008a/21
d.- dügünden 048a/4
amān d.- meden 039a/11
d.- medügi 059a/17
d.- medügin 008a/21
d.- mek 008a/25, 012b/13, 033a/17
yardım d.- mek 027a/4
d.- mekde 012b/9
d.- mekdür 061b/11
d.- mese 018b/17, 048a/3
d.- meye 071a/12
d.- meyeni 044a/12
d.- meyince 069a/21
d.- mez 008a/22
d.- mezse 080b/24, 080b/25
d.- mezsin 044a/12
d.- r 008a/4, 008a/22, 041b/11, 060a/20, 061a/9, 061a/12, 061a/21, 068a/1
d.- rim 055a/19, 057b/25, 074a/10
d.- rin 072b/17
d.- rlerse 040a/8, 049a/1, 049a/2
d.- rse 012b/1, 034a/25, 046b/23, 046b/24, 049b/1, 051b/10, 051b/11, 051b/12, 055a/20, 056b/22, 070b/18, 079a/11, 080b/24
d.- rseñ 068a/17, 068b/14, 074b/20
d.- se 012a/8, 012a/12, 018b/10, 029a/3, 040b/9, 047a/18, 055a/5, 055a/6, 055a/7, 059b/15, 059b/16, 060a/1, 062a/17, 065a/21, 066a/15, 066a/16, 066a/17, 067a/10, 069b/17, 074b/10, 074b/11
ḥācet d.- se 005a/13, 044a/11
d.- seler 012b/22, 042b/22
d.- señ 067b/4, 069a/13, 077a/15
d.- sün 025a/22
d.- ye 012b/9, 043b/18, 044a/14, 056a/5, 057a/18, 068a/11
ḥācet d.- ye 044b/11, 057b/11
d.- yeler 040b/1, 056b/12
d.- yemez 012a/21
d.- yüp 065a/11, 065a/19
ḥācet d.- yüp 026b/25
yardım d. 026b/24

dilek: istek, arzu
d.+ i 008a/22, 011a/12, 012a/6, 012a/8, 078a/15
d.+ in 011a/15, 012a/7, 075a/8, 075a/19, 075a/24
d.+ ine 012a/7, 065a/6
d.+ insiz 005a/10
d.+ iyle 023b/14, 023b/16
d.+ iyledür 005a/10
d.+ lerin 063b/16, 075b/1
d.+ leriyle 008a/23

dileksiz: isteksiz
d.+ in 011b/24

dilkü: tilki
d. 072a/10

dillü: konuşkan
d. 005a/15

dilsiz: konuşamayan
d. 029b/18, 034b/17, 075b/5
d.+ e 034b/17
d. olsa 029b/17

dimāġ: (Ar.) zihin, bellek
d.+ uñ 060a/8, 060a/9

dīn: (Ar.) insanların Tanrı'ya imanı, ona yapacakları ibadetlerin bütününü ve bu imana göre davranışlarının nasıl olması gerektiğini düzenleyen inanış yolu
d. 001b/14, 007b/4, 007b/7, 007b/19, 007b/22, 008b/8, 009a/1, 009a/20, 009b/20, 011b/16, 013a/20, 034b/9, 049b/25, 065a/7, 067b/16, 067b/20, 071b/16, 076a/24, 077a/14
İḥyāʿ-yı d. 002b/8
ʿilm-i d. 062a/1, 062a/2
d.+ de 061a/16, 067b/17
ʿilm-i d.+ de 013a/25
d.+ deki 067a/7
d.+ den 013b/24, 064a/20, 067b/16
ʿilm-i d.+ den 013a/22
d.+ dür 006a/2
d.+ e 008b/19
d.+ i 013b/24, 050a/6, 062a/13, 065a/3, 080b/13
ʿilm-i d.+ i 062a/2
d.+ inden 070b/24
d.+ ine 008b/8, 009a/8, 009a/9, 061a/3
d.+ iñe 076b/5, 076b/7
d.+ inüñ 062b/7
d.+ lerden 009a/7
d.+ leri 049b/7, 049b/11
d.+ lerinde 007b/18
d.+ lerinden 070b/11, 070b/12, 070b/22
d.+ üñ 006a/1

dīnār: (Ar.) altın liranın dörtte biri değerinde olan eski bir para
d. 046b/23

dīndār: (Ar.+F.) din inancı güçlü, din kurallarına bağlı kimse
d. 068a/3

dīnī: (Ar.) dinle ilgili
d. 007b/17

dīniyye: (Ar.) dinî kelimesinin tamlamalarda olan aynı manadaki müennes şekli
żarūrāt-ı d. 008b/24

żarūrāt-ı d.+ dendür 031b/1

diñle -: dinlemek
d.- di 013b/9
d.- mek 024b/15
d.- mese 030a/1, 030a/2
d.- meyesin 076b/6
d.- mez 060b/17
d.- miş 039b/8
d.- r 060b/18
d.- se 062b/18
d.- yeler 056b/5, 072b/25
d.- yesin 076b/5, 076b/6

dinlen -: dinlenmek, istirahat etmek, krş. diñlen-
d. 006a/2

diñlen -: dinlenmek, istirahat etmek, krş. dinlen-
d.- mek 039a/3

diñlet -: dinletmek
d.- e 031a/18

dip: çukur bir yerin en alt kısmı
d.+ i 019b/20
d.+ in 015b/18, 017a/14
d.+ inde 010a/7, 022b/9
d.+ inden 016b/16, 016b/23
d.+ ine 016a/6, 016a/14, 077a/21

direk: ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek
d.+ ine 037b/1

direm: (Far.) dirhem, krş. dirhem
d. 016a/25, 021b/9

dirhem: (Ar.) eski bir para çeşidi, gümüş sikke, krş. direm
d. 021b/3, 038b/14, 044b/18, 045a/9, 045a/10, 045a/12, 045b/3, 045b/20, 045b/23, 046b/24, 046b/25, 047a/4, 047a/5, 047a/7, 047a/8, 047a/12, 047a/16, 047a/19, 048a/15, 048a/18, 048a/21, 048b/21, 051b/9, 053a/24, 053a/25, 068b/25
d.+ de 045a/8, 045b/20, 045b/22, 046b/24
d.+ den 045a/9, 045b/23, 047a/19
d.+ dür 045a/8
d.+ e 045a/18
d.+ le 047a/5

diri: canlı, diri
d. 080a/2
d.+ yken 079b/11
d. olam 080a/3, 080a/4
d. oldıysa 053b/4

diril -: dirilmek
d.- düginden 066b/13
d.- eceksüz 006a/2
d.- eler 040a/25, 047b/12
d.- üp 041a/1

dirilik: canlılık, zindelik
d.+ e 080a/10
d.+ i 079a/9, 079a/10
d.+ lerine 079a/11

dirlik: rahat, iyi geçim; hayat; Osmanlı devleti'nde geçim vasıtası olarak verilen maaş
d.+ i 054a/20, 063b/3
d.+ inde 042a/22, 071a/10
d.+ inden 079b/1
d.+ ine 062b/8
d.+ üñde 061a/20

d. olam 079b/8

dirsek: dirsek
d. 018a/24
d.+ e 016b/24
d.+ i 016b/24
d.+ in 018a/23
d.+ indegin 018a/23
d.+ ine 018b/2
d.+ lerin 018b/2

diş: çene kemiklerinin üstündeki çiğnemeye yarayan sert, beyaz parçalardan her biri
d.+ i ağrısa 029a/23
d.+ i 020b/11, 029a/23, 029a/24, 052b/7, 052b/17, 052b/23, 053a/4, 067a/11, 070a/21, 075b/16
d.+ iñ 010b/14
d.+ in 045b/25
d.+ leri 010a/24, 017a/14
d.+ üñ 010b/14

dişi: erkeği tarafından döllenecek biçimde oluşmuş hayvan
d. 046a/14, 046a/15, 046a/16, 046a/17, 046a/18, 046a/19, 046a/20, 046a/22, 046a/23, 046a/24, 046a/25, 046b/3, 046b/4, 046b/5, 046b/8, 046b/9, 046b/16, 046b/21, 046b/22, 047a/2

ditre -: titremek
dizleri d.- ye 038b/7

dīvān: (Far.) büyük meclis
d.+ lara 010b/12

dīvār: (Far.) duvar
d. 016a/22
d.+ a 038b/20
d.+ ı 004a/4
d.+ ına 037b/1

divşir -: derlemek, toplamak
d.- üp 009a/11

diye: diye, krş. diyü
d. 041a/7, 051a/4, 056a/19, 060b/15, 069b/17, 069b/19, 069b/20, 071a/11, 071b/1, 073a/19

diyü: diye, krş. diye
d. 006b/17, 007b/9, 018b/21, 018b/22, 018b/23, 019a/10, 020a/19, 020b/14, 021a/15, 027b/19, 029a/1, 035a/4, 038a/22, 039b/9, 041a/12, 042a/19, 042b/9, 047a/22, 049b/2, 049b/3, 050a/1, 050b/7, 052a/9, 055b/21, 058b/22, 061b/24, 062a/7, 062b/9, 062b/21, 065a/2, 065a/5, 065b/13, 065b/14, 068a/2, 068a/4, 068a/5, 069a/24, 069b/6, 069b/7, 072a/6, 072a/13, 073a/4, 074a/12, 076a/3, 076b/21, 076b/25, 080b/15, 081a/5, 081a/6

diz: kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yer
d.+ i 024a/7, 055a/9
d.+ in 024b/22, 025a/1
d.+ ine 011a/2, 025a/12, 041b/25
d.+ leri ditreye 038b/6
d.+ leri 022a/1, 032a/5, 032a/8, 033b/15
d.+ lerin 033b/20, 034a/5

diz -: dizmek
d.- mişse 045b/6

dizlik: dize kadar inen üst giyeceği
d.+ inde 042a/21

doġ -: doğmak
d.- duḳdan 048a/16

doġru: yönünü değiştirmeden, doğruca
d. 022a/17

dolan -: dönmek, gezmek
d.- sa 037b/25

dolandır -: dolandırmak
d.- maya 033a/19

doñ: giysi
d. 017b/10, 017b/11, 022a/3, 055b/6
d.+ ı 017b/1, 017b/2
d.+ ın 017b/23, 017b/25, 018a/2, 018a/3
d.+ ına 017b/6
d.+ ında 017b/19, 017b/20

dost: (Far.) dost, arkadaş
d.+ dan 057b/12
d.+ ları 050a/5, 069a/1, 076b/17, 078a/23
d.+ larıdur 072b/11
d.+ ların 011a/13, 070b/8
d.+ larından 058b/23, 063a/17, 079a/4
d.+ larındandurlar 058b/25
d.+ larınuñ 064b/25, 065b/22, 067a/5
d.+ larınuñdur 078b/23

dostluḳ: (Far.+T.) arkadaşlık
d. 059b/24
d. ola 029a/5

döġ -: döğmek, vurmak
d.- er 062a/22
d.- mek 059b/7, 067b/3

dök -: dökmek, akıtmak, boşaltmak
d.- çek 016a/1
d.- dügine 075a/9
d.- dükden 016a/23
d.- e 015b/22, 015b/25
d.- ecek 016b/14
d.- er 071b/11
d.- erken 015a/12
d.- erler 006a/6
d.- esi 028b/20
ṣuçı d.- meden 041a/9
d.- mege 016b/6
ṣu d.- mege 016a/20
ṣaçın d.- mek ya örmek 027b/24
ṣu d.- mek 020a/16, 037a/19, 053b/19
ṣu d.- mekdür 053b/25
ṣu d.- mese 070a/23
d.- meye 018a/13
d.- se 062a/11
d.- ülen 019b/22
d.- ülmese 020a/21
d.- ünmegi 072b/5

dökül -: dökülmek, saçılmak
d.- di 077a/23
ṣu d.- dükden 028b/1
d.- en 019b/23
d.- meye 033b/16
d.- mez 076a/18
ḳatı d.- ür 034b/16

dökümsüz: kumaşın dökümlü olmama durumu

d. 055a/14

dökün -: kendi üzerine dökmek
d.- megi 064b/22

dölen -: dölenmek, mutmain olmak, huzura kavuşmak
d.- mek 023b/19
d.- mekdür 023b/18, 024a/21
d.- mezse 023b/19

dön -: geri gelmek, geri gitmek, krş. döñ-
d.- düler 070b/12, 070b/22, 073a/9
d.- düyse 019a/16
d.- e 022a/21, 027b/25, 029a/3, 029b/22, 031b/21, 032a/10, 032a/14, 055b/23
d.- ecekdür 070b/11
d.- enlere 026a/2
d.- enleri 072b/9
d.- er 004b/6, 007b/9, 053a/17, 062b/5, 076a/15, 079a/7
d.- erek 022a/16
d.- erse 070b/24
d.- icek 061a/17
d.- iser 004b/6
d.- iserüz 076a/17
d.- megüñ 062b/6
d.- mek 026a/17, 062b/5
d.- mekde 070a/17
d.- mekdür 070a/16
d.- memek 072b/22
d.- meyelüm 073a/15
d.- mez 061b/21, 062a/23, 062b/2, 062b/14
d.- miş 019a/3
d.- se 007a/21, 022b/4, 028a/1, 063a/9
d.- üñ 072b/8
d.- üp 009b/22, 022a/21, 024b/3, 029a/17, 029a/18, 029a/19, 029a/21, 029b/1, 029b/3, 031b/18, 032b/17, 038b/3, 039a/25, 039b/1, 066b/14, 071a/11

döñ -: dönmek, krş. dön-
d.- dükden 024b/17
d.- erlerdi 011a/4

döndür -: döndürmek, çevirmek
d.- di 025a/23
d.- e 025b/15, 042b/16, 066b/9
d.- ecek 022a/20, 038b/21
d.- ecekdür 006a/8
d.- eler 034b/16, 041b/11
d.- mekdür 077a/10
d.- meye 022a/20
d.- ür 009b/19

dördünci: dört sayısının sıra sıfatı, krş. dördüncü
d. 002a/4, 031b/16, 036a/23, 037b/3, 037b/13, 037b/16, 043b/14, 043b/15, 057a/24, 061b/12
d.+ si 023b/12, 066a/6, 073a/21

dördüncü: dört sayısının sıra sıfatı, krş. dördünci
d.+ si 005b/16, 021a/19, 048b/17

dört(d): dört sayısı
d. 016b/25, 017a/4, 017a/6, 017b/4, 019b/12, 021a/2, 021a/7, 022a/5, 022a/7, 024a/19, 028a/13, 029a/12, 029a/13, 032a/16, 034a/10, 035a/11, 036a/2, 036b/9,

036b/10, 038a/18, 038a/25, 038b/3, 039a/5, 039a/6, 039a/8, 040a/8, 040a/9, 040a/11, 041a/22, 041b/4, 042a/15, 042b/9, 045a/11, 046a/16, 046a/18, 046a/19, 046a/22, 046a/24, 046a/25, 046b/1, 046b/4, 046b/5, 046b/18, 050b/25, 055a/12, 056b/18, 060a/4, 064a/24, 076a/11, 080a/16
d.+ dür 005b/13, 016b/23
d.+ er 046b/1
d.+ ün 053a/21
d.+ üñ 060a/2
d.+ ünde 055b/21

dört biñ: dört bin sayısı
d. 018b/12, 042b/24
d.+ dür 005b/19

dört yüz: dört yüz sayısı
d. 046b/18, 073b/20

döşe -: sermek, yaymak
d.- ye 034a/4
ayaġın d.- ye 034a/7
d.- yeler 042b/7
d.- yüp 025a/2

döşek: yatak
d. 033b/25, 074a/15
d.+ de 028a/15
d.+ i 074a/16
d.+ inde 015a/16, 015a/19, 029b/23
d.+ lerinde 015a/21, 015a/22

döşen -: serilmek, yayılmak
d.- miş 028a/14

duʿā: (Ar.) dua, yakarış, niyaz
d. 009a/11, 009a/14, 009a/15, 034a/11, 034a/12, 041b/6, 043a/4, 043a/5, 043a/12, 043a/13, 043a/17, 043b/18, 043b/20, 044a/15, 044b/10, 057a/19
d.+ dan 055a/25
d.+ dır 043a/17
d.+ lar 043b/16, 043b/17, 055a/25
d.+ lardan 025a/6, 034a/11, 043b/14
d.+ ları 043a/3, 043a/12
d.+ nın 025a/6
d.+ nuñ 044b/5
d.+ sı 043b/1
d.+ sın 024a/19, 032a/22, 041b/6, 041b/7, 043b/8, 044b/10, 056b/21, 058a/9
d.+ yı 034a/12, 043a/12, 043a/19, 043b/8, 043b/10, 043b/12, 043b/19, 044a/1, 044a/3, 044a/15, 044b/1, 044b/4, 044b/6, 044b/8, 055b/1, 055b/8, 057a/17
d. ide 043b/18, 044a/7, 044a/15, 056a/5, 056a/7, 057a/17, 057a/20, 057b/10
d. ideler 040a/25, 056b/12
d. ider 009b/5
d. iderken 044a/14
d. idüp 044a/10
d. itdüginden 029a/3
d. itdükden 057a/18
d. itmege 033a/22, 041a/14, 041a/15
d. itmek 057b/21
d. itmekde 044a/12
d. itmeye 057a/22
d. itse 041b/2
d. ve istiġfār ide 012b/14

dudaḳ: ağzın alt ve üst iki kenarından her biri
d.+ ı 024b/2

duḫūl: (Ar.) girme, giriş
d. itdürse 051a/9

dūn: (Ar.) alçak, soysuz
d.+ e'l bülūġ 044b/17

dur -: durmak
d.- a 024a/13
d.- duġı 018b/12, 022b/14
d.- maḳ 022b/23
d.- mayup 027a/23
d.- sa 022a/6
d.- up 025a/24

dur: bildirme eki
d. 024a/7, 054b/16, 055a/2, 072b/15

dut -: tutmak
d.- a 017a/23, 018b/2, 037b/11, 045b/3
ḳıymete d.- acaḳ 045a/24
orūc d.- acaḳ 052a/5, 052a/12
buyruġın d.- anlar 070b/18
d.- dı 063b/13, 070b/13
d.- ıcaḳ 045b/2
d.- maġa 051b/18
orūc d.- maġa 013a/23
d.- maḳ 026a/8, 051b/18, 067a/22
bögrüne d.- maḳ 028a/1
d.- sa 027b/18, 060b/24
nesne d.- sa 029a/23
d.- salar 048b/24
d.- up 013a/8
kīn d.- up 059b/7

duy -: duymak
d.- asın 026b/15
d.- masa 025b/6
d.- maz 077a/24
d.- mazsa 033b/24
ṭadın d.- sa 027b/15

düken -: tükenmek
d.- ecek 022b/9
d.- se 022b/4

düket - : tüketmek
d.- mez 075b/8

dükkān: (Ar.) dükkan
d.+ a 013a/11, 013a/12
d.+ ında 035a/6

dülbend: (Far.) tülbent
d. 042a/17, 055a/17
d.+ in ṣıyırup 028a/20
d.+ in 027b/5, 029b/22, 033b/22, 033b/23, 055a/15, 055b/6
giyesesin ya d.+ in 028a/19
d.+ ine ṣoḳmaḳ 027b/24
d.+ inüñ 028a/5

dün: bir önceki gün
d. 066b/17, 080b/9
d.+ ki 034b/21
d.+ ler 009b/23

dünyā: (Ar.) yeryüzü, cihan
d. 003a/17, 003b/4, 005a/7, 007a/11, 007a/12, 007a/15, 007a/16, 007b/7, 007b/8, 007b/10, 007b/16, 009b/8, 009b/20, 010a/17, 010a/24, 010a/25, 011a/8, 011a/12, 011a/14, 011a/17, 011b/8, 012b/23, 013a/1, 013a/10, 013a/14, 013a/15, 013a/17,

013b/3, 013b/6, 013b/12, 013b/14, 014a/20, 014b/11, 014b/12, 018a/16, 023a/25, 025a/25, 025b/3, 025b/6, 025b/7, 025b/12, 025b/13, 025b/14, 025b/20, 026a/13, 027a/3, 040b/24, 047b/5, 054a/7, 060a/20, 060a/22, 060b/23, 060b/24, 061a/7, 061a/11, 061a/25, 061b/4, 062a/6, 062a/8, 062b/8, 063a/21, 063a/22, 063a/24, 063a/25, 063b/1, 063b/3, 063b/6, 063b/7, 063b/8, 063b/11, 063b/15, 063b/24, 064a/2, 064a/4, 064a/12, 064a/14, 064a/15, 064a/16, 064a/19, 064a/20, 064a/23, 064a/25, 064b/1, 064b/13, 064b/14, 064b/15, 064b/16, 064b/18, 064b/20, 064b/24, 065a/1, 065a/7, 065a/16, 065a/19, 065b/25, 067a/1, 067a/3, 067a/4, 067a/8, 067a/9, 067a/17, 067a/18, 067b/17, 068a/6, 068a/7, 068a/14, 068b/5, 068b/6, 068b/8, 070a/4, 070a/17, 071a/4, 071a/5, 071a/14, 071a/15, 071a/20, 072b/11, 073a/15, 073b/12, 074a/2, 074a/19, 074a/20, 074a/22, 074a/24, 074b/1, 074b/7, 074b/9, 074b/11, 074b/15, 074b/18, 074b/19, 074b/23, 075a/2, 075a/9, 075a/18, 075b/22, 076a/22, 076a/23, 076b/15, 077a/8, 077a/17, 077b/10, 077b/18, 078a/13, 078a/20, 078a/25, 078b/2, 078b/4, 079a/3, 079a/6, 079a/14, 079a/17, 080b/18, 080b/19, 080b/21

d.+ da 005a/9, 005a/23, 005b/1, 005b/3, 006b/10, 010a/23, 012a/22, 025b/23, 059b/1, 064a/1, 064b/12, 066a/7, 066b/24, 067a/17, 068b/2, 068b/7, 068b/16, 072a/18, 072b/5, 073b/6, 073b/7, 075b/17, 077b/18, 078a/25, 078b/9, 080b/3

d.+ dadur 014a/18

d.+ daki 074b/16

d.+ dan yigrenmek 080a/21

d.+ dan 060a/23, 064b/11, 064b/16, 074a/4, 074a/21, 074b/8

d.+ dur 063a/23

d.+ ları 049b/7, 064a/13

d.+ ların 066b/5

d.+ mdın 071a/8

d.+ nuñ 010b/21, 060a/19, 060b/24, 061a/25, 063b/8, 064b/11, 066a/2, 068a/23, 070a/20, 071a/13, 074a/23

d.+ sı 007b/17, 064a/5, 064a/12, 064a/15, 065b/23, 065b/24, 071b/9, 074b/11, 074b/12, 075a/1, 078a/21

d.+ sınuñ 064a/14, 064b/17

d.+ ya 010b/21, 065a/24, 068b/8, 074a/2, 074a/21, 074b/20, 078a/20, 078b/11, 079b/7

d.+ yı 025b/20, 059b/9, 063a/21, 064a/9, 064a/21, 064b/22, 064b/25, 066b/17, 068a/1, 072b/12, 074b/12

d.+ yla 061a/16

dünyālık: (Ar.+T.) dünya geçimi sağlayan para, mal

d.+ dan 072a/9

dünyecük: (Ar.+T.) para pul, dünyalık
d. 078b/1

düpdüz: çok düz, dümdüz
d. ola 033b/15

dür: bildirme eki
d. 007a/11, 025a/16, 028a/11, 039a/23

dürce: (Ar.) kutu, hokka
d.+ lerin 011a/1
d.+ sine 011a/1

düriş -: çalışmak; çarpışmak
d. 026b/23, 080b/1
d.- düler 026b/21
d.- e 014a/15, 074a/21, 078a/22, 079a/10, 080b/13
d.- ecek 074a/22
d.- eyim 080b/18
d.- icek 063b/4
d.- meden 013b/5, 013b/10, 067a/3, 078b/25
d.- megi 013a/1, 078a/24
d.- mek 011b/6, 011b/9, 013a/4, 013a/17, 013b/13, 013b/15, 013b/19, 014b/12, 066b/15, 067a/18, 079b/16, 080b/21, 081a/1
d.- mekde 074a/21
d.- mekden 074a/2, 079b/7
d.- memek 067a/17, 074a/2, 080b/21
d.- memekdür 074a/2
d.- meye 077b/8
d.- meyen 077b/16
d.- meyince 011b/6, 080b/20
d.- meyüp 014b/11
d.- mez 014b/1
d.- mişdür 070b/2
d.- se 013b/12, 025b/18, 074b/17
d.- üñ 077b/14
d.- ür 078b/2
d.- ürse 074b/17
d.- ürseñüz 077b/14
d.- ürsün 080b/20

dürlü: türlü
d. 004b/6, 005a/13, 006b/4, 006b/5, 009b/4, 009b/6, 009b/20, 009b/23, 009b/24, 010a/6, 010b/15, 014a/10, 014b/24, 035b/2, 045b/18, 048b/14, 060b/8, 060b/9, 060b/11, 060b/12, 060b/13, 061b/9, 063a/25, 063b/21, 064a/17, 064a/19, 064b/2, 065a/25, 065b/1, 065b/3, 069a/8, 072b/19, 075b/6, 075b/21, 076a/2, 076a/3, 076a/4, 076a/11, 076b/9, 077a/7, 077b/8, 078a/25, 078b/9, 079b/4, 080a/6, 080a/12, 080b/3
d.+ dür 021a/24, 030a/8, 049a/25, 057b/22, 060a/10, 061b/9, 072a/1, 074b/22, 075a/12, 077a/17, 077b/18, 077b/19

dürt -: sürmek,sürtmek
d.- mek 016b/7
d.- mese 016a/4
d.- mezlerse 042a/13
d.- ülür 042a/12, 042a/13, 042b/5

dürtün -: sürünmek
d.- memek 055b/4

dürüst: (Far.) düzgün, doğru, hatasız
d. 012b/11, 013a/17, 013b/3, 015b/14, 017b/3, 017b/7, 017b/10, 017b/14, 017b/15, 017b/18, 018b/18, 018b/24, 019a/4, 019a/6, 019a/8, 019a/9, 019a/14, 019b/8, 019b/22, 019b/25, 020a/8, 021b/21, 022a/18, 022b/18, 022b/21, 023b/1, 023b/3, 024a/6, 029a/6, 034b/6, 034b/7, 034b/17, 034b/18, 034b/20, 034b/22, 034b/25, 035a/1, 035a/3, 035a/4, 035a/6, 035a/7, 035a/8, 035b/8, 035b/13, 035b/15, 035b/16, 035b/19, 035b/21, 035b/22, 035b/24, 038a/1, 038a/11, 039b/5, 039b/6, 039b/7, 039b/8, 039b/10, 039b/24, 039b/25, 040a/3, 040a/6, 040b/11, 042a/7, 042a/8, 047b/3, 048a/3, 048a/4, 049a/3, 049a/4, 049a/5, 049a/7, 049a/12, 050a/15, 050a/21, 050b/24, 051b/15, 051b/17, 054a/9, 056b/12, 056b/20, 057a/25, 057b/18, 058b/12, 058b/13, 080b/21
d.+ dür Ṣadrü'ş 040b/11
d.+ dür 011b/9, 012b/23, 013b/3, 013b/14, 013b/15, 014a/7, 014a/21, 015b/15, 016a/22, 017a/13, 017b/3, 017b/13, 017b/14, 017b/16, 017b/17, 017b/18, 017b/19, 017b/21, 018a/10, 018b/12, 018b/13, 018b/14, 018b/20, 018b/21, 018b/22, 019a/1, 019a/2, 019a/5, 019a/8, 019a/13, 019a/16, 019a/18, 019a/20, 019a/24, 019b/1, 019b/11, 019b/24, 020b/25, 021a/1, 021a/9, 021b/8, 021b/20, 021b/21, 023a/14, 023a/25, 023b/2, 023b/3, 029a/12, 030a/24, 033a/23, 034b/17, 034b/18, 034b/20, 034b/23, 034b/24, 034b/25, 035a/3, 035a/4, 035a/7, 035a/20, 035b/4, 035b/11, 035b/14, 035b/16, 035b/20, 035b/21, 036a/24, 038a/3, 038b/12, 039a/6, 039b/5, 039b/7, 039b/9, 039b/17, 039b/23, 039b/25, 040a/2, 040a/3, 040a/4, 040a/6, 040a/10, 041a/23, 041b/1, 042a/7, 042a/23, 042a/25, 042b/15, 042b/19, 043b/4, 043b/5, 045b/5, 047a/3, 047a/16, 047a/17, 047a/24, 047b/3, 047b/8, 047b/10, 048a/1, 048a/4, 048a/19, 048a/24, 048b/1, 048b/2, 048b/4, 048b/14, 048b/20, 048b/23, 049a/11, 049a/12, 049a/13, 049b/23, 050a/1, 050a/13, 050a/24, 050b/16, 050b/19, 050b/23, 051b/4, 051b/7, 051b/10, 052a/6, 052a/9, 052a/11, 052a/14, 053b/5, 053b/18, 054a/5, 054b/14, 055a/4, 055a/11, 055a/13, 055a/14, 055a/25, 055b/7, 056a/25, 056b/11, 056b/15, 056b/16, 056b/17, 056b/24, 056b/25, 057a/7, 057b/2, 057b/4, 057b/18, 058b/11, 058b/14, 058b/15, 058b/17, 073a/17, 078a/14, 080b/21
d. ola 021a/12, 023a/16, 026b/8, 027b/21, 028b/1
d. olan 077a/18

d. oldugına 053b/7
d. oldugında 014a/6, 040a/7
d. olıcak 027a/22
d. olmadı 026b/9
d. olmadugı 051a/1
d. olmamagüñ 036a/11
d. olmaya 037a/8, 054b/7
d. olmayan 051a/4
d. olmaz 013b/23, 016a/9, 016a/10, 017a/5, 017a/7, 017a/8, 017a/10, 017b/4, 017b/20, 018a/7, 018a/20, 018b/9, 018b/15, 018b/16, 019a/12, 019a/17, 019b/2, 021a/10, 021a/16, 021a/24, 021b/4, 021b/8, 021b/23, 022a/3, 022a/6, 022a/8, 022b/1, 022b/2, 023a/12, 023b/7, 023b/19, 024a/1, 024a/3, 024a/8, 024a/25, 024b/3, 027b/17, 027b/22, 028b/17, 030a/23, 031a/21, 031a/24, 032a/1, 032b/2, 033b/2, 033b/8, 033b/9, 033b/24, 034a/1, 035a/5, 035a/13, 035a/16, 035a/17, 035a/23, 036a/6, 036a/7, 036a/11, 036b/3, 036b/6, 037a/10, 039b/2, 039b/4, 039b/16, 047b/7, 048a/25, 048b/1, 050b/11, 051b/5, 054b/8, 054b/15, 056b/10, 056b/19, 057a/6, 057a/8, 058a/8, 058b/6, 071b/23
d. olmazsa 042b/15
d. olur 013b/23, 016a/4, 016a/5, 017a/9, 017b/5, 017b/6, 018b/10, 021b/19, 021b/24, 023a/11, 023b/22, 024a/4, 024a/5, 024a/8, 024b/1, 031a/20, 031b/15, 032b/2, 033b/24, 035a/5, 036a/13, 036a/19, 036b/1, 036b/4, 036b/6, 038a/5, 039b/3, 047b/4
d. olursa 080b/14
d. ögrenmek 031a/20

düş -: düşmek
d.- di 004a/25, 045a/4
d.- dügi 019b/16, 040b/21
d.- dükçe 064b/18
d.- dükden 004a/22, 004a/24, 020b/16
d.- e 001b/11, 025b/5, 064a/10, 066b/13
d.- ecek 066a/8, 071b/16
d.- ecekdür 006a/18
d.- en 061b/2, 061b/9
d.- er 001b/14, 003a/14, 003a/15, 007a/23, 011a/10, 014b/13, 025b/19, 060a/12, 060a/20, 061a/12, 061a/14, 061b/3, 061b/4, 061b/8, 061b/13, 061b/15, 061b/16, 061b/21, 064a/6, 064a/7, 065a/23, 068b/6, 069b/25
d.- erdi 010b/21
d.- erse 077b/6
d.- ersün 010b/22
d.- meden 020b/15
d.- mek 004a/23, 028a/4, 061b/7, 066b/15
d.- mekde 066a/22
d.- meye 033b/21, 033b/22
d.- meyendegin 060a/22
d.- meyince 066a/22
d.- mez 010a/18, 060b/15, 072b/1
d.- miş 051a/17, 077b/9
d.- se Ṣadrü'ş 019b/25
d.- se 019b/15, 020a/3, 020b/15, 025b/14, 029b/1, 029b/2, 040b/21, 061a/21
şübheye d.- se 037b/4, 037b/5

d.- seler 021b/18, 021b/19, 021b/20
d.- üp 010a/22, 035b/12, 067a/17, 068a/21, 079a/14

düş: düş, rüya
d.+ i 015a/16, 015a/17, 015a/19, 015a/20, 015b/19
d.+ inde 015a/10
d.+ üñde 015a/21
d.+ üyle 073b/15

düşmān: (Far.) iyi duygular beslemeyen, hasım
d. 061a/8, 068b/13
d.+ dan 018b/18, 022a/21
d.+ dur 066a/1
d.+ durlar 080b/6
d.+ ı 072a/14

düşmānlıḳ: (Far.+T.) düşman olma durumu, krş. düşmanlık
d. 059b/23
d.+ dan 069b/1
d. bağlamaḳ 059b/7
d. bağlanır 069a/25

düşmānlık: (Far.+T.) düşman olma durumu, krş. düşmanlıḳ
d. bağlamaḳ 064a/18
d. bağlar 067a/22

düşüñ -: düşünmek
d. 075b/17

düşür -: düşürmek
d.- e 063b/13, 074b/18
d.- ecek 019b/17
d.- mek 016b/9, 027b/7, 027b/23, 048b/25, 078a/18
d.- memek 016b/3
d.- meye 074a/11, 074a/18
d.- meyüp 064a/20
d.- üp 029b/23, 049b/19

düz -: düzenlemek, yapmak
d.- dügi 068a/2
d.- e 001b/9
d.- mişdür 009a/11
d.- mişler 001b/7
d.- mişlerdür 060a/12
d.- ülen 037a/20

düz: düz, doğru
d. 013a/13, 022b/3, 022b/12, 039a/1, 039a/5
d.+ i 056a/17
d. ola 033b/15

düzen: uygunluk, nizam, usul
d. 017a/19
d.+ dür 051b/10
d.+ e 018b/1, 023a/21, 038a/16
d.+ edür 010a/23, 045b/10
d.+ i 068b/20

düzül -: dizilmek, sıralanmak
d.- miş 047b/1, 053a/3, 053b/17

E

ebed: (Ar.) sonu olmayan gelecek zaman, sonsuzluk
e.+ ü'l ābad 007b/6

ecderhā: (Far.) korkunç masal canavarı krş. ejderhâ
e. 007b/8, 007b/10
e.+ sındandur 007b/16

ecel: (Ar.) ölüm zamanı
e.
063b/21

e.+ i 013b/10

ecmāʿīn: (Ar.) hepsi, bütünü
e.+ e 008b/15

eczā: (Ar.) parçalar
e.+ sına 019a/24
e.+ sınadur 019a/7

edā: (Ar.) yerine getirme
e. iderler 007b/24
e. olunur 058b/21

edeb: (Ar.) terbiye, nezaket; haya
e. 004a/8, 016a/20, 029b/21
e.+ dür 054b/22
e.+ leri 018a/13, 021a/14

edebli: (Ar.+T.) terbiyeli
e.+ ler 034b/16

edebsizlik: (Ar.+T.) terbiyesizlik, krş. edepsizlik
e. 025b/1
e.+ den 025a/25
e. idüp 026a/2

edepsizlik: (Ar.+T.) terbiyesizlik, krş. edebsizlik
e.+ den 025a/19
e.+ i 025a/23
e.+ üñ 026b/17

ednā: (Ar.) aşağı, âdi
e. 013a/24

efʿāl: (Ar.) yapılan işler, eylemler
e.+ inden 027b/6

efḍal: (Ar.) çok faziletli, çok üstün
e. 041a/25

efendi: (Yun.) koca
e.+ si 039a/13, 040b/9, 042a/7, 054a/9
e.+ sinden 053a/8
e.+ sine 039a/12, 051b/24

eg -: eğmek
e.- dügünden 038b/9
e.- e 038b/8, 038b/9, 038b/11
e.- erse 031b/21, 031b/24, 038b/12
e.- mege 038b/13
e.- meye 023b/23
e.- se 032a/1

eger: (Far.) şart edatı, eğer, şayet
e. 001b/3, 001b/5, 001b/8, 002a/18, 002a/19, 002b/9, 002b/15, 004b/1, 004b/2, 006a/2, 006a/5, 006a/9, 006b/20, 007a/14, 007b/8, 007b/10, 007b/17, 007b/20, 007b/25, 008a/3, 008a/13, 008a/15, 008b/1, 008b/2, 008b/9, 008b/12, 008b/13, 009a/1, 010a/2, 010a/3, 010a/13, 010a/20, 010a/23, 010a/24, 010a/25, 010b/10, 010b/11, 010b/12, 011a/7, 011b/6, 011b/9, 011b/10, 011b/12, 011b/16, 012b/4, 012b/10, 012b/12, 012b/13, 012b/15, 012b/20, 013a/13, 013a/14, 013a/16, 013b/14, 013b/25, 014a/2, 014a/16, 014b/16, 014b/19, 015a/16, 015a/22, 015a/23, 015a/25, 015b/6, 015b/7, 015b/12, 015b/14, 015b/19, 016a/6, 016a/7, 016a/11, 016a/13, 016a/15, 016a/25, 016b/1, 016b/20, 017a/6, 017a/12,

017b/2, 017b/3, 017b/4,
017b/5, 017b/11, 017b/13,
017b/14, 017b/15, 017b/16,
017b/17, 017b/18, 017b/19,
017b/20, 017b/25, 018a/2,
018a/3, 018a/4, 018a/5, 018a/6,
018a/9, 018a/20, 018b/1,
018b/4, 018b/7, 018b/9,
018b/12, 018b/14, 018b/15,
018b/16, 018b/18, 018b/22,
019a/2, 019a/4, 019a/6, 019a/7,
019a/8, 019a/17, 019a/22,
019a/23, 019a/24, 019a/25,
019b/1, 019b/4, 019b/5,
019b/7, 019b/8, 019b/9,
019b/10, 019b/12, 019b/14,
019b/17, 019b/20, 020a/1,
020a/2, 020a/3, 020a/4,
020a/10, 020a/11, 020a/18,
020a/20, 020a/23, 020a/24,
020a/25, 020b/1, 020b/3,
020b/5, 020b/8, 020b/9,
020b/10, 020b/11, 020b/12,
020b/14, 020b/15, 020b/16,
020b/18, 020b/20, 020b/21,
020b/23, 020b/24, 021a/1,
021a/2, 021a/9, 021a/16,
021b/2, 021b/6, 021b/10,
021b/13, 021b/14, 021b/15,
021b/16, 021b/21, 021b/22,
021b/23, 022a/7, 022a/17,
022a/18, 022a/19, 022a/20,
022a/21, 022a/23, 022b/4,
023a/1, 023a/7, 023a/8,
023a/10, 023a/11, 023a/13,
023a/15, 023a/17, 023a/22,
023a/23, 023b/7, 023b/8,
023b/10, 023b/18, 023b/21,
024a/3, 024a/4, 024a/5, 024a/6,
024a/7, 024a/13, 024a/14,
024a/24, 024a/25, 024b/4,
024b/14, 024b/19, 025a/2,
025a/14, 025b/6, 025b/15,
025b/16, 026a/8, 026b/11,
027a/23, 027b/2, 027b/3,
027b/12, 027b/17, 027b/18,
027b/25, 028a/8, 028a/9,
028a/12, 028a/13, 028a/14,
028a/16, 028a/23, 028b/7,
028b/8, 028b/16, 028b/17,
028b/21, 028b/23, 029a/17,
029a/18, 029b/1, 029b/18,
030a/2, 030a/3, 030a/4,
030a/13, 030a/14, 030a/15,
030a/16, 030a/17, 030a/20,
030a/22, 030a/25, 030b/2,
030b/3, 030b/5, 030b/6,
030b/8, 030b/9, 030b/10,
030b/14, 030b/15, 030b/16,
030b/18, 030b/20, 030b/22,
030b/24, 031a/13, 031a/14,
031a/15, 031a/18, 031a/19,
031a/20, 031a/21, 031a/23,
031b/4, 031b/14, 031b/19,
031b/20, 031b/21, 031b/22,
031b/23, 031b/24, 031b/25,
032a/3, 032a/5, 032a/7, 032a/8,
032a/10, 032a/11, 032a/13,
032a/14, 032a/15, 032a/19,
032a/22, 032a/23, 032a/24,
032b/3, 032b/4, 032b/5,
032b/6, 032b/7, 032b/12,
032b/13, 032b/14, 032b/15,
032b/17, 032b/18, 032b/19,
032b/21, 032b/22, 032b/23,
032b/24, 033a/2, 033a/3,
033a/10, 033a/11, 033a/12,
033a/13, 033a/19, 033a/20,
033a/21, 033b/10, 033b/11,
033b/18, 033b/24, 033b/25,
034a/13, 034a/14, 034a/15,
034a/16, 034a/17, 034a/18,
034a/24, 034b/8, 034b/9,
034b/10, 034b/11, 034b/13,

034b/15, 034b/16, 035a/4, 035a/7, 035a/12, 035a/17, 035a/18, 035a/19, 035a/20, 035a/22, 035b/8, 035b/11, 035b/14, 035b/25, 036a/2, 036a/3, 036a/5, 036a/8, 036a/9, 036a/12, 036a/14, 036a/16, 036a/18, 036a/23, 036a/24, 036b/2, 036b/3, 036b/7, 036b/8, 036b/9, 036b/10, 036b/11, 036b/15, 036b/16, 036b/17, 036b/18, 036b/20, 036b/25, 037a/9, 037a/15, 037a/22, 037a/24, 037b/2, 037b/5, 037b/6, 037b/7, 037b/8, 037b/9, 037b/10, 037b/11, 037b/15, 037b/18, 037b/20, 037b/23, 037b/25, 038a/1, 038a/4, 038a/6, 038a/7, 038a/8, 038a/9, 038a/10, 038a/11, 038b/5, 038b/8, 038b/9, 038b/11, 038b/12, 038b/13, 038b/15, 038b/18, 038b/19, 038b/20, 038b/23, 038b/24, 039a/4, 039a/6, 039a/7, 039a/8, 039a/11, 039a/13, 039a/16, 039a/18, 039a/21, 039b/4, 039b/8, 039b/12, 039b/14, 039b/21, 039b/23, 040a/9, 040a/24, 040b/2, 040b/3, 040b/4, 040b/7, 040b/8, 040b/10, 040b/20, 040b/23, 041a/9, 041a/13, 041a/15, 041a/16, 041a/19, 041a/21, 041a/24, 041a/25, 041b/10, 041b/14, 042a/5, 042a/6, 042a/8, 042a/9, 042a/10, 042a/11, 042a/13, 042a/16, 042a/19, 042a/21, 042a/22, 042a/24, 042a/25, 042b/3, 042b/5, 042b/6, 042b/8, 042b/12, 042b/16, 042b/17, 042b/18, 042b/19, 042b/21, 043a/2, 043a/7, 043a/18, 043b/5, 043b/7, 043b/9, 043b/11, 044a/1, 044a/5, 044b/14, 044b/15, 045a/7, 045a/9, 045a/17, 045a/18, 045a/19, 045a/20, 045a/22, 045a/23, 045a/24, 045a/25, 045b/1, 045b/2, 045b/3, 045b/4, 045b/6, 045b/7, 045b/8, 045b/16, 045b/17, 046a/3, 046a/9, 046a/10, 046b/9, 046b/22, 046b/25, 047a/2, 047a/11, 047a/14, 047a/17, 047a/18, 047a/22, 047b/3, 047b/8, 047b/9, 047b/14, 047b/17, 048a/1, 048a/2, 048a/6, 048a/7, 048a/8, 048a/17, 048a/22, 048a/23, 048a/25, 048b/3, 048b/6, 048b/7, 048b/8, 048b/9, 048b/10, 048b/19, 048b/21, 049a/1, 049a/9, 049a/24, 049b/9, 049b/16, 049b/17, 049b/18, 049b/21, 050a/12, 050a/13, 050a/18, 050a/23, 050b/2, 050b/4, 050b/6, 050b/9, 050b/10, 050b/13, 050b/17, 051a/11, 051a/17, 051a/18, 051a/19, 051a/21, 051a/24, 051b/3, 051b/4, 051b/6, 051b/7, 051b/9, 051b/11, 051b/13, 051b/15, 051b/16, 051b/18, 051b/19, 051b/23, 052a/1, 052a/5, 052a/8, 052a/11, 052a/12, 052a/18, 052a/23, 052a/25, 052b/1, 052b/2, 052b/3, 052b/5, 052b/6, 052b/9, 052b/10, 052b/11, 052b/12, 052b/13, 052b/14, 052b/17, 052b/21, 052b/23,

052b/24, 053a/2, 053a/3, 053a/4, 053a/5, 053a/10, 053a/13, 053a/23, 053a/25, 053b/2, 053b/3, 053b/4, 053b/5, 053b/16, 053b/17, 053b/19, 054a/3, 054a/4, 054a/5, 054a/7, 054a/8, 054a/9, 054a/18, 054a/24, 054b/2, 054b/8, 054b/11, 054b/13, 054b/14, 055a/6, 055a/10, 055a/11, 055a/13, 055a/15, 055a/16, 055a/17, 055a/20, 055a/25, 055b/15, 055b/16, 055b/22, 055b/23, 056b/9, 056b/14, 056b/15, 056b/16, 056b/18, 056b/24, 057a/1, 057a/2, 057a/4, 057a/6, 057a/24, 058a/6, 058a/7, 058a/11, 058a/13, 058a/19, 058b/1, 058b/4, 058b/13, 058b/14, 061a/2, 061a/18, 061a/24, 061b/1, 061b/16, 061b/21, 061b/22, 062a/5, 062a/11, 062a/12, 062a/15, 062a/16, 062a/18, 062b/19, 062b/24, 063a/7, 063b/20, 064a/19, 064b/15, 065b/2, 065b/16, 065b/20, 065b/23, 066a/1, 066a/22, 066a/23, 066b/19, 066b/20, 066b/21, 067b/14, 068a/17, 068a/25, 068b/8, 068b/14, 068b/24, 069a/19, 069a/20, 069b/1, 069b/7, 069b/17, 069b/20, 069b/22, 070b/24, 071a/14, 071b/9, 071b/13, 071b/14, 071b/17, 071b/18, 071b/19, 071b/21, 073a/1, 073a/4, 073a/6, 073a/16, 073a/21, 073b/11, 073b/12, 074a/10, 074a/11, 074a/18, 074a/24, 075a/2, 075b/11, 076b/12, 076b/16, 076b/24, 077b/1, 077b/12, 077b/14, 077b/15, 077b/22, 078a/1, 078a/10, 078a/12, 078a/13, 078a/18, 078b/13, 079a/12, 080a/4, 080a/16, 080a/21, 080b/5, 080b/7, 080b/19

egerçi: (Far.) her ne kadar, olsa da, ise de
e. 003a/7, 003b/3, 003b/5, 004a/2, 007a/23, 007b/13, 007b/20, 012a/7, 012a/9, 012a/22, 012a/25, 014a/25, 014b/8, 015a/14, 019a/20, 019b/6, 020a/6, 020a/21, 020b/1, 020b/12, 020b/20, 020b/22, 021a/4, 021a/6, 025a/20, 026b/1, 027a/14, 028a/2, 029b/14, 030a/18, 030a/24, 030b/12, 031a/10, 035a/6, 036a/6, 036b/13, 038a/25, 039a/5, 039a/9, 040b/12, 042b/2, 047a/24, 047a/25, 052b/25, 056a/24, 056b/10, 061a/24, 063b/16, 064a/7, 066b/25, 070b/2, 075a/6, 077b/25, 078a/3, 078a/4, 078a/6, 080b/25

egil -: eğilmek
e.- e 033b/15

eglen -: eğlenmek; beklemek
e.- mek 029b/9
e.- meye 035b/4
e.- meyüp 053b/22
e.- se 032a/2, 053b/20
e.- üp 025a/4, 034a/3
e.- ürse 053b/19

eḥādīṯ: (Ar.) hadisler

e. 002a/24, 002b/3, 002b/7, 003a/3, 003b/1, 004a/20, 005b/4, 026b/12

ehemm: (Ar.) çok önemli
e. 002a/1

ehl: (Ar.) sahip, malik
e.- i beyti 074a/12
e.- i ġaflet 011a/13
e.- i ḳıble olıcaḳ 009a/5
e.- i ḳıble olup 008b/18
e.- i lüġat 008b/12
e.- i maʿrifete 005b/4
e.- i naẓar 066b/1
e.- i ṣanʿatuñ 008a/10, 045b/9
e.- i sünnet 011b/8, 011b/17, 011b/18, 011b/21, 013b/21, 014b/5, 077b/17
e.- i şerʿ 008b/12, 060a/9
e.- i şerʿüñ 009a/9
e.- i tefsīr 007b/3
e.- i uṣūl 007a/10
e.+ i 001b/14, 002b/1, 007a/18, 007b/18, 009b/7, 049b/20, 068a/6, 072b/11, 077a/7
e.+ in 010a/19, 025b/20
e.+ ine 010a/11, 010b/2, 010b/3, 065a/13, 068a/7, 078b/2, 080a/13
e.+ ini 010a/19
e.+ inüñ 006a/11, 006b/1, 039b/18
e.+ miş 068a/2
e. olıcaḳ 076b/4

ek -: toprağa tohum atmak
e.- erler 047b/14
taḫıl e.- icek 077b/21
e.- meden 047b/14
e.- megi 080b/19
tuḫm e.- meyüp 014b/2
e.- se 077a/19

ekil: ?
e. 067b/25

ekinci: çiftçi, rençber
e. 013a/12

ekinlik: ekili yer
e. 039b/22

ekṣer: (Ar.) çok fazla, birçok; genellikle
e. 002b/3, 003b/2, 005a/25, 007a/10, 007b/3, 007b/4, 013a/18, 017b/7, 030b/25, 040a/20, 061a/2
e.+ i 008b/16, 013b/16, 014a/7, 017a/6, 019b/18, 021a/21
e.+ inüñ 005b/2

eksi: eksiklik
e.+ si 059b/24

eksil -: eksilmek
e.- ir 007a/23
e.- mez 040b/22
e.- se 019b/17, 045b/11

eksük: eksik, noksan
e. 004a/3, 004a/4, 017a/5, 021b/8, 038b/25, 039a/21, 045b/23, 055a/17
e.+ dür 006b/21
e.+ i 023b/9
e.+ leründendür 072b/14
e.+ üne 054a/17
e. itmez 066b/20, 078a/12
e. olmaz 028a/9
e. olsa 038b/19, 045a/9
e. olursa 036a/12, 056b/18

eksüklik: eksik olma durumu
e.+ de 073a/20
e.+ in 076a/7
e.+ i 079b/16

eksült -: eksiltmek
e.- se 030a/13

ekşi -: ekşimek, bozulmak
e.- memiş 015a/20
e.- rse 015a/19

ekūl: (Ar.) çok yemek yiyen, obur
e. 011a/4

el: kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan kısmı; sahiplik, mülkiyet
e. 005a/1, 023a/25, 023b/2, 023b/4, 027b/20, 037b/17, 043a/4, 044a/15, 045a/21, 045b/25, 046b/6, 047a/19, 049b/5, 053b/10, 053b/24, 059b/10, 059b/15, 059b/18, 061a/13, 068a/12, 071b/12, 075b/7
e.+ den çıḳarduġın 065b/8
e.+ den 020a/8
e.+ i 017a/16, 017a/22, 017b/8, 017b/9, 018a/24, 018b/1, 018b/3, 018b/4, 020a/2, 021b/13, 025a/15, 026a/5, 026a/8, 033b/7, 033b/8, 038b/19, 048b/16, 051b/4, 051b/6, 061a/4, 062a/20
e.+ in 006a/12, 012a/11, 016a/16, 017a/17, 018a/18, 018a/21, 018b/1, 018b/4, 018b/7, 020a/10, 020a/12, 020b/19, 023a/23, 023b/1, 023b/5, 023b/11, 023b/20, 024b/8, 024b/9, 024b/17, 024b/19, 025a/1, 025a/24, 028a/1, 033a/25, 033b/1, 033b/2, 033b/3, 033b/4, 033b/5, 033b/6, 033b/7, 033b/10, 033b/14, 034a/5, 034a/8, 036b/23, 037a/11, 040a/12, 040a/13, 040a/15, 041a/17, 041a/18, 041a/21, 041b/4, 041b/5, 041b/6, 044a/6, 044a/10, 044b/4, 044b/7, 044b/10, 048b/7, 055b/14, 055b/16, 056a/4, 057a/17, 057a/20, 067b/3
e.+ iñ 033a/23
e.+ inde 017b/7, 044b/16, 045a/2, 045b/24, 047a/12, 047a/13, 047b/9, 048b/18, 053a/3, 064b/17
e.+ indeki 044b/16, 070b/1
e.+ inden aldı 045a/4
e.+ inden alur 063b/18
e.+ inden 003a/21, 004a/23, 008a/14, 008a/16, 009b/6, 025b/13, 025b/14, 059b/16, 063b/17, 064a/2, 064b/16, 065b/1, 065b/20, 066b/7, 067b/9, 070b/2, 071a/24, 077b/10
e.+ indeyken 063b/18
e.+ ine 006a/11, 006a/12, 010b/20, 017a/20, 019b/9, 020a/10, 033b/8, 042a/3, 045a/6, 055b/16, 064a/6, 068b/8, 068b/24, 074b/8, 074b/17, 074b/18, 078a/15, 078b/15
e.+ ini 020a/10, 024a/6, 024b/9
e.+ inüñ 017a/16, 017a/17, 017a/24, 017b/1, 018a/22, 018a/23, 018b/2, 018b/3,

024b/18, 025a/13, 033b/4, 033b/5, 051b/5
e.+ iyle 011a/2, 011a/3, 016a/4, 016a/24, 016a/25, 016b/2, 016b/6, 019b/19, 024b/22, 027b/3, 028a/20, 033b/23, 052b/24, 067a/21, 080b/24
e.+ leri 022a/3, 033b/8
e.+ lerin 010b/13, 018b/4, 033b/7, 033b/20
e.+ lerinde 006a/18, 017b/5, 066b/25
e.+ lerinden 008a/21
e.+ lerine 064a/9
e.+ üñ 026b/23, 076b/7
e.+ üñe 010b/9
e. virürse 078b/1

elbetde: (Ar.) şüphesiz, mutlaka, krş. elbette
e. 001b/3, 050b/18, 053b/13, 061a/19, 063b/20, 069b/17, 076b/12, 077b/12, 080a/5, 080a/18, 080a/19, 080b/22

elbette: (Ar.) şüphesiz, mutlaka, krş. elbetde
e. 011b/16, 016a/14, 027a/10, 031a/24, 032a/9, 034a/22, 058a/7, 058a/22

elçi: bir devleti diğer bir devlet katında temsil eden kimse
e.+ nüñ 018a/22

elem: (Ar.) keder, hüzün, tasa
e.+ i 011b/5

Elḥan: Elham, Fatiha sûresi
E. 030a/7, 030a/8, 031a/20

elli: elli sayısı
e. 005b/13, 013b/1, 046a/25, 046b/1, 046b/5, 046b/6, 046b/7
e.+ de 046a/22

elsiz: eli olmayan
e. 026a/10, 075b/5

elṭāf: (Ar.) lütuflar, güzellikler
e.+ ı 010b/7

em -: emmek
ḳan e.- er 065a/23

emcek: meme
e. 042a/18

emek: özenli çalışma
e.+ lerin 013b/9

emekle -: emeklemek
e.- yüp 006a/16

emel: (Ar.) istek, arzu
ṭūl-ı e. 064b/19
ṭūl-ı e.+ dür 068b/2, 080a/12
ṭūl-i e.+ i 003b/7
ṭūl-ı e. olurmış 079b/5, 080a/11

emīn: (Ar.) emniyetli, tehlikesiz
e. 067b/10
e. olıcaḳ 054a/24
e. olmaḳ 054a/22
e. olsa 073b/6
e. olsan 067b/4
e. olur 069b/25

emīnlik: (Ar.+T.) emin olma durumu
e. 054a/21, 054a/23
e.+ i 073b/6
e.+ lere 073b/8

emīr: (Ar.) bey, reis

e. 069b/24
e.+ ü'l mü'minīn 079a/23

emmāre: (Ar.) emreden, emredici
nefs-i e. 059b/11, 060a/24, 060b/22, 061a/2, 061a/10, 061a/12
nefs-i e. olur 060a/24

emr: (Ar.) buyruk, iş buyurma
e.- i maʿrūf 039b/12
e.- i nehy 002b/18
e.+ eden 006b/15
e.+ in 001b/11, 070a/11, 080b/3
e.+ ine 041a/6, 077a/14
e.+ iyle 009b/16, 039b/24
e.+ iyledür 070a/22
e. idici 003a/8
e. itdi 013b/4, 081a/5
e. itdigünden 014b/18
e. itmişdür 005b/19, 010a/19, 012b/24, 078b/4

emzir -: kadın veya dişi hayvan, memesindeki sütü yavruya vermek
e.- en 053a/6

en: genişlik, uzunluk karşıtı
e.+ i 021b/8

enʿām: (Ar.) bütün mahlukat
e.+ ı 010b/7
e.+ ın 011a/23

enbiyā': (Ar.) nebiler
e. 062b/16

endīşe: (Far.) kaygı, tasa, düşünce, şüphe
e. 074a/25
e. idüp 068b/12
e.+ den 064a/25
e.+ dür 061b/15
e.+ ler 061a/21, 061b/8, 063b/21, 064b/2
e.+ lere 068b/3
e.+ leri 025b/6, 061b/2, 061b/4, 061b/7, 061b/8
e.+ si 009b/8, 010a/18, 025b/5, 025b/14, 080b/17, 080b/18, 080b/23
e.+ sin 025b/7, 025b/13, 060b/19, 064a/25, 064b/7, 068b/4, 068b/16, 074a/19, 074b/19
e.+ sinden 077a/9
e.+ sine yöneldüp 026a/13
e.+ sine 025a/25, 025b/3, 025b/12
e.+ ye 079a/14
e.+ yle 080b/23

endür -: indirmek
e.- meye 033b/16

eñek: yanağın çevreyi örten alt kısmı
e. 016b/23
e.+ i 017a/16, 028a/5, 041b/20

enlü: eni fazla olan, geniş
e. 055a/10

enṣārī: (Ar.) Ensardan olan kimse
e. 053a/17

eñse: boynun arka kısmı
e.+ den 060a/2
e.+ sinden 017a/23
e.+ sine 017a/22

epsem: sessiz
e. 033b/11, 060a/3

e. ola 039b/14

er: erkek, koca
e. 001b/2, 015a/13, 015a/20, 016a/14, 016a/15, 021b/25, 022a/1, 024b/19, 027b/19, 034a/4, 035b/1, 036a/4, 036a/6, 036a/8, 036a/10, 036a/12, 036a/13, 036a/16, 036a/17, 036a/18, 036a/20, 036a/24, 036a/25, 036b/2, 036b/4, 036b/5, 036b/6, 039a/20, 041a/12, 041a/14, 041a/15, 041a/22, 041a/24, 042a/7, 042a/14, 042a/19, 042a/23, 043b/9, 050a/15, 050a/16, 052b/11, 055a/9, 057b/12, 057b/13, 059b/18, 072a/13
e.+ den 023a/15, 039a/25
e.+ dendür 015a/22, 015a/23
e.+ e 076b/11
e.+ i 036a/6, 039a/13, 042b/2, 042b/16, 054a/9, 054b/6, 054b/8, 054b/10, 054b/11
e.+ in 042a/6, 074a/12
e.+ inden 013b/24, 014a/1, 053a/8
e.+ ine 039a/12
e.+ iyle 015b/6
e.+ le 015a/21
e.+ ler 036a/5, 045a/15, 053b/18
e.+ üñ 022a/4, 045b/24
e.+ ün 042a/8
e. olsun 050a/11

erat: (Ar.+T.) askerler
e.+ lar 077b/6

erbaʿīn: (Ar.) kırk sayısı
kitāb-ı e.+ de 026a/4

eren: ermiş veli
e.+ ler 040a/18, 057b/16

eri -: erimek
e.- se 027b/14

eriş -: yetişmek; belli bir merhaleye ulaşmak
e.- memiş 036a/19
e.- mez 009b/16

erit(d) -: eritmek
e.- ür 010a/1, 063a/15
e.- digi 063a/15
e.- dügi 063a/16

erk: kuvvet, kudret
e.+ i 020b/22

erkān: (Ar.) usül, adap; ileri gelenler, büyükler
e. 024a/16
e.+ ı 015a/4, 049b/25
e.+ ından 031b/6
e.+ larda 026a/6
e.+ ları 026a/6
e.+ uñ 026b/8

erkek: erkek
e. 046b/8, 046b/9, 046b/16, 046b/21, 046b/25
e.+ le 046b/22, 047a/2

erken: vaktinden önce, geç karşıtı
e. 078a/17

erte: bir günün veya belli bir zamanın hemen arkasından gelen gün veya zaman
e. 015b/20, 022a/22, 022b/1, 022b/2, 022b/16, 022b/17, 022b/25, 023a/5, 023a/8,

023a/9, 023a/15, 023a/18, 023a/20, 024a/21, 025a/7, 029a/1, 029a/3, 029a/8, 034a/24, 036b/9, 036b/16, 036b/17, 037b/18, 037b/20, 037b/23, 038a/7, 038a/10, 038a/11, 038a/12, 038a/13, 038a/14, 038a/15, 040a/18, 044a/3, 044a/15, 046b/13, 050b/14, 050b/15, 050b/16, 050b/17, 051a/16, 053a/13, 055b/8, 056a/22, 056b/13, 056b/19, 056b/20, 078b/16
e.+ si 050b/8, 056a/16, 057a/9, 057a/25
e.+ ye 015b/21, 079b/5
e. olmadan 057a/24
e. olmaġa 052b/12
e. olmamış 052b/1
e. olmış 052b/2
e. olmışdur 052b/13
e. olsa 052b/12, 052b/19

es -: esmek
e.- en 076a/12
e.- messe 008a/1
e.- se 010a/2
yel e.- se 008a/1
e.- ti 063b/14
yel e.- üp 039a/4

esbāb: (Ar.) sebepler
e.+ ı 025b/3, 040b/15
e.+ ın 025b/6

Esed: (Ar.) Arap kabilesi
E. 070b/20

eṣer: (Ar.) iz,nişan, işaret
e.+ i 011b/12, 016b/4, 019b/6, 021b/21
e. itmez 003a/17

esīr: (Ar.) tutsak
e. itmişler 072a/16

esirge -: esirgemek
e.- memek 067b/3

eski: eski
e. 068b/22, 074a/6
e.+ den 055b/21
e.+ dür 069a/19
e.+ sin 074a/8

eskice: eski gibi
e. 067b/25

esne -: esnemek
e.- megi 025a/14
e.- mek 028a/3

esrār: (Ar.) sırlar
ʿulūm-ı e.+ dandur 003a/19
e.+ ındandur 081a/7

este: (Ar.) Esteizübillah sözünün kısaltması
e. 024a/24, 024b/3, 024b/4, 024b/5, 024b/6, 024b/16, 024b/17, 028b/21, 029a/21, 032a/3, 032a/4, 033b/13, 034b/1, 034b/2

eşek: attan küçük binek ve yük hayvanı, merkep
e. 015a/14, 019a/24, 021a/25, 072a/15
e.+ i 072a/9
e.+ in 072a/11

eşer: (Ar.) çok şerli ve kötü
e.+ i 069a/3
e.+ leri 069a/3

eşik: kapı
e.+ inde 074a/3
e.+ ün 057b/8

et: insanlarda, hayvanlarda kemikle deri arasındaki kısım
e. 019a/9, 051a/18, 068b/24
e.+ i 017a/2, 021b/5, 021b/6
e.+ in 048b/1, 048b/3, 051a/17, 065b/4

etek: elbisenin belden aşağı kısmı
e.+ ine 013a/8

Eʿūẕ: (Ar.) besmelenin başında söylenen istiaze ifadesi, krş. Eûzü
E. 033a/7

Eʿūẕü: (Ar.) besmelenin başında söylenen istiaze ifadesi, krş. Eʿūẕ
E. 024b/16, 033b/11, 034a/6

ev: ev, hane, mesken
e. 004a/4, 042b/24, 045a/25, 054a/18, 069a/24
e.+ de 028a/18, 034a/22, 034a/23, 036b/16, 040b/17, 046a/9, 052b/6, 074a/3, 074a/17
e.+ den 023b/18, 064b/1
e.+ dür 055b/14
e.+ e 004a/3, 014b/8, 052b/6, 055b/6, 074a/12
e.+ i 028b/2, 050a/20, 054a/16, 054a/18, 055a/5, 074a/12
e.+ im 014b/9
e.+ in 063b/3, 074a/10
e.+ inde 037a/19, 053b/16, 074a/14
e.+ inden 023a/23, 067b/17
e.+ ine 067b/17
e.+ ini 066b/24
e.+ inize 068a/15
e.+ ler 063b/7
e.+ lerine 041a/3
e.+ üñ 004a/3

evcegiz: küçük ev
e. 074a/11

evli: evlenmiş olan
e. 033b/8, 057b/13

evliyā: (Ar.) ermişler, veliler
e. 062b/16, 079b/21

evṣāf: (Ar.) nitelikler, vasıflar
e.+ ın 009b/17

evvel: (Ar.) önce, başlangıç, ilk
e. 004a/19, 004b/10, 006b/15, 015a/8, 015b/25, 016a/16, 016b/14, 017a/23, 018a/8, 018a/10, 018a/12, 021a/5, 021a/23, 022b/5, 022b/11, 023b/6, 024a/11, 024a/17, 025a/1, 029a/1, 029a/21, 029b/6, 029b/16, 032a/17, 032a/18, 033a/9, 033a/16, 033b/13, 033b/20, 034a/4, 036b/5, 037b/6, 037b/10, 038a/3, 038a/10, 038a/12, 038a/13, 040a/22, 041b/4, 042b/6, 042b/8, 044a/13, 054a/24, 054b/1, 054b/20, 056b/13, 056b/20, 057a/2, 057a/10, 057a/19, 057a/21, 057b/1, 058a/1, 058a/14, 059a/24, 063a/20, 065a/22, 075b/4, 075b/20, 075b/25
e.+ deki 058b/4

e.+ den 001b/10, 012b/20, 016b/11, 023b/18, 032b/8, 041a/16, 049a/8, 062b/16
e.+ i 002a/11, 005a/3, 005a/5, 022b/3, 059a/9, 072a/20, 078a/18
e.+ in 023a/20, 038a/13, 038a/15
e.+ inde 002b/11, 023b/11, 023b/20, 024b/10, 024b/13, 029b/5, 033a/8, 037a/11, 045b/11, 057a/1, 057a/2, 057a/5, 058a/2, 058a/9, 080a/16
e.+ indeki 023b/22
e.+ inden 020b/21, 021a/6, 024b/6, 024b/14, 032b/10, 056a/22
e.+ lerinden 028b/11

evvelā: (Ar.) ilk önce, ilk olarak
e. 002a/3, 014b/1

evvelki: (Ar.+T.) önce olan, önceki
e. 004b/14, 020b/23, 021a/10, 021a/22, 024a/17, 028b/3, 028b/4, 028b/5, 028b/8, 028b/9, 029a/17, 029a/19, 030a/25, 032a/2, 032a/5, 032a/6, 032a/19, 032b/5, 034a/3, 034a/5, 034a/6, 034a/20, 034a/25, 037a/4, 043a/7, 060b/5, 061b/15, 078b/22
e.+ si 004b/13, 023b/11

eyi: iyi
e.+ miş 049a/8

eyin: sırt, arka
e.+ i 016b/23

ey(i)d (t)-: söylemek, anlatmak
e. 010b/22
e.- di 002a/2, 002a/7, 002b/2, 004b/20, 004b/21, 006b/19, 009a/13, 009a/23, 010b/22, 025b/1, 025b/9, 026b/5, 026b/6, 026b/8, 026b/9, 026b/10, 026b/20, 027a/6, 029a/20, 039b/14, 039b/15, 039b/19, 050b/20, 050b/21, 067a/7, 069b/6, 069b/15, 070b/16, 070b/17, 071b/24, 072a/1, 073b/8, 073b/16, 073b/17, 073b/22, 074a/6, 074a/8, 074a/9, 075a/12, 075a/24, 075b/17, 077a/22, 079a/19, 079a/20, 079a/21, 079b/21, 079b/25, 080a/1
e.- diler 001b/12, 001b/14, 007b/19, 018b/13, 018b/14, 026b/10, 027a/6, 040b/23, 041b/10, 067a/6, 071a/1, 071b/24, 073b/17, 075a/22
su'āl e.- diler 026b/9
e.- gil 026b/18
e.- miş 047a/20, 049b/12
e.- mişdür 005a/24, 010a/4, 043b/17, 043b/19, 047a/10, 059a/1, 059a/3, 064a/21
e.- mişler 049b/25, 053a/21
e.- se 030b/6, 034b/15, 047a/11
yañlış e.- se 030b/22
e.- ür dilin 029b/17
e.- ür 005b/1, 008b/14, 013b/23, 014a/9, 014a/11, 014b/14, 015a/19, 015a/21, 017a/10, 017b/1, 018a/5, 018a/13, 019a/16, 019b/5, 019b/6, 019b/14, 019b/18, 019b/23, 019b/25, 020a/1, 020a/9, 020b/2, 020b/7, 021a/2, 021a/21, 021b/9,

021b/19, 023a/3, 023a/13, 023b/2, 023b/22, 024a/1, 024a/4, 024b/3, 024b/5, 024b/23, 026b/21, 027a/21, 027a/25, 027b/1, 027b/5, 027b/7, 027b/10, 028a/5, 028a/8, 028a/10, 028a/12, 028a/22, 028a/25, 028b/2, 028b/4, 028b/5, 028b/9, 028b/14, 028b/17, 028b/21, 028b/24, 029a/1, 029a/19, 029b/4, 029b/18, 029b/21, 030a/19, 030a/20, 030b/3, 031b/14, 031b/17, 031b/18, 032a/4, 032a/9, 032a/20, 032a/21, 032a/25, 032b/2, 032b/8, 032b/20, 033a/4, 033a/5, 033a/11, 033a/12, 033a/13, 033a/18, 034b/3, 034b/5, 035a/10, 035a/23, 035b/4, 035b/10, 035b/16, 035b/17, 035b/20, 035b/21, 035b/22, 035b/23, 037a/1, 037a/17, 037a/20, 037b/4, 038a/13, 038a/19, 038b/17, 039a/1, 039a/18, 039b/7, 039b/9, 039b/18, 039b/20, 039b/24, 040a/2, 040a/3, 040b/1, 040b/2, 040b/4, 040b/5, 040b/6, 040b/10, 040b/11, 040b/13, 041b/25, 042a/11, 043a/7, 043b/2, 043b/4, 043b/13, 044a/11, 045a/3, 045a/7, 045a/25, 045b/4, 045b/18, 047a/4, 047a/23, 047b/20, 047b/21, 048a/5, 048b/17, 048b/24, 049a/11, 049a/12, 049a/13, 050a/8, 050a/19, 050b/1, 050b/5, 051a/15, 051b/25, 052a/5, 052a/9, 052a/18, 052a/22, 052b/8, 052b/14, 052b/21, 052b/25, 053a/12, 054a/15, 054a/16, 054a/19, 054a/22, 054b/8, 055a/13, 057a/5, 058b/20, 059a/8, 059a/23, 060a/3, 063b/3, 064b/9, 066b/8, 070b/24, 072b/16, 074a/13
e.- ürler 070b/7, 076a/10, 078b/16
e.- ürse 012b/12
e.- ürsin 051a/2

eyle -: etmek, yapmak
e.- di 005a/5, 010b/21, 011b/23, 070b/13, 070b/19
inkār e.- di 045a/5
muʿāmele e.- di 079b/25
su’āl e.- di 004b/20
var e.- di 075b/4, 076b/18
secde e.- dügi 024a/5
tamām e.- dük 015a/8
ḳabūl e.- gil 058a/1
ḳıyās e.- gil 012a/11
naẓar e.- gil 010b/12
āzād e.- mege 051b/7
e.- mek 022a/10, 036a/3, 069b/9
āzād e.- mek 049a/4, 051b/7, 051b/15
laṭīfe e.- mek 069a/10
ṣabma e.- mek 042b/12
tekebbürlük e.- mek 059b/7
e.- memek 037a/5, 037a/6
e.- mese 061a/22
murdār e.- mese 035b/12
secde e.- mese 028a/15, 037a/5, 037a/6
tedārik e.- mese 007b/6
tevbe e.- mese 066a/9
e.- meye 074a/10
yol e.- meye 037a/24
e.- mez 070a/22, 078b/24

murdār e.- mez 020a/4, 021b/10
rivāyet e.- miş 030a/19
e.- r 060a/4, 066a/11, 073b/3
gül e.- r 010a/1
murdār e.- r 021b/9, 021b/10
nesne e.- r 027b/5
yaraḳ e.- r 007a/5
yoġ e.- r 010a/3
e.- rken 052a/1
secde e.- rken 024a/7, 028a/20
e.- rler 068a/4
baḫīlliḳ e.- rler 066b/4
tevekkül e.- rler 068a/8
e.- rse 037a/24
e.- se 074a/13
aşaġa e.- se 021b/22
ġusl e.- se 039b/2
ḥelāl e.- se 012b/11
imāmetliḳ e.- se 028a/22, 028a/23
kāhillik e.- se 038a/24
ḳanāʿat e.- se 064b/24
niyyet e.- se 045a/22, 047b/7, 047b/8, 054a/3
rükūʿ e.- se 035b/6
secde e.- se 024a/4, 024a/6, 033b/24, 033b/25
vaṣiyyet e.- se 040b/10, 040b/23
yuḳaru e.- se 021b/22
naẓar e.- sün 060a/15
e.- ye 034a/8, 042b/8
āzād e.- ye 051b/3, 051b/11
fıṭr e.- ye 015b/24
ḫarāb e.- ye 061a/22
helāk e.- ye 061a/9
kāhillik e.- ye 073a/12
ḳanāʿat e.- ye 050a/2
ḳaṣd e.- ye 050b/15, 065a/20
miḥrāb e.- ye 022a/15
naẓar e.- ye 019b/7
niyyet e.- ye 013b/16, 023a/18, 023b/5, 034a/14, 034a/15, 034a/16, 041a/13
saʿy e.- ye 058a/9
secde e.- ye 038b/12
tamām e.- ye 055b/25, 058a/17
tevekkül e.- ye 050a/4
tırāş e.- ye 055a/8, 058a/10, 058a/17
vaṣiyyet e.- ye 038b/13
yir e.- ye 037a/20
ʿamel e.- ye 001b/11
tafṣīl e.- yecek 012b/11
e.- yeler 041b/12
bayram e.- yeler 050b/2, 050b/3
bölük e.- yeler 042b/6
örgüclü e.- yeler 043a/2
ḳulluḳ e.- yen 025a/21
ḳara e.- yüp 072a/23
tevekkül e.- yüp 050a/3
żāyiʿ e.- yüp 025b/11
fikr e. 010b/14

eyle: öyle
e. 004b/1, 004b/3, 004b/4, 007b/18, 008b/1, 031b/5, 034a/16, 035a/15, 042b/8, 046b/7, 055b/18, 055b/23, 057a/21, 057a/23, 071b/17
fikr e. 010b/9, 080b/6
ṣabr e. 072a/17
su'āl e. 004b/18, 010b/10, 010b/12

eylemeklik: yapmak işi
tevbe e.+ le 012b/6

eylet -: yaptırmak
e.- üñ 011a/21
e.- üp 079b/10

eylük: iyilik
e.+ i 073a/16

eyü: iyi
e. 002a/10, 002a/18, 002b/7, 003b/10, 003b/12, 003b/14, 004b/8, 004b/13, 006a/8, 012a/21, 058b/22, 058b/24, 059a/4, 059a/5, 059a/6, 059a/8, 059a/22, 059a/23, 059a/24, 059a/25, 059b/2, 059b/8, 061a/22, 061a/23, 061b/24, 062a/3, 062a/4, 062a/6, 062a/7, 062b/15, 062b/18, 063a/2, 063a/10, 063a/13, 063a/14, 063a/15, 063a/17, 063a/19, 063b/7, 065b/13, 066a/7, 066a/15, 067b/12, 067b/13, 067b/24, 068b/7, 070a/6, 070a/7, 070a/14, 070a/18, 071a/16, 071a/21, 072a/19, 072a/20, 073a/21, 074a/1, 074b/21, 075b/1, 076b/14, 077a/16, 079a/5, 080a/14, 080a/20

F

faḫr: (Ar.) övünme, iftihar
f.+ ı 074a/6
f. ider 011a/17, 062b/3
f. iderler 025b/22
f. iderse 065b/23
f. itmekdür 063b/8

faḳīh: (Ar.) fıkıh âlimi
f. 027b/9, 028a/8
f.+ ler 053b/11
f.+ lerüñ 008b/21

faḳīr: (Ar.) yoksul, muhtaç
f. 025a/19, 025a/20
e.+ den 059a/18, 065a/24
e.+ dür 042b/5, 061a/5
e.+ si 053b/15, 054b/1
e.+ sin 003b/13, 029b/22
e.+ sün 074a/3
e.+ ye 063a/1
e.+ yi 062a/23

eẕān: (Ar.) Müslümanlara namaz vaktini bildirmek için müezzinin yüksek sesle yaptığı çağrı
e. 037a/23

ezberle -: ezberlemek
e.- dim 043b/20
e.- dügün 031a/18
Ḳurānuñı e.- ye 031a/17

ezel: (Ar.) başlangıcı olmayan geçmiş vakit
e.+ den 003a/17

ezil -: ezilmek
e.- miş 042a/12

f.+ e 038b/15, 047a/18
f.+ i 047a/15, 047a/16
f.+ lere 067b/18

falān: (Ar.) söylenmesi istenmeyen veya gerekli görülmeyen bir özel adın yerini tutan kelime
f. 006a/20, 012b/18, 040b/10, 050a/14, 069a/19, 069b/17, 069b/18

fānī: (Ar.) ölümlü
f. 007b/8, 011a/19, 011a/22, 075a/19
f. olıcağı 003b/5

fāriġ: (Ar.) vazgeçmiş, el çekmiş
f. 013b/6
f. olmaġ 013b/14
f. olmaḳ 081a/10

farīża: (Ar.) Allah emri, farz
f. 027b/11, 031b/16
f.+ laruñ 032a/17
f.+ sı 036b/21
f.+ sın 021a/6

Fars: (Far.) Hint-Avrupa ırkından olan İran milletinin ismi
F. 071a/1

farż: (Ar.) İslam dininde özür olmadıkça yapılması zorunlu, yapılmaması günah sayılan ibadet
f. 001b/5, 002a/10, 002a/16, 002b/7, 002b/17, 002b/18, 004a/2, 017a/7, 023b/14, 023b/17, 028b/5,028b/13, 031b/14, 033a/20, 033a/24, 036b/6, 036b/9, 036b/16, 036b/21, 037a/14, 040a/18, 041a/7, 044b/17, 045a/5, 045a/9, 054b/5, 056a/23, 057b/19, 068a/16, 070a/4
f.- ı ʿayn olan 001b/3, 001b/6, 001b/9, 001b/12, 001b/14, 002a/1, 002a/2, 002a/8, 004a/5, 007a/23, 007a/24,008b/24, 008b/25
f.- ı ʿayn 001b/2, 002a/1, 002a/13
f.- ı ʿayndur 034b/6
f.- ı ʿayn olanları 014a/23
f.- ı kifāye olan 001b/4
f.- ı kifāye 001b/2, 004a/6, 004a/7, 004a/8
f.- ı kifāyedür 034b/5, 040a/23
f.- ı sākit olur 040a/24
f.+ a 033a/24
f.+ dağına 080a/15
f.+ dan 036b/20
f.+ dur 003b/23, 004a/1, 007b/19, 007b/20, 016a/18, 020b/2, 024a/16, 031b/4, 032a/6, 035b/7, 037b/14, 040a/23, 043a/8, 044b/14, 054a/11, 056b/24, 076b/12
f.+ ı 016b/23, 032a/7, 032a/13, 035b/7, 036b/18, 054b/24, 056b/2
f.+ ın 023a/8, 034a/23, 035b/18, 035b/20, 035b/22, 058b/6
f.+ ında 034a/24
f.+ ınuñ 024a/21, 034a/24
f.+ ıyla 056b/2
f.+ larda 023a/22, 034a/25
f.+ lardan 031b/19
f.+ ları 025a/16, 034a/22, 038a/21, 054b/15
f.+ ların 002a/4, 002a/5, 033a/14
f.+ laruñ 024a/20, 034a/20
f. itdügi 001b/13, 059a/14, 062b/25
f. ola 003b/23
f. olan 002a/9, 002a/11, 002a/13, 002a/21, 002a/22, 002b/10, 002b/15, 003a/2, 003a/5, 003a/24, 003a/25, 003b/16, 004a/17, 004b/10, 004b/13, 007a/25, 007b/6, 012b/5, 013a/21, 013a/22, 015b/17, 016b/25, 023b/23, 023b/24, 023b/25, 024a/8, 031b/5, 047b/2, 051a/7, 054a/24, 054b/3, 054b/5, 079b/14, 080a/18
f. olanlarda 046a/13

f. olduġı 003a/6
f. olduġından 058b/15
f. olduḳdan 058a/24
f. olduklayın 054a/24
f. olmadan 054b/1
f. olmaḳlıḳda 054b/9
f. olmayanları 046a/12
f. olmaz 001b/5, 045a/1, 046a/7, 046a/9, 046a/12, 054b/10
f. olmış 048b/19, 058b/14
f. olmışdur 002a/9, 002a/10, 047b/12, 076b/11, 080b/22
f. olsa 047a/24, 054b/2, 054b/3, 058b/6
f. olur 032a/16, 046a/7, 046a/13, 054b/9
f. olursa 007b/24
f.+ uñ 004a/7

fāsıḳ: (Ar.) kötülük eden, günahkar kimse
f. 002b/13, 069b/23
f.+ ı 069b/24
f.+ ına 066b/21
f.+ lara 065a/13
f.+ lardur 064b/7
f.+ uñ 034b/12
f.+ un 069b/24
f. ola 047a/16
f. olursa 066b/21

fāsid: (Ar.) kötü, fena, bozuk, yanlış
f. 004a/9, 009a/7, 015a/2, 038a/7, 066a/9, 068b/3
f. iden 027a/12
f. idenleri 021a/15, 033a/14, 053b/6
f. ider 027a/13, 027a/16, 027a/17, 027a/19, 036a/15, 063a/15, 067a/21, 067a/24, 067a/25
f. iderse 031b/4
f. itmeye 031a/23
f. ola 031a/6
f. olan 031a/11
f. olaydı 010b/1, 030b/13
f. olduġı 004b/5, 030b/13, 032b/25, 033a/1
f. olduġın 031a/13, 031a/14
f. olduġına 027b/13
f. olduġında 031a/3
f. olıcaḳ 031b/13
f. olmaḳ 027a/12
f. olmaya 031a/2
f. olmayan 031a/12
f. olmaz 021a/9, 021b/13, 022b/15, 023b/23, 024a/2, 027a/18, 027a/20, 027a/25, 027b/9, 027b/12, 027b/18, 030a/7, 030a/14, 030a/15, 030a/17, 030a/20, 030a/21, 030a/25, 030b/2, 030b/6, 030b/8, 030b/9, 030b/12, 030b/15, 030b/17, 030b/19, 030b/21, 030b/25, 031a/1, 031a/5, 031a/9, 032b/13, 032b/15, 036a/16, 036a/21, 037a/17
f. olmış 013b/2, 031a/15
f. olur 004b/4, 015a/3, 020b/19, 021b/12, 022b/16, 024a/2, 027a/21, 027a/24, 027a/25, 027b/2, 027b/3, 027b/4, 027b/5, 027b/6, 027b/7, 027b/8, 027b/11, 027b/15, 027b/16, 027b/20, 028a/1, 028a/3, 029a/15, 030a/7, 030a/15, 030a/16, 030a/18, 030b/2, 030b/6, 030b/7, 030b/8, 030b/11, 030b/15, 030b/16, 030b/20, 030b/23, 031a/1, 031a/2, 031a/6, 031a/8, 032a/1,

032b/13, 032b/15, 032b/19, 032b/20, 032b/23, 032b/24, 035b/7, 036a/9, 036a/22, 037a/17, 037b/24, 038a/6

faṣīḥ: (Ar.) açık ve düzgün söylenen söz
f. 006a/22

faṣl: (Ar.) bölüm, kısım
f. 037b/3, 038b/21, 039a/19, 040a/21, 047b/13, 048a/14, 048a/20, 048b/4, 048b/10, 053b/12, 076a/9
bāb-ı f. 034b/3
f.+ da 034b/3, 037b/3, 038b/21, 039a/19, 040a/21, 047b/13, 048a/20, 048b/4, 048b/11, 053b/12

Fātiḥa: (Ar.) Kuran-ı Kerim'in ilk suresinin adı
F. 024a/10, 029a/21, 029b/3, 029b/4, 029b/5, 029b/7, 029b/8, 030a/4, 031b/17, 031b/18, 032a/17, 032a/18, 032a/24, 033a/2, 033a/4, 033a/10, 033b/12, 033b/14, 034a/20, 034a/21, 035a/10, 040a/14
F.+ dan 024a/10, 024a/20, 028b/6, 031b/16, 032a/18, 034a/21, 037a/12
F.+ nuñ 033a/3
F.+ yı 024b/16
F.+ yla 034a/7

fayda: (Ar.) yarar, olumlu sonuç krş. fâide
f. 026b/3, 026b/4, 026b/14, 026b/15, 062a/18, 063b/4, 063b/5, 066b/13, 072a/7, 076b/12, 077a/2, 077a/15, 078a/2
ʿamel-i f. 003b/24
f.+ dan 011b/1
f.+ sı 004a/18, 004b/9, 008a/4, 009a/10, 014a/18, 059b/1, 073b/14, 076b/8, 080b/15
f. ider 073a/4
f. idicek 059a/25, 059b/12, 059b/13

faydasuz: (Ar.+T.) yararsız
f. 065b/8

fażīlet: (Ar.) ahlaki meziyetlere verilen ad, erdem
f.+ i 013a/22, 013a/24, 035a/17, 058b/21, 059a/6
f.+ im 013a/24

fażl: (Ar.) iyilik, lütuf, kerem
f. 063a/18
f.- ı vaʿdesi 027a/10
f.- ı ʿināyet 027a/9
f.+ ı 005b/17, 027a/7
f.+ ından 012a/21, 012a/24, 012b/16, 071b/12, 075b/18
f. idüp 079b/3

fazla: (Ar.) gereğinden veya gerekenden çok, ziyade
f. 014b/25

febihā: (Ar.) pek âlâ, ne iyi anlamına gelen söz
f. 066a/23

fecr: (Ar.) tan vakti
f. 048a/16

fehm: (Ar.) anlayış, idrak
f. 002b/4

f.+ i 081a/7
ḳāṣırü'l f. olan 002b/3

felāsife: (Ar.) felsefe, hikmet bilgisi
f. 005a/24

ferc: (Ar.) dişilerde üreme organının dış kısmı
f.+ in 053b/10
f.+ ine 020a/23
f.+ ünde 020a/23
f.+ üne 020a/25

feryād: (Far.) bağırtı, haykırış
f. itmeye 071b/7

fesād: (Ar.) kötülük, fenalık
f.+ dan 014b/25
f.+ ına 049b/1, 066b/21
f. itse 041a/5
f. ola 012b/11

fetāvā: (Ar.) fetvalar
f.+ da 028a/24
Ḫulāṣatü'l F.+ da 015a/19
f.+ de 009a/3
f.+ larda 009a/18
f.+ sında 023a/21

fetvā: (Ar.) müftü tarafından verilen şer'i hüküm
f. 020a/8, 040b/11, 042b/3, 048a/2
f.+ da 014a/21
maḳām-ı f.+ dur 002a/25
f. buyurdılar 041a/11
f. virdiler 041a/12
f. virmişlerdür 050a/1

fevt: (Ar.) bir daha ele geçmemek üzere kaybetme, elden çıkarma, kaçırma
f. olan 031b/23
f. olur 036b/15

fiḳh: (Ar.) şeriat ilmi, fıkıh
f. 001b/13, 001b/15, 029b/25, 035b/3, 039b/12, 039b/13
uṣūl-ı f.+ da 008b/21
f.+ dur 001b/13
f.+ lar 007b/18
f. ögrenmek 029b/25

fındıḳ: (Ar.) fındık
f.+ ı 051a/22

Fırat: (Ar.) Fırat nehri
F. 048a/9

fırṣat: (Ar.) uygun zaman
f.+ ın 079b/11

fiṭr: (Ar.) oruç bozan
f. eyleye 015b/24

fidye: (Ar.) oruç kefareti için ödenen bedel
f. 038b/14, 053a/24, 053a/25, 053b/1, 053b/5, 053b/6, 058b/10
f.+ lerinüñ 064a/23
f.+ nüñ 058b/10
f.+ sin 053b/5

fikr: (Ar.) düşünce, fikir
f. 009b/9, 014b/16
f.+ i 010a/16, 068b/12
f.+ imden 076b/22
f.+ inde olasın 025b/16
f.+ inde 025b/2
f.+ ine 060b/15
f.+ ler 063b/21
f.+ lerin 060b/23

f.+ üñden 025b/17, 080b/3, 080b/4
f. eyle 010b/9, 010b/14, 080b/6
f. ide 060b/4, 060b/11, 076a/5
f. idelüm 076a/17
f. ider 010a/13
f. idüp 011a/10, 061a/15, 072b/19, 076b/14
f. itmege 081a/2
f. itmek 060b/9
f. itmekle 025b/15
f. itse 009b/10, 010b/5, 010b/7, 010b/15, 011a/8, 011a/9, 011a/11, 032b/3

fikret: (Ar.) düşünme, fikir
f. 009b/18

fiʿl: (Ar.) iş, eylem, amel
f.- i iḫtiyār 003a/13
f.- i iḫtiyārımızda 008b/17
f.+ e 014b/7
f.+ i 007a/20
f.+ ine 007a/22
f. cümle 070a/5
f. ḥāl 004a/25, 010b/24, 074a/8

Firʿavn: (Ar.) eski Mısır hükümdarlarına verilen isim
F. 010b/16, 010b/18, 062b/17, 078a/5

firişte: (Far.) melek, krş. firişteh
f. 061b/5, 074a/13, 075b/17
f.+ den 061b/22
f.+ ler 005a/12, 005b/18, 005b/21, 006a/18, 012a/3
f.+ lerdür 005b/25
f.+ leri 004b/25, 005b/9
f.+ lerüñ 009b/17

firişteh: (Far.) melek, krş. firişte
f.+ lerdür 060b/8
f.+ lere 034a/14, 034a/15, 034a/16
f.+ lerüñ 073b/18

fīrūze: (Far.) firuze taşı
f. 045a/16

fiṭre: (Ar.) Ramazan ayında Müslümanların fakirlere vermeleri vâcip olan sadaka
f. 040a/21, 049a/12
f.+ nüñ 047b/10
f.+ sin 058b/16
f.+ yi 048a/14, 048a/19, 048b/11, 049a/10

fi'l: (Ar.) iş, eylem, amel
f. cümle 041a/3
f. ḥāl 052b/12

flori: (İt.) İtalya'ya kökenli altın para
f. 045a/14

fuḳahā: (Ar.) fıkıh âlimleri
f. 002b/9, 007a/11, 007a/13, 008a/1, 008a/19, 008b/14, 009a/18, 028b/25, 034b/5
f.+ nuñ 002b/14, 019a/18

fuḳarā: (Ar.) fakirler, yoksullar
f.+ ya 013b/16

fuṣūl: (Ar.) fasıllar, bölümler
f.- ı ʿimādide 013b/23

G

ġāfil: (Ar.) dikkatsiz, düşüncesiz
ġ. 014a/20, 064b/20, 074a/13, 079b/6
ġ.+ dür 010a/5, 026b/10

ġ.+ in 014b/19
ġ. olmaḳ 080a/11, 080a/12
ġ. olsa 026a/7
ġ. olur 070a/1

ġāfilliḳ: (Ar.+T.) dikkatsizlik, düşüncesizlik
ġ. 026b/16
ġ.+ den 072b/23
ġ.+ dendür 003b/8

ġaflet: (Ar.) dalgınlık, basiretsizlik
ġ. 009b/8, 026a/2, 068b/4
ehl-i ġ. 011a/13
ġ.+ le 026a/24

ġalebe: (Ar.) galip gelme, galibiyet
ġ. itmişdürür 065a/3
ġ. olup 055b/22

ġālib: (Ar.) üstün gelen, yenen
ġ. 003a/15, 003a/18, 018b/23, 019b/9, 020b/2, 050a/7, 060b/17, 061b/18, 068b/4
nefs-i ġ. 061a/7
ġ.+ dür 008a/16
ġ.+ se 019b/10
ġ. olduġı 003a/8, 022a/19, 061a/3
ġ. olduġıyladur 068a/6
ġ. olmasa 019a/17
ġ. olsa 019a/17, 060b/15, 060b/22
ġ. olup 007b/2, 010a/13, 039b/23, 049b/13
ġ. olur 010a/17, 061a/2
ġ. olursa 022a/19

ġālibā: (Ar.) görünüşe göre, anlaşılan
ġ. 003a/10

ġāliblik: (Ar.+T.) üstünlük
ġ.+ ına 009a/21
ġ.+ ındandur 013a/9

ġalīẓ: (Ar.) kaba, çirkin
ġ. 021a/24, 021b/2
ġ.+ dürler 021a/24

ġam: (Ar.) keder, kaygı, tasa
ġ.+ la 003a/20

ġarābet: (Ar.) gariplik, tuhaflık
ġ.+ de 009b/10

ġarāib: (Ar.) şaşılacak tuhaf şeyler, işitilmemiş
ġ.+ i 010a/15
ġ.+ leri 010b/2

ġaraż: (Ar.) gaye, maksat, arzu
ġ. 047b/6, 062a/6, 076b/16
ġ.+ ın 027a/3
ġ.+ ından 047b/5
ġ. idüp 079b/3

ġarġara: su veya ilaçlı bir sıvıyı ağzın içinde sesli bir şekilde oynatıp yutmadan tükürmek suretiyle ağzı ve boğazı temizleme ve ilaçlama
ġ. 015b/18, 015b/20
ġ. ide 015b/23
ġ. itmeye 015b/21

ġarīb: (Ar.) yabancı; kolay anlaşılamayan
ġ. 004a/9, 009b/5, 076a/5
ġ. olsa 018b/10

ġarḳ: (Ar.) batma, boğulma
ġ. itmişdür 010b/15
ġ. oldılar 010b/19
ġ. olmışdur 072b/22

ġavġā: (Far.) kavga, mücadele
ġ.+ dan 074a/11

gavur: (Far.) Müslüman olmayan kimse
g. 049a/12
g.+ lar 049b/2
g. olsun 054b/8

ġāyb: (Ar.) gözle görülemeyen, gizli olan şey
ġ. olsa 012b/13

ġāyet: (Ar.) nihayet; çok, son derece
ġ. 003a/20, 003b/12, 003b/13, 003b/14, 004b/17, 007b/18, 009b/3, 010a/2, 013b/19, 026a/12
ġ.+ in 059a/23

ġayr: (Ar.) başka, başkası
ġ.- i mü'eṣṣirdür 008a/19

ġayretlen-: (Ar.+T.) gayretlenmek, şevklenmek
ġ.+ lenüp 055a/16

ġayrı: (Ar.) başka, diğer
ġ. 020b/25, 021b/13, 023b/14, 044b/16, 054a/8, 073b/1
ġ.+ ların 010b/13
ġ.+ sı 079b/23
ġ.+ ya 015a/14

ġazā: (Ar.) İslam dini için yapılan savaş, cihat
ġ. 075a/24
ġ.+ ya 044a/8, 048b/16, 048b/17, 049a/23, 075a/21, 075a/23

ġażab: (Ar.) aşırı hiddet, öfke
ġ. ider 044a/11
ġ. idüp 010b/15
ḳuvvet-i ġ. 059b/4, 059b/6

ġāzī: (Ar.) gaza eden, İslam dini için savaşan
ġ.+ ler 067b/14

ġazzāzlıḳ: ipekçilik
ġ. ider 078b/1

geç -: geçmek
g.- di 017a/3
g.- diyse 045b/20
g.- dügi 012a/24
g.- dükden 045a/5
g.- e 052a/18
gelüp g.- ecek 027b/16
g.- ecekdür 006a/14, 006a/15, 006a/16
g.- eceklerdür 006a/14
g.- en 045a/2, 045a/6, 046a/2
g.- er 016a/13, 019b/5
g.- erdi 010b/24
g.- erken 006a/24
g.- erse 015b/7
tīz g.- gil 006a/25
g.- icek 027b/17
g.- meden 015b/13, 015b/14
g.- mege 006a/13
g.- mese 015b/9, 016a/8, 016a/9, 016a/10, 016a/14, 020a/21
g.- meye 016a/7
g.- mez 016a/13, 017a/3
g.- miş 046a/4
g.- mişdürürler 076a/23
g.- se 019b/5, 045b/11, 045b/22, 046a/2
āyete g.- se 027b/1
g.- sün 017a/15, 052a/18

g.- üñ 079b/10
g.- üp 010b/24, 016a/4, 038a/4, 039a/15, 055a/16
g.- ürse 017a/13

geç: belirtilen, istenen veya anlaşılan zamandan sonra, erken karşıtı
g. 022a/25

geçin -: yaşamak için gerekeni sağlamak
ḫoş g.- sünler 061a/20

geçür - : yaşamak; takmak; yerini değiştirmek
g.- di 067a/12, 079b/11
g.- e 062b/9, 074b/6
küpe g.- mek 034b/12
g.- meyince 054a/1
küpe g.- miş 016a/6
g.- mişdür 062a/25
g.- se 067a/11
g.- üp 026a/3
g.- üpdürürler 076a/24
g.- ür 059b/21

gel -: gelmek
g. 014b/22
g.- di 004b/20, 005a/16, 007a/2, 008b/18, 010b/25, 011a/6, 012a/5, 026b/7, 036a/1, 070b/22, 072a/5, 073b/19, 074a/7, 074a/8, 074a/9, 077a/22
g.- dig 071a/7, 076b/24
g.- diler 050a/14
g.- diyse 057a/3
g.- dügi 009b/23, 015a/19, 057a/20
g.- dükçe 020a/9, 055b/22, 070b/2
g.- dükden 053b/3, 054a/15, 065a/25, 071a/25
g.- dükleyin 054a/14
g.- e 004a/5, 011a/13, 016b/18, 023b/9, 032b/10, 039b/21, 053b/25, 055b/25, 056a/3, 056b/23, 057a/5, 057a/9, 057b/5, 057b/8, 058a/3, 066a/8, 066a/19, 075a/4, 078b/3, 079a/20, 079b/16
ṭuru g.- e 034a/5, 037b/14, 037b/21
g.- eler 056b/6
g.- em 011a/19
g.- en 002a/17, 002b/19, 004a/15, 011a/16, 011a/17, 015b/1, 016b/16, 041a/20, 052a/21, 065a/6, 071b/5, 072a/1, 072a/4, 072a/7
g.- ene 049a/19, 057b/6, 072a/9
g.- eni 008b/20
g.- enlerden 075a/25
g.- icek 006a/17, 006a/20, 013a/10, 013b/17, 016b/20, 022b/9, 025a/14, 025a/17, 038b/18, 050b/9, 054b/16, 055b/24, 056a/14, 056b/7, 056b/14, 058b/17, 072a/17
g.- imdi 009b/24
g.- ince 017a/24, 017a/25, 029b/20, 032b/9, 035b/8, 054a/16, 062a/20, 065a/24
g.- inceye 054a/12
g.- irse 020a/19
g.- iserdür 080a/5
g.- kāfir 007a/15
g.- meden 028a/12
g.- medi 008a/22
g.- medikler 068a/9
g.- mediyse 015a/14, 057a/4
g.- mek 006b/17, 014b/7, 042b/14

g.- mekdür 058a/2, 068a/18
g.- memekdür 068a/18
g.- memiş 054b/12
g.- mese 021a/16, 027a/23, 035b/3, 035b/9, 052b/9
g.- mesin 007a/16
g.- meye 008b/9, 008b/18, 014a/16, 017a/4, 057a/4
g.- meyen 065a/3
g.- meyicek 065b/2
g.- meyince 003a/6, 015a/15, 052b/14
g.- mez 005b/11, 008a/14, 009b/6, 016b/17, 017a/7, 022b/8, 036b/24, 057b/8, 059b/16, 061b/22, 064b/16, 065b/1, 065b/21, 066a/20, 071a/24, 071b/18, 071b/20, 076b/13, 077b/10, 078b/16
g.- mezdügin 003a/21
g.- mezler 029b/12
g.- mezse 025b/13, 035b/4, 037a/22, 057b/11, 066a/8, 066a/14
g.- miş 015a/11, 032b/11
g.- mişdür 005b/8, 005b/18, 011b/25, 013b/13, 043a/10, 072a/9, 073b/16, 074a/12, 075a/12
g.- mişken 028b/20
g.- mişler 072a/14
g.- se 002a/22, 015a/10, 020a/18, 020b/8, 020b/13, 027a/20, 030a/1, 035a/10, 035a/18, 035b/8, 035b/16, 036a/7, 036b/4, 036b/16, 039b/2, 039b/4, 039b/6, 042a/11, 050a/9, 050a/20, 051b/23, 052b/6, 052b/10, 052b/11, 052b/13, 052b/17, 054a/3, 058a/16, 058a/20, 058a/22, 059b/11, 066a/14, 067b/9, 072a/2, 075a/3, 077a/11, 077b/22
g.- sün 008a/17, 025a/21, 028b/24
g.- ü 010b/20
g.- üp geçecek 027b/16
g.- üp 009b/9, 010b/1, 011b/4, 020a/20, 022b/21, 023a/24, 024b/14, 028b/25, 035a/16, 035b/4, 035b/18, 035b/19, 036a/3, 036a/4, 036a/5, 039a/22, 039b/22, 050b/8, 053b/4, 057b/16, 057b/20
g.- ür 001b/5, 004a/23, 004b/12, 008a/16, 008a/21, 008a/23, 010a/13, 013a/12, 013a/19, 014a/14, 015a/12, 016b/1, 016b/19, 017a/2, 023b/20, 025b/14, 025b/20, 030a/5, 055a/18, 056a/23, 057b/19, 061b/15, 061b/22, 062a/1, 062a/20, 063b/16, 065a/23, 065a/24, 068b/24, 071a/14, 071a/25, 075a/1, 076a/13, 077a/12, 078b/2, 078b/16, 078b/21, 080a/5
g.- ürken 056b/9
g.- ürler 005b/25, 022b/21, 078b/20
g.- ürse 006a/9, 007b/20, 015b/12, 041a/16, 046b/24, 051b/16, 070a/15

gelmeklik: gelmek işi
g.+ i 015a/12

gemisüz: gemisiz
g. 040a/1

genc: (Far.) hazine
g. 066b/25
g.+ in 063b/19

g.+ ine 071a/22
g.+ ler 066a/2, 068a/4

geñez: kolay
g.+ dür 076b/20
g. idivir 055a/20
g. idivirgil 058a/1
g. itmek 011b/19
g. ola 001b/9, 079a/4
g. olmağ 033a/15
g. olsun 006b/17
g. olur 004b/11

geñilik: genişlik
g.+ i 027b/17

gerçek: gerçek
g. 069b/7, 070a/2, 077b/5, 078b/2

gerek: lazım; icap; lüzum; ister
g. 001b/3, 002a/19, 002a/20, 003a/20, 003a/21, 003a/22, 003b/9, 003b/10, 004a/21, 004a/22, 004b/10, 004b/23, 005a/2, 005b/5, 005b/16, 008a/1, 008a/2, 008b/8, 009a/4, 009a/17, 009a/21, 011b/6, 011b/8, 011b/20, 011b/22, 012b/10, 012b/20, 013a/4, 013a/5, 013b/14, 013b/19, 013b/20, 013b/21, 014a/16, 015a/7, 015a/8, 016a/2, 016a/4, 016a/5, 016a/6, 016a/15, 016a/24, 016a/25, 016b/2, 016b/3, 016b/4, 016b/6, 016b/7, 016b/9, 016b/10, 016b/11, 016b/12, 016b/13, 016b/15, 016b/24, 017a/1, 017a/4, 017b/2, 017b/7, 017b/13, 018a/3, 018a/5, 018a/6, 018a/7, 018a/11, 018a/18, 018b/5, 018b/6, 018b/7, 018b/9, 018b/14, 018b/16, 018b/25, 019a/13, 019a/19, 019b/12, 019b/15, 020a/7, 020b/2, 020b/20, 021a/2, 021a/3, 021a/4, 021a/11, 021a/13, 021a/22, 021b/12, 021b/14, 021b/15, 022a/3, 022a/4, 022a/9, 022a/10, 022a/16, 022a/17, 022a/18, 022a/19, 022a/25, 022b/8, 022b/10, 022b/14, 022b/15, 022b/16, 022b/20, 022b/22, 022b/23, 023a/1, 023a/3, 023a/7, 023a/23, 023b/1, 023b/9, 023b/10, 023b/21, 024a/15, 024b/4, 024b/5, 024b/13, 024b/14, 024b/16, 024b/25, 025a/7, 025b/7, 027a/23, 027b/12, 027b/21, 028b/3, 029a/12, 029a/18, 029a/19, 029b/11, 029b/17, 030a/4, 030b/13, 031a/2, 031a/6, 031a/22, 031a/23, 031a/25, 031b/8, 031b/20, 031b/25, 032a/3, 032a/4, 032a/5, 032a/10, 032a/13, 032a/19, 032a/20, 032a/21, 032a/24, 032b/6, 032b/13, 032b/18, 032b/21, 032b/23, 032b/24, 033a/3, 033a/5, 033a/6, 033a/8, 033a/9, 033a/11, 033a/12, 033a/15, 033a/16, 033b/2, 033b/13, 033b/23, 034a/10, 034a/25, 034b/2, 034b/7, 035a/14, 035a/16, 035a/19, 035a/21, 035a/22, 036a/5, 036a/11, 036a/24, 036b/1, 036b/3, 036b/23, 037a/1, 037a/2, 037a/3, 037a/4, 037a/5, 037a/6, 037a/7, 037a/11, 037b/18,

037b/24, 038a/3, 038a/4, 038a/9, 038a/10, 038a/14, 038a/19, 038a/20, 038b/1, 038b/4, 038b/20, 039a/10, 039a/17, 039a/18, 039b/1, 039b/12, 039b/22, 040a/9, 040a/20, 040a/22, 041a/18, 041b/8, 042a/3, 042b/11, 042b/14, 042b/21, 043a/3, 044a/10, 044b/14, 044b/16, 044b/17, 045a/2, 045a/7, 045a/14, 045a/23, 045b/8, 045b/9, 045b/15, 045b/16, 046a/9, 046a/11, 046a/13, 047a/25, 047b/14, 047b/20, 047b/21, 048a/23, 048a/24, 048b/4, 048b/9, 048b/10, 048b/13, 048b/15, 049a/3, 049b/4, 049b/5, 049b/6, 049b/8, 049b/10, 049b/13, 049b/21, 050a/15, 050a/16, 050a/17, 050b/18, 050b/19, 050b/24, 051a/16, 051b/3, 051b/15, 051b/18, 051b/19, 051b/20, 051b/23, 051b/24, 052a/3, 052a/4, 052b/5, 052b/6, 052b/8, 053a/10, 053a/25, 053b/1, 053b/4, 053b/19, 053b/21, 053b/22, 054a/1, 054a/4, 054a/13, 054a/15, 054a/16, 054a/18, 054a/21, 054a/24, 054b/3, 054b/11, 054b/25, 055a/13, 055a/16, 055b/3, 055b/4, 055b/5, 055b/6, 056a/13, 056a/14, 056a/15, 056a/16, 056a/20, 056b/4, 056b/7, 056b/8, 056b/15, 056b/17, 056b/19, 056b/25, 057a/1, 057a/7, 058a/7, 058a/13, 058a/22, 058a/25, 058b/1, 058b/5, 058b/21, 060b/9, 060b/11, 060b/15, 061b/1, 061b/4, 062a/5, 062a/6, 062a/10, 062a/15, 064a/8, 064b/18, 064b/19, 064b/20, 065a/22, 065b/18, 066a/13, 066b/20, 067a/14, 067a/18, 067b/3, 067b/22, 067b/23, 069a/14, 070a/7, 071b/1, 071b/17, 072b/3, 073a/20, 073b/24, 074a/1, 074a/18, 075a/19, 075b/2, 075b/20, 075b/21, 075b/22, 075b/23, 075b/24, 075b/25, 076a/2, 076b/1, 076b/2, 076b/3, 076b/12, 076b/14, 077a/20, 077b/21, 078a/1, 078a/18, 078a/22, 079a/1, 079a/2, 079a/3, 079a/4, 079b/16, 079b/18, 080a/5, 080a/8, 080b/16, 080b/17, 080b/18, 080b/22, 081a/2, 081a/4, 081a/10

g.+ dügin 033a/16, 056a/10, 056a/11, 056a/12, 056a/13

g.+ dügine 080a/19

g.+ dür 005b/25, 011b/14, 011b/16, 011b/18, 014a/5, 016b/3, 016b/4, 016b/5, 017b/8, 017b/11, 019b/19, 021a/11, 021b/25, 024b/12, 024b/13, 024b/24, 029b/6, 029b/8, 029b/13, 034a/12, 036a/13, 036a/23, 037a/19, 042a/24, 049b/5, 050a/19, 054a/20, 063a/24, 069b/24, 072b/24, 073a/16, 080b/13

g.+ mez 054a/17

g.+ miş 053b/14

g.+ se 008a/7, 008a/8, 008a/16, 015b/1, 015b/2, 018b/25, 019a/14, 025a/21, 029b/12, 030a/20, 031a/21, 033a/24,

034a/9, 034a/10, 036b/19, 036b/20, 038a/12, 039a/14, 039a/15, 039b/22, 040a/3, 040b/16, 041a/4, 041a/22, 041a/23, 043b/18, 045a/14, 045a/15, 046b/7, 046b/8, 046b/9, 047a/2, 048a/12, 048a/13, 048a/20, 050a/10, 050a/11, 052a/13, 052a/14, 052a/18, 053a/23, 054b/7, 056b/8, 059b/7, 073b/4

gerekli: lüzumlu olan, krş. gereklü
g.+ sin 011b/18

gereklü: lüzumlu olan, krş. gerekli
g. 011b/20, 031a/24
g.+ dür 015a/6, 015a/9, 029a/15

getür -: getirmek
g. 077a/15
g.- di 003b/16, 004a/9, 004a/18, 004a/19, 070b/25, 074a/6
g.- diler 003a/2, 003a/3
g.- düg 056a/17
g.- dügi 041a/17, 049b/1
g.- dügin 038b/5, 064b/5, 070b/24
g.- dügümüz 065a/2
g.- dük 015a/5, 063a/18
g.- dükleri 037a/14
g.- düler 073a/10
yirine g.- düler 005b/21
g.- düñ 076a/3
g.- e 035b/9, 037a/15, 037a/23, 041a/18, 056a/7, 059a/15, 068b/1, 075a/8, 075b/10, 078b/9
g.- ecek 079b/13
g.- eceklerdür 006a/10
g.- eler 041b/22, 075b/25
ḳāmet g.- eler 040a/7
g.- elüm 041b/11, 059a/25
g.- emez 075b/14
g.- en 003a/10
g.- gil 071b/15
g.- icek 002b/12, 002b/13, 003b/14, 049a/1, 060a/11
ḳāmet g.- meden 028a/12
g.- medi 003b/1, 075b/17
g.- mediler 002b/10
g.- medük 002b/7, 065a/2
g.- medüñ 075b/14
g.- mege 011b/21, 054a/16, 055a/16
g.- mek 004b/2, 006b/14, 013b/7, 021a/16, 031a/12, 032a/7, 038a/17, 042b/10, 059b/9, 065a/22, 066b/14, 070a/11, 075b/19, 076a/8, 076b/12
tesbīḥ ve taḥlīl ve ṣalavāt g.- mek 039b/16
g.- mekde 050a/2, 070b/2
g.- mekdür 059a/17
g.- mekle 004a/5
g.- memek 037a/4
g.- memekle 075b/13
g.- mese 033a/8, 037a/15, 073b/3
tekbīr g.- mese 037a/4
g.- meye 035b/10, 054a/2, 074a/23, 074b/16, 075a/8
g.- mez 012a/19, 012a/22, 027a/8, 064a/2, 071b/5, 075b/15, 076a/25, 079b/15
g.- mezse 047a/25
g.- miş 006a/16, 031a/4, 040a/5
g.- mişdür 009a/12, 059a/9, 080a/17
g.- mişlerdür 009a/18
g.- se 055a/13, 059a/19, 073b/2

ḳāmet g.- se 036b/7
g.- seler 040b/21, 041a/21
ḳāmet g.- seler 036b/9, 036b/12, 036b/15
g.- üp 002b/15, 003b/1, 003b/12, 004b/11, 009a/3, 011b/2, 011b/14, 041a/19, 063b/16
g.- ür 046a/12, 079b/15
g.- ürler 005b/10, 012a/4, 041b/8, 068a/2, 078b/25
g.- ürlerse 041a/19
g.- ürse 079b/15
g.- ürüm 014b/3, 050a/4
g.- ürüz 026b/22
g.- üz 065a/4

getürüci: getirici
g. 060a/17

ġıdā: (Ar.) yiyecek, besin
ġ.+ dur 051a/21
ġ.+ sıdur 071a/16

ġıybet: (Ar.) arkasından söyleme, çekiştirme
ġ. 060b/17, 069a/9, 069a/16, 069a/17, 069b/1, 069b/12, 076b/6
ġ.+ dür 069a/20
ġ.+ ler 060b/1
ġ. itdügi 069a/21
ġ. itmek 069a/20
ġ. itmiş 069a/19
ġ. söylemek 069a/17
ġ. söylemekden 053b/8
ġ. söylese 052b/7, 052b/18, 071b/18

gibi: gibi edatı
g. 002a/10, 002a/11, 002a/17, 002b/17, 003a/9, 004a/24, 005a/12, 005a/20, 005a/22, 006a/4, 006a/5, 006a/15, 006a/16, 006a/22, 006b/5, 006b/16, 008a/6, 008a/10, 008b/3, 008b/10, 008b/11, 008b/13, 009a/16, 009b/25, 010a/6, 010a/19, 010b/10, 010b/16, 010b/17, 010b/18, 010b/20, 011a/8, 012a/15, 012b/6, 012b/7, 012b/12, 013a/13, 013b/16, 014b/13, 015a/12, 015a/15, 016a/7, 016a/8, 016a/12, 016a/13, 017b/15, 018a/19, 018a/20, 019a/3, 019a/8, 019a/9, 019a/11, 019a/24, 019a/25, 020a/4, 020a/17, 020b/5, 020b/25, 021a/5, 021a/25, 021b/1, 021b/5, 021b/6, 021b/16, 021b/18, 021b/20, 022a/3, 022a/6, 022a/25, 025b/16, 026a/12, 026a/24, 027b/7, 028a/24, 029b/18, 030b/2, 030b/5, 030b/9, 030b/10, 030b/11, 030b/16, 030b/17, 030b/21, 030b/23, 030b/25, 031a/5, 031b/2, 031b/3, 033a/7, 033b/8, 034a/3, 034a/4, 034a/6, 034a/17, 034b/12, 034b/13, 035a/1, 036a/22, 036b/9, 038b/12, 039a/25, 040b/17, 041a/6, 041a/7, 042a/9, 042a/12, 042a/13, 042b/5, 045a/5, 045a/16, 045b/6, 045b/19, 045b/21, 045b/22, 045b/24, 045b/25, 046a/1, 046a/12, 047a/9, 047b/15, 048a/3, 048a/10, 049b/22, 050a/1, 051a/24, 051a/25, 051b/1, 051b/24, 051b/25, 052a/15, 052a/24, 052b/11,

054b/15, 055b/15, 055b/24, 056a/16, 056b/1, 057a/10, 057a/19, 057b/10, 057b/12, 057b/13, 059b/7, 059b/18, 059b/19, 059b/23, 060a/4, 060a/5, 060a/25, 060b/10, 060b/13, 060b/14, 060b/15, 061a/1, 061a/3, 061a/4, 061b/23, 061b/25, 062a/2, 062a/14, 062a/25, 062b/10, 062b/14, 062b/16, 062b/17, 063a/15, 063a/16, 063b/7, 064a/13, 064a/14, 064a/15, 064a/18, 064a/19, 064b/5, 065a/4, 065a/5, 066a/3, 066a/8, 066a/15, 066a/22, 067b/12, 069a/1, 069b/3, 069b/17, 070a/1, 071a/7, 071a/15, 072b/25, 073a/14, 073b/11, 074a/4, 075b/24, 076a/11, 076a/12, 076a/14, 077b/5, 077b/7, 077b/9, 077b/12, 077b/20, 078a/1, 078a/11, 078a/16, 078a/17, 078b/1, 078b/14, 078b/18, 078b/21, 078b/23, 079a/1, 079b/20, 080b/2
g.+ dür 002b/23, 002b/24, 003a/1, 007b/25, 013a/24, 014b/3, 022a/6, 026a/4, 026a/6, 026a/8, 026a/10, 026b/25, 047a/9, 050a/25, 050b/1, 057b/12, 059b/17, 059b/18, 060a/16, 060a/17, 060b/6, 060b/7, 061a/8, 061a/10, 063a/8, 063a/14, 063b/3, 064a/4, 065b/10, 067b/15
g.+ n 028a/24

gice: güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarıncaya kadar süren karanlık zaman
g. 010a/7, 015b/4, 015b/21, 017b/22, 017b/23, 017b/24, 029a/12, 035b/3, 050b/22, 050b/23, 064b/20, 070a/23, 070b/14, 072a/10, 072a/11, 072a/14, 074a/7, 078b/15, 079b/5, 080b/19, 080b/20
g.+ de 029a/13, 044a/7, 072b/17
g.+ den 050b/18, 050b/23
g.+ dendür 050b/9
g.+ dür 053b/15
g.+ lerde 005a/17
g.+ ye 079b/1, 079b/5
g.+ yle 015b/20

gicele -: geceyi geçirmek
g.- señ 079a/24

giç: belirtilen, istenen veya anlaşılan zamandan sonra, erken karşıtı
g. 003b/4, 062a/25

giç -: bir yerden başka bir yere gitmek; son bulmak
g.- di 029b/1
g.- diler 078a/5
g.- dügin 062b/7, 075a/19
g.- dügine 065a/11
g.- dükçe 037a/25
g.- dükden 046a/6
g.- e 007b/11, 011a/5, 033b/21, 039b/18, 039b/21, 040a/1, 051b/22, 052a/17, 055b/22, 055b/23
g.- eler 077b/6
g.- en 045a/3, 046a/5, 048a/6
g.- eñe 068b/22
g.- er 047a/23, 050b/9, 060a/21, 061a/25, 063b/7, 068a/24, 072b/5, 078b/19
g.- erdi 029a/20

g.- erek 062b/2
g.- erse 035a/20
g.- ibidi 011a/4
g.- me 029a/20
g.- mek 035b/11, 055a/3, 055a/4
g.- memek 081a/2
g.- meye 033b/6
g.- mez 035a/25, 035b/3, 047a/10, 050a/18, 054b/4, 076a/24
g.- mezse 053b/24
g.- miş 048a/22, 049b/15
g.- mişdür 078a/13
g.- mişse 038a/9
g.- se 007a/14, 027b/14, 029a/17, 045b/9, 047a/6, 047b/24, 056b/6

giçe: gece
g. 015b/4, 025b/9, 038b/18, 039a/1, 039a/8, 064a/10, 078a/21
g.+ den 038b/17, 038b/19

giçil -: gidilmek
g.- meye 040a/1

giçin -: geçinmek, yaşamak için gerekeni sağlamak
g.- e 063b/14, 063b/17

gider -: ortadan kaldırmak, yok etmek
g.- e 004b/1, 016b/4, 076a/8
g.- esin 068a/17, 068b/14
g.- eyin 064b/16
g.- ir 061b/2, 062a/24, 066a/11, 066a/21, 079b/7
g.- irse 066a/23
g.- me 080b/3, 080b/4, 080b/6
g.- meden 033b/24
g.- mege 026b/13, 065b/7
g.- megüñ 065b/6, 065b/18
g.- mek 002a/20, 003b/9, 003b/10, 004a/21, 004b/3, 011a/14, 013a/3, 027a/20, 028a/2, 047b/11, 059a/4, 062a/16, 062a/24, 064a/8, 065a/21, 065b/18, 066a/16, 066a/17, 066b/16, 067a/10, 068a/14, 070a/2, 075b/16
zekātı g.- mek 047b/11
g.- mekdür 070a/17
g.- memek 055b/5, 065b/20, 080a/8
g.- mese 019a/13
g.- meyesin 025b/17
g.- meyince 019b/23
g.- mez 061b/13, 062a/10, 067a/13
g.- mezse 066a/23
g.- mişdürler 058b/24
g.- sin 064b/15
g.- sün 071a/19
g.- üñ 062a/18
g.- üp 059a/4, 059a/6, 063a/1

giderici: yok edici
g.+ dür 070a/18

giñ: geniş
g. 042b/11

gine: gene, yine
g. 013a/10, 016a/1, 026a/14, 027b/16, 076a/14

gir -: girmek
g.- di 004b/20, 010b/25, 011a/3, 025a/22, 078a/6
g.- diler 078a/5
g.- dükden 029a/8, 057a/23

g.- e 012b/20, 014b/6, 037b/3, 061a/9, 061a/13, 067b/7, 074b/18, 078b/15
g.- ecek 006a/16, 016b/13, 039b/1
g.- eceklerdür 006a/14
g.- eceklerin 006a/13
g.- en 020a/14, 050a/2
g.- ende 078b/20
g.- enlerüñ 006b/3
g.- er 006b/13, 007a/11, 022b/19, 057a/25, 062a/12, 062a/15, 062a/16, 069b/22, 077b/18, 078a/3
g.- erdi 064a/9
g.- eyin 076b/16
g.- icek 010a/7, 064a/1
g.- meden 012b/22, 056b/20
g.- mege 061b/3, 077b/17
g.- megi 012b/1, 014b/5
g.- mek 015b/16, 052a/15, 055b/6, 057b/19, 061a/10, 071b/1
g.- mekle 062b/25
g.- meklik 014b/8
g.- memek 067b/23
g.- meye 014b/7, 057b/16, 074b/17
g.- mez 007b/9, 011b/13, 022b/24, 027a/6, 065a/17, 074b/9, 080b/21
g.- mezin 027a/7
g.- mezse 016a/15, 078a/16, 080a/16
g.- miş 046a/14, 046a/15, 046a/16, 046a/17, 046a/18, 046a/19, 046a/20, 046a/22, 046a/23, 046a/24, 046a/25, 046b/3, 046b/5, 077b/23
g.- mişdür 010b/9
g.- se 014b/8, 015a/14, 019b/9, 020a/13, 020b/4, 028a/6, 035b/22, 037a/23, 039a/11, 042a/10, 045a/6, 052b/7, 052b/22, 053a/1, 064a/6, 077b/4
g.- seler 039a/18
g.- sün 025a/21
g.- üñ 068a/16
g.- üp 010a/4, 015b/17, 018a/3, 068b/8, 068b/24, 079a/18

giril -: dışarıdan içeriye geçilmek
g.- icek 077b/7

girü: yine, tekrar, artık, başka, geri
g. 001b/5, 001b/8, 003a/8, 003a/10, 003b/14, 004b/8, 005a/21, 005a/22, 005b/6, 005b/20, 005b/23, 007b/6, 007b/9, 008a/12, 009b/22, 010a/12, 010a/14, 010b/8, 010b/19, 011a/10, 011b/19, 012a/11, 012a/20, 012b/5, 013a/12, 013a/21, 013a/23, 014b/14, 014b/21, 014b/23, 014b/25, 015b/11, 015b/20, 015b/22, 017a/18, 017a/22, 017a/23, 017b/16, 018a/1, 018a/21, 018b/1, 018b/3, 018b/4, 018b/7, 019a/11, 022a/16, 022a/20, 022b/11, 023a/6, 023a/8, 023a/16, 023a/21, 024a/14, 024a/16, 024b/4, 024b/6, 025b/6, 025b/13, 025b/14, 026a/18, 026a/23, 026b/7, 027a/25, 027b/9, 027b/11, 029a/6, 029a/17, 029a/18, 029a/19, 029a/21, 029b/2, 029b/25, 030a/18, 031a/23, 031b/11, 031b/18, 032b/3, 033a/10, 033b/5, 033b/14, 034a/3, 034a/16, 034a/21, 034b/7,

034b/19, 035a/14, 035a/19, 035a/21, 035a/22, 035b/6, 035b/23, 035b/24, 036b/5, 036b/25, 037b/13, 037b/14, 037b/16, 038a/3, 038a/7, 038a/8, 038a/15, 038a/16, 038b/15, 040a/24, 040a/25, 040b/25, 041a/2, 041b/6, 042a/10, 042b/4, 044b/6, 044b/7, 045a/21, 045b/9, 045b/10, 045b/13, 046a/11, 046a/22, 046a/25, 046b/5, 046b/6, 047b/22, 048a/8, 048b/9, 050a/17, 051a/13, 051b/23, 052a/21, 052b/2, 052b/25, 053a/3, 053b/1, 053b/22, 054b/2, 056a/6, 056a/13, 056a/16, 056a/18, 056a/19, 056b/10, 057a/18, 057a/19, 057a/22, 057a/23, 057a/24, 057b/3, 058a/4, 058a/10, 058b/3, 058b/5, 059a/6, 059a/7, 059a/24, 060a/1, 060a/8, 060b/14, 060b/18, 061a/5, 061a/13, 061a/21, 061b/16, 063a/19, 063b/6, 064a/1, 064a/9, 065a/24, 065a/25, 065b/14, 070a/10, 070a/15, 070a/21, 071b/1, 071b/19, 072a/8, 072a/19, 073a/22, 074a/8, 075b/18, 076a/15, 078b/22, 079b/14, 080a/3, 080b/25
g.+ si 009b/15
g. ala 049a/10
g. alınmaz 045a/4
g. almaya 049a/8
g. alup 007a/9, 019b/22, 048a/7
g. itmese 032b/1

git(d) - : gitmek

g.- di 011a/1, 011a/3, 011a/6, 022b/20
g.- dig 053a/1
g.- dikden 025b/21
g.- diler 070b/21
g.- dügi 039a/4, 064a/14, 070b/14
g.- dügin 066a/15
g.- dükçe 022a/15, 022a/16
g.- dükden 022b/24, 022b/25
aşağa g.- e 034a/1
g.- e 007b/11, 016b/11, 016b/12, 016b/15, 031b/13, 032b/9, 051b/22, 055b/20, 056a/7, 056b/18, 057b/11, 057b/12, 066a/8, 066a/19, 067b/7, 072a/21
g.- eler 007b/11, 056b/6, 056b/13
g.- emeyüz 064a/10
g.- en 015a/6, 018a/1, 021a/3, 038b/21, 052a/13, 075a/24
g.- er 012b/6, 012b/8, 012b/17, 014b/23, 016a/4, 019a/9, 021a/10, 022b/7, 058b/21, 061b/15, 061b/16, 061b/22, 062b/2, 063a/22, 063b/16, 064b/25, 070a/1, 070b/18, 072a/6, 078b/14, 078b/15, 078b/19
g.- erdi 010b/20, 073b/20
g.- erken 006a/21, 050a/22, 051a/5, 056a/6, 056a/7
g.- erler 006a/3, 056a/21, 056b/5
g.- erse 019b/1, 020b/23, 038b/25, 053a/11, 058a/14, 065b/20
g.- eydi 010a/22, 010a/24
g.- icek 054a/21, 057b/20, 075a/22, 075b/16
g.- icekdür 066b/19

g.- ince 016b/4
ʿaḳlın g.- ir 009b/14
g.- medi 016b/20
g.- mediyse 036b/5
g.- mege 038b/22, 039b/18, 051b/22, 076a/15
g.- mek 004b/2, 042b/10, 042b/21, 054a/22, 057b/7, 062a/18, 079a/1
g.- mekdür 066a/5
g.- memek 004a/23
g.- memiş 020a/25
g.- mese 018b/12, 021b/15
g.- mesün 076b/22
g.- meye 012b/13, 019a/22, 053a/10, 062b/24, 066b/10
g.- meyeler 056b/6
g.- meyen 075a/22
g.- meyince 022b/22, 022b/24, 059a/1
g.- mez 010b/3, 012b/7, 012b/8, 021b/2, 022b/22, 061b/14, 069a/21, 071b/1
g.- mezlerse 041a/19
g.- mezse 019b/1, 029a/24
g.- miş 030a/6
g.- se 004a/24, 018b/12, 039a/4, 039a/5, 051b/21, 052a/15, 052a/19, 052a/21, 052b/5, 052b/6, 052b/19, 052b/20, 052b/21, 052b/23, 053a/4, 053a/6, 056b/6, 066a/9, 066a/14, 078b/17
g.- sün 011a/4
g.- üp 006a/18, 016b/7, 016b/9, 016b/14, 019a/11, 022b/19, 025b/12, 058a/2
ıraḳ g.- üp 009b/23

giy -: giymek
g.- di 074a/7, 074a/8
g.- dügi 028a/16, 028a/19, 042a/21, 070a/22
g.- dügüne 042a/21
g.- dükden 017b/23
g.- e 029b/22, 033b/8, 057b/16
g.- ecege 021b/9
g.- ecek 045b/7, 051b/11
g.- enlerüñ 010b/23
g.- er 067b/25
g.- erse 042a/22, 055a/17
g.- mege 045b/8, 078a/15
g.- megi 049b/9, 049b/10, 061a/19
g.- mek 018a/3, 027b/23, 034b/12, 044b/15, 055a/15, 059b/8, 061a/23, 068b/7, 068b/14, 074b/1, 076b/1, 079a/2
g.- mekde 074a/17
g.- memek 055b/6
g.- mese 055a/14
g.- miş 056b/3
g.- se 009a/8, 017b/10, 017b/11, 017b/18, 017b/25, 076b/25
g.- üp 022a/3, 027b/23, 028a/19, 076b/2
g.- ürse 051b/12

giydür -: giydirmek
g.- eler 042a/9, 042b/6
g.- megi 049b/8

giyecek: elbise, giysi
g. 060a/17, 061a/11, 068b/6, 076b/2
g.+ de 074a/3
g.+ e 064b/13, 064b/17
g.+ i 065a/13
g.+ ine 063a/24

giyese: elbise, giyecek

g.+ sin ya dülbendin 028a/19
g.+ sin 028a/18

giysi: giyecek şey
g. 055b/6
g.+ ye 020a/7

gizle -: gizlemek, saklamak
g.- yü 014b/24

gizlice: başkalarına belli etmeden
g. 050b/5

gizlü: gizli, açıkça bilinmeyen
g. 009a/13, 077a/3
g.+ ce 014b/13, 014b/16
g.+ dür 009a/15
ʿ ibādet ve ṣadaḳaya g. itmek 068a/16

göbek: insan ve memeli hayvanlarda karnın ortasında bulunan çukur
g. 041b/25
g.+ i 016a/3, 024b/19, 033b/4, 055a/9
g.+ inden 022a/1

göç -: hicret etmek, ölmek
g.- e 057a/24
g.- eler 056b/13
g.- ermiş 072a/10
g.- icek 072a/12
g.- mek 057a/25
g.- se 057b/5

gögüs: göğüs, bağır, sine
g.+ i 024b/19, 028a/1, 033b/6, 041a/22
g.+ ün 057b/9
g.+ ünden 006a/12
g.+ üne 010b/23

gök(g): gökyüzü
g. 005a/17, 009b/15, 076a/19
g.+ de 009b/17, 010a/10
g.+ deki 005a/12, 010b/4
g.+ den 004b/25, 005a/7, 005b/11, 005b/12, 012a/2, 041b/17, 060b/11, 075b/9
g.+ e 028a/20, 060b/4, 060b/6, 060b/9
g.+ ler 009b/18, 075b/8
g.+ lerde 005b/9, 012a/3, 060b/7
g.+ lerdeki 009b/10, 010a/14
g.+ lere 009b/15, 010a/20, 014a/10, 060b/15, 076a/10
g.+ leri 060b/4, 070a/20, 075b/20, 076a/5
g.+ lerüñ 010a/21, 060b/7
g.+ üñ 060b/5, 060b/6

gökçek: güzel, hoş
g. 042a/12, 061a/10

gökçeklik: güzellik
g.+ ine 065b/11

göl: kara ile çevrili, çeşitli büyüklükte durgun ve kalıcı su
g. 019b/15, 035b/12
g.+ e 019b/15
g.+ ler 019a/1
g.+ lerde 019b/20

gölge: gölge
g. 022b/9, 022b/10
g.+ si 022b/3, 022b/4, 022b/5, 022b/6, 022b/7, 022b/9

göm -: gömmek
g.- meden 042b/23
g.- mek 042b/21
g.- meyeler 042b/24

g.- se 045a/7, 045a/8
g.- seler 041b/3, 042a/11, 042b/21, 042b/22
g.- ülmeden 042b/20
g.- üñ 011a/21

gömlek: gömlek
g. 042a/16, 042a/17, 042a/20
g.+ dür 042a/14, 042a/17

gömüli : gömülmüş, saklanmış, krş. gömülü
g. 048b/4

gömülü: gömülmüş, saklanmış, krş. gömüli
g. 045a/6, 048b/6, 048b/9

gönder -: göndermek, ulaştırmak
g.- mek 057b/3

göñlek: gömlek
g. 055b/5
g.+ i 042b/7
g.+ in 042b/6
g.+ üñ 074a/5

göñül: gönül, yürek, dil
g. 003a/6, 003a/7, 003a/8, 003a/18, 004b/3, 009a/21, 010a/19, 023a/3, 025b/2, 026b/4, 026b/11, 026b/14, 026b/18, 026b/19, 059b/5, 059b/14, 059b/15, 060b/24, 061a/8, 061a/21, 061a/22, 061b/17, 063a/8, 063a/9, 063a/10, 066b/1, 069b/9, 070a/25, 070b/6, 076a/3, 076b/4, 077a/7, 077a/11, 077a/12
g.+ de 003a/16, 009a/21, 059b/7, 061b/11, 069a/3, 069b/10
g.+ den 003b/9, 010a/19, 061b/13
g.+ dür 003a/8, 077a/11
g.+ e 004a/22, 004a/23, 011a/10, 011b/2, 060a/19, 061a/14, 061a/15, 061b/2, 061b/8, 061b/13, 061b/15, 061b/16, 066a/8
g.+ edür 014a/20, 059b/17
g.+ i ayrılurdı 072b/19
g.+ i olmış 071a/13
g.+ i ṭaġılmaya 078a/17
g.+ i 003a/7, 003a/17, 003b/10, 003b/11, 003b/12, 004b/4, 004b/12, 007a/13, 009b/8, 014a/19, 014a/23, 014b/20, 014b/21, 019b/10, 021a/12, 021a/13, 021b/15, 022a/19, 023a/2, 023b/5, 025a/18, 025a/25, 025b/1, 025b/19, 026a/7, 026a/9, 026a/17, 026a/21, 026b/10, 037b/25, 049b/1, 052a/21, 059b/17, 062a/9, 062a/25, 062b/2, 064b/6, 064b/24, 068b/15, 068b/18, 069a/4, 069a/5, 070b/6, 071a/15, 071b/1, 071b/2, 072a/2, 072b/19, 072b/20, 074a/25, 074b/3, 074b/18, 077a/10, 078a/15, 078a/16, 079a/7, 080a/21, 080b/7
g.+ in ögütleye 071a/24
g.+ in 064a/20, 068b/3, 070a/2, 070a/12, 071a/20, 072a/21, 074a/11, 077a/8
g.+ inde 002a/15, 064a/16, 064a/18, 065a/18, 067a/1, 067b/13, 067b/14, 069a/4,

074a/25, 074b/1, 076b/21, 077a/4, 077a/6
g.+ indedür 002b/16
g.+ inden 064b/15, 064b/25, 068b/4, 079a/3, 079b/6
g.+ ine 001b/11, 064a/24, 064a/25, 064b/18, 066b/13, 066b/15, 068a/8
g.+ inedür 003a/6
g.+ ini 068b/3
g.+ iyle 008a/8, 014a/22, 023a/6
g.+ ler 026a/1
g.+ lerden 012a/24
g.+ leri 002b/5, 072b/14, 076a/23, 076a/24, 080b/10
g.+ lerin 013b/6, 014a/14, 026a/17, 078b/24
g.+ lerinden 024b/2, 076a/24
g.+ lerine 011b/4, 064b/7, 079a/11
g.+ lin 074a/18
g.+ üm 072b/16
g.+ ümden 064b/16
g.+ üme 074a/9
g.+ ümi 026b/15
g.+ ümize 007a/8
g.+ ümüze 064a/10
g.+ ümüzi 007a/8
g.+ ün 002b/16, 010a/13, 010a/14, 025b/14, 025b/24, 025b/25, 026a/13, 030a/3, 033a/19, 044a/14, 064b/23, 066a/9, 066b/13, 068b/4, 071a/23, 072a/8
g.+ üñ 014a/20, 025b/12, 059b/18, 060a/11, 060a/16, 060a/24, 061a/9, 061a/14, 061b/22
g.+ ünde 007b/12, 014a/18, 015a/10, 025b/3, 025b/24, 050b/15, 059a/10, 059b/5, 061b/21, 062a/8, 062b/1, 062b/13, 064a/12, 064a/14, 070a/9, 070a/14
g.+ üñde 009a/20, 066a/7
g.+ ündekin 038a/20, 067b/22
g.+ ünden çıḳarmaḳ 065a/1
g.+ üñden çıḳarmasañ 074b/19
g.+ ünden çıḳarmaya 074a/19
g.+ ünden 004b/1, 004b/2, 010b/7, 017a/12, 062b/24, 063a/22, 064a/8, 067a/10, 068b/17, 076a/8, 081a/4
g.+ üñden 068a/17, 068b/14
g.+ üne 001b/10, 003a/14, 004a/22, 004a/25, 010a/17, 011a/18, 025b/4, 025b/5, 025b/7, 025b/13, 025b/14, 025b/19, 049a/19, 061a/12, 061b/20, 062a/7, 062b/11, 064a/6, 068a/19, 068b/2, 069b/25
g.+ üñe 009b/18, 061a/21, 080b/11
g.+ ünedür 025a/18
g.+ üni 004a/23, 004a/24, 067b/10
g.+ üñi 026b/19, 026b/24
g.+ üñizde 071a/3

gör -: görmek
g. 009b/19, 010b/10, 014b/22, 014b/24, 076b/1, 080a/21, 080b/2
g.- di 011a/2, 026b/5, 063b/13, 073b/22
g.- di-kim 001b/6
g.- diler 003a/5
g.- dü 036a/1
g.- dügi 005a/20, 015b/7, 015b/9, 015b/10, 065b/19
ṭūn g.- dügi 015b/8
g.- dükçe 015b/6

g.- dükleri 050b/7
g.- düklerüne 050a/14
g.- düler 074a/5
g.- düñ 072a/16
g.- e 011b/6, 012b/16, 020b/21, 036b/16, 050a/19, 050a/22, 060a/21, 062b/6, 065a/9, 076a/10, 079a/9
g.- ecek 021b/12, 050a/17, 050a/18, 067a/6
g.- eler 080a/16, 080a/17
g.- elerdi 010a/23
g.- elüm 019a/3, 030b/22, 045b/6
g.- en 019a/13, 023b/23, 027b/5
ṭūn g.- en 015b/11, 015b/12, 015b/15
g.- ene 039a/21
g.- enler 050b/8
g.- esin 066b/16
g.- esün 066a/6
g.- gil 007b/7, 010a/1, 010a/19, 010b/12, 080a/18
g.- icek 050a/8, 055b/14
g.- meden 009b/5, 009b/6, 059b/21, 061a/15, 061b/4
cāiz g.- medi 026b/6
g.- medik 062b/10
g.- mediyse 070b/2
g.- medüklerin 065b/22
g.- mege 011b/25, 045b/5, 070b/3
g.- mek 005a/20, 012a/12, 012a/13, 061a/23, 080b/2
göz g.- mek 010b/10
mübārek g.- mek 018a/14
revā g.- mek 049b/25
ṭūn g.- mek 015b/5, 015b/7, 015b/9
ṭūn g.- mekde 015b/6
ṭūn g.- mekden 015b/2
g.- mekdür 066b/16
g.- mekle 027b/21
g.- mekligine 005a/18
g.- memek 026a/8
ṭūn g.- memiş 050b/13
ṭūn g.- menüñ 015b/4
g.- meseler 027b/19, 050b/2
g.- meye 066a/4
g.- meyesin 013a/11
g.- meyicek 067b/24
g.- meyüp 012a/23
g.- mez 007b/1, 010a/8, 011b/7, 059b/15
ṭūn g.- miş 020a/10, 057a/6
g.- mişler 049b/24, 050b/7
g.- se 009b/6, 009b/12, 009b/15, 010a/21, 011a/16, 015b/5, 015b/12, 028a/6, 035b/22, 036b/16, 050a/16, 050a/22, 050a/23, 050b/4, 050b/5, 052b/2, 052b/3, 052b/12, 055b/10, 061a/11, 062a/11, 067b/21
ḥayż g.- se 051b/18, 052b/4, 052b/14, 054a/5
nesne g.- se 027b/8
g.- seler 038b/4, 050b/9, 050b/10
g.- sün 071b/11
g.- sünler 068a/3
g.- üb 025b/8
g.- ümezin 072b/2
g.- üp 010b/6, 011a/2, 015a/10, 015a/11, 050a/8, 066b/1, 075b/22
çoḳ g.- üp 072b/13
işin g.- üp 062a/12
murādın g.- üp 025b/11
g.- ür 005a/17, 005a/18, 006a/4, 010a/8, 011a/16, 011b/5, 011b/25, 059a/18,

059b/19, 059b/23, 062b/2, 065b/11, 078b/18, 078b/21
ḫoş g.- ür 072a/4
g.- ürler 010b/2
artuḳ g.- ürler 025b/22
ḫoş g.- ürler 072a/2
g.- ürse 065b/21
g.- ürsen 011b/5, 025b/20, 025b/21, 062a/18, 063b/18
g.- ürsin 002b/2
g.- ürsün 011a/13, 011a/17, 076a/20, 078a/20

göre: uygun şekilde, uygun olarak
g. 006a/14, 006b/3, 006b/8, 007a/5, 012a/11, 023a/8, 023a/17, 025b/6, 061a/21
g.+ dür 042a/21

görklü: güzel, temiz, iyi
g. 001b/7, 005b/6, 026a/7, 026a/20, 031a/22, 034b/4, 053b/13, 056a/17, 057b/10, 060a/23, 060b/14, 061a/23, 062a/5, 063b/2, 068a/2, 069b/11, 070a/4, 073a/10, 078b/25
g.+ dür 062a/5, 063a/8
g.+ lerin 059a/23
g.+ si 002a/1, 064a/23, 070a/14
g. idemez 001b/8
g. itse 026a/9
g. olmasa 026a/5
g. ögrendükden 029b/24

görmeklik: görmek işi
g. 064a/7

görün -: görünmek
g.- dügünden 010a/25
g.- ecek 017b/19, 033b/9, 050b/3
g.- en 004a/15
g.- eydi 010a/24
g.- mege 005a/17
g.- memek 021b/25
g.- mese 020a/18, 020b/1, 028a/15
g.- meye 017b/19, 028a/6, 033b/8
g.- meyecek 053b/18
g.- mez 010a/2, 022b/1, 022b/20, 059b/19
g.- se 020a/17, 020a/20, 022a/3, 022a/8
g.- ür 006a/8, 041b/21, 059b/18, 070b/4
g.- ürse 033b/8

görüş -: görüşmek
g. 061a/17
g.- üp 057b/7

göster -: göstermek
g.- digiyle 014a/6
g.- dügindendür 014b/17
g.- e 012b/16
g.- ir 013a/19, 060a/19, 061b/23, 061b/24
yol g.- ir 070b/8
miskīnlik g.- mek 028a/20
g.- memek 055b/3
g.- meye 033b/9
g.- mez 065b/11

gösterici: gösteren şey
g.+ dür 060a/18

götür -: götürmek
g.- meye 068b/2
g.- ülmeden 041a/21
g.- ür 026b/19, 077b/21

gövde: gövde, vücut

g.+ de 059b/18, 077a/2
g.+ leriyle 005b/23
g.+ si 042a/4
g.+ sin 015b/21, 016a/1
g.+ sinde 016a/10, 016a/17, 020a/15, 021a/18, 021a/23, 021b/25, 022a/4, 059b/14, 060a/12
g.+ sinden 020a/16, 055b/5
g.+ sine 016a/9, 019a/21, 021b/3, 021b/7, 072b/4
g.+ siyle 027b/24
g.+ yi 026a/11

göyün -: yanmak
g.- meye 062a/9
g.- ür 077b/7

göyündür -: yandırmak
g.- medi 078a/4
g.- memek 078a/4
g.- ür 078a/3

göz: göz
g. 006a/14, 010b/10, 012a/23, 059b/15, 059b/18, 061a/9, 070b/4, 071b/10, 071b/13, 073b/9, 076b/3, 080a/11
g. görmek 010b/10
g.+ i ḳarara 038b/6
g.+ i 010a/21, 020b/2, 026a/6, 026a/7, 026b/12, 039a/20, 041b/21, 061a/4, 062a/5, 067a/11, 069b/17, 071b/10, 073b/21, 076a/24
g.+ ine 063b/16
g.+ iyle 060b/15, 060b/16, 061a/10
g.+ le 005a/20
g.+ ler 010a/8
g.+ leri 010a/25, 076a/25
g.+ lerin 016a/5, 060b/3
g.+ üm 052a/6, 080a/3, 080a/10
g.+ ün açdı 064b/6
g.+ ün 012a/12, 012a/13, 025a/24, 028b/21, 041b/20, 053b/9, 068a/1, 076a/23
g.+ ünden 009b/8, 020b/3, 042b/19, 067a/12
g.+ üne 051a/9, 052b/18, 065b/11
g.+ üyle 068b/20

gözet(d) -: gözetmek
g.- e 013a/16
g.- icek 050b/3
g.- meye 013a/16
g.- se 035a/15

gözle -: dikkatle bakmak
g.- ye 018b/22

gözsüz: gözleri görmeyen
g. 010a/20, 011a/14, 026a/10, 051b/5, 054a/12, 058b/15, 061a/18, 075b/5
g.+ lere 010b/10, 071b/13
g.+ üñ 034b/12

ġuluvv: (Ar.) ileri gitme
ġ. itse 008b/13

ġusl: (Ar.) yıkanma
ġ. 057b/19
ġ. eylese 039b/2
ġ. itse 039b/3

ġuṣṣa: (Ar.) gam, keder, hüzün
ġ.+ da 066a/20, 076a/7
ġ.+ lanmaz 071a/7
ġ.+ lar 064b/2
ġ.+ sı 076a/24
ġ.+ sın 068b/4, 072a/18

ġ.+ sında 074b/15
ġ.+ ya 059a/20

ġuṣṣalan -: (Ar.+T.) hüzünlenmek
ġ.- up 071b/2, 080b/9, 080b/10
ġ.- ur 067a/23

güc: güç, kuvvet
g.+ i 003b/22
g.+ le 042b/21, 045a/4, 047a/21, 047a/22, 048a/8, 048a/11, 053b/25

güç: güç, kuvvet
g. 003b/4, 064a/8, 075a/1
g.+ den 061a/18
g.+ dür 068a/14, 076b/21
g.+ i yetdükden 054b/10
g.+ i yete 048a/22
g.+ i yeter 054a/13, 064a/4
g.+ i yeterken 058b/14, 058b/16
g.+ i yeterse 038b/21, 056a/8
g.+ i yeticek 054b/10
g.+ i yetmedügi 038b/6
g.+ i yetmek 054a/13, 054a/15, 054a/16
g.+ i yetmese 029a/24, 038b/6, 038b/9, 058b/13, 058b/15, 074a/11
g.+ i yetmeye 048b/21
g.+ i yetmeyicekdür 058a/11
g.+ i yetmezse 038b/13, 051b/7
g.+ i yetse 054a/23
g.+ i 048a/15, 051b/3, 051b/13, 051b/15, 053a/23, 053b/1
ya g.+ i 058a/6
g.+ le 047b/25, 051a/11, 051a/13, 052a/3, 052a/16, 052b/5
g.+ leri 003b/14
g.+ ümüz 076b/19

gül -: gülmek, tebessüm etmek
g.- eydi 010a/24
g.- mek 020b/17, 027a/14, 069b/9, 080b/10
yüze g.- mek 069a/11
g.- mekde 073b/7
g.- se 009a/19, 020b/18
g.- sün 080b/9

gül: (Far.) gül ağacının güzel kokulu çiçeği
g. 042a/12, 042a/13, 042b/5, 051b/1, 066a/11
g. eyler 010a/1

güldür -: güldürmek
g.- mek 069b/9

gülüş -: gülüşmek
g.- sünler 069b/6

gülüşdür -: gülüşdürmek
g.- en 069b/4
g.- mek 069a/10
g.- ür 060b/2

gümān: (Far.) zan, şüphe
g. 007a/8
g.+ ladur 011a/19

gümüş: gümüş madeni
g. 044b/15, 044b/18, 045a/12, 045a/17, 045b/2, 045b/3, 047a/4, 047a/8, 047a/9, 047a/11, 047a/12, 047a/13, 047a/24, 047b/1, 048a/21, 048b/5, 060b/13
g.+ de 045a/8
g.+ den 045a/19, 045a/21, 047a/16
g.+ dür 046b/24

g.+ e 045a/19, 048b/21
g.+ i 045a/16, 045a/17, 045a/23, 045a/24, 047a/4, 047a/7, 047a/12
g.+ üñ 045a/14

gümüşlük: gümüş para
g. 048a/15

gün: gün
g. 009a/12, 009a/14, 009b/19, 009b/21, 009b/23, 011a/5, 011a/24, 015b/4, 015b/9, 015b/14, 017b/22, 017b/23, 017b/24, 018a/1, 021a/7, 022a/11, 022a/12, 022a/13, 022a/15, 022a/16, 022a/22, 022a/23, 022a/24, 022a/25, 022b/2, 022b/3, 022b/4, 022b/8, 022b/9, 022b/11, 022b/12, 022b/13, 022b/15, 022b/16, 022b/17, 022b/18, 022b/20, 023b/13, 023b/15, 023b/16, 024a/9, 025b/8, 029a/3, 029a/5, 029a/7, 034a/9, 034b/4, 038b/17, 038b/18, 039a/2, 039a/8, 039a/10, 039a/12, 039a/14, 039a/15, 039a/16, 039a/17, 039a/18, 040b/21, 050a/17, 050b/1, 050b/2, 050b/7, 050b/10, 050b/15, 051a/4, 051b/2, 051b/13, 051b/17, 051b/19, 051b/20, 052a/7, 052a/8, 053a/19, 053a/20, 053a/24, 053b/3, 053b/4, 053b/5, 053b/15, 054b/23, 054b/24, 055a/17, 056a/9, 056a/10, 056a/20, 056b/5, 056b/24, 057a/13, 057a/22, 057a/23, 057a/24, 058a/6, 058a/7, 058a/10, 058a/11, 063b/20, 066b/17, 067a/11, 069b/14, 069b/15, 070a/23, 071a/7, 071b/10, 072a/12, 073b/20, 074b/15, 075b/6, 077a/6, 077a/20, 078a/15, 078b/19, 079a/19, 079b/24, 080a/12, 080b/9
g.+ de 037a/24, 039a/2, 039a/4, 039a/5, 044a/7, 057a/10, 068b/22, 068b/23, 069a/1, 079a/21
g.+ den 015b/5, 015b/7, 015b/8, 015b/9, 015b/10, 015b/13, 050b/7, 054a/3, 055a/17, 056b/25, 062b/8, 078b/21
g.+ dür 013a/11
g.+ i 015b/16, 029a/9, 048a/16, 050b/6, 050b/10, 050b/20, 050b/21, 051b/17, 053a/12, 053a/14, 053a/16, 053a/20, 054b/24, 056a/21, 056b/1, 056b/20, 056b/23, 058a/5, 058a/6, 058a/11, 058a/12, 058a/13, 058a/14, 058a/17
g.+ idür 053a/18, 054b/13
g.+ ler 009b/23, 076a/13, 076a/15
g.+ lerde 039a/2, 053a/15, 057b/2
g.+ lerin 053a/19
g.+ lerinde 037a/14
g.+ leriydi 077a/23
g.+ lerüñ 039a/3
g.+ üñ 022a/24, 029a/8, 053b/23, 054a/1, 070b/14
g.+ ün 040a/19, 051a/5, 053b/15, 057a/24
g.+ ünde 016b/13, 022a/12, 050b/10, 067b/10
g.+ üne 051b/2, 051b/20

g.+ ünüñ 040a/18, 056a/20, 056a/22

günāh: (Far.) Allah'ın emirlerine aykırı olan davranış
g. 008a/12, 011b/15, 012b/24, 014a/25, 014b/19, 014b/24, 030a/1, 030a/2, 053b/9, 056b/7, 060b/18, 060b/21, 061a/6, 061b/4, 061b/7, 061b/8, 061b/12, 061b/16, 062b/4, 065b/14, 067a/4, 067a/7, 067a/9, 067b/5, 072b/3, 072b/5, 072b/20, 073a/3, 074b/12, 076b/7, 076b/10, 081a/5
g.+ a 062a/15, 062a/16, 067b/23, 069b/22, 072a/24, 072b/22, 077b/23, 078a/3
g.+ dağı 072b/1
g.+ dağın 067a/16
g.+ dan 006b/6, 006b/9, 007a/4, 011b/17, 012b/25, 013a/4, 013b/19, 013b/20, 014b/22, 057a/16, 059a/18, 062b/2, 062b/14, 065b/16, 071a/11, 072b/1, 072b/21, 073a/7, 073a/21, 074b/5, 075a/8, 080b/22
g.+ degin 062b/4
g.+ dur 013b/14, 014b/18, 065a/14, 066b/2, 066b/15, 069a/21, 069b/6, 073a/5, 078b/3
g.+ ı 006a/9, 006a/19, 006a/20, 012b/19, 014b/17, 014b/21, 049b/11, 066b/8, 072a/20, 072b/2, 072b/23, 079b/10
g.+ ım 072b/24
g.+ ın añasın 069a/13
g.+ ın 008b/4, 012b/1, 012b/4, 012b/20, 065a/7, 066a/15, 066a/16, 066a/17, 066a/23, 066b/16, 067a/10, 067b/5, 072b/22, 074a/10, 079b/3
g.+ ına 062b/18, 071a/20
g.+ ından 072b/9, 072b/11, 072b/22
g.+ la 062a/24, 062b/2
g.+ lar 008a/12, 012b/5, 012b/6, 012b/7, 064a/17, 064a/19, 069a/8
g.+ lara 059b/11, 061b/1
g.+ lardan ṣaḳınmaḳ 069a/12
g.+ lardan ṣaḳınur 034b/8
g.+ lardan 050a/10, 050a/13, 059a/16, 065b/17, 070a/10, 074b/3
g.+ lardur 069a/12
g.+ ları 012b/8, 026b/17, 063a/15
g.+ larımı 062b/25
g.+ ların añup 027a/17
g.+ ların 010b/6, 027a/16, 065b/18
g.+ larından 073a/9
g.+ larmış 069b/1
g.+ laruñ 064a/22, 064b/25, 067a/9, 068b/8
g.+ uñ 011b/12, 066b/15, 069a/15, 072a/25, 072b/25, 075b/6
g. ide 071a/11
g. iderse 014b/14
g. işledüginden 061b/15
g. işlemek 005b/10, 011b/13, 012b/1, 014b/17, 072a/23, 072b/4, 073a/19, 080b/15
g. işlemekde 063a/11
g. işlemekden 061b/7, 061b/17
g. işlemeye 062b/24, 075b/1
g. işlemeyedüñiz 065b/16
g. işlemez 070b/9
g. işler 062a/11

g. işlerler 008a/23
g. işlerse 069a/6
g. işlese 012b/19
g. işleyecek 008b/1, 008b/2
g. işleyen 006a/19, 014b/6
g. işleyene 059a/21
g. işleyüp 012b/3, 013a/6, 056a/18, 059a/20, 073a/18
g. ḳazanan 060b/2
g. ḳazanmaġa 060a/25
g. ḳazanur 060b/16, 060b/18
g. olan 055b/2
g. olduġı 066a/11
g. olmaz 066a/22
g. olur 067b/4

günāhkār: (Far.) günah işleyen
g.+ ları 057a/15
g.+ ların 057b/10
g. olan 073b/24
g. olmaz 004a/23, 054b/1
g. olmazlar 001b/5
g. olmış 066b/6
g. olur 001b/6, 004a/24, 014a/17, 023b/8, 031a/16, 039a/6, 054a/19, 054a/25
g. olurlar 035a/25, 040a/24

günāhlu: (Far.+T.) günah sahibi, hatalı
g. 061b/9, 068b/9
g.+ dur 069a/17

gündüz: güneşin doğuşu ile batışı arasındaki aydınlık zaman
g. 025b/10, 035b/3, 039a/1, 050b/22, 051a/3, 052b/2, 054a/4, 078a/21, 080b/19, 080b/20
g.+ de 029a/13, 072b/17
g.+ imi 006a/23
g.+ lerin 070a/5
g.+ ün 016b/9, 029a/12, 050b/19, 050b/24, 052b/7

güneş: gezegenlere ve yer yuvarlığına ışık ve ısı veren büyük gök cismi, şems
g. 011a/14, 063a/15, 075b/9, 076a/11, 076a/12
g.+ e 016a/21

güneşsiz: güneş ışınlarını almayan
g. 077a/20

günlük: bir gün için olan
g. 012a/19, 027a/8, 038b/22, 038b/25, 039a/2, 039a/3, 042b/5, 051b/21, 054b/6, 075b/15, 078a/17
g.+ e 054a/15

gürle -: kalın ve gür ses çıkarmak, gürlemek
g.- r 076a/19

güt -: hayvan veya hayvan sürüsünü önüne katıp otlatarak sürmek, gütmek
ḳoyun g.- erlerdi 013b/8

güz: sonbahar
g. 009b/22, 010b/1

ḫ. itmez 003a/13
ḫ. vir 004b/21
ḫ. virdi 006b/19, 012a/2, 041b/17
ḫ. virdügi 002a/14

H

ḫaber: (Ar.) bilgi
ḫ. 030b/18, 073b/15
ḫ.+ i 016b/18

ḫ. viren 007b/9, 007b/15
ḫ. virmez 009b/17
ḫ. virmişdür 005b/18
ḫ. virseler 011a/14, 018b/16, 018b/23
ḫ. virürler 006b/8

ḫacālatluḳ: (Ar.+T.) utanma durumu, krş. ḫacālet
ḫ. 006a/10

ḥacāmat: (Ar.) kan alma
ḥ. itdürse 051a/9
ḥ. itse 052b/7

ḥacc: (Ar.) İslam dinindeki beş şarttan biri, hac
ḥ. 007b/24, 031b/2, 041b/10, 044a/8, 053a/15, 054a/10, 054a/20, 054a/22, 054a/24, 054b/1, 054b/2, 054b/5, 054b/12, 054b/14, 056a/19, 057b/22, 057b/24, 058a/8, 058a/16, 058a/21, 058a/24, 058b/4, 058b/6, 058b/7, 058b/8, 058b/13, 058b/14
ḥ.+ a 003b/23, 007b/24, 012b/5, 053a/14, 054a/19, 054a/22, 054a/23, 054b/12, 057b/24, 058b/8, 077b/12
ḥ.+ dan 049a/23
ḥ.+ ı 051a/6, 054b/25, 057a/6, 057b/20, 058a/3, 058a/4, 058a/24, 058b/2, 058b/9
ḥ.+ ımı 055a/20
ḥ.+ ın 058a/12, 058a/13, 058a/15, 058a/18, 058a/19, 058a/20, 058a/23
ḥ.+ ından 058a/23, 058a/24
ḥ.+ ınuñ 058b/11
ḥ.+ la 057b/23, 057b/25, 058a/13
ḥ.+ uñ 002a/5, 054b/4, 054b/12, 054b/15, 054b/20, 055a/20, 057b/17, 058a/4
ḥ. ide 057b/23, 058a/10
ḥ. ideler 054a/24, 054b/11, 058a/25
ḥ. idem 055a/19
ḥ. iden 058b/8
ḥ. idüp 056a/18
ḥ. itdüreler 058b/2, 058b/3, 058b/4
ḥ. itdüren 058b/9
ḥ. itdürmege 058a/25
ḥ. itdürmek 058b/1, 058b/4
ḥ. itmege 055a/18, 058b/2, 058b/3
ḥ. itmek 054a/11, 054b/14, 055a/3, 055a/4, 055a/5
ḥ. itse 054b/3, 058a/20, 058b/6

Ḥacerü'l Esved: (Ar.) Kabe'nin doğu köşesinde bulunan, tavaf sırasında hacıların her dönüşte selamladıkları siyah parlak taş
Ḥ. 055b/15, 057b/9
Ḥ.+ de 055b/24
Ḥ.+ den 055b/17, 055b/24
Ḥ.+ e 055b/16, 055b/18, 055b/22, 055b/23, 055b/24
Ḥ.+ i 055b/22, 056a/3, 057b/16

ḥācet: (Ar.) ihtiyaç, gerek duyulan
ḥ. 016a/14, 037b/7, 049b/14, 080a/13
ḥ.+ i 025a/22, 045b/8, 056a/5, 057a/18
ḥ.+ in 050a/4
ḥ.+ inden 048a/15, 048a/21, 048b/21, 066a/24
ḥ.+ lerin 056b/12, 078b/9, 078b/25
ḥ.+ üñ 044a/12

ḥ. dilese 005a/13, 044a/11
ḥ. dileye 044b/11, 057b/10
ḥ. dileyüp 026b/25
ḥ. olmaya 012b/11
ḥ. olmaz 054b/2

ḥācet-mend: (Ar.+Far.) ihtiyacı olan, muhtaç
ḥ. mend 030a/4

ḥācı: (Ar.) hacca giden kimse
ḥ. 056a/17
ḥ.+ lar 040a/16, 040a/17, 044b/12, 048a/20, 056a/20
ḥ.+ ñuz 056a/19

ḥadd: (Ar.) sınır; derece, mertebe
ḥ. 016a/9, 050a/12
ḥ.- i tefsīrde 012b/7
ḥ.+ e 069a/18
ḥ.+ i 038b/1, 049a/17, 058b/24
ḥ.+ in 010a/10
ḥ.+ ler 039b/20

ḥadīd: (Ar.) keskin, sert
ḥ.- i sebbeḥa 029b/15
ḥ.- i sebbeḥadan 029b/14

ḫādim: (Ar.) hizmet eden
ḫ. olursa 051b/6

ḥadīs̱: (Ar.) Hz. Muhammed'in söz ve davranışları
ḥ. 001b/14, 007a/18, 007b/3, 007b/4, 007b/18, 008a/19, 008b/14, 008b/22, 009a/11, 049a/14, 062b/20, 062b/21, 063a/4, 065a/2, 067a/20, 076b/5, 078b/16, 078b/22, 080a/1, 080a/17
ḥ.- i ilāhīde 071b/2, 077a/2
ḥ.- i ṣaḥīḥ 009a/12
ḥ.- i şerīfüñ 004b/22
ḥ.+ de 002b/1, 002b/9, 003a/11, 003a/12, 004a/2, 004a/13, 004b/5, 005b/8, 006b/21, 007b/21, 011b/25, 012a/5, 013b/13, 074a/12, 077a/9, 077a/12, 079b/4, 080a/12
ḥ.+ den 002b/5, 008b/10, 008b/11, 080a/6
ḥ.+ i 065a/6, 075a/21, 079a/22
ḥ.+ in 003b/16
ḥ.+ iñ 003b/16, 003b/18
ḥ.+ ine 014b/18
ḥ.+ lerde 004a/12
ḥ.+ lerden 004a/13
ḥ.+ leri 002b/8, 004a/15, 026a/15, 065a/2, 080a/15
ḥ.+ lerin 004a/15, 065a/4
ḥ.+ lerinüñ 004a/15
ḥ.+ üñ 004b/24, 063a/12, 064b/2, 074b/19, 077a/6, 077a/8, 080a/6

ḫafīf: (Ar.) hafif
ḫ. 021b/4, 021b/6
ḫ.+ de 009b/19
ḫ.+ dürler 021a/24

hafta: (Far.) hafta
h.+ da 017a/3, 068b/24, 068b/25

ḥaḳīḳat: (Ar.) gerçek, asıl
ḥ.+ a 040b/22
ḥ.+ de 002b/14, 038a/25, 071b/23
ḥ.+ i 005a/24
ḥ.+ in 005a/23, 005b/3

ḥaḳīḳī: (Ar.) gerçek, doğru
mūcid-i ḥ. 010a/10

mü'eṣṣir-i ḥ. 010a/10

ḥākim: (Ar.) yargıç
ḥ. 050a/23

ḥaḳīr: (Ar.) değersiz, küçük
ḥ. 025a/19, 025a/20, 025a/22, 065b/4

ḥaḳḳ: (Ar.) Allah; doğru; hisse, pay
ḥ. 002a/3, 002a/12, 002a/14, 003b/21, 006b/18, 006b/19, 007b/23, 012a/2, 012b/8, 012b/9, 012b/13, 012b/14, 012b/16, 012b/18, 014a/5, 014a/6, 038a/21, 041b/16, 049b/1, 069b/2, 073b/6, 080a/2
Ḥ. 003a/3, 004b/11, 005b/5, 008a/23, 008b/16, 021a/11, 025a/17, 026b/19, 026b/22, 076a/5
ḥ.+ a 041a/7
ḥ.+ dağın 069b/2
ḥ.+ dağına 041b/17
ḥ.+ dığına 002a/12
ḥ.+ dur 004b/25, 005b/11, 005b/25, 006a/8, 012a/1, 012a/2, 012a/3, 012a/5, 013b/18, 014b/3, 069a/24, 081a/2
ḥ.+ durlar 012a/3
ḥ.+ ı 012b/8, 012b/17, 072a/1
ḥ.+ ıdur 012b/7
ḥ.+ ım 012b/18
ḥ.+ ın 012a/20, 064a/1, 064a/7, 066b/17, 070a/2, 075b/14
ḥ.+ ına 026a/13
ḥ.+ ınca 078b/13
ḥ.+ ında 007a/10, 007a/11, 007a/15, 007a/16, 010b/6, 010b/7, 026b/1, 044b/16, 060a/15, 067b/24, 069a/16, 069a/22, 069b/4, 070b/1, 075b/8, 078b/5
ḥ.+ sa 065a/4
ḥ.+ uñ 008a/22, 012b/10
ḥ. olmasa 069a/24

ḥaḳḳıyet: (Ar.) doğruluk
ḥ. 003a/22

Ḥaḳ Sübḥāne ve Teʿālā: (Ar.) Hakkın ta kendisi, her türlü kusur ve eksiklikten uzak ve yüce olan Allah
Ḥ. 009a/14

Ḥaḳ Teʿālā: (Ar.) yüce Allah
Ḥ. 002a/17, 002a/20, 002a/21, 002a/22, 002b/14, 002b/18, 002b/20, 002b/22, 003a/14, 003b/13, 004b/19, 005a/4, 005b/8, 005b/11, 005b/17, 005b/19, 005b/21, 005b/22, 006a/22, 006b/9, 007b/15, 008a/7, 008a/9, 008a/14, 008a/15, 008a/16, 008a/18, 008a/21, 008a/25, 008b/19, 009a/10, 009a/22, 009b/17, 010a/5, 010a/10, 010a/12, 010a/19, 010b/2, 010b/22, 011b/14, 011b/20, 011b/22, 012a/4, 012a/6, 012a/7, 012a/8, 012a/9, 012a/11, 012a/16, 012a/18, 012a/21, 012a/24, 012b/1, 012b/15, 012b/17, 012b/18, 012b/20, 012b/22, 012b/23, 013b/4, 013b/5, 013b/7, 013b/9, 013b/10, 014a/24, 025a/10, 025a/18, 025b/13, 025b/18, 025b/23, 026a/9, 026a/15, 026a/17, 026b/11, 026b/17, 026b/18, 026b/19, 026b/21, 026b/24,

026b/25, 027a/9, 027a/11, 038a/16, 044a/11, 044a/14, 044b/10, 049a/16, 050a/3, 050a/5, 062b/6, 062b/15, 063b/2, 063b/8, 064a/24, 066a/12, 066a/15, 067a/3, 067a/4, 069b/19, 070b/10, 071b/2, 071b/11, 071b/12, 073b/16, 073b/19, 074b/7, 074b/11, 074b/17, 075a/16, 075b/10, 076a/4, 076b/18, 077a/2, 077b/13, 077b/23, 078a/3, 078a/8, 078a/10, 078a/12, 078a/13, 078a/24, 078b/4, 078b/13, 078b/15, 078b/19, 078b/25, 079a/1, 079a/3, 079a/7, 079a/8, 079a/10, 079b/3, 079b/22, 080a/20, 080a/21, 080b/15, 081a/1, 081a/5, 081a/7, 081a/8, 081a/9
Ḥ.+ dan 003a/9, 003a/12, 012b/22
Ḥ.+ dandur 011a/9
Ḥ.+ dur 008a/9, 010a/10, 012a/17, 077b/2
Ḥ.+ nuñ 002a/11, 002a/14, 002b/15, 002b/16, 003a/5, 003b/6, 003b/21, 004b/13, 005a/10, 005a/24, 005b/1, 005b/2, 005b/20, 006b/11, 009b/16, 010a/14, 010a/15, 010a/16, 010a/17, 010a/18, 010b/5, 010b/7, 010b/14, 011a/7, 011a/8, 011a/10, 011a/12, 012a/1, 012a/18, 013b/7, 014a/12, 014a/13, 014a/14, 014a/18, 014a/20, 014b/3, 021a/13, 025b/1, 025b/16, 025b/19, 026a/14, 026b/23, 027a/7, 038a/24, 075b/14, 080b/8
Ḥ.+ nuñdur 010a/6
Ḥ.+ yı 005b/7, 005b/10, 009a/24, 009b/1, 014a/11, 026a/18, 071b/17

ḥāl: (Ar.) durum, vaziyet; davranış, tutum
ḥ. 007b/9, 009b/11, 009b/14, 011a/13, 011a/19, 011a/24, 013a/16, 014b/10, 022a/10, 031a/14, 052b/13, 064a/22, 065a/7, 069a/24, 074b/16, 076a/21, 077a/23, 080b/21, 081a/6
bīḥaḳīḳatü'l ḥ. 012b/19
fi'l ḥ. 004a/25, 010b/24, 074a/8
fi’l ḥ. 052b/12
ḥ.- i iḫtiyārda 007a/14, 014a/3
ḥ.+ de 063b/4, 072b/6
ḥ.+ dür 074a/9
ḥ.+ i 079b/3
ḥ.+ in 001b/14, 027b/20, 027b/21, 027b/22, 035a/6, 037a/18, 063b/8, 068b/16, 076a/22
ḥ.+ inde 068b/12
ḥ.+ ine 041b/22

ḫāl: (Ar.) durum, vaziyet; davranış, tutum, krş. ḥāl
ḫ. 009a/18
ḫ.+ i 011b/1, 064a/25

ḫalāṣ: (Ar.) kurtulma, kurtuluş
ḫ.+ da Ṣadrü'ş 030a/19
ḫ.+ da 017a/10, 017b/1, 018a/13, 019a/16, 019b/4, 019b/14, 019b/25, 020a/9, 020b/2, 021b/9, 021b/19, 023a/13, 024a/1, 024b/3, 025a/13, 027a/21, 027b/1,

027b/7, 027b/22, 028a/9, 028a/22, 028b/14, 029a/1, 029b/21, 030b/3, 031b/14, 031b/17, 032a/4, 032b/8, 033a/11, 033a/13, 034b/3, 037a/1, 039a/22, 040a/3, 040b/2, 045a/25, 045b/4, 045b/18, 047a/3, 047b/21, 049a/10, 050a/8, 051a/15, 051b/25, 052a/5, 052a/18, 052a/22, 052b/25, 055a/13, 057a/5
ḫ.+ dan 033a/2
ḫ.+ ınuñ 035a/23

ḫalāyıḳ: (Ar.) esir edilmiş veya satın alınmış kız, kadın
ḫ. 003b/2, 006a/13, 014a/21, 048a/17, 048a/18, 053a/8, 067a/4, 067a/6
ḫ.+ ı 006a/10, 062a/15
ḫ.+ ından 048a/17
ḫ.+ lar 061a/23
ḫ.+ uñ 013b/16

ḫalel: (Ar.) bozukluk, eksiklik
ḫ. 002b/4, 011b/5

ḫalı: yün veya iplikten dokunmuş kısa tüylü yaygı
ḫ. 021b/19, 033b/25, 037a/22

ḥāliyā: (Ar.) şimdiki zamanda
ḥ. 007b/3

ḫalḳ: (Ar.) insan topluluğu, halk
ḫ. 002a/20, 002a/21, 002a/22, 006b/2, 007a/22, 011b/3, 014b/10, 020a/2, 024a/3, 025a/17, 025a/20, 025b/21, 025b/22, 026a/22, 026a/25, 027a/11, 027b/16, 028a/25, 040b/12, 040b/13, 045b/18, 049b/19, 050a/24, 053b/7, 053b/11, 055b/15, 055b/17, 056a/13, 058b/18, 061a/16, 061a/23, 067a/5, 067b/13, 068a/3, 068a/21, 068a/22
ḫ.+ a 045b/19, 050b/4, 056a/10, 056a/14, 060b/1, 061b/24, 067b/12, 068a/11
ḫ.+ da 068a/18
ḫ.+ dan 011a/15
ḫ.+ ı 002b/21, 069a/10, 069a/11, 069b/4, 069b/12, 070b/15, 070b/20, 072b/18
ḫ.+ la 069a/9
ḫ.+ uñ 004b/11, 007a/2, 010a/25, 035b/10, 045b/9, 068a/18, 073b/2, 073b/4

ḥalvā: (Ar.) şeker, yağ, un veya irmikle yapılan tatlı
ḥ. 016a/12

ḫalvet: (Ar.) yalnız kalma, tenhaya çekilme
ḫ. 053b/18
ḫ.+ de 007a/7

ḥamd: (Ar.) şükür
ḥ. idüp 013b/19

ḫamīr: (Ar.) unun su veya başka sıvılarla yoğrulmuş durumu, hamur
ḫ. 051a/19

ḥammāl: (Ar.) ücretle yük taşıyan kimse
ḥ. 022a/9

ḥammām: (Ar.) yıkanılacak yer
ḥ. 028b/2

ḥ.+ a 018b/11, 055b/6
ḥ.+ da 028a/24, 030a/5
ḥ.+ lar 019b/25
ḥ.+ uñ 020a/2

Ḥanefī: (Ar.) Ebû Hanife mezhebine mensup kişi
Ḥ.+ lerüz 038b/2

ḫarāb: (Ar.) yıkık, viran
ḫ. eyleye 061a/22
ḫ. olmaḳdan 049b/25
ḫ. olur 049b/11, 049b/25
ḫ. ve helāk oldugına 009b/22

ḫarāblıḳ: (Ar.+T.) harap olma durumu, viranlık
ḫ.+ ına 009a/21

ḫarāc: (Ar.) Müslüman olmayan tebaadan alınan vergi
ḫ. 047b/9, 047b/18, 048a/2, 048a/5, 048a/6, 048a/7, 048a/10, 048a/13, 049a/12, 049b/12, 054b/7
ḫ.+ ı 048a/1, 048a/5, 048a/8, 048a/9, 048a/11, 048b/12, 049b/2
ḫ.+ ından 049a/25
ḫ.+ uñ 044b/13
ḫ. virmege 048a/11

ḥarām: (Ar.) dine göre yasak olan
ḥ. 001b/13, 053b/9, 053b/10, 060b/16
Mescid-i Ḥ. 055b/13, 057b/18
ḥ.+ a 068b/19
Mescid-i Ḥ.+ da 056a/9
ḥ.+ dagın 019b/9
ḥ.+ dan 061a/24
ḥ.+ dur 013b/15, 015b/16, 019b/9, 028b/24, 039b/11, 039b/12, 055a/3, 057b/19
ḥ.+ ı 063b/18
Mescid-i Ḥ.+ ı 055b/14
Mescid-i Ḥ.+ uñ 056a/1
ḥ. itdügi 075a/13
ḥ. olmışdur 080b/22

ḥarāmī: (Ar.) haydut, eşkıya
ḥ. 007b/8, 007b/10
ḥ.+ den 049b/7

ḥarb: (Ar.) savaş, cenk
ḥ.+ i 049a/11

ḫarc: (Ar.) harcanan para, masraf
ḫ. 049b/10, 076b/25
ḫ.+ ına 064b/1
ḫ.+ ından 066b/19
ḫ. ide 063a/3
ḫ. iderler 068a/4
ḫ. itdirir 061b/24
ḫ. itdügi 058b/9
ḫ. itmek 049b/5

ḥarem: (Ar.) herkesin girmesine izin verilmeyen yer
ḥ.+ den 055a/6
ḥ.+ e 058a/22
ḥ.+ i 055a/5
ḥ.+ inden 055a/4
ḥ.+ ine 022a/17

ḥarf: (Ar.) harf
ḥ. 030a/13, 030b/4, 030b/14, 032a/20
ḥ.+ den 030b/14
ḥ.+ i 030a/8, 030a/9, 030b/25
ḥ.+ in 030b/4
ḥ.+ lerin 024b/1, 031a/4
ḥ.+ lerinüñ 029b/18, 030a/12

ḥ.+ üñ 030b/22, 030b/24

ḥāric: (Ar.) dış, dışarı
ḥ. itmek 030b/14
ḥ. olmasun 016a/8
ḥ. olur 052b/16

Ḫāricī: (Ar.) Sıffin savaşında Hz. Ali'ye isyan edenlerden her biri
Ḫ.+ ler 008b/13

ḥārīş: (Ar.) çiftçi, ekip biçen
ḥ. 049a/6

ḥarīş: (Ar.) hırslı
ḥ. olmaḳ 068b/8

ḥarīşlıḳ: (Ar.+T.) hırslı olma durumu
ḥ.+ dan 078b/4

ḫarman: (Far.) tahılın saptan ayrılması için yapılan dövme işi
ḫ. 014b/3

ḫāṣ: (Ar.) özgü
ḫ. 014a/12

ḥased: (Ar.) kıskançlık, çekememe
ḥ. 002a/17, 004a/25, 058b/20, 064a/17, 066a/6, 066a/10, 066a/11, 066a/15, 066a/21, 066a/22, 069b/1, 069b/12
ḥ. ve kibr ve buḫl itmege 002b/19
ḥ. ve ʿadāvet baġlanmaya 025b/3
ḥ.+ den 002b/16
ḥ.+ dür 066a/6
ḥ.+ e 002b/18
ḥ. itdügi 066a/19
ḥ. itdüginden 066a/20
ḥ. itmek 066a/11

ḥāṣıl: (Ar.) olan, meydana çıkan
ḥ. 005a/1, 027b/20, 037b/17, 045a/21, 045b/25, 046b/6, 047a/19, 049b/5, 053b/10, 053b/24, 059b/10, 068a/12, 071b/12, 075b/7, 076b/9, 077b/21, 080a/6
ḥ.+ ı 047b/23, 048a/6, 048a/7
ḥ.+ ın 045b/21
ḥ.+ ında 047b/21
ḥ.+ ınuñ 047b/13, 047b/20
ḥ. ide 063a/1
ḥ. idemez 065b/20
ḥ. iden 063a/19
ḥ. ider 003b/15, 009b/14, 025b/19
ḥ. idivirür 013b/5
ḥ. it 061a/20
ḥ. itmedi 063a/4
ḥ. itmege 061a/12, 070a/15, 078a/24
ḥ. itmek 002a/19, 011a/15, 011b/9, 059a/5, 067a/17
ḥ. itmekde 068b/7, 079a/14
ḥ. itmez 011b/9
ḥ. ola 012b/13, 076b/8, 076b/10
ḥ. olan 069a/8
ḥ. olanda 047b/22
ḥ. olanuñ 048a/1
ḥ. oldı 009b/25, 060b/12, 060b/13, 062a/12
ḥ. oldugın 077a/18
ḥ. oldugına 009b/22
ḥ. oldugınlayın 010b/5
ḥ. olıcaḳ 013b/4, 053b/9, 060b/18, 060b/20, 060b/21, 061a/6, 061b/4, 062a/10, 062a/11, 064b/12, 076b/7, 078a/14, 078a/17

ḥ. olmaġ 035b/2, 077b/2, 077b/11, 077b/22
ḥ. olmaḳ 011b/10, 049a/20
ḥ. olmaya 010a/18, 076b/10
ḥ. olmaz 011b/10, 047b/13, 050a/7, 069b/12
ḥ. olmazsa 009b/18
ḥ. olsun 010a/19, 011a/12, 061a/17
ḥ. olur 001b/14, 006b/5, 010a/16, 011b/10, 012a/6, 026b/4, 048b/2, 060a/10, 061a/7, 061b/2, 062a/14, 063b/5, 065b/19, 067a/16, 067a/19, 069b/1, 076b/10, 076b/11, 077b/20, 078a/9, 078a/10, 078a/11

ḥaṣīr: (Ar.) saz ve kurumuş bitki saplarından örülmüş taban örtüsü, hasır
ḥ. 037a/22, 037a/24

ḫāṣiyet: (Ar.) bir şeye has nitelik
ḫ.+ i 006b/3, 006b/4, 006b/7, 009b/13

ḥasret: (Ar.) özlem
ḥ. 063b/5, 063b/15, 063b/17, 063b/22
ḥ.+ dür 062b/9

ḥaṣr: (Ar.) mahsus kılma
ḥ.+ ın 010a/11

ḫasta: (Far.) sağlığı bozuk olan
ḫ. 029b/11, 034a/17, 041b/9, 041b/18, 041b/19, 054a/8
ḫ. olan 007b/1
ḫ. olmaġa 041b/7
ḫ. olsa 038b/6
ḫ. olup 053b/1

ḫastalıḳ: (Far.+T.) hastalık, sağlığın bozulması durumu
ḫ. 041b/18, 079b/13
ḫ.+ ı 038b/7
ḫ.+ ım 018b/21
ḫ.+ ına 051a/8, 051a/23
ḫ.+ lardan 065a/25

ḫaṭ: (Ar.) çizgi
ḫ. 022a/10, 022a/17

ḫaṭā: (Ar.) yanlış, kusur, kabahat
ḫ. 030b/19
ḫ.+ dur 013a/6, 013b/19
ḫ.+ yla 051a/3, 051b/14
ḫ. itmekde 031a/18

ḫaṭar: (Ar.) tehlike
ḫ. 079b/23

ḫāṭır: (Ar.) zihin; gönül
ḫ.+ a 061b/3, 061b/9
ḫ.+ ı 078b/2
ḫ.+ ına 074a/7, 078b/3

ḫaṭīb: (Ar.) hitabet yeteneği olan kişi
ḫ. 039b/15

ḫatm: (Ar.) bitirme
ḫ. ider 079b/22
ḫ. olduġı 043b/14

ḫaṭmī: (Ar.) hatmi çiçeği
ḫ.+ yle 055b/5

ḫātūn: (Far.) kadın; eş
ḫ. 017a/5, 022a/1, 024b/8, 034a/3, 034a/12
ḫ.+ ları 072b/18

havā: (Ar.) hava

h. 010a/3, 010a/7, 010b/9
h.+ dur 010a/5
h.+ yı 010a/2

ḥavż: (Ar.) havuz
ḥ. 019b/6
ḥ.+ ına 019b/25, 020a/2

ḫayāl: (Ar.) rüya, düş
ḫ. 060a/8

ḫayālī: (Ar.) hayal niteliğinde olan
ḫ. 059b/22
ḳuvvet-i ḫ. 059b/21

ḥayāt: (Ar.) ömür
ḥ.+ ım 014b/9

ḫaylī: (Far.) oldukça fazla, epey
ḫ. 014a/15, 022b/23

ḫayr: (Ar.) iyi, yararlı; iyilik
ḫ. 005a/1, 005b/23, 013a/19, 013b/15, 014b/17, 047b/5, 060a/18, 061b/20, 061b/23, 061b/25, 069a/5, 072a/10, 072a/11, 072a/12, 072a/16
ḫ.+ a 008a/24, 014b/22, 061b/6, 061b/18, 061b/20, 062b/20
ḫ.+ dan 005a/9, 006b/10, 008a/13, 012a/5, 061b/25
ḫ.+ ı 014b/16, 014b/18
ḫ.+ ın 058b/16
ḫ.+ larınuñ 068a/6
ḫ.+ lu 068a/5
ḫ.+ uñ 049a/16
ḫ. itdüñ 065b/13
ḫ. itse 032a/2
ḫ. ola 066b/4
ḫ. olmaḳda 079b/23
ḫ. olsun 008a/7, 072a/13

ḥayret: (Ar.) şaşırma, şaşkınlık
ḥ. 009b/18, 010a/18
ḥ.+ den 010a/21

ḥayvān: (Ar.) hayvan
ḥ.+ a 052b/9, 052b/14
ḥ.+ dur 010a/6
ḥ.+ larda 076b/3

ḥayvānāt: (Ar.) hayvanlar
ḥ. 015a/15
ḥ.+ uñ 010a/3

ḥayye ʿale'l felāḥ: (Ar.) ezanda geçen "haydi kurtuluşa" anlamına gelen söz
ḥ. 025a/16

ḥayż: (Ar.) kadınlarda aybaşı
ḥ.+ dan 018b/8
ḥ.+ ından 015b/2
ḥ. görse 051b/18, 052b/4, 052b/14, 054a/5
ḥ. olıcaḳ 057b/17
ḥ. olsa 051b/19

hāẕā: (Ar.) bu, şu, o
maʿa h. 007b/3

ḥāżır: (Ar.) hazır
ḥ. 025b/17, 026b/10, 035b/15, 060a/19, 060a/20
ḥ. idemezin 026b/15
ḥ. itmek 060a/1
ḥ. olan 034a/14
ḥ. olmamış 039b/8
ḥ. olmasa 040b/2, 040b/3, 040b/4, 040b/5
ḥ. olmasalar 040b/3
ḥ. olsa 041a/22, 068b/1

ḥāżırlıḳ: (Ar.+T.) hazır olma durumu
ḥ.+ ı 026b/18
ḥ.+ ın 026b/19
ḥ.+ ıyla 026a/21, 026b/4, 026b/14

ḫazīne: (Ar.) hazine
ḫ.+ ler 066a/2
ḫ.+ sine 019b/25

ḥażret: (Ar.) saygı amacıyla büyüklere verilen unvan
ḥ. 002b/18, 044a/7
ḥ.- i ṣallallāhuʿ aleyhivesellem 004a/12, 009a/16
ḥ.- i ʿ aleyhi'sselām 002a/7, 002b/2, 003b/17, 003b/19, 003b/24, 004a/10, 004b/15, 004b/21, 007b/15, 009a/23, 012b/20, 013a/21, 014a/7, 029a/20, 038a/22, 057b/20
ḥ.- i ʿ am 004b/20
ḥ.+ i 006b/12, 006b/16, 006b/23, 007a/2, 026b/2, 026b/4, 026b/6, 038a/23, 053b/13, 061b/5, 062a/17, 063a/5, 063a/14, 064a/2, 064a/21, 064b/19, 065a/16, 065b/15, 066a/9, 066b/8, 066b/11, 067a/1, 067a/7, 067a/20, 067a/23, 067b/7, 067b/23, 068b/10, 069a/6, 069a/14, 069a/15, 069a/18, 069a/22, 069b/6, 069b/10, 069b/13, 069b/14, 069b/15, 069b/23, 070a/9, 070b/14, 070b/16, 070b/21, 070b/22, 071a/1, 071b/24, 072b/10, 072b/15, 072b/16, 072b/17, 072b/20, 073a/3, 073a/10, 073a/24, 073b/4, 073b/8, 074a/5, 074a/7, 074a/14, 074b/12, 075a/20, 075a/21, 075a/22, 075a/23, 075a/24, 075b/14, 077a/4, 078b/11, 079a/15, 079a/19, 079a/20, 079a/21, 079a/23, 079a/24, 079b/20, 079b/25, 080a/1, 080a/7, 080a/10, 080b/23
ḥ.+ inde 002a/20, 002b/14, 002b/20, 002b/22, 009a/10, 013b/9, 033a/18, 038a/16, 049a/18, 058b/20, 058b/23, 059a/7, 059a/15, 065b/25, 066a/18, 068a/20, 068a/22, 068a/23, 072a/23
ḥ.+ inden 002a/17, 009a/12, 026b/18, 028b/18, 029b/10, 040b/1, 044b/10, 057b/11, 068a/21, 072b/14, 072b/16, 073b/15, 079a/23
ḥ.+ ine 002b/15, 003a/7, 003b/13, 004b/18, 004b/20, 005a/19, 006a/10, 025a/18, 025b/13, 026a/2, 026a/9, 026a/10, 026a/17, 026b/11, 026b/24, 041a/14, 044a/14, 057a/12, 059a/1, 060b/8, 062b/11, 062b/15, 063a/12, 064a/20, 067a/6, 070b/11, 070b/16, 071a/19, 074a/5, 075b/2, 076a/7, 079a/1, 079a/7, 079a/12, 080a/20
ḥ.+ ini 044a/13
ḥ.+ inüñ 003b/16, 004a/14, 005a/1, 043b/19, 053b/12, 074a/16

ḥaẓẓ: (Ar.) hoşa giden duygu, zevk
ḥ.+ ı 002b/9

hebāʿ : (Ar.) boşa gitme, ziyan
h. itse 039b/3

hediyye: (Ar.) armağan
h. 047b/4

ḥekīm: (Ar.) doktor, tabip
ḥ. 052a/7, 059b/19, 073a/2, 073a/4
ḥ.+ ler 060a/3, 073a/1
ḥ.+ lerine 052a/11

helāk: (Ar.) ölme, mahvolma; yok olma
h. eyleye 061a/9
h. ide 061a/13
h. iden 002a/15, 066b/15, 081a/6
h. ider 066b/12
h. iderler 010b/13
h. itdi 010b/16, 010b/17
h. itmeyüp 010b/6
h. itmişdür 010b/17
h. ola 070a/24
h. olan 045b/13
h. olanlaruñ 010b/18
h. oldılar 010b/25, 080b/23
ḫarāb ve h. olduġına 009b/22
h. olmaya 003a/23
h. olsa 045b/12, 045b/13, 047a/5, 047a/8, 047a/11, 047a/13, 048a/6, 048a/7, 049a/1
h. olur 001b/14, 052a/1, 065b/3, 070a/24
h. olursun 010a/4

helāklik: (Ar.+T.) helak olma durumu
h. 026a/24, 069b/16
h.+ in 067a/22

ḥelāl: (Ar.) dinin kurallarına uygun olan, haram karşıtı
ḥ. 001b/13, 013b/11, 042b/21, 064a/6, 064a/9
ḥ.+ dağına 019b/10
ḥ.+ den 061b/1, 062a/15, 067a/3
ḥ.+ dür 049b/20
ḥ. eylese 012b/11
ḥ. ola 053b/8
ḥ. olmaya 028a/24
ḥ. olmaz 035a/22, 049b/18
ḥ. olur 049b/22, 057a/9, 058a/18

ḥelāllıḳ: (Ar.+T.) bir kimsenin kendisine geçen hakkını helal etmesini isteme durumu
ḥ. 012b/9, 012b/13, 069a/21
ḥ.+ ın 012b/9

hele: (Far.) uyarma, korkutma veya söz verme ifade eden söz
h. 014b/19

hem: birden fazla şeyin birlikte bulunduğunu veya birden fazla işin birlikte yapıldığını gösterir; üstelik, bir de
h. 002a/22, 002b/1, 002b/21, 003a/2, 003a/3, 003a/7, 003a/9, 003a/17, 004b/5, 007a/22, 007b/4, 009b/5, 011a/1, 012b/19, 013a/7, 013b/9, 014a/13, 014b/20, 018b/8, 019b/9, 030a/22, 047b/12, 051b/1, 051b/2, 056b/3, 058b/9, 059b/25, 060a/7, 060a/8, 066a/11, 067a/5, 069b/1, 069b/10, 070b/11, 071b/22, 072a/18, 077a/10, 078a/24, 078a/25, 079b/19

hemān: (Far.) hemen
h. 013b/3, 013b/17, 014b/1, 046a/25, 046b/5, 046b/15,

046b/16, 063b/5, 064a/2, 066a/20, 070a/8, 072a/16, 074b/9, 076a/25, 077a/15, 079b/23

hemze: Arapça'da kelimelerin başında, ortasında, sonunda harekeli veya sākin olarak okunan elif harfi
h. 023b/22

henüz: (Far.) daha şimdi, yeni
h. 013b/2

her: (Far.) cümle, bütün, hep
h. 001b/2, 001b/7, 001b/15, 002a/1, 002b/5, 003a/2, 003b/1, 003b/23, 004a/6, 004a/14, 004a/20, 004b/6, 004b/8, 005a/10, 005a/13, 005a/15, 005a/23, 005b/4, 005b/11, 005b/12, 006a/14, 006a/19, 006b/2, 006b/7, 006b/14, 006b/22, 007a/3, 007a/4, 007a/5, 007b/4, 007b/17, 007b/19, 008a/5, 008a/7, 008a/12, 008b/5, 008b/20, 009a/3, 009a/14, 009a/25, 009b/8, 009b/17, 009b/19, 009b/23, 009b/25, 010a/5, 010a/7, 010b/1, 010b/20, 010b/23, 011b/8, 011b/16, 012a/5, 013a/3, 013b/9, 013b/18, 014a/9, 014a/17, 014a/23, 014b/7, 017a/20, 017b/5, 018a/14, 019b/11, 020b/2, 020b/23, 021a/2, 021a/3, 021a/7, 021a/8, 021a/20, 021b/14, 022a/8, 022a/9, 022a/13, 022b/6, 022b/7, 023a/4, 023a/6, 023a/20, 023a/22, 024a/16, 024b/10, 024b/18, 025b/4, 025b/5, 025b/7, 025b/8, 028b/2, 028b/3, 028b/4, 028b/15, 029b/5, 030a/4, 031a/17, 032a/17, 033b/1, 034a/9, 034a/13, 034a/21, 035a/4, 035a/24, 037a/19, 037a/25, 038a/14, 038a/23, 039b/11, 039b/18, 040a/13, 040a/15, 040b/17, 041a/5, 041a/7, 041b/7, 042a/20, 044a/1, 044a/7, 044a/10, 044b/13, 045a/11, 045b/2, 045b/4, 045b/7, 045b/20, 045b/22, 046a/14, 046a/17, 046b/6, 046b/10, 046b/13, 046b/14, 046b/19, 046b/20, 046b/23, 046b/24, 047a/3, 047b/14, 048a/8, 048a/10, 048a/14, 048a/21, 048a/23, 048a/24, 048b/7, 049a/2, 049a/25, 049b/15, 050a/3, 050b/12, 051b/8, 052a/17, 053a/20, 053a/24, 053b/5, 055a/7, 055b/7, 055b/21, 055b/22, 056a/1, 056a/15, 056a/23, 056b/6, 056b/15, 056b/17, 056b/21, 057a/10, 057a/13, 058b/2, 059a/18, 059b/1, 059b/19, 059b/23, 060a/1, 060a/9, 060a/10, 060a/13, 060a/14, 060b/12,061a/8, 062b/11, 063a/14, 063a/23, 064a/22, 064b/11, 065a/18, 065b/6, 065b/21, 066a/13, 066a/17, 066a/22, 066b/8, 066b/10, 067a/16, 067b/8, 067b/19, 067b/20, 068b/25, 069a/3, 069a/13, 069a/23, 070a/5, 070a/22, 070b/3, 071a/10, 071a/13, 071a/15, 071a/24,

071a/25, 071b/4, 071b/15, 071b/19, 072a/7, 072a/14, 072b/6, 072b/25, 073a/25, 073b/1, 073b/2, 073b/3, 073b/6, 073b/7, 073b/9, 074b/5, 074b/7, 074b/10, 074b/11, 074b/15, 074b/17, 075a/18, 075b/2, 075b/5, 075b/25, 076a/2, 076a/3, 076a/6, 076a/21, 076b/8, 076b/9, 076b/11, 076b/15, 077a/16, 077a/17, 077b/1, 077b/3, 077b/4, 077b/5, 077b/6, 077b/8, 077b/10, 077b/18, 078b/14, 079a/3, 079a/6, 079a/11, 079a/12, 079a/13, 079a/16, 079a/17, 079b/3, 079b/7, 079b/11, 079b/15, 079b/21, 079b/22, 080a/17, 080b/12, 080b/16, 080b/24, 081a/8

ḥerc: (Far.) karışıklık
ḥ. 012b/9, 012b/13, 069a/21
ḥ. olmaz 051b/20
ḥ. olur 053a/15

herḥālde: büyük bir ihtimalle
h. 029a/19

herkez: (Far.) herkes, insanların hepsi
h. 044b/10

ḥesāb: (Ar.) hesap
ḥ.+ da 046b/16
ḥ.+ ınca 046a/4
ḥ.+ layıcak 015b/10
ḥ. idicek 079b/9
ḥ. idiceklerdür 006a/10
ḥ. olacaġın 060a/19
su'āl ve ḥ. olduḳdan 006a/13
ḥ. olmaz 039a/1

ḥesābca: (Ar.+T.) hesaba göre
ḥ. 039a/4

ḥesābla -: (Ar.+T.) hesaplamak
ḥ.- mak 022b/10, 054a/20
ḥ.- ya 017b/24, 045b/13, 046b/13, 047b/16
ḥ.- yıcak 015b/8
ḥ.- yup 046a/11

ḥesāblan -: (Ar.+T.) hesaplanmak
ḥ.- a 039a/2, 039a/4
ḥ.- maya 039a/2

ḥesābsız: (Ar.+T.) hesapsız
ḥ. 066a/2, 075a/16

hevā: (Ar.) istek, arzu, heves
h. 009b/14, 077b/5
ittibāʿ -ı h. 002b/5
mekr-i h. 037b/3
nefs-i h. 059b/8, 059b/9, 066b/15
h.- yi nefs 010a/13
h.- yi nefslerine 008b/14

heves: (Ar.) istek, arzu, meyil
h.+ i 061a/12, 068b/6, 074b/1, 080a/9
h.+ in 068b/14
h.+ inde 080b/1
h.+ ini 062b/1
h. ider 062b/18
h. itdügi 003a/4

heybetlü: (Ar.+T.) büyük, ulu
h. 009b/2
ve h. 073b/3

ḥırṣ: (Ar.) önüne geçilmez derecede kuvveli istek

ḥ. 059b/10
ḥ.+ ı 068b/5

ḫışm: (Ar.) akraba
ḫ. 054b/7, 054b/10
ḫ.+ ı 035a/22, 036a/6, 042b/16, 047a/15, 049b/3, 054b/8, 054b/9, 054b/10, 054b/11
ḫ.+ ın 042b/15
ḫ.+ ına 051a/2
ḫ. olmayınca 054b/7

ḫışm: (Far.) öfke, kızgınlık
ḫ.+ ımdan 073b/17
ḫ.+ ın 059a/13, 059a/20
ḫ.+ ına 026a/13, 026a/14, 067b/5, 070a/5
ḫ.+ ından 009b/2, 059a/15
ḫ.+ ıñdan 073b/17
ḫ. ider 069b/23
ḫ. idüp 075b/6, 075b/22
ḫ. itdügi 009b/2
ḫ. itmişdürür 080b/23

hīç: (Far.) yok olma; asla, kat'iyen
h. 002b/2, 003a/17, 003a/19, 004a/11, 005a/6, 007b/24, 009a/23, 009b/2, 009b/10, 009b/12, 011a/7, 011b/24, 012b/25, 013a/10, 013a/11, 013b/14, 015a/20, 027a/5, 037a/7, 039b/6, 040a/24, 041b/20, 047a/2, 048a/25, 048b/15, 051b/4, 053b/13, 055b/11, 055b/13, 059a/11, 061b/9, 062a/23, 064a/4, 064a/23, 064a/25, 064b/1, 065a/22, 065b/1, 065b/5, 065b/25, 068a/22, 069a/6, 071b/9, 073a/17, 073a/19, 073b/11, 074a/23, 075b/13, 077a/5, 077a/20, 077b/8, 078b/25, 080b/4, 080b/20, 081a/7
h. olıcağın 076a/6
h. olur 062b/10

hīçbir: (Far.+T.) bir isimden önce getirilerek o ismin bildirdiği varlıktan bir tanesinin bile olmadığını anlatan söz
h. 001b/6, 013b/24

Hidāye: (Ar.) hidayet, doğru yol, hak yol
H. 023b/2, 049b/12
H.+ de 048b/17, 049a/11

hidāyet: (Ar.) doğru yol, hak yol
h. 003a/11, 003a/12, 007a/9
h. vir 007a/8

ḫidmet: (Ar.) hizmet
ḫ. idüp 049b/6

ḫidmetkār: (Ar.+Far.) hizmet eden kişi
ḫ. 060a/6
ḫ.+ a 026a/4
ḫ.+ ına 035a/8
ḫ.+ larınuñ 049b/9
ḫ.+ uñ 026a/5, 026a/7, 026a/9

ḥikāyet: (Ar.) hikaye
ḥ.+ de 072a/9
ḥ.+ ler 003a/3
ḥ.+ leri 070b/23

ḥikmet: (Ar.) bilgelik; gizli sebep; öğüt veren söz; Allah'ın insanlar tarafından anlaşılamayan amacı
ḥ. 060b/17, 072a/7, 072a/14, 077a/6, 077a/11
ḥ.+ den 079a/13

ḥ.+ i 076a/21
ḥ.+ idür 076a/18
ḥ.+ in 076a/19, 076a/22
ḥ.+ ine 008a/25
ḥ.+ lerin 060a/14, 060b/14

ḫilāf: (Ar.) yalan; karşı
ḫ. 015a/20, 040b/23
ḫ.- ı meşrūʿ 013b/16
ḫ.+ ın 007a/22
ḫ. oldugın 040a/5

ḥīle: (Ar.) aldatma, kandırma
ḥ. 047b/11, 059b/10
ḥ. idüp 047b/10, 047b/12
ḥ.+ ler 063a/25, 078a/25
ḥ.+ leri 013a/25
ḥ.+ lerin 014b/22, 060b/23

himmet: (Ar.) çalışma, gayret; yardım
h.+ i 063a/2, 068b/6, 078a/19
h.+ in 025b/17, 066a/19
h.+ iñi 025b/12
h.+ üñ 026b/18

hindiyye: dâire-i hindiyye, namaz vakitlerinin tesbitinde kullanılan alet
dāire-i h. 022a/9

ḥiṣār: (Ar.) kale, hisar
ḥ. 049b/4, 061a/8, 061a/13
ḥ.+ ı 061a/9

ḥiss: (Ar.) duygu
ḥ.- i müşterek 059b/20, 059b/21, 059b/22, 060a/7

ḫizlān: (Ar.) düşkünlük, sefalet
ḫ. 003a/11, 003a/12

ḫod: (Far.) kendi, bizzat, -de, dahi
ḫ. 008a/2, 011b/15, 026b/15, 057b/23, 062a/23, 062b/2, 062b/4, 062b/14, 064a/2, 066a/20, 066b/20, 066b/21, 068b/8

ḫor: (Far.) değersiz, bayağı, hakir
ḫ. 025a/20, 061a/16, 065a/13, 065a/23, 065a/25, 065b/4, 068a/21, 068a/22, 068a/23, 073b/4
ḫ. ider 003b/11

ḫorla -: (Far.+T.) horlamak
ḫ.- dugı 068a/18
ḫ.- mış 028a/19
ḫ.- yalar 069b/24

ḫorluḳ: (Far.+T.) hor olma durumu
ḫ. 006a/10
ḫ.+ dadurlar 010b/12
ḫ.+ dur 003b/9
ḫ.+ ı 068a/24
ḫ.+ ın 060b/10, 065b/4, 076a/6
ḫ.+ ına 065a/21
ḫ.+ la 068b/20
ḫ.+ larına 011a/12
ḫ.+ larla 013b/12

ḫorṭūm: (Ar.) filde ve bazı böceklerde boru biçiminde uzamış ağız veya burun bölümü
ḫ. 010b/24

ḫorṭūmcuḳ: (Ar.+T.) küçük hortum
ḫ.+ ın 010b/23

ḫoş: (Far.) güzel, iyi, latif
ḫ. 011a/19, 011b/4, 049a/19, 060a/19, 061a/11, 062a/9, 062b/18, 063b/12, 063b/14, 063b/16, 063b/17, 068a/9,

068a/18, 068b/23, 074a/7, 074a/9, 075a/4, 076b/24, 078b/3
ḫ. geçinsünler 061a/20
ḫ. görür 072a/4
ḫ. görürler 072a/2

ḫoşluḳ: (Far.+T.) güzellik
ḫ. 062b/10
ḫ.+ ı 075a/5
ḫ.+ ına 067a/23
ḫ.+ un 068a/19

ḫoşnūdluḳ: (Far.+T.) bir kimseden veya bir halden memnun olma durumu
ḫ.+ ı 068a/19
ḫ.+ ın 059a/13, 059a/14, 059a/19, 063a/2

Ḥucurāt: (Ar.) Kuran-ı Kerim'in 49.suresinin adı
Ḥ. 025a/7

Ḫulāṣa: (Ar.) bir sözün veya yazının özünü belirten kısaltmış şekli
Ḫ.+ tü'l Fetāvāda 015a/19

ḫulḳ: (Ar.) huy, tabiat, yaratılış
ḫ. 003b/12, 062a/3, 062a/7, 063a/13, 063a/14, 063a/15
ḫ.+ dur 063a/13
ḫ.+ ı 062a/4
ḫ.+ ına 047b/12
ḫ.+ lar 059a/22, 080a/20
ḫ.+ lara 002a/15
ḫ.+ lardan 003b/12, 063a/17
ḫ.+ ları 009b/11, 058b/18, 059a/15, 062a/16, 063a/10, 063a/11
ḫ.+ ların 062a/24, 063a/1, 063a/4
ḫ.+ larla 062a/25, 063a/2, 063a/17
ḫ.+ laruñ 004b/8, 059a/23, 063a/16

ḫums: (Ar.) malın hayra harcamak üzere ayrılan beşte birlik kısmı
ḫ. 049b/12
ḫ.+ uñ 044b/13

Ḥuneyfe: ?
Ḥ. 070b/15

ḥūrī: (Ar.) cennet kızı
ḥ.+ ler 006b/3
ḥ.+ lerinden 010a/23
ḥ.+ lerüñ 010a/24

ḫurmā: (Far.) hurma ağacının tatlı, besleyici, etli meyvesi
ḫ. 077a/21, 077a/22, 077a/23
ḫ.+ ları 077a/23
ḫ.+ sı 077a/22

ḥurūf: (Ar.) harfler
ḥ.+ ın 024b/2

ḫurūs: (Far.) horoz
ḫ. 072a/15
ḫ.+ ı 072a/10
ḫ.+ ın 072a/10

ḫuṣūṣā: (Ar.) özellikle, bilhassa
ḫ. 011a/16, 022b/23, 025b/25, 062b/19, 070a/3

ḫuṣūṣiyyāt: (Ar.) bir kişinin özel hayatıyla ilgili şeyler
ḫ.+ ı 005b/1

ḫuṭbe: (Ar.) Cuma ve bayram namazlarında hatibin minberde halka verdiği öğüt
ḫ. 029a/9, 039a/22, 039a/23, 039a/24, 039b/1, 039b/3, 039b/4, 039b/7, 039b/8, 039b/10, 039b/11, 039b/12, 039b/14, 039b/16, 040a/9, 056a/10, 056a/13, 056a/17, 056a/25, 056b/1
ḫ.+ de 039a/25, 039b/15
ḫ.+ den 056a/10
ḫ.+ leri 056a/19
ḫ.+ si 039a/25, 039b/16
ḫ.+ sinde 040a/20, 056a/14
ḫ.+ ye 039b/7, 039b/9
ḫ.+ yi 039b/2, 039b/4, 039b/5, 039b/6, 040a/10, 056b/5

ḫūy: (Far.) huy, tabiat, mizaç, yaratılış
ḫ.+ ın 062a/19
ḫ.+ lardan 072a/19, 072b/10
ḫ.+ ları 070a/7

ḫūylan -: (Far.+T.) kuşkulanmak
ḫ.- ıcaḳ 080a/14

ḥużūr: (Ar.) iç rahatlığı
ḥ. 010a/15, 078a/16
ḥ.+ ı 038b/7

ḫübcek: ?
ḫ. 076b/1

ḥüccet: (Ar.) delil, vesika, belge
ḥ.+ ü'l İslām 002b/23, 014a/17

ḥükm: (Ar.) hüküm, yargı, emir
ḥ. 008b/11, 008b/24, 015a/5, 026b/1
ḥ.- i ẓāhir 007a/12
ḥ.+ de 050a/25
ḥ.+ e 008b/23
ʿumūm-ı ḥ.+ e 026b/2
ḥ.+ en 040b/22
ḥ.+ i 009a/9, 015a/5, 015a/7, 018a/17, 020a/22, 050b/1
ḥ.+ idür 008a/24
ḥ.+ in 015a/7, 015a/8, 050a/7
ḥ.+ inde 015b/8, 015b/9, 020a/25, 037a/20, 037a/21, 040a/1, 045a/17
ḥ.+ indedür 037a/21, 040b/17, 045a/19
ḥ.+ inden 008b/22
ḥ.+ ine 013a/3, 013a/7
ḥ.+ inüñ 007b/22, 008a/19, 039b/21
ḥ.+ iyle 039b/4
ḥ.+ lere 008b/24
ḥ.+ leri 031b/2
ḥ.+ lerin 034b/3, 054a/10
ḥ.+ ün 040a/22
ḥ.+ ünde 007a/11
ḥ. çıḳarsa 008b/22
ḥ. ide 005b/12
ḥ. iderdi 014a/8
ḥ. iderler 038b/5
ḥ. iderüz 038a/24
ḥ. idevüz 008b/20
ḥ. itmeden 048a/12
ḥ. itmek 050a/15, 067b/22
ḥ. itse 045a/3
ḥ. olunsa 014a/16

hüner: (Far.) ustalık, beceri; ilim
h. 009b/7, 065b/19, 066a/15, 066a/19
ʿilm-i h. 065b/5
h.+ de 065b/21, 066a/7
h.+ i 065a/16
h.+ ine 065b/11
h.+ inüñ 065b/22
h.+ ler 065b/21

h.+ üñ 073a/14

ḥürmet: (Ar.) saygı, itibar, şeref, ikram
ḥ. 061a/16
ʿizzet ve ḥ. ideler 067b/13
ḥ.+ e 061a/18
ḥ.+ i 015a/5
ḥ.+ in 069b/10

ḥürmetlü: (Ar.+T.) şerefli
ḥ. 005b/17, 056a/17, 073b/3

ḥürmetsüz: (Ar.+T.) hürmet göstermeyen
ḥ. 068a/22

ḥüzn: (Ar.) üzüntü, keder
ḥ.+ de 003a/22

I

ı-: imek yardımcı fiili, krş. i-
ı.- duġı 004a/5
ı.- duġın 002b/18, 003b/4, 004b/9
ı.- duġına 002a/12, 002b/7, 006b/18, 006b/19, 008a/15, 009a/8

ıḳlīm: (Ar.) iklim, ülke, diyar
ı.+ de 002b/23
ı.+ i 026a/11
ı.+ in 070b/13
ı.+ üñ 022a/9, 048b/8

ılıcaḳ: ılıkça
ı. 042a/3

ıraḳ: uzak
ı. 005a/19, 018b/12, 018b/14, 018b/15, 031a/25, 039b/14, 039b/15, 056b/18, 060a/11, 060a/20, 068a/21, 076a/15, 080a/7
ı.+ dan 027b/18
ı.+ ın 005a/11
ı. gidüp 009b/23
ı. olmaḳ 005a/18, 059a/15
ı. olsa 018b/13

ıraḳlıḳ: uzaklık
ı.+ ı 038b/24, 039b/22

ırġa -: sallamak
ı. 077a/22
ı.- dı 077a/23

ırġad: (Yun.) tarım işçisi, rençber
ı. 013a/13

ırmaḳ: akarsu
ı. 035b/12, 035b/14, 039b/25
ı.+ ına 078a/5
ı.+ lar 006b/3
ı.+ lardur 048a/9
ı.+ ları 048a/10
ı. olmaya 040a/6

ısıt -: ısıtmak
ı.- acaḳ 042a/5

ıṣlāḥ: (Ar.) düzeltme, iyileştirme
ı. itmek 025b/17

ıṣlat(d) -: ıslatmak
ı.- ınca 015b/18
ı.- maya 064a/5
ı.- up 053a/21

ıṣmarla -: ısmarlamak
ı.- maḳ 012b/23
ı.- mışken 038a/23
ı.- r 059b/22, 059b/25
ı.- ruz 008b/19

ı.- yam 077b/12
ı.- yan 077b/17
ı.- yup 081a/10

ıṣrār: (Ar.) ayak direme, üsteleme
ı. 014b/21
ı. itmek 013a/6, 014b/19

ıssı: sıcak, sıcaklık
ı. 055a/15, 062a/20
ı.+ dan 055a/11, 055a/14, 055a/15
ı.+ nuñ 062a/20
ı.+ sı 063a/15

ışıḳ: ziya, nur
ı.+ a 006a/24

ʿıyş: (Ar.) hayatın zevkini çıkarma, zevk u safâ
ʿı.+ a 068b/9

İ

i -: imek yardımcı fiili
i.- di 057b/23, 078a/8, 078a/9
içün i.- di 013b/9
maḳṣūdı i.- di 004a/6
i.- ken 006b/1, 013a/25, 026b/13, 035b/15, 058b/23, 059a/22, 063b/2, 065a/1, 068b/13, 069a/11, 075b/4, 075b/8, 075b/19, 079a/8
i.- miş 009b/3, 079b/8, 079b/11
i.- se 007b/14, 009a/9, 011b/10, 021a/17, 031b/19, 033a/20, 034b/10, 035b/14, 037b/7, 038b/25, 041a/25, 049a/20, 056a/5, 058b/14, 080b/17
müdevver i.- se 015a/23
mütevehhim i.- se 003b/6
süst i.- se 015a/25
uzun i.- se 015a/23
var i.- se 002a/19, 003b/5, 007a/18
yoġ i.- se 002b/9
i.- ṣeler 012a/15
i.- sem 011b/5

ʿibādet: (Ar.) Allah'ın emirlerini yerine getirme, tapma, tapınma
ʿi. 002b/11, 002b/13, 003a/14, 003a/21, 003a/22, 007a/6, 007b/5, 011b/15, 012b/24, 014b/25, 026b/24, 027a/5, 038a/17, 038b/4, 038b/16, 047b/23, 058b/17, 061b/23, 063a/4, 065b/5, 065b/19, 068b/16, 071a/14, 074b/22, 076a/23
ʿi.- i menfaʿat itmese 008a/2
ʿi.+ de 006b/2, 013b/13, 013b/18, 061a/1, 066a/7, 067b/21, 073b/7, 075a/6
ʿi.+ den 013a/21, 059a/18
ʿi.+ deymiş 068a/1
ʿi.+ dür 045b/14
ʿi.+ e 003a/9, 003b/3, 005b/21, 007a/3, 011b/17, 013a/14, 014b/1, 063a/1, 067b/13, 070a/16, 079b/5
ʿi.+ i 002b/12, 003a/18, 004a/8, 006a/9, 007a/25, 013b/2, 027a/5, 058a/11, 063a/15, 066a/9, 076b/15, 080b/14
ʿi.+ imle 027a/6
ʿi.+ imüz 027a/1
ʿi.+ in 013b/1, 067b/12, 068b/1, 072b/12, 075b/3
ʿi.+ inde 049a/20, 064a/19, 071a/23, 077a/13
ʿi.+ ine 006b/9

ʿi.+ inüñ 058b/11
ʿi.+ ler 058b/22, 068a/2, 070a/11, 080b/2
ʿi.+ leri 012a/25, 050a/2, 058b/19, 059a/14, 060b/21
ʿi.+ lerüñ 038a/17, 065a/1
ʿi.+ üñ 006b/3, 011b/12, 068b/18, 077a/1
ʿi.+ üñde 026b/19
ʿi.+ üñüz 027a/6
ʿi.+ üñüzi 027a/2
ʿi. ide 075b/2
ʿi. idenleri 012a/25
ʿi. ider 013b/1
ʿi. iderler 012a/3
tesbīḥ ve ʿi. iderler 005b/10
ʿi. idicek 064b/12, 068a/25
ʿi. idüp 073a/20
ʿi. işlemek 012b/25
ʿi. işlese 012b/19, 071a/17
ʿi. itmege 003a/16, 013b/4, 013b/14, 074a/11
ʿi. itmek 003a/16
ʿi. itmekde 013b/19, 074a/19, 079a/6
ʿi. itmekle 079a/20
ʿi. ve ṣadaḳaya gizlü itmek 068a/16
ʿi. ve ṭāʿat itmege 062b/18
ʿi. ve ṭāʿat itmekde 013a/4
ʿi. ve ṭāʿat 027a/8

ʿibāret: (Ar.) oluşan, meydana gelen
ʿi. 004b/9
ʿi.+ dür 007a/19, 059a/9

ʿibret: (Ar.) kötü bir hadiseden alınan ders; acayip, tuhaf
ʿi. 009b/18, 009b/25, 010a/11
ʿi. alan 076a/22
ʿi. alup 076a/25, 076b/1

ibrişim: (Far.) bükülmüş iplikten iplik
i.+ den 042a/24

ibtidā: (Ar.) başlama, başlangıç
i. 002a/24
i.+ sı 002a/23, 006b/22
i.+ sınuñ 004a/13

īcād: (Ar.) yeni bir şey bulma
ī. 010a/6

icāre: (Ar.) kira
i. 045a/25
i.+ ye virse 045a/25
i.+ ye virseler 047b/24

icmāl: (Ar.) kısaltma, özet
i.+ i 006b/23

icrā: (Ar.) yapma, yürütme
i.+ sı 007a/3

ictihād: (Ar.) gücü yettiği kadar çalışma, gayret gösterme
i.+ ı 052a/6

iç: iç, içeri
i. 017b/1, 017b/2, 017b/6, 017b/10, 017b/11, 017b/19, 017b/20, 017b/23, 017b/25, 018a/2, 018a/3, 022a/3, 055b/6, 061a/14, 061a/21, 067a/21
i.+ den 003a/4
i.+ e 063b/17
i.+ i 021a/3, 060a/11, 064a/15, 071a/13
i.+ inde olsa 058b/22
i.+ inde olup 040b/13
i.+ inde olursa 040b/12
i.+ inde 006a/4, 015b/9, 017a/2, 019a/8, 019a/14, 019a/15, 019b/7, 019b/10,

019b/18, 020b/17, 021a/7, 021a/8, 021a/20, 021b/2, 021b/17, 022a/22, 024b/10, 027a/13, 027a/14, 027a/18, 027b/3, 027b/4, 027b/6, 027b/14, 028a/1, 031a/24, 031b/4, 032b/9, 034a/1, 035b/13, 037a/22, 037b/1, 037b/9, 040b/14, 042b/24, 043a/3, 053b/14, 054a/16, 055a/5, 056b/14, 056b/24, 057b/18, 058b/19, 058b/20, 060a/3, 061a/13, 063b/15, 063b/17, 063b/22, 064a/4, 065a/24, 065b/2, 067a/22, 068b/6, 070a/11, 074a/6, 076a/18, 077a/7, 077b/6
i.+ indedür 065a/25
i.+ indeki 001b/11, 010a/25, 014a/10, 015b/18, 016a/3, 019b/20, 020a/1, 020a/13, 023b/5, 023b/6, 031b/19, 033a/7, 037a/13, 042b/7, 060a/16, 060b/25, 061a/5, 071b/9, 080a/21
i.+ indekileri 061a/9
i.+ indekin 027b/8
i.+ inden 020b/10, 037a/24, 048b/2, 055a/5, 074b/16
i.+ indeyin 006a/23
i.+ ine 016a/3, 017a/24, 018b/4, 019a/10, 033b/7, 042a/13, 042b/13, 052a/17, 052a/19, 059a/14
i.+ iyle 018b/2, 018b/3
i.+ ün 075b/6
i.+ üñden 080b/2

iç -: içmek
and i.- di 009a/23, 013a/2
i.- e 018a/14, 019b/9, 057b/8, 063b/13
i.- ecek 007b/2, 039a/16
i.- ecekler 006b/4
i.- en 072b/10
i.- ene 067b/2
and i.- ene 034b/24
i.- er 007b/2, 072a/6
i.- icek 077b/20
i.- mek 008b/3, 012b/6, 027a/16, 039b/11, 052b/17, 068b/14, 072b/4, 074b/1, 078a/15, 079a/2
i.- mekde 051a/14, 073b/7
i.- mekden 050b/14, 075a/4, 075a/5
i.- memek 019b/12
i.- meyince 077b/24
i.- mezse 051b/23, 052a/1
i.- se 040b/21, 051a/8, 052a/2, 052a/25
and i.- se 034b/24, 034b/25, 036b/23
nesne yise i.- se 027b/10
i.- üp 058b/9, 068b/9

içerü: içte kalan yer, iç kısım
i. 010a/4, 010b/23, 011a/3, 015b/17, 016b/9, 016b/11, 020a/25, 052a/15, 052b/20, 052b/23, 053a/1, 053a/4, 053a/5, 053a/10, 055a/4, 058a/18
i.+ ki 020a/25, 060a/24
i.+ sine 010b/25

içim: bir defada içilecek miktar
i. 066a/1

için: amacıyla, maksadıyla; dolayı; özgü, krş. içün
i. 073a/9

içün: amacıyla, maksadıyla; dolayı; özgü, krş. için
i. 007b/8, 008a/19, 013a/1, 013b/12, 013b/15, 015b/24, 018b/8, 021a/8, 029a/5, 033a/22, 038b/2, 041a/15, 043b/18, 045a/2, 045a/6, 045b/1, 045b/25, 046a/2, 046a/5, 046b/12, 046b/13, 046b/14, 047a/4, 047b/1, 049b/23, 050a/12, 050b/24, 053a/24, 053b/6, 053b/19, 054a/1, 054a/2, 056b/7, 057a/18, 058a/4, 058a/5, 060b/3, 065a/14, 079a/23, 079b/11, 080b/18
i.+ dür 006b/9, 045a/13, 049b/7, 054a/14
i. idi 013b/9

içüñ: için, amacıyla, maksadıyla; dolayı; özgü
i. 063b/1

içür -: içirmek
i.- icek 053a/9

ʿiddet: (Ar.) boşanma veya ölüm yoluyla kocasından ayrılan kadının tekrar evlenebilmesi için beklemesi gereken süre
ʿi.+ i 078b/21

idebil -: yapabilmek
i.- mek 025b/17

idin -: edinmek
imām i.- se 034b/14
zād i.- ür 078a/12

ifrad: (Ar.) umre yapmaksızın sadece hac ibadetini ifa etme, umresiz hac anlamında fıkıh terimi
i. 057b/22, 058a/18, 058a/23, 058a/24

ig: ?
i.+ süz 013a/15

igirmi biş: yirmi beş sayısı
i. 046a/14

igirmi dört: yirmi dört sayısı
i. 025b/10
i.+ ları 013a/25
i.+ larundandur 014b/16

iġvā: (Ar.) baştan çıkarma, ayartma
i. 013a/18
i.+ ları 013a/25
i.+ larundandur 014b/16
i.+ sından 013a/19

iḫfā: (Ar.) gizleme, saklama
i.+ yla 028b/17

iḫlāṣ: (Ar.) riyasız ve yapmacıksız inanış; halis, temiz, samimi; kulun ibadetlerini sadece Allah için yapması
i. 002b/18, 003a/16, 027a/7, 050a/7, 076b/14, 076b/15, 076b/17, 076b/21, 076b/23, 076b/25, 077a/1, 077a/3, 077a/13, 079a/10
i.+ dur 076b/15
i.+ la itmek 076b/20
i.+ la 011b/14, 049a/19, 077a/6, 077a/14

iḫlāṣsız: (Ar.+T.) ihlas sahibi olmayan
i. 077a/15

iḥrām: (Ar.) hacıların giydikleri beyaz, dikişsiz bürgü
i. 055a/12, 055b/19, 056b/3
i.+ dan 058a/17
i.+ ı 058a/15
i.+ la 054b/13
i. baġlana 055a/7, 058a/8, 058a/10, 058a/14, 058a/16
i. baġlanacaḳ 055a/1
i. baġlanalar 055a/5
i. baġlanduḳdan 051a/5, 055a/18, 055b/1
i. baġlanduḳları 058a/18
i. baġlanıcaḳ 015b/16, 054b/25, 057b/24, 058a/19
i. baġlanmaḳ 054b/15, 055a/7
i. baġlanmış 055b/1
i. baġlansa 054b/4, 054b/13

iḥrāmsız: (Ar.+T.) ihramı olmayan
i. 055a/3, 055a/4

iḥtiḳān: (Ar.) tenkiye yapma, şırınga ile göden bağırsağına su alma
i. itseler 052a/16, 052a/20

iḫtilāf: (Ar.) anlaşmazlık, ayrılık
i.+ ı 002a/6, 019a/22, 028b/10
i.+ larınuñ 004b/17
i. idüpdürler 001b/12
i. itmişlerdür 004b/15, 014a/7, 017b/17, 031a/3
i. oldı 053a/17

iḥtimāl: (Ar.) mümkün olma
i. 037b/13, 038b/2, 065a/7

iḥtimālce: (Ar.+T.) ihtimale göre
i. 037b/17

iḥtiyāc: (Ar.) gereklilik
i.+ ı 005a/6, 011b/23, 055b/13, 071a/10

iḫtiyār: (Ar.) seçme, intihap etme; yaşlı
ḥāl-i i.+ da 007a/14, 014a/3
i.+ ı 008a/24, 012a/16
i.+ ım 013a/7
fiʿl-i i.+ ımızda 008b/17
i.+ ları 005a/25, 007b/25, 012a/14
i.+ larıyla 008a/23
i. ider 003a/15
i. itdi 079b/19
i. itdiler 027b/10
i. itmeyince 068b/21
i. itmişdür 027b/9
i. itmişlerdür 007a/13
fiʿl-i i. 003a/13

iḥtiyāṭ: (Ar.) sakınma, tedbirli davranma
i. 009a/20, 009a/21, 015a/24, 015b/24, 017b/8, 020a/8, 022b/7, 023b/4, 031a/10
i.+ dan 016b/19
i.+ ları 007b/19
i. itmek 009a/17, 016a/1, 018b/5, 019a/19
i. itmezlerdi 017a/9

İḥyāʿ: (Ar.) diriltme
İ.- yı dīn 002b/8

iḥyā: (Ar.) diriltme
i.+ sı 080a/17

ʿiḳāb: (Ar.) azap, eza
ʿi. 008a/1, 065a/7
ʿi.+ ına 026a/14
ʿi.+ lara 013b/13
ʿi. itmek 008a/6, 008a/17

iki: iki sayısı

i. 004a/19, 005b/25, 007b/22, 017a/20, 017a/23, 017b/3, 017b/20, 018a/18, 018a/21, 018a/23, 018b/1, 018b/4, 018b/6, 021a/24, 022b/5, 023b/8, 024a/2, 024a/14, 024a/15, 024a/20, 024a/21, 024b/21, 024b/22, 026b/13, 027b/3, 028a/3, 028a/13, 028b/8, 028b/9, 028b/11, 028b/12, 028b/14, 028b/20, 029a/18, 030b/22, 030b/24, 030b/25, 031b/10, 031b/11, 031b/13, 031b/24, 032a/1, 032a/3, 032a/4, 032a/17, 032a/18, 033a/10, 033b/3, 033b/7, 033b/8, 033b/14, 033b/15, 034a/5, 034a/8, 034a/9, 034a/13, 034a/16, 034a/20, 034a/21, 034a/25, 034b/8, 034b/13, 034b/22, 034b/23, 034b/24, 034b/25, 035a/12, 035a/13, 035a/18, 035b/2, 036a/7, 036a/8, 036a/9, 036b/11, 036b/15, 036b/20, 037a/25, 037b/12, 037b/15, 037b/18, 037b/20, 037b/24, 038b/19, 039a/5, 039a/6, 039a/8, 039a/9, 039a/23, 039b/24, 039b/25, 040a/1, 040a/2, 040a/3, 040a/4, 040a/5, 040a/8, 040a/10, 040a/11, 040a/12, 040b/8, 042a/14, 042a/17, 042a/19, 042a/20, 042b/6, 042b/7, 042b/23, 043a/6, 043a/9, 044b/10, 045a/11, 046a/14, 046a/17, 046a/18, 046a/19, 046a/20, 046a/23, 046b/3, 046b/8, 046b/11, 046b/12, 046b/14, 046b/17, 047a/19, 050a/15, 050a/16, 050a/23, 050b/2, 051b/4, 051b/5, 051b/6, 051b/8, 051b/12, 051b/15, 051b/16, 053a/1, 054b/23, 054b/25, 055a/10, 055b/25, 056a/2, 056a/6, 056a/7, 056a/8, 056b/2, 056b/24, 057a/17, 057b/4, 057b/15, 058a/2, 058a/10, 058a/11, 058a/12, 058a/17, 059b/10, 061a/4, 061a/7, 064a/5, 067b/7, 068b/24, 073b/6, 074a/5, 077a/17, 077b/18, 079b/25, 080a/1, 080a/2

i.+ dür 024a/10

i.+ si 003b/8, 003b/14, 014a/24, 015a/24, 019a/4, 027a/25, 032a/16, 032b/7, 034b/10, 034b/25, 035a/1, 036a/24, 040b/24, 041a/24, 047a/9, 048a/3, 059a/10, 060a/2, 060a/8, 067a/16, 072a/19

i.+ sin 002b/3, 033b/19, 058a/1, 060a/6, 070a/15

i.+ sinde 028b/12, 034b/8

i.+ sine 015a/14, 072a/19

i.+ sinüñ 002a/25, 027a/25, 034b/9

ikileyin: ikinci kez

i. 011b/19, 017b/6, 018a/21, 018b/4, 018b/16, 020b/19, 020b/23, 023b/1, 023b/5, 024a/14, 024a/15, 026b/5, 027a/13, 027b/11, 029a/14, 029b/8, 031a/14, 031a/15, 031a/16, 031b/20, 031b/25, 032a/13, 032a/25, 032b/13, 035a/10, 035a/12, 037a/1, 037a/17, 037b/11, 037b/24,

039b/4, 042a/6, 048a/5, 051b/19, 052b/5, 054a/4, 054b/3, 056b/10, 056b/19, 057a/6, 058b/3, 058b/5

ikin: iki sayısı
i. 034a/2, 056b/16

ikinci: iki sayısının sıra sıfatı
i. 002a/3, 004b/8, 015a/1, 020b/23, 024a/13, 028b/4, 029a/21, 031b/24, 032a/11, 033a/10, 034a/4, 034a/5, 034a/7, 036a/15, 037b/19, 037b/23, 040a/14, 043a/7, 043a/9, 060b/5, 070a/6
i.+ si 005b/9, 021a/18, 023b/11, 048b/15, 065a/9, 071a/21

ikindü: ikindi namazı
i. 017b/25, 022b/7, 022b/10, 022b/11, 022b/15, 023a/9, 023a/19, 024a/23, 025a/8, 029a/8, 033a/21, 034b/21, 036a/4, 036b/12, 036b/13, 036b/21, 040a/18, 040a/19, 056b/1, 056b/2
i.+ nüñ 022b/11
i.+ ye 018a/1
i.+ yi 029a/8

ikişer: iki sayısının üleştirme sayı sıfatı
i. 046b/11

iki yüz: iki yüz sayısı
i. 044b/18, 045a/8, 045a/9, 045a/12, 045a/18, 045b/3, 045b/22, 045b/23, 046b/1, 046b/2, 046b/17, 046b/24, 047a/4, 047a/5, 047a/7, 047a/16, 048a/15, 048a/21, 048b/21
i.+ de 046b/1

ikiyüz bir: iki yüz bir sayısı
i. 046b/17

iḳrār: (Ar.) gizlemeyip açıklama; tasdik, kabul
i.+ ı 013a/4, 062b/11
i. ide 014a/22
i. itdim 006b/18, 006b/19, 041b/16
iʿtiḳād ve i. itdügi 007a/20
i. itdügüñ 026b/17
i. itmek 007b/19
i. itmekdür 002a/12
i. itse 045a/1

il: memleket, ülkei yurt
i.+ de 001b/5
i.+ i 049b/7, 049b/14
i.+ ine 039a/11, 039a/18
i.+ leri 041a/6

ʿilāc: (Ar.) derde deva olan şey, ilaç
ʿi.+ ı 004a/21, 065b/6

İlāhi: (Ar.) "Ey benim Allah'ım" anlamında Allah'a hitap sözü
İ. 007a/8

ilāhī: (Ar.) Allah'la ilgili, Allah'a ait
i. 012b/16
ḥadīṣ-i i.+ de 071b/2, 077a/2

ile: ile
i. 006a/6, 011b/6, 011b/7, 011b/13, 015b/18, 017b/5, 021b/17, 023a/3, 026b/17, 029b/3, 046b/21, 055b/5,

057b/9, 057b/21, 058a/21, 060b/19, 061a/17, 079a/10

ilerü: ileri, herhangi bir şeye göre daha ötede olan yer, geri karşıtı
i. 035a/20, 035a/22, 035a/23, 035b/11, 057a/19, 057a/20, 069a/9, 069a/22, 069a/25
i. ṭuta 071a/4
i. ṭutar 079a/6

ilet(d) -: iletmek, ulaştırmak
i.- e 033b/3, 033b/4, 033b/6, 040a/13, 040a/15, 042b/23, 057a/17
i.- ecekdür 006a/9
i.- eler 041b/22, 041b/24
i.- en 026a/11, 026a/12, 055a/16
i.- eyim 069a/25
i.- ir 069a/16
i.- mek 069a/9, 069a/22
i.- üpde 051b/24
i.- ür 077b/9
i.- ürler 026b/25, 065b/3
i.- ürse 042b/24
i.- ürsün 074a/14

illā: (Ar.) -den başka; mutlaka; yalnız; aksi halde
i. 003a/19, 004a/1, 009a/23, 026b/3, 033a/19, 037b/3, 039b/12, 039b/25, 047b/3, 053a/1, 054b/23, 069a/7, 073b/17, 077a/6, 077a/7

ʿilm: (Ar.) bilme, biliş
ʿi. 001b/4, 001b/12, 001b/14, 002a/2, 002a/8, 003a/24, 003a/25, 009b/1, 013a/22, 049b/24, 060b/17, 061b/25, 063a/4, 065a/12, 065a/16, 065b/19, 065b/22, 067b/19, 076b/11, 076b/21, 076b/23, 077a/11
ʿi.- i aḫlāḳ 002b/10
ʿi.- i dīn 062a/1, 062a/2
ʿi.- i dīnde 013a/25
ʿi.- i dīnden 013a/22
ʿi.- i dīni 062a/2
ʿi.- i hüner 065b/5
ʿi.+ de 001b/2, 001b/6, 001b/9, 001b/12, 002a/1, 034b/13, 066a/7, 067b/21, 077a/15
ʿi.+ den 009b/1, 077a/10
ʿi.+ dür 001b/2, 002a/8
ʿi.+ e 002a/2, 003b/3
ʿi.+ i 001b/4, 001b/14, 007a/24, 034b/8, 034b/9, 062a/1, 067b/22, 076b/12
ʿi.+ in 002b/11, 010a/16, 049b/23, 065b/22, 067b/12, 067b/18, 077a/6, 077a/8, 077a/9
ʿi.+ inde 068a/25
ʿi.+ inden 002b/11, 065a/6
ʿi.+ ine 008b/19
ʿi.+ inüñ 011b/24, 073b/14
ʿi.+ le 002b/6, 058b/24, 076b/11, 076b/23
ʿi.+ leri 002b/10, 004a/5, 063a/1
ʿi.+ lerin 002a/11
ʿi.+ lerini 002a/18
ʿi.+ ün 002a/13
ʿi.+ üñ 062a/1, 077a/14
ʿi.+ üñizi 069b/19
ʿi. ögrene 060b/17

ʿilmsiz: (Ar.+T.) ilim sahibi olmayan
ʿi. 014b/25

imām: (Ar.) imam

i. 015a/4, 023a/10, 023a/11, 023a/12, 023a/14, 023a/15, 024a/21, 024b/17, 024b/23, 027a/19, 027a/22, 027a/24, 027b/1, 027b/2, 027b/18, 027b/20, 028a/6, 028a/7, 028b/17, 028b/23, 029a/3, 029b/10, 029b/16, 031b/12, 032b/2, 032b/4, 032b/5, 032b/6, 032b/9, 032b/10, 032b/11, 032b/15, 032b/21, 034a/13, 034a/15, 034a/24, 034b/3, 034b/14, 034b/19, 035a/11, 035a/12, 035a/13, 035a/14, 035a/19, 035a/20, 035a/21, 035b/4, 035b/5, 035b/6, 035b/7, 035b/8, 035b/11, 035b/14, 035b/17, 035b/22, 035b/24, 036a/1, 036a/3, 036a/20, 036b/3, 036b/16, 036b/17, 036b/18, 036b/25, 037a/1, 037a/2, 037a/3, 037a/4, 037a/5, 037a/6, 037a/10, 037a/11, 037a/12, 037a/13, 037a/14, 037a/15, 037a/16, 037a/18, 040a/7, 040a/10, 040b/2, 040b/4, 041a/13, 041a/14, 041a/16, 041a/18, 041a/20, 041a/25, 048a/8, 048a/11, 048a/12, 050b/4, 056a/13, 056a/16, 056a/25, 056b/3, 056b/4, 056b/5, 056b/10

İ. 030b/7, 049a/12, 053b/22, 080a/16

İ.- ıAʿẓam meẕhebine 027b/7

i.+ a 023a/10, 024b/12, 024b/14, 027a/21, 027b/17, 027b/20, 028a/6, 028b/17, 032b/4, 032b/8, 032b/10, 032b/12, 032b/17, 032b/18, 032b/19, 032b/23, 032b/24, 032b/25, 033a/2, 033b/10, 034a/14, 034a/15, 035a/2, 035a/5, 035a/7, 035a/11, 035a/13, 035b/23, 036a/1, 036a/18, 036a/20, 036a/21, 036a/22, 036b/4, 036b/7, 036b/10, 036b/11, 036b/12, 036b/13, 036b/15, 036b/17, 036b/18, 036b/19, 036b/21, 036b/22, 036b/24, 037a/15, 041a/1, 041a/2, 041a/5, 041a/15, 041a/16, 041a/18, 047b/17, 048a/5

i.+ dan 027a/20, 028a/13, 032b/14, 032b/15, 036b/25, 039b/14, 041a/24, 056b/6

i.+ ı 027b/19, 027b/21, 035b/2, 040a/12, 040b/2, 040b/4, 040b/5

i.+ ın 017b/15, 017b/16

i.+ ına 035b/5

i.+ ından 040b/4

i.+ ınuñ 035b/1

i.+ la 027b/18, 028a/8, 032b/6, 032b/12, 032b/21, 032b/25, 034a/23, 035b/19, 035b/20, 035b/21, 036b/8, 040a/10, 040a/11, 056b/6, 056b/10

i.+ lar 030a/16, 030a/18, 030a/22, 035b/20, 047a/21, 052a/18, 052a/20

i.+ lara 040b/25, 048b/13

i.+ ları 036a/3, 040b/25

i.+ sa 033a/17, 033b/11

i.+ uñ 027a/22, 027a/24, 027b/21, 027b/22, 028a/23, 035a/4, 035a/6, 035a/18, 035a/21, 035a/23, 041a/25

i. idinse 034b/14

i. olan 024b/9, 056a/9

imāmet: (Ar.) imamlık

i.+ i 035a/4

imāmetliḳ: (Ar.+T.) imamlık işi, krş. imāmetlik
i. eylese 028a/22, 028a/23
i. itmek 035a/4
i. 035a/3, 049b/18, 049b/23
i.+ ı 034b/13
i.+ ın 035b/15
i.+ ına 035b/15, 036b/3

imāmetlik: (Ar.+T.) imamlık işi, krş. imāmetliḳ
i.+ ine 033a/18
i. iden 034b/7

imāmeyn: (Ar.) iki imam
i. 047b/3

imāmlıḳ: (Ar.+T.) imam olma durumu
i. 049b/16, 049b/24
i.+ ına 023a/14

īmān: (Ar.) Allah'a inanma, inanç
ī. 003b/15, 004a/15, 004a/16, 004b/14, 004b/19, 004b/20, 004b/23, 005a/2, 006b/9, 006b/14, 006b/15, 006b/21, 006b/25, 007a/8, 007a/18, 007a/22, 009a/17, 013a/9, 014a/4, 038a/17, 038b/5, 063a/12, 063a/13, 064b/5, 067b/10, 070b/24, 072a/22, 073a/9
ī.+ a 006b/17
ī.+ dan 007b/4, 007b/5, 007b/6, 038a/17
ī.+ dandur 067b/24
ī.+ dur 004b/13
ī.+ ı 004b/14, 004b/16, 004b/19, 007a/1, 007a/4, 007a/5, 007a/6, 014a/6, 014a/20, 014a/23, 014b/1, 038b/3, 067a/24, 071a/3, 071b/23, 072a/21, 072a/25
ī.+ ın 008a/22, 067b/1
ī.+ ına 009a/18
ī.+ ından 005b/25, 007a/2, 007b/5
ī.+ ını 007a/2
ī.+ ınuñ 007a/4, 014a/18
ī.+ ıñuzıñ 071b/24
ī.+ larına 011b/5
ī.+ uñ 002a/23, 006a/1, 006a/25, 006b/21, 006b/24, 007a/3, 011a/25, 011b/18, 063a/14, 063a/17

ʿimāret: (Ar.) yoksullara yiyecek dağıtılmak için kurulmuş olan hayır evi
ʿi.+ ler 068a/4
ʿi.+ lerinden 038b/22, 051b/22

imdi: şimdi, artık, o halde, öyleyse
i. 001b/15, 002a/16, 003a/23, 007a/2, 011a/6, 011a/22, 011b/16, 013a/14, 014b/21, 017a/15, 021b/25, 025b/2, 025b/11, 026a/10, 030a/12, 030b/13, 049a/17, 051a/23, 053a/1, 058b/23, 059a/16, 061b/12, 062b/20, 062b/23, 063a/8, 063a/13, 063a/16, 066b/1, 067a/13, 068a/10, 068b/15, 070a/18, 071a/4, 071a/6, 071b/6, 071b/15, 072a/17, 074a/16, 074a/24, 075b/3, 078a/22, 080a/20

imren -: imrenmek, özenmek
i.- meye 036a/14
i.- mez 036a/15
i.- se 052b/17

i.- üp 015a/10, 015a/11
i.- ür 036a/14
i.- ürlerdi 036a/15

iñ -: inmek, krş. in-
i.- en 004b/23

in -: inmek, krş. iñ-
i.- di 005b/13, 005b/14, 005b/15, 005b/16, 012a/2
i.- diginleyin 022b/13
i.- digiyle 014a/6
i.- e 016b/18, 016b/22, 056a/5
i.- ecek 022b/13, 028a/2
i.- en 005b/11, 005b/12, 012a/2, 060b/11, 075b/9, 076a/11
i.- er 016b/19, 076a/18
i.- erken 025a/1, 027b/23, 033b/7, 033b/20
i.- icek 024b/20
i.- ince 055a/10
i.- meden 031b/21
i.- mek 056a/12
i.- meyince 022b/13
i.- mezse 054b/8
i.- miş 004b/25, 041b/17
i.- mişdür 005a/7, 026b/1
i.- se 020a/18, 020b/1, 036b/25, 055b/7
i.- üp 032a/24, 056b/7

inʿām: (Ar.) lütuf, ihsan
i.+ lar 009b/4

inan -: inanmak
i.- a 014a/22, 050a/4
i.- dım 041b/16, 041b/17
i.- maḳ 038a/19
i.- maḳdur 005b/22
i.- mayalar 034b/15
i.- maz 071a/9
i.- mazlar 007a/22, 065a/4
i.- mazsa 021b/15
i.- mış 073a/4
i.- up 007b/7
i.- ursa 007a/5

ʿināyet: (Ar.) iyilik, ihsan; dikkat, gayret
ʿi. 003a/10, 003a/11, 027a/2, 061b/13
fażl-ı ʿi. 027a/9
ʿi.+ e 003a/10
ʿi.+ i 004b/12, 004b/17, 011b/21, 027a/7, 064b/3, 072b/24
ʿi.+ üyledür 070a/23
ʿi. idüp 025b/9
ʿi. istemek 027a/4
ʿi. isterler 026b/25
ʿi. olmayınca 027a/5
ʿi. ve raḥmet iderüz 064b/10
ʿi. ve tevfīḳ olmayınca 003a/9

ince: ince, kalın karşıtı
i. 009a/2, 017b/15, 031b/6, 042a/21, 068b/22
i.+ dür 013a/25, 077a/8

İncīl: (Ar.) Hz.İsa'ya indirilen kutsal kitap
İ. 005b/15

incin -: incinmek
i.- dügi 075a/7, 075a/11
i.- icek 071a/24
i.- irse 075a/6
i.- meye 075a/4
i.- mez 025b/20, 029a/5
i.- mezler 072a/2
i.- üp 053a/16, 071a/23
i.- ür 052b/16, 072a/4
i.- ürse 071b/7

incinmeklik: üzüntü duyma durumu
i.+ le 071a/18

incit -: incitmek
i.- mek 008b/3

incü: inci, süs eşyası olarak kullanılan sedefli tane
i. 018a/20
i.+ de 045a/16

incük: bacağın diz kapağından topuğa kadar olan kısmı
i.+ edür 035a/22
i.+ i 022a/6
i.+ inden 017b/9

indür -: indirmek
i.- en 077a/24
i.- üp 080b/8

iñilde -: inildemek, inlemek
i.- mek 027a/17

iñildi: inilti, inleme sesi
i.+ si 073b/20

inkār: (Ar.) kabul ve tasdik etmeme, reddetme
i. 026b/13
i.+ ı 007b/20, 065a/5
i.+ ın 011a/14
i. eyledi 045a/5
i. iden 008b/23
i. idicek 007b/20
i. itdügi 008b/24, 009a/2
i. itmeden 041a/9
i. itmekdür 013a/8

iñle -: inlemek
i.- meyüp 041b/22

insan: (Ar.) insan, adam
i.+ a 014a/1

inşāa'llāh: (Ar.) Allah isterse
i. 004b/15, 008a/10

intihā: (Ar.) son bulma; nihayet, son
i. 002a/25
i.+ sı 002a/24, 006b/23

intiḳām: (Ar.) öç alma
i. 025b/5
i. alam 006a/23
i. itmek 006a/22

ip: iplik, sicim krş. iplik
i. 020a/24, 020a/25
i.+ den 017b/15, 017b/16

ipek: ipek böceği kozasından yapılan ince parlak tel
i.+ in 055a/11

iplik: iplik, sicim krş. ip
i.+ e 053a/3

ir -: yetişmek, erişmek; vāsıl olmak; olgunlaşmak
i.- e 026a/1
i.- meyince 045a/18
i.- ür 063b/21
i.- üş 061a/18

iʿrāb: (Ar.) düzgün konuşma ve hakikati belirtme
i.+ ı 030b/20
i.+ ın 030a/11, 030a/13

irāde: (Ar.) dileme, isteme
i. 008a/10

irādet: (Ar.) irade, dileme; gönül isteği
i.+ i 012a/11
i.+ in 014a/11
i.+ inden 012a/6

irgür -: ulaştırmak, eriştirmek
ziyān i.- meye 008b/9

iriñ: cerâhat, iltihap
i. 020a/17, 020b/3, 020b/22, 020b/25, 021a/1

irte: erte, ertesi, gelecek, sabah, yarın
i. 029b/16, 079b/5

irtelen -: ertelenmek, sonraya bırakılmak
i.- se 015b/3

irüş -: erişmek, ulaşmak
i.- di 062b/23
i.- diler 064b/14
i.- dügin 035a/15, 072b/19
i.- e 016a/6, 061b/10, 075a/20
i.- em 079b/5
i.- en 036b/23
i.- esin 079b/1
i.- ir 064b/25, 075b/21
i.- irdi 010b/24
i.- meden 063b/21
i.- medi 032b/5
i.- medügi 035a/14, 036a/19, 036a/20, 041a/18, 041a/19, 041a/20
i.- mege 003a/12, 048a/7, 068b/3
i.- mek 078a/23, 079b/20
i.- mekden 071a/23
i.- mese 018b/19, 035a/8
i.- meyince 045a/18
i.- meyüp 041a/16
i.- mez 003a/20, 027a/4, 064b/2, 064b/3, 081a/8
i.- mezse 045a/1, 046b/25
i.- miş 036b/22, 039b/9
i.- mişdür 070b/1
i.- se 036b/21, 036b/22, 036b/24, 038a/4, 073a/16
i.- sün 028b/24, 029a/1
i.- ür 004b/12, 075b/2, 076a/13, 080b/18
i.- ürse 045b/3, 046b/25, 071a/22

irüşdür -: eriştirmek, ulaştırmak
i.- e 054a/6
i.- meye 009a/18
i.- ür 011b/2
i.- ürler 002b/4
i.- ürlerdi 011b/5

iṣbāt: (Ar.) şahit ve delil göstererek doğrusunu meydana çıkarma
maḳām-ı i. 002b/8

İslām: (Ar.) Hz. Muhammed'in Allah tarafından tebliğine memur olduğu din, İslamiyet
İ. 002a/6, 003a/25, 003b/24, 004a/10, 004a/12, 004a/15, 004a/16, 009a/8, 009a/9, 009a/17, 014a/1, 049b/24, 080b/13
buniye'l İ. 002a/7
ḥüccetü'l İ. 002b/23, 014a/17
İ.+ ı 004a/3
İ.+ uñ 002a/23, 004a/11, 004a/13

ism: (Ar.) isim, ad
i.+ in 043a/3

isrāf: (Ar.) gereksiz yere harcama

i. itmeyeler 055a/11
i. olmaya 016b/6

issi: sahip, mâlik
i. 048a/2, 048a/4, 048a/5, 048b/7, 048b/10, 048b/14, 064a/4
i.+ den 064b/12
i.+ dür 002b/4
i.+ ler 076b/1
i.+ nden 078b/14
i.+ nüñ 047b/25
i. ola 037b/3
i. olur 076a/13

iste -: istemek
i.- di 011a/2
naṣīḥat i.- di 079a/24
i.- dügi 067b/9
yardım i.- gil 026b/18
i.- meden 018b/24
i.- mediler 066b/24
i.- mek 018b/24, 071b/22
ʿināyet i.- mek 027a/4
i.- mekdür 016a/20
i.- meye 068b/23, 074a/3
i.- mez 068b/24
i.- r 050a/6, 059b/9, 067a/22, 067a/23
i.- riz 073a/1
i.- rler 015a/9
ʿināyet i.- rler 026b/25
i.- rse 010b/8, 011a/14, 034a/18, 071b/10
i.- se 012a/9, 012a/10, 052a/15, 075b/12
oḳumaḳ i.- se 029b/21, 029b/23
i.- seler 022a/11, 042b/4
i.- señ 079a/1
i.- sün 071b/6, 071b/21
i.- ye 012a/14, 012a/15, 078a/23
i.- yecek 055a/4
i.- yen 002b/8, 009a/4, 018a/17, 070a/7, 074a/17, 078a/20, 078a/22, 078b/6
i.- yenler 055a/3
i.- yicek 011a/7, 015b/19, 015b/24, 018b/23
i.- yü 078b/17

istiʿāne: (Ar.) yardım isteme
i. 061b/10

istiʿdād: (Ar.) doğuştan gelen yatkınlık, kabiliyet
i.+ ları 005a/23

istiġfār: (Ar.) tövbe etme
i.+ la 069a/21
duʿā ve i. ide 012b/14
i. ideriz 072b/16
i. idüp 004a/22

istiḫfāf: (Ar.) küçük görme, hafif bulma
i. itmiş 009a/20

istihzā: (Ar.) biriyle eğlenme, alay etme
i. itdigüne 009a/9
i. itmezse 009a/9

istiḳlāl: (Ar.) bağımsızlık
i. 012a/16

istimāʿ: (Ar.) dinleme, dinlenilme, işitme, işitilme
i.+ m 052a/6

istiʿmāl: (Ar.) kullanma
i. itmege 018a/17

iş: davranış, amel, faaliyet

i. 008a/5, 008a/7, 008a/12, 009a/6, 012b/2, 013b/11, 013b/18, 025b/1, 030a/3, 033b/23, 049a/1, 050a/2, 051b/24, 051b/25, 060b/25, 066a/17, 066a/20, 074a/6, 075a/3, 077a/18, 077b/2, 077b/10, 077b/18, 079a/11, 081a/2, 081a/7
i.+ de 008a/4, 008a/6, 020b/17, 062a/11, 062a/12, 065b/5, 066a/7, 077a/17
i.+ den 008a/14, 014b/15, 050a/2, 059a/10, 061a/18, 062b/2, 064b/1, 079a/12
i.+ dür 077b/25, 080b/3
i.+ e 008a/9, 061b/25
i.+ i işlese 027b/6
i.+ i 008a/7, 008a/8, 008a/9, 008b/19, 013a/11, 013a/13, 027b/3, 039b/18, 052a/3, 077a/16, 077b/11, 077b/18, 077b/19
i.+ idür 005a/11, 061a/3, 064b/23, 071b/22, 077b/10, 077b/11
i.+ imde 013a/7
i.+ imizden 008a/16
i.+ imizi 008a/16
i.+ in görüp 062a/12
i.+ in 003a/17, 009b/6, 012a/16, 013a/5, 013a/17, 013b/3, 023a/25, 071a/4, 074b/8, 079a/6
i.+ inde 003b/4, 003b/10, 013a/14, 013a/15, 013b/14, 040b/24, 072a/7, 072a/14, 080b/18, 080b/19, 080b/21
i.+ inden 003a/17
i.+ ine 013a/1, 013a/10, 013b/17, 029b/11, 034a/17, 040b/24, 070a/17
i.+ le 076b/10
i.+ ler 003b/5, 012a/16, 061b/9, 062a/5, 062a/6, 062a/17, 062b/3, 068b/9
i.+ lerden 002b/21, 009a/15, 062b/5, 069a/5
i.+ lere 059b/12, 068b/19, 069a/5
i.+ leri 003b/4, 012a/1, 012a/11, 059a/15, 061b/7, 062b/12, 062b/15, 062b/16
i.+ lerin 012a/17, 053a/15, 058a/16, 062a/24, 062a/25, 063b/18, 064b/1, 068a/10, 074b/16, 074b/18
i.+ lerinde 007b/24, 008a/4
i.+ lerinden 054b/14, 058a/4, 063b/6, 064a/23
i.+ lerinüñ 064a/23, 078a/25
i.+ lerle 062b/3
i.+ lerüñ 062b/1, 062b/6, 062b/12, 063a/18, 063a/19
i.+ üñ 012a/20, 059b/13, 066a/17
i. bitmezmiş 027a/5
i. idüp 003a/4
i. işledigçün 062a/7
i. işlemege 052a/3
i. işlemek 014b/11, 037b/1, 052a/13, 078a/8
i. işlemekde 066a/18
i. işlemeye 059a/11
i. işler 046a/11
i. işlerken 030a/3, 051b/23
i. işlerse 059b/13
i. işlese 027b/3
i. işleye 031b/14
i. işleyecek 028a/18
i. işleyesin 076b/8, 076b/10

i. işleyüp 049b/20
i. itmiş 008b/2

işāret: (Ar.) iz, alamet; bir şeyi el, yüz hareketleri ile gösterme
i. 004a/3, 009a/25, 063b/1, 077a/9, 077a/11, 077a/13, 079b/4, 079b/6, 079b/8, 079b/12, 079b/17, 080a/12
i.+ dür 003a/13, 003a/14, 059a/12, 079b/21, 080a/7
i.+ ler 077a/7, 079b/4
i. itdi 004a/1
i. itdügim 080a/10
i. itdük 078b/22
i. itse 036b/4
i. ola 062b/22
i. olduġından 080a/18
i. olmaġa 059a/12

işbu: bu, işte bu
i. 014b/9, 023a/9, 023a/15, 033a/21, 033a/22, 041a/13, 041a/14, 041a/15, 044a/3, 049b/17, 066b/24, 067a/6

işçi: amele
i.+ ye 012a/20

işit(d) -: işitmek
i.- dügi 005a/12, 005a/14, 005a/20, 007a/6, 010b/11, 071b/14
i.- dügin 075a/6
i.- dükden 026b/14
i.- e 020b/18, 024a/24, 024b/10, 041b/7, 060b/16, 069a/18
i.- ecek 027a/14
i.- eler 004b/19
i.- en 009b/4, 035a/16, 038a/24
naṣīḥat i.- icek 062b/5
i.- icek 041b/19
i.- me 052a/7
i.- meden 062b/15
naṣīḥat i.- meden 061b/19, 061b/21
i.- medilerse 038b/5
i.- medügi 012a/23
i.- medüklerin 065b/23
i.- mege 005a/14, 011b/25
i.- megi 076b/4
i.- mek 005a/20
i.- mekden 070b/4
naṣīḥat i.- mekden 061b/18
naṣīḥat i.- mekdendür 003a/18
āvāzın i.- mekle 027b/21
i.- memek 026a/8
i.- memiş 006b/15
i.- mese 018b/14, 020b/19, 024a/25
i.- meye 024a/24, 039b/14
i.- miş 034a/11, 039b/10
i.- se 009b/2, 061a/11, 061b/19, 062b/18, 062b/19
i.- üp 003a/16, 007a/5, 026a/1, 080b/7
i.- ür 005a/14, 011b/25
i.- ürler 005a/16
i.- ürse 018b/14, 024a/24

işle -: işlemek
i. 059b/17
i.- di 012a/20
iş i.- dig-çün 062a/7
i.- digi 051b/24, 051b/25, 072a/20
i.- dilerse 005b/23
i.- diyse 023a/25, 062b/24
i.- düg 058a/13
i.- dügi 012a/16, 030a/3, 051b/24, 062a/4, 062a/6, 062b/3, 062b/11, 062b/14,

072a/25, 072b/1, 072b/23, 076b/17
i.- düginden 058a/20
günāh i.- düginden 061b/15
i.- dügine 072a/21
i.- dükden 012a/20
i.- dükleri 008a/4, 008a/6, 008a/14, 008a/20, 012a/22, 079a/12
i.- me 059b/17, 081a/1
i.- mege 003b/13, 008a/9, 011b/10, 012a/17, 053a/15, 068b/9
iş i.- mege 052a/3
sebeb i.- mege 078b/1
ṭāʿat i.- mege 074b/10
i.- megi 004a/7, 080b/19
i.- mek 003b/23, 004a/2, 004a/8, 009a/6, 009b/6, 013b/12, 014a/24, 025a/10, 033a/6, 051b/24, 053b/13, 057b/18, 060b/21, 062a/17, 074b/4, 077b/12, 077b/21, 078a/1, 078a/17, 081a/6
günāh i.- mek 005b/11, 011b/13, 012b/1, 014b/17, 072a/23, 072b/4, 073a/19, 080b/15
iş i.- mek 014b/11, 037b/2, 052a/13, 078a/8
ṭāʿat i.- mek 011b/13, 077b/14
ʿamel i.- mek 076b/20
ʿibādet i.- mek 012b/25
i.- mekde 012a/16, 057b/12, 061b/7
günāh i.- mekde 063a/11
iş i.- mekde 066a/18
ṣevāb i.- mekde 074b/3
i.- mekden 012b/25, 074b/4
günāh i.- mekden 061b/7, 061b/17
i.- mekdür 004a/1
i.- mekledür 038a/22
i.- memek 008a/21, 037a/2, 037a/3, 080b/22
ayrıḳ i.- memek 072a/21
i.- mese 004a/2, 071a/18, 071b/19
i.- mesem 013a/13
i.- meye 050a/3, 076b/16
günāh i.- meye 062b/24, 075b/1
iş i.- meye 059a/11
günāh i.- meyedüñiz 065b/16
ʿamel i.- meyen 014b/6
i.- meyene 031b/5
i.- meyince 037a/3, 050a/6
i.- meyüp 014b/12, 078a/12, 078a/14
i.- mez 071a/14
günāh i.- mez 070b/9
i.- mezlerdi 003b/3, 003b/4
i.- mezse 037a/2, 078a/1, 078a/9
i.- miş 014b/23
i.- mişdi 006a/20
i.- mişdür 009b/6, 072b/2
i.- mişsin 006a/20
i.- r 008a/5, 008a/7, 008a/8, 008a/20, 014b/21, 071a/14, 076b/15, 077b/18
günāh i.- r 062a/11
iş i.- r 046a/11
i.- rken 052a/2, 052a/3
iş i.- rken 030a/3, 051b/23
i.- rler 008a/13, 077b/11
günāh i.- rler 008a/23
i.- rlerdi 003b/5, 013b/8
i.- rse 012a/6, 014a/25, 070a/10, 071a/14, 073a/21, 078a/9
günāh i.- rse 069a/6
iş i.- rse 059b/13
i.- rsek 059a/18, 059a/20

i.- rsen 077b/2
i.- se 007a/22, 013b/15, 027b/3, 027b/4, 037a/2, 054b/14, 058a/15, 071a/18, 074b/10
günāh i.- se 012b/19
iş i.- se 027b/3
işi i.- se 027b/6
ṭāʿat i.- se 074b/7, 075a/4
ʿibādet i.- se 012b/19, 071a/17
i.- ye 014a/23, 058a/4, 073a/12, 076b/15, 077a/18
iş i.- ye 031b/14
ṣanʿat i.- ye 050a/2
ṭāʿat i.- ye 074b/5
i.- yecek 051a/6
günāh i.- yecek 008b/1, 008b/2
iş i.- yecek 028a/18
ṣevāb i.- yecek 008a/25
i.- yeler 079a/11
i.- yem 003b/7, 013a/5
i.- yemese 074b/11
i.- yemezüz 080b/11
günāh i.- yen 006a/19, 014b/7
i.- yene 011b/16
günāh i.- yene 059a/21
ṭāʿat i.- yene 059a/21
ʿamel i.- yenlere 012a/21
bidʿat i.- yenüñ 034b/12
iş i.- yesin 076b/8, 076b/10
i.- yesiz 065b/17
i.- yicek 077b/3, 077b/19, 077b/25
i.- yüp 014b/9
günāh i.- yüp 012b/3, 013a/6, 056a/18, 059a/20, 073a/18
iş i.- yüp 049b/20
ṣanʿat i.- yüp 049b/10
ʿamel i.- yüp 011b/14

işlen -: işlenmek, krş. işleñ-
i.- ür 077b/10

işleñ -: işlenmek, krş. işlen-
i. 081a/1

işlet(d) -: işletmek
i.- e 077b/13
i.- esin 071b/16
i.- ici 003a/8
i.- memek 008a/14
i.- ür 008a/17, 064a/17

işlü: işi, ameli olan
i.+ ler 073b/17

iştihā: (Ar.) arzu, istek
i.- yi nefs 007b/2

it(d) -: etmek, yapmak
i. 010a/9, 041b/11, 041b/18, 051a/13
cehd i. 080b/1
ḥāṣıl i. 061a/20
ḳabūl i. 055a/20
ḳıyās i. 025b/6
niyyet i. 033a/24, 033a/25
ṣabr i. 014b/23
yaḳınlıḳ i. 051a/11
ʿafv i. 062b/25
i.- di 010b/20, 013a/16, 045a/4, 071b/4
beyān i.- di 003b/12, 003b/13
bünyād i.- di 003b/17
emr i.- di 013b/4, 081a/5
helāk i.- di 010b/16, 010b/17
iḫtiyār i.- di 079b/19
işāret i.- di 004a/1
menʿ i.- di 081a/6
niyyet i.- di 050b/20
tafṣīl i.- di 003a/25
taḳdīr i.- di 079a/9, 079a/11
vācib i.- di 012b/3
i.- dig 060a/6

emr i.- digünden 014b/18
su’āl i.- digünden 005b/24
istihzā i.- digüne 009a/9
beyān i.- diler 002b/23, 003a/2
iḫtiyār i.- diler 027b/10
ḳanāʿat i.- diler 064b/12
ṭāʿat i.- diler 073a/10
terk i.- diler 064a/9, 064b/6
iḳrār i.- dim 006b/18, 006b/19, 041b/16
niyyet i.- dim 017a/12, 023a/8, 023a/9, 023a/15, 023a/20, 033a/19, 033a/20, 033a/21, 038a/14, 038a/15, 040a/10, 040a/11, 041a/14, 041a/15, 050b/17
rükūʿ ya sücūd i.- dim 037b/9
ḫarc i.- dirir 061b/24
i.- diyse 057a/21, 057a/23
niyyet i.- diyse 047a/22
secde i.- diyse 032b/24
sehv i.- diyse 032b/6, 032b/7
taḳdīr i.- diyse 013a/15
ḳaṣd i.- dü 014b/23
i.- düg 058a/11
cemʿ i.- düg 048b/24
ẓulm i.- düg 041a/10
teyemmüm i.- düġı 018b/15
i.- dügi 008b/12, 023b/1, 024a/14, 031b/25, 032b/1, 035b/7, 055b/24, 058a/5, 058b/7, 060a/5, 072a/24
cemāʿat i.- dügi 035b/7
cemʿ i.- dügi 048b/24
delālet i.- dügi 065a/5
farż i.- dügi 001b/13
farż i.- dügi 059a/14, 063a/1
ġıybet i.- dügi 069a/21
ḥarām i.- dügi 075a/13
ḫarc i.- dügi 058b/9
ḥased i.- dügi 066a/19
heves i.- dügi 003a/4
ḫışm i.- dügi 009b/2
inkār i.- dügi 008b/24, 009a/2
ittifāḳ i.- dügi 007b/22
iʿtiḳād ve iḳrār i.- dügi 007a/20
ḳaṣd i.- dügi 014b/22
laṭīfe i.- dügi 069b/7
mesḥ i.- dügi 017b/3, 018a/2, 018a/7
meşġūl i.- dügi 078b/11
mükāteb i.- dügi 046a/4
niyyet i.- dügi 023b/2, 058b/6
sehv i.- dügi 032b/5
şübhe i.- dügi 037b/11
taḳdīr i.- dügi 011b/7
tekāsül i.- dügi 013a/14
tekbīr i.- dügi 055b/15
terk i.- dügi 001b/3, 007a/25, 023b/10, 029b/3
tevfīḳ i.- dügi 004a/15
işāret i.- dügim 080a/11
beyān i.- dügimiz 010a/11, 011b/18
tafṣīl i.- dügimiz 063a/11
ṭāʿat i.- dügimiz 013b/20
iʿtiḳād i.- dügin 007a/10, 007a/19, 038a/20
ziyān i.- dügin 007b/3
ʿafv i.- dügin 010b/6
i.- düginden 024a/14, 057a/9
duʿā i.- düginden 029a/3
ḥased i.- düginden 066a/20
taḳdīr i.- dügine 066a/13
terk i.- dügine 064b/22
menʿ i.- düginüñ 080b/15
niyyet i.- dügiyle 023a/25
naḳl i.- dügümizden 019a/18
i.- dügümüz 031a/7, 076a/17
beyān i.- dügümüz 002a/10
taḳdīr i.- dügümüz 074b/8
ẕikr i.- dügümüz 080a/16
beyān i.- dügümüzleyin 051b/12

iḳrār i.- dügüñ 026b/17
sehv i.- dügüñ 026b/17
işāret i.- dük 078b/22
tafṣīl i.- dük 017a/8
i.- dükden 032a/11, 032a/15, 055b/18, 056a/8, 057b/8
duʿā i.- dükden 057a/18
iʿtiḳād i.- dükden 007a/14
niyyet i.- dükden 033b/3, 052b/2
secdeyi i.- dükden 032a/1
tamām i.- dükden 024b/17, 032b/14, 056a/1
i.- dükerin 057b/23
i.- dükleri 024a/19, 043b/1, 044b/12, 048a/20, 054b/5, 054b/16, 054b/19, 054b/20, 064b/6
sünnet i.- dükleri 015a/13, 051a/9
te’vīl i.- dükleri 008b/14
ziyāret i.- dükleri 055b/14
ittifāḳ i.- düklerin 050a/19
iʿtiḳād i.- düklerin 008b/10
i.- dükleyin 026a/14
ḫayr i.- düñ 065b/13
i.- e 003b/6, 005a/4, 005a/6, 005a/8, 005a/11, 005a/17, 005b/9, 005b/11, 006a/8, 007b/17, 011a/19, 012a/1, 012a/4, 012a/5, 012b/16, 012b/17, 012b/18, 013a/11, 017a/12, 017a/19, 017b/1, 018b/1, 018b/3, 018b/4, 023a/7, 023a/9, 023a/15, 023a/20, 024a/14, 024b/25, 029b/18, 031b/11, 032a/11, 032a/15, 032a/25, 033a/21, 034a/16, 034a/19, 038a/14, 038a/15, 038b/13, 040a/13, 040a/17, 041a/14, 041a/15, 041b/7, 041b/15, 042b/17, 050b/15, 050b/16, 051a/4, 055a/19, 055a/20, 055a/21, 055b/15, 055b/22, 056a/3, 056b/24, 057a/21, 057a/23, 057b/6, 057b/24, 058a/21, 069b/18, 069b/19, 071a/24, 072a/6, 073a/16, 076b/18, 077a/6
aṣṣı i.- e 073a/3
az i.- e 061a/13
cehd i.- e 068b/2
duʿā i.- e 043b/18, 044a/7, 044a/15, 056a/5, 056a/7, 057a/18, 057a/20, 057b/10
duʿā ve istiġfār i.- e 012b/14
fikr i.- e 060b/4, 060b/11, 076a/5
ġarġara i.- e 015b/23
günāh i.- e 071a/11
ḥacc i.- e 057b/23, 058a/10
ḫarc i.- e 063a/3
ḥāṣıl i.- e 063a/1
helāk i.- e 061a/13
ḥükm i.- e 005b/12
iḳrār i.- e 014a/22
iʿtiḳād i.- e 005a/9, 006b/10, 014a/22
ḳabūl i.- e 050a/7, 050a/9, 050a/21
ḳanāʿat i.- e 074a/3, 074a/12
ḳaṣd i.- e 023a/6, 051b/22, 072a/22
ḳażā i.- e 022b/17
kerem i.- e 027a/7
kibr i.- e 065a/18
ḳurbān i.- e 055a/17
menʿ i.- e 053b/10
mesḥ i.- e 017b/24, 018a/1, 018a/2, 018a/4, 018a/9, 039a/8
nāliş i.- e 062b/25
niyyet i.- e 021a/20, 021a/21, 023a/3, 023a/8, 023a/14,

023a/17, 023a/21, 038a/16, 041a/12, 041a/13, 055a/18
rükūʿ i.- e 024a/13, 031b/24
ṣabr i.- e 071b/7, 075a/3, 075a/10
ṣadaḳa i.- e 055a/18
ṣarf i.- e 013a/22, 013a/23, 078a/24
secde i.- e 031b/25, 034a/3
secde-i sehv i.- e 032a/9, 032a/23, 032b/4, 032b/7, 032b/14, 032b/19, 037b/14, 037b/17, 037b/20
secde-i sehvün i.- e 031b/20, 031b/22, 032b/3
su'āl i.- e 052a/11
şükr i.- e 056a/17
tamām i.- e 032a/23, 036b/12, 037b/12, 037b/19, 037b/22, 058a/5
ṭavāf i.- e 058a/8
ṭāʿat i.- e 012b/14, 071a/21, 080b/13
tek i.- e 034a/19
tekbīr i.- e 040a/15, 040a/19, 041a/20, 055b/10, 055b/23, 056a/4, 056a/6
terk i.- e 041a/21, 069b/24, 072a/21
tevbe i.- e 062b/24, 071a/20
tevekkül i.- e 078b/8
tımār i.- e 073a/1
tırāş i.- e 056b/23
tīz i.- e 035b/5
yarar i.- e 029b/25
zārılıḳ i.- e 044a/14
ẕikr i.- e 071b/17
ʿāṣīlıḳ i.- e 071a/11
ʿibādet i.- e 075b/3
ʿumre i.- e 058a/1
tımār i.- ecegi 011a/19
ʿaẕāb i.- ecegin 011b/16
i.- eler 007b/25, 008b/20, 041b/9, 041b/24, 042a/20, 042a/23, 058a/18, 058a/19, 068a/1, 068a/20, 073a/14
daʿvet i.- eler 005b/20
duʿā i.- eler 040a/25, 056b/12
ḥacc i.- eler 054a/24, 054b/11, 058a/25
ittifāḳ i.- eler 028a/11
kefen i.- eler 042a/22
ḳulluḳ i.- eler 073a/14
naṣīḥat i.- eler 070a/4
te'vīl i.- eler 008b/18
ʿamel i.- eler 003a/4, 006b/8
ʿaẕāb i.- eler 073a/17
ʿizzet ve ḥürmet i.- eler 067b/13
i.- elüm 062b/21, 063b/2, 079a/8
beyān i.- elüm 004b/16, 004b/17, 004b/24
fikr i.- elüm 076a/17
tafṣīl i.- elüm 004a/4
i.- em 058a/1
ḥacc i.- em 055a/19
ḳulluḳ i.- em 055a/24
terk i.- em 077b/16
tevbe i.- em 013a/6, 014b/15, 014b/16, 014b/17, 072b/1
görklü i.- emez 001b/8
ḥāṣıl i.- emez 065b/20
mesḥ i.- emez 017a/6
tevbe i.- emez 014b/14
vaṣf i.- emez 011a/7
taḳdīr i.- emezim 014a/2
vaṣf i.- emezim 014a/2
ḥāżır i.- emezin 026b/15
i.- en 026a/25, 027a/24, 058a/3, 058a/12, 058a/13, 058a/20
fāsid i.- en 027a/12
ḥacc i.- en 058b/8

ḥāṣıl i.- en 063a/20
helāk i.- en 002a/16, 066b/15, 081a/6
imāmetlik i.- en 034b/7
inkār i.- en 008b/23
ḳanāʿat i.- en 074a/4, 074a/17
ḳulluḳ i.- en 025b/21, 025b/23
lāyıḳ i.- en 003a/10
maḥrūm i.- en 064a/12
merdūd i.- en 002a/16
müṭālaʿa i.- en 030a/1
nezr i.- en 034b/24
riyāżāt i.- en 068a/13
ṣabr i.- en 072a/5, 075a/16, 075a/20
ṭālib i.- en 013a/12, 013b/12
terk i.- en 072b/12
vaṣiyyet i.- en 058b/3, 058b/4, 058b/7, 058b/8
zinā i.- en 038b/1
ziyān i.- en 061a/3, 064a/11, 073a/5, 081a/6
zühd i.- en 074b/20
i.- ene 009b/4, 011b/15, 051a/10, 074a/11
murād i.- ene 063b/21
nezr i.- ene 034b/24
teyemmüm i.- ene 034b/20
yaḳınlıḳ i.- ene 051a/10
tekebbürlük i.- enler 065a/14
tevbe i.- enler 072b/11
i.- enlere 080b/23
bāṭıl i.- enleri 021a/15
fāsid i.- enleri 021a/15, 033a/15, 053b/6
mekrūh i.- enleri 021a/15, 027b/23, 033a/15, 053a/7, 053b/6
nāḳıṣ i.- enleri 004a/9, 015a/2
ṭāʿat i.- enleri 027a/9
tevbe i.- enleri 072b/9
ʿibādet i.- enleri 012a/25
ṣabr i.- enleriñdür 075a/18
medḥ i.- enlerüñ 069b/14
i.- enüñ 027b/1, 027b/2
terk i.- enüñ 034b/5
tevekkül i.- enüñ 050a/5, 078b/5
uġruluḳ i.- enüñ 067b/2
i.- er 008b/16, 011b/5, 012b/1, 013a/18, 015a/23, 015a/24, 016a/11, 016a/13, 024b/1, 028a/24, 031b/12, 039b/16, 060a/20, 060b/1, 060b/2, 062a/1, 063b/11, 064a/25, 067b/25, 068b/16, 068b/17, 071b/11, 077a/3
aṣṣı i.- er 073a/2
bāṭıl i.- er 031b/23
beyān i.- er 004b/14, 044b/11
bezzāzlıḳ i.- er 078b/1
cehd i.- er 014a/24
delālet i.- er 003a/3, 005b/4, 007a/21, 007b/1, 007b/4, 009a/22, 026a/14, 065a/1, 076a/21, 080a/15
duʿā i.- er 009b/5
faḫr i.- er 011a/17, 062b/3
fāsid i.- er 027a/14, 027a/16, 027a/17, 027a/19, 036a/15, 063a/15, 067a/21, 067a/24, 067a/25
fayda i.- er 073a/4
fikr i.- er 010a/13
ġażab i.- er 044a/11
ġazzāzlıḳ i.- er 078b/1
ḥāṣıl i.- er 003b/15, 009b/14, 025b/19
ḫatm i.- er 079b/22
helāk i.- er 066b/12
heves i.- er 062b/18
ḫışm i.- er 069b/23
ḫor i.- er 003b/11
iḫtiyār i.- er 003a/15

kāhillik i.- er 014b/1
ḳahr ve ʿaẕāb i.- er 011a/10
ḳasem i.- er 064b/9
ḳatı i.- er 003b/11
keleci i.- er 028b/21
ḳulluḳ i.- er 063b/1, 075b/23, 078b/2
küçük i.- er 079a/9
laġv i.- er 039b/17
lāyıḳ i.- er 003b/13
lāzım i.- er 064a/25
maġrūr i.- er 070a/5
mekrūh i.- er 027b/25, 028a/2, 028b/23
menʿ i.- er 016a/23, 017b/21, 053b/11
meyl i.- er 061b/19
muṭīʿ i.- er 025b/18
müṭālaʿa i.- er 029b/25
naḳl i.- er 009a/7
naṣīḥat i.- er 067b/12
niyyet i.- er 057b/24
ṣabr i.- er 072a/4, 072a/6, 072a/8
ṣarf i.- er 060b/19, 060b/24, 060b/25
ṣenā i.- er 009b/7
şikāyet i.- er 071b/23
tafṣīl i.- er 029a/10
taṣavvur i.- er 060a/5, 065b/10
tavīl i.- er 065a/6
terk i.- er 011a/12, 011a/15, 013b/2, 062a/19, 062b/1, 062b/12
tevbe i.- er 014a/25, 062b/18, 070a/10, 072a/24
vācib i.- er 012a/25, 072b/20
vaʿẓ i.- er 067b/13
yardım i.- er 025b/18
ziyān i.- er 007b/2, 052a/4, 052a/12, 072b/5
ẓulm i.- er 062a/11
ʿaḳl i.- er 061a/22
ʿāṣī i.- er 072a/23
ʿibādet i.- er 013b/1
ḥükm i.- erdi 014a/8
ṣoḥbet i.- erdi 072b/18
secde i.- erim 074a/9
ʿaẕāb i.- erin 073a/18
ʿazīz i.- erin 027a/10
i.- eriz 073b/13
istiġfār i.- eriz 072b/17
beyān i.- erken 011b/1
duʿā i.- erken 044a/14
secde i.- erken 024a/1, 024a/2, 033b/22
ṭavāf i.- erken 057a/2
i.- erler 004a/12, 004b/3, 004b/4, 006a/1, 006a/6, 007a/20, 007a/25, 007b/24, 008a/12, 008a/20, 008a/21, 008a/23, 008a/25, 008b/24, 011b/11, 024a/16, 051a/12, 053b/12, 061a/16, 061a/19, 063a/25, 068a/8, 070b/8, 077b/7, 080b/16
beşāret i.- erler 006a/2
edā i.- erler 007b/24
faḫr i.- erler 025b/22
ḫarc i.- erler 068a/4
helāk i.- erler 010b/13, 010b/14
ḥükm i.- erler 038b/5
ḳalb i.- erler 007a/8
su’āl i.- erler 006a/1
süstlüḳ i.- erler 013b/17
terbiyet i.- erler 062a/21
terk i.- erler 013b/17
tesbīḥ ve ʿibādet i.- erler 005b/10
ẕikr ve tesbīḥler i.- erler 060b/9
zuʿm i.- erler 009a/5
ʿaẕāb i.- erler 001b/4, 006a/6, 031b/5
ʿibādet i.- erler 012a/4

ʿizzet i.- erler 067a/7
beyān i.- erlerdi 002b/15
iʿtiḳād i.- erlerdi 011b/4
i.- erlerse 042a/23
ʿaẕāb i.- erlerse 001b/3, 031b/5
i.- ermiş 009b/4
ḳahr i.- ermiş 009b/2
i.- erse 004b/1, 011a/19, 017b/2, 024b/24, 028a/2, 031b/13, 032a/13, 034b/16, 035b/2, 043b/5, 049b/19, 050a/14, 055b/9, 078a/1
cehd i.- erse 031a/19
faḫr i.- erse 065b/23
fāsid i.- erse 031b/4
günāh i.- erse 014b/14
keleci i.- erse 028b/22
niyyet i.- erse 023a/22, 023a/24, 033a/20, 050b/22, 055a/18
ṣarf i.- erse 075b/15
ṭāʿat i.- erse 012a/18, 078a/12
terk i.- erse 033a/5
vaḳf i.- erse 049b/20
vaẓīfe i.- erse 049b/20
ziyān i.- erse 072b/4
i.- ersem 072b/1
i.- ersen 061a/2
i.- erseñ 073b/11
tevbe i.- ersen 014b/23
i.- ersevüz 063b/2
i.- ersin 004a/11
i.- ersüz 065b/6, 076b/9
i.- erün 049b/18
ḥükm i.- erüz 038a/24
maḫṣūṣ i.- erüz 027a/1
ṣabr i.- erüz 071b/25
şükr i.- erüz 071b/25
tafṣīl i.- erüz 011b/11
ṭaleb i.- erüz 027a/2
ʿināyet ve raḥmet i.- erüz 064b/10
i.- esin 004b/24
iʿtiḳād i.- esin 077b/2
tevbe i.- esin 014b/24
i.- esün 026b/14
i.- evüz 076b/19
beyān i.- evüz 004b/15
cevāb i.- evüz 006b/14, 006b/22, 008b/11
ḥükm i.- evüz 008b/20
taḥḳīḳ ve tafṣīl i.- evüz 061b/20
tavżīḥ i.- evüz 008a/10
i.- eydi 013a/15, 060b/20
i.- eydüñ 080b/18
ḳulluḳ i.- eydüñ 080b/19
terk i.- eydüñ 080b/19
i.- eyim 011b/19
şükr i.- eyin 076b/13
tevbe i.- eyin 014b/15
tevekkül i.- eyin 077b/22
żabṭ i.- eyin 076b/23
ḳıyās i.- gil 010b/20
i.- icek 002b/15, 004a/10, 006b/12, 006b/20, 008b/9, 015a/1, 037a/6, 050b/11, 050b/12, 051a/8, 059b/2, 064b/11, 067b/5, 068b/6, 075b/19
baḥṣ i.- icek 076b/22
bāzergānlık i.- icek 054a/19
fayda i.- icek 059a/25, 059b/12, 059b/13
ḥesāb i.- icek 079b/9
inkār i.- icek 007b/20
iʿtiḳād i.- icek 007a/19
kefen i.- icek 042b/1
kifāyet i.- icek 013b/11, 013b/15
ḳulluḳ i.- icek 055b/11, 057a/13
mesḥ i.- icek 017b/8
mülāzemet i.- icek 004b/11

naḳl i.- icek 074a/4
niyyet i.- icek 021a/21, 023a/4, 038a/14
riyā i.- icek 068a/19
rükūʿ i.- icek 038b/9
secde i.- icek 024a/3, 032b/3, 043b/2
su’āl i.- icek 052a/11
şikāyet i.- icek 072a/18
taṣavvur i.- icek 068b/5
ṭavāf-ı vedāʿ i.- icek 057a/5
terk i.- icek 007b/6, 011a/20, 033a/4
tevbe i.- icek 008b/4, 061b/16
yaḳınlıḳ i.- icek 015b/1, 020b/20
ziyāret i.- icek 057a/4
ʿibādet i.- icek 064b/12, 068b/1
i.- icekdür 006a/22
su’āl i.- icekdür 005b/24
vaṣiyyet i.- icekdür 040b/24
ʿaẕāb i.- icekdür 059a/22
i.- iceklerdür 006a/20
ḥesāb i.- iceklerdür 006a/11
emr i.- ici 003a/8
ʿafv i.- ici 025b/8
ẓulm i.- icidür 075b/12
ṣarf i.- ince 078a/24
ʿabd i.- ince 038b/4
i.- incek 057a/13
ʿaẕāb i.- iserler 004b/7
geñez i.- ivir 055a/20
geñez i.- ivirgil 058a/1
i.- ivirler 010b/10
ḥāṣıl i.- ivirür 013b/5
yañlış i.- iyorsa 027a/21, 027a/23
yaḳınlıḳ i.- iyorurken 052b/12
maḥrūm i.- me 007a/9
ḥükm i.- meden 048a/12
inkār i.- meden 041a/9
ḳaṣd i.- meden 052a/14, 052a/22, 052a/23, 052b/7, 052b/19
niyyet i.- meden 045b/16, 045b/17
secde i.- meden 024a/13, 032a/10, 032a/14
ṣulḥ i.- meden 039a/11
ṭahāret i.- meden 016b/14
tamām i.- meden 057b/3
tevbe i.- meden 008b/3, 041a/8, 073a/19
i.- medi 032a/15
beyān i.- medi 003b/1
ḥāṣıl i.- medi 063a/4
ḳayd i.- medi 004a/11
terk i.- medi 053b/13, 063a/4
vācib i.- medi 013a/1
i.- mediler 050b/8
terk i.- mediler 026a/20
i.- medim 037b/9
i.- mediyse 047b/9
niyyet i.- mediyse 023a/12, 023a/13, 036b/3
secde i.- mediyse 032b/6, 032b/22
vaṣiyyet i.- mediyse 053b/5
tevbe i.- medügi 073a/6
rükūʿ i.- medügin 024a/14, 032a/1
ḳulluḳ i.- medügümüz 076b/20
i.- medüñ 058b/21
i.- mege 005a/9, 035b/16, 051b/13, 058b/2
beyān i.- mege 003a/5
daʿvet i.- mege 072b/18
duʿā i.- mege 033a/22, 041a/14, 041a/15
fikr i.- mege 081a/2
ḥacc i.- mege 055a/18, 058b/2, 058b/3

ḥased ve kibr ve buḫl i.- mege 002b/19
ḥāṣıl i.- mege 061a/12, 070a/15, 078a/24
istiʿmāl i.- mege 018a/18
ḳulluġın i.- mege 076b/18
ḳulluḳ i.- mege 055a/23, 055a/24, 071b/3, 071b/4
ḳurbān i.- mege 048a/22
menʿ i.- mege 008a/16, 064a/21
muṭālaʿa ya muḳābele i.- mege 045b/4
şefāʿat i.- mege 012b/21
ṭavāf i.- mege 055b/18
ṭāʿat i.- mege 068b/17, 079b/16
ṭāʿat ve ḳulluḳ i.- mege 055a/23
tekbīr i.- mege 024b/9, 041a/20
terk i.- mege 065a/7
tevbe i.- mege 014b/22
tırāş i.- mege 058a/22
vaṣf i.- mege 010b/18
zühd i.- mege 074b/21
ʿadl i.- mege 070a/4
ʿamel i.- mege 065a/7, 070a/12
ʿibādet i.- mege 003a/16, 013b/4, 013b/14, 074a/11
ʿibādet ve ṭāʿat i.- mege 062b/18
rükūʿ i.- megi unutsa 031b/23
i.- megi 068b/23
mesḥ i.- megi 017b/21
rükūʿ i.- megi 024a/13
i.- megin 055a/20
i.- mek 005b/16, 008a/16, 023b/10, 031b/8, 031b/12, 031b/25, 033a/6, 041b/8, 042a/24, 048b/4, 049b/23, 051a/25, 052a/1, 054a/4, 054b/23, 054b/25, 055a/15, 055a/20, 055b/24, 056a/13, 056b/24, 057a/7, 058a/23, 064a/18, 064b/20, 067b/9, 068a/15, 074a/20, 077a/15, 079a/1, 079b/8
āh i.- mek 027a/17
āşkāre i.- mek 068a/17
āzād i.- mek 044a/9
cemāʿat i.- mek 037a/10
daʿvet i.- mek 077a/14
delīl i.- mek 014b/4
duʿā i.- mek 057b/21
fikr i.- mek 060b/9
geñez i.- mek 011b/19
ġıybet i.- mek 069a/20
ḥacc i.- mek 054a/11, 054b/14, 055a/3, 055a/4, 055a/5
ḫarc i.- mek 049b/5
ḥāric i.- mek 030b/14
ḥased i.- mek 066a/11
ḥāṣıl i.- mek 002a/19, 011a/15, 011b/9, 059a/5, 067a/17
ḥāżır i.- mek 060a/1
ḥükm i.- mek 050a/15, 067b/22
ıṣlāḥ i.- mek 025b/18
ıṣrār i.- mek 013a/6, 014b/19
iḫlāṣla i.- mek 076b/21
iḥtiyāṭ i.- mek 009a/17, 016a/2, 018b/5, 019a/19
iḳrār i.- mek 007b/19
imāmetliḳ i.- mek 035a/4
intiḳām i.- mek 006a/22
iʿtibār i.- mek 031a/7
iʿtiḳād i.- mek 005b/25, 006b/17, 007b/19, 011b/8, 011b/14, 011b/22, 038a/19
iʿtikāf i.- mek 054a/9
ḳabūl i.- mek 008b/4
ḳahr i.- mek 011a/7
ḳaṣd i.- mek 023a/3, 023a/7, 061b/7
ḳatl i.- mek 064a/18
kengel i.- mek 069b/3

ḳurbān i.- mek 048a/22, 048a/23, 056a/16
küçük i.- mek 079a/10
mesḥ i.- mek 017b/1, 017b/2, 017b/7, 017b/10, 017b/13, 017b/17, 017b/19, 018a/4, 018a/6
miskīnlik i.- mek 075a/1
misvāk i.- mek 053a/22
muḫālefet i.- mek 013a/7
naṣīḥat i.- mek 067b/18
niyyet i.- mek 017a/11, 018b/9, 021a/22, 023a/10, 023a/23, 023b/1, 033a/16, 045b/15, 045b/16, 050b/15, 050b/19, 050b/23, 051a/3, 053a/13
redd i.- mek 008b/6
rükūʿ i.- mek 038b/11
ṣabr i.- mek 070a/17, 071b/7, 072a/1, 075a/11, 075b/1
ṣarf i.- mek 062a/10
saʿy i.- mek 011b/6, 012b/23, 013b/3, 057a/2
secde i.- mek 038b/8, 038b/9, 038b/11, 043b/5
secde-i sehv i.- mek 032a/2, 032a/3, 032a/4, 032a/5, 032a/9, 032a/19, 032a/20, 032a/21, 032a/24, 032b/6, 032b/21, 033a/3, 033a/4, 033a/5, 033a/8, 033a/9, 033a/11, 033a/12, 037b/25
ṣınāʿat i.- mek 064b/18
süstlük i.- mek 081a/3
şarṭ i.- mek 049b/17
şükr i.- mek 071b/8, 075b/20, 075b/24
tafṣīl i.- mek 003b/17, 008b/21, 009b/18, 012b/9, 012b/11, 021a/22
taḳṣīrlıḳ i.- mek 009a/1
tamām i.- mek 037b/23
taṣadduḳ i.- mek 013b/16
ṭavāf i.- mek 054b/15, 057a/1, 057b/18
ṭāʿat i.- mek 074b/23, 075a/4, 080b/22, 081a/4
taʿlīm i.- mek 037b/2
taʿrīf i.- mek 069a/11
tedārik i.- mek 014a/25
tek i.- mek 024b/25
tekāsül i.- mek 013b/18
tekbīr i.- mek 037a/8, 040a/20, 041a/18
tekebbürlük i.- mek 065a/22
tekrār i.- mek 011b/20
terk i.- mek 007a/24, 014b/13, 030b/12, 033a/7, 062b/13, 075a/19, 080b/14
tevbe i.- mek 070a/16, 072b/3, 072b/12
tevekkül i.- mek 078b/6, 079a/4
teyemmüm i.- mek 018a/18, 018b/11
tırāş i.- mek 034b/13
tuḥfe i.- mek 026a/4
uġrulıḳ i.- mek 008b/3
üleşdirü i.- mek 054a/4
vaṣf i.- mek 010b/8
vaṣiyyet i.- mek 041b/9, 053b/4, 054a/23, 054b/11, 058a/25
yaḳınlıḳ i.- mek 015b/14, 015b/15, 037a/19, 052b/17, 055b/2
yaraḳ i.- mek 079b/11
ẕikr i.- mek 014b/6, 040a/20, 042b/19, 060b/1
zinā i.- mek 008b/3
zühd i.- mek 070a/16
ʿaẕāb i.- mek 002b/19, 008b/1
ʿibādet i.- mek 003a/16

ʿibādet ve ṣadaḳaya gizlü i.- mek 068a/16
ʿiḳāb i.- mek 008a/6, 008a/17
ʿumre i.- mek 055a/6
beyān i.- mekde 015a/8
delālet i.- mekde 077a/13
duʿā i.- mekde 044a/12
ḥāṣıl i.- mekde 068b/7, 079a/14
ḫaṭā i.- mekde 031a/18
mesḥ i.- mekde 016b/25
niyyet i.- mekde 039a/13
rükūʿ i.- mekde 023b/24
secde i.- mekde 023b/25, 032b/23
secde-i sehvün i.- mekde 032b/12
ṭāʿat i.- mekde 075a/5, 077b/14, 077b/16
teyemmüm i.- mekde 018b/5
ʿibādet i.- mekde 013b/19, 074a/19, 079a/6
ʿibādet ve ṭāʿat i.- mekde 013a/4
i.- mekden 029b/10
cimāʿ i.- mekden 055b/2
ḳulluḳ i.- mekden 025b/19, 025b/24
miḥnet i.- mekden 061b/10
naḳl i.- mekden 008b/6
riʿāyet i.- mekden 022a/17
taṣarruf i.- mekden 044b/17
ṭāʿat i.- mekden 072b/19
yaḳınlıḳ i.- mekden 050b/14
zinā i.- mekden 069a/17
i.- mekdendür 003a/18
tekye i.- mekdendür 072b/13
naṣīḥat i.- mekdi 067b/17
i.- mekdür 003b/19, 071b/20
faḫr i.- mekdür 063b/8
iḳrār i.- mekdür 002a/12
inkār i.- mekdür 013a/8
iʿtiḳād i.- mekdür 002a/15, 005b/22, 006b/22, 006b/24, 007a/19
ḳatı i.- mekdür 024b/10
mesḥ i.- mekdür 016b/25, 017a/20, 018a/13
muḫālefet i.- mekdür 014b/5
niyyet i.- mekdür 017a/11, 023a/2, 033a/18
riʿāyet i.- mekdür 031a/11
ṣabr i.- mekdür 075a/9, 075a/12, 075a/13, 075a/14
saʿy i.- mekdür 058a/3
ṭahāret i.- mekdür 016a/16
taḫyīr i.- mekdür 014b/18
ṭavāf i.- mekdür 054b/24, 058a/2
tırāş i.- mekdür 054b/19, 058a/3
ʿamel i.- mekdür 007a/20
i.- mekle 076a/23
fikr i.- mekle 025b/15
naṣīḥat i.- mekle 014b/20
ʿibādet i.- mekle 079a/20
i.- meklik 050a/24
i.- memek 064b/20, 074a/18
cemāʿat i.- memek 037a/6, 037a/7
tevbe i.- memek 072b/22
meyl i.- memekden 074b/3
şikāyet i.- memekdür 070a/15
niyyet i.- memiş 023b/4
tevekkül i.- memiş 077b/1
i.- mese 037a/13, 067b/9, 071b/17
girü i.- mese 032b/1
murād i.- mese 004b/3
niyyet i.- mese 023a/11, 045b/16
secde i.- mese 033a/9
ziyāret i.- mese 057b/20

ʿibādet-i menfaʿat i.- mese 008a/2
zühd i.- meseñ 074b/19
i.- mesün 039a/15
tevekkül i.- mesün 078b/6
i.- meye 032a/23, 032a/25, 037a/9, 051a/5, 069b/18
beyān i.- meye 010b/8
cemāʿat i.- meye 037a/8
duʿā i.- meye 057a/22
fāsid i.- meye 031a/23
feryād i.- meye 071b/7
ġarġara i.- meye 015b/21
ḳabūl i.- meye 050b/7, 069b/2
ḳatı i.- meye 057b/14
kibr i.- meye 065b/5
niyyet i.- meye 050b/6
saʿy i.- meye 057b/15
secde-i sehv i.- meye 032a/9
süstlüḳ i.- meye 071a/23
şikāyet i.- meye 071a/23, 071b/7, 075a/3
tamām i.- meye 037b/21
tekbīr i.- meye 040a/17
terk i.- meye 011a/24, 029a/23, 068b/1, 080b/14
tevbe i.- meye 066b/14
tırāş i.- meye 057b/17, 058a/4, 058a/16
zaḥmet i.- meye 055b/18, 056b/16
ʿumre i.- meye 057b/23
i.- meyecek 016b/18, 037a/10
i.- meyeler 042a/23, 058a/18
isrāf i.- meyeler 055a/11
iʿtibār i.- meyeler 050b/4
iʿtiḳād i.- meyen 080a/19
ṭāʿat i.- meyenler 073a/17
tevbe i.- meyenlere 073a/18
i.- meyenüñ 057a/6
niyyet i.- meyicek 035b/15
iḫtiyār i.- meyince 068b/21
niyyet i.- meyince 045b/14
saʿy i.- meyince 011b/7
tamām i.- meyince 029a/20
i.- meyüp 015b/21
helāk i.- meyüp 010b/6
niyyet i.- meyüp 023a/24
ṣabr i.- meyüp 072a/18
ṭāʿat i.- meyüp 014b/7
yoḫsulluḳ i.- meyüp 064a/7
i.- mez 012a/14, 052a/12, 062a/22
delālet i.- mez 007b/1
eksük i.- mez 066b/20, 078a/12
eṯer i.- mez 003a/17
ḫaber i.- mez 003a/14
ḥāṣıl i.- mez 011b/9
ḳahr i.- mez 075b/7
ṣarf i.- mez 060b/23
şikāyet i.- mez 072a/8
terk i.- mez 014b/20
vācib i.- mez 012b/1, 014b/6, 073a/14
ziyān i.- mez 052a/4, 052a/5, 068a/23
ʿamel i.- mez 003b/8
delīl i.- mezdi 014a/8
i.- mezim 041b/18
i.- mezler 049b/24
tevekkül i.- mezler 078b/7
ʿaẕāb i.- mezler 058b/22
iḥtiyāṭ i.- mezlerdi 017a/9
müṭālaʿa i.- mezlerdi 003b/3
i.- mezse 008b/1, 018a/10, 051a/12, 055b/23
istihzā i.- mezse 009a/10
ḳızıl i.- mezse 020b/12
naṣīḥat i.- mezse 035a/25
niyyet i.- mezse 018b/9
tevbe i.- mezse 061b/16
vācib i.- mezse 012a/25
ziyān i.- mezse 018a/6
ʿafv i.- mezse 011b/16, 012b/4

tevbe i.- mezseñüz 073a/4
i.- mezün 049b/18
nisbet i.- mezüz 008a/16
şikāyet i.- mezüz 071b/25
i.- miş olmaz 058a/20
i.- miş 006b/20, 025b/1, 027b/4, 028a/13, 028a/24, 030b/11, 031a/4, 032b/14, 032b/19, 039a/23, 039b/5, 042b/13, 043b/1, 043b/3, 043b/14, 056a/22, 072a/10, 072a/11, 072a/12, 072a/13, 072a/16
ġıybet i.- miş 069a/19
istiḫfāf i.- miş 009a/20
iş i.- miş 008b/2
iʿtibār i.- miş 073a/6
masḫaralıḳ i.- miş 026a/12
muḫālefet i.- miş 016b/1
niyyet i.- miş 023a/4, 023b/4
rivāyet i.- miş 014a/12
secde i.- miş 032b/18
tercīḥ i.- miş 047b/23
terk i.- miş 016b/1, 018a/10, 024a/12, 032a/7, 068a/1
tevekkül i.- miş 077a/19, 077b/23, 078a/2, 078a/19, 078b/17
yaramazlıḳ i.- miş 034b/14
zinā i.- miş 012b/12
ẓulm i.- miş 008b/1
i.- mişdür 002a/24, 002a/25, 012b/8, 013a/21, 015a/18, 025a/13, 027b/3, 027b/12, 032a/7, 038b/7, 059a/11, 066b/5, 068a/15, 069a/18, 072b/11, 073a/10, 075b/14, 078b/10, 079b/23
ʿādet i.- mişdür 072b/2, 078a/13
beyān i.- mişdür 004b/16
emr i.- mişdür 005b/19, 010a/20, 012b/24, 078b/5
ġarḳ i.- mişdür 010b/15
helāk i.- mişdür 010b/18
iḫtiyār i.- mişdür 027b/9
ḳahr i.- mişdür 010b/15
ḳayd i.- mişdür 004a/12
naḳl i.- mişdür 009a/12
nehy i.- mişdür 012b/24
taḫṣīṣ i.- mişdür 026b/2
tehdīd i.- mişdür 002b/20
tekrār i.- mişdür 011b/21
yir i.- mişdür 010a/10
i.- mişdürler 012b/15, 043b/17, 059a/5
beyān i.- mişdürler 009a/3
meşhūr i.- mişdürler 011b/3
ġalebe i.- mişdürür 065a/3
ḫışm i.- mişdürür 080b/23
i.- mişdürürler 060a/14, 069b/8
iʿtiḳād i.- mişdürürler 080a/19
meşāyiḫ i.- mişdürürler 079b/21
i.- mişler 029b/8, 031b/1, 034a/23, 039a/3, 068a/13, 080a/19
esīr i.- mişler 072a/16
i.- mişlerdür 012b/9, 016a/11, 081a/5
iḫtilāf i.- mişlerdür 004b/15, 014a/7, 017b/17, 031a/3
iḫtiyār i.- mişlerdür 007a/13
ittifāḳ i.- mişlerdür 005a/24, 008a/5, 008a/18
ḳıyās i.- mişlerdür 038b/18
i.- se 004b/4, 010a/16, 012b/10, 014a/2, 014b/9, 026a/6, 034b/22, 034b/23, 037a/16, 053a/13, 056b/25, 057a/6, 058a/15, 066a/15, 069a/19, 070a/1, 074a/15, 077b/22

artuḳ i.- se 037a/7
belā ve zaḥmet i.- se 072a/3
cimāʿ i.- se 052b/9, 052b/14
duʿā i.- se 041b/2
fesād i.- se 041a/5
fikr i.- se 009b/10, 010b/5, 010b/7, 010b/15, 011a/8, 011a/9, 011a/11, 032b/3
görklü i.- se 026a/9
ġuluvv i.- se 008b/13
ġusl i.- se 039b/3
ḥacāmat i.- se 052b/7
ḥacc i.- se 054b/3, 058a/20, 058b/6
ḫayr i.- se 032a/2
hebāʿ i.- se 039b/3
ḥükm i.- se 045a/3
iḳrār i.- se 045a/1
işāret i.- se 036b/5
iʿtiḳād i.- se 007a/11
ḳanāʿat i.- se 078a/10
ḳaṣd i.- se 074b/11
mesḥ i.- se 017a/5, 017b/3, 017b/4, 017b/5
misvāk i.- se 052b/8
mükāteb i.- se 045b/25
naṣīḥat i.- se 069a/4
neẕr i.- se 054a/5
niyyet i.- se 035b/16, 036b/3, 038b/22, 039a/10, 039a/12, 039a/14, 047a/23, 047b/4, 050b/24, 051a/7, 054a/4, 054a/5
rükūʿ i.- se 031b/15, 035b/6
ṣabr i.- se 064b/24, 078a/10
ṣadaḳa i.- se 048a/4
ṣarf i.- se 012a/19
secde i.- se 031b/15, 032b/22
secde-i sehv i.- se 032b/4, 037a/15
sehv i.- se 037a/5
ṣuç i.- se 065a/19
şefāʿat i.- se 012b/21
şübhe i.- se 037b/12
ṭavāf i.- se 058a/16
teemmül i.- se 009b/15
tekbīr i.- se 037a/8
terk i.- se 007a/23, 023b/7, 023b/8, 023b/10, 031b/8, 031b/9, 035a/25, 038a/23
tırāş i.- se 058a/17
ümīd i.- se 018b/19
vaṣiyyet i.- se 040b/24, 058a/25
vaʿẓ i.- se 067b/20
yaḳınlıḳ i.- se 051a/12, 052b/1, 062a/14
yirinden i.- se 031b/9
ẕikr i.- se 069a/4, 076b/24
ziyāret i.- se 057b/19
ʿaẕāb i.- se 011b/16
i.- seler 007b/8, 014b/8, 051a/13, 051a/14, 057a/7
iḥtiḳān i.- seler 052a/16, 052a/20
niyyet i.- seler 039a/15, 039a/17, 039a/18
su'āl i.- seler 013b/24, 013b/25
şefāʿat i.- seler 012b/22
i.- señ 026b/19
iʿtiḳād i.- señ 077b/1
ṣadaḳa i.- señüz 068a/15
tevekkül i.- señüz 078b/13
żarūret i.- sin 066b/1
i.- sinler 068a/3
i.- sün 069b/17
i.- süñ 074a/24
dermān i.- sün 071a/19
niyyet i.- sün 039a/14
neẕr i.- üben 050b/20
i.- ügin 035a/14, 050a/13
i.- üñ 012b/24
maḫṣūṣ i.- üñ 027a/3
naẓar i.- üñ 010a/20

ṣabr i.- üñ 075a/17
tevbe i.- üñ 072b/8
i.- üp 002a/18, 002a/20, 004a/21, 004b/10, 032b/17, 041a/23, 063b/21, 064b/7
āh i.- üp 026b/16
cehd i.- üp 003a/20, 031a/22
cemʿ i.- üp 049a/1
ceẕb i.- üp 003a/10
daʿvā i.- üp 049b/16, 050a/24
delīl i.- üp 013b/18, 081a/3
duʿā i.- üp 044a/11
edebsizlik i.- üp 026a/2
endīşe i.- üp 068b/12
fażl i.- üp 079b/3
fikr i.- üp 011a/10, 061a/15, 072b/19, 076b/14
ġaraż i.- üp 079b/4
ġażab i.- üp 010b/15
ḥacc i.- üp 056a/18
ḥamd i.- üp 013b/19
ḫışm i.- üp 075b/6, 075b/22
ḫidmet i.- üp 049b/6
ḥīle i.- üp 047b/11, 047b/12
istiġfār i.- üp 004a/23
iş i.- üp 003a/4
ittibāʿ i.- üp 003a/24
ittifāḳ i.- üp 028b/25
iʿtiḳād i.- üp 005a/2, 006b/14, 006b/25
ḳabūl i.- üp 012b/22
kāhillik i.- üp 038a/18
ḳanāʿat i.- üp 049a/15, 068a/8, 079a/2
ḳat i.- üp 055a/12
ḳaṭʿ i.- üp 069b/20
ḳul i.- üp 049b/23
masḫaralıḳ i.- üp 069a/10
menʿ i.- üp 025a/15
meşġūl i.- üp 061b/25
müṭālaʿa i.- üp 003a/4
naṣīḥat i.- üp 065a/12
naẓar i.- üp 053b/7, 080a/16
niyyet i.- üp 018a/18, 023a/1, 033a/23, 036b/14, 050b/14, 053b/14, 055b/1
raġbet i.- üp 003b/3
riyā i.- üp 068a/25
riʿāyet i.- üp 004b/11
ṣabr i.- üp 061b/10, 071b/1
saʿy i.- üp 003a/20, 013a/4
secde i.- üp 043b/4
ṣulḥ i.- üp 048a/10, 048b/13, 049b/2
süstlüḳ i.- üp 014b/4
şarṭ i.- üp 049b/17
şefāʿat i.- üp 065a/20
şükr i.- üp 027a/15
tafṣīl i.- üp 005a/2, 006b/2
ṭahāret i.- üp 016b/17, 072b/10
taṣarruf i.- üp 003a/23
taṣavvur i.- üp 015a/10, 015a/11
ṭāʿat i.- üp 012b/15, 079b/7
taʿzīr i.- üp 067b/3
tekāsül i.- üp 013a/10
tekrār i.- üp 026a/1
terk i.- üp 014b/8, 035b/1, 067b/3, 075a/23, 075a/25, 075b/1
tevbe i.- üp 013a/6, 038b/4, 073a/7, 073a/9, 073a/22
tevekkül i.- üp 079a/4
tevfīḳ i.- üp 003a/3
vaḳf i.- üp 030a/25
vesvese i.- üp 064b/22
yād i.- üp 056b/22
yaḳınlıḳ i.- üp 054a/3
yaramazlıḳ i.- üp 026a/12
yardım i.- üp 064b/7
żabṭ i.- üp 002b/11
zārılıḳ i.- üp 044b/11
żāyiʿ i.- üp 067a/17
ẓulm i.- üp 040b/16, 049b/21

ʿadl i.- üp 079b/3
ʿamel i.- üp 058b/24
ʿarż i.- üp 076a/8
ʿibādet i.- üp 073a/20
ʿināyet i.- üp 025b/9
i.- üpdürler 058b/25
iḫtilāf i.- üpdürler 001b/12
iʿtiḳād ve ittifāḳ i.- üpdürler 008a/11
i.- üpdürürler 068a/16
vaʿẓ ve naṣīḥat i.- ür 067b/21
i.- üyorsa 027b/1

it: köpek
i. 059b/6, 072a/15
i.+ in 072a/11

ʿitāb: (Ar.) azarlama, tersleme
ʿi.+ lara 013b/13

itcügiz: köpekceğiz
i.+ i 072a/10

itdür -: başkasının yapmasına yol açmak
şehādet i.- di 014a/8
ḥacc i.- eler 058b/2, 058b/3, 058b/4
ḥacc i.- en 058b/9
ḥacc i.- mege 058a/25
i.- mek 058b/14, 058b/15
ḥacc i.- mek 058b/1, 058b/4
ziyān i.- mek 068a/9
i.- se 058b/13
duḫūl i.- se 051a/9
ḥacāmat i.- se 051a/9
i.- ür 061b/23
i.- ürse 058b/12

iʿtibār: (Ar.) saygı gösterme, değer verme
i. 003a/6, 009b/9, 010a/9, 010a/15, 019a/7, 019a/23, 019a/24, 019a/25, 029b/13, 035a/22, 068b/20
i.+ ı 014a/20
i.+ ınca 060a/10
i.+ ıyla 007a/3
i.+ ıyladur 007a/3, 007a/4
i.+ ıyle 002a/24, 002a/25
i. itmek 031a/7
i. itmeyeler 050b/4
i. itmiş 073a/5

iʿtiḳād: (Ar.) inanma, inanç
i. 002a/12, 003b/19, 004b/24, 005a/4, 005a/6, 005a/8, 005a/11, 005a/17, 005b/9, 005b/11, 005b/16, 006a/7, 006b/20, 007a/21, 007b/1, 008b/19, 009a/17, 010b/4, 012a/4, 012a/5, 013a/15, 013b/21
i.+ ı 003b/6, 003b/7, 007a/25, 007b/3, 009a/8, 009a/9, 013a/4, 013a/13, 014a/23, 038a/20, 038a/25, 038b/2, 038b/3, 050a/6, 062b/13, 066a/5, 070a/8, 070a/12, 074a/18, 078a/15, 078b/23, 080b/13
i.+ ına 001b/10
i.+ ları 013b/11, 041b/3
i.+ larına 002b/4
i.+ uñ 079a/1, 080b/20
i. baġlayup 011b/17
i. ide 005a/9, 006b/10, 014a/22
i. iderlerdi 011b/4
i. idesin 077b/2
i. idicek 007a/19
i. idüp 005a/2, 006b/14, 006b/25
i. itdügin 007a/10, 007a/19, 038a/20

i. itdükden 007a/14
i. itdüklerin 008b/10
i. itmek 005b/25, 006b/17, 007b/19, 011b/8, 011b/14, 011b/22, 038a/19
i. itmekdür 002a/14, 005b/22, 006b/22, 006b/23, 007a/19
i. itmeyen 080a/18
i. itmişdürürler 080a/19
i. itse 007a/11
i. itseñ 077b/1
i. ve iḳrār itdügi 007a/20
i. ve ittifāḳ idüpdürler 008a/11

iʿtikāf: (Ar.) bir yere kapanıp dışarıya çıkmadan ibadetle meşgul olma
i. 053b/12, 053b/14
i.+ a 053b/14
i.+ ı 053b/12, 053b/20, 053b/23, 053b/24, 054a/3, 054a/4, 054a/7, 054a/8, 054a/10
i.+ ın 054a/6
i.+ ına 054a/4, 054a/5
i.+ uñ 053b/15
i. itmek 054a/9

iʿtimād: (Ar.) güvenme, güven
i.+ ı 077a/17
i.+ ım 080a/10

itmeklik: yapmak işi
ṭālib i.+ i 013a/1

ittibāʿ: (Ar.) ardı sıra gitme, uyma
i.- ı hevā 002b/5
i. idüp 003a/24

ittifāḳ: (Ar.) uyuşma, anlaşma
i. ideler 028a/11
i. idüp 028b/25
iʿtiḳād ve i. idüpdürler 008a/11

i. itdügi 007b/22
i. itdüklerin 050a/19
i. itmişlerdür 005a/24, 008a/5, 008a/18

iv -: acele etmek
i.- er 029b/11, 034a/17
i.- ip 044a/5
i.- mek 072b/3

ivedi: acele
i.+ n 033b/19, 033b/22
i.+ yle 026a/5, 026a/20, 026a/22, 026b/12

iy: ey, seslenme sözü
i. 006a/24, 044a/11, 055a/19, 055a/23, 057a/15, 057b/25, 063b/3, 064b/25, 064b/20, 070b/24, 072b/8, 073b/17, 074a/13, 079a/24, 080a/1, 08a/4, 081a/10

iyilik: iyi olma durumu
i.+ ler 011a/9

iẕaa: ?
i. 029b/14, 029b/15

īżāḥ: (Ar.) açıklama
ī.+ da 019a/12

iẕn: (Ar.) izin
i.+ i 004b/19

İzniḳ: Bursa'nın ilçesi
İ.+ den 022a/15
İ.+ dür 022a/10

ʿizz: (Ar.) yücelik, şeref
ʿi.+ im 073b/5

ʿizzet: (Ar.) kıymet, itibar; yücelik, ululuk; hürmet, saygı
ʿi. 006a/9, 061a/16, 067a/11
ʿi.+ e 061a/17
ʿi.+ i 049a/20, 067a/8, 067a/18, 068a/23, 068a/24, 074b/1, 075a/1
ʿi.+ idür 067a/8
ʿi.+ inden 068a/25
ʿi.+ ler 079a/3
ʿi.+ leri 067a/5
ʿi. iderler 067a/7
ʿi. ve ḥürmet ideler 067b/13

ʿizzetlü: (Ar.+T.) şerefli; değeri ve mertebesi yüksek olan
ʿi. 067a/4, 068a/23
ʿi.+ dür 061a/24
meşhūr ve ʿi. olmaḳ 061a/23

K

ḳaba: büyük
ḳ. 050b/22

kaʿbe: (Ar.) Müslümanların kıblesi olan mukaddes yapı, Allah'ın evi
k. 048b/19, 054b/9, 055a/5, 055b/14
K. 072a/1
k.+ den 056a/3, 057b/20
k.+ nüñ 022a/17, 054b/6, 055b/21, 057b/9
k.+ ye 021a/21, 048b/20, 051a/5, 054a/18, 054b/9, 056a/4, 056a/6, 057b/5, 057b/8, 057b/11
k.+ yi 055b/19, 055b/20, 056a/9, 057a/1
k.+ yle 057b/7

ḳabīḥ: (Ar.) çirkin, kötü
ḳ. 008a/25

ḳābil: (Ar.) kabul eden, mümkün
ḳ. 006b/25, 061b/19
ḳ.+ dür 062b/20
ḳ.+ ü'z zevāl olurmış 007a/1

ḳabīle: (Ar.) kabile, topluluk, boy
ḳ.+ nüñ 040b/5

ḳābiliyyet: (Ar.) yetenek, beceri
ḳ.+ i 014a/16

kābin: (Far.) güveğinin geline verdiği para, ağırlık, eşya, mehr-i muaccel
k. 042b/15, 045b/24

ḳabla -: kaplamak
ḳ.- yu 017a/20

ḳabūl: (Ar.) razı olma; alma; içeri alma
ḳ. 025a/21, 025a/22, 057a/16
ḳ. eylegil 058a/1
ḳ. ide 050a/7, 050a/9, 050a/20
ḳ. idüp 012b/22
ḳ. it 055a/20
ḳ. itmek 008b/4
ḳ. itmeye 050b/7, 069b/2
ḳ. ola 021a/13
ḳ. olan 053b/8
ḳ. olıcaḳ 047b/5
ḳ. olmaġa 002a/18
ḳ. olmaz 002b/17, 004a/24, 026b/15, 050a/12, 058b/20
ḳ. olup 063a/17
ḳ. olur 002b/15, 058b/23

ḳabż: (Ar.) teslim alma
ḳ.+ ındadur 080a/3

ḳacaḳ: kap kacak
ḳ. 045a/15

ḳaç -: kaçmak
ḳ.- ar 062a/19
ḳ.- dı 010b/25
ḳ.- dılar 070b/21
ḳ.- duġın 005a/18
ḳ.- maḳ 078a/1
ḳ.- maḳdan 078a/2
ḳ.- maz 007b/25
ḳ.- up 009b/3

ḳaç: soru sıfatı
ḳ. 010a/19, 014b/24, 023a/18, 023a/19, 023a/22, 033a/21, 035a/15, 037b/10, 045b/20, 046b/7, 046b/13, 053b/3, 053b/4, 056a/10, 056a/14, 056a/15, 060a/12, 060a/13, 060a/14, 080a/17
k.+ ı 060a/13, 060a/14

ḳaçan: ne zaman, ne zaman ki; nasıl
ḳ. 002a/6, 002a/21, 004b/4, 008b/22, 009b/1, 009b/7, 010a/15, 010a/16, 010b/5, 011a/8, 012a/7, 012a/11, 015a/10, 015a/17, 015a/21, 015b/2, 016a/18, 018b/10, 018b/22, 019a/12, 019a/15, 019b/3, 020a/18, 021a/9, 021b/18, 021b/19, 021b/21, 022a/4, 022a/11, 022b/2, 022b/15, 023a/5, 023b/15, 024a/9, 025b/14, 026a/5, 026b/19, 027a/11, 028a/22, 029a/16, 031b/6, 031b/8, 031b/15, 031b/16, 032a/17, 032b/15, 033a/14, 033a/22, 035a/8, 035a/23, 035b/20, 036a/7, 037a/23, 037b/4, 039a/9, 040a/24, 040b/25, 041a/8, 041a/18, 041a/22, 041b/2, 041b/3, 041b/9, 041b/24, 042b/4, 042b/22, 047a/7, 047b/24, 048a/3, 048b/5, 050a/6, 050a/9, 050b/1, 050b/6, 050b/17, 051a/11, 051a/15, 051b/21, 051b/25, 052a/2, 052a/5, 052a/14, 055b/1, 055b/10, 055b/13, 056a/25, 056b/5, 057b/5, 058a/15, 058a/16, 058a/17, 058a/24, 058a/25, 058b/11, 059a/22, 059b/6, 059b/8, 059b/10, 059b/12, 059b/15, 060a/15, 060a/23, 060b/15, 060b/22, 060b/24, 061a/10, 061a/21, 061a/22, 061b/5, 062a/10, 062a/13, 062a/16, 062a/24, 062b/5, 063a/6, 063a/9, 063a/10, 064b/3, 064b/14, 064b/23, 065a/12, 065a/20, 065a/21, 065b/11, 066a/8, 066a/15, 066a/16, 066a/21, 066b/6, 066b/16, 067a/9, 067b/4, 067b/17, 068a/15, 068b/4, 068b/7, 068b/20, 069a/4, 069a/5, 069a/12, 070b/23, 071b/15, 071b/20, 072a/17, 072a/18, 072a/22, 072b/2, 072b/3, 072b/21, 074a/12, 074a/25, 074b/6, 074b/18, 075b/1, 076b/13, 077a/11, 077a/14, 078b/17, 078b/18, 079a/1, 079a/24, 079b/1

ḳadan: kadar, miktarında, ölçüsünde, derecesinde; dek, değin; gibi; denli
ḳ. 018b/11, 068b/22

ḳadar: miktarında, ölçüsünde, derecesinde; dek, değin; gibi; denli
ḳ. 002b/12, 002b/13, 004b/23, 005a/24, 005b/4, 006a/14, 006b/8, 009a/4, 009b/18, 010a/11, 010a/13, 010b/3, 011b/19, 012b/10, 012b/20, 013b/5, 016a/4, 016a/25, 016b/22, 018b/12, 019a/11, 019a/21, 019b/11, 019b/13, 019b/19, 020b/12, 020b/17, 020b/18, 021b/3, 021b/7, 021b/14, 022a/5, 022a/14, 022b/5, 022b/6, 022b/8, 022b/10, 022b/17, 022b/21, 024b/24, 025a/23, 025b/2, 027b/19, 027b/25, 028a/1, 028a/5, 028a/6, 029a/5, 029b/8, 032a/21, 033b/15, 033b/21, 034a/23, 035b/12, 035b/17, 035b/25, 037a/7, 037a/8, 038a/23, 038b/7, 038b/13, 038b/15, 038b/16, 039b/22, 041a/4, 042a/14, 042a/15, 042a/17, 042b/24, 043a/1, 044b/7, 047b/2, 048b/24, 048b/25, 049a/3, 049b/17, 050a/19, 053b/4, 054b/4, 055b/15, 056b/16, 060a/23, 063a/23, 063b/2, 064b/12, 066a/5, 068b/6, 072b/4, 072b/5, 074a/17, 076b/19, 078b/25, 079a/8, 080a/11, 080b/11
ḳ.+ dur 010b/18, 022b/10, 023b/25, 070a/20
ḳ.+ ı 017b/11, 018b/13, 021b/3, 021b/9, 024a/5, 024a/25, 028b/4, 029a/17, 029a/18, 031b/17, 032a/3, 032a/4, 032a/20, 033a/5, 033b/7, 048a/21, 052b/24, 052b/25, 056b/15, 060b/6
ḳ.+ ın 004b/23, 047b/7
ḳ.+ ınuñ 045b/13
ḳ.+ la 015b/22

ḳadarlıḳ: kadarlık
ḳ.+ ın 076a/6

ḳader: (Ar.) yazgı, alın yazısı
ḳ. 007b/17
ḳ.- i baḥs̱ 081a/4
ḳ.+ e 013b/5
ḳ.+ i 009b/20
ḳ.+ in 011b/19

ḳāḍī: (Ar.) kadı
ḳ. 005b/1, 040b/2, 040b/4, 045a/1, 045a/3, 046a/5, 050a/9, 050a/14, 050a/15, 050a/16, 050a/19, 050a/20, 050a/21, 050a/23, 050b/7
ḳ.+ lara 049b/13
ḳ.+ lardan 049b/14
ḳ.+ ler 048a/2
ḳ.+ lere 049b/6
ḳ.+ sı 040b/3
ḳ. ola 039b/20
ḳ. olmazsa 039b/21

ḳāḍīlıḳ: (Ar.+T.) kadılık
ḳ. 049b/16, 049b/19
ḳ.+ a 002b/13

ḳadīm: (Ar.) eski, ezeli
kelām-ı ḳ.+ de 063b/9, 067a/19

ḳādir: (Ar.) kudret sahibi, kuvvetli
ḳ. 008a/15, 009b/3
ḳ.+ dür 005a/9, 011b/24, 012a/9, 012a/10, 012a/13, 040b/9, 066a/12, 077a/20
ḳ. olmasa 058b/10
ḳ. olmaz 052a/10

Ḳādirī: Kâdirî tarikatına mensup kimse
Ḳ.+ ler 008a/12, 008b/9, 011b/2
Ḳ.+ lerdür 007b/22
Ḳ.+ lerüñ 008b/14

ḳadr: (Ar.) değer, kıymet
ḳ. 034b/2
ḳ.+ i 065b/25
ḳ.+ in 071b/13, 071b/14, 071b/15, 079b/17

kāfir: (Ar.) Allah'ın varlığına ve birliğine inkar eden; zalim; nankör
k. 009a/8, 012b/8, 039a/11, 039a/18, 042b/14, 048a/10, 049a/13, 051b/15, 054b/8, 073a/2, 077a/19
k.+ den 048a/8, 048b/7, 049b/12
k.+ dür 008b/19, 040b/25
k.+ i 042b/15
k.+ le uġraşsalar 040b/25
k.+ le 049b/7
k.+ ler 007a/15, 040b/20, 048a/8, 049b/1, 049b/14, 059b/5, 080b/16
k.+ lerden 044b/13, 048b/12, 049a/21, 075b/7
k.+ lere 066a/1
k.+ leri 048b/12
k.+ lerinden 049b/1
k.+ lerüñ 008a/21, 041a/2, 049a/11, 049b/2
k.+ miş 049a/8
k.+ se 048a/18
k. ola 041b/18
k. oldı 007b/21, 008b/7, 014a/2
k. oldılar 008a/19, 008a/22
k. olduḳ 080b/16
k. olmayalar 008b/11
k. olmaz 007a/16, 009a/3, 009a/6, 038a/25
k. olmazlar 008b/16
k. olmazsa 007a/23
k. olur 003b/7, 007a/15, 007a/16, 008b/23, 009a/8, 009a/19, 011b/7, 011b/13, 017a/10, 023a/5, 038a/18, 038a/24
k. olurlar 007b/20, 008a/1, 008a/3, 008a/14, 008b/13, 008b/15, 008b/25
k. olursa 051b/4

ḳaftān: (Far.) çoğu ipekten yapılan, bir tür uzun, süslü üst giysisi
ḳ. 055a/13, 055a/17, 055b/6, 057b/16
ḳ.+ ın 027b/6, 027b/23, 067b/24
ḳ.+ ına 016b/5, 021a/1
ḳ.+ ında 028a/16
ḳ.+ ıyla 027b/24
ḳ.+ lar 006b/7
ḳ.+ ları 045b/7
ḳ.+ larına 020a/9

kāfūr: (Ar.) kafur ağacından elde edilen ıtırlı madde
k. 042a/13

kāġıd: (Far.) kağıt
k. 052a/12

k.+ ı 052a/13

kaġır -: kagırmak?
k.- up 006a/10

kāh: (Far.) bazen
k. 061b/15

kāhil: (Ar.) gayretsiz, tembel
k. 079b/6

kāhillik: (Ar.+T.) tembellik
k. eylese 038a/24
k. eyleye 073a/12
k. ider 014b/1
k. idüp 038a/18

kāhilliḳ: (Ar.+T.) tembellik
k. ve süstlüḳ ḳılasın 080b/12

kāhin: (Ar.) gaipten haber vermek iddiasında bulunan kimse
k.+ e 025b/24

ḳahr: (Ar.) zorlama; helak etme; çok üzüntü duyma
ḳ.+ ın 010b/15
ḳ.+ ına 026a/13
ḳ.+ ından 009b/3
ḳ. idermiş 009b/2
ḳ. itmek 011a/7
ḳ. itmez 075b/6
ḳ. itmişdür 010b/15
ḳ. ve ʿazāb ider 011a/9

ḳāʿide: (Ar.) kural
ḳ. 009a/3
ḳ.+ sinden 008b/12
ḳ.+ ye 031a/7

ḳaḳ -: kalkmak; vurmak, itmek
ḳ.- dı 078a/7
ḳ.- dılar 011a/5
ḳ.- duġı 062a/12, 067a/22, 067b/7, 067b/9
ḳ.- duġın 067b/9
ḳ.- duġına 062a/12
ḳ.- ıcaḳ 011a/9, 067a/21, 067b/6
ḳ.- ıya 067b/4
ḳ.- ıyup 027a/15, 067b/5
ḳ.- maġın 067a/16
ḳ.- maḳ 006a/23, 059b/10, 060a/17, 067a/21, 067a/24, 067b/3
ḳ.- maḳdan 067a/23
ḳ.- maḳdur 067a/15
ḳ.- masa 062a/13
ḳ.- mayıcaḳ 067b/4
ḳ.- sa 062a/11, 067b/2, 067b/8
ḳ.- up 009b/2, 067b/2

ḳaḳ: toprak ve kayalarda içine su biriken çukur
ḳ.+ dan 050a/22

ḳaḳı -: kızmak; itiraz etmek
ḳ.- maḳ 059b/6
ḳ.- rlar 068a/9
ḳ.- ya 041b/18, 065a/11, 065a/12

ḳaḳmaḳlıḳ: kızma durumu
ḳ. 067a/14, 067b/1, 067b/4

ḳal -: kalmak
ḳ.- a 012b/15, 016b/12, 016b/18, 019a/22, 040b/8
ḳ.- acaḳların 068a/20
ḳ.- aḳda 076a/7
ḳ.- an 001b/5, 003b/14, 005a/21, 005a/22, 005b/6, 008a/12, 010a/12, 010a/14, 010b/8, 010b/19, 012a/11,

012b/5, 013a/12, 013a/21, 013a/23, 014b/21, 015b/20, 017a/18, 017b/5, 020a/21, 021b/2, 022a/16, 023a/6, 023a/8, 023a/16, 023a/21, 024a/16, 024b/15, 024b/24, 025b/6, 027b/9, 029a/6, 030a/18, 031a/23, 033b/5, 033b/14, 034a/1, 034a/21, 034b/2, 034b/19, 038a/8, 038a/16, 040a/25, 040b/25, 041a/2, 044b/6, 045b/9, 047b/22, 054b/22, 055a/13, 055b/21, 056a/19, 057a/18, 058a/4, 058b/5, 058b/11, 058b/16, 059a/6, 059a/7, 059a/24, 059b/17, 060a/11, 061a/5, 061a/13, 065b/17, 070a/15, 071b/19, 072a/19, 075b/18, 080a/12, 080b/25
ḳażāya ḳ.- an 038a/3
ḳ.- andan 040a/24
ḳ.- anın 029b/25, 035b/23, 035b/25, 045b/13, 048b/9, 058a/6, 063a/20, 076b/4
ḳ.- anına 005b/20
ḳ.- anından 057b/1, 063a/19, 069a/12
ḳ.- anınuñ 045b/14
ḳ.- asın 061a/18
ḳ.- dı 016b/20, 023a/19, 038b/13, 063b/15, 075b/7
ḳ.- dılar 013b/7
ḳ.- dırmadı 073b/21
ḳ.- dırup 041a/18
ḳ.- dıysa 015b/21, 016b/15, 017b/11, 041a/21
ḳ.- duġı 063b/20
ḳ.- duġın 035b/25
ḳ.- ıcaḳ 016a/2
ḳażāya ḳ.- ıcaḳ 038a/8
ḳ.- ma 013a/9
ḳ.- madı 075b/7
ḳ.- madıysa 017b/12
ḳ.- maḳ 028b/1, 076b/3
ḳ.- mamış 029a/7
ḳ.- masa 042b/1
ḳ.- maya 016a/2, 016a/25, 016b/4, 018b/7, 038b/7, 041b/21, 044a/10
ḳ.- mayup 048b/11
ḳ.- maz 049b/3
ḳ.- mış 013b/3, 016a/1, 023a/22, 029a/9, 049a/23, 072a/16
ḳażāya ḳ.- mış 020b/25, 023a/6, 023a/17, 023a/18, 023a/20, 029a/6, 029a/11, 034b/18, 034b/19, 038a/1, 038a/2, 038a/4, 038a/9, 038a/11, 038a/14, 038a/15, 050b/24
ḳ.- mışdur 010a/6, 077b/4
ḳażāya ḳ.- mışdur 023a/19
ḳ.- mışlardur 049a/23
ḳ.- sa 038a/7, 041b/21, 047a/5, 047a/10, 047a/12, 051a/16, 062a/10, 065a/13
ḳażāya ḳ.- sa 038a/9
ḳ.- up 016b/13, 060a/22, 063b/13, 063b/21
ḳ.- ur 008b/4, 063b/4, 063b/6, 063b/18, 063b/22, 064a/16, 066a/23, 069a/4, 070a/24, 074b/9, 077a/15
ḳażāya ḳ.- ur 038a/2
ḳ.- ursa 017a/7, 018b/4, 018b/7, 043a/8, 065b/2
ḳażāya ḳ.- ursa 039a/8

ḳalay: kalay elementi
ḳ. 045a/19, 048b/5

ḳalb: (Ar.) kalp, gönül

ḳ. iderler 007a/8

ḳaldur -: kaldırmak
ḳ.- a 033b/21, 034a/5, 037a/11, 040a/13, 040a/15, 041a/17, 041b/4, 044a/7, 055b/14, 057a/17
ḳ.- acaḳ 080a/3
ḳ.- alar 043a/1
ḳ.- duġı 023a/23, 023b/20
ḳ.- ıcaḳ 044a/15
ḳ.- maḳdur 024b/8, 024b/9, 025a/13
ḳ.- mamaḳ 025a/13
ḳ.- maya 033b/17, 034a/4, 040a/15, 041b/5, 041b/6
ḳ.- mayup 033b/2
ḳ.- sa 009b/8, 012a/12, 024a/1, 024a/2, 027b/5
ḳ.- salar 038b/12
ḳ.- up 033a/23, 033a/25, 033b/1, 037a/11, 044a/10, 044b/4, 044b/7, 055b/14, 056a/4, 057a/20
ḳ.- ur 044b/10
ḳ.- urken 024b/9

ḳalıñ: kalın, ince karşıtı, krş. ḳalın
ḳ. 021b/19, 076b/2

ḳalın: kalın, ince karşıtı, krş. ḳalıñ
ḳ. 033b/25

ḳalıñlıḳ: kalınlık
ḳ.+ ı 060b/5

ḳalḳ -: kalkmak
ḳ.- a 032a/12, 033b/18, 034a/3, 034a/4
ḳ.- acaḳ 024a/20, 024b/20, 024b/22
ḳ.- dı 011a/2
ḳ.- dın 032a/23
ḳ.- ıcaḳ 023b/18, 025a/4, 033b/19
ḳ.- mamış 029a/7
ḳ.- masa 032a/8
ḳ.- mış 072a/12
ḳ.- mışsa 015a/25
ḳ.- sa 009b/15, 032a/14, 036b/25
ḳ.- up 023b/8, 031b/22

ḳamaş -: fazla ışıktan etrafı göremez hale gelme
ḳ.- aydı 010a/25

ḳāmet: (Ar.) farz olan namazdan önce okunan iç ezan
ḳ. 037a/22, 056b/2
ḳ.+ le 056b/9
ḳ. getüreler 040a/7
ḳ. getürmeden 028a/12
ḳ. getürse 036b/7
ḳ. getürseler 036b/9, 036b/12, 036b/15

ḳamış: buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde yetişen bitkiler
ḳ. 042b/25, 047b/15
ḳ.+ la ya 040b/18

kāmil: (Ar.) olgun; tam; bilgili
k. 001b/15, 010b/15, 022b/17
k.+ dür 022b/17
k. ola 078a/19
k. olıcaḳ 010a/21
k. olmaḳlıġınuñ 006b/24
k. olur 001b/14

ḳamu: bütün, hep, her; herkes
ḳ. 001b/14, 005a/5, 005a/8, 005a/11, 005a/15, 005b/16, 006a/10, 006b/18, 007a/2,

008a/15, 009b/21, 011a/11, 011a/12, 011b/23, 011b/25, 012a/1, 012b/8, 017b/2, 043a/8, 043b/18, 044a/14, 050a/4, 050b/6, 052a/18, 052a/20, 055b/12, 056b/11, 056b/22, 057a/12, 057a/15, 059b/10, 059b/14, 060a/25, 060b/7, 062a/5, 062a/6, 062b/15, 062b/16, 063a/2, 063a/7, 063a/8, 063a/9, 063a/10, 063a/11, 063a/14, 063a/18, 063a/19, 063b/16, 064a/22, 064b/25, 065a/1, 066a/4, 067a/9, 067a/23, 068a/14, 068b/8, 068b/9, 069a/4, 070a/20, 070a/22, 071a/3, 071a/10, 071a/13, 073b/1, 073b/2, 073b/4, 074b/3, 074b/8, 075a/10, 075b/4, 075b/6, 075b/8, 075b/15, 075b/20, 076a/20, 076b/18, 076b/23, 077a/11
ḳ.+ ñız 072b/8
ḳ.+ nuñ 079a/1
ḳ.+ sı 001b/6, 005a/1, 005a/5, 005a/12, 005a/16, 005b/11, 011b/23, 012a/2, 012a/3, 015b/12, 019b/5, 028a/7, 028a/22, 045b/12, 055b/13, 057a/14, 063b/12, 065b/19, 070b/5, 076a/20, 078a/6, 080a/19
ḳ.+ sın 003b/1, 005a/6, 005a/8, 005b/23, 024a/23, 024b/4, 031a/12, 045b/6, 045b/17, 048b/3, 059a/22, 060a/11, 060a/14, 063b/2, 064a/9, 065a/2, 065b/7
ḳ.+ sına 049a/3
ḳ.+ sında 046a/4, 050b/13
ḳ.+ sından 005b/23, 069a/3
ḳ.+ sınuñ 005a/13, 009b/14, 076b/9
ḳ.+ sıyla 065b/7, 066a/4
ḳ.+ sun 066a/5
ḳ.+ suyla 065b/3

ḳan: kan
ḳ. 020a/17, 020b/1, 020b/8, 020b/10, 020b/11, 020b/22, 020b/25, 021a/1, 021b/1, 021b/2, 045b/24, 046a/5
ḳ.+ ı 020a/3, 020b/22, 021a/3, 021b/1, 053a/4, 063b/19
ḳ. almayanlara 035a/4
ḳ. almış 035a/3
ḳ. emer 065a/23

ḳan -: inanmak
ḳ.- maz 077b/24

ḳana -: kanamak
ḳ.- r 077b/21
ḳ.- sa 053a/4

ḳanāʿat: (Ar.) kısmete razı olma; bir şeyi yeter görüp fazlasını istememe; görüş, tahmin
ḳ. 068b/20, 068b/21, 078a/23
ḳ.+ e 078a/14
ḳ.+ ı 068b/24, 078a/13
ḳ.+ i 064b/18, 068b/21
ḳ. eylese 064b/24
ḳ. eyleye 050a/2
ḳ. ide 074a/3, 074a/12
ḳ. iden 074a/4, 074a/17
ḳ. idüp 049a/15, 068a/8, 079a/2
ḳ. itdiler 064b/12
ḳ. itse 078a/10

ḳanat: kanat
ḳ.+ ı 011a/7

ḳanatcıḳ: küçük kanat
ḳ.+ ı 070a/21

ḳancaġız: kancağız
ḳ. 020b/12

ḳanda: nerede, nereye
ḳ. 056b/8, 060b/17, 072a/15, 074a/13, 078b/1
k.+ ymış 072a/16

ḳandır -: kandırmak
ḳ.- maġ 006b/9

ḳandīl: (Ar.) kandil
ḳ. ya çerāġ yansa 028b/23

ḳāniʿ : (Ar.) kanaat eden
ḳ. olmaya 078b/1

ḳanḳı: hangi
ḳ. 005a/16, 012b/17, 018b/25, 021a/20, 022a/19, 022a/20, 023a/17, 033a/17, 035a/18, 037b/17, 038b/21, 050b/18, 050b/19, 064a/16
ḳ.+ ñız 079a/9
ḳ.+ sı 034b/10, 040b/7, 041a/25, 045a/17, 045a/19, 061a/5
ḳ.+ sın 034b/11, 048b/13
ḳ.+ sına 037b/25
ḳ.+ sını 048b/14
ḳ.+ sınuñ 034b/8, 034b/9, 034b/11

ḳañlı: kan bulaşmış
ḳ. 027b/17

ḳāp: kap, içine sıvı veya katı madde konan şey
ḳ. 020a/13, 045a/15, 051a/22
ḳ.+ dağı 020a/14
ḳ.+ ıyla 051a/22

ḳapıl -: kapılmak
ḳ.- mışdur 014a/14

ḳaplan: kaplan
ḳ. 004b/6, 062a/21

ḳapu: kapı, bir yere girip çıkılırken geçilen yer; makam, huzur
ḳ. 027b/20, 055b/19, 057b/9
ḳ.+ larda 061a/10
ḳ.+ lardan 061b/3
ḳ.+ ları 061a/8, 061a/9, 061a/14, 061a/21, 080b/10
ḳ.+ ların 010b/25
ḳ.+ ñızı 068a/16
ḳ.+ sın 037a/21, 078a/10
ḳ.+ sına 011a/1
ḳ.+ sında 061a/8, 068a/5, 068a/12
ḳ.+ suna 061a/20
ḳ.+ yı 061a/13

ḳar: havadaki su buharının yoğunlaşmasıyla meydana gelen ve yağmur gibi yağan hafif beyaz taneler
ḳ. 005a/7, 052b/21
ḳ.+ ı 063a/15
ḳ.+ lar 019a/1, 075b/9, 076a/11

ḳara: siyah, beyaz karşıtı
ḳ. 003a/17, 003b/11, 010b/19, 015b/11, 039a/15, 046b/7, 078b/21
ḳ. eyleyüp 072a/23
yüzi ḳ. ve 066a/18

ḳaral -: kararmak
ḳ.- ur 068b/18

ḳaralıḳ: siyahlık
ḳ.+ ı 003a/18

ḳarañlıḳ: ışıklı olmama durumu, aydınlık karşıtı
ḳ. 035a/24

ḳarañu: karanlık
ḳ. 005a/17, 005a/19
ḳ.+ da 010a/8

ḳarañulıḳ: karanlık
ḳ. olmaḳ 005a/18

ḳarar -: kararmak
gözi ḳ.- a 038b/6
ḳ.- ır 061b/17, 078b/21
ḳ.- mışdur 062b/2
ḳ.- up 004b/3, 009b/22
ḳ.- ur 069a/5

ḳarart -: karartmak
ḳ.- madıysa 010a/14

ḳaravaş: cariye, hizmetçi
ḳ. 042a/7, 051b/25
ḳ.+ ına 049a/5
ḳ.+ ları 063a/25

kārbānserāy: (Far.) kervanların konaklaması için yapılan büyük han
k.+ lar 049b/5, 068a/4

ḳardāş: kardeş
ḳ.+ ın 064a/18

ḳārı: kadın
ḳ. 036a/4
ḳ. olursa 036a/15

ḳarın: karın, mide
ḳ. 051a/8
ḳ.+ ı 022a/6, 077b/20, 077b/24, 078b/14, 078b/15
ḳ.+ ın ṭoyura 051b/8
ḳ.+ ın 033b/21, 042a/5, 051a/21, 051a/23, 078b/21
ḳ.+ ına 052a/16, 052a/18

ḳarıncacıḳ: küçük karınca
ḳ.+ ları 078b/20

ḳarıncaḳ: karınca
ḳ.+ uñ 070a/21

ḳarındāş: kardeş
ḳ.+ ı 040b/8, 040b/9, 075a/10
ḳ.+ ıñuñ 069b/16
ḳ.+ uñı 069a/18

ḳarış -: karışmak
ḳ.- an 019a/7, 019a/22, 019a/25, 019b/1, 019b/3, 045a/20
ḳ.- dıġı 019a/23
ḳ.- maḳ 036a/5, 061a/16
ḳ.- maya 047b/6
ḳ.- mış 019a/3, 019a/21, 045a/17
ḳ.- sa 019a/6, 019a/12, 019a/17, 019b/3, 045a/19, 052b/23, 053a/4, 053a/23
ḳ.- up 035a/7, 046b/21, 046b/22, 047a/2

ḳarış: parmakları açık ve gergin durumdaki bir elin baş parmağı ile serçe parmağının uçları arasındaki mesafe
ḳ. 021b/7, 021b/8, 024a/5, 043a/1, 056b/18, 060b/8
ḳ.+ dan 021b/8

ḳarışdur -: karıştırmak
ḳ.- makdur 027a/3
ḳ.- up 069a/1

ḳarīb: (Ar.) yakın
ḳ. olan 014a/13

ḳarmasız: karışık olmayan
ḳ. 068b/25

ḳarn: (Ar.) hac ibadetinde Necid bölgesinden gelenlerin mikâtı
ḳ.+ dur 055a/2

ḳarşu: karşılık olarak, mukabil; muhalif, ters iş; karşılığında
ḳ. 016a/20, 016a/21, 016a/23, 016b/16, 018a/14, 019b/23, 020a/3, 021a/19, 022a/8, 022a/15, 022b/9, 025a/24, 026b/6, 028a/17, 029a/2, 029b/22, 029b/23, 033a/17, 045b/15, 045b/16, 055b/23, 056a/4, 056a/6, 056b/4, 057b/21, 060b/21, 064b/18, 064b/22, 065a/2, 066b/10, 066b/18, 071b/1, 072b/13, 072b/16, 076a/18, 078b/20
ḳ.+ n 025a/21

ḳaṣd: (Ar.) istek, amaç; kötü niyet
ḳ. 032a/8
ḳ.+ ın 025b/17
ḳ.+ la başlamadı 032a/12
ḳ.+ la 007a/23, 014b/17, 017a/10, 020b/16, 023b/7, 031b/9, 038a/23, 051a/8, 052a/21, 052a/23, 052a/25, 052b/4, 052b/8, 060a/21
ḳ. eyleye 050b/15, 065a/20
ḳ. ide 023a/5, 051b/22, 072a/22
ḳ. itdü 014b/23
ḳ. itdügi 014b/22
ḳ. itmeden 052a/14, 052a/21, 052a/23, 052b/7, 052b/19
ḳ. itmek 023a/3, 023a/7, 061b/7
ḳ. itse 074b/10

ḳasem: (Ar.) yemin, and
ḳ. ider 064b/9

ḳāṣir: (Ar.) kısa
ḳ.+ ü'l fehm olan 002b/3

ḳaşuḳ: kasık, vücudun karnın altı ile uyluğun üstü arasında kalan kısmı
ḳ.+ ı 041b/24
ḳ.+ ın 055a/8

ḳaşın -: kaşınmak
ḳ.- maḳ 027b/6

kāşki: (Far.) keşke
k. 073b/22

ḳat: huzur, yan, ön
ḳ. 009b/15, 010b/25, 011a/1
ḳ.+ dur 061b/1, 066b/17
ḳ.+ ımda 039b/20, 044a/11
ḳ.+ ımıza 025a/21
ḳ.+ ımızda 014a/22, 018b/21, 031a/25, 033a/25, 035a/17, 038b/1, 048b/17, 057a/8, 058a/23, 073a/18
ḳ.+ ına 025a/22, 026b/7, 041b/24
ḳ.+ ında 002a/20, 002a/22, 007a/13, 007a/18, 007a/22, 008a/1, 008b/16, 008b/22, 013b/23, 014a/1, 014a/3, 014a/4, 014a/19, 014a/21,

015a/17, 016a/19, 016a/22, 017b/3, 017b/7, 017b/14, 017b/15, 017b/17, 017b/18, 018b/15, 018b/24, 019b/18, 019b/21, 020a/6, 020a/7, 020a/11, 020a/14, 020b/16, 021a/8, 021a/21, 021b/11, 022b/6, 022b/19, 023b/3, 023b/14, 023b/16, 023b/17, 023b/18, 023b/19, 024a/7, 024a/8, 024a/17, 024a/25, 024b/12, 024b/13, 024b/20, 025a/10, 025a/17, 025a/20, 027a/11, 027a/12, 027a/18, 027a/24, 027b/8, 027b/9, 028b/7, 028b/13, 029a/13, 030a/1, 030a/14, 030a/15, 030a/16, 030a/17, 030a/18, 030a/22, 030a/23, 030a/24, 030b/7, 030b/8, 030b/25, 031a/8, 031a/9, 031b/12, 032a/25, 032b/2, 033b/1, 033b/11, 034b/5, 034b/6, 034b/20, 035a/5, 035a/17, 035b/13, 035b/14, 037a/12, 039a/16, 039b/25, 040a/2, 040a/4, 040a/5, 040a/6, 040a/19, 040b/3, 040b/6, 040b/7, 040b/14, 040b/20, 040b/23, 040b/24, 041a/11, 041a/16, 041a/19, 041b/13, 041b/19, 041b/22, 041b/23, 042b/2, 043a/1, 043a/2, 043a/8, 043a/17, 045a/12, 046a/3, 047a/2, 047a/24, 047a/25, 047b/2, 047b/3, 047b/5, 047b/11, 048a/2, 048a/3, 048a/6, 048a/10, 049a/2, 049a/12, 049a/20, 050a/9, 050a/12, 050a/14, 050a/16, 050b/6, 051a/19, 051a/20, 052a/9, 052a/10, 052a/18, 052a/19, 052a/20, 052a/22, 052a/23, 052a/24, 053a/17, 053a/22, 053a/23, 053b/7, 053b/11, 053b/23, 053b/24, 054a/25, 055b/21, 057a/8, 057a/10, 058b/3, 058b/7, 058b/18, 059b/19, 060a/7, 060a/8, 060a/9, 060b/5, 060b/7, 061a/16, 063a/17, 064a/23, 064a/24, 065a/19, 065b/24, 068a/15, 068a/21, 068a/23, 068b/11, 068b/13, 069b/14, 070a/3, 070b/22, 072b/3, 073b/2, 073b/4, 076b/17, 079b/10

ḳ.+ ındadur 021b/18, 046a/3

ḳ.+ ındaki 066b/1

ḳ.+ larında 064a/10

ḳ. idüp 055a/12

ḳat -: katmak

ḳ.- a 032a/16, 045b/2

ḳ.- acaḳ 046b/1

birbirine ḳ.- ar 060a/6

ḳ.- araḳ 041b/7, 041b/19

ḳ.- maḳ 032a/12

ḳ.- salar 067a/25

ḳ.- up 032a/13

birbirine ḳ.- up 060a/5

ḳaṭʿ : (Ar.) kesme, kesilme

ḳ. idüp 069b/20

ḳatı: çok, çok fazla, pek şiddetli; ağır, acı; haşin, sert

ḳ. 002a/1, 003a/17, 004b/3, 005a/18, 006a/7, 006a/15, 007a/7, 009a/17, 009a/20, 009b/4, 009b/7, 010b/23, 010b/24, 011a/6, 011a/9, 013a/4, 013a/25, 014b/18, 014b/21, 014b/23, 015a/6,

015a/9, 016a/1, 016a/5, 016a/12, 016a/13, 016a/16, 016b/5, 020b/7, 022a/9, 024a/22, 024a/23, 024b/3, 024b/4, 024b/5, 024b/6, 025a/14, 025a/19, 026a/1, 026a/2, 029a/15, 029a/21, 030a/2, 030a/5, 032a/3, 032a/4, 033b/5, 034a/25, 034b/2, 035a/10, 035a/23, 035a/24, 039b/1, 040a/17, 040a/19, 042b/19, 052a/6, 052b/16, 052b/22, 056a/22, 056a/25, 062a/25, 063b/23, 066a/1, 066b/2, 067a/16, 068b/18, 069a/12, 069a/21, 069b/1, 069b/18, 070b/14, 071a/12, 073a/6, 073a/20, 074b/23, 075b/12, 076b/21, 079b/18, 080a/8, 080b/5, 080b/8
ḳ.+ dur 068a/24, 072b/6
ḳ.+ ları 010a/1
ḳ.+ nda 054b/6
ḳ.+ sın 005a/11
ḳ.+ sına 006a/7
ḳ. dökülür 034b/16
ḳ. ider 003b/11
ḳ. itmekdür 024b/10
ḳ. itmeye 057b/14

ḳatıḳ: karın doyurulurken ekmeğin yanına katılan herhangi bir yiyecek
ḳ. 068b/23, 068b/24

ḳatıl -: katılmak
ḳ.- ur 046b/16

ḳatılıḳ: güçlük, şiddet, sertlik
ḳ.+ ı 003a/18
ḳ.+ ıdur 066b/1
ḳ.+ ın 033b/24, 034a/1, 064b/21

ḳatır: atgillerden, kısrak ile erkek eşeğin çiftleşmesinden doğan melez hayvan
ḳ. 019a/24

ḳaṭʿī: (Ar.) kesin
ḳ. 003b/4, 007b/2, 007b/14, 011a/19

ḳatl: (Ar.) öldürme
ḳ. itmek 064a/18

ḳatlan -: katlanmak
ḳ.- a 035b/8, 041a/16, 074b/22, 074b/23, 075a/1
ḳ.- alar 010b/3
acısına ḳ.- ır 072a/6
ḳ.- maduġın 062b/7
ḳ.- maḳ 013b/19, 069a/15
ḳ.- maḳdan 075a/8
ḳ.- maya 011a/23, 041a/20
ḳ.- maz 061b/1, 065b/2, 068a/25, 071b/4
ḳ.- mazın 072b/2
ḳ.- up 011a/22
ḳ.- ur 011a/12, 011a/16, 061a/25, 072a/3, 078a/21

ḳatlanıbil -: katlanabilmek
ḳ.- mezsin 080b/5

ḳaṭrān: (Ar.) katran
ḳ.+ dan 006b/7

ḳaṭre: (Ar.) damla
ḳ. 009b/25, 065a/22, 065b/24, 076a/18
ḳ.+ leri 005a/7

ḳavī: (Ar.) güçlü, sağlam
ḳ. 003a/7

ḳavim: (Ar.) kavim, aynı soydan gelen insan topluluğu
ḳ. 035a/2, 039b/22, 048a/10, 070b/11, 070b/12, 070b/22, 070b/25, 080a/1
ḳ.+ i 007a/18, 010b/16, 010b/17, 010b/18, 028a/23, 028a/24, 042b/16, 048a/11, 048b/11, 049b/3
ḳ.+ in 048a/13, 070a/17
ḳ.+ inden 042b/1
ḳ.+ indendi 071a/1
ḳ.+ ine 022a/18
ḳ.+ inüñ 010a/24, 010b/20
ḳ.+ iydi 070b/12, 070b/15, 070b/20
ḳ.+ leri 067b/18
ḳ.+ se 040b/9
ḳ.+ üñ 004b/16

ḳavl: (Ar.) söz
ḳ.+ ince 033b/9, 038a/18, 038a/25, 039b/24, 042a/10, 047a/1, 052a/22, 052a/24, 053b/17, 058a/24
ḳ.+ inde 039b/17

ḳavt: ihtiyaç miktarı yemek vermek
ḳ. 069a/1

ḳavuḳ: içi boş şey
ḳ.+ da 071b/11

ḳavul -: kovulmak
ḳ.- dı 073b/15

ḳavuş -: kavuşmak
ḳ.- acaḳ 074a/5

ḳayd: (Ar.) düşünce, endişe, arzu; iş güç; yazıya geçirme, yazma, kaydetme
ḳ.+ ı 007b/12, 007b/13, 007b/17
ḳ.+ ın 060b/22, 068b/19, 074b/15, 078b/16, 079b/8, 079b/11
ḳ.+ ında 003b/11, 007b/5, 007b/7, 007b/14, 008b/8, 009a/1, 009a/17, 011b/17, 013b/6, 060a/23, 061a/1, 079a/17
ḳ.+ ından 071a/4, 071a/5
ḳ.+ uñ 001b/11
ḳ. itmedi 004a/11
ḳ. itmişdür 004a/12

ḳaydet -: kaydetmek
ḳ.- medi 049a/14

ḳayır -: kayırmak
ḳ.- mış 072a/13

ḳayna -: kaynamak
ḳ.- maḳ 019a/16
ḳ.- sa 019a/8, 019a/14
ḳ.- yacaḳ 019a/9

ḳaynat(d) -: kaynatmak
ḳ.- alar 019a/10, 019a/15
ḳ.- duḳları 019a/10, 019a/15
ḳ.- ırlarsa 042a/3
ḳ.- salar 019a/11

ḳayur -: kayırmak
ḳ.- maz 016a/8, 024a/24, 029a/25, 033b/11, 037a/22, 042a/13, 042a/25, 042b/24, 066a/15

ḳaz -: kazmak

ḳ.- arın 014b/9
ḳ.- dı 048a/9
ḳ.- maḳ 042b/11

ḳaz: (Far.) ördekgiller familyasından, perde ayaklı büyük kuş
ḳ. 021b/1
ḳ.+ dan 021b/6

ḳażā: (Ar.) vaktinde yerine getirelemeyen oruç, namaz gibi ibadetleri usul ve kaidesine göre sonradan ödeme
ḳ. 023a/17, 038a/5, 038a/6, 051b/2, 071a/25, 081a/4
ḳ.+ ları 023a/21
ḳ.+ larına 071b/25
ḳ.+ sı 023a/1
ḳ.+ sın unudup 038a/1
ḳ.+ sın 023a/20, 034b/21, 038a/16
ḳ.+ ya ḳalan 038a/3
ḳ.+ ya ḳalıcaḳ 038a/8
ḳ.+ ya ḳalmış 020b/25, 023a/6, 023a/17, 023a/18, 023a/20, 029a/6, 029a/11, 034b/18, 034b/19, 038a/1, 038a/2, 038a/4, 038a/9, 038a/11, 038a/14, 038a/15, 050b/24
ḳ.+ ya ḳalmışdur 023a/19
ḳ.+ ya ḳalsa 038a/9
ḳ.+ ya ḳalur 038a/2
ḳ.+ ya ḳalursa 039a/8
ḳ.+ ya 023a/18, 023a/22, 029a/8, 033a/25, 038a/7, 071a/6
ḳ.+ yla 038a/4
ḳ. ide 022b/17
ḳ. ḳılurken 038a/13

ḳazan -: kazanmak
ḳ.- a 054a/21, 059a/15, 063b/1
günāh ḳ.- an 060b/2
ḳ.- anı 059a/20
ḳ.- dı 059a/13
ḳ.- duġı 047a/6, 064b/1
ḳ.- duġından 059a/6
ḳ.- duḳdan 013b/11, 061b/1
ḳ.- ınca 061b/1
ḳ.- madan 064a/6
ḳ.- maġ 051b/25, 060b/24, 063a/25
ṣevāb ḳ.- maġ 060b/2
ḳ.- maġa 048b/16
günāh ḳ.- maġa 060a/25
ḳ.- maḳ 004b/10, 049b/10, 059a/14, 062a/15, 062a/16, 070a/7, 074b/8, 076b/25
ḳ.- maḳdur 059a/4
ḳ.- mayaz 061a/18
ḳ.- maz 054a/14
ḳ.- mazlar 049b/21
ḳ.- mazsın 014b/9
ḳ.- sa 045a/3, 047a/5
ḳ.- ur 003b/15, 059a/24, 063a/20
günāh ḳ.- ur 060b/16, 060b/18
ḳ.- ursa 012b/15

ḳaẕf: (Ar.) iffetli kadını zina ile suçlama
ḳ. 050a/12

ḳazıl -: kazılmak
ḳ.- an 042b/11

kebelek: kelebek
k. 020a/4

kefāre: (Ar.) işlenmiş bir günah, suç veya kabahatin affı için şeriat hükmünce verilmesi veya yapılması gereken şey, krş. kefâret

k. 050b/24, 050b/25, 051a/10, 051a/11, 051a/13, 051a/18, 051a/19, 051a/20, 051a/21, 051a/22, 051b/2, 051b/3, 051b/21, 052a/2, 052a/3, 052a/8, 052b/1, 052b/2, 052b/9, 052b/10, 052b/11, 052b/14, 053a/6
k. olmaduġı 051a/23
k. olmaġ 051a/24
k. virmek 052b/6, 052b/8

kefāret: (Ar.) kefaret, krş. kefâre
k. 051b/7, 052a/13

kefen: (Ar.) ölünün gömülmeden önce sarıldığı bez
k. 007a/17, 040b/15, 042a/5, 042a/25, 042b/1, 049a/3
k.+ e 040b/14, 041b/8, 042a/5, 042a/14
k.+ i 042a/14, 042a/17, 042a/19, 042a/21, 042a/22
k.+ in 042a/8, 042b/3, 042b/14
k.+ ine 042b/4, 042b/5
k. ideler 042a/22
k. idicek 042b/1

kefenle -: (Ar.+T.) kefenlemek
k.- diklerinden 042a/8
k.- mek 042b/4
k.- yeler 042b/4

kefere: (Ar.) kafirler
k.+ ler 071b/22

keffāre: (Ar.) krş. kefāret
k. 050b/11, 051a/6, 051a/14, 051a/17, 051a/18, 051a/19, 051a/20, 051b/2, 052a/5, 052a/25, 052b/4, 052b/10, 053a/7
k.+ de 047b/10
k.+ si 050b/6, 051b/10, 051b/14
k. virmek 052b/5

kelām: (Ar.) söz, söyleyiş
k.- ı ḳadīmde 063b/9, 067a/19
bedāyi-i k.+ da 014a/12
k.+ ında 004a/14, 059a/11, 064b/4, 066b/23
taṭvīl-i k. 062b/21, 080a/13

keleci: söz, laf, lakırdı
k. 012a/9, 065a/12
k.+ den 053b/9
k.+ ler 062b/19, 069b/5
k.+ leri 011b/4, 026a/1, 069a/5, 069b/12
k.+ ñ 071b/11
k.+ sin 005a/14, 009a/17, 011b/3, 018a/16, 023a/25, 054a/7, 055b/2, 065a/12
k. ider 028b/21
k. iderse 028b/21
k. söyledükleriyle 025b/22
k. söylemekden 055b/2
k. söylese 040b/21

kelime: (Ar.) kelime
k. 030a/13, 030a/14, 030b/6
k.+ den 030b/8
k.+ nüñ 030b/4
k.+ ye 030b/5
k.+ yi 030a/8, 030a/9, 030b/8

kelli: -den sonra, -den böyle
k. 067a/12

kemāl: (Ar.) olgunluk; mükemmellik
k. 006b/5, 060a/15
k.- i ḳudretin 010a/15, 010a/16
k.- i ʿamelin 014a/11

k.+ i 004a/8, 013b/1
k. olan 002a/15

kemḫā: (Far.) düz veya desenli dokunan eski bir ipek kumaş çeşidi
k. 034b/12
k.+ dan 042a/23
k.+ sı 045a/20

kenār: (Far.) uç, köşe, kıyı, yan
k. 042a/3

kendi: dönüşlülük zamiri krş. kendü
k. 009a/7, 054a/15, 061b/24, 064a/21, 064b/1, 077b/7, 077b/17
k.+ yle 010b/22

kendü: dönüşlülük zamiri krş. kendi
k. 001b/8, 001b/14, 008a/4, 008a/8, 008a/13, 008a/20, 008a/23, 008b/14, 009a/1, 009b/9, 009b/24, 011a/15, 012a/6, 012a/7, 012a/15, 012a/16, 012a/24, 012b/14, 012b/16, 013b/9, 018b/19, 019b/2, 020b/18, 022b/5, 022b/6, 022b/7, 022b/14, 023a/10, 023b/7, 023b/14, 023b/16, 024a/4, 024a/25, 025a/3, 025a/22, 025b/10, 026b/24, 027a/5, 027a/6, 027a/14, 032b/7, 033a/1, 033b/11, 035a/5, 035a/9, 035a/21, 035b/1, 035b/17, 036a/6, 036b/17, 037a/22, 037b/2, 038b/15, 039b/9, 041a/9, 041a/10, 041a/17, 042b/23, 043b/17, 044b/16, 045b/5, 047a/20, 047a/22, 047b/6, 047b/7, 047b/25, 048a/15, 048a/16, 048b/1, 048b/9, 049a/4, 049a/9, 049a/19, 050a/17, 050b/4, 051a/1, 052a/6, 052a/14, 052a/21, 052a/23, 052b/6, 052b/18, 053b/16, 054a/17, 055b/20, 057a/18, 058b/1, 058b/16, 058b/23, 063a/23, 064a/6, 065a/6, 065a/12, 065a/21, 065b/11, 065b/20, 066a/19, 066a/20, 066a/24, 066b/7, 066b/19, 068a/5, 068a/10, 068b/12, 069a/24, 069a/25, 070a/1, 070a/25, 070b/3, 070b/7, 073a/12, 074a/11, 074a/13, 074a/15, 075b/18, 077b/10, 078b/21
k.+ de 002a/18, 002a/19, 004a/21, 059b/2, 065a/9
k.+ den 005a/23, 048a/17, 054a/8, 056b/18, 064a/7, 065a/10, 065b/21, 066b/20
k.+ dür 067a/25
k.+ ler 025b/21, 068b/25
k.+ leredür 070b/25
k.+ leri 049b/8
k.+ lerin 010b/13, 058b/25, 068a/7
k.+ lerinden 058b/24
k.+ lerüñ 008a/5
k.+ leründen 049b/2
k.+ leyin 078b/18
k.+ n 011a/5
k.+ nde 059a/8
k.+ ñe 047b/25
k.+ ñizi 080a/5
k.+ nüñ 020b/20, 035a/5, 044a/13, 054a/12, 058b/6, 058b/13, 058b/14, 060b/10, 065b/24, 076a/6
k.+ si 047b/14, 052b/5

k.+ ye 012b/14, 035a/22, 048b/22, 051b/24, 053a/6, 055a/16, 058b/5, 058b/14, 065a/6, 065b/14, 066a/19, 066a/23, 072b/19, 074a/19, 076a/8, 078a/5, 079b/14
k.+ yi 070b/10
k.+ zi 063b/14
k.+ zin 011a/18, 025a/14
k.+ zine 010a/13
k.+ züm 077b/12
k.+ zün 052b/12, 052b/13, 065a/9, 065b/11, 065b/19, 065b/21, 066a/4, 066b/16, 067b/11, 069a/10, 072b/9, 073a/20, 074a/2, 077b/9, 078a/16
k.+ zünden 059a/4, 059a/6, 062a/9, 062a/18, 066a/16, 066a/17, 067a/13, 071a/19, 080a/7
k.+ züne 064b/19, 065b/10, 080a/9
k.+ züñizde 065b/14
k.+ zünüñ 063a/23

kengel: alay, şaka
k. 069a/10
k.+ i 069b/9
k. itmek 069b/3

kerāmet: (Ar.) kerem, bağış, ihsan
k. 006a/9, 012a/15
k.+ i 049a/20, 059a/7
k.+ in 068a/19
k. olmaġ 078a/9

kerem: (Ar.) cömertlik; lütuf, iyilik, merhamet
k. 007a/9, 025a/20
k.+ e 015a/1
k.+ i 005b/17, 011a/20, 014b/2, 025b/9, 025b/11, 026a/2, 070b/6, 073a/6, 073a/13, 073a/15, 073a/16
k.+ in 025b/16, 025b/23
k.+ inden 012a/21, 012b/20, 066b/4, 071b/12, 075b/18
k.+ indendür 071a/10
k.+ ine 003b/8, 014b/3
k.+ leri 070a/25, 075b/4
k.+ lerin 010b/5, 011a/8
k. ide 027a/7

keremlü: (Ar.+T.) cömert
k. 009b/3

kerīm: (Ar.) kerem sahibi, cömert
k. 010b/7, 025b/16
k.+ dür 027a/11
k.+ ler 044a/12

kerpüç: tuğla gibi kalıplara dökülerek güneşte kurutulmış samanlı balçık
k. 042b/25

kerre: (Ar.) defa, kez, sefer
k. 016b/7, 016b/16, 021b/17, 037b/7, 037b/11, 063a/13, 079a/17

kes -: kesmek
k.- di 078a/7
ümīẕ k.- di 063a/3
k.- düñ 069b/16
k.- e 030a/11, 055a/7, 057b/17
ümīẕin k.- e 073b/24
k.- ecek 030a/11
yol k.- enler 041a/6
k.- er 078a/3
k.- erüz 051a/12
k.- ik 017b/11, 017b/12

k.- meden 055a/23
k.- medi 078a/7
k.- mege 025b/6
k.- mek 017a/4
yol k.- mek 064a/18
k.- memek 055b/4, 078a/6
k.- mesün 040b/16
k.- meyüp 010b/6
arasın k.- meyüp 028b/11
k.- mez 075b/22
k.- mezler 055a/6
sözin k.- se 069a/23
k.- sün 040b/16
rızḳuñ k.- üp 075b/6

kesb: (Ar.) çalışıp kazanma
k. 049b/20

kesek: parça, kıta; toprak parçası
k. 016b/17, 056b/16
k.+ le 016a/23, 016b/11

kesik: kesilmiş
k. 051b/5, 051b/6, 051b/7, 067b/3
k. olsa 017b/10, 028a/16

kesil -: kesilmek
dili k.- endür 029b/19
k.- medük 017b/10
k.- mez 075b/21
k.- mezse 020b/21
k.- miş 017b/12, 048b/17, 077a/21
k.- ür olurum 013a/14
k.- ür 063b/22

kesīr: (Ar.) çok, bol
k. vuḳūʿ dur 004a/9

keskin: keskin
k. 040b/18, 078a/7

keṯret: (Ar.) çokluk, bolluk
k.- i ẕünūb 002b/4

keşşāf: (Ar.) çok keşfeden, gizli bir şeyi meydana çıkaran
ṣāḥib-i k. 026b/2

kettān: (Ar.) keten
k.+ dan 042a/23
k.+ ı 045a/20
k.+ ın 047b/16

key: (Far.) ne vakit, ne zaman
k. 002a/1, 005a/18, 014b/22

keyfiyyet: (Ar.) durum, vasıf, nitelik
k.+ in 003a/20, 010a/14

kez: defa, kere, sefer
k. 009b/20, 011a/8, 014b/25, 016a/17, 016a/18, 016b/12, 016b/15, 017a/4, 017a/16, 017a/20, 017b/5, 021a/2, 021a/8, 021b/14, 021b/15, 023b/8, 024b/21, 024b/23, 024b/24, 024b/25, 025a/4, 025b/18, 026b/6, 027b/4, 027b/5, 027b/12, 028a/2, 031b/11, 031b/15, 031b/24, 032a/18, 033a/10, 033b/17, 034a/2, 034a/19, 034a/20, 036b/8, 037a/25, 041b/7, 042a/2, 042a/5, 043a/9, 043b/1, 043b/2, 044a/1, 044a/4, 044a/5, 044a/7, 044a/8, 044a/13, 044b/3, 044b/9, 051b/8, 054a/11, 055b/20, 055b/22, 056a/8, 056b/19, 057a/1, 057a/2, 057a/3, 057a/4, 057a/5, 057a/9, 057b/6, 058a/2, 058a/8, 058a/9, 063a/12, 066b/10,

068b/13, 068b/23, 068b/24, 069a/2, 069b/6, 071a/9, 072b/17, 074a/9, 079a/21
k.+ de 047a/19
k.+ den 005a/13, 005a/14, 028a/2, 062a/10, 064b/16, 072a/15, 076a/18
k.+ inde 017b/5

ḳıble: (Ar.) Müslümanların namazda yöneldikleri cihet
ḳ. 022a/11, 022a/18
ḳ.+ den 016a/22, 022a/20, 022a/21, 025a/2, 034a/2, 034a/8, 038b/10, 038b/11, 038b/20, 041b/11, 042b/11, 042b/14, 042b/16
ḳ.+ si 022a/13
ḳ.+ sin 022a/9
ḳ.+ ye 016a/20, 016a/21, 016a/23, 018a/14, 021a/19, 022a/8, 022a/17, 022b/9, 025a/24, 029a/2, 029b/22, 029b/23, 033a/17, 057b/21
ḳ. çıḳarmaḳ 022a/10
ehl-i ḳ. olıcaḳ 009a/6
ehl-i ḳ. olup 008b/18

ḳıġır -: çağırmak
ḳ.- a 028a/11

ḳıġırt -: çağırtmak
ḳ.- maḳ 048b/10

ḳıl -: yapmak, etmek, eylemek, yerine getirmek
ḳ.- a 013a/21, 015b/5, 015b/23, 015b/24, 020b/22, 020b/23, 021a/20, 022a/12, 022a/13, 022a/15, 022a/21, 028a/20, 029a/24, 031a/17, 032b/10, 034a/6, 034b/11, 035a/12, 035b/23, 036a/2, 036b/10, 036b/15, 036b/17, 037a/17, 037a/23, 037b/8, 037b/11, 037b/12, 037b/14, 037b/16, 037b/19, 038b/8, 038b/10, 038b/21, 038b/22, 039a/5, 039a/7, 039a/8, 039a/9, 040a/11, 040a/12, 040b/5, 040b/8, 056a/1, 056b/1, 056b/10, 067b/10, 077a/17, 079b/3, 079b/4, 080b/13
cumʿa ḳ.- a 040a/1, 040a/2
namāz ḳ.- a 037a/25, 041a/22, 055b/25, 056a/9, 067b/7
ḳ.- acaḳ 021a/6, 021a/19, 029a/12, 029b/12, 038b/7, 038b/23, 040a/5, 042a/11
namāz ḳ.- acaḳ 029b/24
ḳ.- acaḳsañız 029a/12
ḳ.- alar 022b/8, 026a/25, 034b/2, 040a/8, 040a/23, 041a/11, 042a/10, 056b/3, 056b/9, 056b/13
namāz ḳ.- alar 040a/25, 041a/9, 041b/4, 042a/12
ḳ.- alum 025a/22
ḳ.- am 036b/24
ḳ.- an 027b/8, 031b/19, 032b/21, 034a/25, 034b/20, 036b/21, 040a/9
namāz ḳ.- an 015a/9, 021a/12, 021b/3, 021b/24, 025b/2, 026a/13, 027a/20, 036a/14
taṭavvuʿ ḳ.- an 034b/25
ḳ.- ana 034b/21
namāz ḳ.- ana 028b/22
taṭavvuʿ ḳ.- ana 035a/1
ḳ.- anlaradur 073a/8
namāz ḳ.- anlaruñ 036a/14
namāz ḳ.- anlaruñdur 026a/24
namāz ḳ.- anuñ 021b/10

namāz ḳ.- arken 022a/5, 073b/19
ḳ.- asın 005b/12, 026b/19
kāhilliḳ ve süstlüḳ ḳ.- asın 080b/12
ḳ.- ayım 026b/8, 034a/24
namāz ḳ.- ayım 034b/24
ḳ.- ayor 035b/22
ḳ.- dı 006a/25, 025a/21, 027a/9, 033a/1, 035a/11, 035a/12, 035b/18, 037b/8, 037b/12, 037b/15, 037b/18, 037b/20, 037b/21, 037b/24, 070b/15, 070b/20, 080a/14
ḳ.- dıġı 033a/19, 033a/20, 036b/7
ḳ.- dıġın 026b/4
ḳ.- dıġunda 023a/6
ḳ.- dıḳdan 035a/13
ḳ.- dıḳları 036a/17
ḳ.- dılar 026a/20
ḳ.- dım 034b/15, 066b/24
ḳ.- dıysa 036b/13, 038a/6, 038b/13
ḳ.- duġı 021a/20, 023a/2, 024a/4, 027b/11, 032a/12, 032b/7, 032b/17, 032b/18, 032b/22, 032b/24, 033a/16, 036a/17, 036b/9, 036b/11, 036b/12, 036b/16, 036b/18, 036b/21, 037b/8, 037b/13, 039b/10, 056b/10, 068a/10, 068b/18, 078a/8
namāz ḳ.- duġı 021a/11, 021a/18, 021a/23
ḳ.- duġın 026b/6, 035b/17, 037b/10, 070a/4
namāz ḳ.- duġına 021a/21
ḳ.- duġından 036b/14, 037b/10
ḳ.- duġuñ 026b/16
ḳ.- duḳ 004a/16
ḳ.- duḳdan 022b/17, 023b/14, 029a/2, 029a/8, 032b/4, 034a/7, 034a/23, 036b/12, 040a/7
namāz ḳ.- duḳdan 030a/4, 053b/21, 056a/2, 056b/3
ḳ.- duḳları 036a/21, 036a/22, 036a/23, 039b/17
ḳ.- duḳlarından 042a/10
ḳ.- ıcaḳ 037a/20
namāz ḳ.- ıcaḳ 053b/21
ḳ.- ınañ 021b/7
ḳ.- ınan 039a/5, 040a/6, 040a/18
ḳ.- ınca 036b/17, 036b/18, 038a/2
ḳ.- ıncaya 038a/6
namāz ḳ.- ıncaya 040a/16
cumʿa ḳ.- ınduġında 040a/5
namāz ḳ.- ınur 053b/14
ḳ.- ıvir- 039b/9
ḳ.- ıvirdügi 039b/9
ḳ.- ıvirse 035a/9, 039b/8
ḳ.- madan 035b/22, 036b/16, 042a/11
namāz ḳ.- madan 037a/23, 041b/3
ḳ.- madı 037b/8
ḳ.- madılar 026a/20
namāz ḳ.- maduġı 038b/2
namāz ḳ.- maduñ 026b/5, 026b/7
ḳ.- maġ 003a/7, 037a/20
namāz ḳ.- maġ 015b/6, 018b/8, 037a/23, 053b/17
namāz ḳ.- maġa başlasa 029a/25
namāz ḳ.- maġa başlasañ 025b/12
ḳ.- maġa 007a/6, 022a/21, 022b/17, 023a/3, 023a/5, 023a/8, 023a/10, 023a/15, 023a/20, 023a/21, 025a/25,

027b/11, 028a/11, 032b/21, 033a/20, 036b/9, 037a/18, 038a/15, 038b/9, 040a/11, 040b/1, 052a/10, 053b/21, 057a/16
namāz ḳ.- maġa 013a/8, 013a/23, 015a/5, 015b/3, 017a/12, 021a/20, 022b/16, 023a/23, 023a/24, 025a/16, 027b/14, 033a/16, 033a/19, 033a/22, 034b/25, 035a/1, 035b/3, 036b/6, 038a/24, 038b/4, 040a/10, 040b/2, 040b/3, 040b/10, 041a/14, 041a/15, 041a/17
namāz ḳ.- maġla 012b/5
ḳ.- maġuñ 056b/2
ḳ.- maḳ 009a/4, 012a/14, 012a/15, 015a/6, 021a/3, 021a/4, 021a/9, 021a/11, 021b/12, 022a/16, 022a/19, 022a/25, 022b/14, 022b/18, 022b/22, 022b/23, 023a/1, 024a/15, 027a/13, 028a/10, 028a/18, 028a/19, 028a/25, 029a/8, 029a/10, 029a/11, 029a/12, 029a/13, 029a/14, 029b/8, 031b/20, 032a/13, 032b/13, 032b/25, 033a/1, 033a/15, 033a/17, 034a/23, 034b/4, 034b/6, 034b/9, 034b/10, 034b/11, 035a/14, 035b/18, 035b/19, 035b/20, 035b/21, 035b/23, 036a/11, 036b/8, 036b/14, 037a/1, 037b/24, 038a/1, 038a/3, 038a/4, 038a/5, 038b/20, 039a/10, 039a/17, 039a/20, 039b/5, 039b/22, 039b/25, 040a/2, 040a/3, 040a/9, 040a/12, 040a/22, 040b/7, 040b/12, 056a/1, 056a/12, 075a/12
cumʿa ḳ.- maḳ 039b/23, 039b/24, 040a/3
namāz ḳ.- maḳ 016a/19, 018b/9, 018b/10, 018b/16, 018b/24, 021b/21, 022a/4, 025b/25, 026a/4, 027b/23, 028a/11, 028a/17, 028b/2, 028b/20, 029a/4, 029a/6, 029a/9, 029a/11, 032b/18, 033b/2, 034b/3, 036a/1, 037a/19, 040a/22, 041a/23, 056a/2, 077b/11, 077b/13
namāz ḳ.- maḳda 035a/2
ḳ.- maḳdan 029b/24, 036b/8
ḳ.- maḳdı 004a/16
ḳ.- maḳdur 003b/22, 022a/22, 025b/25, 038a/18, 074a/23
namāz ḳ.- maḳdur 054b/22
namāz ḳ.- maḳlıġuñ 040b/1
ḳ.- masa 031a/16, 035b/19, 035b/20, 036a/2, 040a/24
ḳ.- maya 007b/5, 036b/18, 036b/19, 036b/21, 052b/15, 056b/2
taḳṣīr taḫyīr ḳ.- maya 071a/5
ḳ.- mayalar 026a/25, 040a/8, 041a/8, 041a/12, 042a/11, 056b/9
namāz ḳ.- mayalar 041a/10
ḳ.- mayan 015a/9
namāz ḳ.- mayan 027a/21
ḳ.- mayana 067b/3
namāz ḳ.- mayanı 038a/18
namāz ḳ.- mayanuñ 038b/1
namāz ḳ.- mayıcaḳ 038b/3
ḳ.- mayınca 027a/9, 062a/2
namāz ḳ.- mazdan 040a/16, 048a/19
namāz ḳ.- mazlar 007a/17
ḳ.- mazsa 035a/17, 039a/6

ḳ.- mış 022a/20, 026a/25, 026b/1, 032b/11, 037b/12, 037b/15, 037b/19, 056b/9
ḳ.- mışdur 002b/18, 008a/7, 043a/11, 059b/15, 077b/24, 078a/3
ḳ.- sa 010a/15, 018b/15, 022a/19, 022b/1, 023a/5, 024a/3, 027a/8, 027b/10, 031a/15, 031a/23, 035a/9, 035a/16, 035b/18, 035b/21, 036a/18, 036a/20, 038a/2, 038a/3, 038a/6, 039b/6, 039b/9, 039b/13, 040a/24, 041b/1, 041b/2, 058b/12, 067a/4
namāz ḳ.- sa 017a/10, 021b/22, 021b/23, 021b/24, 022b/1, 029b/17, 035a/10, 039b/2, 039b/3, 039b/4, 039b/5, 055b/7, 071a/17
yavu ḳ.- sa 071a/7
ḳ.- salar 028a/12
namāz ḳ.- salar 021b/18, 021b/20
ḳ.- sañ 033a/23
namāz ḳ.- sañuz 068a/15
ḳ.- sun 002b/9, 036b/20, 038a/12, 038a/13, 040b/10
ḳ.- sunlar 004a/16
ḳ.- uñ 068a/16, 080b/15, 081a/5
namāz ḳ.- uñ 038a/22
ḳ.- up 001b/7, 005b/18, 009a/11, 022a/10, 022b/15, 025a/20, 025b/17, 026a/22, 026b/12, 027b/11, 029b/10, 033a/25, 034a/22, 038a/12, 043a/9, 044a/3, 044b/1, 044b/6, 053b/21, 056a/17, 067a/12, 071a/12
namāz ḳ.- up 026b/15
ḳ.- ur 007b/7, 022b/9, 024a/4, 026b/5, 031a/14, 035a/15, 036b/16, 068b/19, 073b/4, 079b/6
namāz ḳ.- ur 016b/19, 017a/3, 024a/3, 026b/5, 027b/6, 031a/21, 038b/5
namāz ḳ.- urken vāḳiʿ olsa 021a/9
ḳ.- urken 022b/15, 022b/16, 023a/20, 025b/2, 028b/21, 036b/15, 037b/10, 037b/18, 038a/16, 041a/21, 043b/19
ḳażā ḳ.- urken 038a/13
namāz ḳ.- urken 021a/19, 022a/8, 025a/18, 025b/4, 025b/14, 026b/9, 027b/7, 027b/25, 028a/20
ḳ.- urlar 022b/21, 036a/1, 040a/10
namāz ḳ.- urlar 007b/23, 024b/2, 040b/15, 068a/3
ḳ.- urlarsa 056b/10
ḳ.- ursa 023a/7, 023a/9, 023a/15, 023a/24, 033a/21, 033b/12, 033b/18, 034a/16, 034a/18, 035a/15, 037a/25, 039a/6, 043b/8, 043b/10, 043b/12, 068b/18
namāz ḳ.- ursa 020b/25, 050a/10
ḳ.- ursalar 039a/22
ḳ. 007a/8, 007a/9, 010a/9, 026b/5
namāz ḳ. 026b/7

ḳıl: tüy
ḳ. 017b/16, 055b/5
ḳ.+ laruñ 015b/18

ḳılavuzla -: yol göstermek
ḳ.- maḳ 067b/14

ḳ.- yam 077b/14, 077b/16

ḳıldır -: kıldırmak
ḳ.- dı 026b/6
ḳ.- maḳ 040b/9
ḳ.- up 056a/7

ḳılıç: uzun kesici silah
ḳ. 021b/16, 045a/16, 078a/3
ḳ.+ dan 078a/1
ḳ.+ ı 021b/16

ḳılın -: kılınmak, yapılmak, edilmek
ḳ.- an 039b/20
ḳ.- maya 026a/22
ḳ.- mayan 026b/14
yavu ḳ.- sa 058b/5
ḳ.- ur 034b/1
namāz ḳ.- ursa 053b/16

ḳır -: kırmak
ḳ.- ar 014b/20
ḳ.- maz 066b/15, 069a/6

ḳıran: (Ar.) aynı ihramla hem umrenin hem haccın ifa edildiği hac türü
ḳ. 057b/22, 057b/23, 057b/24, 058a/3, 058a/12, 058a/18, 058a/19, 058a/23

ḳırāṭ: (Ar.) okuma, devamlı ve düzgün okuma krş. ḳırā'at
ḳ. 045a/11

ḳırā'at: (Ar.) okuma, devamlı ve düzgün okuma, krş. ḳırāṭ
ḳ.+ ini 026a/9

ḳırca: beyaz gibi
ḳ. 078b/19

ḳırıl -: kırılmak
ḳ.- sa 047a/10

ḳırḳ: kırk sayısı
ḳ. 011a/5, 015b/10, 019b/16, 019b/18, 041b/2, 045a/9, 045a/13, 045b/20, 046a/8, 046b/9, 046b/10, 046b/12, 046b/13, 046b/15, 046b/16, 046b/24, 047a/9, 053a/25, 066b/10, 073b/20, 075b/16, 075b/17, 077a/6, 078a/17, 078b/19, 078b/21
ḳ.+ dan 045a/10

ḳırḳ altı: kırk altı sayısı
ḳ. 046a/16, 046a/24, 046b/4, 046b/5
ḳ.+ ya 046a/15

ḳırḳ sekiz: kırk sekiz sayısı
ḳ. 019b/15, 019b/16

ḳıṣa: kısa, uzun karşıtı
ḳ. 023b/24, 039a/2
ḳ.+ dur 029b/15, 069a/19
ḳ.+ sıyla 039a/3

ḳıṣacıḳ: çok kısa
ḳ. 067b/24

ḳıṣal -: kısalmak
ḳ.- duġına 009b/23
ḳ.- ur 076a/15

ḳısmet: (Ar.) nasip, talih
ḳ.+ ine 066a/12, 066a/14

ḳışraḳ: dişi at
ḳ. 015a/15
ḳ.+ lar 046b/25

ḳış: sonbaharla ilkbahar arasındaki soğuk mevsim
ḳ. 009b/22, 076b/2, 077a/23

ḳıy -: kıymak
ḳ.- maḳ 028a/24

ḳıyām: (Ar.) ayağa kalkma, ayakta durma
ḳ.+ ı 026a/5
ḳ.+ ını 026a/9

ḳıyāmet: (Ar.) dünyanın sonu, bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacakları zaman
ḳ. 004b/7, 004b/25, 006a/7, 012a/4, 012a/5, 067b/9
ḳ.+ de 012b/16, 076a/14
ḳ.+ e 004b/7, 006a/6

ḳıyās: (Ar.) karşılaştırma, mukayese etme
ḳ. 053a/2
ḳ. eylegil 012a/11
ḳ. it 025b/6
ḳ. itgil 010b/19
ḳ. itmişlerdür 038b/18

ḳıyı: kenar
ḳ.+ sın 022a/24
ḳ.+ sından 042b/9

ḳıymet: (Ar.) değer
ḳ.+ e dutacaḳ 045a/24
ḳ.+ e ṭuta 045a/24
ḳ.+ e ṭutacak 045a/23
ḳ.+ e ṭutup 045a/23
ḳ.+ i 066a/1
ḳ.+ in 010b/9

ḳıymetlü: (Ar.+T.) değerli
ḳ. 077a/3

ḳıyu: kıyı, kenar
ḳ.+ sından 021b/3

ḳız: kız, erkek karşıtı
ḳ. 041a/13, 063b/8, 071a/5, 077b/25
ḳ.+ ı 048a/16, 062a/15, 066b/20, 075a/10, 077b/21
ḳ.+ ımdın 071a/8
ḳ.+ ın 013b/24, 063b/19, 064a/18
ḳ.+ ına 066b/19, 071a/22

ḳızan: çocuk, erkek çocuk
ḳ. 013b/25

ḳızar -: rengi kırmızı olmak, kırmızıya yakın renk almak
ḳ.- maya 053a/5

ḳızcağız: kızcağız
ḳ. 036a/14, 043b/11
ḳ.+ lar 001b/10

ḳızdur -: ısıtmak
ḳ.- up 021b/17

ḳızıl: parlak kırmızı renk
ḳ. 009b/19, 053a/4
ḳ. itmezse 020b/12

ḳızılcaraḳ: ?
ḳ. 020b/8

ḳızıllıḳ: kızıl olma durumu
ḳ. 022b/18, 022b/20, 022b/22, 022b/24, 022b/25

ki: (Far.) "ki" bağlacı
k. 004a/9, 004a/11, 004b/2, 004b/21, 005b/9, 005b/18,

006a/13, 007a/5, 007a/7, 007b/1, 007b/2, 007b/11, 008b/18, 008b/19, 009a/14, 009a/15, 009a/17, 009b/7, 009b/12, 010a/1, 010a/4, 010a/8, 010a/9, 010a/10, 010a/17, 010b/4, 010b/12, 011a/17, 011a/24, 011b/1, 011b/4, 011b/14, 012b/4, 012b/23, 013a/1, 013a/11, 013a/13, 013b/1, 013b/11, 013b/16, 013b/17, 013b/18, 013b/19, 013b/22, 013b/24, 014a/5, 014a/13, 014a/15, 014a/21, 014a/23, 014b/5, 014b/6, 014b/7, 014b/9, 014b/22, 014b/25, 015a/1, 015a/5, 015a/9, 015b/4, 015b/11, 015b/21, 015b/24, 016a/4, 016a/16, 016a/23, 016b/9, 016b/14, 016b/18, 016b/22, 017a/1, 017a/10, 017a/12, 017b/10, 017b/22, 018a/12, 018a/17, 019a/1, 019a/11, 019b/21, 019b/24, 020a/3, 020a/5, 020a/16, 021a/4, 021a/7, 021a/9, 021a/11, 021a/12, 021a/15, 021a/22, 021a/23, 021b/9, 022a/1, 022a/4, 022a/8, 022a/15, 022a/22, 022b/3, 022b/23, 023a/2, 023a/3, 023a/10, 023a/22, 023a/23, 023b/4, 023b/6, 023b/11, 023b/20, 023b/23, 024a/1, 024a/10, 024a/15, 024a/25, 024b/2, 024b/7, 025a/16, 025a/17, 025a/24, 025b/2, 025b/21, 025b/25, 026a/3, 026b/16, 026b/18, 027a/9, 027a/13, 027a/22, 027b/16, 027b/23, 028a/18, 029b/9, 029b/13, 029b/16, 030a/7, 030a/12, 030a/20, 031a/7, 031a/11, 031a/18, 031b/1, 031b/7, 031b/10, 031b/15, 032a/1, 032b/25, 033a/2, 033a/15, 033a/16, 033a/22, 033b/8, 033b/13, 033b/17, 033b/21, 033b/25, 034a/6, 034a/16, 034a/22, 034b/1, 035a/16, 035a/22, 035b/4, 036a/7, 036b/4, 036b/6, 037a/1, 037a/18, 037b/4, 037b/16, 037b/17, 037b/19, 038a/16, 038b/22, 038b/25, 039a/2, 039a/7, 039a/19, 039b/10, 039b/15, 039b/19, 040a/22, 040b/10, 040b/14, 040b/16, 040b/24, 041a/12, 041b/9, 041b/15, 041b/21, 042a/20, 042b/4, 042b/22, 043a/9, 043a/11, 043b/2, 043b/13, 044a/2, 044a/12, 044b/11, 044b/14, 044b/16, 044b/17, 045a/8, 045a/14, 045b/10, 045b/14, 046a/6, 046a/7, 046a/8, 046a/13, 046b/3, 046b/7, 046b/8, 046b/14, 046b/21, 047b/9, 047b/13, 047b/15, 047b/19, 047b/23, 048a/14, 048a/21, 048b/5, 048b/14, 049a/14, 050a/16, 050b/12, 050b/19, 051a/7, 051a/14, 051a/23, 051b/14, 051b/16, 051b/20, 051b/21, 052a/4, 052a/13, 052b/16, 052b/22, 053a/7, 053b/6, 053b/11, 053b/12, 053b/18, 054a/10, 054b/12, 054b/15, 054b/20, 055a/1, 055a/7, 055a/14, 055a/19, 055b/3, 055b/7, 056a/19, 056b/6, 057a/14, 057a/25,

057b/13, 057b/14, 057b/16, 057b/20, 057b/22, 057b/24, 057b/25, 058a/12, 058a/16, 058a/20, 058a/23, 058a/24, 058b/7, 058b/10, 058b/17, 058b/20, 058b/23, 059a/2, 059a/3, 059a/5, 059a/12, 059b/4, 059b/5, 059b/6, 059b/14, 059b/16, 059b/19, 060a/1, 060a/16, 060a/21, 060b/12, 060b/16, 060b/17, 060b/23, 061a/2, 061a/8, 061a/9, 061b/4, 061b/8, 061b/9, 061b/12, 062a/3, 062a/6, 062a/8, 062a/9, 062a/16, 062a/17, 062a/22, 062a/23, 062b/2, 062b/6, 062b/7, 062b/14, 062b/20, 062b/21, 062b/23, 063a/7, 063a/11, 063a/13, 063a/15, 063a/22, 063b/19, 063b/22, 063b/23, 064a/4, 064a/5, 064a/9, 064a/10, 064a/11, 064a/15, 064a/16, 064a/18, 064a/22, 064a/23, 064b/14, 064b/15, 064b/20, 064b/23, 065a/8, 065a/10, 065a/14, 065b/9, 065b/12, 065b/17, 066a/1, 066a/2, 066a/6, 066a/16, 066a/18, 066a/24, 066a/25, 066b/2, 066b/5, 066b/8, 066b/12, 066b/21, 066b/22, 066b/23, 066b/24, 067a/8, 067a/15, 067a/17, 067a/25, 067b/3, 067b/7, 067b/11, 067b/15, 067b/19, 067b/24, 068a/3, 068a/5, 068a/8, 068a/9, 068a/10, 068a/11, 068a/13, 068b/2, 068b/11, 068b/15, 068b/21, 068b/24, 069a/2, 069a/7, 069a/14, 069a/19, 069a/20, 069b/6, 069b/18, 069b/25, 070a/2, 070a/7, 070a/10, 070a/13, 070a/24, 070b/3, 070b/7, 070b/9, 070b/17, 070b/19, 070b/23, 071a/4, 071a/12, 071a/13, 071a/17, 071a/21, 071b/1, 071b/6, 071b/9, 071b/10, 071b/11, 071b/20, 071b/21, 072a/1, 072a/3, 072a/7, 072a/17, 072a/19, 072a/20, 072a/25, 072b/4, 072b/6, 072b/11, 072b/14, 072b/21, 072b/22, 072b/23, 073a/20, 073a/22, 073b/5, 073b/10, 073b/13, 073b/16, 073b/23, 074a/1, 074a/10, 074a/16, 074a/20, 074a/25, 074b/6, 074b/10, 074b/12, 074b/14, 074b/15, 074b/21, 074b/23, 075a/2, 075a/4, 075a/6, 075a/8, 075a/11, 075a/20, 075a/21, 075b/1, 075b/2, 075b/3, 075b/19, 075b/21, 075b/25, 076a/20, 076b/1, 076b/5, 076b/6, 076b/8, 076b/10, 076b/14, 076b/15, 076b/17, 076b/20, 076b/22, 077a/4, 077a/6, 077a/16, 077a/19, 077a/20, 077a/24, 077a/25, 077b/4, 077b/10, 077b/23, 078a/2, 078b/3, 078b/4, 078b/14, 078b/17, 078b/23, 079a/1, 079a/5, 079a/10, 079b/12, 079b/13, 079b/16, 079b/20, 080a/1, 080a/2, 080a/3, 080a/5, 080a/13, 080a/17, 080a/18, 080b/4, 080b/8, 081a/1

kibr: (Ar.) büyüklük; büyüklük taslama

k. 059b/7, 065a/18, 066a/22
k. ide 065a/18
k. itmeye 065b/5
ḥased ve k. ve buḫl itmege 002b/19

kici: küçük
k.+ si 011a/4

kiçe: dokuma yoluyla değil yapağıyı dövmek veya ayakla tepmek suretiyle yapılan kaba kumaş
k. 021b/18, 021b/20
k.+ den 017b/16

kiçi: keçi
k. 046b/15

kifāye: (Ar.) yetmek, yetişmek; yeterlik krş. kifāyet
k.+ de 023a/4, 024a/15
farż-ı k.+ dür 034b/5, 040a/23
farż-ı k. olan 001b/4
farż-ı k. 001b/2
farż-ı k. 004a/6, 004a/7, 004a/8

kifāyet: (Ar.) yetmek, yetişmek; yeterlik krş. kifāye
k. idicek 013b/11, 013b/15

kilīm: (Far.) kilim
k. 074a/6
k.+ i 074a/16

kim: "kim" zamiri
k. 001b/1, 001b/2, 001b/4, 001b/9, 001b/10, 001b/12, 001b/15, 002a/2, 002a/7, 002a/8, 002a/11, 002a/12, 002a/16, 002a/20, 002a/23, 002a/25, 002b/2, 002b/4, 002b/6, 002b/10, 002b/12, 002b/14, 002b/16, 002b/17, 002b/20, 003a/4, 003a/5, 003a/9, 003a/10, 003a/13, 003a/14, 003a/15, 003a/18, 003a/25, 003b/6, 003b/7, 003b/11, 003b/12, 003b/15, 003b/17, 003b/19, 003b/20, 003b/21, 003b/23, 003b/24, 004a/1, 004a/3, 004a/5, 004a/6, 004a/10, 004a/12, 004a/13, 004a/14, 004a/17, 004a/18, 004a/19, 004a/22, 004a/24, 004b/6, 004b/14, 004b/15, 004b/17, 004b/18, 004b/19, 004b/20, 004b/23, 004b/24, 005a/2, 005a/3, 005a/6, 005a/8, 005a/9, 005a/10, 005a/11, 005a/16, 005a/17, 005a/24, 005a/25, 005b/2, 005b/4, 005b/5, 005b/6, 005b/7, 005b/8, 005b/9, 005b/10, 005b/11, 005b/12, 005b/16, 005b/19, 005b/22, 005b/23, 005b/25, 006a/1, 006a/2, 006a/4, 006a/5, 006a/6, 006a/8, 006a/19, 006a/20, 006a/22, 006a/23, 006a/24, 006a/25, 006b/3, 006b/4, 006b/8, 006b/10, 006b/11, 006b/12, 006b/14, 006b/18, 006b/19, 006b/20, 006b/21, 006b/22, 006b/24, 007a/2, 007a/3, 007a/4, 007a/8, 007a/9, 007a/15, 007a/17, 007a/18, 007a/21, 007a/24, 007a/25, 007b/1, 007b/3, 007b/4, 007b/7, 007b/8, 007b/9, 007b/15, 007b/17, 007b/18, 007b/19, 007b/25, 008a/2, 008a/3, 008a/5, 008a/7, 008a/12, 008a/14, 008a/16,

008a/18, 008a/23, 008a/25, 008b/6, 008b/8, 008b/9, 008b/11, 008b/12, 008b/16, 008b/21, 008b/22, 008b/24, 009a/2, 009a/3, 009a/4, 009a/5, 009a/7, 009a/8, 009a/12, 009a/16, 009a/18, 009a/22, 009a/25, 009b/2, 009b/6, 009b/8, 009b/10, 009b/11, 009b/12, 009b/14, 009b/19, 009b/21, 009b/25, 010a/2, 010a/5, 010a/6, 010a/7, 010a/9, 010a/12, 010a/19, 010b/2, 010b/3, 010b/9, 010b/10, 010b/14, 010b/18, 010b/22, 011a/8, 011a/9, 011a/13, 011a/15, 011a/16, 011a/19, 011a/20, 011a/21, 011a/24, 011a/25, 011b/3, 011b/6, 011b/8, 011b/11, 011b/12, 011b/14, 011b/16, 011b/21, 011b/22, 011b/25, 012a/1, 012a/2, 012a/4, 012a/5, 012a/6, 012a/9, 012a/10, 012a/13, 012a/14, 012a/15, 012a/17, 012a/20, 012a/22, 012a/25, 012b/2, 012b/7, 012b/8, 012b/9, 012b/10, 012b/11, 012b/12, 012b/13, 012b/14, 012b/15, 012b/17, 012b/18, 012b/19, 013a/3, 013a/5, 013a/20, 013a/21, 013a/22, 013b/1, 013b/2, 013b/6, 013b/8, 013b/9, 013b/13, 013b/15, 013b/17, 013b/20, 013b/21, 013b/25, 014a/2, 014a/3, 014a/7, 014a/9, 014a/14, 014a/15, 014a/16, 014a/17, 014a/19, 014a/22, 014a/23, 014b/1, 014b/8, 014b/9, 014b/10, 014b/12, 014b/14, 014b/16, 014b/19, 014b/22, 014b/24, 015a/11, 015a/18, 015a/24, 015b/1, 015b/12, 015b/15, 015b/17, 016a/2, 016a/5, 016a/7, 016a/10, 016a/11, 016a/20, 016a/25, 016b/4, 016b/6, 016b/7, 016b/8, 016b/11, 016b/12, 016b/15, 016b/16, 016b/22, 017a/4, 017a/8, 017a/12, 017a/20, 017a/23, 017b/6, 017b/8, 017b/14, 017b/16, 017b/18, 017b/21, 018a/8, 018a/11, 018a/13, 018a/17, 018a/18, 018a/25, 018b/7, 018b/16, 018b/22, 018b/23, 019a/5, 019a/9, 019a/10, 019a/12, 019a/18, 019a/21, 019a/22, 019b/5, 019b/9, 019b/11, 019b/13, 019b/19, 020a/1, 020a/8, 020a/11, 020a/12, 020a/14, 020a/20, 020a/21, 020b/3, 020b/6, 020b/7, 020b/8, 020b/10, 020b/14, 020b/17, 020b/18, 021a/4, 021a/5, 021a/11, 021a/12, 021a/13, 021a/16, 021a/17, 021a/18, 021a/19, 021a/20, 021a/23, 021a/25, 021b/7, 021b/17, 022a/8, 022a/10, 022a/17, 022a/18, 022a/19, 022a/23, 022a/24, 022a/25, 022b/2, 022b/3, 022b/7, 022b/8, 022b/15, 022b/17, 022b/18, 022b/20, 023a/2, 023a/5, 023a/7, 023a/9, 023a/14, 023a/15, 023a/16, 023a/18, 023a/20, 023b/1, 023b/4, 023b/9, 023b/25, 024a/4, 024a/7, 024a/16, 024a/23, 024a/24, 024b/2, 024b/10, 025a/7, 025a/10, 025a/13,

025a/19, 025b/1, 025b/3, 025b/5, 025b/7, 025b/8, 025b/19, 026a/1, 026a/4, 026a/10, 026a/13, 026a/16, 026a/18, 026a/19, 026a/21, 026a/24, 026b/2, 026b/3, 026b/5, 026b/7, 026b/8, 026b/9, 026b/10, 026b/11, 026b/14, 026b/16, 026b/21, 026b/24, 026b/25, 027a/1, 027a/2, 027a/3, 027a/5, 027a/7, 027a/13, 027b/12, 027b/13, 027b/19, 027b/20, 027b/21, 027b/25, 028a/1, 028a/5, 028a/6, 028a/11, 028a/13, 028a/17, 028a/19, 028a/23, 028a/24, 028b/10, 028b/14, 028b/15, 028b/16, 028b/19, 028b/20, 028b/22, 028b/25, 029a/1, 029a/3, 029a/5, 029a/7, 029a/14, 029a/16, 029a/22, 029b/1, 029b/8, 029b/9, 029b/10, 029b/17, 029b/21, 030a/6, 030a/8, 030a/9, 030a/10, 030a/11, 030b/3, 030b/6, 030b/9, 030b/10, 030b/11, 030b/12, 030b/13, 030b/17, 030b/21, 030b/23, 031a/4, 031a/5, 031a/16, 031a/18, 031a/19, 031a/20, 031a/21, 031a/22, 031b/2, 031b/6, 031b/9, 031b/10, 032a/7, 032a/20, 032a/22, 032b/5, 032b/8, 032b/10, 032b/22, 032b/25, 033a/4, 033a/6, 033a/9, 033a/19, 033a/21, 033b/6, 033b/15, 033b/16, 033b/21, 033b/25, 034a/23, 034b/2, 034b/11, 034b/15, 034b/16, 035a/4, 035a/14, 035a/24, 035b/12, 035b/13, 035b/14, 035b/22, 036a/1, 036a/12, 036a/13, 036a/14, 036a/15, 036a/16, 036a/17, 036a/22, 036a/23, 036a/24, 036b/1, 036b/2, 036b/5, 036b/16, 037a/1, 037a/2, 037a/3, 037a/6, 037a/7, 037a/8, 037a/9, 037a/10, 037a/11, 037a/13, 037a/14, 037a/16, 037a/17, 037a/19, 037a/21, 037a/23, 037b/13, 037b/24, 038a/2, 038a/23, 038a/24, 038b/1, 038b/2, 038b/3, 038b/4, 038b/6, 038b/7, 038b/12, 038b/14, 038b/16, 038b/18, 038b/20, 039a/16, 039a/25, 039b/10, 039b/11, 039b/14, 039b/17, 039b/18, 039b/19, 039b/20, 039b/22, 039b/25, 040a/2, 040a/5, 040a/6, 040a/22, 040a/23, 040b/1, 040b/11, 040b/16, 040b/17, 041a/4, 041a/5, 041a/7, 041a/8, 041b/2, 041b/4, 041b/7, 041b/15, 041b/17, 041b/18, 042a/8, 042a/14, 042a/15, 042a/18, 042b/15, 042b/17, 042b/22, 043a/7, 043a/10, 043b/15, 043b/17, 043b/19, 044a/7, 044a/10, 044a/11, 044a/12, 044b/14, 044b/15, 044b/18, 045a/2, 045a/4, 045a/22, 045b/7, 045b/8, 045b/10, 045b/18, 045b/21, 045b/23, 046a/1, 046a/11, 046b/1, 046b/9, 046b/13, 046b/23, 047a/14, 047a/18, 047a/21, 047a/23, 047b/5, 047b/12, 047b/13, 047b/14, 047b/16, 048a/5, 048a/8, 048a/9, 048a/10, 048a/11, 048a/14, 048b/7, 048b/12, 048b/14,

048b/15, 048b/16, 048b/17, 048b/18, 048b/19, 048b/20, 048b/21, 048b/22, 049a/7, 049a/19, 049a/21, 049a/22, 049a/25, 049b/1, 049b/2, 049b/3, 049b/5, 049b/8, 049b/15, 049b/17, 049b/24, 050a/1, 050a/2, 050a/3, 050a/8, 050a/14, 050a/19, 050a/21, 050b/3, 050b/6, 050b/7, 050b/9, 050b/12, 050b/15, 050b/20, 050b/21, 050b/23, 050b/25, 051a/1, 051a/3, 051a/4, 051a/5, 051a/10, 051a/12, 051a/16, 051a/23, 051a/24, 051a/25, 051b/2, 051b/3, 051b/10, 051b/17, 051b/20, 051b/21, 051b/23, 052a/1, 052a/3, 052a/8, 052a/10, 052a/15, 052a/17, 052a/20, 052b/2, 052b/3, 052b/12, 052b/13, 052b/21, 053a/2, 053a/4, 053a/5, 053a/10, 053a/18, 053a/24, 053b/5, 053b/7, 053b/8, 053b/13, 053b/15, 053b/19, 053b/25, 054a/6, 054a/11, 054a/16, 054a/21, 054b/1, 054b/4, 054b/7, 054b/11, 054b/19, 054b/25, 055a/6, 055a/7, 055a/19, 055a/22, 055a/24, 055b/7, 055b/11, 055b/12, 055b/14, 055b/18, 055b/21, 056a/23, 056b/3, 056b/16, 056b/18, 056b/22, 057a/7, 057a/12, 057a/15, 057b/15, 057b/17, 057b/23, 057b/24, 057b/25, 058a/1, 058a/8, 058a/11, 058a/14, 058a/25, 058b/5, 058b/17, 058b/18, 058b/22, 058b/24, 058b/25, 059a/5, 059a/10, 059a/11, 059a/12, 059a/13, 059a/14, 059a/18, 059a/22, 059b/3, 059b/6, 059b/8, 059b/11, 059b/15, 059b/17, 059b/19, 059b/20, 059b/23, 059b/25, 060a/2, 060a/4, 060a/5, 060a/9, 060a/12, 060a/14, 060a/15, 060a/18, 060a/20, 060a/25, 060b/2, 060b/3, 060b/4, 060b/7, 060b/11, 060b/15, 060b/16, 060b/19, 061a/2, 061a/3, 061a/7, 061a/9, 061a/12, 061a/15, 061a/16, 061a/19, 061a/20, 061a/21, 061b/3, 061b/6, 061b/8, 061b/9, 061b/10, 061b/11, 061b/12, 061b/13, 061b/14, 061b/16, 061b/18, 061b/19, 061b/20, 061b/23, 061b/24, 061b/25, 062a/2, 062a/4, 062a/8, 062a/11, 062a/13, 062a/14, 062a/18, 062a/20, 062a/21, 062a/22, 062a/23, 062a/24, 062b/2, 062b/3, 062b/6, 062b/11, 062b/14, 062b/16, 062b/18, 062b/19, 062b/22, 062b/23, 062b/24, 062b/25, 063a/2, 063a/3, 063a/4, 063a/5, 063a/6, 063a/12, 063a/14, 063a/18, 063a/20, 063a/23, 063b/1, 063b/3, 063b/10, 063b/11, 063b/13, 063b/15, 063b/16, 063b/17, 063b/18, 063b/23, 064a/5, 064a/12, 064a/14, 064a/15, 064a/19, 064a/21, 064a/22, 064a/25, 064b/1, 064b/2, 064b/3, 064b/5, 064b/6, 064b/8, 064b/9, 064b/11, 064b/14, 064b/20, 064b/22, 064b/25, 065a/3, 065a/4, 065a/7, 065a/9,

065a/10, 065a/15, 065a/17, 065a/18, 065a/19, 065a/20, 065a/21, 065a/22, 065a/23, 065b/2, 065b/3, 065b/9, 065b/10, 065b/12, 065b/13, 065b/15, 065b/16, 065b/18, 065b/21, 065b/22, 065b/24, 065b/25, 066a/4, 066a/6, 066a/7, 066a/10, 066a/11, 066a/13, 066a/17, 066a/19, 066a/21, 066a/24, 066b/2, 066b/3, 066b/4, 066b/5, 066b/7, 066b/11, 066b/12, 066b/14, 066b/16, 066b/19, 066b/24, 067a/1, 067a/3, 067a/9, 067a/10, 067a/16, 067a/21, 067a/24, 067a/25, 067b/4, 067b/5, 067b/7, 067b/8, 067b/11, 067b/12, 067b/13, 067b/19, 067b/20, 067b/23, 067b/24, 068a/1, 068a/2, 068a/3, 068a/4, 068a/5, 068a/7, 068a/16, 068a/17, 068a/20, 068b/11, 068b/13, 068b/14, 068b/15, 068b/18, 068b/22, 069a/1, 069a/3, 069a/6, 069a/8, 069a/12, 069a/15, 069a/16, 069a/17, 069a/18, 069a/19, 069a/21, 069a/23, 069a/24, 069b/1, 069b/4, 069b/5, 069b/8, 069b/9, 069b/10, 069b/11, 069b/13, 069b/16, 069b/17, 069b/18, 069b/19, 069b/21, 069b/24, 070a/1, 070a/3, 070a/4, 070a/6, 070a/8, 070a/11, 070a/15, 070a/18, 070a/19, 070b/1, 070b/2, 070b/11, 070b/16, 070b/24, 071a/2, 071a/6, 071a/9, 071a/10, 071a/13, 071a/15, 071a/16, 071a/18, 071a/20, 071a/22, 071a/24, 071b/3, 071b/4, 071b/7, 071b/8, 071b/11, 071b/13, 071b/14, 071b/15, 071b/16, 072a/2, 072a/3, 072a/4, 072a/6, 072a/15, 072a/19, 072a/21, 072a/23, 072a/25, 072b/1, 072b/6, 072b/7, 072b/8, 072b/9, 072b/11, 072b/16, 072b/17, 072b/20, 072b/24, 072b/25, 073a/2, 073a/3, 073a/5, 073a/9, 073a/10, 073a/11, 073a/12, 073a/13, 073a/14, 073a/16, 073a/17, 073a/18, 073a/19, 073a/23, 073a/24, 073a/25, 073b/1, 073b/2, 073b/3, 073b/4, 073b/5, 073b/6, 073b/7, 073b/9, 073b/11, 073b/13, 073b/16, 073b/18, 073b/19, 073b/23, 073b/24, 074a/3, 074a/5, 074a/11, 074a/18, 074a/20, 074a/21, 074a/23, 074a/24, 074b/2, 074b/4, 074b/5, 074b/7, 074b/10, 074b/11, 074b/13, 074b/17, 074b/20, 074b/22, 075a/2, 075a/3, 075a/6, 075a/7, 075a/10, 075a/12, 075a/15, 075a/17, 075a/18, 075a/19, 075a/22, 075a/24, 075a/25, 075b/2, 075b/4, 075b/5, 075b/7, 075b/10, 075b/11, 075b/18, 075b/24, 075b/25, 076a/1, 076a/2, 076a/4, 076a/10, 076a/12, 076a/15, 076a/17, 076a/20, 076a/22, 076a/23, 076b/1, 076b/7, 076b/9, 076b/15, 076b/17, 076b/18, 076b/19, 076b/21, 076b/22, 077a/3, 077a/10, 077a/11, 077a/12, 077a/13,

077a/15, 077a/16, 077a/17, 077a/20, 077a/23, 077b/1, 077b/2, 077b/3, 077b/5, 077b/6, 077b/7, 077b/8, 077b/9, 077b/11, 077b/18, 077b/19, 077b/20, 077b/24, 077b/25, 078a/2, 078a/3, 078a/9, 078a/11, 078a/12, 078a/14, 078a/17, 078a/19, 078a/22, 078a/25, 078b/1, 078b/6, 078b/7, 078b/8, 078b/11, 078b/13, 078b/18, 078b/22, 078b/24, 079a/1, 079a/4, 079a/5, 079a/6, 079a/9, 079a/10, 079a/11, 079a/13, 079a/14, 079a/16, 079a/18, 079a/20, 079a/21, 079a/23, 079a/24, 079b/1, 079b/2, 079b/3, 079b/4, 079b/5, 079b/6, 079b/7, 079b/8, 079b/11, 079b/12, 079b/15, 079b/16, 079b/17, 079b/21, 079b/22, 079b/24, 080a/1, 080a/3, 080a/4, 080a/5, 080a/7, 080a/8, 080a/9, 080a/10, 080a/18, 080a/19, 080b/1, 080b/4, 080b/9, 080b/11, 080b/13, 080b/18, 080b/20, 080b/21, 080b/24, 081a/4, 081a/5, 081a/6, 081a/8, 081a/9
k.+ de 063a/14
k.+ den 073b/4
k.+ dügin 065b/22
k.+ dür 006a/1
k.+ e 040a/21, 044b/13, 049b/1, 070b/18
k.+ i 001b/7, 039a/4, 059b/7
k.+ in 066a/12, 066a/13
k.+ inṣe 009b/19
k.+ inüñ 062b/2
k.+ isi 004b/6, 005b/9, 005b/10, 060a/5, 062b/20
k.+ isin 005b/24, 009b/13, 010b/15, 010b/16, 010b/17, 066a/12, 069a/1
k.+ isine 006b/13
k.+ lere 048b/13
k.+ lersiz 071b/24
k.+ üñ 042b/1, 061a/20, 066b/8, 071a/15, 074b/15

kimesne: kimse krş. kimse
k. 044b/16, 054b/5, 055b/11
k.+ ye 055b/17

kimse: kimse krş. kimesne
k. 003a/19, 003b/20, 005a/4, 005a/23, 009a/23, 009b/2, 009b/6, 010a/11, 010b/8, 011a/7, 011b/23, 027a/5, 028b/24, 035b/8, 036a/15, 038a/20, 038b/20, 038b/21, 041b/19, 041b/20, 044b/16, 045a/1, 046a/2, 049b/24, 053b/25, 061b/1, 065a/20, 067b/25, 068a/15, 068a/24, 073b/11, 073b/13, 075a/9, 078b/8, 080b/12
k.+ de 041b/10
k.+ den 027a/4, 062a/7, 062b/15, 065a/11
k.+ lerden 075a/14
k.+ lere 015b/15
k.+ nüñ 003a/21, 006a/12, 009b/16, 012b/7, 029a/4, 036a/14, 045b/25, 048b/6, 048b/8, 081a/7
k.+ ye 004b/12, 005a/25, 025b/3, 041a/10, 045b/18, 046a/1, 047b/3, 048b/2, 048b/22, 055b/3, 071b/7, 071b/25, 078b/6, 078b/7
k.+ yi 052b/10, 059b/7

k.+ yle 025b/5, 052b/18, 054a/7, 055b/2, 069a/23

kimyā: (Ar.) kimya
k.+ sıdur 009b/1

kīn: (Far.) gizli düşmanlık, garez
k. bağladur 069b/10
k. dutup 059b/7
k. ṭutar 067a/22

kireç: (Far.) kireç
k. 018a/19

kiremid: (Yun.) kiremit
k. 042b/25
k.+ le 042b/25

kirpik: göz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri
k.+ i 016a/5

kisvet: (Ar.) elbise
k.+ inde 016a/7

kişi: insan, adam, kimse
k. 001b/5, 001b/6, 001b/7, 001b/14, 002b/12, 002b/14, 002b/16, 003a/9, 003a/14, 003a/16, 003a/20, 004a/14, 004a/21, 004a/22, 004a/23, 006a/20, 006b/2, 006b/12, 006b/14, 006b/20, 007a/21, 007a/24, 007a/25, 007b/1, 007b/4, 007b/6, 007b/7, 007b/17, 008b/8, 008b/11, 008b/22, 009a/5, 009a/7, 009a/13, 009a/17, 009a/18, 009a/25, 009b/2, 009b/5, 009b/8, 010a/20, 010b/5, 011a/8, 011a/10, 011a/15, 011a/17, 011a/20, 011a/23, 011b/5, 011b/8, 011b/16, 012a/5, 012a/8, 012a/11, 012a/17, 012a/18, 012b/19, 013a/3, 013a/8, 013a/20, 013a/21, 013b/21, 013b/22, 013b/24, 014a/5, 014a/9, 014a/17, 014b/3, 014b/8, 014b/13, 015a/3, 015a/4, 015a/8, 015a/15, 015a/17, 015a/22, 015a/24, 015b/24, 016a/12, 016b/14, 017a/3, 017a/4, 017a/10, 017b/22, 017b/23, 018a/1, 018a/17, 018b/10, 019b/6, 019b/7, 020a/2, 020a/13, 020a/18, 020b/3, 020b/12, 021a/4, 022a/18, 022a/19, 022b/1, 022b/15, 022b/25, 023a/2, 023a/4, 023a/5, 023a/23, 023b/15, 023b/23, 023b/25, 024a/3, 024a/4, 024a/21, 024b/3, 024b/8, 024b/10, 024b/12, 024b/23, 024b/24, 025a/19, 025a/20, 025a/22, 025a/24, 025b/2, 025b/6, 025b/13, 026a/11, 027a/7, 027a/20, 027a/21, 027b/8, 027b/10, 027b/13, 027b/21, 028a/8, 028a/9, 028a/13, 028a/22, 028b/17, 028b/23, 028b/24, 029a/14, 029a/16, 029a/25, 029b/11, 029b/17, 029b/18, 029b/19, 029b/21, 029b/23, 029b/25, 030a/1, 030a/2, 030a/3, 030a/4, 030a/5, 030a/6, 030a/7, 030b/14, 031a/17, 031a/24, 031b/4, 031b/6, 031b/8, 031b/10, 031b/12, 031b/15, 031b/19, 032b/4, 032b/5, 032b/8, 032b/12, 034a/3, 034a/12, 034a/17, 034a/24, 034a/25,

034b/7, 034b/8, 034b/13, 034b/17, 034b/20, 034b/22, 034b/23, 035a/4, 035a/5, 035a/6, 035a/8, 035a/9, 035a/10, 035a/13, 035b/3, 035b/8, 035b/18, 035b/19, 035b/20, 035b/24, 036a/1, 036a/9, 036a/10, 036a/11, 036b/6, 036b/15, 036b/23, 036b/24, 037a/16, 037a/19, 037b/4, 038a/1, 038a/19, 038a/23, 038b/4, 038b/5, 038b/18, 038b/21, 038b/22, 039a/9, 039b/5, 039b/8, 039b/9, 039b/11, 039b/23, 040a/9, 040a/23, 040b/10, 040b/17, 040b/19, 041a/10, 041b/1, 041b/2, 041b/12, 041b/14, 041b/19, 041b/22, 042a/2, 042b/1, 042b/9, 042b/17, 042b/22, 044b/12, 045a/4, 045a/5, 045b/6, 047a/13, 047a/22, 047b/1, 047b/15, 047b/20, 047b/21, 047b/22, 047b/25, 048a/2, 048a/14, 048a/21, 048a/23, 048b/4, 048b/5, 048b/11, 048b/19, 048b/24, 049b/3, 049b/19, 050a/8, 050a/9, 050a/10, 050a/12, 050a/13, 050a/15, 050a/16, 050a/18, 050a/19, 050a/20, 050a/22, 050a/23, 050a/24, 050b/1, 050b/2, 050b/12, 050b/20, 051a/7, 051a/15, 051a/23, 051a/24, 051b/21, 051b/25, 052a/5, 052a/7, 052a/8, 052a/11, 052a/13, 052a/14, 052a/20, 052a/25, 052b/4, 052b/5, 052b/6, 052b/9, 052b/22, 052b/25, 053a/11, 053a/14, 053a/23, 053b/18, 054b/1, 055a/5, 055a/14, 056a/10, 056a/24, 056b/9, 057a/6, 058a/3, 058a/12, 058a/20, 058a/21, 058a/24, 058b/2, 058b/3, 058b/4, 058b/5, 058b/6, 058b/9, 058b/11, 058b/12, 059a/13, 059a/24, 059b/2, 060a/14, 060b/9, 061a/1, 061a/3, 061a/10, 061b/17, 061b/20, 061b/21, 061b/24, 061b/25, 062a/2, 062a/4, 062a/6, 062a/7, 062a/9, 062a/11, 062a/22, 062a/24, 062a/25, 062b/5, 062b/6, 062b/11, 062b/14, 062b/23, 063a/4, 063a/19, 063a/20, 063b/4, 063b/13, 063b/15, 064a/1, 064a/5, 064a/8, 064a/22, 064b/11, 064b/16, 064b/23, 065a/6, 065a/9, 065a/19, 065a/21, 065b/4, 066a/3, 066a/7, 066a/13, 066a/16, 066a/17, 066a/21, 066b/12, 066b/14, 066b/16, 067a/3, 067a/10, 067a/16, 067a/22, 067b/1, 067b/4, 067b/6, 067b/8, 067b/11, 067b/13, 067b/19, 067b/20, 068a/1, 068a/7, 068a/13, 068a/25, 068b/1, 068b/21, 068b/22, 069a/3, 069a/18, 069a/19, 069b/2, 069b/17, 069b/18, 069b/20, 069b/22, 070a/3, 070a/8, 070a/19, 070a/21, 070b/1, 070b/2, 070b/7, 071a/8, 071a/9, 071a/13, 071a/16, 071b/12, 072a/3, 072a/5, 072a/9, 072a/16, 072a/20, 072b/6, 072b/21, 073a/12, 073a/19, 073b/13, 073b/23, 073b/24, 074a/4, 074a/12,

074b/6, 074b/17, 075a/18, 075a/24, 075b/8, 075b/11, 075b/13, 075b/15, 075b/19, 075b/20, 075b/23, 076b/13, 076b/15, 076b/20, 076b/25, 077a/16, 077b/18, 077b/20, 078a/1, 078a/12, 078a/14, 078a/16, 078a/19, 078a/20, 078a/22, 079a/5, 079a/6, 079a/13, 079a/14, 079a/19, 079a/21, 079b/3, 079b/12, 079b/14, 079b/15, 079b/17, 079b/18, 079b/19, 079b/21, 079b/24, 080a/7, 080a/8, 080a/9, 080b/17, 080b/24

k.+ de 002a/17, 004b/9, 009a/25, 012b/17, 012b/18, 025b/3, 047b/6, 059a/5, 065b/17, 069b/21

k.+ deki 047b/7

k.+ den 027a/4, 045a/3, 048a/24, 066a/19, 069a/21, 070b/1

k.+ dür 048b/23

k.+ ler 002b/3, 002b/4, 004a/16, 004b/3, 004b/4, 005a/3, 006a/16, 009a/4, 013a/12, 013a/20, 013b/12, 014a/3, 014a/14, 014a/19, 014b/11, 014b/14, 015a/6, 015a/9, 017a/6, 017a/8, 024b/2, 026a/25, 029b/11, 034a/17, 039a/15, 039b/19, 041a/4, 042b/20, 047b/4, 049a/1, 050a/6, 053a/19, 054a/14, 055a/4, 058a/19, 062b/3, 064a/12, 064a/14, 064a/15, 064b/9, 065a/10, 065a/17, 066b/4, 066b/24, 067b/24, 068a/1, 068a/4, 068a/10, 068a/11, 068a/13, 071a/6, 071a/7, 072b/12, 072b/22, 072b/25, 075a/20, 075a/22, 075a/24, 076a/23, 076b/21, 078a/17, 080a/19

k.+ lerde 029b/11

k.+ lerden 012b/21, 027a/23, 027b/1

k.+ lerdür 049a/23, 076a/22

k.+ lere 001b/5, 001b/9, 003a/4, 013a/18, 015a/6, 040a/23, 049a/10, 068a/6, 074b/20, 075a/16, 080a/12

k.+ leri 025b/20, 025b/21, 065a/15

k.+ leriñdür 069b/7

k.+ lerüñ 010a/4, 015a/4, 022a/1, 048b/23, 049a/18, 059a/7, 065a/3, 065a/5, 073a/9

k.+ lerüñdür 069b/5, 073a/24

k.+ nüñ 001b/14, 002a/8, 002a/9, 002a/10, 002a/11, 002a/13, 002a/17, 002a/21, 002b/9, 002b/15, 002b/20, 003a/2, 003a/5, 003b/16, 004a/17, 004a/25, 004b/12, 005b/25, 006b/16, 007a/1, 007a/3, 007a/4, 007a/5, 007a/20, 009b/5, 009b/23, 011b/11, 013a/25, 013b/10, 014a/23, 014b/1, 014b/5, 015a/10, 016b/18, 017b/10, 019b/9, 020a/15, 020b/2, 020b/21, 021a/11, 021a/12, 021b/3, 021b/24, 022b/2, 025a/17, 025a/18, 025a/23, 025b/5, 027a/24, 029a/23, 031a/19, 031b/3, 035a/11, 036a/8, 036a/9, 038b/19, 040a/22, 040b/9, 041b/19, 042a/20, 045b/4, 045b/7, 045b/11, 045b/18, 047a/4, 047a/7, 047a/9, 047b/11, 047b/19, 050a/9, 050a/20,

050a/23, 052a/2, 052a/17, 053a/5, 054a/6, 058b/4, 058b/7, 058b/8, 058b/9, 058b/12, 058b/17, 058b/19, 058b/22, 059a/10, 059a/14, 060a/24, 061b/7, 062a/3, 062a/5, 062a/14, 062b/8, 063a/22, 063a/23, 063a/24, 063b/11, 063b/16, 064a/4, 064a/6, 064a/16, 065b/14, 066a/10, 066a/22, 066a/24, 066b/13, 066b/15, 067a/1, 067a/21, 067b/1, 067b/21, 067b/22, 068b/7, 068b/15, 068b/18, 069a/19, 069b/10, 069b/11, 070a/9, 070a/10, 070a/11, 070a/12, 070a/14, 070b/2, 071b/9, 071b/23, 072a/21, 072a/25, 073b/24,074a/25, 074b/1, 074b/12, 075a/10, 077a/13, 080a/16, 080a/18, 080a/19, 080b/12
k.+ nüñdür 012b/17
k.+ nüñki 025b/4
k.+ siz 069b/20
k.+ ye 009a/16, 009b/2, 011a/14, 011b/22, 013a/19, 015a/16, 018b/9, 018b/11, 027a/21, 031a/18, 034b/15, 034b/17, 035b/17, 039b/8, 039b/10, 040b/8, 041b/18, 044b/14, 045a/4, 047a/16, 047a/23, 047b/6, 047b/7, 047b/16, 048b/3, 048b/15, 048b/20, 051a/10, 051a/11, 051a/24, 051a/25, 054a/11, 058b/11, 058b/12, 058b/13, 058b/14, 058b/15, 058b/16, 059b/12, 061b/2, 061b/23, 062b/19, 064a/17, 065a/12, 065a/18, 066a/5, 067a/23, 069b/15, 069b/18, 069b/25, 072a/5, 072b/6, 075b/2, 075b/21, 079b/18, 081a/3
k.+ yi 026a/21, 040b/17, 049a/7, 063b/6, 069a/16, 069b/20, 069b/23, 070a/5, 071a/8, 072a/23, 073b/23
k.+ yle 059a/13, 059b/11, 062a/22, 069b/3, 076b/22
k.+ ymiş 068a/5
k.+ yse 034b/16
k. olur 003a/17
k. olursa 031a/13

kişilik: şahsiyet
k. 028a/18

kitāb: (Ar.) kitap
k. 005b/13, 060a/12
k.- ı erbaʿīnde 026a/4
K.- ı Nevādirde 047a/10
k.+ da 059a/22, 060a/11, 060a/14
k.+ ı 005b/12, 005b/15, 009a/11, 042a/8
k.+ ın 037b/2
k.+ ına 002b/9, 029b/25, 039b/12, 039b/13
k.+ ında 040b/6, 059a/9
k.+ lar 001b/6, 005b/11, 012a/2, 041b/17, 045b/6
k.+ larda 029b/6, 032a/21, 047b/22
k.+ lardaki 068a/2
k.+ ları 004b/25, 045b/4, 045b/6
k.+ ların 009a/11
k.+ larına 009a/11, 080a/16
k.+ larında 002b/9
k.+ laruñ 001b/7
k.+ uñ 080a/15
K.+ ü'l Ṣalavātda 032b/19

k. ala 080a/16

ḳo -: bırakmak, terketmek; izin vermek, serbest bırakmak; alıkoymak
ḳ. 007a/21, 010b/8
ḳ.- dı 014b/24, 073b/20
ḳ.- dıġı 021b/7, 021b/11
ḳ.- dılar 048a/11
ḳ.- dıysa 021b/12
ḳ.- duġ 071a/6
ḳ.- duġı 036b/19, 036b/20
ḳ.- duḳları 028a/16
ḳ.- duḳlarından 042b/24, 048a/13
ḳ.- ġıl 009b/24
ḳ.- madan 042b/10
ḳ.- madı 013a/2
ḳ.- madım 073b/6
ḳ.- maḳ 016b/3, 022b/16, 042b/12, 042b/14, 042b/15
ḳ.- maḳdur 025a/1, 025a/15
ḳ.- mamaḳ 018b/5
ḳ.- maya 018a/21
ḳ.- mayalar 041b/20, 042b/18, 042b/23, 042b/25
ḳ.- maz 002a/18, 017a/6, 058a/22, 061b/3, 062a/1
ḳ.- mazlar 007a/17
ḳ.- mazlardı 064a/10, 067b/17
ḳ.- mışdur 059b/3, 062b/15, 071b/11
ḳ.- r 061b/6, 078b/19, 079b/14
ḳ.- rlar 040b/15, 041b/8
ḳ.- rlardı 067b/18
ḳ.- rlarsa 067b/18
ḳ.- sa 017b/2, 021b/24, 028b/8, 028b/16, 034b/14, 037a/15, 047b/23, 054a/25, 074b/8
ḳ.- ṣalar 033b/16
ḳ.- salar 048a/8
ḳ.- sınlar 041a/23
ḳ.- sun 048a/13

ḳoca: yaşlı, ihtiyar
ḳ. 034a/17, 042b/17, 061a/3

ḳocacıḳ: yaşlı, ihtiyar
ḳ.+ lar 029b/11, 042b/16

ḳocal -: yaşlanmak
ḳ.- asın 061a/18
ḳ.- ıcaḳ 014b/15
ḳ.- sa 053a/23, 058b/9

ḳoġa: kova
ḳ.+ yla 047b/17

ḳoḳ -: kokmak
ḳ.- mamış 051a/18
ḳ.- mış 051a/17

ḳoḳla -: koklamak
ḳ.- salar 009b/13

ḳoḳu: koku
ḳ.+ sı 016b/4, 019a/2, 019a/3, 019a/23, 019b/3, 019b/20
ḳ.+ sına 065b/2
ḳ.+ sından 060b/12

ḳoḳulu: kokusu olan
ḳ. 042a/12, 042b/4, 055b/3, 070b/5

ḳol: insan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm
ḳ. 016b/24, 022a/6
ḳ.+ ı 018b/4, 022a/12
ḳ.+ ında 018b/6
ḳ.+ ları 026a/11
ḳ.+ ların 028a/3, 033b/20, 033b/21, 034a/4, 038b/20

ḳ.+ un bağlamış 035a/3
ḳ.+ un 018a/9, 018a/10, 018a/25
ḳ.+ unda 018b/5
ḳ.+ undan 055b/18

ḳolay: sıkıntı çekmeden yapılan, zor karşıtı
ḳ. 041b/12, 056a/1
ḳ.+ sız 065a/6

ḳoltuḳ: omuz başının altında, kolun gövde ile birleştiği yer
ḳ.+ ın 055a/7

ḳon -: kuş, kelebek, uçak, toz vb. bir yere inmek; yurt edinmek; konaklamak
ḳ.- a 057b/5
ḳ.- alar 056b/8
ḳ.- ar 039a/15, 062a/20
ḳ.- ardı 010b/23
ḳ.- arlar 078b/20
ḳ.- armış 072a/10
ḳ.- dı 011a/3
ḳ.- duġı 039a/1
ḳ.- maḳ 056b/8
ḳ.- mış 011a/2
ḳ.- salar 039a/16

ḳonşı: komşu
ḳ.+ lar 035a/25

ḳonuġ: konuk, misafir
ḳ. 074a/15

Ḳonya: Konya ili
Ḳ.+ da 023a/3, 023b/2, 024b/5, 028b/4, 029b/6, 030a/19, 032b/20, 033a/4, 033a/11, 034b/5, 035a/10, 035a/23
Ḳ.+ dandur 029b/21

ḳop -: kopmak
ḳ.- a 079a/20
ḳ.- acaḳ 006a/7
ḳ.- acakdur 004b/25
ḳ.- acaḳdur 012a/4
ḳ.- ar 003a/16, 009b/1, 010b/7, 059b/6, 059b/10, 068b/8, 069b/1, 069b/12
ḳ.- dı 073b/18
ḳ.- duġundan 004b/7
ḳ.- duḳdan 079b/9
ḳ.- mış 007b/9

ḳopar -: koparmak
ḳ.- ır 011b/1

ḳorḳ -: korkmak
ḳ.- ar 007b/13, 009b/5, 050a/6, 059b/24, 072a/24, 073b/4, 073b/9, 073b/10
ḳ.- arım 009a/24, 065b/16
ḳ.- arız 073b/17
ḳ.- arlar 009a/23
ḳ.- arlarsa 042b/9
ḳ.- aydı 026b/11
ḳ.- duġı 052a/6, 073b/11
ḳ.- duġıyla 073b/24
ḳ.- dular 026a/17, 026a/18
ḳ.- maġdı 026a/18
ḳ.- maḳ 070a/16, 073a/22, 073b/23
ḳ.- maḳdur 073a/21
ḳ.- masa 073b/3
ḳ.- maz 009a/23, 073b/11, 073b/17
ḳ.- mazlar 073b/12
ḳ.- mazsa 035a/4
ḳ.- sa 018b/11, 018b/18, 018b/20, 018b/21, 022a/21, 026b/11, 052a/5, 052a/9, 053a/6, 073b/1

ḳ.- salar 073b/12
ḳ.- up 006a/5, 007b/5, 009a/17, 053a/8, 062a/7, 070b/18, 074b/4, 080b/7

ḳorḳu: korku, kaygı
ḳ. 007b/7, 009a/21, 009a/25, 010a/16, 011a/11, 071b/21, 073b/23, 079b/23
ḳ.+ da 009a/20, 079b/18
ḳ.+ dan 006a/17, 007a/7
ḳ.+ larda 079b/22
ḳ.+ lardan 067b/10, 073b/8, 079b/9, 079b/11
ḳ.+ ları 007b/19, 010a/23
ḳ.+ larından 073b/18
ḳ.+ sı 003a/15, 007a/7, 010b/5, 011a/10, 062b/13, 070a/1, 073b/24, 074b/16
ḳ.+ sında 073b/7
ḳ.+ sından 011a/1, 027a/18, 073b/19, 073b/21, 073b/22
ḳ.+ yı 073b/6, 079b/7
ḳ.+ yla 014b/20

ḳorḳul -: korkulmak
ḳ.- ur 073a/24

ḳorḳulu: korku veren, korku dolu
ḳ. 073a/20, 079a/18

ḳorḳuncı: korkunç
ḳ. 041b/21

ḳorḳut(d) -: korkutmak
ḳ.- acağın 073b/7
ḳ.- maḳ 059a/20
ḳ.- up 025b/7
ḳ.- ur 062a/22, 073b/1, 073b/2

ḳoru: bakımlı küçük orman
ḳ.+ dan 038b/25

ḳoru -: korumak
ḳ.- rken 041a/2
ḳ.- yup 047b/15

ḳorun -: korunmak
ḳ.- maḳ 078a/1

ḳoş -: koşmak
ḳ.- a 034a/21, 040a/14
ḳ.- arlar 034a/7

ḳoşdur -: koşturmak
ḳ.- acaḳ 042a/15

ḳovan: arıların barınması için hazırlanan barınak
ḳ. 047b/18

ḳovulmuşluḳ: kovulmak durumu
ḳ.+ ı 013a/16

ḳoy -: bırakmak; katmak; izin vermek; terk etmek; ertelemek krş. ko-
ḳ.- a 012b/4, 017a/17, 017a/24, 018a/24, 029a/22, 029a/24, 029b/4, 033b/3, 033b/7, 033b/15, 033b/20, 034a/8, 036b/7, 036b/10, 036b/13, 038b/8, 041a/19, 042b/16, 042b/17, 055b/20, 056b/18, 057b/9, 064b/17, 078a/23, 078a/24
ḳ.- acağım 012a/22
ḳ.- acak 030b/13
ḳ.- acaḳ 034a/1, 042b/14, 042b/17
ḳ.- acaḳdur 005b/24
ḳ.- alar 041a/24, 041a/25, 041b/1, 042b/7, 042b/11, 042b/13, 042b/25
ḳ.- am 077b/15

ḳ.- amaz 070a/21
ḳ.- an 077a/25
ḳ.- ar 013a/19, 027a/10
ḳ.- arım 011b/15, 012b/3
ḳ.- arın 027a/10
ḳ.- ıcaḳ 021b/4, 042b/22
ḳ.- maġa 080a/3
ḳ.- maġla 057a/17
ḳ.- maḳ 008b/1, 008b/2, 012a/18, 012b/2, 012b/23, 038b/4
ḳ.- masa 008b/2
ḳ.- sa 016a/4, 027b/14, 035a/12, 051a/9, 052a/7, 052b/18
ḳ.- salar 037a/22
ḳ.- up 019a/10, 024b/18, 032b/18, 032b/24, 033a/2, 035b/5, 042b/15, 045b/15, 059a/21, 064a/1, 066a/5, 066b/19, 078b/10
ḳ.- updur 063b/6

ḳoy: küçük körfez
ḳ.+ lar 019a/1
ḳ. virmek 016b/8

ḳoyı: koyu
ḳ. 021a/25, 021b/5

ḳoymaḳlıġ: koymak durumu
ḳ.+ ı 012a/25

ḳoyu: akışkanlığı az olan, karşıtı sulu
ḳ.+ dur 021b/4

ḳoyul -: koyulmak
ḳ.- sa 019a/11
ḳ.- ur 041b/25

ḳoyult -: koyulaştırmak
ḳ.- mış 019b/2

ḳoyun: geviş getirenlerden, eti, sütü, yapağısı ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan
ḳ. 025b/4, 046a/13, 046a/14, 046a/20, 046a/22, 046b/2, 046b/14, 046b/15, 046b/16, 046b/17, 046b/18, 046b/19, 046b/20, 047a/9, 047a/10, 048a/23, 055a/17, 056b/7, 056b/25, 058a/5, 058a/6, 058a/7, 058a/11, 058a/12
ḳ.+ da 046a/8, 046b/14, 046b/20
ḳ.+ dan 046b/16
ḳ.+ ı 025b/4, 047a/9
ḳ. güderlerdi 013b/8

ḳoz: (Far.) ceviz
ḳ. 051a/22
ḳ.+ ı 051a/22

köpri: köprü krş. köprü
k.+ ler 049b/4

köprü: köpri krş. köprü
k.+ sünden 006a/13
k.+ süne 006a/17

kör: gözleri görmeyen krş. āmā
k. olmışdur 002b/5
k. olmışdurur 076a/24

köşek: deve yavrusu
k.+ de 046a/9

köşk: (Far.) süslü ev, kasır
k.+ ler 006b/3
k.+ lerinden 010a/23

kötürüm: yaşlılık veya hastalık sebebiyle yürüyemeyen kişi

k. 061a/18
k. olmaya 054a/12
k. olup 058b/15

köy: (Far.) semt, mahalle
k. 049b/20, 069b/14
k.+ de 018b/14

ḳubḥ: (Ar.) çirkinlik, krş. hüsn
ḳ.+ dur 008a/24

ḳudret: (Ar.) kuvvet, güç, iktidar
ḳ. 008a/9, 010a/6, 081a/8, 081a/9
ḳ.+ den 008a/6
ḳ.+ e 080a/2
ḳ.+ i 008a/6, 008a/13, 008a/16, 008a/18, 008a/19, 008b/17, 012a/6, 018a/18, 059b/2, 070a/20, 081a/10
ḳ.+ in 010b/15, 011a/7, 011a/9, 012a/8, 012a/9, 012a/10, 012a/12, 012a/13, 014a/11, 060b/4
kemāl-i ḳ.+ in 010a/15, 010a/16
ḳ.+ inden 079a/2
ḳ.+ indendür 076a/2, 077b/3
ḳ.+ ine 012a/7
ḳ.+ inüñ 008a/5, 011b/24
ḳ.+ iyledür 070a/22, 070a/23
ḳ.+ leri 007b/24
ḳ.+ lerin 060a/15, 060b/14
ḳ.+ lerinüñ 008a/4
ḳ.+ leriyledür 008a/13, 008a/20
Ḳ.+ ü's Sālikīn 002b/23

ḳudūm: (Ar.) ayak basma
ṭavāf-ı ḳ. 054b/21

ḳul: Allah tarafından yaratılan insan; köle
ḳ. 003a/13, 012b/7, 012b/8, 039a/12, 039a/14, 044a/9, 045a/25, 045b/25, 046a/4, 048a/18, 049a/4, 051b/3, 051b/7, 051b/10, 051b/15, 051b/24, 054a/9, 054b/3, 054b/4, 059a/1, 066a/13, 070b/8, 071b/8, 077a/5
ḳ.+ a 044b/18, 051b/15
ḳ.+ da 041b/2
ḳ.+ ı 040b/9, 049a/9, 054a/17
ḳ.+ ıdur 014a/13, 057a/14
ḳ.+ ına 026a/22, 049a/5
ḳ.+ la 058b/25, 059a/2, 059a/3
ḳ.+ lar 073a/13, 075b/21
ḳ.+ ları 010b/6, 010b/7, 011a/5, 060a/21, 063a/24, 075b/3, 075b/8
ḳ.+ larıdur 005b/17
ḳ.+ larım 004b/19
ḳ.+ larımdan 077a/4
ḳ.+ larımuñ 050a/3
ḳ.+ ların 012b/1, 061b/10
ḳ.+ larına 004b/17, 008a/25, 009b/17, 011a/4, 011b/20, 039a/3, 049a/7, 060a/21, 074b/5, 077b/13, 081a/5
ḳ.+ larından 070b/18, 073b/11, 077a/5
ḳ.+ larını 011b/21
ḳ.+ larınuñ 002b/16, 003a/6, 010b/6, 012a/14, 025a/18, 078b/10
ḳ.+ luġın 005b/20
ḳ.+ um 044a/11
ḳ.+ uñ 008a/18, 012a/15, 034b/11, 039a/13, 040b/9, 077a/4
ḳ.+ un 045b/25
ḳ.+ una 026a/21
ḳ.+ unda 022a/2
ḳ.+ undan 048a/16

ḳ. idüp 049b/23
ḳ. ola 048b/18
ḳ. olmayana 039a/21
ḳ. olsun 050a/11
ḳ. olur 071a/12
ḳ. olursa 041a/25

ḳulaḳ: başın her iki yanında bulunan işitme organı
ḳ. 016b/23, 016b/24, 059b/18, 070b/4, 071b/14
ḳ.+ a 017b/1
ḳ.+ dur 061a/9
ḳ.+ ı 017a/24, 017a/25, 026a/6, 026a/8, 033b/3, 051b/7, 052b/19, 055b/19, 061a/4
ḳ.+ ın 017a/25
ḳ.+ ına 011a/13, 016a/6, 034b/12, 040a/13, 040a/15, 052b/20
ḳ.+ ından 009b/8, 016b/14
ḳ.+ ını 053b/9
ḳ.+ ınuñ 017a/25
ḳ.+ la 005a/20, 060b/17
ḳ.+ lar 012a/23
ḳ.+ ları 016a/2, 024b/8
ḳ.+ uñ 010b/11, 060b/16, 071b/14, 076b/4

ḳulaḳsız: kulağı olmayan
ḳ. 026a/10

ḳulavuzla -: yol göstermek
ḳ.- ruz 064b/10

ḳulluḳ: kul olma durumu
ḳ. 009b/4, 011a/24, 055a/24, 060b/15, 071b/19, 075b/24, 080b/4, 080b/13
ḳ.+ a 025a/21, 076a/17
ḳ.+ ı 010a/17, 064b/3, 071a/14, 071b/16, 071b/19, 076a/3, 076b/9
ḳ.+ ıdur 071a/15, 080b/2
ḳ.+ ıma 025b/10
ḳ.+ ımızda 064b/9
ḳ.+ ımuz 027a/1
ḳ.+ ın itmege 076b/18
ḳ.+ ın 003a/15, 012a/23, 013b/7, 059a/19, 064b/6, 073a/16, 073b/2, 073b/3, 076b/19, 078a/13, 079b/13, 080b/14
ḳ.+ ına 012a/19, 021a/12, 021a/13, 026b/23, 026b/24, 061b/17, 064b/13, 067a/18, 068a/7, 072b/8, 072b/12, 073b/23, 075b/15, 077a/10, 078a/24, 079a/13, 080a/9, 080a/21, 080b/8
ḳ.+ ında 011a/11, 025b/9, 060a/23, 060b/10, 074b/6, 076a/24, 079a/10
ḳ.+ ından 060a/20, 060a/22, 063b/4, 063b/20, 063b/24, 064b/8, 071a/23, 071b/2, 072a/8, 073a/12, 078b/10, 078b/24, 079b/14, 081a/3
ḳ.+ ınuñ 071a/16
ḳ.+ lar 057a/12, 060b/9
ḳ. eyleyen 025a/21
ḳ. ideler 073a/14
ḳ. idem 055a/24
ḳ. iden 025b/21, 025b/23
ḳ. ider 063b/1, 075b/23, 078b/2
ḳ. ideydüñ 080b/19
ḳ. idicek 055b/11, 057a/13
ḳ. itmedügümüz 076b/20
ḳ. itmege 055a/23, 055a/24, 071b/3, 071b/4
ṭāʿat ve ḳ. itmege 055a/23
ḳ. itmekden 025b/19, 025b/24

ḳulluḳcı: hizmetçi, cariye
ḳ. 060a/25, 062a/10
ḳ.+ lar 059b/18, 059b/19
ḳ.+ ları 059b/18, 060a/11, 060a/16, 060a/24, 060a/25

ḳulmaş: aldatıcı, hileci
ḳ. 060a/18

ḳulmaşlıḳ: aldatıcılık
ḳ.+ ların 060b/23

ḳulūb: (Ar.) kalpler
Ḳuvvetü'l ḳ. 002b/9

ḳum: kum
ḳ. 018a/19

ḳumāş: (Ar.) pamuk, yün, ipek vb. malzemeden makinede dokunmuş her türlü dokuma
ḳ.+ lar 063b/7
ḳ.+ ları 063a/25
ḳ.+ larından 061a/11

Ḳunūt: Kunut duası
Ḳ. 024a/19, 032a/22, 032a/23, 032a/24, 035b/5, 035b/6, 037a/3, 043a/15
Ḳ.+ ı 031a/22, 043a/16, 043a/18

ḳur -: kurmak
ḳ.- an 077a/4
bağdaş ḳ.- up 028a/4

Ḳurān: (Ar.) Hz. Muhammed'e inen kutsal kitap
Ḳ. 001b/14, 005b/16, 007b/4, 008a/2, 008a/19, 008b/14, 008b/22, 013a/7, 013a/8, 014a/6, 015a/3, 022a/5, 023b/12, 023b/24, 024a/11, 024a/12, 024a/25, 024b/1, 024b/14, 024b/15, 024b/18, 025b/15, 027a/23, 028a/21, 028b/17, 029a/3, 029a/14, 029a/15, 029a/16, 029a/24, 029b/1, 029b/13, 029b/17, 029b/18, 029b/19, 029b/20, 029b/21, 029b/23, 030a/1, 030a/2, 030a/3, 030a/5, 030a/20, 030b/4, 031a/13, 031a/14, 031a/19, 031b/15, 031b/17, 031b/20, 031b/23, 033a/8, 033a/12, 033a/14, 033b/12, 034a/22, 034b/17, 036a/23, 037b/2, 039a/23, 039b/15, 041b/12, 042b/19, 043a/2, 054a/6, 060b/1, 062b/20, 065a/1, 065a/4, 069a/4, 071b/17, 076b/5, 076b/24, 080a/15, 080b/24
Ḳ.+ a 011b/13, 014b/5, 024b/16
Ḳ.+ da olmasa 030a/16
Ḳ.+ da olsa 030a/17
Ḳ.+ da olursa 030a/18, 030a/21
Ḳ.+ da 005b/8, 007b/21, 010a/19, 011b/14, 011b/20, 011b/25, 012a/4, 012b/2, 012b/24, 013b/13, 026a/14, 030a/6, 030a/13, 030a/14, 030a/22, 030a/23, 030a/24, 030b/7, 031a/9, 038a/22, 049a/16, 050a/3, 063b/1, 070b/10, 073a/18, 075a/12, 077b/13, 080b/15
Ḳ.+ dan 008b/10, 028b/10, 030a/3
Ḳ.+ ı 024a/22, 024a/23, 024b/2, 024b/3, 026a/6, 028b/3, 028b/4, 028b/16,

028b/17, 028b/23, 029a/1, 029a/21, 029b/13, 029b/24, 030a/7, 030b/19, 031a/22, 031b/21, 031b/22, 033a/10, 034a/18, 034a/25, 034b/2, 034b/7, 034b/14, 034b/17, 040a/14, 065a/6
Ḳ.+ uñ 013a/3, 024b/1, 029b/24, 030b/5, 030b/10, 030b/16, 030b/20, 077a/7
Ḳ.+ uñı ezberleye 031a/17
Ḳ. oḳımaḳ 012a/8, 015b/15

ḳurbān: (Ar.) dinin buyruğunu yerine getirmek için kesilen hayvan
ḳ. 040a/17, 040a/21, 048b/1, 051b/17, 058a/13, 058a/14
ḳ.+ ı 044b/12, 048a/20, 048a/25, 048b/1, 048b/2, 056a/15
ḳ.+ ın 058a/14, 058a/15, 058a/17, 058a/19, 058a/21, 058a/22, 058b/16
ḳ.+ un 056b/23
ḳ. ide 055a/17
ḳ. itmege 048a/22
ḳ. itmek 048a/22, 048a/23, 056a/16

ḳurbet: (Ar.) Allah'a yakınlık
ḳ.+ leri 005a/23

ḳurd: kurt, krş. ḳurt
ḳ. 072a/11
ḳ.+ ı 020a/4

ḳurı: kuru krş. kuru
ḳ. 026b/15, 053a/2, 077a/21

ḳurıca: kuru gibi
ḳ. 065b/8

ḳurt: kurt, krş. ḳurd
ḳ. 051a/17

ḳurtar -: kurtarmak
ḳ.- a 074b/18
ḳ.- amaz 013b/1
ʿazābdan ḳ.- an 026a/21
ḳ.- maḳ 065a/20
ḳ.- maz 065a/20

ḳurtcağız: küçük kurt
ḳ. 060a/3
ḳ.+ lar 065b/4

ḳurtul -: kurtulmak
ḳ.- a 013a/20
ḳ.- acaḳ 080a/6
ḳ.- am 078a/2
ḳ.- avuz 073a/1
ḳ.- ayın 076b/16
ḳ.- dı 026a/16, 062b/23
ʿazābdan ḳ.- dı 026a/19
ḳ.- maġ 026a/22, 079b/11
ḳ.- maḳ 065b/1, 078a/2
ḳ.- maḳdan 074b/2
ḳ.- mamış 013b/2
ḳ.- ması 080b/16
ḳ.- maya 066b/8
ḳ.- maz 013a/20, 014b/25, 065a/19, 068b/21
ḳ.- mazmış 009b/3
ḳ.- mışdur 014b/11
ḳ.- up 079a/18
ḳ.- ur 004b/2, 077b/25

ḳuru: kuru, ıslak karşıtı
ḳ. 051a/19, 055b/3, 077b/4
ḳ.+ ca 016b/17
ḳ.+ madan 018a/11
ḳ.+ mış 080b/10

ḳuru -: kurumak

ḳ.- r 076a/16

ḳurut -: kurutmak
ḳ.- dı 063b/14

ḳuş -: kusmak
ḳ.- a 020b/5
ḳ.- duġı 020b/5, 020b/6, 020b/7, 052a/23
ḳ.- muḳ 020b/6, 020b/7
ḳ.- sa 052a/20, 052a/21, 052a/24, 052b/7, 052b/19

ḳuş: kuş
ḳ. 062a/19, 062a/20, 078b/14, 078b/17
ḳ.+ laruñ 021b/5

ḳuşan -: giyinmek
ḳ.- sa 009a/8

ḳuşcaġız: küçük kuş
ḳ.+ ı 073b/21
ḳ.+ lara 078b/14

ḳuşluḳ: günün sabahla öğle arasındaki bölümü
ḳ.+ a 050b/22

ḳutlu: mübarek, uğurlu
ḳ. 010a/2
ḳ. ola 014a/23
ḳ. olur 007a/1

ḳuʿūd: (Ar.) namazın oturarak kılınan kısmı
ḳ.+ ı 026a/5
ḳ.+ ını 026a/9

ḳuvā: (Ar.) kuvvetler
ḳ.+ mına 010a/3

ḳuvvet: (Ar.) güç, kudret; sıhhat
ḳ. 010b/9, 012a/17, 013b/4, 059b/3, 059b/11, 059b/20, 059b/21, 059b/22, 059b/24, 059b/25, 060a/1, 060a/3, 060a/4, 060a/7, 060a/8, 060a/9, 060a/10, 060a/18, 060a/19, 064b/12, 071b/11, 076b/19, 081a/1
ḳ.- i ġażab 059b/4, 059b/6
ḳ.- i ḫayālī 059b/21
ḳ.- i muḥāfaẓa 060a/1
ḳ.- i mutaṣarrıfa 060a/6
ḳ.- i şehvet 059b/3, 059b/8, 060a/23, 062a/13
ḳ.- i ʿaḳl 059b/12
ḳ.+ dür 006b/25, 059b/23, 060a/2, 060a/8, 061a/15
ḳ.+ i 007a/3, 007a/4, 021b/14, 060a/14, 060a/16, 060a/17, 070a/22
şehvet-i ḳ.+ i 059b/10
ḳ.+ im 014b/15
ḳ.+ in 012a/7
ḳ.+ inden 012a/6
ḳ.+ iyle 059b/10
ḳ.+ le 060a/4
ḳ.+ ler 009b/25, 059b/17, 059b/19, 060a/7, 060a/16, 060a/25, 060b/18, 060b/19, 060b/25
ḳ.+ lerde 060a/16
ḳ.+ lere 061a/5
ḳ.+ leri 059b/14, 060b/22, 063a/10, 063a/11, 071b/9, 071b/12
ḳ.+ lerini 068b/9
Ḳ.+ ü'l ḳulūb 002b/9
ḳ.+ üñ 059b/22
ḳ. ola 060a/9
ḳ. vire 010b/3
ḳ. viren 008a/9

ḳ. virir 010b/2

ḳuvvetlen -: (Ar.+T.) kuvvetlenmek
ḳ.- ir 068b/19
ḳ.- üp 053b/1

ḳuvvetlendür -: (Ar.+T.) kuvvetlendirmek
ḳ.- ür 003b/13

ḳuvvetlü: (Ar.+T.) kuvvetli, güçlü
ḳ. 045b/19
ḳ.+ dür 007a/4, 029b/8, 045b/22
ḳ. ola 065a/5
ḳ. olmaḳdur 072a/22

ḳuvvetsiz: (Ar.+T.) kuvveti olmayan, güçsüz
ḳ. 029b/11

ḳuyu: kuyu
ḳ.+ da 018b/19
ḳ.+ suna 057b/8

ḳuzaḥ: (Ar.) bir şeytan veya melek ismi
ceyl-i ḳ. 056b/7

ḳuzġun: kara karga
ḳ. 078b/17, 078b/18

ḳuzı: kuzu
ḳ. 048a/22, 048a/23
ḳ.+ da 046a/10

küçük: küçük, büyük karşıtı
k. 005a/18, 005a/19, 016a/11, 017b/19, 019b/15, 035b/14, 036a/14, 037a/14, 040b/9, 042a/25, 042b/4, 050a/25, 053a/19, 054b/24, 070b/4, 070b/5
k. ider 079a/9
k. itmek 079a/9
k. olmaḳ 005a/18

küffār: (Ar.) kafirler
k.+ a 050a/17

küfr: (Ar.) Allah'a ve dine ait şeylere inanmama; kaba söz söyleme
k. 007a/16, 009a/13, 009a/14, 009a/17, 009a/25, 077b/1, 080b/16
k.+ den 008a/12
k.+ dür 028b/24
k.+ e 023a/4
k.+ i 023a/4
k.+ lerine 008b/20
k.+ ün 008a/22
k. söylemek 031b/3

küpe: kulak memesine takılan süs eşyası
k. geçürmek 034b/12
k. geçürmiş 016a/6

ḳüre: (Ar.) dünya
ḳ.+ den 079b/9

küstāḫlıḳ: (Far.+T.) küstah olma durumu, saygısızlık
k. olur 025a/19

L

lafẓ: (Ar.) ağızdan çıkan veya yazılan söz
l. 029a/22
l.- ı ʿāmm olıcaḳ 026b/1
l.+ ı 030a/22
l.+ ınadur 029b/13

l.+ lar 031a/9
l.+ ları 029b/16

laġv: (Ar.) ortadan kaldırma, feshetme
l. ider 039b/16
l. olmaz 039b/17
l. olur 039b/16

laḥd: (Ar.) üstü kapak taşı ile örtülü, iç kenarlarına taş veya tuğla ile duvar örülmüş mezar
l. 042b/25

lāḥiḳ: (Ar.) yetişen, ulaşan
l. 032b/8, 035a/3
l.+ a 035a/3
l. olsalar 036a/21

laḥẓa: (Ar.) en kısa zaman parçası, an
l. 059b/16, 061b/1, 065b/1, 067a/11, 070a/24

lākin: (Ar.) ama, ancak, fakat
l. 002b/4, 004a/7, 030b/19, 042a/24, 043b/8, 047a/17

la'l: (Ar.) parlak kırmızı renkli kıymetli taş
l. 045a/16

lā'nehüm Allāh: (Ar.) "Allah'ın laneti onların üzerine olsun" anlamına gelen söz
l. 066a/3

laṭīf: (Ar.) hoş, nazik, yumuşak
l. 001b/7, 009b/25, 010a/1

laṭīfe: (Ar.) güldürmek amacıyla söylenen hikaye, şaka
l. 069b/5
l.+ ler 069b/3
l. eylemek 069a/10
l. itdügi 069b/7

laṭīflıḳ: (Ar.+T.) latif olma durumu
l.+ ınden 010a/2

lāyıḳ: (Ar.) uygun, münasip
l. 003a/21, 008a/25, 025a/20, 047b/12, 055a/24, 057a/12, 065a/22, 071b/4, 076b/20, 080b/9
l.+ dur 055a/24, 057a/12, 074b/5, 080b/8
l. iden 003a/10
l. ider 003b/13
l. ola 021a/12
l. olam 017a/12
l. olmayan 005b/8
l. olmaz 041b/22, 059a/1, 080a/20
l. olup 002b/15, 021a/13
l. olur 002b/13, 026a/13, 062b/16, 073a/17, 077b/17

lāzım: (Ar.) gerek, lüzumlu
l. 007b/20, 008a/23, 008b/9, 008b/18, 008b/20, 014a/16, 014b/7, 017a/4, 021a/17, 029b/18, 031b/9, 032b/5, 033a/21, 035b/18, 037a/16, 037b/8, 038a/1
l.+ dur 007b/17, 046b/22
l. ider 064a/24
l. ola 027a/13, 066b/8
l. olan 009a/14, 011b/19, 079a/8
l. olmaz 029b/3, 031b/18, 033a/7, 036a/2, 044b/15
l. olur 015a/4, 031b/17, 032b/6, 033a/4, 033a/6, 033a/10, 057a/8

Lebbeyk: (Ar.) "buyurunuz, ne emrettiniz efendim" anlamına gelen seslenme sözü
L. 058a/9

LemYekün: ?
L. 025a/9

levn: (Ar.) renk
l.+ i 010a/2, 019a/6

leẕẕet: (Ar.) ağızla duyulan tat; zevk
l. 006a/4, 025b/19, 025b/25, 063a/23, 070a/25, 070b/4, 071a/17, 072b/1, 075a/5
l.+ i 060a/21, 070b/4, 070b/5, 070b/6
l.+ idür 071a/15
l.+ in almışdur 078a/15
l.+ in 068b/16, 068b/18, 074a/24, 079a/3
l.+ inden 078a/13, 079a/6, 079a/17
l.+ ine 060b/24
l.+ inüñ 006b/1, 062b/8
l.+ leri 006b/5, 079a/16
l.+ lerinden 025b/22, 071a/13
l.+ lerinüñ 075a/18

libās: (Ar.) elbise
l.+ ına 013a/19

loḫuṣalıḳ: (Yun.+T.) lohusa olma durumu
l.+ ından 015b/3

loḳma: (Ar.) ağıza bir defada götürülen yiyecek parçası
l. 027b/12
l.+ yı 080a/4

Lūṭ: (Ar.) Kuran'da adı geçen bir peygamber
L. 010b/17

luṭf: (Ar.) iyilik, hoşluk; iyi muamele
l.+ ı 025b/11, 073a/14
l.+ ın 026a/2

lüġat: (Ar.) kelime; dil, lisan; sözlük
ehl-i l. 008b/12

M

maʿa: (Ar.) ile, birlikte, beraber gibi anlamlarla Arapça kelimelerin başına gelen zarf fonksiyonunda kelimeler yapan bir edat
m. hāẕā 007b/2

mādem: (Ar.) başına getirildiği cümleyi "değil mi ki, -diği çin, -diğine göre" gibi anlamlarla daha sonraki cümleye bağlayan söz
m. 022b/3

maʿden: (Ar.) maden
m. 044b/12, 048b/4, 049a/21
m.+ i 048b/5, 060b/13
m.+ ler 060b/13

maġbūn: (Ar.) aldanma, kanma
m. olmaya 026a/3
maḥrūm ve m. olup 063b/15
pişmān ve m. olur 079b/12

maġbūnluḳ: (Ar.+T.) mağbun olma durumu
m.+ dur 003b/9, 014b/4

maġlūb: (Ar.) yenilen, yenilmiş

m. 008a/19

maġrib: (Ar.) batı
m.+ den 010b/21

maġrūr: (Ar.) gururlu, kendini beğenme
m. 065b/11
m. ider 070a/5
m. oldı 079a/11
m. olmayalar 079a/12
m. olup 009a/5, 014b/4, 068b/16
m. olur 003b/8

maġrūrluḳ: (Ar.+T.) mağrur olma durumu
m. 009b/9, 014b/4
m.+ da 014b/13
m.+ dandur 003b/8

maḥall: (Ar.) yer, mekan, mevki
m. 050a/19, 050a/22

maḥalle: (Ar.) bir şehrin, bir kasabanın, büyükçe bir köyün bölündüğü parçalardan her biri
m. 040b/2, 040b/4
m.+ si 035b/1

maḥḳūm: (Ar.) hükümlü
m. 051a/25

maḫlūḳāt: (Ar.) yaratılmış olan şeyler
m. 010a/12, 060b/8
m.+ a 014a/10
m.+ uñ 010a/14

maḥmūl: (Ar.) yüklü, yüklenmiş
m.+ dür 019a/22

maḫrec: (Ar.) telaffuz
m.+ i 030b/22, 030b/23, 030b/24, 030b/25
m.+ in 029b/18, 030a/12, 030b/22
m.+ iyle 030b/24
m.+ leri 031a/4
m.+ lerin 031a/17

maḥrūm: (Ar.) yoksun; nasipsiz
m. 044a/10, 064a/16, 068a/20, 074b/9
m. iden 064a/12
m. itme 007a/9
m. olduġın 074a/22
m. olmaḳ 068a/21
m. olmaz 068a/25
m. olup 063b/17
m. ve maġbūn olup 063b/14

maḫṣūṣ: (Ar.) has, özgü
m. 076a/21
m.+ dur 065a/18
m. iderüz 027a/1
m. idüñ 027a/2
m. olmaz 026b/1

maḥsūsa: (Ar.) mahsusat, başkasında olmayanlar krş. mahsusat
m. 013a/8

māil: (Ar.) meyletmiş; yeteneği olan
m.+ dür 022a/14
m. olup 022a/14

maʿīşet: (Ar.) yaşayış, ömür
m.+ ine 054a/14

maḳʿad: (Ar.) kalça
m.+ ı 020b/14

maḳām: (Ar.) durulacak yer, durak; yüksek mevki; ulu zatlar adına yapılan mezar
m. 002b/8, 059a/3, 059a/8, 059a/16
m.- ı fetvādur 002a/25
m.- ı İbrāhimde 056a/2
m.- ı iṣbāt 002b/8
m.- ı naṣīḥatdür 002b/8
m.- ı taḳvādur 002a/25
m.+ a 002b/5
m.+ dan 057b/10
m.+ dur 050a/5
m.+ ı 050a/5, 055b/25
m.+ ıdur 050a/5
m.+ ın 001b/14
m.+ ında 003a/22, 054b/21
m.+ lara 059a/12
m.+ laruñ 057a/15
m.+ uñ 059a/9
m. ṭutup 002b/3

maḳbūl: (Ar.) kabul edilen, hoşa giden
m. 008b/23
m.+ dür 014a/20
m. olmayup 025a/20
m. olmaz 007b/18, 008b/13
m. olur 008b/12

maḳṣūd: (Ar.) belirtilmek istenen, amaçlanan
m. 002b/5, 004a/1, 008b/6, 008b/21, 011b/3, 014b/19, 019a/18, 026a/1, 027a/2, 047b/13, 077a/10, 078b/17
m.+ dur 072a/19
m.+ ı idi 004a/6
m.+ ı 001b/15, 004a/5, 049a/20, 068b/7, 074b/15
m.+ lardan 060a/11
m.+ ları 002b/10, 002b/14, 002b/20, 003a/1
m.+ larından 011b/8
m.+ una 062b/23
m. olan 070a/14

māl: (Ar.) bir kimsenin mülkiyetinde bulunan değerli ve gerekli şey
m. 014b/10, 014b/11, 044b/12, 044b/16, 045a/3, 045a/5, 045a/21, 048b/6, 048b/9, 048b/12, 049b/2, 049b/3, 049b/11, 049b/12, 058b/1, 063a/22, 063b/8, 063b/17, 063b/18, 064a/6, 064a/9, 065b/5, 065b/10, 065b/19, 066b/7, 066b/25, 067b/17, 067b/18, 067b/19
beytü'l m. 048b/12, 049b/3
m. olduġ 046a/1
m. olsa 045a/6
m.+ da 045a/4, 048b/9
m.+ ı 042b/2, 044b/14, 044b/16, 044b/18, 045b/11, 046a/3, 048b/10, 048b/13, 049b/5, 049b/13, 054a/19, 054a/20, 063b/19, 065b/20, 066a/24, 066a/25, 066b/5, 066b/8, 066b/19, 066b/21, 067a/5, 075a/1
m.+ ım 007b/9
m.+ ın 012b/7, 045a/3, 061b/24, 062a/6, 063b/19, 066b/9, 066b/17, 075a/23
m.+ ına 065b/11, 071a/22
m.+ ından 041a/1, 041a/2, 042b/3, 048b/18, 054a/19, 064a/7
m.+ ınuñ 045b/12, 045b/13, 045b/17, 047b/6, 047b/7, 058a/25, 058b/4
m.+ ıyla 049a/3
m.+ la 063b/7, 066a/4

m.+ lar 049a/25, 049b/3, 066a/2, 068a/4
m.+ uñ 047b/7, 047b/8, 048b/8, 048b/12, 049a/21, 058b/5, 063b/8, 066a/4
beytü'l m.+ uñ 044b/13
m.+ uña 049a/21

maʿlūm: (Ar.) bilinen, belli
m. 004b/5
m.+ dur 014a/19, 080a/13
m. oldı 004a/13, 067b/19, 074b/10, 074b/12
m. olıcaġı 005b/1
m. olıcaḳdur 005b/4
m. olmadı 079b/19
m. olmaz 005b/1
m. olur 071a/4

maʿnā: (Ar.) anlam
m. 030a/14, 030a/16, 030a/17, 030a/18, 030a/22, 030a/24, 030b/8, 030b/13, 030b/14, 031a/5, 031a/8, 031a/10, 031a/16, 031a/21, 059b/23
m.+ dan 013b/5
m.+ lar 077a/7, 080a/6
m.+ sı 003b/18, 004b/23, 004b/24, 006b/18, 009a/22, 026a/16, 026a/19, 026a/24, 026b/3, 026b/7, 026b/11, 027a/1, 030b/2, 030b/5, 030b/8, 030b/9, 030b/10, 030b/16, 030b/20, 055a/19, 055a/22, 055b/11, 056b/21, 057a/12, 057a/14, 057b/25, 059a/2, 059a/12, 062b/22, 063a/3, 063a/6, 063b/2, 063b/10, 063b/23, 064a/3, 064a/21, 064b/5, 064b/9, 065a/15, 065b/13, 065b/16, 066a/10, 066b/3, 066b/7, 066b/10, 066b/12, 066b/24, 067a/24, 067b/8, 067b/23, 068b/11, 069a/7, 069a/23, 069b/5, 069b/9, 069b/11, 069b/16, 070b/17, 070b/23, 071a/2, 071b/3, 072b/7, 072b/9, 072b/16, 073a/11, 073a/25, 073b/5, 073b/10, 074b/7, 074b/14, 075a/17, 075b/11, 077a/3, 077a/7, 077a/8, 078b/6, 078b/7, 078b/8, 078b/12, 078b/16, 078b/23, 079a/8, 080a/1, 080a/6
m.+ sıdur 062b/20, 062b/21, 063a/12
m.+ sın 001b/7, 001b/8, 001b/14, 002b/1, 003b/17, 025b/15, 025b/16, 031a/13, 031a/14, 062b/21, 074b/19
m.+ sından 064b/2
m.+ sını 047b/23

mānīʿ: (Ar.) engel
m. 002b/21, 005a/14, 005a/16
m. olmaya 050a/2
m. olmayınca 026b/1
m. olmaz 005a/18, 051b/19
m. olsa 027a/20
m. olup 034a/24
m. olurmış 079b/6

manṣıb: (Ar.) makam
m. 011b/7
m.+ ı 075a/1

maʿrifet: (Ar.) ustalık, hüner
m. 009b/1
ehl-i m.+ e 005b/4

maʿrūf: (Ar.) belli, malum; meşhur
emr-i m. 039b/12

masḫaralıḳ: (Ar.+T.) maskaralık, şaklabanlık
m.+ lar 060b/2
m. idüp 069a/10
m. itmiş 026a/12

maʿ ṣiyet: (Ar.) günah; itaatsizlik
m. 003a/12, 008a/8, 008a/24
m.+ de 006b/2, 008a/18
m.+ e 008a/24
m.+ i 013a/19
m.+ in 008a/22

maṣlaḥat: (Ar.) iyi ve iyiliğe yol açan; iş, mesele
m. 049b/3, 049b/7, 053b/20, 054a/1, 054a/2
m.+ ı 002b/10, 002b/11, 044a/5, 049b/11
m.+ ın 060a/17
m.+ ına 018b/12, 018b/13, 031a/24, 049b/5, 053b/23, 071b/16, 074b/9
m.+ ında 012b/23, 013b/3, 077a/17
m.+ ından 033b/23
m.+ ındayken 053b/23
m.+ ların 049b/6, 079a/14
m.+ uña 025b/10

maṣnūʿ: (Ar.) sanatla yapılmış, sanat mahsulü
m.+ āt 010b/4
m.+ ātınuñ 010a/18
m.+ ātlar 010a/10

maʿ ṣūm: (Ar.) suçsuz, günahsız; saf, temiz
m. olmaz 079b/20

maşrıḳ: (Ar.) doğu
m.+ a 010b/21
m.+ dan 022a/14

maʿ şūḳ: (Ar.) aşkla sevilen
m.+ ından 011a/16

māt: (Ar.) yenilme, mağlup olma
m. oldı 081a/10

mażbūṭ: (Ar.) yazılmış, kayıtlı
m. 031a/7

maẓleme: (Ar.) zulüm, haksızlık
m. 041b/11

maʿ zūllıḳ: (Ar.+T.) işten çıkarılma durumu
m.+ ına 062b/9

maʿ ẕūr: (Ar.) özürlü, özürü olan
m. olur 031a/19, 031b/7

mebnī: (Ar.) bina olunmuş; bir şeye dayanan
m.+ dür 014a/21

mebsūṭ: (Ar.) yayılmış, açık; mufassal
m.+ da 019b/6, 039b/6, 040b/5

meclis: (Ar.) toplantı, meclis; görüşülecek bir mesele için bir araya gelmiş insan topluluğu
m.+ i 004b/25
m.+ ine 072b/25

mecmaʿ: (Ar.) toplanılacak yer
m. 033a/12
m.+ da 049a/11

mecmūʿ: (Ar.) bir araya getirilmiş, toplanmış; bütün

m. 002a/14, 002b/8, 005b/18, 006a/13, 009b/20, 010a/1, 010a/2, 010a/6, 010a/9, 010a/23, 010a/25, 010b/1, 010b/21, 010b/24, 011a/9, 012a/3, 012a/18, 014b/10, 025b/22, 030a/14, 030a/16, 030a/22, 031a/8, 034b/7, 037b/4, 038a/17, 039b/20, 039b/24, 040a/23, 041b/17, 043b/16, 046b/13, 049a/14, 055b/11, 057a/14, 057b/18, 060b/7, 060b/8, 062a/4, 062b/10
m.+ da 052a/9
m.+ ı 005a/19, 039b/21, 040a/24, 045a/14, 046b/12, 054b/23, 056a/24, 060a/9
m.+ n 024b/4
m.+ na 041a/23
m.+ nı 059a/4
m.+ uñ 045b/4

mecmūʿa: (Ar.) seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap; risale
M.+ 'l Nevāzilde 015a/21
m.+ ñızdan 009a/24
m.+ nuñ 005a/15

medd: (Ar.) uzatma, çekme
m.+ leri 030b/14
m.+ lerin 031a/17

medḥ: (Ar.) övme, övgü
m. idenlerüñ 069b/14

Medīne: (Ar.) Medine şehri
M.+ de 075a/22
M.+ den 055a/1
M.+ ye 057b/20, 075a/22

medrese: (Ar.) eskiden, içinde dini dersler okutulan yer
m.+ ler 068a/4
m.+ nüñ 068a/11, 068a/12

mefḫar: (Ar.) övünme
m.+ ü'ş şüyūḫ 002b/24

meger: (Far.) fakat, ancak, yalnız
m. 007a/15, 008b/19, 012a/14, 012b/11, 013a/20, 013b/15, 014a/14, 016b/21, 019a/10, 019a/14, 019a/21, 020a/12, 024a/7, 027a/7, 027b/20, 028a/17, 028a/19, 028a/23, 029a/4, 030a/6, 033a/19, 039b/12, 039b/25, 045a/22, 047a/14, 047b/15, 047b/23, 053b/19, 061b/13, 062a/2, 069b/24, 072a/14, 074a/7

mekātib: (Ar.) mektepler
m. 044b/18

Mekke: (Ar.) Mekke şehri
M. 015b/16, 055a/4, 055a/5
M.+ de 056a/8, 057b/6, 075a/23
M.+ den 075a/22
M.+ ye 055a/3, 055b/13, 056b/23

mekr: (Ar.) hile, düzen
m.- i hevā 037b/3
m.+ inden 013b/1, 013b/2

mekrūh: (Ar.) İslam dininde, dini bakımdan yasaklanmadığı halde yapılmaması istenen
m. 004a/9, 024a/6, 028a/10, 028a/12, 028a/13, 028a/25, 028b/6, 028b/13,

028b/14,028b/16, 028b/18, 028b/25, 029a/8, 029a/11, 037a/21, 037b/2, 039b/13, 039b/14, 043a/1, 043a/2, 053a/17, 053a/23, 057b/4
m.+ da 029a/10
m.+ dur 028a/4, 028a/6, 028a/7, 028a/9, 028a/10, 028a/11, 028a/13, 028a/14, 028a/17, 028a/19, 028a/21, 028a/23, 028a/25, 028b/2, 028b/4, 028b/5, 028b/6, 028b/7, 028b/12, 028b/13, 028b/16, 028b/21, 029a/2, 029a/4, 029a/9, 029a/13, 029a/22, 030a/5, 030a/6, 034b/13, 035a/9, 036a/1, 036a/3, 036a/4, 036b/14, 037a/19, 037a/23, 037b/1, 037b/2, 039b/1, 039b/13, 040b/12, 042b/11, 042b/19, 042b/21, 042b/23, 042b/25, 047a/14, 047a/17, 047b/11, 053a/8, 053a/11, 053a/12, 053a/13, 053a/15, 053a/16, 053a/17, 053a/20, 053a/21, 053a/22, 054a/2, 056b/25, 057b/3
m.+ un 036a/3
m. idenleri 021a/15, 027b/22, 033a/15, 053a/7, 053b/6
m. ider 027b/24, 027b/25, 028a/2, 028b/23
m. ola 028b/3
m. olan 029a/14
m. olanları 015a/3
m. olduġı 028a/25, 028b/1
m. olmaya 028b/1, 028b/22
m. olmaz 028a/8, 028a/9, 028a/16, 028a/22, 028b/3, 028b/8, 028b/9, 028b/10, 028b/23, 036a/4, 040b/14, 042b/13, 047a/20, 053a/9, 053a/10
m. olur 028a/17, 028b/8, 029a/15, 033b/25, 036b/25, 050b/12, 053a/14, 054a/8, 054b/14

mekrūhluk: (Ar.+T.) mekruh olma durumu
m. 028b/2

melālet: (Ar.) bıkma, usanç
m.+ üñ 064b/2
m. olmasun 069a/23

melāletlıḳ: (Ar.+T.) melalet olma durumu
m.+ ına 062b/10

melūl: (Ar.) mahzun, üzgün
m. ola 062b/24, 065a/11, 065a/13, 068a/11, 069a/18
m. olmaġla 071a/25
m. olmaḳ 071a/25
m. olup 057b/12, 071a/24
m. olur 071a/7

menʿ: (Ar.) yasaklama, engelleme
m. ide 053b/10
m. ider 016a/23, 017b/21, 053b/10
m. idüp 025a/15
m. itdi 081a/6
m. itdüginüñ 080b/15
m. itmege 008a/16, 064a/21
m. olunmaz 061b/17

mendil: (Yun.) mendil
m. 077b/7

menfaʿat: (Ar.) fayda, yarar
m. 007b/8, 059b/24

m.- i nefsi 007b/12
m.+ i 003b/3, 003b/5
m.+ ine 009b/20
ʿ ibādet-i m. itmese 008a/2

menşūr: (Ar.) yayılmış, dağıtılmış
m.+ sız 039b/23

merātib: (Ar.) mertebeler
m.+ dür 002b/1
m.+ i 006b/1

mercān: (Ar.) ılık denizlerde yaşayan, ağaç gibi kök salarak büyüyüp gelişen, kırmızı renkli, kalker iskeletli hayvan
m. 018a/20, 045a/16

mercek: cam vb. ışık kırıcı bir maddeden yapılmış, genellikle küresel yüzeylerle sırlanmış saydam cisim, lens
m. 020b/12

mercūḥ: (Ar.) üstün tutulan, tercih edilen
m. 013b/16

merdūd: (Ar.) kovulmuş, reddedilmiş
m. iden 002a/16
m. oldı 073b/16

merġūb: (Ar.) istenilen, rağbet edilen
m. olduġı 013b/9

mertebe: (Ar.) derece, rütbe, makam
m. 012b/16, 012b/17, 074a/20, 074a/24
m.+ den 001b/14
m.+ dür 075a/15, 075b/19, 078b/4
m.+ ler 079a/3
m.+ leri 006b/3, 049a/18, 079a/19
m.+ si 005b/4, 013a/22, 059a/7, 064a/23, 072b/20, 075a/3, 075a/5, 075a/7, 078a/22
m.+ sidür 013a/17, 067b/15, 074a/24
m.+ sin 006b/2, 075b/19, 076b/13, 079a/20, 079a/21
m.+ sinde 078a/19
m.+ sinden 040b/22
m.+ sine 064b/25, 075a/20, 079b/19
m.+ sinüñ 013a/24
m.+ ye 061b/10, 078a/20, 078a/21
m.+ yi 012b/16, 012b/18

Merve: (Ar.) hac ve umre sırasında aralarında say yapılan iki tepeden biri
M. 054b/17, 054b/24, 056a/5, 056a/6, 057a/2, 057a/3, 057a/4, 057a/5, 057b/7, 057b/15, 058a/2, 058a/9, 058a/16
M.+ den 054b/22
M.+ ye 054b/22

meṣābīḥ: (Ar.) kandiller
m. 004a/15
m.+ de 044a/7

mesāvī: (Ar.) kötülükler
m. 060b/17, 076b/6

mesbūḳ: (Ar.) daha önce geçmiş
m. 032b/8, 032b/10, 032b/14, 032b/16, 032b/17, 032b/18, 032b/19, 032b/20, 032b/21, 032b/22, 032b/23, 035a/3, 037a/17

m.+ a 035a/3
m. olan 032b/11

mescid: (Ar.) küçük cami, secde edilecek yer
m. 028a/12, 034b/3, 035b/1, 035b/2, 035b/5, 037a/18, 037a/20, 037a/21, 037a/22, 037a/24, 037a/25, 037b/1, 040b/12, 040b/13, 049a/3, 053b/14, 057a/10
taḥiyyātü'l m. 037a/25
M.- i Ḥarām 055b/13, 057b/18
M.- i Ḥarāmda 056a/9
M.- i Ḥarāmı 055b/14
M.- i Ḥarāmuñ 056a/1
m.+ de 028a/22, 030a/2, 037a/24, 040b/12, 053b/17, 054a/2, 074a/10
m.+ den 053b/19
m.+ e 015b/16, 035a/6, 035a/16, 035a/18, 035a/24, 035b/1, 035b/22, 036b/16, 037a/22, 037a/23, 037b/3, 053b/22, 054a/2, 057b/19
m.+ i 057b/12
m.+ in 035b/1
m.+ inde 053b/16, 057b/1
m.+ inden 057a/18
m.+ ine 039b/19
m.+ ler 068a/4
m.+ üñ 015a/5, 022a/10, 035b/25, 037a/21, 068a/11, 068a/12

meṣel: (Ar.) örnek, misal
m.+ i 064a/4

meṣelā: (Ar.) örnek olarak
m. 004a/24, 008a/7, 012a/7, 012a/11, 017b/25, 018a/11, 023a/18, 024a/11, 029b/14, 030a/25, 030b/6, 031b/20, 033a/20, 034a/19, 037b/12, 038a/10, 038a/14, 042a/9, 047b/15, 050b/20, 051a/2, 060a/25, 060b/19, 062a/11, 062a/14, 064a/5, 065b/22, 069b/17, 070a/1, 071a/14, 071b/16, 076a/3, 077a/19, 077b/4

meṣḥ: (Ar.) abdest alırken ıslak eli, başın dört bölüğünden bir bölüğüne sürme
m. 017b/7, 017b/11, 017b/12, 017b/13, 017b/20, 017b/21, 017b/23, 018a/8
m.+ i 018a/3
m. ide 017b/24, 018a/1, 018a/2, 018a/4, 018a/9, 039a/8
m. idemez 017a/6
m. idicek 017b/8
m. itdügi 017b/3, 018a/2, 018a/7
m. itmegi 017b/21
m. itmek 017b/1, 017b/2, 017b/7, 017b/10, 017b/13, 017b/17, 017b/19, 018a/4, 018a/6
m. itmekde 016b/25
m. itmekdür 016b/25, 017a/20, 018a/13
m. itse 017a/5, 017b/3, 017b/4, 017b/5
m. virdügi 017b/2
m. virecek 017b/6
m. virmek 017a/5

mest: (Far.) sarhoş
m.+ em 073b/22

mes'ele: (Ar.) sorun, problem

m. 006b/12, 006b/20, 029a/16, 031b/6, 047b/22
m.+ de 019a/19, 019a/22
m.+ ler 004a/9, 015a/5, 029b/21, 037a/18, 037b/3, 037b/4, 045b/5
m.+ lerden 009a/2, 031b/6
m.+ nüñ 005b/3

meşaḳḳat: (Ar.) zahmet, sıkıntı
m.+ i 003b/5

meşāyiḫ: (Ar.) şeyhler
m. itmişdürürler 079b/21
m.+ den 042a/16
m.+ lerüñ 026b/12

meşġūl: (Ar.) bir işle uğraşan
m.+ dür 068a/7
m. idüp 061b/25
m. itdügi 078b/11
m. ola 029a/4, 054a/7, 063a/1
m. olalım 013a/12
m. olan 015a/5
m. oldılar 003a/5, 005b/21, 064b/10, 064b/13
m. olduġıyla 007a/3
m. olduḳlarından 072b/14
m. olıcaḳ 049b/11
m. olmaḳ 068a/20
m. olmamaḳ 003a/20
m. olmaz 007a/6
m. olmazdı 079a/13
m. olsa 025a/25, 035b/3
m. oluñ 013a/2
m. olup 003a/20, 011b/17, 072b/12
m. olur 003a/16, 077a/12
m. olurdı 072b/18
m. olurlar 060a/23
m. olursa 068b/9

meşhūr: (Ar.) ünlü, şöhretli
m. 008b/23, 037a/16, 043b/16
m.+ dur 077b/8, 080a/17
m.+ ları 002b/23
m. itmişdürler 011b/3
m. olup 007b/21
m. ve ʿizzetlü olmaḳ 061a/23

meşkūk: (Ar.) şüpheli
m. 019a/23, 019a/24

meşreb: (Ar.) yaradılış, tabiat
m.+ in 026b/15

meşrūʿ: (Ar.) dince yasaklanmayan
m. 013b/11, 013b/15
ḫilāf-ı m. 013b/17

mevc: (Ar.) dalga
m. 077b/9
m.+ i 019b/13, 019b/14

mevcūdāt: (Ar.) var olan şeyler
m. 005a/22

mevḳıf: (Ar.) durak
m.- ı aʿẓam 056b/3

mevḳūf: (Ar.) tutuklu
m.+ dur 031a/13

mevlā: (Ar.) Allah
m. 059a/2

mevṣūf: (Ar.) vasıflanmış
m. 030b/19

mevt: (Ar.) ölüm
sekerāt-ı m.+ de 079b/8

mevżūʿ: (Ar.) konu
ʿaks-i m. 013b/16

meyl: (Ar.) eğilme; sevme, istek
m. ider 061b/19
m. itmemekden 074b/3

meẕheb: (Ar.) gidilen, tutulan yol
m. 020a/8, 039b/20, 079b/19
m.+ de 037a/7, 050a/21, 050a/25
m.+ i 007a/13, 007a/24, 008a/11, 027b/9, 027b/10, 031a/10, 042b/3, 045a/12, 054a/25
m.+ imizde 018b/21
m.+ in 011b/17, 013a/7, 014b/5, 014b/6, 031a/11
m.+ ince 005b/7, 022b/24, 054a/1, 054a/22
m.+ incedür 053b/22
m.+ inde 011b/8, 011b/22, 015a/18, 045a/10
m.+ inden 011b/2, 013b/21, 077b/18
m.+ ine 077b/18
İmām-ıAʿẓam m.+ ine 027b/7
m.+ inüñ 011b/18
m.+ lerinden 008b/17
m.+ lerinüñ 011b/4

mı: soru edatı krş. mi
m. 006a/25, 022b/25, 026a/12, 035a/11, 035a/12, 037b/5, 037b/6, 037b/8, 037b/12, 037b/15, 037b/18, 037b/20, 037b/21, 037b/24, 052b/3, 060a/22, 060a/23, 066b/17, 079b/4
m.+ dur 019b/7, 044a/12, 067a/7
m.+ sın 074a/13
m.+ yuz 075a/24

mi: soru edatı krş. mı
m. 019b/13, 026a/12, 037b/9, 052a/12, 064a/4, 064b/3, 072a/16, 076a/3, 079b/3
m.+ dür 007b/7, 019b/7, 035a/8, 038b/2, 059a/13
m.+ sin 007b/1, 059b/15
m.+ siz 027a/6, 080a/1, 080a/7

miḥnet: (Ar.) sıkıntı, zahmet; üzüntü, gam
m.+ inüñ 006b/1
m.+ le 065b/3
m. itmekden 061b/10

miḥrāb: (Ar.) camilerde, mescidlerde yönelinen taraftaki duvarda bulunan ve imamlık edene ayrılmış olanoyuk, girintili yer
m.+ a 022a/15, 028a/6
m.+ ı 022a/11
m.+ ın 022a/10
m. eyleye 022a/15

miḳdār: (Ar.) bir şeyin ölüsü, sayısı
m. 002b/12, 022a/14
m.+ dur 011a/20
m.+ ı 017b/20, 021b/11
m.+ ın 019b/4

mīl: (Ar.) yollardaki mesafeyi tayin için dikilen nişan
m. 018b/13, 042b/24
m.+ ler 054b/18
m.+ üñ 054b/25, 056a/6, 056a/8, 057b/15, 058a/3

millet: (Ar.) millet
m.+ e 010b/15

Mīnā: (Far.) Mekke'nin doğusunda bulunan, hac ibadetinde kurban

kesme ve şeytan taşlama için gidilen yer
M. 056a/20
M.+ da 056a/16, 057b/2
M.+ dan 056b/23, 057b/5
M.+ ya 056a/10, 056b/13, 056b/14, 057a/9

minber: (Ar.) camilerde hutbe okunan merdivenli kürsü
m. 057b/21
m.+ inden 048a/17

Minyetü'l Muṣallī: (Ar.) Sedidüddin el-Kâşgari'nin namaza dair eseri
M.+ de 015a/18, 023b/22, 024a/4, 028a/4, 032a/20

mīrāṯ: (Ar.) miras
m. 067b/18
m.+ ı 067b/19
m.+ ın 049b/15
m. yimekde 040b/8
m. yimez 007a/18

misāfir: (Ar.) konuk
m. 034b/17, 035a/8, 053b/3
m.+ e 034b/18
m. olan 017b/23, 039a/7
m. olıcaḳ 034b/19
m. olmaġa 038b/24, 038b/25
m. olmaya 048a/21
m. olmayana 039a/20
m. olup 053b/2
m. olur 038b/23, 039a/5

miṯāl: (Ar.) örnek
m.+ leri 031a/12

miṯḳāl: (Ar.) yirmi dört kıratlık bir ağırlık ölçüsü
m. 044b/18, 045a/10, 045a/11, 045a/13, 045b/3, 047a/7
m.+ de 045a/11
m.+ e 045a/18
m.+ üñ 045a/11

miskīn: (Ar.) tembel, uyuşuk; zavallı, aciz
m. 001b/8, 051b/12
m.+ i 051b/8
m.+ lere 053a/25, 063b/19, 066b/5, 068b/20
m.+ leri 064a/17
m.+ lerüñ 068b/16
m.+ üñ 051b/8, 051b/11
m. olduḳ 072a/13
m. olur 067a/13

miskīnlik: (Ar.+T.) miskin olma durumu
m. göstermek 028a/20
m. itmek 075a/1

misvāk: (Ar.) misvak ağacından yapılan, diş temizliğinde kullanılması İslam dininde sünnet olan çubuk
m. 017a/14
m.+ ı 053a/21
m.+ ine 009a/18
m. itmek 053a/22
m. itse 052b/7

mizāc: (Ar.) huy, tabiat
m.+ ı 053a/25

muʿallaḳ: (Ar.) sonuca bağlanmamış
m. 011b/10
m.+ dur 003a/11, 003a/12, 009b/16
m. olmışsa 011b/10

muʿallim: (Ar.) öğretmen
m.+ e 009a/19

muʿāmelāt: (Ar.) davranışlar
m. 002b/11
m.+ da 002b/12

muʿāmele: (Ar.) davranış, tutum
m. 002a/21, 025b/5
m.+ si 025b/5
m. eyledi 079b/25

mubāḥ: (Ar.) işlenmesinde sevap ve günah olmayan şey, iş
m. 013b/16

mūcid: (Ar.) vücut veren, icat eden, yeni bir şey meydana getiren
m.- i ḥaḳīḳī 010a/10

muʿciz: (Ar.) mucize krş. mucize
m. olmaġ 078a/8

muʿcizāt: (Ar.) mucizeler
m.+ ına 010a/8

muʿcize: (Ar.) Peygamberlerin Allah'ın izniyle peygamberliklerini ispat için yaptıkları, akılla açıklanması mümkün olmayan olağanüstü iş
m. 012a/14, 014a/6
m.+ leri 077b/7

mufaḍḍal: (Ar.) üstün kılınmış
m. olmışdur 010a/12

muḥabbet: (Ar.) sevgi
m.+ i 007b/12, 068b/7
m.+ in 011b/1

muḥabbetullāh: (Ar.) Allah sevgisi
m. 007b/17

muḥāfaẓa: (Ar.) koruma
ḳuvvet-i m. 060a/1

muḥaḳḳaḳ: (Ar.) doğru, gerçek
m. 014a/19
m.+ dur 014a/19
m.+ lar 005b/3, 012b/15

muḥaḳḳıḳīn: (Ar.) doğrular, gerçekler
Seyyidü'l m. 002b/24

muḥāl: (Ar.) mümkün olmayan, imkansız
m. 014b/6
m.+ dür 012b/3, 027a/11

muḫālefet: (Ar.) uygunsuzluk, aykırılık; düşmanlık
m. itmek 013a/7
m. itmekdür 014b/5
m. itmiş 016b/1
m. olmaḳ 027a/11

muḫālif: (Ar.) muhalefet eden, aykırılık gösteren, uygun olmayan
m. 004a/15, 009a/6, 010a/5, 012a/15, 027b/3, 071b/7, 077b/4, 077b/8
m.+ dür 008b/15, 010a/9, 014b/18, 047b/22, 051b/14
m. olur 053a/2

muḥarrem: (Ar.) kamer takviminin birinci ayı, aşure ayı
m. 053a/18

Muḥaṣṣab: (Ar.) Mekke ile Mina arasında bir yer

M. 057b/5

Muḥassır: (Ar.) Mina ile Müzdelife arasında bir vadi
M. 056b/11

muḫayyer: (Ar.) seçmeli, beğenmeye bağlı, beğenmece
m.+ dür 048a/12

muḫayyile: (Ar.) hayal etme gücü
m. 060a/6

muḥīṭ: (Ar.) etrafını çeviren, kuşatan
m.+ de 015a/24, 019a/5, 043b/4
M.+ de 048a/4
Muḫtaṣar-ı M.+ de 047b/19

muḥkem: (Ar.) sağlam kılınmış, sağlam
m. 007a/8, 009a/9, 020a/24, 061b/14, 061b/15, 062a/1, 074a/18
m.+ dür 007b/3
m. olmaz 061b/22
m. olmışdur 007b/12
m. olurmış 007a/1
m. olursa 074a/18
m. yönelmese 026a/9

muḥṣan: (Ar.) akıllı, erginlik çağına girmiş, hür ve Müslüman olan iffetli erkek
m. olursa 038b/1

muḥtāc: (Ar.) ihtiyacı olan, ihtiyaç duyan
m. 066b/1
m.+ dur 005a/5, 011b/23, 055b/13, 071a/10
m. olmaya 039b/18
m. olup 016b/6
m. olurlar 049b/22

muḫtaṣar: (Ar.) ayrıntılı olmayan, kısa, öz
m. 019a/5, 062b/21
M.- ı Muḥīṭde 047b/19

muḫtelif: (Ar.) birbirine uymayan, zıt; türlü, çeşit
m. 004a/15, 008b/5, 008b/7, 008b/8, 011b/13
m.+ dür 006b/3, 019a/19

muḥterem: (Ar.) saygı gösterilen, saygı değer
m. ola 078a/25

muḳābele: (Ar.) karşılık verme, karşılama; karşı gelme
m.+ sinde 012a/23
m.+ sine 068a/19
muṭālaʿa ya m. itmege 045b/4

muḳadder: (Ar.) takdir edilen
m. olduġını 013b/10
m. olmışdur 013b/18

muḳaddime: (Ar.) giriş, sunuş
m. 001b/9, 003a/24, 004a/17, 031b/18, 059a/25, 080a/21
m.+ de 004a/8, 004a/18
m.+ tür 059b/2
m.+ yi 001b/10, 004a/10

muḳarreb: (Ar.) yaklaşmış, yakın
m. olmaḳ 002b/22

muḳarrer: (Ar.) kararlaşmış
m. olmışdur 004b/6, 008b/21
m. olsa 009b/7

muḳarrib: (Ar.) yaklaştıran, yakınlaştıran
m.+ ler 007a/7, 013a/17, 078a/23
m.+ lerden 014b/24
m.+ lerdür 025b/22
m.+ lere 080a/11

muḳīm: (Ar.) ikamet eden, oturan; dinen seferi olmayan
m. 034b/17, 034b/18, 034b/19, 035a/8
m. olduġı 051b/22
m. olduġından 039a/9
m. olmaz 039a/12, 039a/19
m. olmazlar 039a/15
m. olur 039a/10, 039a/14
m. olurlar 039a/17

mūm: (Far.) mum
m. 016a/12

murād: (Ar.) arzu, istek, dilek
m. 007a/17, 008b/6
m.+ ı 004a/14, 048a/25
m.+ ın görüp 025b/11
m.+ ın 011a/24, 074b/22
m.+ ların 011a/15, 013b/2
m. idene 063b/21
m. idinmese 004b/3

murdār: (Far.) pis, kirli
m. 010b/13, 019a/2, 019b/3, 019b/5, 019b/7, 019b/10, 019b/15, 019b/16, 019b/20, 019b/25, 020a/4, 020a/5, 020a/10, 020a/15, 020a/16, 021a/18, 021a/23, 021a/24, 021b/2, 021b/4, 021b/6, 021b/10, 021b/13, 021b/15, 021b/16, 021b/18, 021b/19, 021b/20, 021b/22, 021b/23, 035b/12, 065a/23
m.+ dan 065a/24
m.+ dur 019b/12, 019b/19
m.+ ken 020a/2
m.+ uñ 019b/6, 021b/3, 021b/14
m. eylemese 035b/12
m. eylemez 020a/4, 021b/10
m. eyler 021b/9, 021b/10
m. olmaya 016b/5
m. olmaz 019b/4, 019b/12, 019b/13, 019b/17, 020a/3, 020a/10, 020a/13, 020a/14, 021b/9, 041b/23
m. olmış 051a/17
m. olsa 021b/22
m. olur 019b/6, 019b/21, 020a/6, 020a/11, 020a/12, 020a/14, 041b/23
m. ve mülevveṣ olur 065b/1

murdārlıḳ: (Far.+T.) murdar olma durumu
m. 019b/8

muṣḥaf: (Ar.) Kuran-ı Kerim
m. 030a/6
m.+ a 015b/16, 027a/18, 029b/22

muṣībet: (Ar.) felaket, bela
m. 071a/22
m.+ ine 074b/23

muştuluḳ: (Ar.+T.) müjde
m. 047b/4

muṭālaʿa: (Ar.) etraflıca düşünme; fikir, kanaat
m. 004a/16, 009a/4, 009a/11
m. ya muḳābele itmege 045b/4

mutaṣarrıf: (Ar.) tasarruf eden, krş. mutaṣarrıfa
m.+ a 060a/8

mutaṣarrıfa: (Ar.) tasarruf eden, krş. mutaṣarrıf
ḳuvvet-i m. 060a/6

muteʿalliḳ: (Ar.) ait, dair, ilgili
m. olmaz 037a/18

muʿteber: (Ar.) itibarlı, saygın
m. 017b/22, 019b/14

muʿteḳid: (Ar.) inanan, itikad eden
m. olduġından 013a/14
m. olup 009a/5

muʿtekif: (Ar.) cami, tekke vb. bir yere kapanarak ibadetle vakit geçiren
m. ola 053b/15, 053b/16
m. olan 053b/18, 054a/6
m. olduġı 053b/22
m. olmaḳ 053b/16
m. olmak 053b/18

Muʿtezili: (Ar.) itikadi meselelerin yorumunda akla ve iradeye öncelik veren kelam mezhebi, krş. Muʿtezile
M. 014b/6
M.+ ler 008a/19, 008a/20, 008b/9, 011b/2
M.+ lerüñ 005b/2, 007a/24, 008b/5, 008b/14

muṭīʿ: (Ar.) itaat eden
m. 010b/5, 041a/2, 059b/15
m.+ lerden 079b/3
m. ider 025b/18
m. olmayanlar 041a/6
m. olmayup 041a/1

muṭṭaliʿ: (Ar.) öğrenmiş, haber almış
m. olanlar 006b/5
m. olmaz 003a/19
m. olurlar 003a/19

muttaṣıl: (Ar.) ulaşan, kavuşan, bitişik
m. 039b/21

muvāfiḳ: (Ar.) uygun, münasip
m. 067a/20
m.- ı te'vīldür 008b/15

mübālaġa: (Ar.) abartma
m. 015b/20

mübārek: (Ar.) çok saygı değer, muhterem; hayırlı
m. 074a/7
m. görmek 018a/14

mübtedī: (Ar.) bir işe, okula yeni başlayan
m. 001b/9
m.+ ler 004a/9
m.+ ye 011b/19
m.+ yle 030b/18

mübtediʿ: (Ar.) yeni bir şey ortaya koyan, bid'at çıkaran
m.+ ler 011b/3
m. olmaḳ 008b/9
m. olmaya 013b/21
m. olur 077a/19
m. olurlar 008a/4, 008a/12, 008a/17

mücerred: (Ar.) madde ve cisim halinde olmayan
m.+ se 074a/10

mücessime: (Ar.) Allah'ı cismi olan bir varlık gibi tasavvur eden
m.+ ler 008b/13

mücmel: (Ar.) kısa, öz
m. 006b/17

müctehid: (Ar.) bir konuda ayet ve hadislere dayanarak yargıya varan, karar veren din düşünürü
m.+ ler 008b/10

müddet: (Ar.) zaman, süre
m. 065a/23
m.+ i 018b/12

müderris: (Ar.) medrese hocası
m.+ lerden 049b/15
m.+ lere 049b/6, 049b/13

müderrislik: (Ar.+T.) müderris olma durumu
m. 049b/16, 049b/19

müdevver: (Ar.) yuvarlak
m. ise 015a/23

Müdlec: (Ar.) Adnânîler'e mensup bir Arap kabilesi
M. 070b/12

müezzin: (Ar.) namaz vakitlerini haber vermek için ezan okumakla görevli kimse
m. 027b/21

müfessir: (Ar.) Kur'an-ı Kerim ayetlerini tefsir usulüne göre açıklayan, bu hususta eser yazan kişi
m.+ ler 066b/10

müftī: (Ar.) müftü
m. ola 039b/21

mühim: (Ar.) önemli; gerekli
m.+ dür 015a/9
m. olan 011b/20
m. olur 010a/17

mükāşif: (Ar.) keşfeden
m.+ ler 002b/2, 003a/19

mükāteb: (Ar.) efendisiyle anlaşıp belli bir ücret ödeyince hür olan köle
m.+ i 049a/9
m. itdügi 046a/4
m. itse 045b/25
m. olan 047b/20
m. olup 051b/4

mülāzemet: (Ar.) bir kişiye, bir şeye hiç ayrılmak istemeyecek şekilde bağlanma
m. idicek 004b/11

mülevveṣ: (Ar.) pis, kirli
murdār ve m. olur 065b/1

mülk: (Ar.) dükkan, ev, arsa vb. taşınmaz mal; memleket
m. 025b/4, 066a/4
m.+ i 047b/19, 048b/6, 048b/8
m.+ inden 042a/7
m.+ ün 075a/23

mümkin: (Ar.) mümkün, olabilir, olabilen
m. 003b/21, 005a/4, 005a/25, 006b/2, 031b/19, 062a/18, 077b/1

m.+ dür 005b/3, 014b/6, 014b/10
m.+ se 014b/8, 077b/25, 078a/4, 078a/5, 078a/6
m. ola 035b/13
m. olan 005a/9
m. olduġı 035b/17
m. olmasa 012b/13
m. olmaya 014a/15
m. olur 014b/7

mümkināt: (Ar.+T.) olabilen, olabilir şeyler
m. 010a/9
m.+ ı 008a/15

münācāt: (Ar.) Allah'a dua etme, yalvarma
m. 007a/7, 025b/25
m.+ a 005b/21

münāfiḳ: (Ar.) nifak sokan, iki yüzlü
m.+ lar 026b/1
m.+ lara 026b/2
m. olur 069b/22

münāsib: (Ar.) uygun
m. olmaġ 065a/6

münāẓara: (Ar.) kaideye uygun olarak karşılıklı konuşma
m. 002b/8

münezzeh: (Ar.) temiz
m.+ dür 012a/1

münḳaṭı': (Ar.) arada bağ kalmayan, ayrılmış
m.+ lara 003a/24

münker: (Ar.) insan ölümünden sonra sorguya çeken iki melekten biri
m. 005b/25

münkir: (Ar.) inkar eden
m.+ dür 002a/2
m.+ e 006a/5
m. olanlaruñ 007b/22
m. olduḳları 007b/22, 008a/20
m. olmış 008a/3, 011b/7
m. olsa 041a/7
m. olurlar 008a/15

müntefi': (Ar.) faydalanan
m. olurlar 002b/6

mürsel: (Ar.) peygamber
m. 005b/19, 005b/20
m.+ dür 005b/19

mürşidīn: (Ar.) mürşitler, pirler
ve'l m. 002b/24

mürtedd: (Ar.) İslam dininden dönen
m. olur 014a/1

müselmān: (Ar.) müslüman krş. müslimen
m. 004a/2, 006b/15, 007a/17, 012b/8, 013a/3, 013b/25, 014a/14, 014a/18, 014a/19, 014a/22, 014a/24, 038a/19, 042b/14, 042b/17, 044b/14, 044b/17, 047b/11, 047b/16, 048a/8, 048a/11, 048a/14, 048a/21, 048b/20, 048b/21, 049a/14, 050a/13, 050a/23, 050a/24, 050b/13, 051b/14, 051b/15, 052a/7, 052a/11, 054a/11, 054b/7, 062b/11, 062b/14, 065b/23, 066a/13, 066a/21, 067b/20, 069a/18, 070a/13, 070b/22, 071a/6, 071b/22, 080b/17, 081a/3

m.+ dı 014a/1
m.+ dur 040b/16
m.+ ı 067b/21
m.+ lar 008b/25, 009a/13, 042b/20, 043b/18, 048b/9, 049b/3, 049b/5, 070b/14
m.+ lara 040a/25, 049a/14, 059b/6, 067b/16, 067b/19
m.+ larda 067b/23
m.+ lardan 075b/7
m.+ ları 041a/5, 056a/18, 067b/14, 077a/14
m.+ laruñ 011b/3, 041a/2, 041a/3, 041a/4, 044a/14, 045b/15, 049a/15, 049b/7, 049b/11, 056b/16
m.+ sa 050a/9
m. ola 014a/9
m. olmaz 007a/11
m. olsa 040a/24

müselmānlıḳ: (Ar.+T.) müslüman olma durumu
m. 001b/11, 002a/2, 003b/19, 007b/5, 007b/17, 013b/25, 014a/2, 031a/24, 031b/2, 031b/3, 031b/6, 049b/13
m.+ da 034b/10, 034b/13
m.+ dan 007a/23
m.+ ı 002a/9, 002a/20, 002a/22, 002a/23, 002b/12, 002b/15, 002b/20, 004a/3, 004a/5, 006b/16, 013b/23, 014a/3, 014a/4, 014a/9, 034b/9, 058b/18, 069b/11, 070a/8, 070a/9, 070a/10
m.+ ına 038b/5
m.+ uñ 013b/25

müslimīn: (Ar.) müslümanlar, müslimūn
ve'l m. 002b/23

müslimūn: (Ar.) müslümanlar, krş. müslimīn
m. 030a/22

müstaḳill: (Ar.) başlı başına, kendi başına
m. 003a/13

müsteḥabb: (Ar.) sevilen, beğenilen; farz ve vacibden başka olarak sevap kazanılan iş
m. 004a/8, 018a/12, 025a/10
m.+ dur 029a/1
m.+ ları 018a/12
m.+ ların 015a/2, 025a/10, 033a/14
m.+ laruñ 025a/10
m. olanları 004a/6
m. olur 004a/7

müsteḥaḳḳ: (Ar.) hak etmiş; ceza, mükafat
m. 049a/7, 049a/9
m.+ ı 012b/21
m.+ ına 048a/5
m. olmaz 027a/9
m. olurlar 013b/13, 026a/14

müşkil: (Ar.) zor, güç
m. 027b/12, 031b/6, 045b/5
m.+ dür 005b/3, 022a/9, 069a/15
m. olur 031a/14

müştehā: (Ar.) istenilen
m. 053a/11

müşterek: (Ar.) ortak
ḥiss-i m. 059b/20, 059b/21, 059b/22, 060a/7

müṭāla'a: (Ar.) okuma, tetkik, düşünce
m. 001b/7, 002b/9, 039b/12
m. iden 030a/1
m. ider 029b/25
m. idüp 003a/4
m. itmezlerdi 003b/3

müte'alliḳ: (Ar.) ilgili, ilişiği olan
m. 029a/16
m. olmamak 044b/16
m. olmışdur 059b/5

mütekellim: (Ar.) söyleyen, konuşan
m.+ den 009a/7
m.+ ler 001b/12, 007a/10, 008b/16, 009a/4, 070b/7
m.+ lerüñ 005b/2, 008b/16, 008b/21

mütekellimīn: (Ar.) kelam alimleri
ve'l m. 003a/1

mütenāḳıż: (Ar.) birbirine zıt olan
m. 002b/4

mütereddid: (Ar.) tereddüd eden, kararsız
m.+ dür 005b/2

mütevātir: (Ar.) ağızdan ağıza dolaşan
m. 008b/22

mütevehhim: (Ar.) vehimlenen, kuruntulu
m. 007b/13
m. ise 003b/6

müttaḳī: (Ar.) dinin emir ve yasaklarına tam olarak uyan
m. olup 008b/8

müyesser: (Ar.) kolaylıkla olan
m. oldıysa 056a/1

Müzdelife: (Ar.) hacda Arafat vakfesinden sonra ikinci vakfenin yapıldığı yer
M. 056b/5, 056b/8, 056b/11
M.+ de 054b/17
M.+ den 056b/13, 057a/20
M.+ ye 056a/14, 056b/7

mü'eṣṣir: (Ar.) tesir eden, etkili
m. 077b/3
m.- i ḥaḳīḳī 010a/9
m.+ dür 008a/18
ġayr-i m.+ dür 008a/19

mü'evvil: (Ar.) başka mana veren, yorumlayan
m.+ ler 008b/10

mü'eẕẕin: (Ar.) namaz vakitlerini haber vermek için ezan okuyan kişi
m. 025a/16, 035a/16, 036b/7, 037a/22

mü'eẕẕinlik: (Ar.+T.) müezzin olma durumu
m. 049b/16, 049b/23, 049b/24

mü'min: (Ar.) inanan, iman eden
m. 006a/24, 014a/21, 041b/22, 041b/23
emīrü'l m.+ īn 079a/23
m.+ ler 006a/24, 026a/16, 026a/19, 057a/18, 072b/8, 078b/7
m.+ leriz 071b/24
m.+ lerle 078a/5
m.+ lersiz 072a/1
m.+ lerüñ 005a/23, 008a/22, 008a/23, 067a/7

m. olduġına 014a/8, 014a/16
m. olmaḳdan 007a/25
m. olur 006b/13
m. olursa 004a/2

N

nādir: (Ar.) ender bulunur
n. olur 003a/15

nafaḳa: (Ar.) yiyecek parası, geçimlik
n.+ sı 042b/1, 054a/13
n.+ sından 018b/17
n.+ ya 064b/12

nāfile: (Ar.) boş, faydasız; farzların dışında kılınan namaz
n. 020b/25, 028a/11, 028b/3, 028b/6, 028b/13, 029a/10, 029a/11, 033a/24, 036b/14, 037a/19, 050b/22, 053a/12, 053a/15, 058b/14
n.+ dür 035b/7
n.+ ler 023a/9
n.+ ye 033a/24, 035b/7, 036b/14
n. olsun 053a/13
n. olur 032a/12, 032a/16, 036b/11

nāgāh: (Far.) zamansız, vakitsiz
n. 003a/14, 052a/8, 063b/14, 063b/18

nāḳış: (Ar.) noksan, kusuru olan
n. 022b/18
n.+ dur 022b/16
n. idenleri 004a/9, 015a/2
n. olmaya 023b/9
n. olur 023b/7, 023b/10, 023b/19, 031b/10, 034b/5, 035a/17, 044a/11

naḳl: (Ar.) aktarma, anlatma
n. ider 009a/7
n. idicek 074a/4
n. itdügümizden 019a/18
n. itmekden 008b/6
n. itmişdür 009a/12

naḳṣ: (Ar.) noksan, eksiklik
n.+ dan 012a/1

naʿl: (Ar.) ayakkabı, nal
n. 060b/6, 060b/7

naʿlın: (Ar.) ayakkabı krş. naʿl
n. 074a/7
n.+ ıma 074a/9

nāliş: (Far.) inleme, inleyiş
n. ide 062b/25

namāz: (Far.) namaz
n. 015a/1, 015a/3, 015b/13, 015b/14, 018b/8, 020b/17, 021a/13, 021a/18, 021a/20, 021b/6, 021b/8, 021b/18, 021b/20, 022b/21, 022b/25, 023b/20, 024a/2, 024a/17, 024a/25, 024b/10, 025a/5, 025a/24, 026b/8, 026b/9, 026b/14, 026b/16, 027a/11, 027a/12, 027a/13, 027a/14, 027a/18, 027b/3, 027b/4, 027b/6, 027b/7, 027b/14, 027b/21, 028a/1, 028a/9, 028a/18, 028a/24, 028a/25, 028b/2, 028b/20, 029a/1, 030b/12, 030b/13, 031a/11, 031a/13, 031a/14, 031a/15, 031b/2, 031b/13, 031b/18, 032a/1, 032a/12, 032b/7, 032b/9, 032b/22, 033a/7,

033a/8, 033a/17, 033a/23, 033b/23, 034a/10, 034b/18, 034b/22, 034b/23, 035a/7, 036a/17, 036a/22, 036a/23, 036b/9, 036b/12, 036b/18, 037a/11, 037a/13, 037b/9, 038a/4, 038a/8, 038a/9, 038a/11, 038a/17, 038b/4, 038b/14, 038b/16, 039a/7, 039b/19, 040a/22, 041a/7, 041a/8, 041a/11, 041b/10, 043a/3, 043b/5, 055b/25, 058b/12

n.+ a başlayıcaḳ 025b/7

n.+ a 021a/16, 023a/25, 027b/3, 033b/1

n.+ da 015a/3, 028b/4, 028b/11, 028b/13, 028b/23, 029a/14, 029a/16, 029a/20, 029b/7, 029b/9, 029b/19, 030a/6, 030a/20, 031a/17, 031a/18, 031a/22, 032b/6, 032b/7, 032b/17, 032b/22, 032b/24, 033a/25, 033b/1, 033b/23, 034b/19, 036a/17, 036a/21, 036a/22, 036a/23, 036b/7, 037b/8, 039b/11, 055b/14

n.+ dağına 023a/6

n.+ dan 023b/14, 023b/16, 026b/4, 026b/10, 029a/9, 029b/19, 038a/16, 039a/24, 044a/9

n.+ dığın 033a/17

n.+ dur 023a/2

n.+ ı uzadacaḳ 029b/12

n.+ ı uzatmamaḳ 029b/10

n.+ ı uzatmasa 028b/24

n.+ ı 001b/3, 003b/22, 015a/2, 015a/6, 015a/7, 017a/7, 017a/9, 018b/15, 018b/16, 020b/19, 020b/25, 021a/9, 021a/10, 021a/11, 021a/12, 021a/13, 021a/14, 021a/16, 021a/20, 021a/23, 021b/4, 021b/8, 021b/12, 021b/13, 021b/22, 021b/23, 022a/3, 022a/6, 022a/8, 022a/15, 022a/17, 022a/20, 022a/21, 022b/2, 022b/3, 022b/7, 022b/15, 022b/16, 022b/24, 022b/25, 023a/1, 023a/11, 023a/12, 023a/14, 023a/16, 023a/18, 023a/19, 023b/7, 023b/8, 023b/9, 023b/10, 023b/14, 023b/16, 023b/17, 023b/18, 023b/19, 023b/22, 023b/23, 024a/1, 024a/2, 024a/4, 024a/5, 024a/6, 024a/7, 024a/8, 024a/14, 024b/1, 025a/17, 027a/12, 027a/13, 027a/16, 027a/17, 027a/18, 027a/19, 027a/20, 027a/21, 027a/22, 027a/24, 027b/1, 027b/2, 027b/3, 027b/5, 027b/6, 027b/7, 027b/8, 027b/9, 027b/12, 027b/15, 027b/16, 027b/17, 027b/18, 027b/19, 027b/22, 027b/24, 027b/25, 028a/1, 028a/2, 028a/3, 028a/9, 028a/17, 028a/19, 028a/22, 028b/8, 028b/17, 028b/22, 028b/23, 029a/8, 029a/11, 029a/14, 029a/15, 029b/8, 029b/12, 029b/24, 030a/7, 030a/14, 030a/15, 030a/17, 030a/18, 030a/20, 030a/21, 030a/22, 030a/23, 030a/24, 030a/25, 030b/2, 030b/6, 030b/8, 030b/11, 030b/15, 030b/16, 030b/19, 030b/20, 030b/23, 030b/25, 031a/1, 031a/2, 031a/3, 031a/5, 031a/6, 031a/8, 031a/9, 031a/14,

031a/15, 031a/20, 031a/21, 031a/23, 031b/9, 031b/10, 031b/15, 031b/20, 031b/23, 032a/8, 032b/2, 032b/12, 032b/13, 032b/15, 032b/18, 032b/19, 032b/20, 032b/21, 032b/23, 032b/24, 032b/25, 033a/1, 033a/14, 033a/15, 033b/2, 033b/7, 033b/8, 033b/9, 033b/24, 033b/25, 034a/1, 034b/5, 035a/5, 035a/8, 035a/13, 035a/14, 035a/16, 035a/17, 035a/23, 035b/7, 035b/14, 035b/15, 036a/6, 036a/7, 036a/9, 036a/15, 036a/19, 036a/20, 036a/21, 036a/24, 036a/25, 036b/2, 036b/3, 036b/6, 036b/9, 036b/10, 036b/12, 036b/13, 036b/14, 036b/16, 036b/18, 036b/25, 037a/10, 037a/17, 037a/20, 037b/9, 037b/10, 037b/24, 038a/1, 038a/2, 038a/3, 038a/5, 038a/6, 038a/7, 038b/13, 038b/21, 038b/23, 039a/8, 039a/21, 039a/22, 039b/1, 039b/5, 039b/6, 039b/16, 039b/17, 039b/20, 040a/12, 041b/4, 044a/11, 052a/10, 052b/16, 055b/8, 056a/12, 056a/22, 056a/25, 056b/1, 056b/2, 056b/19, 057a/23, 058b/12, 058b/21, 067b/3

n.+ ım 026b/8, 038b/13

n.+ ımı 040b/10

n.+ ın añarken 038a/6

n.+ ın 015b/5, 015b/23, 015b/24, 020b/22, 021b/12, 022a/25, 022b/1, 022b/7, 022b/14, 022b/15, 022b/16, 022b/17, 022b/21, 022b/22, 022b/23, 023a/5, 023a/7, 023a/15, 028a/10, 029a/8, 029a/11, 029a/24, 031a/23, 032a/23, 032a/25, 032b/16, 032b/19, 032b/20, 033a/20, 033a/21, 033a/24, 033a/25, 034b/19, 034b/21, 035a/11, 035a/16, 035b/19, 036b/7, 036b/12, 036b/13, 036b/17, 036b/23, 037b/8, 037b/18, 037b/25, 038a/1, 038a/2, 038a/3, 038a/4, 038a/5, 038a/10, 038a/11, 038a/12, 038a/13, 038a/23, 038b/18, 039a/10, 039a/19, 039a/20, 039b/6, 039b/8, 039b/9, 039b/22, 040a/7, 040a/9, 040a/12, 040a/16, 040a/23, 040b/1, 040b/12, 041a/21, 041b/2, 042a/9, 042a/10, 042a/11, 043b/8, 043b/9, 043b/11, 043b/19, 044a/3, 044b/1, 052b/15, 053b/21, 056b/1, 056b/8, 056b/9, 056b/13, 071a/6

n.+ ıñ 022a/8, 022a/21, 023b/13, 033a/14, 035a/13

n.+ ına 012b/5, 023a/2, 033a/20, 033a/21, 036a/4, 040a/11, 040a/19, 041b/1

n.+ ında 020b/18, 023a/13, 024a/19, 024a/21, 024a/22, 024a/23, 025a/7, 025a/8, 025a/9, 034b/1, 034b/2, 034b/18, 037a/4, 037a/8, 037b/20, 039a/24, 043a/14, 043b/6, 043b/16, 043b/17, 071a/5

n.+ ından 020b/24, 029a/3, 029a/9, 029a/10, 032b/10, 032b/11, 035b/11, 040a/18,

044a/10, 044a/15, 044b/5, 048b/1
n.+ ınıñ 037b/23
n.+ ınuñ 015a/7, 022b/5, 022b/6, 029a/1, 029b/16, 034a/23, 034a/24, 035a/17, 039a/22, 039b/17, 058b/11
n.+ ıyla 056b/8
n.+ la 036a/17
n.+ lar 038a/7, 043b/14
n.+ larda 023a/6, 023a/22, 028b/3, 028b/6, 034b/2
n.+ lardan 037a/14
n.+ ları 023a/18, 024b/3, 026a/19, 035b/16, 036a/11, 036a/12, 036a/16, 038a/14, 039a/5, 039a/8, 044b/6, 068a/16, 079b/14
n.+ ların 026a/20, 026a/24, 026a/25, 034b/16, 039a/17
n.+ larına 023a/16
n.+ larında 026a/16
n.+ larınuñ 023a/20, 038a/15
n.+ laruñ 026b/18, 031b/8, 031b/16, 034a/21, 040a/18
n.+ mış 026a/21
n.+ sa 021a/20, 028b/18
n.+ uñ 002a/4, 015a/1, 015a/8, 021a/15, 022a/16, 022a/22, 023a/2, 023a/22, 023b/5, 023b/6, 023b/7, 023b/11, 023b/15, 024a/9, 024a/10, 024b/6, 024b/7, 024b/10, 024b/12, 025a/10, 025a/14, 025a/17, 026a/5, 026a/8, 028a/21, 031a/23, 031b/19, 032b/10, 033a/22, 034a/9, 034b/7, 036a/19, 036b/11, 036b/24, 037b/8
n.+ uñdan 026b/3
n. ḳıl 026b/7
n. ḳıla 037a/25, 041a/22, 055b/25, 056a/9, 067b/7
n. ḳılacaḳ 029b/24
n. ḳılalar 040a/25, 041a/9, 041b/4, 042a/12
n. ḳılan 015a/9, 021a/12, 021b/3, 021b/24, 025b/2, 026a/13, 027a/20, 036a/14
n. ḳılana 028b/22
n. ḳılanlaruñ 036a/14
n. ḳılanlaruñdur 026a/24
n. ḳılanuñ 021b/10
n. ḳılarken 022a/5, 073b/19
n. ḳılayım 034b/24
n. ḳılduġı 021a/11, 021a/18, 021a/23
n. ḳılduġına 021a/21
n. ḳılduḳdan 030a/4, 053b/21, 056a/2, 056b/3
n. ḳılıcaḳ 053b/21
n. ḳılıncaya 040a/16
n. ḳılınur 053b/14
n. ḳılınursa 053b/16
n. ḳılmadan 037a/23, 041b/3
n. ḳılmaduġı 038b/2
n. ḳılmaduñ 026b/5, 026b/7
n. ḳılmaġ 015b/6, 018b/8, 037a/23, 053b/17
n. ḳılmaġa başlasa 029a/25
n. ḳılmaġa başlasañ 025b/12
n. ḳılmaġa 013a/8, 013a/23, 015a/5, 015b/3, 017a/12, 021a/20, 022b/16, 023a/23,023a/24, 025a/16, 027b/14, 033a/16, 033a/19, 033a/22, 034b/25, 035a/1, 035b/3, 036b/6, 038a/24, 038b/4, 040a/10, 040b/2, 040b/3, 040b/10, 041a/14, 041a/15, 041a/17
n. ḳılmaġla 012b/5

n. ḳılmaḳ 016a/19, 018b/9, 018b/10, 018b/16, 018b/24, 021b/21, 022a/4, 025b/25, 026a/4, 027b/23, 028a/11, 028a/17, 028b/2, 028b/20, 029a/4, 029a/6, 029a/9, 029a/11, 032b/18, 033b/2, 034b/3, 036a/1, 037a/19, 040a/22, 041a/23, 056a/2, 077b/11, 077b/13
n. ḳılmaḳda 035a/2
n. ḳılmaḳdur 054b/22
n. ḳılmaḳlıġuñ 040b/1
n. ḳılmayalar 041a/10
n. ḳılmayan 027a/21
n. ḳılmayanı 038a/18
n. ḳılmayanuñ 038b/1
n. ḳılmayıcaḳ 038b/3
n. ḳılmazdan 040a/16, 048a/19
n. ḳılmazlar 007a/17
n. ḳılsa 017a/10, 021b/22, 021b/23, 021b/24, 022b/1, 029b/17, 035a/10, 039b/2, 039b/3, 039b/4, 039b/5, 055b/7, 071a/17
n. ḳılsalar 021b/18, 021b/20
n. ḳılsañuz 068a/15
n. ḳıluñ 038a/22
n. ḳılup 026b/15
n. ḳılur 016b/19, 017a/3, 024a/3, 026b/5, 027b/6, 031a/21, 038b/5
n. ḳılurken vāḳiʿ olsa 021a/9
n. ḳılurken 021a/19, 022a/8, 025a/18, 025b/4, 025b/14, 026b/9, 027b/7, 027b/25, 028a/20
n. ḳılurlar 007b/23, 024b/2, 040b/15, 068a/3
n. ḳılursa 020b/25, 050a/9

namāzlıḳ: (Far.+T.) üzerinde namaz kılınan seccade
n.+ ına 009a/19
n.+ ınuñ 021b/21

naṣīb: (Ar.) pay; Allah'ın kımset ettiği şey
n.+ i 048a/24
n.+ in 067b/20
n.+ inden 064a/16
n.+ leri 067b/16

naṣīḥat: (Ar.) öğüt
n. 003a/4, 003a/16, 003a/17, 035b/2, 060b/16, 060b/17, 061b/2, 072b/25, 077a/14, 079a/23
n.+ dur 011b/1
maḳām-ı n.+ dür 002b/8
n.+ i 026b/13
n.+ lare 065a/4
n.+ le 080b/6
n.+ ler 003a/3, 062b/18, 078b/10
n.+ lere 079b/4
n.+ leri 011b/20, 080b/3
n. ideler 070a/4
n. ider 067b/12
vaʿẓ ve n. idilür 067b/21
n. idüp 065a/12
n. istedi 079a/24
n. işiticek 062b/5
n. işitmeden 061b/19, 061b/21
n. işitmekden 061b/18
n. işitmekdendür 003a/18
n. itmek 067b/18
n. itmekdi 067b/17
n. itmekle 014b/20
n. itmezse 035a/25
n. itse 069a/4

naẓar: (Ar.) bakma; düşünme; göz
değme; yan bakış
n. 010a/8, 010a/15
ehl-i n. 066b/1
n.+ dağın 025b/17
n.+ dan 009b/14
n.+ ı 002b/16, 003a/6, 013a/20, 014a/20, 025a/18
n.+ ın 064b/7
n.+ ıyla 009b/19
n.+ la 065a/13
n. eylegil 010b/12
n. eylesün 060a/15
n. eyleye 019b/7
n. idüñ 010a/20
n. idüp 053b/7, 080a/16

nāẓır: (Ar.) bakan, nazar eden
n.+ dur 002b/6

nāzik: (Ar.) ince
n. 077a/23

ne: hangi şey, nasıl, bir şey, nasıl, niçin, ne şekilde, kim
n. 001b/14, 002a/12, 002b/5, 002b/20, 003b/4, 004a/11, 005a/6, 005a/7, 005a/8, 005a/17, 005b/10, 005b/21, 005b/23, 006a/2, 006b/11, 006b/19, 007a/5, 009b/16, 010a/19, 010b/10, 010b/11, 010b/12, 010b/13, 010b/14, 011a/9, 011a/16, 011b/11, 011b/12, 012a/2, 012a/4, 012a/6, 012a/17, 013b/22, 014a/20, 014a/24, 015b/12, 016a/4, 016a/5, 016b/15, 017a/9, 017b/22, 017b/24, 018b/9, 019b/14, 019b/19, 019b/21, 020b/11, 022b/10, 022b/13, 024b/24, 025a/21, 025a/22, 029b/12, 031a/19, 031a/25, 032a/5, 034a/18, 034a/19, 035b/25, 039b/22, 041b/17, 045a/13, 045b/22, 046a/4, 046a/8, 046b/20, 047a/18, 047a/19, 047b/17, 048a/19, 048b/25, 051a/7, 053a/23, 055b/9, 056a/1, 056a/5, 056a/8, 056a/10, 056a/11, 056a/12, 056a/14, 056a/16, 059a/18, 059a/20, 060a/1, 060b/25, 061a/14, 064a/9, 065a/3, 065a/19, 067a/14, 067b/17, 067b/22, 069a/5, 069a/13, 070a/9, 070a/15, 070a/19, 070b/2, 071a/16, 071a/22, 071b/19, 072a/2, 072a/3, 072a/13, 072b/3, 072b/4, 073a/2, 074a/9, 074b/17, 075a/4, 075b/25, 076a/9, 076b/10, 078a/2, 078a/21, 079a/11, 079b/2, 079b/3, 079b/17, 079b/19, 079b/21, 080a/9, 080b/5, 080b/12
n.+ dür 002a/1, 002b/5, 003a/24, 003a/25, 004a/21, 004b/9, 004b/20, 006a/1, 006b/8, 006b/15, 013a/13, 013b/24, 013b/25, 015a/4, 015a/5, 015a/7, 021a/14, 021a/15, 040a/21, 050b/11, 057b/23, 059b/1, 063a/13, 063a/21, 065b/9, 065b/11, 066a/23, 066b/22, 067a/15, 067b/11, 071b/24, 072b/4, 074a/1, 074b/21, 076b/14
n.+ dürdi 004b/19
n.+ ler 069a/14
n.+ ydügin 004a/14, 004a/20, 004b/19, 012b/10, 014a/2,

041a/13, 050b/17, 065a/14, 074b/6
n.+ yile 003b/1, 004b/14
n.+ yle 002a/4, 002b/22, 003a/24, 023b/9, 027a/12, 031b/7, 041a/4
n.+ yse 057a/18, 057b/11

nebī: (Ar.) peygamber
n. 005b/22
n.+ ler 059a/6, 072b/13, 074a/24
n.+ lerüñ 075a/4

Necid: (Ar.) Orta Arabistan'da bir bölge
N.+ den 055a/2

necis: (Ar.) pis, murdar
n. 016a/24, 016a/25, 016b/3, 016b/4, 016b/7, 016b/8, 020a/16, 020a/19, 021a/25
n.+ i 021a/25, 021b/1, 021b/5
n.+ üñ 016b/4

nedāmet: (Ar.) pişmanlık
n. 063b/17
n.+ dür 062b/9

neden: sebep, niçin
n. 004b/9, 026b/10, 061a/2
n.+ dür 062a/3

nefes: (Ar.) soluk
n. 010a/3, 070a/22
n.+ i 053a/11, 070a/24
n.+ in 016b/10
n.+ iyle 015b/19, 015b/23
n. vireydi 010b/1

nefs: (Ar.) bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği
n. 003a/8, 009a/21, 009b/9, 011a/11, 011a/24, 013b/2, 014b/4, 025b/11, 050a/7, 060a/6, 060a/18, 060b/15, 060b/17, 060b/18, 061a/2, 061b/3, 061b/12, 061b/13, 061b/14, 062a/13, 062b/23, 063a/23, 063b/16, 064b/20, 065a/6, 066b/14, 068b/9, 068b/17, 072a/22, 072b/23, 075a/4, 075a/6, 075a/7, 075a/11, 075a/25, 080b/6
hevā-yi n. 010a/13
iştihā-yi n. 007b/2
şeyṭān-ı n. 013a/9
n.- i emmāre olur 060a/24
n.- i emmāre 059b/11, 060a/24, 060b/22, 061a/2, 061a/10, 061a/12
n.- i ġālib 061a/7
n.- i hevā 059b/8, 059b/9, 066b/14
n.+ e 014b/1, 063a/10, 074b/23
n.+ i 001b/14, 002a/15, 025b/7, 025b/17, 025b/18, 025b/20, 060a/24, 061a/7, 063a/2, 065a/3, 068a/13, 068b/15, 068b/19, 072b/2, 074a/21, 075a/8, 075a/19, 080a/19
menfaʿat-i n.+ i 007b/12
n.+ im 014b/14
n.+ in azdurup 078b/10
n.+ in 041a/10, 063a/4, 073a/12, 074a/21, 075a/3, 075a/7, 075a/24
n.+ inde 074a/20
n.+ inden 041a/1, 041a/2
n.+ ine 004b/3, 008b/8, 060b/3, 064b/20, 069a/25, 069b/2, 074b/22, 075a/6, 075b/12, 078a/23
n.+ iñe 079b/1

n.+ inüñ 062a/4
n.+ le 070a/17
n.+ lerin 013b/8, 064a/11
n.+ lerine 068a/9
hevā-yı n.+ lerine 008b/15
n.+ üñ 001b/14, 013a/16, 013a/25, 025b/11, 074b/20
n.+ üñe 079a/24
n.+ üñi 080a/20
n.+ üñüzi 065b/13
n. arıtmaḳ 062b/24

nefslü: (Ar.+T.) nefis sahibi
n. 061a/1

nehy: (Ar.) birini bir şeyden alıkoyma, engelleme
n. itmişdür 012b/24
emr-i n. 002b/18

nekīr: (Ar.) insanları ölümden sonra sorguya çeken iki melekten biri
n. 005b/25
n.+ e 006a/5

nem: ne krş. ne
n. 010b/18, 025a/23, 038b/13, 070a/20

neng: (Far.) ün, şan, şöhret
n. 056a/16, 061a/3, 061a/4

nere: hangi yer
n.+ duġın 022a/4
n.+ sidür 022a/1

neseb: (Ar.) soy, atalar
n.+ i 034b/11

nesne: belli bir ağırlığı, maddesi ve hacmi olan her türlü cansız varlık, şey
n. 002a/6, 003a/13, 003a/15, 003a/18, 003b/19, 003b/23, 004a/1, 004a/11, 005a/10, 005a/17, 007a/6, 007b/19, 008a/11, 008a/23, 008b/17, 008b/18, 009a/2, 009b/3, 009b/7, 010a/2, 010a/5, 011b/6, 011b/9, 011b/24, 012a/20, 014b/7, 015a/10, 015b/6, 015b/12, 016a/12, 016a/17, 017a/4, 018a/19, 018b/18, 019a/3, 019a/6, 019a/7, 019a/8, 019a/12, 019a/14, 019a/15, 019a/17, 019a/25, 019b/1, 019b/3, 019b/5, 019b/10, 019b/15, 019b/25, 020a/4, 020a/10, 020a/15, 020a/17, 020a/18, 020a/19, 020a/21, 020a/22, 020a/24, 020a/25, 020b/4, 020b/6, 020b/21, 020b/24, 021a/18, 021a/23, 021a/24, 021b/4, 021b/10, 021b/13, 021b/14, 021b/15, 021b/18, 021b/19, 021b/20, 021b/23, 024a/20, 026a/14, 027b/10, 028b/15, 029a/5, 029a/25, 030a/16, 030a/20, 033b/8, 033b/11, 034b/16, 035b/12, 036a/2, 036b/1, 036b/2, 038b/12, 039b/11, 040b/16, 040b/17, 040b/22, 041a/21, 042a/5, 042a/6, 043b/4, 044a/12, 045a/10, 045a/15, 045a/19, 045a/20, 045a/23, 045b/23, 045b/25, 046a/1, 046a/2, 046b/11, 046b/19, 046b/25, 047a/9, 047b/1, 047b/9, 047b/14, 047b/19, 048b/4, 048b/6, 048b/25, 049a/1, 049b/5, 049b/10, 049b/17, 049b/18, 049b/20,

049b/23, 049b/24, 051a/8, 051a/16, 051a/17, 052a/1, 052a/16, 052a/17, 052a/19, 052a/24, 052b/6, 052b/19, 053a/8, 053a/9, 053b/19, 054a/1, 054a/14, 054a/20, 054b/14, 055b/4, 055b/16, 056a/16, 057b/13, 058b/4, 058b/5, 059b/23, 060a/4, 060a/5, 060b/15, 061a/7, 061a/14, 061b/19, 061b/20, 062a/22, 063a/23, 064b/23, 065a/11, 065b/16, 066a/8, 066a/13, 066b/1, 066b/9, 066b/12, 067a/4, 067a/7, 067b/15, 068a/9, 069b/21, 070b/3, 071a/24, 071b/16, 073a/2, 073a/6, 075b/23, 076a/6, 076a/21, 077b/2, 077b/3, 077b/10, 077b/20, 078a/9, 078a/17, 078b/3, 078b/4, 079b/25, 080a/2, 080a/5, 081a/7

n.+ de 003a/13, 010a/6, 057b/13, 059b/23, 071a/10

n.+ den 007a/19, 014b/22, 019a/23, 021b/6, 049b/22, 061a/6, 071a/3, 073b/1

n.+ dür 002a/3, 021a/25, 068a/12, 079b/14

n.+ ler 002a/22, 003b/8, 004a/18, 007a/20, 008a/2, 008b/25, 016a/8, 031b/1, 033a/6, 034b/8, 037a/1, 037a/2, 037a/3, 037a/6, 037a/10, 042a/12, 042b/4, 048b/5, 051b/20, 061b/3, 062b/3, 062b/18, 075b/20, 076a/10, 076a/20, 076b/7, 077b/4

n.+ lerde 017a/8

n.+ lerden 007b/13, 008b/24, 045b/10, 053b/10, 055b/11, 055b/12, 056b/22, 059a/17, 060b/22, 067a/14, 068a/14, 070b/4, 070b/5, 071b/17, 076a/17, 081a/6

n.+ lerdendür 031b/2

n.+ lerdür 070b/6

n.+ lere 002a/17, 007a/14, 007a/19, 059b/12, 059b/13, 060b/3, 060b/16, 075a/13, 076a/25, 080a/12, 080a/18

n.+ leri 001b/13, 002a/13, 002a/21, 002b/15, 002b/22, 003a/2, 004a/18, 004b/10, 005a/5, 005a/9, 007a/23, 009a/20, 011b/20, 011b/25, 020a/15, 020b/7, 027a/12, 031b/9, 052b/16, 055b/12, 057b/12, 059a/17, 059a/25, 059b/20, 059b/25, 060a/4, 060a/7, 060b/9, 060b/19, 060b/21, 060b/23, 061a/6, 061a/12, 061a/15, 061a/22, 061a/24, 061b/3, 061b/4, 062b/12, 062b/13, 063a/7, 065b/7, 070a/17, 070a/20, 070b/7, 072a/17, 073b/22, 076a/5, 076b/5, 076b/13, 077b/21, 080a/21

n.+ lerimdendür 077a/3

n.+ lerin 057b/18

n.+ lerle 003a/5, 063b/9

n.+ lerüñ 002a/9, 010a/5, 045b/3, 047b/10, 062b/20, 064b/23, 066b/13, 069a/13

n.+ nüñ 003b/6, 004a/3, 004a/6, 005a/3, 005b/9, 006b/22, 011b/8, 012b/10, 017a/7, 019a/2, 019a/7, 019a/15, 019a/22, 019b/20, 020a/23, 022b/6, 022b/7, 022b/9, 047a/3, 072a/18

n.+ si 018b/11, 042b/1, 045a/2, 045a/3, 045b/2, 048b/15, 048b/16, 048b/18, 048b/20, 049a/22, 049b/19, 063a/8, 071a/10, 074a/14
n.+ sin 045b/21, 051b/4
n.+ ye 002b/19, 005a/6, 006b/14, 006b/20, 006b/22, 006b/23, 006b/25, 007a/9, 008a/3, 011b/7, 011b/23, 014a/22, 014b/14, 029a/2, 033a/6, 048a/15, 048a/22, 049b/10, 052b/17, 053b/9, 054a/13, 055b/7, 055b/13, 066b/4, 070a/12, 071a/25, 071b/5, 072b/14, 072b/21, 074a/17, 074b/3, 077a/13, 079b/4, 079b/6, 079b/8, 079b/21, 080a/7
n.+ yi ursa 027b/4
n.+ yi virse 047b/8
n.+ yi 002a/6, 003a/19, 003a/25, 003b/9, 004a/2, 004a/4, 004b/1, 005a/2, 006b/13, 006b/16, 006b/17, 007a/21, 007b/2, 011a/10, 011b/9, 011b/11, 014b/4, 015a/10, 015a/11, 020a/22, 020a/24, 025b/13, 029a/24, 030a/12, 031a/24, 045b/19, 047b/15, 048b/22, 049b/17, 050a/1, 052b/23, 053a/3, 054a/2, 055b/16, 059b/17, 059b/19, 059b/23, 062a/8, 064a/8, 064a/24, 066a/21, 067b/9, 070a/19, 070b/3, 073b/1, 077a/10, 077b/8, 080b/11, 080b/19, 080b/24, 081a/3, 081a/8, 081a/9, 081a/10
n.+ yi ʿacebleyüp 027a/15
n.+ yle 017b/15, 018a/4, 027b/24, 041b/20, 050a/2, 069a/18, 069b/20, 071b/1, 080b/7
n.+ ymiş 080a/8
n. dutsa 029a/23
n. eyler 027b/5
n. görse 027b/8
n. olursa 076b/22
n. ṣatsa 027b/11
n. yise içse 027b/10

nesnecik: küçük nesne
n. 015b/25, 016b/12, 051b/25, 053a/10, 055a/17, 061a/19, 062a/15, 065a/6, 067b/14, 078a/11, 078b/3

neʿūẕubi'llāh: (Ar.) "Allah'a sığındık, Allah korusun" anlamında kullanılan söz
n. 069a/20

Nevādir: (Ar.) Hanefi mezhebi imamlarından nakledilen ikinci derecede kaynak değerine sahip rivayetlere ve bunları içeren metinlere verilen ad
N.+ de 019a/5, 050b/1

Nevādir-i Rüstem: Rüstem el-Mervezī'nin kaleme aldığı nevādir
N.+ de 040b/11

Nevāzil: (Ar.) mezhep imamlarından sonra ortaya çıkmış fıkhi meseleler için kullanılan bir terim
Mecmūʿal N.+ de 015a/21

nevbet: (Ar.) sıra; sırayla görülen iş

n. 051b/8, 051b/12

nevrūz: (Far.) ilkbaharın başlangıcı sayılan martın yirmi birinci günü
n. 022a/11, 022a/12

nezkep: baş örtüsü
n.+ i 017a/6

neẕr: (Ar.) şarta bağlı vaat, adak adama
n.+ de 047b/10
n. iden 034b/24
n. idene 034b/24
n. idüben 050b/20
n. itse 054a/4
n. olsun 034b/22, 034b/23, 050b/21, 050b/22, 051a/4
n. olup 029a/11

nice: nasıl; çok, pek çok, birçok; çok kez; ne zaman; ne derece; ne kadar; hangi
n. 001b/3, 001b/14, 002a/18, 002a/19, 002b/14, 002b/17, 004a/21, 004b/10, 006a/24, 007b/14, 008a/16, 009b/25, 010a/7, 010a/8, 010b/14, 010b/15, 011a/15, 011a/18, 011a/23, 012a/9, 012b/1, 014b/14, 015a/1, 015a/3, 015a/6, 015a/8, 021a/13, 023b/10, 023b/20, 025b/24, 026a/20, 026b/8, 028a/16, 029a/15, 030a/7, 030a/20, 031a/20, 031b/5, 033a/15, 034a/12, 035a/15, 038a/12, 038b/22, 041b/8, 043b/18, 046a/13, 048b/4, 050b/11, 050b/12, 054b/25, 056a/12, 056a/13, 056a/14, 056a/15, 057a/21, 057a/23, 057b/23, 059a/12, 059b/2, 060a/13, 061a/6, 062a/19, 062a/21, 062b/9, 063a/22, 064a/12, 064a/15, 064a/19, 064b/15, 065a/14, 065a/23, 067b/1, 068a/10, 071b/10, 071b/11, 071b/13,071b/15, 073a/5, 074a/24, 075b/19, 075b/23, 075b/24, 076a/18, 076b/21, 079b/18, 080b/3
n.+ dür 018a/17, 062a/3
n.+ ler 081a/10

niçün: niçin
n. 013a/16, 014b/8, 026b/9, 058b/21, 061a/5, 068b/12, 071b/15, 073b/16

nifāḳ: (Ar.) ara bozukluğu, iki yüzlülük
n. 067a/1

nifās: (Ar.) lohusalık
n.+ dan 018b/8

nihāyet: (Ar.) son
n.+ dür 010b/8
n.+ i 011b/24
N.+ ü'l ʿUḳūlde 005a/24

nihāyi: (Ar.) son krş. nihāī
n.+ de 023b/2, 024a/15, 024b/23, 039b/16, 043b/13, 048b/24

nikāḥ: (Ar.) nikah, kanuni evlenme töreni
n.+ la 035a/22

Nīl: (Far.) Nil nehri
N. 078a/5

nīlüfer: (Far.) nilüfer çiçeği
n. 051b/1

niʿmet: (Ar.) iyilik, lütuf; azık, yiyecek; mutluluk
n. 010b/12, 064a/1, 070b/1, 075b/2, 075b/3, 075b/4, 075b/5, 075b/7, 076a/1
n.+ dügin 079b/15
n.+ dür 010b/11, 071b/9, 071b/10, 071b/12, 071b/14, 071b/15, 076a/2, 076a/4, 076a/9, 076b/5, 076b/6, 076b/8, 079b/12
n.+ e 071b/8
n.+ i 060a/21, 071b/8, 075b/8
n.+ in 007a/9, 010b/10, 075b/22, 080b/4
n.+ inde 070a/13
n.+ inüñ 076b/3
n.+ ler virüp 025b/8
n.+ ler 011a/9, 012a/24, 072b/19, 075b/18, 075b/21, 076a/13, 080b/4, 080b/5
n.+ leri 061a/25, 063b/11, 063b/15, 063b/24, 075b/3, 075b/8, 075b/14, 075b/24
n.+ lerin 010b/5, 010b/8, 010b/9, 060a/15, 060a/19, 074a/23, 075b/12, 075b/13
n.+ lerinden 076a/4, 076a/9, 076b/4
n.+ lerine 071b/25
n.+ lerinüñ 064b/21, 076a/4, 079a/3
n.+ lerle 060a/20
n.+ lerüñ 012a/22, 075b/13, 075b/18, 076a/7
n.+ miş 010b/14
n.+ üñ 011a/25, 071b/5, 071b/13, 074a/22

nirde: nerede
n. 078b/15

nisbet: (Ar.) ilgi; kıyaslama, ölçü
n. 005a/19, 060b/6, 065b/22
n. itmezüz 008a/16

nişān: (Far.) işaret, iz
n.+ dur 080b/8
n.+ ı 022a/23, 041b/9, 064a/14, 073a/21, 080b/1
n.+ ın 065a/10

nişīn: (Far.) oturan, oturmuş manasıyla kelimeleri sıfatlandıran ek
bādiye n.+ lere 014a/8

nite: nasıl
n. 006b/21, 010a/18, 011a/23, 025b/25

niteki: gibi, nasıl ki
n. 025b/21, 026a/15, 067a/24

nitekim: gerçekten, hakikaten
n. 002a/5, 002a/7, 002b/1, 004b/3, 004b/5, 006b/2, 009a/22, 011a/12, 011b/5, 011b/20, 014b/5, 025b/1, 025b/19, 026b/19, 026b/25, 027a/5, 030b/12, 031a/6, 032b/20, 033b/1, 038b/1, 053b/10, 058b/9, 059a/1, 061b/5, 062a/19, 063b/1, 063b/5, 063b/18, 064a/2, 064a/13, 064b/4, 065b/12, 066a/1, 066a/9, 066a/11, 067a/2, 067a/5, 067a/9, 067a/19, 067b/2, 067b/15, 067b/23, 069b/22, 070b/1, 071a/16, 071b/2, 071b/23,

072a/3, 072a/5, 072a/9, 072b/15, 072b/22, 073a/8, 073a/22, 073b/10, 073b/12, 074a/4, 074a/14, 074a/25, 075a/4, 075a/11, 075a/20, 075b/10, 075b/16, 077a/2, 077a/21, 078a/4, 078a/5, 078a/6, 078a/20, 078b/5, 079a/7, 079a/15, 080a/11

niyyet: (Ar.) niyet
n. 023a/2, 023a/24, 023b/1, 033a/22, 041a/13, 050b/17, 050b/18, 061b/21
n.+ i 014b/17
n.+ inde 076b/23
n. eylese 045a/22, 047b/6, 047b/8, 054a/3
n. eyleye 013b/16, 023a/17, 023b/5, 034a/14, 034a/15, 034a/16, 041a/13
n. ide 021a/20, 021a/21, 023a/3, 023a/8, 023a/14, 023a/17, 023a/21, 038a/16, 041a/12, 041a/13, 055a/18
n. ider 057b/24
n. iderse 023a/22, 023a/24, 033a/20, 050b/22, 055a/18
n. idicek 021a/21, 023a/4, 038a/14
n. idüp 018a/18, 023a/1, 033a/23, 036b/14, 050b/14, 053b/14, 055b/1
n. it 033a/24, 033a/25
n. itdi 050b/20
n. itdim 017a/12, 023a/8, 023a/9, 023a/15, 023a/20, 033a/19, 033a/20, 033a/21, 038a/14, 038a/15, 040a/9, 040a/11, 041a/14, 041a/15, 050b/17
n. itdiyse 047a/22
n. itdügi 023b/2, 058b/6
n. itdügiyle 023a/25
n. itdükden 033b/3, 052b/2
n. itmeden 045b/16, 045b/17
n. itmediyse 023a/12, 023a/13, 036b/3
n. itmek 017a/11, 018b/9, 021a/22, 023a/10, 023a/23, 023b/1, 033a/16, 045b/15, 045b/16, 050b/15, 050b/18, 050b/19, 050b/23, 051a/3, 053a/12
n. itmekde 039a/13
n. itmekdür 017a/11, 023a/2, 033a/18
n. itmemiş 023b/4
n. itmese 023a/11, 045b/16
n. itmeye 050b/5
n. itmeyicek 035b/15
n. itmeyince 045b/14
n. itmeyüp 023a/24
n. itmezse 018b/9
n. itmiş 023a/4, 023b/4
n. itse 035b/16, 036b/3, 038b/22, 039a/10, 039a/12, 039a/14, 047a/22, 047b/4, 050b/24, 051a/7, 054a/4, 054a/5
n. itseler 039a/15, 039a/17, 039a/18
n. itsün 039a/14

noḫūd: (Far.) baklagillerden, tanesi baklamsı bir bitki
n. 052b/24, 052b/25
n.+ dan 016a/11

noḳṣān: (Ar.) eksik, eksiklik
n. 055a/18

nūr: (Ar.) aydınlık, parlaklık
n. 009b/19, 059b/5

n.+ ı 006a/25, 009b/20
n.+ ın 072a/22
n.+ ından 059b/5
n.+ ıyla 067b/10
n.+ undan 011a/14

nūrlan -: (Ar.+T.) aydınlanmak
n.- duġı 003a/8
n.- ur 068b/15, 069a/4

nūrlandur -: (Ar.+T.) ışıklandırmak
n.- up 003a/7
n.- ur 003b/12, 077a/10

nūrlu: (Ar.+T.) ışıklı
n. 010a/1

nuṣret: (Ar.) yardım
n.+ i 003a/10

nübüvvet: (Ar.) peygamberlik
n. 070b/15

O

o: üçüncü tekil kişi zamiri; işaret sıfatı
o. 006a/20, 007b/2, 031b/19, 031b/20, 032b/16, 050b/9, 054a/1, 054a/2, 062b/19, 069b/15, 071a/19
o.+ lara 004a/10
o.+ larla 061a/17
o.+ na 011a/21, 037a/24, 039b/3, 051b/25, 053b/3, 058a/20, 058a/21, 074a/8, 074a/19
o.+ nda 045a/6
o.+ nun 004b/8
o.+ nuñla 012b/12

oba: çadırlarda yaşayan göçebe ailelerin meydana getirdiği topluluk
o. 072a/12
o.+ nuñ 072a/14
o.+ yla 072a/10

ocaḳ: ateş yakmaya yarayan pişirme, ısıtma, ısınma vb. amaçlarla kullanılan yer
o. 028b/22

od: ateş
o. 010b/16, 010b/20, 021b/17, 066a/11, 077b/6, 078a/3, 078a/4
o.+ a 010b/20, 077b/6, 077b/7
o.+ dan 006a/21, 006b/6, 006b/7, 078a/1
o.+ ı 006a/24, 078a/4
o.+ ına 010a/1
o.+ ından 007b/16
o.+ lar 076a/19
o.+ unı 066a/11
o. bıraḳsalar 041a/3

oġ(u)l: erkek evlat, yavru
o. 063b/8, 071a/5, 077b/21, 077b/25
o.+ ı 040b/6, 040b/7, 048a/16, 049a/4, 049a/8, 066b/20, 075a/10, 079a/23, 079b/20
o.+ ımdın 071a/8
o.+ ın 015b/3
o.+ ına 010a/12, 015a/13, 049a/4, 051a/8, 066b/19
o.+ ından 040b/5
o.+ ını 061b/18
o.+ ınuñ 038a/20
o.+ ınun 073b/19
o.+ una 079a/11

oġ(u)lan: erkek çocuk, yetişkin erkek
o. 005a/20, 041a/13, 048b/22, 050b/13, 052b/15, 053a/6, 054b/3, 054b/4, 057b/17, 062b/19, 063b/19, 064a/18, 072a/15
o.+ a 042a/25, 051a/13, 061a/11, 071a/22
o.+ ı 007b/25, 008a/7, 012a/16, 012a/19, 061a/19, 061b/3, 061b/5, 063b/3, 064b/3, 071b/13, 074a/24, 076a/14
o.+ ına 053a/6
o.+ ında 059b/3
o.+ ınuñ 059b/17, 061a/4, 063a/6
o.+ lar 075b/10
o.+ ları 005a/12, 005a/20, 008a/3, 008a/5, 008a/13, 008a/20, 008a/21, 009b/10, 047b/4, 075b/12, 080a/4
o.+ larıdur 049a/6
o.+ ların 005b/23, 063b/24, 069a/7
o.+ larınuñ 007b/24, 013a/3, 049b/9, 062b/17
o.+ uñ 054a/12

oġ(u)lancaġız: oğlancağız
o. 053a/9

oġ(u)lancıḳ: erkek evlada söylenen sevgi sözü
o. 039b/5, 040b/19, 043b/9
o.+ a 044b/17
o.+ lar 001b/10, 009a/19, 014a/4, 014b/9, 063b/3, 063b/5
o.+ lara 037b/2, 047b/3
o.+ larına 035a/9

oġlak: keçi yavrusu
o. 048a/22

oḳ: yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek
o. 018b/23, 038b/24
o.+ dan 078a/1

oḳı -: okumak krş. oḳu-
o.- maḳ 012a/8
Ḳurān o.- maḳ 012a/8, 015b/16
o.- rken 023b/12
o.- sa 013a/8, 027a/22, 027a/24
yirine o.- sa 031a/5, 031a/6
o.- ya 013a/23, 018a/22, 032a/25, 055b/8
o.- yacaḳ 022a/5, 023b/13
o.- yınca 023b/3

oḳu -: okumak krş. oḳı-
o.- dıysa 030a/25
o.- duġı 025a/6, 026a/6, 028b/10, 028b/15, 028b/17, 029a/17, 030a/13, 030a/14, 030a/16, 030a/17, 030a/18, 030a/20, 031a/9, 033a/10, 034a/11
o.- duġın 024a/24, 024a/25
o.- duġından 057a/17
o.- duġınuñ 024a/23
o.- duġum 076b/22
o.- duġundan 026a/7
o.- duḳdan 024a/18, 029a/22, 035a/10, 039b/3, 040a/10, 040a/14, 044b/7, 044b/10
o.- duḳları 024a/17, 024a/18, 041b/6, 043b/16, 056b/1
o.- duḳların 039b/14
o.- duysa 029a/18, 033a/3
o.- ma 013a/8
o.- madan 022b/2, 024a/12, 029b/2, 031b/15, 033a/2

o.- madı 029b/1
o.- madımı 029b/4
o.- madıysa 029a/17, 033a/3
o.- maduġın 031b/21, 031b/22, 032a/24
o.- maġ 060b/1
o.- maġa başlasa 029b/3
o.- maġa 004a/10, 013a/22, 024b/18, 027a/20, 029a/4, 029a/16, 029a/24, 029b/2, 031a/19, 033a/3, 035b/3, 043b/17, 054a/7, 061b/25, 062a/1
o.- maġı unutsa 031b/21, 033a/11
o.- maġı 028b/20, 032a/17, 032a/18, 032a/22, 032b/1, 035b/5
o.- maḳ istese 029b/21, 029b/23
o.- maḳ 001b/9, 024a/23, 024a/24, 024b/4, 024b/5, 024b/13, 024b/14, 024b/15, 024b/16, 027a/18, 028b/3, 028b/4, 028b/5, 028b/11, 028b/24, 029a/1, 029a/18, 029a/19, 029b/5, 029b/6, 029b/7, 029b/8, 029b/13, 029b/20, 029b/24, 030a/3, 030a/5, 030b/16, 031b/23, 033a/7, 033b/13, 034a/10, 034a/12, 034a/18, 034a/22, 034a/25, 034b/2, 034b/7, 039a/24, 039b/1, 039b/5, 042b/19, 043a/6, 043a/7, 043a/8, 043a/9, 043a/12, 043a/13, 043a/16, 043a/17, 044a/9
o.- maḳda 023b/24, 029b/13
o.- maḳdan 029b/20
o.- maḳdır 024a/23
o.- maḳdur 023b/12, 024a/10, 024a/11, 024a/19, 024a/20, 024a/22, 024b/10, 025a/5, 025a/6
o.- mamaḳ 029a/18, 032a/24, 037a/3
o.- masa 026a/7, 037a/12, 037a/13
o.- maya 024b/16, 029a/21, 029b/1, 029b/3, 029b/4, 032a/22, 033b/11, 037a/12, 058a/9
o.- mayıcaḳ 037a/3
o.- mayınca 039b/4
o.- mayup 024b/14
o.- maz 034a/6
o.- mazlar 036a/23
o.- mazsa 029a/25, 033b/11
o.- mış 024b/1, 028b/16, 028b/19, 029b/14, 030b/19
o.- ñ 030a/4
o.- r 029b/17, 031a/21, 076b/21, 080b/24
o.- rken 015a/3, 024b/1, 024b/14, 025a/12, 027b/1, 029a/14, 029a/17, 029a/19, 030a/8, 030a/20, 030b/4, 033a/8
o.- rlar 024b/2
o.- rsa 030b/14, 031a/20, 039a/24, 055a/25
o.- sa 024b/3, 024b/4, 026a/7, 027b/2, 028b/3, 028b/5, 028b/6, 028b/7, 028b/11, 028b/12, 028b/14, 028b/16, 028b/17, 028b/18, 029a/21, 029a/22, 029b/14, 029b/16, 029b/19, 029b/20, 030a/1, 030a/2, 030a/3, 030a/7, 030a/12, 030a/21, 030a/23, 030a/25, 030b/2, 030b/8, 030b/9, 030b/20, 030b/23,

030b/25, 031a/1, 031a/2, 031a/3, 031a/21, 031b/17, 031b/18, 032a/3, 032a/4, 032a/5, 032a/18, 032a/19, 032a/20, 032a/21, 032a/23, 032b/1, 033a/9, 033a/10, 033a/12, 033a/13, 033a/14, 034b/14, 035b/6, 037a/5, 039b/1, 039b/2, 039b/4, 039b/6, 039b/7, 055b/1, 069a/4, 076b/24
o.- sun 029b/12, 034a/25, 034b/1
o.- ya 024a/12, 024b/6, 025a/8, 025a/9, 028b/15, 029a/23, 029b/4, 029b/5, 029b/22, 029b/23, 030a/4, 030a/8, 030a/9, 030a/10, 030a/11, 030a/12, 030a/13, 030b/10, 030b/11, 030b/21, 030b/22, 030b/24, 031a/22, 031b/11, 031b/21, 033b/10, 033b/12, 033b/14, 034a/9, 034a/11, 034a/17, 034a/18, 034a/20, 034a/21, 035a/10, 035b/25, 037a/12, 037a/14, 039a/24, 039a/25, 039b/15, 040a/14, 041b/5, 041b/6, 043a/19, 043b/8, 043b/10, 043b/12, 043b/14, 043b/16, 043b/18, 044a/1, 044a/3, 044a/6, 044a/15, 044b/2, 044b/4, 044b/6, 044b/7, 044b/8, 044b/10, 056a/10, 056a/13, 056a/17, 056b/1, 056b/5, 056b/21, 057a/19, 071b/17
o.- yacaḳ 023b/15, 024a/9, 024b/3, 024b/4, 024b/6, 029a/21, 029b/1, 029b/8, 030a/9, 030a/10, 030a/11, 031a/22, 032a/3, 032a/4, 033b/13, 043b/1
o.- yalar 039a/25, 041b/12
o.- yam 076b/22
o.- yan 029a/15, 029a/17, 030a/1, 030a/3, 039b/12, 077a/8
o.- yanda 024b/16
o.- yanlar 077a/9
o.- yasın 009a/14
o.- yıcaḳ 031a/11, 031a/17, 039a/23, 043a/4, 043a/5, 043a/13, 043a/14, 043b/6
o.- yup 001b/8, 023b/9, 024a/11, 024b/17, 032a/18

oḳun -: okunmak
o.- an 043a/3, 044b/5
o.- mazdan 040a/9
o.- sa 037a/23
o.- urken 029a/9, 039b/11, 039b/12, 039b/16

ol: o, öbür, diğer
o.+ dur 001b/4, 002a/2, 003a/18, 005a/3, 005b/7, 005b/11, 005b/16, 005b/19, 005b/22, 006b/10, 007a/17, 008a/12, 008b/6, 014a/22, 016a/16, 016b/16, 017b/6, 018a/8, 018a/13, 018a/18, 018b/22, 020a/14, 020b/6, 020b/7, 021a/17, 021a/18, 021a/19, 021a/20, 021b/9, 022a/8, 022a/23, 022b/7, 025a/7, 025a/10, 027a/13, 028b/15, 030a/8, 030a/9, 030a/10, 030a/11, 032b/8, 033b/8, 036a/12, 036a/13, 036a/16, 036a/17, 036a/23, 036a/24, 036b/1, 036b/2, 037a/3, 037a/6, 037a/7, 037a/8, 037a/9, 037a/11, 037a/13, 037a/14, 037a/21, 038b/1,

038b/6, 038b/14, 039b/17, 039b/18, 039b/19, 039b/20, 040a/2, 045b/18, 045b/21, 045b/23, 047b/5, 047b/13, 048b/7, 048b/15, 048b/16, 048b/17, 048b/18, 048b/19, 048b/21, 049a/19, 050a/1, 050b/12, 050b/25, 051a/1, 051a/3, 051a/4, 051a/5, 051b/3, 051b/10, 051b/21, 052b/3, 053a/2, 053a/18, 053a/24, 053b/8, 053b/15, 053b/25, 054a/6, 054a/21, 054b/1, 055b/18, 057b/14, 057b/15, 057b/16, 057b/17, 057b/23, 057b/24, 058a/8, 058a/20, 059a/10, 059a/14, 059b/19, 059b/20, 059b/25, 061a/15, 061b/9, 061b/11, 061b/12, 062a/4, 062a/8, 062b/6, 062b/24, 062b/25, 064a/14, 064a/25, 065a/9, 065a/10, 065b/3, 065b/9, 065b/10, 066a/6, 066a/24, 067b/11, 068a/10, 068b/11, 068b/13, 068b/18, 068b/22, 069a/17, 070a/19, 071a/9, 071a/20, 071b/7, 071b/8, 071b/15, 072a/2, 072a/4, 072a/6, 072a/20, 073a/12, 074a/20, 074a/21, 074a/23, 074b/4, 074b/22, 074b/23, 075a/2, 075a/3, 075a/6, 075a/7, 075a/10, 075a/24, 075b/2, 075b/4, 075b/5, 075b/7, 075b/11, 075b/21, 075b/25, 076a/4, 076a/10, 076b/15, 076b/17, 076b/19, 077a/16, 077a/17, 077b/8, 077b/11, 077b/19, 078a/9, 078a/25

o.+ larında 016b/5

o. vāḳiʿ olan 021a/5

o. vāḳiʿ olmaduġı 021a/10

o. 001b/2, 001b/3, 002a/3, 002a/6, 002a/8, 002a/15, 002a/16, 002a/18, 002a/19, 002b/12, 002b/13, 002b/15, 002b/22, 002b/23, 003a/2, 003a/4, 003a/13, 003a/23, 003a/24, 003b/11, 003b/12, 003b/15, 003b/16, 004a/3, 004a/13, 004a/16, 004a/17, 004a/18, 004a/19, 004a/20, 004a/21, 004a/22, 004a/23, 004b/1, 004b/4, 004b/5, 004b/8, 004b/9, 004b/12, 004b/13, 004b/16, 004b/23, 005a/3, 005a/14, 005b/6, 005b/7, 005b/9, 006a/3, 006a/4, 006a/19, 006b/20, 007a/15, 007a/20, 007b/2, 007b/9, 007b/10, 007b/13, 007b/15, 008a/5, 008a/6, 008a/7, 008a/8, 008a/9, 008a/14, 008a/17, 008b/7, 008b/11, 008b/12, 008b/20, 008b/23, 008b/24, 009a/1, 009a/4, 009a/15, 009a/25, 009b/4, 010a/12, 010b/2, 010b/4, 010b/7, 010b/24, 011a/6, 011a/15, 011a/16, 011a/20, 011a/23, 011a/24, 011b/2, 011b/9, 012a/23, 012b/7, 012b/9, 012b/13, 012b/14, 012b/16, 012b/17, 012b/19, 013b/5, 014b/1, 015a/12, 015a/16, 015a/18, 015a/22, 015a/23, 015b/1, 015b/7, 015b/8, 015b/9, 015b/11, 015b/13, 016a/12, 017a/24, 017b/21, 017b/24, 018a/2, 018a/6, 018a/7, 018b/9, 018b/11, 018b/13, 018b/14, 019a/4, 019a/8, 019a/11,

019a/13, 019a/15, 019a/16, 019a/25, 019b/4, 019b/5, 019b/6, 019b/8, 019b/11, 019b/12, 019b/13, 019b/16, 019b/17, 019b/20, 019b/21, 019b/22, 020a/7, 020a/10, 020a/13, 020a/14, 020a/15, 020a/20, 020a/21, 020a/22, 020a/23, 020a/24, 020b/6, 020b/7, 020b/10, 020b/22, 020b/24, 020b/25, 021a/4, 021a/5, 021a/6, 021a/9, 021a/10, 021a/16, 021a/17, 021a/24, 021a/25, 021b/4, 021b/14, 021b/17, 021b/20, 021b/21, 021b/24, 022a/10, 022a/15, 022a/18, 022a/19, 022b/1, 022b/2, 022b/5, 022b/8, 022b/9, 022b/12, 022b/13, 022b/14, 022b/20, 022b/21, 022b/22, 022b/24, 022b/25, 023a/1, 023a/5, 023a/12, 023a/24, 024a/4, 024a/14, 024a/22, 024b/24, 025a/6, 025a/20, 025a/22, 025b/9, 025b/25, 026a/2, 026a/5, 026a/6, 026a/7, 026a/9, 026a/11, 026a/13, 026a/21, 026b/7, 027b/1, 027b/2, 027b/3, 027b/6, 027b/8, 027b/13, 027b/20, 028a/7, 028a/8, 028a/15, 028a/23, 028b/7, 028b/9, 029a/5, 029a/7, 029a/18, 029a/22, 029a/23, 030a/3, 030a/14, 030b/22, 030b/24, 030b/25, 031a/7, 031a/9, 031b/4, 031b/6, 031b/9, 031b/23, 031b/24, 031b/25, 032a/25, 032b/1, 032b/5, 032b/7, 032b/9, 032b/10, 032b/11, 032b/18, 034b/9, 034b/10, 034b/11, 034b/14, 035a/15, 035a/18, 035b/1, 035b/2, 036a/6, 036a/12, 036a/13, 036a/16, 036a/17, 036a/19, 036a/22, 036a/25, 036b/3, 036b/4, 036b/5, 036b/11, 036b/12, 036b/13, 036b/19, 036b/20, 036b/21, 036b/22, 036b/24, 036b/25, 037a/2, 037a/6, 037a/7, 037a/9, 037a/16, 037a/20, 037b/4, 037b/6, 037b/9, 037b/11, 037b/19, 037b/21, 037b/22, 038a/7, 038b/2, 038b/15, 038b/23, 039a/4, 039b/8, 039b/10, 039b/19, 039b/20, 039b/22, 040a/20, 040a/23, 040b/5, 040b/8, 040b/9, 040b/16, 041a/17, 041a/18, 041b/3, 041b/19, 042b/15, 042b/16, 044b/7, 045a/3, 045a/5, 045a/6, 045a/20, 045b/3, 045b/7, 045b/10, 045b/13, 045b/14, 045b/18, 046a/1, 046a/2, 046a/21, 046b/23, 047a/5, 047a/6, 047a/8, 047a/10, 047a/12, 047a/13, 047a/14, 047a/15, 047a/16, 047a/23, 047a/24, 047b/2, 047b/4, 047b/6, 047b/7, 047b/8, 047b/12, 047b/25, 048a/8, 048a/10, 048a/11, 048a/12, 048a/13, 048a/24, 048a/25, 048b/6, 048b/8, 048b/9, 048b/20, 048b/24, 048b/25, 049a/9, 049a/18, 049b/3, 049b/5, 049b/11, 049b/18, 049b/22, 050a/2, 050a/9, 050a/10, 050a/15, 050a/17, 050a/20, 050a/22, 050a/23, 050b/8, 050b/9, 050b/10, 050b/20,

051a/3, 051a/10, 051a/12,
051b/3, 051b/19, 051b/22,
052a/3, 052a/8, 052a/17,
052b/9, 053a/15, 053b/1,
053b/4, 053b/5, 053b/22,
053b/23, 054a/25, 054b/2,
054b/3, 054b/5, 054b/7,
054b/8, 054b/13, 055a/6,
055a/18, 055a/20, 055b/9,
055b/12, 055b/13, 055b/16,
055b/20, 055b/25, 056a/1,
056a/20, 056a/24, 056b/7,
056b/14, 056b/16, 057a/1,
057a/4, 057a/13, 057a/19,
057a/20, 057a/22, 057a/23,
057a/24, 057b/2, 057b/5,
058a/1, 058b/5, 058b/6,
058b/7, 058b/8, 058b/9,
058b/12, 058b/17, 058b/19,
058b/22, 058b/23, 058b/24,
059a/1, 059a/3, 059a/4, 059a/5,
059a/6, 059a/7, 059a/8, 059a/9,
059a/12, 059a/16, 059a/22,
059a/23, 059a/25, 059b/2,
059b/3, 059b/4, 059b/5,
059b/6, 059b/8, 059b/11,
059b/13, 059b/15, 059b/19,
059b/20, 059b/21, 059b/22,
059b/23, 059b/25, 060a/1,
060a/2, 060a/3, 060a/4, 060a/7,
060a/10, 060a/13, 060a/14,
060a/16, 060a/18, 060a/19,
060a/23, 060a/24, 060b/1,
060b/2, 060b/17, 060b/18,
060b/19, 060b/21, 060b/22,
061a/10, 061a/12, 061a/13,
061a/15, 061b/2, 061b/4,
061b/7, 061b/8, 061b/11,
061b/14, 061b/15, 061b/21,
061b/22, 062a/2, 062a/6,
062a/7, 062a/13, 062a/19,
062a/22, 062a/24, 062b/1,
062b/2, 062b/3, 062b/4,
062b/6, 062b/7, 062b/11,
062b/12, 062b/13, 062b/25,
063a/1, 063a/6, 063a/7, 063a/8,
063a/9, 063a/10, 063a/11,
063a/12, 063a/16, 063a/17,
063a/19, 063a/20, 063a/21,
063a/23, 063a/24, 063b/7,
063b/17, 063b/18, 063b/19,
063b/21, 064a/6, 064a/7,
064a/16, 064b/1, 064b/2,
064b/14, 065a/4, 065a/5,
065a/8, 065a/13, 065a/21,
065b/9, 065b/17, 065b/19,
065b/21, 066a/6, 066a/8,
066a/13, 066a/16, 066a/17,
066a/18, 066a/19, 066a/20,
066a/24, 066b/4, 066b/5,
066b/7, 066b/8, 066b/9,
066b/13, 066b/15, 066b/16,
066b/17, 066b/19, 066b/20,
066b/22, 067a/4, 067a/7,
067a/10, 067a/12, 067a/13,
067a/15, 067b/2, 067b/4,
067b/5, 067b/7, 067b/9,
067b/11, 067b/20, 068a/5,
068a/12, 068b/1, 068b/2,
068b/6, 069a/2, 069a/18,
069a/20, 069a/21, 069a/25,
069b/1, 069b/2, 069b/5,
069b/6, 069b/7, 069b/15,
069b/18, 069b/21, 070a/5,
070a/6, 070a/7, 070a/8,
070a/10, 070a/18, 070a/19,
070a/25, 070b/2, 070b/15,
070b/20, 070b/23, 071a/4,
071a/11, 071a/12, 071a/17,
071a/18, 071a/19, 071a/21,
071b/11, 071b/13, 071b/16,
071b/17, 071b/18, 071b/19,
071b/22, 072a/3, 072a/4,
072a/8, 072a/14, 072a/16,

072a/18, 072a/19, 072a/21, 072a/24, 072a/25, 072b/2, 072b/3, 072b/13, 072b/17, 072b/18, 073a/2, 073a/3, 073a/4, 073a/5, 073a/16, 073a/20, 073b/10, 073b/13, 073b/16, 073b/18, 074a/1, 074a/13, 074b/11, 074b/12, 074b/21, 074b/22, 075a/12, 075a/21, 075a/25, 075b/1, 075b/8, 075b/16, 075b/23, 075b/25, 076a/2, 076a/18, 076b/11, 076b/14, 076b/18, 076b/23, 076b/24, 077a/8, 077a/16, 077a/18, 077a/21, 077a/24, 077b/3, 077b/9, 077b/19, 077b/20, 077b/22, 078a/11, 078a/24, 078b/15, 078b/17, 078b/22, 079a/1, 079a/5, 079a/6, 079a/8, 079a/13, 079a/15, 079a/16, 079a/17, 079a/18, 079a/21, 079a/23, 079b/13, 080a/9, 080a/14, 080a/15, 080a/16, 080a/18, 080a/19, 080a/20, 080b/2, 080b/5, 080b/25, 081a/9, 081a/10

ol -: meydana gelmek; gerçekleşmek; bulunmak, kalmak; yaratılmak; sahip olmak
o.- a 003b/11, 006b/14, 006b/15, 007b/5, 007b/15, 007b/17, 011b/17, 012b/12, 012b/17, 013a/3, 013a/4, 013a/20, 013b/16, 014a/10, 014a/24, 014b/19, 015b/25, 016a/1, 016a/7, 019a/21, 021a/5, 021a/25, 024a/7, 025a/10, 025b/3, 027a/7, 027b/20, 028a/17, 028a/24, 029a/7, 030a/6, 030b/14, 032b/11, 034a/1, 034b/8, 036a/14, 036a/15, 037b/13, 037b/16, 037b/19, 037b/22, 037b/23, 038b/3, 039a/16, 039a/17, 039b/10, 039b/12, 039b/23, 040b/1, 041b/4, 042a/14, 042a/15, 042a/16, 042b/15, 044b/14, 046b/3, 046b/9, 047a/15, 047b/23, 048a/14, 048a/21, 048b/15, 048b/18, 048b/20, 049a/22, 050b/12, 050b/13, 051a/25, 053a/1, 053a/3, 053a/4, 053a/5, 054a/1, 054a/11, 055a/9, 055a/10, 056b/15, 058a/14, 059a/10, 061b/13, 061b/25, 062a/4, 062a/9, 062b/11, 062b/19, 063a/2, 063a/14, 064a/12, 064a/14, 064a/15, 064a/16, 065a/9, 065a/18, 066a/13, 066a/24, 066b/8, 066b/14, 066b/20, 067b/22, 068a/10, 068a/11, 068b/12, 068b/13, 069b/24, 070a/3, 070a/8, 070a/9, 070a/11, 071a/13, 071a/15, 071a/20, 072a/7, 072a/8, 072a/11, 072a/12, 074a/11, 074a/14, 074a/21, 074a/23, 075a/6, 075a/7, 076a/8, 078a/19, 079a/4, 079a/10, 079a/15, 079b/7, 079b/22, 080b/13
āzād o.- a 044b/14, 054a/11
bāliġ o.- a 044b/14, 048a/15, 048a/21
bāy o.- a 074b/18
berāber o.- a 033b/17
bir o.- a 036a/17
cāhil o.- a 047a/15
dostluḳ o.- a 029a/5
düpdüz o.- a 033b/15

dürüst o.- a 021a/12, 023a/16, 026b/8, 027b/22, 028b/1
düz o.- a 033b/16
epsem o.- a 039b/14
farż o.- a 003b/23
fāsıḳ o.- a 047a/16
fāsid o.- a 031a/6
fesād o.- a 012b/11
geñez o.- a 001b/9, 079a/4
ḥāṣıl o.- a 012b/13, 076b/8, 076b/10
ḫayr o.- a 066b/4
helāk o.- a 070a/24
ḥelāl o.- a 053b/8
issi o.- a 037b/3
işāret o.- a 062b/22
ḳabūl o.- a 021a/13
ḳāḍī o.- a 039b/20
kāfir o.- a 041b/18
kāmil o.- a 078a/19
ḳul o.- a 048b/18
ḳutlu o.- a 014a/23
ḳuvvet o.- a 060a/9
ḳuvvetlü o.- a 065a/5
lāyıḳ o.- a 021a/12
lāzım o.- a 027a/13, 066b/8
mekrūh o.- a 028b/3
melūl o.- a 062b/24, 065a/11, 065a/13, 068a/11, 069a/18
meşġūl o.- a 029a/4, 054a/7, 063a/1
muḥterem o.- a 078a/25
muʿtekif o.- a 053b/15, 053b/16
müftü o.- a 039b/21
mümkün o.- a 035b/13
müselmān o.- a 014a/10
pāk o.- a 016b/7, 016b/8
pelīd o.- a 014a/15
pişmān o.- a 072a/21
rāżī o.- a 068b/22, 068b/23, 071a/5, 074a/3
ṣāġ o.- a 079b/15
ṣayru o.- a 071a/16
sulṭān o.- a 039b/20
şehr o.- a 039b/18
şübhe o.- a 040a/7
taġayyür o.- a 031a/21
tamām o.- a 002a/20, 031b/9, 033a/15, 054b/25, 070a/8
uṣlu o.- a 036a/16
vācib o.- a 012b/2, 037b/23
var o.- a 072a/7
yoḫsul o.- a 048b/16
zāhid o.- a 047a/16
ẓāhir o.- a 065a/5
żāyiʿ o.- a 007b/9
żaʿīf o.- a 014b/1, 072a/25
ziyāde o.- a 018b/21
ʿāḳil o.- a 048b/22
ʿaḳllu o.- a 054a/11
ʿālim o.- a 047a/15
arı o.- acaġdı 019b/3
o.- acaġın 079b/2
delü o.- acaġın 071a/19
ḥesāb o.- acaġın 060a/20
o.- adurlar 016b/20
o.- alar 007b/11, 008b/11, 036a/18, 048b/21, 056b/3
yoḫsul o.- alar 048b/20
meşġūl o.- alım 013a/12
o.- am 067a/13, 070a/17, 072a/24
bāy o.- am 014b/10
diri o.- am 080a/4
dirlik o.- am 079b/8
lāyıḳ o.- am 017a/12
pāk o.- am 017a/12
ṣayru o.- am 018b/20
o.- an 003b/2, 004a/14, 004a/16, 007b/7, 008b/8, 009a/17, 009b/17, 010a/5, 011b/8, 011b/20, 011b/22, 012b/8, 012b/21, 013a/12,

013a/20, 014b/13, 015a/4, 016a/3, 017b/21, 017b/22, 017b/23, 021a/19, 021a/25, 021b/1, 021b/5, 021b/6, 021b/25, 022a/4, 022a/5, 022b/18, 023a/14, 024a/21, 024b/23, 025a/20, 025b/24, 027a/2, 028b/23, 029b/10, 029b/18, 031b/4, 031b/12, 032b/8, 033a/2, 034a/24, 036a/13, 036b/3, 040a/22, 040a/23, 040b/10, 042b/14, 045a/3, 045b/24, 046a/1, 046a/21, 047b/11, 047b/19, 048b/21, 048b/22, 050a/6, 052b/22, 053a/15, 055a/4, 055a/5, 058a/19, 059a/15, 059b/19, 060b/9, 061b/11, 061b/14, 061b/22, 063b/15, 064a/5, 064a/13, 064b/17, 065b/4, 065b/6, 065b/7, 065b/14, 066a/5, 066a/21, 068a/25, 069a/15, 070a/11, 070a/20, 072b/6, 073a/19, 073b/24, 074b/20, 075a/1, 077a/13, 077a/15, 078a/20, 079b/9, 079b/10, 079b/16, 080a/8, 080b/17, 081a/3
āreste o.- an 059b/8
beg o.- an 039b/21
bīnihāyet o.- an 026a/11
cemāʿat o.- an 015a/4
dāim o.- an 071a/20
delü o.- an 047b/20, 047b/21
dürüst o.- an 077a/18
farż o.- an 002a/9, 002a/11, 002a/13, 002a/21, 002a/22, 002b/10, 002b/15, 003a/2, 003a/5, 003a/24, 003a/25, 003b/16, 004a/17, 004b/10, 004b/13, 007a/25 007b/6, 012b/5, 013a/21, 013a/22, 015b/17, 016b/25, 023b/23, 023b/24, 023b/25, 024a/8, 031b/5, 047b/2, 051a/7, 054a/24, 054b/4, 054b/5, 079b/14, 080a/18
farż-ı kifāye o.- an 001b/4
farż-ı ʿayn o.- an 001b/4, 001b/6, 001b/9, 001b/12, 001b/14, 002a/1, 002a/2, 002a/8, 004a/5, 007a/23, 007a/24, 008b/24, 008b/25
fāsid o.- an 031a/11
fevt o.- an 031b/23
günāh o.- an 055b/2
günāhkār o.- an 073b/24
ḥāṣıl o.- an 069a/8
ḫasta o.- an 007b/1
ḥāżır o.- an 034a/14, 034a/15
helāk o.- an 045b/13
imām o.- an 024b/10, 056a/10
ḳabūl o.- an 053b/8
ḳarīb o.- an 014a/13
ḳāṣırü'l fehm o.- an 002b/3
kemāl o.- an 002a/15
lāzım o.- an 009a/14, 011b/19, 079a/8
maḳṣūd o.- an 070a/14
mekrūh o.- an 029a/14
mesbūḳ o.- an 032b/11
meşġūl o.- an 015a/6
misāfir o.- an 017b/23, 039a/8
muʿtekif o.- an 053b/18, 054a/6
mühim o.- an 011b/20
mükāteb o.- an 047b/20
mümkün o.- an 005a/9
rızḳ o.- an 080b/18
ṣayru o.- an 072a/5, 074b/1
sünnet o.- an 016a/16
tefsīr o.- an 031a/8
vācib o.- an 011b/19, 020a/17, 025b/8, 031b/9, 039b/19,

047b/10, 051a/6, 051b/3, 051b/24, 058a/13
yoḫsul o.- an 048b/21
żaʿīf o.- an 050a/6, 070a/12
ʿāşıḳ o.- an 074b/1
o.- ana 039a/20, 049a/20, 064a/20
vācib o.- ana 057b/19
ʿāşıḳ o.- ana 011a/15
o.- anda 078a/10
ḥāṣıl o.- anda 047b/22
o.- andan 009a/10, 024b/4, 074b/17
o.- anı 061a/13
āzād o.- anı 041a/25
şehīd o.- anı 040b/14
o.- añla 006b/15
o.- anlar 058a/18
muṭṭaliʿ o.- anlar 006b/5
o.- anlara 007b/7, 057b/6
vācib o.- anlara 049b/8
farż o.- anlarda 046a/13
rāżī o.- anlardan 072a/9
o.- anları 004a/8
farż-ı ʿayn o.- anları 014a/23
mekrūh o.- anları 015a/3
müsteḥab o.- anları 004a/6
ʿāṣī o.- anları 012b/2
vācib o.- anların 031b/8
vācib o.- anlarıñ 054a/13
helāk o.- anlaruñ 010b/18
münkir o.- anlaruñ 007b/22
vācib o.- anlaruñ 063a/24
żaʿīf o.- anlaruñ 007a/6
o.- anuñ 040b/3, 040b/7, 040b/8, 050a/21
bir o.- anuñ 041b/2
ḥāṣıl o.- anuñ 048a/1
sebeb o.- anuñ 072a/20
o.- anuñdur 048b/8
o.- asın 061a/18, 061a/20
fikrinde o.- asın 025b/16
o.- asız 077b/16
o.- aydı 011a/8, 060b/20
fāsid o.- aydı 010b/1, 030b/13
o.- ayduñ 025b/9
o.- daḫı 035a/15
o.- dı 006b/11, 006b/18, 008a/10, 048a/11, 052b/3, 064b/13, 070b/22, 073b/15, 078a/5
bāṭıl o.- dı 031a/15
ḥāṣıl o.- dı 010a/1, 060b/12, 060b/13, 062a/12
iḫtilāf o.- dı 053a/17
kāfir o.- dı 007b/21, 008b/7, 014a/2
maġrūr o.- dı 079a/11
māt o.- dı 081a/10
maʿlūm o.- dı 004a/13, 067b/19, 074b/10, 074b/12
merdūd o.- dı 073b/16
sebeb o.- dı 064b/6
tamām o.- dı 033a/2, 035a/23, 037a/18
teslīm o.- dı 074a/6
vācib o.- dı 012b/25, 013a/5
żāmin o.- dı 013b/5
o.- dılar 011a/5
dāim o.- dılar 026a/20
ġarḳ o.- dılar 010b/19
helāk o.- dılar 010b/25, 080b/23
kāfir o.- dılar 008a/19, 008a/22
meşġūl o.- dılar 003a/5, 005b/22, 064b/10, 064b/13
rāżī o.- dılar 064b/13
o.- dıysa 057a/25
diri o.- dıysa 053b/4
müyesser o.- dıysa 056a/1
ṣāġ o.- dıysa 053b/3
taġayyür o.- dıysa 019a/6, 019a/20

o.- duġ 028b/2, 038b/4, 038b/16, 047a/18
māl o.- duġ 046a/1
tābiʿ o.- duġ 033a/6
taġriḳ o.- duġ 035b/2
ʿāṣī o.- duġ 073b/14
o.- duġı 004b/18, 007b/19, 009b/7, 011b/21, 036a/17, 061a/7, 063b/4, 068a/23, 073a/13
aġır o.- duġı 007a/3
artuḳ o.- duġı 059a/7
farż o.- duġı 003a/7
fāsid o.- duġı 004b/5, 030b/13, 032b/25, 033a/1
ġālib o.- duġı 003a/9, 022a/19, 061a/3
günāh o.- duġı 066a/11
ḫatm o.- duġı 043b/14
mekrūh o.- duġı 028a/25, 028b/1
merġūb o.- duġı 013b/9
muḳīm o.- duġı 051b/22
muʿtekif o.- duġı 053b/22
mümkün o.- duġı 035b/17
tefāvüt o.- duġı 049a/18
ulı o.- dugı 040a/23
vācib o.- duġı 033a/1, 041b/22
żāmin o.- duġı 013a/2
var o.- duġımuz 076a/13
o.- duġın 010b/12, 013b/22, 018b/25, 065a/8, 068a/10
fāsid o.- duġın 031a/13, 031a/14
ḥāṣıl o.- duġın 077a/18
ḫilāf o.- duġın 040a/5
maḥrūm o.- duġın 074a/22
resūl o.- duġın 014a/6
tamām o.- duġın 027a/12
ʿazīz o.- duġın 025b/24
o.- duġına 009b/22, 023a/11, 023a/12, 047a/22
dürüst o.- duġına 053b/7
fāsid o.- duġına 027b/13
ḫarāb ve helāk o.- duġına 009b/22
ḥāṣıl o.- duġına 009b/22
mü'min o.- duġına 014a/8, 014a/16
dürüst o.- duġında 014a/6, 040a/7
fāsid o.- duġında 031a/3
tamām o.- duġında 004b/14
o.- duġından 064a/8, 065a/8, 070a/25
farż o.- duġından 058b/15
işāret o.- duġından 080a/18
muḳīm o.- duġından 039a/9
muʿteḳid o.- duġından 013a/14
vāḳiʿ o.- duġından 012a/15
muḳadder o.- duġını 013b/10
o.- duġınlayın 046b/15
bāliġ o.- duġınlayın 002a/11, 002a/13
ḥāṣıl o.- duġınlayın 010b/5
vācib o.- duġınlayın 054b/1
meşġūl o.- duġıyla 007a/4
o.- duġıyladur 049a/18, 059a/8, 065b/6
ġālib o.- duġıyladur 068a/6
o.- duḳ 061a/16
kāfir o.- duḳ 080b/16
miskīn o.- duḳ 072a/13
artuḳ o.- duḳça 075a/11
o.- duḳdan 005b/23, 016a/20, 062a/6
bāliġ o.- duḳdan 001b/2, 001b/11
farż o.- duḳdan 058a/24
pāk o.- duḳdan 052b/15, 054a/6
ṣāġ o.- duḳdan 053b/3
su'āl ve ḥesāb o.- duḳdan 006a/13

tamām o.- duḳdan 006b/25, 015b/14, 045b/12, 057a/11
yaḳın o.- duḳdan 032a/8
münkir o.- duḳları 007b/22, 008a/20
meşġūl o.- duḳlarından 072b/14
farż o.- duklayın 054a/24
o.- ıcaġı 079b/19
fānī o.- ıcaġı 003b/5
maʿlūm o.- ıcaġı 005b/1
ziyān o.- ıcaġı 007b/14
o.- ıcaġın 079b/3, 079b/18, 079b/21, 080a/2
hīç o.- ıcaġın 076a/6
yoḳ o.- ıcaġın 076a/14
o.- ıcaġında 068b/12
o.- ıcaḳ 002a/17, 007b/6, 008a/1, 011a/18, 014b/9, 014b/21, 015b/20, 016a/14, 016b/11, 018b/8, 021a/13, 021a/23, 022b/6, 023b/20, 028b/1, 028b/2, 030a/7, 031a/24, 035a/21, 038a/19, 040a/1, 041b/8, 045a/23, 046a/14, 046a/15, 046a/16, 046a/17, 046a/18, 046a/19, 046a/20, 046a/21, 046a/24, 046a/25, 046b/4, 046b/5, 046b/9, 046b/10, 046b/12, 046b/17, 046b/18, 046b/19, 049b/24, 050b/2, 052a/7, 053a/12, 053b/21, 056a/9, 056a/16, 056a/21, 056b/20, 058b/19, 060b/17, 060b/23, 062b/6, 064a/6, 068a/22, 068a/23, 070b/11, 075a/18, 076a/25, 076b/2, 078b/15
aḥmaḳ o.- ıcaḳ 014b/12
artuḳ o.- ıcaḳ 060b/18
bāliġ o.- ıcaḳ 014a/1
bāliġa o.- ıcaḳ 013b/25
cemāʿat o.- ıcaḳ 034b/7
dürüst o.- ıcaḳ 027a/22
ehil o.- ıcaḳ 076b/4
ehl-i ḳıble o.- ıcaḳ 009a/6
emīn o.- ıcaḳ 054a/24
fāsid o.- ıcaḳ 031b/14
ḥāṣıl o.- ıcaḳ 013b/4, 053b/9, 060b/18, 060b/20, 060b/21, 061a/6, 061b/4, 062a/10, 062a/11, 064b/12, 076b/7, 078a/14, 078a/17
ḥayż o.- ıcaḳ 057b/17
ḳabūl o.- ıcaḳ 047b/5
kāmil o.- ıcaḳ 010a/21
lafẓ-ı ʿāmm o.- ıcaḳ 026b/1
meşġūl o.- ıcaḳ 049b/11
misāfir o.- ıcaḳ 034b/19
rāżī o.- ıcaḳ 013b/5
ṣaḥīḥ o.- ıcaḳ 013a/23
sāḳıṭ o.- ıcaḳ 014b/15
ṣayru o.- ıcaḳ 014b/15, 079b/14, 079b/16
taġayyür o.- ıcaḳ 019a/4, 019a/19, 030a/18, 030b/2
tamām o.- ıcaḳ 017b/24
yaḳın o.- ıcaḳ 001b/10, 014a/4, 032a/7
yalan o.- ıcaḳ 011b/15, 012a/23
żarar o.- ıcaḳ 007b/14
żaʿīf o.- ıcaḳ 041b/11
ʿaḳl o.- ıcaḳ 066a/4
ʿāṣī o.- ıcaḳ 073a/17
o.- ıcaḳdur 005a/6, 005a/10, 006b/11, 012a/5, 059b/13
maʿlūm o.- ıcaḳdur 005b/4
o.- ına 019a/23, 019a/24, 019a/25
beyān o.- ına 004b/14
o.- ınca 016b/17, 046a/25, 046b/5, 046b/16, 046b/17, 046b/18, 056a/21
pāk o.- ınca 016a/24

o.- ıncaya 046a/14
beyān o.- ındı 011b/19
o.- madan 015b/20, 022b/8, 028a/4, 035a/9, 053b/24, 054b/11, 071a/19
erte o.- madan 057a/24
farż o.- madan 054b/1
tamām o.- madan 047a/3, 047a/8, 047a/11, 047a/12, 047a/13
żarūret o.- madan 027a/19
o.- madı 011a/5, 052b/3, 073b/15
dürüst o.- madı 026b/9
maʿlūm o.- madı 079b/19
o.- madıġ 062a/8
o.- madılar 013b/6
ṭaşra o.- madılar 067a/1
o.- madın 080a/11
o.- maduġı 068a/23
dürüst o.- maduġı 051a/2
kefāre o.- maduġı 051a/23
o.- maduġın 031a/13, 077b/3
tamām o.- maduġın 032b/12
o.- maduġına 045a/3, 061a/25
bāliġ o.- maduḳ 047b/20, 054b/2
o.- maġ 036a/2, 078a/21, 078a/22
bellü o.- maġ 043a/1
bir o.- maġ 077b/19
fāriġ o.- maġ 013b/14
geñez o.- maġ 033a/15
ḥāṣıl o.- maġ 035b/3, 077b/2, 077b/11, 077b/22
kefāre o.- maġ 051a/24
kerāmet o.- maġ 078a/9
muʿciz o.- maġ 078a/8
münāsib o.- maġ 065a/7
pāk o.- maġ 018b/8
tamām o.- maġ 004b/23
o.- maġa 021a/7, 037b/17, 040b/15, 077b/25, 078b/23
bāliġ o.- maġa 001b/10, 014a/4
erte o.- maġa 052b/12
ḫasta o.- maġa 041b/7
işāret o.- maġa 059a/12
ḳabūl o.- maġa 002a/18
misāfir o.- maġa 038b/24, 038b/25
rāżī o.- maġa 002b/19
vācib o.- maġa 054a/22
yaḳın o.- maġa 070a/17
o.- maġla 045b/6, 065b/5
melūl o.- maġla 071a/25
o.- maġladur 065b/5, 065b/10
o.- maḳ 003b/9, 005a/4, 009a/21, 019b/4, 019b/19, 041b/1, 047b/19, 049a/14, 054b/9, 057a/13, 060b/10, 061b/18, 062a/3, 062a/4, 068b/5, 070b/3, 073a/20, 079b/18
ādem o.- maḳ 028b/21
alṭun o.- maḳ 028b/23
beñzer o.- maḳ 003b/21
delü o.- maḳ 020b/17
emīn o.- maḳ 054a/22
farġ o.- maḳ 081a/10
fāsid o.- maḳ 027a/13
ġāfil o.- maḳ 080a/11, 080a/12
ḥarīṣ o.- maḳ 068b/8
ḥāṣıl o.- maḳ 011b/10, 049a/20
ıraḳ o.- maḳ 005a/18, 059a/15
ḳarañulıḳ o.- maḳ 005a/18
küçük o.- maḳ 005a/18
maḥrūm o.- maḳ 068a/21
melūl o.- maḳ 071a/25
meşġūl o.- maḳ 068a/20
meşhūr ve ʿizzetlü o.- maḳ 061a/23
muḫālefet o.- maḳ 027a/11
muḳarreb o.- maḳ 002b/22

muʿtekif o.- maḳ 053b/16, 053b/18
mübtediʿ o.- maḳ 008b/9
pāk o.- maḳ 021a/11, 042a/24
raḥmetde o.- maḳ 059b/8
rāżī o.- maḳ 066a/13, 071a/22, 071b/20
ṣaḥīḥ o.- maḳ 053b/11
şevḳde o.- maḳ 003a/22
o.- maḳda 035a/22
ḫayr o.- maḳda 079b/23
o.- maḳdan 003b/11, 045b/1, 068a/22
ḫarāb o.- maḳdan 049b/25
mü'min o.- maḳdan 007a/25
ṣayru o.- maḳdan 055a/16
ʿāṣī o.- maḳdan 073a/15
o.- maḳdandur 069b/11
o.- maḳdur 063a/25, 070a/12, 070a/14
ḳuvvetlü o.- maḳdur 072a/22
pişmān o.- maḳdur 073a/22
rāżī o.- maḳdur 066a/12, 071a/21
kāmil o.- maḳlıġınuñ 006b/24
farż o.- maḳlıḳda 054b/9
dürüst o.- mamaġuñ 036a/12
o.- mamaḳ 009a/1, 025a/7, 036b/1, 062a/6, 064a/14
ʿāciz o.- mamak 044b/17
meşġūl o.- mamaḳ 003a/20
müteʿalliḳ o.- mamaḳ 044b/16
rāżī o.- mamaḳ 002a/17, 066a/14, 071a/25
sebeb o.- mamaḳ 055a/16
tevekkül o.- mamaḳ 078b/11
ṭamaʿ o.- mamaḳdur 068a/18
tereddüd o.- mamaḳdur 002a/15
o.- mamış 026a/6, 026a/10, 052b/3
bāliġ o.- mamış 039b/4, 041a/13, 043b/9, 048a/16, 048b/22, 049a/22
bāliġa o.- mamış 043b/11
bāṭıl o.- mamış 031a/15
erte o.- mamış 052b/1
ḥāżır o.- mamış 039b/8
rāżī o.- mamış 071b/6
vāḳiʿde o.- mamış 031a/16
o.- mamışdur 014a/19
o.- mañ 064b/5
o.- masa 004a/4, 004b/2, 008a/1, 014a/18, 016a/13, 016b/22, 018a/18, 018b/11, 018b/18, 018b/19, 019b/12, 020a/10, 020a/15, 020a/25, 020b/6, 022b/12, 031b/7, 035b/8, 036b/5, 037b/6, 038b/20, 038b/21, 042a/8, 045a/2, 045a/22, 046a/1, 047b/2, 048b/8, 050a/20, 050a/23, 052a/23, 054a/18, 054a/23, 063b/20, 064b/3, 071a/17, 074b/5, 074b/11, 077a/1, 079a/12, 080b/16
ādem o.- masa 012b/13
delü o.- masa 050a/10
ġālib o.- masa 019a/18
görklü o.- masa 026a/5
ḥaḳ o.- masa 069a/24
ḥāżır o.- masa 040b/2, 040b/3, 040b/4, 040b/5
ḳādir o.- masa 058b/10
Ḳurānda o.- masa 030a/16
mümkün o.- masa 012b/13
taġayyür o.- masa 019b/4, 030b/6
yaḳın o.- masa 030b/23, 062a/15
o.- masalar 048a/8
ḥāżır o.- masalar 040b/3

o.- masun 019a/14, 040a/3, 062b/21, 076b/25
ḥaric o.- masun 016a/8
melālet o.- masun 069a/23
taṭvīl o.- masun 002b/7
o.- maya 007b/15, 008b/12, 016b/19, 021a/18, 021a/19, 034a/11, 035a/5, 039b/22, 045b/8, 048b/15, 048b/16, 048b/18, 048b/20, 050b/13, 062b/13, 064a/13, 064a/15, 070a/8, 071a/9, 073b/14, 074a/21, 076b/17, 079b/22
artuḳ o.- maya 074a/14
cemʿ o.- maya 024b/5
delü o.- maya 050b/14
dürüst o.- maya 037a/8, 054b/7
fāsid o.- maya 031a/2
ḥācet o.- maya 012b/11
ḥāṣıl o.- maya 010a/18, 076b/10
helāk o.- maya 003a/23
ḥelāl o.- maya 028a/24
ırmaḳ o.- maya 040a/6
isrāf o.- maya 016b/6
ḳāniʿ o.- maya 078b/1
kütürüm o.- maya 054a/12
maġbūn o.- maya 026a/3
māniʿ o.- maya 050a/2
mekrūh o.- maya 028b/1, 028b/22
misāfir o.- maya 048a/21
muḥtāc o.- maya 039b/18
murdār o.- maya 016b/5
mübtediʿ o.- maya 013b/21
mümkün o.- maya 014a/15
nāḳıṣ o.- maya 023b/9
pāk o.- maya 016a/1
pişmān o.- maya 079b/17
rāżī o.- maya 071a/6, 078a/20
teşvīş o.- maya 028b/22
vācib o.- maya 052a/4
kāfir o.- mayalar 008b/11
maġrūr o.- mayalar 079a/12
o.- mayan 027b/6, 045b/21, 049a/11, 049a/22, 054a/2
bāliġ o.- mayan 047b/21
dürüst o.- mayan 051a/4
fāsid o.- mayan 031a/12
lāyıḳ o.- mayan 005b/8
pāk o.- mayan 015b/15, 015b/24
rāżī o.- mayan 071b/21
vācib o.- mayan 051b/21
żaʿīf o.- mayan 053a/11
o.- mayana 018a/19, 039a/20, 044b/17, 049a/16
ḳul o.- mayana 039a/21
misāfir o.- mayana 039a/20
o.- mayanı 070b/7
muṭīʿ o.- mayanlar 041a/6
farż o.- mayanları 046a/12
o.- mayaydı 013b/11
o.- mayıcaḳ 053a/22
arı o.- mayıcaḳ 015a/8
ẓālim o.- mayıcaḳ 039b/23
żarūret o.- mayıcaḳ 019a/19
o.- mayıcaḳdur 050a/18
o.- mayınca 013b/1, 024a/25, 045a/11, 045a/20, 046a/7, 046a/8, 046b/15, 046b/19, 050a/21, 054b/6, 054b/10
artuḳ o.- mayınca 071a/3
ḫıṣm o.- mayınca 054b/7
māniʿ o.- mayınca 026b/1
żarūret o.- mayınca 010a/17
ʿināyet o.- mayınca 027a/5
ʿināyet ve tevfīḳ o.- mayınca 003a/9
o.- mayup 025b/2, 050b/8
maḳbūl o.- mayup 025a/20
muṭīʿ o.- mayup 041a/1
rāżī o.- mayup 071b/23
ṣarīḥ o.- mayup 007b/20

o.- maz 004a/2, 004a/4, 007b/14, 008b/15, 008b/23, 008b/25, 009a/1, 009b/21, 011b/24, 013b/18, 013b/25, 015b/5, 015b/7, 015b/11, 022b/12, 022b/13, 023a/4, 024a/25, 026a/25, 028b/17, 031a/24, 031b/1, 031b/23, 035a/17, 037a/20, 037b/5, 046b/15, 051b/18, 052a/25, 053a/15, 056b/19, 059a/5, 060a/5, 061b/15, 062b/14, 063a/9, 063b/4, 063b/5, 064a/5, 064a/23, 064a/25, 065a/14, 066a/20, 066a/22, 066b/13, 068a/6, 070a/2, 070a/11, 070a/13, 071b/22, 074a/25, 074b/1, 076b/12, 076b/23, 076b/24, 076b/25, 077a/1, 077a/2, 077a/19, 077a/24, 077b/23, 077b/25, 078a/2, 078a/19, 078b/17, 080b/14, 081a/2, 081a/5, 081a/7
bāṭıl o.- maz 021b/13, 030a/22, 036a/15, 036b/2, 040b/23, 053b/23
bāy o.- maz 045b/6
dürüst o.- maz 013b/23, 016a/9, 016a/10, 017a/5, 017a/7, 017a/8, 017a/10, 017b/4, 017b/20, 018a/7, 018a/20, 018b/9, 018b/15, 018b/16, 019a/12, 019a/17, 019b/2, 021a/10, 021a/17, 021a/24, 021b/4, 021b/8, 021b/23, 022a/3, 022a/6, 022a/8, 022b/1, 022b/2, 023a/12, 023b/7, 023b/19, 024a/1, 024a/3, 024a/8, 024b/1, 024b/3, 027b/17, 027b/22, 028b/17, 030a/23, 031a/21, 031a/24, 032a/1, 032b/2, 033b/2, 033b/8, 033b/9, 033b/24, 034a/1, 035a/5, 035a/13, 035a/16, 035a/17, 035a/23, 036a/6, 036a/8, 036a/11, 036b/3, 036b/6, 037a/10, 039b/2, 039b/4, 039b/16, 047b/7, 048a/25, 048b/1, 050b/12, 051b/5, 054b/8, 054b/15, 056b/10, 056b/19, 057a/6, 057a/8, 058a/8, 058b/6, 071b/23
eksik o.- maz 028a/9
farż o.- maz 001b/5, 045a/1, 046a/7, 046a/9, 046a/12, 054b/10
fāsid o.- maz 021a/9, 021b/13, 022b/15, 023b/23, 024a/2, 027a/18, 027a/20, 027a/25, 027b/9, 027b/12, 027b/18, 030a/7, 030a/14, 030a/15, 030a/17, 030a/20, 030a/21, 030a/25, 030b/2, 030b/6, 030b/8, 030b/9, 030b/12, 030b/15, 030b/17, 030b/19, 030b/21, 030b/25, 031a/1, 031a/5, 031a/9, 032b/13, 032b/15, 036a/16, 036a/21, 037a/17
günāh o.- maz 066a/22
günāhkār o.- maz 004a/24, 054b/1
ḥācet o.- maz 054b/2
ḥāṣıl o.- maz 011b/10, 047b/13, 050a/7, 069b/12
ḥelāl o.- maz 035a/22, 049b/18
ḥerc o.- maz 051b/20
ḥesāb o.- maz 039a/1
itmiş o.- maz 058a/20
ḳabūl o.- maz 002b/17, 004a/24, 026b/15, 050a/12, 058b/20

ḳādir o.- maz 052a/10
kāfir o.- maz 007a/16, 009a/3, 009a/6, 038a/25
laġv o.- maz 039b/17
lāyıḳ o.- maz 041b/22, 059a/1, 080a/20
lāzım o.- maz 029b/3, 031b/18, 033a/7, 036a/2, 044b/16
maḥrūm o.- maz 068a/25
maḫṣūṣ o.- maz 026b/1
maḳbūl o.- maz 007b/18, 008b/13
māniʿ o.- maz 005a/19, 051b/19
maʿlūm o.- maz 005b/1
maʿṣūm o.- maz 079b/20
mekrūh o.- maz 028a/8, 028a/16, 028a/23, 028b/4, 028b/8, 028b/9, 028b/10, 028b/23, 036a/5, 040b/14, 042b/13, 047a/20, 053a/9, 053a/10
meşġūl o.- maz 007a/6
muḥkem o.- maz 061b/22
muḳīm o.- maz 039a/12, 039a/19
mukrūh o.- maz 028a/9
murdār o.- maz 019b/4, 019b/12, 019b/13, 019b/17, 020a/3, 020a/11, 020a/13, 020a/14, 021b/9, 041b/23
muteʿalliḳ o.- maz 037a/18
muṭṭaliʿ o.- maz 003a/19
müselmān o.- maz 007a/12
müsteḥaḳḳ o.- maz 027a/9
pāk o.- maz 015b/10, 016a/2, 016a/11, 016a/15, 019b/16, 020a/2, 021b/17
rāżī o.- maz 071b/5, 078a/21
ṣaḥīḥ o.- maz 014a/4
sāḳıṭ o.- maz 038b/16
ṣevāb o.- maz 026b/3
süst o.- maz 015a/12
şehīd o.- maz 040b/22, 040b/24
taġayyür o.- maz 030a/22, 030a/24, 030b/8
tamām o.- maz 002a/3, 002a/9, 004a/3, 017a/3, 023b/16, 031b/2, 057a/6, 057b/20, 071a/3
terk o.- maz 029b/16
vācib o.- maz 012a/18, 015a/13, 015a/15, 015a/17, 015a/21, 020b/4, 031b/10, 032a/22, 033a/11, 033a/13, 033a/14, 038b/17, 039a/22, 045a/20, 045a/22, 045b/1, 045b/8, 045b/13, 046a/8, 047a/1, 047b/24, 048a/7, 050a/17, 050b/11, 051a/13, 051a/14, 051a/18, 051a/19, 051a/21, 051a/23, 051b/2, 052a/2, 052a/25, 052b/1, 052b/2, 052b/5, 052b/9, 052b/11, 052b/12, 053a/7, 053b/3
zāhid o.- maz 074a/18
zekāt o.- maz 046a/8
ʿāṣī o.- maz 073b/13
ʿaẕāb o.- maz 011b/13, 023b/11
tamām o.- mazdan 047a/10
o.- mazdı 067b/18
meşġūl o.- mazdı 079a/13
o.- mazlar 036a/21
günāhkār o.- mazlar 001b/5
kāfir o.- mazlar 008b/16
muḳīm o.- mazlar 039a/16
o.- mazmış 067b/19, 074b/12
o.- mazsa 007b/18, 014b/19, 022a/24, 037b/3, 044b/15, 051a/11, 054b/6, 055b/15, 056a/1, 056b/8, 064a/19
bāy o.- mazsa 047b/5

dürüst o.- mazsa 042b/15
ḥāṣıl o.- mazsa 009b/18
ḳāḍī o.- mazsa 039b/21
kāfir o.- mazsa 007a/23
pāk o.- mazsa 040b/19
taġayyür o.- mazsa 030a/14, 030a/16, 030b/9
vācib o.- mazsa 045b/2
o.- mış 007b/11, 016a/22, 020b/8, 020b/9, 048a/17, 078b/22
aḥmaḳ o.- mış 014b/10
bāliġ o.- mış 020b/17, 050b/12, 054a/11
erte o.- mış 052b/2
farż o.- mış 048b/20, 058b/14
fāsid o.- mış 013b/2, 031a/16
göñli o.- mış 071a/13
günāhkār o.- mış 066b/6
murdār o.- mış 051a/17
münkir o.- mış 008a/3, 011b/7
ṯābit o.- mış 008a/3
vācib o.- mış 029a/11
yaḳın o.- mış 052b/12
zebūn o.- mış 004b/4
żaʿīf o.- mışdı 003b/2
o.- mışdur 005a/6, 005a/10, 022b/4, 049b/14, 062a/25, 062b/4
bāy o.- mışdur 014b/11
binā o.- mışdur 007a/12
erte o.- mışdur 052b/13
farż o.- mışdur 002a/9, 002a/10, 047b/12, 076b/11, 080b/22
ġarḳ o.- mışdur 072b/22
ḥarām o.- mışdur 080b/22
kör o.- mışdur 002b/5
mufaḍḍal o.- mışdur 010a/13
muḥkem o.- mışdur 007b/12
muḳadder o.- mışdur 013b/18
muḳarrer o.- mışdur 004b/6, 008b/22
müteʿalliḳ o.- mışdur 059b/5
rivāyet o.- mışdur 020a/20, 029b/9
ṯābit o.- mışdur 008a/2
ṣayru o.- mışdur 071a/18
vāḳiʿ o.- mışdur 077b/8
żaʿīf o.- mışdur 007b/13
kör o.- mışdurur 076a/25
żaʿīf o.- mışdurur 065a/3
vācib o.- mışken 033a/2
bāliġ o.- mışsa 050a/10
muʿallaḳ o.- mışsa 011b/10
o.- mıyacaḳ 004b/9
o.- muşdur 051a/16
o.- sa 003b/7, 004b/2, 007a/11, 007a/14, 008a/2, 008b/13, 008b/24, 012b/8, 013a/14, 014a/16, 014a/18, 015a/23, 015b/1, 015b/7, 016a/6, 016a/8, 016a/9, 016a/10, 016a/11, 016a/12, 016a/14, 016a/17, 016b/8, 017b/7, 017b/19, 017b/20, 018b/15, 018b/17, 018b/19, 019a/3, 019a/4, 019a/15, 019b/5, 019b/10, 019b/11, 019b/13, 019b/16, 019b/17, 019b/18, 019b/19, 020a/1, 020a/23, 020b/8, 020b/9, 020b/15, 020b/21, 021b/8, 021b/11, 021b/13, 021b/15, 021b/19, 021b/23, 022b/12, 023a/18, 024a/3, 024a/4, 024a/5, 024a/6, 026a/5, 027a/19, 027b/16, 027b/17, 027b/18, 027b/19, 028a/14, 028a/15, 028a/22, 028b/10, 029b/25, 030a/1, 030a/2, 031a/15, 031a/16, 032b/18, 034a/15, 034b/13, 035a/11, 035a/24, 035b/11,

035b/12, 036a/23, 036a/25, 036b/2, 036b/7, 036b/21, 037a/16, 037b/6, 037b/11, 038a/2, 038a/14, 038b/17, 038b/24, 039a/7, 039b/22, 040b/8, 040b/9, 041a/25, 041b/4, 044b/15, 045a/1, 045a/17, 045a/21, 045a/22, 045b/2, 045b/4, 045b/5, 045b/6, 045b/7, 045b/11, 045b/18, 045b/23, 046a/9, 046b/21, 047a/4, 047a/7, 047a/9, 047a/12, 047a/13, 047a/17, 047b/2, 047b/6, 047b/25, 048a/2, 048a/5, 048a/25, 048b/9, 049b/15, 050a/8, 050a/20, 050b/1, 051a/17, 051a/18, 051b/1, 051b/25, 052a/6, 052a/7, 052b/13, 053a/3, 054a/1, 054a/16, 054a/17, 055a/10, 055a/13, 055b/8, 056a/25, 058b/2, 058b/10, 058b/12, 058b/13, 059b/11, 062a/13, 062a/15, 062a/16, 062a/24, 062b/19, 064a/22, 064a/23, 065a/12, 065b/18, 067a/16, 067b/20, 068b/7, 069a/24, 072b/2, 073a/1, 073b/7, 073b/8, 074b/8, 074b/12, 074b/15, 076b/23, 078a/11
ardınca o.- sa 025b/18
artuḳ o.- sa 020a/14
āzād o.- sa 054b/5
bāliġ o.- sa 054b/4
başlamış o.- sa 032b/16
berāber o.- sa 034b/9, 034b/13
büyük o.- sa 019b/16
dilsiz o.- sa 029b/17
eksük o.- sa 038b/19, 045a/9
emīn o.- sa 073b/6
erte o.- sa 052b/12, 052b/19
farż o.- sa 047a/24, 054b/2, 054b/3, 058b/6
ġāfil o.- sa 026a/7
ġālib o.- sa 019a/17, 060b/15, 060b/22
ġarīb o.- sa 018b/10
ġāyb o.- sa 012b/13
ḫasta o.- sa 038b/6
ḥayż o.- sa 051b/19
ḥāżır o.- sa 041a/22, 068b/1
helāk o.- sa 045b/12, 045b/13, 047a/5, 047a/8, 047a/11, 047a/13, 048a/6, 048a/7, 049a/1
ıraḳ o.- sa 018b/13
içinde o.- sa 058b/22
kesik o.- sa 017b/10, 028a/16
Ḳurānda o.- sa 030a/17
māl o.- sa 045a/6
mānīʿ o.- sa 027a/20
meşġūl o.- sa 025a/25, 035b/3
muḳarrer o.- sa 009b/7
murdār o.- sa 021b/22
münkir o.- sa 041a/7
müselmān o.- sa 040a/25
pāk o.- sa 021b/22
ṯābit o.- sa 008b/23
ṣayru o.- sa 022a/20, 038b/20, 051b/22, 052b/4, 067a/11
ṣūret o.- sa 028a/17
taġayyür o.- sa 019a/5, 019a/14, 030a/16, 030b/5
tamām o.- sa 045b/12
uymış o.- sa 034a/14
vācib o.- sa 045a/24
yaḳın o.- sa 030b/24
yaş o.- sa 020a/20
zaḥmet o.- sa 078a/21
żaʿīf o.- sa 052a/10
ʿuccāb o.- sa 058b/20
o.- salar 036a/19
lāḥiḳ o.- salar 036a/21

o.- samaḳṣūdları 002b/15
o.- sañ 009a/20
emīn o.- san 067b/4
o.- sun 008a/8, 014b/24, 015b/2, 026b/14, 026b/16, 034a/9, 034a/10, 041a/22, 041b/11, 045a/15, 046b/9, 047a/11, 047a/18, 048a/12, 050b/18, 053a/13, 053a/14, 053a/23, 054b/7, 063a/18, 064b/20, 069b/5, 069b/16, 076b/21, 076b/22, 077b/1
āzād o.- sun 050a/11
er o.- sun 050a/11
gavur o.- sun 054b/8
geñez o.- sun 006b/17
ḥāṣıl o.- sun 010a/19, 011a/12, 061a/17
ḫayr o.- sun 008a/7, 072a/13
ḳul o.- sun 050a/11
nāfile o.- sun 053a/13
neẓr o.- sun 034b/22, 034b/23, 050b/21, 050b/22, 051a/4
taġayyür o.- sun 019a/13
żarūret o.- sun 040a/3
ʿavret o.- sun 050a/11
pāk o.- u 018b/9
o.- uban 023a/15, 041a/14
meşġūl o.- uñ 013a/2
o.- unca 046a/23, 046a/24, 046b/3, 046b/4, 046b/9, 046b/11
bāliġ o.- unca 065a/24
o.- up 004b/3, 011b/7, 018b/6, 018b/17, 020b/12, 026a/7, 026a/8, 035a/19, 035a/22, 036a/10, 040b/12, 040b/13, 042b/24, 044b/16, 047a/19, 048a/23, 049a/20, 053a/16, 055a/3, 055a/11, 055b/15, 065b/8, 066a/20, 072a/22, 075a/19, 076a/7
bāliġ o.- up 065a/25
cemāʿat o.- up 036a/2
ehl-i ḳıble o.- up 008b/18
ġalebe o.- up 055b/22
ġālib o.- up 007b/2, 010a/14, 039b/23, 049b/14
ḫasta o.- up 053b/2
içinde o.- up 040b/13
ḳabūl o.- up 063a/17
kütürüm o.- up 058b/15
lāyıḳ o.- up 002b/15, 021a/13
maġrūr o.- up 009a/5, 014b/4, 068b/16
maḥrūm o.- up 063b/17
maḥrūm ve maġbūn o.- up 063b/15
māil o.- up 022a/14
mānīʿ o.- up 034a/24
melūl o.- up 057b/12, 071a/24
meşġūl o.- up 003a/20, 011b/17, 072b/12
meşhūr o.- up 007b/21
misāfir o.- up 053b/2
muḥtāc o.- up 016b/6
muʿteḳid o.- up 009a/5
mükāteb o.- up 051b/4
müttaḳī o.- up 008b/8
neẓr o.- up 029a/11
pişmān o.- up 026b/16, 064b/23, 071a/12
rāżī o.- up 070a/15
ṣaḥīḥ o.- up 004a/5
taġayyür o.- up 031a/16
ṭār o.- up 038a/2
vācib o.- up 066a/25
yaġı o.- up 041a/6
yoḫsul o.- up 042a/22
yumşaḳ o.- up 042b/12
żāmin o.- up 013a/2
żarūret o.- up 037a/24
ʿālim o.- up 013a/20
ʿāṣī o.- up 056a/19, 070b/9

o.- ur 002b/22, 003a/14, 003a/17, 003a/18, 006a/4, 006a/5, 006b/20, 007b/11, 008b/1, 008b/2, 009a/1, 009a/20, 009a/25, 009b/21, 010a/7, 011a/11, 011b/12, 011b/13, 013b/1, 013b/12, 014a/11, 014a/14, 014a/25, 014b/14, 014b/20, 014b/21, 015a/11, 015b/4, 015b/5, 015b/8, 015b/9, 015b/12, 016a/22, 016b/1, 016b/18, 017a/2, 018a/10, 019b/2, 020a/25, 020b/8, 020b/9, 020b/10, 021a/4, 021a/8, 021a/10, 022a/24, 022a/25, 022b/5, 022b/11, 023a/1, 024a/12, 024b/1, 025b/1, 025b/18, 025b/19, 026a/12, 026b/1, 026b/4, 027a/4, 028a/19, 029b/11, 029b/14, 030b/19, 031a/15, 032a/7, 035a/24, 036b/1, 036b/22, 039a/24, 040a/1, 041b/12, 041b/21, 041b/23, 042b/6, 042b/20, 043b/4, 045a/17, 045b/18, 045b/19, 046a/21, 046b/1, 046b/12, 048a/8, 048a/11, 048b/6, 050b/17, 051b/23, 052a/24, 054a/21, 054b/12, 055b/1, 057a/2, 057b/18, 058b/7, 058b/8, 058b/9, 058b/19, 058b/23, 059a/16, 059a/19, 059a/20, 059a/21, 059a/22, 059b/2, 059b/3, 059b/4, 059b/9, 059b/20, 059b/22, 059b/25, 060a/2, 060a/3, 060a/5, 060a/25, 061a/1, 061a/3, 061a/6, 061a/7, 061a/17, 061b/6, 061b/7, 061b/8, 061b/11, 061b/12, 061b/14, 061b/18, 061b/19, 061b/23, 061b/24, 062a/4, 062a/13, 062b/13, 062b/14, 062b/15, 062b/16, 062b/17, 062b/18, 063a/9, 063a/10, 063a/11, 063b/17, 064a/5, 064a/19, 064a/20, 065a/20, 065b/11, 066a/9, 066a/14, 066a/18, 066b/6, 066b/7, 066b/21, 067a/23, 067b/12, 067b/20, 067b/24, 068a/2, 068a/3, 068a/4, 068b/4, 068b/7, 068b/17, 068b/18, 069a/6, 069a/19, 069b/2, 069b/3, 069b/21, 070a/10, 070b/2, 070b/4, 070b/5, 070b/6, 070b/8, 070b/9, 071a/8, 071a/14, 071a/15, 071a/25, 071b/6, 072b/22, 072b/24, 073a/6, 073b/2, 074a/3, 074b/2, 074b/3, 076a/15, 076b/1, 076b/3, 076b/21, 077a/14, 077b/1, 077b/5, 077b/7, 077b/17, 077b/21, 077b/23, 078b/4, 079a/17, 079a/18, 081a/8

arı o.- ur 015b/23

artuḳ o.- ur 071a/11

bāṭıl o.- ur 027a/22, 031b/20, 032a/8, 037a/1, 040b/23

borçlu o.- ur 054a/23

boş o.- ur 013b/24, 014a/1

delīl o.- ur 009a/8

delü o.- ur 014b/12

dürüst o.- ur 013b/23, 016a/5, 017a/9, 017b/5, 017b/6, 018b/10, 021b/19, 021b/24, 023a/11, 023b/22, 024a/4, 024a/5, 024a/8, 024b/1, 031a/20, 031b/15, 032b/2, 033b/24, 035a/5, 036a/13,

036a/19, 036b/1, 036b/4, 036b/6, 038a/5, 039b/3, 047b/4
emīn o.- ur 070a/1
farż o.- ur 032a/16, 046a/7, 046a/13, 054b/9
farż-ı sākit o.- ur 040a/24
fāsid o.- ur 004b/4, 015a/3, 020b/19, 021b/12, 022b/16, 024a/2, 027a/21, 027a/24, 027a/25, 027b/2, 027b/3, 027b/4, 027b/5, 027b/6, 027b/7, 027b/8, 027b/11, 027b/15, 027b/16, 027b/20, 028a/1, 028a/3, 029a/15, 030a/7, 030a/15, 030a/17, 030a/18, 030b/2, 030b/6, 030b/7, 030b/8, 030b/11, 030b/15, 030b/16, 030b/20, 030b/23, 031a/1, 031a/2, 031a/6, 031a/9, 032a/1, 032b/13, 032b/15, 032b/19, 032b/20, 032b/23, 032b/25, 035b/7, 036a/9, 036a/22, 037a/17, 037b/24, 038a/6
fevt o.- ur 036b/15
ġāfil o.- ur 070a/1
ġālib o.- ur 010a/17, 061a/2
geñez o.- ur 004b/11
günāh o.- ur 067b/4
günāhkār o.- ur 001b/6, 004a/24, 014a/17, 023b/8, 031a/16, 039a/6, 054a/19, 054a/25
ḫarāb o.- ur 049b/11, 049b/25
ḥaric o.- ur 052b/16
ḥāṣıl o.- ur 001b/14, 006b/5, 010a/16, 011b/10, 012a/7, 026b/4, 048b/2, 060a/10, 061a/8, 061b/2, 062a/14, 062a/15, 063b/5, 065b/19, 067a/16, 067a/19, 069b/1, 076b/10, 076b/11, 077b/20, 078a/9, 078a/10, 078a/11
helāk o.- ur 001b/14, 052a/1, 065b/3, 070a/24
ḥelāl o.- ur 049b/22, 057a/9, 058a/18
ḥerc o.- ur 053a/15
hīç o.- ur 062b/10
issi o.- ur 076a/13
ḳabūl o.- ur 002b/15, 058b/23
kāfir o.- ur 003b/7, 007a/15, 007a/17, 008b/23, 009a/8, 009a/19, 011b/8, 011b/13, 017a/10, 023a/5, 038a/18, 038a/24
kāmil o.- ur 001b/14
kişi o.- ur 003a/17
ḳul o.- ur 071a/12
ḳutlu o.- ur 007a/1
küstāḫlıḳ o.- ur 025a/19
laġv o.- ur 039b/16
lāyıḳ o.- ur 002b/13, 026a/13, 062b/16, 073a/17, 077b/17
lāzım o.- ur 015a/4, 031b/17, 032b/6, 033a/4, 033a/6, 033a/10, 057a/8
maġrūr o.- ur 003b/8
maḳbūl o.- ur 008b/12
maʿlūm o.- ur 071a/4
maʿẕūr o.- ur 031a/20, 031b/7
mekrūh o.- ur 028a/17, 028b/8, 029a/15, 033b/25, 036b/25, 050b/12, 053a/14, 054a/8, 054b/14
melūl o.- ur 071a/7
meşġūl o.- ur 003a/16, 077a/12
misāfir o.- ur 038b/23, 039a/5
miskīn o.- ur 067a/13
muḫālif o.- ur 053a/2
muḳīm o.- ur 039a/10, 039a/14

murdār o.- ur 019b/6, 019b/21, 020a/6, 020a/11, 020a/12, 020a/14, 041b/23
murdār ve mülevveṣ o.- ur 065b/2
mübtediʿ o.- ur 077a/19
mühim o.- ur 010a/17
mümkün o.- ur 014b/7
münāfıḳ o.- ur 069b/22
mürtedde o.- ur 014a/1
müsteḥab o.- ur 004a/7
müşkil o.- ur 031a/14
mü'min o.- ur 006b/13
nādir o.- ur 003a/15
nāfile o.- ur 032a/12, 032a/16, 036b/11
nāḳıṣ o.- ur 023b/7, 023b/10, 023b/19, 031b/10, 034b/5, 035a/17, 044a/11
nefs-i emmāre o.- ur 060a/24
pāk o.- ur 016a/11, 016a/13, 016a/14, 016b/1, 017a/9, 020a/1, 021b/15, 021b/16, 042a/4
pişmān o.- ur 014a/25, 062b/12, 070a/10, 072a/24
pişmān ve maġbūn o.- ur 079b/12
rāst o.- ur 060a/5
rencūr o.- ur 052a/1
ṣaḥīḥ o.- ur 006b/16, 038a/7
sebeb o.- ur 071b/18
sehl o.- ur 068b/24
ṣuçlu o.- ur 066a/18
şehīd o.- ur 040b/18, 040b/22, 041a/5
tābiʿ o.- ur 039a/12, 039a/13, 046a/10
taġayyür o.- ur 031a/6
tamām o.- ur 002a/4, 002a/22, 002a/23, 002b/12, 002b/15, 002b/21, 003a/24, 003b/1, 014a/9, 015a/1, 021a/14, 023b/17, 025a/17, 058a/15, 058b/18
vācib o.- ur 008a/25, 008b/1, 008b/2, 008b/5, 015a/14, 015a/16, 015b/3, 023b/10, 031b/7, 031b/8, 031b/16, 040b/17, 045b/10, 045b/12, 047a/1, 048a/7, 048a/15, 051a/7, 051a/10, 051a/11, 051a/17, 051a/18, 051a/20, 051b/2, 052a/5, 052a/8, 052a/13, 052b/2, 052b/10, 052b/14, 053a/6, 054a/20, 058b/17
vāḳiʿ o.- ur 037b/4
vaḳt o.- ur 076a/12, 076a/15
yeter o.- ur 066b/22
yeynicek o.- ur 079a/7
zāhidliḳ o.- ur 074b/2
zaḥmet o.- ur 006b/16, 019b/23, 037a/25, 072a/18
żarr o.- ur 054a/21
ʿāṣī o.- ur 014a/13, 014a/17
ʿāṣıḳ o.- ur 009b/5
o.- urdı 004a/8
meşġūl o.- urdı 072b/18
vāḳiʿ o.- urdı 011b/4
o.- urlar 008a/3, 034b/14, 036a/22, 060a/25, 068a/9
günāhkār o.- urlar 035b/1, 040a/24
kāfir o.- urlar 007b/20, 008a/1, 008a/3, 008a/15, 008b/13, 008b/15, 008b/25
meşġūl o.- urlar 060a/23
muḥtāc o.- urlar 049b/22
muḳīm o.- urlar 039a/17
muṭṭaliʿ o.- urlar 003a/19
mübtediʿ o.- urlar 008a/4, 008a/12, 008a/17
münkir o.- urlar 008a/15

müntefiʿ o.- urlar 002b/6
müsteḥaḳḳ o.- urlar 013b/13, 026a/14
şehīd o.- urlar 041a/4
ʿāṣī o.- urlar 068a/10
o.- urlardı 075a/22
o.- urlarsa 007b/20, 050b/8
cemāʿat o.- urlarsa 036a/3
o.- urmış 067b/19, 080a/9
ḳābilü'z zevāl o.- urmış 007a/1
māniʿ o.- urmış 079b/6
muḥkem o.- urmış 007a/1
ṭūl-ı emel o.- urmış 079b/5, 080a/11
o.- ursa 006b/12, 006b/20, 007b/25, 008a/3, 008a/14, 008a/15, 008b/4, 009a/2, 011a/21, 011b/6, 011b/12, 016a/2, 016b/20, 017b/13, 017b/15, 017b/16, 017b/17, 017b/22, 019a/4, 019a/25, 019b/4, 019b/15, 019b/23, 020a/21, 022a/23, 022a/25, 023a/1, 023a/11, 023a/12, 023a/16, 023a/17, 024b/12, 024b/19, 025a/3, 026a/20, 028a/13, 028b/9, 031a/19, 031a/20, 031a/25, 031b/6, 034a/13, 034b/8, 035a/6, 035a/21, 035a/23, 036a/6, 036a/14, 036a/24, 036b/10, 036b/13, 036b/16, 036b/18, 039a/9, 039a/21, 039b/13, 039b/23, 040b/13, 040b/14, 040b/15, 040b/19, 041a/24, 042a/3, 042a/9, 042a/16, 042a/21, 042a/24, 042b/3, 044a/5, 045b/7, 045b/8, 046a/3, 046a/4, 046b/13, 046b/23, 047a/18, 047b/17, 048a/25, 048b/6, 048b/22, 048b/25, 049a/9, 049a/24, 050a/12, 050a/18, 050a/23, 051b/4, 051b/5, 051b/6, 051b/7, 051b/17, 053a/2, 053a/5, 053b/18, 054a/19, 054b/5, 055a/17, 056a/24, 058a/7, 061b/21, 061b/22, 062a/5, 065b/3, 066b/20, 067b/14, 069b/7, 070a/13, 070a/24, 071a/24, 072b/3, 073a/2, 073a/7, 073a/17, 079b/17, 080b/1
artuḳ o.- ursa 035a/19, 038a/11, 054b/6, 078a/18
bāy o.- ursa 048b/17
beg o.- ursa 039b/23
büyük o.- ursa 019b/21, 056b/15
cāhil o.- ursa 041b/14
delü o.- ursa 036a/16, 040b/19, 051b/5
dürüst o.- ursa 080b/15
eksik o.- ursa 036a/12, 056b/19
farż o.- ursa 007b/24
fāsıḳ o.- ursa 066b/21
ġālib o.- ursa 022a/19
ḫādim o.- ursa 051b/6
içinde o.- ursa 040b/12
kāfir o.- ursa 051b/4
ḳārı o.- ursa 036a/15
kişi o.- ursa 031a/13
ḳul o.- ursa 041a/25
Ḳurānda o.- ursa 030a/18, 030a/21
meşġūl o.- ursa 068b/9
muḥkem o.- ursa 074a/18
muḥṣan o.- ursa 038b/1
mü’min o.- ursa 004a/2
nesne o.- ursa 076b/22
pek o.- ursa 019b/14
ṣāġ o.- ursa 038b/15
ṣaġır o.- ursa 051b/6
saḳ o.- ursa 017b/14

ṣıcaḳ o.- ursa 071a/9
sünnet o.- ursa 033a/19
taġayyür o.- ursa 030a/17, 031a/8, 031a/10
terk o.- ursa 023b/7
vācib o.- ursa 007b/24, 045a/24
yaḳın o.- ursa 035b/9
yoġun ve saḳ o.- ursa 017b/16
ẓālim o.- ursa 069b/22
o.- ursañ 004a/10, 008b/9
ʿāṣī o.- ursañ 080b/5
o.- ursun 014b/23
helāk o.- ursun 010a/4
kesilür o.- urum 013a/14
o.- uruz 073a/4, 073a/6
rāżī o.- uruz 071b/25
o.- uşduġı 018a/24
o.- uşdurmaḳ 018a/11
o.- uşmaḳdur 018a/11

oldur -: oldurmak
o.- mışdur 072b/23

olıcı: olucu
o.+ lardur 064b/8

olmaḳlıḳ: gerçekleşme durumu
cāiz o.+ da 018a/8

oltur -: oturmak, krş. otur-
Taḥiyyāta o.- acaḳ 025a/11

olun -: olunmak
su'āl o.- acaġuz 076a/17
o.- añ 012b/8
o.- ca 022b/10, 046a/23, 046b/10
o.- caya 022b/5
ẕikr o.- dı 021a/23
o.- maya 066a/4
terk o.- maya 026a/22
menʿ o.- maz 061b/17
töhmet o.- maz 068a/17
rivāyet o.- mış 025a/6, 033a/9
rivāyet o.- mışdur 028b/19, 029b/10, 035b/14
ʿafv o.- mışdur 035b/18
ḥükm o.- sa 014a/16
edā o.- ur 058b/21
ʿaẕāb o.- ur 061a/25

oluş -: oluşmak
o.- duġı 018a/25

omuz: boynun iki yanında, kolların gövdeye bağlandığı bölüm
o.+ ı 024b/9, 033b/6, 057a/17
o.+ larından 042b/10
o.+ undan 042a/16, 055a/10
o.+ unuñ 055b/20

on: on sayısı
o. 003b/12, 003b/13, 004a/18, 005b/13, 005b/14, 005b/19, 015b/4, 015b/5, 015b/7, 015b/9, 015b/13, 015b/14, 019b/11, 019b/17, 024a/10, 024b/25, 039a/10, 044b/3, 046b/11, 046b/12, 046b/23, 049a/16, 051b/11, 051b/12, 053a/20, 053b/15, 054b/13, 058a/6, 058a/11, 063a/18, 063a/19, 070a/6, 074a/5
o.+ ar 044a/5
o.+ da 047b/14, 047b/16, 047b/21
o.+ dur 017a/11
o.+ un 004a/19, 063a/16

on altı: on altı sayısı
o. 022a/14

oñar -: onarmak, yoluna koymak, düzeltmek

o.- avuz 026b/22
o.- dılar 026b/21

on bir: on bir sayısı
o. 034a/20

on biş: on beş sayısı
o. 034a/20, 039a/11, 039a/14, 039a/15, 039a/16, 039a/17, 039a/18
o.+ ün 053a/21

on ikinci: on iki sayısının sıra sıfatı
o.+ si 024a/23

on ṭoḳuz: on dokuz sayısı
o. 025b/10

onuncı: on sayısının sıra sıfatı
o. 053a/18
o.+ sı 018a/11, 069a/2, 079a/5

on üç: on üç sayısı
o. 034a/20

ora: o yer
o.+ da 072a/16

orta: orta, ara
o. 029a/5, 033b/4, 039a/2, 039a/4, 075a/5
o.+ dan 059a/1
o.+ larında 012b/12, 029a/5, 036a/3, 036b/1
o.+ sı 056a/21
o.+ sına 057b/9
o.+ sında 008b/25, 009a/13, 011b/3, 023a/25, 024a/11, 030b/18, 030b/19, 035b/11, 036b/2, 045b/11, 051b/16, 056b/2, 057a/3, 057a/4, 057a/5, 057b/21, 058a/2, 060a/2
o.+ sındadur 022a/11
o.+ sındaġı 024a/16, 057b/15
o.+ sındaki 054b/17
o.+ sından 028b/6

ortaḳ: birlikte iş yapan
o.+ uñ 055a/25

ortaḳlıḳ: ortak olma durumu
o.+ a 047b/24

orūc: (Far.) oruç
o. 002a/4, 003b/22, 016b/8, 016b/11, 016b/13, 020a/24, 022b/14, 031b/2, 040a/16, 040a/17, 040a/20, 041b/10, 044b/11, 047b/9, 048a/14, 048b/11, 050a/7, 050a/14, 050a/16, 050a/18, 050a/22, 050a/23, 050b/1, 050b/4, 050b/9, 050b/11, 050b/12, 050b/13, 050b/16, 050b/23, 051a/4, 051a/7, 051b/2, 053a/2, 053b/6, 053b/8, 058b/10
o.+ a 050b/5
o.+ da 015b/19, 050b/18, 050b/19, 050b/20, 050b/22, 050b/23, 051b/3, 053a/8
o.+ dur 050b/25, 051a/6
o.+ ı 016b/9, 016b/11, 016b/13, 016b/14, 020a/25, 020b/4, 020b/5, 039a/10, 050b/16, 050b/17, 050b/25, 051a/10, 051a/12, 051a/14, 051b/16, 051b/20, 052a/14, 052a/17, 052a/18, 052a/19, 052a/20, 052a/22, 052a/24, 052a/25, 052b/1, 052b/3, 052b/8, 052b/13, 052b/14, 052b/16, 052b/17, 052b/20, 052b/21, 052b/23, 052b/24, 052b/25, 053a/1, 053a/3, 053a/4, 053a/5,

053a/6, 053a/7, 053a/11, 053a/12, 053a/18, 053b/6, 058b/21
o.+ ın 015b/23, 040a/16, 050b/17, 050b/24, 050b/25, 052a/14, 052a/16, 052b/4, 052b/5, 052b/15
o.+ ına 051a/7, 053a/12, 053a/17
o.+ ınuñ 058b/11
o.+ larda 050b/18
o.+ ları 052b/11, 053b/1
o.+ ların 039a/17
o.+ un 015b/5, 053b/2, 054a/10
o.+ uñ 051a/4, 052b/9
o.+ unda 050b/19
o. dutacaḳ 052a/5, 052a/11
o. dutmaġa 013a/23
o. ṣınacaḳ 027a/16
o. ṭuta 051b/14, 051b/16, 058a/6, 058a/12
o. ṭutacaġına 050b/15
o. ṭutalar 050a/15
o. ṭutan 053a/19
o. ṭutarım 053a/13
o. ṭutarlar 007b/23, 068a/3
o. ṭutduḳları 050b/7
o. ṭutıcaḳ 052a/10
o. ṭutmaġa 015b/3, 050b/14, 050b/20, 053a/23, 053b/1, 058b/9
o. ṭutmaġla 012b/5
o. ṭutmaḳ 039a/7, 050b/21, 051b/17, 053a/12, 053a/15, 053a/20, 053a/21, 053b/14, 058a/8, 077b/11, 077b/13
o. ṭutmayalar 050b/10
o. ṭutsalar 050b/1
o. ṭutsañuz 068a/15
o. ṭutuñ 050b/4

ot: toprak üstündeki bölümleri odunlaşmayıp yumuşak kalan, ilkbaharda bitip bir iki mevsim sonra kuruyan küçük bitkiler
o. 010b/1, 039a/17, 067a/2, 072a/6
o.+ dan 006a/6
o.+ dur 067a/25
o.+ lar 005a/8, 009b/12, 009b/21, 073b/21, 075b/9, 076a/13, 076a/14, 076a/16, 076b/1
o.+ lasa 046b/22
o.+ layup 046a/9
o.+ un 055a/6

otla -: otlamak, hayvanın dolaşarak yerden ot yemesi
o.- maḳ 046a/8
o.- masa 046b/21

otlaḳ: hayvan otlatılan yer, çayır
o. 039b/22

otur -: oturmak
o. 013a/9, 018a/14, 028a/17
o.- a 025a/3, 029a/3, 031b/11, 032a/8, 032a/10, 032a/14, 034a/3, 034a/8, 034a/13, 036b/10, 037b/13, 037b/16, 037b/19, 037b/20, 037b/22, 039a/23, 041b/13, 050a/3, 053b/17, 067b/6
o.- acaḳ 011b/5, 024a/18, 025a/1, 025a/5, 034a/7, 043a/9, 074a/3, 074a/17
o.- aḳ 017b/22, 017b/23
o.- ana 034b/20
o.- aṭurup 037b/15
o.- dı 025a/23, 037b/24
o.- duġı 037b/22
o.- duḳdan 032a/14

o.- dular 042a/4
o.- ıcaḳ 016a/22, 028a/4, 033a/13, 034a/12, 043a/5, 043a/9, 054a/18
o.- madan 032a/9
o.- maduġın 032a/11
o.- maġı unutsa 032a/5
o.- maġı 016a/23, 032a/10
o.- maḳ 028a/3, 028a/4, 029a/2, 031b/14, 032a/6, 037b/14, 037b/18, 039a/23, 039b/15, 042b/11
o.- maḳda 024a/8, 043a/6
o.- maḳdur 023b/13, 024a/9, 025a/2, 053b/14
o.- mamak 037a/5
o.- masa 031b/14, 037a/4, 037a/9, 054a/16
o.- maya 016a/21, 032a/6
o.- mayınca 032a/21
o.- mayup 037a/9
o.- mışdur 061a/8
o.- mışken 033a/12
o.- sa 014b/8, 023b/15, 032a/8, 032a/17, 035a/13, 039b/14
o.- up 023b/9, 023b/13, 025a/4, 028a/18, 032a/7, 032a/12, 032a/16, 032b/17, 032b/23, 037b/1, 037b/2, 037b/14, 037b/17, 037b/21, 061a/10, 078a/12
o.- urken 004b/20, 035b/24, 038b/8, 038b/9, 062a/20
o.- urlar 068a/8
o.- ursa 039a/24, 067b/6, 078a/14
o.- ursalar 035a/12

oturaḳ: oturulacak şey
o.+ ı 025a/3

otuz: otuz sayısı
o. 005b/14, 044a/4, 046a/7, 046a/21, 046b/8, 046b/12, 046b/14, 047a/23, 047a/24, 050b/1, 050b/2, 068b/5
o.+ a 046a/21

otuz altı: otuz altı sayısı
o. 046a/15, 046a/23, 046b/3
o.+ ya 046a/15

otuz üç: otuz üç sayısı
o. 044a/4, 044b/3

oy(u)na -: oynamak
o.- yasın 080b/9

Ö

öd: safra
ö. 020b/4, 022a/7, 041b/24

öde -: ödemek
ö.- meden 053b/2, 053b/4, 058b/6
ö.- mege 031b/23
ö.- mek 032a/1, 032b/22, 038a/9, 038a/10, 038b/17, 050a/17, 051b/2, 052b/2, 053b/1, 053b/2, 053b/4, 058b/21
ö.- mekde 035a/2, 039a/9, 052b/16
ö.- mekdür 050b/24
ö.- memiş 051b/4
ö.- meye 035b/23, 036b/21, 036b/22, 037b/10, 038a/8, 041a/21, 052b/15
ö.- mez 038b/19
ö.- r 038b/18
ö.- se 038a/8, 038a/11
ö.- ye 035b/23, 036b/19, 037b/9, 038a/7, 038a/8,

038b/15, 041a/20, 048b/19, 051b/23, 052b/15
ö.- yicek 047a/17, 048b/15, 048b/18
ö.- yüp 038a/11

öden -: ödenmek
ö.- mez 031b/5, 038a/9, 045b/14, 045b/17, 054b/12
ö.- ür 045b/18, 047a/17, 047a/21, 047b/8, 049a/9, 054b/2, 057a/8

ödek: tazminat
ö. 038b/14

ödünç: geri verilmek veya alınmak şartıyla verilen veya alınan
ö. ala 048b/19
ö. alıcaḳ 048b/19
ö. virdi 045a/5
ö. virse 045b/19

ög -: övmek krş. öv-
ö.- di 063b/11, 069b/14
ö.- dügi 068a/18, 069b/21, 069b/22
ö.- dügünüñ 068a/22
ö.- en 069b/22, 070a/3
ö.- enlere 068a/7, 069b/24
ö.- er 009b/5, 063a/7, 068b/15
ö.- erdi 060b/20
ö.- erse 063a/7, 069b/19
ö.- mek 065b/13, 069a/10, 069b/12, 069b/17, 070a/5, 070a/17
ö.- se 063a/9, 069b/20, 069b/21, 070a/1
ö.- ülen 069b/25

ögmeklik: övme, sena
ö. 069b/25
ö.+ ler 057a/12

ögren -: öğrenmek
görklü ö.- dükden 029b/24
ö.- e 031a/18, 078a/25
ʿilm ö.- e 060b/17
ö.- eydi 060b/21
ö.- meden 031a/23, 062b/15
ö.- medügi 001b/4, 031b/6
ö.- medük 031b/1
ö.- mege 014a/16, 060b/23
ö.- mek 001b/3, 002a/19, 002a/20, 029b/24, 031a/22, 031a/23, 031a/24, 031a/25, 031b/4, 076b/11, 076b/12, 078a/16, 079a/2
dürüst ö.- mek 031a/20
fıḳh ö.- mek 029b/25
ö.- mekden 029b/25
ö.- memişdür 078a/14
ö.- mese 014a/16
ö.- messe 076b/12
ö.- meyüp 078a/13
ö.- mez 031a/19
ö.- mezlerdi 003b/3
ö.- mezlerse 001b/5
ö.- mezse 001b/3, 001b/6, 031b/4
ö.- mişdür 062b/1, 078a/15
ö.- se 078a/11
ö.- üp 011b/17
ö.- ürse 001b/8

ögret(d) -: öğretmek
ö.- di 026b/8, 027a/1
ö.- düg 037b/2
ö.- e 056a/10, 056a/13, 056a/14, 078a/23
ö.- eler 001b/10, 005b/20
ö.- en 009a/19
ö.- eyin 009a/14
ö.- mez 049b/24

ö.- mezse 047b/5
ö.- ürler 062a/19, 062a/22

ögül -: övülmek
ö.- meden 068a/21
ö.- mek 068a/20

ögün -: övünmek
ö.- dügi 072b/13
ö.- ür 062b/3

ögüt: öğüt, nasihat
ö. 065a/3, 066a/6
ö.+ ler 078b/9
ö.+ leri 080b/7
gönlin ö.+ leye 071a/24

ögütle -: öğütlemek
ö.- mege 011b/21
ö.- mek 025b/7
ö.- ye 056a/18, 064b/22, 071b/1

ökçe: ayakkabı altının topuğa rastlayan yüksek bölümü
ö.+ si 018a/2, 018a/3, 028a/3
ö.+ sinden 018a/2

öksür -: öksürmek
ö.- megi 025a/15
ö.- megin 025a/15
ö.- mek 027a/19
ö.- memek 025a/15
ö.- se 027a/20, 052a/21
ö.- üp 016b/15

öksüz: annesi veya hem annesi hem babası ölmüş çocuk
ö.+ lerdür 049a/22

öküş: çok, fazla
ö. 065b/10

öküz: çift sürmekte, kağnı çekmekte kullanılan, iğdiş edilmiş erkek sığır
ö. 046a/12

öl -: ölmek
ö.- di 011a/6
ö.- dügi 042b/23
ö.- dügin 070b/14
ö.- dügine 075a/14
ö.- dükden 071a/10, 079a/17
ö.- ecek 008b/3, 042a/21, 042a/22
ö.- em 014b/16
ö.- en 040b/19, 041b/14, 041b/22, 041b/23, 042a/19
ö.- enüñ 042a/4, 042b/3
ö.- eydi 010a/22
ö.- icek 011a/21, 041b/20
ö.- meden 080a/12
ö.- megi 080b/1
ö.- meyeler 010b/4
ö.- mezse 042a/22
ö.- se 020a/3, 040b/22, 042b/1, 042b/22, 053b/2, 053b/3, 053b/4, 054a/23, 054b/11, 058a/25
ö.- sün 041a/4
ö.- ünceye 058b/15
ö.- üp 048b/11, 066a/5
ö.- ür 049b/3, 063b/21, 063b/22, 077b/5, 077b/6
ö.- ürlerdi 010b/24
ö.- ürse 004a/3, 041a/12, 041a/13, 041a/14, 042a/19, 042b/6, 053b/2, 078a/17, 078a/18
ö.- ürsem 014b/16, 038b/14

ölç -: ölçmek
ö.- mek 022b/10

ö.- seler 019b/11

öldür -: öldürmek
ö.- di 040b/18
adam ö.- düg 051a/3
ö.- ecek 040b/17, 051a/5
ö.- eler 040b/16, 040b/19
ö.- en 041a/10, 051b/14
ö.- eni 040b/19
ö.- mek 012b/7, 012b/12, 038b/1, 038b/2, 040b/17, 064a/18
ö.- mesün 011a/2
ö.- mez 007a/15
ö.- se 041a/3, 041a/5
ö.- seler 041a/2, 041a/3, 041a/8, 041a/9, 041a/10
ö.- ür 009b/13, 038a/18, 038a/19, 069b/10, 080b/10
ö.- ürler 038b/1
ö.- ürüz 051a/11

öli: ölü, krş. ölü
ö. 041a/22, 042b/17, 042b/24
ö.+ de 044a/1

ölü: ölü, krş. öli
ö. 006a/3, 015a/7, 033a/22, 041b/4, 042b/18, 042b/19, 042b/20, 043b/18
ö.+ lerden 080a/5
ö.+ leri 041a/23
ö.+ lerüñ 041a/24
ö.+ nün 041a/21
ö.+ nüñ 042b/4, 042b/14
ö.+ sidür 074a/15
ö.+ siyle 042b/20
ö.+ sü 041a/15
ö.+ süne 006a/7, 041a/14, 042b/20
ö.+ ye 041a/13, 049a/3
ö.+ yi 041b/3, 041b/8, 042b/4, 042b/13, 042b/21, 042b/22, 042b/24

ölüm: ölüm
ö. 041b/9, 068b/4, 079a/12, 079a/13, 079b/1, 080a/14
ö.+ den 080a/6
ö.+ i 079a/9, 079a/11, 079a/16, 079a/20, 080a/7, 080a/8, 080a/9
ö.+ in 079a/14
ö.+ ün 079a/5, 079a/6, 079a/21, 079b/6, 079b/7
ö.+ üñ 079a/16

ʿömr: (Ar.) ömür, yaşama, yaşayış, hayat
ʿö. 068b/3, 068b/5
ʿö.- i ṭavīl 064b/20
ʿö.+ i 070b/11, 079b/18
ʿö.+ inde 054a/11
ʿö.+ lerin 076a/23
ʿö.+ ün 012a/18, 026a/2, 063a/2, 063b/20, 067a/10, 067a/17, 075b/15, 079a/14
ʿö.+ üñe 067a/12
ʿö.+ üni 074b/6, 078a/24
ʿö.+ ünüñ 062a/24, 062b/7

öñ: ön, ön kısım, önce olan, evvel; karşı, huzur
ö. 035b/8, 035b/11, 047a/3
ö.+ den 012a/20, 014b/5, 015b/13, 015b/25, 017a/11, 018b/22, 029a/10, 029a/16, 029b/14, 030a/9, 030b/8, 030b/14, 031b/24, 032b/15, 036b/19, 036b/20, 036b/25, 038a/7, 039b/1, 040a/6, 040a/9, 040a/16, 047a/3, 047a/6, 047a/10, 048a/19, 048b/1,

048b/8, 050b/7, 050b/9, 050b/10, 053a/19, 053b/21, 054b/2, 054b/3, 054b/13, 054b/14, 056b/6, 056b/10, 058a/6, 058a/7, 058a/10, 059b/21
ö.+ denki 057a/22, 057b/4, 080b/23
ö.+ denkisi 056a/20, 070b/14
ö.+ dense 040b/8
ö.+ er 061a/10
ö.+ ine 079a/14
ö.+ lerinden 052a/20
ö.+ lerüne 068a/20
ö.+ ünce 042b/19
ö.+ ünde 011a/18, 028a/14, 028b/21, 028b/22, 028b/23
ö.+ ündeki 053a/14
ö.+ ünden 062b/9, 076b/14, 080a/8
ö.+ üñden 080b/6
ö.+ üne 004b/1, 027a/22, 029b/1, 029b/2, 041a/25, 060b/21, 061b/4, 061b/7, 062b/12, 064b/19, 064b/21, 064b/22, 065a/22, 065b/18, 065b/20, 065b/21, 065b/22, 065b/24, 065b/25, 066a/4, 066a/16, 066a/17, 066a/19, 066a/21, 066a/22, 066a/23, 066b/18, 066b/19, 067a/10, 070a/24, 071a/20, 071b/16, 072a/4, 072a/8, 072a/17, 072a/18, 072a/22, 072a/25, 072b/1, 074a/22, 074a/23, 074b/5, 074b/19, 074b/20, 075a/19, 075b/23, 077b/22, 079a/4, 080b/17, 080b/18
ö.+ üñe 066b/16, 067b/5, 068b/15, 077a/15
ö.+ üze 056a/18

öp -: öpmek
ö.- e 055b/15, 055b/16, 055b/17, 055b/22, 056a/3, 057b/8
ö.- mege 055b/15
ö.- mek 053a/11, 055b/17, 057b/16
ö.- mezse 055b/22, 056a/3
ö.- se 052b/10, 052b/18

ör -: örmek
ö.- dügi 016a/15
ö.- ecek 053b/7
ö.- er 016a/16
şaçın dökmek ya ö.- mek 027b/24
ö.- se 016a/15
ö.- ülmiş 016a/14

ördek: perde ayaklılardan, evcil ve yabani türleri bulunan su kuşu
ö. 021b/1
ö.+ den 021b/5

örgüclü: hörgüçlü, tümsekli
ö. eyleyeler 043a/1

ört -: örtmek
ö.- ecek 051b/11
ö.- erken 042a/11
ö.- mek 017b/13
ö.- memek 055b/4
ö.- ülür 041b/25

örtüci: örtme işini yapan
ö.+ dür 075b/13

örtül -: örtülmek
ö.- ecek 041b/24
ö.- erek 013a/18

örtülü: örtülmüş

ö. 004a/4, 016a/22
ö.+ dür 013a/25

örtün -: örtünmek
ö.- ecek 074a/14
ö.- ücek 074a/16

ʿöşr: (Ar.) toprak ürünlerinden onda bir nispetinde alınan vargi
ʿö. 044b/11, 047b/13, 047b/15, 047b/18, 047b/19, 047b/22, 048a/11, 048a/13
ʿö.+ de 047b/9
ʿö.+ den 047b/23
ʿö.+ i 047b/13, 048a/3, 048a/5, 048a/12, 048b/11, 049a/10
ʿö.+ ün 047b/20, 048a/1, 058b/16
ʿö. alınur 047b/24

öt -: ötmek
ö.- se 072a/15

öte: öbür taraf
ö.+ den 006a/18, 006a/19

öteki: diğeri, öbürü
ö. 004a/19

ötrü: -den dolayı, krş. ötürü
ö. 028b/1, 028b/2
ö.+ dür 028b/1, 032b/25, 049a/25

ötürü: -den dolayı, krş. ötrü
ö. 007b/25, 008a/3, 008a/14, 008a/15, 016b/19, 048a/17, 049a/23, 049b/22, 061a/16, 061b/10, 064a/8, 065a/16, 065b/23, 071a/5, 079a/13
ö.+ dür 008a/6, 013b/6, 059a/7, 072b/12, 077a/12, 080a/18

öyle: onun gibi olan, o biçimde, o derece
ö. 001b/4, 022b/3, 022b/4, 022b/5, 022b/6, 022b/7, 022b/10, 023a/9, 023a/19, 024a/23, 025a/7, 034b/21, 036a/4, 036b/18, 036b/23, 038a/10, 038a/12, 038a/13, 039a/22, 039b/1, 040a/1, 040a/7, 044b/1, 045a/23, 049b/18, 049b/24, 056a/22, 056a/25, 056b/1, 056b/2, 057a/23
ö.+ den 038a/7, 038a/8, 057a/9, 057a/22
ö.+ nüñ 022b/5

öz: bir kimsenin kendi manevi varlığı, kendisi
ö.+ i 062a/9

ʿöẕr: (Ar.) özür, yanlış, kusur
ʿö. 008b/15, 008b/23, 008b/25, 009a/1, 021a/4, 021a/5, 021a/7, 021a/10, 031a/24, 031b/1, 035a/9, 035a/24, 053b/24
ʿö.+ den 021a/9
ʿö.+ i 021a/9, 021a/10, 024a/7, 028a/4

ʿöẕrlü: (Ar.+T.) özrü olan
ʿö. 021a/4, 021a/8

ʿöẕrsüz: (Ar.+T.) özrü olmayan
ʿö. 007a/23, 007b/6, 035a/24

P

pā: (Far.) ayak
p.+ nından 017a/5

pādişāh: (Far.) padişah, hükümdar
p. 009b/2, 025b/9, 025b/25, 026a/2, 026a/4, 026a/10, 055a/23, 057a/13, 063a/8, 066a/13, 070a/1, 071a/10, 071b/4, 071b/6, 071b/21, 071b/22, 075b/21, 075b/24, 080b/2
p.+ a 026a/11, 041a/6, 060b/14, 073a/14
p.+ dan 071b/22
p.+ dur 011a/24, 057a/14, 059b/14, 076b/18, 079a/9
p.+ ı 009b/4, 026a/11, 070a/20, 075b/25
p.+ ım 055a/19, 055a/23, 057a/15, 057b/25
p.+ ımızuñ 073a/14
p.+ ın 011a/23
p.+ ına 048b/8, 072a/23
p.+ lar 011a/23
p.+ lara 026b/25
p.+ laruñ 057a/14
p.+ uñ 010b/7, 025b/9, 025b/16, 026a/13, 060b/10

pādişāhlıḳ: (Far.+T.) padişahlık, hükümdarlık
p. 010b/21, 059a/21, 062b/9, 066b/25, 079a/18
p.+ a 006a/3
p.+ da 055a/25
p.+ ı 002b/22, 057a/14, 065b/24
p.+ ıma 071b/6
p.+ ın 066a/3, 074b/4, 079b/13
p.+ ına 003a/21, 064b/14
p.+ ından 063a/3, 065b/23
p.+ ınuñ 065b/25
p.+ la 067a/11
p.+ lar 012a/24
p.+ uñ 011a/24, 066a/5

pāk: (Far.) temiz, pak
p. 021b/17, 021b/18, 021b/22, 028b/1, 042a/3, 052b/19
p.+ dur 019b/18, 020a/7, 021b/5
p. ola 016b/7, 016b/8
p. olam 017a/12
p. olduḳdan 052b/15, 054a/6
p. olınca 016a/24
p. olmaġ 018b/8
p. olmaḳ 021a/11, 042a/24
p. olmaya 016a/1
p. olmayan 015b/15, 015b/24
p. olmaz 015b/10, 016a/2, 016a/11, 016a/15, 019b/16, 020a/1, 021b/17
p. olmazsa 040b/19
p. olsa 021b/22
p. olu 018b/9
p. olur 016a/11, 016a/13, 016a/14, 016b/1, 017a/9, 020a/1, 021b/15, 021b/16, 042a/4

pāklıḳ: (Far.+T.) temizlik
p. 057a/7
p.+ sız 039b/2
p.+ suz 057a/7, 057b/19

pāklik: (Far.+T.) temizlik
p. 015b/11, 015b/12

panbuḳ: koza biçimindeki meyvesi üç, dört, beş dilimli olan, sıcak bölgelerde yetişen tarım bitkisi, krş. pamuk
p. 016b/22, 034a/1, 042a/6, 042a/24, 055a/8
p.+ a 016b/20, 016b/21
p.+ ı 045a/20

p.+ ın 009b/9, 047b/16

panbuḳcuḳ: pamukçuk
p. 016b/20

panbuḳlı: pamuklu
p. 055a/13

pāre: (Far.) parça, adet, tane, para
p. 041b/24, 042a/18, 042a/25, 063a/6, 063a/7
p.+ ler 062a/21
p.+ si 020b/5, 038b/12, 047a/24, 051a/21, 051a/25
p.+ sin 052a/12, 056b/16
p.+ sinüñ 047a/24
p.+ siyle 016a/23, 016a/24, 016b/17

pārs: (Far.) kedigillerden, postu benekli, bazen de düz siyah, çevik, yırtıcı, etçil, memeli hayvan
p. 062a/21

Pārsīce: (Far.+T.) Farsça
P. 001b/7

pas: kir, kirlilik
p. 016a/10
p.+ ın 009b/8

paşa: Osmanlı Devleti'nde yüksek sivil memurlara ve albaydan üstün rütbede bulunan askerlere verilen unvan
p. 065b/6

pāyān: (Far.) son, nihayet
p.+ ı 011a/25

pek: sert; çok; sağlam
p. olursa 019b/14

pelīd: (Far.) pis, alçak kimse
p. ola 014a/15

perde: (Far.) bir şeyin doğrudan doğruya görülmesini, duyulmasını öneleyen şey, engel, mani
p. 058b/25
p.+ ler 011a/1, 059a/1
p.+ sin 009b/8

pereme: ?
p. 035b/13

pes: (Far.) öyleyse, şu halde, imdi; geri, arka; bundan böyle; sonra
p. 001b/8, 002a/9, 002a/11, 002a/18, 002a/20, 002a/21, 002a/23, 002b/3, 002b/16, 003a/1, 003a/20, 003a/23, 003b/11, 003b/15, 003b/17, 004a/4, 004a/8, 004a/13, 004a/23, 004b/10, 004b/13, 005a/3, 005a/22, 005b/7, 006b/16, 006b/17, 006b/21, 006b/23, 006b/25, 007a/3, 007a/11, 007a/22, 007b/4, 007b/6, 007b/7, 007b/16, 007b/21, 008a/2, 008a/9, 008a/10, 008a/11, 008b/7, 008b/10, 008b/14, 008b/15, 008b/18, 009a/4, 009a/6, 009a/16, 009a/17, 009a/20, 009a/24, 009b/4, 009b/7, 010a/15, 010a/18, 011a/6, 011a/8, 011a/10, 011b/7, 011b/8, 011b/13, 011b/16, 011b/21, 012a/19, 012a/20, 012a/23, 012a/24, 012b/3, 012b/25, 013a/3, 013a/9,

013b/11, 013b/13, 013b/16,
014a/4, 014a/9, 014a/11,
014a/15, 014a/21, 014a/23,
014b/7, 014b/11, 014b/13,
014b/25, 015a/9, 015a/12,
015b/19, 015b/20, 016a/2,
016a/18, 016b/7, 016b/11,
016b/19, 017a/3, 017a/7,
017a/15, 017a/22, 017a/24,
017b/8, 017b/10, 017b/12,
017b/23, 018a/20, 018b/10,
018b/23, 019a/15, 019a/18,
019a/19, 020a/6, 020a/18,
020b/9, 020b/19, 021a/17,
021a/23, 021b/25, 022a/2,
022a/3, 022a/4, 022a/11,
022a/14, 022a/22, 022b/1,
022b/7, 022b/11, 022b/13,
022b/20, 022b/22, 023a/5,
023a/7, 023b/11, 023b/15,
024a/12, 024a/25, 024b/1,
024b/2, 025a/18, 025a/23,
025b/6, 025b/14, 025b/23,
026a/4, 026a/12, 026a/21,
026b/7, 026b/22, 027a/4,
027a/5, 027a/8, 027a/13,
027b/4, 028b/2, 028b/10,
028b/17, 030a/12,
031a/7,031a/16, 031a/21,
031b/10, 031b/15, 031b/23,
032a/1, 032b/11, 034b/4,
036a/7, 036a/18, 036b/14,
038a/20, 038a/24, 038b/3,
039b/11, 040a/1, 040a/5,
040a/6, 040a/20, 041b/24,
043b/17, 044a/9, 044a/15,
044b/17, 045a/23, 045b/1,
045b/14, 046a/21, 046a/25,
046b/22, 047b/1, 047b/15,
048a/23, 049a/19, 049b/22,
049b/25, 050a/4,
050b/18,051a/24, 051b/1,
051b/18, 053a/18, 053b/4,
054a/22, 054b/10, 055a/4,
055a/24, 056b/3, 056b/25,
057a/25, 058a/25, 059a/7,
059a/18, 059a/22, 059a/24,
059b/9, 059b/16, 060a/10,
060a/23, 060b/2, 060b/9,
060b/14, 061a/8, 061a/21,
061b/2, 061b/3, 062a/3,
062a/4, 062a/10, 062a/12,
062a/23, 062b/5, 063a/11,
063a/16, 063a/20, 063a/21,
063b/15, 063b/19, 064a/15,
064b/6, 064b/7, 064b/11,
065a/4, 065a/8, 065a/10,
065b/4, 065b/17, 066a/3,
066a/8, 066a/13, 066a/21,
067a/13, 067a/15, 067a/25,
067b/3, 067b/6, 067b/11,
067b/19, 067b/20, 067b/22,
068a/18, 068a/25, 068b/20,
069a/2, 069a/8, 069a/11,
069a/12, 069a/20, 069b/1,
069b/21, 070a/3, 070a/11,
070a/18, 070a/24, 070b/3,
070b/6, 071a/7, 071a/9,
071a/12, 071a/13, 071a/17,
071b/1, 071b/6, 071b/15,
072a/8, 072a/12, 072a/16,
072a/20, 072b/2, 072b/3,
072b/24, 073a/6, 073b/23,
074a/16, 074a/24, 074b/3,
074b/11, 074b/18, 074b/23,
075a/1, 075a/11, 075a/15,
075a/18, 075b/12, 075b/17,
075b/18, 075b/19, 075b/23,
075b/25, 076b/11, 076b/13,
076b/19, 076b/20, 077a/1,
077a/6, 077a/9, 077a/14,
077a/17, 077a/19, 077a/25,
077b/1, 077b/16, 078a/12,
078a/17, 078a/22, 078b/4,

078b/25, 079a/13, 079a/16, 079b/15, 080a/5, 080a/8, 080a/20, 080b/8, 080b/12, 080b/15, 080b/25, 081a/9

Peyġāmber: (Far.) Allah tarafından emirlerini kullarına bildirmekle görevlendirilmiş kimse; Hz. Muhammed
p. 006b/15, 012b/17, 067b/15
P. 002a/3, 002a/5, 002a/7, 002a/14, 002b/2, 002b/18, 003b/16, 003b/17, 003b/19, 003b/24, 004a/10, 004a/12, 004a/14, 004b/15, 004b/18, 004b/20, 004b/21, 005a/1, 005b/13, 005b/14, 005b/15, 006b/12, 006b/16, 006b/20, 006b/23, 007a/2, 007b/15, 009a/12, 009a/16, 009a/23, 010b/16, 010b/17, 012b/20, 013a/21, 014a/7, 014a/24, 014b/18, 025a/5, 026a/15, 026b/2, 026b/4, 026b/6, 026b/8, 028b/18, 029a/2, 029a/20, 029b/10, 038a/21, 038a/22, 038a/23, 041b/2, 041b/9, 041b/17, 043b/19, 044a/7, 049a/6, 049a/8, 049a/23, 053b/12, 053b/13, 057b/20, 059a/3, 061b/5, 063a/5, 063a/12, 063a/14, 064a/2, 064a/13, 064a/21, 064b/19, 065a/2, 065a/4, 065a/16, 065b/15, 066a/9, 066b/8, 066b/11, 067a/1, 067a/6, 067a/7, 067a/20, 067a/23, 067b/7, 067b/15, 067b/20, 067b/23, 068a/14, 068b/10, 069a/6, 069a/15, 069a/18, 069a/22, 069b/6, 069b/10, 069b/13, 069b/14, 069b/22, 070a/9, 070b/10, 070b/14, 070b/16, 070b/21, 070b/22, 071a/1, 071a/3, 071b/23, 071b/25, 072b/10, 072b/15, 072b/16, 072b/17, 072b/20, 073a/3, 073a/4, 073a/10, 073a/24, 073b/4, 073b/8, 073b/19, 073b/20, 074a/5, 074a/7, 074a/14, 074a/15, 074b/12, 075a/20, 075a/21, 075a/22, 075a/23, 075a/24, 075b/14, 077a/4, 078a/5, 078a/6, 078b/11, 079a/15, 079a/19, 079a/20, 079a/21, 079a/23, 079a/24, 079b/20, 079b/25, 080a/1, 080a/7, 080a/10, 080a/15, 080b/22
P.+ den 034a/11, 079b/18
p.+ dür 007b/23
p.+ e 004b/18, 005b/12, 012a/14, 054b/8
P.+ e 010b/21, 044a/13, 056a/4, 056a/6, 057b/21
P.+ i 010b/20, 078a/4
p.+ idür 003b/21, 012a/2, 041b/16
P.+ imiz 059a/5
P.+ inden 006a/1
p.+ ler 005b/16, 005b/18, 010a/8, 012a/3, 013b/6, 013b/8, 041b/17, 064a/8, 067b/17, 077b/7
P.+ ler 006b/7
p.+ lere 012a/2, 080a/11
p.+ leri 004b/24
p.+ leridür 005b/17
p.+ lerine 078a/8
p.+ lerinüñ 065b/22
p.+ lerüñ 067b/16
P.+ üñ 002a/12, 006a/1, 026b/7, 034b/4, 038a/21,

049a/5, 057a/16, 067b/19, 068b/24, 070b/11, 079b/24
p.+ üñ 065b/24

peyġāmberlik: (Far.+T.) peygamberliḳ
p.+ ine 038a/21, 041b/16

peyġāmberliḳ: (Far.+T.) peygamberlik
p. 070b/13, 070b/20

pīr: (Far.) yaşlı, ihtiyar
p. 061a/3

pirinç: (Far.) buğdaygillerden, kökleri bol su içinde yetişen bir bitki, krş. birinc
p. 019a/9

pişir -: pişirmek
p.- ürken 052a/1

pişmān: (Far.) yaptığına üzülüp hayıflanan
p. ola 072a/21
p. olmaḳdur 073a/22
p. olmaya 079b/17
p. olup 026b/16, 064b/23, 071a/12
p. olur 014a/25, 062b/12, 070a/10, 072a/24
p. ve maġbūn olur 079b/12

pişmānlıḳ: (Far.+T.) yaptığı iş veya davranışın sonucunu beğenmeyip hayıflanma, pişman olma
p. 062b/24, 063b/5, 063b/21, 063b/22

put: (Far.) eski dinlerde, kendisine tapınılan bir ilahı veya ilahların bazı özelliklerini temsil etmek üzere yapılmış resim ve heykel
p.+ a 071b/22

püre: pire, krş. pire
p. 016a/7

R

Rabbenā: (Ar.) Bakara suresinin iki yüz birinci ayetinde geçen dua
R.+ dan 044b/5
R.+ ya 044b/9

raḍiyallāhuʿanh: (Ar.) "Allah ondan razı olsun" anlamında kullanılan dua sözü
r. 074a/4

raḍiyallāhuʿanhā: (Ar.) "Allah ondan razı olsun" anlamında hanımlar için kullanılan dua sözü
r. 029a/19, 057a/18, 057b/1, 074a/6, 074a/8

raḍiyallāhuʿanhüm: (Ar.) "Allah ikisinden de razı olsun" anlamında kullanılan dua sözü
r. 043a/11, 049a/6

raḍiyallāhüʿanhüm ecmaʿīn: (Ar.) "Allah onların hepsinden razı olsun" anlamında kullanılan dua sözü
r. 008a/18

Rāfiżī: (Ar.) Rāfızilik görüşünü benimseyen
R.+ ler 008b/13

raġbet: (Ar.) istek, arzu
r. 003b/5, 003b/10

r.+ i 003b/2, 004a/16, 004b/11
r.+ in 003b/13
r. idüp 003b/3

rāḥat: (Ar.) sıkıntısız olma durumu, huzur
r. 011a/5, 011a/16, 011a/17, 011a/22, 025b/19, 025b/20
r.+ dur 011a/20
r.+ ınuñ 006b/1
r.+ lar 011a/9
r.+ larınuñ 064b/21
r.+ uñ 011a/25

rāḥatlıḳ: (Ar.+T.) rahat olma durumu
r.+ ı 014b/2
r.+ ına 014b/4

raḥīm: (Ar.) "Ahirette mümin kullarına acıyan, merhamet eden" anlamına gelen esmā-i hüsna ismi
r.+ dür 073a/13

raḥm: (Ar.) dölyatağı
r.+ ine 065a/23

raḥmet: (Ar.) merhamet, acıma, esirgeme
r. 064b/7
r.+ de olmaḳ 059b/8
r.+ dür 010b/11
ʿayn-ı r.+ dür 069b/3
r.+ e 073b/24
r.+ i 003a/10, 004b/12, 004b/17, 011b/21, 014b/2, 014b/3, 056b/4, 072b/24, 073a/6, 073a/7, 073a/24
r.+ im 075a/18
r.+ in 011a/23
r.+ inden 073b/23
ʿināyet ve r. iderüz 064b/10

raḥmetullāh: (Ar.) Allah'ın rahmeti
r. 001b/15

raḥmetullāhiʿaleyh: (Ar.) "Allah'ın merhameti onun üzerine olsun" anlamına gelen dua sözü
r. 009a/10, 014a/17, 022b/24, 025b/1

ramażān: (Ar.) hicri takviminin dokuzuncu ayı, oruç ayı
r. 003b/22, 050a/8, 050b/16, 050b/17, 050b/19, 051a/7, 051b/16, 053a/13
r.+ da 034b/1, 035b/18, 035b/20, 050b/25
r.+ dan 028a/10, 053a/13, 053a/16
r.+ sa 053a/13
r.+ uñ 053b/15

rāst: (Far.) rastlama, karşılaşma
r. 008a/17, 073b/13
r. olur 060a/5

Ravża: (Ar.) kitap adı?
R.+ da 040b/4, 054a/19

rāygān: (Far.) bol, pek çok
r. 071b/12

rāżī: (Ar.) kabul eden, boyun eğen
r. ola 068b/22, 068b/23, 071a/5, 074a/3
r. olanlardan 072a/9
r. oldılar 064b/13
r. olıcaḳ 013b/5
r. olmaġa 002b/19
r. olmaḳ 066a/13, 071a/21, 071b/20
r. olmaḳdur 066a/12, 071a/21

r. olmamaḳ 002a/17, 066a/14, 071a/25
r. olmamış 071b/6
r. olmaya 071a/6, 078a/20
r. olmayan 071b/21
r. olmayup 071b/23
r. olmaz 071b/5, 078a/21
r. olup 070a/15
r. oluruz 071b/25

receb: (Ar.) Arabî ayların yedincisi ve kutsal sayılan üç ayların birincisi
r. 050b/21

redd: (Ar.) kabul etmeme, geri çevirme
r. itmek 008b/6

reġāib: (Ar.) recep ayının ilk cuma gecesi
r. 034b/1

rekʿat: (Ar.) namazda kıyam, rüku ve iki defa secdeden meydana gelen bölüm
r. 024a/20, 028b/11, 032a/12, 032a/13, 032a/16, 032b/10, 032b/11, 034a/6, 034a/9, 034a/10, 034b/22, 034b/23, 034b/24, 034b/25, 035a/11, 035a/12, 035a/15, 036a/2, 036b/9, 036b/10, 036b/11, 036b/15, 037a/25, 037b/10, 037b/12, 037b/13, 037b/14, 037b/15, 037b/16, 037b/17, 037b/18, 037b/19, 037b/20, 037b/21, 037b/22, 037b/23, 037b/24, 039a/5, 039a/6, 039a/8, 040a/8, 040a/9, 040a/10, 040a/11, 040a/12, 043a/7, 043a/9, 055b/25, 056a/2, 067b/7
r.+ a 032a/2, 032a/5, 032a/6, 032a/10, 032a/12, 035a/15, 036b/22
r.+ da 024a/16, 024a/20, 024b/18, 028b/3, 028b/4, 028b/5, 028b/7, 028b/9, 028b/10, 028b/12, 028b/14, 028b/15, 028b/18, 028b/19, 028b/20, 029a/12, 029a/13, 029a/21, 029a/22, 029b/6, 031b/20, 033a/9, 033a/10, 033b/13, 034a/6, 037a/9, 040a/14
r.+ dan 028b/4, 034a/6
r.+ daysa 032b/5
r.+ dıgın 033a/21
r.+ duġına 023a/22
r.+ dur 040a/12
r.+ ı 032a/16, 032b/4, 034a/5, 034a/7, 036b/22, 037b/19, 037b/21, 037b/22
r.+ ın 036b/11, 036b/13
r.+ ına 036a/19, 036b/24
r.+ ında 024a/21, 029a/1, 029b/16, 031b/16, 032a/17, 034a/20, 034a/21
r.+ la 032a/16
r.+ larda 024b/15, 029b/13, 033b/14
r.+ ları 029b/9
r.+ larında 034a/25
r.+ laruñ 037b/11
r.+ uñ 029b/5, 032a/11, 032a/15

renc: (Far.) ağrı, sızı; zahmet, sıkıntı
r. 009b/14, 053a/7, 055a/16, 068a/5
r.+ e 051b/23, 073a/2, 073a/3
r.+ i 071a/19, 073a/5

r.+ ine 073a/3
r.+ lerden 065b/1

rencūr: (Far.) sıkıntılı, incinmiş
r. olur 052a/1

reng: (Far.) renk
r.+ i 009b/13, 019a/2, 019a/3, 019a/7, 019a/13, 019a/14, 019a/16, 019a/20, 019a/23, 019b/3, 019b/20, 021b/15, 060b/12
r.+ ine 009b/19, 019a/7

resm: (Ar.) tarz, şekil, biçim
r. 017a/20

resūl: (Ar.) peygamber, elçi
r. 002a/3
R. 062a/17, 069a/13
R.+ den 025a/5, 025a/6, 032a/19, 032a/20, 043a/9
r.+ dür 014a/5
R.+ e 022b/2, 023b/13, 023b/15, 024a/9, 032a/2, 034a/9
r.+ ı 002a/12, 006b/19
r.+ üñ 065b/17
r. olduġın 014a/6

Resūlullāh: (Ar.) Hz. Muhammed
R. 009a/12, 026b/8, 026b/9, 027a/6, 067a/6, 074a/9, 075a/21
R.+ dur 059a/5
R. 009a/12

revā: (Far.) uygun, layık
r.+ dur 047a/19, 074a/15
r. görmek 049b/25

revān: (Far.) su gibi akıp giden söz
r. 031a/17

rıżā: (Ar.) hoşnutluk
r.+ sın 003a/15, 012b/15

rızḳ: (Ar.) Allah'ın herkese bahşettiği nimet
r. 011b/5, 011b/7, 012b/25, 013a/1, 013a/3, 013a/12, 013b/5, 013b/6, 013b/10, 013b/11, 013b/12, 013b/15, 014b/9, 050a/6, 074a/19, 074b/17, 078a/14, 078a/16, 078b/15, 078b/17, 080b/20
r.+ ı 013b/10, 049b/21, 078b/15, 079a/2
r.+ ım 013a/13
r.+ ın 010b/6, 050a/3, 050a/5, 066b/20, 078a/12, 078b/14
r.+ ını 013b/7
r.+ ıñun 013a/1
r.+ uñ kesüp 075b/6
r.+ uñ 075b/6
r.+ uñuz 078b/13
r. olan 080b/18
r. virmege 013b/4

riʿāyet: (Ar.) uyma, itaat etme
r. idüp 004b/11
r. itmekden 022a/16
r. itmekdür 031a/11

ribā: (Ar.) faiz
r. 012b/6

rivāyet: (Ar.) anlatma, nakletme; söylenti
r. 027b/13, 043a/10, 043a/11, 043b/13
r.+ de 039b/7, 073a/11

r.+ dür 027b/13, 029b/6, 029b/7, 032a/20, 041a/8, 050b/1
r.+ ince 039b/25
r.+ inde 007a/13, 020b/14, 050a/11
r.+ ler 031a/7
r. eylemiş 030a/19
r. itmiş 014a/12
r. olmışdur 020a/19, 029b/9
r. olunmış 025a/6, 033a/9
r. olunmışdur 028b/19, 029b/10, 035b/13

riyā: (Ar.) iki yüzlülük
r. 004a/25, 026a/25, 058b/20, 061b/23, 061b/24, 067b/11, 067b/21, 067b/22, 068a/6, 068a/10, 068a/12, 068a/14, 068b/2
r.+ dan 002b/16, 076b/20
r.+ dur 067b/11
r.+ sı 049a/16
r.+ yı 068a/17
r. idicek 068a/19
r. idüp 068a/25

riyāżāt: (Ar.) nefsi terbiye etmek için yapılan tâlimler
r. iden 068a/13

rubʿ: (Ar.) dörtte bir
r.+ ı 033b/7

rubūbiyyet: (Ar.) Rab olma durumu
r. 003a/22

ruḫṣat: (Ar.) izin
r.+ dur 039a/3

rūz: (Far.) gün
r. 078a/10

rükn: (Ar.) bir şeyin temel direği, en sağlam ve kuvvetli tarafı
r.+ dur 033b/1
r.+ leri 021a/14, 023b/11, 023b/20
r.+ lerin 002a/4, 015a/2, 023b/6, 024a/9, 031a/23
r.+ lerinden 023b/6
r.+ lerüñ 024a/11

rükūʿ: (Ar.) namazda elleri dizlere dayayıp vücudun belden yukarı kısmı yere paralel gelecek şekilde eğilme
r. 032a/1, 032b/1, 035b/7, 037a/13
r.+ a 023b/3, 023b/12, 023b/18, 024a/11, 024a/12, 024b/20, 024b/21, 027a/23, 032b/1, 033b/14, 035b/5, 035b/6, 035b/9, 036b/23, 036b/24, 036b/25, 038b/8, 040a/15
r.+ da 024b/21, 025a/12, 032b/3, 033a/11, 033b/15, 034a/17, 034a/19, 035b/4
r.+ dan 023b/18, 024a/20, 024b/20, 025a/4, 033b/18, 033b/19
r.+ dayken 032a/22, 032a/24, 033a/13, 033b/17, 036b/22
r.+ ı 026a/5, 029b/10, 031b/24, 032a/25, 032b/1, 037b/9
r.+ ını 026a/8
r.+ n 032a/23
r.+ ndan 032a/23
r.+ ya 032b/3
r. eylese 035b/6
r. ide 024a/13, 031b/24
r. idicek 038b/9
r. itmedügin 024a/14, 032a/1
r. itmegi unutsa 031b/23

r. itmegi 024a/13
r. itmek 038b/11
r. itmekde 023b/24
r. itse 031b/15, 035b/6
r. ya sücūd itdim 037b/9

rükūʿlu: (Ar.+T.) rükulu olan
r. 036a/23

S

saʿādet: (Ar.) mutluluk
s. 003a/12, 009b/1, 011b/2, 062b/15, 064b/13, 079b/22, 080b/1
s.+ dür 079a/5
s.+ i 050a/6, 063b/15

sāʿat: (Ar.) vakit, zaman
s. 009b/19, 053b/24, 056a/23, 062b/8, 062b/9, 062b/10, 067a/12
s.+ dür 025b/10
s.+ i 025b/11
s.+ ün 025b/10

ṣabāḥ: (Ar.) sabah
ṣ. 044b/5
ṣ.+ a 079a/24
ṣ.+ dan 017b/25

ṣabāḥla -: (Ar.+T.) sabahlamak
ṣ.- sa 064a/22
ṣ.- sañ 079b/1

ṣābir: (Ar.) sabreden, sabırlı
ṣ.+ dür 061a/1

ṣābit: (Ar.) bir şeyin varlığı, gerçekliği kesin olarak belli olan
ṣ. 007b/21
ṣ. olmış 008a/3
ṣ. olmışdur 008a/2
ṣ. olsa 008b/23

ṣab -: sapmak işi, krş. sapma
ṣ. eylemek 042b/12

ṣabr: (Ar.) dayanma, tahammül gösterme
ṣ. 067a/24, 067a/25, 067b/1, 074b/21, 074b/23, 075a/9, 075a/10, 075a/12, 075a/15
ṣ.+ dur 074b/22, 075a/2
ṣ.+ uñ 075a/2, 075a/3, 075a/5, 075a/7, 075a/13, 075a/18
ṣ. eyle 072a/17
ṣ. ide 071b/7, 075a/3, 075a/10
ṣ. iden 072a/5, 075a/16, 075a/19
ṣ. idenleriñdür 075a/18
ṣ. ider 072a/4, 072a/6, 072a/8
ṣ. iderüz 071b/25
ṣ. idüñ 075a/17
ṣ. idüp 061b/10, 071b/1
ṣ. it 014b/23
ṣ. itmek 070a/17, 071b/7, 072a/1, 075a/11, 075b/1
ṣ. itmekdür 075a/9, 075a/12, 075a/13, 075a/14
ṣ. itmeyüp 072a/18
ṣ. itse 064b/24, 078a/10

ṣabrsız: (Ar.+T.) sabrı olmayan
ṣ. 064a/15

ṣābūn: (Ar.) kirli ve yağlı şeyleri temizlemekte kullanılan, türlü yağlarla alkaliler birleştirilerek yapılan madde
ṣ. 019a/3, 019a/10, 042a/4, 055b/5

ṣaç: baş derisini kaplayan kıllar

ṣ. 016b/23
ṣ.+ ı 016a/13
ṣ.+ ın dökmek ya örmek 027b/24
ṣ.+ ın 016a/14, 016a/15, 042b/6, 054b/18, 057b/17
ṣ.+ uñ 069b/13

ṣaç -: saçmak, dökmek
ṣ.- arlarsa 042b/6
ṣu ṣ.- arsa 020a/13

ṣād: (Ar.) Kuran alfabesinin on yedinci harfi
ṣ. 030b/24
ṣ.+ la 030b/23

ṣadaḳa: (Ar.) sadaka, karşılık beklenmeden ihtiyaç sahiplerine, fakirlere verilen para, mal
ṣ. 049a/13, 077b/11
ṣ.+ ları 049a/14, 068a/17
ṣ.+ ların 068a/6
ṣ.+ sın 058b/16
ʿ ibādet ve ṣ.+ ya gizlü itmek 068a/16
ṣ.+ yı 049a/19, 068a/11
ṣ. ide 055a/17
ṣ. itse 048a/4
ṣ. itseñüz 068a/15
ṣ. virdükleri 049a/18
ṣ. virürler 068a/3

ṣadr: (Ar.) göğüs; kalp; bir şeyin başı
ṣ.+ larda 028a/16
ṭavāf-ı ṣ. 054b/19

ṣaf: (Ar.) dizi, sıra
ṣ. 027b/16, 028a/9, 041a/23
ṣ.+ a 035a/7
ṣ.+ da 028a/9, 035b/8, 035b/11, 036a/5
ṣ.+ dağı 024a/24
ṣ.+ dan 035b/9, 035b/10
ṣ.+ ı 027b/17, 035b/11, 036a/8, 036a/10
ṣ.+ la 027b/18, 035b/11
ṣ.+ uñ 035a/18, 036a/11

Ṣafā: (Ar.) hac ve umre sırasında sa'y yapılan iki tepeden biri
Ṣ. 056a/3
Ṣ.+ dan 054b/22, 056a/5
Ṣ.+ nuñ 056a/4
Ṣ.+ ya 054b/22, 056a/7
Ṣ.+ yla 054b/17, 054b/24, 057a/2, 057a/3, 057a/4, 057a/5, 057b/7, 057b/15, 058a/2, 058a/9, 058a/16

ṣāġ: vücutta kalbin bulunduğu tarafın karşısında olan, sol karşıtı; hayatta bulunan, canlı
ṣ. 006a/11, 016a/24, 017a/16, 017a/17, 017a/24, 017b/8, 017b/12, 018a/12, 018a/22, 018a/23, 018b/1, 018b/2, 018b/3, 020b/3, 022a/12, 024b/17, 025a/2, 025a/3, 025a/11, 025a/13, 033b/4, 034a/8, 034a/13, 034a/15, 035a/18, 036a/8, 036a/10, 038b/10, 041b/11, 042a/1, 042a/2, 042b/8, 051b/6, 055b/18, 055b/19, 061b/5, 061b/22, 075b/5, 076b/18
ṣ.+ da 036b/5
ṣ. ola 079b/15
ṣ. oldıysa 053b/3
ṣ. olduḳdan 053b/3
ṣ. olursa 038b/15

ṣaġ -: sağmak
ṣ.- maḳ 016b/20
ṣaġu ṣ.- up 042b/18

ṣaġı -: sağımak?
ṣ.- ya 016b/16
ṣ.- yup 016b/17

ṣaġıl -: sağılmak?
Ã.- ır 042a/5

ṣaġır: kulağı duymayan
ṣ.+ lara 010b/11, 071b/14
ṣ. Olursa 051b/6

ṣaġış: adet, sayı
ṣ.+ ın 023a/18

ṣaġlıḳ: sıhhat, esenlik
ṣ. 007b/1, 012a/19, 062b/10, 075b/15, 079b/12, 079b/13, 079b/15
ṣ.+ ı 027a/8, 070a/23, 071b/9, 071b/10, 075b/17
ṣ.+ ın 010b/9
ṣ.+ ınuñ 071b/18, 079b/17
ṣ.+ uñ 080b/4
ṣ.+ uñdan 079b/2

ṣaġu: ağıt
ṣ. ṣaġup 042b/18

ṣaḥābe: (Ar.) Hz. Muhammed'in sohbetinde bulunmuş olan
ṣ.+ ler 004b/20, 007b/21, 008a/10, 008a/18, 026b/9, 067a/6
ṣ.+ leri 068b/25
ṣ.+ lerinden 064a/13, 079b/24
ṣ.+ lerine 071b/24
ṣ.+ ye 008b/15, 079b/20

ṣaḥābī: (Ar.) Hz. Muhammed'in sohbetinde bulunmuş olan
ṣ. 034b/6

ṣāḥib: (Ar.) sahip, herhangi bir niteliği olan; mâlik
ṣ. 009a/7, 028a/10, 030a/19
ṣ.- i keşşāf 026b/2

ṣaḥīḥ: (Ar.) gerçek, doğru
ṣ. 002a/12, 007a/13, 017b/16, 020a/1, 020a/11, 020b/7, 021b/9, 023a/3, 023b/1, 023b/4, 028a/13, 028b/14, 028b/16, 028b/25, 029b/6, 029b/7, 030b/11, 032a/22, 033a/4, 035b/14, 037a/21, 039b/17, 040a/2, 043a/6, 043b/15, 047a/21, 047a/23, 050b/3, 050b/9, 052a/20, 052b/21, 054a/25, 057a/7, 059b/5, 079b/19
ḥadīṯ-i ṣ. 009a/12
ṣ.+ dür 014a/3, 052a/23
ṣ. olıcaḳ 013a/23
ṣ. olmaḳ 053b/11
ṣ. olmaz 014a/4
ṣ. olup 004a/5
ṣ. olur 006b/16, 038a/7

ṣaḥrā: (Ar.) çöl
ṣ.+ da 039a/15

saḫtiyān: (Far.) tabaklanarak cilalanmış ve boyanmış deri
s. 074a/16
s.+ dan 017b/17

saḫtiyānlan -: (Far.+T.) sahtiyan derisiyle yapılan
s.- mış 017b/13

sāir: (Ar.) başka
s. 031b/13

ṣaḳal: erkeklerde çene ve yanaklarda çıkan kıllar
ṣ. 017a/15
ṣ.+ dağı 017a/6
ṣ.+ ı 017a/16
ṣ.+ ın 034b/13, 055b/4
ṣ.+ ına 042a/12

ṣaḳın -: sakınmak, esirgemek, korumak
ṣ.- a 018a/25
ṣ.- anlaruñ 057a/16
ṣ.- asın 063a/17
ṣ.- ıcaḳ 069a/12
ṣ.- ır 070a/8, 070a/10
ṣ.- maġ 060b/22, 077b/19
ṣ.- maḳ 002a/19, 008b/8, 011b/18, 016a/25, 016b/2, 016b/13, 020a/6, 022a/3, 031b/2, 031b/3, 053a/10, 055b/3, 059a/16, 061a/6, 067a/14, 069a/14, 070a/7, 080a/15, 080b/22
günāhlardan ṣ.- maḳ 069a/13
ṣ.- maḳdan 075a/9
ṣ.- maḳdur 059a/17, 073a/21
ṣ.- maz 034b/15, 065b/1, 068a/13
ṣ.- sun 061a/6
ṣ.- uñ 012b/25, 081a/6
ṣ.- up 059a/8
ṣ.- ur 003b/14, 050a/13, 059a/24, 059b/24, 063a/19, 069a/5, 069a/12
günāhlardan ṣ.- ur 034b/8
ṣ.- ursa 050a/10

ṣaḳını: sakınabilmek
ṣ. 063a/18

sāḳıṭ: (Ar.) hükümsüz, kıymeti kalmayan
s. olıcaḳ 014b/15
s. olmaz 038b/16

ṣaḳız: sakız ağacının kabuklarından sızan hoş kokulu reçine
ṣ. 053a/11, 053a/12

sākin: (Ar.) dingin, hareketsiz
s. 076a/19

sākit: (Ar.) susan, sessiz
farż-ı s. olur 040a/24

ṣaḳla -: saklamak, krş. ṣaḳlı-
ṣ.- maġa 049b/14
ṣ.- maḳ 048b/9, 052b/22
ṣ.- maḳdur 024a/11
ṣ.- mayınca 002b/17
ṣ.- r 059b/22, 059b/25, 075b/6
ṣ.- ya 031a/18, 053b/9, 053b/10
ṣ.- yacağız 073b/8
ṣ.- yamaz 030b/14
ṣ.- yanlara 049b/7
ṣ.- yaydı 060b/21
ṣ.- yıcaḳ 064b/13
ṣ.- yup 063b/19, 076b/20
ṣ.- yuz 064b/11

ṣaḳlan -: saklanmak
ṣ.- maġ 030a/6

ṣaḳlayıcı: saklayan
āfetlerden ṣ. 025b/8

ṣaḳlı -: saklamak, krş. ṣaḳla-
ṣ.- ya 009a/15, 053b/8, 053b/9, 067b/10
ṣ.- yacaḳ 068b/22

ṣaḳlu: saklı, gizli
ṣ. 019b/24

ṣal -: salmak, göndermek, katmak
ṣ.- dı 011a/3
taḳdīre ṣ.- maḳ 013a/5, 013a/17, 013b/3, 013b/14
ṣ.- maya 013a/5
ṣ.- maz 013a/11
ṣ.- sa 011a/8, 012a/11
ṣu ṣ.- salar 041a/3

ṣalāḥiyet: (Ar.) yetki
ṣ. 004b/12
ṣ.+ de 066b/20
ṣ.+ den 069b/2
ṣ.+ e 003a/6, 026b/19, 077a/11, 077a/12
ṣ.+ ine 077a/12

ṣalavāt: (Ar.) namazlar, dualar
ṣ. 041b/6, 043a/9, 043a/10, 056a/7
ṣ.+ da 043a/10
ṣ.+ dan 025a/7, 034a/11, 043a/13
ṣ.+ ı 034a/12
ṣ.+ ın 034a/10
tesbīḥ ve taḥlīl ve ṣ. getürmek 039b/16
ṣ. vire 044a/13, 044b/9, 055b/23, 056a/4
ṣ. virmegüñ 057a/14
ṣ. virmek 057b/21

ṣalın -: salınmak
ṣ.- u 065a/15, 065a/16

ṣalıvir -: salıvermek
ṣ.- meye 033b/5

ṣāliḥ: (Ar.) elverişli, uygun
ṣ. 042b/16

Sālikīn: (Ar.) sâlikler, bir yola girmiş olanlar
Ḳudretü's S. 002b/23
sulṭānü'l s. 026b/20

ṣallallāhu: (Ar.) "onun şânını yüceltsin" anlamına gelen söz
ṣ. 009a/12

ṣallallāhu ʿaleyhi ve sellem: (Ar.) "salat ve selam onun üzerine olsun" anlamına gelen söz
ṣ. 026a/15, 034b/4, 056a/7
ḥażret-i ṣ. 004a/12, 009a/16

ṣallī ʿaleyhisselām: (Ar.) ṣallallāhuʿaleyhivesellem sözünün yazılmış başka bir şekli
ṣ. 034a/11

salṭanat: (Ar.) sultanlık
s.+ ın 065b/24
s.+ la 067a/12

ṣaman: tahılların taneleri alındıktan sonra kalan sapları
ṣ. 019a/25

ṣan -: sanmak, zannetmek
ṣ.- a 065a/10, 076a/9
ṣ.- ar 070a/2
ṣ.- dı 036a/1, 049a/9
ṣ.- duġı 053a/1
ṣ.- ıcaḳ 051b/19
ṣ.- maduḳları 013b/7
ṣ.- maḳ 051b/10, 067b/24
ṣ.- masa 027b/6
ṣ.- masun 066b/3

ṣ.- sa 027b/5, 031a/15, 031a/16, 037a/15, 049a/7, 051a/10, 052a/8, 052b/1, 052b/8, 080a/9
ṣ.- sun 071a/19
ṣ.- up 018b/16, 050b/11
ṣ.- ur 017a/3, 050a/7, 072b/23
ṣevāb ṣ.- ur 072b/23
ṣ.- urdı 072b/20
ṣ.- urlar 002b/4, 022b/20
ṣ.- ursa 076a/9

saña: sen zamirinin yönelme durumu eki almış hali krş. sen
s. 006a/23, 006b/22, 009a/14, 009b/25, 010a/9, 010b/10, 014b/22, 025b/7, 025b/9, 025b/17, 026b/3, 026b/25, 027a/1, 055a/22, 055a/23, 055a/24, 061a/17, 063a/16, 066a/8, 069b/16, 070b/16, 071b/14, 075b/24, 080b/3, 080b/8

ṣanʿat: (Ar.) sanatlar, ustalıklar, marifetler
ṣ. 013a/11, 013b/8, 039b/18, 054a/21, 078a/11, 078a/13, 078a/16, 080b/19
ṣ.+ da 078a/11
ṣ.+ dasından 066a/7
ṣ.+ ın 014b/8
ṣ.+ lar 009b/6, 063a/25
ṣ.+ lardan 031b/2
ṣ.+ uñ 014b/9
ehl-i ṣ.+ uñ 008a/10, 045b/9
ṣ. idinür 014b/2
ṣ. işleye 050a/1
ṣ. işleyüp 049b/10

ṣandal: (Ar.) kerestesi sert ve kokulu bir ağaç
ṣ. 051a/25

ṣar -: sarmak
ṣ.- a 018a/4, 018a/7
ṣ.- acaḳ 042a/5
ṣ.- alar 041b/8, 042a/14, 042b/7
ṣ.- arlarsa 042a/25
ṣ.- duġı 018a/5
ṣ.- duġın 018a/7
ṣ.- maḳ 042a/17, 049a/4
ṣ.- mazlar 007a/17, 040b/14
ṣ.- up 042a/3

ṣarāḥat: (Ar.) açıklık
ṣ.+ a 008b/16

ṣarāḥaten: (Ar.) açıkça, açık olarak
ṣ. 008b/19

ṣarart -: sarartmak
ṣ.- dı 063b/14

sarāy: (Far.) hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük yapı
s.+ ı 010b/25

ṣarb: sarp, güç, zor krş. ṣarp
ṣ. 075a/3

ṣarf: (Ar.) harcama
ṣ. ide 013a/22, 013a/23, 078a/24
ṣ. ider 060b/19, 060b/23, 060b/25
ṣ. iderse 075b/15
ṣ. idince 078a/24
ṣ. itmek 062a/10
ṣ. itmez 060b/23
ṣ. itse 012a/19

ṣarıca: sarıyı andıran, sarıya yakın
ṣ. 053a/5

ṣarın -: sarınmak
ṣ.- mamaḳ 055b/6
ṣ.- up 028a/19

ṣarīḥ: (Ar.) açık
ṣ. olmayup 007b/20

ṣarḳ -: sarkmak
ṣ.- an 022a/7

ṣarḳıt -: sarkıtmak
ṣ.- up 028a/5

ṣaru: sarı rengi krş. ṣarı
ṣ. 015a/22, 015b/12, 020a/17, 020b/9

ṣat -: satmak
ṣ.- a 045a/22, 047b/15
ṣ.- ar 045b/19, 045b/21
ṣ.- duġı 054a/20
ṣ.- duḳları 047b/15
ṣ.- maġ 044b/15, 045a/20, 045a/22, 045a/25, 045b/1, 045b/19, 045b/21, 047b/23, 054a/17
ṣ.- maġa 045a/22
ṣ.- sa 018b/17
nesne ṣ.- sa 027b/11
ṣ.- up 054a/18

ṣatılıḳ: satışa çıkarılan
ṣ. 045b/21

ṣatun: satın, satış
ṣ. 054a/1
ṣ. aldı 079b/25
ṣ. almaġa 018b/18
ṣ. alsa 027b/11
ṣ. alup 049a/4

ṣavāb: (Ar.) doğruluk
ṣ.+ dur 012a/2

ṣavaş -: savaşmak
ṣ.- maḳ 069a/9
ṣ.- sa 054a/7

ṣavı -: soğumak
ṣ.- ya 079b/7

ṣavuḳ: soğuk
ṣ. 055a/16
ṣ.+ a 077a/24

ṣavur -: savurmak
ṣ.- a 079a/17

ṣavut -: soğutmak
ṣ.- maḳ 071a/20

saʿy: (Ar.) hacda Safa ile Merve arasında süratle gidip gelme
s. eyleye 058a/9
s. idüp 003a/20, 013a/4
s. itmek 011b/6, 012b/23, 013b/3, 057a/2
s. itmekdür 058a/3
s. itmeye 057b/15
s. itmeyince 011b/6

ṣay -: saymak
ṣ.- a 075a/24
ṣ.- acaġım 014b/14
ṣ.- amaz 075b/12
ṣ.- anları 012b/4
ṣ.- arlardı 072b/21
ṣ.- arsın 014b/23
ṣ.- maḳ 028a/21, 075b/11
ṣ.- uñ 080a/5
ṣ.- up 013b/8, 059a/19, 075b/8

buyruġın ṣ.- up 073b/13

say -: saymak
s.- duġına 023a/17

ṣayru: hasta
ṣ. 039a/20, 051a/24, 051a/25, 052a/8, 071a/15
ṣ. ola 071a/16
ṣ. olam 018b/20
ṣ. olan 072a/5, 074a/25
ṣ. olıcaḳ 014b/15, 079b/14, 079b/16
ṣ. olmaḳdan 055a/16
ṣ. olmışdur 071a/18
ṣ. olsa 022a/20, 038b/20, 051b/22, 052b/4, 067a/11

ṣayrul -: hastalanmak
ṣ.- ıcaḳ 073a/1

ṣayrulıḳ: hastalık
ṣ. 079b/2
ṣ.+ dan 071a/22
ṣ.+ ı 052a/9, 052a/11
ṣ.+ ım 052a/9
ṣ.+ ına 062b/10
ṣ.+ ında 052a/5, 053b/2
ṣ.+ la 038b/16
ṣ.+ uñ 052a/4

ṣayruluḳ: hastalık
ṣ. 072a/6, 075a/2

ṣebāt: (Ar.) kararından ve sözünden dönmeme
ṣ. 062b/8

sebbeḥa: (Ar.) müsebbihat surelerinden biri
ḥadīd-i s.+ dan 029b/14
ḥadīd-i s. 029b/15

sebeb: (Ar.) sebep, bir şeyin olmasına yol açan şey
s. 009b/14, 011b/10, 013b/15, 022b/16, 022b/17, 050a/6, 061b/14, 077a/18, 077b/3, 078a/14
s.- i taḫfīf 009a/1
s.+ den 049b/25, 077a/18, 077b/3
s.+ dür 009b/20, 009b/24, 010a/3, 072a/19
s.+ e 077b/8, 078a/23, 080b/20, 080b/21
s.+ i 003b/6, 010a/12, 011b/10, 016a/19, 026a/18, 026b/17, 062b/6, 065b/5, 065b/10, 068a/17, 072a/21, 077b/3, 078a/24
s.+ in 011b/9, 014b/12, 077b/12
s.+ inden 002b/5, 061a/7
s.+ ine 011b/9, 013b/5, 013b/10, 014b/11, 014b/12
s.+ iyle 004b/4, 014b/21, 014b/24, 064a/6, 064b/14, 079b/13
s.+ ler 076a/2
s.+ lerden 076a/1
s.+ lerdür 070a/15
s.+ siz 050a/4, 061b/9, 079a/2
s. işlemege 078b/1
s. olanuñ 072a/19
s. oldı 064b/6
s. olmamaḳ 055a/16
s. olur 071b/18

sebebsüz: (Ar.+T.) sebebi olmayan
s. 011b/7

secde: (Ar.) namaz kılarken alnı, el ayalarını, dizleri ve ayak

parmaklarını yere getirerek alınan durum
s. 024a/3, 024a/14, 024a/15, 031b/10, 032b/7, 033a/8, 037a/5, 037a/6, 043b/1, 043b/4
s.- i sehv ide 032a/9, 032a/23, 032b/4, 032b/7, 032b/14, 032b/19, 037b/14, 037b/17, 037b/20
s.- i sehv itmek 032a/2, 032a/3, 032a/4, 032a/5, 032a/9, 032a/19, 032a/20, 032a/21, 032a/24, 032b/6, 032b/21, 033a/3, 033a/5, 033a/8, 033a/9, 033a/11, 033a/12, 037b/25
s.- i sehv itmeye 032a/9
s.- i sehv itse 032b/4, 037a/15
s.- i sehv 015a/4, 023b/9, 029b/3, 031b/7, 031b/8, 031b/9, 031b/16, 031b/17, 031b/18, 032a/21, 032b/5, 033a/4, 033a/6, 033a/7, 033a/10, 033a/13, 033a/14, 037a/16
s.- i sehvden 031b/11, 031b/12
s.- i sehvi 032b/16, 032b/17, 037a/15, 037a/16
s.- i sehvin 032a/14
s.- i sehvinde 032b/8
s.- i sehvinden 031b/14
s.- i sehvün ide 031b/20, 031b/22, 032b/2
s.- i sehvün itmekde 032b/12
s.- i sehvün 031b/25, 032a/11
s.- i tilāvdan 029a/9
s.+ de 024b/22, 024b/23, 034a/1, 034a/19, 034a/22
s.+ den 023b/18, 028a/23, 031b/22, 031b/24, 032a/11, 034a/4
s.+ deyken 034a/2, 034a/4
s.+ ler 025a/1
s.+ lerinden 032b/22
s.+ si 025a/11, 025a/24, 026b/12
s.+ sin 032a/11, 032a/15
s.+ sinden 043b/5
s.+ ye 023b/8, 023b/12, 024a/12, 024a/13, 024b/22, 024b/25, 025a/4, 027b/23, 028a/2, 028a/3, 031b/21, 031b/22, 032a/24, 032b/17, 032b/25, 033a/1, 033b/19, 034a/3, 036b/7, 036b/8, 037a/9, 038b/8, 073b/20, 074a/8
s.+ yi itdükden 032a/1
s.+ yi 031b/25
s. eyledügi 024a/5
s. eylemese 028a/15, 037a/5
s. eylerken 024a/7, 028a/20
s. eylese 024a/4, 024a/6, 033b/24, 033b/25
s. eyleye 038b/12
s. ide 031b/25, 034a/3
s. iderim 074a/9
s. iderken 024a/1, 024a/2, 033b/22
s. idicek 024a/3, 032b/3, 043b/2
s. idüp 043b/4
s. itdiyse 032b/24
s. itmeden 024a/13, 032a/10, 032a/14
s. itmediyse 032b/6, 032b/22
s. itmek 038b/8, 038b/9, 038b/11, 043b/5
s. itmekde 023b/25, 032b/23
s. itmese 033a/9
s. itmiş 032b/18
s. itse 031b/15, 032b/22

seç -: seçmek
s.- er 060a/4

s.- mez 062a/2

sedd: (Ar.) toprağın kaymasını, suyun akmasını önlemek için yapılan kalın duvar
s.+ ler 049b/4

sefer: (Ar.) kez, defa, kere; yolculuk; savaş için yapılan yolculuk
s. 018b/12, 051b/21, 058a/21
s.+ a 052a/13
s.+ de 052b/21, 053a/15, 053b/2, 058a/21
s.+ e 015a/6, 018a/1, 018b/12, 038b/21, 051b/21, 052b/5, 052b/6
s.+ ine 007b/8
s.+ ini 058a/22

segirt(d) -: koşmak; yürümek; saldırmak
s.- e 056a/6, 056a/8, 057a/1
s.- ecek 038b/23
s.- mediyse 057a/1
s.- mekdür 054b/18, 054b/25

sehl: (Ar.) kolay
s. 009b/3, 016b/11, 076b/25, 078a/20, 078a/21
s.+ ce 016b/7, 073a/1, 075b/22, 080b/4
s.+ dür 079b/24
s.+ ine 074a/3
s. olur 068b/24

sehv: (Ar.) yanlış, hata
secde-i s. 015a/4, 023b/9, 029b/3, 031b/7, 031b/8, 031b/9, 031b/16, 031b/17, 031b/18, 032a/22, 032b/5, 033a/4, 033a/6, 033a/7, 033a/10, 033a/11, 033a/13, 033a/14, 037a/16
secde-i s.+ den 031b/11, 031b/12
secde-i s.+ i 032b/16, 032b/17, 037a/15, 037a/16
secde-i s.+ in 032a/15
secde-i s.+ inde 032b/8
secde-i s.+ inden 031b/14
s.+ le 027a/14
secde-i s.+ ün ide 031b/20, 031b/22, 032b/3
secde-i s.+ ün itmekde 032b/12
secde-i s.+ ün 031b/25, 032a/11
secde-i s. ide 032a/9, 032a/23, 032b/4, 032b/7, 032b/14, 032b/19, 037b/14, 037b/17, 037b/20
s. itdiyse 032b/6, 032b/7
s. itdügi 032b/5
s. itdügüñ 026b/17
secde-i s. itmek 032a/2, 032a/3, 032a/4, 032a/5, 032a/9, 032a/19, 032a/20, 032a/21, 032a/24, 032b/6, 032b/21, 033a/3, 033a/4, 033a/5, 033a/8, 033a/9, 033a/11, 033a/12, 037b/25
secde-i s. itmeye 032a/9
s. itse 037a/5
secde-i s. itse 032b/4, 037a/15

sekerāt: (Ar.) ölüm ânı sarhoşluğu
s.- ı mevtde 079b/8

sekizinci: sekiz sayısının sıra sıfatı
s.+ si 067b/11, 076b/15

seksen: seksen sayısı
s.+ den 006b/21

selām: (Ar.) namazda otururken başı önce sağa, sonra sola çevirirken "Esselâmü aleyküm ve rahmetullah" diyerek namazı bitirmek
s. 023b/8, 029a/12, 029a/13, 067b/25
s.+ dur 043b/14
s.+ la 029a/13
s. virdiyse 032b/14, 032b/15
s. virdüginden 026b/5, 031b/10, 031b/12, 031b/13, 036a/1, 036a/20
s. virdügünden 041a/20
s. virdükden 035a/14, 035b/24, 036b/19, 044a/3, 044b/1
s. vire 032a/12, 032a/14, 032a/16, 034b/19, 035b/25, 036b/10, 037b/14, 037b/17, 037b/20, 037b/22, 043b/15
s. virecek 034a/13, 034a/14, 034a/15, 041a/18, 044b/6
s. virmeden 033a/23
s. virmek 032a/15
s. virmekdür 024a/18
s. virmeye 032b/12, 037b/21
s. virse 023b/9, 032b/13, 032b/16, 032b/21
s. virürse 032b/13

semender: (Far.) kurbağagillerin kuyruklular sınıfından kertenkeleye benzer, uzun gövdeli, dört bacaklı, karada ve suda yaşayan çeşitleri olan hayvan
s. 010a/6, 077b/6

semiz: besili, etli
s.+ ce 048a/23

sen: ikinci tekil şahısı gösteren söz
s. 004a/11, 006a/20, 006a/22, 007a/8, 014b/21, 026b/23, 041b/18, 055a/20, 058b/21, 061a/17, 062b/25, 079b/2
s.+ de 080b/1
s.+ den 027a/1, 055a/24
s.+ i 006a/23, 007a/15, 009a/14, 014b/24, 025b/8, 051a/11, 067b/5
s.+ üñ 061a/19, 061a/20, 070a/1, 073b/17

ṣenā: (Ar.) övme, övgü
ṣ. ider 009b/7

sencileyin: senin gibi
s. 073b/22

sene: (Ar.) yıl
s.+ den 055b/21

sep -: serpmek, saçmak
s.- eler 043a/2

serāy: (Far.) saray, konak
s.+ ıdur 009b/20

serçe: insan elindeki en küçük parmak
s. 017a/17, 017a/18, 017a/19, 018a/22

sermāye: (Far.) bahsedilen şeye ait elde bulunan değer
s.+ si 009b/1
s.+ siyle 054a/20

sev -: sevmek
s.- diklerin 011a/15
s.- dügi 011a/15, 070b/3, 070b/6, 070b/7, 071b/10, 071b/11, 072a/3, 075a/14
s.- dügin 075a/6

s.- dügine 020a/18
s.- dügüm 077a/4
s.- e 071a/13
s.- en 007b/1, 011a/22, 011a/23, 025b/20
s.- enleri 070b/10
s.- er 003a/17, 009b/5, 009b/7, 025b/11, 070b/8, 072b/9
s.- erdi 071a/1
s.- erin 071a/6, 071a/8, 071a/9, 071a/11
s.- erlerdi 070b/25
s.- meden 067a/3, 067a/4
s.- mege 070b/3
ululuḳ s.- megi 067a/9
s.- mek 009b/1, 059b/9, 063a/21, 064a/17, 064a/22, 064b/14, 064b/25, 066b/22, 067a/1, 068b/8, 070b/3, 071a/8
s.- mekden 067a/8, 078b/4
s.- mekdendür 067a/9
s.- mekdür 063a/21, 066b/23
s.- memek 064a/17
s.- mese 067b/2, 074b/12
s.- meyüp 040b/25
s.- mez 065a/15, 070b/7
s.- mezim 028b/20
s.- mezler 044a/12
s.- se 072a/3
s.- üp 059a/16, 066b/17
aʿlā s.- üp 040b/25

s̱evāb: (Ar.) iyi ve güzel davranışlar karşılığında Allah tarafından verilen mükâfat
s̱. 008a/1, 011b/13, 011b/15, 014b/12, 026b/4, 035b/2, 048b/2, 049a/16, 049a/17, 049a/20, 060b/4, 60b/20, 060b/23, 062a/12, 062a/14, 069b/11, 074b/4, 074b/7, 075a/13, 075a/14, 075a/15, 076b/10, 076b/16, 077a/1, 077b/11
s̱.+ a uġramaḳdan 025b/2
s̱.+ a 062a/12, 067b/7, 071b/1
s̱.+ dan 068a/21
s̱.+ dur 067b/2
s̱.+ ı 024b/24, 029b/20, 034b/4, 036b/8, 036b/15, 048b/3, 055b/9, 058b/8, 058b/9, 058b/10, 058b/11, 066a/21, 067b/14, 067b/15, 068a/6, 074b/20, 075a/11, 075a/16, 075a/25
s̱.+ ın 035a/9, 036b/24, 044a/8, 044a/9, 056a/19, 057a/16, 058b/11, 064b/23, 066a/10, 074b/11, 075a/18, 075a/23, 075a/24, 075b/1, 075b/16, 077a/15, 078a/19
s̱.+ ından 068a/25
s̱.+ ınuñ 049a/17
s̱.+ lar 072a/5
s̱.+ lardan 044a/10, 068a/20
s̱. işlemekde 074b/3
s̱. işleyecek 008a/25
s̱. ḳazanmaġ 060b/2
s̱. olmaz 026b/3
s̱. ṣanur 072b/23
s̱. ummaḳdan 074b/2
s̱. virecegim 012a/21
s̱. virmek 008a/6, 008a/17
s̱. virüp 008a/25

sevdür -: sevdirmek
s.- mişdür 060a/21

sevgi: sevme duygusu, muhabbet krş. sevgü
s. 011a/11
s.+ si 003a/14, 003a/16, 010b/7, 011a/10, 025b/19, 025b/24, 061a/7, 062a/8,

063a/22, 064a/10, 064a/12, 064a/14, 064a/15, 064a/16, 064b/18, 064b/24, 065a/1, 065a/7, 070a/14, 070a/19, 071a/3, 071a/4, 074a/21
s.+ sidür 064a/12, 070a/19
s.+ sin 064b/16, 068a/14, 070a/18
s.+ sinden 064a/19, 064a/20, 070b/1, 071a/20
s.+ sini 064b/16
s.+ siyle 071a/14, 071a/15, 071a/17, 072a/2, 074a/25
s.+ südür 059a/10

sevgilü: sevgili
s. 023a/14, 025a/10, 038a/17, 059a/15, 075a/10
s.+ dür 029b/5, 043a/12, 043a/17, 048b/3, 053a/21, 055b/24, 057b/21, 061a/24

sevgü: sevme duygusu, muhabbet krş. sevgi
s. 010a/16, 010a/17

sevil -: sevilmek
s.- meyenler 068b/13

sevin -: sevinmek
s.- di 063b/13
s.- diler 070b/14
s.- mek 059a/19

sevñiş -: birlikte sevinmek
s.- mek 069a/9

seyelān: (Ar.) akma, akıntı
s.+ ına 019a/25

Seyhun: Seyhan nehri
S. 048a/9

seyl: (Ar.) sel
s. 019a/20

seyyid: (Ar.) efendi, reis
s. 042a/16
S.+ ü'l muḥaḳḳıḳīn 002b/24

şı -: kırmak, bozmak; yenmek
ṣ.- dı 070b/19, 070b/21
ṣ.- dılar 070b/23
ṣ.- mayasın 014b/24
ṣ.- mış 068a/13
ṣ.- ya 075a/3

şıcaḳ: cana yakın, içten
ṣ. olursa 071a/9

şıçan: fare
ṣ. 021b/8, 021b/10

şıçra -: sıçramak
ṣ.- yup 016b/5

şıddīḳ: (Ar.) özü sözü doğru olan
ṣ. 075a/21

şıdḳ: (Ar.) doğruluk, gerçeklik
ṣ. 003b/5, 051a/1

şıfat: (Ar.) özellik, hal, şekil, vasıf, varlık
ṣ. 004a/21, 004b/4, 004b/6, 062b/4, 063a/18, 063a/19, 065a/8
ṣ.+ dan 021a/12, 059b/9
ṣ.+ duġın 065b/15
ṣ.+ dur 061a/4, 065b/12
ṣ.+ ı 005a/20, 059b/6, 062b/16, 066a/16, 080a/14
ṣ.+ ın 014a/2, 080b/2
ṣ.+ ına 005a/22

ṣ.+ ında 003b/20, 005a/4, 011b/22
ṣ.+ ınuñ 005a/22
ṣ.+ la 030b/19
ṣ.+ lar 002a/17, 004b/9, 011b/25, 058b/18, 058b/23, 058b/24, 059a/22, 059b/2, 059b/10, 066a/21, 067a/23, 080a/14
ṣ.+ lara 002a/15, 059b/12, 061a/5
ṣ.+ larda 068a/13
ṣ.+ lardan 002a/11, 002b/17, 003b/11, 003b/14, 004a/23, 004b/12, 005b/8, 059a/7, 059a/8, 059a/9, 059a/16, 059a/24, 062b/5, 070a/7, 077a/9, 080a/15, 080a/20
ṣ.+ lardandur 031b/3
ṣ.+ lardur 005b/6, 058b/19, 058b/22
ṣ.+ ları 002a/16, 002a/18, 002a/19, 002b/7, 003b/10, 003b/15, 004a/22, 005a/20, 005a/22, 006b/18, 058b/24, 059a/4, 059a/5, 059a/6, 059a/24, 059a/25, 062a/9, 062a/17, 062b/15, 063a/11, 064b/15, 070a/5, 070a/6, 070a/7, 076a/8
ṣ.+ ların 005b/5, 005b/6
ṣ.+ larına 006b/5
ṣ.+ larla 001b/14, 002a/10, 003b/10, 004b/13
ṣ.+ laruñ 004a/19, 004b/8, 005b/6, 058b/19, 059a/4, 059a/23, 062b/1, 063a/21, 064b/14, 065a/8, 065b/9, 066a/6, 066a/24, 066b/22, 067a/15, 067b/11, 068b/2, 069a/2, 070a/14, 070a/18, 071a/21, 072a/20, 073a/21, 074a/1, 074b/21, 075b/1, 076b/15, 077a/16, 079a/5, 080a/14
ṣ.+ uñ 004a/20, 004a/21, 004b/1, 004b/5, 004b/8

ṣıġ -: sığmak
ṣ.- acaḳ 042b/12
ṣ.- ıcaḳ 074a/11, 074a/12
ṣ.- mayalar 039b/19
ṣ.- maz 074a/13

ṣıġır: geviş getirenlerden, boynuzlu büyükbaş evcil hayvanların genel adı
ṣ. 021a/25, 046b/7, 046b/9, 046b/10, 046b/11, 046b/12, 046b/13, 046b/14, 047a/9, 048a/23
ṣ.+ da 046a/7, 046b/8
ṣ.+ ı 046b/8, 046b/10

ṣıḥḥat: (Ar.) sağlık, esenlik, afiyet
ṣ.+ le 067a/12
ṣ. 067a/11

sıḳ: aralıksız, bitişik
s. 017b/18
s. olursa 017b/14
yoġun ve s. olursa 017b/16

ṣıḳ -: sıkmak
ṣ.- anlar 020a/9
ṣ.- maḳ 021b/14

ṣın -: kırıkmak; zayıf düşmek; yenilmek; bozulmak
ṣ.- a 016b/11, 032b/9, 065a/5, 080a/21
orūc ṣ.- acaḳ 027a/16
ṣ.- ar 018a/2, 020a/20, 020a/22, 020a/23, 020b/1, 020b/4,

020b/6, 020b/9, 020b/11, 020b/16, 020b/20, 051a/13, 051a/14, 051b/2, 052a/17, 052a/18, 052a/20, 052a/22, 052a/24, 052a/25, 052b/1, 052b/3, 052b/9, 052b/11, 052b/21, 052b/25, 053a/1, 053a/4, 053a/6, 053a/11
ṣ.- arsa 017b/24
ṣ.- dı 037b/5, 051a/10, 052b/1, 052b/8
ṣ.- dıġı 018a/1
ṣ.- duġın 037b/5
ṣ.- maduġı 020b/10, 050a/5
ṣ.- maduġın 052b/10
ṣ.- maḳdur 016a/19
ṣ.- maṣun 016b/21
ṣ.- maya 016b/9, 016b/13, 016b/14, 053a/2
ṣ.- mayan 052b/16
ṣ.- maz 016b/21, 020a/18, 020a/21, 020a/25, 020b/5, 020b/10, 020b/13, 020b/15, 020b/18, 020b/19, 052a/19, 052a/21, 052a/22, 052a/24, 052b/1, 052b/13, 052b/14, 052b/17, 052b/20, 052b/21, 052b/23, 052b/24, 053a/3, 053a/4, 053a/5
ṣ.- mış 037b/5
ṣ.- sa 018a/1, 023b/16, 039b/7, 052a/15

ṣına -: sınamak
ṣ.- maġ-çün 064a/11
ṣ.- maḳdan 061b/10
ṣ.- mış 066b/6
ṣ.- rsa 070a/21
ṣ.- ya 060a/21

ṣınāʿat: (Ar.) zanâat, meslek; sanat
ṣ. itmek 064b/18

ṣındır -: kırmak; bozmak; yenmek
ṣ.- an 020a/15
ṣ.- ır 020a/16, 020a/17, 020b/11, 020b/13, 051b/20
ṣ.- ırlar 020b/18
ṣ.- maġa 052a/14
ṣ.- maḳ 040a/16
ṣ.- mış 066a/18

ṣınur: sınır, hudut
ṣ.+ ınuñ 056a/24, 056b/11
ṣ.+ un 056b/6
ṣ.+ unda 056b/8

ṣırāṭ: (Ar.) sırat köprüsü
ṣ. 006a/13, 006a/17
ṣ.+ den 079b/10

sırr: (Ar.) gizli tutulan, kimseye söylenmeyen şey, sır
s.+ a 081a/7
s.+ ın 076a/22

ṣıvıḳ: sulu, cıvık
ṣ. 019a/6, 019a/17, 021a/25, 021b/1, 021b/6
ṣ.+ dur 021b/5
ṣ.+ ından 021b/3

ṣıyır -: sıyırmak
ṣ.- a 017a/16, 017a/18, 017a/25, 033b/22
ṣ.- maya 033b/23
dülbendin ṣ.- up 028a/20

sız -: sızmak
s.- masun 018b/25
s.- sun 018b/25

sidük: sidik
s. 016a/24, 021b/17, 065a/23

s.+ i 021b/1, 021b/6, 021b/8, 021b/10

sikkelen -: sikkelenmek, paralanmak
s.- miş 045a/14

sil -: silmek
s.- dükden 016b/2
s.- e 016b/17
s.- erse 016a/25
s.- mek 016a/24, 016b/12, 021b/16, 037b/1
s.- se 009b/8

silin -: silinmek
s.- mek 016a/25, 016b/11
s.- mekden 016a/24

sin: mezar, kabir
s. 043a/2
s.+ de 005b/25
s.+ e 042b/14, 042b/15, 042b/16, 042b/17, 042b/18, 042b/20, 042b/22
s.+ i 042b/11, 043a/1
s.+ in 042b/21
s.+ inden 041b/3
s.+ ine 041b/8
s.+ üñ 042b/11

sīn: (Ar.) Arap alfabesinin on ikinci harfi
s. 030b/24

sināmekī: (Ar.) baklagillerden, sıcak bölgelerde yetişen, birçok türü bulunan bir bitki
s. 051b/1

sindir -: sindirmek
s.- e 006a/25

siñecük: küçük sinek
s.+ leri 078b/19

siñek: çift kanatlılardan, karasinek, sivrisinek vb. pek çok çeşidi olan uçucu böceklerin adı
s. 016a/8, 020a/4, 052b/20

siñir: duyu ve hareket uyarılarını beyinden organlara, organlardan beyne ileten beyazımsı teller ve bu tellerin oluşturduğu demet
s. 060a/13

sinle: mezarlık; mezar, kabir
s.+ de 004b/7
s.+ sine 007a/17

sipāhī: (Far.) Osmanlılarda tımar sahibi bir sınıf atlı asker
s.+ lerden 049b/15

sirke: ekşimiş üzüm, elma, limon suyu
s. 063a/16

siz: çoğul ikinci kişi zamiri
s. 006a/20, 027a/6, 065b/14, 065b/16, 069b/20, 071b/24, 072a/1, 073a/19, 077b/14, 077b/15, 078b/13
s.+ den 009a/24, 066b/5, 071a/2, 080b/23
s.+ e 034b/15, 078b/13
s.+ i 069b/14, 077b/14, 077b/15
s.+ lerden 070b/24
s.+ üñ 065b/16, 071a/3

ṣoḥbet: (Ar.) karşılıklı konuşmak, hasbihal
ṣ. iderdi 072b/18

ṣoḳ -: sokmak
ṣ.- a 017a/16, 017a/18, 017a/25, 020a/13, 066b/10
ṣ.- alar 042a/19
ṣ.- duġı 020a/10, 020a/20, 066b/18
ṣ.- duġına 010b/3
ṣ.- duġınuñ 066b/10
ṣ.- ıcaḳ 053a/2
ṣ.- maḳ 018b/6
dülbendine ṣ.- maḳ 027b/24
ṣ.- maya 020a/12
ṣ.- sa 020a/2, 020a/10, 020a/12, 020a/19, 020a/24, 020a/25
ṣ.- up 006a/12, 017a/14, 017a/15

ṣol: kalbin bulunduğu tarafta olan, sağ karşıtı
ṣ. 006a/11, 006a/12, 016a/25, 016b/2, 017a/17, 017a/19, 017a/25, 017b/9, 018a/22, 018a/25, 018b/1, 018b/3, 018b/4, 022a/12, 024b/18, 025a/2, 025a/3, 025a/15, 033b/4, 033b/5, 034a/7, 034a/12, 034a/15, 036a/9, 036a/10, 042a/1, 042a/2, 042b/8, 051b/6, 055b/19, 055b/20, 061b/6
ṣ.+ ı 033b/4

ṣoñ: son
ṣ.+ ı 062b/8, 065b/3, 066a/5
ṣ.+ ına 059b/13, 068b/12
ṣ.+ ında 061a/24, 063b/23
ṣ.+ un 080a/14
ṣ.+ unda 003b/3, 003b/5, 043a/3, 060a/19
ṣ.+ undan 079b/18

ṣoñra: sonra, daha ileri bir zamanda, önce karşıtı
ṣ. 001b/2, 001b/11, 002a/12, 002a/15, 002b/6, 003a/25, 003b/7, 004a/17, 004a/19, 004a/20, 004a/21, 004a/22, 004a/24, 004b/7, 004b/9, 004b/16, 005b/23, 005b/24, 006a/3, 006a/13, 006b/25, 007a/9, 009a/10, 012a/17, 012a/20, 012b/4, 012b/19, 013b/2, 013b/11, 013b/19, 014a/25, 014b/15, 014b/17, 014b/18, 015a/3, 015a/4, 015a/5, 015a/6, 015a/7, 015a/13, 015a/15, 015b/2, 015b/13, 015b/14, 016a/1, 016a/7, 016a/16, 016a/17, 016a/18, 016a/20, 016a/23, 016b/1, 016b/2, 016b/12, 016b/17, 016b/18, 016b/19, 016b/22, 017a/10, 017b/24, 018a/9, 018a/10, 018a/12, 018a/16, 018a/20, 018a/21, 018a/24, 018b/3, 018b/9, 018b/16, 018b/25, 019b/15, 019b/16, 019b/24, 020a/5, 020a/6, 020a/12, 020a/15, 020b/16, 021a/7, 021a/13, 021a/14, 022a/18, 022a/19, 022a/22, 022b/5, 022b/10, 022b/15, 022b/17, 022b/18, 022b/19, 022b/23, 022b/24, 023b/1, 023b/2, 023b/3, 023b/4, 023b/5, 023b/8, 023b/14, 023b/19, 024a/9, 024a/10, 024a/13, 024a/14, 024a/18, 024a/22, 024b/7, 024b/17, 024b/18, 025a/5, 025a/10, 025a/16, 025b/21, 026a/18, 026b/5, 026b/14,

026b/18, 027a/12, 027b/11, 027b/16, 027b/22, 028a/1, 028b/6, 029a/2, 029a/3, 029a/8, 029a/14, 029a/22, 029b/1, 029b/4, 029b/19, 029b/24, 030a/4, 030a/6, 030a/9, 030b/1, 030b/11, 030b/18, 031a/4, 031a/11, 031b/7, 031b/11, 031b/12, 031b/13, 031b/14, 031b/19, 031b/21, 031b/22, 031b/24, 031b/25, 032a/1, 032a/2, 032a/8, 032a/9, 032a/11, 032a/14, 032a/15, 032a/17, 032a/18, 032a/19, 032a/23, 032a/24, 032b/4, 032b/11, 032b/14, 032b/16, 032b/19, 032b/21, 033a/1, 033a/22, 033b/2, 033b/3, 033b/5, 033b/10, 033b/14, 033b/18, 033b/19, 033b/20, 033b/25, 034a/3, 034a/4, 034a/7, 034a/16, 034a/22, 034a/23, 035a/10, 035a/11, 035a/14, 035b/16, 035b/17, 035b/19, 035b/24, 036a/2, 036a/20, 036b/6, 036b/9, 036b/11, 036b/12, 036b/14, 036b/15, 036b/17, 036b/19, 036b/20, 037a/1, 037a/12, 037a/14, 037a/16, 037a/18, 037b/4, 037b/5, 037b/10, 037b/14, 037b/16, 037b/19, 037b/22, 038a/3, 038a/8, 038a/11, 038a/17, 039a/9, 039a/24, 039b/2, 039b/3, 039b/6, 039b/10, 040a/6, 040a/7, 040a/8, 040a/10, 040a/11, 040a/12, 040a/13, 040a/14, 040a/15, 040a/19, 040b/14, 041a/18, 041a/19, 041a/20, 041b/5, 041b/7, 041b/22, 041b/25, 042a/1, 042a/2, 042a/4, 042a/5, 042a/8, 042a/10, 042a/12, 042a/14, 042a/20, 042b/7, 042b/24, 043a/3, 043a/4, 043a/13, 043b/14, 043b/15, 044a/2, 044a/3, 044a/4, 044a/5, 044a/6, 044a/9, 044a/10, 044a/13, 044a/15, 044b/1, 044b/3, 044b/5, 044b/7, 044b/9, 044b/10, 045a/2, 045a/3, 045a/6, 045a/8, 045a/22, 045b/10, 045b/12, 045b/22, 046a/2, 046a/6, 046a/8, 046a/11, 046a/12, 046a/19, 046a/22, 046b/2, 046b/7, 046b/13, 046b/14, 046b/18, 046b/19, 046b/20, 047a/5, 047a/6, 047b/8, 048a/4, 048a/7, 048a/13, 048a/16, 048a/19, 048b/7, 049a/7, 049b/22, 050b/9, 050b/10, 050b/11, 050b/15, 051a/5, 051a/6, 051a/14, 051b/14, 051b/16, 051b/17, 051b/20, 052a/4, 052b/2, 052b/4, 052b/13, 052b/15, 052b/16, 053a/7, 053a/16, 053a/19, 053a/20, 053a/25, 053b/3, 053b/8, 053b/18, 053b/20, 053b/21, 054a/6, 054a/15, 054a/24, 054b/2, 054b/3, 054b/10, 054b/12, 054b/15, 054b/19, 054b/24, 054b/25, 055a/8, 055a/18, 055a/21, 055b/1, 055b/3, 055b/7, 055b/18, 055b/25, 056a/2, 056a/3, 056a/5, 056a/7, 056a/8, 056a/9, 056a/11, 056a/13, 056a/18, 056a/19, 056b/3, 056b/11, 056b/13, 056b/21, 056b/22, 056b/23, 056b/24, 056b/25, 057a/9, 057a/11, 057a/17,

057a/18, 057a/21, 057a/22, 057a/24, 057a/25, 057b/7, 057b/8, 057b/11, 057b/22, 058a/1, 058a/2, 058a/3, 058a/5, 058a/7, 058a/10, 058a/20, 058a/23, 058a/24, 058b/7, 058b/15, 058b/18, 059b/1, 059b/4, 059b/6, 059b/14, 059b/16, 061a/6, 061b/1, 061b/7, 061b/16, 062a/3, 062a/6, 062a/9, 062a/16, 063a/12, 063a/21, 063b/4, 063b/5, 063b/9, 063b/21, 063b/22, 064a/11, 064b/18, 064b/21, 065a/8, 065a/14, 065a/23, 065a/25, 065b/9, 065b/19, 065b/21, 066a/6, 066a/23, 066b/20, 066b/22, 067a/10, 067a/14, 067b/10, 068b/2, 069a/2, 069b/2, 070a/6, 070a/13, 070a/25, 070b/3, 070b/9, 070b/13, 070b/19, 070b/21, 070b/22, 070b/25, 071a/10, 071a/21, 071a/25, 072a/6, 072b/1, 072b/6, 072b/21, 073a/20, 074a/1, 074a/10, 074b/21, 075b/1, 075b/16, 076b/14, 077a/16, 078b/21, 079a/5, 079a/17, 079b/9, 079b/12, 079b/24, 080a/13, 080a/21
ṣ.+ dan 037a/15, 037a/16, 041a/16
ṣ.+ ġı 024a/20, 028b/5, 028b/7, 028b/10

ṣoñraġı: sonraki, sonra olan
ṣ. 034a/21, 036b/20, 054a/25

ṣoñuç: netice
ṣ.+ ı 066b/6

ṣor -: sormak
ṣ. 071b/13, 071b/14
ṣ.- arsañ 064b/15
ṣ.- dı 074a/8
ṣ.- dılar 067a/6
ṣ.- ıcaḳ 018b/15, 019b/7, 022a/18
ṣ.- maġa 054a/8
ṣ.- mañ 022a/18
ṣ.- masa 018b/15
ṣ.- maya 019b/10
ṣ.- mazdı 014a/9
ṣ.- mazlar 042b/22
ṣ.- sa 052b/8
ṣ.- salar 076a/3
ṣ.- up 031a/25

ṣoru: sual
ṣ. 042b/22

ṣorul -: sorulmak
ṣ.- acaġın 062b/12, 076a/7, 079a/12
ṣ.- dükde 079b/9

ṣovuḳ: soğuk
ṣ. 035a/24
ṣ.+ dan 055a/11, 055a/14, 055a/15, 064b/12
ṣ.+ lar 076a/15
ṣ.+ larda 076b/2

ṣoy -: soymak
ṣ.- salar 042b/3

sög -: sökmek
s.- mek 059b/7
s.- üp 075a/9

söyken -: dayanmak
s.- üp 020b/13

söyle -: söylemek
s.- di 079a/19
s.- diyse 023a/25, 027a/14
s.- dügi 005a/21, 080b/25
s.- dügimizden 026a/1
yalan s.- dügin 050a/22
s.- dükleri 008b/7
keleci s.- dükleriyle 025b/22
s.- düñ 011a/25
s.- medügi 069b/12
s.- mek 005a/21, 009a/6, 009a/18, 012a/9, 012a/10, 027a/13, 035b/17, 039b/11, 056a/11, 069b/7
ġıybet s.- mek 069a/17
küfr s.- mek 031b/3
yalan s.- mek 008b/3, 069a/9, 069a/16
söz s.- mekde 008b/8
s.- mekden 055b/2, 069a/15
ġıybet s.- mekden 053b/9
keleci s.- mekden 055b/2
yalan s.- mekden 034b/15, 050a/10, 053b/8
s.- mekdür 069a/2
s.- memek 039b/12
s.- meye 018a/16, 020b/6, 054a/7
söz s.- meye 071b/8
s.- meyesin 076b/7
s.- meyüp 069a/14
söz s.- mezler 068a/8
s.- mezse 035a/25
yalan s.- mezse 007b/10
s.- miş 011b/13
yalan s.- miş 069b/21, 071a/8
s.- r 060b/18, 069a/3, 076a/21, 078b/2, 080b/25
yalan s.- r 060b/1
s.- rse 061a/14
s.- se 005a/13, 007a/16, 069a/5, 069a/25, 069b/22
ġıybet s.- se 052b/7, 052b/18, 071b/18
keleci s.- se 040b/21
s.- seler 005a/13
s.- ye 035b/17, 065a/12, 069b/5, 071b/17
yalan s.- ye 007b/10
s.- yesin 076b/7
s.- yeyim 069a/25
s.- yüp 011b/3, 069b/3

söyleş -: söyleşmek
s.- memek 069b/3
s.- se 054a/7

söyündür -: söndürmek
s.- ürse 072a/22

söz: kelâm, haber, vaat
s. 003b/2, 005a/16, 008b/7, 009a/6, 011a/13, 020b/8, 027b/7, 033a/2, 050a/19, 053a/1, 059a/19, 059a/23, 060a/11, 063b/2, 065a/2, 065b/7, 069a/3, 076b/9, 080b/25
s.+ de 009a/25
s.+ i 008a/10, 026b/13, 030a/21, 035a/23, 039b/12, 052a/7, 052a/23, 065a/12, 069a/22, 069a/24, 069b/2, 069b/7
s.+ in kesse 069a/23
s.+ in 069a/25, 071a/9
s.+ inden 065b/17, 071a/9
s.+ ine 073a/4
s.+ iyle 050a/23, 050a/24
s.+ ler 011a/25, 063a/12, 076b/6
s.+ lerden 009a/14, 011b/18
s.+ lere 065a/1

s.+ leri 005a/11, 008b/5, 008b/20, 012a/1, 019a/18, 030a/19, 064b/19
s.+ lerinden 007b/20, 008b/17, 008b/18, 008b/20
s.+ lerinüñ 008b/7
s.+ üm 069a/24
s.+ ün 005a/14, 008b/6, 029a/4, 050a/20, 060b/24, 069a/9
s.+ üñ 005a/14, 069b/17
s.+ ünce 073a/4
s.+ ünde 012b/3, 047a/1, 068a/2
s.+ ünden 007a/21
s.+ üne 007a/22, 009a/5, 034b/15
s. söylemekde 008b/8
s. söylemeye 071b/8
s. söylemezler 068a/8

ṣu: su
ṣ. 010a/7, 010b/9, 015a/12, 015b/1, 015b/17, 015b/18, 015b/19, 015b/20, 015b/21, 015b/22, 015b/23, 015b/25, 016a/1, 016a/2, 016a/4, 016a/6, 016a/7, 016a/8, 016a/9, 016a/10, 016a/13, 016a/14, 016a/15, 016a/23, 016b/6, 016b/7, 016b/9, 016b/10, 016b/11, 016b/14, 016b/17, 016b/22, 017a/3, 017a/15, 017a/20, 017a/23, 017b/6, 017b/7, 018a/11, 018a/17, 018b/10, 018b/11, 018b/12, 018b/15, 018b/16, 018b/17, 018b/19, 018b/23, 018b/25, 019a/8, 019a/13, 019a/15, 019a/16, 019a/17, 019a/23, 019a/24, 019b/4, 019b/5, 019b/6, 019b/7, 019b/10, 019b/12, 019b/13, 019b/14, 019b/17, 019b/21, 020a/2, 020a/5, 020a/10, 020a/13, 020a/14, 020a/17, 027a/16, 027b/12, 028b/20, 033b/16, 039a/16, 042a/1, 042a/3, 042a/9, 042a/10, 046b/8, 047b/18, 048a/9, 050a/22, 051b/23, 052a/1, 052a/15, 052a/19, 052b/19, 053a/1, 057b/8, 064a/4, 064a/5, 066a/1, 067a/2, 068b/22, 070a/23, 077b/4, 077b/20, 077b/24, 078a/3, 078a/4
ṣ.+ da 019b/6, 019b/7, 077b/5
ṣ.+ dan 009b/25, 010a/7, 015b/11, 015b/12, 018a/14, 019b/8, 019b/9, 019b/11, 019b/22, 020a/14, 077b/5, 078a/1
ṣ.+ dur 009b/14, 065a/23
ṣ.+ lar 076a/17
ṣ.+ larından 019a/20, 060b/13
ṣ.+ laruñ 019b/19
ṣ.+ luḳ 019a/9
ṣ.+ ṣaya 018b/20
ṣ.+ ya batıcaḳ 010a/7
ṣ.+ ya 010b/15, 010b/18, 016b/13, 017b/5, 019a/2, 019a/6, 019a/12, 019a/17, 019b/2, 019b/3, 020a/3, 020a/10, 020a/13, 021b/10, 040b/20, 052a/15, 052b/7
ṣ.+ yı 015a/10, 015a/11, 015a/14, 015a/15, 015a/19, 015b/19, 016a/3, 016a/4, 016a/17, 016b/5, 016b/7, 018a/13, 018b/15, 018b/19, 019a/15, 019b/1, 019b/22, 019b/23, 020a/9, 042a/12, 042a/13, 042b/6
ṣ.+ yından 015b/25
ṣ.+ yıñı 019a/10

ṣ.+ yla 015b/22, 016b/12, 018b/20, 019a/1, 019a/4, 019a/8, 019a/11, 019a/21, 019b/1, 019b/24, 020a/7, 020a/8, 021b/16, 021b/17, 048a/9, 069a/1
ṣ.+ yuñ 019a/11, 019a/12, 019a/16, 019a/19, 019a/25, 019b/3, 019b/10
ṣ.+ yun 054a/15, 075a/23, 075a/25
ṣ. dökmege 016a/20
ṣ. dökmek 020a/16, 037a/19, 053b/19
ṣ. dökmekdür 053b/25
ṣ. dökmese 070a/23
ṣ. döküldükden 028a/25
ṣ. ṣaçarsa 020a/13
ṣ. ṣalsalar 041a/3

ṣubaşı: şehirlerde kadıların emrinde bulunan, güvenlik ve belediye işleriyle görevli zâbıta memurlarının başı
ṣ.+ lar 060a/17

ṣucuġaz: az su
ṣ. 015a/12, 016b/12, 016b/15, 016b/18, 016b/20, 043a/2
ṣ.+ ı 016b/16

ṣuç: kabahat
ṣ.+ ı dökmeden 041a/9
ṣ.+ ı 072b/17
ṣ.+ larıñ 025b/8
ṣ.+ un 071a/12
ṣ. itse 065a/19

ṣuçlu: suç işleyen kişi
ṣ. olur 066a/18

ṣudūr: (Ar.) kalpler
ṣ. 003b/11

ṣūf: (Ar.) yün
ṣ.+ dan 042a/23
ṣ.+ ı 045a/20

ṣūfī: (Ar.) tasavvuf ehli
ṣ.+ ler 001b/14
ṣ.+ lerüñ 005a/25, 016b/19
ṣ.+ nüñ 009a/18

ṣuḥuf: (Ar.) bazı peygamberlere gelen sayfa halindeki kitap
ṣ. 005b/13, 005b/14

ṣulḥ: (Ar.) barış
ṣ. idüp 048a/10, 048b/13, 049b/2
ṣ. itmeden 039a/11

sulṭān: (Ar.) hükümdar
s. 025a/20, 039b/4, 039b/23, 040b/2, 040b/4, 048a/1, 048a/3, 048a/4
s. ola 039b/20
s.+ a 025a/19, 025a/23, 041a/5, 047b/17
s.+ ı 040b/3
s.+ uñ 025a/22
s.+ ü'l sālikīn 026b/20

ṣulu: suyu bol
ṣ. 076b/2

ṣun -: sunmak
ṣ.- am 077b/23
ṣ.- ar 080b/24
ṣ.- mazın 077b/23

sūre: (Ar.) Kuran-ı Kerim'in yüz on dört bölümünden her biri

s. 024a/10, 028b/5, 028b/7, 028b/8, 028b/9, 028b/12, 028b/15, 028b/18, 029a/21, 029b/3, 029b/7, 031b/18, 032a/18, 032a/24, 032b/1, 033a/3, 033b/14, 034a/7, 034a/21, 037a/12, 040a/14
s.+ den 029a/19
s.+ lerden 025a/8, 025a/9
s.+ lerüñ 028b/15
s.+ nüñ 028b/6, 028b/8, 028b/11, 028b/12
s.+ sin 029a/21, 032a/18, 033a/2, 033a/10
s.+ sinden 025a/7, 025a/9
s.+ sine 025a/8, 025a/9
s.+ sini 035a/10
s.+ sinüñ 033a/4
s.+ ye 029a/20
s.+ yi 028b/5, 028b/14, 028b/19, 028b/20, 029a/20, 029a/22, 029a/23, 029b/4
s.+ yle 028b/7

ṣūret: (Ar.) biçim; tarz, yol; yüz
ṣ. 011a/22
ṣ.+ de 036a/21
ṣ.+ e 004b/6, 006a/8
ṣ.+ i 009b/11, 009b/13, 028a/14, 041b/21, 052a/25, 060b/12, 062a/4, 062a/5, 069a/4
ṣ.+ in 059b/20, 059b/23, 070b/2
ṣ.+ inde 013a/19, 014b/17, 060a/18, 061b/23
ṣ.+ ine 004b/6, 004b/19, 009b/11, 011a/14, 028a/17
ṣ.+ ler 028a/15, 031a/4
ṣ.+ lerde 031a/8
ṣ.+ leri 031a/12, 059b/21
ṣ.+ üñ 028a/15
ṣ. olsa 028a/16

ṣuṣarlıḳ: susuzluk
ṣ.+ ı 077b/24

ṣuṣunurluḳ: susuzluk
ṣ.+ ı 077b/20

ṣuva -: sulamak
ṣ.- rlarsa 048a/9
ṣ.- rsa 047b/18

ṣuvar -: sulamak
ṣ.- mayınca 021b/17
ṣ.- salar 021b/17

su'āl: (Ar.) soru
s. 060a/19
s. eyle 004b/18, 010b/10, 010b/11
s. eyledi 004b/20
s. eytdiler 026b/9
s. ide 052a/11
s. iderler 006a/1
s. idicek 052a/11
s. idicekdür 005b/24
s. itdigünden 005b/24
s. itseler 013b/24, 013b/25
s. olunacaġuz 076a/17
s. ve ḥesāb olduḳdan 006a/12

Sübḥān: (Ar.) Sübhaneke duası
S.+ uñ 023b/3, 029b/1, 033a/7, 033b/10, 033b/13, 034a/6, 037a/12, 041b/5

Sübḥāneke: (Ar.) Sübhaneke duası
S. 024b/10, 024b/13, 024b/14, 024b/16
S.+ nüñ 024b/11

Sübḥāne rabbiye'l ʿaẓīm: (Ar.) "büyük olan Allah her türlü noksan sıfatlardan uzaktır" anlamına gelen söz
S. 025a/4

Sübḥān rabbiye'l ʿalā: (Ar.) "yüce olan Allah her türlü noksan sıfatlardan uzaktır" anlamına gelen söz
S. 021b/11

süci: şarap
s. 008b/2, 012b/6, 021b/1, 067b/2

sücūd: (Ar.) secde etme, secde
s. 037a/13
rükūʿ ya s. itdim 037b/9
s.+ a 036b/25
s.+ da 025a/11, 032b/3, 033a/11, 035b/4
s.+ dayken 033a/13
s.+ ı 026a/5, 029b/10, 037b/9
s.+ ını 026a/8

sücūdlu: (Ar.+T.) secde olan
s. 036a/23

süd: süt
s. 019a/3
s.+ e 053a/9

südük: sidik
s.+ i 021a/3, 021a/5

sükūn: (Ar.) sessizlik
s. 025a/14

s̱ülüs̱: (Ar.) üçte bir
s̱.+ den 053b/5
s̱.+ ünden 058a/25, 058b/1, 058b/4, 058b/5

sümkür -: sümkürmek
s.- se 020b/12

süñi: süngü, mızrak
s. 029a/7

sünnet: (Ar.) Hz. Muhammed'in davranış ve sözleri
s. 004a/6, 004a/7, 004a/8, 016b/1, 017b/8, 018a/10, 027b/10, 027b/11, 027b/13, 029b/16, 036b/15, 036b/16, 036b/17, 036b/19, 037a/19, 039a/25, 042b/13, 056b/2, 056b/9
ehl-i s. 011b/8, 011b/17, 011b/18, 011b/22, 013b/21, 014b/5, 077b/17
s.+ dür 015b/17, 016a/18, 016b/2, 017a/5, 017b/1, 024a/18, 024b/15, 042b/10, 043a/7, 043a/9
s.+ e 016b/1
s.+ i 036b/17, 036b/18, 036b/19, 036b/20, 036b/21, 040a/9, 040a/11
s.+ idür 034b/4, 041b/9, 053b/13, 054b/23
s.+ in 023a/9, 034a/23, 038a/8, 040a/8, 053b/21
s.+ iyle 038a/7
s.+ ler 023a/8
s.+ lerde 023a/22
s.+ leri 017a/11, 021a/14, 023b/10, 024b/7, 025a/17, 034a/22, 038a/8, 039a/6, 054b/20
s.+ lerin 015a/2, 018a/12, 023b/6, 033a/14

s.+ leriñ 032a/17
s.+ lerinüñ 018a/8, 018a/11
s.+ lerüñ 017a/19, 024b/8, 025a/7
s. itdükleri 015a/13, 051a/9
s. olan 016a/16
s. olursa 033a/19

sünnetsüz: (Ar.+T.) sünnet olmayan
s. 016a/3

süñük: kemik
s. 018a/20, 060a/13

sür -: sürmek
s.- dügi 058a/22
s.- e 016b/8, 017a/17, 018a/21, 018b/3
s.- eceklerdür 006a/13
s.- er 046a/11
s.- me 052b/18
s.- mekdür 017a/14, 017a/15
s.- seler 052a/3
s.- ünüp 055a/11
s.- üp 038b/20, 058a/14, 058a/15, 058a/19, 058a/21

sürdür -: sürdürmek
s.- eler 075b/23

süre: vakit
s. 018b/2, 058a/15

sürme: (Far.) süs amacıyla kirpik diplerine sürülen siyah toz
s. 051a/9

sürt -: sürtmek
s.- e 018a/23, 018b/4
s.- mek 018b/7
s.- üp 016b/6

sürüci: sürücü
s.+ dür 070a/16, 073b/23

sürül -: sürülmek
s.- miş 029a/4

sürün -: sürünmek
s.- üp 006a/16

süst: (Far.) zayıf, güçsüz
s. ise 015a/25
s. olmaz 015a/12

süstlüḳ: (Far.+T.) zayıflık, güçsüzlük
s. iderler 013b/17
s. idüp 014b/4
s. itmeye 071a/23
kāhilliḳ ve s. ḳılasın 080b/12

süstlük: (Far.+T.) zayıflık, güçsüzlük
s. itmek 081a/3

Ş

Şāfiʿī: (Ar.) İmam Muhammed bin İdris eş-Şâfiî'nin mezhebine mensup olan kimse
Ş. 018b/24, 020b/5, 033b/1, 035a/17, 043a/8, 049a/2, 053a/2, 057a/8
Ş.+ ler 016a/22

şākir: (Ar.) şükreden kimse
ş.+ dür 061a/1

Şam: Şam şehri
Ş.+ a 070b/21
Ş.+ dan 055a/2

şamarsız: tokatsız
ş. 066a/2

şarṭ: (Ar.) koşul
ş. 007a/10, 014a/3, 021a/7, 021a/15, 021a/22, 023a/2, 023a/5, 033b/1, 036a/16, 038b/24, 041b/1, 044a/12, 047b/19, 050a/25, 054a/21, 054a/22, 054b/9, 054b/12, 070b/3
ş.+ dur 006b/14, 014a/4, 023a/10, 033a/25, 038b/25, 054a/22
ş.+ ı 011b/14, 021a/15, 021a/22, 022a/8, 022a/21, 023b/5, 036a/12, 036a/16, 036a/23, 036a/24, 036b/1, 036b/2, 039a/22, 039b/17, 056b/2
ş.+ ıdur 004a/13, 007a/14, 040b/1, 054b/9
ş.+ ın 002b/13, 011b/1, 011b/18, 031a/23
ş.+ lar 004a/12, 004a/13, 053b/6
ş.+ ları 021a/14, 053b/11, 063a/14
ş.+ ların 002a/4, 014a/5, 015a/1, 015a/8, 022a/16, 053b/11
ş.+ larından 023b/6
ş.+ larınuñ 006b/10
ş.+ laruñ 021a/16, 021a/17, 039a/21
ş.+ uñ 003b/23, 021a/22, 021b/24, 036a/12, 036a/13
ş. idüp 049b/17
ş. itmek 049b/17

şaş -: şaşmak
ş.- a 023b/5, 041a/21
ş.- mış 041b/4
ş.- up 009b/9, 020b/19

şaşıl -: şaşılmak
ş.- a 035a/4, 042b/8

şāyed: (Far.) eğer; belki
ş. 007b/9, 007b/10, 007b/11, 008b/18, 010a/21, 011a/13, 011a/18, 014a/15, 014b/9, 014b/19, 015b/25, 016a/7, 016b/10, 016b/20, 026a/1, 030b/13, 037b/16, 037b/19, 037b/22, 037b/23, 041b/18, 053a/1, 061a/20, 064b/20, 065a/5, 065a/9, 067b/22, 072a/10, 072a/11, 072a/12, 073a/2, 078b/3

şāẕlıḳ: (Far.+T.) mutluluk krş. şādlıḳ
ş. 006a/4

şefāʿat: (Ar.) birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için o kimseyle Allah arasında peygamberin yaptığı aracılık
ş. 065a/19
ş.+ in 012b/22, 057a/15
ş. idüp 065a/20
ş. itmege 012b/21
ş. itse 012b/21
ş. itseler 012b/22

şefḳat: (Ar.) koruyarak ve acıyarak sevme
ş. 068b/17

şehādet: (Ar.) şahitlik etme; şehitlik
ş. 016b/3, 017a/22, 017a/24, 017b/1, 018a/24, 025a/13, 056b/17
ş.+ in 007a/14, 008b/19
ş.+ ine 009a/5
ş. itdürdi 014a/8

şehīd: (Ar.) Allah ve din için ölen kimse
ş. 040b/15, 070b/19
Ṣadrü'ş Ş. 028a/12, 030a/21
Ş. 019b/25, 037a/17, 040b/11
Ş.+ den 030a/19
ş.+ ler 067b/15, 079a/20, 079a/21
ş.+ lerden 012b/21
ş.+ lerüñ 079a/19
ş. olanı 040b/14
ş. olmaz 040b/22, 040b/24
ş. olur 040b/18, 040b/22, 041a/5
ş. olurlar 041a/4

şehīdlik: (Ar.+T.) şehit olma durumu
ş. 040b/22
ş.+ i 040b/23

şehr: (Far.) şehir, il
ş. 039b/18, 039b/19, 040a/1, 048a/8, 048a/11, 059b/17
ş.+ de 001b/4, 018b/10, 018b/14, 022a/11, 039a/10, 039a/13, 039a/20, 039b/23, 039b/24, 040a/2, 050a/14, 050a/22, 050b/3, 078a/11
ş.+ deki 047a/15
ş.+ den 018b/13, 038b/24, 050a/20, 050a/21
ş.+ e 039b/18, 039b/21, 060a/17
ş.+ i 048a/10
ş.+ imiz 022a/10
ş.+ in 061a/21
ş.+ inde 039a/11
ş.+ lerde 022b/20
ş.+ lerine 042b/23
ş.+ üñ 022a/13, 039b/19, 040b/3, 047a/14, 047a/15, 047a/16
ş. ola 039b/18

şehvet: (Ar.) şiddetli istek, cinsel istek
ş. 060a/16, 065a/25
ḳuvvet-i ş. 059b/4, 059b/8, 060a/23, 062a/13
ş.- i ḳuvveti 059b/10
ş.+ i 052b/9, 052b/10, 052b/13, 052b/14, 052b/17, 054a/3
ş.+ le 015a/11
ş.+ leri 052b/11

şeḳāvet: (Ar.) haydutluk, eşkiyalık
ş. 003a/12, 062b/3

şeker: (Far.) şeker
ş. 027b/14, 027b/15

şekk: (Ar.) şüphe, zan
ş. 053a/12
ş.+ i 035a/11

şerʿ: (Ar.) din kuralları
ş.+ e 071b/7
ehl-i ş.+ üñ 009a/9
ehl-i ş. 008b/12, 060a/9

Şerḥ: (Ar.) açıklama, yorumlama; ayırma
Ş.- i Ṭaḥāvīde 032b/14
Ş.+ i 023a/4
ş.+ i 023b/2
ş.+ inde 024b/7, 031b/18, 033a/12, 037b/4, 039a/18, 039b/5, 039b/24, 043b/17, 056a/21

Şerīʿa: (Ar.) açık, doğru yol
Ṣadrü'l Ş.+ da 024a/15

şerīʿat: (Ar.) Allah'ın kulları için peygamberleri vasıtasıyla koymuş olduğu iman, ahlak, ibadet ve hukukla ilgili kural ve hükümlerin bütünü, din
ş. 001b/11, 008b/22, 009a/19, 039b/21, 041a/6, 049b/23, 067b/18, 077a/14
ş.+ a 008b/5, 008b/6, 008b/7, 008b/8, 008b/15, 009a/6
ş.+ da 008a/6, 055b/2, 062a/5, 077a/17
ş.+ ın 057a/16

şerīf: (Ar.) şerefli, kutsal
ş. 013a/11, 057b/10
ḥadīṯ-i ş.+ üñ 004b/23

şerr: (Ar.) kötülük, fenalık
ş. 005a/1, 005b/23, 008a/8
ş.+ den 005a/9, 006b/10, 008a/13, 012a/6
ş.+ dür 066b/5
ş.+ e 008a/24, 061b/6, 061b/19, 062b/20
ş.+ i 013a/19, 014b/17, 060a/18, 061b/23
ş.+ inden 067b/10

şeş -: çözmek
ş.- eler 042b/14

şevḳ: (Ar.) şiddetli arzu, istek; sevinç
ş. 009b/18
ş.+ de olmaḳ 003a/22

şevvāl: (Ar.) Arabî ayların onuncusu
ş. 050a/15, 050b/10, 053a/16, 054b/12
ş.+ den 050b/11

şeyṭān: (Ar.) şeytan
ş. 009a/21, 009b/9, 010a/13, 013a/10, 013a/18, 013b/1, 013b/2, 014b/18, 028b/2, 050a/7, 061a/12, 061b/6, 061b/11, 061b/14, 061b/23, 064b/22, 065b/14, 066b/19, 067b/10, 072a/22, 072a/25, 072b/23, 073b/15, 073b/16, 074a/15, 078b/10, 080a/8, 080b/6, 080b/11, 080b/17
ş.- ı nefs 013a/9
ş.+ a aldanmışdur 071a/18
ş.+ a 026b/14, 038b/3, 061a/21
ş.+ dan 073b/14
ş.+ dandur 061b/4
ş.+ dur 061a/10
ş.+ ı 061b/2
ş.+ uñ 013a/25, 014b/13, 014b/16, 014b/22, 062a/2

şible: ?
ş.+ si 011a/3

şikāyet: (Ar.) sızlanma, yakınma
ş. ider 071b/23
ş. idicek 072a/18
ş. itmemekdür 070a/15
ş. itmeye 071a/23, 071b/7, 075a/3
ş. itmez 072a/8
ş. itmezüz 071b/25

şimāl: (Ar.) kuzey
ş.+ inden 022b/9

şimdi: şu anda, şu ana kadar krş. şindi
ş. 006a/23, 072b/1
ş.+ degin 026b/16
ş.+ ye 019b/2

şimdiki: bu andaki, bu zamandaki

ş. 037a/21

şindi: şu anda, şu ana kadar krş. şimdi
ş. 014b/23

şirk: (Ar.) Allah'a eş ve ortak koşma
ş. 009a/13, 009a/14

şoḳ: (Fr.) şaşkınlık
ş. 010a/18
ş.+ dan 010a/22

şol: şu, o
ş. 001b/3, 002a/10, 002b/4, 002b/11, 002b/20, 004b/15, 004b/23, 005b/8, 007b/25, 008b/10, 008b/13, 010b/2, 010b/3, 010b/9, 010b/12, 011a/5, 011a/20, 011b/18, 011b/19, 012a/19, 013b/12, 014a/2, 014a/3, 014b/2, 015a/13, 015b/1, 016a/4, 016b/22, 019a/11, 019a/21, 019b/11, 019b/13, 019b/19, 020b/17, 020b/18, 020b/20, 021a/23, 021a/24, 021b/7, 022b/8, 023b/25, 024b/2, 026a/16, 026a/19, 026b/4, 027b/19, 027b/25, 028a/1, 028a/5, 028a/6, 028a/11, 028a/16, 028a/18, 031a/4, 031b/1, 033a/6, 033b/15, 033b/21, 035b/12, 037a/7, 038b/7, 038b/16, 039a/2, 039a/4, 039a/15, 039b/15, 040a/6, 040b/15, 042a/14, 042a/15, 043a/10, 044b/14, 045a/4, 048a/9, 049a/20, 049a/21, 049a/25, 049b/2, 049b/3, 049b/8, 049b/21, 050a/18, 050b/20, 051a/9, 051b/2, 051b/12, 051b/20, 051b/24, 052a/10, 054a/11, 055b/20, 055b/21, 055b/22, 056a/3, 057a/10, 058a/4, 058a/8, 058a/10, 058a/12, 058b/18, 058b/24, 059a/13, 059b/17, 060a/16, 060a/17, 062a/11, 062a/18, 062a/24, 062b/3, 062b/23, 063a/4, 063a/15, 063a/23, 063b/3, 064a/4, 064a/15, 064b/9, 065a/15, 065a/17, 065b/7, 066b/3, 066b/4, 066b/24, 067b/1, 068a/7, 069a/8, 069b/11, 070a/9, 070a/12, 071a/10, 071b/20, 073a/9, 073a/24, 073b/18, 075a/23, 076a/8, 076a/22, 076a/23, 077b/25, 078a/12, 078a/14, 078a/19, 078b/8, 078b/14, 078b/18, 078b/23, 080a/2

şöyle: şunun gibi, şuna benzer, öyle
ş. 004b/18, 005b/18, 008a/7, 010b/25, 011b/14, 011b/22, 013a/13, 014a/15, 014a/17, 016a/25, 018a/11, 019a/12, 020a/21, 021a/5, 023b/23, 025b/18, 026a/4, 026b/18, 026b/21, 027b/13, 028b/18, 028b/19, 029b/10, 031a/19, 031a/20, 031a/21, 033a/9, 033b/15, 036a/13, 038a/2, 038b/20, 041a/8, 041b/4, 062a/19, 062a/22, 063b/16, 063b/17, 064a/25, 065b/1, 066b/7, 067b/1, 072a/20, 072b/1, 076a/19, 077b/2, 077b/23, 078a/3, 078a/22, 078b/24, 079a/1, 080b/20
ş.+ dür 060b/6

şu: biraz uzakta olan bir varlığı veya biraz önce anılan bir şeyi işaret yolu ile belirtmek için kullanılan söz, şurası
ş.+ ña 025a/19, 063b/11, 065a/19
ş.+ nı 011a/21
ş.+ nlar 007a/24, 026b/21
ş.+ nlaruñ 064b/5
ş.+ nuñ 003a/9, 004a/24, 006a/4, 010a/6, 013a/22, 026a/24, 028a/24, 030b/2, 030b/5, 030b/9, 030b/11, 030b/17, 030b/21, 030b/23, 031a/5, 040b/17, 041a/7, 046a/1, 052a/15, 054b/7, 058b/20, 059b/23, 060a/4, 060a/5, 060a/25, 061b/23, 061b/25, 062a/14, 065a/4, 067b/12, 077b/20, 078a/11, 078b/1, 079b/20
ş.+ nun 012b/11

şūm: (Ar.) uğursuz
ş. 025b/11

şūmlıġ: (Ar.+T.) uğursuzluk krş. şūmlıḳ
ş.+ ından 002b/5

şūmlıḳ: (Ar.+T.) uğursuzluk krş. şūmlıġ
ş.+ ına 014b/24
ş.+ ından 061a/7, 061b/8, 061b/12
ş.+ ındandur 078b/11

şübhe: (Ar.) kuşku, tereddüt
ş. 008b/19, 011b/4, 079b/23
ş.+ si 037b/10
ş.+ ye düşse 037b/4, 037b/5
ş. itdügi 037b/11
ş. itse 037b/12
ş. ola 040a/7

şübhelen -: (Ar.+T.) şüphelenmek, kuşkulanmak
ş.- dügi 037b/6, 037b/11
ş.- miş 037b/7
ş.- se 037b/7, 037b/8, 037b/9, 037b/10, 037b/15, 037b/18, 037b/20, 037b/23, 037b/25

şübhesiz: (Ar.+T.) şüphesiz, kuşkusuz
ş. 007b/14

şüf'a: (Ar.) bir malı sahibine mâlolduğu fiyata satın alma, ön alım
ş.+ yı 047b/11

şükr: (Ar.) şükür, Allah'a duyulan minneti dile getirme
ş. 071b/15, 075b/2, 075b/19, 075b/25, 076a/3, 076a/4, 076a/9, 076a/10, 076b/13
ş.+ den 072b/19
ş.+ dür 075b/2
ş.+ i 071b/18, 071b/19, 076b/3, 076b/6, 076b/9, 076b/13
ş.+ in 075b/13, 075b/18, 076a/3, 076a/5, 076a/25
ş.+ inden 076a/7
ş.+ inüñ 076b/5
ş.+ ün 012a/19, 012a/22, 027a/8, 071b/5, 071b/15, 075b/15, 075b/17
ş.+ üni 075b/10, 075b/13
ş. ide 056a/17
ş. iderüz 071b/25
ş. ideyin 076b/13
ş. idüp 027a/15
ş. itmek 071b/8, 075b/20, 075b/24

şüyūḫ: (Ar.) şeyhler
mefḫarü'ş ş. 002b/24

T

tā: (Far.) dek, değin, kadar, beri
t. 001b/9, 001b/10, 002a/20, 003a/4, 003a/22, 003b/10, 004a/4, 004a/15, 004b/19, 005a/3, 006b/8, 006b/11, 008b/8, 009a/14, 010a/6, 012b/2, 012b/7, 012b/14, 013b/21, 014a/16, 016a/2, 016a/7, 016a/9, 016a/24, 016b/4, 016b/5, 016b/6, 016b/7, 016b/8, 016b/9, 016b/12, 016b/15, 016b/16, 016b/17, 017a/4, 017a/25, 018b/2, 018b/7, 021a/13, 021b/17, 022b/14, 023a/16, 023b/9, 024b/5, 026b/16, 027b/21, 029b/8, 029b/17, 031a/22, 031b/9, 032a/2, 033b/6, 033b/8, 034a/23, 036a/11, 038a/23, 041a/4, 042a/5, 044a/10, 053b/13, 054b/4, 058a/14, 058b/24, 061b/10, 063a/16, 064b/22, 067b/7, 068a/1, 068a/5, 069a/18, 069a/21, 069b/24, 070a/4, 071b/1, 073a/1, 075a/19, 078a/17, 079a/9, 079a/18, 079b/16, 080a/8

ṭā: (Ar.) Arap alfabesinin on altıncı harfi
ṭ. 030b/23

ṭaʿām: (Ar.) yemek, aş
ṭ. 019a/9

ṭāʿat: (Ar.) ibadet
ṭ. 003a/6, 003a/9, 003a/12, 003a/14, 003a/16, 007a/5, 007b/4, 008a/8, 012a/19, 012a/22, 012b/24, 013a/19, 014b/12, 027a/8, 031b/4, 053b/11, 073a/7, 075a/8, 075a/12, 076a/23, 077a/11, 080b/15, 081a/5
ʿibādet ve ṭ. 027a/8
ṭ.+ a 002b/21, 003a/6, 003a/8, 003a/11, 008a/24, 014b/1, 060b/22, 061b/19, 075b/15, 077a/12, 079b/6, 080b/12
ṭ.+ da 003a/21, 014b/4, 014b/17, 061a/1, 073b/24, 075a/6, 077a/1, 079b/17
ṭ.+ de 008a/18, 013b/13
ṭ.+ e 013a/2, 013a/11
ṭ.+ ı 058b/20
ṭ.+ i 002b/15, 010a/17, 017a/9, 047a/18, 066a/9, 068a/10, 071a/17
ṭ.+ in 008a/22, 031b/3, 031b/4, 071b/8, 075a/8
ṭ.+ inde 064a/19, 067a/18, 071a/23, 078a/16, 078a/20
ṭ.+ ine 072b/13
ṭ.+ inüñ 058b/21
ṭ.+ le 079b/10
ṭ.+ lerde 081a/1
ṭ.+ leri 013a/21, 013a/23, 031b/5, 060b/20, 079b/15
ṭ.+ lerin 072b/13
ṭ.+ lerinde 072b/13
ṭ.+ lerinüñ 068a/6, 080b/2
ṭ.+ lerle 012b/6
ṭ.+ üñ 011b/12, 074b/11
ṭ.+ ündedür 003a/10
ṭ.+ üñi 075b/17
ṭ. ide 012b/14, 071a/21, 080b/13

ṭ. idenleri 027a/9
ṭ. iderse 012a/18, 078a/12
ṭ. idüp 012b/15, 079b/7
ṭ. işlemege 074b/10
ṭ. işlemek 011b/12, 077b/14
ṭ. işlese 074b/7, 075a/4
ṭ. işleye 074b/5
ṭ. işleyene 059a/21
ṭ. itdiler 073a/10
ṭ. itdügimiz 013b/20
ṭ. itmege 068b/17, 079b/16
ʿ ibādet ve ṭ. itmege 062b/18
ṭ. itmek 074b/23, 075a/4, 080b/22, 081a/4
ṭ. itmekde 075a/5, 077b/14, 077b/16
ʿ ibādet ve ṭ. itmekde 013a/4
ṭ. itmekden 072b/19
ṭ. itmeyenler 073a/17
ṭ. itmeyüp 014b/7
ṭ. ve ḳulluḳ itmege 055a/22
ṭ. ve 007a/5

tābiʿ: (Ar.) birine veya bir şeye uyan
t. 014a/1
t.+ se 012a/7
t. olduġ 033a/6
t. olur 039a/12, 039a/13, 046a/10

ṭabīʿat: (Ar.) doğa
ṭ.+ ı 062b/1
ṭ.+ ından 019b/2

ṭabīb: (Ar.) hekim, doktor
ṭ.+ ler 060a/7

tābūt: (Ar.) içine ölü konan sandık
t. 042b/12, 042b/13

tafṣīl: (Ar.) ayrıntılı açıklama
t. 006b/16, 009a/4, 051a/14
t.+ i 006b/23
t. eyleyecek 012b/11
t. idelüm 004a/4
t. ider 029a/10
t. iderüz 011b/11
taḥḳīḳ ve t. idevüz 061b/20
t. idüp 005a/2, 006b/2
t. itdi 003a/25
t. itdügimiz 063a/11
t. itdük 017a/8
t. itmek 003b/17, 008b/21, 009b/18, 012b/9, 012b/11, 021a/22

ṭāġ: dağ
ṭ. 022a/24, 022b/12, 022b/13
ṭ.+ da 074b/16
ṭ.+ dağı 022a/25
ṭ.+ dan 039a/4
ṭ.+ ı 056a/24
ṭ.+ lar 022a/23, 022a/25, 022b/12
ṭ.+ larda 060b/13
ṭ.+ ları 010a/2, 060b/5
ṭ.+ uñ 022b/14

taġayyür: (Ar.) değişme, başkalaşma
t. ola 031a/21
t. oldıysa 019a/6, 019a/20
t. olıcaḳ 019a/4, 019a/19, 030a/18, 030b/2
t. olmasa 019b/3, 030b/6
t. olmaz 030a/22, 030a/24, 030b/8
t. olmazsa 030a/14, 030a/16, 030b/9
t. olsa 019a/5, 019a/14, 030a/16, 030b/5
t. olsun 019a/13
t. olup 031a/16
t. olur 031a/6

t. olursa 030a/17, 031a/8, 031a/10

ṭaġıl -: dağılmak
ṭ.- mamaġa 025b/3
göñli ṭ.- maya 078a/17
ṭ.- mış 074b/18
ṭ.- up 071b/2

ṭaġıt(d) -: dağıtmak
ṭ.- dılar 070b/23
ṭ.- ur 078a/16

ṭaġla -: dağlamak
ṭ.- yasın 080b/9

taġlīb: (Ar.) aralarındaki ilgiden dolayı bir kelimeyi diğer bir kelimenin anlamını da içine alacak şekilde kullanma
t. 049a/25

ṭahāret: (Ar.) temizlik, temiz olma
ṭ. 016b/1
ṭ.+ de 053a/1
ṭ. alduḳdan 016b/19
ṭ. alduralar 041b/25
ṭ. almaġ 016b/22
ṭ. alurken 016b/9, 052b/25
ṭ. idüp 016b/17, 072b/10
ṭ. itmeden 016b/14
ṭ. itmekdür 016a/16

taḫfīf: (Ar.) hafifletme
sebeb-i t. 009a/1

taḫıl: (Ar.) buğday, arpa, mısır, yulaf, çavdar, pirinç vb. hasat edilen ürünler ile tohumlarının genel adı, hububat
t. 077a/19, 077a/20, 077a/25
t.+ ı 045a/21, 077a/21
t.+ ın 047b/16
t.+ ları 063b/11
t. ekicek 077b/21

ṭāhir: (Ar.) temiz, pak
ṭ.+ dür 041b/23

Taḥiyyāt: (Ar.) namazların kâdelerinde okunan dua
T. 023b/9, 023b/15, 024a/17, 024a/18, 025a/12, 032a/19, 033a/11, 033a/12, 037a/13, 043a/8
T.+ a olturacaḳ 025a/11
T.+ a 024a/8, 025a/1, 028a/4, 031b/11, 031b/14, 032a/5, 032a/6, 032a/9, 032a/10, 032a/11, 032a/12, 032a/14, 032a/16, 033a/13, 034a/7, 034a/12, 035b/24, 036b/10, 037a/4, 037a/9, 037b/13, 037b/14, 037b/15, 037b/16, 037b/17, 037b/18, 037b/19, 037b/20, 037b/21
T.+ da 022b/1, 024a/17, 032a/2, 032a/19, 033a/12, 041b/5
T.+ ı 023b/13, 031a/22, 031b/11, 033a/13, 034a/9, 034a/12, 043a/7, 043a/8
T.+ ında 034a/9, 037b/23
T.+ uñ 034a/10, 035b/24
T.+ ü'l mescid 037a/25

taḥḳīḳ: (Ar.) bir şeyin doğru olup olmadığını anlamak için yapılan araştırma, soruşturma
t. 002a/7, 004a/14, 004a/16, 014a/19, 081a/3, 081a/5
t. ve tafṣīl idevüz 061b/20
t.+ i 005b/3
t.+ indür 004a/16

taḥlīl: (Ar.) inceleme, analiz
tesbīḥ ve t. ve ṣalavāt getürmek 039b/16

taḫṣīṣ: (Ar.) ayırma
t. itmişdür 026b/2

taḫta: (Far.) kalınca ve uzun biçilmiş düz ağaç parçası
t. 038b/12, 041b/24, 041b/25, 077b/9
t.+ nuñ 077b/9
t.+ ya 042b/5

taḫyīr: (Ar.) bir kimseyi iki şeyden birini seçme hususunda serbest bırakma
t. 014b/24
t.+ e 014b/18
t. itmekdür 014b/18
taḳṣīr t. ḳılmaya 071a/5

taḥzīr: (Ar.) sakındırma
t. 006b/8

ṭāḳat: (Ar.) güç, kuvvet
ṭ. 003a/19
ṭ.+ i 053a/15

ṭāḳatca: (Ar.+T.) kuvvetçe
ṭ. 004a/16

taḳdīr: (Ar.) beğenme, değer verme; kader
t.+ de 011b/9, 013a/5, 077b/12, 077b/22, 078b/22, 080b/11, 080b/12, 080b/13, 080b/16, 080b/18
t.+ den 002b/19, 081a/2, 081a/7
t.+ dendür 013b/20
t.+ e ṣalmaḳ 013a/5, 013a/17, 013b/3, 013b/14
t.+ e 012b/23, 013a/5, 013a/14, 013a/15, 077b/17
t.+ i 012a/8, 013a/16
t.+ imden 071b/5
t.+ imize 071b/21
t.+ inde 078a/2, 081a/2
t.+ inden 013b/18, 066a/20, 070a/15, 071a/25, 072a/5, 072a/9
t.+ indendür 072a/3
t.+ ine 013a/11, 066a/11, 071a/21, 071b/20, 071b/23
t.+ iyle 005a/10
t.+ iyledür 005a/1, 006b/11, 006b/12, 012a/6
t.+ üyledür 080b/25
t. idemezim 014a/2
t. itdi 079a/9, 079a/10, 079a/11
t. itdiyse 013a/15
t. itdügi 011b/7
t. itdügine 066a/13
t. itdügümüz 074b/8

ṭaḳıl -: takılmak
ṭ.- mış 020a/24

ṭaḳın -: takınmak
ṭ.- caḳ 045a/15

taḳṣīr: (Ar.) kusur etme
t. taḫyīr ḳılmaya 071a/5

taḳṣīrlıḳ: (Ar.+T.) yetersizlik
t.+ ın 003a/21
t.+ ından 009a/1
t.+ uñ 026b/16
t. itmek 009a/1

taḳvā: (Ar.) Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden kaçınma

maḳām-ı t.+ dur 002a/25
t.+ sı 035b/1

taḳyesiz: (Far.+T.) takkesiz
t. 055a/15

ṭaleb: (Ar.) isteme, dileme
ṭ. iderüz 027a/2

ṭālib: (Ar.) isteyen, istekli kişi
ṭ. 013b/12
ṭ. iden 013a/12, 013b/12
ṭ. itmekligi 013a/1

taʿlīm: (Ar.) öğretme
t. itmek 037b/2

ṭam -: damlamak
ṭ.- arken 017b/7

ṭām: (Ar.) eksiksiz, bütün
ṭ. 035a/5, 035a/6
ṭ.+ ı 035b/25
ṭ.+ lar 066a/2

ṭam: dam, çatı
ṭ.+ ında 037a/19

ṭamaʿ: (Ar.) aç gözlülük, tamah
ṭ. olmamaḳdur 068a/18

tamām: (Ar.) tamam, bütün; doğru; bitmiş; eksiksiz; bitme, bitirme
t. 010a/20, 023b/14, 033a/2, 039a/7, 039a/10, 039a/17, 055a/17, 055b/1, 057a/21, 058b/17, 075b/13, 080a/14
t. eyledük 015a/8
t. eyleye 055b/25, 058a/16
t. ide 032a/23, 036b/12, 037b/12, 037b/19, 037b/22, 058a/5
t. itdükden 024b/17, 032b/14, 056a/1
t. itmeden 057b/3
t. itmek 037b/23
t. itmeye 037b/21
t. itmeyince 029a/20
t. ola 002a/20, 031b/9, 033a/15, 054b/25, 070a/8
t. oldı 033a/2, 035a/23, 037a/18
t. olduġın 027a/12
t. olduġında 004b/14
t. olduḳdan 006b/25, 015b/14, 045b/12, 057a/11
t. olıcaḳ 017b/24
t. olmadan 047a/2, 047a/8, 047a/11, 047a/12, 047a/13
t. olmaduġın 032b/12
t. olmaġ 004b/23
t. olmaz 002a/2, 002a/9, 004a/3, 017a/3, 023b/16, 031b/2, 057a/6, 057b/20, 071a/3
t. olmazdan 047a/9
t. olsa 045b/12
t. olur 002a/4, 002a/22, 002a/23, 002b/12, 002b/15, 002b/21, 003a/24, 003b/1, 014a/9, 015a/1, 021a/14, 023b/17, 025a/17, 058a/15, 058b/18

tamāmet: (Ar.) tamam olma
t. 066a/2

tamāmla -: tamamlamak
t.- maḳ 022b/15
t.- mazsa 036b/17
t.- rsa 032b/20, 036b/18
t.- suñ 033a/22
t.- ya 032a/25, 032b/19, 034b/19, 037b/25, 040a/16

t.- yup 033a/24, 033b/2, 057b/2

ṭamar: damar, canlı varlıklarda kanın veya besleyici sıvıların dolaştığı kanal
ṭ. 021b/2, 060a/13
ṭ.+ laruñ 060a/13

ṭamla: damla, katre
ṭ.+ sı 052b/22

ṭamu: (Soğd.) cehennem
ṭ. 006a/11, 006a/24, 006b/1, 010a/23, 010a/25, 010b/3, 027a/17, 067a/13, 070a/13, 074b/5, 076b/16, 079b/10
ṭ.+ da 004b/7, 006b/6, 007b/6, 008b/4, 012b/20
ṭ.+ dan 006a/21
ṭ.+ nuñ 010b/3, 069b/5, 069b/6
ṭ.+ ya 005b/24, 006a/9, 006a/13, 006a/16, 006a/21, 008b/1, 008b/2, 012b/1, 012b/2, 012b/3, 012b/4, 012b/22, 014b/5, 014b/7, 059a/21, 069a/7, 069a/16, 077b/17
ṭ.+ yı 073b/18

ṭamuluḳ: (Soğd.+T.) cehennemlik
ṭ.+ dur 006a/5
ṭ.+ sun 006a/20

ṭamzır -: damlatmak
ṭ.- sa 052b/20
ṭ.- salar 052a/16, 052a/19

ṭaʿn: (Ar.) ayıplama, kınama
ṭ. 011a/16
ṭ.+ ından 026a/22

ṭana: ineğin, sütten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusu, dana
ṭ. 046b/8

tañı -: tanımak
t.- dı 038a/22

ṭanı -: tanımak
ṭ.- mamaḳ 070a/15

ṭanıḳ: şahit
ṭ. 026b/13
ṭ.+ ı 045a/5, 047b/25

ṭanıḳlıḳ: şahitlik
ṭ. 003b/20, 050a/9, 050a/12, 050a/15, 050a/18, 054a/8
ṭ.+ a 002b/12
ṭ.+ da 050a/24
ṭ.+ ı 035a/25, 035b/3, 035b/4, 050a/12, 050a/13, 050a/21
ṭ.+ ın 050a/9, 050a/16
ṭ.+ ıyla 050b/1, 050b/2
ṭ.+ ları 050b/9
ṭ.+ ların 050b/7
ṭ. virdiler 050a/14
ṭ. virmege 054a/8
ṭ. virse 050a/16, 050a/20, 050a/22, 050a/24
ṭ. virseler 050b/6
ṭ. virüp 050a/14
ṭ. virür 041b/15
ṭ. virürin 003b/21
ṭ. virürün 050a/24

ṭanıḳsız: şahitsiz
ṭ. 007b/18

ṭanış -: tanışmak
ṭ.- sa 061a/22

Tañrı: Allah, ilah
T. 003b/20, 006b/14, 008a/20, 009a/22, 011a/12, 013a/15, 014a/5, 026a/16, 026a/25, 033a/22, 041b/2, 047b/5, 049a/19, 058b/23, 058b/25, 059a/1, 059a/3, 059a/19, 059b/4, 061b/8, 061b/9, 061b/17, 062a/8, 062b/13, 062b/15, 063a/10, 063a/17, 063a/18, 063b/4, 063b/20, 064a/7, 064a/23, 064b/3, 064b/7, 064b/13, 064b/25, 065b/20, 065b/22, 066a/14, 066a/20, 066b/5, 066b/17, 066b/25, 067a/5, 067a/18, 067b/5, 068b/11, 068b/13, 069a/1, 070a/5, 070a/11, 070a/14, 070a/18, 070a/19, 070b/8, 071a/1, 071a/3, 071a/4, 071a/14, 071a/15, 071a/23, 071a/25, 071b/2, 071b/24, 072a/2, 072a/3, 072a/4, 072a/8, 072a/9, 072b/3, 072b/7, 072b/11, 072b/12, 072b/16, 072b/20, 073b/3, 073b/7, 073b/8, 073b/13, 073b/15, 073b/22, 073b/23, 074a/25, 074b/5, 075b/15, 076a/20, 076b/11, 076b/15, 076b/17, 076b/24, 077a/10, 078a/23, 078b/23, 078b/24, 079a/4, 079a/10, 079b/14, 080a/2, 080a/9, 080b/14, 080b/25, 081a/2, 081a/3
T.+ dan 009a/24, 061b/12, 061b/13, 061b/21, 063a/9, 070a/16, 071a/22, 072a/1, 073a/21, 073a/22, 073a/24, 073b/1, 073b/3, 073b/12, 074a/9, 074b/3, 075a/2, 076a/1, 077a/16, 077a/18, 077b/8
T.+ dur 077a/25
T.+ mız 073b/17
T.+ ñ 006a/1, 006a/25
T.+ ña 010b/22
T.+ nuñ 006b/18, 038a/21, 041b/16, 059a/13, 059a/14, 059a/15, 063a/2, 066a/11, 069b/25, 070a/25, 070b/9, 072b/19, 073a/23, 075b/13, 075b/20, 077b/17
T.+ nuñdur 070b/18
T.+ ñuza 056a/18
T.+ sı 072a/1
T.+ sından 005b/25
T.+ ya yalvara 062b/24
T.+ ya 050a/4, 061b/10, 068a/9, 068a/13, 070a/16, 070b/9, 070b/25, 073a/9, 073b/14, 077b/12, 078b/13, 080b/19, 081a/10
T.+ yı 064b/5, 070b/25, 071a/13

Tañrı Teʿālā: (T.+Ar.) yüce Tanrı, yüce Allah
T. 001b/13, 003a/15, 003b/20, 004b/24, 005a/8, 006a/8, 006a/10, 006b/11, 008b/4, 011b/1, 011b/7, 011b/11, 012a/8, 013a/10, 013b/20, 025b/15, 033a/18, 038a/20, 038a/21, 038a/22, 040b/1, 041a/14, 041a/15, 041b/16, 043a/3, 043a/17, 044a/8, 044a/13, 049a/13, 049a/17, 049a/18, 049a/19, 049a/20, 053b/7, 055b/11, 056b/22, 057a/12, 057b/11, 058b/19, 058b/22, 059a/7, 059a/10, 059a/11, 059a/13, 059a/14, 059a/15, 059a/18, 059a/19, 059a/20, 059b/2, 059b/3,

059b/14, 060a/20, 060a/21, 060a/22, 060a/23, 060b/2, 060b/3, 060b/8, 060b/16, 060b/25, 061a/4, 061b/5, 061b/18, 062a/17, 062a/23, 062b/11, 062b/22, 062b/25, 063a/17, 063b/1, 063b/11, 063b/22, 063b/24, 064a/20, 064a/24, 064b/6, 064b/9, 064b/19, 064b/24, 065a/14, 065a/15, 065a/19, 065b/12, 065b/19, 065b/25, 066a/13, 066a/18, 066b/2, 066b/4, 066b/6, 066b/9, 066b/20, 066b/23, 067a/18, 067b/9, 067b/22, 068a/7, 068a/20, 068a/21, 068a/22, 068a/23, 068b/12, 069a/13, 069a/24, 069b/23, 070a/4, 070a/9, 070a/14, 070a/19, 070a/25, 070b/8, 070b/9, 070b/24, 070b/25, 071a/19, 071a/21, 072a/5, 072a/23, 072b/7, 072b/8, 072b/9, 072b/14, 073a/3, 073a/4, 073a/8, 073a/12, 073a/13, 073b/1, 073b/2, 073b/3, 073b/5, 073b/10, 073b/12, 073b/18, 074a/5, 074b/6, 074b/15, 075a/13, 075a/15, 075a/17, 075b/2, 076a/1, 076a/2, 076a/7, 076a/16, 076b/4, 077a/3, 077a/20, 077b/3, 078a/2, 078b/8, 078b/10, 079a/2, 079a/7, 079a/12, 079a/13, 079b/13
T.+ dan 003b/20, 039a/3, 043b/18, 055b/12, 056a/5, 056b/12, 070b/18, 072a/17, 072b/17, 073a/25, 078b/7
T.+ nuñ 003b/8, 004b/17, 004b/25, 005a/1, 005a/3, 005a/21, 005b/7, 005b/9, 005b/17, 008a/13, 014b/2, 038a/19, 049b/13, 050a/5, 059a/20, 059b/16, 060a/14, 060a/22, 060b/10, 060b/14, 064b/3, 065a/21, 068a/19, 070b/6, 071b/8, 071b/20, 071b/23, 072a/7, 072a/13, 072b/24, 073a/6, 073a/7, 073a/13, 073b/9, 073b/11, 074b/4, 075b/3, 075b/7, 075b/12, 076a/4, 076a/9, 076a/20, 077a/5
T.+ ya 056a/17, 065a/18, 073a/17
T.+ yı 002a/3, 003a/7, 005b/5, 007b/23, 026a/21, 059a/16, 060a/25, 071a/6, 071a/7

ṭap -: ilah olarak tanınan varlığa karşı inancını ve bağlılığını belirli kurallar çerçevesinde göstermek
ṭ.- an 071b/22

ṭār: (Far.) karanlık
ṭ. olup 038a/2

ṭaraf: (Ar.) cihet, yön
ṭ.+ ına 020a/20, 020a/21, 020a/23
ṭ.+ ında 022b/18, 061b/5, 061b/6, 061b/22
ṭ.+ ından 025a/3, 061b/8, 061b/9

taʿrīf: (Ar.) bir işin yapılış yöntemini açıklama ve belirtme
t. itmek 069a/11

ṭarīḳ: (Ar.) yol; yöntem; sebep

ṭ. 004a/19, 004b/15, 004b/16, 013a/18, 013a/19
ṭ.+ le 013a/18

ṭarlıġan -: kederlenmek
ṭ.- up 071a/25, 075a/3

ṭart -: tartmak
ṭ.- acaḳdur 006a/8
ṭ.- salar 007a/2

ṭartıl -: tartılmak
ṭ.- ıcaḳ 079b/10

ṭaru: darı
ṭ. 068b/23

taṣadduḳ: (Ar.) sadaka olarak verme, verilme
t. itmek 013b/16

taṣarruf: (Ar.) idare ile kullanma
t. idüp 003a/23
t. itmekden 044b/17

taṣavvur: (Ar.) zihinde şekillendirme, kurma
t. ider 060a/4, 060a/5, 065b/10
t. idicek 068b/5
t. idüp 015a/10

ṭaş: taş, kaya; dış
ṭ. 002b/16, 002b/17, 003a/6, 003a/8, 003a/9, 003b/15, 004a/24, 004b/4, 010b/17, 016b/17, 018a/19, 018a/22, 026b/11, 028a/2, 051a/21, 052a/12, 054b/15, 054b/18, 056a/15, 056b/14, 056b/15, 056b/17, 056b/19, 056b/20, 056b/21, 057a/9, 057a/11, 057a/19, 057a/20, 057a/22, 057a/23, 057a/24, 057a/25, 058a/5, 060b/25, 061a/9, 067a/21, 069a/2, 071b/9, 077a/8, 077a/10
ṭ.+ a 055b/15, 078a/7
ṭ.+ ı 002a/18, 010b/20, 021a/11, 052a/13, 056b/17, 056b/19, 056b/22, 057a/10, 057a/21, 057b/2, 058b/18, 078a/7
ṭ.+ ına 004b/10, 043a/2, 058b/17, 059a/14, 080a/18
ṭ.+ ında 061a/4
ṭ.+ ındağı 058b/19, 058b/22, 060a/15
ṭ.+ ındaki 016a/3
ṭ.+ la 016a/23, 016b/11, 040b/18
ṭ.+ lar 057a/10, 057a/19
ṭ.+ larda 045a/16
ṭ.+ ları 057b/3, 057b/4

ṭaşra: dışarlık; dışarı
ṭ. 008b/12, 008b/13, 013b/18, 016b/21, 016b/22, 020a/19, 020a/20, 020a/21, 020a/23, 029b/20, 040b/12, 040b/13, 050a/21, 052b/21, 052b/24, 053a/3, 054a/1, 055a/3, 055a/4, 055a/7, 058a/19, 059a/11, 063a/9, 064b/8, 066a/20, 071a/9, 071b/11, 077b/5, 081a/2, 081a/7
ṭ.+ dan 057b/6
ṭ.+ ġı 020a/23, 060a/24
ṭ.+ sın 018b/3
ṭ.+ ya 020b/5
ṭ.+ ydı 078a/8
ṭ. olmadılar 066b/25

ṭat: bazı cisimlerin tatma organında bıraktığı tatlı, ekşi, acı, kekre vb. duyum
ṭ.+ ı 009b/13, 019a/2, 019a/3, 019a/6, 019a/7, 019a/13, 019a/14, 019a/16, 019a/20, 019a/23, 019b/20, 053a/10, 060b/12
ṭ.+ ın duysa 027b/15
ṭ.+ ın 015a/19, 052b/23
ṭ.+ ına 019a/7
ṭ.+ maḳ 053a/8

ṭat(d) -: tatmak
ṭ.- an 071a/16
ṭ.- arsa 053a/8
ṭ.- maġ 010b/4
ṭ.- maḳ 065b/20

taṭavvuʿ: (Ar.) farz ve vaciplere ilave olarak nafile ibadet yapma
t. 029b/24, 035a/1, 035a/2
t. ḳılan 034b/25
t. ḳılana 035a/1

taṭvīl: (Ar.) uzatma
t.- i kelām 062b/21, 080a/13
t. olmasun 002b/7

ṭavāf: (Ar.) etrafını dolaşma; kabe'nin etrafını dolaşma
ṭ. 054b/16, 054b/19, 055b/18, 056a/9, 056b/24, 057a/4, 057a/5, 057a/6, 057a/7, 057a/8, 057b/6, 057b/7, 057b/18, 057b/19, 057b/20, 058a/9
ṭ.- ı ḳudūm 054b/20
ṭ.- ı ṣadr 054b/19
ṭ.- ı vedāʿ idicek 057a/5
ṭ.- ı vedāʿ 054b/19, 057b/6
ṭ.- ı ziyāre 056b/23
ṭ.+ da 057a/1, 057a/3, 057a/4, 057b/7, 057b/15
ṭ.+ dan 057b/7
ṭ.+ dur 054b/19, 054b/20
ṭ.+ ı 055b/24, 056a/1, 056b/24, 056b/25, 057b/8
ṭ.+ uñ 057a/1, 057a/2
ṭ. ide 058a/8
ṭ. iderken 057a/1
ṭ. itmege 055b/18
ṭ. itmek 054b/14, 057a/1, 057b/18
ṭ. itmekdür 054b/24, 058a/2
ṭ. itse 058a/16

ṭavar: koyun ve keçiye verilen ortak ad, davar
ṭ. 047a/20, 065b/10
ṭ.+ ı 018b/20
ṭ.+ lar 046a/11
ṭ.+ ları 039a/16, 063a/25
ṭ.+ ların 041a/4

ṭavīl: (Ar.) uzun
ʿömr-i ṭ. 064b/20

tavuḳ: sülüngillerden, eti ve yumurtası için üretilen kümes hayvanı
t. 021b/1
t.+ dan 021b/5

tavżīḥ: (Ar.) açıklama, açık anlatma
t. idevüz 008a/10

ṭayfa: (Ar.) kavim, kabile
ṭ. 007b/23

ṭayın -: kaymak
ṭ.- madan 034a/5

ṭaylasān: (Ar.) sarığın omuza sarkan ucu

ṭ.+ ına 009a/19

taʿzīr: (Ar.) azarlama
t. idüp 067b/3
t. urmaḳ 035a/25

Teʿālā: (Ar.) "yüksek olsun" manasına gelen bir söz
T.+ dan 009a/23, 026a/17, 072b/21, 073b/3, 073b/9
T.+ nuñ 004b/12, 008a/24, 008b/17, 021a/12, 025a/18, 059b/5, 071b/25, 076a/6
T.+ yı 005b/6
T. 004b/15, 006b/15, 008a/10, 008a/21, 026b/20, 026b/23, 041b/3, 072b/8, 073a/23

teʿalluḳ: (Ar.) ilişik, ilgi
t.+ ı 008a/4, 008a/5

teberrük: (Ar.) mübarek sayma
t. 003b/16

tecrīd: (Ar.) ayrı tutma, ayırma
t.+ e 054a/16

tedārik: (Ar.) edinme, sağlama
t.+ inde 007b/14
t. eylemese 007b/6
t. itmek 014a/25

tedbīr: (Ar.) çare, önlem
t.+ inde 060b/20
t.+ leri 068b/6

tedrīc: (Ar.) derece derece ilerleme
t.+ le 003b/10

teemmül: (Ar.) iyice, etraflıca düşünme
t. itse 009b/15

tefāvüt: (Ar.) iki şeyin birbirinden farklı olması
t. olduġı 049a/18

tefsīr: (Ar.) yorum; Kuran-ı Kerim'in mana bakımından izahı
t. 001b/14, 007a/18, 007b/18
ehl-i t. 007b/3
t.+ de 002b/9, 004b/5
ḥadd-i t.+ de 012b/7
t.+ inde 026b/21
t.+ indeki 004b/16
t.+ lerine 011b/4
t. olan 031a/8

tehdīd: (Ar.) korkutma, gözdağı verme
t. itmişdür 002b/20

tek: bir; eşi olmayan, biricik, yegane
t. 024b/25, 034a/19
t. ide 034a/19
t. itmek 024b/25

tekāsül: (Ar.) tembellik
t. 007b/5
t. idüp 013a/10
t. itdügi 013a/14
t. itmek 013b/18

tekbīr: (Ar.) "Allahu ekber" sözü
t. 040a/13, 040a/17, 041a/17, 055b/10
t.+ den 043b/14, 043b/15
t.+ dür 041a/17, 041b/4
t.+ i 037a/14
t.+ ler 033a/7
t.+ lerdür 024a/19
t.+ leri 024b/10, 037a/13, 041a/18, 041a/19, 041a/20, 057b/14
t.+ lerin 037a/7, 037a/13

t.+ lerinden 033a/8
t. getürmese 037a/4
t. ide 040a/15, 040a/19, 041a/20, 055b/10, 055b/23, 056a/4, 056a/6
t. itdügi 055b/14
t. itmege 024b/9, 041a/20
t. itmek 037a/8, 040a/20, 041a/18
t. itmeye 040a/17
t. itse 037a/8

tekebbürlüḳ: (Ar.+T.) kibirlilik
krş. tekebbürlük
t. 002a/17

tekebbürlük: (Ar.+T.) kibirlilik
krş. tekebbürlüḳ
t. 004a/25, 065a/8, 065a/9, 065a/14, 065a/18, 065a/20, 065b/8, 065b/10, 067a/16, 069a/25
t.+ dendür 067a/15
t.+ dür 065a/9
t.+ i 065b/6
t.+ in 065a/21
t.+ üñ 065b/5
t. eylemek 059b/7
t. idenler 065a/14
t. itmek 065a/22

tekrār: (Ar.) bir şeyi iki veya daha çok yapma
t. 045b/6, 045b/8
t. idüp 026a/1
t. itmek 011b/20
t. itmişdür 011b/20

tekye: (Ar.) itimat etme
t. itmekdendür 072b/13

temennī: (Ar.) dilek
t.+ de 014b/13

temettüʿ: (Ar.) kazanma, kâr etme; kâr, fayda
t. 057b/22, 057b/23, 058a/8, 058a/12, 058a/13, 058a/15, 058a/18, 058a/19, 058a/20, 058a/22, 058a/23, 058a/24

temṯīl: (Ar.) benzetme
t. 061b/20

ten: (Far.) gövde, vücut, beden
t. 071a/16
t.+ inde 063a/6, 063a/8
t.+ üñden 020a/5

tenāḳuż: (Ar.) çelişme
t. 004a/14

tenbīh: (Ar.) uyarma
t. 006b/8, 009b/25, 011b/1

tennūr: (Ar.) fırın, ocak
t. 028b/22

terāvīḥ: (Ar.) ramazanda yatsı namazından sonra kılınan yirmi rekatlık namaz
t. 034b/1, 035b/19, 036a/1
t.+ de 024a/22
t.+ den 024a/22
t.+ i 035b/19, 035b/20, 035b/22
t.+ iñ 035b/21
t.+ üñ 035b/23

terāzū: (Far.) terazi
t. 006a/8

terbiyet: (Ar.) eğitme
t. 009b/21

t. iderler 062a/21

tercīḥ: (Ar.) üstün tutma, daha çok beğenme
t. itmiş 047b/23

tereddüd: (Ar.) kararsızlık
t. 070a/13
t. olmamaḳdur 002a/15

terek: oda duvarlarına yapılan, el yetişebilecek yükseklikteki raf
t.+ lerin 063b/14

terk: (Ar.) bırakma, bırakılma; vazgeçme, vazgeçilme
t. 062a/25
t.- i buḫla 002b/18
t. ide 041a/21, 069b/24, 072a/21
t. idem 077b/16
t. iden 072b/12
t. idenüñ 034b/5
t. ider 011a/11, 011a/15, 013b/2, 062a/19, 062b/1, 062b/12
t. iderler 013b/17
t. iderse 033a/5
t. ideydüñ 080b/19
t. idicek 007b/6, 011a/20, 033a/4
t. idüp 014b/8, 035b/1, 067b/3, 075a/23, 075a/25, 075b/1
t. itdiler 064a/9, 064b/6
t. itdügi 007a/25, 023b/10, 029b/3
t. itdügiçün 001b/3
t. itdügine 064b/22
t. itmedi 053b/13, 063a/4
t. itmediler 026a/20
t. itmege 065a/7
t. itmek 007a/24, 014b/13, 030b/12, 033a/6, 062b/13, 075a/19, 080b/14
t. itmeye 011a/24, 029a/23, 068b/1, 080b/14
t. itmez 014b/20
t. itmiş 016b/1, 018a/10, 024a/12, 032a/7, 068a/1
t. itse 007a/23, 023b/7, 023b/8, 023b/10, 031b/8, 031b/9, 035a/25, 038a/23
t. olmaz 029b/16
t. olunmaya 026a/22
t. olursa 023b/7

terkīb: (Ar.) birleştirme
t.+ i 009b/12

terkin: öğretme?
t. ura 068a/12
t. urıcaḳ 011a/22
t. urup 011a/18
t. urur 011a/11

tertīb: (Ar.) sıralama; düzenleme, hazırlama
t. 018a/8, 024a/11, 024a/16, 029a/18, 033a/16, 038a/5, 038a/12
t.+ dür 018a/8
t.+ le 029b/20

tertībce: (Ar.+T.) düzenli
t. 038a/3, 038a/9, 040b/7, 057b/2

tesbīḥ: (Ar.) Allah'ı takdis ve tenzih etme
t. 044b/7, 080b/24
ẕikr ve t.+ ler iderler 060b/9
t.+ ler 025b/15, 033a/7

t.+ leri 026a/7, 029b/13, 031a/22, 034a/19, 044a/9
t.+ lerün 028a/21
t. ve taḥlīl ve ṣalavāt getürmek 039b/16
t. ve ʿibādet iderler 005b/10

teslīm: (Ar.) boyun eğme
t. oldı 074a/6

teşdīd: (Ar.) şeddeleme
t. 030b/12
t.+ le 030a/10
t.+ leri 030b/14
t.+ lerin 031a/17

teşdīdsüz: (Ar.+T.) şeddesiz
t. 030a/10

teşrīḥ: (Ar.) açma, açıklama
t.- i beden 060a/12

teşvīḳ: (Ar.) şevke ve gayrete getirme
t. 006b/8

teşvīş: (Ar.) karıştırma; karışıklık
t. 061b/2
t.+ inden 013b/6
t.+ ine 068b/6
t.+ lerin 013a/3
t.+ lerinüñ 025b/6
t. olmaya 028b/22
t. yimek 013a/2

tevāżuʿ: (Ar.) alçak gönüllülük
t. 028a/19
t.+ n 071b/8

tevbe: (Ar.) tövbe
t. 071a/12, 072a/20, 072b/4, 072b/6, 073a/3, 074a/23
t.+ dür 059a/9, 072a/20
t.+ nüñ 072a/21
t.+ si 072b/11, 072b/13
t.+ sin 072b/12
t.+ sinüñ 012b/8
t.+ yi 014b/14
t.+ yle 012b/7, 069a/21
t. eylemeklikle 012b/6
t. eylemese 066a/9
t. ide 062b/24, 071a/20
t. idem 013a/6, 014b/15, 014b/17, 072b/1
t. idemez 014b/14
t. idenler 072b/11
t. idenleri 072b/9
t. ider 014a/25, 062b/18, 070a/10, 072a/24
t. idersen 014b/23
t. idesin 014b/23
t. ideyin 014b/15
t. idicek 008b/4, 061b/16
t. idüñ 072b/8
t. idüp 013a/6, 038b/4, 073a/7, 073a/9, 073a/22
t. itmeden 008b/3, 041a/8, 073a/19
t. itmedügi 073a/6
t. itmege 014b/22
t. itmek 070a/16, 072b/3, 072b/12
t. itmemek 072b/21
t. itmeye 066b/14
t. itmeyenlere 073a/18
t. itmezse 061b/16
t. itmezseñüz 073a/4

tevbelü: (Ar.+T.) tövbe etmiş olan
t. 014b/16

tevbesüz: (Ar.+T.) tövbe etmemiş olan
t. 014b/19

teveccüh: (Ar.) yönelme

t.+ e 003a/11

tevekkül: (Ar.) Allah'a bırakıp kadere razı olma
t. 077a/16, 077a/17, 077b/8, 078a/19, 078b/4, 078b/5, 078b/9, 078b/23
t.+ dür 077a/16
t.+ i 074a/18, 078b/3
t.+ ün 078a/23
t.+ üne 078a/23
t. eylerler 068a/8
t. eyleye 050a/3
t. eyleyüp 050a/3
t. ide 078b/8
t. idenüñ 050a/4, 078b/5
t. ideyin 077b/22
t. idüp 079a/4
t. itmek 078b/6, 079a/4
t. itmemiş 077b/1
t. itmesün 078b/6
t. itmezler 078b/7
t. itmiş 077a/19, 077b/23, 078a/2, 078a/19, 078b/17
t. itseñüz 078b/13
t. olmamaḳ 078b/11

tevfīḳ: (Ar.) Allah'ın yardımı
t. 004a/15
ʿ ināyet ve t. olmayınca 003a/9
t. idüp 003a/3
t. itdügi 004a/15

tevīl: (Ar.) sözü çevirme, söze ayrı mana vermeye kalkışma krş. te'vīl
t. 078b/22
t. ider 065a/6

Tevrat: (Ar.) dört kutsal kitaptan Hz. Musa'ya ineni
T. 005b/15

teyemmüm: (Ar.) su bulunmayan yerde su niyetiyle toprak, kum vb. şeylerle abdest alma
t. 018a/16, 018b/8, 018b/9, 018b/10, 018b/14, 018b/24
t. alduralar 042a/9
t. almaḳ 018b/1, 018b/13, 018b/17, 018b/20, 018b/21, 018b/22
t. alsa 018b/15
t. idene 034b/20
t. itdüġı 018b/14
t. itmek 018a/18, 018b/11
t. itmekde 018b/5

te'vīl: (Ar.) sözü çevirme, söze ayrı mana vermeye kalkışma krş. tevīl
t. 008b/11, 008b/23
muvāfıḳ-ı t.+ dür 008b/15
t.+ ī 008b/13
t.+ in 002b/2
t.+ ine 002b/2
t.+ leri 008b/15
t. ideler 008b/18
t. itdükleri 008b/14

ṭıḳa -: tıkamak
ṭ.- rlar 016b/20

tımār: (Far.) binek hayvanlarının derisini, kıllarını kaşağı, fırça, sünger vb. ile temizleme
t. 009b/4, 011a/17
t.+ ı 011a/19
t. ide 073a/1
t. idecegi 011a/19

ṭıñla -: tınlamak
ṭ.- yacaḳ 078b/14

ṭıp: (Ar.) tabiplik ilmi
ṭ.+ ṭa 060b/8

tırāş: (Far.) tıraş
t. eyleye 055a/8, 058a/10, 058a/17
t. ide 056b/23
t. itmege 058a/22
t. itmek 034b/13
t. itmekdür 054b/18, 058a/3
t. itmeye 057b/17, 058a/4, 058a/16
t. itse 058a/17

ṭırnaḳ: insan ve omurgalı hayvanlarda parmak uçlarının üst kısmını örten boynuzsu tabaka
ṭ.+ ı 017a/2, 056b/18
ṭ.+ ın 017a/4, 055a/7, 055b/4
ṭ.+ ları 016a/3

ticāret: (Ar.) alım satım
t. 045a/23

tikil -: dikilmek
t.- miş 057b/16

tilāv: (Ar.) Kuran'ı güzel sesle ve kurallara göre okuma, tilâvet
secde-i t.+ dan 029a/9

ṭīn: (Ar.) çamur, balçık
ṭ. 051a/24

tīz: (Far.) tez, çabuk, seri
t.+ cek 001b/8, 010b/6, 013a/6, 014a/25, 014b/14, 021b/12, 022a/25, 025b/15, 042b/12, 054a/14, 061a/22, 061a/25, 061b/16, 064a/9, 065b/3, 065b/7, 066a/9, 066b/14, 070a/10, 072a/24, 072b/3, 072b/22, 073a/22, 074a/7, 074a/23
t. geçgil 006a/24
t. ide 035b/5
t. 020a/3, 026b/5, 035b/5, 060a/21, 062b/5, 062b/7, 063b/7, 068a/23, 068a/24

ṭobṭolu: dopdolu, çok dolu
ṭ. 064a/15

ṭoġ -: doğmak
ṭ.- ar 077b/4, 077b/5
ṭ.- dıġınuñ 022a/23
ṭ.- duġı 022a/12
ṭ.- duġundan 022a/13
ṭ.- ıcaḳ 022a/22
ṭ.- ıncaya 029a/3
ṭ.- mayınca 077a/20
ṭ.- mış 022a/24, 022a/25
ṭ.- mışıñ 034b/12
ṭ.- sa 010a/20, 022b/2, 022b/16, 023b/16, 061b/5
ṭ.- uncaya 022a/22
ṭ.- up 009b/21, 009b/23
uşaḳ ṭ.- uran 015b/15
ṭ.- urduġı 015b/10
ṭ.- uyorken 029a/5, 029a/6

ṭoġan: kartalgillerden, küçük kuşlarla, böceklerle beslenen ve dünyanın her yerinde birçok türü bulunan yırtıcı kuş sınıfı, doğan
ṭ. 062a/19

ṭoġrı: gerçek, yalan olmayan, krş. ṭoġru
ṭ. 011b/21, 070b/8, 077b/16

ṭoġru: gerçek, yalan olmayan, krş. ṭoġrı

ṭ.+ ca 022b/3
ṭ.+ suna 022a/14
ṭ.+ sundan 022a/17
ṭ. 055b/15, 067b/14, 073a/23, 077b/14

ṭoġrul -: doğrulmak
ṭ.- a 033b/19
ṭ.- dıysa 032a/6

ṭoġu: dört ana yönden güneşin doğduğu taraf, şark, doğu
ṭ.+ sından 022b/4
ṭ.+ sundan 022a/15, 022a/16, 022a/24
ṭ.+ suyla 022a/11

ṭoġur -: doğurmak
ṭ.- acaḳ 057b/17
ṭ.- an 015b/9, 015b/11
ṭ.- mış 050b/13
ṭ.- sa 052b/15
ṭ.- urken 077a/21

ṭoḳluḳ: tok olma durumu
ṭ.+ uñ 068b/14, 068b/18

ṭoḳsan: doksan sayısı
ṭ. 029b/14

ṭoḳsan bir: doksan bir sayısı
ṭ.+ e 046a/18
ṭ. 046a/18

ṭoḳun -: dokunmak
ṭ.- a 022a/23
ṭ.- dı 011a/3
ṭ.- masa 024a/6
ṭ.- maya 033b/21
ṭ.- mazsa 010a/4
ṭ.- sa 020b/20
ṭ.- up 056b/16

ṭoḳundur -: dokundurmak
ṭ.- maḳ 028a/21
ṭ.- mamaḳ 016b/3
ṭ.- maya 057b/14

ṭoḳuz: dokuz sayısı
ṭ. 024b/25, 028b/19, 034a/19

ṭoḳuzuncı: dokuz sayısının sıra sayı sıfatı
ṭ.+ sı 068b/2, 077a/16

ṭoḳuz yüz: dokuz yüz sayısı
ṭ. 075a/14

ṭol -: dolmak
ṭ.- ar 071a/14
ṭ.- dura 015b/22, 067b/10
ṭ.- mış 071a/15
ṭ.- mışdur 072a/2
ṭ.- sa 074a/25

ṭola -: dolamak
ṭ.- ya 017b/18
ṭ.- yacaḳ 042a/18
ṭ.- yalar 042b/8

ṭolan -: dolanmak
ṭ.- a 042a/19, 055b/20
ṭ.- up 055a/9

ṭolaş -: dolaşmak
ṭ.- up 066b/18

ṭolaşdır -: dolaşdırmak
ṭ.- a 066b/9

ṭolu: içi boş olmayan, dolu
ṭ. 020b/5, 020b/6, 052a/21, 052a/23, 052a/24, 066a/2
ṭ.+ sı 020b/7, 052a/21, 052b/19

ṭon: elbise
ṭ. 051b/12, 076b/1
ṭ.+ a 021b/10, 021b/14
ṭ.+ ı 021a/11, 021b/14, 069a/19
ṭ.+ ın 009a/8
ṭ.+ ına 021b/4, 021b/7
ṭ.+ ında 021a/18
ṭ.+ lar 063b/7
ṭ.+ larınuñ 029b/21
ṭ.+ uma 034b/16

toñ: elbise
t.+ ından 077b/6

ṭoncaġız: elbisecik
ṭ.+ ları 063b/6

ṭonlıḳ: elbiselik
ṭ. 049b/14, 076b/21
ṭ.+ ın 049b/15

ṭoñuz: domuz
ṭ.+ lan 020a/4
ṭ.+ lar 006b/6

ṭop: gülle veya şarapnel atan ateşli silah
ṭ.+ lar 006a/6

ṭopraḳ: toprak
ṭ. 009b/14, 010b/17, 018a/18, 018a/20, 019a/21, 042b/13, 051a/21, 051a/24, 069b/13
ṭ.+ a 018b/7, 038b/20, 065b/3
ṭ.+ ın 042a/11

ṭopuḳ: ayağın yuvarlakça olan alt bölümü
ṭ.+ dan 017a/1, 017b/21
ṭ.+ ı 017a/1, 017b/13
ṭ.+ ından 017b/18
ṭ.+ una 042a/16

ṭoy -: doymak
ṭ.- a 078b/15
ṭ.- ar 077b/20, 078b/15
ṭ.- maz 077b/24

ṭoyur -: doyurmak
ṭ.- a 051b/8, 051b/12
ḳarnın ṭ.- a 051b/8
ṭ.- acaḳ 051a/8
ṭ.- maġ 051a/23
ṭ.- masa 053a/9
ṭ.- ur 051a/21, 078b/21

toz: toz
t. 011a/8
t.+ ı 019a/25

töhmet: (Ar.) suçlama
t. olunmaz 068a/17

tuffāḥ: ?
t. 030b/7

tuḥfe: (Ar.) hediye
t. 026a/10, 026a/12, 026b/24
t.+ de 029a/10
t. itmek 026a/4

tuḫm: (Far.) tohum
t. ekmeyüp 014b/2

ṭūl: (Ar.) çokluk, fazlalık; uzunluk, boylam
ṭ. 022a/9
ṭ.- ı emel olurmış 079b/5, 080a/11
ṭ.- ı emel 064b/19
ṭ.- ı emeldür 068b/2, 080a/12
ṭ.- i emeli 003b/7

ṭulāb: (Far.) bostan sulamak için gözleri bağlı bir beygir tarafından döndürülmek suretiyle bostan kuyusundan su çekmeye yarayan düzenek krş. dulāb
ṭ.+ la 047b/17

ṭuluḳ: bütün olarak çıkarılan ve tulum gibi kap olarak kullanulan koyun, keçi ve sığır derisi
ṭ. 017b/18

ṭulup: (Yun.) yere serildiğinde altında deri varmış gibi duran yapağı, derisiz koyun postu
ṭ. 078b/18

ṭūn: kadınların ay başı hali
ṭ. gördügi 015b/8
ṭ. gören 015b/11, 015b/12, 015b/15
ṭ. görmek 015b/5, 015b/7, 015b/9
ṭ. görmekde 015b/6
ṭ. görmekden 015b/2
ṭ. görmemiş 050b/13
ṭ. görmenüñ 015b/4
ṭ. görmiş 020a/9, 057a/6

ṭur -: durmak
ṭ. 006a/20, 026b/5, 026b/7, 044b/15
ṭ.- a 015b/6, 021a/19, 022a/13, 024a/12, 030b/17, 031b/13, 031b/24, 032a/6, 032a/25, 033b/11, 033b/19, 034b/19, 035a/18, 035b/10, 036a/3, 036b/6, 036b/19, 037b/16, 041a/22, 056a/4, 056a/6, 056a/8, 057b/9, 067b/6
ṭ.- acaḳ 016a/7, 021a/20, 021b/13, 031a/17, 077b/21, 079a/15, 079b/5
ṭ.- acaḳlardur 006a/19
ṭ.- alar 056b/5, 056b/11
ṭ.- an 041b/19
ṭ.- andan 036a/8, 036a/9
ṭ.- anuñ 036a/7
ṭ.- dıysa 036b/5
ṭ.- duġı 024a/5, 038b/22, 058b/1, 058b/3, 077b/9
ṭ.- duġıyla 064a/14
ṭ.- duḳça 056a/11
ṭ.- duḳdan 032a/9, 032b/21
ṭ.- dum 043b/19, 055a/22, 055a/23, 055a/24
ṭ.- ıcaḳ 025a/11, 032a/17, 056b/12
ṭ.- madan 030b/2, 043b/5
ṭ.- maġ 035b/9
ṭ.- maġa 032a/6, 032a/7, 032a/8, 039a/10, 039a/12, 039a/13, 039a/14, 039a/15, 039a/17, 039a/18
ṭ.- maġı 032a/2
ṭ.- maġla 065b/1
ṭ.- maḳ 024b/13, 032a/6, 036a/5, 056a/12, 056a/14, 056a/20, 056a/22, 056a/24, 056b/4, 056b/11, 056b/12, 056b/13, 057a/7, 057b/21
ṭ.- mak 056a/14
ṭ.- maḳdur 023b/23, 024b/18, 054b/16, 054b/17
ṭ.- mamaḳ 021a/5
ṭ.- maya 021a/6, 037a/9, 056a/25
ṭ.- mayan 021a/3
ṭ.- mayıcaḳ 030b/16
ṭ.- mayınca 077b/24
ṭ.- maz 054b/5, 060a/3
ṭ.- mazsa 035a/7

ṭ.- mış 015b/2, 036b/1
ṭ.- mışdur 009b/16
ṭ.- muşken 020b/20
ṭ.- sa 013a/8, 017b/15, 021b/11, 027b/14, 028a/6, 028a/7, 028a/8, 028a/9, 030a/2, 030b/1, 030b/16, 030b/19, 032a/5, 032a/10, 032a/23, 032b/1, 032b/3, 035a/5, 035a/6, 035a/13, 035b/6, 036a/6, 036a/7, 036a/8, 036a/14, 036a/19, 036a/20, 036a/21, 036a/25, 036b/4, 037a/9, 056a/23, 077b/10
ṭ.- salar 035a/13, 036a/10, 036a/18
ṭ.- uñ 027a/3
ṭ.- up 025a/16, 025b/21, 030a/2, 030a/4, 032a/22, 032b/7, 032b/16, 032b/18, 033a/23, 035a/14, 036b/23, 043b/5, 057a/21
ṭ.- ur 006a/18, 019b/10, 019b/12, 019b/14, 019b/17, 023a/2, 023b/25, 039a/22, 047a/8, 047a/12, 047a/14, 062a/22, 076a/18, 076a/19, 077b/10
ṭ.- urken 024a/1, 032a/19, 033a/12, 037b/20, 038b/7, 039a/25, 051a/15, 052a/10
uru ṭ.- urken 034b/20
ṭ.- urlar 056a/21
ṭ.- ursa 047b/9, 067b/6
ṭ.- uşup 009a/11

ṭuraḳ: durulan yer
ṭ.+ uñ 026b/23

ṭurıbil -: durabilmek
ṭ.- se 064b/24

ṭuru: durgun, sakin
ṭ. gele 034a/5, 037b/14, 037b/21

ṭuruş -: çalışmak; çarpışmak
ṭ. 061a/17
ṭ.- an 074b/20
ṭ.- dılar 064b/9
ṭ.- up 065b/18

ṭut -: tutmak
ṭ.- a 015b/6, 015b/23, 016b/16, 020b/7, 037b/12, 037b/15, 037b/19, 046b/10, 046b/24, 050b/4, 052a/6, 053a/19, 055a/9, 058a/7, 059b/16
ilerü ṭ.- a 071a/4
ḳıymete ṭ.- a 045a/24
orūc ṭ.- a 051b/14, 051b/16, 058a/6, 058a/12
ṭ.- acaġı 052a/7
orūc ṭ.- acaġına 050b/15
ḳıymete ṭ.- acak 045a/23
ṭ.- acaḳlardur 006a/19
ṭ.- alar 007a/15, 050b/2
orūc ṭ.- alar 050a/15
orūc ṭ.- an 053a/19
ārī ṭ.- anları 072b/10
ṭ.- ar 050b/25, 051a/1, 051a/2, 051a/3, 052a/7, 059b/16, 061a/14, 070b/9
ilerü ṭ.- ar 079a/6
kīn ṭ.- ar 067a/22
ümīẕ ṭ.- ar 072a/6
ṭ.- arım 050b/16
orūc ṭ.- arım 053a/13
orūc ṭ.- arlar 007b/23, 068a/3
ṭ.- arlardı 073b/12
ṭ.- aydı 060b/20
ṭ.- dı 050a/15
ṭ.- dılarsa 050b/2

ṭ.- duġı 050b/25, 051b/19, 058a/7, 080b/25
ümīẕ ṭ.- duġı 074a/1
ṭ.- duḳları 053a/16
orūc ṭ.- duḳları 050b/7
orūc ṭ.- ıcaḳ 052a/10
ṭ.- maġa 050b/17
orūc ṭ.- maġa 015b/3, 050b/14, 050b/20, 053a/23, 053b/1, 058b/10
orūc ṭ.- maġla 012b/5
ṭ.- maḳ 001b/11, 051b/19, 051b/20, 053a/16, 053a/17, 053a/20, 059b/15, 059b/16, 070a/9
çeri ṭ.- maḳ 049b/14
orūc ṭ.- maḳ 039a/7, 050b/21, 051b/17, 053a/12, 053a/15, 053a/20, 053a/21, 053b/14, 058a/8, 077b/11, 077b/13
üleşdirü ṭ.- maḳ 053a/18
ṭ.- maḳdur 003b/22, 013a/7, 024b/22
ṭ.- mamaḳ 080b/3
ṭ.- mamış 077b/17
ṭ.- masa 050a/17, 052a/8
ṭ.- maya 020b/7, 053a/19, 054a/5
buyruġın ṭ.- maya 071a/11
orūc ṭ.- mayalar 050b/10
ṭ.- mayalum 073a/15
ṭ.- maz 073b/13
buyruġın ṭ.- mazlar 073b/12
ʿādet ṭ.- mışdur 062b/4
ṭ.- sa 052a/7, 052b/10, 060a/24
ṭ.- salar 051a/13
orūc ṭ.- salar 050b/1
orūc ṭ.- sañuz 068a/15
orūc ṭ.- uñ 050b/4
ṭ.- up 057a/16
ḳıymete ṭ.- up 045a/23
maḳām ṭ.- up 002b/3

ṭuṭaḳ: ağzın, dişleri örten ve dışarıya doğru az veya çok kıvrılan üst ve alt kenarlarından her biri
ṭ. 059b/18, 061a/13
ṭ.+ ın depretmek 029b/17, 029b/18
ṭ.+ ın 068a/1

ṭutam: avuç içi veya parmak uçlarıyla tutulabilen miktarda olan
ṭ. 042a/15

ṭutul -: tutulmak
ṭ.- ıcaḳ 071b/10
ṭ.- mayıcaḳ 058a/7
ṭ.- mış 051b/25
ṭ.- up 068b/13
ṭ.- ur 050a/23

tutun -: tutunmak
t.- salar 042b/5

ṭuy -: duymak, işitmek
ṭ.- arsa 033b/24
ṭ.- madan 052b/23
ṭ.- maya 034a/1

tuz: kokusuz, suda eriyen, yiyecekleri korumada ve tatlandırmada kullanılan billursu madde
t. 050a/8, 052b/20

ṭuzaḳ: tehlikeli ve güç bir duruma düşürmek için kurulan düzen
ṭ.+ ına 014b/13

tüg: insanlarda ve hayvanlarada deri üzerinde bulunan çok ince kıl
t.+ leri 078b/21

tüglü: tüyü olan

t. 078b/18

tükür -: tükürmek
t.- meye 037a/24

tükürük: tükürük bezlerinin ağza akan salgısı
t.+ i 053a/4

Türkce: Türk dili
T. 001b/9, 041b/15, 044a/15

tütün: patlıcangillerden, birleşiminde nikotin bulunan otsu bitki
t. 050a/8, 052b/20

U

u: (Far.) "ve" bağlacının sessiz harfle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu
u. 053a/12

ʿubūdiyyet: (Ar.) kulluk
ʿu. 003a/22

ʿucb: (Ar.) kibir
ʿu. 004a/25, 065b/9, 065b/11, 065b/12, 065b/14, 065b/17, 065b/18, 066a/22, 067a/9, 067a/15, 067a/16
ʿu.+ dur 065b/9, 065b/17
ʿu.+ uñ 065b/18

ʿuccāb: (Ar.) şaşırıp taaccüp edecek nesne
ʿu. olsa 058b/20

ucuz: fiyatı düşük olan, pahalı karşıtı
u. 042a/19

uç -: uçmak
u.- an 005a/17, 024b/16
u.- ar 060a/6, 078b/14
u.- dı 011a/6
u.- sa 078b/17

uç: bir nesnenin genellikle sivri olan bitim noktası; kenar, yan
u.+ ı 010b/24, 017b/19, 020b/5, 053a/2, 053a/3
u.+ ın 016b/2, 017a/21, 017a/24, 018a/22, 028a/5, 055a/23, 055b/17, 055b/19
u.+ ına 016b/16, 018a/22, 020a/18, 020a/24, 020b/1, 025a/12
u.+ ında 015a/24, 016b/18
u.+ ından 016b/15, 017a/16, 018b/2, 019a/4, 057b/17
u.+ ıyla 011a/7, 020a/12
u.+ larda 049b/4
u.+ un 020b/1
u.+ una 064b/2
u.+ undandur 061b/3

uçmaḳ: cennet
u. 006a/11, 006a/25, 010a/22, 010a/23, 010b/2, 060a/5, 063a/3, 070a/13, 074b/5
u.+ a 005b/24, 006a/4, 006a/9, 006a/13, 006a/14, 006b/3, 006b/13, 007a/11, 008b/1, 011b/15, 012a/18, 012a/21, 012a/25, 012b/20, 012b/22, 014b/5, 014b/6, 014b/7, 017a/6, 027a/6, 027a/9, 027a/10, 057a/17, 064b/10, 065a/17, 076b/16, 077b/15, 079a/18
u.+ da 059a/21, 069a/24
u.+ dağı 006a/3

uçmaḳlıḳ: cennetlik

u.+ dur 006a/2

ʿūd: (Ar.) öd ağacı
ʿū. 051a/25
ʿū.- i ʿanber 042b/5

uġın -: bayılmak, aklı başından gitmek
u.- mak 020b/17
u.- mış 056a/24
u.- sa 038b/18, 038b/19, 054a/4

uġra -: uğramak krş. uġrı-
ʿaẕāba u.- maġa 025b/2
ṣevāba u.- maḳdan 025b/2
u.- maḳdur 064a/2
u.- maya 007b/12
u.- mazsa 022a/17
u.- r 004b/5, 051b/23
ʿaẕāba u.- r 066b/7
u.- sa 019b/5, 055b/8
u.- ya 022a/17, 053a/7
u.- yam 007b/9

uġraş -: uğraşmak
u.- alım 010b/22
u.- anlara 049b/7
u.- dı 070b/21
u.- salar 040b/20, 041a/1
kāfirle u.- salar 040b/25

uġraş: iş, meşgale
u.+ da 011a/21
u.+ larda 011a/17

uġrat(d) -: uğratmak
u.- acaġın 073b/8
u.- an 073a/5
u.- ıcaḳdur 064a/1
u.- ısar 067b/6
u.- maḳdur 073a/3
u.- mayalar 070a/5
u.- ur 067a/14
ʿaẕāba u.- ur 066b/12, 072a/24

uġrı -: uğramak krş. uġra-
u.- caġın 065b/8
u.- caḳların 068a/20
u.- sarsın 006a/3, 006a/7

uġrulıḳ: hırsızlık
u. 064a/17
u. idenüñ 067b/2
u. itmek 008b/3

uġurlan -: uğurlanmak
u.- sa 058b/5

ʿUḳūl: (Ar.) akıllar
Nihāyetü'l ʿU.+ de 005a/24

ulaḳ: haberci
u.+ ları 065b/7

ulaş -: ulaşmak
u.- mış 035a/6
u.- up 035a/7

ulaşdır -: ulaştırmak
u.- sa 045b/17
u.- sın 048a/12

ʿulemā: (Ar.) alimler, bilginler
ʿu. 012b/9, 014a/7, 017b/7, 030a/14, 030b/25, 031a/3, 033a/18, 035b/10, 040a/20, 041a/11
ʿu.- yı ʿāmillere 003a/23
ʿu.+ lar 017b/17, 041a/11
ʿu.+ nuñ 014a/7, 019a/22, 021a/21, 028b/12

ulı: çok üstün niteliklere sahip, çok büyük, yüce krş. ulu
u. 023a/19, 040a/22, 040b/5

u.+ dur 040b/2, 040b/3, 040b/4, 040b/5
u.+ lar 072b/20, 074a/24
u.+ nuñ 040b/5
u.+ sı 040b/3
u.+ ya 040a/22
u. oldugı 040a/23

ulu: çok üstün niteliklere sahip, çok büyük, yüce krş. ulı
u. 003a/2, 003b/9, 006a/6, 007b/7, 008b/2, 009b/2, 009b/4, 010b/11, 012b/6, 012b/7, 012b/11, 014b/18, 014b/22, 025a/19, 025b/9, 025b/25, 026a/2, 026a/4, 026a/10, 026a/11, 034b/4, 034b/7, 038a/17, 038b/4, 038b/16, 039b/19, 039b/25, 040a/5, 040b/1, 040b/12, 040b/13, 050a/5, 050a/10, 050a/13, 050a/25, 052a/8, 057a/13, 059b/17, 060b/10, 060b/14, 060b/15, 061b/10, 061b/25, 064b/23, 065a/14, 065b/5, 066a/11, 066b/2, 067a/9, 067a/16, 068a/5, 068a/23, 069a/12, 069a/21, 069b/6, 070b/7, 071b/9, 071b/10, 071b/12, 071b/14, 071b/15, 071b/21, 073a/22, 075a/3, 075a/10, 075a/15, 075a/24, 075b/4, 075b/5, 075b/7, 075b/13, 075b/19, 075b/24, 076a/4, 076a/9, 076b/5, 076b/6, 076b/8, 078a/22, 078b/3, 078b/4, 079a/3, 079a/5, 079b/12, 080b/2, 080b/3
u.+ dur 055b/11, 055b/12, 056b/22, 072a/19, 072b/3
u.+ lar 070a/2, 076b/23
u.+ lara 025a/21, 025b/21, 063b/1
u.+ lardı 075a/5
u.+ lardur 025b/22
u.+ larına 070b/12, 070b/15, 070b/20
u.+ nuñ 040b/1
u.+ sı 040b/8, 064a/23, 070a/14, 070a/18, 075a/2
u.+ sıdur 067a/9
u.+ sından 020a/2
u.+ ymış 065b/17
u.+ ysa 034b/11

ulūhiyyet: (Ar.) tanrılık
u.+ ine 075b/20

ulula -: ululamak, büyük saygı göstermek
u.- maġ 026a/22
u.- rlar 025b/23
u.- yanlara 068a/7
u.- yup 026a/18, 067a/6

ululan -: ululanmak, kendisine saygı gösterilmek
u.- a 065a/16, 065a/18
u.- madılar 066b/25
u.- maḳ 065a/18
u.- maḳdur 063b/8

ululandır -: ululandırmak
u.- ır 070a/5

ululaş -: ululaşmak
u.- mış 026a/12

ululuḳ: büyüklük, yücelik
u. 009b/15, 040a/25, 061a/1, 065b/10, 066b/22, 066b/24, 067a/4, 067a/17, 068a/14, 069b/25

u. sevmegi 067a/9
u.+ dadur 070a/19
u.+ ı 025b/1, 055b/12, 060b/5, 060b/7
u.+ ın 009b/17, 025b/15, 025b/23, 060b/4, 060b/10, 065a/22, 067a/1, 067a/4, 067a/8, 070b/6, 072b/19, 073b/9, 076a/4, 078a/20, 079a/19
u.+ ına 038a/19, 038a/25
u.+ ından 070a/25
u.+ ıyla 075a/2
u.+ la 066a/4, 070a/4
u.+ un 057b/9, 060b/4
u.+ una 065a/20

ʿulūm: (Ar.) ilimler
ʿu.- ı esrārdandur 003a/19

um -: ummak
u.- an 011a/17, 011a/22, 011a/23, 014b/11, 014b/12
u.- ār 014b/2
u.- ar 080a/2
u.- arsa 018b/22
u.- duġı 074b/8
u.- maduġuñuz 078b/13
u.- maḳ 014b/8
ṣevāb u.- maḳdan 074b/2
u.- maḳdur 068b/3
u.- mazım 080a/3, 080a/4
u.- san 077a/25
u.- up 074b/4

ʿumre: (Ar.) hac mevsimi dışında Kabe'yi ve Mekke'deki mübarek yerleri ziyaret etme
ʿu. 054a/10, 054b/23, 055a/20, 058a/2, 058a/8
ʿu. ide 058a/1
ʿu. itmek 055a/6
ʿu. itmeye 057b/23
ʿu.+ nüñ 054b/23, 054b/24
ʿu.+ sinde 058a/3
ʿu.+ ye 057b/24
ʿu.+ yi 057b/25, 058a/13, 058a/20, 058a/21
ʿu.+ yle 051a/6, 058a/5

ʿumūm: (Ar.) bütün, tüm
ʿu.- ı ḥükme 026b/2

un: tahıl veya bazı gıda maddelerinin öğütülmesinden elde edilen toz halindeki besin
u. 019a/25, 051a/19, 068b/25
u.+ ı 051b/9

unıt -: unutmak krş. unut-
u.- up 068b/25
u.- ur 001b/8, 068b/19
u.- urlar 060a/22

unut(d) -: unutmak krş. unıt-
u.- dılar 064b/5
u.- duġ 032b/3, 074b/9
u.- duġı 031b/24
u.- mış 032b/22, 074a/23
u.- sa 024a/13, 028b/16, 031b/19, 032a/18, 032a/22, 032b/1, 033a/8, 035b/5, 052b/6, 074b/15
oḳumaġı u.- sa 031b/21, 033a/11
oturmaġı u.- sa 032a/5
rükūʿ itmegi u.- sa 031b/24
u.- sun 074a/24
u.- up 023b/8, 026a/2, 032a/10, 052a/25, 052b/16, 054a/10
ḳażāsın u.- up 038a/1
u.- ursañuz 077b/15

unutdur -: unutturmak

u.- ur 060a/20, 060b/22

ur -: vurmak, çarpmak; baskın yapmak; haykırmak; giydirmek, giyinmek; sokmak; ifade etmek; sürmek; etkilemek
u.- a 018a/19, 018a/21, 018b/1, 018b/4
terkin u.- a 068a/12
u.- ayın 011a/3
u.- dı 040b/18
u.- duḳdan 018a/20
terkin u.- ıcaḳ 011a/23
u.- ında 016b/10
u.- maḳ 011a/2, 012a/11, 012a/12, 016b/15
taʿzīr u.- maḳ 035a/25
u.- mamaḳ 016b/5
u.- maz 075b/22
u.- sa 018a/20, 072a/15
nesneyi u.- sa 027b/5
u.- u 033a/12
u.- up 016b/6, 018b/7, 048b/12
terkin u.- up 011a/18
u.- ur 062a/19, 062a/20, 063b/18
terkin u.- ur 011a/11
u.- urdı 010b/23
u.- uṭuracaḳ 016b/13
u.- uṭurıcaḳ 038b/6
u.- uṭurmaġa 038b/6
u.- uṭurmaḳda 023b/23, 029b/9
u.- uṭurmaḳdur 023b/12
u.- uṭurup 016b/14
u.- uṭururlar 067a/6

ʿūr: (Ar.) çıplak
ʿū. 036b/5

uru: ?
u. 032a/19, 037b/20, 038b/7, 039a/25, 052a/10
u. ṭurıcaḳ 025a/11
u. ṭururken 034b/19

urul -: dikilmek, yapılmak
u.- mış 050a/12

uruş -: vuruşmak
u.- madan 041a/9
u.- maḳdan 055b/2

uṣan -: bıkmak, bezmek
u.- am 014b/15

uṣlan -: akıllanmak
u.- mazlar 080b/7
u.- mazsa 080b/7

uṣlu: söz dinleyen, edepli
u. ola 036a/16

uṣūl: (Ar.) asıllar; yöntem, yol yordam, metod
u.- ı fıḳhda 008b/21
ehl-i u. 007a/10

uṣaḳ: çocuk
u. 015b/9, 015b/10, 015b/11
u.+ ından 048a/17
u. ṭoġuran 015b/15

utan -: utanmak
u.- up 062a/7

utanmaz: arsız, utanması olmayan
u. 071a/12

uvacıḳ: ufacık, küçücük
u. 019a/25, 028a/15

uvaḳ: ufak, küçük
u. 047b/1
u.+ ın 057b/3

uy -: uymak
u.- a 032b/8, 032b/9, 032b/12, 035b/23, 036b/8, 036b/10, 036b/11, 036b/12, 036b/13, 036b/15, 036b/17, 036b/18, 036b/19, 036b/21, 041a/20
u.- acaḳ 036a/5
u.- an 023a/12, 023a/13, 027a/23, 027b/1, 027b/21, 028a/22, 028b/17, 029b/11, 032b/5, 036b/3, 036b/24, 037a/17, 078a/5
u.- ana 032b/5, 032b/6
u.- anlar 027b/17
u.- anlara 023a/16, 023a/17
u.- anlarda 023a/11
u.- anlaruñ 023a/11, 027b/2
u.- arlar 007a/22
u.- arsa 023a/10, 024b/14, 032b/18, 032b/24, 036a/4, 041a/15
u.- asın 026b/14
u.- dı 036a/1
u.- duġ 033a/2, 060b/3
u.- duġı 027b/21, 032b/6, 035a/1
u.- duġına 023a/10, 023a/13, 023a/14
u.- duġından 038b/3
u.- ıcaḳ 033a/1
u.- maḳ 034b/17, 034b/18, 034b/20, 034b/21, 035a/1, 035b/5, 035b/13, 036a/4
u.- maḳla 012b/12
u.- mamaḳ 032b/18
u.- mamak 032b/24
u.- maya 032b/8, 032b/11
u.- mayıcaḳ 032b/25
u.- mayup 024b/14, 032b/20
u.- mazsa 032b/23, 036b/14
u.- mış olsa 034a/14
u.- mış 023a/16, 024b/12, 035a/11, 036a/18, 036a/21, 036a/22, 037a/15, 069b/2
u.- mışken 036b/4
u.- mışsa 033b/10
u.- sa 032b/4, 032b/23, 034b/17, 034b/23, 034b/24, 034b/25, 035a/3, 035a/6, 035a/7, 035a/10, 035a/13, 035b/16, 063a/10
u.- salar 035a/2
u.- uban 041a/16
u.- up 008b/8, 032b/17, 035a/20, 041a/6

uyan -: uyanmak
u.- anda 063b/5
u.- duġı 063b/3
u.- duḳdan 015a/15
u.- ırken 015a/11
u.- maḳ 027b/24, 080b/10
u.- maḳda 073b/7
u.- sa 015b/20, 020b/15, 020b/16, 035b/24, 052b/18

uyar -: uyarmak
u.- ıcaḳ 010a/13
u.- maġ 010a/19, 076a/14

uydur -: uydurmak
u.- a 061a/13, 066b/14
u.- maḳ 035b/7

uyluḳ: kalçadan dize kadar olan bacak bölümü
u.+ ı 022a/6, 024a/3, 033b/22, 034a/8

uymaḳlıġ: bağlı kalma, tâbi olma durumu
u.+ ı 014b/2

uyu -: uyumak
u.- madı 011a/5
u.- maḳ 020b/13
u.- masa 070a/23
u.- r 028b/21, 068b/13
u.- rken 020b/15, 027a/14, 028b/16, 051a/14, 060a/3
u.- sa 015a/15, 015a/24, 020b/14, 035b/24, 051a/16, 052b/17
u.- ya 032b/9
u.- yacak 020b/16
u.- yacaḳ 032b/20
u.- yunca 032b/9

ʿuyūn: (Ar.) kaynaklar, pınarlar
ʿu.+ da 040b/10

uz: az kelimesiyle birlikte "çok" anlamında kullanılan tekrar kelimesi
u. 064a/10

uzaḳ: uzak
u. 038b/24, 063b/21, 068b/3

uzan -: uzanmak
u.- ınca 042b/9
u.- masun 003b/2, 065a/2
u.- up 009b/23, 020b/13
u.- ur 059a/23, 060a/11, 063b/2, 065b/7, 076a/13, 076b/9

uzat(d) -: uzatmak
u.- a 033b/5, 055b/17
barmaḳların u.- a 034a/9
namāzı u.- acaḳ 029b/12
ayaġın u.- dı 025a/23
namāzı u.- mamaḳ 029b/11
namāzı u.- masa 028b/25
u.- mayalum 026b/13
u.- sa 028b/25

uzun: uzun, kısa karşıtı
u. 003b/2, 019b/17, 019b/19, 023b/24, 025a/7, 028b/3, 028b/4, 028b/10, 028b/23, 029a/1, 029b/16, 031b/17, 032a/3, 032a/4, 034a/11, 034a/18, 035a/19, 039a/2, 040b/21, 055a/10, 055a/11, 068b/3, 068b/11, 068b/13, 079a/14
u.+ dur 029b/15, 069a/19
u. ise 015a/23

uzunluḳ: uzunluk
u.+ ı 025a/6, 042a/14, 042a/16, 055a/9

ʿużv: (Ar.) organ; parça; unsur
ʿu. 022a/6, 042a/8
ʿu.+ dan 042a/9
ʿu.+ ıyla 008a/8
ʿu.+ lar 009b/25
ʿu.+ lardan 009b/25
ʿu.+ larında 018a/3
ʿu.+ u 017a/20
ʿu.+ udur 022a/7
ʿu.+ un 018a/14
ʿu.+ uñ 033b/7, 051a/12, 071b/19
ʿu.+ uñla 076b/10
ʿu.+ unuñ 022a/5

Ü

ücret: (Ar.) bir hizmet ve emek karşılığında ödenen para veya mal
ü. 049b/16
ü.+ i 037b/3
ü.+ ine 054a/16

ü.+ le 047b/5, 048b/24, 051b/24, 074a/12

üç: üç sayısı
ü.+ dür 054b/15, 054b/20, 060a/7, 068a/17
ü.+ i 005b/19, 039a/9
ü.+ ün 053a/21
ü. 005b/19, 007a/19, 015b/4, 015b/5, 016a/18, 017b/2, 017b/5, 017b/11, 017b/18, 017b/19, 017b/20, 017b/23, 018a/1, 019a/23, 021b/14, 021b/15, 021b/17, 023b/24, 024a/10, 024a/25, 024b/21, 024b/23, 026b/6, 027b/4, 027b/5, 028a/2, 028a/13, 028b/4, 028b/8, 029b/7, 031b/15, 033b/17, 034a/2, 034a/10, 034a/16, 035a/11, 035a/12, 036a/9, 036a/10, 036b/11, 036b/13, 037b/13, 037b/15, 037b/21, 037b/24, 038b/22, 038b/25, 039a/2, 039a/3, 039a/4, 039a/6, 039a/8, 039a/9, 039a/23, 040a/3, 040a/13, 040a/14, 042a/2, 043b/1, 043b/2, 044a/1, 044a/5, 046a/15, 046a/17, 046a/22, 046a/24, 046b/4, 046b/9, 046b/12, 046b/13, 046b/17, 048b/2, 049a/22, 049a/24, 050b/23, 051a/4, 051b/13, 051b/17, 051b/19, 051b/21, 053a/20, 054b/6, 054b/13, 054b/14, 054b/24, 055a/12, 055b/20, 056b/25, 057a/1, 057a/2, 057a/5, 057a/9, 057a/22, 057a/24, 057b/1, 057b/22, 058a/2, 058a/6, 058a/7, 059b/3, 060a/8, 060a/10, 063a/12, 063a/13, 066b/12, 066b/13, 069a/1, 069b/6, 070b/12, 072a/1, 074a/20, 074b/22, 075a/12, 077b/19

üçer: üç sayısının üleştirme sayı sıfatı
ü. 016a/17, 017a/20

üçünci: üç sayısının sıra sıfatı
ü. 002a/4, 031b/16, 032a/2, 032a/5, 032a/6, 034b/2, 036a/16, 037b/22, 040a/19, 057a/23, 074a/15
ü.+ si 005b/11, 021a/18, 023b/12, 048b/16, 065b/9, 066b/15, 068a/18, 072a/6, 072a/20, 078a/25

üç yüz: üç yüz sayısı
ü. 075a/13

üç yüz altmış: üç yüz altmış sayısı
ü. 022a/13

üleş -: paylaşmak, bölüşmek
ü.- mişdür 060a/13
ü.- se 017b/5

üleşdir -: paylaştırmak, bölüştürmek
ü.- e 048b/14, 049b/1
ü.- i 028b/11, 030b/2, 053a/16
ü.- irlerdi 064a/9
ü.- irse 030b/5, 062a/7, 064a/8
ü.- mek 048b/3, 048b/10, 048b/14, 056b/7
ü.- se 048b/1
ü.- ü itmek 054a/3
ü.- ü ṭutmaḳ 053a/18
ü.- ü 030a/11, 051b/18

ülit -: tıraş ettirmek
ü.- se 017b/4

ümīd: (Far.) beklenti, umut krş. ümīẕ
ü. itse 018b/19

ümīẕ: (Far.) beklenti, umut krş. ümīd
ü. 063b/13
ü.+ deyken 063b/14
ü.+ i 063b/22, 079a/24, 079b/1
ü.+ in kese 073b/24
ü.+ in 063b/16, 074b/9
ü. kesdi 063a/3
ü. ṭutar 072a/6
ü. ṭutduġı 073b/24

ümmet: (Ar.) bir peygambere tâbi olanların meydana getirdiği topluluk
ü.+ i 053b/13
ü.+ imden 013a/24
ü.+ inden 010b/16
ü.+ inüñ 007b/21, 057a/15
ü.+ lerin 005b/20
ü.+ lerine 006b/8
ü.+ lerüñ 080b/23

ünās: (Ar.) insanlar
ü.+ ın 008b/3

ürküt -: ürkütmek
ü.- mezler 055a/6
ü.- seler 041a/4

üs: (Ar.) esas temel, asıl, kök
ü.+ si 012b/13, 012b/16, 012b/18, 042b/20, 048a/1, 048b/6
ü.+ sinden 012b/9, 048a/3
ü.+ sine 012b/14, 012b/16, 048a/1
ü.+ sinüñ 048b/6
ü.+ sünden 047b/25

üsküf: (İt.) başlık
ü.+ in 033b/22, 033b/23

üst: bir şeyin dış yüzü; giyecek
ü.+ i 004a/4, 017b/13
ü.+ ün 042b/25
ü.+ ünde 035a/5
ü.+ ündeki 028b/5, 042b/8
ü.+ üne 017a/25, 018a/4, 018a/18, 022b/8, 024b/18, 037a/24, 040b/20, 041b/25

üstād: (Far.) herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sahibi olan krş. üstāẕ
ü.+ ı 005a/25, 047b/5
ü.+ ına 047b/4

üstāẕ: (Far.) herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sahibi olan krş. üstād
ü. 009b/7

üste: başarmak
ü.+ süñ 066b/16

üstün: birine veya bir şeye göre nitelik bakımından daha yüksek, daha elverişli olan
ü. 065a/10

üşen -: üşenmek
ü.- se 055a/14
ü.- ürler 029b/12
ü.- ürse 055a/15, 074a/11

üvez: sivrisineğe benzer ufak böcek krş. üyez
ü. 010b/22, 010b/23, 011a/1, 011a/2, 011a/3, 011a/6

üyez: sivrisineğe benzer ufak böcek
krş. üvez
ü.+ üñ 070a/21

üz -: üzmek
ü.- enler 041a/6
ü.- er 014b/2

üzer: üst, üzeri
ü.+ imde 012b/10
ü.+ ime 050b/21
ü.+ inde 020b/14, 028a/3, 028a/14, 033b/6, 035b/25, 040b/15, 045a/1, 045b/18, 046a/1, 047a/13, 049b/8, 056b/4, 056b/14, 066b/15
ü.+ indeki 029a/22, 045b/24, 045b/25
ü.+ inden 017a/22, 017b/11, 019b/5, 042a/18, 057b/4, 076a/15
ü.+ indeyken 046a/2
ü.+ ine vāḳiʿ olmasa 021a/10
ü.+ ine 002a/6, 003a/8, 003a/25, 003b/11, 003b/17, 003b/19, 004a/1, 004a/11, 004a/23, 004a/24, 007a/8, 007a/10, 007a/17, 007b/4, 008a/11, 008a/25, 008b/4, 009a/3, 010a/5, 010a/12, 011b/17, 012a/18, 013a/2, 013a/24, 013b/21, 014a/21, 014b/19, 015b/3, 016a/4, 016b/8, 017a/2, 017a/19, 017b/1, 017b/3, 017b/8, 017b/9, 017b/12, 017b/14, 018a/4, 018a/6, 018a/7, 018a/19, 018a/20, 019a/17, 021b/18, 021b/19, 021b/20, 021b/21, 021b/24, 022a/3, 022a/10, 022b/10, 024a/3, 024a/4, 024a/6, 024a/7, 024b/20, 025a/2, 025a/3, 025b/12, 025b/14, 026a/19, 028a/15, 030a/21, 031b/4, 033b/4, 033b/5, 033b/15, 033b/22, 033b/25, 034a/7, 034a/8, 034a/13, 037b/11, 037b/25, 038b/10, 038b/12, 040a/22, 040b/15, 041a/9, 041a/10, 041a/11, 041b/4, 041b/11, 041b/12, 042a/1, 042a/2, 042a/11, 042a/15, 042b/1, 042b/7, 042b/13, 042b/18, 042b/25, 043a/2, 045a/9, 045a/11, 045a/13, 045b/9, 045b/10, 045b/20, 045b/22, 046a/2, 046a/6, 046a/20, 046a/22, 046b/1, 046b/2, 046b/6, 046b/10, 046b/11, 046b/19, 047a/6, 047b/23, 048a/10, 048a/15, 049b/9, 049b/14, 050a/19, 052b/11, 054a/12, 055a/12, 055b/20, 056a/6, 056b/18, 057a/16, 057b/4, 059a/6, 061a/2, 061b/17, 062a/20, 062b/4, 063a/2, 063a/23, 064b/23, 066a/9, 066a/19, 068b/4, 069a/7, 070a/25, 072a/21, 073a/13, 075b/3, 076a/6, 076a/12, 078b/8
ü.+ inedür 048a/1, 048a/2
ü.+ inedür 005b/2, 007b/3, 013b/17, 014a/7, 020a/8, 025a/14, 030a/1, 030a/3, 040a/20, 040b/11, 042b/2, 042b/3, 074a/20
ü.+ iñedür 061a/19
ü.+ ini 021b/7
ü.+ inüñ 056a/4
ü.+ lerinde 020a/4
ü.+ lerine 007b/24, 041a/8
ü.+ üñize 065b/16

üzere: üzerine; amacıyla; şartıyla; neredeyse; gibi; süresince; kadar, üzere
ü. 003a/13, 004a/19, 004b/15, 004b/16, 007a/12, 013a/22, 015b/25, 017a/2, 019b/5, 029a/18, 030a/5, 033a/16, 060b/18, 078b/19

üzil -: üzülmek
ü.- ürse 070a/21

V

vācib: (Ar.) yapılması gerekli olan, terk edilmesi câiz olmayan husus
v. 015a/25, 024a/12, 033a/4, 039a/23, 039a/24, 045a/6, 045a/17, 049b/15, 057b/6, 076b/19
vitr-i v. 034b/1, 038a/9
v.+ di 032a/15
v.+ dür 007b/4, 014a/12, 014b/12, 015a/11, 015a/18, 015a/19, 015a/20, 015b/1, 018b/24, 021a/16, 023b/19, 024a/12, 024a/16, 024a/17, 024b/15, 029b/7, 031a/16, 031a/25, 032a/6, 034a/22, 035a/25, 037b/23, 039a/20, 039b/22, 040a/20, 040a/21, 040a/25, 043a/7, 043a/8, 043a/16, 044b/15, 047b/16, 048a/22, 049b/9, 050b/8, 056a/2, 056b/13, 057b/6, 070a/3, 072b/7, 073a/13, 077b/12, 078b/5
v.+ i 032a/7, 054b/24
vitr-i v.+ i 035b/19
v.+ leri 021a/14, 023b/8, 024a/10, 025a/17, 054b/17
v.+ lerin 015a/2, 023b/6, 023b/7, 024a/9, 024b/6, 033a/14
v.+ lerüñ 024a/22
v.+ se 042b/1
v. ider 012a/25, 072b/20
v. itdi 012b/3
v. itmedi 013a/1
v. itmez 012b/1, 014b/6, 073a/14
v. itmezse 012a/25
v. ola 012b/2, 037b/23
v. olan 011b/19, 020a/17, 025b/7, 031b/9, 039b/19, 047b/10, 051a/6, 051b/3, 051b/24, 058a/13
v. olana 057b/19
v. olanlara 049b/8
v. olanların 031b/8
v. olanlarıñ 054a/13
v. olanlaruñ 063a/24
v. oldı 012b/25, 013a/5
v. olduġı 033a/1, 041b/22
v. olduġınlayın 054b/1
v. olmaġa 054a/22
v. olmaya 052a/3
v. olmayan 051b/21
v. olmaz 012a/18, 015a/13, 015a/15, 015a/17, 015a/20, 020b/4, 031b/10, 032a/22, 033a/11, 033a/13, 033a/14, 038b/17, 039a/22, 045a/20, 045a/22, 045b/1, 045b/8, 045b/12, 046a/8, 047a/1, 047b/24, 048a/6, 050a/17, 050b/11, 051a/13, 051a/14, 051a/18, 051a/19, 051a/21, 051a/22, 051b/2, 052a/2, 052a/25, 052b/1, 052b/2,

052b/4, 052b/9, 052b/11, 053a/7, 053b/3
v. olmazsa 045b/2
v. olmış 029a/11
v. olmışken 033a/1
v. olsa 045a/24
v. olup 066a/25
v. olur 008a/25, 008b/1, 008b/2, 008b/5, 015a/14, 015a/16, 015b/3, 023b/10, 031b/7, 031b/8, 031b/16, 040b/17, 045b/10, 045b/12, 047a/1, 048a/7, 048a/15, 051a/7, 051a/10, 051a/11, 051a/17, 051a/18, 051a/20, 051b/2, 052a/5, 052a/8, 052a/13, 052b/2, 052b/10, 052b/14, 053a/6, 054a/20, 058b/17
v. olursa 007b/24, 045a/24

vāciblıḳ: (Ar.+T.) gereklilik
v.+ ı 029b/8

vaʿd: (Ar.) söz verme
v. 002b/20
v.+ ine 003b/6

vaʿde: (Ar.) bir işin yapılması için tanınan zaman; ecel
v. 027a/9
v.+ si 012a/25
fażl-ı v.+ si 027a/10
v.+ sinde 012b/4, 027a/11
v.+ sine 011b/15, 012a/23
v.+ sini 012b/3

vaʿīd: (Ar.) iyiliğe yöneltmek ve kötü şeylerden sakındırmak için bir kimseyi cehennem azabı ile korkutma
v.+ ine 003b/6

vaḳf: (Ar.) adamak, bir şeyin bütününü bir işe vermek
v. iderse 049b/20
v. idüp 030a/25

vaḳfe: (Ar.) hac sırasında Arafat ve Müzdelife'de belirli bir süre bekleme anlamında terim
v.+ ye 054b/16, 054b/17, 056a/12, 056a/14, 056a/21, 056a/22, 056a/23, 056a/24, 056b/11, 056b/12, 056b/13, 057a/7

vāḳıʿa: (Ar.) olmuş olan şey, geri çevrilmesi mümkün olmayan olay, olgu
v.+ sa 069a/20

vāḳıʿāt: (Ar.) baştan geçen olaylar
v.+ da 025a/13
v.+ ında 040a/4

vaḳıf: (Ar.) hayır kurumu
v. 047b/22
v.+ ıñ 047b/20

vāḳiʿ: (Ar.) vuku bulan, olan; geçen, geçmiş olan
v.+ de olmamış 031a/16
v. olan 021a/5
v. oldugı 021a/5
v. oldugından 012a/15
v. olmadugı 021a/10
v. olmasa 021a/10
v. olmışdur 077b/8
v. olur 015a/6, 037b/4
v. olurdı 011b/4
v. olursa 021a/9

vaḳt: (Ar.) vakit, zaman; saat; mevsim; çağ; fırsat
v. 002a/4, 003b/21, 007a/14, 007a/15, 008b/11, 013a/6, 014a/14, 014b/20, 015b/14, 015b/17, 018b/9, 019b/16, 020b/10, 020b/22, 020b/24, 021a/4, 021a/6, 021a/7, 021a/8, 022a/21, 022a/22, 022b/1, 022b/5, 022b/16, 022b/17, 022b/24, 022b/25, 023a/1, 023a/2, 023a/6, 023a/7, 023a/16, 023a/17, 023a/18, 023a/19, 023a/23, 023a/24, 025a/21, 025b/12, 026a/20, 026a/22, 026a/25, 028a/11, 029b/1, 033a/25, 034b/18, 035b/4, 038a/1, 038a/2, 038a/3, 038a/4, 038a/5, 038a/6, 038a/18, 038a/23, 038b/1, 038b/3, 038b/14, 040a/20, 041b/24, 045b/7, 045b/10, 045b/15, 045b/16, 048a/20, 048b/7, 048b/20, 049b/19, 051a/7, 053a/23, 053b/14, 053b/16, 053b/21, 055b/7, 056a/10, 056a/11, 056a/12, 056a/16, 057a/20, 060a/1, 060a/5, 061b/14, 061b/22, 065b/2, 067a/14, 067b/4, 068b/1, 071a/4, 072b/14, 072b/16, 072b/18, 073b/16, 073b/18, 073b/19, 075a/7, 075a/21, 076a/18, 076a/19, 079a/23, 079b/10
v. olur 076a/12, 076a/15
v.+ de 006a/14, 012a/14, 020b/2, 020b/23, 020b/24, 021a/2, 021a/3, 022b/18, 022b/21, 025b/25, 028a/10, 029a/24, 056a/23, 056b/2, 068b/1
v.+ den 017b/24, 018a/1, 018b/21, 021a/7, 038a/4, 038a/9, 038a/11
v.+ e 018a/2, 029a/24, 038a/4
v.+ ın 002b/21
v.+ i 015b/13, 017b/25, 020b/23, 021a/20, 022b/5, 022b/7, 022b/11, 022b/17, 022b/19, 022b/24, 022b/25, 029a/8, 037b/8, 038a/6, 054b/12, 055b/8, 056b/20, 057a/23, 057a/25
v.+ idür 006a/23, 022b/6, 022b/10, 022b/11, 022b/19, 054b/23
v.+ in 013a/22, 013a/23, 015a/25, 022b/2, 023b/20
v.+ inde 014b/3, 056b/1, 056b/9, 056b/13
v.+ ine 022b/25, 056a/22
v.+ ini 078a/24
v.+ inüñ 022b/3, 023a/8, 023a/15, 056a/22
v.+ lerde 023a/8, 029a/11, 072b/18
v.+ lerüñ 038a/16
v.+ üñ 018b/22, 020b/21, 020b/22, 021a/5, 021a/6, 023a/1, 023a/5, 023a/20, 037b/7, 038a/14, 050b/8

vallāh: (Ar.) "Allah'a yemin olsun ki" anlamına gelen söz
v. 026b/22, 034b/24

vallāhu ʿalem: (Ar.) "en iyisini Allah bilir" anlamına gelen söz
v. 012b/18

var: var, yok karşıtı
v. 001b/2, 002a/23, 002a/24, 003b/7, 004a/3, 004b/18,

004b/23, 004b/25, 005a/5, 006b/22, 006b/23, 007b/8, 009b/10, 009b/12, 009b/16, 010a/7, 010a/8, 011b/12, 011b/23, 012b/10, 012b/18, 013b/12, 017a/6, 018a/12, 018b/23, 022b/4, 036a/12, 037a/15, 037b/13, 038a/21, 038b/3, 050b/23, 053a/14, 060a/9, 060a/10, 060a/13, 060a/14, 061a/8, 061a/17, 062a/14, 062a/23, 062b/16, 065b/22, 067a/7, 069a/8, 072b/22, 073b/11, 076a/3, 076a/21, 076b/9, 077a/8, 078a/13, 079b/6, 080b/1
v. eyledi 075b/4, 076b/18
v. ise 002a/19, 003b/5, 007a/18
v. ola 072a/7
v. olduġımuz 076a/13
v.+ dı 067a/5, 069a/1, 074a/5, 074a/16, 077a/21, 079b/24
v.+ dugın 014a/10
v.+ dur 002b/1, 004a/18, 004b/24, 004b/25, 005b/9, 007a/7, 008a/5, 008a/24, 009a/25, 010a/9, 030a/22, 033b/7, 037a/1, 037a/2, 037a/10, 048a/5, 058b/25, 059a/2, 059a/3, 060a/9, 061a/24, 063a/6, 063b/23, 065b/6, 066a/21, 069a/3, 071a/6, 071b/21, 072a/7, 072a/14, 076a/10, 076b/4, 077a/7, 077a/9, 077a/11, 077a/13, 079b/4, 079b/5, 079b/8, 079b/12, 079b/17, 079b/23, 080a/12
v.+ ken 018a/7, 020a/6, 028a/9, 040b/7, 054a/8, 055b/23
v.+ mış 009b/2, 072a/9, 072a/10, 072a/14
v.+ sa 005a/17, 013a/5, 017b/25, 018a/5, 018b/6, 019a/23, 019b/8, 025a/15, 025a/22, 030a/13, 031a/9, 033a/17, 034a/17, 037b/11, 038b/24, 041b/10, 042a/5, 049b/4, 049b/5, 053b/17, 056b/9, 061a/19, 066b/25, 067b/22, 077b/12, 077b/22, 078a/2, 080a/5
v.+ sun 071b/6

var -: gitmek, yetişmek, yürümek; erişmek; anlamak; hücum etmek
v.- a 024a/12, 031b/21, 033b/14, 033b/19, 034a/3, 036b/5, 040a/15, 048b/16, 048b/19, 053b/21, 054a/18, 054b/1, 055b/15, 056a/4, 057a/5, 057a/20, 057b/5, 058a/3
v.- acaġı 006a/4
v.- acaġın 062b/11
v.- acaġuñ 074a/13
v.- acaḳ 023b/18, 032b/1, 054b/20, 056a/21
v.- alar 005b/20, 056b/4, 056b/14, 072b/25
v.- amazsa 038b/8
v.- an 042b/20, 048b/17, 053a/14, 058a/15, 058b/2, 058b/3, 075a/23
v.- anlaruñ 055a/1, 055a/2
v.- anuñ 055a/1
v.- dı 010b/19, 010b/25, 070b/19, 070b/21, 074a/8
v.- dıġı 018b/13
v.- dıġıyla 054b/2
v.- duġın 004a/21, 032b/16
v.- duġıñuzdan 056a/18
v.- duḳça 060b/6

v.- duḳdan 031b/22, 033a/1, 036b/8, 055b/18
v.- duḳları 054b/3
v.- ıcaḳ 016a/20, 024b/21, 024b/22, 028a/3, 056a/12, 056a/13, 056a/20, 070a/3
v.- ınca 007b/11, 015a/13, 016b/16, 017a/19, 017a/22, 018b/2, 024b/8, 046a/15, 046a/16, 046a/17, 046a/18, 046a/19, 046a/21
v.- ıncaya 023b/3
v.- madan 013a/12, 032b/25, 036b/25
v.- madıysa 032b/17
v.- maġ 038b/8
v.- maġa 018b/11, 035a/24, 035b/9, 042b/18, 048b/20, 054a/23, 058b/13, 058b/15
v.- maġla 012b/5, 058a/21
v.- maḳ 024a/11, 027a/23, 035b/2, 036b/23, 053b/21, 053b/22, 054a/18, 054a/24, 054b/2, 054b/3, 054b/8, 054b/9, 054b/10, 055a/3, 056a/10, 056a/11, 077b/12
v.- maḳdan 049a/23
v.- maḳdur 003b/23, 023b/12, 023b/13, 025a/4, 054b/22
v.- mamış 036b/7
v.- masa 027a/23, 054a/23, 054a/25, 054b/1, 054b/11, 058a/19, 058a/24
v.- maya 035b/1
v.- mayalum 013a/11
v.- mayan 075a/21
v.- mazlar 068a/7
v.- mış 006a/5
v.- sa 022a/18, 024a/12, 024a/13, 035b/5, 035b/6, 037a/10, 039a/4, 039a/5, 039a/11, 039b/2, 039b/3, 052a/19, 053b/23, 054a/8, 054b/1, 054b/12, 055b/13, 058a/16, 058a/20, 058a/21
v.- salar 067b/17
v.- sunlar 061a/21
v.- uñ 011a/21
v.- up 010b/24, 015b/25, 022b/14, 023b/8, 031a/25, 033b/6, 034a/23, 038b/23, 041a/1, 049b/7, 054a/12, 054a/16, 055b/14, 055b/17, 057a/3, 057a/4, 057b/7, 065b/2, 071a/19, 076b/2, 079a/12, 079a/15
v.- ur 019b/14, 058b/12, 060b/17, 078b/2
v.- urlar 007b/24

vāriṣ: (Ar.) mirasçı
v.+ leridür 067b/16

varlıḳ: var olma durumu
v.+ ı 064a/24
v.+ ınuñ 005a/5

vaṣf: (Ar.) bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik
v.+ ı 019a/19
v.+ ın 013b/25
v. idemez 011a/7
v. idemezim 014a/2
v. itmege 010b/18
v. itmek 010b/8

vaṣīlıḳ: (Ar.+T.) vasi olma durumu
v.+ a 002b/13

vaṣiyyet: (Ar.) bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey
v. 040b/11
v.+ i 040b/10
v.+ üñ 041b/9

v. eylese 040b/10, 040b/23
v. eyleye 038b/13
v. iden 058b/3, 058b/4, 058b/7, 058b/8
v. idicekdür 040b/24
v. itmediyse 053b/5
v. itmek 041b/9, 053b/4, 054a/23, 054b/11, 058a/25
v. itse 040b/24, 058a/25

vaʿẓ: (Ar.) bir kimseye kalbini yumuşatacak, kendisini iyiliğe sevk edecek surette söz söyleme; dini öğüt
v. 003a/4, 003a/16, 035b/2, 069a/4, 072b/25, 077a/13
v. ider 067b/12
v. itse 067b/19
v. ve naṣīḥat idilür 067b/21

vażʿ: (Ar.) vaziyet, tavır, duruş, biçim
v.+ ı 009b/13, 025a/14

vaẓīfe: (Ar.) görev
v.+ sin 068b/1
v. iderse 049b/20

ve: (Ar.) iki kelime, cümle ve öbeği birbirine bağlayan söz
v. 001b/2, 001b/3, 001b/10, 001b/11, 001b/13, 001b/14, 002a/1, 002a/3, 002a/4, 002a/10, 002a/12, 002a/13, 002a/14, 002a/15, 002a/16, 002a/17, 002a/20, 002a/21, 002a/23, 002a/24, 002b/1, 002b/3, 002b/4, 002b/5, 002b/7, 002b/8, 002b/9, 002b/10, 002b/13, 002b/14, 002b/15, 002b/16, 002b/17, 002b/18, 002b/19, 002b/20, 002b/21, 002b/22, 002b/23, 002b/24, 003a/3, 003a/10, 003a/11, 003a/12, 003a/14, 003a/15, 003a/16, 003a/17, 003a/18, 003a/19, 003a/20, 003a/21, 003a/22, 003a/24, 003b/1, 003b/3, 003b/4, 003b/5, 003b/6, 003b/8, 003b/9, 003b/11, 003b/14, 003b/20, 003b/24, 004a/1, 004a/2, 004a/8, 004a/13, 004a/15, 004a/18, 004a/20, 004b/5, 004b/6, 004b/7, 004b/8, 004b/12, 004b/14, 004b/17, 004b/18, 004b/24, 004b/25, 005a/1, 005a/4, 005a/5, 005a/6, 005a/7, 005a/8, 005a/9, 005a/10, 005a/11, 005a/12, 005a/13, 005a/16, 005a/19, 005a/21, 005a/22, 005a/23, 005a/25, 005b/2, 005b/3, 005b/4, 005b/8, 005b/10, 005b/17, 005b/18, 005b/19, 005b/20, 005b/21, 005b/22, 005b/23, 005b/24, 005b/25, 006a/1, 006a/3, 006a/4, 006a/5, 006a/7, 006a/8, 006a/9, 006a/10, 006a/11, 006a/13, 006a/15, 006a/16, 006a/18, 006a/21, 006a/25, 006b/1, 006b/2, 006b/3, 006b/4, 006b/5, 006b/6, 006b/7, 006b/8, 006b/9, 006b/10, 006b/11, 006b/13, 006b/15, 006b/18, 006b/19, 006b/21, 006b/23, 006b/24, 006b/25, 007a/1, 007a/4, 007a/6, 007a/7, 007a/10, 007a/12, 007a/13, 007a/16, 007a/17, 007a/18, 007a/19, 007a/20, 007a/22, 007a/24, 007b/1, 007b/2, 007b/3, 007b/4, 007b/5, 007b/10,

007b/12, 007b/13, 007b/14, 007b/15, 007b/16, 007b/17, 007b/18, 007b/19, 007b/21, 007b/22, 007b/23, 007b/24, 007b/25, 008a/1, 008a/4, 008a/6, 008a/8, 008a/9, 008a/12, 008a/13, 008a/14, 008a/15, 008a/17, 008a/18, 008a/19, 008a/21, 008a/22, 008a/24, 008a/25, 008b/1, 008b/2, 008b/3, 008b/4, 008b/6, 008b/9, 008b/10, 008b/11, 008b/12, 008b/13, 008b/14, 008b/15, 008b/17, 008b/20, 008b/21, 008b/23, 009a/2, 009a/6, 009a/11, 009a/13, 009a/14, 009a/15, 009a/17, 009a/20, 009a/21, 009b/1, 009b/2, 009b/3, 009b/4, 009b/5, 009b/7, 009b/8, 009b/9, 009b/10, 009b/11, 009b/12, 009b/13, 009b/14, 009b/15, 009b/16, 009b/17, 009b/18, 009b/20, 009b/21, 009b/22, 009b/23, 009b/24, 009b/25, 010a/1, 010a/2, 010a/3, 010a/6, 010a/8, 010a/9, 010a/10, 010a/11, 010a/13, 010a/14, 010a/15, 010a/16, 010a/17, 010a/18, 010a/20, 010a/21, 010a/22, 010a/25, 010b/1, 010b/2, 010b/3, 010b/4, 010b/5, 010b/7, 010b/9, 010b/11, 010b/12, 010b/13, 010b/14, 010b/15, 010b/16, 010b/17, 010b/21, 010b/25, 011a/1, 011a/5, 011a/9, 011a/10, 011a/11, 011a/12, 011a/16, 011a/17, 011a/18, 011a/21, 011a/22, 011a/23, 011a/25, 011b/1, 011b/2, 011b/6, 011b/7, 011b/11, 011b/12, 011b/15, 011b/19, 011b/20, 011b/21, 011b/22, 011b/24, 011b/25, 012a/1, 012a/2, 012a/3, 012a/4, 012a/5, 012a/6, 012a/7, 012a/8, 012a/9, 012a/10, 012a/17, 012a/21, 012a/23, 012a/24, 012b/2, 012b/5, 012b/9, 012b/14, 012b/17, 012b/19, 012b/24, 012b/25, 013a/1, 013a/4, 013a/5, 013a/7, 013a/8, 013a/9, 013a/13, 013a/15, 013a/16, 013a/17, 013a/19, 013a/22, 013a/23, 013a/25, 013b/1, 013b/3, 013b/4, 013b/6, 013b/8, 013b/10, 013b/11, 013b/13, 013b/16, 013b/19, 013b/20, 013b/23, 013b/25, 014a/1, 014a/2, 014a/3, 014a/5, 014a/6, 014a/8, 014a/10, 014a/11, 014a/13, 014a/17, 014a/18, 014a/19, 014a/20, 014a/22, 014a/23, 014a/24, 014b/1, 014b/2, 014b/4, 014b/5, 014b/6, 014b/9, 014b/12, 014b/13, 014b/14, 014b/17, 014b/20, 014b/24, 015a/1, 015a/2, 015a/3, 015a/4, 015a/5, 015a/6, 015a/7, 015a/9, 015a/15, 015a/18, 015a/19, 015a/20, 015a/21, 015a/22, 015a/23, 015a/24, 015a/25, 015b/2, 015b/3, 015b/4, 015b/5, 015b/6, 015b/11, 015b/12, 015b/14, 015b/15, 015b/16, 015b/18, 015b/20, 015b/22, 015b/23, 016a/1, 016a/3, 016a/5, 016a/10, 016a/11, 016a/12, 016a/13, 016a/16, 016a/17, 016a/18, 016a/19, 016b/3, 016b/4,

016b/9, 016b/13, 016b/23, 016b/24, 016b/25, 017a/6, 017a/9, 017a/14, 017a/17, 017a/19, 017a/20, 017a/22, 017b/1, 017b/2, 017b/6, 017b/9, 017b/11, 017b/12, 017b/14, 017b/16, 017b/17, 017b/18, 017b/20, 017b/23, 017b/25, 018a/1, 018a/3, 018a/4, 018a/7, 018a/13, 018a/14, 018a/16, 018a/19, 018a/20, 018a/22, 018a/24, 018a/25, 018b/2, 018b/3, 018b/4, 018b/7, 018b/8, 018b/14, 018b/15, 018b/16, 018b/17, 018b/21, 018b/25, 019a/1, 019a/2, 019a/4, 019a/6, 019a/7, 019a/17, 019a/25, 019b/8, 019b/9, 019b/10, 019b/13, 019b/17, 020a/1, 020a/6, 020a/8, 020a/18, 020a/22, 020a/24, 020a/25, 020b/1, 020b/3, 020b/4, 020b/5, 020b/9, 020b/11, 020b/12, 020b/13, 020b/16, 020b/17, 020b/18, 020b/20, 020b/22, 020b/24, 020b/25, 021a/1, 021a/2, 021a/3, 021a/8, 021a/11, 021a/14, 021a/15, 021a/24, 021b/1, 021b/2, 021b/3, 021b/4, 021b/6, 021b/8, 021b/9, 021b/13, 021b/14, 021b/15, 021b/16, 021b/18,021b/20, 021b/21, 021b/22, 021b/23, 021b/24, 021b/25, 022a/1, 022a/2, 022a/4, 022a/6, 022a/7, 022a/9, 022a/12, 022a/20, 022b/1, 022b/2, 022b/6, 022b/7, 022b/14, 022b/19, 022b/24, 023a/2, 023a/11, 023a/14, 023a/22, 023b/4, 023b/6, 023b/7, 023b/13, 023b/15, 023b/17, 023b/18, 023b/23, 023b/24, 023b/25, 024a/3, 024a/5, 024a/8, 024a/15, 024a/19, 024a/21, 024a/22, 024a/23, 024b/6, 024b/9, 024b/10, 024b/11, 024b/12, 024b/13, 024b/15, 024b/16, 024b/18, 024b/20, 024b/22, 025a/1, 025a/2, 025a/3, 025a/5, 025a/6, 025a/7, 025a/8, 025a/9, 025a/11, 025a/12, 025a/13, 025a/17, 025a/21, 025a/23, 025a/24, 025a/25, 025b/1, 025b/4, 025b/5, 025b/8, 025b/9, 025b/11, 025b/15, 025b/17, 025b/18,025b/19, 025b/20, 025b/21, 025b/22, 025b/23, 026a/2, 026a/5, 026a/8, 026a/9, 026a/13, 026a/14, 026a/15, 026a/16, 026a/25, 026b/12, 026b/17, 026b/18, 027a/2, 027a/3, 027a/10, 027a/11, 027a/14, 027a/17, 027a/18, 027a/19, 027a/20, 027a/25, 027b/2, 027b/3, 027b/4, 027b/5, 027b/10, 027b/23, 027b/24, 027b/25, 028a/3, 028b/9, 028b/13, 028b/22, 029a/5, 029a/8, 029a/9, 029a/10, 029a/11, 029a/12, 029a/13, 029a/14, 029a/15, 029b/5, 029b/7, 029b/11, 029b/13, 029b/15, 029b/16, 029b/18, 029b/22, 029b/24, 030a/5, 030a/6, 030a/9, 030a/10, 030a/15, 030a/16, 030a/22, 030a/24, 030b/7, 030b/8, 030b/14, 030b/19, 031a/11, 031a/12, 031a/15, 031a/17, 031a/22, 031b/2, 031b/3,

031b/6, 031b/12, 031b/23,
032a/2, 032a/3, 032a/6, 032a/8,
032a/11, 032a/17, 032a/19,
032a/20, 032a/22, 032a/25,
033a/7, 033a/8, 033a/11,
033a/14, 033a/15, 033a/17,
033a/18, 033a/20, 033a/21,
033a/24, 033b/6, 033b/11,
033b/12, 033b/13, 033b/16,
033b/20, 033b/22, 034a/2,
034a/6, 034a/9, 034a/10,
034a/11, 034a/12, 034a/14,
034a/15, 034a/17, 034a/19,
034a/21, 034a/24, 034a/25,
034b/1, 034b/2, 034b/3,
034b/5, 034b/6, 034b/7,
034b/9, 034b/11, 034b/12,
034b/13, 034b/16, 034b/19,
034b/20, 034b/21, 035a/3,
035a/8, 035a/22, 035a/25,
035b/3, 035b/4, 035b/8,
035b/9, 035b/12, 035b/13,
035b/14, 035b/16, 035b/19,
035b/21, 035b/23, 036a/3,
036a/9, 036a/10, 036a/23,
036b/5, 036b/9, 036b/10,
036b/21, 037a/2, 037a/4,
037a/5, 037a/6, 037a/7, 037a/8,
037a/9, 037a/10, 037a/11,
037a/12, 037a/13, 037a/14,
037a/19, 037a/22, 037a/24,
037b/1, 037b/2, 037b/9,
037b/13, 037b/14, 037b/17,
037b/20, 037b/23, 037b/25,
038a/8, 038a/9, 038a/11,
038a/12, 038a/17, 038a/18,
038a/19, 038a/20, 038a/21,
038a/22, 038a/25, 038b/3,
038b/5, 038b/7, 038b/8,
038b/11, 038b/13, 038b/14,
038b/20, 038b/23, 039a/1,
039a/3, 039a/4, 039a/6, 039a/8,
039a/9, 039a/10, 039a/11,
039a/12, 039a/14, 039a/15,
039a/16, 039a/17, 039a/18,
039a/19, 039a/20, 039a/21,
039a/23, 039a/25, 039b/1,
039b/2, 039b/3, 039b/4,
039b/5, 039b/11, 039b/12,
039b/13, 039b/14, 039b/22,
040a/1, 040a/4, 040a/8,
040a/12, 040a/14, 040a/16,
040a/17, 040a/19, 040a/21,
040b/1, 040b/3, 040b/6,
040b/12, 040b/14, 040b/15,
040b/16, 040b/19, 040b/20,
040b/24, 040b/25, 041a/5,
041a/6, 041a/8, 041a/9,
041a/10, 041a/11, 041a/14,
041a/15, 041a/16, 041a/20,
041a/23, 041b/2, 041b/4,
041b/5, 041b/6, 041b/8,
041b/12, 041b/16, 041b/17,
041b/19, 041b/20, 041b/21,
041b/23, 041b/24, 042a/6,
042a/10, 042a/12, 042a/13,
042a/15, 042a/17, 042a/18,
042a/20, 042a/22, 042a/23,
042a/24, 042b/10, 042b/11,
042b/14, 042b/16, 042b/17,
042b/19, 043a/1, 043a/2,
043a/3, 043a/7, 043a/9,
043a/10, 043b/8, 043b/17,
043b/18, 044a/4, 044a/6,
044a/7, 044a/8, 044a/9,
044a/10, 044a/14, 044b/4,
044b/11, 044b/12, 044b/13,
044b/15, 044b/16, 045a/7,
045a/10, 045a/12, 045a/14,
045a/15, 045a/16, 045a/18,
045a/20, 045a/21, 045b/1,
045b/2, 045b/6, 045b/16,
045b/20, 045b/22, 046a/3,
046a/7, 046a/9, 046a/10,

046a/11, 046a/12, 046b/8, 046b/12, 046b/14, 046b/16, 046b/22, 046b/25, 047a/1, 047a/2, 047a/7, 047a/9, 047a/13, 047a/17, 047a/18, 047a/22, 047a/25, 047b/5, 047b/6, 047b/9, 047b/10, 047b/11, 047b/16, 047b/18, 047b/20, 048a/2, 048a/3, 048a/5, 048a/9, 048a/11, 048a/16, 048a/17, 048a/18, 048a/21, 048b/1, 048b/3, 048b/9, 048b/11, 048b/12, 048b/13, 048b/14, 048b/16, 048b/20, 049a/2, 049a/3, 049a/4, 049a/5, 049a/6, 049a/10, 049a/14, 049a/15, 049a/17, 049a/19, 049a/20, 049a/22, 049a/23, 049a/24, 049a/25, 049b/1, 049b/2, 049b/3, 049b/4, 049b/6, 049b/7, 049b/8, 049b/9, 049b/10, 049b/12, 049b/13, 049b/15, 049b/23, 049b/24, 049b/25, 050a/6, 050a/9, 050a/10, 050a/11, 050a/19, 050a/22, 050a/23, 050b/2, 050b/5, 050b/12, 050b/13, 050b/14, 050b/19, 050b/20, 050b/22, 050b/24, 050b/25, 051a/1, 051a/3, 051a/5, 051a/6, 051a/10, 051a/17, 051a/21, 051a/24, 051a/25, 051b/1, 051b/2, 051b/6, 051b/11, 051b/12, 051b/22, 052a/4, 052a/10, 052a/11, 052b/8, 052b/15, 052b/20, 053a/1, 053a/19, 053a/20, 053a/21, 053a/22, 053b/3, 053b/6, 053b/7, 053b/8, 053b/9, 053b/10, 053b/20, 053b/23, 054a/1, 054a/9, 054a/10, 054a/11, 054a/12, 054a/14, 054a/15, 054a/17, 054a/18, 054b/7, 054b/9, 054b/12, 054b/13, 054b/16, 054b/17, 054b/18, 054b/19, 054b/20, 054b/21, 054b/22, 054b/23, 054b/24, 054b/25, 055a/2, 055a/5, 055a/6, 055a/7, 055a/8, 055a/10, 055a/11, 055a/12, 055a/14, 055a/25, 055b/2, 055b/3, 055b/4, 055b/5, 055b/6, 055b/21, 055b/23, 055b/24, 056a/4, 056a/6, 056a/7, 056a/10, 056a/11, 056a/12, 056a/13, 056a/14, 056a/15, 056a/16, 056a/17, 056a/18, 056a/20, 056a/22, 056a/25, 056b/1, 056b/2, 056b/3, 056b/19, 056b/22, 056b/23, 057a/1, 057a/3, 057a/4, 057a/5, 057a/12, 057a/13, 057a/14, 057a/18, 057a/20, 057b/7, 057b/8, 057b/9, 057b/10, 057b/14, 057b/15, 057b/16, 057b/17, 057b/19, 057b/21, 057b/22, 057b/23, 057b/24, 058a/1, 058a/2, 058a/3, 058a/4, 058a/6, 058a/8, 058a/9, 058a/10, 058a/12, 058a/13, 058a/17, 058a/18, 058a/19, 058a/23, 058b/2, 058b/3, 058b/6, 058b/7, 058b/9, 058b/16, 058b/18, 058b/20, 058b/21, 058b/23, 058b/24, 058b/25, 059a/4, 059a/6, 059a/7, 059a/9, 059a/10, 059a/11, 059a/14, 059a/15, 059a/17, 059a/18, 059a/19, 059a/20, 059a/21, 059a/22, 059a/23, 059a/24, 059a/25, 059b/1, 059b/2, 059b/3, 059b/4, 059b/6,

059b/7, 059b/8, 059b/9,
059b/10, 059b/12, 059b/13,
059b/14, 059b/15, 059b/16,
059b/17, 059b/18, 059b/24,
059b/25, 060a/2, 060a/3,
060a/5, 060a/6, 060a/7, 060a/8,
060a/9, 060a/11, 060a/13,
060a/14, 060a/15, 060a/16,
060a/17, 060a/18, 060a/19,
060a/20, 060a/21, 060a/22,
060a/23, 060a/24, 060a/25,
060b/1, 060b/3, 060b/4,
060b/5, 060b/6, 060b/7,
060b/8, 060b/9, 060b/10,
060b/11, 060b/12, 060b/13,
060b/14, 060b/15, 060b/16,
060b/17, 060b/18, 060b/20,
060b/21, 060b/23, 060b/24,
060b/25, 061a/1, 061a/3,
061a/4, 061a/5, 061a/6, 061a/9,
061a/10, 061a/11, 061a/12,
061a/14, 061a/16, 061a/17,
061a/18, 061a/20, 061a/23,
061a/24, 061a/25, 061b/1,
061b/3, 061b/4, 061b/6,
061b/7, 061b/8, 061b/10,
061b/11, 061b/13, 061b/18,
061b/20, 061b/23, 061b/24,
062a/1, 062a/2, 062a/3, 062a/6,
062a/9, 062a/16, 062a/17,
062a/21, 062a/24, 062a/25,
062b/1, 062b/2, 062b/3,
062b/4, 062b/5, 062b/7,
062b/8, 062b/9, 062b/10,
062b/11, 062b/13, 062b/15,
062b/16, 062b/17, 062b/18,
062b/20, 062b/21, 062b/23,
062b/24, 062b/25, 063a/1,
063a/2, 063a/9, 063a/10,
063a/11, 063a/12, 063a/17,
063a/19, 063a/21, 063a/22,
063a/23, 063a/24, 063a/25,
063b/4, 063b/5, 063b/7,
063b/8, 063b/11, 063b/12,
063b/14, 063b/15, 063b/17,
063b/18, 063b/19, 063b/20,
063b/21, 063b/22, 063b/24,
064a/1, 064a/7, 064a/8, 064a/9,
064a/10, 064a/11, 064a/12,
064a/13, 064a/14, 064a/17,
064a/18, 064a/19, 064a/22,
064a/23, 064a/24, 064a/25,
064b/2, 064b/5, 064b/6,
064b/10, 064b/11, 064b/12,
064b/13, 064b/15, 064b/17,
064b/18, 064b/19, 064b/21,
064b/22, 064b/24, 065a/2,
065a/3, 065a/5, 065a/6, 065a/7,
065a/12, 065a/13, 065a/14,
065a/16, 065a/18, 065a/20,
065a/21, 065a/23, 065a/24,
065a/25, 065b/1, 065b/2,
065b/5, 065b/7, 065b/8,
065b/9, 065b/10, 065b/14,
065b/20, 065b/21, 065b/22,
065b/23, 065b/24, 065b/25,
066a/1, 066a/2, 066a/4, 066a/5,
066a/6, 066a/9, 066a/12,
066a/15, 066a/16, 066a/17,
066a/18, 066a/21, 066a/22,
066a/23, 066b/1, 066b/6,
066b/9, 066b/10, 066b/11,
066b/12, 066b/14, 066b/18,
066b/20, 066b/22, 066b/25,
067a/1, 067a/3, 067a/4, 067a/5,
067a/8, 067a/9, 067a/11,
067a/12, 067a/13, 067a/14,
067a/15, 067a/16, 067a/18,
067a/21, 067a/22, 067a/23,
067a/25, 067b/1, 067b/3,
067b/4, 067b/5, 067b/6,
067b/7, 067b/9, 067b/10,
067b/12, 067b/13, 067b/14,
067b/15, 067b/18, 067b/24,

067b/25, 068a/1, 068a/2,
068a/3, 068a/4, 068a/5, 068a/6,
068a/7, 068a/8, 068a/9,
068a/10, 068a/11, 068a/13,
068a/14, 068a/15, 068a/16,
068a/17, 068a/18, 068a/19,
068a/20, 068a/21, 068a/22,
068a/23, 068a/24, 068a/25,
068b/2, 068b/3, 068b/4,
068b/5, 068b/6, 068b/7,
068b/9, 068b/12, 068b/13,
068b/14, 068b/15, 068b/16,
068b/17, 068b/18, 068b/19,
068b/20, 068b/21, 068b/22,
068b/23, 069a/1, 069a/2,
069a/4, 069a/5, 069a/9,
069a/10, 069a/11, 069a/13,
069a/14, 069a/17, 069a/20,
069a/21, 069a/25, 069b/1,
069b/3, 069b/6, 069b/9,
069b/10, 069b/12, 069b/18,
069b/19, 069b/20, 069b/21,
069b/22, 069b/24, 070a/4,
070a/5, 070a/7, 070a/8, 070a/9,
070a/10, 070a/13, 070a/15,
070a/16, 070a/20, 070a/21,
070a/22, 070a/23, 070a/25,
070b/5, 070b/6, 070b/7,
070b/8, 070b/9, 070b/14,
070b/16, 070b/18, 070b/19,
070b/22, 070b/25, 071a/1,
071a/3, 071a/4, 071a/5, 071a/9,
071a/12, 071a/13, 071a/14,
071a/15, 071a/18, 071a/20,
071a/21, 071a/22, 071a/23,
071b/4, 071b/5, 071b/8,
071b/9, 071b/12, 071b/14,
071b/17, 071b/25, 072a/2,
072a/4, 072a/6, 072a/8, 072a/9,
072a/10, 072a/11, 072a/15,
072a/18, 072a/19, 072a/22,
072a/23,072a/24, 072b/1,
072b/5, 072b/9, 072b/10,
072b/12, 072b/17, 072b/18,
072b/19, 072b/20, 072b/21,
072b/23, 072b/24, 072b/25,
073a/2, 073a/3, 073a/4, 073a/5,
073a/6, 073a/9, 073a/10,
073a/12, 073a/15, 073a/16,
073a/17, 073a/20, 073a/21,
073b/1, 073b/3, 073b/6,
073b/7, 073b/15, 073b/18,
073b/19, 073b/20, 073b/21,
073b/22, 073b/24, 074a/1,
074a/6, 074a/9, 074a/10,
074a/11, 074a/12, 074a/14,
074a/15, 074a/16, 074a/18,
074a/19, 074a/20, 074a/21,
074a/22, 074a/23, 074a/24,
074a/25, 074b/1, 074b/2,
074b/3, 074b/4, 074b/5,
074b/7, 074b/8, 074b/9,
074b/10, 074b/11, 074b/15,
074b/16, 074b/17, 074b/18,
074b/19, 074b/20, 074b/21,
074b/22, 074b/23, 075a/1,
075a/2, 075a/3, 075a/4, 075a/5,
075a/6, 075a/7, 075a/8, 075a/9,
075a/10, 075a/11, 075a/13,
075a/14, 075a/16, 075a/18,
075a/19, 075a/25, 075b/1,
075b/3, 075b/4, 075b/5,
075b/7, 075b/9, 075b/12,
075b/15, 075b/18, 075b/20,
075b/22, 075b/23, 075b/24,
075b/25, 076a/1, 076a/2,
076a/3, 076a/4, 076a/5, 076a/6,
076a/7, 076a/8, 076a/10,
076a/11, 076a/12, 076a/13,
076a/14, 076a/15, 076a/16,
076a/17, 076a/18, 076a/19,
076a/21, 076a/22, 076a/23,
076a/24, 076b/2, 076b/3,
076b/4, 076b/5, 076b/6,

076b/7, 076b/9, 076b/11, 076b/13, 076b/14, 076b/15, 076b/18, 076b/19, 076b/21, 076b/25, 077a/1, 077a/3, 077a/4, 077a/7, 077a/8, 077a/9, 077a/12, 077a/13, 077a/14, 077a/15, 077a/17, 077a/18, 077a/19, 077a/22, 077a/24, 077b/5, 077b/6, 077b/9, 077b/10, 077b/11, 077b/12, 077b/13, 077b/15, 077b/17, 077b/24, 077b/25, 078a/1, 078a/3, 078a/4, 078a/5, 078a/8, 078a/9, 078a/10, 078a/11, 078a/13, 078a/14, 078a/15, 078a/16, 078a/18, 078a/19, 078a/20, 078a/21, 078a/22, 078a/23, 078a/24, 078a/25, 078b/1, 078b/2, 078b/3, 078b/4, 078b/6, 078b/9, 078b/11, 078b/16, 078b/19, 078b/20, 078b/21, 078b/22, 078b/24, 078b/25, 079a/2, 079a/3, 079a/4, 079a/6, 079a/9, 079a/10, 079a/11, 079a/14, 079a/15, 079a/17, 079a/20, 079b/1, 079b/2, 079b/3, 079b/4, 079b/5, 079b/6, 079b/8, 079b/9, 079b/10, 079b/11, 079b/12, 079b/13, 079b/15, 079b/16, 079b/17, 079b/21, 079b/22, 079b/23, 079b/24, 080a/3, 080a/4, 080a/10, 080a/11, 080a/12, 080a/13, 080a/14, 080a/15, 080a/17, 080a/19, 080a/20, 080a/21, 080b/2, 080b/3, 080b/6, 080b/7, 080b/8, 080b/9, 080b/10, 080b/13, 080b/15, 080b/17, 080b/19, 080b/20, 080b/21, 080b/22, 080b/24, 080b/25, 081a/1, 081a/2, 081a/4, 081a/5, 081a/6, 081a/7, 081a/8, 081a/9, 081a/10

ṭāʿat v. 007a/5

yalan ve buhtān v. 071b/18

yüzi ḳara v. 066a/18

ḥased v. ʿadāvet baġlanmaya 025b/3

ḳahr v. ʿaẕāb ider 011a/9

tesbīḥ v. ʿibādet iderler 005b/10

meşhūr v. ʿizzetlü olmaḳ 061a/23

ḥased ve kibr v. buḫl itmege 002b/19

yalan v. buhtān ve 071b/18

ḫarāb v. helāk olduġına 009b/22

su'āl v. ḥesāb olduḳdan 006a/13

v. heybetlü 073b/3

ʿizzet v. ḥürmet ideler 067b/13

iʿtiḳād v. iḳrār itdügi 007a/20

duʿā v. istiġfār ide 012b/14

iʿtiḳād v. ittifāḳ idüpdürler 008a/11

ḥased v. kibr ve buḫl itmege 002b/19

ṭāʿat v. ḳulluḳ itmege 055a/23

maḥrūm v. maġbūn olup 063b/14

pişmān v. maġbūn olur 079b/12

murdār v. mülevveṯ olur 065b/1

vaʿẓ v. naṣīḥat idilür 067b/21

ʿināyet v. raḥmet iderüz 064b/10

ʿibādet v. ṣadaḳaya gizlü itmek 068a/16

yoġun v. saḳ olursa 017b/16

tesbīḥ ve taḥlīl v. ṣalavāt getürmek 039b/16
kāhilliḳ v. süstlüḳ ḳılasın 080b/12
taḥḳīḳ v. tafṣīl idevüz 061b/20
tesbīḥ v. taḥlīl ve ṣalavāt getürmek 039b/16
ʿ ibādet v. ṭāʿ at itmege 062b/18
ʿ ibādet v. ṭāʿ at itmekde 013a/4
ʿ ibādet v. ṭāʿ at 027a/8
ẕikr v. tesbīḥler iderler 060b/9
ʿ ināyet v. tevfīḳ olmayınca 003a/9
belā v. zaḥmet itse 072a/3

vech: (Ar.) güzel, hoş, uygun
v.+ le 014b/23

vedāʿ: (Ar.) ayrılık
ṭavāf-ı v. idicek 057a/5
ṭavāf-ı v. 054b/19, 057b/6

vefā: (Ar.) sözünde durma, verilen sözü yerine getirme
v.+ sı 011a/20

vefāt: (Ar.) ölüm, ölme
v.+ ına 070b/12

vehm: (Ar.) vesvese, kuruntu
v.+ i 059b/25
v.+ in 050a/7
v.+ üñ 060a/1

veḳaʿat: ?
v. 029b/14, 029b/15

vekīllik: (Ar.+T.) vekil olma durumu, birinin yerine iş görme yetkisi
v.+ e 002b/13

ve'l: (Ar.) tamlama takısı
v. mürşidīn 002b/24
v. müslimīn 002b/23
v. mütekellimīn 003a/1

velī: (Ar.) Allah dostu; ermiş; efendi
v. 025b/3, 040b/3, 075b/16, 077b/3
v.+ ler 013b/6, 013b/8, 064a/9, 072b/13
v.+ lere 078a/9
v.+ lerinden 064a/13
v.+ lerüñ 075a/5
v.+ si 040b/5
v.+ ye 012a/15

velīlik: (Ar.+T.) veli olma durumu
v. 079b/19

veril -: verilmek
v.- memişdür 005b/21

vesīle: (Ar.) elverişli durum, fırsat
v.+ si 026b/25

vesvese: (Ar.) şüphe, vehim, kuruntu
v.+ si 080b/17
v.+ sidür 013a/10
v.+ sinden 061b/11, 061b/14, 062a/2
v.+ yi 081a/4
v. idüp 064b/22

veyā: (Ar.+Far.) yahut, ya da krş. veyāḫūd
v. 004a/6, 004a/7, 007b/2, 008b/22, 009b/13, 009b/14, 010b/13, 012b/13, 012b/21, 015a/13, 015a/15, 015b/3, 015b/5, 016a/5, 016a/6, 016a/21, 016a/24, 016b/5, 017a/8, 017b/13, 018a/4, 018a/17, 018b/5, 018b/6,

018b/11, 019a/3, 019a/10, 019b/24, 020a/3, 020a/5, 020a/8, 020a/9, 020b/13, 020b/25, 021a/18, 021a/23, 021a/25, 021b/1, 021b/8, 021b/12, 021b/16, 022a/3, 022a/6, 022a/11, 022a/12, 023a/19, 023a/24, 023a/25, 023b/6, 023b/16, 023b/21, 023b/24, 029b/7, 030a/13, 030b/19, 032b/11, 034a/20, 035a/21, 038b/12, 039a/13, 039a/19, 039b/2, 040b/19, 040b/20, 041a/1, 041b/3, 045a/20, 045a/21, 045b/3, 051a/8, 052a/16, 054a/6, 059b/24, 062a/15

veyāḫūd: (Ar.+Far.) yahut, ya da krş. veyā
v. 001b/8, 004a/25, 007b/11, 009b/5, 012b/12, 018b/23, 020b/7, 021a/17, 023b/22, 041a/2, 061b/24

vezīr: (Ar.) valilik, bakanlık gibi yüksek rütbelerde bulunan "paşa" unvanını taşıyan kimse
v. 060a/16

viḳāye: (Ar.) koruma, gözetme
v.+ de 040b/1, 040b/13, 056a/2

vir -: vermek
v. 012b/18, 078b/20
ḫaber v. 004b/21
hidāyet v. 007a/8
v.- di 049a/9, 063b/12, 064b/3, 074a/7, 075b/16, 076b/19, 081a/1, 081a/9
ḫaber v.- di 006b/19, 012a/2, 041b/17
ödünc v.- di 045a/5
v.- dig 046a/1
fetvā v.- diler 041a/12
ṭanıḳlıḳ v.- diler 050a/14
v.- dim 068b/17
selām v.- diyse 032b/14, 032b/15
v.- dügi 011a/24, 012a/22, 047a/6, 047a/8, 047a/10, 047a/12, 047a/13, 047b/4, 047b/9, 047b/23, 049a/9, 062a/7, 062a/8, 068a/10, 075b/18, 078b/14
cevāb v.- dügi 005a/15
ḫaber v.- dügi 002a/14
mesḥ v.- dügi 017b/2
v.- dügim 071b/5
selām v.- düginden 026b/5, 031b/10, 031b/12, 031b/13, 036a/1, 036a/20
v.- dügine 013b/10, 079b/17
cevāb v.- dügine 005a/15
v.- düginleyin 046b/6
selām v.- dügünden 041a/20
v.- dükçe 045b/16
v.- dükden 007a/9, 023b/8, 053a/25, 062a/9
selām v.- dükden 035a/14, 035b/24, 036b/19, 044a/3, 044b/1
v.- dükleri 044b/12, 047b/10, 048a/14, 048b/11, 048b/23, 049a/24, 053b/1
ṣadaḳa v.- dükleri 049a/18
zekāt v.- dükleri 049a/10
v.- e 012b/18, 015b/18, 015b/20, 015b/21, 015b/22, 015b/23, 044a/8, 044a/9, 045a/2, 045a/11, 045b/4, 045b/14, 045b/20, 045b/23, 046a/14, 046a/15, 046a/16, 046a/17, 046a/18, 046a/19,

046a/20, 046a/21, 046a/22, 046a/23, 046a/24, 046a/25, 046b/1, 046b/2, 046b/3, 046b/4, 046b/5, 046b/6, 046b/10, 046b/12, 046b/13, 046b/14, 046b/15, 046b/24, 046b/25, 047a/18, 047a/19, 047b/17, 047b/18, 048a/17, 048b/8, 048b/19, 049a/20, 049b/1, 051b/9, 051b/11, 051b/13, 053a/24, 062a/8, 062a/9, 078b/3
bahāsın v.- e 048a/19, 051b/13
cevāb v.- e 004b/19
ḳuvvet v.- e 010b/3
ṣalavāt v.- e 044a/13, 044b/9, 055b/23, 056a/4
selām v.- e 032a/12, 032a/14, 032a/16, 034b/19, 035b/25, 036b/11, 037b/14, 037b/17, 037b/20, 037b/22, 043b/15
zekāt v.- e 045a/7, 045b/20
ṣevāb v.- ecegim 012a/21
v.- ecek 015b/19, 048a/2, 048b/23, 049b/12, 049b/13
mesḥ v.- ecek 017b/6
selām v.- ecek 034a/13, 034a/14, 034a/15, 041a/18, 044b/6
zekāt v.- ecek 045b/11, 046a/3
v.- ecekdür 012a/24, 059a/21, 075a/16
v.- eceklerdür 006a/11, 006a/12
v.- eler 012b/14, 038b/15, 048b/24, 048b/25, 049a/10, 049a/22, 053b/5, 058b/16, 067b/14
bahāsın v.- eler 038b/15
v.- emez 031b/2
v.- en 012a/17, 047a/22, 049a/19, 050a/12, 077b/2
ḫaber v.- en 007b/9, 007b/15
ḳuvvet v.- en 008a/9
zekāt v.- en 049a/1
v.- eydi 078b/13
nefes v.- eydi 010b/1
v.- icek 066a/25
v.- iñ 038b/14
ḳuvvet v.- ir 010b/2
zekāt v.- irler 007b/24
v.- irmiş 009b/4
v.- me 079a/24, 079b/1
selām v.- meden 033a/23
v.- medi 081a/9
v.- medügi 063b/20
v.- medügine 065a/11
ḫarāc v.- mege 048a/12
rızḳ v.- mege 013b/4
ṭanıḳlıḳ v.- mege 054a/8
zekāt v.- mege 048b/23
ṣalavāt v.- megüñ 057a/14
v.- mek 044b/13, 045a/14, 045b/15, 046a/11, 046a/13, 047a/3, 047a/16, 047a/20, 047b/14, 047b/20, 048a/1, 048a/19, 048b/3, 048b/13, 048b/15, 049a/3, 049a/5, 049a/7, 049a/12, 049a/13, 049a/15, 049a/16, 049b/6, 049b/8, 049b/13, 052a/15, 053a/25, 053b/6, 064b/17, 077b/11
bahāsın v.- mek 047b/10
cevāb v.- mek 008b/6
kefāre v.- mek 052b/6, 052b/8
keffāre v.- mek 052b/5
ḳoy v.- mek 016b/9
mesḥ v.- mek 017a/5
ṣalavāt v.- mek 057b/21
selām v.- mek 032a/15
ṣevāb v.- mek 008a/6, 008a/17
zaḥmet v.- mek 013b/9

zekāt v.- mek 045a/2, 045a/6, 045a/9, 045a/14, 045a/23, 045b/1, 045b/7, 045b/8, 045b/9, 045b/12, 046b/22, 048b/22
zekāt v.- mekde 046b/8
v.- mekdür 015b/17, 015b/18, 047b/14
selām v.- mekdür 024a/18
zekāt v.- mekdür 003b/22
v.- mekle 049a/9
v.- memek 066b/1
v.- mese 048b/2, 055a/14, 065b/20, 066b/6
v.- meseler 018b/10
v.- meseydi 066a/1
v.- meye 045a/7, 045b/13, 045b/23, 046b/11, 046b/25, 047a/19, 049a/19, 049b/2, 066a/25, 066b/9, 074b/22, 075a/6, 075a/25
selām v.- meye 032b/12, 037b/21
zekāt v.- meye 045a/4, 045a/8, 045b/5, 045b/7, 047a/6
v.- meyecek 047b/12
v.- meyeler 042a/1, 048b/17, 048b/24, 049a/1
v.- meyenler 049b/11
v.- meyeydi 066a/1
v.- mez 045a/10, 046a/2, 046b/19, 059a/16, 062a/24, 063a/4, 067b/25, 070a/2, 077a/9
ḫaber v.- mez 009b/17
zekāt v.- mez 046a/5
v.- mezler 047a/21, 068a/9
v.- mezlerse 049b/10, 049b/21
cevāb v.- mezse 006a/5
v.- mezseñüz 049b/18
v.- miş 044a/9
v.- mişdür 005b/12, 066a/2, 066a/3, 066b/4, 066b/5, 075b/24, 076a/1, 078b/9, 080b/4
ḫaber v.- mişdür 005b/18
zaḥmetsiz v.- mişdür 071b/13
ʿaḳl v.- mişdür 010a/12
fetvā v.- mişlerdür 050a/1
v.- se 047a/3, 047a/4, 047a/8, 047a/11, 047a/13, 047a/14, 047a/17, 047a/19, 047a/24, 047b/2, 047b/3, 047b/4, 048a/1, 048a/5, 050a/9, 058b/10, 058b/11, 062a/8, 066a/15, 067a/3, 067a/4, 075b/23
ara v.- se 020b/14
icāreye v.- se 045a/25
nesneyi v.- se 047b/8
ödünç v.- se 045b/19
selām v.- se 023b/9, 032b/13, 032b/16, 032b/21
ṭanıḳlıḳ v.- se 050a/16, 050a/20, 050a/22, 050a/24
yañlış v.- se 031a/18
zekāt v.- se 049a/7
v.- seler 047b/24, 047b/25, 049a/3, 049a/11
ḫaber v.- seler 011a/14, 018b/16, 018b/23
icāreye v.- seler 047b/24
ṭanıḳlıḳ v.- seler 050b/6
v.- sün 046b/23, 048a/20
v.- sünler 049a/2
v.- üñ 066b/6
v.- üp 016a/21, 049b/14, 057a/17, 070a/22
cevāb v.- üp 004b/21
niʿmetler v.- üp 025b/8
ṣevāb v.- üp 008b/1
ṭanıḳlıḳ v.- üp 050a/14
yele v.- üp 063b/20

v.- üpdi 004b/18, 010b/22, 013b/7, 070b/11, 070b/21
v.- ür 005a/15, 026b/19, 046b/8, 046b/9, 046b/11, 046b/16, 046b/17, 046b/18, 046b/19, 046b/20, 049a/12, 050a/5, 054b/7, 060a/1, 070b/18, 072a/5, 074b/7, 075a/13, 075a/14, 075a/15, 075b/6, 077b/3, 078b/15, 078b/25, 079a/2, 079a/4, 080b/5
cān v.- ür 065b/3
ṭanıḳlıḳ v.- ür 041b/15
zekāt v.- ür 045a/10, 046a/2, 046a/4, 046b/7
v.- ürin 003b/20
ṭanıḳlıḳ v.- ürin 003b/21
v.- ürler 009a/7, 049a/1, 049b/2, 068a/6, 068a/7
ḫaber v.- ürler 006b/8
ṣadaḳa v.- ürler 068a/3
v.- ürlerdi 067b/19
v.- ürlerse 048b/25, 049b/19, 053b/5
v.- ürse 047a/20, 051b/10
cevāb v.- ürse 006a/2
el v.- ürse 078b/1
selām v.- ürse 032b/13
v.- ürseñ 071a/16
v.- ürseñüz 049b/17
v.- ürüm 011b/15, 050a/4
v.- ürün 050a/3
ṭanıḳlıḳ v.- ürün 050a/25
v.- ürüz 074b/8

vird: (Ar.) belirli zamanlarda mânevî bir görev olarak düzenli şekilde okunan âyet, esmâ-i hüsnâ veya duâlar
v.+ ler 011a/6

viresiye: karşılığı sonra ödenmek üzere, peşin karşıtı, veresiye
v. 079b/25, 080a/2

viril -: verilmek
v.- en 074b/20
v.- se 049b/21

Vitr: (Ar.) yatsı namazından sonra kılınan üç rekat namaz
v. 028a/10, 033a/20, 043a/14
v.- i vācib 034b/1, 038a/9
v.- i vācibi 035b/19
V.+ de 024a/22
v.+ i 035b/20, 035b/21
v.+ miş 036a/1
V. 024a/19

vuḳūʿ: (Ar.) olma, meydana gelme
kesīrü'l v.+ dur 004a/9

vur -: vurmak
v.- maġa 072a/15
v.- maḳ 067a/22
v.- mış 072a/15
v.- up 006a/21

vuruş -: vuruşmak
v.- anlarla 041a/1

vü: (Ar.) ve
v. 081a/4

vücūd: (Ar.) var olma, bulunma
v.+ ı 005a/21, 005a/22
v.+ ınuñ 005a/24, 005b/1, 005b/2

vüsʿ: (Ar.) güç, kuvvet
v. 004a/16

vüsʿat: (Ar.) bolluk; fırsat

v.+ dür 031a/10

Y

ya: ya, veya, yahut
y. 001b/5, 003b/6, 003b/7, 004a/4, 004a/6, 004a/7, 004a/8, 004a/9, 004a/25, 005a/18, 005b/8, 006a/16, 009a/8, 009a/9, 009a/19, 009b/13, 010a/3, 010a/4, 010a/23, 010b/13, 011b/12, 012b/20, 012b/21, 013a/8, 013b/8, 013b/10, 015a/10, 015a/11, 015a/12, 016a/8, 016a/21, 016a/23, 016a/24, 016b/11, 016b/13, 016b/14, 016b/17, 018a/17, 018b/18, 018b/19, 018b/20, 018b/21, 019a/2, 019a/3, 019a/6, 019a/7, 019a/9, 019a/13, 019a/14, 019a/16, 019a/20, 019a/23, 019a/24, 019a/25, 019b/3, 019b/9, 019b/16, 019b/20, 019b/25, 020a/2, 020a/4, 020a/17, 020a/19, 020b/22, 021a/1, 021a/25, 021b/1, 021b/2, 021b/4, 021b/5, 021b/7, 021b/10, 021b/13, 022a/6, 022a/10, 023a/6, 023a/9, 023a/13, 023a/19, 023a/20, 023b/4, 023b/18, 023b/21, 024a/2, 024a/3, 024a/10, 024b/25, 025a/1, 027a/14, 027a/16, 027a/17, 027b/4, 027b/5, 027b/6, 027b/10, 027b/11, 027b/12, 027b/24, 028a/2, 028a/13, 028a/14, 028a/16, 028a/18, 028a/19, 028a/20, 028a/21, 028a/23, 028b/9, 028b/10, 028b/11, 028b/12, 028b/15, 028b/21, 028b/22, 029a/4, 029a/11, 029b/19, 030a/1, 030a/8, 030a/9, 030a/12, 030a/13, 030a/14, 030b/4, 031b/8, 031b/9, 031b/15, 031b/16, 032a/3, 032a/4, 032a/17, 032a/18, 032a/19, 032a/24, 032b/3, 032b/9, 032b/10, 032b/14, 033a/11, 033a/12, 033a/13, 033b/11, 033b/17, 033b/22, 033b/23, 033b/25, 034a/1, 034a/2, 034a/19, 034a/20, 034b/16, 034b/21, 035a/2, 035a/8, 035a/9, 035a/15, 035a/21, 035a/24, 035b/12, 035b/18, 036a/4, 036a/6, 036b/25, 037a/12, 037a/13, 037a/22, 037b/1, 037b/9, 038a/2, 038b/18, 038b/19, 038b/20, 038b/23, 039a/2, 039a/6, 039a/11, 039a/13, 039b/20, 040b/4, 040b/7, 040b/18, 040b/19, 040b/20, 040b/21, 040b/25, 041a/1, 041a/2, 041a/3, 041b/10, 042a/1, 042a/3, 042a/4, 042a/16, 042b/18, 042b/19, 042b/22, 042b/25, 043a/1, 043a/9, 044b/3, 044b/12, 044b/15, 044b/17, 044b/18, 045a/1, 045a/4, 045a/7, 045a/13, 045a/19, 045a/21, 045a/25, 045b/5, 045b/21, 045b/24, 045b/25, 046a/1, 046a/21, 046b/21, 047a/15, 047b/1, 047b/4, 047b/17, 047b/21, 047b/22, 047b/24, 047b/25, 048a/11, 048a/18, 048a/22, 048a/23, 048a/24, 048b/4, 048b/5, 048b/6, 049a/8, 049a/9, 049a/23, 049b/4, 049b/16,

049b/18, 049b/19, 049b/20, 050a/8, 050a/16, 050a/20, 050b/9, 050b/10, 050b/20, 051a/1, 051a/2, 051a/3, 051a/4, 051a/8, 051a/12, 051a/13, 051a/14, 051a/20, 051a/21, 051a/22, 051a/23, 051a/25, 051b/1, 051b/4, 051b/5, 051b/6, 051b/8, 051b/9, 051b/16, 051b/17, 051b/23, 051b/24, 052a/1, 052a/2, 052a/6, 052a/12, 052a/13, 052a/15, 052a/16, 052a/21, 052a/25, 052b/2, 052b/4, 052b/5, 052b/7, 052b/10, 052b/15, 052b/17, 052b/18, 052b/19, 052b/20, 052b/21, 053a/6, 053a/7, 053a/8, 053a/9, 053a/11, 053a/14, 053a/19, 053a/23, 053a/24, 053b/2, 053b/3, 053b/19, 053b/25, 054a/4, 054a/7, 054a/8, 054a/17, 054b/3, 054b/4, 054b/6, 054b/9, 054b/10, 054b/11, 054b/15, 055a/15, 055a/17, 055b/5, 055b/7, 055b/8, 055b/16, 056a/2, 056a/23, 057a/4, 057a/6, 057b/2, 058a/12, 058b/5, 058b/10, 058b/11, 058b/12, 058b/13, 058b/15, 060b/13, 061a/11, 061a/18, 062a/5, 062a/7, 062a/8, 062a/11, 062a/20, 062b/4, 062b/8, 062b/19, 064b/20, 065a/2, 065a/4, 065a/11, 065a/12, 065a/13, 065a/16, 065b/2, 065b/5, 065b/11, 065b/19, 065b/23, 066a/7, 066a/14, 066a/25, 067a/4, 067a/11, 067a/17, 067b/2, 067b/7, 067b/21, 068a/2, 068a/11, 068a/12, 068a/15, 068b/24, 069a/4, 069a/19, 070a/21, 070a/23, 070a/24, 070b/1, 070b/3, 071a/6, 071a/17, 072b/3, 072b/24, 074b/1, 075a/1, 075a/2, 075a/3, 075a/9, 075a/10, 075a/23, 075b/5, 076b/25, 077b/10, 077b/19

ḳamışla y. 040b/18

ḳandīl y. çerāġ yansa 028b/23

giyesesin y. dülbendin 028a/19

y. güci 058a/6

muṭālaʿa y. muḳābele itmege 045b/4

ṣaçın dökmek y. örmek 027b/24

rükūʿ y. sücūd itdim 037b/9

yā: (Ar.) “ey!, hey!” anlamında kullanulan seslenme sözü

y. 003b/8, 004b/21, 009a/13, 015b/13, 023b/22, 026b/8, 026b/9, 027a/6, 052a/17, 067a/6, 074a/9, 077a/22

yābān: (Far.) çöl, sahra; yabanî

y. 062a/18

y.+ a 015b/25, 065b/2

y.+ da 044b/12, 046a/8, 046a/9, 046b/22, 049a/21, 062a/21

y.+ dayken 062a/19

yād: (Far.) anma, hatırlama

y. idüp 056b/22

yaġ -: yağmak

y.- duġından 077a/25

y.- sa 027b/15

y.- up 077a/20

yaġ: yağ

y. 052b/18
y.+ ı 045a/21

yağı: düşman
y. 040b/25
y.+ dan 049b/7
y. olup 041a/5

yağılıḳ: düşmanlık
y. 039a/11, 039a/18

yağır: sırtı yaralı hayvan
y. 015a/15

yağlañ -: yağlanmak
y.- a 068a/15

yağmala -: yağmalamak
y.- ya 061a/22

yağmur: yağmur
y. 005a/7, 027b/15, 035a/24, 052b/21, 052b/22, 060b/11, 077a/19, 077a/25
y.+ dan 052b/22
y.+ lar 019a/1, 075b/9, 076a/11
y.+ ları 077a/24

yağmursuz: yağmur olmayan
y. 077a/20, 077b/1

yāḫūd: (Far.) yahut, veya
y. 003b/7, 004b/3, 004b/4, 007b/8, 007b/11, 008a/8, 008b/9, 009a/19, 009b/14, 010a/1, 010a/22, 011a/17, 012a/14, 014b/15, 018a/19, 018b/11, 018b/12, 018b/17, 018b/19, 021b/11, 022b/22, 024b/17, 026a/11, 027a/15, 027a/16, 027a/17, 027b/15, 027b/25, 028a/2, 028a/6, 028a/7, 028a/15, 029b/11, 029b/25, 031b/13, 032b/9, 034a/17, 035a/14, 036a/19, 038a/15, 038b/6, 038b/10, 038b/15, 039a/1, 039b/3, 039b/21, 040b/13, 041a/1, 041a/2, 041a/3, 041a/6, 041a/7, 042a/18, 042b/5, 044b/16, 045b/24, 046b/21, 047b/3, 047b/7, 048a/18, 050a/2, 050b/21, 050b/22, 051a/9, 051a/15, 051a/22, 051b/8, 051b/12, 051b/13, 051b/22, 051b/25, 052a/7, 052a/8, 053a/9, 053a/25, 054b/6, 059b/24, 062b/12, 062b/13, 063a/14, 063a/25, 065b/7, 065b/8, 065b/13, 066a/8, 066b/17, 069b/21, 072b/1, 072b/23, 073a/5, 074b/2, 076b/16, 076b/23, 076b/24

yaḳ -: yakmak
y.- ar 053a/12
y.- dı 040b/18
y.- duġın 079a/16
yaḳu y.- salar 052a/17

yaḳar -: yalvarmak
y.- uraḳ 009b/15

yaḳıl -: yakılmak
y.- mış 049b/4
y.- ursa 042b/12

yaḳın: yakın, uzak karşıtı
y. 005a/19, 009b/23, 025b/2, 041b/7, 068a/13, 069a/8, 070b/11, 070b/12, 080a/9, 080b/1
y.+ da 018b/23

y.+ dur 018b/16, 027b/7, 031a/4
y.+ ın 005a/11
y. olduḳdan 032a/8
y. olıcaḳ 001b/10, 014a/4, 032a/7
y. olmaġa 070a/16
y. olmasa 030b/23, 062a/15
y. olmış 052b/12
y. olsa 030b/24
y. olursa 035b/9

yaḳın -: şikayet etmek
y.- araḳ 076a/12

yaḳınlıḳ: yakın olma durumu
y. idene 051a/10
y. idicek 015b/1, 020b/20
y. idiyorurken 052b/12
y. idüp 054a/3
y. it 051a/11
y. itmek 015b/14, 015b/15, 037a/19, 052b/17, 055b/2
y. itmekden 050b/14
y. itse 051a/12, 052a/25, 062a/14

yaḳış -: yakışmak
y.- masa 031a/19
y.- maz 031a/19

yaḳu: yakı
y.+ dan 052a/17
y. yaḳsalar 052a/17

yāḳūt: (Ar.) en meşhuru kırmızı renklisi olan, pembe, erguvan vb. renklerde olan değerli taş
y. 045a/16

yalan: doğru olmayan, asılsız söz
y. 012b/3, 050a/19, 076b/6, 078b/2
y.+ sa 069a/20
y. olıcaḳ 011b/15, 012a/23
y. söyledügin 050a/22
y. söylemek 008b/3, 069a/8, 069a/16
y. söylemekden 034b/15, 050a/10, 053b/8
y. söylemezse 007b/10
y. söylemiş 069b/21, 071a/8
y. söyler 060b/1
y. söyleye 007b/10
y. ve buhtān ve 071b/18

yalancı: yalan söyleyen
y. 060a/18, 071a/12

yalancıḳlıḳ: yalancı olma durumu
y. 078b/24

yalıñ: alev
y.+ ı 006a/25

yalıncaḳ: çıplak
y. 041b/24, 066a/25

yalıncaḳlayın: çıplak olma durumu
y. 020b/20

yalıncaḳlıḳ: çıplak olma durumu
y.+ lar 064a/11

yalñız: tek başına; sadece krş. yalñuz
y. 004a/2, 010a/24, 010b/19

yalñuz: tek başına; sadece krş. yalñız
y. 024b/24, 034a/16, 035b/9, 035b/10, 041b/1, 042a/13, 050b/4, 053a/18, 053a/20, 054a/4, 055a/18, 057b/23, 058a/8, 063a/13, 065a/23

yalñuzca: tek başına
y. 037a/23

yalvar -: yalvarmak
y. 026b/24
y.- a 044a/15, 061b/10, 076a/8
Tañrıya y.- a 062b/25
y.- maya 071a/12
y.- up 044a/12, 067a/13
y.- ur 078b/2

yama: delik veya yırtık bir yeri parça ile kapatıp onarma
y.+ sı 074a/5

yamaluca: yamalı olan
y. 067b/25

yan: bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü; sağ ve solun ortak adı
y.+ ı 019b/11, 019b/13, 019b/16, 019b/18, 021b/22, 034a/13, 035a/18, 038b/10, 041b/11, 042a/1, 042a/2, 060a/2, 072b/5
y.+ ın 017a/23, 021b/22, 042a/2, 042b/8
y.+ ına 016b/6, 016b/8, 019b/14, 031b/10, 031b/12, 031b/13, 034a/13, 034a/15, 035a/18, 035b/9, 036a/18, 036a/21, 040a/1, 042b/11, 052b/22, 065a/11, 066b/9
y.+ ında 034a/15, 036a/6, 036a/7, 036a/8, 036a/9, 036a/10, 036b/4, 041b/12
y.+ ındağı 018a/22, 018a/24, 020b/17, 020b/19, 055b/19, 059b/24
y.+ ındaki 029a/23, 034a/16, 040a/1, 040a/2
y.+ ından 016b/10, 017a/21, 018a/23, 018a/24, 019b/11, 019b/13, 020a/1, 020a/2, 034a/13, 036a/10, 040a/1, 055b/19
y.+ larında 028a/14
y.+ larından 005a/16

yan -: yanmak krş. yañ-
y.- ar 077b/6
y.- sa 012b/20
ḳandīl ya çerāġ y.- sa 028b/23

yañ: taraf, yön, cihet
y.+ a 016a/22, 017a/16, 017b/9, 022a/13, 022a/14, 022a/15, 022a/16, 022a/19, 022a/20, 022a/21, 022a/23, 022a/24, 022b/3, 022b/4, 022b/9, 022b/11, 022b/12, 025a/2, 026b/22, 027b/25, 029a/3, 033b/6, 034a/2, 034a/8, 037b/25, 038b/10, 038b/11, 038b/12, 038b/21, 041a/24, 041b/11, 042a/18, 042b/12, 042b/14, 042b/16, 055b/17, 055b/19, 059b/20, 060a/3, 063a/9, 070a/16
y.+ adan 076a/12

yañ -: yanmak krş. yan-
y.- anı 074a/21

yandır -: yakmak
y.- ır 066a/11

yañıl -: yanılmak, aldanmak
y.- acaḳ 015a/3, 015a/4, 029a/15, 031a/12, 031a/14
y.- an 029a/14

y.- sa 027b/1, 029a/17, 029a/22, 030a/20, 032b/3, 032b/21
y.- up 028a/18, 030a/20, 031a/9, 032a/14
y.- ur 029a/16
y.- ursa 006a/5

yaʿnī: demek, şu demek; sözün kısası
y. 002a/5, 002a/6, 015b/2, 019b/18, 026a/17, 029b/19, 031b/1, 040a/23, 045a/5, 049b/17, 063a/4, 063a/14, 063b/24, 064a/5, 065a/17, 066b/12, 067b/16, 068a/2, 068a/3, 068a/5, 069a/16, 069a/17, 069b/13, 069b/23, 071b/22, 072b/11, 073a/8, 073a/23, 073b/2, 073b/6, 075a/16, 075a/24, 077a/5, 079a/16

yañlış: hata, kabahat
y. 012b/4, 022a/20, 030a/8, 030a/11, 030a/12, 030a/13, 030b/19, 030b/20, 031a/11, 031a/21, 031a/23, 039b/13, 045b/5, 069a/25
y. eytse 030b/22
y. idiyorsa 027a/21, 027a/23
y. virse 031a/18

yap -: yapmak
y.- acaġuñ 068a/11
y.- alar 042b/25
y.- dı 011a/1
y.- dıran 068a/5
y.- maḳ 037a/21, 049a/3, 049b/4
y.- mak 049b/5
y.- maya 068a/12
y.- uñ 068a/16

yapıl -: yapılmak
y.- an 004a/11
y.- mışdur 002a/6, 003a/25, 003b/19, 004a/1, 004a/11

yapış -: yapışmak
y.- a 019a/22, 057b/9
y.- an 016a/12
y.- maġ 029b/22
y.- maḳ 015b/16
y.- maz 016a/13
y.- mış 016a/9, 016a/10
y.- up 013a/9
y.- ur 017a/2

yapışdur -: yapıştırmak
y.- a 017a/21

yapıvir -: yapıvermek
y.- e 069a/24

yapraḳ: yaprak
y. 051a/25
y.+ ı 005a/10, 007b/25, 010a/11, 042a/3, 051b/1
y.+ ınuñ 006b/11
y.+ lar 076a/16

yapraḳlan -: yapraklanmak
y.- dı 077a/22

yar -: yarmak
y.- up 035b/11

yār: (Far.) sevgili
y.+ i 075a/10

yara -: yarar sağlamak
y.- madı 031b/23
y.- maġ 015b/4

y.- maz 002a/2, 002a/16, 002b/6, 002b/17, 003b/10, 003b/11, 003b/14, 004a/19, 004a/21, 004a/22, 004a/23, 004b/1, 004b/4, 004b/5, 004b/12, 008b/2, 009a/17, 010b/18, 012b/2, 014b/23, 016a/17, 021a/12, 031b/3, 052a/13, 058b/19, 058b/23, 058b/24, 059a/4, 059a/6, 059a/7, 059a/22, 059a/23, 059a/24, 059a/25, 059b/10, 059b/11, 060a/4, 061b/7, 062a/9, 062a/16, 062a/17, 062a/25, 062b/1, 062b/2, 062b/3, 062b/4, 062b/5, 062b/6, 062b/12, 062b/16, 062b/19, 063a/1, 063a/11, 063a/16, 063a/18, 063a/20, 064b/14, 064b/15, 065a/7, 065a/8, 065b/9, 065b/15, 066a/6, 066a/16, 066a/17, 066a/21, 066a/24, 066b/22, 067a/15, 067a/23, 067b/11, 067b/24, 068a/13, 068b/2, 068b/19, 069a/2, 069a/5, 070a/5, 070a/7, 072b/10, 073a/2, 076a/8, 080a/19
Y.- maz 059a/4
y.- mazdur 067a/14
y.- mazsa 031b/20
y.- mazdağın 069b/12
y.- mazdur 061a/5, 068a/12
y.- mazlıḳ 062b/16
y.- mazsa 048a/7
y.- r 059a/12, 060a/9, 062a/7, 068a/8, 076b/7, 078b/23
y.- rsa 020a/24, 048a/23
y.- ya 037b/17
y.- yan 011b/25, 040b/15

yara: kesik, yarık
y.+ n 020b/12
y.+ ndan 020b/9

yaradan: Allah
y.+ uñ 014a/11

yaradıcı: yaratan, Allah
y.+ sı 014a/10

yaraḳ: hazırlık
y.+ ın 060a/22, 064b/11, 079b/1, 079b/2, 079b/8
y.+ ında 060b/20, 061b/18, 079a/15, 079a/18, 079b/7
y.+ ından 063b/24
y. eyler 007a/5
y. itmek 079b/11

yaralan -: yaralanmak
y.- up 040b/21

yaramazlıḳ: kötülük
y. idüp 026a/12
y. itmiş 034b/14

yarar: fayda
y. 005a/17
y. ide 029b/25

yarat(d) -: yaratmak
y.- acaḳdur 005b/23
y.- an 008a/9, 012a/17, 075b/21
y.- andan 005a/7
y.- dı 006a/22, 055b/12, 060b/2, 065a/22, 066a/13, 071b/16, 073b/18, 073b/19, 075b/5, 076b/18, 079a/9, 079a/13
y.- dıysa 060b/25, 071b/16
y.- duġı 060b/3, 061a/4, 076b/12

y.- duġın 061a/5, 076a/5
y.- duġına 068b/12
y.- duġından 076b/12
y.- madan 013b/10
y.- madı 075b/5
y.- maġa 008a/15
y.- maḳda 070a/20
y.- maya 012a/10, 012a/13
y.- mış 005a/5, 005a/21, 055b/12, 070a/20, 076a/20, 076a/25
y.- mışdur 012a/3, 060b/1, 060b/3, 060b/5, 060b/16, 061b/19, 071b/19, 075b/10
y.- ur 006b/3, 006b/4, 006b/6, 006b/7, 008a/9, 012a/8, 012a/9, 012a/12, 012a/13, 012a/16
y.- ursa 012a/7

yaratıl -: yaratılmak
y.- mışı 011b/23

yardım: elindeki imkanları ve gücünü ihtiyacı olan biri için kullanma
y. 027a/2, 027a/4, 061b/11, 066b/21
y.+ ı 004b/14, 049b/13, 059b/2, 064b/24, 065b/19
y. dile 026b/24
y. dilemek 027a/4
y. ider 025b/18
y. idüp 064b/7
y. istegil 026b/18

yarġı: hüküm, karar
y.+ ma 071b/5

yarı: bir bütünü oluşturan iki eşit parçadan her biri, nısıf
y. 020b/8, 020b/9, 053a/5
y.+ sı 070b/16
y.+ sın 046a/9

yarıḳ: yarılarak açılmış yer, geniş çatlak
y. 017b/21, 017b/22
y.+ dur 017b/21

yarıl -: yarılmak
y.- aydı 010a/22

yarın: bugünden sonra gelecek ilk gün; ahiret günü
y. 072a/12, 079b/2
y.+ a 053a/4, 062b/8

yarındası: ertesi, ertesi gün
y. 018a/1, 057a/22

yarlıġ: ferman, irade
y. 073a/9
y.+ ım 073a/19

yarlıġa -: suç bağışlamak
y.- r 041b/3
y.- ya 073a/13

yarlıġan -: günahı bağışlanmak
y.- maḳ 043b/18, 073a/17

yarlıġanmaḳlıḳ: bağışlanma
y.+ ı 044a/14
y.+ ın 040a/25

yaṣdan -: yaslanmak
y.- a 030a/6
y.- maḳ 030a/6

yaṣdıḳ: yastık
y. 038b/12
y.+ ı 074a/16
y.+ larda 028a/16

yaş: doğuştan itibaren geçen ve yıl birimiyle ölçülen zaman; ıslak; göz yaşı
y. 021b/19, 042b/19, 051a/22
y. olsa 020a/20
y.+ da 034b/10
y.+ ına yetmeyince 046a/10
y.+ ına 046a/14, 046a/15, 046a/16, 046a/17, 046a/18, 046a/19, 046a/20, 046a/22, 046a/23, 046a/24, 046a/25, 046b/3, 046b/5
y.+ ından 073b/21

yaşa -: yaşamak
y.- r 046b/4, 046b/8, 046b/9, 046b/11, 046b/12, 046b/13, 046b/14

yaşat -: yaşatmak
y.- mışdur 062a/23

yaşlıḳ: ıslaklık
y.+ ı 020a/23
y. 015a/16, 015a/18, 015a/19, 015a/20, 015a/21, 015a/22, 015a/23, 015a/24, 017b/5, 017b/7, 020a/20

yaşlu: yaşlı, ihtiyar
y. 034b/10

yaşran: körpe, pek taze krş. yaşraḳ
y.+ dan 046b/2

yat -: yatmak
y. 006a/2
y.- a 015b/6, 038b/10
y.- duġı 015a/25, 057b/20
y.- ıcaḳ 079b/5
y.- maḳ 057b/3
y.- mış 015b/2, 030a/2
y.- sa 040b/21
y.- salar 015a/21
y.- up 077b/21, 077b/24
y.- ur 062a/20, 062a/22, 065b/4
y.- urken 020b/13, 029b/23, 038b/10

yatsu: güneşin batmasından bir buçuk, iki saat sonraki vakit, yatsı vakti
y. 022b/19, 022b/21, 022b/22, 022b/23, 022b/24, 023a/9, 023a/19, 024a/21, 025a/8, 034a/24, 035b/18, 035b/20, 035b/22, 056b/8
y.+ nuñ 022b/24

yatur -: yatırmak
y.- alar 042a/1, 042a/2, 042b/13
y.- salar 041b/12

yavrı: çok küçük yaşta olan insan veya hayvan, yavru
y.+ lar 078b/19
y.+ sudur 078b/18

yavu: kaybedilmek, kaybolmak
y. ḳılınsa 058b/5
y. ḳılsa 071a/7

yavuz: kötü; sert, yaman
y. 002a/10, 002a/19, 006a/8, 062a/3, 062a/24, 063a/15, 065b/12, 068a/12, 080b/6, 080b/8
y.+ a 067b/2
y.+ dan 059a/18, 065a/24
y.+ dur 068a/21

yavuzraḳ: en fena, çok kötü
y.+ ıdur 064b/15

yayaḳ: yürüyerek giden, yaya
y. 057b/5

yayan: yürüyerek giden, yaya
y. 006a/15, 039a/1, 039a/7

yayıl -: yayılmak
y.- up 019b/15

yayḳan -: yıkanmak
y.- a 021a/17
y.- acaḳ 017a/9
y.- alar 015a/24
y.- an 020a/15
y.- duġı 016a/9, 016a/10, 020a/5
y.- madan 015b/14, 015b/15
y.- maġ 020a/11
y.- maġa 018b/11
y.- maġı 016a/18
y.- maḳ 015a/11, 015a/13, 015a/14, 015a/15, 015a/16, 015a/17, 015a/18, 015a/20, 015a/25, 015b/1, 015b/3, 015b/17, 015b/19, 015b/24, 015b/25, 018a/17, 018b/25, 019a/2, 020a/8, 020b/4, 021a/17, 055a/8
y.- maḳda 015b/17, 016a/1, 016a/16, 017a/8, 020b/1
y.- maḳdan 015b/13, 016a/1
y.-ası 016a/5
y.- mazdan 015b/25
y.- up 028a/25
y.- urken 016a/5, 020a/13, 052b/19

yaz: bahar mevsimi, ilkbahar
y. 009b/22, 076a/25
y.+ da 039a/11

yaz -: yazı ile anlatmak, yazıya dökmek
y.- an 030a/1
y.- ar 029b/25, 074b/11
y.- arlar 068a/5
y.- dı 062a/23
y.- dıysa 011b/11
y.- duġımız 070b/23
y.- duġumuz 029b/21
y.- maḳ 037b/2, 039b/14
y.- mamaḳ 043a/3
yazu y.- salar 043a/2

yazı: ova, sahra
y. 038b/23
y.+ da 039a/18

yazıl -: yazma işi yapılmak
y.- an 080b/14
y.- mış 080b/11
yazu y.- mış 027b/8
y.- mışdı 080b/16
y.- mışdur 080b/12

yazu: düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi, yazı
y. yazılmış 027b/8
y. yazsalar 043a/2

yazuḳ: günah, cürüm
y.+ ın 073a/9

ye -: yemek yeme, karın doyurma işi
krş. yi-
y.- nmez 077b/6, 077b/7
y.- nür 021b/6

yedi: yedi sayısı
y. 006a/18, 009b/15, 021b/15, 023b/13, 023b/15, 024a/9, 024b/25, 029b/15, 034a/9, 034a/19, 036a/12, 036a/13,

048a/23, 048a/24, 048b/14, 055b/20, 056a/1, 056a/8, 056b/15, 057a/1, 057a/3, 057a/4, 057a/5, 057a/19, 057a/20, 057a/21, 057b/6, 058a/2, 058a/8, 058a/9
y.+ den 048a/25
y.+ ye 055b/25

yedinci: yedi sayısının sıra sıfatı krş. yidinci
y. 056a/9
y.+ si 048b/23, 067a/15, 075b/2

yedişer: yedi sayısının üleştirme sayı sıfatı
y. 057a/9

yediyüz: yedi yüz sayısı
y. 049a/17

yeg: daha iyi, üstün; kuvvetli
y.+ dür 017b/2, 019a/20, 023a/23, 024b/15, 025a/13, 028b/11, 029a/14, 029b/9, 029b/20, 029b/24, 029b/25, 031a/8, 031b/12, 032a/13, 034a/23, 034b/9, 034b/10, 034b/11, 035b/5, 039a/7, 039b/15, 040a/12, 040a/16, 040a/17, 040b/2, 040b/3, 040b/6, 040b/7, 040b/9, 041b/1, 041b/12, 042a/4, 042a/17, 042a/24, 042b/10, 042b/12, 043a/13, 043b/5, 047a/20, 048a/19, 049a/15, 049a/16, 050b/16, 050b/17, 050b/23, 051b/12, 053a/18, 053b/6, 053b/16, 055a/8, 055a/15, 056b/4, 056b/14, 057b/1, 058a/14, 058a/23, 058a/24, 066a/7, 068a/16, 078a/17

yehūdī: (Ar.) Hz. Musa'nın dinine mensup kimse
y.+ ler 042b/20

yek: tek, bir
y. 009a/24, 065a/9

yeklik: teklik, birlik
y.+ i 059a/6

yel: rüzgar krş. yil
y. 010b/17, 063b/14
y. çıḳmaḳ 020a/16
y. esse 008a/1
y. esüp 039a/4
y.+ e virüp 063b/20
y.+ e 066b/10
y.+ ler 076a/12

yelemlem: Yemen'den gelen hacıların ihrama girdikleri yerin adı
y.+ dür 055a/2

yelte -: yeltemek, teşvik etmek, tahrik etmek
y.- mez 070a/13
y.- r 059b/13, 061a/12, 061b/6, 061b/20, 061b/25, 062a/1, 067b/13, 068b/10, 068b/19
y.- yici 003a/8
y.- yüp 002b/21

yelten -: yeltenmek, heves etmek, meyletmek
y.- ir 059b/11, 059b/12, 069a/5
y.- mek 004a/10

yelteyici: teşvik edici
y. 061b/19

yem: hayvan yiyeceği
y. 046a/9

yemen: Yemen ülkesi
y. 055b/23, 070b/13, 071a/1
y.+ den 055a/2

yemiş: meyve; incir
y. 051a/22, 060b/12, 063b/12
y.+ ciḳ 010b/24
y.+ den 019b/24
y.+ in 047b/16
y.+ ine 026a/1
y.+ ler 009b/12, 009b/21, 075b/9, 076a/13, 076b/2

yen -: yenmek krş. yeñ-
y.- ür 021b/5

yeñ -: yenmek krş. yen-
y.- en 049b/14, 072a/22
y.- er 068b/9
y.- esin 074b/21
y.- meye 075a/7
y.- meyüp 025a/14

yeñ: elbise kolunun el üzerine gelen kısmı
y.+ i 033b/7
y.+ in 027b/23, 055a/14

yeñi: yeni, eski karşıtı
y. 042a/24, 055a/8, 068b/22, 074a/10
y.+ den 021b/12, 036a/11

yer: bir şeyin, bir kimsenin kapladığı veya kaplayabileceği boşluk, mahal, mekan
y. 076b/3

yeşer -: yeşermek
y.- ir 010b/1

yet -: yetmek
y.- dügi 021b/14, 076b/19
güci y.- dükden 054b/10
güci y.- e 048a/22
y.- ecek 054a/14, 074a/19
y.- er olur 066b/22
y.- er 001b/5, 009b/25, 010a/11, 013b/4, 018a/6, 018b/8, 026b/13, 032b/8, 033a/20, 033b/1, 041a/23, 065a/7, 065b/7, 065b/8, 065b/9, 066a/6, 072b/5, 078b/21, 081a/3
güci y.- er 054a/13, 064a/4
y.- erin 050a/4
güci y.- erken 058b/14, 058b/16
y.- erse 003b/22, 051b/3, 053b/1, 058b/2
güci y.- erse 038b/21, 056a/9
y.- icek 049b/9, 054a/13, 054a/19, 058b/1
güci y.- icek 054b/10
y.- medügi 081a/10
güci y.- medügi 038b/6
güci y.- mek 054a/13, 054a/15, 054a/16
y.- mese 051b/13, 053a/24
güci y.- mese 029a/24, 038b/6, 038b/10, 058b/13, 058b/15, 074a/12
güci y.- meye 048b/21
güci y.- meyicekdür 058a/11
yaşına y.- meyince 046a/10
y.- mez 023a/3, 064b/2, 066b/21
y.- mezse 051b/15, 058b/2
güci y.- mezse 038b/13, 051b/7
güci y.- se 054a/23

yetiş -: yetişmek
y.- e 049b/9

yetmiş: yetmiş sayısı
y. 046b/12, 072b/17
y.+ den 006b/21, 006b/24

yetmişaltı: yetmiş altı sayısı
y. 046a/17
y.+ ya 046a/17

yetür -: ulaştırmak, eriştirmek
y.- e 055b/25

yeynicek: hafifmeşrep; hafif
y. 068b/17
y. olur 079a/6

yıġ -: menetmek; esirgemek
y.- maġ 061b/25
y.- maḳ 002b/21, 008a/14
y.- maz 064b/1

yıġlın -: çekinmek, nefsini menetmek
y.- a 050b/15, 074b/5
y.- duġımız 013b/20
y.- maḳ 013a/4, 013a/6
y.- maḳda 013b/20, 074b/3

yıḳıcı: bir şeyi yıkan, tahrip eden
y. 079a/16

yıḳıl -: yıkılmak
y.- sa 040b/20

yıl: sene, on iki aylık süre
y. 009a/11, 013b/1, 027a/7, 045a/5, 045a/6, 045b/9, 045b/11, 045b/12, 045b/20, 045b/22, 046a/2, 046a/5, 046a/6, 047a/2, 047a/6, 047a/8, 047a/9, 047a/11, 047a/12, 047a/13, 047b/23, 048a/5, 054a/25, 054b/1, 062b/10, 067a/10, 068b/5, 068b/6
y.+ a 054a/25
y.+ dan 050b/9
y.+ ın 046a/9
y.+ ıñ 046b/22
y.+ lar 045a/2
y.+ uñ 046a/8, 046b/21, 047a/3, 051b/5, 054b/23

yıl -: bıkmak, usanmak
y.- a 055b/21
y.- dıysa 057a/2
y.- madıysa 057a/4
y.- maya 055b/21, 057a/3, 057b/15
y.- maz 057b/7

yılan: sürüngenlerden, ayaksız, ince ve uzun olanların genel adı
y. 004b/6, 006a/21, 066b/18
y.+ a 066b/9
y.+ dan 018b/18
y.+ ından 007b/16
y.+ lar 006b/6
y.+ lardan 010a/25
y.+ ları 010b/3

yıldırım: yıldırım
y. 006a/15

yıldız: yıldız
y. 013a/24
y.+ lar 075b/9, 076a/11

yıllıḳ: senelik, bir yıl için
y. 012a/19, 047a/4, 062b/9, 074a/19, 075b/16, 075b/17, 078a/18

yıpran -: yıpranmak
y.- duġı 063b/6

yırt -: yırtmak
y.- sa 040b/20

yırtıcı: beslenmek için başka hayvanları parçalayarak yiyen
y. 018b/18, 040b/20

yırtıl -: yırtılmak
y.- ır 042b/9

yi -: yemek krş. ye-
y.- di 010b/25
y.- düg 050b/25
y.- dügi 053b/8, 070a/22
y.- gen 068b/13
y.- medi 079b/12
y.- medügi 063b/19
y.- mege 011a/4, 048a/23, 049b/22, 068b/23, 071a/17, 078a/15
y.- megi 049b/9, 049b/10, 061a/19
y.- mek 001b/11, 006a/23, 012b/6, 013b/9, 020a/7, 039b/11, 044b/15, 049b/22, 051b/18, 052a/6, 052a/9, 052a/10, 052a/14, 052a/25, 052b/6, 052b/17, 059b/8, 061a/22, 068b/7, 068b/14, 074b/1, 076b/2, 077b/22, 078a/15, 079a/2
teşvīş y.- mek 013a/2
yiyecek y.- mek 027a/16
y.- mekde 051a/14, 073b/7, 074a/17
mīrāş y.- mekde 040b/8
y.- mekden 011a/6, 050b/14, 075a/4, 075a/5
y.- memek 039a/10, 039a/17, 040a/17, 052a/5
y.- mese 077b/22
y.- meye 019b/10, 052b/3
y.- meyeler 050b/10
y.- mez 051a/24, 078b/16
mīrāş y.- mez 007a/18
y.- mezin 077b/23
y.- mezse 052a/1
y.- miş 052a/24
y.- nmez 021b/5
y.- r 007b/2, 046a/9, 048a/12, 065b/1, 065b/4, 066a/10, 066a/11, 078a/12
y.- rler 022b/21, 051a/20
y.- rlerdi 068b/25, 069a/2
y.- rse 050b/6, 050b/11, 068b/23, 068b/24
y.- rüz 073a/2
nesne y.- se içse 027b/10
y.- se 027b/12, 040b/21, 048b/2, 050a/17, 051a/10, 051a/17, 051a/18, 051a/19, 051a/20, 051a/21, 051a/22, 051a/24, 051b/1, 051b/18, 052a/1, 052a/2, 052a/5, 052a/8, 052a/25, 052b/1, 052b/2, 052b/3, 052b/4, 052b/5, 052b/6, 052b/8, 052b/9, 052b/10, 052b/21, 053a/7, 054a/10, 076b/25
yiyecek y.- se 039b/3
y.- seler 009b/13, 052a/3
y.- ye 019b/10, 050b/5, 051a/8, 051b/23, 052a/9, 052a/12, 052b/15, 053a/24, 054a/3, 063b/13, 063b/16
y.- yecege 021b/8
y.- yecegi 051a/15
y.- yecek yimek 027a/16
y.- yecek yise 039b/3

y.- yecek 007b/2, 019b/9, 022b/21, 039a/17, 052a/8, 053b/8, 062a/16
y.- yecekler 006b/4
y.- yem 006a/23
y.- yen 053b/2
y.- yenler 049b/15
y.- yicek 077b/20
y.- yince 077b/24
y.- yüp 009b/22, 058b/8, 068b/8, 076b/2

yidinci: yedi sayısının sıra sıfatı krş. yedinci
y. 036b/2, 054a/10

yidür -: yedirmek
y.- icek 053a/9
y.- mege 049b/8
y.- se 053a/10
y.- seler 052a/16, 052b/5
y.- ürler 051a/24, 051a/25

yigirmi: yirmi sayısı
y. 005b/18, 044b/18, 045a/10, 045a/11, 045a/13, 045a/18, 045b/3, 046a/13, 047a/7, 047a/25, 068b/5, 069a/8
y.+ de 047b/18
y.+ dür 024b/7

yigirmi biş: yirmi beş sayısı
y. 046a/20, 046a/23, 046b/3, 047a/4, 047a/6, 047a/25

yigirmi dört: yirmi dört sayısı
y. 079a/21

yigirminci: yirmi sayısının sıra sıfatı
y.+ si 025a/7

yigirmi ṭoḳuz: yirmi dokuz sayısı
y. 029b/15

yigirmi ṭoḳuzıncı: yirmi dokuz sayısının sıra sıfatı
y. 050b/6

yigirmi üç: yirmi üç sayısı
y. 009a/10

yigirmi yidi: yirmi yedi sayısı
y. 034b/4, 036b/8

yigit: yiğit
y. 036a/3, 042b/17
y.+ ken 036a/15

yiglen -: üstünlük taslamak
y.- mezler 080b/7

yigrek: daha iyi, üstün, baskın, tercih edilir
y. 006a/15, 016b/16, 017b/6, 018b/22, 034b/14, 052b/3, 053a/18, 074b/4, 081a/5
y.+ dür 023a/7, 033a/18, 035b/2, 067b/15, 068a/17, 068a/21, 074b/4
y.+ i 028b/15
y.+ lerine 010b/24
y.+ üñüz 068b/11

yigren -: iğrenmek, tiksinmek
y.- mek 064b/16
dünyādan y.- mek 080b/1
y.- ür 003a/17, 071a/13, 071a/17, 079a/6

yigrendür -: iğrendirmek, tiksindirmek
y.- e 074a/22
y.- mek 002b/21

yil: rüzgar krş. yel

y. 006a/15

yillen -: kalın bağırsaktaki gazı çıkarmak, osurmak
y.- en 021a/3

yine: yeniden, bir daha, tekrar, gene
y. 013b/7, 020b/19, 045b/11, 046a/19, 056a/7, 058b/5, 060b/6, 063b/9, 068b/6, 072a/11, 072a/13

yir: yer, mevkii mekan; zemin; bölge, ülke; bölüm; toprak; durum, konum
y. 009b/20, 016a/2, 017a/7, 017b/19, 018a/19, 018a/20, 018a/21, 018b/4, 018b/5, 018b/7, 018b/24, 020b/14, 021a/19, 022a/1, 022a/4, 022a/12, 022a/22, 022b/1, 022b/12, 023b/5, 024a/3, 025a/16, 027b/4, 028a/9, 035b/8, 035b/11, 036b/5, 037a/21, 039a/2, 039b/18, 039b/21, 042b/12, 045a/25, 047b/25, 048a/1, 048a/2, 048a/3, 048a/4, 048a/5, 048a/8, 048a/11, 048b/6, 049a/25, 049b/20, 050a/17, 050a/18, 053b/17, 053b/18, 055b/21, 056b/8, 057b/20, 060b/8, 060b/11, 062b/19
y. eyleye 037a/20
y. itmişdür 010a/10
y.+ de 002b/18, 002b/19, 006a/18, 006b/12, 009b/21, 010a/10, 010a/19, 012a/11, 012b/24, 012b/25, 013a/1, 016a/22, 016a/25, 019b/22, 021a/18, 021a/23, 021b/11, 021b/13, 021b/19, 022a/25, 022b/8, 024b/3, 024b/4, 024b/6, 026a/23, 028a/6, 028a/7, 028a/23, 028b/1, 028b/2, 029a/21, 030a/9, 030a/10, 030a/11, 030b/4, 030b/10, 030b/12, 030b/16, 031a/6, 031a/25, 032a/3, 032a/4, 032a/17, 033a/1, 035a/4, 036a/24, 036b/1, 039a/16, 039b/20, 039b/24, 039b/25, 040a/2, 040a/3, 040a/4, 040a/5, 040a/6, 040a/23, 040b/21, 042b/22, 045a/8, 047b/18, 047b/19, 048b/9, 049a/16, 049a/17, 050a/8, 050a/20, 056a/2, 056a/15, 056a/25, 056b/7, 056b/12, 056b/14, 057a/22, 057a/24, 064b/8, 067b/4, 067b/21, 068a/1, 073a/18, 073a/19, 074a/5, 075a/7, 077b/4, 079b/9, 079b/10
y.+ dedür 005b/10, 050b/25
y.+ deki 010b/4
y.+ den 009b/23, 009b/24, 013b/7, 018b/12, 019b/12, 020a/16, 020b/15, 021b/13, 022a/5, 022b/14, 024a/1, 024a/5, 028a/2, 029a/18, 029a/19, 039a/5, 042b/23, 043a/1, 047b/25, 050a/5, 050b/8, 057b/1, 057b/4, 057b/10, 058a/18, 058b/1, 058b/2, 058b/3, 058b/4, 060b/11, 064a/9, 076a/14, 078b/13, 078b/15
y.+ deyken 029a/6
y.+ dür 055a/6
y.+ e 005a/7, 006a/4, 007b/11, 015a/13, 016b/7, 016b/15, 018a/25, 018b/1, 018b/4, 018b/5, 018b/12, 020a/17,

020a/19, 020b/3, 020b/15, 020b/16, 020b/20, 021b/4, 021b/7, 021b/12, 022a/18, 022a/19, 022b/3, 022b/14, 022b/20, 022b/22, 024a/1, 024a/2, 024a/6, 024a/7, 024b/5, 025a/1, 026b/12, 028a/4, 028a/21, 029a/17, 033b/20, 033b/22, 034a/4, 034a/5, 038b/8, 039a/4, 042a/6, 042b/10, 042b/21, 042b/24, 048b/6, 051a/9, 055b/7, 055b/24, 055b/25, 056a/4, 056a/5, 056a/17, 056a/20, 056b/4, 056b/6, 057a/20, 057b/5, 060b/11, 060b/14, 060b/18, 061b/24, 062a/10, 063a/3, 064b/11, 074a/13, 077a/24, 080a/3
y.+ i 016a/24, 016b/3, 016b/8, 020b/25, 021a/11, 021b/25, 022a/7, 037b/7, 041b/24, 042a/6, 047b/24, 047b/25, 048a/12, 050b/14, 055a/1
y.+ imizdür 003b/12
y.+ in 028a/11, 045a/7, 045a/8, 047b/17, 075a/23, 075a/25
y.+ ince 026a/6
y.+ inde 002a/6, 029a/2, 029a/4, 032a/15, 033a/9, 045a/7, 048a/8, 048a/13, 048b/19, 056a/24, 056b/11, 062a/13
y.+ inden itse 031b/9
y.+ inden 006a/3, 017b/12, 026b/12, 031b/8, 032a/8, 040b/21, 047b/21, 047b/22, 058b/2
y.+ ine getürdüler 005b/21
y.+ ine oḳısa 031a/5, 031a/6
y.+ ine 001b/5, 002a/22, 002b/12, 002b/13, 003b/14, 004a/4, 004a/5, 004b/2, 004b/11, 005b/10, 008a/22, 011b/14, 012a/4, 012a/19, 012a/22, 016b/1, 017a/7, 020b/4, 021a/16, 023a/2, 023b/9, 023b/20, 025a/11, 025a/17, 025a/24, 026b/22, 027a/8, 030a/8, 030a/12, 030a/13, 030a/14, 030a/21, 030a/23, 030b/5, 030b/9, 030b/10, 030b/11, 030b/15, 030b/23, 030b/24, 030b/25, 031a/1, 031a/2, 031a/3, 032a/7, 036b/24, 039a/22, 039b/20, 040b/17, 040b/19, 041b/11, 042b/14, 047a/8, 047a/12, 047a/14, 047a/21, 047a/23, 050a/2, 050a/4, 053b/3, 054b/4, 054b/5, 054b/12, 055a/18, 056a/23, 057b/19, 058b/17, 059a/14, 059a/17, 059a/19, 059b/9, 063b/16, 064a/1, 066b/14, 068b/1, 070a/11, 070a/21, 070b/2, 071b/5, 071b/15, 071b/18, 071b/19, 073b/2, 073b/3, 073b/19, 075a/8, 075a/13, 075a/14, 075b/10, 075b/13, 075b/14, 075b/15, 075b/17, 075b/19, 075b/25, 076a/3, 076a/25, 076b/12, 076b/13, 078b/9, 078b/25, 079b/13, 079b/15, 079b/16
y.+ inedür 047a/7, 058b/9, 058b/10
y.+ ini 045a/6
y.+ le 005a/17, 011a/18
y.+ ler 075b/8
y.+ lerde 012a/3, 038a/22, 051b/2, 054b/18, 057b/1, 060b/7, 076a/16, 078b/4
y.+ lerdeki 010a/14

y.+ lerden 048a/13, 055a/3, 058a/19, 079a/18
y.+ lere 010a/20, 014a/10, 049b/1, 060b/15, 076a/10, 076b/2
y.+ leri 049b/12, 054b/25, 060b/4, 063a/24, 070a/19, 075b/20, 076a/5
y.+ lerin 031a/17, 042a/1, 063b/12
y.+ lerinde 048a/13
y.+ lerüñ 010a/21, 031a/12, 079a/18
y.+ üñ 018a/24, 021b/7, 022a/8, 022a/18, 028a/8, 033b/24, 034a/1, 036a/25, 038b/22, 038b/23, 045b/21, 048a/6, 048b/7, 050b/3, 051b/22, 079a/15
y.+ üne 013b/7
y.+ ünüñ 047b/20

yircügüz: küçük yer
y. 018a/5

yirlü: uygun
y. 026a/6

yiryüzi : yer kabuğu
y. 010b/1, 070b/17
y.+ n 009b/19
y.+ nde 009b/10, 009b/12, 041a/5, 067a/2, 077b/4
y.+ ndeki 005a/12, 009b/9, 075b/9
y.+ nüñ 070b/16
y. 010b/1, 070b/17

yit -: yetmek
y.- dügi 049a/3
y.- se 048a/15, 058b/13
y.- ür 010a/8, 065a/23

yitiş -: yetişmek
y.- üp 055b/17

yiyecek: yenecek şey, azık
y. 027b/12, 060a/17, 061a/11, 068b/5, 071a/16, 077b/22, 077b/24, 078b/16
y.+ de 074a/3
y.+ e 064b/17
y.+ i 054a/2, 065a/13
y.+ ine 063a/24
y.+ ler 065b/1, 076b/2
y.+ lerden 070b/5
y.+ lerine 054a/13

yoġun: kalın, koyu, kesif
y. 042a/22, 042a/23, 068b/22, 074a/6
y. ve saḳ olursa 017b/16

yoġur -: yoğurmak
y.- mış 051a/19

yoḫsa: “aksi takdirde” anlamında kullanılan bir söz krş. yoḳsa
y. 026a/12, 077b/23

yoḫsul: yoksul, fakir
y. 042a/19, 042a/22, 047a/15, 047b/6, 047b/9, 048a/16, 048b/3, 048b/21, 061a/16, 066a/12
y.+ a 047b/8
y.+ lar 047a/15, 047b/12, 064a/15
y.+ lara 045b/16, 045b/17, 048b/10, 064a/8, 066b/9
y.+ ları 049a/24, 064a/6
y.+ larına 045b/15, 047a/14, 049a/11, 049a/12, 049a/13
y.+ larıñdur 049a/13

y.+ laruñ 070a/2
y. ola 048b/16
y. olalar 048b/20
y. olan 048b/21
y. olup 042a/22

yoḫsulluḳ: yoksulluk, fakirlik
y. 064b/1, 074b/16, 075a/3
y.+ dan 071a/22, 074b/18
y.+ ı 049a/25
y.+ ından 049a/23, 049a/25
y. itmeyüp 064a/7

yoḳ(ġ): yok, bulunmayan, mevcut olmayan
y. 003a/6, 009a/8, 009a/25, 009b/16, 011a/25, 025b/3, 025b/4, 044a/12, 054a/14, 062a/18, 065a/10, 068a/22
y. eyler 010a/3
y. ise 002b/9
y. olıcağın 076a/14
y.+ dı 031a/25
y.+ dığına 062b/8
y.+ duġın 049b/19
y.+ dur 003b/6, 003b/20, 003b/21, 004a/14, 005a/4, 005a/5, 005a/6, 006b/22, 007b/25, 008a/4, 008a/13, 008a/24, 008b/17, 010a/2, 011a/25, 011b/23, 011b/24, 012a/16, 013a/7, 014b/16, 025b/5, 027b/13, 030a/23, 030b/7, 038a/17, 038a/25, 038b/2, 045a/5, 045a/11, 045a/18, 046a/10, 046b/21, 047a/2, 047b/15, 047b/22, 048a/6, 050b/6, 055a/24, 055a/25, 055b/11, 055b/13, 057a/13, 059b/5, 060b/8, 065b/14, 066a/1, 067a/7, 067a/9, 068a/24, 069b/21, 070a/1, 070b/25, 071b/4, 072b/23, 073a/19, 073b/9, 077a/6, 077a/15, 077b/13, 078a/8, 080a/10
y.+ ken 005a/5, 011b/23, 018a/8, 039b/6, 075b/4, 076a/13, 076b/18
y.+ mış 006a/14
y.+ sa 002a/18, 007a/15, 013a/16, 019a/7, 019b/8, 020a/4, 021a/17, 030a/15, 030a/24,040b/7, 042b/16, 047b/1, 052b/24, 052b/25, 066a/25, 071b/9, 078a/2, 079b/3

yoḳluḳ: yok olma durumu, bulunmama
y. 038b/2
y.+ ı 064a/24
y.+ ın 064b/22
y.+ ına 007a/25

yoḳsa: “aksi takdirde” anlamında kullanılan bir söz krş. yoḫsa
y. 019b/7, 035a/11, 037b/24, 051a/11, 060a/22

yol: yol
y. 027b/16, 027b/18, 038b/25, 039a/4, 054a/21, 054a/22, 054a/23, 054a/24, 054b/6, 073a/23, 073b/20, 078a/5, 080a/9
y.+ a 007b/9, 011b/21, 030a/6, 038b/22, 051b/21, 067b/14, 077b/14, 077b/16
y.+ da 007b/8, 040a/17, 056b/9, 058b/2
y.+ daşında 018b/17
y.+ ı 049b/25
y.+ ın 067b/18
y.+ ına 020a/19, 077a/14

y.+ ında 011a/20, 015b/16, 058b/8, 067b/20
y.+ ından 052a/19, 065a/23
y.+ uñ 027b/17
y.+ un 067b/17
y. eylemeye 037a/24
y. gösterir 070b/8
y. kesenler 041a/6
y. kesmek 064a/18

yoldaş: arkadaş, dost; yol arkadaşı
y. 062b/19
y.+ ın 035a/15

yolun -: yolunmak
y.- mazsa 080b/8

yor -: yormak, alıkoymak
y.- ıya 041a/7
y.- sa 041a/5

yorıl -: yorulmak krş. yorul-
y.- ur 040b/20, 040b/24

yorul -: yorulmak krş. yorıl-
y.- up 063b/5

yoy -: silmek, bozmak
y.- mañ 056a/19

yoyul -: silinmek, bozulmak
y.- ur 066a/21

yönel -: yönelmek
y.- diler 026b/22
y.- dügine 021a/21
y.- ibilürse 022a/20
y.- irse 025b/12
y.- medügi 064a/20
y.- medüre 026b/24
y.- mek 022a/17, 080a/21
y.- mekden 025b/19
y.- mekdür 022a/8, 033a/17
muḥkem y.- mese 026a/9
y.- meye 072b/21
y.- meyincek 025a/18
y.- mez 003a/9
y.- se 007b/8, 026b/11, 072b/21
y.- üp 029b/23, 061b/17

yönelt(d) -: yöneltmek krş. yöñelt-
y. 026b/24
y.- diler 026a/17
y.- e 034a/2, 038b/10, 044a/14
y.- esin 074b/21
y.- esün 025b/13
y.- mek 003a/7
y.- mekden 025b/24
y.- mekdür 025a/2
y.- üp 042b/14
endīşesine y.- üp 026a/13
y.- ürüz 026b/22

yöñelt -: yöneltmek krş. yönelt-
y.- evüz 072a/13

yu -: yıkamak
y.- dı 037b/6
y.- duġın 037b/6
y.- duḳça 021b/14
y.- duḳdan 016b/12, 018a/9
y.- duḳları 042a/3, 042b/5
y.- duḳlarından 042a/4, 042a/12
y.- madan 041b/3
y.- madı 037b/6
y.- maġa 041b/22, 074a/4
y.- maġı 020a/17
y.- maḳ 016a/18, 016b/2, 016b/4, 016b/24, 017a/1, 017b/10, 018a/3, 019b/22, 020b/1, 021a/2, 021b/14,

021b/15, 037b/7, 041b/22, 042a/7, 042a/8
y.- maḳda 018a/5
y.- maḳdur 016a/17, 016b/23, 016b/24, 017a/1, 017a/14, 017a/20, 018a/13
y.- mamaḳ 055b/5
y.- maya 064b/23
y.- mayalar 041a/8, 041a/9, 042a/6, 042a/9
y.- mazlar 040b/14, 040b/18, 041a/5
y.- mazsa 016b/1
y.- rken 016b/2, 016b/3, 016b/4, 016b/9, 017a/15, 018a/15
y.- rlar 041b/8
y.- rlarsa 042a/4
y.- rsa 018a/10
y.- ya 015b/21, 016b/4, 017b/12, 017b/25, 018a/9, 018a/12, 020a/12, 037b/7, 042a/3
y.- yacaḳ 016b/12, 042a/1
y.- yalar 041a/10, 042a/2
y.- yan 031b/3, 042a/2
y.- yıcaḳ 041b/24
y.- yılır 040b/22
y.- yulur 041a/11, 042a/1, 042a/6, 042a/9, 042a/10
y.- yup 016a/16, 018a/10

yufḳa: ince
y. 021b/20, 076b/1

yufḳacık: kalınlığı az, incecik
y. 017b/17

yufḳacıḳ: kalınlığı az, incecik
y. 057b/14

yuḳaru: yukarı, aşağı karşıtı
y. 009b/16, 011b/18, 015b/19, 015b/24, 016b/10, 017a/18, 017b/22, 018a/2, 033b/16, 033b/21, 034a/4, 041b/20, 043a/1, 061a/15, 063a/11, 065b/21
y.+ da 021a/22, 036a/25, 070b/23, 074a/4
y.+ dan 052a/18
y.+ ya 015b/22
y. eylese 021b/22

yuḳaruki: yukarıdaki
y. 060b/6

yum -: kapamak; örtmek
y.- alar 041b/20
y.- am 080a/3
y.- ar 068a/1
y.- ıncaya 080a/10
y.- maḳ 016a/5, 018a/5, 028b/21
y.- mış 080a/11
y.- sa 021a/1

yumşaḳ: yumuşak
y. 010a/1
y.+ ına 016b/24
y.+ ından 016b/23
y.+ ınuñ 017a/25, 033b/3
y. olup 042b/12

yumşan -: yumuşamak
y.- mazsa 080b/7
y.- up 080a/21

yumşat -: yumuşatmak
y.- ur 080b/10

yumul -: kapanmak, büzülmek
y.- maḳ 059b/15
y.- ur 059b/15

yumurda: yumurta
y.+ dan 078b/18

yumuşa -: yumuşamak
y.- maz 014b/21

yun -: yıkanmak
y.- madıḳ 017a/7
y.- maduġın 037b/7
y.- maḳ 015a/8
y.- mamış 042a/8
y.- mış 040b/1

yuṭ(d) -: yutmak
y.- a 052a/12
y.- ar 078b/20
y.- arsa 051a/17
y.- maġa 080a/4
y.- sa 027b/12, 027b/15, 051a/22, 052a/13, 052a/23, 052b/24, 052b/25, 053a/3, 067b/9

yuva: ev
y.+ ṣına 078b/15

yüce: yüksek, büyük, ulu
y. 022a/23, 022a/24, 022b/11, 055b/7, 060b/5, 074a/13
y.+ dür 025b/24
y.+ sine 057a/15

yücelik: büyüklük, ululuk
y.+ in 060b/4

yücelt(d) -: yükseltmek
y.- di 062b/23
y.- e 063a/2
y.- gil 057a/15, 057a/16
y.- mek 062b/25

yük: bir insan veya taşıtın taşıdığı şeylerin bütünü
y. 006a/16, 046a/12
y.+ ünde 028b/22

yükcügez: küçük olan yük
y.+ ümizi 072a/13

yüklü: gebe, hamile
y. 053a/6

yüksek: yüksek, alçak karşıtı
y. 022b/20, 022b/22, 024a/5, 024a/6, 027b/19, 028a/6, 028a/7, 042b/11, 049a/18, 050a/20, 074a/10

yükseklik: yüksek olma durumu
y.+ i 028a/8, 036a/25
y.+ ine 050b/3

yüñ: tüy, kuş tüyü
y. 034a/1

yürek: gönül; acıma duygusu
y.+ de 059b/4, 059b/5, 063a/9
y.+ i 010a/22, 073b/18
y.+ in 017a/17
y.+ inüñ 061b/5, 061b/6
y.+ leri 073b/19
y.+ üñ 080b/9
y.+ üñe 010a/4

yüri -: yürümek krş. yürü-
y.- yene 039a/21

yüriş: yürüyüş
y.+ i 039a/1

yürü -: yürümek krş. yüri-
y.- dügi 055b/20, 067b/25

y.- mek 012a/12, 012a/13, 039a/1
y.- memek 026a/8
y.- mese 046b/21
y.- mesün 047a/2
y.- r 006a/15, 048a/22, 067b/25
y.- rken 018a/3, 065a/11
y.- rse 046a/10
y.- rüz 073a/1
y.- se 027b/4, 046b/22
y.- seler 046b/25, 047a/1
y.- sün 047a/2
y.- ye 065a/16
y.- yen 064a/4
y.- yüp 039a/7, 055b/20

yüz: çehre; cihet, yön; karşı, yan
y. 005b/13, 005b/18, 005b/19, 010b/8, 016b/23, 041b/2, 044a/7, 044a/8, 044a/9, 046a/21, 046b/19, 046b/20, 047a/18, 067a/10, 080a/14
y.+ e gülmek 069a/11
y.+ i ḳara ve 066a/18
y.+ in 018a/8, 021b/7, 038b/9, 038b/11, 038b/20, 039a/25, 041b/11, 055b/4, 072a/23, 073b/20
y.+ inde 018a/21, 018b/5, 069b/21
y.+ indeki 018a/11
y.+ inden 022a/2
y.+ ine 010a/25, 011a/3, 018a/21, 057b/13, 057b/14, 067b/25
y.+ inedür 069b/14
y.+ inüñ 028a/5
y.+ ümüze 075b/22
y.+ ün 017a/15, 057b/8, 057b/13
y.+ ünde 069b/19

yüzaltmış: yüz altmış sayısı
y. 009b/20

yüzbiñ: yüz bin sayısı
y. 025a/25

yüzelli: yüz elli sayısı
y. 046a/21, 046a/22, 046b/1, 046b/6
y.+ ye 046b/1

yüzük: parmağa geçirilen genellikle metal halka
y. 016a/6
y.+ i 018b/6

yüzyigirmi: yüz yirmi sayısı
y. 046a/19, 046b/16, 046b/17, 051b/8
y.+ ye 046a/18
y.+ yle 046a/21

Z

żabṭ: (Ar.) akılda tutmak
ż. ideyin 076b/23
ż. idüp 002b/11

zād: (Ar.) azık, yiyecek
z. 078a/18
z. idinür 078a/12

zaʿferān: (Ar.) safran
z.+ ı 045a/21
z.+ ın 047b/16

zāhid: (Ar.) takvâ sahibi, dindar
z. 034b/16
z.+ dür 068a/3, 069b/18
z.+ ine 049a/15
z.+ lerin 011a/13
z. ola 047a/16

z. olmaz 074a/18

zāhidliḳ: (Ar.+T.) zahit olma durumu
z. 050a/1, 074a/20
z. olur 074b/1
z.+ ı 074a/17

ẓāhir: (Ar.) meydanda olan, görünen; dış görünüş; elbette, şüphesiz
krş.
ẓ. 002a/24, 002b/1, 002b/2, 003a/24, 004b/24, 009a/9, 039b/20, 043b/13, 050a/21, 050a/25, 060b/24, 077a/7, 077a/8
ḥükm-i ẓ. 007a/12
ẓ. ola 065a/5
ẓ.+ de 002b/12, 002b/14, 025a/17, 027a/11, 058b/18
ẓ.+ dür 077a/13
ẓ.+ e 002b/1, 004b/13
ẓ.+ i 002a/23, 006b/23, 014a/21
ẓ.+ idür 004a/11
ẓ.+ inde 067b/22
ẓ.+ ine 002a/9, 002a/11, 002a/21, 003a/2, 003b/16, 053b/7
ẓ.+ inüñ 004a/13
ẓ.+ lerinüñ 005b/2
ẓ.+ lerüñ 026b/21
ẓ.+ üñ 026b/23

ẕaḫīre: (Ar.) gerektiğinde kullanılmak üzere saklanan hubûbat, erzak
ẕ. 074a/18, 074a/20
ẕ.+ de 015a/24

zaḥmet: (Ar.) sıkıntı, eziyet
z. 011a/16, 011a/17, 011a/25, 013b/1, 053a/7, 072a/4, 075a/1, 078a/10
z. çeke 038b/7
z. çeker 063b/4
z. çekerler 010b/10
z. çekmeyen 026b/15
z. çekmezse 039a/7
z. çekseler 025b/20
z. çeksün 052a/14
z. çeküp 025b/18, 048b/23, 053a/16
z. itmeye 055b/17, 056b/16
belā ve z. itse 072a/3
z. olsa 078a/21
z. olur 006b/16, 019b/23, 037a/25, 072a/18
z. virmek 013b/8
z.+ de 011a/5
z.+ den 026a/16
z.+ dür 052b/22
z.+ e 013b/19, 067a/17, 071b/4
z.+ i 003b/4, 011a/16, 013b/3, 066b/18, 067a/13, 068a/24, 076b/25, 077a/15
z.+ in 064a/11, 067a/13
z.+ inden 014b/11, 041b/18, 063b/4, 073a/1
z.+ ine 011a/20, 011a/23, 074b/22, 075a/8, 075a/12
z.+ le 020b/7, 067a/12, 068b/19, 071a/14, 079b/15
z.+ lerden 079b/9
z.+ lere 011a/22
z.+ lerine 011a/12
z.+ lerüñ 075a/11

zaḥmetlü: (Ar.+T.) zahmet veren, sıkıntılı
z. 079b/14

zaḥmetsiz: (Ar.+T.) sıkıntısız
z. 050a/4, 064a/6, 074b/18, 078b/13, 078b/25
z. virmişdür 071b/12

żaʿīf: (Ar.) zayıf, güçsüz; zaaflarına karşı koyamayan
ż. 001b/6, 003a/23, 004a/17, 034a/17, 045b/23, 080a/13
ż. ola 014b/1, 072a/25
ż. olan 050a/6, 070a/12
ż. olanlaruñ 007a/6
ż. olıcaḳ 041b/11
ż. olmayan 053a/11
ż. olmışdı 003b/2
ż. olmışdur 007b/13
ż. olmışdurur 065a/3
ż. olsa 052a/10
ż.+ dür 003b/7, 006b/25, 007a/5, 045b/22
ż.+ i 007a/4
ż.+ lara 068b/17
ż.+ lere 063b/19
ż.+ üñ 004a/5, 004a/6

żaʿīflıḳ: (Ar.+T.) zayıflık, güçsüzlük
ż.+ ına 007b/1
ż.+ ından 013a/9, 038b/3, 062a/13
ż.+ uñla 080b/5

ẓālim: (Ar.) zulmeden
ẓ. 039b/15, 041a/6, 047a/21, 070a/1
ẓ. olmayıcaḳ 039b/23
ẓ. olursa 069b/22
ẓ.+ e 067b/1

zamān: (Ar.) zaman, süre, vakit
z. 008b/20, 010b/14, 014a/15, 015b/1, 017b/24, 021b/17, 022b/23, 025b/17, 025b/21, 057b/9, 064b/24
z.+ da 037a/21, 047a/20
z.+ dur 006a/23
z.+ ımızda 035b/10, 049b/12
z.+ ıydı 070b/22

żāmin: (Ar.) kefil olan
ż.+ im 013a/1
ż. oldı 013b/5
ż. olduġı 013a/2
ż. olup 013a/2

ẓann: (Ar.) hüküm, sanı
ẓ.+ ı 018b/23, 019b/9

zār: (Far.) ağlayan, inleyen
z.+ ı 007a/8, 067a/12

żarar: (Ar.) kayıp, kötü sonuç, ziyan
ż. olıcaḳ 007b/13

zārīlıḳ: (Far.+T.) ağlama, inleme
z.+ la 080b/9
z. ide 044a/14
z. idüp 044b/10

żarr: (Ar.) zarar
ż 053a/12
ż. olur 054a/21

żarūrāt: (Ar.) zarûretler, sıkıntılar
ż.- ı dīniyye 008b/24
ż.- ı dīniyyedendür 031b/1

żarūret: (Ar.) mecburiyet, zorunluluk; yoksulluk
ż. itsin 066b/1
ż. olmadan 027a/19
ż. olmayıcaḳ 019a/19
ż. olmayınca 010a/17
ż. olsun 040a/3
ż. olup 037a/24
ż.+ den 037b/3, 049b/22

żarūrī: (Ar.) zorunlu
ż.+ yse 018a/4

ẕāt: (Ar.) kişi, şahıs, özellikle saygıdeğer kimse
ẕ.- ı ʿaraḳ 055a/1
ẕ.+ ı 005a/21
ẕ.+ ına 005b/8, 006b/5
ẕ.+ ında 003b/20, 005a/4, 011b/22, 062b/14, 062b/16
ẕ.+ ınuñ 005a/22

zāviye: (Ar.) küçük tekke
z.+ de 074a/10

żāyiʿ: (Ar.) kayıp, yok olmuş
ż. eyleyüp 025b/11
ż. idüp 067a/17
ż. ola 007b/9

zebānī: (Ar.) cehennem bekçisi
z.+ sinden 007b/16

zeberced: (Ar.) sarı renkte ve cam parlaklığında, doğal demir ve magnezyum silikat, krizolit
z. 045a/16

zebūn: (Ar.) zayıf, güçsüz, düşkün
z. olmış 004b/3

Zebūr: (Ar.) Hz. Dâvûd'a indirilen kutsal kitap
Z. 005b/15

ẕeḫāir: (Ar.) erzaklar
ẕ.+ e 063b/13

zekāt: (Ar.) İslam'ın beş şartından biri olan ibadet
z. 007b/24, 031b/2, 041a/7, 044b/14, 044b/15, 044b/17, 045a/1, 045a/2, 045a/5, 045a/6, 045a/8, 045a/11, 045a/13, 045a/16, 045a/18, 045a/20, 045a/22, 045a/24, 045b/10, 045b/12, 045b/14, 045b/15, 045b/17, 045b/18, 046a/6, 046a/7, 046a/8, 046a/9, 046a/10, 046a/12, 046a/13, 046b/15, 046b/21, 047a/1, 047a/2, 047a/4, 047a/7, 047a/11, 047a/14, 047a/16, 047a/22, 047a/23, 047b/2, 047b/4, 047b/12, 047b/24, 048b/11, 049a/3, 049a/9, 049a/13, 066a/25
z.+ a 049a/7, 049a/8
z.+ da 047b/9
z.+ dan 049a/11
z.+ ı gidermek 047b/11
z.+ ı 044b/11, 047a/7, 047a/12, 047a/14, 047a/21, 047b/7, 047b/8, 048b/14, 048b/23, 048b/25, 049a/2, 049a/5, 049a/10, 058b/21
z.+ ım 047a/22
z.+ ın 045b/4, 045b/13, 045b/14, 045b/16, 046a/6, 046a/11, 046b/7, 046b/14, 046b/20, 047a/3, 047a/11, 047a/13, 047a/14, 047a/18, 047a/20, 047a/21, 058b/16, 066a/25
z.+ ına 047a/10, 047b/6, 047b/7, 047b/8
z.+ ında 046b/15, 071a/5
z.+ uñ 002a/4
z. alursa 045b/5
z. olmaz 046a/7
z. virdükleri 049a/10
z. vire 045a/7, 045b/20
z. virecek 045b/11, 046a/3
z. viren 049a/1
z. virirler 007b/24
z. virmege 048b/23

z. virmek 045a/2, 045a/6, 045a/9, 045a/14, 045a/23, 045b/1, 045b/7, 045b/8, 045b/9, 045b/12, 046b/22, 048b/22
z. virmekde 046b/8
z. virmekdür 003b/22
z. virmeye 045a/3, 045a/8, 045b/5, 045b/7, 047a/6
z. virmez 046a/5
z. virse 049a/7
z. virür 045a/10, 046a/2, 046a/4, 046b/7

zemzem: (Ar.) Kâbe yanındaki kuyudan çıkan kutsal su
z. 057b/8

ẕerre: (Ar.) çok küçük parçacık
ẕ. 016a/2, 017a/7, 047b/6, 065a/18
ẕ.+ sin 067a/25

ẕerrecik: (Ar.+T.) çok küçük parçacık
ẕ.+ leri 005a/18

zevāl: (Ar.) yok olma, ortadan kalkma
ḳābilü'z z. olurmış 007a/1
z.+ den 007a/7, 039b/1, 039b/2, 050b/10
z.+ i 011a/25, 064b/22, 068a/24
z.+ in 062b/7, 074a/22

zevālsiz: (Ar.+T.) yok olmayan, devamlı
z. 012a/24, 079a/18

ẕevḳ: (Ar.) haz
ẕ. 009b/18

ẓıhār: (Ar.) köle azad edilen kefaret ismi
ẓ. 051b/10

zırnīḫ: (Far.) bir şeyin çok ufak, çok önemsiz parçası
z. 018a/19

zıt: (Ar.) karşıt, ters
z. 009b/9

zift: (Ar.) katran ve diğer organik maddelerin buharlaşmasından veya damıtılmasından elde edilen katı, siyah, parlak madde, kara sakız
z. 016a/12

ẕikr: (Ar.) sözünü etme, anma; Allah'ın isimlerini söylemek suretiyle yapılan ibadet
ẕ. 080b/24
ẕ.+ e 029a/4, 054a/6
ẕ.+ ini 026a/9
ẕ.+ leri 026a/6, 031a/22
ẕ. ide 071b/17
ẕ. itdügümüz 080a/16
ẕ. itmek 014b/6, 040a/20, 042b/19, 060b/1
ẕ. itse 069a/4, 076b/24
ẕ. olundı 021a/22
ẕ. ve tesbīḥler iderler 060b/9

ẕi'l-ḥicce: (Ar.) Arabî ayların, zilkâde ile muharrem arasında kalan ve onuncu günü kurban bayramı olan on ikincisi krş. ẕu'lḥicce
ẕ. 056a/9

zinā: (Ar.) aralarında evlilik bağı olmayan kişiler arasındaki cinsel ilişki

z.+ dan 034b/12
z. iden 038b/1
z. itmek 008b/3
z. itmekden 069a/17
z. itmiş 012b/12

zindān: (Far.) çok karanlık, sıkıntılı yer
z.+ a 038b/4

zinhār: (Far.) sakın, aman, asla
z. 080b/3, 080b/11, 080b/17

zīrā: (Ar.) çünkü, şundan dolayı
z. 001b/13, 001b/14, 002a/1, 002a/21, 002b/7, 002b/10, 002b/13, 002b/15, 003a/5, 003a/7, 003b/2, 003b/14, 003b/23, 003b/24, 004a/3, 004a/6, 004a/14, 004b/10, 005a/12, 005a/19, 005a/21, 005b/6, 006b/2, 007a/12, 007a/20, 007b/5, 008a/1, 008a/4, 008a/15, 008a/17, 008a/20, 008a/21, 008a/24, 008b/16, 008b/25, 009a/8, 009a/18, 009a/19, 009a/21, 009a/24, 009b/1, 011a/14, 011b/9, 011b/20, 012a/18, 012b/1, 012b/23, 013a/8, 013a/15, 013a/18, 013a/24, 013b/4, 013b/17, 013b/24, 014a/1, 014a/7, 014a/13, 014a/19, 014b/10, 014b/12, 014b/17, 015a/6, 015a/9, 015a/11, 015b/25, 016a/2, 016a/4, 016a/7, 016a/12, 016a/15, 016a/18, 016a/22, 016b/2, 016b/10, 016b/18, 017a/6, 017b/7, 019b/12, 019b/14, 020a/22, 020a/25, 020b/1, 021a/6, 021a/22, 021b/5, 022a/9, 022a/13, 022a/25, 022b/15, 022b/17, 022b/21, 023a/3, 023a/4, 023a/21, 023b/16, 024b/15, 025a/14, 025b/4, 025b/13, 026a/25, 026b/24, 027a/7, 027a/10, 028a/11, 028a/19, 028b/18, 029a/15, 029a/19, 029b/1, 029b/11, 029b/15, 030a/5, 030a/22, 030a/23, 030a/24, 030b/7, 030b/8, 030b/14, 031a/12, 031a/14, 031a/24, 031b/12, 031b/25, 032a/6, 032a/12, 032a/15, 033a/25, 033b/7, 033b/8, 033b/9, 033b/23, 035b/7, 035b/10, 035b/18, 035b/23, 036a/15, 036a/21, 036a/22, 036b/1, 036b/8, 036b/13, 037a/25, 037b/5, 037b/7, 037b/13, 037b/16, 037b/19, 037b/22, 038a/19, 038a/20, 038b/2, 039b/16, 040a/24, 041a/17, 041b/1, 041b/12, 041b/18, 041b/21, 042a/7, 042b/20, 042b/23, 043b/4, 044a/12, 045b/6, 047a/6, 047a/8, 047a/20, 047b/11, 048b/2, 048b/16, 048b/25, 049a/8, 049a/13, 049b/6, 049b/13, 049b/16, 049b/20, 049b/23, 051a/20, 051b/14, 051b/19, 052a/17, 052a/24, 052a/25, 052b/15, 052b/21, 053a/15, 053a/17, 053b/11, 054a/14, 054a/20, 054b/12, 055a/16, 056b/10, 056b/19, 057b/6, 057b/18, 058a/20, 058a/22, 059a/20, 060a/7, 060a/19, 061a/3, 061a/24, 061b/18, 062a/4, 062a/6, 062a/12, 062a/17, 062b/1,

062b/19, 063a/18, 063b/3, 064a/1, 064a/16, 064a/17, 064b/14, 064b/25, 065a/5, 065a/18, 065a/22, 065b/14, 066a/12, 066a/16, 066a/18, 066a/20, 066b/5, 067a/9, 067a/21, 067b/15, 067b/16, 067b/21, 068a/6, 068a/17, 068a/22, 068a/23, 068b/5, 069a/3, 069a/21, 069a/24, 069b/7, 069b/20, 069b/25, 070a/8, 070a/12, 070a/16, 070b/6, 071a/8, 071b/22, 072a/3, 072a/17, 072a/22, 072b/2, 072b/7, 072b/17, 072b/20, 073a/7, 073a/13, 073a/15, 073b/9, 073b/12, 073b/14, 074b/5, 075b/13, 075b/14, 076a/1, 076a/14, 076b/12, 076b/24, 077a/1, 077a/7, 077a/24, 077b/13, 077b/17, 077b/18, 077b/23, 078a/3, 078a/8, 078b/3, 078b/10, 078b/14, 078b/17, 079a/6, 079a/12, 079b/2, 079b/12, 079b/14, 079b/18, 080a/5, 080a/7, 080b/6, 080b/9, 080b/12, 080b/14, 080b/17, 081a/9

zīrek: (Far.) akıllı, anlayışlı
z. 073a/11

zişt: (Far.) çirkin
z. 065b/2

ziyāde: (Ar.) çok, fazla, daha çok
z. 018b/17, 033b/23, 061a/19
z.+ si 015b/7
z. ola 018b/21

ziyān: (Far.) boşuna harcamak; zarar etmek
z. 007b/15, 059b/24, 064a/20, 070b/24, 070b/25, 071a/22, 073b/17
z.+ a 007b/9, 007b/12, 068b/19
z.+ dan 005a/10, 006b/10, 007b/15, 077b/19, 077b/25
z.+ dur 069b/25
z.+ ı 003b/12, 011b/12, 050a/1, 066a/23, 067a/15, 068b/18, 069b/7, 072b/5, 073a/3
z.+ ın 004a/20, 004b/1, 063a/21, 064b/11, 064b/18, 064b/21, 065a/21, 066a/16, 066a/17, 066a/22, 067a/22, 067b/5, 068b/14, 072a/25, 072b/25, 074a/22, 075a/19
z.+ ına 004b/5, 071a/5, 074b/23, 075a/9
z.+ ında 069a/13
z.+ ından 067b/4
z.+ lardan 059b/1, 068b/21
z.+ ları 061a/24
z. iden 061a/3, 064a/11, 073a/5, 081a/6
z. ider 007b/2, 052a/4, 052a/12, 072b/5
z. iderse 072b/4
z. irgürmeye 008b/9
z. itdügin 007b/3
z. itdürmek 068a/9
z. itmez 052a/4, 052a/5, 068a/23
z. itmezse 018a/6
z. olıcağı 007b/14

ziyānkār: (Far.) sürekli zarar veren
z.+ ıdur 064b/15

ziyāre: (Ar.) bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme krş. ziyāret

ṭavāf-ı z. 056b/23

ziyāret: (Ar.) bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme krş. ziyāre
z.+ i 057a/6, 057a/7, 057a/9
z.+ idür 054b/16
z.+ inden 054b/19
z. idicek 057a/4
z. itdükleri 055b/14
z. itmese 057b/20
z. itse 057b/19

ẕu'l-ḥicce: (Ar.) Arabî ayların, zilkâde ile muharrem arasında kalan ve onuncu günü kurban bayramı olan on ikincisi krş. ẕi'l-ḥicce
ẕ. 054b/13

ẓulm: (Ar.) haksızlık, eziyet, cefâ
ẓ.+ le 047a/23
ẓ.+ ün 070a/2
ẓ. ider 062a/11
ẓ. idicidür 075b/12
ẓ. idüp 040b/16, 049b/21
ẓ. itdüg 041a/10
ẓ. itmiş 008b/1

zuʿm: (Ar.) zan, boş inanç
z. 009a/6
z. iderler 009a/5

Zübdetü'n-nāṣiḥīn: ?
Z. nāṣiḥīn 002b/24

zühd: (Ar.) dünyaya rağbet etmeyip kendine ibadete verme
z. 074a/1, 074a/2, 074b/6
z.+ dür 074a/1
z.+ i 034b/9, 047a/18
z. iden 074b/20
z. itmege 074b/21
z. itmek 070a/16
z. itmeseñ 074b/19

ẕü'l-ḥuleyfe: (Ar.) hac veya umre maksadıyla Medine'den Mekke'ye gidenlerin ihrama girdikleri mîkât yeri
ẕ.+ dür 055a/1

ẕü'lḳaʿdde: (Ar.) zi'lkaʿdde, Arabî ayların şevval ile zilhicce arasında kalan on birincisi
ẕ. 054b/12

zünnār: (Yun.) keşişlerin bellerine bağladıkları kıldan uzun kuşak
z. 009a/8

ẕünūb: (Ar.) günahlar
keṯret-i ẕ. 002b/4

KİŞİ ADLARI DİZİNİ

A

ʿAbdullah
ʿA. 079a/23, 079a/24

Abdullāh bin ʿAbbās
A. 043a/10

Ādem
Ā. 005b/13

Aḥmed bin Ḥanbel
A. 034b/6

ʿĀişe
ʿĀ. 057a/10, 057a/18, 057b/1, 074a/5, 074a/8, 079a/19

ʿAvf bin Mālik
ʿA. 043b/19

B

Başrī
B. 026a/14

Beḳkalī
B. 050a/19

bin Mesʿūd
b. 043a/10

C

Cābir
C. 043a/11

Cebrā'īl
C. 004b/18, 004b/19, 005b/12, 073b/16, 077a/22
C.+ e 011a/7

D

Dāvūd
D. 005b/15, 073b/20

Dāvūd bin İṣfahānī
D. 034b/6

E

Ebābekir
E. 009a/13

Ebū ʿAbdullāhü'l Muḥāsib
E. 003a/1

Ebū ʿAlīel Deḳḳāḳ
E. 026b/20

Ebūbekir
E. 005b/1, 070b/19, 070b/22

Ebūbekir Setelanī Merendī
E. 009a/10

Ebūbekir Ṣıddıḳ
E. 009a/16
E.+ a 009a/13
E.+ uñ 007a/2

Ebūbekir Ṣıddīḳ
E. 073b/21

Ebū Caʿfer
E. 021b/9, 028a/8

Ebū Cehil

E. 062b/17

Ebū Ḥafṣ
E. Ṣadrü'ş 037a/17

Ebū Ḥamidī Ġazāli
E. 014a/17

Ebū Ḥanīfe
E. 001b/15, 014a/13, 030b/7, 040b/19, 045a/12, 046a/3, 047a/24, 047b/2, 048a/6, 052a/9, 052a/19, 053b/22, 053b/24, 058b/2
E.+ den 014a/12, 027b/13, 029b/7, 032a/20, 035b/13, 050a/25
E.+ nüñ 022a/2, 039b/17, 050a/11, 053b/17, 054a/25, 058a/23

Ebū Ḥasan El Eş'arī
E. 007a/13

Ebū İsmāil Enṣārī
E. 059a/8

Ebū'l Ḳāsımı Rāġıb
E. 002b/24

Ebū'l Leyş
E. 024a/8, 027b/9, 037a/20

Ebū Ṭālibi Mekkī
E. 002a/2

Ebū Yūsuf
E. 019a/5, 020a/6, 021b/17, 030b/7, 039b/13, 040a/4, 040b/3, 040b/7, 040b/23, 042b/3, 047a/25, 048a/2, 048a/10, 049a/12, 051a/19, 052a/19, 052a/24, 053a/22, 053b/23, 058b/3, 058b/7
E.+ dan 020a/19, 033a/9

Ebū'l Faẓl Kirmānī
E. 019a/12

Enes
E. 029a/19

F

Fīrūz Deylemī
F. 070b/13

G

Ġazzālī
Ġ.+ nüñ 080a/17

H

Ḫāherzāde
Ḫ. 040b/6

Ḫalidī
Ḫ.+ yi 070b/21

Ḥamza
Ḥ. 070b/19

Ḥanīfe
Ḥ. 031a/11

Ḥasan
Ḥ. 026a/13

Ḥasan Baṣrī
Ḥ. 025b/1

Ḥıżır
Ḥ. 059a/2

Ḥüseyin bin Fażıl Elcāb
Ḥ. 007a/12

İ

İbn ʿAbbas
İ. 075a/12

İbn Şücāʿ
İ. 039b/19

İbrāhīm
İ. 005b/14, 010b/20, 010b/21, 054b/21, 055b/25, 073b/19, 078a/4, 078a/6
maḳām-ı İ.+ de 056a/2

İdrīs
İ. 005b/14

ʿİmādī
fuṣūl-ı ʿİ.+ de 013b/23

İmām Ebū
İ. 023b/16, 031a/10

İmām Ebū Ḥanīfe
İ. 017b/14, 020a/6, 022b/23, 023b/14, 023b/16, 023b/19, 027a/18, 029a/13, 030a/15, 030a/24, 031a/8, 040a/4, 040b/6, 041a/10, 041a/16, 045a/10, 053a/22, 054a/14
İ.+ den 028b/19, 029b/5
İ.+ nüñ 020b/13, 033b/9, 039b/24, 047a/1

İmām Ebū Manṣūr Māturīdī
İ. 007a/12

İmām Ebū Yūsuf
İ. 015a/17, 017b/14, 019b/21, 020a/11, 020b/16, 021b/11, 022b/6, 022b/19, 023b/17, 024b/12, 027b/9, 030a/15, 030a/17, 030a/23, 031a/9, 031a/10, 035b/13, 037a/12, 039a/16, 039b/25, 040a/5, 040a/6, 040a/19, 041a/19, 042b/2, 045a/12, 046a/3, 047a/1, 052a/9, 053b/25
İ.+ uñ 042a/10, 052a/22

İmām Fudayl
İ. 047a/20

İmām Ġazzālī
İ. 002b/23
İ.+ nüñ 005a/25

İmāmı Aʿẓam
İ. 058b/7

İmām Ḳuşeyrī
İ. 002b/24

İmām Muḥammed
İ. 014a/1, 015a/18, 017b/3, 020a/7, 020a/8, 020a/11, 022b/6, 022b/19, 023b/17, 024b/13, 027b/8, 030a/15, 031a/11, 033b/11, 034b/20, 035a/5, 035b/14, 040a/2, 040a/4, 040a/5, 040a/19, 040b/6, 040b/23, 041a/11, 041a/16, 042a/11, 042b/2, 045a/2, 045a/12, 046a/3, 047a/2, 047a/25, 047b/11, 048a/3, 051a/19, 052a/22, 052a/23, 052b/8, 053a/22, 053b/23, 054a/25, 058b/3, 058b/7
İ.+ den 029b/9, 041a/8

İ.+ üñ 052a/22

İmām Rāzī
İ. 005a/24

İmām Seraḫsī
İ. 028a/25, 039b/9, 039b/19, 047a/23

İmām Şāfiʿī
İ. 022b/6, 023b/17, 038a/18

İmām Ṭaḥāvī
İ. 050a/12

İmāmü'l Ḥarameyn
İ.+ üñ 005a/25

İmām Züfer
İ. 032b/2

ʿĪsā
ʿĪ. 005b/15, 068a/14
ʿĪ.+ yı 077a/21

İsmāʿil
İ.+ üñ 078a/7

K

Ḳāḍīḫan
Ḳ. 023a/21, 040a/4

Kāfī
K. 039b/5

Kerḫī
K. 034b/5

Ḳudūrī
Ḳ. 028a/10, 056a/21

M

Meryem
M. 077a/21, 077a/22

Mevlānā
M. 009a/7

Mevlānā ʿAlāddīn
M. 024b/7

Mīkā'īl
M. 073b/16

Muḥammed
M. 003b/21, 004b/21, 005b/16, 006b/19, 007b/23, 014a/5, 017b/14, 020a/14, 030b/8, 037a/12, 041b/16, 052a/10, 054a/1, 059a/5
M.+ üñ 014a/6, 041b/16

Muḥammed Muṣṭafā
M. 012a/1

Muḥammedī Muṣṭafā
M. 007b/21

Mūsā
M. 005b/15, 010b/16, 078a/5

Muṣṭafā
M. 005b/16, 007b/23

Müseyleme
M.+ yi 070b/19

Müseylimetü'l Kezzāb
M. 070b/15

N

Naṣrānī
N. 013b/24

Nemrūd
N. 010b/20, 010b/25, 062b/17, 078a/4

Nemrūd Firʿavn Şeddād ʿĀd Buḫte'n Naṣrī
N. 066a/3

Nūḥ
N. 010b/15

Ö

ʿÖmer
ʿÖ. 074a/4, 079a/23, 079b/20

S

Ṣadrü'ş Şerīʿa
Ṣ. 024a/15

Ṣadrü'ş Şehīd
Ṣ. 019b/25, 028a/11, 030a/21, 037a/17, 040b/11
Ṣ.+ den 030a/19

Ṣāliḥ
Ṣ. 010b/16

Süleymān beniyye Allāh Yūsuf Sıddīḳ
S. 064a/13

Ş

Şemsü'l Eīmme
Ş. 040a/2

Şemsü'l Eīmmetü'l Ḥalvānī
Ş. 028a/12

Şit
Ş. 005b/13

T

Ṭaḥāvī
Ṭ. 034b/5, 039a/18, 050a/19
Şerḥ-i Ṭ.+ de 032b/14

Ṭuleyḥa
Ṭ. 070b/20, 070b/21

Ü

Üsāme
Ü. 079b/24
Ü.+ den 080a/1, 080a/7

V

Vaḥşī
V. 070b/19

Vel Semā' Ẕātü'l Burūc
V. 025a/8

Y

Yūsuf
Y. 023b/17

Z

Züfer
Z. 049a/13

Ẕünnūb Mıṣrī
Ẕ. 059a/1

ARAPÇA İBÂRE NOTLARI

002a/5. ... *büniye'l İslāmu ʿalā ḫamsin* [=İslam beş temel üzerine kurulmuştur.] Hadis-i Şerif.

002a/8. ... *el-ʿilmü feriyżatün ʿalā külli müslimin ve müslimetin* [=İlim (öğrenmek) kadın erkek her Müslümana farzdır.] Hadis-i Şerif.

002b/3. ... *Velikülli ḥaddin maṭlauʿ* [=Her biri için bir mana vardır.]

002b/6. ... *Ẕālike faḍlullāhi yu'tiyhi men yeşā'* [=İşte bu Allah'ın dilediğine verdiği bir lütfudur.] *Kur'an-ı Kerim*: 62. Cuma 4.

003a/1. ... *Nuvvir Allāhu marāḳdehum kemā nüvvire ṭarāyīḳa'l İslām* [=Allah İslam'ın yollarını aydınlattığı gibi onların türbelerini de aydınlatsın.]

003a/23. ... *vallahu'l müsteʿānu ve ʿaleyhi't tüklānu* [=Yardım ancak Allah'tandır ve tevekkül de onadır.]

003b/9. ... *neʿūzu billāhi min ẕālik* [=Bundan Allah'a sığınırız.]

003b/18-19. ... *bünye'l İslāmu ʿalā ḫamsin şehādetü en lā ilāhe illallah ve enne Muḥammeden ʿabduhu ve resuluhu ve iḳāmu'ṣ ṣalāti ve iytau'z zekāti ve ṣavmu şehri ramaḍāne ve ḥaccü'l beyti men isteṭāʿa ileyhi sebiylān* [=İslam beş temel üzerine kurulmuştur: Allah u Teâla'nın var ve bir olduğuna, Muhammed aleyhisselam'ın Allah u Teâla'nın kulu ve resulü olduğuna şehadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, ramazan ayında oruç tutmak, hacca gitmek.] Hadis-i Şerif.

004b/21-22. ... *eliymānu en tüʿmini billāhi ve melā'iketihī ve kütübihi ve resūlihi ve'l-yevmi'l āḫiri ve'l ḳaderi ḫayrihi ve şerrihi minallāhi teʿālā* [=İman; Allah u Teâla'ya,

meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah u Teâla'nın yaratmasıyla olduğuna inanmaktır.] Hadis-i Şerif.

006a/7. ... *neʿūẕu billāhi min ẕālik ve min eʿmālin tūeddi ileyh* [=Bundan ve ona götüren amellerden Allah'a sığınırız.]

006b/13. ... *lā ilāhe illāllāh Muḥammedü'resūlullāh* [=Allah'tan başka ilah yoktur. Hz. Muhammed (s.a.v.), Allah'ın resulü ve elçisidir.] Kelime-i Tevhid.

009a/15-16. ... *Allāhumme innī eʿūẕu bike min en uşrike şey'en ve ene eʿālemu ve estaġfiruke ʿammā lā eʿālemu* [=Allah'ım! Herhangi bir şeyi şirk koşmaktan sana sığınırım. Bilmeden işlediğim günahtan dolayı da senden mağfiret dilerim.]

009a/22. ... *İnnemā yaḫşallāhe min ʿibādihi'l- ʿulemā'u* [=Allah'tan ancak kullarının bilgili olanları korkar.]

013b/21-22. ... *neʿūẕü bi'llāhi mine'l-ibtidāʿi fi'd-dīn* [=Dinde uzaklaşmadan Allah'a sığınırım.]

013b/22. ... *Eşhedü en lā ilāhe illāllāh ve eşhedü enne Muḥammede'resūlullāh* [=Şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şahitlik ederim ki Hz. Muhammed (s.a.v.), onun kulu ve resulüdür.] Kelime-i Şehâdet.

014b/25. ... *nercū mina'llāhi en yecʿalenā mine'l- ʿulemā'il- ʿālemīn* [=Allah'tan bizi âlemlerin ulemalarından kılmasını dileriz.]

017a/13. ... *Bismi'llāirraḥmānirraḥīm* [=Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.] Besmele-i Şerif.

018a/15. ... *Eşhedü en lā ilāhe illāllāh vaḥdehū lā şerīke leh ve eşhedü enne Muḥammeden ʿabduhū ve resūluhū* [=Allah'tan başka hakkıyla ibadete layık hiçbir

ilah olmadığına, O'nun bir olduğuna ve ortağının bulunmadığına şehadet ederim. Yine Muhammed'in (s.a.v.) Allah'ın kulu ve resulü olduğuna şehadet ederim.] Hadis-i Şerif.

018a/15-16. ... *sübḥānekallāhümme ve biḥamdike estaġfiruke ve etūbu ileyke* [=Allah'ım! Sen eksik sıfatlardan temiz(pak) ve uzaksın, senden bağışlanma dilerim ve tövbe ederim.

024b/11. ... *Eʿūẕūbillāhimineşşeyṭānirracīm* [=Kovulmuş şeytanın şerrinden Allah'a sığınırım.] Eûzü Besmele.

024b/20-21. ... *Semīʿ Allāhu limen ḥamīdeh* [=Allah, kendisine hamd edenleri işitir.]

024b/21. ... *Sübḥāne rabbiye'l ʿaẓīm* [=Büyük olan Allah, her türlü kusur ve eksiklikten uzaktır.]

024b/23. ... *Sübḥāne rabbiye'l ʿalā* [=Yüce olan Allah, her türlü kusurdan uzaktır.]

026a/15-16. ... *Ḳad efleḥa'l-mü'minūn elleẕīnehüm fī ṣalātihim ḫāşiʿūne* [=Müminler elbette kurtuluşa ermişlerdir. Onlar ki namazlarında saygı içindedir.] *Kur'an-ı Kerim*: 23. Mü'minun 1-2.

026a/18-19. ... *velleẕīnehüm ʿalā ṣalātihim yuḥāfiẓūne* [=Onlar ki namazlarını koruyan kimselerdir.] *Kur'an-ı Kerim*: 70. Meâric 34.

026a/23-24. ... *Fe veylün lil muṣallīne elleẕīnehum ʿan ṣalātihim sāhūne elleẕīnehum yurāūne ve yemneʿūne'l-māʿūn* [=Yazıklar olsun o namaz kılanlara, ki onlar namazlarını ciddiye almazlar, onlar gösteriş yapanlardır, en ufak yardıma bile engel olurlar.] *Kur'an-ı Kerim*: 107. Mâ'ûn 4-7.

026b/3. ... *Leyse min ṣalavātike illā mā ʿaḳılet* [=Aklınızdan geçenden başka dualarınızdan bir şey yoktur.]

026b/10-11. ... *Lev ḫaşeʿa ḳalbuhu leḫaşeʿat cevāriḥuhu* [=Şayet onun kalbi huşû duymuş olsaydı azâları da elbette huşû duyardı.]

026b/20. ... *Vellezīne cāhedū fīnā lenehdiyennehüm subūlenā* [=Ama bizim uğrumuzda cihat edenleri elbette kendi yollarımıza eriştireceğiz.] *Kur'an-ı Kerim*: 29. Ankebut 69.

027a/1. ... *İyyāke nʿabudū ve iyyāke nesteʿıyn* [=Yalnız sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz.] *Kur'an-ı Kerim*: 1. Fâtiha 5.

030a/25. ... *inne'l- insāne le fī ḫusrin* [=Şüphe yok ki insan, elbette zararda, ziyanda.] *Kur'an-ı Kerim*: 103. Asr 2.

030b/1. ... *illelleẕīne āmenū ve amilu'ṣ ṣāliḥāti* [=Ancak inananlar ve iyi işlerde bulunanlar] *Kur'an-ı Kerim*: 103. Asr 3.

030b/1. ... *inne'l- ebrāre le fī naʿīm* [=İyiler şüphesiz nimet içindedirler.] *Kur'an-ı Kerim*: 83. Mutaffifin 22.

030b/3. ... *ve vücūhü yevmeiẕin ʿaleyhā ġaberatün terheḳuhā ḳateratün ulāike hümü'l-kefātu'l fecera* [=O gün nice yüzler de vardır ki, toz toprak içindedirler. Onları bir siyahlık bürür. İşte onlar kâfirlerdir, günaha dalanlardır.] *Kur'an-ı Kerim*: 80. Abese 40-41-42.

030b/6-7. ... *fihi mā fākihetün ve naḫlün ve rummānü* [=İkisinde de meyve, hurma ve nar vardır.] *Kur'an-ı Kerim*: 55. Rahman 68.

030b/18. ... *illā hüve, ve'l- melāiketū ve ulū'l- ʿilmī kāimen bi'l- ḳısṭī* [=Melekler ve hakkaniyeti gözeten ilim sahipleri de tanıktırlar ki: O'ndan başka ilah yoktur.] *Kur'an-ı Kerim*: 3. Âl-i İmran 18.

033b/1. ... *Allāhu ekber* [=Allah en büyüktür.]

033b/18. ... *rabbenā leke'l- ḥamdü* [=Rabbimiz, hamd sanadır.]

041b/13-14. ... *Eşhedü en lā ilāhe illāllāh ve eşhedü enne Muḥammeden ʿabduhū ve resūluhū āmentü billāhi ve melāiketihī ve kütübihī ve rusūlihī ve'l yevmi'l- āḫirī bī cemīʿī mā cā'e bihī muḥammedün ve bimā ḳāle* [=Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şehadet ederim ki Muhammed (s.a.v.) onun kulu ve elçisidir. Allah u Teâla'ya, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, Muhammed'in (s.a.v.) getirdiği ve söylediği her şeye inandım (iman ettim).]

043a/4-5. ... *Sübḥāneke allāhümme ve bi ḥamdike ve tebārekeismüke ve teʿālā ceddüke ve lā ilāhe ġayrüke* [=Allah'ım! Sen eksik sıfatlardan pak ve uzaksın. Seni daima böyle tenzih eder ve överim. Senin adın mübarektir. Varlığın her şeyden üstündür. Senden başka ilah yoktur.]

043a/5-6-7. ... *Et-taḥiyyātü lillāhi ve'ṣ-ṣalavātü ve'ṭ-ṭayyibātü es-selāmü ʿaleyke eyyühe'n-nebiyyü ve raḥmetullāhi ve berekātühü es-selāmü ʿaleynā ve ʿalā ʿibādillāhi'ṣ-ṣāliḥīn eşhedü en lā ilāhe illāllāh ve eşhedü enne muḥammeden ʿabduhū ve resūluhū* [=Bütün duâlar, senâlar, bedenî ve mâlî ibadetler Allah u Teâlâ'ya mahsustur. Ey Peygamber! Sana selam olsun, Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerine olsun. (Ey Rabb'imiz)! Selam bize ve Allah'ın sâlih kullarının üzerine olsun. Şahitlik ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur. Yine şahitlik ederim ki Muhammed, O'nun kulu ve Peygamberidir.]

043a/12-13-14. ... *Allāhümme ṣalli ʿalā muḥammedin ve ʿalā āli muḥammedin ve bārik ʿalā muḥammedin ve ʿalā muḥammedin verḥamü muḥammeden ve ala muḥammedin kemā ṣalleyte ve sellemte ve bārekte ve raḥimte ʿalā ibrāhīme ve ʿalā āli ibrāhīm inneke ḥamīdü mecīdü* [=Allah'ım! Muhammed'e (s.a.v.) ve Muhammed'in ailesine, İbrahim ve onun ailesi üzerine salât ettiğin gibi salât et! Şüphe yok ki, sen çokça hamdedilen ve şanı yüce olansın. Allah'ım! Muhammed'e ve Muhammed'in ailesine, İbrahim ve ailesine bereket ihsan ettiğin gibi bereket ihsan eyle! Şüphesiz ki, sen çokça hamdedilen ve şanı yüce olansın.]

043a/15-16. ... *Allāhümme innī es'elüke'l- cennete ve mā ḳarrabte ileyḥā min ḳavlin ve ʿamelin ve eʿūẕū bike mine'n-nāri vemā ḳarrebte ileyhā min ḳavlin ve ʿamelin* [=Allah'ım! Şüphesiz ki ben senden cenneti ve ona yaklaştıran söz ya da amele muvaffakiyeti istiyorum. Ateşten ve ona yaklaştıran söz ve hareketten de sana sığınıyorum.]

043a/17-18-19. ... *Allāhümme innā nesteʿīnüke ve nestaġfirüke ve nestehdīke ve nü'minü bike ve netūbü ileyke ve netevekkelü ʿaleyke ve nüṯnī ʿaleyke'l- ḫayra küllehü neşkürüke ve lā nekfürük ve naḫleūʿ ve netrükü men yefcürük* [=Allah'ım! Senden yardım isteriz, günahlarımızı bağışlamanı isteriz, razı olduğun şeylere hidâyet etmeni isteriz. Sana inanırız, sana tövbe ederiz. Sana güveniriz. Bize verdiğin bütün nimetleri bilerek, seni hayır ile överiz. Sana şükrederiz. Hiçbir nimetini inkâr etmez ve onları başkasından bilmeyiz. Nimetlerini inkâr eden ve sana karşı geleni bırakırız.]

043a/19-20. ... *Allāhümme iyyāke naʿbüdü ve leke nüṣallī ve nescüdü ve ileyke nesʿā ve naḥfidü nercū raḥmeteke ve naḫşā ʿaẕābeke inne ʿaẕābeke bi'l küffāri mülḥıḳ* [=Allah'ım! Biz yalnız sana kulluk ederiz. Namazı yalnız senin için kılarız, ancak sana secde ederiz. Yalnız sana koşar ve sana yaklaştıracak şeyleri kazanmaya çalışırız. Rahmetinin devamını ve çoğalmasını dileriz. Azabından korkarız, şüphesiz senin azabın kâfirlere ve inançsızlara ulaşır.]

043a/21-22-23-24. ... *Allāhümme'h- dīnā fī men hedeyte ve ʿāfinā fī men ʿāfeyte ve tevellenā fī men tevelleyte ve bārik lena fī ma āʿṭeyte ve ḳınā şerre ma ḳaḍayte inneke taḳḍī velā yuḳḍā ʿaleyke innehu lā yeẕillu men vāleyte velā yeʿīzzü men ʿādeyte tebarekte Rabbenā ve teʿāleyte feleke'l- ḥamdu ʿalā mā ḳaḍayte ve hedeyte nestaġfiruke ve netūbu ileyke rabbiġfir verḥam ve ente ḫayru'r- rāḥimīn* [=Allah'ım! Hidayet verdiklerin arasında bana da hidayet ver. Afiyet verdiklerinin arasında bana da afiyet ver. Dost edindiklerin arasında beni de dost edin. Verdiğini benim için bereket kıl, takdir ettiğin şeylerin şerrinden beni koru. Şüphesiz yalnız sen hükmedersin, sana hükmedilemez. Kimi dost edinirsen zelil olmaz. Kimi de düşman edinirsen asla aziz olmaz. Rabbimiz! Sen azimsin ve her şeyden yüksek ve yücesin. Hükmettiğine hamd olsun, senden mağfiret diler ve sana tevbe ederim. Rabbim bağışla ve merhamet et. Sen merhametlilerin en iyisisin.]

043a/25. ... *Rabbenā ātinā fi'd- dünyā ḥaseneten ve fi'l- aḫīreti ḥaseneten ve ḳınā ʿaẕābe'n- nāri* [=Allah'ım! Bize dünyada iyilik ve güzellik ver. Bizi ateşin azabından koru.] *Kur'an-ı Kerim*: 2. Bakara 201.

043b/1. ... *Rabbiġfirlī ve lī-ehli'l- īmāni* [=Rabbim! Beni ve imân sahiplerini bağışla.]

043b/2-3. ... *Sübḥāne rabbinā in kāne vadü rabbinā le-mefʿūlān* [=Rabbimizin şânı yücedir, gerçekten Rabbimizin sözü mutlaka yerine getirilir.] *Kur'an-ı Kerim*: 17. İsra 108.

043b/3-4. ... *Āmentü lir-raḥmāni ve ḫaḍaʿatū lir-raḥmāni ve secedtū lir-raḥmāni* 4. *faġfirlī yā raḥmān* [=Rahmân (esirgeyen Allah) için imân ettim, O'nun için boyun eğdim ve O'nun için secde ettim. Beni affeyle yâ Rahmân!]

043b/6-7-8-9. ... *Allāhümmaġfir lī ḥayyinā ve meyyitinā ve şāhidinā ve ġāibinā ve ṣaġirenā ve kebīrenā ve ẕekerinā ve ünsānā Allāhümme men aḥyeytehū minnā fe-aḥyiḥī ʿale'l-İslāmi ve men teveffeytehū minnā fe-teveffehu ʿale'l-īmāni Allāhümme*

in kāne muḥsinen fezid fī iḥsānihī ve in kāne müsīen fe-tecavez ʿanhu Allāhümme lā taḥrimna ecrahu ve lā teftinnā baʿdehū vaġfirlenā ve lehū ve li sāyiri'l- müslimīne ecmaʿīne inneke ente erḥamü'r- rāhimīne [=Allah'ım! Dirimizi, ölümüzü, burda olanlarımızı ve olmayanlarımızı ve küçüğümüzü büyüğümüzü ve erkeğimizi kadınımızı bağışla. Allah'ım! Aramızdan kendisine hayat verdiğini İslam üzere yaşat ve aramızdan ölüm verdiğini iman üzere vefat ettir. Allah'ım! Bu kişi eğer ihsan sahibi idiyse sen onun ihsanını (iyiliğini) artır ve eğer kötü davranmış, günahkâr bir kişi ise onu rahmetinle affet. Ya Rabbi! Bizi onun sevabından mahrum etme, ondan sonra bizi fitneye düşürme ve bizi, onu ve diğer Müslümanların tümünü bağışla. Sen merhametlilerin en merhametlisisin.]

043b/13-14. ... *Allāhümmec' ʿalhü lenā feraṭan ve vecʿalhu lenā ẕuḫran vecʿalhu lenā şāfiʿan ve müşeffiʿān ve lī ebeveyhi ve li cemīʿi'l- müslimīne ve'l müslimāti bi raḥmetike yā erḥame'r- rāhimīne* [=Allah'ım! Onu bize, önden gönderilmiş bir sevap sebebi kıl, onu bizlere, annesine babasına, tüm Müslüman erkeklere ve tüm Müslüman kadınlara bir şefaatçi ve şefaati rahmetinle kabul edilmiş yap ey merhametlilerin en merhametlisi.]

043b/23-24-25, 044a/1. ... *Allāhümmaġfir lehū verḥamhū ve ʿāfihī vaʿfū ʿanhu ve ekrīm menzilehū ve evsaʿ medḫalehū vaġsilhu bi'l- māi' ve'ṯ- ṯelcī ve'l-beredi ve naḳḳihī mine'l- ḫaṭāyā kemā yunaḳḳa'ṯ- ṯevbu'l- ebyeḍu mine'd- denes ve ebdilhū dāran ḫayran min dārihī ve ehlen ḫayran min ehlihī ve zevcen ḫayran min zevcihī ve edḫılhü'l- cennete ve eʿıẕhü min ʿaẕābi'l- ḳabri ve min ʿaẕābi'n- nāri* [=Allah'ım! Şu ölen kuluna mağfiret et ve ona rahmet eyle. Âfiyet ver, affeyle, vardığı yerde ikramda bulun, girdiği yeri genişlet. Onun günahlarını kar ve buzla yıka, hatalardan arındır, tıpkı beyaz elbisenin kirden arındığı gibi. Onu dünyadaki evinden daha iyi bir eve, ailesinden daha hayırlı bir aileye, eşinden daha hayırlı bir eşe ulaştır. Onu kabir azabından, ateş azabından sakındır.] Hadis-i Şerif.

044a/1-2. ... *Allāhümmaġfir lenā ve li-haẕihi'n- nesmetihi ve li-cemīʿi'l-müslimīne ve'l-müslimāti ve'l-mü'minīne ve'l-mü'mināti* [=Allah'ım! Bizi ve bu nefesi (canı), tüm Müslüman erkek ve Müslüman kadınları, tüm mümin erkek ve mümin kadınları affet.]

055a/19. ... *Allāhümme innī urīdü'l-ḥacce feyessirhü lī ve taḳabbelhu minnī* [=Allah'ım! Ben hac istiyorum, bunu bana kolaylaştır ve benden kabul buyur.]

055a/21. ... *Allāhümme innī urīdü'l-ḥacce ve'l-ʿumrete feyessirhümā lī ve taḳabbelhümā minnī* [=Allah'ım! Ben hac ve umre istiyorum, bunu bana kolaylaştır ve benden kabul buyur.]

055a/21-22. ... *Lebbeyke Allāhümme lebbeyke lebbeyke lā şerīke leke lebbeyke inne'l- ḥamde ve'l-mülke leke lā şerīke leke lebbeyke* [=Buyur Allah'ım buyur! Emrindeyim buyur! Senin hiçbir ortağın yoktur. Allah'ım buyur! Hamd sana mahsustur. Nimet de senin, mülk de senindir. Senin hiçbir ortağın yoktur.]

059a/11. ... *Hum derecātün ındallāhi* [=Onların Allah katındaki dereceleri farklıdır.] *Kur'an-ı Kerim*: 3. Âl-i İmran 163.

059a/17. ... *Vallāhu baṣīrun bimā taʿmelūne* [=Allah onların yaptıklarını görmektedir.] *Kur'an-ı Kerim*: 49. Âl-i İmran 18.

062b/22. ... *Ḳad efleḥa men zekkaha ve ḳad ḫābe men dessaha* [=Nefse ve onu düzgün bir biçimde şekillendirip ona kötülük duygusunu ve takvasını (kötülükten sakınma yeteneğini) ilham edene andolsun ki, nefsini arındıran kurtuluşa ermiştir. Onu kötülüklere gömüp kirleten kimse de ziyana uğramıştır.] *Kur'an-ı Kerim*: 91. Şems 9-10.

063a/5-6. ... *İnne fī cesedi beni ādeme muḍġatün iẕā fesedet fesede kulluhu ve iẕā ṣalahat ṣalaḥa kulluhu elā ve hiye'l-ḳalbü* [=Dikkat edin, kulaklarınızı iyi açın! İnsanın

cesedinin içinde, kalp denilen et parçasının tam hizâsında, latif, şeffaf bir cevher vardır. O ıslah edilirse cismâniyetiniz de ıslah edilir; amelleriniz, fiilleriniz ıslah edilir.] Hadis-i Şerif.

063b/2. ... *Ennemāl- ḥayātü'd-dünyā leʿibun ve lehvun ve zīnetün ve tefāḫurun beyneküm ve tekāṯurun fī'l-emvāli ve'l-evlādi* [=Bilin ki dünya hayatı bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda övünme, mal ve evlat çoğaltma yarışından ibarettir.] *Kur'an-ı Kerim*: 57. Hadid 20.

063b/10-11. ... *Ke meṯeli ġayṯin ʿa'cebe'l-küffāra nebātuhu ṯümme yehīcü feterāhu muṣferran ṯümme yekūnu ḥuṭāmen ve fi'l-āḫireti ʿaẕābun şedīdun* [=Bu, tıpkı bir yağmura benzer ki; bitirdiği ot, ekincilerin hoşuna gider, sonra kurur, onu sapsarı görürsün, sonra çerçöp olur. Ahirette ise çetin bir azab (vardır).] *Kur'an-ı Kerim*: 57. Hadid 20.

064a/21. ... *Ḥubbu'd-dünyā re'sü külli ḫaṭīetin* [=Dünya sevgisi bütün kötülüklerin başıdır.] Hadis-i Şerif.

064b/4-5. ... *Ve lā tekūnū kelleẕīne nesūllāhe fe-ensāhum enfusehum ulā'ike hümü* 5. *'l-fāsiḳūne* [=Allah'ı unutup da Allah'ın da kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar, yoldan çıkan kimselerdir.] *Kur'an-ı Kerim*: 59. Haşr 19.

065a/15. ... *Vallāhu lā yuḥibbū külle muḫtālin feḫūrin* [=Allah, kendini beğenip böbürlenen kimseleri sevmez.] *Kur'an-ı Kerim*: 57. Hadid 23.

065a/17. ... *Lā yedḫulu'l-cennete men kāne fī ḳalbihī miṯḳālü ẕerretin mine'l-kibri* [=Kalbinde zerre kadar kibir olan cennete giremez.] Hadis-i Şerif.

065b/12-13. ... *Fe lā tuzekkū enfusekum huve aʿlemū bimeni'tteḳā* [=Artık siz, kendinizi temize çıkarmaya kalkışmayın, o kim çekinmededir, daha iyi bilir.] *Kur'an-ı Kerim*: 53. Necm 32.

066a/10. ... *El-ḥasedu ye'kulu'l-ḥasenāti kemā ye'külü'n-nārü'l-ḥaṭabe* [=Ateşin odunu yediği gibi, haset de iyilikleri yer.] Hadis-i Şerif.

066b/2-3. ... *Ve lā yaḥsebennelleẕīne yebḫalūne bi mā atahumullāhu min faḍlihī hüve ḫayran lehum bel hüve şerrun lehum* [=Allah'ın kendilerine lütfundan verdiği nimetlerde cimrilik edenler, bunun, kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Hayır! O kendileri için bir şerdir.] *Kur'an-ı Kerim*: 28. Kasas 83.

066b/7. ... *Se yuṭavveḳūne mā baḫīlū bihi* [=Cimrilik yaptıkları şeyler kıyâmet gününde boyunlarına dolanacaktır.] *Kur'an-ı Kerim*: 3. Âl-i İmran 180.

066b/23-24. ... *Tilke'd-daru'l-āḫiretu necʿaluhā lilleẕīne lā yürīdune ʿuluvven fi'l-arḍi ve lā fesāden* [=İşte ahiret yurdu! Biz onu, yeryüzünde büyüklük taslamayan ve bozgunculuk çıkaramayanlara has kılarız.] *Kur'an-ı Kerim*: 3. Âl-i İmran 180.

067a/19-20. ... *Men kāne yurīdu ṣevābe'd-dünyā fe ʿındallāhi ṣevābü'd-dünyā ve'l-āḫireti* [=Kim dünya nimeti isterse, bilsin ki, dünya nimeti de, ahiret nimeti de Allah'ın katındadır.] *Kur'an-ı Kerim*: 4. Nisa 134.

070b/10. ... *Fe sevfe ye'tīllāhu bi ḳavmin yuḥibbuhum ve yuḥibbunehū* [=Allah sevdiği bir toplumu getirir; onlar da O'nu sever.] *Kur'an-ı Kerim*: 5. Maide 54.

070b/17. ... *İnne'l-arḍe li'llāhi yūriṣühā men yeşā'ü min ʿibādihi ve'l-āḳıbetü lil-mutteḳīne* [="Şüphesiz yeryüzü Allah'ındır. O'na kullarından dilediğini mirasçı kılar. Mutlu son, Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır" dedi.] *Kur'an-ı Kerim*: 7. Araf 128.

072b/7. ... *Tūbū ilāllāhi cemīʿan eyyühe'l-mü'minūne* [=Ey müminler! Hepiniz topluca Allah'a tövbe ediniz!] *Kur'an-ı Kerim*: 24. Nur 31.

072b/8-9. ... *İnnallāhe yuḥibbu't-tevvābīne ve yuḥibbu'l-müteṭahhirīne* [=Şüphesiz Allah, çok tövbe edenleri de sever, çok temizlenenleri de sever.] *Kur'an-ı Kerim*: 2. Bakara 222.

073a/8. ... *Ve innī le ġaffārun li men tābe ve āmene ve ʿamile ṣāliḥān* [=Şüphe yok ki ben, tövbe edip inanan ve salih ameller işleyen için son derece affediciyim.] *Kur'an-ı Kerim*: 20. Tâhâ 82.

073a/23. ... *Hūden ve raḥmeten lillezīne hum li rabbihim yerhebūne* [=Rableri için korku duyanlara bir hidayet ve bir rahmet vardı.] *Kur'an-ı Kerim*: 7. Araf 154.

073b/11. ... *İnnemā yaḫşallāhe min ʿibādihi'l-ʿulemā'u* [=Kulları içinde Allah'tan ancak âlim olanlar korkar.] *Kur'an-ı Kerim*: 35. Fatır 28.

074b/6-7-8. ... *Men kāne yürīdu ḥarṯe'l-āḫireti nezid lehu fī ḥarṯihi ve men kāne yürīdu ḥarṯe'd-dünyā nu'tihi minhā ve mā lehu fi'l-āḫireti min naṣībin* [=Her kim ahiret ekimi isterse, onun ekinini artırırız; her kim de dünya ekimini isterse, ona da ondan veririz; ancak onun ahirette bir nasibi yoktur.] *Kur'an-ı Kerim*: 42. Şûrâ 20.

075a/15-16. ... *İnnemā yuveffā'ṣ-ṣābirūne ecrehum bi ġayri ḥisābin* [=Sabredenlere mükâfâtları elbette hesapsız olarak verilir.] *Kur'an-ı Kerim*: 39. Zümer 10.

075b/10-11. ... *Ve in teʿuddü niʿmetallāhi lā tuḥṣūhā inne'l-insāne le ẓalumūn keffārū* [=Allah'ın nimetini saysanız onu bitiremezsiniz. Gerçekten insan çok zalim, çok nankördür.] *Kur'an-ı Kerim*: 14. İbrahim 34.

078b/5. ... *Fe tevekkelü in küntüm mü'minīne* [=Eğer müminler iseniz, yalnızca Allah'a tevekkül edin.] *Kur'an-ı Kerim*: 5. Maide 23.

078b/7. ... *Ve ʿalāllāhi fel yetevekkeli'l-mü'minūne* [=Ve müminler artık Allah'a tevekkül etsinler.] *Kur'an-ı Kerim*: 64. Tegâbun 13.

078b/7-8. ... *Ve men yetevekkel ʿalāllāhi fe hüve ḥasbuhū* [=Her kim Allah'a tevekkül ederse O ona yeter.] *Kur'an-ı Kerim*: 65. Talâk 3.

079a/7-8. ... *Ellezī ḫalaḳa'l-mevte ve'l-ḥayāte li yebluveküm eyyüküm aḥsenu ʿamelen* [=O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır.] *Kur'an-ı Kerim*: 67. Mülk 2.

079a/15-16. ... *Ekṯirū ẕikre ḥādimi'l-leẕẕāti* [=Lezzetleri yok eden ölümü çok hatırlayınız.] Hadis-i Şerif.

SONUÇ

Çalışmamız on beşinci yüzyılda Kutbüddin İznikî tarafından yazılmış olan Râhatü'l-Kulûb adlı eserin transkripsiyonlu çevirisi üzerine kuruludur. Eser çok hacimli olduğundan belli bir bölümü incelenmiştir. İncelenen bölümün tamamı transkribe edilip metinde geçen tüm kelimeleri içeren dizin çalışma sonuna eklenmiştir.

Eserin dil özellikleri EAT döneminin dil özelliklerini yansıtmaktadır. Bunun yanında yapılan tespitler sonucu eser geçmiş dönemlerin etkisini halen sürdürdüğü için sıklıkla Arapça, Farsça kelimelere rastlanmıştır. Nadiren Fransızca, İtalyanca, Sanskritçe, Soğdca, Yunanca kökenli kelimelere de rastlanmıştır. Öz Türkçe kelimelerin büyük çoğunluğu günümüz Türkçesinde kullanılmaya devam ederken bir kısmı günümüzde kullanılmayan hatta hiç bilinmeyen kelimelerden oluşmaktadır.

Çalışmamızın imlâ, yapı ve anlam özelliklerinin incelendiği kısımda şu tespitler yapılmıştır:

Eser, Eski Anadolu Türkçesi devresinin genel imlâ hususiyetlerini taşımaktadır. İslamî öğretiyi hedeflediği için nispeten basit ve akıcı bir dil kullanılmasına karşın, görüşlerini desteklemek, örnek vermek üzere seçtiği âyet, hadis ve diğer bazı sözler, eserin dilini doğal olarak ağırlaştırmaktadır.

Türkçe kelimelerde ve eklerde ünlülerin yazılışı çoğunlukla dönem metinlerinde görülen yazılışlarla paralellik arz etmektedir. Benzer yazım düzensizlikleri birtakım ünsüzlerde de görülmektedir.

Denilebilir ki metnimizde, geleneksel imlânın hemen tüm özellikleri az çok yer almıştır. Üzerinde çalıştığımız kısım hacimli olduğundan dilbilgisel açıdan incelemeyi Türkçe kelime ve eklerde ünlülerin yazılışı ile yapı ve anlam bakımından cümle türlerinden ikişer örnek vermekle iktifa ettik.

Bu çalışmnın amacı, tarihî metinlerin ve yazarlarının tanınmasına katkıda bulunmak, bu metinlerin yazıldığı dönemin dil özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak ve dönemin söz varlığını tespit ederek döneme bu açıdan da ışık tutumaktır. Tezimiz

metin transkripsiyonu, müellifi ve eseri hakkında bilgi vermektedir. Metnin sonunda sözlük dizini yapılmıştır. Yapılan bu çalışmanın Türk diline, Türk külürüne ve Türkoloji çevrelerine katkıda bulunmasını ümit ediyoruz.

KAYNAKÇA

Altun, F.G., **Kutbuddin İznikî'nin "Mukaddime"si ve Ömer Nasuhi Bilmen'in "Büyük İslam İlmihali"nin Mukayesesi,** Yüksek Lisans Tezi, 2013.

Atawula, A., **Kutbuddin İznikî'nin "Mukaddime" Adlı Eserinin Tahkik ve Tahlili,** Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 2007.

Bursalı, M.T., **Osmanlı Müellifleri 1299-1915** (C.1), Meral Yayınları, İstanbul, 1975.

Büyük Osmanlıca Sözlük, http://osmanice.com/ (Erişim Tarihi: 11.05.2022)

Çelebi, E., **Seyahatnâme** (C.II), İstanbul, 1314-18.

Demirel, M., **Râhatü'l-Kulûb (Kalpleri Rahatlatan),** Türk Dünyası Araştırmaları, 206, 2013, s. 218.

Devellioğlu, F., **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat** (29.Baskı), Aydın Kitabevi, Ankara, 2012.

Dilçin, C., **Yeni Tarama Sözlüğü** (4.Baskı), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2018.

Kanar, M., **Arapça Türkçe Sözlük** (1.Baskı), Say Yayınları, İstanbul, 2009.

Kanar, M., **Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü** (1.Baskı), Say Yayınları, İstanbul, 2011.

Kanar, M., **Etimolojik Osmanlı Türkçesi Sözlüğü**, Derin Yayınları, İstanbul, 2005.

Kanar, M., **Farsça Türkçe Sözlük** (2.Baskı), Say Yayınları, İstanbul, 2010.

Kara, F., **"Türk Dili" Çalışmalarında Dizin Meselesi Üzerine,** Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 55, 2016, s. 183.

Karaağaç, G., **Türkçenin Söz Dizimi**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2017.

Karahan, L., **Türkçede Söz Dizimi**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2010.

Kartal, A., **Şiraz'dan İstanbul'a Türk-Fars Kültür Coğrafyası Üzerine Araştırmalar** (1.Baskı), Kurtuba Kitap, İstanbul, 2010.

Kubbealtı Lügati, http://lugatim.com/ (Erişim Tarihi: 11.05.2022)

Naci, M., **Lugat-i Naci**, TDK Yayınları, Ankara, 2009.

Osmanlıca Sözlükler, http://osmanlicasozlukler.com/ (Erişim Tarihi: 11.05.2022)

Osmanlıca-Türkçe Sözlük, http://osmanlicaturkce.com/ (Erişim Tarihi: 11.05.2022)

Öksüz, Y.Z., **Mukaddîme-i Kutbuddîn,** Doktora Tezi, 1976.

Öngören, R., **Kutbüddin İznikî,** Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.26, İSAM, 2002.

Ötüken Sözlük, http://otukensozluk.com/ (Erişim Tarihi: 11.05.2022)

Özkan, M., **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi** (4.Baskı), Filiz Kitabevi, İstanbul, 2013.

Redhouse, S.J. **A Turkısh And English Lexicon,** Librairie du Liban, Beirut, 1987.

Sami, Ş., **Kâmûs-ı Türkî** (1.Baskı), Çağrı Yayınları, İstanbul, 2015.

TDK Güncel Türkçe Sözlük, https://sozluk.gov.tr/ (Erişim tarihi: 11.05.2022)

Tulum, M., **Osmanlı Türkçesi Büyük El Sözlüğü** (1.Baskı), Kapı Yayınları, İstanbul, 2013.

Yazım Kılavuzu (26.Baskı), TDK Yayınları, Ankara, 2009.

Yelten, M., **Eski Anadolu Türkçesi (Dil Bilgisi ve Metinler)** (1.Baskı), Hiperyayın, İstanbul, 2019.

EKLER

Ek-1: Metnin Tıpkı-Basımı

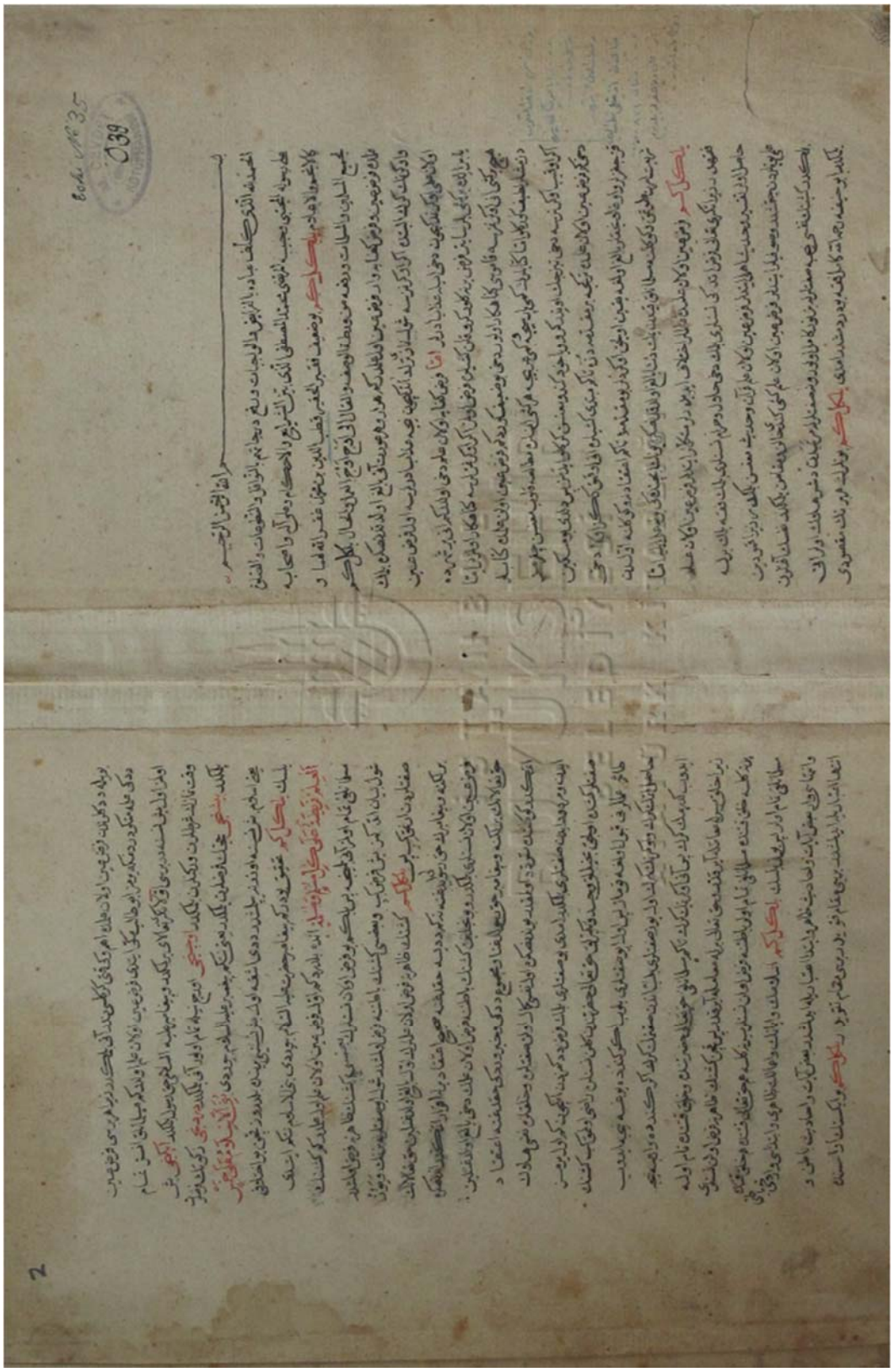

چوق مراتبدر آیاتده وحدیثده هم ظاهرا هم باطنا دلالت واردر ظاهرا اهل ظاهر معنسن اکلرنکه
مکاشفلرنا وبلن کوردیکن کم هیچ ظاهرنا ویلیه بکزمز انکیچون درکم پیغامبر حضرت علیه السلام ایتدی
وَلِكُلِّ حَدٍّ مَطْلَعٌ یعنی ظاهر الفهم اولن کشیلر کیسن بر مقام طوتب اکثر آیات واحادیث بر برنه
متناقض صانوب اعتقاد قرنه خلل ایرشدرلر لکن خوش کشیلر کم فهم عقل وبصیرت استیدکترت ذنوب
سببیدن واتباع هوانو ملغیدن کوکللری کوب اولمشدر هر ایتدن وحدیثدن مقصود ندر ونه مقامه
ناظردر بلور علمنه منتفع اولور لر ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ بوندن مقصود بلکلکم بودکمز بر من
صفتلری وابو صفتلری بلك وضع نفسه چوق آیات واحادیث کتورمك تطویل اولسون دیو زیرا
مقام مقام نصیحتدر مقام اثبات ومناظره دکلدر مجموع آیتلری وحدیثلری بلك استین احیای دین و
قوت القلوب کتابنه مطالعه قلسونا کر تفسیرده وحدیثده حقنی بولیسه امتا فقهانك ایلدیکی کشنك
باطنه وضع اولن علملری کم اکا علم اخلاق وباطن دیر کتورمدلر زیرا بونلرك مصلحتی مقصودلری عوام
مصلحتیچون رمعاملت علمی ضبط ایدوب بلدرمکدر امتا عبادت علمندن دخی اولان شول
مقدار بلمکدر کم کشی اولمقدر عبادتی برنه کتورجك ظاهرده مسلمانلغی تمام اولور معاملتنك طاقلغنه
ووصیلغاووکیلکنه قاضیلغنه لایق اولور زیرا اولمقدر عبادت شرطن برنه کتورجك اکا فاسق دیمزلر
مقصودلری فقهانك آنی بلدرمك دکلدر کم کشی حقیقتنك ظاهرده وباطننده حق تعالی حضرتندن نیجه
ایجك مسلمانلغی تمام اولور علی وطاعتی حق تعالانك حضرتنه لایق اولب قبول اولور اکر اول اولسه
مقصودلری کشنك باطنه وضع اولن نسنلری دخی کتوروب بیان ایدرلردی زیرا بونلری دخی بلورلردی
کم حق تعالانك نظری قوللرنك کوکللرنه بلکز طاعت علمنه دکل پس کشی کوکلن ریادت وحسددن
وبخلدن دخی بونك کبیسنه صفتلردن صفتلیجه طاعت عملدخی قبول اولمز نیجه بلدرمز وضع اولنمش کم
حق تعالی وپیغامبر حضرتی بونکله وعمل اخلاص بوله ومزلت بخل وحسدن بونجه بر دهامر نهی قلشدر
دخی نقدردن کلن نسنه راضی اولمغه وحسد وکبر وبخل ایتکه بونجه بر دهه عذابلانمك خبرلر
وعید وتهدید ایتمشدر امتا شول علملرکم انلرنك مقصودلری حق تعالی حضرتندن کشنك مسلمانلغی نه
وقتن تمام اولر آنی بلدرمکدر هم خلقی طاعته بلکه طاعته مانع اشلردن یوقی ویکی ندرمك آخرت
دولتی وپادشاهلغی وحق تعالی حضرتندن مقرب اولق نیله اولر آنی بلدرمکدر اول نسنلری بیان
ایتدکلر اولدانشمندلر بلك مشهورلری بو اثنیلر حجة الاسلام وبرهان السالکین امام غزالی کیدر
وزینة الناصحین ابی القاسم رافعی کیدر ومفخر الشیوخ والمرشدین امام قشیری کیدر وسید المحققین

والمتکلمین ابو عبد الله المحاسبی کیدر نور الله مراقدهم کما نوّر طرائق الاسلام بن مقصودلری
اولدر اولو دانشمندلرك هم کشنك ظاهرنه وضع اولان نسنلری کمزدر بیان ایتدلر هم بونك وضعندنه
دلالت ایدر چوق آیات واحادیث ودلایل کتوردلر وهم چوق نصیحتلر وحکایتلر کتوردلر حق توفیق ایدب
اجدن هم بو اثنیکیچون تاکه مطالعه ایدب کشلر نصیحت وعظ اثر ایدوب عمل ایدلر اولدر بلدیکلری
نسنه لر اما کشنك باطنه وضع اولان علملری بیان انکه چوق مشغول اولدر زیرا کوردلر کم حق تعالانك
نظری قوللرك کوکلنه در کوکل صلاحینه کلیجه بو طائفه اعتبار یوق طاعت دخی وضع
اولدغی نکری تعالای کذب کوکل آنك حضرتنه بلکیچون درهم کوکل نورلندرب قوی طلبیدر زیرا اکرچه
بو طائفه طاعته بلنجیلی ایدیجی اشلدیجی کوکللردر امتا کوکل نورلندغی عقل نفس اوزدرنه غالب
اولدغی طائفه طاعت بولدرر شونك کبی کم کشی عبادتنه بلمز حق تعالادن عنایت توفیق اولنجه هم
کرو عنایت رحمتی تصرفی جذب ایدب کوتدن عنایته لایق ایدن غالبا طاعتنده در انکیچون دیرلر کم
بعض آیتلر وحدیثده ضلالت وهدایت وعنایت وخذلان طاعته وتوجهه معلقدر بعض آیتلر
وحدیثده طاعت وسعادت ومعصیت وشقاوت حق تعالادن هدایت وخذلان ایدمکه معلقدر
بو نسنه بوکالت ایدر کم قول اهل اختیار نسنه مستقل دکل دخی الله تعالی اول عملی اختیار اولور زیرا خیر
اثرنی دخی بو کالت اشارتنه کشی اولر کم ناکاه کوکلنه طاعت عبادت دشر وحق تعالی سوکسی وآخرت
قورقسی دشر نکری تعالی رضاسن وقوللرنن اختیار ایدر بو نسنه نادر اولور آز اولور اما غالب بودر کم
کشی وعظ ونصیحت اشتب عبادت انکه مشغول اولر عبادت انك برنه کوکلنه اخلاص طاعت سوکسی قویر
دنیالانشلرك بکر نور آخرت ایشن سوردخی کشی اولر ازلدن کوکلی قره وهم قوی اولر هیچ نصیحت اثر امتا
بو آز اولر غالب اولدر کم کوکل قاتلغی وقرالغی نصیحت اشتکندر عبادتی چوق ازکندر بو نسنه
علوم اسرار دیدر بو کاهیچ کمسه مطلع اولمز الا مکاشفلر مطلع اولور بو نسنیی بلدکی طاقت
عقل ایرتمز پس کشی بونك کیبیتن کلکه مشغول اولمق کرك عمله مشغول اولب غایت جهد ایدب وسعی ایدب
دایما طاعتنه تقصیر قلمیلکدر الك حضرتنه وپادشاهلغنه لایق عبادت کسنك الندن کلدوکن
بلب عبادت مقامنده حزنده وشوقده اولمق کرك تا عبودیت مقامنده حقیقت دوبیتیت مقامنده
تصرف ایدب هدایت اولیه والله المستعان وعلیه التکلان بر اندری بو ضعیف دخی اول علمای
عاملرن ومتقدمرن اتباع ایدب بو مقدمه ظاهر وضع اولن علم ندر نیله تمام اولور اولمق بلدرلم اول
بش نسنیی کم اسلام آنك ارکنه بیلشدر آنی تفصیل ایتدی اندن تفکر باطنه وضع اولن علم ندر

نیله تمام اولور آنی بلدردی اما قوسین کتاب بیان اتمدی هر بنده چوق آیات واحادیث کتوردی
سوز اوزنغسون دیو زیرا اکثر خلایقك آخرت عملنده رغبتی ضعیف اولمشدی اوزنچوق اولن
علی عبادته رغبت ایدیب مطالعه اتمزلردی واوکرنمزلردی واشلمزلردی اکرچه موکنده منفعتی
دایمی وقطعی ایدی عن بلورلرسه دخی اشلمزلردی اما دنیا اشنده نلکو کوچ اشلری کیچ بترمتی
ومشقتی چوق اشلرلرسه صدق رغبت برله اشلرلردی اکرچه موکنده برمنفعتی فانی اولجغی
متوهم دخی ایدی بونسنك سببی یا بودرکه آخرته حق تعالیدن وعده ووعیدنه اعتقادی یوقدر
بویله اولسه کافرلر یا بودرکه اعتقادی وار اما ضعیفدر یا خود طول املی وار سکون اشلیه دیر
عمل اتمز تکرتعالیدن کرمنده مغرور اولرلر بونسنلر جاهلقدندر وغافلقدندر یا مغرور اتمدنر اکیسی
دخی اولخواهلقدر ومغبونلقدر نعوذ بالله من ذلك بونسنیی کوکلدن کدیرمك اردنجه اولق کرك
کوکلی بوصفتلرله بزمك کرك برمز صفتلری تدریجا کدیرمك کرك تا آخرت اشنده رغبت
اوزرنه اوله پس انك اولبرمز صفتلردن کم کوکلی چوز ایدر وقتی وقتی ادراک آخرت قبلدن اولمقدن صوکره
اون خلق کم غایت برمزدر زیانی چوقدر کتاب بیان اتمدی دخی اول ایو خلقلردن کم کوکلی نورلندرر
آخرت عملن اشلرکه رغبتی ارتب قوتلندرر حق تعالی حضرتنه لایق ایدر اون غایت یوسن بیان اتدی
زیرا کشی بو غایت کوجلی بلب برنه کوره چك کروقلن برمز صفتلردن دخی صفو دوکروقلن ایو
صفتلری دخی قزنوز حاصل اولرلر اول بلکلکم اول طائفه عملری بلدرمکه ایمان بیاشنده
پیغامبر حضرتنك علیه السلام بر حدیثی کتوردی تبرکچون کشنك ظاهرنه فرض اولن عملری اول حدیثك
معنسن تفصیل ایتك اوزرنه بنیاد اتدی بو بلکلکم پیغامبر حضرتی علیه السلام بورمشدرکم
بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَ
إِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَصَوْمِ شَهْرِ رَمَضَانَ وَحَجِّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا بو حدیثك معنسی
بودرکه پیغامبر حضرتی علیه السلام بورمشدرکم مسلمانلق بش نسنه اوزرینه بنیاد بولمشدر بری اعتقاد برله اعتقاد
طاقتلق وبودرکم تکری تعالی بردر تکری تعالیدن اونق تکری یوقدر ذاتده وصفاتده اکا بکزر کسه
یوقدر اکا بکزر اولق دخی ممکن دکلدر دخی طاقتلق ویردرکه محمد حق تعالیدن بنده دخی بنده
نامی دایم قلمقدر بری دخی زکوة ورمکدر بری دخی رمضان آیی اورج طوتمقدر بری دخی کوجی یتر سه
حجه وارمقدر اما بلکلکم بونلر اسلامك شروطی بلك فرضدر زیرا کم انسنك کم اشلك فرض اولا بلك دخی فرضدر
زیرا عمل فایده عملدر زیرا عملك اصلی وبنیادی عملدر اما بلکلکم پیغامبر حضرتی علیه السلام اسلام

بوبش نسنه اوزرینه بنیاد دردی بوکا اشارت اتدیکم مقصود بلکدن اشلکدر واما بلك دخی فرضدر
بوبش نسنیی بلکز اشلك فرض دکلدر بلکه واشلمه مسلمان اولمز اکرچه مؤمن اولورسه ودخی بوحدیثده
اشارت واردرکه بوبش نسنك بری آنك اولورسه مسلمانلق تمام اولمز زیرا اسلامی براوه بکزتدی اول
بر دیواری کسك یا اوستی ارتلو اولسه اول اولمز پس بوبش نسنیی تفصیل ایدلم بلدرلم تا بونی بر نسنه
کوزکله بوضعیفك مقصودی ایدی مسلمانلق صحیح اولوب برنه کلا اما بلکلکم بو فرض عین اولن علمری بلدرمك
بوضعیفك مقصودی ایدی فرض کفایه ویا سنت یا مستحب ولا نمری بلدرمك دکلدی زیرا هر نسنه کم
اشلکی فرض کفایه ویا سنت ویا مستحب اولر آنی بلمك دخی فرض کفایه یا سنت یا مستحب اولر لکن چونکه فرضك
کالی بونلری اشلمك برله اولردی پس بو مقدمك فرض کفایه یا سنت یا مستحب یا ادب اولنری ودخی بعضی
مکروه یا فاسد یا ناقص بونلری دخی بلدردی دخی غریب مسئله لرکه کثیر الوقوعدر کتردی مثلا
بو مقدمه سی اوقتا بلنمکچون اولن ایدیجك اولرسك کم پیغامبر حضرتی علیه السلام بورمشدرکم اسلام بش
نسنه اوزرینه بنیاد بولمشدر هیچ قیدامدی من نه دلیله ایدرسن کم بش نسنه اوزرینه بنیاد اسلامك ظاهر
باطنی بلدرکلا ایدرسن پیغامبر حضرتی صلی الله علیه وسلم ایرتی حدیثلرده چوق شرطلر اسلامچون قید اتمشدر
پس اول حدیثلردن معلوم اولدیکم بو حدیثده بورمشدر دخی شرطلر اسلامك ظاهرنك وباطنك ترجیدر
زیرا پیغامبر حضرتنك کلامنك شاقص بوقدر بصیرتی اولن کشی تحقیق بلور کم مرادی هر بیرنك بلدکلری
مصالح حدیثلرك بورنه مخالف کورنن حدیثلرنه توفیق ایدکی بونده کلن مختلف حدیثلری توفیق
قلمقدی وسع طاقتی تحقیق قیلدی رغبتی اولن کشیلر اول بابه مطالعه قیلسونلر ایمان اسلام تحقیقنی بلسونلر
بلسونلر بوایکی مسکن بوضعیف اولکشنك باطنه فرض اولن علمری بلدردیکم آنی بلدرمکدر مقدمه
واون باب کتوردی مقدمه برنچی نسنه بلدردیکم اول نسنه‌لری بلمك بوایکی باب فایده‌سی وارد
اندن صکره اول ایکی باب کتوردی اولکی بابده اولبرمز صفتلرك اون بلدردی بو طریق اوزره کم اول
اول صفتلك هر بری نیدکن بلدردی اندن صکره آیات واحادیث شریفه آنك آخرتدنی زیان بلدردی اندن
صکره اولبرمز صفتك علاجی ندر کشی اول صفت کندوده وارد دخی بلمیجك نیجه ایدیب کدیرمك کرك
آنی بلدردی اما بلکلکم اولبرمز صفتلری کشی کوکلنه برقسم کرك اما کوکله دخی کدکه صکره استغنا
ایدیب کوکلی آنك اوزرینه برکتمك اندن کلور پس اولبرمز صفتلردن کوکلنه دخی برله کشی کاهکار
اولمز امادشدکه صکره کوکلنی انك اوزرینه برکشه کاهکار اولر طائفه‌لی قبول اولمز مثلا شوبنك کبی کسم
برکشنك کوکلنه اکسزده ویا دشدی عملنده ویا خود کوکلنه حسد یا بخل یا عجب یا تکبرلك دشدی فالحال

آنلك آخرتده نى زيان اولنه براقه كوكلنده اول نسنى كدره اكر ايله ايدسه اول برمز صفتك آخرتده نى
عذابندن قورتلر امّا اكر كوكلنده دخى كدره ملك آرد نجه اولسه بلكه آنى برز كوره ملك آرد نجه اولسه
تكم بلمز كشى ايله ايدر يا خود بلمز سه امّا كه ملك عرادايدنسه تكم كوكل قرابت قتى اولب نفسنه زيون
اولمش كشى ايدر يا خود بلورسه دخى چون انسه طاتش على دخى فاسد اولور اول برمز صفت سببيله كوكلى
فاسد اولدى نجه هم آخرتده دخى اول برمز صفتك زيانته اوغرر تكم تفسيرده وحديثده معلوم و
مقرر اولمشدر كه هر برصفت بودر بو صورته دوشر كيمسى ايلان كيمسى ايلان وقيلان صورتنه دونر
دخى سنلك عذاب ايدر قيامته دكن وقيامت قوپدقنده نصكره طاموده دخى عذاب ايدر لر نعوذ
بالله من ذلك ايكنجى بابده اول ابو صفتلرك وخلقلرك اونى بلدردى كه بونده دخى هر برصفتك
اولسنده عبارتدن بلدردى اندن نصكره فايده سى ندر آنى بلدردى بو ملتصكره كشده اول صفتلر اولنجى
نجه ايدب قوتلو كرك آنى بلدردى پس اولسه آدمك طاشنه وضع اولون نسنلرى بلدردى زيرا بو
عالمك كسكن اولر خلقك رضيق بوكا ارتقدر بوف برنه كتوردب رعايت ايدوب ملازمت ايدجك حق
تعالينك رحمتى وعنايتى اولكسيه ايشور كشنك باطنى وكوكلى دخى صلاحيتنه كلور اول برمز صفتلر دوت
آنور اول ابو صفتلرله نور بر اول ظاهرا فرض اولون عالمك اوكسى ايماندر حق تعالينك دستورى
ويارديمى برله بيان اولنه اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِى خَلَقَهُمْ اَيدى بلكل كم عالمك ايان نيله تام اولدغنك چوق
اختلاف اتمشلر ربعضسن بيان ايدوز شاء الله تعالى امّا بو اول طريق اوزره كه پيغامبر حضرتى
عليه السلام بيان اتمشدر ايا فى اول طريق اوزره بيان ايدلم ملتصكره قوتمك ايا فى تفسيرى نيدك
اختلافلرك بعضسن بيان ايدلوم بلكل كم تكرتعالينك قولرنه غايت رحمتى ورعايتى
اولدغى چون جبرئيل عليه السلام پيغامبر حضرتنه ورديكى وشويله بوردى بكم وار پيغامبره سوال ايدلم
ايمان ندر دكى كه جواب ويرايا فى بلدره قولرم ايشدلر ايان ندكى بلور جبرئيل حضرتى آدمى برله آدم صورتنه
كوردى پيغامبر حضرتى هم صحابلر برله اوتوردكن كلدى پيغامبر حضرتنه سوال ايلدى كه ايمدى ايمان ندر
يا محمد بكا خبر ويرلمندوى پيغامبر حضرتى عليه السلام جواب ويروب ايتدى كه اَلْاِيمَانُ اَنْ تُؤْمِنَ بِاللّٰهِ
وَمَلٰٓئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى بو حديث
شريفك ايكنجى قسمى معنى ولرانا شولقدر كه بو اراده بلمكدر ايمان تمام اولمجون اولقدر بيان
ايدلم حديثك ظاهر معنى ودر كه اعتقاد برله ايدر سن تكرى تعالى بيردر وپيغامبرلرى واردر ودخى
تكرى تعالينك فرشتلرى واردر وكوكدن انمش كتابلرى واردر وبو جلسى حقدر ودخى قيامت قوپجقدر

ودخى خير وشر قوپجى تكرى تعالينك تقديرى برله در الحاصل پيغامبر حضرتنك عليه السلام جوابنك
بلندبكم ايمان بو آنلى نسنى اعتقاد ايدب دلبله دمكدر امّا بو الى نسنى برز تفصيل ايدب بلدرمك كرك
تاكه عامى كشيلر اكليلر بس بلكل كم اول الى نسنك اولى تكرى تعالينك عظمتنى بلمكدر بلمك اولدركه
اعتقاد برله ايدر حق تعالى بيردر ذاتنده وصفاتنده اكا بكزر كمسه يوقدر اولوهيتده دخى مركب دكلدر
وارلغنك اولى وآخرى يوقدر قاموسى اولمش نسنلرى بوتمكن وار ايلدى قاموسى اكا محتاجدر آنلك
هيچ نسنه احتياجى يوقدر دخى اعتقاد برله ايدر كه عالمده نكحه اولمشدر وكم اولجقدر قوپجق
بلور دنيا برادلرنده بر كوكدن سيره ندكلو يتيمور وندكلو دخى قارقطه لرى اتمشدر وندكلو
اوتلر وچچكلر بتمشدر وندكلو دخى بتجكدر قاسن بلور ودخى اعتقاد برله ايدر كه تكرى تعالى قوپ
مركن اولن نسنلرى دنياده وآخرتده آنكه قادردر ودخى اعتقاد برله ايدر كه خيردن وشردن واقعدن
وزيادتدن هر نسنكم اولمشدر واولجقدر حق تعالينك تقديرى برله ودلكيله در آنلك دلكنسز براغ بيرمز
دپرمز ودخى اعتقاد برله ايدر كه قوسوزلرى وآوازلرى قاتسن واكوكلرى اراض وبيتن اشدر
امّا اشتدكى آدم اشتدكى كب دكلدر زيرا بريوزنده كى آدم اوغلنلرى وكوكدكى فرشتلر قوپسى سير
كزدن بردفعه سويلسلر هر بيسى بردر لودلجه سويلسه وهر بيسى بردر لو حاجت دلبله قوپسنك
بر كزدن كلجسن بردفعه اشدر برسنك سوزن اشتدكى برنلك سوزن اشتمكه مانع دكل اول
مجموعنك قوپ بردفعه هر بيرك جوابن دلودلجه ويردر بيرسنه جواب ويردكى برنى جواب ويرمكه
مانع دكلدر قوپسى جوابلو جواب بردفعه ايشدلر سوز دآوازلر كه قتوبلرندن كلدى ودخى
اعتقاد برله ايدر كه عالمك تكم كوزلكه برارنسنه وارسه كوردر قراكو كيجه ده برله كوك اراسنده اوچن
ذره چكلر كوردر قاجدغن كچك شى قوى كچك اولنى ياكى اراق اولنى يا قراكولنى اولنى آنلك كوزلكنه مانع
اولمز زيرا آنلك حضرتنه نسبتلر اراق بتين كوجك وبيوك قراكو وآيدن مجموع سيره رزيرا آنلك
صفتلرى آدم اوغلنلرى صفتى كبى دكلدر ايشدكى دلوغله اشتمك دكل كوردكى كوزله كوريمك دكل
سويلدكى دلبله سويلمك دكلدر زيرا تكرى تعالينك ذاتى بوجودى كروقلن بر دلمش ذاتى
ووجودى كى دكلدر بس صفتلرى دخى كروقلن موجودلك صفاتنه بكزمز ذاتنك وصفاتنك
حقيقتن كندن ارتق كمسه بلمز دنياده امّا آخرتده مؤمنلرك هر بيسى بلجكدر استعدادى وقوتلرى
قدر امام رازى نهاية العقول ايتمشدر كه ذاك سفه اتفاق اتمشلر در حق تعالينك وجودنك حقيقتى
كمسه بلمك ممكن دكل امام غزالينك واستادى امام الحرمينك واكثر صوفيلرك اختيارلرى بودر

فاتنی ابو بکر ایدر حق تعالینك وجودنك خصوصیاتی دنیاده معلوم اولمز اما آخرتده معلوم اولمق
متردّد در اما متکلمرك ظاهرینك ومعتزلیلرك اکثریتنك اوزرنه درکه حق تعالینك وجودنك
حقیقتی بلك دنیاده وآخرتده ممکندر محققلر بلورلر بو مسئلنك تحقیقی دلیل عقل برله مشکلدر
اما آیات واحادیث دلالت ایدر کم آخرتده هر بر اهل معرفته مرتبه‌سی قدر معلوم اولمقدر **بلکه کم**
بعض عالملرده بشلرده کم تکری تعالیی برلکده صفتلرنی دخی بلیه بلك کرك انکچون کم بن حق
تعالیی برلکی بلدرمکده بعض صفتلرنی بلیه بلدرمك زیرا اولکو دکلو صفتلرده کم کرو قلن صفتلرك
اصلیدر **بلکه کم** حق تعالیی برلك اولبعض عالملرده مذهبنجه اولدرکه تکری تعالینك برلکنی
ودخی شول صفتلرنی کم قرآنده واحادیثده کلشدر بلیه دخی حق تعالینك کلامی اولین صفتلردن اوزنه
اولانی نسنك **کبیسی** بودرکه اعتقاد برله ایدکه تکری تعالینك فرشتلری واردر کیمسی کوکلده
وکیمسی یرده در دایما حق تعالیه تسبیح وعبادت ایدرلر کم بو درسه برنه کتورلر بونلردن کتا
اشلمك کلمز **اوچنجیسی** اولدرکه اعتقاد برله ایدکه کوکدن اینن کتابلر قومی جمله‌سی حق تعالیدن
برکتابی جبرائیل برله پیغامبره ورمشدر کم آنك برله حکم ایدر وعمل قیلاه **بلکه کم** کوکدن اینن
کتاب یوزدر تدر آدم پیغامبر علیه السلام اون صحف اندی شیث پیغامبر علیه السلام اون صحف
اندی ادریس پیغامبر علیه السلام اوتوز صحف اندی ابراهیم پیغامبر علیه السلام اون صحف اندی
داود پیغامبر علیه السلام زبور کتابی اندی عیسی پیغامبر علیه السلام انجیل کتابی اندی موسی پیغامبر علیه السلام توریت کتابی
اندی محمد مصطفی علیه السلام قرآن اندی **درد نجیسی** اولدرکه اعتقاد برله انك کرك کم قومی پیغامبرلر
تکری تعالینك محلریدر وپیغامبرلر بیدر حق تعالی بونلری فضلی وکرمی برله عزیز وجمیل
قلوب فرشتلر برله حضور ورمشدر دوایتك نوبله کلمشدر کم مجموع پیغامبرلر یوز بیك ویکرمی
درت بیکدر اراسنده اوچیوز اون اوچی مرسلدر ومرسلدن کم حق تعالی انلری امر ایتمشدر کم
وارلرامتلرنی دعوت ایدرلر وحق تعالینك قولنی اوکرنلرلر اولدرکه وقاوننه دعوت
ویرلماشدر اما حق تعالی فرشتلر برله نه ویرمش بیورد یسه برنه کتورد لر عبادته ومناجاته مشغولر
اولدرلر انلرنی دیرلر **بشنجیسی** اولدرکه آخرتده انمقدر وانکدر کم حق تعالی آدم
اوغلنلرنی اولکد نصکره قومی کروکودلریله براجقدر حشرنی کم اشلدیرسه قومی سندن
سوال ایدجکدر سوالاتدن کندنصکره کیمسی اچغاقه قوبجقدر وکیمسی طامویه قوبجقدر ودخی
اعتقاد انك کرکدر کم منکر ونکیر جقدر ایکی فرشتلر در کم کلورلر سیزدن کشنك تکریسندن وایمانك

و پیغامبرلرندن سوال ایدرلر وایدرلر کم تکریك کمدر پیغامبرك کمدر وایمانك نددر ودینك
نه دیندر اکر جواب ویرسه بلورلر کم اوچاقلمقدر بشارت ایدرلر کم بات دکلکم در بلکه سن
اولو دولته وپادشاهلغه اوغرایسرسن انك نصکره کدرلر اولو اوچاقدن بیرندن بر درجه
اچرلر اولدرجه‌سی سیره اندن بیتر کوردشونك کبلفت وشاذلق اچنده اولرکم اوچاغنه
وارمش کبی اولرا کو قرب تکیره ومنکر جواب ویرمزسه یا ظورسه بلورلر کم طاملقدر عذاب
ایدرلر اوندن طوپسلر ابله دوکرلر قیامته دکن ایدرلر کم اریجی عذابك بودر اولو عذابکه
وقتی عذابکه قیامت قوپجق اوغرایسرسن نعوذ بالله من ذلك ومن امثال نودکالیه ودخی اعتقاد
ایدکه کم ترازو جقدر وابو علی ویاوز علی تکری تعالی برکوره‌سی صورته دوندرجکدر دخی طرنجقدر
اکر عباد فی آغرکلورسه اچاغنه اتفکدر عزت وکرامت برله اکر کنا اولغر کلورسه طامویه اتفکدر
خوارلق وخجالتلق برله قوجاق اوبقی تکری تعالی حضرتنه کتورجکلر در آدلو آدیله قفزب حساب
ایدجکلر در اچاق اهلك بتسن صاغ النه ویرجکلر در وطامو اهلك بتسن صول النه ویرجکلر در
کمسنك دخی صول النی کوکسنده صوقیارق سندن جقاریب بتسن صول النه ویرجکلر در سوال
وحساب اولدقدنصکره مجموع خلایقك اچغاکرجکلری صراط کوپرسندن کیجکه سوریجکلر در انلرکه
اوچغنه کرجکلر در هر بری عملنه کوره کیجکلر در بعضلری کوز اچوب یومش قدر وقتده کیجکلر
وبعضی فتی یکرك آت کیب کیجکلر وبعضی یان یوز آدم کیب کیجکلر وبعضی ارقسنه
اغریوك کتورمش کیب کیجکلر وبعضی سوریك یا امکلوب کیجکلر طامویه کرجك کشلر
دخی صراط کیرسنه کلجك بعضی فرقت ایاغی صراط کیرسنه بصدم دوجهنم آغزینه صوب اشغه
دوشجکلر بعضی برنکدوب اندن دوشجکلر بدی یرده اوتدن فرشتلر طوررلر اللرنده
اوتدن چنکالر طوتجقلر در هر برکناه اشلیجون طوتجقلر در بکلیجکلر در کم اولکناهی
اشلمشدری کلجك ایدجکلر در کم سن فلان کشی سن وفلان کناهی اشلمشسن طورطاملقدن دوپ
اوردن چنکال برلاورب طامویه اتاجقلر در وبعض دخی کدرکن طامودن یلن چقوب دو
بوری کب قصح برله ایدجکلر کم حق تعالی بنی عاصیلره انتقام آلمکچون بر تدی سن عاصیسن بونجه
زمانلر کمن سکا فاقق ایچنده بن کندی یلك ایچنده بن ثمدی دفیدر کم سنی بیم انتقام آلام
چکوب اشغه برغلجندر بنجه مؤمنلر دخی کچرکن طامو اودی چمز جقدر کم ای مؤمن تیز
کیچکل تکریکچون کم ایمانك نوری وعملك نوری آز قلدیکم یا کلمی سیندره **بلکه کم** بو اچاق

اهلنك لذتنك وراحتنك ودولتنك مراتبی وطاموا هلنك عذابنك ومحنتنك مراتبی اکبر
چوقدر کشی الرك هر برنك مرتبسن تفصیل ایدوب بلدریك ممکن دکلدر سنکم خلق عبادتك ومعصیتك
اکاکوره اولجمه کر بلرك دخی مرتبه‌لری مختلفدر
مختلفدر بعض عبادتك خاصیتی بودرکه اندن حوریلر کوشکلر یرادلور جنتك وبعضسندن ارمقلر
وانجیلر یرادلور وبعضسندن درلودرلو بیچکلر وانجیکلر یرادلور وبعضسنك خاصیتی بودرکه اندن
درلودرلو جان لذتلری حاصل اولور الله تعالینك صفتلرنه وکمالذاتنه وعظمتنه مطلع اولنلرکب
انجلین بعض کناهدن طامودن اودن یلدنلر وعقربلر یرادلور وبعضسندن یلانلر وطوکنلر یرادلور
وبعضسندن اودن وقطرانلر قفتانلر یرادلور پیغامبرلر علیهم الصلوة والسلام هرملك خاصیتی
ندر بلورلر وامتلرنه خبر ویررلر تاکم اکاکوره عمل ایده‌لر بو قدر بر کمز تنبیه وتشویق وتحذیر
انجوندر اما بعضسن حق تعالی بلدرمشدر عبادتنه قندمیجون وکناهدن یغلندرمیجون ایمان
شرطلرنك **الثنجی** اولدرکم اعتقاد ایده کم دنیاده خیردن وشردن اصدن زیاندن جسمدن
وعرضدن نکم اولری واولجقدر تکری تعالی تقدیر ایلمدر تا برانچ پیرغنك دیرندکی حق تعالینك
تقدیر ایلدوکی **مسئله** برکشی ایده جك اولرسه کم پیغامبر حضرتی چوق سیرده بوردمشدرکم
برکسنه **لا اله الا الله محمد رسول الله** دیسه مؤمن اولور واجماعه کرر بو التی نسنی اکمدی دیسه
جواب ایده وزکم بو التی نسنیه اعتقاد ایدوب ایمان کتورمك شرطدر اما هرکشی کم عالمی اولمز تکری
تعالی نندر وپیغامبر نندر بلیه ایمان ندر بلمش واشتمش اولاکلمه مسلمان اولا اول امردن اکا بو التی
نسنی تفصیل ایله بلك زحمت اولمز پیغامبر حضرتی انك کب کشنك مسلمانلغی صحیح اولور دیدی بو
التی نسنی مجمله بلوب اعتقاد ایتمك ایله ایمانه کلمك کرکاولسون دیو پس **لا اله الا الله** دمك
معنسی بولدیکم اقرار ایدم تکرینك برکتنه قیو صفتلری حقنده **محمد رسول الله** دمك معنی
بودرکم اقرار ایدم محمدك حق بولدیغنه ودخی نکم خبر ویردی وایتدی حقنده بولدمك ایله
اول التی نسنیه دخی اعتقاد ایتمش اولور **مسئله** اکر برکشی ایدجك اولرسه کم پیغامبر بوردمشدر
کم ایمانك بودرکه قاری یتمشدن ارتقدر وسکسندن اکسکدر پس نه دیدی بو حدیثده کم ایمان بو
التی نسنیه اعتقاد ایتمکدر جواب ایده وزکم بو قوده سکا بلدردکدی کسم هر نسنك ابتدای وار
وانتهاسی وار ظاهری وار وباطنی وار اجمالی وار تفصیلی وار پس پیغامبر حضرتی بو التی نسنیه اعتقاد
ایتمکدر وبیتمشدن ارتقدر دینی برله بوقی بلدردیکه ایمانك کامل اولمقلغنك بدقاری چوقدر
ایمان قابل قوتدر وقابل ضعفدر پس بو التی نسنیه اعتقاد ایدوب ایمان تمام اولدقدنصکره

بعض کشنك ایمانی قوتلو اولور ومحکم اولرمش وبعض کشنك ایمانی قابل الزوال اولرمش الکیون
پیغامبر حضرتی بوردیکه ابوبکر صدیقك ایمانی طرتلر قوخلقنك ایمانندن اغر کلیردی امدی
اغر اولدغی ایمانك قوتی اعتبار ایله دکلدر **پس بلکل کم** هرکشنك عبادتنه مشغول
اولدغیله کناهدن یغلندغی ایمانك قوتی وضعفی اعتبار ایله دکلدر هرکشنك کم ایمانی قوتلو در آخرت
احوالندن شاشدب اناقورسه اکاکوره طاعت ویراق امیلر هرکشنك کم ایمانی ضعیفدر طاعت
وعبادت بلنك ایشتدکی وبلدکی نسنه برله عمل قلمغه مشغول اولمز ایمانی ضعیف اولنلرك
قتی وقتی واردر زوالندن نعوذ بالله من ذلك بلکه مقربلر بوقوردن حلوتنه مناجات و
زاری قلب ایدرلرکم الهی کوکلمزی من محکم قل ایمان اوزرنه هدایت ویرکو کلمزه کان برقمه
هدایت نعمتن ویردکدنصکره کرم قلکرو الوب محروم ایتمه بوندنصکره **بلکل کم** بو التی نسنیه
اعتقاد ایتدکن دلیله دمك شرطدر کلر آخرت حقنده اکثر اهل اصول ومتکلمین بونك اوزرنه
در پس بونلره اعتقاد ایتسه دلیله دیمدن اولسه ایجاعه کرر اما دنیا حقنده فقها حکمنده مسلمان
اولمز زیرا دنیا حکم ظاهر اوزره بنا اولمشدر امام ابو منصور ماتریدی وحسین بن فضل البلخی
وابو حسن الاشعری صحیح رواینده بومذهبی اختیار ایتمشلردر اما فقها قتنده کوکلی برله بو
نسنه‌لره اعتقاد ایتمکدن حال اختیارده شهادتن دلیله دمك شرطدر اکر دلیله دیمجك وقتده اولسه
کافر اولور دنیا حقنده مکر کم کافرلر طوتلر کلکافر اولور بو قسم سنی اولمزدر اول وقت
دلیله کمز کلمه من سوبله دنیا حقنده دخی وآخرت حقنده دخی کافر اولمز دنیا حقنده کافر
اولور دیکمزدن مراد اولدرکم اوزرنه نماز قلمزلر وکفن صرمزلر مسلمان صنلسه قبرلر مسلمان
قبرندن دخی دارسه اندن میراث بمز دخی **بلکل کم** تفسیر حدیث اهلی چوقنك قتنده ایمان
اوچ نسنه عبارتدر برنجی اعتقاد ایدجك نسنه‌لره اعتقاد ایتمکدر وبرنجی اعتقاد ایتدکن دلیله
دمکدر وبرنجی اول اعتقاد واقرار ایتدکی نسنه‌لره عمل ایتمکدر زیرا اولنلر ایدرلرکم نفلی
ارتق دکلدر ایدر اعتقاده سوزندن دونرلر انکچون دیرکم برکشی بو نسنه‌ی دسه دخی دونسه انك
خلافنی ایتسه خلق انك سوزنه انانمزلر وانك نفلنه اوبرلر پس بونلرك قتنده ایمان ارتورم
اکسلر فرض عین اولان نسنه‌لری ترك ایتسه قصدله عذرسز مسلمانلقدن دونمش اکرچه کافر اولمزسه
دخی ومعتزلیلرك مذهبی دخی بو یلدر اما شونلرکم فرض عین اولان عملی ترك ایتمك برله کشی
مؤمن اولمقدن چقمز دیرلر اکرکم کشی فرض اولان عبادتی ترك ایتدکی اعتقادی بو قلغنه

دلالت اتمز بلکه اعتقاد ضعیف لغنه دلالت ایدکور مزیس کم برخسته اولن کشی وصاغلق سون کشی
قطعی بلرکه بودر لو بجك وایجك کا زیان ایدر اما اشتهای نفس غالب اولب اول نسنی بر وبا ایجر مع
هذا کم اعتقادی محکمدر زیان اتمز کن بلور حالبا چونکه اکثر اهل تفسیر وحدیث اولوزنده رکسم
عمل وطاعت ایلاندن برجزودر وهم اکثر قرآن وحدیث اکا دلالت ایدر پس واجبدر هر کشی اوزرنه کم دین
قیدنده ومسلمانلق دردنده اوله عبادت باشنده تکاسل قلیه ایاندن قورقب زیرا عمل ایاندن برجزو
اولجق کشی فرض اولن علی عذر سز ترك ایدجك ایاندن چقر پس کرو تدارك ایلمه طالوده ابد الآباد
قلور چقمز بو اولو قورقو کلیدر آخرتده اتاوب دین قیدنده اولندن کورکل آخر کم محمد نبا قیدنده اولن کشی
بازرکانلك سفرنده بولنسه بو فانی دنیا منفعتیچون اکر اکا ایشلر کم بولنده حرامی وار یاخود براجده بها
قوبنی دسلر اول بوله کدر مزکرو دونرش ایدمالو ضایع اوله زیانه اوغرمیه دیو حال بودر کم اول خبر ویرنه
دنیا آدمیسدر شاید بیلان سویلب اکر بلون سویلر سه دخی اول حرامی واول اجدرها جانلو جانورلردر
شاید که بو وارنجه اولرانك اولدرلر یاخود برسین دخی کدلر ویاخود اولمش بولنلر بازرکان کیجه کدن
زیانه اوغرمیه اما چونکه محتنی ومنفعت نفسی وبرق قیدی کوکلنده برکشدر محکم اولمشدر
متوهم نسنلردن دخی قورقر امادین وآخرت قیدی چونکه ضعیف اولمشدر اکرچه اول دینه ضرر
اولجق وآخرت دولته زیان اولجغی قطعی وشبهسز بلورسه اماندار کندنده قیدنده اولر نیچه شبهسز
اولیه کم اولر زیاندن خبردر دخی حق تعالی وجل جلاله اوله وپیغامبر حضرتی علیه السلام اوله اولر زیان
عذابدر دخی جهنم اودنرت دخی جهنم زیانسزدر وجهنم اجدرهاسندندر دنیا یلکسندندر دکلدر پس
هر بر کشی کم مسلمانلق ومحبة الله دعوسن ایدر اکا لازمدر کم دینی قیدی باری دنیاسی قدر اوله اکر
ایله اولمزسه طالقسز دعوی مقبول اولمز دخی بعکلکم بو تفسیر حدیث اهل وفقیهلردر بلندن غایت
احتیاطلری وفورقلری اولدیچون ایدوکه فرانسکم دین بابنده دراحتیاط ایلمك لازمدر واکا اقرار ایلمك
دخی لازمدر اکر انکار ایدجك اولرسه کافر اولور اکرچه انکاری صریح اولمیب سوزلرندن دخی لازم کلورسه
برمحمد مصطفی امتنك بعضسنه کافر اولدی دیو قرآنده وحدیثده ثابت ومشهور اولب صحابلر
اتفاق ایتدکی دین حکمك بعضسنه منکر اولدقلری چون منکر اولنلرك بعضی جبریلر قدریلردر بو کبی
طایفه کوی تعالی برلرلر ومحمد مصطفی علیه السلام حق تعالی امرده دیرلر نماز قلورلر واورج طوترلر
زکوة ویرجك اولورلرنه واجب اولرسه ادا ایدرلر اما جبریلر ایدرلر آدم اولنلرك اشلرنده هیچ قدرتلری
واختیارلری یوقدر دیرلر اکر بویله دیدکلری بودرت اوتزاولرسکم ایدرلر آدم اولنلری خولیغ بیرمیکیدر قیمی

بلاسه دیرلر اتمدیر نمز کافر اولورلر قدرها قتنده زیرا بویله اولجق ثواب وعقاب اولمسه کرك
بیرصلاح منفعت اتسه کرك بولنسلر خود قرآن برله ثابت اولمشدر کم اولمسه کرك بس بونلر قرآن برله
ثابت اولمش نسنه منکر اولمش اولورلر کافر اولورلر اکر بویله دیدکلری بودرت اوتزاولرسکم ادم اولنلری
عاجز دیرلر اشلرنده کندی قدرتلرنك فایده سی وتعلقی یوقدر اشلدکلری اشده دیلر مبتدع اولورلر زیرا
عالملر اتفاق ایتشلردر کم هر ایش کم آدم اولنلری اشلر کندیلرك دخی قدرتندن تعلقی واردر اولنك
اشلدکلری اشده ثریبنك اکا قدرتیکب دیرلر ثواب ویرمك وعقاب ایتمك اول قدرتدن اوتروردر
مثلا حق تعالی شوبله عادت قلشدر کم آدم اولنی هر بر اشی کم اشلر کرکسه خیر اولسون اول ایشی کرکسه
شر اولسون وکرکسه طاعت اولسون کرکسه معصیت اولسون کندی اول ایشی بر عضو بله یاخود کوکلیله اشلر
حق تعالی قدرت برادر اول ایشی اشلمکه پس اول اشه قوت ویرن واول ایشی برادر حق تعالیدر آدمك
اراده سی براهل سنتك آلتی کب اولندی آشغده بو سوزی توضیح ایدوز انشاء الله تعالی پرچونکه صحابلر
بونسنه اوزرنه اعتقاد واتفاق ایتمیدلر دخی جبریلر مذهبی بودرمدن پس بونلر بویله دیمك برله
مبتدع اولورلر کردن آشغده کلنجکدر کرو قلنکا اهل بدعتدر اشنده دریلر قدریلر اولدکم ایدرلر هر ایشکیم
آدم اولنلری اشلر خیردن وشردن کندی قدرتلریله در تکر تعالیك قدرتی یوقدر دیرلر اکر بویله
دیدکلری بودرت اوتزاولرسه کم اولر اشلدکلری اشلرنده بونلری حق تعالی بغی واشلمك اندن کلر کافر
اولورلر زیرا حق تعالی قیومکافی برلغه قادر دغنه منکر اولورلر واکر بویله دیدکلری بودرت اوتزاولرسه
کم حق تعالی قدرتی غالبدر بنری اشمزدن منع ایتکه کرکسه اتك اندن کلور اما اشمزی کافر نسبت ایتمزز
اول اشلدرمزز ثواب ویرمك وعقاب ایتمك راست کلسون دیو مبتدع اولورلر زیرا بونلر دخی بلورلر
صحابلر رضی الله عنهم اجمعین اتفاق ایتشلردر کم طاعتده ومعصیتده حق تعالی قدرتی موثردر دیو
قوتلك مغلوبی غیر موثردر معتزلیلر اچون بعض فقها کافر اولدیلر دیمشلردر قرآن وحدیث حکمنه بعضسنه
منکر اولدقلری چون زیرا معتزلیلر ایدرلر آدم اولنلری اشلدکلری اشلر کندی قدرتلریله در دیرلر تکری
تعالی دخلی یوقدر چون آدم اولنلری اشلمشلر دلکن اشلمك الکزندن کلور دیرلر دیسه ایدرلر حق تعالی کافر اولمشدر
ایمان دلرکمزن دلر اما بونلر کافر اولدلر حقك دلکی برنه کلدی ومؤمنلرك طاعتی دلر ومعصیتی دلمز
اما مؤمنلرك ماصیلری کناه اشلر کندی کلریله اختیارلریله بونسنه بوندن لازم کلور کم ایدرلر حق
تعالیك خیر وطاعت اختیاری واردر شر ومعصیته اختیاری یوقدر زیرا حکیدر معصیت قبیحدر
حکمته لایقدر کلر قبیح دلك ودخی ایدرلر کم ثواب اشلیجك حق تعالی اوزرنه واجب اولر کم قوتلرنه ثواب

ورب اجماعنه قویق اکل ایله اقترسه ظلم اتمش اولور کناه اشلیجك عذاب اتك واجب اولور وطاعوبه
قویق دخی واجب اولور اکر طاعوبه قویسه برامز اتمش اولور دیولر ودخی اولو کناه اشلیجك سوجی
ایجك کب وزنا ایتمك کب واناسن ایجمك کب واوغرلق ایتمك کب ویالان سویلمك کب توبه ایتدت اولجك
اولورسه طاعوده قلور ایرق چقمزدر توبه ایدجك قبول اتك وکناهن یغشلق تکری تعالی اوزنه
واجب اولور دیولر بو معتزلیلرك شریعته مخالف سوزلری دخی چوقدر اما بوارادهٔ آتی دمك هر
برسنه جواب ویرمك ویرمك اتمك مقصود دکلدر بونلرك سوزنی نقل اتمکدن مراد اولدر که شریعته
مخالف سوز سویلر کمسنه کافر اولدی دیولر شریعته مخالف سوزلرنك بعضسنی بلدرز پس
متقی اولب دینی قیدنده اولن کشی نفسنه اوبه شریعته مخالف سوز سویلمکدن صقنمق کرك تا که دینه
زیان ایرمیه یاخود مستبع اولمق لازم کلیه اکر ایدجك اولورسك که وجبریلر وقدریلر ومعتزلیلر
دخی دکلرین واعتقاد ایتکلرین قرآندن وحدیثدن چقرلر دیرلر پس بونلر تحمل ومتوالر
کب اولالر کافر اولمیلر جواب ایدرز که کشی ایله حدیث تأویل برله چقرسه اولسه وقت اولجه حکم
مقبول اولور که اولانك کی اهل لغت واهل شرع قاعده سندن طشره اولیه اکر بونلرك قاعده سندن
طشره اولسه مقبول اولمز اکر غلو اتسه شول مجتهده لرور افضیلی وخارجیلر تأویلی کب کافر اولورلر
پس فرقنا ایدر وجبریلرك وقدریلرك ومعتزلیلرك قرآن وحدیث تأویل ایتکلری کندهوای
نفسلرینه موافق تأویلدر شریعته وصحابه اجماعنه مخالفدر پس جمهوری وتأویللری عذر اولمز کافر اولور
اما متکلمرك اکثری قتده بونلر کافر اولمزلر دیرامتکلمین ایدر جبریلر صراحةً دیدیلر که حق
تعالینك قدرتی یوقدر بزم فعل اختیارمزده اما بونلرك سوزلرندن ومذهبلرندن بونسنه
لازم کلدی شاید بونلر برآیر قسمی تأویل ایدر کز سوزلرندن بونسنه لازم کلیه پس اهل قبله اولب
شهادتین اعتقادیله دین یوشیمه برله بزکا کافر دمزز اشی حق تعالی علمنه اسمرلر زدر رمکن که مرتد
ایدلر اولسوزلرندن لازم کلنی اولدیمان کفرلرنه حکم ایدرز بونلرك هربرنك دلیلی دسوزلری چوقدر
اما بوارادهٔ قصیل اتك مقصود دکل اما بلکه فقیهلرك ومتکلمرك اصولنده مقرر
اولمشدر که قچن کشی شریعت حکمندن رحکم چقرسه قرآن ویاحدیث متواتر برله بعضلر قتده حدیث
مشهور ومقبول سیرله ثابت اولسه اولحکمه انکار ایدن کافر اولور تأویل وجهل عذر اولمز اما بعضلر
ایدر لر انکار اتدکی حکم ومنهیین اولن نسنلردن اولسه که اولحکملر ضرورات دینیه درشو
بلمك عذر اولمز کافر اولورلر زیرا فرض عین اولن نسنلر مسلمانلر اوزرینه اشکاره دانی بلمکی

کندی تقصیر لغتلن اولور تقصیر لق اتمك دین قیدنده اولمق سبب تخفیف عذر اولمز اکر اولر بلیوب
انکار اتدکی نسنه انجه ودقیق مسئلهلردن اولور سکز اوده که دانشمند دخی بلیه انکار اتدکی
برله کافر اولمز بلکه کم هر فتاویده برباب الفاظ کتوروب بیان اتمشلر اولر بوقاعده اوزرنه
پس تفصیل استبن اولیا بلمز مطالعه قلوکرك بو ارادهٔ بوقدر آنکجون بلدرك که بعض کشیلر متکلمر
سوزنه مغرور اولب انلرك دکلدر کی بلیوبیله زعم ایدر لر که کشی شهادتنه معتقد اولب اهل
قبله اولجق شریعت مخالف سوز سویلك برله وشریعته مخالف اشلمك برله کافر اولمز پس بو زعم
فاسد برله کندیلرنی دخی بیله ویرلر صاحب مولانا عضد الدین جرجانی متکلمرن نقل ایدر که بر کشی
کافر طوتن کیسه یابیله نار قوشنه کافر اولور زیرا دلیل اولور که اسلام دینه اعتقادی یوقدر
یا اسلام دینه استهزا اتدکنه اهل شرعك حکمی ظاهر برله در باطنده اعتقادی یوقدر ایسه استهزا
اتمسه فایده سی حق تعالی حضرتنده اولاندر کمر ابوبکر سنائی فرمزدی رحمة الله علیه بکمی ادج
یل طوتب دعا کتابلرن دوتریب وحدیث کتابلرنه مطالعه قلوب بردعا کتابی دزمشدر اتمش
درت باب انده کورمشدر حدیث صحیح نقل اتمشدر پیغامبر حضرتندن که بر کون رسول الله صلی الله
علیه وسلم ابوبکر صدیقه ایتدی یا ابابکر کفر وشرك سلمانلر اوزرنده کزلر ویلر سزدر دکه کشی اینی
بلمز اما سکا برعا اوکردیم که هر کون اوزاوقیاس تا حق سبحانه وتعالی سنی شرك وکفرلاریم اولن سوزلرنی
واشلردن که کزلور دصقلیه اولدعا بر کاتدر اللهم انی اعوذ بك من ان اشرك بك شیئا وانا اعلم
واستغفرك مما لا اعلم پس بلکه که پیغامبر حضرتی صلی الله علیه وسلم ابوبکر صدیقه کب کشیه بو سیله
دیجك بر ایمان واسلام قیدنده اولن کشی قوی قورقب احتیاط ایتمکدر که برامز اعتقادیله وکرکمسنه
سویلك برله ایمانه خلل ایرشدیریه زیرا فقهاء افتا اولرده کتوشلر در که بر کشی رسوخیتك سوکنه
یا نانلغنه یا طیلسانه کلمه یاخود اولغلجقلر اوکردن معلم کلمه کافر اولور زیرا شریعت احکامنه
استخفاف اتمش اولر پس بو نسنلری بلمك ودین بابنده قوی احتیاط وقورقوب اولسك کوکلکده دخی احتیاط
وقورقمکدر زیرا کوکلده احتیاط وقورقو اولمق کوکل مزابلغنه ونفس وشیطان غالبلغنه وحاصلغنه
دلالت ایدر تا که حق تعالی بورشدر انما یخشی الله من عباده العلماء معنی بودر که تکری
تعالیدن قورقمز هیچ کمسنه الا عالملر قورقرلر آنکجون پیغامبر حضرتی علیه السلام اندا بحدی ایتدی
مجموع کردن بنا رتق وقورقم تکریدن دیدی زیرا بن بلورم سزدن حق تعالیی دیدی پس
بو سوزده اشارت وارد که هر کشی که قورقو یوق اولر کشی جاهلدر کفر دخی جهلدن اولر بلکه که

علم ومعرفت دولت سرمایه‌سی وسعادت کیمیاسیدر زیرا که حق تعالی سومك ملدن قوپ زیبا نجی بر
کشی اشته کم پادشاه واریش اولو وهیبتلو قاقیب خشم الدی کشیه قهر ایدرش هیچ کسه خشمندن
وقهرندن قاچوب قورتلمازمش ودخی غایت جومرد وکرملو ایش وغایت قادر ایش سهل بسته الدینه وسهل
قوانق ایدینه چوق درلو اف امر ایدرمش قتی اولو بکلك ونیماز ویرمش پس اول پادشاهی اشیدن
کشی اوکورمدن اندن قورقردم کورمدن انی سورعاشق اولور انی اوکردعا ایدر ویاخود برکشنك بغریب
عجیب اشن کورسه کم اندن چوق درلو صنعتلر اشلشدر کمسه انجلین اشلمك اندن کلز ایدی حتی کورمدن
سورتنا ایدر قتی استاذ وهنرلی اولدیغجون پس قچن بونسنه عرفنه وعقلنه مقرر اولسه بلکل که
هرکشی کم کوکلی آینسندن دنیا اندیشسی پاس سلسه وکوزندن غفلت پرده سن قلدرسه قولاغندن
مغرورلق پنبه‌سنی چقرسه کندی نفسك کلب شیطان ونفس بدلرن شوب اعتبار وفکر برله بقسه بوسیر
بوزنده کوکلدکی عجایبك وغرایبك حقیقتنی کورسکم بویر بوزنده بونجه اوتلر وچچکلر وبشلرکه وارهیچ برسنك
وضعی وطادی وصورف ورنکی وخاصیتی دخی برسنه بکزمز کیمسه یسلر وانی قلسلر اولدر باغفلن
کیدر وبارغ حاصل ایدرحالی بودرکم قوسنك بنکنه سبب هوا وطبرق وصودر باخود بونظردن
دخی بیاروری قلنسه کوکلره تامل انسه کورسه بویدی قات کولك وکمسی وعرش بوعظمت واولولق
برله معلقدر وحق تعالینك امر برله طورمشدر عرشدن بنارودخی نه وارنه‌سی کسنك عقل ارتمز
خبرسی یوقمز هر برکوکده اولن فشلرك اولولغن واوصافن حق تعالی بلور قولارنه بلدرکی بك بکشده
برسی وکلدر بودندر تفصیل اتك برله کوکلکه عبرت وفکرت وحیرت وذوق وشوق حاصل اولرسه کوکلر
عجایبك کمسنه نظر ایله کوردکم هرکون بر بونت نور برله قرلر التون تکنه دوندرر برساعت تخلیه
بوزانمش کن بیمجموع دنیا قدری سیر سیر ایدر انك نوری چوق درلو دنیا ودین منفعته سبب دریسی
بودرکم کون طوغب بتات برد جانلو جانور اولور طوغب بتمب برده اولمز وقتی بشلر واولنلر تربیت
بوب حاصل اولدغنه کوره وب قرب خراب وهلاك اولدغنه بهار وباز وکوز وقش اولدغنه
کولر ودولر اولر انوب وقصلدغنه بوکشك اراق کرب یقن کلك هرکون بردر لو بردن طوغب
وبردر لو بردن بتدکی شبیدر بونلری دخی قوقل کلا اسدی کندی اصلك وبنیادك عجایبن کلرسك
سکا عبرت وتنبیه برکم برطرفدن صودن بونك کب لطیف مضولی وهر برمضولردن بنجه قورتر حاصل

اولری دخی کورکلکه بواودنجو هردرلطیف وعیشی ونورلو مجموع قشلری ارمیدکولد ایلر بلنمز بو
هوای اولاکم لوفی کورنمز غایت لطیفلغندن اما آندن قورتولسنه بودر اکر اسه مجموع طعلری و
دکزلری آتریغ ایلدرمی بوهوا حیوانلك وجماداتك قوامنه سبب دراکر بوهوا برنفس یا اغزکدن یا بورنکدن
اچروکرب یورکوکه یاجکر کم طوقنرسه هلاك اولورسن انکچون عقلسز کشلرك بعضیسی اشیدرکه
جان هوادر بوندن غافلدر کم حق تعالی عادت اوزره اولن نسنه‌لرك هربرنه مخالف برنسنه دخی
قلشدر تاکم بلنه مجموع نسنه قدرت وایجاد حق تعالیکدر شونك کب کم سندر برله رلو حیوانلری
صودن چنوب بورنه هواکرجك اولرکجا اولر وارکم صویر بقی اولر بنجه دخی وارکم هرکیجه سود بنده
بتور وبنجه کوزلر وارکه قوکوده کورمز وبنجه کوزلر وارکه قوکوده کورر وبیغامبرلر معجزاتنه نظر
قلنکم عادتنه مخالفدر بو مجموع سکا دلیلدر کم بلسن بو مجموع ممکنات واعتبارات که واردر مؤمنلر
حقیقتی ومعبودی حقیقی حق تعالیدر بو مصنوعاتلر که حق تعالی میرده وکوکده یرقشدر عجایبك حدلرنی
وحصرنی کمسه بلز امت ابصیرت اهلنه براغ بیرنی وقانق عبرت بقه بوقدر بیان انك کون انکچوندر
کم حق تعالی آدم اوغلنه عقل ویرمشدر اول عقل سببی برله کروقانون مخلوقات اوزرنه مفضل
اولمشدر بودر بیان برله اکر رب کولکلر حق کتدزنه کلور فکر ایدر اکر شیطان وهوای نفس غالب
اولب کوکلن قرر قدیسه حق تعالینك بویرلرکی وکوکلرکی مخالفانك کرد قلن عجایبنك کیفیتی
دخی اکلر پس قچن بو عجایبی وغرایبی کلسه حضور واعتبار برله نظر قلسه حق تعالینك کمال قدرتی بلور
بویلون حق تعالینك کمال قدرتی حق تعالینك علمن بلکدن سوکره حاصل اولر بنجی بو فکری چوق قلسه قورقو
یسوکه غالب اولر حق تعالینك قولنی وطاعتی کیم اولور ضرورت اولنجه کوکلنه دنیا وبرلن
اندیشه‌سی وشهر بو حق تعالینك مصنوعاتنك عجایبندن بنه شوق وحیرت حاصل اولیه پس انك
کبی کوکلدن نه حاصل اولسون کوکل اهلنی کورکم حق تعالی کوکل اهلن اولیا ایچون قرآندن قچ سوره امر
اتمشدر کوکلره ویرلن نظر ایلنك دخی دشدر اکر برکشی آنسندن کورسز طوغسه بیوسه قام
عقل کامل اولجق کسزده کوزنی اچلسه بقسه بویرلرك وکوکلرك عجایبن کورسه شاید حیرتلنه و
شوقلنه یوکك یاپلیدی اولیدی یاخود دوشب عقلی یشندن کیدی آخر ندنی اچماق عجایبلری و
طامو قورقولری دخی بودوزنه در اکر بودنیاده اچماق کوشکلرندن یاخود بلرندن بوسس کورلردی مجموع
دنیا قومسنك عقللری بشلرندن کیدی اکر حورلرك برسی کوشیدی دشلری کورسیدی یلکه دشلری
کورنکدن مجموع بوخلقك کوزلری قماشیدی واکر طامو اچندکی یك نلردن برسی دنیا یورنسه

كلوب اغزن اچيدى نفس وسيرىدى بريوزى مجموع فاسد اولديغى هركز ايرى بشارداوت واتخ
بتيدى اما حق تعالى آخرتده ايجاق اهلنه شول دكلى قوت ويرد كه اول بجا ايلدى وغرايلدى كوردلر
عقللرى كمزماموا هلنه دخى شول قدر قوت ويرمه كه طاموك ايله نارى وعقرب بلرى صودغنه قتللر و
اولمللر اولمغلا بلرى طاتيجون دخى بلكه اعتقاد برله بويرديكى وكوندكى مصنوعات عجايبنه بقوب
حق تعالينك قورتمى حاصل اولدغتلرين قچن عاقل كشى حق تعالينك نعمتلرين وكرملرين فكر انسه مطيع
قولرى حقنده دخى قهرنك بوجه كاهلرين كوريب وذوقن كسيوب تيزجك هلاك اتيب عفو اتركن
فكر انسه اوكر بر پادشاهك حوكمى قوپركولكدن حق تعالينك الطاف وانعامى قولرحقنده بى
نهايتدر بركسه وصف اتك استرسه بوزسيك بخشنده بر بخشش بيان اتيه كروقتلن نعمتلرين قو بو
اعضالرصغلغن وقوتى غتلرين فكر ايله كه الكه كرمشدر قيمتن بلرسن شول صو وغوا قيمتن بلركك
كبا كركوز نعمتن بليم دبرسك كوزسزلره سوال ايله كوردكه نه زحمت چكرلر سكا ايدبو بزركه كوزكوزنك
نه اولوغدر واجتدر واكر قولغنك اشتدكى نه نعمتدر وراحتدر بلين دبرسك صاغرلره سوال
ايله واكر عقلك نه نعمت اولدغن بليم دبرسك شول دبوانلره نظر ايلكه كوبكل كه نه خوردلقده دركرنه
عيب اولدلرونه مردارونه ينمل بلورلر الدرن بغلسن ياكندرن هلاك ايدرلر وباغرلرين هلاك
ايدرلر وبردبشك اغزيچون فكر ايله كه بوجه زمان دبشك اغرماذى نه نعمتدر دخى حق تعالينك
كمال قدرتن وقهرن فكر انسك نيجه دولمك غضب ايدب قهر اتمشدر كيمسن صويه غرق اتمشدر نوح
پيغامبرى قومى كبى دبوسى پيغامبر عليه السلام اتمشدر فرعون جرجى كبى وكيمسن ودبرله هلاك اتدى صالح پيغامبر
قومى كبى وكيمسن طاش وطپراق برله هلاك اتدى لوط پيغامبر قومى كبى وكيمسن يل برله هلاك
اتمشدر عاد قومى كبى ايدى اولمغلرك جوقلغنى وصفانكه بر لمز كه نقدار در فرعون جرجى كه صويه
غرق اولمغلر لمكن انفرسك آدم قرا ايغنه بنزوردى كروقتلن اوقسى ايلكه بنزردى يا قسن كافيك
انكل عاد قومنك هر بيسى بر اود كلوطاشى يا النه الوب كلدردى نمرود كب ابراهيم پيغامبرى اوده اندى
ومغربدن مشرقه دكن مجموع دنيا بر پادشاهلق ايلدى مجموع دنيانك جرجيسن دوشردى ابراهيم پيغامبره
ايتدى كه نكو كه ايت جرجيسن دوشرسون كذيله اوغرا شلمه دى حق تعالى اوزجرجيسن دوبريدى دشمنى
دمردن قوى چيقل كيتلرك هر بيسنك كوكسنه براو زقوتردى دخى خرطوم بجغن اوردى چقالردن ايچرو
كيردى اولدشمنى خرطوم اوجى اولدقوى مرى كيجوب واريكه كلمز ايشردى في الحال اولدردى مجموع
جرجيسى شوبله هلاك اولديلر نمرود قجيدى كلدى بدى قات سرايه واردى ايچرو سنه كردى قولرن و

ودرجه لرن بيدى بركندى هم قوسنه ودرجه سنه قات قات برده لر اصدى اوزقورقندن
كروب بى اولدسون دبو بندى كوردى براو زدنه قوتش ايله اورمق استدى قاندى بورننه
قوندى صلدى ايله اورين ددى شبكيو يوزنه طوقندى اوزبورق دلوكندن ايچو وكندى كوردى
بيننسندن بكه بشلدى باشى كيجدى بوردى بوقلج قولرنه دپس اكل اكل دوكلردى كيجى كتسون درو
قوقوكون كيجه وكندن اولمك راحت اولمدى شول زحمتده قولرى عاجز اولدلر دپسن دكلدن تكدير
قتى ورد لرينى ورنشدن كلرى اولدى اول اوزه بويش بيننسن بكدت اوچدى كندى امدى پس
حق تعالينك قدرتن كسه وصف ايده مز اكر جبرايله بورسه قهرانك ايتجك جميع عالمى قادى اوجيله
بركز حلقه دنيا توزكبى بولوسز اولدى بردمده پس قچن حق تعالينك كرملرن فكر انسه كشى بلسه كه
مجموع ايلكلر ونعمتلر وراحتلر حق تعالى بندرر دخى قدرتن فكر انسه كه قانچى نه قتى قهر وعذاب
ايدر پس كوبوق فكر ايدب بلكدت حق تعالينك قورقمى وسوكمى كوكله دوشركشى بولنسى چوق
فكر انسه قورقوسوكوار ترجان باش تركن اوردانك قولغنده اولور قهوانسز ارزولرن ترك
ايدر قمودنيا زحمتلرينه خوردلغتلرنه قتلور حق تعالينك دلكى حاصل اولسون دبونكه منكرى
دوستلرن راهدلرن عابدلرن كوررسن كه حال بودرشايد كه بوسوزاهل غفلت قولاغنه مجب كله
زيرا كوزسز كشيه كمش نورندن خبر ويرسلر اكلمز اما انكارن كدمك استسه بودنيا صورتنه
غاشق اولنه بقسون كه اول كشى دكن حاصل انكچون كندى مرادلرين سودكلرن نيجه ترك ايدر خلقدت
ندكلطمن وزحمت كورسه قتلور خصوصا كه اول معشوقدرت كلن زحمتى وبك بيراحت كوردانندت
كلن زحمت برله قمز ايدر يا خود بر بيوفا دنيا بكندت راحت تيمار اومان كشى كوررسن كه اوغرقلرده
وچاكشلرده مانك اوكنده جان باش تركن اورب اولجك برلره كندوزنى نيجه راغور شايد كوكلنه
حوش كلمز كاتارى چوق ايده دبو حال بودركه تيمار ايدجكى قطعى دكل كاتلدر ايدرسه دخى برخاق
راحتدر زحمتده دكمز اول بكلك دخى وفاسى كرمى شول مقدار دركه اول كشى بولنده جانن ترك ايدجك
اولورسه واوغرشده اولجلدا ولرسه وارك شوفى اونه ايلدك دخى دمز بلكم وارك كونك دخى
دمز امدى عزيزمن برفانى صورت سون وبرفانى راحت اومن بوبله زحمتلره قتلوب جان باش تركن
اوريچى اولپادشاهلر پادشاهن سون انك زحمتن وانعامن اومن كشى نه زحمته قتلنيه نيجه بريچى
كون نفس مرادن ترك ايتيه حال بودركه اولبر پادشاهدركه انجى قولنجون وودكى پادشهلغنك
ونوتك وراحتك پايانى يوق وزحمت نهايتى يوقدر بلكه كر بوسوزلركه سويلدك ايمانك

التقی شرطن بیان ایدکن فایده دن خالی دکل بلکه بر تنبیه و نصیحتدر که تکری تعالی شبهتن قوپور
کوکله سعادت ایرشدرا و اجبرلر و قدریلر و معتزلیلر مذهبلرندن دخی برز کتوروب بلاده دکمزدن
مقصود بودر که صنعتلر بولنرلد کلجسن سویلیوب مشهور ایتشدرلر خلق اورتسنده مسلمانلرلک
کوکلرنه شبهه واقع اولوردی بلکه اهلرلک مذهبلرنک بعض کلجلری تقریرلرنه خوش کلوب اعتقاد ایدرلر دی
ایمانلرنه خلل یرشدرلردی تنکر هوامک چوغن کوردیسن ایدکشی ایسه اوترجی رزق الهی کر
دوشمک وسعی ایتک کرک که اله برنسنه کره اکر بویله دیدک ایکون اولورسکز دور شیخنه وسعی
ایتمیجه منصب و رزقالله کرمز بس تکری تعالی سببسز تقدیر ایتدکی نسنیه منکر اولمش اولور کافر
اولور پس اهل سنت مذهبنده اولان کشی بویله اعتقاد ایتمک کرکدر که هر نسنک که دنیا مقصودلرندن
سببنه دوشمک درستدر اما سببن حاصل ایتمک اولدنسنی حاصل ایتمز زیرا اکر تقدیرده اولنسنه
بو سببی اشلکله معلق اولمشسه بو سبب حاصل اولمق برله حاصل اولور اکر معلق دکل ایسه حاصل اولمز
آشنده دخی تفصیل ایدوز بو نسنیی و بعضلر دخی ایدر که تکری تعالی کشنک باشنه یازدیسه
اولور طاعتک و عصیانک نه اثری وار یا کناهک نه زیانی وار اکر بویله دیدکی ایکون اولور سکز طاعت
اشلمک برله ثواب الدکزمز کناه اشلمک برله عذاب اولمز قرآنه مخالف سویلمش اولورسکز اولور پس بویله
اعتقاد ایتمک کرکدر که حق تعالی قرآنده شویله بیورمشدر که عمل اشلیوب اخلاصله شرطن برنه کتوروب
عبادت ایدنه ثواب ویررم ثواب برله اجماعله قویارم دیدی وعدسنه حق دیلدن اولمق دکلدر و کناه
اشلینه عذاب ایتمکن دخی دیدی اکر عفو اتمزسه البته عذابلسنه کرکدر پس امدی هر کشی که دین
قیدنده اولمه اهل سنت مذهبنی اوکرنب انک اوزرنه اعتقاد قلوب عبادته مشغول اولیب کناهدن
صقنوب کرکدر بو قرشولی ایمانک التی شرطن بیان اتدکم سوزلردن اهل سنت مذهبنک کوکلسن
ولازم اولان قدر بیان اولندی اما بتدیر کلن ایکون شول بلکی واجب اولان قدرت کرو ایکین ایدیسه
زیرا هم اولنی و کوکلو اولان نسنه‌ی تکرار ایتمک کرک تکری تعالی قرآنده نصیحتلری قولرنه تکرار
اتمشدر قولرقی اوکنلک طعری بوله کتورمکه دخی و عنایتی چوق اولدنبون پس بلکل کسم اهل
سنت مذهبنده اولان کشیه شویله اعتقاد ایتمک کرک که حق تعالی بر ذاتنده و صفاتنده اکا یکزر
کمسه یوقدر قویر دلنی بوشکن وار ایلدی قوی اکا محتاجدر انک برنسنیه احتیاجی یوقدر عالمدر
علمنک نهایتی یوقدر قادردر قدرتنک نهایتی یوقدر عالمده هیچ نسنه انک دلکزن اولمز و یتمز
قوکوز که برابر نسنه‌ی کوردیسه که برابر نسنه‌ی اشدر قوصفتلر که قرآنده وحدیثده کلشدر

حقدر نقصدن و عیبدن منزهدر قوسوزلری و اشلری حقدر و دخی ایده که محمد مصطفی حق تعالینک
حق پیغامبریدر نکه خبر ویردی قوسی حقدر و صولیدر و کوکدن انی کاتبلر که پیغامبرلره اندی
قوسی حقدر مجموع پیغامبرلر دخی حقدرلر و فرشتلر براد لمشلردر کوکلرده و یرلرده دایم عبادت
ایدرلر حق تعالی نه بیورسه یرنه کتوررلر و دخی اعتقاد برله ایده که قیامت قوبجقدر نکه قرآنده
و حدیثده کلدی قیامت اعوالندن حقدر و اولجقدر و دخی اعتقاد برله ایده که هر کشی خیردن
و شردن نکه اشلرسه حق تعالی تقدیرله در و قدرتی و دلکی برادر کندی قوتندن و ارادتندن حاصل
اولور اکرچه کندی قوتی و دلکی دخی حق تعالی برادرسه حق تعالی قدرتنه و دلکنه تابعسه مثلا نجر
کتی قرآن اوقمق دلسه تکری تعالی تقدیری و دلکی برله دلن دیر در حق تعالی اوقمق قدرتی برادر
و آیرق کلجی سویلک استه ایرق کلجی سویلک قدرتی برادر اکرچه حق تعالی قادردر که بنجه که دلن
دیر تمک و سویلک استه سویلک قدرتی برنیه و قادردر که اغزنی اچمدن دیر تمدن سویلک قدرتی
بردهٔ کرو قلاون اشلری دخی اکا کوره قیاس ایتکل مثلا نجی حق تعالی ارادق برله کتی الی صلسه ارقمق
دلسه ارقمق قدرتی برادر کوزنی اچسه کورمک قدرتی برادر آیغن قلدرسه یورمک قدرتی
برادر اما قادردر که کوزنی اچسه کورمک قدرتی برنیه ایاغی دیرتسه یورمک قدرتی برنیه
اما دکمه وقتده بویله امر قولرنک اختیارلری یوزنه اینجون مکر که پیغامبرلر قلق استه یا موذ
برولیه کرامت قلق استیه که بونک کبی عادته مخالف اشلر واقع اولدغندن الکلمز که قولک کندی
اختیاری برله اشلدوکی اشلردخی حق تعالی بردر آدم اوغلنی کندیسنی اشلمکده استقلالی یوقدر
اشلمه اشلمکده قوت ویرن و اشلرن برادن حق تعالیدر اندنصکره بلکل کسم کتی ندکلو چوق
طاعت ایدرسه حق تعالی اوزرنه واجب اولمز اجماعله قویق زیرا کتی مجموع عمرن حق تعالینک
قولنغنه صرف ایتسه بر کونلک صاغلق شکرن برنه کتورمز بیلق طاعت پس آدم اوغلنی قول
ایتجیه بکزر که اوکدن اشلدکی قصدن الدی دخی انزن اشلری پس اشلدکی قصدن کرو نسنه
دلیه مز اما حق تعالی کرمندن و فضلندن ابو علی اشلیندهٔ آخرتده ثواب ویرجکم دیدی اجماعله
قویجغم دیدی اکرچه که اشلدکلری طاعت دنیده ویردکی نعمتلرنک بیکده برنک شکرن برنه کتورمز
پس بو نسنه بلدن اولجق دکل اولدر اجق قولرنک مقابلسنده کوزکورسوب دوقتلر اشتدکی
و کوکلردن کچروکی زوالسز دولتلر و نعمتلر و پادشاهلقلر ویرجکدر کندی فضلندن بر حق تعالی
وعده سی واجب ایدر عبادت ایدنلری اجماعله قویمقلغی اکرچه عبادتلری واجب اتمزسه بلکل کسم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

کناه اشلمك دخی واجب اترطاموبه کرمکی زیرا حق تعالی قولرین نیجه دلرسه ایدر کناهن بنشلق
مجرد دکل وعیب ویرمز انی دکل تاکه طاموبه قویمق واجب اوله اما چونکه قرآندن بوردی بکا عاصی اولانلری
طاموبه قویرم دیدی **پس** بو سوزدن بلدن بولنق محالدر وعدهٔ آیتدن کناه اشلیوب بویرو وعن
صبلری اکر کناهن معو اترسه طاموبه قویه وعدسندن بکلش بولنمیجون بوندنصکره **بلکه که**
کناهلرنازقلغله واورج طوتغله وتجه وارمغله وتجه نانه وارمغله کروقلن وقض اولن
طاعتلرله کدر **اما** اولوکناهلری اچون کب یاپمن سویله دیه کب ویرمایه دیه توبه ایلمك کبی
اما اول اولوکناهلر که قولی احیندر آدم اولادرمك کب کمسنك مانی آلنوکب قوبیله کفن تاصدقه قیرده
اتمشدرکه کافرمسلمان اولسه قوکناهلری کدر **اما** حقی اولنك اکثر **اما** قولی حقی اولنك توبسینك چاره
بودرکه اول حق اشندن حلالنغن دلیه وحلالق دلمکدر دخی بعض علما اتمشدرکه تفصیل اتمك
کرکدرکه بوقدر نسنك آدم بکا بنشله دیه اکر اتسه که بنم اوزرمده حقمك وارندرکن بلسه
حلالایلسه درسه کلدر **اما** کرکه تفصیل ایچیك دخی اولوفساد اوله تفصیل اتمك حاجت اولمیه شونك
کب که اونکله زنا اتمش اوله اویقله اکر ایدرسه بربوت اولدرمك اوله ویلجوز اورتدنده عداوت
حاصل اوله کوره کیمسه **اما** آکاه اولمیجی اتمك آدم اول ... اوله ... اولمه دلمکدر
آنجون دعا واستغفار ایدکندخی چونکه وقطاعت ایدکه رزق اول حق استه دین اولوبرکندیه
قلا **اما** بعض محققلر اتمشدرلرکه اکرچه وقطاعت ایدب حق تعالی رضاسن قزانورسه حق تعالی
کندفضلندن اول حق استه بومرتبه کوسترمز قیامتك اول حق اسی اولمه تبی کوره ایکی بومرتبه
قتلی بغا مبر کدیه حق تعالی ایدکه بومرتبه اول کشنك اوکه برکشیده حقی اولاو بنشیه اول
حق اغی ایدکه قلاون کشیك بنم حقمه وار بنشلدم بومرتبه بکا ویردیه حق تعالی دخی دیره والله اعلم
بحقیقة الحال بوندنصکره **بلکه که** برکشی هم عبادت اشلسه وهم کناه اشلسه اولکناهی
قدرده امورده یانسه کناه **اما** اکر حق تعالی کوسترمزسه کناهن بنشلسه اولك ایچون اکرچه یا پغامبر حضرتی
علیه السلام شفاعت اتسه ویا عالملردن یا شهیدلردن یا اولیاق شفاعت ایتسه سحقی اولن کشیلردن
شفاعت اتسلر حق تعالیدن دلسلر طاموبه کرمدن حق تعالی بونلرك شفاعتنی قبول ایدوب اجماع
قویمق جایز دردخی **بلکه که** دنیا مصلحتنه سعی ایتمك تقدیره اعتماد ایتمك درستدر زیرا حق تعالی
قرآندن حق بیرده امر اتمشدر عبادت طاعت ایلمشدر بو بیورمشدر ودخی چوق یرده نهی اتمشدر کناه
اشلکدن صقنمك دمشدر **پس** عبادت اشلمك وکناهدن بنلنمق واجب اولدی **اما** صبح بیرده رزق

طلب ایتمکلکی ودنیا اشنه دورتمکی واجب ... بلکه ... رزق ایچون
تشویق ایتمك طاعته شغول اولمك دخی ضامن اولسه قویمدی ضامن اولدخی اوزرنه آلدی ایچون
آدم اوغلنونك بورزق بابندخی تشویقلرن کدرمیکون **پس** هرکشی که مسلمان اوله قرآنك حکمنه
اقراری واعتقادی اوله عبادت وطاعت ایتمکن قتی سعی ایدیب دورتمك کرك کناهدن بنلنمق
واجب اولدی وکرك که آخرت اشن تقدیر صلیه تقدیر صلق وتقدیرده وارسه اشلیوب دمك
خطادر کناه اشلیوب اصرار ایتمك تبرعیك قوه ایدوب یقلانق وقتی ایرشورسه توبه ایدرم دمك
قرآن حکمنه مخالفت ایتمك وجبریلر مذهبن طوتمقدر اختیارم یوقدر دمکدرهم عقلنه
ومحسوسه انکار ایتمکدر زیرا برکشی قرآن اوقسه اغزن دوبا وقمه دسه یاناقلعه طورسه انکه
یاپشوب اوقرقله دیسه **پس** بویله دمك ایمان ضعیفلغندن وشیطان نفس ظالملغندن
در شیطان وسوسه سیدر کنه دلیل بودر دنیا اشنه کلجك هیچ تکاسل ایدیب تکری تعالی
تقدیرنه صلر هیچ برصنعتاشی کوریمیه سن ایدیب بوکون دکانه وریا اوم شریفکوندر طاعته
مشغول اولالم رزق اولن دکانه دخی وارمدن کلوردیه کروقلن طلب ایدن کشیلر دخی اکنجی
کب ویازکان کب دارشاوکب بو دورلردر بلکه اعتقادی قویله بر کمسنه اکر بو انی اظهر رقم
کسلور اولورم دیر امدی اکر عبادته تکاسل ایدوکی تقدیر معتقد اولدغندن اولسه دنیا اشنده
دخی تقدیر اعتقاد ایلیدی زیرا دنیا اشنك وآخرت اشنك تکری بردر تقدیر ایدیه ایکسن
دخی بله ایدی اکر نفسك قوتلنی بوغسه نیجون بر نده تقدیری کوزده وبرنده کوزتیه حال
بودر دنیا اشن تقدیر صلق ودورتمك مقرر بلر مرتبسیدر وآخرت اشن تقدیر صلق درست
دکلدر بوطریق اورتلوك اکثر کشیلر شیطان بوطریقله اغوا ایدر زیرا چاره بولیجی شیطان
کلور کشیه شتری خنزیر صورتنك کوسترر ومعصیتی طاعت لباسنه قویر بوطریق ایله اغوا ایدر
ذکر کشی قورتلمز ملکو بصیرتی آچوق اوله دین ایشنده عالم اولسه دقتی نظری اولن کشیلردن
آنجون پیغامبر حضرتی علیه السلام اتمشدرکه کشی عبادتدن فرض اولن طاعتلری قله دخی کروقلن
... طاعتلری صحیح اولمق دکلو اوقیه دخی کروقلون وقتن نماز قلمغه واورج دوتغه صرف ایدیه
آی فضلق کیدر بلدرز فضلق اوزرنه بنم فضلم کیدر اتمشدرن آن ادمی مرتبسنك اوزرنه زیرا
شیطانك ونفسك حیله لری اغوالری اکن چوقدر قتی انجه درو اورتلو در علم دیلك کشنك

کی دفتی وکافی اولیجه عبادت شیطان مکرندن قورقه من واولورکه الی انقش بل عبادت ایدر رحمت
چکر نفس مرادلرن ترک ایدر صکره بلورکه عبادتی شیطان مکرندن هنوز قورقاش عبادتی فاسد اولش
همان زحمتی قیلش دنیا مصلحتن سعی ایتمک وتقدیر صلوة درسندر اما اخرت اشی تقدیر صلوة درست
دکلدر زیرا حق تعالی عبادت ایتمکه امر ایتدی وعبادت انکله بتر قوت حاصل اولیجق دکلدر رزق وبرمکه
ضامن اولدی اولعدره رامنی اولیجق حق تعالی اولقدر رزق سینه دورثمدن حاصل ایدور ربو معیشت
اوترو درکه پیغامبرلر وولیلر دنیا قیلرندن ورزق قیلرندن اولدیلر کوکلرن دنیا قتوبشدرن فارغ
قلدلر حق تعالینک قولنغن برنه کوز مکون حق تعالی بونلرک رزقنی آیتلرینه ضمن قلری برمدت وبریدی
بعض ولیلر وپیغامبرلرکه صنعت اشلرلری وقوبون کودرلری یا باغ بکلرلری نصلرن مسبب رحمت
وبرمک ایچون ایدی هم کنی انکرن بلک حق تعالی حضرتنده مرغوب اولدیغچون بونکچون دکلدرکه هر
کشنک اجلی ورزقه حق برادلرن مقدر اولدرغنی بلیلر یا سینه دورثمدن حق تعالی رزق وبردکنه
اعتقاد اولیدی بر بلکل که کفایت ایچمک دکلدر رزق قیزندقدن صکره رجاولر ومشروع اش
اشلمک برله ارتوق رزق ایچون دورشه طالب دنیا اولورشولر دنیا طلب ایدرن کشلر وارین حق تعالی له
عتابلری وعقابلری کم قرآنده وحدیثده کلشدر مستحق اولورلر پس بلمک عبادتده وطاعتده دورثمک
کرک تقدیر صلوة کناهدر دنیا اشنده هیچ دورثمک عبادت انکله فارغ اولیجون درسندر اکر
کفایت ایچمک دکلدر رزق ایچون بر مشروع سبب اشلسه درسندر ارتق دورثمک حرامدر مکر کم بر خیر
نیت ایله فقرایه تصدق ایتمک کب مباح ومرجوح اولا پس بلمک که خلق بتک اکثری مکر ممنوع وحرام
مشروع اولدرنه درزیرا آخرت اشنه کلمک سستلق ایدرلر بلکه ترک ایدرلر دلیلری بودرکه همان
انچق مقدر اولشدر دیرلر بلکه قرایش تقدیرندن طشره اولمزدمک حقدر بو دلیل ایله حاصل ایتمک
باطل وخطادر بلکه غایت جهد ایله دورثمک کرک عبادت انکدن کناهدرن زحمت قیلنوکرک مکر دمک
کرک که طاعت ایتوکمز کناهدرن یعلمونه یعلمونه نکری تعالی عطا ایتدیلر وتقدیر ایتدی بو اصل
اوزره اعتقاد برکیمک کرک تاکه کشی اهل سنت مذهبندن چقوب مبتدع اولیه نعوذ بالله من الابتداع
فی الدین بلکل که کشی دلیلنه اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله دسه امانه دیمک اولمغن
بلسه بعضلر قتده مسلمانلغی درست اولور وبعضلر قتده مسلمانلغی درست اولمز فصولنه اوزره ایدر
برکشی نصرانی قرنداشه سوال ایتسلر که نصرانی دیرمی بلسه ایتدی بوش اولور زیرا هیچ برد بیلدی
اولمز واکر بر مسلمان قرنداشه دخی انه اولیجق سوال ایتسلر که مسلمانلغی دیرمی دیسلر مسلمانلغک ومغزلیسه

ارتدن بوش اولور امام محمد قتده مرتد اولور زیرا آتشه وانسه تابع مسلمانلری بالغ اولیجق اسلام
صفتی بلیجک کافر اولدی دیر اکر انسکه مسلمانلغی نیدوکن بلورم اما او صفتلره مزم وتقدیر ایدر مزم شول
کشیلرکه حال اختیاره دلیله دمک شرط دکل دمشلر دانلرک قتده مسلمانلغی صحیح دیر وشول کشیلرکم
شرط دمشلر دانلرک قتده مسلمانلغی صحیح اولمز پس او علیخدر بالغ اولیجق بقین اولیجق ایمان
شرطلری بلمک کرکدر دخی بلکه کشی نکری رد دیسه ومحمد حق رسولدر دیسه اما الله تعالینک برکچن دلیل
برله بلسه ومحمد حق رسولدغن معجزه سیله دلیله وقرآن انکیله دکل بلسه ایمانی درست اولدغنده
علما اختلاف اشلرلر علمانک اکثری بونک اوزرنه درکه درسندر زیرا پیغامبر حضرتی علیه السلام
جاهلره وبادیه نشینلره شهادت ایتدیردی مؤمن اولدغنه حکم ایدردی دلیل اشتردی دلیلنه
صورمزدی پس بوندن اکلنور که دلیلن دخی بلسه مسلمانلغی تمام اولور بعضلر ایدر هر کشی مسلمان
اولمه عقلی اوله کوکلره ویرلره واینجه کی درلو درلو محاوره لره باقه بونلرک برادجسی وارد وغن و
برادنک برکچوکال علمی وقدرتی وارادتی اکلر پس حق تعالا بی دلیل برله بلش اولور وبعضلر ایدر
حق تعالینک برکچن دلیل خاص برله بلمک واجبدر اما بدایه کلمده ابو حنیفه دن بویله روایت اتمش
که حق تعالینک برکچن دلیل برله بلمین عاصی اولور وهم عقله قریب اولن ابو حنیفه قولدر زیرا عامی
کشیلر کوکلر مسلمان اولور جهل کوکلرین قیلشرکه دکمه وقت حق تعالینک برکلک دلیلن کلمین مکر کم
خیلی زمان دورشه بلکه شاید شوبیله بلیدا اولدکه اکلمی ممکن اولیه پس دلیله دیرکی برله
مؤمن اولدغنه حکم اولنمه کرکدر مکر حرج کلزیر کیله اما اکل اوکرنه کلا قابلیق اولمه اوکرنه ملحد
اولور وکافر کافر اولور حجة الاسلام ابو حامد غزالی رحمة الله علیه شویله بورشدرکه هر کشی
مسلمان اولسه حق تعالینک برکی وعظمتی آنک کوکلنده اولسه آنک ایمانک فایده سی دیاده در
انچق تحقیق بودرکه کوکلی مسلمان اولماسدر محقق کشیلر قتده زیرا معلومدر ومحققلرده کم
حق تعالینک نظری اعتبار ایدر کوکلره درغافل کوکلک نه ایمانی مقبولدر ونه عمل مقبولدر اما دنیا احکامی
انک ظاهری اوزره مبنیدر فواده خلاف قتده درسندر علمده دخی درسندر بر بلکل که مؤمن
بزم قتمزده اولدرکم بودر دکمز انی نسنه اعتقاد ایده ودلیله اقرار ایده ومسلمان اولدرکه کوکلیله اقرار ایده
ودلیله دیه دخی فرض عین اولنلری اشلیه بر بلکل که هر کشنک اعتقادی دیانی قوتلو اوله وکوکلی
ودلی اکسوز بله مسلمان اوله حق تعالی نه بورسه ویرسه وپیغامبر نه بورسه جهد ایدر اشلک اردنجه
اولور اکرچه کناه دخی اشلرسه مکر بشمان اولور تنجک قوسه ایدر آنی تدارک ایتک اردنجه اولور

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اما اولکشنك کرا باقی ضعیف اولدقجون دلنده اولا عبادت وطاعتده ورتمز کاهلك ایدر ونفسه
اوقلق ویرلر اختلاف صنعت ایدیور نکری تعالینك کمی ورحمتی جی قدر دیر اومار اوزره شول غم اکیوب
حزین وفتنده حاجز کوردم دین کتی کیدر بلرسوق تعالینك رحمتی چوقدر دمك حقدر اما کرسه
معزور اولب وطاعتك سستلق ایدب ونسنی نفس اختلافنه دلیل اتك باطلدر معزورلق ومعنی لغت
قرآن مخالفدر انکلا بشکه بیوز اولکا اعلی [illegible] بن [illegible] که [illegible] علی اجماع وطاعتیه کیمکی
واجب اثنی معتزلی مذهبن ذکر ایتك جوکه عقلده ممکندر محالدکلدر که عل اشلین ایچمه کن وکناه
اشلین طاعتیه کرمیه اما بلورسنکه هرکن اولنی نسنه فعله کلك لازم دکل پس طاعت ایتیوب اجاعته
کرمکلك اوتمق اکرچه ممکنه دخی وکتی صنعتن ترك ایدوب براوه کرسه اوتورسه ایشلو کرچون
صنعتك اشلیوب اوغلیقتن وکه رزق قزغن سن دیسلر ایشکم اشیوجاتم اولجق اوم قرارت شاه
مال بولم بای اولم دیسه مجموع خلق اکا احتیاج اولش دیر لر حال بوکه مال بولنی ممکندر زیرا چوق
کشلر بولشدر بای اولشدر انی اشلك زحمتن قورتلشدر پس دنیا سببنه دورتمیب مال اومان احتیاج
اولجق طاعت اشلیوب ثواب اومق دلو اولور زیرا بلدك کم آخرت سببنه دورتلك واجبدر ودنیا سببن
ترك اتك جایزدر پس بونك کبی نسنه دمعزورلقنه اولور کتی شیطانك کزلوجه طوزاقنه دوشر
وبعضی کشلر اولورکه کناه ایدرسه تیز جك توبه ایده مز ایدر نفسم آزیوندرکه وقتی بی صیصم بونسز بجه
توبه ایدین صکره توجالجق قورتسا قطع اولجق بولشدر اوصانم توبه ایدم دیر لیکن ذصابر و اولجق توبه
ایدم دیر اکر اولرحم تولو اولدریوبندن خبری یوقدرکم بوفکر دخی شیطانك کزلوجه اغوالرندن بدر
شرعی قطعا مجبر صوریلنده ونیت طاعتك قوسترلکندن دیر پس کناه اشلك قصدیله صکره توبه ایدم
دیو قتی اوکناهدن صکره خبری تاخیر اتکدر پیغامبر حدیثنه مخالفدر شیطان تاخیر ایتمکدن
مقصودی بوه رکم شاید کندی [illegible] اولرسه ومعلی کناه اولنه اصرار اتك
عادتی اولور آیرق دکه وقت ترك ایتمز دیر وهم کوکلی قرار دکه قورقیله ودکه نصحت اتمکله
بوموشامزدیر کوکلی قتی ایلجق اصرار سبلهار اولدرکه وقتلر کناهی دخی اشلر دیر امدی سن بو
نسنه دن شیطانك حیله لرن اکلمل کوردکلکه سکا بلدرکم کناهدن توبه ایتمکه قصد اندوك کی اونجیون
قصد اندوکیدر اما اشندی توبه ایدیسن کرو صبرنس قتی برامن اشلش اولورس صبرایت بروجهله توبه
ایدیسن صبایسن مغرور بلدرن اولسن اما کورکم تاخیر سببیله دخی کناه شو ماغنه سنی والکر ایوقودی
پس کرو بلکه که علمز عبادت دکه کز فساددن قورتلمز زجیر الله ان یجعلنا من العلماء العاملین بفضله

وکرمه ایکنجی باب نماز نیجه ایچلك تمام اولور آنی بلدرر اما بکل که وبابك نمازك شرطلرن
ورکنلرین وواجبلرین وسننلرین ومستحبلرین وادابلرین بلدرك ودخی نمازی فاسد وناقص ایدنلری
ونماز ده مکروه اولنلری بلدرك واندنصکره کشی قرآن اوقورکن نیجه یکلمیجی نماز فاسد اولور ونیجه
یکلمیجی سجده سهو لازم اولور آنی بلدرك واندنصکره امام اولن کشی ارکانی ندر وجماعت اولن کشیلرك
حکمی ندر بیلرك حکمی ومعذوری ندر آنی بلدرك واندنصکره بریچ مسئله آنی کوردك که نماز قلمقه مشغول
اولن کشیلر انی بلك فتی کرکلودر زیرا چوق واقع اولور واندنصکره سفره کیدن کشیلر نمازی نیجه قلق
کرك وحکمی ندر آنی بلدرك اندنصکره جمعه نمازنده بیرام نمازنده حکمن بلدرمك واندنصکره اقوالرك
حکمن بلدرمك بوله تمام ایلدك اما نمازك شرطلرن بیان ایتکلن اولك کشی آری اولیجی نیجه بونی کرك آنی
بلدرو ندیر آنی بلدریك فتی مهمدر کرکلودر زیرا نمازقلن وقلمین کشیلر بوفاسترلر پس بلکل که
قبی کشنك سوی کلسه برنسنی کوریلمز یا کوکلنده برنسنه تصور ایدوب یادوشنده جماع تصور
ایدیب یا یقظی واجبدر زیرا صویی یتمیوتلر کلش اولسر اما اولرکه برنسنی کوریلمز یا صورتیله اویرکن
یا صودوکرکن برآغیه صوجغر کلور اول صو کلمکلی برله آدمك آنی سستاولر پس آنك کب صو کلمکلی
برله یا یقظی واجب اولمز اندنصکره ارآدمك آنی عورته وبا اوغلنه شول سنت انکلری بره دارنجه
کرسه ایکسنه بله یا یقظی واجب اولور اکرچه صویی دخی کلمیسه اما آدمدن غیری آنی کرسه انك
کب ویا یقظی کب یا غیر حیوانات کب صوی کلمیجه یا یقظی واجب اولمز وبرکشی اویسه اویاندقصکره
دوشکنده برلیشلق بولسه اول کشیه یا یقظی واجب اولور اکرچه دوشی آزدوغن دخی کمرسه اما
امام ابو یوسف قتنده کشی دوشی آزدوغن بلیجك یا یقظی واجب اولمز اما قچن عورت دوشی ازدغن
بلسه وبایشلق بولسه اول عورته یا یقظی واجبدر منیة المصلی ده انقدر که یا یقظی امام محمد مذهبنده
واجبدر وخلاصة الفتاوادا ایدر دوشی ازدوب دوشکنده بایشلق بولسه صوی کلدکی حالده اکرسه
واجبدر دمنهج حلاف اکمش اما ارآدم دوشی ازدوغن الکیجه وبایشلق بولیجی یا یقظی واجب
اولمز مجموع الوارده ایدر قچن ارله عورت بردوشکده یاتسلر ودوشکلرنده بایشلق بولسلر عورت
بندن دکلدر دیر وکشی دخی بندن دکلدر دیر اکر اول دوشکلرنده بولنن بایشلق آغشه اردندر اکر صارو
اولسه عورتندر وبعضا دخی ایدر اول بایشلق اوزون ایسه اردندر واکر مدوّر ایسه عورتندر
اما احتیاط بودرکه ایکسی دخی یاپتلر محیطنده وذخیره ده ایدر وکشی اویسه وآنی اوجنده بایشلق
بولسه اکر آنی یاپتغی وقتن قلمشه یا یقظی واجبدر کلدکی اکر بایدوشی وقتن آنی سستایسه یا یقظی

واجبدر اما بلسکم بوکلن صوشولی یقینلق ایدیجک کلن صو اولسه اولزمان یاپقنق واجبدر کرکسه
آلتی طورمش اولسون دکرکسه یانمش اولسون واندن صکره قنی عورت حیضدن پاک طون کورمکدن
آرتلنسه ویا اوغلن خصلیندن آرتلنسه یاپقنق اوندنه واجب اولور نماز قلمقده واوج طوتغنه
برامیجون **بکل که** طون کورمکلک ازجوغی اوچ کون واوچ کیجه اولور وچوق اون کون اون کیجه
اولور اوچ کوندن آز کورسه ویا اون کوندن چوق کورسه طون کورمک اولمز نمازنی قلمه واوجن
طوتمه واریله یته وطوره اما نسنه کوردیکجه ایدستن بکلیه نماز قلمیجون واکر عورتلک طون کورمکده
عادتی اولسه اول عادتندن ارتوق کوردکی طون کورمک اولمز اکر اون کوندن کیچرسه اول زیاده‌سی
ارتوق حکمنده اولور اما عادتندن ارتسه اول طون کوردکی کوندن حسابلیجک اول عادتندن آرتق
اون کوندن کیچسه اول اون کون اچنده کوردکی طون کورمک حکمنده اولور واوشق طهرن عورت
دخی قرق پاک اولمز عادتندن ارتق کوردکی اوشق طهر دخی کوندن حسابلیجک وقوکوندن آشمه
کرو اول دخی پاکلک اولمز **بکل که** طون کورن واوشق طهرن عورتدن قرآن اوقومق ویولانق صودن
وصاروصودن نسکه کورسه قوشی پاکلک دکلدر اما اکر آق نسنه کورسه آرتمش اولور واکر طون کورن
عورت اون کوندن اوکدن آرتورسه یاپقندن یارندن نصکره برنماز وقتی کیچرن اول عورتنه
یقینلق انک درست دکلدر اما اکر اون کون تمام اولدقدن نصکره آرتسه یاپقندن وبر وقت نماز کیچرن
یقینلق انک درستدر **بکل کسم** طون کورن واوشق طهرن وپاک اولمیان کسنه یاپقندن قرآن
اوقومق ومصحفه یاپشمق ومسجد کرمک حرامدر اما جمعه کوفی وبرم کوفی ومکه یولنده احرام چلنجی
وقت یاپقنق سنتدر **بکل کسم** یاپقندن وضو اولمیان یورنسه صو ویرمکدن اوندن سوا بحر وکوب
یورنسه اچندکی قلدرک دبن اصلیجه ودخی آقرنه صو ویرمکدن یوغنرنه غرغره ایله ویرمه ویورنسه
صو ویرمک دخی نفسیله صوی یوقاروچکه **پس** اورجنک یاپقنق استنجک کردوشی اردنه وغندن
کیجیله اویانسه ارته اولدن آغزنه ویورنسه صو ویره مبالغه غرغره برله پس ارته اولمق کروقلن
کودسن یویه اما کیجه یویله اتیوب ارته قلدیسه آغزنه صو ویره غرغره اتیه بلکه آوازدن
صو یله طلدروه آغزنه چلتیه کرودوکه ویورنسه صو ویره اما یوقرویه چکیه یوقدرله آری
اولور نمازنی قلق واوجن طوته اما اختم بکلیجی یوغنرنه غرغره ایده ویورنسه صو ویره نفسیله
یوقاروچکه احتیاط ایچون اندن نظر ایده نمازنی قلا **اما بکل که** پاک اولمیان کسنی یاپقنق استنجک
اول یاپقنمزدن اوکدن بیاندر وارب صو دوکماندن یاپقنق اوزره اوله وزیرا شاید صویندن نسنجک

قلمش اوله یاپقنلقدن صکره صو دوکجک چقه کنه پاک اولیه واندن نصکره کودسن یاپقنده قنی احتیاط
انلک کرک تاکه صودکدک بر قلیه زیرا بر دنه صودکدک بر قلیجی اولورسه پاک اولمز بر قلدری
ایچندکی وطاشندکی دوکلدره وکوبکی ایچنده وطرفلری اراسنه وسنتش اولن دریسنک ایچنه صوی
اقتمق کرک زیرا صوی الیله دوقنسه شول قدر چوق قویکه صو اوندنه کیچوب کیدر نه ایدمنی درست
اولور ونه یاپقنمی درست اولور ایدستن الوکن ویا یاپقورکن کوزدن قنی یومق کرک کم کرکی
دیبنه صو ایرشه اکر قولاغنه کوپه کیچورمش اولسه ویا برمغنده پوزلک اولسه دیرمک کرک
تاکه اراسنه صوکرن زیرا شاید طراجی اوله اراسنه صو کیچه اما اکر کودسنده پوره بوقی کب
یا سکلک بوقی کب نسنه اولسه آتسنه صو کیچه قیورمز دمشلر حرج اولمسون دیو اما بونلردن
بوویجک اولسه کودسنه یاپشمش اولسه آتسنه صو کیچه اول یاپقندن دخی درست اولمز تا بوحد
دمشلر دکه کودسنده یاس یاپشمش اولسه اراسنه صو کیچه یاپقندن دخی درست اولمز وبعض عالملر
آتملی درکه اکر بخوددن بویک اولسه پاک اولمز واکر کوچک اولسه پاک اولور وبعضلر ایدر اکر
یاپشن نسنه قنی اولسه موم کب ودنقکی وحلوا کب اولدکنی جنابتدن جقمز زیرا انلرک آتسنه
صو کیچمز واکر انلرک کب اولسه قنی یاپشمز آتسنه صو کیچر پاک اولور **دخی** ایدیجک عورتلرک صاچی
اورلمش اولسه دبینه صو کیچسه پاک اولور صاچن چوزمک حاجت دکلدر اما آرادم اولمق آتسنه
صاچن چوزمک کرکدر زیرا اکر اوردکی اراسنه صو کرمزسه پاک اولمز زیرا آرادم صاچن اورسه
قنی اورر **اما بکل که** یاپقندن سنت اولن اولدرکه اول ایلن نوبیب طهارت اتمکدن واندن نصکره
ایدیستاوب وکودسنده برامرنسنه یوشمش اولسه یومقدن واندن نصکره بدنه صوی اوچرکز
آقتمق زیرا برکز یومق واقتمق قوصدر واوچکز سنتدر قچن یاپقنمی بلدوکدن صکره **پس**
ایدیستالمق دخی بلدرلوم ایدیستالمغک سببی بعضلر قتده صمورد وبعضلر قتده نمازقلمق
استمکدر ایدستر اولدقدنصکره ایدیستالمغده ادب بلدرکه صود وکمکه واوچی قبلیه قرشو
اوتورمیه ویا قبلیه ارقسن ویرب اوتورمیه دخی کنشه قرشو اوتورمیه یا آیه قرشو اوتورمیه
اما شافعیلر قتده اورتلو بیرده اورتچی درستدر زیرا قبلدن بکا دیوار اولمش اولور دیوار
منع ایدر قبلیه قرشو اورتمق **دخی بکل که** صود وکرکدنصکره طاشله یاکسکله یا اغ یا سیله
ویا بز یا سیله بخر یولنش یاسدرک یولنش بری سلمک کرکدر تا پاک اولنجه اما صاغ الیله سلمکدن
صقنق کرکدر صول الیله سلمک کرک اکر شویله سلرسکه بخر یولنش میرده بردم قوزبخش قلیسه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

پاك اولور طهارت برنه كلور اما سنت ترك اتش اولور اكر بوندن صكره يومز سه سنه مخالفت اتش اولور
زيرا سلكه نصكره يومز سنت در اما يوركن صول اليله يومق كرك اما صقمق كرك برمغلري اوجن
وتهارت برمغن وباش برمغن طوقندر مق كرك اما يوركن بخس چقن بري قوتق كركدر دوشرمك
كرك تاكه ارالرنك بخس قليه بويه كدره وبخسك قوقسي واثري كدنجه يومق كركدر اما يوركن
صوي قني اورمق كركدر تا صوب بينه وياقفشانه دكوب مردار اوليه دخي اولرنك صوي
اورب اليله سورتجوره باننه بولشدرمق كرك تاكه جوق صود وكه محتاج اولب اسراف اوليه
پس صوي بخس چقن بره سهجه درتلك كرك كه تا بخس كدب پاك اوله اندن برقح كره ارتوجق صو
آله اوزرنه سوره تاكه جوره باننه بولشن بخس دخي پاك اوله اما اورج اولسه بخس چقن بري قوي
وبرمك كرك تا يوركن صو ايچرو كيب اورجي صنيه بكده كندوزن دوشرمك كرك وطهارت اوركن
صو اورندن نفس يوقاروچكمك كرك زيرا چكمك آشغه باشندن صو يوقاروچكلور تا ايد
صو ايچرو كده اورجي صنه پس اورج اولجق اولان طاشله يا كسكله يا بيزله سلمك كرك كه سهل
نسنجك قله برقح كز صو بيله يوجق كده اما بودقه يصكره بيزله سلمك كرك تاكه اراسنده صوجغز
قالوب اورو طوجق اورجي صنيه ودخي اورج كوندن صو بره كرجك صقمق كرك الندن يا بورندن
يا قولاغندن صو كدب اورجي صنيه بلكه كشي صو اوده وكجك اوله طهارت تامدن اورو طرب
اوكسرب برقح كز آيغن يره اورمق كرك تا صوجغز كه قلديسه آلتي اوجندن چقه كه بوندن دخي
بيكرك اولدركه آلتي دبيندن طوته تا اوجنه واجه صفيه برقح كره قوشو اوجنه كلن صوجغز بري
تكسك پارسيله سيله يا قوچ جطاش بره سله تا صغيوب صو كلمز اولنجه اندن نصكره طهارت ايب
ايسه آله زيرا بويله ايتجك اولركه كشنك آتي اوجنده صوجغز قله ايدسه الدقدنصكره كلمايينه جهتي
اوليه ايدسه نماز تلور پس بو احتياطدن اوتروصوفيلرك بعضي طهارت آلدقدنصكره كلورانز
دوپا بنوجق طفرلي شايد صغن بريله كمدي صوجغز قيدي اوله دكر اكر كلجك اولورسه يا بنوغه
بولشسون طشره چيقوب ايسه تمز صنسون دوكر يا بنوغه بولشب طشره چيقيجق ايدسه صنمز مسكن
شول قدر صوايله كه يا بنوق اولسه طشره چيقيدي طهارت المغ بلدر دكر نصكره بلكه كه ايدسنك
قرشي دريندن برسي بوزيو مقدر بوز دبيكلري صاچ دبندن اكك آلتنه دكندر وآيغي قوق بشغندن
برقوقشغنه دكندر وبرسي دخي قولي يو مقدر قوله دخي درسكه دكندر اما درسكي دخي بله يومق كرك
وبرسي دخي باشه مسح ايتكدر وباشه مسح ايتكدن قوتس اولن باشك دريت بخشده برنجنده مسح ايتكدر وبرسي

دخي آيق يو مقدر آيق دخي طوپقدن اشغيدر اما طوپقي دخي بله يومق كرك اما بلكه كه
اولور آيق برقنك طرنغي اوزره دخي اعدوك ايچنده بولكلور برمغك آتي اوزرنه باپنور اراسنه
صو كچمز دكه كشي آتي اكلمز صو كچدي صنور ايدسه تمام اولمز ايدسه نماز قلور پس بركشي هفتنك
بركن طوغن كيمك كرك تاكيم يونسنه لازم كليه اما بركشي باشنك دريت بخشنك برنجنسدن
اكسك مسح ايتسه ايدسه دريت اولمز اما الندن وباشندن مسح ويرمك سنتدر خاتون
كشيلر اكثري بشرلرنه مسح ايده مز زيرا تزكب وصقلدز زني وار باش اچنده قومز اكر بودرت
قننك برسنده بوزن بوندق يرقالورسه فرض سرنه كلمز ايدسه دريت اولمز بي نمازي
دخي دريت اولمز بونسنرده آنكچون تفصيل ايتدك كه بعض كشيلر ايدسه آلمقدن ويا لمغنده
احتياط اكثر لردي نه ايدسه دريت اولورونه يا يقنجي پاك اولور نمازي دخي وطاهرت دخي
دريت اولمز خلاصه صك ايچون بركشي قصدله ايدسه نماز قلسه كافر اولور بوندن صكره بلكه كه
ايدسنك منتلري اوندر بري ايدسه آلمزدن اوكدن ايدسه المغه نيت ايتكدر نيت ايتك بودر
كه ايده نيت ايتدم كه ايدسه آله پاك اولم نماز قلمغه لايق اولم ديه اكر دليله دمبوب كوكندن
دخي كچورسه دريستدر بري دخي ايدسه آلمغه بشلدوغلين بسم الله الرحمن الرحيم
دمكدر بري اغزندن وبورنن يو مقدر بري دخي آغزنه مسواك صوقب دشلري بن سوركدر
بري دخي صقال ارالغنه برمغلرن صوقب سوركدر صو كچمون درو پس امدي بوزنه يوركن
صاغ الندن برمغلرن اكلي الندن صقلي ارالغنه صوقه اوجندن يكا صيره برقح كز الي برمغلرن
دخي الن يوركن بربري ارالغنه قويه سوره وآيغن يوركن دخي صول الندن سرچه برمغن صاغ ايغنك
سرچه برمغي اراسنه صوقه دخي اشغه دن يوقاروصيره كروقلن برمغلر اراسنه دخي بو
دوزن اوزرنه ايدسه صول ايغنك سرچه برمغي اراسنه وارنجه وايدسه سنتلرك بري دخي
هر مقسوي اوچركن يو مقدر وبري دخي باشنه مسح ايتكدر رسم بودركه ايكي النه صو آله دخي
برمغلرنك اوجن بربرنه باپشدوره دخي برمغلرنك اوجن الني باننده باشنه دكوره دخي باشي
اوزرندن چكه الي اكسنه وارنجه اما چكلكده باش برمغن وشهادت برمغن دكورسه پس كرو
اكسندن دوته باشنك ايكي يانن كه اوزه چكلكده اكا صود كمديكي چكه ايكي ياسي برله كسرو
النه كلنجه پس اول صاغ الندن شهادت برمغي اوجن صاغ قولغي آچنه قويه باش برمغن قولغي
بشغنك الندن صوقه قولغي اردندن صيره تا قولغنك اوستنه كلنجه صول قولغن دخي صول

الندك شهادت وباش برمغيله بويله ايك خلو صده ايدر قلوغنه صح اتمك سنتدر باشنه واجبدركي اوزرنه
اوچ برنله صح اتمك كبي قوش برنيله دخي ايدر بلكه اكر اوچ قوش
اوزرنه صح اتدوكي درست دكلدر اما امام محمد قتنده درستدر اكر ايكي برمغيله باشنه صح اتسه باشنك
درت بخشنده برخشن اولنسه درست اولمز اكر سر برمغيله صح اتسه باشنك درت بخشنده برخشن اولنسه
اوچ كونصوبر باتورسه هر برنده برذن اتسه درست اولور اكر الزنده قولن باشلو ايله باشنه صح اتسه
ايكلين صو آسه درست اولور اما بكرك اولدركه باشنه ودخي ايجدوكنه صح وبجك ايكلين صو آلا اتسه
اما ابو حنيفه نزدنده صح اتمك كرك زيرا اكثر علما قتنده الندك باشلق اولسه اتسه صح درست
دكل پس احتياط كركدر اما ابو حنيفه صح ايجك سنت بودركه صاغ الجوه مقدار صاغ ايچوره مقداري اوزرنه
دعوا الوب مقدار مولا باني برمقدار اوزرنده دخي ايجوكندن بكاجب كه دچكركن بر مقدار اسن برزاچه
اما بلكل كه بركشنك برايكي كشك اولسه كيملرك آيغنه دخي ايجدوك كيسه صح اتمك درستدر پس بويق
كركدر واكر كشك ايغنه دخي ايجدوك كيسه اكر ايغنك اوزرنده اوچ برمق قدري قلديسه صح چيكه واكر
قلديسه صح چيكه پس صاغ ايغن بويه وكسلق ايغن كشك برندن بويه وچوروب اوزرنه دخي صح چيكك
درستدر اكر آتي ويا اوستي تخيا الخفش اولورسه اما صح چيكه كلري طوبغي اوزنك كرك اما صح اتدوكي
اوزرنه امام ابو حنيفه قتنده درست دكلدر وامام ابو يوسف محمد قتنده درستدر اكر صوق اولورسه كم
برنسنه بغلمزدن طوبرسه اما اكر ايجه ايدرن اولورسه چوخ كب اما بين قتنده دخي درست دكلدر اما
اكر قيلايله اولورسه بونزمندن اولورسه صح بودركه درستدر واكر كيسه اوفورسه كرو اما بين
قتنده دخي درستدر واكر يقيك تخيا اندن اولورسه علما الراحه فيه الخلاف در بعضلر قتنده صح اتمك
درستدر وبعضلر قتنده درست دكلدر واكر چاق كيسه كه سوق طوتوب طوبغندن اشغه اوچ
برمق قيركونيه صح اتمك درستدر اكر برايجدوكنده اوچ كوچك برمق اوچي كه بكاك دكلدر اولسه
صح چيكك درست اولمز اكر ايكي ايجدوكنده اوچ برمق مقداري اولسه اما بر برنك وبر برنده اولسه
صح چيكك درستدر اما اولبرق كه صح اتدكي منع ايدر طوبغندن اشغه اولان بادقدر طوبغندن
يوقاروا اولن برق معتبر دكلدر نه كلو چوق اولورسه دخي بلكل كه اوتوق اولن كشي بركون بركيجه
صح چيكه ومسافر اولن كشي اوچ كون اوچ كيجه صح چيكه پس اوتوق اولن كشي ايجدوكن آيرلدقدن
صكره ايكنجي نه زمان صنرسه اولوقتدن حسابله بركون بركيجه صح ايله بركون بركيجه تمام اولنجق
ايدجي وارسه ايجدوكن چقدن واياغن بويه مثلو اكر ايجدوكن حبلسيز كيسه اما ايدجي ايكي بوقتي

صنسه كرو يارندجي ايكندي دكن صح ايدن وسفر كيدن كشي دخي اوچ كون ايدجي صنديغي وقتدن كرو
اولوقتنه دكن صح ايدن اكر بيانيه ايجكي ايچون بوكلدن زوقرجنه صح اتدوكي حضر ايجدوكن
چقروب ايغن بويق كيلك كرك اما ايجدوك ايجكي كيسه جقرسه بوردكن صح بوزلمز واكر ايدجي بعض
جسان وبلجراحت اولسه جراحت اوزرنه بغلدن صح اتمك ضرر ويرسه برنسنيله صاره واستنه صح ايدكر
مردغي بزنك الزنده تيوق برجوكز واسه يونق كرك بعضلر ايدر اكر الزنده يومقدر جرح وارسه آنك
اوزرنه دخي صح اتمك بيتر اكر اول جراحت اوزرنه صح اتمك زيان اقترسه جراحت اوزرنه صح اتمك كرك
بغلدغي يرلر اوزرنه صح اتدوكي درست اولمز كرك اول جراحت اوزرنه هر دفعه ايدجي دركن صرم وكوك
يوقسكن برابر صح جايز اولمغله برجي دخي ايدجي سنتلرنك ترتيب درتيب اولدركه اول بوزنه
بويه صكره قولن بويه قولن بوده دقنصكره باشنده صح ايدن باشنده دكن آيغن بويه اكر بويله
اقترسه اول ايغن بويب اندنصكره قولن بوروسه دخي ايدجي درستدر اما سنت ترتيك اقتلي اولور ايدجي
سنتلرنك اونجي ايدجي اولنجقدر مثلا شو بيله اولسه بوق كرك كم بوزنده كي صو فورمدن ايغن
دخي بويه ايدجي سنتلرن بلدرر دكر نصكره بلكل كه ايدجي سنتلري دخي دار مستحب اول صاغ
ايغن بويه مقدر دبوينه صح اتمكدن بخلو صده ايدركه ايدجي سنتلري اولدركه صوي چوقدر دكميه
وايدجي سنتلرنك اوزنه صودن برنجك ايچه مبارك اولور بكچون وايدجي اولوركن قبله قرشو اوبرو هر عضو
بوركن اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا عبده ورسوله سبحانك اللهم
وبحمدك تبارك اسمك وتعالى جدك ولا اله غيرك اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم
كرحكمي بيتدر بلكل كه يا ايغنوا استرين كشي ويا ايدجي آتي استرين كشي صو بولسه ياصو بولمسه
انكه قدر قي اولسه تيمم اتمك كرك تيمم اتمك اولدركه ايكي الن آچاه دخي نيت ايدوب ايچه طبراق اوستنه
بلغوز برجنسندن برنسنه اوزرنه اوره قوم كب وطاش كب ودرنج كب وكرج كب اما برجنسندن اولميه
اولسه اغ كب وكوك كب انجو ومرجان كب درست اولمز پس براوزرنه اورد قدنصكره اكر طبراق چوق
بولنورسه ايكي الن برينه اوره اندنصكره بوزنه سوره وبوزنده دكور مدلشه برقويه كره ايكلين اوره آيغن
اچوب وصول الندك سرچه برمغي برله باشندغي برمغنك اوجن صاغ الندك برمقداري اوجنه اوقيه طاش
باشدن چكه دهسكندكن دركه دخي بلدرسوريه بوچكده صاغ الندك اركه برمغيله آيا سنتي كلكه كيمسه
اندن صكره شهادت برمغزه باشندغي برمغن باش موغيله دريك اولسه دخي برك باشدن قويه دخي
اولسه دخي بيرن دكن چيكه اما صقنه كه بوچكده برمقدرن وآيسندن دكن برن دكوريه صوله قولن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

دخی صاغ الی بر مقداریله کرو بود وزنه ایدی اگر بود وزنه تیمم آلق بشر مرسه ایکی ایر بر اوره صوئ
النك ایاسیله بر مقداری ایچیله صاغ النك بر مقداری اوچندن دوتاسی تا درکنه وانجه درسکارت
دخی بله سره وصاغ الی ایاسیله بر مقداری ایچیله صول النك طشی سن دخی بویله ایدی بونی تصکره کسرو
ایکی ایر دخی انجلین ایدی صول الی وقتی انجه سرته اگر دکدکی سیر قلورسه کرو الوت بر اوره دکین
سیره دکوره اما تیمم اتمکدن احتیاط ایتمک کرک بونی ده یاپاولنده دکورمدك بر قیمانق کرک بر مغنده
بونکی وارسه ویا عورت اولسه قلنده بلزوکی وارسه چقریق کرک ایکی بر مقدار بر بری ارا سنه صوقمق
کرک و دخی سورتمك کرک تا کوکدکدن سیر قیله اگر دکمدك بر قلورسه کرو الن طیرانمه اوبسه ترتك کرک
نماز قیلمیجون وهم جنابتدن وحیضدن ونفاسدن پاك اولمیجون بر تیمم بس اما نماز ایچون اولجق نماز قیلمیجون
نیت ایتمك کرک اگر نیت ایتمسه اول تیمم برله نماز قلمق درست اولمز اما پاك اولمیجون تصکره کشیه قوت
تیمم برله نماز قلمق درست اولور آقی بلدیلوم پس قچن برکشی شهرده غریب اولسه صودن وبرسلر
یاخود صو بولسه اما صو قدر قورقسه یا یقنغه ویا حمامه وارمغه دشمنی اولسه اول کشیه تیمم ایتمك
درستدر اگر سفر ایتسه یاخود سفر ایتمك قدر براکمسه ایرق مصلحتنه کتسه در دخی بردن صو درت
بیك آدم ایراق اولسه تیمم آلق درستدر بعضلر ایدر اول مصلحتنه واردخی برنچه دن بر میل قدری
ایراق کرک بعضلر ایتدر اول ایراقدن چقرمق ثمره دکویك اشدلسه تیمم درستدر اگر اشدلورسه تیمم
ایتدوغی درست اولمز واگر قشنده آدم اولسه صو صوجق اما صو ورسه تیمم آلسه نمازی قلسه صوی ایراق
صاحبه صکره خبر ویرسلر که صو بقیندر نمازی درست اولمز ایکین ایدسه آب نماز قلمق کرک واگر
بولماشنده صو اولسه دلسه یاخود بیاسیله صتسه ونفقه سندن زیاده اچمیه اولب آلسه تیمم
آلق درست دکلدر اما اگر صاتون آلمغه نسنه اولسه یا اورقه دشمندن یا یاولندن یا برنچی حاقوردن
یاخود صو توبوده اولسه چقریغه آلتا اولسه یاخود صوی اولسه امدستا آلمغه ایرشمسه باکندو
یا طواری صوصیه دیو قورقسه تیمم آلق درستدر اما ایدستآلق صوبله صبر اولمه دیو قورقسه
یاخسته لغم زیاده اولمه دیو قورقسه نزم قتنزده تیمم آلق درستدر ویرنم مذهبزده وقتدن
اوکدن تیمم آلق درستدر اما اگر بوله دیو اومرسه بکرك اولدرکم وقتك آخرنده دکن کوزلیه قچن
خبر ویرسلر یتیشنده صو واردیو یاخود غالب ظنی بودرکم صو بولورم استیجك پس براوق
آقمی میراستمك واجبدر استدن تیمم برله نماز قلمق درست دکلدر اما شافعی قتنده استمك واجبدر
کرك صو اولدغن سنیزسون کرکسه سنیزسون بونی تصکره قتنی صو بوله یا یقنغه وایدست آلق

درستدر آنی بلدیلوم بلکه کرکدر صو بوله وقویلر صو بوله وکولتر صو بوله ویغمورلر وقارلر صو بوله
یا یقنغه وایدست آلق درستدر اگر بونلرده مردار نسنك رنکی یاخود قوقسی یا طادی بونمرسه واگر صو بیر
ارنجه نسنه قوتمش اولسه بالکب یا سود ویا صابون کب کورلوم آنك رنکی یا طادی ویا قوقسی دونمش
اولسه اگر بو اوچندن ایکیسی تغییر اولمیجق اولورسه اول صو بله ایدست آلق درست دکل واگر بری
تغییر اولسه انجق درستدر مختصر محیطده بویله دیمشلر اما نوادرده ابو یوسف بویله دمشدر که
اگر صو بیر قوقسنه قارشسه اگر لوقی یا طادی تغییر اولدیسه ایدست آلق درست دکلدر واگر
قارشی نسنك رنکی یا طادی بونمسه اعتبار اجزاسنه در بر نکنه وصاده دکلدر اگر قارشی نسنه چونمسه
ایدست آلق اول صو بله درست دکلدر اگر صو چونمسه درستدر اما اگر صو انجك نسنه قینسه بقله کب
آت کیبا برنج کب انکلما ایدست آلق درست دکلدر انکچون که قینیجق طعام برله صو توآدی کدر آندن
مکر که آنکله قینسه قلری صوی کی انجه دردیو قینسه لر انجه صابون قوب وبا چوغان قوب قینسه قلری
کب اما انوك کب دخی شول قدر قینسه لر که صو یك آقدغی بر فکب قوتلسه اول صو بله کرکدر ایدست آلق
درست اولمز ابو الفضل کرمانی ایضاحده شویله دمشکم قچن صو بیر از نسنه قوشسه صو یك آقلغن
کدرسه آنی کورت صو دکلدر صو اول صو بر له ایدست آلق درستدر کرك رنکی یا طادی تغییر اولسون
کرکسه اولسون اما انجك نسنه قینسه رنکی یا طادی تغییر اولسه ایدست آلق درست دکلدر مکر
اول قینسه قلری نسنه صوی آردجی اولسه انکچون قینده لر پس قچن بویله اولسه اول نسنه صو انجه
قینق بیرله صو یك رنکی یا طادی دونیسه دخی اول صو بر له ایدست آلق درستدر خاصه ایدر
اگر صو قیاردجی نسنه صو یه قوشسه صو اوزنه غالب اولسه ایدست آلق درست اولمز واگر غالب
اولمسه درستدر پس بو سوزلری نقل ایتمك وکمردن مقصود بودرکه بلسز فقهانك سوزلری بو
مسئله مختلفدر پس احتیاط ایتمك کرك ضرورت اولمیجق صو یك بر وصفی تغییر اولمیجق آندن
ایدست آلمق یکدر اما سیل صو کلدن ایدست آلق درستدر اگرچه رنکی یا طادی تغییر اولدیسه
دخی مکر که طیراق شول قدر قوتمش اولمه که ایدست آلمق آدمك کودسنه بولاشمش طیراق صو یله
بلکه کیه باشه دلك بعضلر بویله دمشلر عالمك اختلافی بو مسئله ده بوکه تصور اگر که قریش نسنك
رنکی یا طادی یا قوقسی وارسه انکا اعتبار اولنه اگر بو اوچ نسنه بری بولمرسه مشکوك صو قدغی
کب مشکوك صو اشك یا قتر آرو غیدر اجزاسنه اعتبار اولنه اگر صو چونمسه ایدست آلق درستدر
واگر قارشی نسنه اون کب یا آواجی صمان توزی کب اولورسه صو یك سیاولنه اعتبار اولنه کر اولسه

869

قریشی نسنه صویله بله آقوب کدرسه ابدست آلمق درستدر اکر صو بله دیله آقوب کتزسه صوی
قویلتمش اولور کندیطبیعتدن چقرمش اولور ابدست آلمق درست اولمز شمدیه دکن دبدکمز صوییه
قریشی نسنه آری اولجغدری اما تجنز مردارنسنه قرشسه صوییه صویلیک دادی یارکی یا قوقسی تغییر
اولسه اول صو مردار اولمز اکر صو چوق اولورسه چوق اولمق مقدارت اشغه بلدرور خلاصه
امیدرکه اول صو کم مردارنسنه اوزرندن اقو کچر اولسه قوی اولیر مردار اوزده اوغرسه کچسه اول
صو مردار اولور اکرچه اول مردارك اثری اول وده بلور غرسه دخی مبسوطاً ایله برکتنی بر حوض
ایچنده صو بولسه صو رجتی کتشه دخی بولسکم بو صو بسملدیو قسه مردار مدر نظر ایله اکر صو ده
مردار اق ه له ق مان ه اما صو ابدست الحق درست دکلدر واکر مردار اوزه دخی بوغسه اول
صودن ایچه وهم ابدست آله واکر کشك النه بیچك کرسه حرامدن بلورسه یا غالب ظنی بودرکه حرامدن
غیبه کوکلی غالبسه حلال دیغنه بیه صو رجیه واکر مردار فسنه طورر صو ایچنده اولسه صویلیک بویکلکی
شوله قدر اولسکم چوق باندن اولچلر هر بر یانی اون ارشون اولسه اول صودن ابدست آلمق درستدر
زیرا مردار اولمز اما اول مردار دخی بردن ابدست آلمق کرك و ایچمک کرك اکر اول طورر صو دیرت بوجقلو اولسه
دکرمی اولسه و بیوکلکی شوله قدر اولسه کم بر یاندن ابدست آلنجق بر یانی دیر قیه اول صو مردار اولمز موجی
برلدیر نك معتبر دکلدر زیرا دکلو بویك اولورسه موجی بر یانه وارر خلاصه ایدر اکر طورر صو
دکرمی اولورسه قرق سکز ارشون کوله بر چمك کوله بوزه ایلنسه دوشسه سکره کوك یلوب بویك
اولسه پاك اولمز اما اول مردار دشدکی وقت چوره یانی قرق ارشون یا قرق سکز ارشون اولسه سکره
اکسلسه اول صو مردار اولمز اکر طورر صو اون اولسه وانسز اولسه اما دوشمك اون ارشون اوده
ارشون ایچنده اولسه یعنی چوره یانی قرق ارشون اولسه عالملرك اکثری قتنده پاکدر اما بعضلر ایدر
مردار درندکلو اون اولسه بوده دکمز صولرك درنکلکی دخی شول قدر اولیق کرکدر کم الیده
چالوب آلنجق دیو اچلیه اما اکر بوده دکمز بولدرده اول ایچنده اولمیجق مردار نسنك طادی یارکی یا قوقسی
بلورسه اول صو مردار اولور درنکلو بویك اولورسه اما بلکه که امام ابو یوسف قتنده اول ابدست
الدنی [illegible] دوکلن صوی کدر ایچنه اما بعض عالملر ایدر قرشو دیر نك نجسه اولور دیر قدر اولورسه
دخی درستدر بوندن نصکره بلکه که یمشدن ویا ایچدن صقلوب چقن صویله ابدست آلمق
درست دکل خلاصه ایدر حمامك جوشنه یاخر یتسنه بر مردار نسنه دوشسه صدر الشهید

ایدر صحیح بودرکم اکر صو بر یاندن اقر اولسه پاك اولور و بعضلر ایدر ایچندکی دکلو آقمیجق پاك
اولمز اکر بر کشی ایدر مردار کن حمامك جوشنه صو قسه اکر صو بر یاندن آقرسه یا اولسندن اقرسه حقق
قرشو ثیز تیز اولور اولسه مردار اولمز بلکه که اکر صو بر یاچکه قاقی آقمین جانور دوشسه
سکك یا کچلك کب یا آر و یا طوکزلن قوردکی کب مردار الیزی اکر اوزرلرنده مردار نسنه یوقسه بولمرلر
بوقه دخی مردار دکلدر بوندن نصکره بلکه که بایقندنی صو یا ابدست الدوقنك صو تکدت ایرلدکی
صکره مردار اولور امام ابو حنیفه و ابو یوسف قتنده اکرچه ابدستك واکرکی دخی الدکسه پس صقلق
کرك کیسه دکورمك کرك اما امام محمد قتنده پاك در اول صو بله پك بشورسه نر یاکدر اما اول
صو بله ابدست آلمق ویا یاپقمق درست دکل و فتوی امام محمد مذهب اوزنده در احتیاط بودرکه الدن
کلدیکجه صقنلر ابدست اولورکن آقن صوی قفتنلرنه دکمیلر خلاصه ایدر ابدست مسز آدم ویا طوت
کورمش عورتك الندن صو بیه صو قسه اکر الینه مردار نسنه بولشمش اولسه اول الن صو قدخی صو مردار
اولمز امام محمد قتنده اما امام ابو یوسف قتنده مردار اولور اما صحیح بودرکم اکر یاپقمیجون
صو قسه الن مردار اولور مکر کوایاسن صو قیه بر معنی اوجیلر آز آز اله الن بویه دخی اندیرسه کرکدر الن
صو قه بر کشی یاپقور کن صو چیرسه قاب ایچنده کی صو یه کرسه اول صو مردار اولمز اما آقوب کرسه
مردار اولور اما محمد قتنده اول قابدن صو اولکرت صودن ارتق اولسه مردار اولمز اما بودرکم اول قدر
اول یاپقن کشنك کوکسنده مردار نسنه بولشمش اولسه بوندن نصکره ایدستی صدرن نسنلری بلدیلوم
اما بلکه که صو دکك دخی بحر چقن بردن یل چقن ایدستی صدرده دخی آدمك کوکسندن مردار
نسنه چقن قانلرك یا صارو صو کیبدستی صدرده اما چقسه کورنسه آقوب بو معنی واجب اولن بر
بولشمسه صفر پس بقن برنسنه آلنی اوجنه کلسه اما کورنسه ایدستی صفر و اکر بر کشی سودکی نسنه
بولشه بایچن چقن بر نسنه صو قسه نسنه کلورسه طشره چقسون دیو ابو یوسف بو یله روایت
[illegible] طشره قلن طرفنه کچسه ایدستی صفر اکرچه تویله اولورسه دخی کم اول نسنه دکلسه طشره چقیدی
اما اول نسنی چقرسه ایدستی صفر زیرا اول بولشن نسنه بلکه چقر و عورتك حکمی دخی بویله در اما عورتك
طشره قلن چنده اولسه اول نسنك یاشلغی کك طشره طرفه چقسه ایدستی صفر اکر عورت قرچنه
نسنه صو قسه و اوجنه برابر یپلسه اکر ایپ محکم چکوب اول طاقلن نسنی چقرمغه برابر سه اورچ
صفر زیرا ایچرو لمغی حکمنده اولور و اکر ایپ بغلش اولسه و ایچرو قی قرچنه برنسنه صو قسه اورچی

صنی واگر بورنی اوجنه قان انسه صنر اگرچه کورنسه دخی زیرا بورنی اوجن یا یقمقدن یوق
قصدر خلاصه صدی ایرور برکشنك کوزی آغرسه چیباق انسه هر وقتن برابرست انی کرك غالب
بودر که کوزندن دایم ایرك آقرسه صاغ یره یولشورسه بوزردی واگر برکشی ایرست اولدکن برمنی
اورسه یوقه کرسه ابدستی صنر واورسه دخی صنر اما یا یقمق واجب اولمز اما آیرق نسنه کرسه آغ
پارسی کبی شاف کب براوجی طشریه ابدستی صنمز واورسه دخی صنمز واگر آغزی طلو قوسه قوصدغی
بلغم اولسه ابدستی صنر آغزی طلو قوصمق اولدرکه اول قوصدغی نسنه اغزندکین سویلیه بعضلر
ایدر آغز طلوسی قوصمق اولدرکه اول قوصدغی نسنه‌ی طوتیه ویاخود قوی زحمتله طوته صحیح
سوز بودرکه اگر آغزندن قان کلسه اگر آغزی یاری قزیجرق اولسه قان چوق اولمش اولور اغز
یارندن پس ابدستی صنر واگر آغزی یاری صارو جرق اولسه آغز یاری چوق اولمش اولور
ابدست صنمز اما صفدغی اولوقت اولورکه قان آغزی ایچندن چقیه اما اگر آغزی ایچندن
چقسه نه دکلوز ایچی دخی چقرسه ابدستی صنر واگر وقی اولسه قان چیقسه ابدستی صنمز
اگرچه آز اولسه اغز یارندن دخی قزل اغرسه واگر برکشی تمکرنسه بورندن مرهمك قدر قانجغز
کلسه ابدستی صنمز هاوعق اوانوب یاقوکن یاسوکن یا توکن ابدستی صنمز اما امام
ابوحنیفه نك برروایتنده بودرکه اگر ارقسن دیواره ویرسه اویسه اگر متعدی ایسه اوزرنك
اولسه بردن ایرلسه ابدستی صنمز اما اوبرکن دوشسه اگر یره دوشمدن اویسه ابدستی صنمز
واگر سیره دشدکدنصکره اویانسه ابدستی صنر اما امام ابویوسف قتنده قصدله اویچك صنر
واوضمق ودخی دلو اولق ویالغ اولمش آدم نماز ایچندن کلمك شولقدرکه باشندنی آدم ایشده
اولا ابدستی صنمز دیلر اما اگر جنابتك کلسه ابدستی صنمز واگر شولقدر کلسه کرکدر اما
باشندنی اشدمسه ینه ابدستی صنمز اما نمازی فاسد اولور پس انی شستوب ایکلین یقلق
کرك واگر کندنك آنی طورمشکی شولیقبلنه ایچك مره بلجقلیه طاقسه ابدستی صنر اگرچه
نسنه چقمدیسه دخی اما برکشنك جراحتی اولسه وقتك اوزندن آخرندکن کورماگکسلرسه
قان یاریك وقت آخرنك ایدست الا اول وقتك نمازن قضا اگرچه قان وایرك اوزسه دخی
اگر ایکی وقتن کدرسه اونکی وقتی دخی ایکلین قضا اگر آنجی وقتن کدرسه دخی دایم آقرسه هر
وقتن برابرست آله واگر اول جراحتدن نسنه اوزسه دخی برابرست برله اول وقت نمازندن
غیری دخی نماز قضا دسه دیر [illegible] نمازه قالمش دیانا قله نمازی کب اولسه قان وایرك انی یری

بغلرسه وبغلرسه دخی درسندر واگر دایم قان یاریك قضا نسنه بولنسه یومسه دخی درسندر اما
بعضلر ایدر اگر دایم انسه هر وقتن درت بیش کن انسه یومق کرك وبعضلر ایدر هر وقتن برکز
ایدرست آبوب قلق کرك وسودکی طورمین ودایم یلقن وبورنی قانی طورمین وایچکیدن دخی هر وقتن
برابرست آبوب قلق کرك اگرچه اول عذر بلیسه دخی بلکل کی کشی عذرلو اول وقت اولور کم
اول واقع اولن عذر جرحت اقمق کب سودکی طورمق کب شویله اولکه کم اول اولز واقع اولدغی وقتك
اولندن آخرندکن طورمیه اول وقتك فریضه‌سن قیلمق اگرچه وقت ارالغنده ولمسه زیرا اول
وقتدن صکره دایم اقمق شرطدر کل عذر اولمغه بلکه هر وقت ایچندن درت بیش کن بولنسه عذر
اولور وبعضلر وقتنده هر وقت ایچندن برکز بولنسه دخی عذرلو اولور هر وقت ایچون برابرست آبوب
قلق درسندر اگر اول عذرلی نماز قلورکن واقع اولسه دخی نمازی فاسد اولمز اما ایچون که عذردن ارلسه
اوکه عادت اوزره واقع اولسه عذرلی کوره اول عذر بولنکن نمازی درست اولمز اولور اول واقع اولدغی
ارالغنده کرك ایسه نمازی قلق اما بلکل که کشی ایچون طوتیه نماز قلمغی بری بالك اولمق کرك کم طاشی حق
تعالینك قولغنه لایق اوله که نمازی درست اوله اما بلکل که نماز قلدن کشنك کوکلی دخی برمز صفتدن
ارتمش کرك تاکه کوکلی دخی حق تعالینك قولغنه لایق اولب نمازی قبول اوله وبندن صکره نماز نیجه اولجق
تمام اولور شرطلری درکلری وواجبلری وسننلری وادبلری ندرآنی بلدرلوم انی صکره نمازی باطل
ایدرلری وفاسد ایدرلری ومکروه ایدرلری ندرآنی بلدرلوم بلکل که نماز شرطی آلتیدر شرط دیو
اکا دیرلرکم نماز اشلدن اسکری میسرنه کوتیك واجبدر اگر اول شرطلرك برسی یوقسه کلسه نمازی درست
اولمز پس اول آلتی شرطلرك برسی اولدرکه ابدستی یوقسه ابدست آله وایچوز یا یقمق لازم ایسه یا یقمه
ایکنجی اولدرکه کوکسنك وباطنك ویا نماز قلدغی یره مردار نسنه اولمیه اوچنجی اولدرکه نماز
قلنجق قبله‌یه قرشو طورمق درتنجی اولدرکه نماز قلورکن عورتك اولن بر آنجق اولمیه بشنجی اولدرکه
هر نمازی وقتی ایچنده قلمق آلتنجی اولدرکه نماز قلغنه طورنجق قلدغی نماز فرض نمازیسه اگر کایت ایسه
بعضلر ایدر نیت ایدجك نماز قلدغنه کعبه یونلدرکه دخی نیت ایدر علمك اکثری قتنده کعبه یونلدرکه
دخی نیت ایتمك شرطدر کل بلکل که بو بش شرطی تفصیل ایتمك کرك زیرا انی شرطك اولکی شرطی بو قاردهٔ ذکر
اولندی پس اول بلکه شولیه مردار نسنه‌کم آدمك قولدسنه ویا یدنك ویا نمار قلدغی یره‌ده اولجی نمازك
درست اولمز وبو مردار ایکی درلودر بر سنه غلیظ درلر وبر سنه خفیف درلر اول غلیظ دردکاری شولیه مردار
قصدرکم یانوب اوله یا سوق اوله اول قوی اولن آدم بنی کب ایسه مردار یا شاهد دراله ویاده بنی کب

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ویا توق یا فاز یا اوردك بجوکب وصوف اولن آدم سدکاکب وجی وقان کب اما بالق قانی یاجکردن
وبغرد رچش قان یاطمر ایچنده انت اراسنده قلن قان برنه ایچون ثوب کتز سره له کل اکر بونلیقط
دیرکاری مردارك قویسندت بودریم قدری وصوغندت برآدم آیسی قدر نازقلن کشك کودسنه
یاطونسه یا ایغن قوجق میره دکسه نازی درست اولمز واول تخفیف دیکاری مردارنسنه دخی یاتوبرد
یاصوقدر قوی اولن اقی بنمز قوشلرك بجکی کب زیرا اقی بنور قوشلرك بجکه یاکدنا وقدرت اوردکلر
قازدن آرتق وصوق اولن اقی بنور جانورلر سدکاکب اکر بو خفیف دیرکاری مردارنسندن دخی نماز
قلنك کودسنه یاطونسه یا ایغن قودنی یا بوزت قودنی بیره شولقدر دکسکم دکن بیرك اوزنی برقارش
آقی برقرش اولسه نازدرست اولمز برقارشدن اکسك اولسه نازی درستدر وصوچی وقی یاسدکی جکه
وکیجکدو دکسه مردارلر اما فاعلی صحت ایدر صحیح اولدکه بر درم قدری دکسه مردارلر ابو حنیفه ایدر
چنك یا چچی سدکی طوزدکسه مردارلر صوبه دکسه مردارلر فکر بوم دارنسنه نازقلنك آیغی
المنده یخود آلتن قودنی سیرده اولسه امام ابو یوسف قتنده سبحان ربی الاعلی دیجك مقداری طورسه
نازی فاسد اولور نازت بکیدن قلمز کرك اما کوریجك تیرنجك آیغن ویا آلتن آرقه بیره قودیسه نازی
باطل اولمز واکر مردارنسنه آیغی آلی طوردجق سیردن غیری بیرده اولسه نازی فاسد اولمز اکر بو مردار
نسه طوره دکسه اول طوری اوجکن یومکرك هر بودیجه فوق بندکی قدر دستو کرك واکر اول یرده ارك
دکی اولسه اوچ کز یومق برله دکی کتمه پاك اولور اکر کوکلی اتا غرسه بندکز یومق کرك واکر مردارنسنه
دمر آلتنه دکسه بجاق کب قلیج کب وآینه کب صلمه برله پاك اولور اما اکر بجاق وقلیج مردار صویله دوبا
سدك ایله طوارسلر اولزمان پاك اولمز تاکه اودا ایچنك قردوریب پاك صویله اوچ کره صوار بیجه ابو یوسف
قتنده قلنجن برمردارنسنه اوزرنه برپاك نسنه بیرکب وکیجه کب دوشسه اوزرنه نازقلسه نازی
درست اولور خلاصه ایدر قلنجن برمیرده باشی مردارنسنه اولسه اوزرنه برقالك نسنه دوشسه خالی
کب وکیجه کب اوزرنه نازقلسه نازدرستدر اما اوزرنه بنفه نسنه دوشسه بیرکب اولمز مردارنسنه
اولسه بیره ولثوب اثری بولورسه اوزرنه نازقلنمز درستدکل واکر بولورسه درستدر قلنجن نازقلنمك
برباقی مردار اولسه دریاقی پاك اولسه اکر مردار باقی آشغه ایلسه وپاك یانی بوقرو ایلسه نازقلسه نازی
درست اولمز اکر بشمغی آلتنده مردارنسنه اولسه بشمغله نازقلسه نازی درست اولمز واکر بشمغن
چقرسه وایغن بشمغی اوزرنه قوسه ونازقلسه درست اولور اولسه بیش شبرطك برسی دخی نازقلن کشك
کودسنده عورت اولن بیکی کودنمك کرکدر پس امده اداته ایدوب کوزنك کرکدر عورت اولن

یرنزاسرد آقیلدرم بلکه اراکدمك عورتی دیرکاری برکوبکندت دزاری آلتنه دکندر وخاتون کشلرك
عورتی بوزندن واوچندن ارتق عورتدر ابو حنیفه نك برقاتده عورتك ایکی دخی عورتدر پس عورتلرك
الری اوزرنه ویا ایکری کودنسه نازی درست اولمز پس صقنق کرك ایکدك ویا چقشور کب کیبك اندن
نازقلمق کرك پس قچن ارك وعورتك کودسنده عورت اولن یرنزاد وغن بلسك بلکه بو عورت
اولن یردن آدمك برعضونك درت بخشنده برخشی قدر نازقلمزکن آچلسه برآیت قرآن اوقیجق دکل
آچوق دورسه نازی درست اولمز وعضو دکمز آدمك انجکی کب واولیغی یا قولی ویا قرقی ویا الی قوی کیبك
آدمك اوبری دخی بر عضودر وعورتك باشندن آشغه حرقن دخی عورتدر اکر درت بخشنده برخشی
کودسنه نازی درست اولمز نازك برشرطی دخی اولدکم نازقلورکن قبلیه قوشو بولنمکدر بلکه هر برك
قبلسن بلك قتی مشکلدر زیرا هر اقلیمك طولن وعرضن بلمك کرك ودخی محل برجنده یکن دایره هندیه
برله علم قوب قبله ایچقرمق کرك دخی مسجدك محرابن اولخط اوزرنه ایلمك کرك حالیا بو شهرمزکم ازنیق
ه رکون اهلیدر کوکه باقوا ورقندر پس قچن وقهره وقبله ویا هر ایکی اطاغن بوزوز
کوننده ویا بوزوز آیندن کون طغدغی برصولر قولی بیرارنده قله وکون باندغی بیرصاغ قولی برابرنده
قله اما برکون طغدرغندت یکا اوتوجق طورز زیرا بو شهرك قبلسی هر دایرك اوچ یوز التمش بخشنده
اون التی بخش قدر مشرقدن یکا مایلدر پس بو مقدار مشرقدن یکا مایل اولب دخی بورنی طغرسنده
بر محراب ایلیه دایم اول نازی اول محرابه قله اما بلکه بو اذیندت قرشو کون طوغندت یکا کتمکچه
بوز کون باتندت یکا کتمکچه کون طوغندت یکا دونرك قلمق کرك نازك کرو قلن شرطلرن رعایت
ایتکدت قبلیه بولنمك کرك کوبرنی طغرسندت رخطاچکسو دوغرو کیتمك حرمنه اوغرسه اکر اوغرسه نازك
درستدکل بولنمسکن کشی برسره وارسکم آنك قبلیه بلمسه اول یرك قوتنه صورمك کرك اکر صوراجق
کشی بولسه کوکلی قتی یکا قالسه اولورسه اولسه یکا قلمق کرك اکر کوکلی قالسه اولدقی یره قله صکره بلسکم
یکلش قلمش نازی کرو دونرمیه واکر صیره واولسه قبلدت یکا دونمیه قتی یکا کوکلی بولورسه
قله اکر قبله دن یکا دونب قلمسه دشمندت قورقسه دشمندت یکا دونه قله نازك برشرطی دخی نازی وقت
ایچنده قلندر پس بلکه ارته نازك وقت کوت طوغجق برآرتسه آقردغندت صکره کون طغنجه
دکن درطوغندغنك ثانی اولدکه کون باتندت یکا بوجهه طاغلر اولورسه انلرك باشندن کون طوغدقه کسر
کون باتندت یکا طاغ اولمزسه کونك قیسن چیقجق کون طوغن اولور اما اولورکه کون طوغندت یکا بوجهه
طاغلر اولورسه کونك آیچقرمك کب بیرده نازك تیزجك قلمق کرك زیرا اولورکه طوغن اولور طغدغی

برابر بولدی کورمز پس اول وقت نماز قلمه درست اولمز برکشی ارته نماز قلمه تحیتنده عبده و
رسوله اولمقدن کوت طوغسه اولکشنک نمازی درست اولمز قچن ارته نمازی وقت بلدرک بلکل کم
اویله نمازی وقتنک اولی بودرکم برطلمزچه ایچ بردزیره دکلر ماداسکه کون باشندن بکا کولکسی
واردخی اویله اولمشدر اکر کون باشندن بکا کولکسی کون دوکنسه کولکسی کون طوغسندن بکا دونسه
اول وقت اویلنمز اول وقتی اولورسه اندنصکره اول آنچهک کولکسی ایکی کندوقدر اولنجیه دکن اویله نمازنک
وقتدر اما امام ابو یوسف و امام محمد و امام شافعی قتنده هرنسنک کولکسی بر کندقدر اولنجا اویله نمازنک
وقتی چقر و ایکندی نمازی وقتی کرر پس احتیاط اولدرکه اویله نماز وجمعه نمازنده هرنسنک کولکسی کندی
قدر اولمادن قلورلر اما بلمک کرک که شول بیوده کم کون آدمک چوق دیسی اوستنه کلر امدن اول دده کلری
نسنک کولکسی کون باشندن بکا کولکه دوکنجک دیدن شالندن بکا قبلیه قوشو برز کلجک قلور اول
کولکه نقدر دراولجک کرک آنک اوزرنه حسابلمک کرک اکر کندقدر اولنجه اویله وقتیدر اندنصکره
اکنک اول وقتی اولورا ندن کون باتنجیه دکن اکندوقتیدر پس کرکون باشندن بکا یوجه
طاغلر اولسه کون آنک دپسندن بکا بدغلین اختشام اولمز بلکه اول طاغ اولسه بردوز برا اولسه
کون نه رایه انجک بتردی اول رایه انجیه اختشام اولمز پس کون طاغ باشندن اندکلین اختشام
نمازنه قلمق کرک داورج آچمق تاوارب اولطاغلر اردنده کندودوردخی بیرن برابر بردن باتجیه
بولنمصکن بلکل کم قچن برکشی اکنده نمازنه قلورکن کون باتسه نمازی فاسد اولمز قلوب تاملو کرک زیرا
نماز قلمغه سبب وقت اقصدر اما ارته نمازنه قلورکن کون طوغسه نمازی فاسد اولور نمازنه قوتورک
کم کون برسوک قدر قلدقدر نصکره قضا ایده زیرا ارته نمازنه قلمغه سبب وقت کامل دکل وقتی
ناقصدر وقتده قلق درست دکل بولنمصکن بلکل کم کوز باتسندن صکره کون باتسی طرفنده اولن قزلق
کوب آقرنجیه دکن اختشام وقتیدر آقردقنصکره یتسو وقتی کرر امام ابو یوسف و امام محمد قتنده اما
بلمک کرک که شهرلرده یکسک یوز چقتیجه کون باتدخی بلورمز کورمز پس اول قزلق کندی صنورلردخی
کلوب بیجک برلردخی کلورلر بالکز لر یتسو نمازنه قلورلر اول نماز درست دکلدر زیرا اول قدر وقتده اول
قزلق کتمز پس بر بوکسک یوز چقتوب یا قتوکرک اول قزلق کتیجه یتسو نمازنه قلمق کرک یا خود
اختشام زمان صکره خیلی زمان دوریو کرک اندنصکره یتسو نمازنه قلمق کرک خصوصا کلکه امام ابو حنیفه
مذهبجه رحمة الله علیه اول قزلق کندکندنصکره آقلودخی کتمیجه یتسو نمازی وقتی کوز و یتسونک وقت
اول قزلق کندکندن ارته نمازوقتنه دکندر برکشی نماز وقتی چقدخی چقمدخی بلسه وقت نمازی دیوب

نیت ایدب قلمق کرک اکر وقت چقماش اولورسه وقت نمازی اولور چقمش اولورسه اول وقتنک قضاسی
برنه طور دیر شرط دخی نمازنک نیت ایتکدر بلکل که نیت بودرکم کشی قلدیغی نماز نه وقت نمازدر و کوکلی
برله دخی بله نیت ایده قلیدر ایدر کوکل ایله بلسه یتر بلکه قلمغه قصد ایتمک کرک صحیح بودر زیرا
شرح کفایه ده بویله دمشدر زیرا هر برکشی کفری بلسه کفره نیت ایتمش اولمز زیرا کفره نیت ایدجک
کشی کافر اولور پس قچن ارته نمازنه قلسه شرط بودرکم اول ارته وقتنک نمازنه قلمغه قصد
ایدکرو قلن نمازلرده دخی هربرن قلدیغنده وقت نمازدغنده یا قضا یه قلمش نمازدغنده کوکلیله
قصد ایتمک کرک اکر دیله درسه دخی یکرکدر پس دیله دیجک اکر وقت نمازنه قلورسه ایده کم
نیت ایدم بو ارته وقتنک فرض قلمغه دیه کرو قلن وقتلرده دخی بو کاکوره نیت ایده اکر سنتلر
یا نافله لر قلورسه ایده کم نیت ایدم اشبو ارته سنتن یا اویله سنتن یا اکندیا اخشم یا یتسو سنتن
قلمغه دیه اما بلکل که اکر امامه اورسه امامه اویدغنده دخی نیت ایتمک شرطدر اکر کندی امام
اولورسه امام اولدغنده دخی نیت ایتمسه اویندرلک نمازی درست اولور و اکر اویندرده عورت
اولورسه امام اولدعورته امام اولدغنده نیت ایتمدیسه اول اوین عورتک نمازی درست اولمز
اما اخلاصده ایدر اکر جمعه یا بیرام نمازنده عورتلر اویدغنده نیت ایتمدیسه دخی اوین عورتلرک
نمازی درستدر اما بلکل کم سوکلو بودرکه امام اولن اما صلغنه و دخی عورت اویدغنده نیت ایده
اکر ارته نمازنه قلورسه ایده کم نیت ایدم اشبو ارته وقتنک نمازنه قلمغه امام اولدن اردن عورتلرک
بکا اویندره دیه کم عورتدن دخی اوینش اولورسه نمازی درست اوله کرو قلن وقت نمازلرنه دخی
بکا اویندره دیه کوره نیت ایده اکر قضا یه قلمش اولورسه قنغی وقت قضاسی اویدغنده بله نیت
ایدیه اما قضا یه قلمش نمازلری چوق اولسکم صاغشن بلمز اولسه متاک ارته نمازی یخی وقت قضا یه
قلدی یا اویله نمازی یا اکندی نمازی و یا اخشام نمازی و یا یتسو نمازی یخی وقت قضا یه قلسه بلسه اول
بودرکم هر وقتنک قضاسن قلورکن ایده کم نیت ایدم قضا یه قلمش ارته نمازلرنک اولن قلمغه یا اولن
قلمغه دیه کرو قلن قضالری دخی بودوزنه نیت ایده زیرا قاضیخان فتاواسنده بویله دمشدر
اما بلکل که فرضلرده و سنتلرده وقضا یه قلمش نمازلرده اکر هر نمازلرک یخی رکعتدغنده دخی نیت ایدر
دخی یکدر اما بلکل که کشی نماز قلمغه اول قلدیردخی وقت نیت ایتمک کرک اما اکر اونون چقدغی
وقت و یا ایرتسی اولورکن نماز قلمغه نیت ایدرسه کوب نیت ایتوب اول نیت برله قلورسه دخی
درستدر اما نیت ایتکیله نماز الابلدوغی اورتسنده دنیا اشن اشلدیسه و یا دنیا کلجن سویلدیسه

الله دیکه نیت ایچون نیت ایتمک کرک اما صحیح بودر که ان بیلمک قدر نصکره نیت ایتمک درست
دکلدر اما هدایه فخری نهایه ده فخر الدین امیر دال بیلمک قدر نصکره دکل نیت ایتمک درستدر اما بعضلر
قتنده سبحانک اللهم ایچون درستدر بعضلر قتنده رکوعه وارنجیه دکن درستدر اندنصکره درست
دکلدر اما بلکه احتیاط وصحیح بودر که الله بیلمک قدر نصکره بلسکم نیت ایتمش نیت ایتمش دلیله اما
کوکلی کیرق بردیغی ان شاء الله ایکلین نیت ایلیه بو بیتشر حلی بلدرد کمردن صکره نازک ایچندک
رکنلرین وواجبلرین وسنتلرین بلدرلوم اما اول بلکه که نازک فرضلرندن ویا ایچندک رکنلرندن
برسی سترک اولورسه نازی درست اولمز اما اکر نازک واجبلرین قصدلا ترک ایتسه نازی ناقص اولور وکنه
کناهکار اولور اما اکر واجبلری اونتیب ترک ایتسه نازی سلام ویردکدنصکره ایکی کره سجده سهو ارب قلنوب
اونتیب تحیات اعادیب سلام ویرسه کرک باکه اکسکی یرنه کلدی نازی ناقص اولمیه آنسنه سجده سهو نیله
واجب اولور نیجه اتمک کرک بلدرور اکر سنتلری ترک ایتسه نازی ناقص اولور اما ترک ایتکیچون عذاب
اولمز پس بلکه نازک رکنلری الشیدر اولکیسی نازک اولندن ان بیلمکدن الله اکبر دمکدر ایکنجی
قرآن اوقمقدر اوچنجی قرآن اوقرکن اورو طورمقدر دردنجی رکوعه وارمقدر بشنجی سجده
وارمقدر آلتنجی نازک آخرندن اوتوب تحیات فی عبده ورسوله دیدکن اوقیجق دکلو اوتورمقدر
بو آلتیدک شیدر بر قولی دخی امام ابو حنیفه قتنده نازی تمام اولدقدن صکره نماز دعا کندو کیلیه چیقمقدر
پس فخر بر کشی نازک اکثرندن عبده ورسوله دیدکن تحیات اوقیجق دکلو اوتورسه دخی اکثر ده ایدسی
صنعه دیکون طیفه نازی تمام اولمز امام ابو حنیفه قتنده زیرا نازی کندو کیلیه چیقدی اما امام ابو
یوسف قتنده وامام محمد قتنده نازی تمام اولور بر فرض دخی امام ابو یوسف قتنده وفرض دخی امام شفیع
قتنده رکوعه واجق ودخی رکوعدن قالقیجق یا اوندن سجودن قالقیجق اوندن دلمکدر اکر دلمسه نازی
درست اولمز امام ابو حنیفه قتنده دلمک واجبدر دلمزسه نازی ناقص اولور بو نازی بلدکدنصکره بو
رکنلر نیجه اولیق بیرنه کلور آنی بلدرلوم بلکه که فلذا اولندن ان قلدردغی وقتن الله اکبر دمک
کرک اما الله اکبر الله الرحمن یا الله العظیم دسه یا سبحان الله دسه ویا الحمد لله دسه یا الله لا اله الا الله
دسه ویا حوله ولا قوة الا بالله دسه نازی درست اولور سنة المصلی ایدر الله اکبر دیجک اولندکی همزه چکه
نازی فاسد اولور واورو طورمقدر دخی فرض اولمز شویله طورمقدر که بیلن اکسیه کورن کشی اکسکا
اکلنور دیسه قرآن اوقمقدر دخی فرض اولمز برادوت آیتدر ویا اوچ قصه آیتدر ورکوع ایتمکدر دخی فرض
اولمز شولقدر در که بقان کشی طورور دیسه وسجوده ایتمکدر دخی فرض اولمز شولقدر در که بورنی وآلنی

برو دکوره اما بلکه که سجده ایدکن آیقلری یردن قالدرسه نازی درست اولمز خلاصه ایدر طورکن
یا سجده ایدکن سایه ق الدمه برو بکه نازی فاسد اولمز اما اکر آیقن قالدرسه نازی فاسد اولور
درست اولمز واکر خلق چوق اولسه سجده ایدجک یر بولنمسه اولیق اوزره سجده ایلسه یا بر نماز قلور کشی
اوزره سجده ایلسه که اول کشی کندو قلدیغی نمازی قلور اولسه نازی درست اولور سنة المصلی ایدر اکر
سجده ایلدک براقی طوردغی میردن برقارش قدری یردن یوکسک اولسه نازی درست اولور واکر
دخی ارتق یوکسک اولسه درست دکل اکر آنی اوزره سجده ایلسه بورنی یرن طوقنسه نازی مکروه
درمکر که عذری اوله اکر بورنی اوزره سجده ایلکن یری یرن دکسه عالمکیر جوهره قتنده نازی
درست اولمز اما فقیه ابو اللیث قتنده نازی درست اولور تحیاته اوتوردغی وقتده دخی فرض اولمز عبده و
رسوله دیدکن اوقیجق دکلو اوتوردغی قدر نازک رکنلرین بلمک بوندنصکره نازک واجبلرین بلدرلوم بلکل
که نازک واجبلری اون ایکیدر برسی فاتحه اوقمقدر برسی دخی فاتحه دن صکره برسوره یا اوچ آیت
اوقمقدر برسی دخی بو آلتی رکنلرک اورتسنده ترتیب مطلقدر مثلا اول قرآن اوقیسا اندن رکوعه وارق
واجبدر پس قرآن اوقمقدر رکوعه وارسه واجب ترک ایتمش اولور طورو قرآن اوقیه اندن سجده وار
اکر رکوع ایتکی اونسه سجده وارسه اکنجی سجده ایتمدن اکرسه دورو رکوع ایلیه اندنصکره سجده
اما اول اندرو کی سجده کرو ایکلین ایدر اکر ایکی سجده دخی ایتمکدنصکره رکوع ایتکی اکرسه نازی بازده
ایکلین قلور کرک صدر الشریعه ده بویله دمشدر اما نهایه وکفایه بویله دمشدر که ایکی سجده
کسه هر بری رکنده ایدر اما تلوک ارا سنده ترتیب واجبدر رکوعه قلن ارکان اورتسنده بر فرضدر برسی
دخی اولکه تحیاتدن اوقدقلری واجبدر بعضلر قتنده نماز آخرنده اوقدقلری تحیات واجبدر اولسه
اوتوردغی اوقدقلری تحیات سنتدر برسی دخی تحیات اوقدقنصکره دلیله سلام ویرمکدر برسی دخی
وتر نمازنده قنوت دعاسن اوقمقدر برسی دخی بیرام نمازنده اندکلری تکبیرلردر و برسی دخی درت
رکعت فرضدر ایکی صکرکی رکعتده فاتحه دن آرتق سنه اوقمقدر برسی دخی رکوعدن قالقیجق
دولتمکدر برسی دخی امام اولن کشی اقامت نمازنده واخفی فرضدر ویشو فرضدر ایکی رکعتده ودخی جمعه
نمازنده ودخی بیرام نمازنده وتراویحده وتراویحدن صکره وتردهه قرآنی قنی اوقمقدر اول واجبلرک
اورتاسنده بیله نمازنده واکندی نمازنده قرآنی قنی اوقمقدر قنی اوقنی بودر که اوقدغمک قوسن اردندغی
صفدغی جماعت اشدن آسنه اوقنی بودر که اردندکی جماعت اوزرنه اشتیه اکر بعضسن اشدرسه قیورمز
اوچ آیتدری اوقیجه اما بلکه که اکر اوقدغن کندی اشتیه بعضلر قتنده قرآن اولمز پس نماز درست

اولمز اما بعضلر ایدر اوقرکن قرآنك حرفلرنی بلورسه قرآن اوقمش اولور پس نمازی درست اولور
پس بلکه شول کشیکه نماز قیلورلر دلی و دخی دیر غیر قرآنی کوکلرنده اوقورلر حروفن بلورلر
نمازلری درست اولمز خداوند صدق ایدر بر کشی قرآنی قتی اوقیجق بسرده بر بیچ آیتی آسته اوقسه دونب
مجموعن کرو قتی اوقمق کرلك اکر آسته اوقیجق بسرده قتی اوقسه بر بیچ آیت اولدنکرو قانوسن
آسته اوقمق کرلك تا آسته اوقمق برله اوقی اوقمق برسی جمع اولیه اما فتنه ایدر آلدیغن اشغه سن
آسته اوقیجق بسرده آسته اوقیه وقتی اوقیجق بسرده قتی اوقیه اولندنکرو بشیله در نمازك واجبلرن
بلدرکدنصکره بکمل که. نمازك: نمرکی آنکیچی دیر مولانا علاء الدین وقایه خوجه نده بویله دیمشدر
سنتلرك برسی کشی الله اکبر دیجکن الی قلدر مقدر قولقلری برابر نه وارنجه خاتون کشی الله اکبر دیرکن
الی اوزی برابر نه قلدر مقدر و برسی الی قلدرکن تکبیر آنکه برمقدار برنا آچمقدر برسی دخی امام
اولن کشی نماز اچنده تکبیرلری قتی آنکدر که جماعت اشك برسی هر نمازك اولنده سبحانك اوقمقدر و برسی
سبحانكك اردنجه اعوذ بالله من الشیطان الرجیم دمکدر و برسی دخی بسم الله الرحمن الرحیم
اما امامه اویش کشی اولورسه بسم الله الرحمن الرجیم دیمك کرکدر و امام ابو یوسف قتنده نمازك
اولنده سبحانك اوقمق کرلك و اعوذ بالله من الشیطان الرجیم دیوب طورمق کرکدر امام محمد قتنده
انجق سبحانك اوقمق کرلك اکر امامه اولندر اویوب کلوب قرآن اوقرکن اوموزه بونلری اوقیوب
قرآن دکلك بکدر زیرا قرآن دکلك واجبدر و بونلری اوقمق سنتدر و قلن رکعتنده بسم الله الرحمن الرحیم
دیوب قرآنه بشلیه سبحانك و اعوذ اوقیه و بو اوچن دخی اوقمق استه اوقیه کرکدر بسم الله الرحمن الرحیم
تمام ایتدکدنصکره استه آمین دمکدر یا خود امام اوقیدکدکرنصکره دمکدر و برسی دخی صاغ الن
صولك النك اوستنه قویوب طورمقدر الله اکبر دیکرنصکره و دخی هر رکعتده قرآن اوقمقه شلدنن
بسم الله الرحمن الرحیم دمکدر اما آرادمان تو بکی الشده بغلیه کر عورت اولورسه کوکسی
اوزنه بغلیه برسی دخی دکوعده ایکی و دکوعدن قلقیجق الله اکبر دمکدر بعض عالملر قتنده سمع الله
لمن حمده دیه انجق برسی دکوعدن اوچ کز سبحان ربی العظیم دمکدر دخی دکوعه واریجق ایکی
الیله ایکی دیزنی طوتمقدر برمقدار ایوب و برسی دخی سجده واریجق دخی سجده قلقیجق الله اکبر
دمکدر برسی دخی سجده اوچکن سبحان ربی الاعلی دمکدر نهایت ایدر امام اولن کشی سبحان
ربی العظیم بیشکز دمك کرکدر انجق اما یکوزقان کشی نقدر چوق ایدرسه ثوابی اولقدر
چوقدر اما تك تك ایتك کرلك بیشکز یا یدیکز یا طقزکز یا اون برکز ایدر برسی دخی سجده

ایتکن اولدنن قومقدر برسی اندن الی قومقدر و برسی دخی سجده اراسنده اوتریجق یا تحیاته اوتریجق
صوا آیقی دیشیر اوزنه اوتریجه ده و صاغ آیقی کرجه یا خطرن تیکلدیر یکا یولنکمدر اما اکر عورت
اولورسه صاغ آیقی دکمیه بلکه صاغ ایقن و صول آیقی صاغ طرفدن چیقن و کندی صول اوزرنه اوتن
برسی دخی دکوعدن قلقیجق برکز سبحان ربی العظیم دیجك دکلو اکلوب اوتریب سجده ور مقدر برسی
دخی نماز آخرنده اوتریجق عبده و رسوله دن اشهد ان اوقمقدر ان نصکره پیغامبر علیه السلام دن
روایت اولنمش دعالردن اوقمقدر اما اول اوقدغی دعانك اوزرنده صلی الله علی محمد و رسوله دن اشهد اوقدغی
صلواتدن اوردن اولمق کرلك سنتلرك بکوزیجی اولدر که اوتره نمازنده و اویله نمازنده حجرات سورسندن
والسماء ذات البروج سورسنه دکن سورلردن اوقیه آکندنمازنده و یتسو نمازنده والسماء ذات البروج
سورسندن لم یکن سورسنه دکن سورلردن اوقیه و اخشام نمازنده لم یکن سورسندن آخرنه اوقیه
بوندنصکره نمازك مستحبلرن بلدرلم مستحب اولدرکه آنی اخلمك حق تعالی قتنده موکلو اوله مستحبلرك
برسی اوروتوجق سجده یی برنه بقمقدر و سجوده بورنه یا قمقدر و برسی دخی تحیاته اوتریجق صاغ
دزنه یا قمقدر و دخی دکوعده آیقی اوجنه بقمقدر و دخی تحیات اوقرکن اشهد ان لا اله الا الله دیجك
صاغ النك شهادت برمغن قلدر مقدر اما و انعامك و خلاصه اتمشدرکه برمغن قلدر مق بیکدر
زیرا نمازك وسطی بکون اوزرنه در برسی دخی اسمکی کلمك آخرنه قالی آیقمقدر اکر کندن یکیوب
آخرنه آچرسه صول الی ارقنی آخرنه قومقدر برسی دخی اوکسورمکی دارسه اوکسرمکن منع ایدر اوکرمك
در برسی دخی قلدن دخی علی الذبح [illegible] نماز قلقه [illegible] بکمل. و فصلده
دواجبلری و سنتلری نمازك برنه کلمك کشنك خلق قتنده و ظاهرده نمازی تمام اولور اما بکمل که حق
تعالیك نظری قولرینك کوکلنه در پس کشنك کوکلی حق تعالی حضرتنه یونلیجك نماز قلورکن
قتی ادبسز کلدر کشی اخلاق اولور شوکه بکزدکم بر فقیر حقیر کشی برلو سلطانه بر حقیر چیزی کشی
اکرچه لایق دکلدر اما سلطان کرم قلوب اول فقیر حقیر خلق قتنده مقبول اولیوب حوزرلو کشی
قوللغه قبول قلدی کلسون بن قوللق ایلیم بکلن و اولورم قرشسون قمزن ندوقت کرکسه کرسون
چقسون ندحاجتی وارسه کندلسون قبول قلنولم دیدی بو حقیر کشی کردی اول سلطانك قتنه
آندن سلطان دوندردی و اوتردی آیقن اوزندی پس بو کشنك عیبی واد پسز اکی نقدار
ایدوغن بلسك بکمل که برکشی ان بغلیوب کوزنی سجده یی برنه دکن قبله قرشو دوب نماز
قلمغه بشلسه و کوکلی دنیا اندیشه مشغول اولسه بو اد مز کلدن هنوز بیك درجه آرتقدر

وادبسزلك وعبثواش اقتش اولور نكه حسن بصری رحمة الله علیه ایدیکم کوکلی حق تعالینك اولولغی
فکرینه اولیوب نماز قلن کشی عذابه اوغرمغه یتیشه‌جکدر قوایا اوغرمقدن امدی بلکه کوکل
اندیشسنه طغلی مغه چاره یوق ولیکن چاره بودرکه کشنك دنیا اسبابی آرا اوله دخی کمسه‌یه کوکلنك حسد ومداوا
بغلیه زیرا هرکشینك که قوینی وباغی یوق نماز قلورکن کوکلنه نماز قلورکن قوین وباغ ودخی اکا بکزر ملك
اندیشه دوشه وهرکشینك کم کسیله معاملسی وچکشکی بوقدر کوکلنه معامله وانتقام اندیشسی برقمیه
کروقلن اندیشلری دخی بوکا کوره قیاسایت پس اکر کشی بو دنیانشو یشلرنك اسبابن کسمکه دویمه بلای
هرنمازه تشلیجی کوکلنه دنیا اندیشسن برقمیه نفسی قوی قدب اوکملك کرك دمك کرك کم سکا واجب
اولن بو بیکم دیاسنی بسلیجی ونفسلر وبرب آنلردن صقلیجی هرکون بونجه صوجیلرك کوریه‌طوایدیجی
کرمی چوق اولو پادشاهك قولغنده اولیدك اما اولکرمی چوق پادشاه سکا عنایت ایدب امدی کچه‌و
کوندز ایکی دیرت ساعت دوتن طقز ساعتن عشلدم کندی مصلحتکه اما بش ساعتی دخی بم قولغمه
سوردیر امدی شوم نفس دایم نفسلك مرادن کوره بو بش ساعتی دخی ضایع ایلیوب آنك لطفی وکرمی
چوقدر دیوب همسك بونك اوزنه برکره نماز قلمغه بشلسك بعض وقت کوکلك دنیا اندیشسنه یوکرسه
دخی کرد یوشنبی کوب حق تعالی حضرتنه یولدسن زیرا کشی دنیا اندیشسن کوکلنه برقیق اندن کلمز
اما کوکلن آنك اوزنه برکمنك اندن کلور پس بقین دنیا اندیشسی کوکلنه دوشه نماز قلورکن کسرو
تیزجك آخرتی وتکری تعالی اولولغن فکر ایتمکله دوندره اکر قرآن معنسن بلورسك وتسبیحلر معنسن بلورك
آنك فکرندن اولاسن اکر بونلرك معنسن بلزسك حق تعالینك عظمتن آنك کبریاسنی هلك کرمن کوب
سکا حاضر باطر دخی فکر کدرمیه‌سن بسر زمان همتن وقصدن بویله قلوب نفسی اویلك اصلاح
ایتمك آردنجه اوله وزحمت چکوب درشه حق تعالی برحم ایدر نفسی اکا مطیع ایدر بوکز شویله اولور
کوکلنه حق تعالینك سوکسی وشرکوکلی اکا یولدکدن واکا قولق ایتکدن لذت حاصل ایدر راحت اولور نکم
دنیا اهلن سوت ودنیای سوت کشلری کوردسن ایکونه بودکلو زحمت چکسلر نفسی ایچون بلکه راحت کلور
نکه بکلر واولولر قولق ایدن کشلری کوردسن که خلوتکه کیدکدن صکن بر زمان دخی کندیلرا یاغن طوب
برنج کلمی سویلدکلریله فخر ایدرلر مجموع لذتلرندن آنی آرتق کوررلر ومجموع خلق دخی اولولردن مزیدر
دیو سانلری اولورلر پس حق تعالی کرمن واولولغن بلن اکا قولق ایدن دنیاده آخرتده عزیز
اولدغن بلن کوکلنه آنك سوکسی اولن اکا قولق اتمکدن کوکلن آنك بوجه درکاهنه یولنمکدن نیجه
لذت بولیه خصوصا که نماز قلمق اولد اولو پادشاه برله مناجات قلمقدر کوکلن اولدوقن اندن سنه

ایرن بوکا بکزر کلجلری تکرار ایدیجی چوق سویلدکه مزدن مقصود بودرکه شاید اشدب قتی کوکلریشنه
اولد اولو پادشاه حضرتنه قتی ادبسزلك ایدب کرمی لطفن اوندب آردن دونلر وعمرت غفلت
برله کیچوریب مغبون اولیه بلکه امام غزالی الداعی الی طاعة الملك الباری والطیف المتعالی
کتاب اربعینك شویله بیورمشدرکم بونماز قلمق براولو پادشاه برخدمتکاره تحفه ایتمك کبدر پس
قچن اولنمازك رکوعی وسجودی وقیامی وقعودی کوزکلو اولسه اودیله اولسه اولخدمتکارك الی
ایاغی کوزی وقولی اولماسن کبدر اما بو ارکانلری میر لوبرنجه انسه اولارکانلرده اوزغی قرآنی ذکرلری
تسبیحلری کوزکلو اوقسه دیله اوقسه کوکلی اوقدرندن غافل اولسه اولخدمتکارك کوزی اولب
کورمك وقولی اولوب اشتمك الی اولسه وقلبی ایفی اولب بورمك کبدر اکر نمازك رکوعنی سجودنی
وقیامنی وقعودنی وقراءتنی ذکرنی کوزکلو انسه اما کوکلی حق تعالی حضرتنه محکم بولنسه اولخدمتکارك
جانی اولماسن کبدر امدی بوندن کلمل کم براولو پادشاه حضرتنه آلسن آیتسن کوزسز قولقسز تحفه
التن کشی یاخود جانسز کوده اقلیمی قالری بی نهایتلن اولو پادشاهه ارمغان ایلدن اولو پادشاهی
اولو لیشمی اولور بوخسه غایت یرمزلق ایدب محترق اتمشی اولورپس بلسك بونك کب تحفه ایلدن
اولو پادشاهك خشمنه وقهرنه لایق اولورپلك کم کوکلن دنیا اندیشسنه یولدب نماز قلن حقنده حسن
بصری اندکلرین حق تعالینك خشمنه وعقابنه مستحق اولورلر بونسنه بویلیدوکه دلالت ایدر قرآندن
آیتلر وپیغامبر حضرتلری صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیوردی قد افلح المؤمنون الذین هم
فی صلاتهم خاشعون معنسی بودرکم قورتلدی عذابدن ورحمتدن شول مومنلرکم نمازلرنده تکری
تعالیدن قورقدلر یعنی کوکللرن حق تعالی حضرتنه یولنلدرا تا چونکه کوکلی حق تعالی حضرتنه دغلك
سببی حق تعالایی اولیوب قورقمغی قورقدردی بوندن صکره بیوردیکم والذین هم علی
صلاتهم یحافظون معنسی بودرکم دخی عذابدن قورتلدی شول مومنلرکم نمازلری اوزرنه دائم
اولدلر نمازلرن کوزکلو قدرلر بعض وقت قلوب بعض وقت ترك ایتدیلر اودیله نیجه اولورسه قلدلر
پس بو آیتدن اکلندیکم کشی عذابدن قورتردن اوشنمازیدر که کوکلی حاضر اولیله قلنه تکری تعالایی
اولو لمجون قلنه اودیله خلق طعندن قرقمجون قلنیه بعض وقت قلوب بعض وقت ترك اولنیه
کرو بریرده دخی بیوردی فویل للمصلین الذین هم عن صلاتهم ساهون الذین هم یراؤن
ویمنعون الماعون معنسی بودرکم هلاك کلك جهنم شونك کب نماز قلنلرك درکیم نمازلرن غفلتله
قلنلر بعض وقت قلر وبعض وقت قلمیلر زیرا بویله ایدن کشلر نمازلرن تکر چون قلنلر اولمز خلقچون ریاچون

قلمش اولور آیتی اگرچه منافقلر حقنده انمشدر اما لفظ عام اولمق حکم مخصوص اولمز مانع اولمیجه
عموم حکمه انکچون دیرکه بعض اصحاب بو آیتی منافقلر تخصیص انمشدر بعضا بر حضرت رسول علیه السلام
بیورمشدرکه لَيْسَ مِنْ صَلٰوتِكَ إِلَّا مَا عَقَلْتَ معنسی بودرکه نمازدن فایده قواب اولمز
شول کوکلی حاضر اولمیله قلدیغك نمازدن فایده اولور قواب حاصل اولور انجق دخی بعضا مرحوم حضرتی
براعرابی کوردیکم نماز قلور اما تیز تیز قلور سلام ویردکدن صکره ایتدی طور تیز انکچون قل نماز قلدیغك
دوی اوچکز بعضا مرحوم آنك قلدیغی نمازی کوردی قلدیردی قرشو ایتدی فَثُمَّ صَلِّ فَإِنَّكَ
لَمْ تُصَلِّ معنسی بودرکه طور کرو نماز قل انکچون کیم نماز قلدیغك پس اول اعرابی پیغمبرك قتنه کلدی
ایتدی یارسول الله بنجه قلیم کم نمازم درست اوله بعضا مرحوم علیه السلام اکا نماز ارکانن اوکرتدی بعض
صحابلر سؤال ایتدلرکه یارسول الله نماز نیچون درست اولمدی و دلر ایتدی انکچون کیم نماز قلورکن
کوکلی غازدن غافل حاضر دکل دیدی ایتدلرندن دوکن کیم کوکلی غافل ایتدکم تَوَشَّعَ قَلْبُهُ لِخَشْيَةِ
جَوَارِحِهِ معنسی بودرکه اکر کوکلی وقتنه حق تعالی حضرتنه بوندن طاشی اعضالری دخی قورقیجی
اوکدیله قلوب کوزی سجدی سیرندن آرتق بیرنه بقمیدی بو بابده ایات واحادیث ومشایخلرك
سوزی انکچون چوق در اما بزسوزی انکچون اوزقیلوم انکار کدیمکه بکلی طانق بیز اما بو نصیحتی
اشتدلدنصکره فایده بو اولمسونکم شیطانه اویانسن دیمکه چونکه کوکل حاضر اولمیله قلنغن نماز
قبول اولمز مثلا بن خود کوکلمی حاضر ایدرم بازی نماز قلوب قوری زحمت چکمین دیاسن بلکه فایده بو
اولسونکه عمدیکن غافل قلمق برله قلدیغك نماز چونکه پشیمان اولیله ایدب اغلیمین تاکم تقصیرلغك
بلوب اقرار ایتدوکك سببی برله حق تعالی دیسز لکك وبلمز لکك ایله سهو ایتدوکك کناهلری بغشلیه
بوندنصکره حق تعالی حضرتندن بردم اسکلمه وهمتك شویله ایشکله که نماز قلدیغك کوکل حاضر اولمز ایسه
قلدیغن نمازی بویله انسك حق تعالی کوکلکی صلاحیت کتوردیجاد تکده کوکل حاضر اولمز ویرر نتکم حق
تعالی ایتدی وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا سلطان السالکین ابو علی الدقاق بو
آیتك تفسیرنده شویله بیورمشدرکم حق تعالی ایدر شولنرکم دورشدلر ظاهرنده اوکارلر
بزه بولندلر والله بزدخی انلرك باطننده اوکارورز بیرنه کوتورنه بزدن بکا بولندلر زیرا چونکه حق
تعالی بویله بیورمشدر خلقی دورش ظاهرلك انك ایله ایدك دلك طورانك حق تعالی انك قولغنه
بولنك حق تعالی حضرتنه بلوار بردم دله کم کوکلکی دخی کندی قولغنه بولندره زیرا بو عبادت برتحفه
کبیدکم پادشاه اهل الارض دخی آنك وسیله سیله حاجت دیلیه [illegible] حق تعالی کا

اوکرتدکم إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ معنسی بودرکم عبادتمز قولغنمز سکا مخصوص ایدرز دخی سندن
بردم وعنایت طلب ایدرز عاقل اولن انکچون معنسی إِيَّاكَ نَعْبُدُ دمك دکل عبادتکری بکا مخصوص
ایدك دیه ودنیا غرضی بله قرشدیرمکدر وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ دخی طورك دمك دکل بکم بندن آرتق
کشدت بردم دلك بندن آرتق کمسه یوردم ایرشمز پس بندن عنایت استك دمك اولور
پس بوندن انکلمکرکم عبادت برله اش بتمز مش اندن عنایت اولمیجه نتکم هیچ کمسه کندی عبادتی
برله اچماغه کرمز ایسه لر یارسول الله سزدخی کندی عبادتکز برله کرمز سز ایتدکی بندکی عبادتله
کرمزمز مکرکه حق تعالی ایسنك فضلی عنایتی برله اوله کرم ایدر زیرا بلدیکك کشی بیك بیل اخلاص
برله عبادت وطاعت قیلسه برکو بونلك صاغلغی شکرنی میونه کورمز پس طاعت برله
اچماغه مستحق اولمز حق تعالی فضل عنایت قلمیجه اما حق تعالی وعده قلدیکه طاعت ایدنلری
اچماغه قویرور واکر تده عزیز ایدرز دیدی البته فضل وعدسی برله اوچغه قویرز زیرا
کریم ورب سندن عالمك اولمز عالم الدر قچن نماز ظاهرده باطنده خلوص قلندی حق تعالی
قتنده نیله عام اولدغن بلسك بوندنصکره نمازی فاسد ایدرز فسلری بلدرلوم نماز فاسد
اولمز اولدکه نماز بوزله انکچون قلمق لازم اوله پس بکلکه نماز اچنده سهو بلاء نمازی فاسد
ایدر اکرچه سهو له یا اویرکن دخی سهو بلدیسه ونماز اچنده کولمك کندی ایشجك دکلو دخی
عکر ایدب الْحَمْدُ لِلّٰهِ دمك وقاپوب سُبْحَانَ اللّٰهِ دمك بلخود برنسنی چیلوب لَا
إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ دمك یاخود بیچك یك اورج صیقوب دکلو یا صواچمك نمازی فاسد ایدر اما کاهلرن
اکوب واوازه اغلق یاخود آه آنك یاخود اکلدمك نمازی فاسد ایدر اما کاهلرن اکوب یاطاپو
قورقسنزن اغلسه نمازی فاسد اولمز ودخی محمد باقوب اوقق نماز اچنده امام ابو حنیفه قتنده
نمازی فاسد ایدر ضرورت اولدیغی واوکرمك نمازی فاسد ایدر اما امام اوله بوغزه بلغم
کلسه اوقمه مانع اولسه اوکرسه آی کدر بکیون نمازی فاسد اولمز ودخی نماز قلمین کشی امامدن
آیرق کشیه بکلش ایدیورسه نمازی فاسد اولور خلاصه ایدر نماز قلمین کشی امامه بکلش ایدیورسه
امام اندن آکه امامك نمازی باطل اولور بکلکه امام نمازی درست اولمز دکلو اوقه دخی اوکه
وان کلسه دورمیسه کوته وارمق کرك اکر کوته وارمسه اویان کشلردن برسی ایلشن ایدیورسه
امام دخی آنك اغزندن آکه اوقه بعضلر قتنده ایدن کشنك نمازی فاسد اولور امامك نمازی
فاسد اولمز بعضلر ایدر ایکیسنك [illegible]

خلاصه ایدر امام یکلسه آرق آیتنه کچسه اوقرکن اویان کشلردن برسی ایدورسه اولسا ایدنک نمازی
فاسد اولور اکر امام دخی اول ایدنک اغزندن آلسه اوقسه نمازی دخی فاسد اولور و اولنلرک دخی نمازی
فاسد اولور و دخی نماز ایچنده نماز مخالفتی اشلسه بعضلر اقتدا کراولسا اشی اکی الیله اشلسه نمازی فاسد
اولور و بعضلر اغز اوچ کز اشلسه فاسد اولور **پس** نماز ایچنده اوچ آدم بر بورسه یا اوچ کز برشیی
اورسه یا اوچ کز دلبندن التدن قلدرسه نمازی فاسد اولور و بعضلر ایدر آق کوندن ایرتسنه ایلر صبحه
نماز قلور صبحه نمازی فاسد اولور اول نماز ایچنده نماز اقتدا نزاع ایلمین اشی اشلسه فاشق یا قفتان
دوشرمک کبی نماز قلورکن نمازی فاسد اولور **امام اعظم** مذهبنه بوسوز یقین در خلاصه ایدر نماز
قلرکشی بر یازو یازلمش نسنه کورسه یاقسه اول ایچدکن اکلسه امام محمد قتنده نمازی فاسد اولور
فقیه ابو اللیث بو مذهبی اختیار ایتمشدر **اما** امام ابو یوسف قتنده نمازی فاسد اولمز دیکر و قلن
عالمدر بو مذهبی اختیار ایتدر و دخی ایدر برکشی سنت قلسه دخی اردنجه نسنه یه ایچسه یا نسنه
صتوز آلسه یا برنسنه صاتسه قلب غی سنت فاسد اولور کرو ایکلین قلوب انفصکن فریضه قلغنه
بشلی کرک اکر برلقمه بیچک یه یا برکرصو یوطلسه نمازی فاسد اولمز اردنجه اقتدر حکم مشکل
بودر کو اولسنت فاسد اولدغنه روایت یوقدر اما ابو حنیفه دن شویله روایت در کم برکشی
آغزنه شکر قویسه دخی نماز قلمغه طورسه نماز ایچنده شکر ارسه یوغزندن آشغه کچسه دخی
شکر طادن دویسه نمازی فاسد اولور دمش بوندن صکره **بلوکه** صاف اوستنده یولا اولسه خلق قلوب کچمیک
اکر یولک کلکی بچمیک دکلو اولسه جماعتک نمازی درست اولمز اما امامیه اویلر صافی
اراوقدن دوتسه صافلهٔ امام آراسنده یول اولسه جماعتک نمازی فاسد اولمز اما اکر امامله جماعت
آراسنده دیوار اولسه شول قدر یوکسک اولسه کم جماعت یاتوب امامی کورسه جماعتک نمازی
فاسد اولور مکر کم آرالرنده قابو اولسه کم اول جماعتک بعضی یاتسه امام حالی بیله الی اصل امامه
اوزنکنی امامک حالی بلنکرک امامی کورمکله یا موذن اوازن اشتمکله تاکم اویدی نماز درست
اولمز اما امامک حالی بلسه نمازی درست اولمز خلاصه بویله بورمشدر بوندن صکره نمازی مکروه
ایدی نمازی بلدرام **بلکه** قفتان کبوب یکن کیمک نماز قلور و تجدید ایتمکن قفتان دوشرمک
و قفتانیله یاکود سیله یا برنسنیله اویغو و صالین دوکمک یا اورمک یا بلندنه صوقوق نمازی مکروه
ایدر و نماز قلورکن برمغن چنلق یا خود چوره یکا یا قوه سوقلدوکه بوینی دونه نمازی مکروه ایدر اکر

شول قدر دوتسه کوکسی دخی بیله دونسه نمازی فاسد اولور انفصکن نماز ایچنده ان بوکزنه دوتق
یا خود تجدید ایتمک بدن طاش یادکن کورمک برکزدن اوتق نمازی مکروه ایدر اکرچه اوچکن ایدر
نمازی فاسد اولور دخی آغزن لچوب اسمک و ایکی اوکچمی اوزنده اوتریق و تجدید و ایچق ایکی قیلدرن
برین دوشمک دخی غیاثه اوتچق بعدش قوریسا و تریق عندی اولمادن مکروهدر منیة المصلی
ایدر دلبندنک برزنه مرقب آلکی التدن آلق اوچن باشنه بورمک شولقدر کم بوزنک چوبسی
کوزینه مکروهدر امام محرابکورسه شول قدر کم جماعت امامه باقب کورسه یا خود امام بوکسک برده طورسه
جماعت قوسی اشغده طورسه یا خود امام اشغده طورسه جماعت قوسی اول یوکسک برده طورسه مکروهدر
اکر امامله برقچ کشی بیله طورسه مکروه اولمز فقیه ابو جعفر ایدر اول برلده بوکلکلی اکر بوارشوندن اوتق
اکسک اولمز نمازی مکروه اولمز اکر برکشی صاقاردنده طورسه صاقاردنده بیرواکن نماز مکروهدر خلاصه
ایدر مضاندن اوتق و قتده و تراویح جماعتله قلمق مکروهدر صاحب قدوری ایدر مکروه دکل
در زیرا جماعتیله نافله نماز قلمق شول وقتده مکروهدر کم بریرده قومق اتفاق ایدلر لقمه صدر
شمید ایدر اکر یاکلدنه قاست کوتردن برمسجد بوجاغنده قلسه مکروه دکل شمس الائمة الحلوانی
اقتدا کرامامدن ایرو ایکی کشی اولورسه مکروه دکل اکر اوچ یادرت کشی اولورسه صحیح اولور دکر مکروهدر
اکر اوکنده یا ایسلرنده یا دیبی اوزرنده جانلو جانور صورتی اولسه مکروهدر اکر آیغی التده دوشمش
دوشکلی اولسه اوزرنه بصدی ایلسه یا خود اولجق صورتلر اولسه باقب کورسه یا خود اول صورتک
باشی کسلک اولسه مکروه اولمز اکر شول صدر لرده قوه قاری بچه بصدقلرده یا آلیکی قفتانده صورت
اولسه نمازی مکروه اولور دخی آدم صورتنه قرشو نماز قلق مکروهدر مکر کم ارالقده آدم اوزرا اولا دخی
بلکه نماز باش اچوقکن قلق یا شول کشلک کیاسنی چقرب انی ایچک یا لوب اوده اوتریب
کیدک کیاسن یاد لبندن کیوب ایصارنب قلق مکروهدر زیرا نمازی چوزلش کزلمش اولور مکر کم توا ضع
مسکنلک کستر مکجون قلدغی نماز قلورکن کوکه یا قوق یا سجده ایلرکن الیله دلبندن صیرتب آلمق
بره طوقندریق مکروهدر دخی نمازک تسبیحدن یا قرآن آیتلرن صایق برمقلرن دیرب مکروهدر
خلاصه ایدیجز بیرکشی مسجده اما تلق ایلسه اویان جماعتک قوسی عورت اولسه نمازی مکروه
اولمز اکر سجودن اوتق سجوده اوتق ایلسه مکروهدر مکر کم اول سجوده اقامت عورت یا قوی
اولسه شونک کبی قوی اولدکم آنی کین قیق حاصل اولسه دخی ایدر بعض فتاویده اتشکم حاصل نماز
قلمق مکروه دکل امام سن شوی ایدر مکروهدر بعضلر نماز مکروه اولدغی خلق یا یقوب صو

TARİHİ TÜRK İSLAM EDEBİYATI ARAŞTIRMA KURULU

دکلکدن انزود ردشلر مکروه الدنی انزت اوترو اولجق یالشیرده قلق دریت اوله مکروه اولیه بعضلر
ایدر حمام شیطان اوی اولدغیچون نماز مکروهدر پس مکروهلك انزت اوترو اولجق هر یرده نماز قلمق
مکروه اوله نافله نمازلرده هر رکعتده قرآنی برابر اوقمق کرك اوّلکه رکعتده قرآنی اوزت اوقسه مکروه
اولمز ایکنجی رکعتده قرآنی اوزت اوقق اوچ آیت قدری اوّلکه رکعتدن هم نمازده مکروهدر فضیلت ایدر
اوّلکه رکعتده برسوره اوقسه سوکرنجی رکعتده آنك اوستنده سورهٔ اوقمق مکروهدر بعضلر ایدر فرض
نمازلرده مکروهدر نافله نمازلرده مکروه دکل فاتحه دن صکره برسورنك اورتسندن اشغاس اوقسه
بعضلر قتده مکروهدر اکر برسوره اوقسه بر رکعتده صکرنجی رکعتده برآیرق سوره اوقسه اکر اولسه سوریله
اوّلکه سورنك اراسنده ایکی سوره قسه نمازی مکروه اولور اکر اوچ سوره قسه مکروه اولمز بعضلر
ایدر ایکی سوره دخی اولورسه مکروه اولمز بعضلر ایدر اولمز اراده آنلردنی سوره یا آیتلر اوّلکه رکعتده
اوقرغی یا سکرنجی رکعتده اوقدغی قدر اوزت اوقسه مکروه اولمز پس بو اخذ اولدی فی الجمله بلکه کم
اداسن کسوب اولشدری اوقق دیکدر ایکی رکعت نمازده ایکی سورنك اولمزدن اوقسه یا آخرندن
اوقسه یا ایکسنده دخی برسورنك آخرن اوقسه مکروهدر ایکی رکعتده دخی برسوره اوقسه علمانك
چوغی قتده مکروهدر بعضلر قتده مکروه دکل بعضلر فرض نمازده مکروهدر دیر نافله نمازده
مکروه دکلدر دیر بلکه کم خلاصه ایدر بر سورهٔ ایکی رکعتده اوقسه صحیح بودر که مکروه دکل
اما ایکنجی اولدرکه هر بر رکعتده آیرق سوره اوقیه بر رکعتده اوقدغی آیتك یاسورلرك اوسنده فسنه
قسه مکروهدر اما اکر اوتسه قسه مکروه دکل اما قرآنی اوزن اوقسه صحیح بودر که قرآنی اوقمش
اولمز پس نمازی درست اولمز امامه اوین کشی قرآن اوقسه بعضلر ایدر اکر امام قرآنی اخفایله اوقتسه
نماز مکروه دکل بر رکعتده برقچ سوره اوقسه مکروه دکل زیرا پیغامبر حضرتندن علیه السلام شویله
روایت اولنمشدر که طقز سورهٔ بر رکعتده اوقمش دولر امام ابو حنیفه شویله روایت اولنمشدر که
ایکی سوره بر رکعتده اوقمغی بن سوزم دمش دخی بلکه کم صود وکسی کلشکن نماز قلمق دخی نماز
قورکن کوزن یومق یا اوکنده اوپور یا کلجی ایدر آدم اوقق مکروه در بعضلر ایدر اکر آستنه کلجی
ایدرسه کم نماز قلنه تشویش اولیه نمازی مکروه اولمیه ودخی اوکنده تنور یا اوجوق یا کنده اتجه الطور
اوقق نمازی مکروه ایدر اکر اوکنده قندیل یا چراغ یانسه مکروه اولمز امام اولن کشی نمازده قرآنی اوزن
اوقق کسه کلسون ایرشسون دیو حرامدر بعضلر ایدر کرد بعضلر ایدر بر یلوکشیچون نمازی
اوزتسه بلکه جماعت کلوب چوغلنغیچون اوزتسه مکروه دکلدر صحیح بودر که فقها اتفاق ایدرب

دمشلرکه اوته نمازنك اوّلدرکعتده قرآنی اوزن اوقق جماعت ارتسون دیو مستحبدر خلاصه ایدر نماز
قلدقدنصکره یرده قبله قرشو اوترمق مکروهدر بونسنه پیغامبر علیه السلام بدعتدر دیری اما
امام دلسکم ارته نمازدنصکره کون طوغنجیه دکن اوترو دعا ایتدوکندنصکره جماعتدن یکادونه اوترو قرآن
اوقمغه یاکشره مشغول اوله دخی کسنك دستورسزن سوزلرنی یا الطش سیرنده نمازقلمق مکروهدر مکر
کم اوترنلرنده دوستلق اوله بالوبله کم اولقدر نسنیچون اولی انجمز کون طوغیورکن وتنا یورکن اوترسه
برده بکن قضایه قلمق نماز قلق دریت دکلدر کرو قلن نماز قلق دخی انجلیه دریت دکل کن طوغیورکن دمك
بودرکه برسوکی بوی قلمق اولا تنا یورکن دمك بودرکه برسوکی قلماسی اوله بتمغه اما کون تنا یورکن اوله
کونك ایکندنمازنت قلق مکروه دکل دخی ارته نمازی وقتی کرکدکت صکره وایکندری قلدقدنصکره قضایه
قلمش نمازدت وسجده تلاوتدن وجنازه نمازندن ارتق نماز قلمق مکروهدر دخی جمعه کونی خطبه اوقرکن
ویرام نمازندت اوکدت ولخشام نمازندت اوکدت نافله قلمق مکروهدر تحقیقده بویله تفصیل ایدر اما تو
وتتاره قضایه قلمق نماز قلق وجنازه نمازت قلق یاننده اولب واجبلرلش نماز قلق مکروه دکلدر نافله نمازی
کوندزت قلمق درت رکعتده برسلام برله قلق کرك دکچه قلمق سکزده برسلام برله قلق درستدر بوندزت
ارتق برسلام برله قلق مکروهدر اما امام ابو حنیفه قتده کیجه وکوندزده درت رکعتده برسلام برله
قلمق دیکدر ومکروه اولمز نمازی ایکلیو قلق دیکدر بوندنصکره بلدیلوم کسم نمازده قرآن اوقرکن یکلمکشی
نیجه یکلمکچی نمازی فاسد اولور دیجه یکلمکچی نمازی مکروه اولور بوف بلك قتی کیرکلودر زیرا قرآن اوقیان
کشی نماز دجوق کلور بوندن اوکدت قرآن اوقمغه متعلق برقچ مسئله بلدیلوم بلکه کم فجر قرآن
اوقیان برارادہ اوقرکن یکلمه برآیرق سوره کیجه اکر برآیت قدری اوقدیسه کرود دیسا اولکه اوقدغی
قدیب اوزره اوقمق لشکل ایکی آیت قدری اولسه آیرق سوردن اوقدیسه کرود دیسا اولا اداده اوقمق
کرك بعضلر ایدر کرود دیسا اوقمکی سوردن اوقمق کرك هر حالده زیرا انس رضی الله عنه اوقرکن برسوردن بر
سوره یه کچردی نمازده پیغامبر حضرتندن ایشتدوك سوری تمام اتمیه برقچ سوره یه کچه دی اما
قرآنی قتی اوقیجی برده فاتحه سورین آسته اوقسه کرود دیسا قتیه اوّلدرکعتده برسوره اوقسه ایکنجی
رکعتده یکلمه آنك اوزرنك سوری اوقسه برقچ لفظ اوقدقدنصکره آکسه کرکمعدا اولسوریی قویه
آشغه باشدرکی سوریی اوقیه ترك اتمیه برکشنك دشی آقریسه اغزنده دوشسه دوشه دخی اغزیچون اولسه
اغزنك قشی چقاریه قرآن اوقمغه کوچی یتسه آخر وقتده دکن قویه اخر وقتده دخی آقرسی کتمرسه نمازت قلمه
نسنه اوقمرسه دخی قیوه مز برکشی نماز قلمغه بشلسه اعوذ بالله من الشیطان الرجیم دیو کندت

صکره اوکنه دوشه که سبحانك او قدری دوبنه سبحانك او قیه زیرا او قیجق وقت کیجدی اگر قرآن
اوقمغه باشلسه اعوذ بالله من الشیطان الرجیم بسم الله الرحمن الرحیم او قمدن اوکنه دوشه کرو
دوبنه انلری او قیه بعض سوره دخی لازم اولمز مونلری ترك اتدوکی ایله سوره او قمغه باشلسه دخی فاتحه
او قمدن باشلسه انجق سوره‌ی او قیه فاتحه او قیه بعضلر ایدر سوره‌یی قویه فاتحه او قیه اندن صکره سوره‌ی
او قیه و هر رکعتك اولنده بسم الله الرحمن الرحیم دیوب اندن فاتحه او قومق سوکلودر امام ابو حنیفه‌دن
صحیح روایتدر قیلنه بویله دمش اما آیرو کیا بلرده بسم الله الرحمن الرحیم اول رکعتده او قومق لازم در
ابو حنیفه‌دن صحیح روایتدر و نازده فاتحه او قومق واجبدر بر سوره و یا اوچ آیت دخی بله او قومق واجبدر
اما فاتحه او قومق واجبلغی قرآنلودر تا او قدر اتمشدر کم فاتحه او قیجق نازی ایکلین قلمق کشدر دخی
بلکه که امام محمددن بویله روایت اولنشدر کم نازده اوطورمقده چوق اطلنك بکدر رکعتلری
چوق قلوب رکوعی سجودی چوق ایتکدن بغایت حقدن شویله روایت اولنمشدر کم امام اولان نازی
اوزاتمق کرك زیرا اوین کشیلرده قوتسز خسته کشیلر وقتجقلر اولور یاخود ایشنه اوغراشان کشی اولور
نازی اوزادجق اوشورلر جماعته کلمزلر جماعتسز اولور اما نازی باشنه قیلجق دیکلو کرکسه چوق اوقسون
اما بلکه که قرآن و تسبیحلری رکعتلرده برابر اوقمق کرکدر قرآنی برابر اوقمقده اعتبار لفظه در
آیتلرنه دکل مثلا حدید سحدت اوکرنه اذا وقعت اوقسه برابر اوقش اولور اگرچه اذا وقعت طقسان
بدی آیتدر و حدید سحق یکرمی طقز آیتدر دیر لحدید سحق آیتلری اوزوندر و اذا وقعت آیتلری قصادر
لفظلری بر برینه برابردر و امام ارنه نازنك اولنده رکعتده اوزون اوقسه سنت ترك اولمز بلکه که
برکشی دلسز اوله قرآن بله دخی نازقله بعض عالملر ایدردلر طوغرو دیرلك کرك تا کم اشاره او قر
کیبایه و بعضلر ایدر دلسز اولن کشی دلی طوغرو دیرلك لازم دکلدر اگر قرآن حوفلرنك مخرجن بلورسه
اقادان دیرده بله دیرلیه بعض بو دیدوکمز صکره دخی کسلدر برکشی نازده قرآن اوقسه یا نازدن
طشره قرآن اوقسه ترتیبله اوقومق یکدیر ارادن نو اوچوق آیتلری اوقمدن اولدرت بو آیه کلمیه
یازد و غیر مسئله لر قیلندر خلاصه ایدر برکشی قرآن اوقومق ایسنه ادب مودر کم طوغرلنك
ایوسرکیه و باشنه دلبند کیه قبله قرشو دونه ایدسه اله مصحفه یا بشیقون اندن اوقیه
کشی یوزکن دوشکنده قرآن اوقومق ایسنه ایقدرت دوتریب قبله قرشو بولوب اندن اوقیه قرآن
اوقمق واوکیرنك یکدر تطوع نازی قلمدرت اما نازدن قیلجق دیکلو قرآنی کوکلو اوکن دکدر صکره قرآنك
کروقلرن اوکرنمکدن فقه اوکرنك یکدر برکشی بیرارادہ فقه کتابنه مطالعه ایدر اولسه یاخود یازر

اولسه برکشی کلسه قندہ قرآن اوقیه مطالعه ایدر یا یازنه کشی دیکلسه کتاب قرآن اوقیان کشی اوزرنه در
اگر مسجدده برچق کشی یاتمش اولسه برکشی طورسه قوقی قیقی قرآن اوقیه انلر طورب دیکلسه کتاب قرآن
اوقیان کشی اوزرنه در برکشی اشی اشلرکن قرآن اوقیه اگر اول اشلدوکی اشی کوکلن قرآندن اوزسه اوقو
کرك اگر اوزاسه اوقیه نازقلدقده نفسکره هر برکشی طورب حاجت مندجون برفاتحه اوقمك دمك
مکروهدر زیرا بو قوقی کشی دیجك جماعت اوزره آغرلیور و حمامده قوقی قیقی قرآن اوقومق مکروهدر
و مصحف بصدنه مکروهدر مکر کم بویله کتمش اوله صقلیجون بصدنه بوندقصکره کشی نازده قرآنده
لحن اوقیه نیجه ایلجق نازی فاسد اولور نیجه اولجق فاسد اولمز آنی بیلدرلوم بلکه که کشی قرآنی
اوقرکن لحن بکلرو دخی بیتر دولودر بری اولدرکم بر حرفی یا بر کلمه‌یا بر آیتی صکره اوقیه و بری دخی اولدرکم حکیجك برده حکه
تشدیدلم اوقیجق بیرده تشدیدسز اوقیه و تشدیدسز بیرده تشدیدله اوقیه بری دخی اولدرکم
اولشدرو اوقیجق بیرده کسه اوقیه کسجك بیرده اولشدرو اوقیه بشیقی اولدرکم اعرابن بکلش
اوقیه یا حوفلرنك مخرجن بکلش اوقیه بر ایدی بلکه که بعض نسنی بعضی یرنه اوقیه یا اوزونه
یا آکسلتیه یا اعرابن بکلش اوقیه اگر اوزوندغی یا ایرق حرف و یا کلمه یرنه اوقدغی قرآنده وارسه
معنی تغییر اولورسه مجموع علما قتنده نازی فاسد اولمز اگر اول آیو کلمه یرنه اوقدغی یا اوزوندغی قرآنده
بوقسه امام ابو یوسف قتنده نازی فاسد اولور اما امام ابو حنیفه و امام محمد قتنده فاسد اولمز اگر
معنی تغییر اولمزسه و اگر اوقدغی نسنه قرآنده اولسه معنی تغییر اولسه مجموع امامله قتنده فاسد
اولور اگر اوقدغی قرآنده اولسه معنی تغییر اولورسه دخی امام ابو یوسف قتنده نازی فاسد اولمز
کرو قلن امامله قتنده معنی تغییر اولجق نازی فاسد اولور اگرچه اوقدغی قرآنده اولورسه دخی
بو دیدکمز سوزلری صاحب خلاصه صدر شهیددن بویله روایت ایلمش اما قیده ایدر بعض عالملر
دمشلرکه نازده قرآن اوقومق نیجه کرکسه یکلسه نازی فاسد اولمز بعضلر ایدر اگر یکلوب اوقدغی نسنه
قرآنك اولورسه نازی فاسد اولمز بلکه صدر شهید سوزی اوزره انا المسلمین برنه انا المسلمون اوقیه
نازی باطل اولمز مجموع امامله قتنده زیرا معنی تغییر اولمز و هم مسلمون لفظی قرآنده وارد اگر قوامین
یرنه قیامین اوقیه امام ابو یوسف قتنده نازی درست اولمز زیرا قیامین بتا بین قرآنده یوقدر
امام ابو حنیفه قتنده نازی درستدر زیرا معنی تغییر اولمز اگرچه قرآنده بوقسه و دخی بر آیت
اوقسه اگر اوکدکه آیتده وقف ایلیب اندن اوقدیسه نازی فاسد اولمز مثلا ان الانسان لفی خسر

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ دیه طورسه اندن صکره إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ دسه
نمازی فاسد اولمز اکر طورمدت اونشدری اوقه معنی تغییر ایلمیجق نمازی فاسد اولور شونك کبی
کم وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ أُولَئِكَ هُمُ الْفَجَرَةُ دیه خلاصه ایرد اکسر
قرآن اوقرکن حرف ارتورسه يَدْخُلُهُ دیجك بیرده يَدْخُلُهُمْ دسه رَادُّوهُ دسه بابرکلمك حرفن
برکلیه دخی اونشدرسه شونك کبی إِيَّاكَ نَعْبُدُ یرنه إِيَّاكَ نَعْبُدُ دسه اکر قرآنك معنی تغییر ایلمسه
نمازی فاسد اولور تغییر اولسه فاسد اولمز اکر برکلمه ارتورسه مثلا ایتسکم فِيهَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَ
رُمَّانٌ دسه ابو یوسف قتنده فاسد اولور زیرا قرآنده تفاح یوقدر اما ابو حنیفه و امام
محمد قتنده فاسد اولمز زیرا معنی تغییر اولمز واکر برکلمی برکلمدن اوکیدن اوقه معنی آیرقسه نمازی فاسد اولور
شونك کبی عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا یرنه يَشْرَبُ بِهَا عَيْنًا اوقه اکر معنی تغییر اولمزسه فاسد اولمز شونك
کبی لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ یرنه شَهِيقٌ وَزَفِيرٌ اوقه اکر چیکمك یرده چکمه اکر قرآنك معنی
آیرقسه نمازی فاسد اولور شونك کبی دُعَاءً وَنِدَاءً یرنه دُعَاءً وَنِدَاءً اوقه اما صکره انمسکم صحیح
بودرکه چیکمك یرده چکمك برله نماز فاسد اولمز دمش نتکم قشدیدرك انك برله نماز فاسد اولمز اکرچه
معنی ایرقسه دخی دمش امدی معنی آیرقیجك کولك کم نماز فاسد اولیدی شاید فاسد اولدغی دیو
حرج انکیجون اوله زیرا دکمه کشی میدلری وقشدیدلری صقلیمز اکر برحرف دخی اوکدن اوقرسه معنی
ایرقسه نمازی فاسد اولور اکر ایرقمزسه فاسد اولمز ایرقمدغی كَمَصْفُوفٍ مَأْكُولٍ یرنه كَعَصْفٍ
مَأْكُولٍ اوقمق کبی اکر طوریجق یرده طورسه اکر قرآنك معنی چوق آیرقسه نمازی فاسد اولور اکر
چوق آیرقمزسه فاسد اولمز چوق آیرقمدغی شونك کبی شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ دیه دخی طوره
اندن صکره بشیله إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ اکر مبتدیله خبر اورتسنده
طورسه و یا صفتله موصوف اورتسنده طورسه نمازی فاسد اولمز لکن قرآنی یکلش و خطا اوقمش اولور
اکر اعرابی یکلش اوقه قرآنك معنی چوق آیرقسه نمازی فاسد اولور اکر چوق آیرقمزسه
فاسد اولمز چوق آیرقمدغی شونك کبی وَعَصَىٰ آدَمُ رَبَّهُ اوقیه چوق آیرقمدغی شونك کبی کم
لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ أَصْوَاتَكُمْ اوقیه اکر برحرفك مخرجن یکلش ایتسه کورلیم اکر اولا ایکی حرفك مخرجی
بربرینه یقین اولسه صادله طا مخرجی کبی برسن برسی دسه اوقه نمازی فاسد اولور شونك کبی کم
صَالِحَاتٍ یرنه طَالِحَاتٍ اوقیه اکر اولا ایکی حرفك مخرجی بربرینه یقین اولسه صاد مخرجیله سین
مخرجی کبی اولا ایکی حرف بربری یرنه اوقه اکثر علما قتنده نمازی فاسد اولمز دمش الْمَغْضُوبِ یرنه

الْمَغْرُوبِ اوقه نمازی فاسد اولور دمش فِي تَضْلِيلٍ یرنه فِي تَذْلِيلٍ اوقه نمازی فاسد اولمز دمش
فِي تَضْلِيلٍ اوقه نمازی فاسد اولور دیش تَخْفِضُ یرنه تَخْفِضُ اوقه کرك فاسد اولیه
دمش وَلَا إِلَٰهَ غَيْرُكَ یرنه وَلَا إِلَٰهَ خَيْرُكَ اوقه نمازی فاسد اولمدغنده علما اختلاف ایتمشلردر
بوندن صکره شول بعض حرفلرك کم مخرجلری بربرینه یقیندر بریچ صورتلر کتورمش انمش بعضی
بعضی یرنه اوقه نمازی فاسد اولمز دمش شونك کبی کم مَسْطُورٍ یرنه مَسْطُورٍ اوقه معنی
تغییر اولور کرك فاسد اوله نتکم بریرده دخی صُدُورٍ یرنه صُدُورٍ اوقه نمازی فاسد اولور
دمش پس بلکه کم بوردا ایتلر مضبوط دکلدر پس اولمایدر وکمز قاعدیه اعتبار ایتمك
دیکدر بو مجموع تغییر اولن صورتلرده معنی تغییر اولورسه امام ابو حنیفه قتنده نمازی فاسد
اولور اما امام ابو یوسف قتنده اول یکلوب او قدرنی لفظلر قرآنده وارسه نمازی فاسد اولمز
اکرچه معنی تغییر اولورسه دخی امام ابو یوسف مذهبی عوامه وسعتدر اما احتیاط امام ابو
حنیفه و امام محمد مذهبن رعایت ایتکدر بوندن صکره بلکه کم بو یکلش اوقیجق نماز فاسد اولمز
یولرك وفاسد اولمین یولرك صورتلری و مثالری چوقدر اما قومسن کتورمك زیرا یکلیجق
نماز فاسد اولدغن اولمدوغن بیلمك قرآن معنسن بلمکه موقوفدر اکر قرآن معنسن بلور کشی اولورسه
یکلیجق نماز فاسد اولدغن بلور نمازی ایکلین قلور اکر قرآن معنسن بلمسه حال مشکل اولور زیرا
نماز باطل اولمامش اولسه باطل اولدی صنعه بورسه ایکلین قلسه ابطال عمل اولور و اکر نمازی فاسد
اولمش اولسه معنی تغییر اولیه و اوقیه اولمامش صنعه ایکلین قلسه کناهکار اولور پس واجبدر کم
هر کشی نمازده اوقیجق قرآنی کی ازبرلیه روان قله مخرجلرن مدلرن وتشدیدلرن وطورجق یرلرن
کی اوکرنسون بلور کشیه دکلدر ازبرلدوکن یکلش و بریسه اوکرنه کم نمازنده خطا ایتکده صقلیه اکر
بر کشنك دخی قرآن اوقیغه یقشمسه اکر شوبله اولورسکم نه کلو جهد ایدرسه اوکرنمزدن یقشمز معذورلر
اولور لکن اوقورسه دخی نمازی درست اولور اکر شوبله اولورسکم درست اوکرنمك اوردنجه دکل نیجه
کرکسه اوقر نماز قلور اکر شوبله یکلش اوقسه کم معنی تغییر اوله نمازی درست اولمز پس جهد
ایدیب نمازده اوقیجق قرآنی و تحیاتی و قنوتی و تسبیحلری و دکرلری اوکرنمك کرك تاکم کورکلو اوقیه
نمازن فاسد ایتمیه بلکه نمازك کرو قلن شرطن رکنلرن دخی اوکرنمك کرك اکر اوکرنمزسه یکلش قله نمازی
درست اولمز بلمك عذر اولمز زیرا کشی مسلمانلق ایچنده اولیجق السنه دین مصطفیده کرکلو نسنه اوکرنمك
واجبدر عالملر نکلو اراق بردما اولورسه واریب صورب اوکرنمك کرك فاقرده دانشمند یوغدی

اوکرندك دمك عذر اولمز اما بعض عالملر امتلر شول نسنه‌لرکه ضرورات دینیه دندر یعنی شول
نسنه‌لردندرکه آنسز مسلمانلق تمام اولمز نماز زکوة واورج وحج حکملری کب وبرامز صفتلردن صفتی
کب وکلمز سویلنه‌جکشنك طاعتی بویان برمز صفتلردندر انلردن صفتی کب بولمزی مسلمانلق
ایچنده اولن کشی اوزره اوکونك فرضندر اکر اوکونمزسه طاعتی بلدرایمز فاسد ایدرسه اول طاعت
برله بورجی اوده فرض اولن طاعتلری اشلیه نیجه عذاب ایدرلرسه اکا دخی ایله عذاب ایدرلر اما
قچن اول اوکرنمدکی مسئله ایچنه ومشکل مسئله‌لردن اولورسا کیم آنی دیمکه کشی ایله مسلمانلق ارکاندن
دخی اولسه بلمکدن معذور اولور بوندن صکره بجدی سهو نیله واجب اولور آنی بلدردوم **بکلاک**
قچن کشی نمازلرك واجب اولمزدن ترك ایتسه یا ایرندن ایرسه سجدهٔ سهو واجب اولور ایمك کرك
تاکه نمازی تمام اوله اما اول واجب اولمز نسنه‌لری قصدله ترك ایتسه یا ایرندن ایرسه سجدهٔ سهو لازم
واجب اولمز اما نمازی ناقص اولور پس **بکلاک** سجدهٔ اکا دیرلرکه کشی ایکی یانه سلام ویردکندن
صکره ایکی کز بجدی سهون ایده اندن صکره تحیاتی کرو آخرنه دکن اوقیه بعض عالملر
قتنده بر یانه سلام ویردکندن صکره بجدی سهون ایدر وامام اولن کشی بویله ایتمکدر زیرا
ایکی یانه سلام ویردکندن صکره ایدرسه شاید جماعتدن بعضی طوره کوه یاخود برنماز فاسد
اولمق ایچون اشلیه خلوصه ایدر بو بجدی سهوندن صکره تحیاتنه اوترمق فرض دکلدر اکر اوترسه
دخی نمازی درست اولور پس **بکلاک** قچن برکشی قرآن اوقدیغی رکوع آنسه یا اوسکز سجده آنسه
سجدهٔ سهو واجب اولور قچن فریضه نمازلرك اوچنجی رکعتنده یا درنجی رکعتنده فاتحه دن آرتق
قرآن اوقسه براوزن آیت قدری سجدهٔ سهو لازم اولور خلوصه ایدر برفاتحه اوقسه اردنجه
برسوره اوقسه کرودوب برفاتحه دخی اوقسه سجدهٔ سهو لازم اولمز مقدمه شرحنده ایدر نماز
قلن کشی نمازك ایچندکی فرضلردن برینی اونتسه صکره اکر اودمکه ممکن ایسه اودیه صکره
بجدهٔ سهون ایده اکر اودمکه برمزسه نمازی باطل اولور ایکلین قلمق کرك مثلا برکعتده قرآن
اوقمغی اونتسه اکر سجدیه اندن اکرسه قرآنی اوقدیغن دونه قرآنی اوقیه اندن صکره سجدیه واره
صکره بجدی سهون ایده اکر سجدیه واردقدن صکره قرآنی اوقدیغن اکارسه سجدن قلقوب
قرآن اوقق اولمز پس اودمکه برمدی اول قوت اولن قرآن نمازی باطل ایدر واکر رکوع ایتمکی
اونتسه اکر اول اونتدیغی رکوعی ایکینجی سجدن اوکدن اکارسه طوره رکوع ایده اندن صکره ایکی کز
سجده ایده زیرا اول اندوکی سجدهٔ ایکلین ایتمك کرك اندن صکره بجدی سهون ایتمك کرك اما اکر

ایکی سجدی اندکدن صکره رکوع اندوکن اکسه رکوع اودمك درست اولمز پس نماز فاسد اولور **بکلاک**
اوکلکی تحیاتنه عبده ورسوله دیرکدن صکره اکلنسه اوچنجی رکعتنه طورمغی تاخیر ایتسه سجده سهو اوتمك
کرك اکر آستنه اوقنجی سوره قتی اوقسه براوزن آیت قدری یا ایکی آیت قدری سجده سهو ایتمك کرك واکر
قتی اوقنجی برده آستنه اوقسه براوزن آیت قدری یا ایکی آیت قدری سجده سهو ایتمك کرك خلوصه ایدر
ندکلر آنی اوقسه سجده سهو ایتمك کرك اکر اوکلکی تحیاتنه اوترمغی اونتسه اوچنجی رکعتنه طورسه اکر دنیاری
طغرالدیسه طوره اوترمیه زیرا اوکلکه تحیاتنه اوترمق واجبدر واوچنجی رکعتنه طورمق فرضدر طوریغه
یقین اولمق اوترمیه واجبی برنه کوره بکون وزنی ترك اتمش اولور بعضلر انکچون انشوردکم اکر طوریغه
یقین اولدقدنصکره اوترسه نمازی باطل اولور اکر طوریغه قصد ودنیاری برندن قلقسه اوترسه
سجدهٔ سهو اتمیه بعضلر ایدر سجدهٔ سهو ایده اما تحیاتنه اوترمدن طوردقدنصکره البته سجده سهو ایتمك
کرك اکر آخرکی تحیاتنه اوترمغی اونتسه یشنجی رکعتنه طورسه اکر سجده اندن اکارسه دونه تحیاتنه اوترمه
وسجده سهون ایده واکر یشنجی رکعتك سجده سن اندکدنصکره اکرسه ایکینجی تحیاتنه اوترمدن سجدن
قلقسه تحیاتنه اوترسه سلام ویره قدیغی نماز نافله اولور برکعت دخی قتی دکلدر زیرا یشنجی رکعتنه قصدلی
بشنجی اکر برکعتنه دخی قتوب آنی رکعت ایدرسه دخی بکدر اما فرضی ایکلین قلمق کرك اما اکر آخرکی
تحیاتنه اوترمدن صکره باکلوب یشنجیه قلقسه اکر سجده اندن اکرسه دونه تحیاتنه اوترمه سلام ویره سجدهٔ
سهو ایده زیرا سلام ویرمك واجبدر برنده اندن اکر یشنجی رکعتك سجده سن اندکدنصکره اکرسه
برکعت دخی قتنه آنی رکعت اولمه تحیاتنه اوترسه سلام ویره درت رکعتی فرض اولور ایکینی نافله اولور اندن
صکره قچن طوریجی سیرده اوترسه یا فریضه‌لرك ایکی اولی رکعتنده وسنتلرك هر رکعتنده فاتحه اوقمغی
یا فاتحه دن صکره سوره اوقمغی اونتسه یا فاتحه سورسن ایکی کز اوقسه یا اول سوره یا اوقیب اندن فاتحه
اوقسه سجدهٔ سهو ایتمك کرك اکر اودرو طورکی تحیاتنه اوقسه یا اوکلکی تحیاتنه عبده ورسوله دن صکره آرتق
اوقسه سجدهٔ سهو ایتمك کرك منیة المصلی ده ایدر ابو حنیفه دن روایتدر که برحرف قدری عبده ورسوله دن
آرتق اوقسه سجدهٔ سهو ایتمك کرك اما آرتق کلمه‌لر ایدر **اللهم صل علی محمد** دیمك قدری اوتوز نجیه سجده
سهو واجب اولمز دیرلر اکر قنوت دعاسن اوقمغی اونتسه رکوعده یکن اکسه صحیح بودر که طوریب قنوت اوقیه
نمازنی تمام ایده صکره سجدهٔ سهو ایده اکر طوریسه قنوت اوقسه رکوعدن اتمیه اکر رکوعدن قلقدنصکره اکسه
قنوت اوقمق کرك سجده یه ایتسه صکره سجدهٔ سهو ایتمك کرك اکر رکوعدن یکن فاتحه یا سوره اوقمدغن
اکسه طوره اوقیه بعضلر قتده اول رکوعی ایکلین ایده بعضلر قتده اتمیه نمازنی تمامله بعضلر ایدر

سورة اوقنغی اونتنه رکوعه وارجق کسه طورسه اوقه اولا ایندوکی رکوع بولنور اولدکوغی کرو اتمه
نازی درست اولمز بعضلر ایدر امام زفرقنده نازی درست اولمز امامنه قنده درست اولور سجدهٔ
سهو ایده اکر رکوعده یا سجوده یکلسه دخی کرو رکوع یا سجده ایچنده طورسه فکر اتسه اونتیجون
اکمیجون سجدهٔ سهو ایده برکشی امامه اویسه امام برکعتی قلدقدنصکره دخی امام سجدهٔ سهو اتسه اکر
امام سهو ایتدوکی اونکی رکعتده ایسه که اولاوین کشی اکا ایرشدی اویسه سجدهٔ سهو لازم دکل اکر اولا
اویغی نازده امام سهو اتدیسه اویسه دخی لازم اولور سجدهٔ سهو اتمکدرک اکر امامله سجده ایتدیسه
نازآخرنده کندی سجدهٔ سهو ایده اکر کندی دخی سهو اتدیسه اول طورب قلدغی نازده ایکیجون بر سجده
دیتر خلاصه ایدلاحق اولن کشی سجدهٔ سهو نده امامه اویسه مسبوق اویسه لاحق اولدرکه امامه اولدت
اویه امام نماز ایچنده اویسه یا خود ایرمیوب ایرسته آغه کن اول ایرسندن کلنجه یا اویوبنجه
امام برکعت ایدخی آرتق نمازنده قله اولسه اندن کلنه مسبوق اکا دیرلرکه امامه نمازك اولدنن
اویسه برکعت و یا دخی آرتق امام نمازنده قلمش اولسه اول اندن صکره کلمش اولسه پس مسبوق اولن
کشی امامه اویه سجدهٔ سهو ایتمکدر اما امامله سلام ویرسه اکر نمازی تمام اولمدوغن سلوب امامله
سلام ویرسه نمازی فاسد اولور ایکلیز قلمق کرك اکر بلیوب سلام ویرسه نمازی فاسد اولمز
تمام اتمکدنصکره سجدهٔ سهو ایده اما شرح طحاویدن اتمش مسبوق اکر امامدنصکره سلام ویردیسه یا
امامدن اوکرنه سلام ویردیسه نمازی فاسد اولمز اکر بله سلام ویردیسه فاسد اولور اما بقی امام
سلام ویرسه دخی سجدهٔ سهوی وارد ومتن صکره اکسه مسبوق دخی طورب نماز اوقمکه مشغول اولسه
اکر مسبوق قلدغی نازده سجده وارمدیسه دونب اوتوب امامه اویب سجدهٔ سهوی بله ایدب اوتن
طورب نماز قلمق کرك اکر سجده اتمش اولسه مسبوق اول قلدوغی نمازی قویب امامه اویمق کرك اکر اویرسه
نمازی فاسد اولور بلکه مسبوق نمازنه امیله اندنصکره سجدهٔ سهو ایده اما کتاب الصلوتده اتمش اکر امامه
اویمیوب نمازنه تامله دخی نمازی فاسد اولور دخی متن نسکه اویمق فاسد اولور قیدنه ایدر مسبوق
یکلسه امامله سلام ویرسه سجدهٔ سهو اتمك کرك اکر مسبوق قلن نمازی قلمه طورب دنصکره امام اکسه
که نماز سجدلرندن برسین اونتمش دخی اودمکیجون سجده ایتسه مسبوق اکر قلدغی نازده سجده ایتدیسه
اوتوب سجده اتمکدن امامه سجده اتمکده امامه اویسه کرك اویرسه نمازی فاسد اولور اکر مسبوق
قلدغی نازده سجده ایتدیسه قلدغی نمازی قویب امامه اویمق کرك اکر قویب امامه اویرسه نمازی فاسد
اولور اما بلکه سجده وارمدیسه امامه اویمق نمازی فاسد اولدغی اندن اوترو دکم امامله قلق

واجب اولدغی یرده کندی باشنه قلدی سجده وارد دنصکره اویمق نمازی فاسد اولدغی باشنه قلق واجب
اولمکن قویب امامه اویدغیجون در خلاصه اولن سوز تمام اولدی بحث اکر فاتحه سورسن تمام اوقدن
آیرق سجده اوقغه یتسه اکر فاتحه نك چوقن اوقدیسه سجدهٔ سهو اتمك کرك اکر چوقن اوقدیسه سجدهٔ
سهو اتمك واجب کل قیدنه ایدر صحیح بودرکه فاتحه سورسنك چوقن ترك ایدیجك سجدهٔ سهو لازم اولور اما
بعضلر ایدر برآیت قدر دخی ترك ایدرسه سجدهٔ سهو اتمك کرك دمش بعضلر ایدر بسم الله دمسه
سجدهٔ سهو لازم اولور اتمك کرك دمش اما اول نسنه که آنی اشلمك برآیرق نسنه تابع اولدیجون در آنی ترك
اتمك بله سجدهٔ سهو لازم اولمز نماز ایچنده کی تکبیر ترکب و تسبیحلرکب سبحانك و اعوذ اوقنوکب اما تکبیر ام
تکبیر لرندن برسن اونتسه نماز اولمنده و آخرنده کتورمسه سجدهٔ سهو اتمك کرك قرآن اوقوکن سجده آیتن
اوقسه یرنده سجده اتسه سجدهٔ سهو اتمك کرك ابو یوسفدن نوبله روایت اولنمشکه اول کهنده
اوقنغی قرآنی ایکیجوز کهنده کرو اوقسه سجدهٔ سهو لازم اولور اکر فاتحه سورسن ایکی کز اوقسه سجدهٔ
سهو واجب اولمز تحیات اوقنی اونتسه سجدهٔ سهو اتمك کرك خلاصه وقنیه ایدر اکر رکوعده یا سجوده
یا تحیاتده اوتوشکن قرآن اوقسه سجدهٔ سهو اتمك کرك مجتمع شرحنده ایدر اکر تحیات اوقسه اوروطورکن
یا رکوعده یکن یا سجوده یکن سجدهٔ واجب اولمز اما خلاصه ایدر اکر تحیاتنه اوتوجق تحیاتی اوقسه اندن
قرآن اوقسه سجدهٔ سهو واجب اولمز قنی نمازك فرضلرن و واجبلرندن دستندرن و مستحبلرن و نمازی فاسد
ایتمکدن و مکروه ایتمکدن و نمازی نیجه قلمق کرك که تمام اوله بلدك اما دخی کمکن اولمیجون نمازی نیجه قلق
کرکدکن ترتیب اوزره بلدرلوم بحث اوتسه نماز قلمغه نیت اتمك کرك بلدك که نیت اتمك قلدغی
نماز قنغی نازده غن بلکدر دخی آنی قلمق دلك قبله قرشو بولمکدر اما امامه جماعتده عورت وارسه
عورتك اماملکنه دخی نیت اتکدر دلیله دمك کرکدر تکری تعالی حضرتنده و بعض علما ایدر دلیله دمك
یتمز اما مکر که دلیله دمیجه کوکلن دوندرمیه اکر قلدغی نیت اولورسه نیت اتدم نماز قلمغه
دیرسه بتر اکر قلدغی وقتراینه نیت اتدم وتر نمازنی قلمغه دیه و اکر فرض نمازنه نیت ایدرسه مثلا
ایده که نیت اتدم اشبو ایکندی نمازنه دیه و یخ دکمندکن دمك لازم دکل و اکر جنازه نمازنه قلورسه
نیت نماز قلمغه تکبیر چون دعا اتمکه اشبو اولو ایچون دیه اندن صکره بحث قیر نمازنك تاملك
سلام ویرمدن طورب برنمازدخی قلمك نیت ایدب الله قلدورب الله اکبر دمدن درستدر
کرکسه فرض نمازن تاملیوب اقلیه نیت ایت کرکسه نافله نمازن تاملیوب فرضه نیت ایت و کرکسه
وقت نمازن قلوب قضایه نیت ایت دیر نماز ده ان قلدرب الله اکبر دمك شرطدر بزم قتمزده بر

شرط برقچ نمازه بترتکم برابرت برقچ نمازه یترشافعی قشنده رکندرهم نمازده الن قلدروب الله اکبر
دمك کرك برنمازی تامایوب الن قلدرمیوب الله اکبر دمدت آیرق نماز قلوق درست اولمز انده نصکره
نیت انکدنصکره ایکی الن بانی برابرنه الته باش برمقلرن قولغی بوشنوك الته قویه برمقلرن آچه
الله اکبر دیه الن الته کوتکی الته بغلیه صاغ الن صولی اوزرنه صاغ برمغیله باش برمغن صول
الته بلکی الته بغلیه کوتلن برمقلرن صول یکی اوزرنه اوزده الله اکبر دکدنصکره الن قوق صالی وبرمیه
تاکه وارباردنرن بکا کچیه عورت الن اومزی برابرنه الته الله اکبر دیه والن کوکسی اوزرنده بغلیه
اما الرن بکی ایچنه قویه انکن چقرکن الن آچیه زیرا ایکی الن برمضوك ربعی قدینی وارد راجحق نمازی
درست اولمز اولی اولدرکه الته بردستوانه کبنسنه کبه تاکه الرنی کوردیه زیرا ایکی الن کوتنرسه نماز
درست اولمز آیقلرن دخی کوسترمیه زیرا امام ابوحنیفه نك برقانچه ایکی کورنجك نمازی درست اولمز
الن بغلدقدنصکره سبحانك اوقیه اندنصکره اعوذ بالله من الشیطان الرجیم اوقیه اکر امامه اویمشه
ایسه طوره آیرق قیلنه اوقیه وامام محمد قشده اعوذ اوقمزسه قبورمز اکر کندی امامنه یاباشنه
قلورسه انلرك اردنجه بسم الله الرحمن الرحیم اوقیه وفاتحه اوقیه واردنجه قرآن اوقیه اما
بلکه سبحانك واعوذ بالله وبسم الله اوقیجی استه اوقمق کرك انجق اوزرکنده اوقمق کرك
کرو قلن رکعتلرده بسم الله دیه فاتحه اوقیه اردنجه سوره اوقیه اندنصکره رکوعه واره ایکی الن
ایکی دزلری اوزرنه قویه برمقلرن آچه رکوعده شول قدر ایکلکه کم ارقسی دیدرز اولدشویله دوز
اولکه جناغله صوقصه دوکلیه اما باش ارقسندن آشغه اندرمیه باش ارقسندن یوقارو
دخی قلدرمیه بلکه باشیله ارقسی برابر اولدرکوعده یکن اوچکن بایتکن سبحان ربی العظیم دیه
اندنصکره رکوعدن قلقه سمع الله لمن حمده دیه جماعت ربنا لك الحمد دیلر اکر باشنه قلورسه
ایکسز دخی بله دیه ورکوعدن قلقجی اودن طغرولمه طوره انرن صکره الله اکبر دیه سجده یه واره سجده یه
ایتکن اولدرلرن قویه انده نصکره الرن قویه باشی برابرنده برمقلرنك آراسنه آچیه وقولرن بیره
دوشیه بلکه قولرن بقارو قلدوره شول قدرکه برچنك آلتندن کچه طوقیه قولرن دخی قلدوره
اودن اولیغی اوزرنه دوشیه آلتن وبورنن بیره دکوره دایندن یا الکیز آلتندن صیره سجده ایدرکن
اما الیله صیرمیه زیره قازده لعضاسی دیرنمك کرك نماز صلحندن زیاده انجون دایندن یا الکیز
آلتندن کدرمدت سجده ایله آلوبرك قانلغن دوبرسه نمازی درست اولمز اکر طوبرسه درست اولور
اما نمازی مکروه اولور انده نصکره بلکه اکر قانلن دوشك یا قانلن خالی اوزرنه سجده ایله کو

ایچنده قان بانیوق یا یوك اوله آنلمز انلن قویجق آشغه کده برك قیلغن طوبیه نمازی درست اولمز سجده
ایکن اوچکن بایتکن سبحان ربی الاعلی دیه وسجده یکن ایکی ایلری برمقلرن قبلدن یکا یونده انلرن
صکره الله اکبر دیه قلقه اوته برز اکلوب کرو سجده یه واره اوکی کب سجده ایده خاتون کشی دخی
ارکب اما سجده یکن قولرن بیره دوشیه نو قارو قلدرمیه اندنصکره ایکیمی سجده دن قلقه اولدیغن
قلدوره انرن ایکی الن قلدوره انرن دنلرن قلدوره بره طیغدرت طرو کله ایکیمی دخی اوکی
رکعتکی قله اما بلدکه اوکی رکعتدن اوتوکنده سبحانك واعوذ اوقمز بسم الله الرحمن الرحیم
دیرلر فاتحه دخی سوره قوشرلر ایکیمی رکعتی قلدقدنصکره تحیاته اوترجق صول آیغن دوشیه اوزرنه
اوشه صاغ آیغن دکه ایکی ایتکنك دخی برمقلرن قبلدن یکا ایلیه ایکی الن ایکی اویلغی اوزرنه قویه
برمقلرن اوزده تحیاتی اوقیه عبده ورسوله بدکن اما هر نمازك آخر تحیاتنده کرکسه ایکی رکعت اولسون
کرکسه اوچ رکعت اولسون وکرکسه درت رکعت نمازی اولسون تحیاتك صلواتن دخی بله اوقمق کرك
واردنجه پیغامبردن صلعم اشدلمز دعالردن دخی اوقیه اما اوقدغی دعا صلواتدن اوزن اولمیه آنغه
دعا باشنه بلدروز تحیاتی وصلواتی ودعای نجه اوقمق کرکدر خاتون کشی تحیاته اوترجق صول
یانی اوزرنه اوزن ایکی آیغن صاغ یانندن چقره سلام ویرجك اکر امام اولورسه هر یانه سلام
ویرجك جماعت وحاضر اولن دشمنلره نیت ایلیه واکر امامه اویمش اولسه سلام ویرجك جماعته وحاضر
اولن دشمنلره وامامه نیت ایلیه اکر صاغ یاننده جماعت وامام اولسه صول یانه دخی سلام ویرجك
کرو ایله ایده اکر یکوز قالورسه ایکی یانکی دشمنلره نیت ایلیه بوندنصکره بلکه اوچ آیت
اوقیه اکر جماعتده ضعیف کشیلر وارسه خسته کب وقوجه کب یاخود اشه ایوز کشی وارسه قوکوعده
سبحان ربی العظیم بیشدن آرتوقدمیه اکر باشنه قالورسه قرآن دکلو اوزن اوقمق استرسه اوقیه
رکوعده وسجوده تسبیحدن بشقه دکلو ایده بلورسه ایده اما تشهد ایده مناجات بیتکن یا یدیکن یا طغن
کن یا اوندیرکن ویا اون اوچ کرو یا اون بشکن یا اوقیه فرضلرنه ایکی اوکی رکعتنده فاتحه اوقیه
وسوره دخی قوشه صکره غی ایکی رکعتنده انجق فاتحه اوقیه کرو قلن نمازلرك هر رکعتنده فاتحه دن
صکره البته قرآن اوقمق واجبدر بوندنصکره بلکه سنتلری اوده قلوب اندنصکره فرضلری سجاده
قلق بیکدرنا بوقدر امتاکم اختام نمازنك فرض اماملرنه قلدقدنصکره سنتلری وارباوده قلق بیکدر
اکر مانع اولب قلیم دمرسه اما امام اولن کشی ارته نمازنك فرضنده واختام نمازنك بیتوسنه نمازنك فرضنك
اوکی ایکی رکعتلرنده قرآن اوقمق اوقمق کرك اما باشنه قالن کشی دارسه هر فرضده قنی اوقسون ودارسه

استه اوقوز جمعه نمازنده وبیرام نمازنده وتراویح نمازنده ووتر واجبکه رمضاندهٔ قلنور ورغایب
وبرات ووتر نمازنده کم جماعتله قایلر قرآنی قضا اوقوکرك کرو قلن نمازده استه اونوتکرك اوچنجی

باب فصل بو فصلده امام وجماعت ومسجد حکملرنی بلدیلم حاد صدره ایدر جماعتله نماز قلمق
پیغامبرك صلی الله علیه وسلم اولو وکورکلو سنتیدر جماعتله قلمق ثوابی یکرمی بدیکن باشنه قلمق وکلو در بر
جماعتی ترك ایدانك نمازی ناقص اولور فتنه ایدر جماعت وترکنه ایدر طحاوی دکرمی وبعض فقها فتنه
اما داود بن اصفهانی واحمد بن حنبل وبعض صحابی فتنه وفرض عین در باشنه قلمق درست دکلدر جماعت
اولمق واما سنتك ایدن کتب قرآنی درست اوقوکرك نمازك مجموع احکامنی بلمك کرك اندن کرو اولمق
کناهدن صقورکتش اولماکرا یکی کتب اولورسه بوده دکمزلنلر ایکسنده دخی اولورسه قفسنك علمی ارتقه
دیر بایزده اول قلمق یکدر اکر ایکسنك دخی علمی برابر اولسه قفسنك زهدی وصلاحلغی آرتوقه اولسه
قلمق یکدر اکر ایکسی دخی صلاحلغده برابر سه قفسی یشلو ایسه اول قلمق یکدر اکر یشده دخی برابر سه
قفسنك نسبی واصلی اولو ایسه اول قلمق یکدر اکر آنده دخی برابر سه قفسی کیم جماعتده اولا اول قلمه قولاك
وکوزلرك وزنادن طوتمك وفاسقك وبدعت اشلیانك کچمیك کچمیك وقولغنه کوپه کچرمك کب
وصقلن تراش ایلمك کب بونلرك اماملغی مکروهدر اکر ایکی کتب اولسه صلاحلغده وعلمده برابر اولسه
برسی قرآنی یکراك اوقه اول بوت جماعت آنی قوسه اول بوت امام ایرسه برمزلق آغش اولورلر بر امام
جماعتنه اینکه نرسنه برآیی ایرستز قلدم دسه اکر یدن سو بلکدن صقمز کتشه سوزنه اینانمغلر
قتی دوکلر اولیلر اکر ناهد کتشه یا ایدرسه کم طوغه ارسز نسنه بولنمش بلدم دیسه نمازدن دوندرلر
قرآنی بلمز کتشی دلسز اوبتوز درست دکلدر قرآن بلز کتشه اویسه درستدر مسافر مقیم کتشه اوبتو
قضایه قلمز نمازده درست دکلدر وقت نمازنده درستدر اما مقیم مسافره اوبتو درستدر وقت نمازنده
دخی قضایه قلمز نمازده ودخی امام مسافر اولمق یاخم دیره مقیم طوره کرو قلن نمازنی تاملیه اورو
طورکن قلن اوتورنه اوبتو وابدست آلن کتشی تیمم ایدنه اوبتو درستدر امام محمد قتده درست دکل
اولیله قضاسن آکندر وقضاسن قلنه اوبتو یا جمعه نمازنی قلنه اوبتو ودوکی اولیله نمازنی قلنه اوبتو
درست دکل بر کتشی ایتسه ایکی رکعت نماز نذر اولسون دیسه بر کتشی دخی ایتسه ایکی رکعت دخی بکا نذر
اولسون دیسه برسی بیرسنه اویسه درستدر بر کتشی ایتسه ایکی رکعت نماز نذر اولسون برسی آنده
لچسه والله ایکی رکعت نماز قیلم دسه نذر ایدنه اویسه درستدر اما نذر ایدن آنده ایچنه اویسه
درست دکل ایکسی دخی آنده ایچسه ایکی رکعت نماز قلمغه برسی بیرسنه اویسه درستدر تطوع قلن

تطوع قلنه اوبتوکرك اما ایکسی دخی تطوع نماز قلمغه بشله ایکسی دخی بونسکز برسی بیرسنه اوبتو درست
دکل اما برقوم امامه اولیلر تطوع نماز قلمغده دخی بونلر دخی آنی اوردسکز امامه اولیلر بعضی
بعضنه اویسه درستدر لاحق لاحقه مسبوق مسبوقه اما مثلی درست دکل قان آلش وقرن بطلش
کتشی قان آلیلره اما مثلی امك درستدر اکر شتله دبوقور نمازسه هر بیرده که امامك امامتی درست
اولیه کندی نمازی درست اولور امام محمد فتنه کندنك دخی درست اولمز بر کتشی بام اوستنده طورسه اما
اویسه امامك یانی بلمه دخی درست دکل اکرچه بام مسجدن اولنمش اولورسه دخی بر کتشی دکاننده طورسه
دخی امامه اویسه صافه قوشوب نماز درست دکل اکرچه صافه اولنب طورمزسه درست دکل امامه اویسه
مسافر یدر یا مقیم مدر بلمه نمازی درست دکل قچن بر کتشی جماعتنه ایرشمه اوینده عورتنه وخدمتکارنه
یا عاقل اوغلنه قلیورسه جماعت قوابن بولور اما بو عذرلر اولمادن قلمه مکروهدر بر کتشی کیدو
باشنه نماز قلمه فاتحه اوقدقدنصکره بر کتشی کلمه اویسه فاتحه خوانی ایکلین قتی اوقیه قیده ایدر
امامه اوینی کتشنك تکی اولسه امام اوچ رکعت موقلدی یوقسه درت رکعت موقلدی بلمه نمازنی صکره
ایکلین قلمه اما امام بلمه ایکی رکعت موقلدی اوچ رکعت موقلدی قویسه جماعتی دکمسه اکر اوتورسلر
اوتورسه طورسلر طورسه نمازی درست اولمز اما ایکی کتشی امامه اویسه امام نمازك بعضنی قلدقدن
صکره اما برسی بلمه که امام سلام ویردکندن صکره طورب ایرشمدك نمازی کرو قلمق کرك ایدوکن یا خود
بلمه بخ رکعته ایرشدوکن دخی اولدیر بولداشی کوزنه اول نیجه قلور یا بخ رکعت قلورسه اولدخی ایله
قلمه نمازی درست اولمز بلکه مؤذن اوازنی ایشدن مسجده کلوب جماعتله نماز قلمه کرك کلوب
جماعتله قلمزسه شافعی قتنده نمازی درست اولمز بزم قتنده نمازنك فضیلتی اولمز نمازی ناقص اولور اکر
مسجده کلمه صافك قتی یانی آزسه اول یانه طوره اکر ایکی یانی دخی برابر سه امامك صاغ یانه طوره
جماعتده درت ارتواد اولورسه آیغی امامك آیغندن کرو کرك اکر جماعتك برسی اوزنی اولسه اشی امام باشندن
ایلرو کچرسه دخی درستدر اکر عورت اویسه اشی امام باشندن ایلرو کچرسه دخی درستدر اشی امام آیاغندن
کرو اولمق بودیکمز آیغی امام آیغندن کرو اولورسه اما بله اولورسه امامك باکندیورقه کرك ویا
کندیه نکاحلی اولمز خصمی کرك بلکه آیغی ایلرو اولب وکرو اولمغده اعتبار انجکه در اکر بلدرسی
امامك بلدرنده ایلرو اولورسه نمازی درست اولمز خلاصنك سوزی قلم اولدی قیده ایدر قچن قتی
یغمور اولسه یا قتی صوق اولسه یا قتی وکلق اولسه جماعت مسجده دار مغده عذر اولور هر کیم جماعتی عذرسز
ترك ایتسه آنك طاعتلغی کچمز تقریر اورمق واجیدر قونشیلر بولیرسه ونصیحت ایتمسه کناهکار

اولورکندیلکی مسجدنده ترک ایدوب آیرق مسجدنده وارمیه اولدیغی مسجد امامنک تقویسی ایله تفرق
اولدیغیچون اما اولمز مسجد امامی وقتنی نصیحت دخی ایدرسه انده وارمزدخی بیکدر ایکی دولو ثواب حاصل
اولمیچون برکشی کیجه وکندوزنده اوقتده مشغول اولسه جماعتله نماز قلمه کلسه طائفه‌لری کیجه‌نی بعضلر
ایدر بعض وقت کلوب بعض وقت کلمز سه طائفه‌لری درستدر ددی برامامکه رکوعده یتیشدوده اکلیه
تیز تیز ایده آنی قویوب آیرق مسجد امامنه اویتوب بکدر امام قنوت اوقیغی اونتسه رکوعه وارسه جماعت
دخی بیله رکوع ایلسه امام طورسه قنوت اوقسه کرو رکوعه وارسه جماعت دخی بیله رکوع ایتسه جماعتک
نمازی فاسد اولور زیرا جماعت انکله رکوع فرضدر امام ایدوکی رکوع نافله در فرضی نافله‌یه اویرمق
درست دکلدر برکشی کلسه اولک صافده یر بولسه وآرد صافده کسه اولسه قتلنه برآدم کلیجه اکر امام
رکوعه وارمغه یقین اولورسه وآدم کلسه برآدمی صافدن چکه بانسه کوره یا الکوز طورمیچون بعض
علما ایدر یالکوز طوره آدم چکوب صافدن کوزمیه زیرا بزم زمانزده خلقک چوق جاهلدر چکیجک
نمازندن چیقر اکر اولک صافده یر اولسه آرد صافی یاریب ایلوکیجک درستدر صافده امام اورتسنده
برکولی اولسه بو یکلکی ودر یکلکی شولقدر اولسکه مردار اونسه دوشب آنی مردار ایلسه یا ارمق اولسه
کوایجنده بو بیرنه آقمق ممکن اوله اویق درستدکل امام ابو یوسف قتده وابو حنیفه‌دن دخی بویله روایت
اولنمشدر اما امام محمد قتده جماعتک نمازی درستدر اکر ارمق کوچک ایسه وصحیح بودرکه امام
عورتلرک امامتلغنه نیت ایتیجک عورتلرک نمازی درستدکلدر عورت جامعدکلیکن اما استلغن
انکله نیت ایتسه صکره عورتلر کلسه اویسه بعضلر ایدر نمازی درستدر وبعضلر ایدر درست
دکلدر امام ایدستر قلدیغی کندیسه صکره ممکن اولدیغی قدر کشیه سویلیه بعضلر ایدر سویلمک
لازم دکل زیرا یا کلوب قلدی یا کلوب قلمز عضو اولنمشدر برکشی یتسو فرضن باشنه قلسه وبعضلرنده
وکلوب تراویح نماز جماعتله قلمز درست دکل اما برکشی تراویحی امامله قلسه صکره وتر واجبو امامله
قلمز درستدر اما بعض امامله ایدر قچن برکشی یتسو فرضن رمضانده امامله قلسه تراویحی وتری امامله
قلمز درست دکلدر وبعضلر ایدر تراویحک بعضنی امامله قلسه وتری دخی امامله قلمز درستدر
بعضلر ایدر درست دکلدر یتسو فرضن قلدت مسجده کرسه کوریسکه امام تراویحی قیلیور یتسو فرضن
قلمه اندن امامه اویا تراویحک کرو قلانن دخی اودیه بعضلر ایدر اودیه زیرا جماعتسز قلمز
درست دکل برکشی تحیاته اولورکن اویوسه امام سلام ویرد کندن صکره اویانسه تحیات کسرو
قلانن دخی اوقیه اندن سلام ویره اکر نقدر قلدیغن بلسه سلام ویره مسجدک طامی اوزرنده

نماز قلمق مکروهدر برکشی تراویح قلور رمضانده کلاری امامه اویری کوردکم وترشر امام سلام ویرمکدن
صکره بر رکعت دخی قلمه درست اولمیچون اکر قلسه دخی نسنه لازم اولمز عورتلر جماعت اولسه برسی
امام ایلک مکروهدر اکر مکروهدن جماعت اولورسه امامله‌ری اورتلرنده طوره ویکیت عورت کلوب
ارآدم جماعتنه اویمق مکروهدر اما قاری عورتلر کلوب اویله نماز قیلسه یا ایکیسی نمازنده اویرسه مکروه
اولمز اما عورت کلوب اویمق آردصافدن طوریق کرک کلوب ارلر ارسنه قوشمق کرک اکر کلوب آدم
باینده طورسه اولمز ارآدمک نمازی درست اولمز اکر چه اولمز آدم آنک خصمی یا کندیسی دخی اولورسه
پس یالکز کسه قچن برعورت کلسه جماعت ارسنده طورسه ایکی باینده برار دنده طورلرک نمازی درست
اولمز اکر ایکی عورت بربری باینده طورسه ارآدمک صافی ارسنده ایکی کشنک صاغ باینده طورلرندن
وایکی کشی صول باینده طورلرندن وایکی کشنک چوق اردنده طورلرندن نمازی فاسد اولور اکر اوچ عورت
بربری باینده اولسه ارآدم صافی ارسنده طورسه اوچ کشی صاغ باینده واوچ کشی صول باینده واوچ
کشی اردنده تا صفک اخرندک نمازی درست اولمز بکزدک قلمز کرک اما بونلرک نمازلری درست
اولمامغک بیری شرطی واراکی اولسه بری شرطک برسی اولدرکه اکسک اولورسه اولسه ارآدملرک نمازلری
درست اولور اولدیری شرطک برسی اولدرکه اولمز ارآدم ارسنده اولن عورت شویله کرکدرکه کاه ار
آدم امر بولور اوله اکر کوچک قرچمز اولورسکم آدم امر قیلسه نماز قلنلرک ارسنده طورسه نماز قلن کسنک
نمازی باطل اولمز اما قاری اولورسکم اکا کسه امر نماز اوله نمازی فاسد ایدر زیرا یکلکن امر بولور دیو ایکنجی
شرطی اولدرکه اول عورت اوصلو اوله اکر دولو اولورسه ارادملرک نمازلری فاسد اولمز اوچنجی شرط
اولدرکه اول عورت قلدیغی نماز ارآدم قلدیغی نمازله بر اوله بر اولدیغی اولدرکه اول قلدیغی نماز ده
برامامه اویمق اولمز پس اکر عورت دخی باشنه قلسه ارآدم دخی بر باینه طورسه ارآدمک
نمازی درست اولور باخود نمازک بوزکنده ارشمش اولسه عورت طورسه اول ایرشمدک نمازی
قلسه امام سلام ویرد کندن صکره ارآدم دخی طورسه امامه ایرشمدک قلدیغی دخی عورت
باینه طورسه نمازی فاسد اولمز دنیرا قلدیغی نماز ده امامه اویمش اولمز اما لاحق اولسه بو صورتده
نماز فاسد اولور زیرا اول قلدیغی نماز ده امامه اویمش کیسه اولور انکچون دکه اول قلدیغی
نماز ده قرآن اوقمز اوقمز درتنجی شرطی اولدرکه قلدیغی نماز رکوعلو وسجودلو نماز اولسه کرکدر اکسر
جنازه نمازی اولورسه ارآدمک نمازی درستدر بشنجی شرطی اولدرکه ایکیسی دخی بر یرده کرکدر اکر
اول عورت آشغده طورسه ارادم یوقاروده طورسه اول یرده بوکسکلکی ارپوچیه اولسه نمازی

درست اولور زیرا بیرده عورتله طورمش اولور **الثنجی** شرطی اولدکه اورتلرنده نسنه اولمق کرک
اکر عورتله ارآدم اویرنسنده برابر قاشجه نسنه اولسه نمازی باطل اولمز **یدنجی** شرطی اولدرکه
امام اولن اول اویون عورتنک امامتلغنه نیت ایتسه کرک اکر نیت ایتدیسه عورتنک نمازی درست اولمز
ارآدمک درست اولور اما **بلکه** امامه اویشکن برعورت کلسه ایلنده طورسه اول ارآدم اشارت
ایتسه کروطوردیسه اول عورت کروکتدیسه واول صاقنده دخی عورتیسر اولسه کم بوارآدم واره اوزه
طوره عورتنک نمازی درست اولمز ارآدمک درست اولور بوندنصکره **بلکه** برکشی فرض نماز قلمغه
بشلسه دخی مؤذن قامت کتورسه اکر قلدغی نمازده سجده وارمش اولسه نمازنی قویه واره امامه
اویا زیرا امامله قلق قوابی باشنه قلقدن بکرمیدیکن قوابی ایقدر اکر سجده وارد قدنت
صکره قامت کتورسلر اکر قلدغی فرض نمازده درت رکعت دکلسه ارته نمازی واختام نمازی کب قلمغه
بشلدوغی نمازی قویه امامه اویه واکر درت رکعت اولورسه بر رکعت دخی قله تحیاته اوتره سلام
ویره اندنصکره امامه اویه اول قلدغی ایکی رکعت نافله اولور اکر اول قلدغی نمازنک اوچ رکعتن
قلدغندنصکره قامت کتورسلر نمازنی تمام ایده اندنصکره امامه اویه اما اول قلدغی نماز ایکنده نمازی
اولورسه اول نمازی قویه امامه اویه اکرچه اوچ رکعتن دخی قلدیسه زیرا ایکنده نمازنی
قلدوغندن صکره نافله نمازی قلق مکروهدر **پس** جماعته اویرنسه نافله نیت ایدیب جماعت
قوابی فوت اولور اکر برکشی سنت قلورکن قامت کتورسلر ایکی رکعت قله اندنصکره امامه اویه
اکر اوده سنت قلدی مسجد دکلسه کورسکه امام فرض قیلور اکر امام قلدغی ارته نمازی اولورسه کوره
اکر کندسنت قلمغه امام ارته نمازنی تاملرسه سنتی قله اندنصکره امامه اویه اکر کندسنت
قلمغه امام نمازی تاملرسه سنتی قلیه امامه اویه اکر امام قلدغی نمازی اویله وقتی اولورسه
سنت قلیه امامه اویه سلام ویرد کندنصکره طوره اول قلدغی سنتی اودیه کرکسه اوکدت اول
قلدغی سنتی قلسون اندنصکره فرضدت صکره سنتی قلسون اکر سنه اوکدت اول ایکی سنتی قلسون اکر
امامه ایرشسه قلدغی فرض ایکنده فریضی اولسه سنتی قلیه امامه اویه واول قلدغی سنتی اودیه اما
امامه رکوعده یکن ایرشسه اول رکعت ایرشمش اولور اول رکعتی اودیه اما امامه رکوعده یکن
ایرشن کشی برنجه ان بغلیوب طوریب رکوعه انوت وارمیوکرک برکشی کلدیجه اویله نمازنی جماعتله
قلدیسه اول نمازنک آخر رکعتنه ایرشسه کلدی بیرنه کلمز اما جماعت قوابن بولور امامه اویان کشی رکوعه
یا سجوده امامدن اوکدت ایتسه نمازی مکروه اولور اکر امام رکوعه وارمدن اول کلوب قلمغه نمازی

باطل اولور ایکلین قلمق کرک بوندنصکره **بلکه** خلاصه ایدر بریخ نسنه وارد رکه امام آلدری
اشلرسه جماعت دخی اشلمک کرک وبریخ نسنه وارد رکه امام اشلسه دخی جماعت اشلمک کرک اول
نسنه رکه امام اشلیجی جماعت دخی اشلمک کرک اول رکه امام قنوت اوقیجی جماعت دخی اوقیمق کرک
وامام بیرام نمازنده تکبیر کتورسه جماعت دخی کتورمک کرک وامام اوتکی تحیاته اوترسه جماعت
دخی اوترمق کرک وامام سجده آیتن اوقسه سجده ایلسه جماعت دخی ایلمک کرک امام سهو ایتسه سجده
ایلسه جماعت دخی ایلمک کرک واول نسنه رکه امام ایرجک جماعت ایتمک کرک برنجی اولدرکه امام برسجده
اوقوایتسه جماعت ایتمک کرک وبرنجی اولدرکه بیرام تکبیرلرن اوقیایتسه نوله رکه هیچ بومذهبده اول
قدر تکبیر ایتمک درست اولیه جماعت ایتسه وبرنجی دخی اولدرکه جنازه نمازنده بیش تکبیر ایتسه جماعت
ایتسه وبرنجی دخی اولدرکه آخر تحیاته اوترسه طورسه جماعت طورسه اکر اوترسه اول رکعتده سجده
وارسه جماعتک نمازی درست اولمز وبریخ نسنه دخی وارد رکه امام آنی ایتمیجک جماعت ایتمک
کرک برنجی اولدرکه نماز اولنده امام ان قلدیسه الله اکبردن سه جماعت ان قلدوره وبرنجی دخی اولدرکه
امام سبحانک اوقسه یا فاتحه دنصکره سوره اوقسه جماعت اوقیه امام ابو یوسف ومحمد قتنده اوقیه
وبرنجی دخی اولدرکه امام نماز ایچندکی تکبیرلری ایتسه یا رکوع وسجود تکبیرلرن ایتسه یا تحیات اوقسه
جماعت اوقیه وبرنجی دخی اولدرکه کوجک بیرام کونلرنده فرض نمازلردنصکره کتوردکلری تکبیری امام
کتورسه قویه جماعت کتوره اکر امام سجده سهوی وارسنه سجده سهو ایتسه امامه صکردن اوتوز
کشی اولسه بله سجده سهوی ایتسه امام صکره بلسه سجده سهو لازم دکلمش مشهور رودرکه اول صکردن
اوین کم کاسبرق دیرلر نمازی فاسد اولور ایکلین قله اما ابو حنیفه کبیر صدر شهید ایدر فاسد اولمز
امام برله قلمغه متعلق اولمز مسئله لرقام اولدی بوندنصکره مسجد حالن بلدرلوم **بلکه** مسجد
طاشندن صود وکچک ونماز قلمق وبقیلق ایتمک مکروهدر هرکشی کرکدرکه اوندن سنت نافله
قلمق سرایه اما اول اولاجق مسجد حکمنده اولمز اما ابو الشیخ ایدر جنازه نمازی قلمغون دوزلن
بردخی مسجد حکمنده در اما اصح اولدرکه مسجد حکمنده دکلدر شمدکی زمانده مسجدک قوسز یاپمق مکروه
دکل ومسجد ایچنده حصیر یاخالی قویلر قوسز اکر مسجده جماعت کلرسه مؤذن کندیکلیه قامت
کتوره یکوزجه قله قچی برمسجده کرسه که انده اذان اوقنه نماز قلمغون نماز قلدن اندن چقمق مکروهدر
ومسجده حصیر اوستنه توکرمیه ومسجد ایچنده اوتره یولر ایلیه اکر ضرورت اولسا ایرسه کوتنده
برکن تحیت المسجد ایکی رکعت نماز قله زیرا هر کیمسه که قلورسه رحمت اولور وآنی ایچون مسجد

دیوارنه یاد کنه سلیك مکروهدر ومسجد ایچنده ایسه آلتونی مکروهدر ومسجد ایچنده اوتوب یاتمق
اسلك مکروهدر اما اوتوب کندو کتابن یرقق واولغلیقدن قرآن تعلیم ایتمك مکروه دکلدر اگر اوکرتمکچون
اجرتی ایلرسه الامکروهاتی اوله ضرورتدن مسجدده مکروه دکلدر **درد نجی باب فصل** بو فصلده یرمق مسئله لری
بلدرلوم که اول مسئله زجرونی واقع اولور مجمع شرحنده ایدیغی وکتبی ایسه آلسه اندنصکره شبهه دوشسه
ایسه تمیزی ایسه بلمه ایسه سنی صفتی اولمز زیرا صدوغن بلمز اگر آلدقدنصکره شبهه دوشسه بعض
اعضاسن یودی یوماد می بلسه اگر اول شبهلنمکك اولسه اندن ارتو دخی شبهلنمکك اولسه اول یودغن
بلمکه یری بویه اگر یرمق کن شبهلنمش ایسه بومق حاجت دکل زیرا بو ندوغن بلمز اگر شبهلنسه بر وقتك
نمازن قلدیمی قلادمی بلسه اگر نمازك وقتی جیقدیسه قله اگر جیقدیسه لازم دکل اگر شبهلنسه قلدیغی نماز ده
رکوع یا سجود ایتدم می یا ایتدم می بلسه اگر نماز ایچنده شبهلنسه اول رکوعی وسجودی اودیه اگر نمازی
قلدغندنصکره شبهلنسه اودمیه اگر نمازی قلورکن شبهلنسه یتی رکعت قلدیغن بلسه اگر اول شبهسی
اولسه ایکلین قله اگر یرمق کن شبهلنمکك واوسه اول شبهه انوکی رکعتلرك آزنه دوته آنك اوزرنه
تمام ایلك مثلا شبهه ایتسه بر رکعتمی قلدی ایکی رکعتمی قلدی بلسه بر رکعت قلمش طوته بر رکعت دخی قله
کرو تحیاته اوتره زیرا احتمال وارکه بو اوچ رکعت دیو یب قلدیغی در دخی رکعت اولا اودر دخی تحیاته
اوتره وضدرا اندنصکره طوروکله بر رکعت دخی قله کرو تحیاته اوتوب سلام ویره وسجده سهو ایله
اگر شبهلنسه ایکی رکعتمی قلدی اوچ رکعتمی قلدی بلسه ایکی رکعت قلمش طوته تحیاته اوتره طوروب بر
رکعت دخی قله کرو تحیاته اوتره زیرا شاید که دردنجی رکعت اوله اندنصکره طوره بر رکعت دخی قله کرو
تحیاته اوتوب سلام ویره وسجده سهو ایله الحاصل قنغی رکعت که براحتمالجه آخر رکعت اولغه تربیه
اندن تحیاته اوتره کرك اگر ارته نمازن قلورکن شبهلنسه بر رکعتمی قلدی ایکی رکعتمی قلدی بلسه بر رکعت
قلمش طوته اول رکعتی تمام ایله تحیاته اوتره زیرا شاید که ایکنجی رکعت اولا اندنصکره بر رکعت دخی قله
تحیاته اوتره سلام ویره وسجده سهو ایله اگر ارته نمازنده اوطورورکن شبهلنسه ایکی رکعتمی قلدی
اوچ رکعتمی قلدی بلسه اول رکعتی تمام ایتمیه اوتوب تحیاته سلام ویرمیه طوروکله اول اوتوب تحیاته
اوتره دخی رکعتی تمام ایله اندنصکره اوتره سلام ویره زیرا اول بوزده دخی رکعت شاید اوچنجی رکعت اوله
آنی بوزدخی وسجده ایله ایکنجی رکعت اوله آنی تمام ایتمك واجب اوله اگر ارته نمازنك تحیاتنده شبهلنسه
بلسه که ایکی رکعتمی قلدی اوتردی یوقسه اوچ رکعتمی قلدی اوتردی نمازی فاسد اولور ایکلین قلمق کرك
اگر شبهلنسه وکوکلی بیکادولنسه فقیهنه اوتو دولنسه نمازن آنك اوزرنه تمامله وسجده سهو ایتمك

لازم دکل بر کتبی قضایه قلمش غازی کاورکن وقت نمازن قلمق درست دکل اما اگر قضاسن اوندب وقت
نمازن قلسه یا وقت طار اولب قلسه شویله اولسکه قضایه قلمش غازی قلنجه وقت نمازی دخی قضایه قلور
وقت نمازن قلمق درست در اما اوندنصکره کرو ترنجه قلسه کرك اول قضایه قلمش نمازی قلوکرك اندن
وقت نمازن قلمق کرك اما اگر قضایه قلمش غازی بیشر وقتدن کچوب آنی وقتسه ایرشسه قضایله وقت
نمازی اراسندکی ترتیب بوزلور قضا نمازی دخی کاورکن وقت نمازن قلمق درجه اولور ترتیب بوزلمادن
قضا نمازن کاورکن وقت نمازی قلسه نمازی فاسد اولور بیشر وقتی قلنجیه دکن اگر آلنجی وقتی قلدیسه
اول فاسد نماز در دخی کرو صحیح اولور اگر قضایه ارته نمازی قلسه ستیله بله اولیدن اوکندن اوصه
ستقن بله اودیه واگر اولیدن صکره اودسه ستقن بله اودمیه کرو قلمش غازی ستلری قضایه قلمق
اودمز اما وتر واجب قضایه قلسه اودمك کرك واگر قضایه قلمش غازی بیشر وقتدن کچمه ترتیبه
اودمك کرك مثلا اول ارته نمازن اودمك کرك اندن اویله نمازن اودمك کرك اگر اول اویله
نمازن اودیه صکره ارته نمازن اودسه درست دکل واگر قضایه قلمش غازی بیشر وقتدن آرتو اولورسه
ترتیب بوزلور نیجه کرکسه قلسون کرکسه اول ارته نمازن قلوب اندن اویله نمازن قلسون کرکسه
اول اویله نمازن قلسون اندن ارته نمازن قلسون اما بعض علما لر دیدر قضا قلورکن اونی آخرنه بلك
کرك هر وقتك مثلا قضایه قلمش یوق ارته نمازنی اولسه نیت ایدیجك ایدی نیت ایتدم قضایه قلمش
ارته نمازنك اونی قلمغه دیه بلجود ایدی نیت ایتدم قضایه قلمش ارته نمازنك آخرنی قلمغه دیه کرو
قلمق وقتنك دخی قضاسن قلورکن کرو بو دوزنه نیت ایدی **بلکه** حق تعالی حضرتنده نمازدن
اولور سوکره عبادت بو قدر ایمان کتورمك مجموع عبادتنك اصلیدر ایماندنصکره اولور عبادت نماز
قلمقدر آنکچون امام شافعی درت وقت کاهلك ایسه نماز قلیاف اولدرد وبر فرقه کافر اولور آنکچون
اولدر زیرا ایدر بر کتبی مسلمان اولمق تکری تعالینك برکنه واولولغنه اقرار کرك واعتقاد ایتمك
کرك واعتقاد ایتدوکن کسه بلمز زیرا آدم اوغلنك کوکلنکن تکری تعالی بلور لیکن **پس** اعتقادك
واردکن تکرینك برکنه وپیغامبرك حق پیغامبرلکنه بلدوکز تکری تعالی وپیغامبر بیوردغی فرضلری
اشلکله در تکری تعالی قرآنده بنجه یوزده نماز قلوك دیو بیورمشکن وپیغامبر حضرتی علیه السلام تاکید
بیرله اصرلشکن تا اوقدرکه پیغامبر حضرتی بیوردی هر کشی که بر وقت نمازن قصدله ترك ایتسه
کافر اولور دی **پس** بو نمازی اشدیجك نماز قلمغه کاهلك ایلسه حکم ایدر که حق تعالینك برکنه
واولولغنه اعتقادی یوقدر حقیقتده اگرچه دلیله دیرسه دخی بر فرقه کافر اولمز دیر اما درت

وقت نماز قلبك حدّی اولدرکم اولدرمك کرك سکونتا ایرن محض اولورسه اولدرور اما بزم قمزده
کم حنفیلر وز اولدرمك یوقدر دیرلر بلو بلمزکم اول نماز قلدیغی اعتقادی یوقلیجون در زیرا احتمال
واردر که اعتقادی وایاقی ضعیفلغندن وشیطانه اویغندن اوله پس درت وقت نماز قلمیجق دوکب
زنانه قوبوق کیرلك قوبه ایدیه نازقلمغه عهدار بنجه نماز اولو عبادت اولدیغیجون درکم برکشی کورسه کم
جماعت برله نماز قلور حکم ایدر لر آنك مسلمانلغنه اگر ایمان کتوردکن اشهد لرسه دخی ودخی برکشی
حسته اولسه اروطوریغه کوچی یتیسه کوچی یتمدك اولدرکم اروطوریجق کوزی قراره یاخود دزلری
دزیه شولقدر زحمت چکه کم حضوری قلبیه وبعضلر اقشدرار وطوردکن قلمیجق حسنلغی ارتیسه
اوتوردکن قله رکوعه وارمیجون باشنی برزاکه وسجده انکیجون باشنی برن قوبه اگر سجده برداره ارتیسه
سجده انکیجون باشنی رکوع ایدیجك اکدوکندن یوزنی برزآشغرق اکه اگر اوتوردکن قلغنه کوچی
یتسه یاتوردکن قله ارقسی اوزرینه یتسه آیقلرنی قبلدن یکا بوندلره یاخود صاغ یانی اوزرینه یتسه
ویوزنی قبلدن یکا رکوع انکیجون باشن برزاکه وسجده انکیجون سیرزدخی اشغرق اکه اگر باشندن
یکا برتخته پارچه ویا بر یصدوق کبی نسنه قلدرسلر کم اوزرینه سجده ایلیه درستدر اگر باشن اگر سه
واسکر اکه دخی کوچی یتمزسه وصیت ایلیه غمدار نازی قلدیسه ایده بوقدر نازم فالدی اگر
اولورسم انکیجون فدیه ویرك اودك دیه وفدیه اولدرکم بروقت نازیجون بشر بیرز یکرمی درهم
بغدای ویره لر بر فقیره یاخود اولقدر بغدایك بهاسن ویره لر اگر صاغ اولورسه کندکی اودیه
نماز اولو عبادت اولدیغیجون درکم شولقدرکم صبر ولغنه باشن دیمیردمزسه دخی باقط اولمز اما
بعضلر ایدر باشن دیمیردمز اولسه برکون سرکچه دن آرتوغن اودمك واجب اولمز دمشلردر
زیرا قیاس اقشدردکم برکشی دیورسه یا اوغنسه برکون سرکچه نمازن اودر عقل کلمك اگر برکون
برکچه دن آرتوق دیورسه یا ازق اوغنسه اودمز اگر برکشنك ایکی الکسوك اولسه ایبست آلدوجق
کسه اولسه یوزن وقتلرن طمراغه یاد واره سوریب قلوکدك اگر شویله صابر اولسکم قبلدن
یکا دوندرجك کسه اولسه قنغی یکا کوچی یتسه قله فصل بو فصلده سنره کدت کشی نازی
نیجه قله آنی بلدرلور بلکه کشی اوچ کونلك یوله کمکه نیت ایتسه طور دخی یرلك عمارتلرندن
آیرلسه مسافر اولور اگر اول یرك وارب آنت سکره جك ویرام نازی قلمیجق اچری دیجك بازی
اولسه اگر شهردن اراقلغی بیر اوزق اوقاتمی وارسه آندن آیرلق شرط دکل مسافر اولمغه اگر آندن
اکسك ایسه آندن آیرلق شرط در مسافر اولمغه اما بلکه اوچ کونلك یوله قوندن کدرسه دوه

یورغی برله یاخود یایان یورمك برله دوزکندز قوندغی وکیجه قوندغی بلمه حساب اولماز بعضلر ایدر
کوندرده دخی اوزوندن کون یاقصه کون حساب ایتیه بلکه شول اورته کونده اوچ کونلك یرحسابنه
وبعضلر اقشدر چونکه رخصت دنکری تعالیدن قولرنه دکلمکیجون کونلرك قصاسیله اوچ کونلك
یول حساب ایتسه وشول اورته یل اسوب کمی کیدکی حسابجه اگر اول یره طاغندن کسه اوچ کونده وارسه
مسافر اولور اگرچه دوزیردن کسه برکونده وارسه درت رکعت قلنن نمازلری ایکی رکعت قله
اگر درت رکعت قلورسه کناهکار اولور وسنتلری قلمزسه دخی درستدر اما اوچ رکعت یا ایکی رکعت
نماز اولسه تمام قله اما اوچ طوتوب کدر اگر بیان یوریب زحمت چکزسه دخی بلکه مسافر
اولن آیغنه اوچ کون اوچ کیجه مسح ایده واگر غازی قضا یه قالورسه درت رکعت نمازلری ایکی قله
اما اوچی اوچ قله وایکی ایکی قله اودمکده اگرچه مقیم اولدغندن صکره اولورسه وقچر کشی سر
شهرده اوندن بیترکون طوریغه نیت ایتسه مقیم اولور نمازن تمام قلمق کرك واوردچی یمك کرك
اگر یاغلق کافر ایلنه کرسه امان دلدرت وصلح اقدرت دخی وارسه بریازده یا برکافر شهرنده اون بیش
کون طوریغه نیت ایتسه مقیم اولمز قول افندیسنه تابع اولور وجری بکنه تابع اولور وعورت ارینه
تابع اولور نیت آنك براداده طوریغه اگر قولك افندیسی یلچی بك بکی ویا عورتك ارینی برشهرده
اون بیترکون طوریغه نیت ایتسه قول وجری وعورت دخی مقیم اولور کرکسه طوریغه نیت ایتسون
کرکسه ایتسون وشول قرا اوله کوچه ترکشلر برصحراده اون بیترکون طوریغه نیت ایتسلر مقیم
اولمزلر اما امام ابو یوسف قشده اگر بر برده قونسلر کم آنده اون بیترکون ایچك صوا وله وطوارلری
بیچك اوله اون بیترکون طوریغه نیت ایتسلر مقیم اولورلر نمازلرن تمام قلمق کرك واوردچی یمك
کرك واگر یاغلق کافر ایلنه کرسلر طماوی شرحنك ایدوا اون بیترکون طوریغه نیت ایتسلر ازیده
وباد کرده مقیم اولمزلر فصل بو فصلده جمعه ویرام نمازن بلدرلور بلکه جمعه نمازن
ویرام نمازن قلمق واجبدر شهرده اولنه ومسافر اولینه ودخی آزادم اولنه وصبر واولینه وکوزی
کورنه وآیغی یورینه وقول اولینه اگر بو شرطلرك برینی کسك اولورسه جمعه نمازی ویرام نمازی
واجب اولمز اما کوب قلورسلر اویله نمازی برینه طور رخصت جمعه نمازنك برشرطی خطبه
در ایکی خطبه ایراسنده اوترمق واجبدر کل بعضلر آنش اوچ آیت قرآن اوقیجق دکلو اوتره دخی
ازاجق اوترسه دخی اولور ویرام نمازنده خطبه اوقمق واجب دکل اوقرسه نمازدن صکره اوقیجه
خطبی کبا وقیه سنت اودرکه خطبه اروطوردکن اوقیلر وبوزنت جماعته دونب اوردن جماعته

دونب اوقق مکروه در خطبه وجمعه نمازی اوبله نمازنی وقتی کیچیك کرلك زوالدن اوکرت خطبه اوقه
وزوالدن صکره نماز قلسه درست اولمز وخطبی ایرستسز وبایاکلغز اتمسه دخی وارسه مثل ایله کلسه
نماز قلسه درست اولور اما خطبه اوقدقدنصکره اونه وارسه بیچك بسه باخود جماع ایتسه وضو ایتسه
کلسه نماز قلسه درست اولمز خطبی ایکلین اوقیجه اکر بالغ اولمش خطبه اوقسه سلطان حکیله وبالغ اولمش
اوغلنجی نماز قلسه درستدر اما کافی شرحنده انش خطبی برکشی اوقق ونمازی برابرق کشی قلق درست
دکلدر خطبی اوقسه هیچ جماعت یوغکن صکره جماعت کلسه جمعه نمازنی درست دکلدر مبسوطده
ایدر بو روایتك درستدر بو روایتك درست دکلدر اما خطبه اوقسه دخی ایرتی صنسه برخطبه
حاضر اولمش کشیه دسه جمعه نمازنی قیلور سه درست دکلدر اکر اولکشی دخی برخطبه دکلمش کشیه دسه
جمعه نمازنی قیلور یوقلسه درستدر اما امام سرخسی ایدر چونکه خطبه ایرتمش کشی دکلکدر قیلور دکی
دخی درست دکلدر آیرق کشیه دیرسکه خطبه اشمش اوله اول قلدغی درست دکل بوندنصکره بلکه که
هرنسنکه نماز دخی حرامدر خطبه اوقدقن کنی دخی حرامدر پس خطبه اوقدقن کنی بلك واپجك وسویلك
حرامدر وخطبه اوقیرخی سویلمك کرك الامکه امر معروف سوزی اوله اکر خطبه اوقدقن فتنه کتابنه مطالعه
قلسه بعضلر مکروه دیدی وبعضلر مکروه دکلدیدی اما ابو یوسف فتنه کتابنه نقو وبکلش اولورسه
بازمق مکروه دکلدیدی اکر اماندن اراق اوترسکه خطبه اوقدقلرنی اشتیه بعضلر ایتدی ایسه اوله و
بعضلر ایتدی قرآن اوقیه بعضلر ایتدی شول خطیبکه خطبه طالغ بکاری کاراندن اراق اوترمق بیکدر
وبیر خطبی ایکو اولور درست اولمز نهایه ایدر خطبه اوقدقن تسبیح وتهلیل وصلوات کرمك نمازی نفو
ایدر اما ابو حنیفه نك صحیح قولنده درستدر نمازی نفو اولمز بر جمعه نمازنك برغرض دخی اولدرکه قلدقدن
میر غرض اوله بعضلر ایدر غرض اولدرکه هر صنعت اهلنك اشی آنده کیچه آیرق شهرسه کنکه انون محتاج اولیه
انی تجلی ایتك شهر اولدرکه نماز واجب اولنکشلر دخی تسلم اولغرك کی اولیه صحیح دیه صنیلر اما امام سرخسی
ایدر ظاهر مذهبدر قدنه اولدرکه اول جمعه نمازی قلنی بیرده سلطان اوله یاقاضی اوله مجموع خلق بیرنه
کله شریعت حکمنك مجموعی کیچه اکر قاضی اولمزسه مفتی اوله باخود بك اولمزسه مفتی اوله اکر شهرسه متصل بر بیر
اوله که اراغنده اکلنك واوتاق اولیه واجبدر اول قوم مکتوب جمعه نمازنی قلنی زیرا کرکسه
اوله بر غرده سلطان منشی بسز برکشی غالب ایتسه بکلو اولورسه اکر ظالم اولیجق اولورسه جمعه قلق درستدر
آنك امریله مجموع شرحنده ایدر امام ابو حنیفه نك روایتجه بر غرده ایکی سیرده جمعه قلق درست دکلدر بر
روایتجه درستدر امام ابو یوسف قتنده ایکی بیرده قلق درست دکلدر الامکه کراسنده مراد اولور ارمق

کیچه بر باندن بر انده کیسز کچلیه پس اوبله اولمق ایکی شهر چکنده اولور بر باندك برجمعه قله وبر
باندك برجمعه قله اما امام محمد قتنده ایکی بیرده قلق درستدر شمس الایمه ایدر صحیح اولدرکه بر غرده
ایکی بیرده جمعه قلق درستدر کرکسه ضرورت اولسون کرکسه اولسون خلاصه ایدر اوچ بیرده قلق درست
دکلدر امام ابو حنیفه وابو یوسف قتنده اما امام محمد قتنده درستدر قاضیخان واقعاتنده ایکی بیرده جمعه
قلدقدنصکره خلاف اولمغن امام ابو یوسف برله امام محمد قتنده کرکش پس جمعه ایکی بیرده قلنی کرکه اراسنده اولمز
ارمق اولیه امام ابو یوسف قتنده اوکرت قلنی جمعه درستدر صکره قلنی درست دکلدر پس شول بیرده کسم
جمعه درست اولمغنده شبهه اوله امام برله جمعه نمازنی قلدقدنصکره قامت کوترلر اولیله نمازنی نشلو باشنه
قلنلر اندنصکره درت رکعت جمعه سنتنی قلنلر اندنصکره ایکی رکعت دخی قلورسه قلنلر ودخی قلورسه قلنلر جمعه
نمازنی قلنی کتنی خطبه اوقمزدن اوکرت درت رکعت جمعه سنتی دیوب قلنی کرك اکر جمعه سنتی دیوب نیت
ایتدم نماز قلغه دیرسه دخی درستدر اندنصکره امام خطبی اوقدقدنصکره ایکی رکعت دخی اما ملة قلورلر
ایکی رکعت جمعه نمازنه نیت ایتدم اما ملة قلغه دیرلر اندنصکره درت رکعت دخی جمعه سنتی دیوب قلة الوت
صکره ایکی رکعت دخی قلنی بیکلدر وبیرلر نمازی ایکی رکعتدر جمعه اما ملة بیرلر نمازنی الله اکبر دیه الزمه علیه
اندنصکره اوچ تکبیر دخی ایدر هر بندنه ان قلدوره قولغنه ایلك اندنصکره آعوذ بالله من الشیطان الرجیم
بسم الله الرحمن الرحیم دیه فاتحه اوقیه ودخی سوره قوشه ایکی رکعتده قرآن اوقدقدنصکره اوچ
تکبیر ایدر هر بندنه ان قلدوره قولغنه ایلك اندنصکره الله اکبر دیه ان قلدورسه رکوعه واره
نمازنی تاملیه اوچ بیرامنده نماز قلمزدن اوکرت اوچ صندیق یکدر وحاجیلر بیرامنده نماز قلغیه
دکن بمك یکرکدر اوچ بیرامنده یولده قتی قتی تکبیر ایتیه حاجیلر بیرامنده تکبیر قتی قتی ایده وقربان
بیرامنده ایرلر جماعتی بیرامغلنی وعرفه نمازلرك آردنجه عرفه کونك ارته نمازلرنی بیرامکونك ایکندی
نمازندکی قتی قتی تکبیر ایده امام ابو یوسف وامام محمد قتنده بیرامدنصکره اوچنجی کونك ایکندی نمازنی
دکن تکبیر انك ولیجدر اکثر علما بونلر اوزرندر پس اولوقت دکلمك کرك اوچ بیرامنك
فطر ندرکه واجبدر آنی بلدره فطره وقربان کمه واجبدر بلدرو زاشنده فصل بو فصلدن
اولن کشنك حکمن بلدرلم اول نماز کم اولی اوزرنه قلق کرك آنی بلدرلم بلکه که اولیه نماز قلق
وعرفه کفایدر یعنی مجموع اولی اولدرك سیرده اولن کشنده وضدرکم نمازنی قلدرلر اما آرادن بر کشی
قلسه جایزدر کرکه قلدرلر وعرفه لفظ اولور اکر هیچ بری قلسه مجموعی کناهکار اولور لر زیرا انجون بر سلطان
اولسه کرکه قلن سلطانده واجبدر آنی اولیجون درلر نماز قلدرلر امکه زوال دعا ایده لر انك برلغنه تلغن

دلیلر تکری تعالی حضرتندن و نماز قلنغنک شرطیدر که اولو یونش اوله و قابدن ایدر اولونک نمازن قلغه
سلطان اولیدر اگر سلطان حاضر اولسه قاضی اولیدر خلوصدن ایدر نماز قلمغه امام بکدر اگر محله امامی
حاضر اولسه اولنک وصیسی بکدر اگر شهرک سلطانی و قاضیسی حاضر اولسلر نماز قلغه ابو یوسف قتنده ولی اولیدر
محله امامسندن روضه ایدر اگر امام یا قاضی یا سلطان حاضر اولسه محله امامی اولیدر اگر محله امامی و حی
حاضر اولسه اول قبیلنک امامی اولیدر اولدخی حاضر اولسه اولنک وصیسی قله مبسوطدن ایدر اوغلندن
آتسی بکدر اما خواهرزاده کتابنده ایدر آتسی بکدر امام محمد قتنده اوغلی بکدر اما امام ابو حنیفه و
ابو یوسف قتنده آتسی قلوز بکدر دیدی و ارکن اگر آتسی یا اوغلی یوغسه اولنک عصبسی ترتیبجه قتنی
میراث تکن اولدنسه اول قله اگر اولنک آیکی قرنداشی اولسه اما انا بر اولسی قله اگر اولسی برکشیه
قلدرمق اولسه کوچک قرنداشی قوتسه قاضی دردی برکشنک قولی اولسه اول قولنک انتدرت اندیسی بکدر
نماز قلمغه اگر اولن کشی وصیت ایلسه که غازی فلان کشی قلسون دسه عیبندن ایدر وصیتی یاطلدر
نوادر دشمنده ایدر وصیت درستدر صدر شهید ایدر که فتوی بونک اوزرنه در اگر وصیت درست
دکل و جنازه نمازن مسجده قلمق مکروهدر اگرچه اولو طشره اولسه خلق مسجد ایچنده اولورسه دخی
یاخود اولی مسجد ایچنده اولسه خلق طشره اولورسه دخی وقایه ده ایدر اولو طشره اولسه جماعت مسجد
ایچنده اولورسه بعضلر قتنده مکروه اولمز بوندن صکره بلکه که شهید اولنی یوسزلر و بعضه صرمزلر
اما اکثر اولمه بر این اسبابی اوزرنده اولورسه بله قورقلر اما اوزرنه نماز قلورلر و شهید شول
مسلمانلردر که آتی ظلم ایدیب اولدرمسون آتیله اگر که اولدرمسه کسون دیو اگر که کسمیوب بلکه که
درمکندن دیو دشمنکه آتی اولدرجک میرنه اولدرمک و ایسه اولدرجک بونک کبی که برکشی برکشی اولده
بقدری یارکسکن قتشله یا کسکن طاشله یا اغاجله اوردی اولدردی آنده دخی شهید اولور یوسزلر
و اولدرنه میرنه اولدرلر اما اولن کشی اوغلانچق اولورسه و یاد اولو اولورسه یا پاک اولورسه ابو حنیفه
قتنده یورلر و اگر برنچی جانور برنسه و یا اوستنه برنسنه یعنی ایسه یا صوبه بوغلسه یا اغاجله یا طاشله
برکوب دوشسه برندن کوزسز بیسه یا پچه یا اوزن کلجی سوبلسه یا دوشکه برده و کوز یاتسه
اندن اولسه بویلر حکما شهید اولور حقیقتا شهید اولمز اما آخرتده شهیدلک میرتسندن نسنه اکسلمز
اگر وصیت ایلسه ابو یوسف قتنده شهیدکی باطل اولور امام محمد قتنده باطل اولمز بعضلر ایدر خلاف
آخرت اشنده وصیت ایدجکدر اما دنیا اشنده وصیت ایتسه شهید اولمز یورلر کیمسی قتنده و دخی بلکه که
بغی یا غی کافرله اوغرشسلر یا علی سویشکه و قلن اما ملری سوییب و کروقلن اما ملن کافردر دیلرله

ویا امامه مطیع اولیوب و اریب درلوب و دوشنلرله اوغرشسلر یاخود یولری نفسندن یا مالندن
یا قوه قلن مسلمانلرک و یاخود امامه مطیع کافرلرک نفسندن یا مالندن قوز کن اولدرسلر یاخود یولرک
آتلری یا جسه اولدرسه یاخود یولر اودیراقلر مسلمانلرک اولرنه یا صوصلر اولدرسلر فی الجمله
بود یرکمن کشیلر شهید اولورلر بیله که کسه اولسون تا بو قدر که یولر مسلمانلرک طوارلرن اوکسلر یا جسه
بعض سلطانلری اولدرسه شهید اولور یومزلر هر که سیر یوزنده فساد ایتسه یورسه امامه و سلطانه یاغی
اولسه شریعت امرنه مطیع اولیلر کب یاخود برغالر پادشاهه اویب ایللری اوزنه کب و یولکسلر کب
دخی هر که حقه منکر اولسه دلیلسز شونلر کب که نماز فرضه کلدر یاخود زکوة فرضه کلدر دیه یوریسه
یولری توبه ایتدت اولدیسلر یومیلر و اوزرلرنه نماز دخی قلمیلر امام محمددن شویله روایت رسمیجن کسه
یولردن برسن اوغلمدن و انکار ایتدن و صوچی دکدن اولدیسلر اوزرنه نماز قلمز اما یومیلر اگر کند
کسیه ظلم ایدوکچون اولدیسلر یومیلر اما اوزرنه نماز قلمیلر و کندی نفسن اولدرن کشی امام ابو حنیفه
و امام محمد قتنده یومیلر نماز دخی قلمز اوزرنه بعض علما بویله فتوی ویردلر و بعض عالملر اوزرنه نماز
قلمیلر دیو فتوی ویردلر دخی بلکه که ارآدم اولورسه ارآدم دیو نیت ایده عورت اولورسه عورت دیو
نیت ایلیه بالغ اولماسن قیز اوغلان اولورسه اما نیت ایده اگر نیز و کن بلرسه نیت ایشو اولیه دیه امام
اولورسه ایده نیت ایتدم تکری تعالی حضرتنه نماز قلمغه و ایشو ارآدم اولسنه دعا ایتمکه امام اولاین دیه
و اگر امامه اولورسه ایده نیت ایتدم نماز قلمغه تکری تعالی ایچون و دعا ایتمکه ایشو ارآدم اولیچون امامه
اولیورز دیه اگر امامه اولدن ایرتیوب صکردن کلورسه امام ابو حنیفه و امام محمد قتنده امام
اقامه کیرجک اولدخی دیه ان قلدوه الله اکبر دیه زیرا کدن کوردکی تکبیر نماز قلمغه نیت ایتمیجن
اکچون ان قلدوب تکبیر اندرکدر اما امام سلام ویرجک اولصکره امامه ایرشمدک تکبیرلری کوزه قچن
جنازه کوزب کتمزلرسه اگر کوزرلرسه ایرشمدک تکبیرلری هوبه اما امام ابو یوسف قتنده صکره
کلن جماعت تکبیر ایده اوبه امام تکبیر ایتمکه قتلیه و ایرشمدک تکبیرلری امام سلام ویرد کندن صکره اودیه
جنازه کوتمدیلر اگر جنازه کوزرلر ان ششه نسنه قلدیسه اودیه ترک ایده جنازه نماز قلوز کن اولنک
کوکسی برابرنده طوره نماز قله اگر که عورت اولسون اگر که ارآ اولسون قچن درت بیش اولی حاضر اولسه
مجموعنه برنماز قلوز یقدر ستردر که اولوری صاف صاف ایده قوتسلر و اگر که بر بری آردنده قوتسلر
اگر اولرک بعضی عورت اولورسه امامدن بکا ارآدمی قویلر عورتلری آردنده قویلر ارآدمک ایکسی
دخی آزاد آدم اولسه قتنی افضل ایسه امامک اوکنه قویلر اگر بری قول اولورسه ازاد اولنی امام اوکنه

قویلر جنازه نمازنده جماعت شرط دکل یکوز برکشی قلسه درستدر امّا جماعت جوق اولمق یکدر زیرا
پیغامبر علیه السلام بیورمشدر که قچن بوکشی و برولمك قوزکشی براولنك نمازنی قلسه دعا ایتسه تکری
تعالی اول اولوی یاخود قچن اولوی بودن کوسلر و یا نماز قلدرت کوسلر سنندرت جقرسلر امّا اعتقادلری
شویله اولسکم اولو شمش اولسه اوزرنه نماز قلمز و جنازه نمازی درت تکبیر در اولان قلدوره الله اکبر
دیه الی و باشن اندنصکره سبحانك اوقیه و اندنصکره بر دخی الله اکبر دیه الی و باشن قلدرمیه دعا اوقیه دعا باشنده
دعاسن بلدروزهر کن الله اکبر دیوکجه قتر قرایه که جماعت اشده بونی نصکره حسنه اولمغه یقین
اولمق نجه ایتکرلك دخی اولوی نجه بورلر و نجه کتنه هرکز و نجه کتورلر و نجه سنه تورلر
آی بلدرلر و بلکه قچن حسنه آدمك اولمشلی بورسه ایلرلر وصیت ایلك پیغامبر سنتیدر وصیتك
وارسه ایت دیلر اکر کسدت الحلك وارسه یا کمسه بورجك وارسه نماز یا اورج یاخود بورجك وارسه
ایت مظلمه اولسون زیرا که قویلر مظلمه یلر ضعیف اولمق صاغ باقی اوزنه دونیلر بونیلر قلدك بیکا
ایلیلر ارقی اوزرنه بتورلر دخی یکدر زیرا جان چقنده قولای اولور و بلنك قرآن اوقیلر و برکشی
قتنده اوزره اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدا عبده و رسوله آمنت بالله و ملائکته
و کتبه و رسله و الیوم الآخر بجمیع ما جاء به محمد و بما قاله دیه اکر اولن کشی جاهل اولورسه
کیمکه بونلری دیرسه عربجه دیه بلکه بونلری ترکجه دیه ترکجه دیمك بودرکم ایمن طانقلق و بردکم
تکری تعالی برودر و محمد تکرلك و پیغامبریدر ایندم اقرار ایتدم تکرنك برلکنه و محمدك حق پیغامبرلکنه
و مجموع پیغامبرلر و کوکلرن اغش کابلر حقده نه و نکم پیغامبر خبر ویردی حقده نه انلاندم دیه
امّا سنه کتبه سندخی ایت دیلر زیرا شاید که حسنه لق زحمتدر فاقیه اعزم دیه کلر اولسه امّا
دین لکه قتر قرایه اولمسنه آنی اشدجك دکلو اولر طوتك قتنده کمسه جماعت آخلغه
قویلر عورت اصلندرت هیچ کمسه قویلر ایلجك کوزت تونکر و انکی اشدن برنسیله بوقادر
باشنده بلیلرکه آغزی آچوق قلیه زیرا آغزی و کوزی آچوق قلسه صورتی جرکن اولور و نورنی کورنور
مؤمن حالنه لایق ایلمز اندنصکره الطیب کتورلر یوموق التلر یوموق واجب اولنغی مصلحتنده اولن کشی
مرداره اولیر اکیونده بعضلری ایمن المرء مؤمن سره لر اولر امّا ابو حنیفه اولور اکیوندر
پس قچن بوجق وقت تخته قتنه التلر بلجق ایدرلر قاصغی و اودری اور تلجك دکلو بر پاره بزلکز
اورتلر بعضلر ایدر کوبك اشدن دزنه دکن اورتلر اندنصکره تخته اوستنه قویلر طهارت آلدوره لر

اندن بوجق سیرلرن بویلر امّا اغزنه یا بورنه صو و برمیلر اندنصکره صول یانی اوزرنه یاتورلر صاغ
یانن بویلر اوچکز اندنصکره صاغ یانی اوزرنه یاتورلر صول یانن بویلر اوچکز امّا بوینکشی
الشه بزمه و بویه بودقلری صو پاك کرك ایلجق اولورسه چوقدان پاکنار برعی سره قیندرلرسه
دخی یکدر یا صابون برله یودرلرسه دخی یکدر اولنك کوه دخی آنکله پاك اولور بودقلر نصکره اوتردلر
قرن آستجی صغیلر برنچ کز اکر برنسنه وارسه جقه تاکفن صرجوق چیقوب کفنه بولشمیه اکر بونی نصکره
نسنه چقرسه چقرری بویلر ایکلین بویلر اکر دایم چقرسه چقن یره بر یا بوق و قلر و عورت آرت
بوموق درستدر امّا ارعورت بوموق درست دکلدر قواوشی اوندیسی بوموق درست دکلدر زیرا مدکندت چقدی
عورت کتابی اولسه اون بوموق درست دکلدر اکر کفنلدکلرنده نصکره بلسلر که برعضو یونمش کفنی
کیودرلر بویلر اکر بر عضودن آز اولورسه بویلر مثلا بر بوموق کب اکر صو بولنمسه تیمم آلدورلر نمازنی
قلمز اکر نمازنی قلدقدرنده نصکره صو اله کرسه بویلر امام ابو یوسفك برقولنجه نمازنی کرو قلمز و برقولنجه
قلیلر اکر نمازنی قلدرت کوسلر طوپراغن اورکن نمازك قلنجی آدم کلسه امام قولی ایدر چقرمیغی اوزره
نماز قلمز بودقلرنده نصکره باشنده و صقالنده کوچك قوه لو نسنلر درتلر کل صوی برله ارلتمش چقرکب
یکوزلر و کب آلتنده و آیاسنده و آوچی اچنده کاوزدرلر اکر بولنسه درتلر اسه دخی قیومز
اندنصکره کفنه صره لر آدم کفنی ایکی چادر بر کوملك درچادر اوزنلغی شولقدر اوله که باشندن
و یاغندن برطوتسه آرته بغلیلر آنی دخی شولقدر اوله که درت برمق بر بری اوزرنه قوشدرجق و
کوملك اوزنلغی دخی اوچ مزدن طوبغنه دکن اوله اکر داشنی یاستیدر امّا اچندن اولورسه باشنه
برنچ ارشون ایلندرمق کدر و عورت کفنی ایکی چادر بر کوملك دربو دیکز چادر و کوملك قدر
و دخی بر بویجکدر باشنه طولیجه و سربانده بز و دخی که آنجك اوزرندن ارقسندن یکا بغلیلر ایچون
اوچنجی ایکی چادر آرقسنه صوقلر آرقسنه طولنه کفنی آچلمزدر اکر بخیول اولورسه اولن ا
آدمه مایلی چادر آرقسنه و یا بولر آنجق عورت ایکی چادر بر کوملك ایدرلر آنجق اندنصکره بلکه که وکشنك
کفنی دزلکنده کیدوکنه کوره دراکر دراکنده کیدکی انجه بز اولورسه اولجك دخی انجه بز دن
کفن ایدرلر اکر بخیول اولمزسه و اکر دراکنده بخیول اولب بوموز بز کبرسه اولجك دخی کفنی
بوموز بز دن ایدرلر اندن آدمه کتادن اقیلر امّا صوزدن و کتاندن ایدرلرسه درستدر امّا
پنبوق بز دن آلمك یکدر و لیکن پاك اولمق کرکدر اکر بکی اولورسه دخی یکدر و عورت ابریشمدن
کفن صرلرسه درستدر اکر کوچك اولمشه بر پاره بز برلرسه دخی درستدر قیومز امّا اکر بر

کشی اولسه کفن ایچون نسنسی قلسه نفقه‌سی کیمک اوزرینه واجب ایسه قوملدن کفن آنک دخی آنک
اوزرینه در امام محمد قتنده اما امام ابو یوسف قتنده عورتک ارکی اوزرینه در اگرچه عورتک مالی
دخی اولورسه فتوی دخی ابو یوسف مذهبی اوزرینه در اگر اولنک کفن صو ییلر اگر چقرلر جمیع مالندن
کورکفنیلر بوندن صکره بلکل که بقی اولوی کفنلمک استسه‌لر اولنک کفنه کوکچک قوقولو نسنه‌لر
دوسه‌لر عود عنبر کبی یا خود کندلک کبی اگر بود قدری تخته‌سنه دخی توتوسه‌لر دخی اولور اگر کفنه کل
صوی صاچرلرسه دخی اولور اندن اول کوکلکن کیدرلر اگر عورت اولورسه صاچن ایکی بولک ایلیلر
کوکلکی اوزرینه قویلر اندن صکره بورنجکی صرلر اندن صکره ایکی چادری بربری اوزرینه دوشیلر ایچندکی
چادرک اول صولدن طولیلر اندن صاغدن طولیلر اوستندکی چادری دخی ایله ایلیه اگر شو
دیو قورقرلرسه قیسندن برز بیز بغلرلر اوزنجه بغلیوق دکلو دخی آنکله بغلیلر جنازه دریتکی
کوتورمک سنتدر وجنازه‌نک جانبی اردنجه کتمک یکدر وجنازه اوموزلردن یره قومدن جماعت
اوترمق مکروهدر جنازه‌نک ناز ... قبلدن یانه قویلر سیکلک وبوکسک قازبوکرک قبلدن
بکا تابوت صیغمق دکلو صکا ایلمک یکدر اگر یر یوموشق اولب ... یقلورسه تابوت ایله قومق دخی
مکروه اولمز اما بعضلر ایتدی تابوت ایچنه بر طپراق قویلر اولوی طپراق اوزرینه یاتوره ...
یرینه کلمکوز سینه قومق اولنک کفن ... قبلدن یکا ... قوجوق کرک مسلمان اولان کافر
خصمی کم عورت اوله ... قبوب ... اما ... قومق ... آنک اولکا ...
قبلدن یکادر ... اولوعورتک ... قومق وخصمی سینه ... صالح ...
قیه اگر ... کشی ... مسلمان ... قومق ایده کم بسم الله وعلی ملة
رسول الله ... اولو اوزرینه ... صکره ...
اگر ... دن ... باش آیرسه ... قومق ... قرآن اوقومق مکروهدر
زیرا ... اولورسه ... سینه ... اولوکو ... اولوامق
دستور ... مکروهدر ... اولوی کوجیله ... چقرب ... کرک
بلکل که اولوی سینه قومق ... بریده اولسه کومسلر آنتی یا آنتی ... کم
... مکروهدر اما کوجرت ... ایکی
... آدم قدر اولب ... کومیلر اولیجوده ... صکره
... اوزرینه ... مکروهدر ... آچوب ...

یاپلو اولیجوز بعضلر قتنده مکروه دکلدر وسبی برقارش قدر یردن یوقارو قلدوره‌لر اورکلو
ایلیلر اوزرینه صوجقز سیلر اگر سیز طاشنه یازو یازسه‌لر بعضلر قتنده مکروه دکل اما قرآن و
تکبیر تعالی اسمن یزمق کرک بوتلری بلکل که صکره نازلیجنده وصوکنده اوقنن دعالری بیلدرلو م
المعلقلقدن صکره اوقیجق دعا بودر سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ
وَلَا اِلٰهَ غَيْرُكَ اوترجق اوقیجق دعا بودر اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ
اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ اَشْهَدُ اَنْ
لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ بوارایه دکن اوقمق ایکی اوترمقده دخی جمیع
بودر کم واجبدر بعضلر ایدر اولکی تحیاتی اوقمق سنتدر ایکنجی تحیاتی اوقمق واجبدر اگر رکعت
قلورسه تحیات اوقمق واجبدر قمو عالملر قتنده اما شافعی قتنده آخر تحیاتی اوقمق فرضدر اما عبده
ورسوله دن آشغه صلوات اوقمق ایکنجی کز اوترجق یا ایکی رکعت قلوب اوترجق سنتدر بلکل که
بو صلواتده روایت چوقدر بوکلشدر اما شول صلوات کم علی وعبد الله بن عباس وابن مسعود و
جابر رضی الله عنهم روایت قلمشدر که اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى مُحَمَّدٍ آلِ
وَارْحَمْ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ وَسَلَّمْتَ وَبَارَكْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيمَ
اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ بوندن صکره دعا اوقمق سوکلودر دعالری چوقدر اما عالملرک چوق بو دعای
اوقمق یکدیدشر صلواتدن صکره اوقیجق دعا بودر اَللّٰهُمَّ اِنِّي اَسْاَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ
اِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ وَعَمَلٍ وَاَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ اِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ وَعَمَلٍ وتر نمازنده اوقیجق
قنوت دخی بودر اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهْدِيكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتُوبُ
اِلَيْكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ
يَفْجُرُكَ اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَاِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ نَرْجُوا رَحْمَتَكَ وَ
نَخْشَى عَذَابَكَ اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ قنوتی بوارایه دکن اوقمق واجبدر بونی اشتماسی
دعادر اوقنوت بکری تعالی قتنده سوکلودر دعا بودر اَللّٰهُمَّ اهْدِنَا فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنَا فِيمَنْ عَافَيْتَ
وَتَوَلَّنَا فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ وَبَارِكْ لَنَا فِيمَا اَعْطَيْتَ وَقِنَا شَرَّ مَا قَضَيْتَ اِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ
اِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا قَضَيْتَ
وَهَدَيْتَ نَسْتَغْفِرُكَ وَنَتُوبُ اِلَيْكَ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ اگر قنوتی بلمزسه
بو دعای اوقیه رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ بعض علما

43

اتمش اوچکن رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَهْلِ الْإِيمَانِ دمش سجده آیتن اوقیجق ایکنجی سجده دعاسی
بودرکه سبحان ایرجك اوچکن سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى دیه بعض عالملر ایدر سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ
كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا بعضلر اتمش آمَنْتُ لِلرَّحْمَنِ وَخَضَعْتُ لِلرَّحْمَنِ وَسَجَدْتُ لِلرَّحْمَنِ
فَاغْفِرْ لِي يَا رَحْمَنُ دیه محیطده ایدر سجده ایرب نفسنه دخی دمزسه اولور درسندر دیر ابو سجده
نماز سجدسندن اقوی دکل دمش اقا طورب سجده اتك یکدر اکر طورمدن ایدرسه دخی درسندر
دمش جنازه نمازنده اوقیجق بودر اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا
وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى
الْإِيمَانِ اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي إِحْسَانِهِ وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا
أَجْرَهُ وَلَا تَفْتِنَّا بَعْدَهُ وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ إِنَّكَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ اکر
عورت نمازنده بودعای آخرنده دکن اوقیه ولکن اللهم ان کان محسنا دعاسن بویله اوقیه
اللهم ان کانت محسنة فزد فی احسانها وان کانت مسیئة فتجاوز عنها اللهم لا تحرمنا اجرها ولا تفتنا بعدها
واغفر لنا ولها ولسائر المسلمین والمسلمات انك انت ارحم الراحمین اکر بالغ اولمش اولسه یخود نمازنده
مأمورسه بودعای اوقیه اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا وَاجْعَلْهُ لَنَا ذُخْرًا وَاجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا وَمُشَفَّعًا
وَلِأَبَوَيْهِ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اکر بالغ اولمش قز جغز نمازنده
مأمورسه بودعای اوقیه اللهم اجعلها لنا فرطا واجعلها لنا ذخرا واجعلها لنا شافعة ومشفعة و
لابویها ولجمیع المؤمنین والمؤمنات برحمتك یا ارحم الراحمین نهایه ایدر ظاهر دعا ایت بودرکه
دردنجی تکبیردن صکره سلامدن آنجق اما بعض عالملر اتمش نماز لرحمتم اولدنی دعالردن اوقیه
دردنجی تکبیردن صکره انت سلام ویره دمش صحیح بودرکه رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ
حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ اوقیه دمش جنازه نمازنده اوقدقلری مشهور دعالر بونلردر اما بجمیع
شرحنده اتمشدرکه رسم عالملر جنازه نمازنده بللو دعالر اتمشدرلر اوقتمه بس کندیجون و
اویجون وقوم مسلمانلر ایچون دعا ایدر تکری تعالی الیدن یرلغنه قاق دلیه نیجه کرکه دعا اوقیه اما
عوف بن مالك اتمشدرکه بنی مبرحضرتنك آردنده طوردم جنازه نمازنده قلورکن بودعای
ازبرلدم دعا بودر اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ
وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ وَأَبْدِلْهُ
دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ وَأَعِذْهُ

مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ اکر بودعای بلمرسه هر اولدن بودعای اوچکن اوقیه اللَّهُمَّ
اغْفِرْ لَنَا وَلِهَذِهِ الْأُمَّةِ وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بونلردنصکره بحلك
ارته نمازنده قلوب سلام ویرد کندنصکره اشبو دعای اوقیه اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ
تَهْدِي بِهَا قَلْبِي وَتَشْرَحُ بِهَا صَدْرِي وَتَجْمَعُ بِهَا أَمْرِي وَتَحْفَظُ بِهَا غَائِبِي وَتَرْفَعُ بِهَا شَاهِدِي وَ
تُزَكِّي بِهَا عَمَلِي وَتُبَيِّضُ بِهَا وَجْهِي وَتُلْهِمُنِي بِهَا رُشْدِي اللَّهُمَّ أَصْلِحْ دِينِيَ الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ
أَمْرِي وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي اللَّهُمَّ اجْعَلِ
خَيْرَ عَمَلِنَا آخِرَهُ وَخَيْرَ عَمَلِنَا خَوَاتِمَهَا وَخَيْرَ أَيَّامِنَا يَوْمَ نَلْقَاكَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ
عَاجِلَهُ وَآجِلَهُ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَا أَعْلَمُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ
مِنْهُ وَمَا لَا أَعْلَمُ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ
مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا
يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ بونرنصکره اوتوز اوچ کز سبحان الله دیه واوتوز اوچ کز الحمد لله دیه واوتوز
اوچ کز الله اکبر دیه اکر اوقیه مصلحتی اولورسه اونکردیه الله نصکره لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ
لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ دیه اندنصکره دخی آیة الکرسی اوقیه والی
قلدره دعا ایدیه بعضا بیه حضرت علیه السلام مصابیحلك بورمشدر هرکه کوندن بوزکر وکیجه بوز
کز سبحان الله ولحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر دیه تکری تعالی وزنجه نوان ویره ودخی بوذات غرایبه
ویرمشدر نوان ویره دخی بودعا نه آزاد اتمشدر ابن وهب بس بوتسبیحلری دیا بونمازدن صکره اوقیه
کوك تا بوتوتیلدن محروم قلیه ودخی بورمشدرکه هرکه نمازنده صکره الی قلدورب دعا
ایدرب حاجت طلبه نمازی اقصا اولور دخی حق تعالی جل جلاله غضب ایدرکه ای قولم بنم قاتنده
حاجتك بوقیدرکه بولورب طلرسن زیرا کرکیلورسنه دلیجی سوزلر اما بحلك دعا اتمکده شرط بودرکه
اول تکری تعالی حضرتنی اکا اندن صکره بیتکز ربنا دیه اندنصکره پیغامبره صلوات ویره اندنصکره کندنك
دخی قوم مسلمانلرك برلغنه قلب دلیه ودعا ایدرکن کوکلی حق تعالی حضرتنه یونلدیرارلر ایدیه آنلیه و
عربجه دعا بلمرسه ترکیجه دعا ایدیه یلوار بس ارته نمازنده صکره الدقدرجق بودعای اوقیه اللَّهُمَّ
إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الصَّبَاحِ وَخَيْرَ الْمَسَاءِ وَخَيْرَ الْقَضَاءِ وَخَيْرَ الْقَدَرِ وَخَيْرَ الدُّنْيَا وَخَيْرَ
الْآخِرَةِ وَخَيْرَ مَا تَجِيءُ بِهِ اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ رَبَّنَا

اغفر لنا ذنوبنا واسرافنا في امرنا وثبت اقدامنا وانصرنا على القوم الكافرين ربنا آتنا من
لدنك رحمة وهيئ لنا من امرنا رشدا اللهم صل على سيدنا ونبينا محمد وعلى آل محمد
اللهم اغفر لنا ولوالدينا ولاباءنا ولامهاتنا ولاستادنا ولجميع المسلمين والمسلمات والمؤمنين و
المؤمنات بفضلك ورحمتك يا ارحم الراحمين اويله نازل قلوب سلوم ويردكي نصكره بودعاي
اوقيه اللهم لك الحمد كله بيدك الخير كله واليك يرجع الامر كله علانيته وسره
اللهم انت اهل الحمد وانت على كل شيء قدير اللهم اغفر لي ما سلف من ذنبي واعصمني فيما
بقي من عمري وارزقني العمل بطاعتك ترضى بها عني استغفر الله العظيم الذي لا اله الا هو
الحي القيوم واتوب اليه يوز نصكره اوتوز اوج كره يا اوتكز سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله
اكبر دير واردنجه آيه الكرسي اوقيه ان قلدورب بودعاي اوقيه اللهم اني اسئلك حسن الصالحين
وحوف الظالمين وحز المتنافسين وقناعة الزاهدين وصبر المحبين ودرجة الصالحين
وثقة المتوكلين ومرافقة النبيين يوز نصكره صكره صباح غلاز نصكره اوقنز دعالك بنادت
آشغه سز اوقيه كره قلن غالري قلوب سلوم ويرجك بودعاي اوقيه اللهم انت السلام ومنك
السلام واليك السلام فحينا ربنا بالسلام وادخلنا دارك دار السلام تباركت ربنا وتعاليت
يا ذا الجلال والاكرام كره اول ديركمز قدر تسبيح اوقيه آيه الكرسي اوقدقدصكره ان قلدورب بو
دعاي اوقيه اللهم ارزقنا منفعة في الدين وزيادة في العلم وكفاية في الرزق وعافية وصحة
في البدن وتوبة قبل الموت ومغفرة بعد الموت يوز نصكره بيش كن نيتلدي دخي صلوات وسره
اللهم اغفر لك دعاسن اكرنه دكي اوقيه دعا اوقدقدصكره هركز اكن قلدورد حق تعالى حضرتندن نازلق
ايدب حاجتده ليه بيشنجي باب زكوتي بيان ايدر اما بلكه كه بو يادده عشر ودخي اوج يوز اوندي
ويردكلري وحاجيلر بيرامنده انكلري قربانى ودخي بوكشي بيلنده معدن بولسه يا مال بولسه آني طلدوقي
ودخي بولنرك وبيت المالك وحمسك وكافرلردن آلدقلري حرلجك وارتغانك هرنيك كمه ويرمك
كرك آني بلدروز بلكه كه زكوة فضدر شول كشيكه مسلمان اوله بالغ اوله آزاد اوله اكر مالي آلتون
وكومش اولسه دخي برطوركه صانجيون اولسه زكوة واجبدر اكر تكيون يا تكيون يا تكيون اولسه زكوة لازم
اولمز وبلكه كه النده كي مال كسه خفه متعلق اولمسوكرك ياخود مالي بحر كسنده اولوب اندن آلوب
تصرف اقمكدن عاجز اولسوكرك پس بلكه كه مسلمان اولميه يا دون البلوغ اوغلنجغه يا دلويه زكوة ويرس
دكلدر دخي مكاتب قوله يا بو رجلو آدمه كه مالي بو رجلدن اوتنه تكيو يوز درهم كه مشي يا تكيو مثقال آلتون

بهاسنه ايرشمزسه زكوة ويرز اولمز اما كسه اوزرنده آلجهي اولسه اقرار ايتسه يا قاضي بلسه اما
الندن نسني اولسه كه زكوة ايچون ويرسه صكن الحق كيجن بلدريجون زكوة ويرمك كرك امام محمد
ايدر قاضي نسني اولمدوقنه حكم ايتسه صكره مال قرنسه اول الحجي اولن كشدن مال الحجي كيجنجون زكوة
ويرميه دخي شول مالدكه اپتدي يا دكون دوشدي يا بركشي كوجلدن آلدي كسه كره آلنمز يا بركشيه
اودنج ويردي اول كشي انكار ايلدي طانقي بوقدر زكوة وفرض دكل يعني بولمرك كبي مال برقج بيل كيجكدن
صكره النه كرسه اولكيجن بيل ايچون زكوة واجب دكلدر اما آلنده كه ملوم مال اولسه بلسه برقي زكوة ويرمك
كرك اكر يانده يا برنده كومسه يوز بلسه بعضلر ايدر زكوة ويرسه ايكيجون وبعضلر ايدر ويرميه اكر آرق
بردكومسه زكوة ويرميه يوز بلجيك اندصكره بلكه كه مشده زكوة ايكي يوز درهمده بيش درهمدر
اكر ايكي يوز درهمدن اكوك اولسه زكوة ويرمك وفرد كل ايكي يوز درهم اوزرنه آرتسه قرق درهم
اوندقجه بر درهم زكوة ويرر قرقدن آشغه نسنه ويرمز امام ابو حنيفه مذهبنده والطونده يكرمي مثقال
اولميجه زكوة يوقدر يكرمي مثقال اوزرنه ارتق هر درت مثقال ايكي قيراط ويرمك قيراط مثقالك يكرمده
بخشنده بر بخشدر ابو حنيفه مذهبي بودر اما امام ابو يوسف وامام محمد قتنده ايكي يوز درهم كومش
اوزرنه آرتسه يكرمي مثقال الطون اوزرنه ارتسه نه كلو ازاجق اوزرنه قرق بخشنده بر بخش زكوة ايچوندر
ويرمك كرك بلكه كه آلتونك كومشك مجموعي جنسنه زكوة ويرمك كرك كرك سكمش لقجه وفلوري
اولسون كرك كسه قاب قجق اولسون كرك كسه مورتلر بزك نسنه اولسون كرك كسه ارطانقچي نسنه اولسون
بجاق كومش وقلج كومش كب اما انجوده وطاشلرده لعل ياقوت زبرجد فيروزه ومرجان لب زكوة
واجب دكلدر اكر آلتون كومش بر برنه قرشمش اولسه قنقسي جوفنه آنك حكمن اولور اكر كومش جوفنه
ايكي يوز درهمه ارمشجه زكوة يوقدر واكر آلتون جوفنه يكرمي مثقاله ايرشجه زكوة يوقدر اكر
آلتون يكومشه اقرباقلي يا ايرقلي نسنه قرشسه قنقسي جوفنه آنك حكمنده در اكر آلتوندن يا كومشدن
اولمغمش نسنه جوفنه صنجيلمش اولميجه زكوة واجب اولمز اكر صوف ويا كتان وكتاف وپنبوق
وبالي وبايغي ويا تغلي يا زعفراني اولسه كره بويله در الحاصل آلتوندن وكومشدن آيرو جانسز مال
اولسه اكر صنجيلمش اولسه الدقدنصكره صتغه نيت ايلسه زكوة واجب اولمز مكر كه صتا دخي بهاسنه
نسنه آله تجارتچون پس اويله اولجق الدي قيمته طوتب زكوة ويرمك كرك اكر كومشي قيمته طوتجق
زكوة واجب اولور سه كومشي قيمته طوتا واكر آلتوف قيمته دوتجق زكوة واجب اولسه آلتوف قيمته طوتا
خلاصه ايدر اكر قول آله صنجيلمش يا آق آله ويا برآله صنجيلمش دخي تجارتچون ويريه تجاره آلاري

صتیچون اولمقدن چقرور پس الرك ایچون زکوة ویرمك واجب اولمز دیر اگر برز آلتون وبر ز
کومش ویرز آیرق نسنی اولسه اگر هر بوری باشلو باشنه بهایه دوتجق واجب اولمز سه بر برنه قته
بهایه دوته اگر اولنسنلرك بهاسی ایکی یوز درهم کومش ویا یکرمی مثقال آلتون یاسنه ایرشورسه
مجموعك زکوتی دیر خاوصه ایدی برکشنك کتابلری اولسه چوق اگر هر بری مطالعه یا مقابله ایتکه
یا ایکنی کورمکه یا مشکل مسئله لری کورمکه اولسه زکوة ویریه الکچون کسندی زکوة آلورسه دیرسندر
نیرا الولاکه کتابلر حرفه اولخلق یاپی اولمز واگر بو تاجر کتابلری کرار اولسه کورلوم قوسن برکشی دن
اولارنچون زکوة ویریه اگر برکشنك چوق قتانلری اولسکم اگر بر کسی بر وقت کیجك اولورسه زکوة ویرمك
واجب اولمز اما اگر تکرار اولورسکم کیجك حاصلی اولیه زکوة ویرمك کرك بر بویاجی بویه آلسه بر تخ
بیك آقچه خلقك بیزت بویجون بر بیل اوزرنه کیجه زکوة ویرمك کرك کرو قلن اهل صنعتك آلتی
دخی کرو بود وزنه در اندن صکره بلکه که بود بدکمسنلردن زکوة اولدوقت واجب اولورکم اوزرنه
بر بیل کیجه برکشنك مالی بن اوتلره زکوة ویرمك دکلو اولسه بیل اورسنده اکلسه بنه بیل آقرمسنه
تمام اولسه زکوة واجب اولور اما بیل تمام اولدقدنصکره مالنك قوسی هلاك اولسه زکوة ویرمك واجب
اولمز اما مالنك برنی هلاك اولسه حاصلیه کوره قلنه هلاك اولنیه دیرلر زکوتنی ویریه اولسه
قالانك زکوتی دیر دخی بلکه که زکوة عبادتدر نیت ایتمیجه اودغز پس زکوتی آیسه چقر چوق اولسه
وقت نیت ایتمك کرك زکوتچون چقردغی آیرجه قوب قرشوسنی الرك بجولمزنه ویرمك
کرکدر واگر زکوتی چقردوغی وقت نیت ایتسه قرشو بجولمزه ویردوکجه نیت ایتمك کرك اگر نیت ایتدی
مالنك چوقی بجولمزه اولشدرسه زکوة اودغز اما اگر مالنك قوسی نیت ایتدی بجولمزه اولشدی
زکوة دخی اودر خاوصه ایدی برکشنك خلق اوزرنه آلتمغی اولسه اولدرلو اولور برسی اولدرکم کسیه
اودغ ورسه صتیچون آلدغی نسنی خلقه صترا آلمغی ایلرده بورج اولور بونك کب آلمق هوتلو اولور
هر قرق درهم آلدیغه بر درهم زکوة دیر بیل اوزرنه کیجدیسه قرق درهمده بر درهم دیر و بر آلمق
دخی اولدرکه صتیچون اولمزن نسنی صترا یاصتلق اولمین باغك یا برك حاصلن صترینك کب آلمق
نه قوتلو درونه ضعیفدر بونك کب آلمغك اوزرنه بر بیل کیجه اندن صکره اگر ایکی یوز درهمده بش
درهم ویره ایکی یوز درهمدن اکسك اولسه نسنه ویریه بر آلمق دخی اولدرکه ضعیف آلمقدر بو اولمك
المنن اولن کابن کب یاخود الك صورت اوزرندکی بو شد ومثیچون آلمغی ایچه کب یا قان یاپیچون آلدغی
یاکسنده بشن چقردغی ایچون آلمغلری نسنه کب یا قوتن مکاتب ایسه قول اوزرندکی آلمق کب الحاصل

شونك کب آلمق کرکه اول آلمغی اولن کسیه نسنه ویردکیچون یا اوزرنده مال اولدیغیچون اولسه آنك کب
آلمغی اولکسه اوزرنده بکن کیجن بیل ایچون نسنه ویرمز اندقدنصکره اوزرنه بر بیل کیجه زکوة ویرمز
اگر زکوة ویرجك دکلو مالی اولورسه بو دکمز ابو حنیفه قتنده در اما امام ابو یوسف و امام محمد قتنده
بو دیکمز آلمغلرك قوسنده زکوة ویرمز کیجیچون نه کلو آنا اولورسه حسابنجه اما مکاتبك زکوتی
یاسنده آلتیجه زکوة ویرمز قان بهاسن دخی قانی سوردیسه آلمغه کیجن بیل ایچون زکوة ویرمز بوندن
صکره جانلو جانور دخی بلدرلور بلکه که جانلو جانور دخی اوزرنه بر بیل کیجدکدنصکره زکوة
فرض اولور اما بلکه که دوه بیش دوه اولنجه زکوة فرض اولمز وصغیره دخی اوتوز اولنجه زکوة
اولمز وقو بوندن دخی قرق اولنجه زکوة واجب اولمز اندنصکره بلکه که بونلر بلك چوق یاننده اولنجق
کرك اگر بلك یارص یاپلك اولیوب ویارسن اوده بیم براولسه زکوة فرض اولمز اندن کوشکن و
بوزاغوده وقوزیك زکوة یوقدر باشنه بتمیجه اما اگر بونلر آتسیله یورسه آتسنه تابع اولور آتسیله
بله حساب اولنور زکوة ویرمك اندنصکره کرکدر بو هذا حسن بلنمکدر اگر اش اشلمك طوارلر وجفت یورر
اوکوز ویلك کزردی و بونلرده آتك کب زکوة فرض اولمز بو زکوة فرض اولیشلری بلدردکدنصکره زکوة
فرض اولنلرده زکوة نیجه فرض اولور آتی بلدرلور بلکه که بیش دوه ده بر قویز ویرمك کرك یکرمی
بیش دوه اولنجه دك هر بیش دوه ده بر قویز ویره ایکی می بیش دوه اولنجق ایکی یاشنه کرکدر بر دخی
دوه ویره اوتوز آتیه واریجه اوتوز آلتی دوه اولنجق اوج یاشنه کرکدر بیرنجی دوه ویره قرق آتیه
واریجه قرق آلتی اولنجق درت یاشنه کرکدر بیش دوه ویره آلتمش بیره واریجه آلتمش بیر اولنجق
بیش یاشنه کرکدر بر دخی دوه ویره یتمش آتیه واریجه یتمش آلتی اولنجق ایکی دخی دوه هر بری اوچ یاشنه
کرکدر ویره طقسان بیره واریجه طقسان بر اولنجق درت یاشنه کرکدر بیش ایکی دخی دوه ویره یوز یکرمیه
واریجه یوز یکرمی دوه اولنجیه درت یاشنه کرکدر بیش ایکی دخی دوه ویره اندنصکره یوز یکرمی دوه
اوزرنه اربش دوه ده بیش دوه ده بر قویز و بیره یکرمی بیش دوه اولنجق ایکی یاشنه کرکدر بر دخی دوه
ویره اوتوزه واریجه اوتوز آلتی اولنجق اولیوز یکرمیله بو زیاده اولن اوقوز یوزه آلتی اولور پس یوز
آلتی اوچ دخی دوه ویره درت یاشنه کرکدر اندنصکره کرکدر یوز آلتی اوزرنه بیش اولنجق بر قویز
ویره یکرمی بیش دوه اولنجه ایکی یاشنه کرکدر بر دخی دوه ویره اوتوز آلتی دوه اولنجه اوتوز آلتی دوه
اولنجق اوچ یاشنه کرکدر بیرنجی دوه ویره قرق آلتی اولنجه قرق آلتی دوه اولنجق درت یاشنه کرکدر
بر دخی دوه ویره آلتمش دوه اولنجه آلتمش دوه اولنجق کرکدر همان درت یاشنه کرکدر بر دخی دوه ویره پس

بو الی دخی کرو یوز الی دخی اوزرنه ارتدی یوز آلتمش بیش دوه دخی ایکی یوز اولور ایکی یوزده درت ویره دوردر
بیشر اندن نصکره بو ایکی یوز دن اوزرنه ارتخی بیش دوه ده بر قویون ویره بو ایکی یوز دوه اوزرینه
ارتن دوه یکرمی بیش دوه ده بر دخی دوه ویره کما یکی یاشنه کرمش اوله اوتوز آلتی دوه اولنجه اوتوز آلتی
دوه اولنجی اوچ یاشر بر دخی دوه ویره قرق آلتی دوه اولنجه قرق آلتی اولنجی درت یشر بر دخی دوه
ویره الی دوه اولنجه الی دوه اولنجی کرو درت یاشنه کرمش بر دخی دوه ویره همان قرق آلتی
دوه ده ویره کلین ویره الحاصل یوز الی دوه اوزرنه ارتن دوه ده دخی هر الی دوه ارتدقجه کرو
ابله زکوة ویریجی الی دن کمکسه آتوز یوز نصکره صغر زکوتی بلدر دیو **بلکه** قرق صغر
وصو صغری ارکک دخی بر در زکوة ویرمکدر **بلکه** اوتوز صغره ایکی یشر بر طنا ویرر کرکسه
ارکک کرکسه دخی اولسون قرق صغر اولنجه قرق صغر اولنجی بر صغر ویرر که اوچ یشر اوله اکر قرق صغر
اوزرنه آرتسه هر صغری بهایه طوتنه قرق اقچه برلنجه ویره آلتمش صغر اولنجه آلتمش صغر اولنجی
ایکی صغر ویرر ایکی یشر اما آلتمش صغر اوزرنه آرتسه اوتن صغر اون اولنجه دنسه ویریه ارتنجون
اون اولنجی مجموعی یتمش صغر اولور قرق صغر ایچون اوچ یشر بر صغر ویره واوتوز صغر ایچون ایکی یشر
بر صغر ویره بو نصکره کوارته مجموع صغر یتمش اولور سه حسابله هر قرق صغر ایچون اوچ یشر بر صغر ویره
وهر اوتوز صغر ایچون ایکی یشر بر صغر ویره بو نصکره قویر زکوتن بلدر دیو **بلکه** قویرنک دخی
قرق قویون اولنجه زکوة اولمز همان قرق قویون اولدقنلین بر قویر ویره قویون زکوتنده دخی کچی
ارکک ودخی حسابنه بر برنه قتلور قرق قویندن یوز یکرمی قویون اولنجه همان بر قویر ویره
یوز یکرمی بر قویر اولنجی ایکی قویر ویر ایکی یوز قویون اولنجه ایکی یوز بر قویر اولنجی اوچ قویر
ویره درت یوز قویون اولنجه درت یوز قویر اولنجی درت قویر ویره آندنصکره درت قویر
اوزرنه ارتنجو یوز قویون اولنجه دنسه ویرمز یوز قویر اولنجی بر قویر ویره آندنصکره هر یوز
قویر ارتدقجه هر یوز قویرنه بر قویر ویره بو نصکره آت دکوتن بلدر دیو **بلکه** آت دکیون اوله ارکک ایلدی قرخوب یوز سه یاخود بلک چوغن اوتلسه زکوة یوقدر
اما ارکک دخی قرخوب یوز سه ویک چوغن یاشنده اوتلسه زکوة ویرمک لازمدر **پس** اکر اتلرک
بهاسی اون اولور سه دلر سه هر بر اتنجون بر دینار ویرسون دینار دیدکلری اولدقچه کم بهاسی اون
درهم کوشدر دلر سه آتلری بهایه طوته هر ایکیوز درهمده بیشر درهم ویره ارتوکلور سه قرق درهمه
ایرشر سه بر درهم ویره ایرشمز سه دنسه ویرمیه اکر ارکک اکر باشنه یوز سلر وقصر قلر دخی باشنه

یوز سلر امام ابو حنیفه نک برنه لنجه زکوة واجب اولور دمش ویرسونلر واجب اولمز دمش اما امام ابو یوسف
وامام محمد قتنده آندن هیچ زکوة یوقدر کرکسه ارکلک دخی قرخوب یوز سلک کرکسه یوز سلک تمام
اولمدن هر قنسنک زکوتن اوکدت ویره سه درستدر بر قچ بلک زکوتن اولنه ویریلک دخی درستدر حاصل
ایدر بر کشنک ایکی یوز درهم کومشی اوله یکرمی بیشر درهم کومش ویره بیشر یاقلق زکوة ایچون انلرن
صکره اول ایکی یوز درهم هلاک اوله بر درهم قلسه اول درهمله بیلک اقچه قرنسه اولیلک اقچنک
اوزرنه بر یلک کچسه زکوة ویرمیه اکیون زیرا اول اوکدت ویردکی بیشر اقچه بو صکره بر اقچه ویرندنی
بیلک اقچه زکوتی برنه در نجی بر کشنک ایکی یوز درهم کومشی وتبری مثقال الطونی اوله زکوتچون بیش
درهم کومش ویره سه دخی یلتام اولمدن کومش هلاک اوله اول ویردکی کومش الطونه برنه طوردر زیرا
الطون کومش ایکیسی برنسنه کبدر اما قویر صغر برنسنه کبی کل برکشنک قرق قوینی وبیلی دوسی اوله یلتام
اولمزدن اوکدنه قویر قیرله دوسی قلسه اول ویردکی قویر دوه زکوتنه کچمز اما کتاب نوادرده انمشدر
اکر کومش زکوتن ویره ایتسه یوز زکوة کومشچون اولسون دسه یلتام اولمدن کومش هلاک اوله الطون
قلسه اول ویردکی کومش الطونک زکوتی برنه طوردمش اما بیلک درهم کومشی اوله اندن یلتام اولمدن
زکوتن ویره سه دخی یلتام اولمدن اندن اول کومش هلاک اوله ویرکشی اوزرنده آلمغی اوله بیلک اقچه ویردکی
زکوة اول آلنجی اقچه زکوتی میرنه طوردر اکر زکوتن بر آرق شهرک یوخسولنه ویره سه مکروهدر مکر کسه
اول یوخسولر خصی اوله یا بو شهرده کی یخسولر جاهل اوله اول اندن یخسولر عالم اوله یا بو شهرک فقیری
فاسق اولا اول شهرک فقیری زاهد اوله بر کشیه ایکی یوز درهم کومشدن ارتو ویرمک درستدر زکوة
یوز جی اوده یوز ولکن مکروهدر اکر یوز جی اوله دیو رجن اوده یجک دکلو ویره سه درستدر یوز جی
نکلو جوق اولور سه اولسون اما دلسه که بر فقیره ویره زکوتن زهدی وطاعتی اولدیچون اکر یوز یوز
درهم ویره سه روادر الحاصل ایکی درهمدن ارتو بر کرده ویرمیه دفعه دفعه ویره نکلو جوق اولب
ویره سه مکروه اولمز اما امام اما نیل آلتمش جدلو طوار زکوتن دخی کندو ویرمک یکدر یوز نانده زیرا
اما سلر زکوتی آلوب میرنه ویرمز بر ظالم بیلک کوجله جانلو حانلو ارلک زکوتن آلسه صحیح بودر دکو اوده نور
اکر کندو زکوة اولدقنه نیت اندیسه اکر کوجله آلسه وزکوة دیو آلسه اما ویرکنجه زکوتچون دیو نیت
ایتسه امام سرخسی ایدر صحیح بودر دکم او ظالمله الدقلری دخی زکوة برنه کچمز بر کشیه اوتوز اقچه زکوة
ویرسه اوتوز اقچه آغری کومش پاره سی ویره سه درستدر ابو حنیفه قتنده اکرچه اول کومش پارسنک
بهاسی یکیرمی اقچه دخی کوزمزسه اما امام محمد وابو یوسف قتنده بهاسی برابر کرک اکرچه آغرلغی یکیرمی بیش

آنچه آغزی یوغه دخی پس برکشی یردونلمش کومش یا الطون نسنیچون اوقی کومش یا الطون
ویرسه آغزنی اولی وضع اولن اوقه آغزنی دکلو اولسه اما باسای اولقدر اولسه ابو حنیفه قتنده
درستدر الا امامین قتنده درست دکلدر اکر بیرامده اوغلنیقدار بیرامق ویرسه بلخود کمسیه
مشتق ویرسه یا اوغلنلری استادنه هدیه ویرسه زکوة نیت ایتسه درست اولور اول ویرد کی کنلر
بای اولمسه واستادی دخی اجرتلو اوکرتمسه اما تکری قتنده قبول اولمق خیر اولدرکه اکا دنیا غرضندن
بذره غرض قرغیسه ویریخصول کشه آلجی اولسه اول کشیه بعشله وکندمالندن زکوتنه نیت
ایلسه درستدر اما بلخود اول کشیدکی مالک زکوتی قدرنی اول کشیه بعشله کندمالنک زکوتنه
نیت ایلسه اول مالک زکوتی ایدنور اکر بخصوله برنسنیی ویرسه صکره زکوتنه نیت ایلسه درستدر
اکر یردکی نسنه یوخصول الندن طوررسه خرج اقدمیسه بلکه زکوتنه وعشرده واورج بیراسنده
ویردکلری قطعه تنک وتندره وکفاره ده واجب اولن نسنلرک بهاسن ویرمک درستدر وحیله
ایدب زکوتی کدرمک وشفعیی کدرمک امام محمد قتنده مکروهدر زیرا حیله سلطان اولن کشنک
خلقنه لایق دکلدر هم زکوة اکلیون فرض اولمشدرکه یخسولر آنکله دریلر حیله ایدوب ویرمیک اول
مقصود حاصل اولمز فصل بو فصلده عشری بلدوروز بلکه عشر اولدرکه حاصلنک
اونده برن ویرمکدر هرنسنه اکر اوتده برن ویرمک کرک اکر اکدرن کندی یرنه آلنده
عشر بوقدر مکرکه برکشی برنسنیی قوریوب بجلیه صتا مثاد قش قوریب صتدقلری کب پس
مسلمان کشیه واجبدرکه تخلن وعشن وبوستان وباغ وغزوکتان وزعفران حالبلیه اوندن
برن چقمز ندکلو آز اولورسه امامه یا سلطانه ویره اکر میرن یا باغن یا بوستان قوغابله یا طولابله
صوچکوب طولرسه یکومیده برن ویره وعشر آلنن یرده فوان بالندن عشر آله لر خراج آلنور
شرده اولن بالدن نسنه آلیلر بلکه عشر چقرمقده رکشنک ملکی اولق شرط دکلدر مختصر محیطده
ایدر وقفک حاصلنک عشرن ویرمک کرک مکاتب اولن ولد اولن کشه وبالغ اولدقی آدم برنک
حاصلنده دخی اونده برن چقرمق کرک اما خلاصه ایدر بالغ اولمین کشی یرندن یا دلو اولن
کشی یرندن یا وقف یرندن حاصل اولنده عشر بوقدر دمش کرو تلن کتابلرده بو مسئله محال الغدر
مکرکه عادت معنیسی ترجیح اتمش اوله بو عشرن ویردکی حاصل صنچون نسنه اوزرنه بر بیل
کچسه زکوة واجب اولمز قرن عشر آلنور بیری اجاریه ویرسلر یا عاریته ویرسلر یا تقلفه
ویرسلر یا برکشی اولسیدی کوجله اشترین السه اشتک یانقی اولسه یر کندکدکنه اول بردن

حاصل اولنک عشرن ویرمک براتی اوزرنه در اکر سلطان خراجی براتنه ویرسه درستدر
ابو یوسف قتنده فواد دخی بونک اوزرنه در اکر براتی خراج ویرجلک کتی اولسه قاضیلر ودانشمندلر
کب امام محمد قتنده درست دکلدر وایکسی قتنده دخی اما سلطان قرن عشری براتندن دلسه
براتی صدقه ایتسه درستدر اما سلطان دلو کندنکره صدقه ایتسه درست دکلدر محیطده
ایدر براتی عشری وخراجی مستحقنه ویرسه امامه وارد رکم ایکلین الا بریق بل اولسه خراج
آلملر کیچیون آلق ویرمدی ابو حنیفه قتنده اکر برک حاصلی بجلدن هلاک اولسه خراج واجب
اولمز اما اکر بجلدن کدنکره هلاک اولسه خراج واجب اولور اکر کرو آلوب حاصلی ایتمکه برلمزسه
هر شهرکه امام کافردن کوجله آلسه کافرلر مسلمان اولسلر کرو برنده قوسلر اول برخراجی اولور اکر
خراجی صویله صوارلرسه خراجی صوشول ارمقلرد رکم آق بجملر قازدی سیحون جیحون دجله وفرات
ارمقلری کب دخی ابو یوسف قتنده هر کافر شهرکه صحیح ایدب آلدلر دخی اول قوم اوزرنه خراج
قوطر اول بردخی خراجی اولور وهرکه آق کوجله آلدلر دخی قومی مسلمان اولدی امام دخی مشر یاخوا ج
ویرمکه حکم ایدر امام مخیردر کرکسه اول یری چرب اولسندن عشری بر اولسون کرکسه
قومن برنک قوسون برلرنه قودقدر بندنصکره کرکسه عشر آلسون اول یر لودن کرکسه خراج قوسون
فصل اورج بیراسنده ویردکلری قطعه بلدرلوم بلکه هرکشی کم مسلمان اوله عاقل
بالغ اوله کندی حاجتندن آرتق ایکی یوز درهم کومشلک نسنه کوچی یتسه واجب اولور آنک اوزرنه
بیرلرکوفی فرد وغدره نصکره کندی باشندن وبالغ اولمش یخسول اوغلی وقری باشندن وقرندن
وخادمیتندن اوترو مدبرندن وکندودن اولمش خادیق اوشغدنلر اوترو ویره اکر بودیکلرن
قول وخادیق کافرسه دخی بش یوز یکری درهم بغدای یخود بیک قرق درهم ارپه یا اونلرک بهاسن
ویره قال قلمزدن اوکرت ویرمک یکدبودیر وکمز فطره صکره ویرمک دخی درستدر نه
وقت کرکسه ویرسون فصل بو فصلده حاجیلر بیراسنده اندکلری قربانی بلدرلوم بلکل
که هرکشی کم مسلمان اوله عاقل وبالغ اوله مسافر اولیه حاجتندن آرتق ایکی یوز درهم کومش قدرنک
نسنه کوچی یتسه قربان آنک واجبدر آنی ایلمقدن کیچمش قوزی یا اوغلق قربان آنکه یردر اکر
سمزجه اولسه یکه برارسه پس هرکشی قوزی یا برقوچ قربان آنک کرک اکر بیکه کشی وصغر
یا بردوه بوغزلسلر درستدر اما هر برنک نصیبی برلرکرک اول ایکی کشدن برینک نصیبی آرتق
اولورسه هیچ برینک قربانی درست اولمز اکر اول یدیدن برنک مرادی آنک آلمق اولسه هیچ برنک

قربانی درست اولمز قربان بیرامی نماز دخی اوکدن بوغز یوب اولشدرسه درستدر وقربان اتن کندی
یسه ایچندن کسیه ویرمسه درستدر زیرا ثواب قربانی بوغزلغله حاصل اولور اما اوچ بخشنده
برخشی اولشدر رمک سوکلودر اگر قامسن دخی چوقدر ثوابی واتن دخی بای کشیه وبخول کشیه ویرمک
دخی درستدر **فصل** بو فصلده برکشی معدن بولسه یا کومیلوب بولسه نیجه ایلک کرک انی بلدیلوم
بلکه بیتی برکشی الطون یا کومش معدنی بولسه یا دمر یا باقر یا قلای یا ایرق نسنه لر معدنی بولسه
یا یره کومیلو مال بولسه اگر بولدغی یرکمسنک ملکی اولورسه اول بولدغی نسنه یی اشنک اولور یرانتی
اولدکم کافردن آلدقری وقت هرکم آلدیسه یرک انتی اولدر صکره انی دکلدر اگر کافردن آلمیوب بولنمسه
انلرت اوکدن مالنک اولنکدر اگر برکمسنک ملکی اولمسه بیشده بیرت اول اقلیمک پادشاهنه ویره
کرو قلنز کندیاله اگر یرده کومیلو مال بولسه واول مالده مسلمانلر مالک متی اولمسه صقلنز کرک اول
مالی قمز تو کرک انتی بولنجه اگر بولنمزسه انتی آنک جانیچون بخشیلمه اولشدر رمک کرک **فصل**
بو فصلده زکوة واوچ بیرامنک ویردکلری فطری وعشری وبرکشی اولسه قوی قلیوب آلدقری
مالکه اکا بیت المال دیرلر وخراجی وکافرلری اورب آلنن مالدکم بیشدرت برت بکلر آلور وکافرلردن
صلح ایدوب آلدقری مالی کملر ویرمک کرک وقفسز بکلر ویرمک واما ملر ویرمک کرک و
کم اولشدره وقفسنی انتی اولشدرمک درستدر آنلری بلدورلوم **بلکه** زکوة بدی درلو
کشیه ویرمک کرک برسی اولدرکم هیچ نسنسی اولمیه **ایکنجی** اولدرکم بوجلو اوله اودیجک
نسنسی اولمیه **اوچنجی** اولدرکم دایم غزایه واره بخول اوله نسنسی اولمیه وقزغه الی دکمسه زیرا
هدایه ده ایردیلدی قمزده غزایه وارت بای اولورسه ویرمیلر **دردنجی** اولدرکم بهایه کسلمش
قول اوله اودیجک نسنسی اولمیه **بشنجی** اولدرکم مالنت ایرلش اوله انده نسنسی اولمیه اما
اگر اودیغ الجی کشی بلورسه اودیغ اله واره یرنده اودیه ویره **آلتنجی** اولدرکم کمسه قرض
اولمش اوله نسنسی اولمیه کمسیه وارمغه یا آلنی کشیه اول وقت درستدرکم بخول اولور ومسلمان
اولور بخول اولدرکم حاجتدرت ارتق ایکی یوز درهم کومشه کوچی نقیه اگر بخول اولور ومسلمان اولور
بالغ اولمامش اوغلانه زاولورسکم عاقل اوله کمسیه آلدیغه کندیه اشلو اولز نسنی یله زکوة ویرمک
درستدر **یدنجی** بوزکاق وبجک کشلرک زکوة ویرمکه ویردکلری کشدر کادخی دخت چکوب
جمع اتدکیچون جمع اتدوکی قدر ویره لر آرتق ویرمیلر **نهایه** ده ایردیلجرله دوتسلر برکشی اول
زکوة دوشرمکچون نقد نسنه ویرلرسه اکادخی اولمقدر نسنه ویره لر بای دخی اولورسه زیرا

انچون ویرلر اگر جمع ایدوب کوترجک انچه هلاوک اولسه نسنه ویرمیلر زکوة ویرن کشیلر دلرلرسه
زکوة بوآنی بولنمز هربرنه برز وبرسونلر ودلرلرسه بوبولکنه ویرسونلر آنچق اما شافعی قتنه بوبولکه
ویرسلر درست دکلدر فامسنه ویرمک کرک بندوکی قدر وزکوة مالیله مسجد یاپق واولیه کفن
صرمق وقوی اصلاتون آلوب آزادلیک درست دکلدر کندی اوغلنه ودخی اوغلی اوغلنه وآتسنه ودرسنه
وعورتنه وقولنه وقراشنه ویرمک درست دکلدر دخی زکوة پیغامبرک اصلنه ویرمک درست دکلدر
پیغامبر صلعم اصلی دیدوکمز علی وعباس وعقیل وحارث اولنلر بدر رضی الله عنهم بونلرک
قولنده دخی ویرمک درست دکلدر برکشیی زکوة مستحق صنه زکوة ویرسه صکره بلدکم بایمش
یا کافرمش یا آتسی ایمش یا اوغلی ایمش یا پیغامبر اصلیمش کرو آلیه زیرا چونکه اوندت بلدی زکوة نه
مستحق صندی ویردی اول ویرمکله زکوة اودنور اما اگر کندی قوی ایکنده مکاتبی اولورسه ویردکی
زکوة کرو آله عشری وفطرهٔ دخی بو زکوة ویردکلری کشیلر ویرن لرخاد صه قویله بورمشدر
اما هدایه ده ایردیلدی زکوة دت ارتق حرفی اولمین کافرلرک بخول الرنه ویرسلر درستدر مجمعده
دخی ایردیلدی فطری خراج ویرکاور بخول الرنه ویرمک درستدر اما ابو یوسف قتنده درست دکلدر امام
وزفر ایردیلدی زکوة دخی کافر بخول الرنه ویرمک درستدر زیرا تکری تعالی صدقه بخول الرک دردیک
مسلمان اولمز یرله قیدلمشدر وحدیث شریفده قیدلمشدی دیر **اما بلکه** مجموع صدقه لری مسلمانلر
ویرمک یکدر ومسلمانلرک زاهدنه دخی ویرمک یکدر وعالمنه ویرمک یکدر وقناعت ایدوب
ریاسی اولمیه ویرمک دخی یکدر حق تعالی قرآنده بعض خیرک برنده اوز ثواب ددی بعض یرده برنه
یدی یوز ثواب دیدی وبعض یرده شوایلک چوقلغنک حدی بلنمز تکری تعالی بلور انچق دیدی امدی
بو تفاوت اولدغی اول صدقه ویردکلری کشلرک تکری تعالی حضرتنده مرتبه لری بوکسک اولدغیله در
پس صدقی اخلاصله ویرن وتکری چون ویرن اولدرکم کندوکلنه خوش کلنه ویرمیه تکری تعالی
عبادتنه اولوب وتکری تعالی قتنده کرامتی وعزتی اولنه ویره مقصودی ثواب حاصل اولمق ایسه وشول
کافرلردن آلدقری مالک بیشده برن کم آلور یرده دخی شول مالکه بیلدی معدن بولنمزدن آلور آنی
اوچ بولکه ویرن لر بوآنی آتسی اولمین اوکسز اولدرکم دخی بالغ اولمز اوله ویر بولنک دخی نسنسی اولمین
کشلردر ویر بولنک دخی بخول الغندت اوتو وغزایه وارمقدت قلنلردر بلجون قلنلر کشلردر وپیغامبر
اصلنک بخیلنک دخی بو اوچ بولکده بلدیرکه بو اوچ بولکده اولورسه وبو اوچ بولکه دخی ویردکلری
بخول الغندت اوتو ودر اما هر بنک بخیلی ویردیکی ویردر وشول مالکم بکلر آلور یرلر اسندن وتیولی

کافرلرنده ذمی کافرلر کثرت وکی ارمغانندن کم آنی بکلر که کوکلی نرسه ویره اولمشدر اما فاذا حق یرلر
ویرمیه وشول مالکه کافرلرك کندوزنده آلورلر باشخراجی دیو ذمی شول مالکه کافرلر مخالف ایدوب ویرلر
ذمی شول مالکه برکشی ایله قوی وخصمی تملق بیت المال ایدوب آلورلر اول مالدن مسلمانلر مصلحتیچون بندر اول مالك
یله ایچاره حصار وارمه یقلش یاد بندلر وسدلر وارمه یقلش آیری یانوکرك ذمی یقلش کوپریلر و
کاربان سرایلر وارسه یانوکرك الحاصل اول نسنکه مسلمانلر مصلحتنه کرکدر اول مالی که خرج ایتمك کرکدر
اندن قاضیلر ومدرسلر وبونلره خدمت ایدوب مصلحتلرنی بتورنلر ویرمك کرك زیرا بونلر ذمی
مسلمانلرك دینلری ودنیالری مصلحتیچون در ذمی وارب کافرله اوغرشنده الی یاغدن وحرامیدن صقلنلر
ویرمك کرك اما بونلر ذمی شول دکلو ویرمك کرك کم کندلری اوزنده بدرلکی وکیدرلکی واجب اولنلر
یتیشه عورتلرنك واولغلرنك وخدمتکارلرنك یکی وکیکی بونلرك اوزنه واجبدر اکر آنلره یتیشك
دکلو نسنه ویرمزلرسه آنلرك یکی وکیکی خرجیچون صنعت ایشلیوب نسنه قزنمق کرك بونلر آیرق نسنیه
مشغول اولمق مسلمانلرك دینلری مصلحتی خراب اولور بونلر کناهی اولك مال آلوب بونلره ویرمیلر بوینه
در بو خراج وحشر وکاوزدن آلنن مالك ویرمك یولری هدایه بوبله بلدرمشدر ودمی آنلرنی یزم زمانده
چریو یچمك الی قاضیلر ومدرسلر ویرمك کرك زیرا آنکری تعالیك یاردمی یوله مسلمانلق غالب
اولب کچن اولمشدر کافرلر اوزنه ایدوب آلمزدن مستغنی طوتلق ویریب چوری طوتوب حاجت دکلدر بو قاضیلرك
ومدرسلردن وسپاهیلردن هرکه طوتلغن آلمزدن اولسه کچمش طوتلغن آلمق واجب دکل بیرانی بیلدر دعوی
ایدوب آلمزلر زیرا غنیشدر واجرت دکلدر اکر اما ایچون یا موذنلکیچون یا قاضیلیچون یا مدرسلکیچون
نسنه آلسه اکر شرط ایدوب آلورسه یعنی شرط ایتمك اوزره کم اشبو قدر نسنه ماکر بکا ویرسکز بونسنی
ایدرم اکر ویرمزسکز آنمزدن دسه اول آلدغی نسنه حلال اولمز اکر اویله دیوب اما مسلمانلق یا
قاضیلق یا مدرسلك ایدرسه خلق نسنی بوغدوغنی لوب وقت وقت دوشرب ویردیرسه یا برکشی
برکوی یا برجوقف ایدرسه برچق قطیعه ایدرسه حلالدر زیرا بونلر کسب حلالی کلاش ایشلیوب نسنه
قزنمزلر بونلرك رزقی شول دیدکمز ایچاردن ویرلسه کرك اکر بکلر ظلم ایدوب ویرمزلرسه بونلك
کسب نسندن یکه محتاج اولورلر پس اول زورسزدن اوتروب حلال اولور اما نصکره عالملر
شریعت علمن ایکیچون اما مسلمانلق وموذنلك ایکیچون قبول ایدوب نسنه آلمق درستدر دشمن زیرا
کورمشلرکه نسنه آلمزدن کسه علم اوکرنمز ونسنه آلمزدن اما مسلمانلق وموذنلك آلمزلر اویله اولیجق اسلام
ارکاف ودین بیلی خراب اولور پس بو سببدن آنشلردین بولی خراب اولمقدن ویرمکی روا کورمك

زیانی آزدر دو فتوی ویرمشلر ودرستدر دیو اما زاهدلر اولدرکه بونك کب نسنی دمی آلمیلر برصنعت
اشلیه کم بوعبادتلری بیرنه کتورمکه مانع اولمیه اول اشدن الدکیرن نسنیله بارنه قناعت ایلیه باخود اش
دمی اشلیه توکل ایلیوب اوترمق توکل قرآنده بیورمشدر رقزق الله ویرمدت دیدی هرکه توکل
ایلیه بکا انانرن الایقرن قم حاجتن سببسز دخترده ویردم بزنه کتوردم دیدی پس تکریه توکل
ایلمك رزق حق تعالی صفدر غی بیردن ویرر واولو مقامدر تکری تعالیك دوستلری مقامیدر بو مقام
دولتی وسعادتی اولرکه کشیلر استر دنیی واعتقادی ضعیف اولن کشیلر قورقیچی برسبب اشلیجه رزق
حاصل اولمز صنعت شیطان نفس وهمن غالب اخلاق سویله قبول ایده **التنجی باب اوچنجی حکمنی بلدرر**
بلهکه کم خلاصه ایدر آی کورجك برده بولك یا اوتوز اولسه یا اوتز اولسه برکشی رمضان آیی کوریب
قاضی قتنده کلمه طلاق ویرسه قاضی اولکشنك طلاقلغن قبول ایده چقن اولکشی مسلمانسه ونماز
قلورسه ویرلدن سوبلکدن واوتوکاهلردن صقنورسه وبالغ اولمشسه ودلو اولسه کرکسه اولکشی
ازاد اولسون کرکسه قول اولسون وکرکسه ار اولسون کرکسه عورت اولسون ابو حنیفنك روایتنده
اکسر قذف ایچون حد اورلشکشی اولورسه طلاقلغی قبول اولمز امام محمد اوی قتنده طلاقلغی ویرن کشی
اولیکاهلردن صغیر کشی ایدوکن یا نمرسه دمی طلاقلغی درستدر اکر بو دیدوکمز ایچون برمسلمان کشی
طلاقلق ویریب ایدرسه کم زادن شهرده کلارلر قاضی قتنده طلاقلغی یردلر اوچ آیی کوردکدن صکره قاضی
درست طوتردی درسه اول طلاقلغی سرله قاضی حکم ایتمك کرك اوچ طوتلر اما توالی آیده ایکی ارکشی
یا برارایکی عورت کرك **بلکه** برکشی اوچ آیی کورسه قاضی قتنده طلاقلغی ویرسه قاضی آنك طلاقلغن
طوتمه کندمی اولکوزیسه کفاره واجب اولمز کرکه اوتمك کرك انجق بو دیدوکمز آی کورجك برآیچوق
اولیجقدر اما اکر آی کورجك برآیچوق اولورسه برکشی طلاقلغی کچمز اوچ آیده دمی بیرام آیده شول
قتنده کشی کرکدرکه قاضی آلمرك بلدن سوز اوزنه اتفاق انکلرین محالکوره اما طحاوی ویقالی ایدر
برکشی شهردن اولسه یا اوی برکوکلك برده اولسه کلمه طلاقلغی ویرسه اولمز کشك سوزنه قاضی قبول
ایده اما ظاهر مذهبده شهردن طشره اولنك دمی طلاقلغی درستدر کلارچوق جماعت اولیجقه کم قاضی آلمرك
بلدن سوبلدوکن محالکوره برکشی سوقدرن کدکن کورسه اوچ آیی طلاقلغی ویرسه واول شهرده
قاضی وحاکم اولمسه اولکشنك سوزیله اوچ طوتلر اکر مسلمان کشی اولورسه اکر بیرام آیی کورسه ایکی
مسلمان کشی طلاقلغی ویرسه بیرلم انملك درستدر خلق آلمرك سوزیله بو طلاقلغه دعوی ایدیجه طلاقلغی
ویرودت دمك شرط دکلدر کوجك بیرام آیی دمی ظاهر مذهبده اولو بیرام آیی کبدر حکمدن اما ابو حنیفه

روایتدر نوادرده ایدر اوروج آی حکمی کبدر قچن برکشی طاقلغیله اوروج طوتسلر اوتوزکون اولسه
آی کورسلر برکون دخی طوتلر واکر ایکی کشی طاقلغیله طوتلرسه اوتوزکون اولمق بیرام ایلیلر
برشهرده آی کورنجك برآیرق شهرده دخی بیرام ایلیلر صحیح بودرکم آی کوزدجك برلك بوکسکلکنه
آنجقلغنه اعتبار ایلیلر اکر امام بلکوز اوروج آیین کورسه خلقه اوروج طوتك دمیه اما کندی طوتسه
اما بیرام کورسه بعضلر ایدر کزلیجه بیه وبعضلر ایدر اشکاره بیه وبعضلر ایدر اوروجه نیت
ایتیه کرکدرسه کفاره یوقدر قهوه عالملر فتنه قچن آیك میکوی طقزنجی کونی طاقلغی ویرسلر کم
آی اوروج طوتزقلری کوندن برکون اوکدن کورمشلردیو طاقلغلرین قاضیه قبول ایتیه ایکیوزکه کورمکلری
وقتك اوتسی کلیدمك واجبدر اعتدلر اما کورنلر اول بردن اولیوب آیرق بردن اولورلرسه م
طاقلغلری کیچر اکر اوروج آیین اولیلدن اوکدن یاصکره کورسلر صحیح بودرکم اول آی کلمجك کیجیندر
اول کون اوروج طوتیلر اکر اکر کوننده شوال آیین کورسلر ذوالدن اوکدن یاصکره بیلیر اکر اوکونی
شوالدن صنوب برسه کفاره واجب اولمز یونلری بلدرمکدرنصکره اوروج نذر نیجه ایجبك درست
اولمز ونیجه ایجبك مکروه اولور آنی بلدرلوم بلکل که اوروج اولدرکم هرکشی بالغ اولمش اوله و
مسلمان اوله اکر عورتسه طوتن کورمش اوله واوغلن طوتمش اولیه اوروج آینك قهوسنده دلو
اولیه اوروج طوتمغه نیت ایدوب ایکدن وایچکدن ویقینلق اتکدن ارته بری آرقورسنه آغرد قدن
صکره کون باتیجه دکن یغلنه نیت اتك بودرکم ایده ارته اوروج طوتمغه کوکلنه قصد ایلیه
دلیله دخی ایده ارته اوروج طوتم دیسه دخی بکدر رمضان اوروجی دخی دمزسه درستدر رمضان
اوروجی اولور اکر دیرسه نیت اتدم ارته رمضان اوروجن طوتمغه دخی بکدر قچن نیت بندوکن
بلیك قنغی اوروجلرده اولسون کیجدن نیت کرك البته دمیاسن پس قنغی اوروجده کیجدن نیت
اتمك کرك وقنغی اوروجده کوندوزن دخی نیت اتك درستدر آنی بلدرلوم بلکل که رمضان اوروجنده
ودخی شول اوروجده کم برکشی اول کوفی یا اول آی بلمیو نیت ایتدی اوروج طوتمغه نذر ایدوب مثلا ایتدکم
آذینه کوفی اوروج طوتوبنم اوزرمه نذر اولسون دسه یاخود ایتدکم رجب آیین اوروج طوتوبنم اوزرمه
نذر اولسون دیسه ودخی نافله اوروجن کیجه نیت ایدرسه یاخود کوندوز نیت ایدرسه قبا قوشلغنه
دکن درستدر اما کیجه نیت اتمك بکدر بو اوروج اوروجده دخی اما بیشر اوروج واکر کیجدن نیت اتمك
کرك کوندوزن نیت ایتسه درست دکلدر برنجی قضایه قلمش اوروجن اوده مکدر وبرنجی کفاره ایچون
طوتدیغی اوروجده وکفاره اوروجی درستیرده دربرنجی اولدرکم رمضاندن اوروجن بروکیجون طوتسر

وبرنجی دخی اولدرکم آندن صدغیچون طوتر وبرنجی اولدرکم عورتن آیسنه باکندآغنه درست
اولمدوغی حضمنه بکزندکیچون طوتر مثلا عورتنه ایدرسن آیسن یادایزمزن یا آنه بکزرسن
دریادایزمه بکزرسندیر وبرنجی اولدرکم خطابله آدم اولدرکیچون طوتر واول کوندن نیت اتمك
درستاولین اوروجك برنجی اولدرکم ایده بکا اوروج کون یارآی اوروج نذر اولسون دیه اما آیین
وکونن بلمو ایتیه وبرنجی دخی اولدرکم کعبه کدرکن احرام بغلندقدنصکره آوجنا اولرلرن اولدروجك
واجب اولن اوروجدر وبرنجی عمره یله حجی بله اشلیجك واجب اولن اوروجدر بونلرنصکره کفاره
نه وقت واجب اولور آنی بلدرلوم بلکل که رمضان اوروجنه نیت ایتسه اوروج وزمن اولن کشی دخی
قصدله قرن طیوروجی یاخستلغنه امتی ایدن جك نسنه بیه یانسنه ایجسه یاعورته ویا اوغلنه
شول سنت اتکاری بره دکن داخل اتدرسه یاخود حجامت اتدرسه یاخود کوزنه سورمه قویسه
دخی اوروجی صندی صنسه یسه اول کشیه کفاره واجب اولور اما بلکل کم یقینلق ایده وایرلنه دخی
کفاره واجب اولور اکر کوجله اولرسه قچن برکشیه یقینلق ایت یوقسه سنی اولدروررلر دیلر
یا برعضوك کسروزدیلر اولدرمی بلسه کم اترسه اول دیدکلرن ایدرلر یقینلق ایتسه اوروجی
صغرا اتاکفاره واجب اولمز عورتنه یا اوغلنه کروبویله ایت دیلر یا طوتلر کوجله ایتسلر
یا اوپرکن ایتسلر اوروجی صغرا اتاکفاره واجب اولمز بونلرنصکره بلکل که بوبکدن ایچکدن تفصیل
چوقدر اما برزن بلدرلوم خلاصدن ایدر قچن برکشی بیکی آغزنده چینبو طوررکن یاخود
اوپوسه آغزنده چینمش نسنه قلسه دخی بلسه کم ارته اولمشدر چقرب آغزندن براقمق کرك
اکر بوطرسه کفاره واجب اولور اکر مردار اولمش نسنه ان یسه اکر قوقمش وقورت دوشمش اولسه
کفاره واجب اولمز اکر قوقمامش اولسه کفاره واجب اولور اکر چیك ات یسه کفاره واجب اولور
اکر بوغرلمز خبر یسه کفاره واجب اولمز اکر قرداون یسه ابویوسف قتنده کفاره واجب اولمز امام
محمد قتنده کفاره واجب اولور اما بغدای یا اوپه یسه کفاره واجب اولور زیرا بونلری میرلر
غذادر وآدم قارنن طیوررا کرطاش یا آنجق پاره سی یا طبراق یسه کفاره واجب اولمز اکر ایرخمامش
یشر یسه یاخود یاغ قورقابن یسه یاقوزی یا فندق یا باداملی صمدن قابیله بوطسه کفاره واجب
اولمز امدی بلکل که بونلرده کفاره اولمدوغی آنکیچون دکم بونلری کشی قارنن طوررمیچون یاخستلغنه
کفاره اولمیچون یمز پس اکر برکشی طبراق یسه کم آنی صیروکشیه بیدوردلر طین آزمق کب وطین
محتوم کب یا برآنجق پارسی اوله کم آنی صیروکشیه بیدوردلر اصی انکیچون ضرر آنجق وعود آنجق کب ایرق

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

یانجیك اولسه سنابکی وافیون بیرنخوب وکل وینلوفر وبنفشه بیچکوکب پس بونلری بیه هم
قضا وهم کفاره واجب اولور اما شول برلرده کم کفاره واجب اولمز اورج صنز کونده کون اورمك
کرك بلکه کم اوبجك واجب اولان کفاره اولور کم اگر کوجی یتمه برقول آزاد ایلیه اگر اول قول
کافر اولورسه یا مکاتب اولسه هیچ نسنه اورمش اولورسه دخی درستدر اما اگر ایکی الی یا ایکی آیغی
یا ایکی الندن باشی برنخی کسك اولورسه یا کوزسز اولورسه یا ایلك چوقنده دلو اولورسه درستدر اولمز
اگر برانی یا بر برمغزی یا برصلاغ الی وصول ایکی کسك اولورسه یا صاغر اولورسه یا خادم اولورسه یا ایکی
قولغی کسك اولورسه درستدر آنی کفارتچون ازاد ایلك اگر قول ازاد ایلکه کوجی یتمزسه آنفش
مسکینك قوتی طوینی ایکی نوبت یا بر مسکینی یوز بکرمی کز طویره یا خود آنفش مسکینك هر بیرنه بیش
یوز مکرمی درهم آغزی بغدای یا بغدای اوفوینه یا بیك قوق درهم ارپه ویره اگر بونلرك بهاسنی دخی
ویرسه درستدر ظهار کفاره سی دخی بودوزندر اما آندن صغرو کفاره سی اولاورکم دلرسه برقول
ازاد ایلیه ودلرسه اون مسکینك هر بیرنه اون بجك دکلو کیجك ویره اگرچه جمیع اعضاسن اون بجك دکلو
طون کیورسه دخی یکردر ودلرسه اون مسکین طویره ایکی نوبت یا خود شول بیان اولدوکمز لبس
ارپه بغدای ویره یا خود بهاسن ویره اگر بو اوچ یون اتکه کوجی یتمه اوچ کون بربری آردنجه
اورج طوته بونلر نصکره بلکه خطایله آدم اولدرن کفاره سی بونلرمخالفدر زیرا آنده مسلمان
قول ازاد ایلك کرك کافر قول ازاد ایلك درستدکل اگر ایکی مسلمان قوله کوجی یتمزسه ایکی آی
بربری آردنجه اورج طوته بونلر نصکره بلکه اگر بو ایکی آیك اورتسنده رمضان اورجی کلورسه یا
بیرامکوفی اولورسه یا قربان بیرامندن نصکره اوچ کون اولورسکم بونلرده دخی اورج طوتو درستدکل
یلکرك پس اولشدر دوتو اولمز اما اگر اراقنده عورت حیض کورسه یسه اولشدر دوتقه
مانع اولمز اما اگر اول آندصنغو طوتدی اوچ کون اراسنده حیض اولسه ایکلین طوتو کرك زیرا
آنده حرج اولمز بونلر نصکره بلکه شول نسنه کم اورجی صنزدر کونده کون طوتو کرك اما
کفاره واجب دکلدر اولم بلکه قچر برکشی سفره کتسه سفر اولدرکم اوچ کونك یولی
کتمکه قصد ایده ودخی اول مقیم اولدغی برك عادتلرندن کیجه کده یا خود صبر اولسه یا خود بر
اش اشلرکن بوکلسه کیم اگر صوایچمزسه اولی یا بر یتجه اوغراییه کرو اودیه اما ایلك کرك کوبو
اشلدکی اش ایشدن کندویه اشلمك واجب اولمز اش کرك شول قول افندیسنه اشلدکی کب یا اجرتله
طوتلش کشی یا خود اونه نسنجك قوتیچون اشلدکی اش کب اولسه خلاصه ایدرقچن برقراوش آش

پشورکن یا آنك ایچرکن بوکلسه بلکم اگر برنسنه یرنه یا صوایچمزسه هلاك اولور یا بخور اولور یسه
یا ایچسه کفاره واجب اولمز برکشنك صورقی دخی بوکلسه اشلرکن ویسه کفاره واجب اولمز قچن بکلر
کوجله یاش اشلکه سورسلر آدملر اولماشی اشلرکن بوکلسلر یسلر کرك کم آندن دخی کفاره واجب
اولمیه اندنصکره بلکه سیرلغك بعضنسنه اجلق زیان ایدرو بعضنسنه زیان اثر آنی دخی بلك کم بلك
اگر بعیك زیان اثر صیرو لغده یسه کفاره واجب اولور خلاصه ایدرقچن برکشی قورقه اورج دوتجی
کوزیر آغرجه اریه دسه یا استقام قوتی طوته دسه یلده درستدر بو قورقدغی کشی اجتهادی برله اولسه
یا خود برمسلمان حکیم سوزی برله اولسه برکشی اینه برکون طوتسه برکون قویسه طوتجغی کون اولجق طوتر
صنسه یسه ناکاه اول کون طوتسه اکا کفاره واجب اولور اگر برکشی بیلاو یلسه کم بجك صیرو اولور یا خود
صیرو لغی آرتسه یسه محمد ایدر صیرو لغم ارتردو قورقه یك درستدر اما ابوحنیفه قتده اما امام ابو
یوسف ومحمد قتده شول دکلو ضعیف اولسکم اورج طوتجق تاری اوطوردکن قلمه قادر اولمز یك
درستدر اگر صیرو لغی ارتجغن یلسه مسلمان حکیملرنه سوال ایده اگر سوال ایدجك کشی یوقسه و اورج
دوتجی زیان ایدرمی اثرمی یلسه برآغ پاره سن یا برکاغد یا برطاش پاره سن یوطه اندن یسه اما اگر
طاشی یا بوکاغدی برمزاش اشلکیون یوطسه کفارت واجب اولور بلکه سفره کدن کشی کرکسه
زحمت چکسون کرکسه چکسون یك درستدر قچن برکشی کندو اورجن صنزدرمغه قصد اندن اورجی
صنسه شونك کبی کم آقره صودیرمك استسه یا صویه کیرمك استسه دخی صو بوغزندن ایچرو کتسه
اکسرده یا کوجله اورجن بدرسلر یا احتقان ایتسلر یا بورنزدن یونسنه طمزسلر یا قرنه ویا دبسنه
یا قولیغسلر دخی اینجه نسنه چکسه اول یوقدن اورجی صنزیر اهر نسنکم کشنك ایچنه کیچه یا
قرنه کیچه کرکسه آشغدن کیچسون کرکسه یوقردن قوا اماملر قتده اورجی صنزخلاصه ایدر اگر
صو بولندن نسنه طمزسلر ویسه اینجه کتسه ابوحنیفه قتده اورجی صنز ابو یوسف قتده اورجی
صنز اما اغوز تلر اوکلرندن احتقان ایتسلر صحیح بودرکم قوا اماملر قتده اورجی صنز برکشی قوسه
اما آغزی طولوسی یا کندقصدله اوکسرسه کوکلی بولنسه قوسه صنز اما آغزی طولو کلن کروکتسه قصد
اغزن امام محمد قتده اورجی صنز امام ابو یوسف برقولنجه صنز خلاصه ایدر امام محمدك
سوزی صحیح درا اگر آغزی طلو اولسه یوقصد اندن قوسه صنز اما کندقصدله یوطسه امام محمد قتده
اورجی صنز برنسنه یوتسه ابوکب اولور ابو یوسف قتده صنز اما قولنجه صنز آغزی طلو قوسه
قصدله اورجی صنز اما کفاره واجب اولمز زیرا یك صورقی اولمز اگر برکشی اوندیسه یا ایچسه یا ایتلنی

ایتسه اورجی صنغز اما صنری صنسه یسه اورجی صنز اما کفاره واجب اولمز اکر ارته اولمش صنسه یسه
کورسکه ارته اولمش باکندزنیت اندکه نصکره یسه کره اودمك واجب اولور کفاره واجب اولمز اکر بلزنه
اخشام اولدی اولمادی بکرك اولدرکه بالوبلنجه بیه اکر یسه کورسکم اخشام اولمامش اورجی صنز
برکشی اورجن یسه قصدله دخی صبر واولسه باعورت اورجن یسه اندنصکره حیض کورسه کفاره واجب
اولمز اکر اورجن یسه دخی ایکین کوجله یدیسلر باکندی سفره کتسه کفاره ویرمك کرك برکشی
سفره کتسه دخی بنسنه اونتسه اوه آلمغه کلسه اوده یك یسه کفاره ویرمك کرك اکر برکشی کندی
قصد امدن قوصسه یا صویه کرسه یاکوندزن دشی آتسه یا انجامت اتسه یا غیبت سویلسه یا مسواك
اتسه آغزنه واورجی صنری صنسه قصدله یسه کفاره ویرمك کرك اما محمد ایدر برعالمه صورسه
اولعالم اورجك صنزدیسه اولدخی یسه کفاره واجب اولمز اکر برکشی جوانه جماع ایتسه شهوتی کلسه دخی
یسه اکر صنغز بلزسه کفاره واجب اولور اکر برکیسی طوتسه یا اویسه دخی شهوتی کلسه کفاره
واجب اولمز اکر عورتی بربرینا اورزنجیسه اراقدم کب دخی شهوتلری کلسه اورجلری سرکفاره واجب
اولمز اکر یقینلق ایدیورکن کورسکه ارته اولمغه یقین اولمش کندزنجکه دخی فی الحال ارته اولسه الك
صکره شهوتی کلسه اورجی صنز اکر کندزنجکه دخی شهوتی کلسه حال بو اولسکه ارته اولشدر بعضلر
ایدر اکر دیرسه کفاره واجب اولور اکر جوانه جماع ایتسه شهوتی کلمیجه اورجی صنز عورت حیض کورسه
یا اوطن طغرسه اورجن یسه وقازن قلیه پاك اولدقدنصکره اورجن اودیه اما قازن اودمیه نصیرا
ناری اودسکدن خرج اولور فتی انجوز بوزنصکره اورجی صنز دشلری بلدورلور بلکه اوزرب
یك یا انجك یا یقینلق ایدك اورجی صنز اکر اویسه دشی آتسه یا برنسنه یا قوبارمسه شهوتی کلسه
یا باشنه یاغ دورتسه یاکوزنه سورمه قویسه یا کمیله اوینسه یا اویسه یا غیبت سویلسه یا کندی
قصد امدن آغزطولوسی قوصسه یا ارته اولسه یا یك بولنمسه یا قولغی دوکندزنصوکتسه یا یقوزکن یا نسنه
طمزرسه قولغنه یا بورندزنه وبوغزندزنه انجو توزکتسه یا توتون یا سکك کتسه یا اورجی صنز اما
بوغزنه بعضور یا تارکتسه حجیم بودرکم اورجی صنز اما بعضلر ایدر اکر سفره یسه صنز دیر زیرا طشره
اولن کشی آغزن بعضوردن صقلوقتی دخی دیرلر اما بلکه بعضور طمکی آغزنه کرسه دخی آغزی یانه
قرشسه طادن طیبت بوغزندزنه انجو کتسه اورجی صنز اکر دشی اراسنده نسنه جقرسه آغزندن
طشره جقرمدن یوطسه اورجی صنز اکر نجوه قدری یوقسه اما اکر الیله آلسه طشره جقرسه آغزندن
دخی کرو یوطسه اورجی صنز اکرچه نجوه قدری دخی یوقسه خلاصه ایدر برکشی طهارتلر اکرکن زمزم

ایچوکرسه اورجی صنز امدی شاید طهارتده صندوغی ایچو صوکندکیچون اوله والا بوایکی سوز برینه
مخالف اولور اما قیاس اولدرکه قوری صوقجق برمغن اورجی صنیفه اکر شاف اولورسه کرو اورجی
طشره اوله اورجی صنز اکر ایلکه دورلش نسنی یوطسه براوجی اندن اولسه چکسه کرو چقرسه اورجی
صنز اکر دشی قسه آغزی ارنه قرشسه ایچو کتسه اکر قاوجوقسکه نکرکی قدر اوله اورجی صنز اکر آغزی
باری جوق اولورسکم قزرمیه اما صاریجه اوله اورجی صنز اکر آرق کشنك آغزی بایك یوغزندن ایچو
کتسه اورجی صنز کفاره دخی واجب اولور بوکلو عورت یا اوغلن امزدن عورت قورقه اوغلنه یا کندیه
برنخ یا نخت اوغزیه دسه یسه کفاره واجب اولمز بونصکن اورجی مکروه ایدیلور بلکه
اورجك نسنه طتمق مکروهدر اما عورت ارندن قورقب یا خلایق اوغدیسندن قورقب یا دورسه
مکروه اولمز یا خود عورت اوغلنجمن سوده طوریسه آرقه میدیجك یا انجو رجك نسنه یولسه بر
نسنه بچینسه یدیرسه مکروه اولمز اما صقنق کرك کوچیزکن یوغزندن ایچو وطادی کتیه اکر طادی
کدرسه اورجی صنز نفسی ضعیف اولیون کشی مشتما آلدم اویك یا چینلدك صقز چینك مکروهدر بعضلر
ایدر چینمش صنز یا قوصنز اولجق اورجی صنز دشك کوفی اورج طوتق مکروهدر نافله اورجنه نیت
ایتمك مکروهدر اکر اتسه ارته اورج طوتزم اکر رمضانسه رمضاندن اولسون رمضان دکلسه نافله اولسون
یا یورجم وار اکیون اولسون دیسه مکروه اولور حجه وارت کشی عرفه کونی یا عرفندن اوکندرکی کونی
نافله اورج طوتق مکروهدر زیرا اوکونده اولن حج اشلرین اشلمکه طاقتی اولمز حرج اولور سفرده
اولب زحمت چکوب اینجوب طوتق مکروهدر رمضاندن نصکره شوال آیندن طوریدقری آلتی کون اولسه
طوتق مکروهدر زیرا نصاری اورجنه دوز بعضلر قتندن مکروه دکلدر چونکه اختلاف اولمزی
پس اولشدر طوتق یکدرمشوره اورجی کم محرم آیك اونجی کونیدر بکرك اولدرکه آنی یلکوز
طوتیه برکون اوکرن یارکونصکره بلده طوتدایه اورج طوتن کشی برام کوندرن ودخی کوجك برامدن
صکره اورج کون دخی بلده طوتق مکروهدر ویلکوز جمعه کونی اورج طوتق مکروهدر هر آیك اون
اوچنجی واون دردنجی واون بیشنجی اورج طوتق سوکلودر بعضلر آشلمق مکروهدر سواکی اصلدوب
آغزن سواك ایلك ایوسف قتنده مکروهدر ایست آتوب اولمایجق اما امام ابوحنیفه وامام
محمد قتنده مکروه دکلدر نه وقت کرسه اولسون اکر برکشی قوجلسه یا قریبه اورج طوتغه کوجی
یتسه یسه هرکون ایچون فدیه ویره فدیه اولدرکم هرکون ایچون بیشر یوز بکری درهم بعدای یایك
قوز درهم ایده ویرمك کرك یلخیه باسی ویرمك کرك مسکینلره اکر قدیه ویرد دکه نصکره میراجی

قوتلنوب اورج طوتغه کوچی یتمسه کرو اولمز فدیه ویردکلری اورجلری اودمک کرک دخی خسته
اولنیچین یاسا قولوب یتیب اودمدن اولسه اکر صبر ولمزده یاسزده اولورسه اودمک
واجب اولمز اکر صاغ اولدقده نصکره یاسا قولوب کلدکده نصکره اولسه فی کوز صاغ اولدیسه ومسافر بنه
طوریغی کوزدی اولمدیسه اولمز اودمک کرک پس اکر اودمدن اولسه وصیت ایتمک کرک
کوم برکونچون فدیه ویره لر اولمز بیس تلندن دخی ویرلرسه درستدر اکر وصیت ایتمدیسه
دخی اودجیچون فدیه ویرمک یکدر بلکه بوشرطلر اوزره فاسد ایتملری ومکروه ایتملری
کم دیرک اورجک طاهر نه وخلق قتنده درست اولمزغنه نظر ایدیب دیرک اما اکری تمکا قتنده
قبول اولن اورج اولدیکم بیرکی بیچک حاصل اوله آندنصکره دن یلدن سویلکلدن صقلیه وغیبت
سویلکدن صقلیه ودخی کوزنی حرام نسنه یه اقمدن صقلیه وقولغنی کتاب حاصل اولنجه کلیدن
صقلیه الحاصل اعضالرن حرام نسنه لردن صقلیه منع ایدک مکم آغزن وفرجن ارزو لرندن منع
ایدک بوشرطلری قبیلمز دلمشردیسه زیرا بلدک که فقیهلر خلوتنده طاعت جمع اولنمز طاعت
ایدرلر آنچون فصل بوفصلده اعتکافی بیلدرلوم بلکه اعتکاف پیغامبر حضرتنک
علیه الصلوة والسلام که رکلا سنتیدر بغاسر حضرة هیچ ترک اتدی تا اتمیجه دخی بلاکه البته اتمک
کرکمش اعتکاف بیشر وقت نماز قلنور مسجد اچنده اوترمقدر اعتکافه نیت ایدوب اورج طوتمق
مبرله اعتکافک آزلیغی برکونی بکیجه در اما ابوسی اولمدکه رمضانک آخرده دخی اون کون معتکف اوله
جمعه مسجدنده معتکف اولمز یکدر اکر بیشر وقت نماز قلنورسه اما اورتسنده اوندن معتکف اوله
اکر بر آیوجه نماز قلمیچون دوزلمش برسه وارسه آندن اوزه اما ابوحنیفنک برقولنجه عورت مسجده
معتکف اولمز درستدر بر خلوت اولکور فیجلک برادارسه بونده نصکره بلکه معتکف اولن کشی
مسجددن چقمسون کرک مکر کم ایرست آنچون یاسوده دیکچون چقمه اکر آیرق نسنیچون اکلنورسه
اعتکافی بوزلور ایرست آنقدر نصکره دخی برآیرق مصلحتیچون اکلنسه اعتکاف بوزلور ودخی جمعه
نماز قلمغه وارمه نماز قلنجق وقت اولنجق اولکدن وارمق کرک نماز قلدقدنصکره جمعه سنتن قلوب
دخی اکلنیوب کرو اول معتکف اولدغی مسجده وارمق کرک بو دیدکمز ابوحنیفه مذهبنجه در امام
ابویوسف وامام محمد قتنده جمعه یه مصلحتده وارسه اعتکافی ایلل اولمز کونک چوقی اول مصلحتده
یکن کچرسه الحاصل ابوحنیفه قتنده بر ساعت عذر اولمزدر چقمه اعتکافی بوزلور عذر
اولدکمز صورتده کتابلره [illegible]

ومحمد مذهبنجه کونک چوقی طشره کیچورمیجه بوزلمز اومصلحتیچون نسنه کرک اولسه صوتون اوله
اما آندغی نسنیچون مسجده کتورمیه اما او مصلحتیچون اولمین نسنیی آلوسکره هدر یکی دخی مسجده
بیه اکر بقیلق ایدوب شهوتی کلسه اعتکافی بوزلور اکر اعتکافی برکونده آرقوغه نیت ایلسه اولمز درد
اتده کرک اکر اراسنده اوغنیله اعتکافی ایکلین اتمک کرک اکر بکوز کونده اعتکافه نیت اتسه یاندر
ایتسه درستدر اکر عورت برآی اعتکافه نیت اتسه اما اغنده حیض کورسه باشندن طوقیه
پاک اولدقدنصکره اعتکافی برآیه ایرشدوره معتکف اون کشنک ادبی اولدرکه ذکره ویا قرآن
اوقمغه مشغول اوله دنیا کلجیسن سویلیه اکر دنیا کلجیسن برکمسله سویلشسه یاصواشسه اعتکافی
مکروه اولور اکر خسته صورتمغه وارسه یا طاقتلق ویرمکه وارسه کندودن غیری طانور اکی اعتکافی
بوزلور قول اقدیسی دستوریزن وعورت اری دستوریزن اعتکاف اتمک درست دکلدر اکر
اوندب اورجن ایسه اعتکافی بوزلمز **بدنجی باب** حج وعمره حکملری بلدرر **بلکه**
حج اتمک فرضدر همرنک برکی قول کسیه که آزاد اوله ومسلمان اوله وعقللو اوله وبالغ اولمش اوله
کوزسن وکوترمه اولیه وارب کلجیه دکن کندنک وعورتنک واوغلنک وکندنک اوزرنه
نفقسی واجب اولنه لک بصحلاینه بتمک دکلدر نسنه که حج بیتده کرک بدیا کلمیه صحت کرکی بیتمه
وبورجی بوق کشی اچوندر زیرا کلدکلین تیرجک ونلرک معیشتنه بتمک نسنه قزانمز امام ابو
حنیفه ایدر کلدکدنصکره وکوندکده دخی کوچی بتمک کرک بوندنصکره کندی وآروغن وصوین
کوترمکه دوه لیوتنه دخی وارب کلجیه کوچی بتمک کرک تجربه ایدر اوی اولمکم اچنده اوترسه
وکندی کسوکنه کرکمز اولسه باقوی آنکری اولسه کندی کسوکنه کرکمز اولسه اما صحتیچون دخی
اولسه صوب کیمیه وارمق کرک اما اوی دخی اولسه ارتیجی کیمیه واره اولیه واکر آلوریه
کناهکار اولور روضه ایدر بازرکانلک ایچک مالندن ارتق حجه یتمک دکلو مالی اولورسه
حج واجب اولور نسنه آلوب صتدوغی مالی حسابلمک کرکدر زیرا بازرکانلک دیرکی سرمایسله
اولور کدجک ضرر اولور آرقوصنعت بلرکه قزنه برشرط دخی اولدرکم بولا امیلک کرک بعضلر
ایدر بولا امین اولنجق حج واجب اولمغه شرط دکلدر اما حجه کتمک شرطدر پس انلرک مذهبنجه
حجه وارمغه کوچی یتسه اما بولا امیلک اولسه وارسه اولسه بورجلو اولور وصیت ایدک
کرک بولا امین اولنجق ایکیوز حج ایدرلر بونده نصکره حج فرض اولدقلین وارمق کرک اکر قدر فرض اولن
یل وارسه ضرر جهیله قوسه کناهکار اولور ابوحنیفه مذهبنجه [illegible] اما

بل وارسه کناهکار اولور اما ایوسی اولدرکه اول واجب اولدیغلین واره برکشی حج فرض اولدیغی وقتده
صکره حج فرض اولسه اول اوکدن وارد غیلد اود فورصکره کرو وارمق حاجت اولمز اکر بالغ اولمدق
اوغلن یا قولی حج اتسه صکره فرض اولسه ایکلین وارمق کرک اول اوکدن وارد قلری صکره فرض
اولن حجنک برینه کفیمز تا بو قدرکم اوغلن احرام بغلنسه اردنجه بالغ اولسه یا قول احرام بغلنسه
اردنجه ازاد اولسه اول اندکاری فرض حج برینه طورمز اول حج فرض اولن کمسنه عورت اولورسه
اوج کون تک یول اولمزسه کعبنک ارقلغی یا دخی ارتق اولورسه بعضلر قتنده اری اولیجه یا خود
شونک خصم اولیجه کم آتی آلمز درست اولیه کرکسه اول خصم مسلمان اولسون و کرکسه خراج ویرر
کافر اولسون اما اکر اول کافر خصمی برسبغا میره انمزسه بلهورمق درست اولمز بعضلر ایدر اری
اولمق یا خصمی اولمق کعبه فرض اولمغلقده شرط دکلدر و کعبه وارمق شرطدر کعبه فرض اولور
عورته کوجی یتجک اما اری یا خصمی اولیجه ورمق فرض اولمز پس کوجی یتدکنده نصکره اری یا خصم
بولنمیوب وارمسه اولسه وصیت ایتمک کرک کیم انکچون حج ایده اکر اری یا خصمی بله اولمدق
حجه وارسه حج اودمز زیرا شرط برینه کلمش اولور بوندنصکره بلکه حجنک وقتی شوال و ذو
القعده آی و ذو الحجه آیندن اوندن کوندر اکر بو اوج آیدن اوکدن احرام بغلنسه اول احرام
حج ایتمک درستدر اما مکروه اولور اکر بو اوج آیدن اوکدن حج اشلرندن برنسه اشلسه طواف
ایتمک یا طاش اتق کبی درست اولمز بوندنصکره بلکه حجنک فرضلری اوچدر برسی احرام بغلنق
در و برسی عرفاتده وقفیه طورمقدر و برسی دخی عرفاتدن کلمجک اندکاری طواف زیارتدر
و واجبلری دخی بشدر برسی مزدلفه وقفیه طورمقدر و برسی صفایله مروه اوردتسنک
میللر اراسنده سکرمکدر و برسی طاش آتمق سرلرده طاش آتمقدر و برسی دخی صاچن تراش
ایتمکدر و برسی طواف زیارتدنصکره اندکاری طواف اوزرکه اکا طواف صدر دیرلر طواف وداع
دخی دیرلر و حجنک سنتلری دخی اوچدر برسی اول و اوچن اندکاری طواف قدومدر دیرلر و برسی ابراهیم مقامنده علیه و علی نبینا و علی عباد الله الصالحین الصلوة والسلام
نماز قلمقدر و برسی دخی صفادن مروه یه و مروه دن صفایه وارمقدر بونلردن ارتق قالن ادبلر
و دخی شمس سنتدر بلک مجموعی عمرنک وقتیدر اکیش کون ایتمک جایزدکلدر اکچی برامسک
کونی و کوچک بیرامدنصکره اوچ کون و عمرنک فرضی طواف ایتمکدر و واجبی صفایله مروه اراسنده
اکچی میلک اراسنده سکرمکدر بوندنصکره احرام بغلنجی برلری دخی حجی نیجه ایتمک کرک که تمام اوله

آق بلدر اولور بلکه مدینه دن وارنک احرام بغلنق برسی ذو الحلیفه در عراقلنک وارنلرنک ذات عرق
در و شامدن وارنلرنک جحفه در بخدن وارنلرنک قرن در و یمندن وارنلرنک یلملم در بو وارنلردن
احرامسز کچوب حرامسز بو یرلردن طشره اولسه مکه یه وارمق استیلر حج ایتمکچون اما بو دیکمز یرلردن
اچرو اولن کشلر بو وارنلردن احرامسز کچوب درستدر پس الدرج ایتمک استیجک مکه حرمندن طشره
چقمز اندن احرام بغلنمز و اوی مکه ایچنده اولن کشی حج ایتمک دلسه کعبه حرمی ایچندن بغلنسه کعبه حرمی
دیدکمز اولیدر دکم آنک آنجن و اوترکسمزلر و جانورلردن اوتکنمزلر و اکر عمره ایتمک دلسه حرمندن
طشره چقه اندن احرام بغلنسه بلکه هر کم احرام بغلنق دلسه یغن و طرنغن کسه و قولنغن
و قاصوغن تراش ایلیه ایدسه آله و یا یقنق دخی بکدر آندن صکره برکی آق پنوق بیزندن سر
ازار بیله لمونه اوزلغی کوتکی آلتنده دکن اوله بلنه طولنب دکلجک دکاولر اوله برایکیز
بزدخی آرقسنه آله اوم زندن بلندن آشغه اینجه اوله اکر بو ایکی بیزدخی اوزن و دخی انلو اوله
درستدر اما ایکن اوزن اولب حورنبا اسراف ایتملر اکر آستیدن و صوقدن اوشورسه ارقسنه
و بیلنه احرامچون بغلندخی بیزلری اوچ درت قات ایدوب بریری اوزرنه بوکب بغلورسه دخی
درستدر اما بریرنه دکمک کرک خلاصه ایدر اکر قاتن یا بنوقلو قمشان اوله ارقسنه کتورسه
یکن کیمه بندف و دکمسز ورسه درستدر بلکه کر کشی آستیدن یا صوقدن اوشنه بویله
ایتمک بکدرک اشندن دخی اوشورسه صوقدن یا آستیدن تعیس یاد لیندن کیمک بکدر اتی
سوز کچوب سیر و اولمقدن ایلدن غیر تلنوب کندیه رنج کتورمکه سبب اولمق کرک زیرا اکر سیر
کون تمام قمق زیاد لیندکرسه برقوتر قربان ایده اکر برکوندن کسک اولورسه نیجک صدقه
ایده اول نقصان برینه کلور احرام بغلندقدنصکره حج ایتمکه نیت ایده بلکه حج ایتمکه نیت ایدسه
ایده اَللّٰهُمَّ اِنِّی اُرِیدُ الْحَجَّ فَیَسِّرْهُ لِی وَتَقَبَّلْهُ مِنِّی معنسی بودرکم ای بنم پادشاهم دلرم که حج ایدم
اول حجنک ایکن یکاسن کلکز ایدیو یرمدخی سن قبول ایت بنم حجمی اکر عمره دخی بله ایتمک درسه ایده
اَللّٰهُمَّ اِنِّی اُرِیدُ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ فَیَسِّرْهُمَا لِی وَتَقَبَّلْهُمَا مِنِّی بوندنصکره ایده لَبَّیْکَ اَللّٰهُمَّ لَبَّیْکَ لَبَّیْکَ
لَا شَرِیکَ لَکَ لَبَّیْکَ اِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَکَ لَا شَرِیکَ لَکَ لَبَّیْکَ معنسی بودرکم طوردم سکا طاعت
و قولق اتمکه بر اردنجه اوچن کسمدن ای پادشاهم طوردم سکا قولق اتمکه سکا یکدر پادشاه
دخی بوندرکم اکا قولق ایدم پس طوردم سکا قولق اتمکه قولق سکا لایقدر سندن ارتق غه لایق
دکل پادشاه علمده لبی تعلک و یکدشک بو قدر اکر بو دعادن ارتق دعالر دخی بله اوقرسه درستدر

قچن نیت ایدوب احرام بغلاندقدنصکره بودعای اوقه تام احرام بغلانمش اولور اندنصکره جامع
اتکدن ویتمانق اتک کلجسن سویلکدن وآزوق شربعتان کاه اولن کلجی سویلکدن وکسیله اورتمه قدن
صقنوکرک آندنصکره بلکه که قوبرجانورن آولمنوکرک وکسیه دخی کوسترمک کرک وقوقلو
دسته درتمک کرک طرنغن ویغن کسمک کرک وباش دیوزن اورتمک کرک باشن وصقالن
صابون ایله یاخطیله یومنوکرک باشندن وکوکسندن بیت وچرک وتل کدرمک کرک وکوکلک
وقفتان وایچرک کیمک کرک ودیشندن صرنمنوکرک اما حمامه کرمک واوکرمک وکیسی بلنه
بغلمق درستدر بوندنصکره بلکه که هروقتکم نماز قلسه یابرنیجه برچقه یادره ه اینه یاخنه
دیزآدملره اوغرسه یاازه نازی وقتی اولسه بودعای اوقیه لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ
لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ نکلو چوق ایدرسه اولدکلو قوانی
چوقدر قچن مکه شرفها الله تعالی کورسه تکبیر ایدر تکبیر بودر اَللّٰهُ اَكْبَرُ اللّٰهُ اَكْبَرُ لَا اِلٰهَ اِلَّا
اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ معنسی بودرکم تکری تعالی مجموع نسنلردن اولودر قوانق ایدجک هیچ کسنه یوقدر
تکری تعالیدن آزنق قوتنسنلردن اولا اولودر اولانی بودرکم قتو براد لمش نسنلری اولدیرمدک
قوسی اکا محتاجدر آنک هیچ نسنه احتیاجی یوقدر قچن مکه وارسه مسجد حرام دیدکلری اولسه
وارب زیارت اتدکلری اودرکه اکا کعبه دیرلر مسجد حرامی کورجک ان قلدوره نازده قلدوریب تکبیر
اتدکی کبی ایدر طغز حجر الاسود دیدکلری طاشه واره اوپه اکر خلق چوق اولوب اوپکه قادر اولمزسه
الن دکوره یا الته برنسنه آله آنی حجره الاسوده دکوره دخی اول نسنی اوپه اکر نسنه دخی دکوره مزسه الن
حجر الاسوددن یکا اوزاده دخی برمتکری اوپن اوپه وارب اوپکچون خلق بیله بنشوب کسنه رحمت
ایتمه ایله اندکندن صکره طواف اتکه بشلیه طواف اولدرکم حجر الاسوده وارد قدنصکره صاغ اوکنمدن
یکا قاپو یاندن کیبی چرکنه ارقسنه آلدنی احرام بیرنک صاغ یاندن دخی اوچن صول اوکنی آشدرب
آله صول اومزنک اوزنه قویه شول بیماده دیر بودرکه بوبب کیبی بدیکر تولنه اوچکر اول چرکندن
بیله ودردنده بلیه هر برچرکندن شول اسکدن قالن بنیادیرکم کعبنک دیواری قشنه وارطش سندن
کیجه هرکن حجر الاسوده کلدیکجه حجر الاسودی اوپه اکر غلبه اولسا اوغرسه شولدیدکمز این ایدر
اکر ایله دخی اغرسه حجر الاسوده قرشودونه تکبیر ایدر وصلوات ویره کیجه ورکن یان دیدکلری
یره کلجنک دخی حجر الاسوده اندکی کب انک سوکلودر طواف حجر الاسوددن بشلیلر وحجر الاسوده
تام ایلیه بدیر بشوره آندنصکره ابراهیم مقامی دیدکلری یره کله آنده ایکی رکعت نماز قلد نماز اولدارده

قلنور قلای اولمزسه مسجد حرامنک نه اراسنده میسر اولدیسه اولدارده قله هر بری طوافی تام اتکدن
صکره مقام ابراهیمده یا ایرق یره ایکی رکعت نماز قلنور لیبدر وفایده ده بویله دیر نماز قلدقدنصکره
کله حجر الاسودی دیه اوپن سه شول دیدوکم این ایده اندنصکره کعبدن چقه شول صفا دیدکلری
یره وارده صفانک اوزرنه چقنی کعبه قرشو طوره تکبیر ایده وپیغامبره صلوات ویره وان قلدوب
دعا ایده تکری تعالیدن حاجتی نه ایسه دیله آندنصکره صفادن اینه مروه دیدکلری یره دیدکلری
کیدرکن ایکی میلک اراسنده سکره مروه اوزرنه چقنجی کرو کعبه قرشو طوره تکبیر ایده وپیغامبره
صلی الله علیه وسلم صلوات کوندره وایکی قلدوب دعا ایده اندنصکره اینه صفایه کیدرکن
ایکی میلک اراسنده سکره بیدیکن بورسه ایله بیدیکن بویله اتدکدنصکره مکه طوره ندکلو کوچی
یترسه کعبه طواف مسجد حرامده نماز قلد اندنصکره ذی الحجه آینک بیدنجی کونی اولنجی امام
اولن کنه خطبه اوقیه وخطبه سنده حلقه اوکرده منایه توقف وارمق کرکدر آندن چقه کوت
وارمق کرکدر آنده طوردقجه صلات کرکدر وآندنصکره عرفاته نه وقت وارمق کرکدر و
وارجق وقفیه نه اراده طورمق کرکدر ونازی نیجه قلمق کرکدر ودخی عرفاتدن نه وقت انمک
کرکدر ونیجه انمک کرک آنی اوکرده آندنصکره خلق عرفاته وارجق امام کرو عرفاتده خطبه اوقیه
خطبه سنده حلقه اوکرده مزدلفیه کلمک نیجه وقفیه طورمق کرک ونه اراده طورمق کرک ویغ
برده طاش آتوکرک وهر بیرده تاج طاش آتوکرک ونیجه آتق کرک وقربانی نیجه بوغزلق
کرک ونه وقت بوغزلق کرک وانک کب نسنه قربان انمک کرک بیرلر ارلسی اولنجی کرو امام اندن صنا
برخطبه دخی اوقیه تکری تعالیه شکر ایده بوچی دوزی قلوب وبوکوریکلو حرمتلو بیره کوندرکچون
ومسلمانلری اوکلیه حج ایدوب اوکوزه وارد عکوزدنصکره کروکاه اشلیوب تکریکوزه عاجیچ
اولسه جکوکن قوابن بویمک دیه بوخطبلری بلدرکدنصکره کروقتن حج صلاتن بلدرلور بلکه که
عرفاتک اوکدنکی کون حاجیلر اولمسه دیدکلری یره وارجق آنده طورمق کرک وعرفه کونک
ارتسی اولنجه عرفه کوفی اولنجق عرفاته کیدرلر آنده وارجق وقفیه طورلر فردوزی شرحنده
انمش وقفیه طورمق وقتی اویله نمازی وقتک اولندن بیرلر کونک ارته نازی وقتنه
دکندر هرکم بو وقتده عرفاتده بولنسه وقفیه طورسه برساعت یادخی آزاجق فرض بیرنه کلور
اکرچه اول کشی اوقمش دخی اولورسه عرفات طاغی صنوبرنک مجموعی بیرنده وقفیه طورمق
درستدر اما عرنه درسی دیدکلری یرده طورمیه قچن عرفاتده اویله نازی وقتی اولسه امام خطبه

اوقیه جمعه کوفی اوقدقلری خطبه کب اویله نمازن وایکنجی نمازن اویله نمازی وقتنده قله بر آذان
وایکی قامت برله اویله فرضیله ایکنجی فرضی اوزرینده سنت قلیه بو ایکی نمازی بر وقتده قلمنك شرطی
بودرکه احرام کیمش اولمق وهم امام برله قلمق پس بلکه کیم نماز قلدقده نصکره امام جماعتله بله موقف
اعظم دیدکلری یره واره لر امام بنك اوزرنده طورمق کرك جبل رحمتی دیدکلرینه قرشو طورمق بکدر
امام خطبی اوقیه جماعت آرزینده طورلر دکیلر قچن کوزلاسه عرفاتدن کیدلر اکل اکل مزدلفه دیدکلری
یره کلمش امامدن اوکرن کتمیلر امامله بله کیدلر هم که امامدن اوکرن کتسه عرفه صیوردن کیچسه
برقوین بوغزلیوب اولشدیرمك کرك اولکا ایچون مزدلفه کلمك جبل قزح دیدکلری یرده انیوب
قونمق کرك آنده براولمزسه قندن کرکسه قونلر مزدلفه صیوردنده احشام نمازن یتسو نمازیله سبله
قلمز برقامتله اراسنده سنت قیلمز اکر احشام نمازن بولمه کلورکن احشام وقتنده قلمش کشی وار
کرو ایکلین امامله بله قلدیغیز اوکرن قلدیغی درست اولمز اکر امام بولنب جماعتله قلورلرسه آندن
صکره وقفیه طورمق لر مزدلفه صیوردنك قمو بنده وقفیه طورمق درستدر اما محترم دیدکلری
دیدکلری یرده طورمق درستدکلدر وقفیه طورجق دعا ایده لر تکری تعالیدن حاجتلرین دیلیلر
بو وقفیه طورمق واجبدر انه نمازن اولك وقتنده قلمز آندنصکره مزدلفدن کوچلر منایه کلدکلر
منایه کلمك واره لر اول عقبه دیدکلری یرده طاش آتلر دن ایچنده آتمق بکدر اکر دره اوزرنده
دخی آتسه درستدر بلکه طاش آتمق کرك هر بر طاش بر بقله قدری اوله اکر دخی بویك اولورسه
درستدر اما ایکن بویك ایتمه کرکسه اولمز آیغنه طوقب دخی ایتمه کرکسه اولمز قدر کسك پاره سن
دخی آتسه درستدر طاش آتمق بویله کرك شهادت برمغز باش برمغیله چاته دخی هر بر طاشی
باش برمغنك طرفنی اوزرنه قویه دخی آته کم درست قاش کندن اراق کیده اکر اندن کسلمك
اولورسه درست اولمز زیرا طاش آتمق اولمز اما برکن آتلر طاشی ایکلین اشمق کرك وارته غازی
وقتی کرمدن طاش آتمق درستدکلدر انه وقتی اولجق بیرام کونی طاش آتمه بشلیه اولمز طاش
آتمق لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ دعاسن اوقیه آندنصکره هر طاش آندنجه بِسْمِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ دیه معنی
بودرکه آتمم طاشی تکری تعالی آدن یاد ایدیب وتکری تعالی قمو نسنلردن اولودر اندنصکره دلرسه
قربانن بوغزلیه آندنصکره باش تراش ایده وآندنصکره منادن مکه کلمه بیرام کونی طواف زیاره
دیدکلری طواف ایله بیرامدنصکره ایکی کون ایچنده دخی بو طواف ایتمك درستدر بو طواف ضرور اکر
بو طواف بو اوچ کوندنصکره انسه مکروهدر اما درستدر پس برقوین بوغزلوکلك بو طواف

دخی بدیکز کمبی طواف ایتمك کرك اکر اول طواف سکر قدیسه بو طواف اوچ اولنده سکرده وکمبی طواف
ایدرکن اوچ اولنده ملك صفایله مروه اراسنده سعی ایتمك برکن اولور اکر اول طواف اوچ اولنده بلدیسه
وصفایله مروه اورتسنده بدیکز وارب کلدیسه آیرق طواف ایلیه وصفایله مروه اورتسنده آیرق وارب
کلدیسه اکر اول طواف اوچ بلدیسه وصفایله مروه اورتسنده بدیکز وارب کلدیسه طواف زیارت ایچنده یا
طواف وداع ایچنده اوچ اولنده وصفایله مروه اورتسنده بدیکز واره کلمه حاصل اولور بو طواف
زیارتی ایتمك تمام اولمز اکر بو طواف زیارتی جنب کشی یا لوث کوزمش عورت ایتسه درست اولمز ایکلین
امك کرك اما تمام قانده یا کلق وقفیه طورمق درستدر صحیح بودرکه بو طواف زیارتی یا کلنسز ایتسلر بزم
قمزده طواف بر بجی اودور اما بدنه بوغزلق لازم اولور شافعی قتنده طواف درست اولمز بو طواف
زیارتی اندکندنصکره عورتدن حیض کلدی اولور بیرام ارتسی منایه کلمه اولیدنصکره اوچ کن یدیشر طاش آته
برکونده اوله بایشه صحیح قتنده آته هر بر طاشی تکبیر اولسا آتمق طاشنه کب اما هر برن اندنجه بِسْمِ اللّٰهِ
وَاللّٰهُ أَكْبَرُ دیه طاش قام اولدقدنصکره اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ دیه معنی بودرکه قمو اوکملر دو تقدیر تکری تعالی حضرتنه لایقدر انلر آرتوقه لایق
دکلدر وآنلر آرتق پادشاه ایدیجك دو تقدیر تکری تعالی بودر اولمق دخی دکلدر اول ایسه اولو
پادشاهلردکه مجموع پادشاهلرك پادشاهلنی آنلردر دقوسی آنك قولیدر رسولات ویرمکدن معنی
بودرکه ای بنم پادشاهم بو جیلکل آتی قمو مقامله بو جسنه چرب شفاعتن ایتمك کاهکارلری
اوزرنه قبول قلمه دخی بغا بیرلدشریعتن طوب کاهدرت صاقنلرك دخی بو جلکل آنلرك ثوابن
آلمزنده چوق دریب اوچنه قویه بنمله بوده ای او قدرغندنصکره ایکی الن قلدره اوستی برابرنه ایلیه دعا
ایده کندیچون دیکرو قلن نونلر ایچون حاجتی نیسه دلیه دعا ایدکندنصکره عایشه رضی الله عنها سمیلرك
برزلیرو بری طاش دخی آته اولدارده کرو آتی دخی بو اول آندنجه طاشلرکب انا آرمجه کرو دعا اوقیه
والن قلدریب دعا ایده اندت دخی ایرو اولمزدلفدت کلدکده وقت طاش آتمق بیره واره بلکه طاش دخی
آته آته آنده دخی بو اول طاشی آتمق نیجه اندیسه ایله اول اما آنده بری طاشی قام آندنصکره طوریب
دعا ایتمه اندنصکره یارندی کوزکرو اولیدنصکره اولاوچ برده طاش آته اندت اوکدکی کون طاش
آتمق نیجه اندیسه اولکون دخی طاش آتمق کرو ایله ایده اوچنجی کون دخی اویله غازی وقتی کردکدن
صکره کرو اول اوچ برده بودیدکمزلین طاش آته دردنجی کون ارته اولمدن کوچه اکر دردنجی کونك
دخی ارتسی اولدیسه طاش آتمق وقتی کرد پس طاش آتمق کوچلك درستدکلدر بو ندنصکره بلکه اکه

بواوج بردن آندغی سر لرده اول عایشه مسجدنده رضی الله عنها آلتوب آندن فلتدن آنخی یکدر اما
اولنر تربیعه اغرتسه بابرسن تامیلوب برسن آتره دخی درستدر بوطاشی آنخی کونلرده مناده
رتموسکر وهدر اندن کرو طاشلری آلدرن اواغن دوکن دخی کوندرملک مکروهدر اما طاشلری دوه
اوزرنه بنفکن آنوه درستدر مکروه دکلدر اما ایکی اوکدن که بردن آندغی طاشلری دوه اوزرندن
آنغله بیاق آندغی برابرد رجمن منادن کوچه اول محصب دیدکلری یره کلمه قوندوار کعبه اولسه
طواف وداع دیدکلری ایده بدیکز بوطواف واجبدر طشردن کلنه اما مکه اولدن واجب دکل نیدا بو
طواف کعبه کورشوب کتمکچون در اما بوطواف بلز ودخی طواف نفصکره صفایله مروه اراسنده وارب
کلن بوطوافی اندکدنصکره زمزم قوینسنه کلمه اندن سوایچه آندنصکره کعبه کلمه ایشکن اوبه یوزن و
کوکسن حجر الاسود ایله قبوالغنه قوبه وکعبنک اولوزنسنه باشنه برزمان طوره کعبنک اولونغن
اکاوکاهکارلرن اکابونک کبی غریب وکورکلو بردن ومقامدن آیرلدیغن اکا اغلیه دعا ایده حاجت
دلیه نیسه تکری تعالی حضرتندن آندنصکره کعبه باقب آردن اردن اغلیوکده آغلمغی کلرسه آغلسنه
ملول اولب بردوستدن آیرلدیغی کبی کسکن مسجدی چیقنجه عورت دخی ارکدر بودیدکمن نسلری اشکلکه
اما بیغ نسنه ارکب کلل بری بودرکه عورت باشن آچیه یوزن آچه اما اولی بودرکه یوزنه برنسنه
آصه بوقنجق یوزنه طوقدرمیه آنک آندن بقه بری بودرکه تکبیرلری قنی اقیه وبری اولدرکه
طوافدن ایله ودخی صفایله مروه اورتسندغی ایکی میلک اراسنده سعی اقیه وبری دخی اولدرکم
نیکلنر قفتان کیه وبری اولدرکه حجر الاسودی اوپکچون کلوب ازلر اراسنه کرمیه وبری دخی
اولدرکه صاچن تراش اقیه بلکه اوجدن برزکه عورت حیض اولمق واوغلن طوزیدیک حجلک
مجموع نسنلرن اشلک درستدر اما طواف انک درست دکلدر زیرا طواف مسجد حرام ایچنده اولور
وفضل واجب اولنه مسجد کرمک حرامدر اما یالکز طواف زیارت ایتسه وقنجی سرن کلور اما
طواف زیارت اقیه مجی قالم اولنر بلکه کعبه کلمیک مدینه کلوب جنابمز حضرتی عم بابدن سی
ایله منبر اورتسنده طورمق قبلیه قوشیغنامیزه صلوات ویرمک ودعا انک سوکلودر یوزن
صکره بلکه حج اوچدرلودر برسنه افراد دیرلر وبرسنه تمتع دیرلر وبرسنه قران دیرلر افراد
اولدرکم یالکز حج ایده بله عمره اقیه حجلر خود بنجه اندکدن دیمک ایدی اما قران وتمتع نذر آنی
بلدرلور بلکه قران دیدکلری حج اولدرکم احرام بغلنجق حجه وعمره یه بله نیت ایده کم اللهم
اني اريد الحج والعمرة فيسرهما لي وتقبلهما مني معنسی بودرکه ای بیم پادشاهم دیوم که حجلک عمره

بله ایدم بکا کلکز ایدوبرکل واولدیکز دخی قبول ایلکل بویله دیدکدنصکره عمره ایده اول ایلدیکم
عمره یدکمز طواف ایتکده واوچ اولنده بلکده اندنصکره صفایله مروه اورتسنده ریکز کرب کلکده وایکی
میلک اراسنده سعی ایتکده واندنصکره باشن تراش ایتکده اما قران حجن ایده کشی عمره سنده واره کلمه اما
باشن تراش اقیه بلکه تشلیه آنک آندن بحه حجیچون وحجلک کرو قلون اشلدیرت دخی اشلیه شول
دیدکمز این قدام ایدن آندنصکره بیرام کوفی طاش آندغندنصکره بوقرین یوغزلیه بوعمره ایله انک ایچون
اکر قرین یوغزلسه یاکوچی یتمزسه اودکون اوچ طوته اوچ کوفی بیرامدن اوکدن وقاون بیرامدن
صکره طوته اکر بیرامدن اوکدن طوته نوز اوچ کون طوتلیجق اولورسه البته قرین یوغزلوکک آیرق
اوچ طوته درستاولن وتمتع دیدکلری حج اولدرکم عمره یچون احرام بغلنه یالکوز دیکز طواف ایده شول
دوکز این طواف اولنده لبیک دعاسن آیرق اوقیه وآردنجه بدیکز صفایله مروه اراسنده سعی ایلیه آندن
باشن تراش ایلیه وآندنصکره بیرامدن ایکی کون اوکدن کرو احرام بغلنه حج ایده شول دوکزین وبر
قرین یوغزلیه بیرام کوفی بوایکی عبادتی انکچون اکر بلورسکم قرین یوغزلنه کوچی یتجکدن اون کون
اوچ طوته شول دوکزاین ودخی بلکه قران حجن باتمق حجن ایدن کشی بیرام کوفی ایکی قرین یوغزلنجق
کوک بریسن حجلر عمره ایله اشلدیکچون وبری بیرام کوفی واجب اولن قربانچون اکر تمتع حجن ایدن بیرام
کوفی یوغزلنجق قربان سوریکلوب بله کدرسه دخی یکدر تاکه قربان دخی بلوا اوله اول احرام بغلنه
اندن قربان بلویه سوره قچن بویله اتسه احرامی تمام اولور بوقربان سوریکلوب وارن تمتع حجن اشلسه
قچن طواف ایتسه صفایله مروه اولسنده وارسه کلسه باشن تراش اقیه بلکه احرام بغلنه حج اشلدن تمام
ایلیه وقربان یوغزلیه بیرام کوفی وباشن اندن تراش ایلیه قچن باشن سترتراش ایتسه ایکی احرامدن دخی
حلال اولور واحرام بغلندن قاری سردن ایچرو اولنلر قران حجن وتمتع حجن ایتدیلر افراد حجن ایده لر انچون
واحرام بغلنجق بیرلردن طشره اون کشلر تمتع حجن وقران حجن ایده لر اکر قربان سوریکلوب وارسه تمتع حجن
ایدن کشی عمره یی اشلدکدنصکره اوتوارسه اندن کلسه حج ایتسه تمتع حجن اتمش اولسنز زیرا تمتع اولدرکه
حج ایله عمره یی برسفرده ایده وکشی اونه وارمغله سفر بوزلدی اما قربان سوریکلوب وارسه اونه وارمغله
تمتع بوزلمز زیرا قربان سوردکی سفرنی بوزلمغه قومز زیرا باشن تراش ایلمکه البته سوره کلسه کرک
وبوندنصکره بلکه قران حجن انک یکدیزم نفرده تمتع حجلرنده وافراد حجلرنده اما ابو حنیفه نک
برقولنجه افراد حجی میکدر تمتع حجلرنده بوندنصکره بلکه قچن بیرکشی حجمزنی اولدرمقنصکره وارسه
اولسه وصیت ایلدکرک که انکچون حج ایده لر قبس قچن وصیت ایتسه مالنک ثلثلرن حج اندرمکه

یتیك دكلو جقریب كندو طوردغی بردن حج اندرمك كرك اگر نشدرت چقردقلری مال كندو طوردغی
بردن حج الكه یتمسه هر بردن بترسه اندن حج اندره لر وجهی انكه وارث كشی وجهی بلدره اولسه ابو حنیفه
قتده كره ایكلین وصیت ایدن كشی طوردغی بردن حج اندره لر ابو یوسف و امام محمد قتده حج الكه وارث
كشی اولدكی بردن حج اندره لر اگر حج وصیت ایدن كشنك مالندن ثلثدرت نسنه چقرسه حج اندر مكجون
وجهی اولمسنه لو عزلنه یا یاود قلنسه ایكلین كره قلن مالك ثلثدرت ینه چقرسه كرك كشی كم كندو
وجهی حج وفرض اولسه كندنك فرض اودرن آیرق كشیچون حج ایتسه اول نیت اندك درست اولمز و بو نذرت
صكره بلكه كه امام اعظم و ابو یوسف قتده اول اندك حج وصیت ایدن كشنك اولور اما امام محمد قتده
ثوابی اولدحج ایدن كشنك اولور اما اول جهته وصیت ایدن كشنك ایچیله اولدحج بولنده بو سب
ایچوب وحرج اندك ثوابی اولدحج اندرن كشنك اولور و هم حجی بیرندرنكه بر كشی قوجنه اودرج
طوتمه قادر اولسه یا اودرج بودرجی اولسه فدیه ویرسه فدیك ثوابی اودرج ثوابی بیرندر بلكه كه
یتمی بر كشی اودرجنك یا نمازنك یا حجنك یا قلن عبادتنك ثوابن بر كشیه ویرسه درستدر ثوابی
اكا وارر اما ایكشندك نماز بودرجی اولسه بر آیرق كشی اكچون اولسه نمازی قلسه یا اول كشیه اندرسه درست
دكل اما حج بودرجی اولسه كندنك وارمغه كوجی یتمسه یاتسه دخی آیرق كشیه اندرسه درست دكل اكر
وفرض اولمش حج دكلسه نافله حج ایسه كندنك كوجی یتركن آیرق كشیه دخی اندرمك درستدر اگر كندیه حج
وفرض اولدغندن صكره وارمغه كوجی یتمسه اولنجیه دكن كوزنی یاكوتم اولیجه آیرق كشیه اندرمك درستدر
اما اكوتن وعشرت وفطر و سن و قربان ویره لر قلن صدقتن حج بیرن كندو كوجی یتركن آیرق كشیه دسه
اول یتمسه درستدر بلكه كه اول بیش عبادتكم كشنك طاشنه واجب اولور اول تمام یرنه كلمك كشنك
طاشی یرنور مسلمانلغی ظاهرده خلق قتده تمام اولور آی بلدرمك و یونده نصكره شول خلقلركه صفتلركم
كشنك ایچنده اولور اول صفتلرك بعضسی بر صفتلردر اول اولجی بر طاشندغی عبادتلری تكری تعالی
حضرتنه قبول اولمز شونك كه ایچنده حسد و ریا و عجب اولسه طاعتی قبول اولمز اما بعض علمالر ایدر كه
طاعتنك فضیلتی كدر اما نمازی و زكوتی و اوروجی بودرجی آدا اولور آی اودمك كرك یتوب سن اندك
دبو عذاب اتمزلر اما بعضسی ایو صفتلردر كم كشنك ایچنده اولسه اول طاشندغی عبادتلر تكری تعالی
حضرتنه قبول اولور و كندوسی تكری دوستلرندن اولور امدی بلكه كه اول بر صفتلر اكر چوقدر
تاصدر شول عالمده كه علمالر ایدر اول ایچه اول بر صفتلری كندلرنده كدر شدر ر و اول ایو صفتلر بیرله
كندلرنه بر تشدر لر آنكل تكری دوستلرندن دخی اولدر دكم قوله تكری ارسنده بیك پرده وارد

اول پرده لر آچلیجقه اوردن كتیجه قول تكری حضرتنه لاتوا اولمز تكم ذو الثوب معنی اتشدر بین
العبد و بین مولاه الف درجه معنی بودركه قوله مولا ارسنده بیك درجه وارد و حضر
پیغامبر علیه السلام اتشدر قوله تكری ارسنده بیك مقام وارد بلكه كه اول بیك مقام دیكری اول
بر صفتلری كندوندن كیدوب اول ایو صفتلری قزنقدر و اول بر صفتلرك مجموعی كدرمك
اول ایو صفتلری حاصل ایتمك كشده اول اكچون اتشدر دیمكه بزم پیغامبر كه محمد رسول الله در
یكلكی كره قلن نیمه اودنه فضیلتی اول بر صفتلری كندوندن كدوب و اول ایو صفتلری قزنقدرت
اوتوردر پس كره قلن كشنك دخی تكری تعالی حضرتنك مرتبه سی و كرامتی آنتوان اولدغی اول بر صفتلردن
صقنوب و كندنه اول ایو صفتلردن برز اولدغیله در ابو اسمعیل انصاری ایدر اول بیك مقام اول
صفتلردن عبارتدر دمشی و كتابنده دخی كتورمشدر اول بیك مقامك اوتی توبه در و آخری
تكری تعالی سوكسه كشنك كوكلنده بر كفر اوله بو ایكسی و آنك اراسنده متی اولدركم تكری تعالی ادلكی اشدن
طشره هیچ براش اشلیه و دخی اتشدر كم تكری تعالی كلامنده بوردمشدر هم درجات عند الله بو آیت
اول مقامله اشارتدر آی بلدلر كه اول مقامله بو آیت اشارت اولمغه بنجه براد بلكه كه آیت معنی
بودركم شول كشی كم تكری تعالی خشنود لغن قزندی براو میدر شول كشیله كه تكرنك خشمن قزندی
و تكرنك خشنود لغن قزنقو اولدركه تكری تعالی كشنك ایچنده وطاشنده وفرایتدركی عبادتلری بیرنه
كتورر و دخی تكری تعالی حضرتنه سوكلو اولان اشلری و خلقلری قزنه و تكرنك خشمندن اراق اولق
كاهلردن و بر صفتلردن صقنقو بیرله اولور آمدی اول بیك مقام دخی تكری تعالی ایو ثواب دلكی
نسنه لری بیرنه كتورمك كرك و دخی دلكی نسنه لردن صقنمقدر والله بصیر بما یعملون دیدكی
بودركم ایودن یاوزدن عبادتدن كاهلردن هر نه اشلرسك تكری تعالی بلور و كورر دمكدر پس بو
سوز تكری تعالی قولغن و خشنود لغن یرنه كتورسه بشارتدر و سونك اولور و تكری یوزغن صیوب
وكناه اشلیوب تكری تعالی كلامنك خشمن قزنجی اوقتو و غضبه بر قتو اولور زیرا نه اشلرسك تكری تعالی
بلور دمك اولور طاعت اشلینه اچماوزه پادشاهلق و بر جكدر و كناه اشلینه طاعو بر قویب عذاب
ایتجكدر دمك اولور پس تجربه لیك كه اول بر صفتلر و ایو خلقلر ایكن چوقدر نفوس بوكاتبدن
ایدر سوز سوزاوزاور اما اول بر صفتلرك و ایو خلقلرك غایتی و كورلكلرنی بلدرلور بو نلری
بلمك كشی كره قلن بیر صفتلردن دخی صقنور و كره قلن ایو صفتلری دخی قزنور پس اول
بر مقدمه كتورلور و اندن اول بر صفتلری و ایو صفتلری بلدرمكه فایده ایدجك نسنه لری دخی

بلدرلوم آندنصکره زیاده لردن دخی بلدرلوم و انلرن هر برسنك دیاده فایده سی ندر آنی بلدرلوم و
کتی نیجه ابرجك اولا ابو صفتلر کنده اولور آنی بلدرلوم تکری تعالی قدرتی دیردی بو له **مُقَدِّمَة**
بلکه که تکری تعالی آدم اوغلنده اوچ قوت قوشدی برنه قوت عقلی دیرلر اولا باشده اولور دیرنه قوت
شهوت دیرلر اولا جکرده اولور و برنه قوت غضب دیرلر اولا بورکده اولور و انلر نصکره **بلکه که** تکری
تعالانك نورندن برنور اولا بورکده متعلق اولشدر که کوکل دیرلر اولا نورکا قوتی کوکلنده بودر صحیح
بودر بونلر نصکره **بلکه که** بخی اولا قوت غضبکه فتنق دیرلر انلرن ایت و ارسلان صفتی قویر و صلاندن
تکبرلك ایلك و کسی یکنمك و کوکرکسه دوکلك و سوکلك ب و کوکلده کبرکین دوشب دخی انلق بغلق ب
و بخی قوت شهوت کم اکا نفس هوا دیرلر اولا آرسنه اولن آدم دایم ایویك و ایو کیمك و دایم داشنده اولق
استر و نفس هوای وارزولری برنه کوزمك آردنجه اولور **پس** بو صفتلرن دخی دنیای سویمك و بخل
و جهل و حرص قویر الحاصل قویر صفتلر بو فتنق قوتیله و شهوت قوتی ارتدغندن دور بخی بر ایکی
قوت آرتسه بار ایکسه اکا نفس امّاره دیرلر اولا کشیلر که اول قوت آولنسه دایم کاهلره یلنتر بر سز
اشلره و صنعتلره یلنتر و بخی قوت عقل آرتسه دایم کشیه آخرت اکدرر و آخرتده فایده ایرجك نسنه لره
یلنتر و برانی اشرسه اولا ایشك صوکنه اولجقدر آنی آکدرر و آخرتده فایده ایرجك نسنه لره یلنتر و
و تکری بیلدرر که بصکره **بلکه که** کوکل پادشاهدر تکری تعالی آدمك کوکلنده قوا نصاری و قوتلری
اکا مطیع قلشدر کوز مسنکم بخی اولا کوکل کوز آچلق دلسه آچلور و بو ملق دلسه بو نورلر طوتق
دلسه طوتر و بر لحظه بیورغندنصکره طوتق دلسه انلرن کلر که طوته **پس** بلکه که تکری تعالیك بورکنی
شول نسنه ی اشله و بو نسنه ی اشله دیرك کوکله در آدم اوغلنك کوکلی براولو نیسر کبدر قانی قوتلر کم
کوده وار کوکلك قوالنجلری کبدر بعض قوالنجلر کوز نورلر الدق کوز قوالق ملق و طوکب و بعض
قوالنجلر کوز نفس اولا باشده اولن قوتلر کب **بلکه که** اول حکم قتنده بیشدر بری اولدر که هر نسنه ی کوردر
دخی آنك صورتن آلور اکا حس مشترك دیرلر اولا قوت باشده آلنده بکاده اولور بر دخی اولدر که نسنه ی
کوردیکن اوکدن کیچورر اکا قوت خیالی دیرلر بو حس مشترك دیدکلری قوت اولا آلدغی صورتلری اکا
اسرار اولا صقلر بو قوت خیالی باشده اولا حس مشترك دیدکلری قوتك آردنده اولور بر دخی اولا
قوت درکه هر نسنه کوردیکن صورتن اکلر اما اول نسنه نك برمعنی اکلر شونك کبی کم بر نسنه ی کوردیکن
اکلر قورقر و یاخود اکلر مستور یاخود دوستلق اکلر اغنی و منفعت بولور بو قوت باشك اکسی یانده
بخشده اولور بو اکا قوت وهمی دیرلر بر دخی اولدر که بو قوت وهم اکلدغی نسنه لری اکا اسرار اولا صقلر

هر نه وقت که آدم آنی حاضرلانك دلسه کوز دیرلر بو اکا قوت محافظه دیرلر بو قوت اولا قوت و ملك آرندن
اولور بشنجی بر قوتدر که باشك اوزنده اولور اول دزدك ایکی اکسرنه یانی اولور و ایکی آلندن
بکا اولور بعض حکیملر ایدر بو قوت بر قوت بخشدر انجق اولور و دایم دیرلر آدم اولورك دخی اولا ایسه طوتر
بو قوت دخی اول درت قوتله بلنن نسنه لری بر بر ندن بچر بر برنه بر نسنه ایلر شونك کبی کم بر تصور
ایدر وقت اولورکه بو بر برنه قاب برنسنه اتکی داست اولور و کیمسی اولمز شونك کبی کم ایجاق تصور ایدر
دخی ایکسی بر برنه قوتدخی اوچ بو اکا قوت متصرفه دیرلر نفس آنی جذب سکار و آنجی اندکچون مخیله دخی
دیرلر قوت وهم دخی اکلدغی نسنه لری اول اکلدغی چون طلبیلر قتنده بشدغی قوتلر اوچدر زیرا حس مشترك
و خیال بر قوتدر دیرلر قتنده قوت وهم متصرفه کرو ایکسی بر قوتدر آنلرك قتنده دماغك اوچ بطنی
وار هر برنده بر قوت وار دیرلر آنلرك قتنده اما اهل شرع قتنده برار کوچمونی بر قوت اولا و دماغك
اوچ بخشی وار هر بخشی اعتبارنجه اول بر قوت بر در اولور دخی **پس** بو نلردن آرتق
کوکلك ایچی قوالنجلری چه قدر اما بو کتابده قوس کتورجك سوز اولور و قلن مقصود اولردن اراق
دوشر آنلری بلدرمکچون بر بویك کتاب دوزیلور دیرکه اکا تشریح بدن دیرلر آدمك کوکسنده بخی
سکوك وار و هر بری بر برنه نیجه لو لشدیرر و بخی سکر وار و بخی طمر وار و اول طمرلرك قاچی دیرلر نور
و قاچی دیرلر نور دخی آدمك بخی قوق وار بو قوس اول کتابده آنلردر هر کشی که تکری تعالیدن حکمتلر
آدمی حقنده کال قورقیلرن و نفرتلرن بلین دیرسه اکا نظر ایلسون بخی بلکم آدمك طاشدغی اعضالر
دایجندکه قوتلر کوکلك قوالنجلری کبدر **بلکه که** اول قوتلرده عقل وزیر کبدر شهوت قوق شول سیر
ثمره بیجك و کیجك کوزیجی کبدر و غضب قوق شول بکلر مصلحتن بتوریجی صوباشیلر و جلاد لر کبدر
اما اول قوت که نفس آرزوسدر بلدیجی و قلمانی و شری خیر صورتنده کوستریجیدر دایم عقل براه چکمکدن
زیرا بو قوت دایم کوکله اولا دنیانك حاضر نعمتلرن و باطل بزکلرن خوش کوستردیور بونك صوکنده حساب
اولجغن اونتدیرر و کوکلی بو حاضر نعمتلره آلدانمه و تکری تعالی قوالنجلرن اراق و شر و عقل دایم ایدر بو دنیا
لذت و نعمتی بزی کچیرو دخی تکری تعالی قصرله قوالرنه سوردیشدر که قوالری بو کلمه صنب کوره بو کلمه
آلدانوب تکری تعالی قوالنجلرن قالوب و آخرت براغن اونتدرمی بو قه دنیا تکری تعالیك دخیدکن لوب
کوکلو قدر دیرن آلوب تکری تعالی قوالنجلره و آخرت قیدنده متعلق اولورلری **پس** بخی اول قوت شهوت
دیرکن طوتسه اول کشینك نفسی نفس امّاره اولور اول کوکلك طشنی و ایچکی قوالنجلری دخی نفس امّاره
قوالنجلری اولور قوتلر و اعضالرکا قرنغه قوالنجی اولورلر شونك کبی کم دن تکری تعالایی

ذکر ایکیون وقرآن اوقیجون بیرتشدر اولدلیله بلدن سویلر غیبتلر و بهتانلر ایدر وخلقه
سخره لغتلر ایدر کولنشدر پس اولدلاشکه تکری تعالی ثواب ترنجیون بیرتدی آنکله کناه قزنی
نفسنه اوبرنجیون وکوزلرن دخی تکری تعالی ایکیون بیرتشدر که تکری تعالی برانزغی نسنه بقه دخی
اولولغن وقدرتن اکلیه منلک کوکه بقه بوجلکن داولولغن فکر ایده بوق اکلیه کم بوکلکلری وبرلری
ودکزلری وبوجه طاغلری برتشدر اما اوتکی کوکلک بوکلکی آیکنی کوکلک قاالکلغی داولولغی قتنده
برنغل قدری کیدر وارد قچه بوقادوک کوکلک بوبکلکی آشکی کوکه نسبت بنه شویله در و
مجموع کوکلرک اولولغی عرش قتنده برنغل کیدر وبولنلردن بوق اکلیه کم بوقتو بیرلرده وکوکلرده و
عرشده برقارغی بوغز بیرنوقدر مجموع طبقلو مخلوقات وفی تشملرد روتکری تعالی حضرتنه دولودرلو
قوالغلر ودرلو دکرو نسیجلر ایدرلر پس عاقل اولن کشی کوکه بقیجق بونسنلری فکر ایلک کرک
دخی تکری تعالانک اولولغن وکندنک حوزلغن بلوب ایلم آنک کب الوبادشاهلک قوالغنده اولق
کرک بره بقیجق دخی بوفکر ایده کم بوبرده وکوکده ایشن بهمور بردر وبوبردن درلودرلو آغج
ویش وچچکلر که بزهر برنک صورتق بردرلو رنکی وبردرلو طادی وبردرلو قتوسی ندن حاصل اولدی
یا بوطاغلرده درلودرلو معدنلر آلتون کومش یاقرو دمرو معدنی کب بولودرلو درلو صولر ندن حاصل اولدی
پس بره دخی یعقوب کرو تکری تعالینک قدرتلرن وحکمتلرن اکلیه وبونک کب اولوو کوزکلو بادشاه
اولوقالوکرک دیه بلجکم نفس غالب اولسه کوزیله بوکوکلره وبرلره بقسه بونک کب نسنه فکرنه دوشمز
وکوزیله عوام نسنلره بقرکناه قزنور ودخی ذلاغلک که تکری تعالی ایکیون بیرتشدرکه نصیحت اشیده
وعلم اوکرنه نفس غالب اولیجق اولدقوغلاغله عالم حکمت ونصیحت دکلن بلکه وارقتنه غیبت وسایک
سویلر ودکلرکناه قزنور کرو بوبخلدین نفس عقل اولدره آرتق اولیجق اولدقزنکناه حاصل اولیجق بیرده
صرف ایدر مثلا اولیاشندغی نسنلری کلین قوتلردخی ایکیونرد که دایم الملک ایله آخرت اوزیسن
ایدیری آخرت نزیرنده ویراغنده اولیدری وثواب حاصل اولیجق طاعتلری اوکردی وطوتدی اوبرلیدی
اولعبادتلری اوکنه براغوب اشلکیون کناه حاصل اولیجق نسنلری اوکرنیدی وصقلیدی قرشو اولمش
نسنلردن صقنیجون قچن نفس اماره غالب اولسه آخرتنه ترن اونتدردخی اولدقزنلری طاعته
وثواب اولیجق نسنلری اوکرنمکه صرف اغز بلکه دنیا فکرلرن وحیله لرن وقلمشلغلرن اوکرنمکه صرف
ایدر دنیا قوانیجون اما قچن کوکل عقل سوزنه دوشسه دنیانک بوظاهر لذتنه وباطن بوکلرنه آلدنمز
بوطاش اعضاسن دخی وایچندکی قوتلره دخی تکری تعالی نه ایشیجون بیرتدیسه اکا صرف ایدر دایسم

عبادتنه وطاعتنه اولور وآخرتنه تیدنه اولور بونک کب نفسلوکشی صابردر وشاکردر اولولق و
عزیزلق آخرتده بولور اکر ایدر دسنکم بونفس اماره عقل اوزرنه ندت غالب اولور بلکه اکثر نفس
غالب اولدغی جاهللقدندر زیرا کشی اولورکم پیر وقوجه اولور دینه زیان ایدن نسنک کب اشدد
ونسنک کب صفندر بلمز تکری تعالی بوآدم اوغلنک طاشنده برندغی کوزی دوتلغی ایکی الی وایکی آیغی
وکروقلن اعضالری نیجون بیرتدغی بلمز دخی بوایچنده کی قوتلره وصفلره نفسی اوپدروقتنی بیرمزدر
بلمز دخی نسنه صقنیجی بلکه نفسکره اورکناه حاصل اولیجق نسنلری بلین نیجه صقنسون ودخی اولور
کم نفس غالب اولدغی دنیا سوکسی نیجه ملغندن اولور عالملرک نفسی اولدغی بوایکی نسنه سببندن حاصل
اولور پس بلکه کوکلر برحصار کیدر آنک چوق قاپولری وار هربیر قپوسنده دشمن دایم اوترمشدر
دلرکم کره حصاری آله واچندکیلری هلاک ایلیه بلکه کوکلک طاقی قپولری کوزقولقدر ودلی و
بوندن کیدر اولدقپولرده اوترب اوکرکم نیجون نفس اماره وشیطاندر قچی برکشی کوزیله برکچک
عورته یا اوغلنه بقسه بلدنیا بزکلرندن وقماشلرندن برخوش کیجک وبیجک کورسه یا اونلری اشتسه
کوکلنه بونلرک هوسی دوشسه نفس اماره وشیطان بوفیلتر اول نسنلری حاصل اتکه دلرکم بوفی
ایدیده اولدقپوی آنچه دخی کره اول حصار ایچنده اولنی هلاک ایده آزایده کروقلن الآیق دلطولق
دخی بوبخلیندرنه نسنه سویلرسه آنی طوتر واندن کوکله نسنه دوشر وکوکلک ایچ قپولری دخی
اولدرکم اول بونلردیکرکمز بیرقتوزر الدخی بونسنلری کورمدن کوایدوب کوکله براغورلر بوندن
اوترودخی ایدرلرکم بغیول اولدقخلق قتنده خوار اولدقدنیده عزت حرمت وآدملره نیجوده نیایله
اولور سندخی طورغز حمد ایله وار بایلارلر بلغز واولورله کورغز سکا دیجک حاصل اولسون عزتنه
وحرمتنه ایرشکز کوزنز یاکوزنز اولاسن یا قولاقلرن اشدت کوچرن قلاسز قزانغز الاسن اکر عورق یا
اوغلنی وارسه ایدرلرکم البته بونلرک بکی کیکی سنک اوزرکه دربونلر کیجون زیاده نسنلک
حاصل ایتسنک درلکوکه بونلردخی جوش کیجنسونلر شاید اولسن بونلری کسم بسلسون وکمک قیلسنه
وار سونلر پس قچن بوانزغلر کوکلکه دوشسه شیطانکه وایچ قپولری آچیلور دلرکم کره کوکل شهرت
بغالیه خراب ایلیه قچن کوکل بونسنلری تیرجک ایلسه عقل برله طلنشه عقل ایدر بوایو یک بوایو
کیمک وایو بنمک وایو کورمک وکورکلو عورت وخلاصه بلمز آلو خلق اراسنده مشهور وعزتلو اولق
اکرچه سوکلور وعزتلو دیا اما صوکده زیانلری وارد زیرا اکر بونسنلری حرامدن آلسه آخرتده
ایکیون عذاب اولنر ونودنیا نعمتلری تیرجک کیجر آدم دنیانک اولدغنه قتلمز اما آخرت عذابی

قاتور اکابر لحظه کسه قیلمز و اگر جاهل اولسه آنی قرنجه بونجه کناهلره کرك قوارقه نصکره اندن
کشیه بونجه نشوبتر حاصل اولور پس عقل بونصیحت برله اولکوکلاه دوشن اندیشه‌لری کدرر شیطانی
قیلورلر کرکه قرمز و بونسنلر کوخاطره دوشر بلرك کم نفس اوچندرلر پس آدم اولغلی بونسنلری
کورمدن دنیا اندیشه‌لری وکناه حاصل ایلمکی بسنلری اوکنه دوشر اما اول بسنلری بلك کرك که شیطاندرلر
نکم پیغامبر حضرتی بیرر شدر بخن آدم اولغلی طوغنه تکری تعالی آنك بورکنك صاغ طرفنده برفرشته
قورکه دایم آنی خیره بلتر و بر شیطان دخی بورکنك سول طرفنده قورکه دایم آنی شره بلتر دخی اولورکم
بیرمز اشلری اشلکه قصد ایتك وکناه اندیشه‌لری کشنك اوکنه دوشمك کناه اشلکه نصکره اولور اول
اندیشه‌لری کناه شومله‌ندرن اولور دخی بلکه اول اندیشه‌لر اولورکم کوکلاه تکری طرفندن دوشر و
دخی بلکه بوخاطره دوشن کناهلر اشلردن اولور دریسی اولدرکم هیچ بسنسز تکری طرفندن
قولرن صنقدرن و محنت ایتکدن اوتروتاکم صبر ایرب اولور مرتبه ایرشه تکریه یلواره استعانه و
یردم دلکدر و بریسی دخی اولدرکم اول کوکلاه اولن شیطان وسوسندن اولور و بریسی دخی اولدرکم
کناه شومله‌ندرن اولور درجه‌سی اولدرکم نفس آنی زوسندن اولور اندری بلکه تکریدن علامت
بودرکم اکسزدن کوکلاه دوشر آدم انی کوکلدن کدرمز مکرکم عنایت اوله تکردن و نفس ارزولرندن
اولن دخی حکم اولور دکه وقت کمتر اما سبب نفس آنی زوسندن اولکم شیطان وسوسندن اولن
اندیشه در اولدخی کوکلاه اکسزده دوشر اما محکم اولر کناه کلور کناه کیدر اولکه کناه اشلدکندن
صکره کوکلاه دوشر نیرنجك توبه ایرنجك کرو کیدر اکر نیرنجك توبه اتمز سکر بیچ کناه دخی آنك
اوزرنه آرتر بو کوکلاه دخی قرار آیرق دخی کناه اشلکدن منع اولنمز کنی تکری قولنه بونلوب
آخرت یراغنده اولق غالب بودرکم نصیحت اشتکدن اولور زیرا تکری تعالی آدم اولغلی خیره و
شره قابل یرتمشدر طاعته یلتیجی بسنه اشتسه طاعته میل ایدر اما آن اولورکم نصیحت اشتمدن
کنی خیره یلتر بوفی آشغه تحقیق و تفصیل ایده‌ز تمثیل و دلیل برله و خبر بسنه دخی که آدمك کوکلاه
دوشر نصیحت اشتمدن اکسزده اکر نکردن اولور سه کنی اندن دونمز کوکلنده اول نیت برکشی
اکر اول کوکلك صاغ طرفنده اولن فرشتدن اولور سه محکم اولن بر وقتکه اول بر وقتکه کلز کدر
و اولورکم شیطان دخی نری خیر صورتنده کوستردی شونك کبکم برکشیه ریا عبادت اندرر
و یاخود ریا بیره سان خرج اندرر کنلك خلقه اوکوستردی و بوم دکنی دیسونلر دیو و اولورکم
برخیر ایشه یلتر اوله مشغول ایرب بر دخی اولو خیردن بیمیچون شونك کبکم برکنی علم اوقنمه

بنلر دخی کلور آنی آزدرر دایم اکا آنك علمی اوقنمه یلتر و علم دین اوقنمه قرمز ایدر بو علمك آنلرن محکم
قیلیجه اولکه دین اکلمز دیر و شیطانك بونك کبی وسوسندن دکه کنی بترمز و بچمز مکرکم علم دینی
بغایت جله بونصکره بلکه کشنك خلق ایو اولق و ایو اولق دیندر و بیچه درآنی بلدردوم پس کشنك
خلقی ایو اولق اولدرکم آنك اشلدکی مجموع ایو اولا انیر اخلق ایو کنی نفسنك صورتی ایو دمك اولور پس
قوماشلو شرعیتدن کورکلوك اکر برکشنك آتری یا بورقی یا کوزی چرکن اولورسه آنك صورتی کوکلوك بسر لر
و اندنصکره بلکه قوماشلر ایو اولدرنصکره اول اشلدکی اشلر دیانتچیون اولمق کرك زیرا برکنی مالن
اولشدرسه خلق ایو کنی دیسونلر دیو بلکه دن قورقب یا اول بردک کنی کوکلنه برار اشلر اشلدکیچون یا اوتوب
ویرسه اکا هیچ دمزلر بلکه جومردلق اولدرکه ویردکی نسنی تکریچون ویره یا دنیا سوکی کوکلنده اولدیچون
ویره ویردکندنصکره اوزی کیتیه بلکه کوکلی خوش اوله و اندنصکره بلکه بو برمز صنقلری کنی کندزندن
برکوندن کدرمز اما اولر حاصل ایلمز بیره صرف ایتمك کرك پس بونلری معقل فخر و الفخر قلسه بونلر دخی
شول حاصل ایلمز اشدن بونلر مثلا برکنی کورسه کم برکلو برکوبر طلا ایدر یا برکناه اشلر اکر قصه یا دوکسه
ثواب کرر پس بو اشلره قدرغنه ثواب حاصل اولمز زیرا بونده عقل قدرغنی اکر بونك ایچن کوب
قاقسه دیو ضعیفلندرن اولور قوتن بشوسه دخی حکم اکا نفس آنی دوسی دیر لر بخن اولدخی بسرنده اولسه
اندن دخی ثواب حاصل اولور مثلا شونك کبکم برکشنك عورتی وار آنکله بیتلو ایتسه ثواب حاصل
اولور اکر بیتین اولکسه کناهه کرر و یا قوی عورتی خاطرینی اولسه آنکیچون جاهل اولمز برانجك قوتی کرك
اکر تکری بیچاره‌لو قولنی اردنجه اولسه کناهه کرر دیو اندنصکره بلکه بو برمز خلقلری بخن کدرمك
دلك دیر اکری تعالی بو برمشدر و رسول حضرتی دخی دمشدرکه برمز اشلر اشلك و برمز صنقلری
کندزکردن کدرك اکر کمتك قلن دکلسه کدرك دمکدن فایده یوق شول بیان جانورلر کوردسنکم
بچه اوکردرلر اول جمله جانورلر سترك ایدر نکم طغان بیاندن یکن قوش اوردر آوده بخر آنی شوبله اوکردرلر
کم قوش اوردر دخی بعضی جانورلر اتی طعمه یا آچی باشنده اوتورر کن چاغرچق کلور ایشك آنی اورنه قوسر
ارسلان و قپلان و پارس و دخی بچه جانورلر که آدمی یاندن بولنچی یاره لر آنکری تربیت ایدرلر و
شوبله اوکردرلرکم بنلرن کشیله بلمیوب طوررسه اتمز بلکه اول بنلرن کشی آنده کی تجیدر قورقدر
هیچ دمزلر پس بونلری بلسنك کرك آدمینك که عقل وار تکری تعالی آنی خدا ایوی یا دنی بلکیچون یرتمشدر
و اول قوتن اشلرده برمز خلقلرن کوررسه قچمکه کدرمك آرده بچه اوله و تولکه کشیکم عمرنك چوق کناهلر
و معاصیلغله و برمز خلقلرله کچورمشدر آنك کوکلی قوی اولمشدر آنك کبکم کنی برمز اشلردن کچ قولنه

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ترك ايدر زيرا اول يرمز صفتلرك واول باوز اشلرك هوسنى كوكلنده بركشدرمشدر وطبيعتى انكله اوكرنشدر
كوردكم كيرك كرد وكيمك كوكل وجودى قورمشدر اول كاهلرن ويرمز اشدن دونمز بلكه اول كاهله
واول يرمز اشلرله فخر ايدر اوكنز وبونسنلر شقاوت علامتيدر اما شول كشلركه اول اشلردكى اشلر
كاهدكن بلز باخود اول كاهه اولورنه واول يرمز صفت اولورنه چوق اولمشدر وعادت طوتمشدر اول
تيزدر ونصيحت اشتجك پس نچن بلسك بو يرمز اشلردن وبو يرمز صفتلردن كشى دونرو ونلك
آردنجه ايلجى بلكه آنلك دوشمكى برسببى اولدركه كشى كوره اول يرمز اشلرك عذابنى كه حق تعالى
انده دشدر آنكى بله ودخى اوله ذاته تماملرغن اكه ودخى بودنيانك دونمك وعمرنك زوالن ونيز كچمكن
وبوكونلرن بارنه يا برساعت كشنك دراكنه شمات بو فرقنه دخى بودنيا الذتنك ودولتنك سوكى
حسرتدر وندامتدر ديو دايم اوكنرن كچورر بيك يللق پادشاهلق برساعت معز ولغه دكمز ونيچه
يلجه شاق وصاغلق برساعت حير ولغه وماه لتلغه دكمز مجموع هيچ اولور وكورمدك كب بولمزك
كوكنه برلغه وهركشيكم مسلمان اوله وآخرته اوزارى اوله تكرى تعالى حضرتنه وراجعن واول اشلدكى
اشلرك صولجغن اكه بو ديركمز نسنلرى اوكنه برانجق اول يرمز اشلرى ترك ايدر باخود پشيمان اولور
واول نسنلرى ترك ايتمك آردنجه اولور وآنك كوكلنده تكرى قورقوسى اولميه باخود اعتقادى اولميه اول
خود مسلمان اولمز آنك كب كشى اشلدكى كاهدرد ونمز بلكه دخى آرتور اما بعضلر اولور كه آنك ذاتنك
حق تعالى سعادت قوشدرمه كمدرن اشدرن واوكرنمزدن دخى قوتلرى وصفتلرى ايراولور تكرى حضرتنه
لايق اولور انبياء اولياكب ودخى بعضلر اولور كه اولدرن آنك كاندن برمزلو صفتلر وارقوى اشلرى يرمز
اولور نمرود وفرعون وابوجهل كب لعنهم الله اما بولمزك كب آن اولور وآدم اوغلنرك چوقى بو يله
اولور كه ايونسنلر اشنه وخوش نصيحتلر دكله عبادت وطاعت انكله هوس ايدر وكاهده توبه ايدر
اكر يرمز كشيه بولداش اولنه يرمز كلجك اشنه اكا دخى اويرخصوصاكه اوغلن اوله باجاهل اوله زيرا
خيره دخى وشره دخى قابلدر امدى بلكه بو ديركمز نسنلرك كيمى قرآن معنيدر وكيمى حديث
معنيدر اما تطويل كلام اولمسون ديو يرمز مختصر آيت ويرحديث معنسن ايدرلوم كه بو ديركلرمزن
اشارت اوله آيت بودركم تكرى تعالى بوردر قَدْ أَفْلَحَ مِنْ زَكَّاهَا وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا معنيسى بودركم
عذابدن قورتلدى مقصودنه ايرشدى شول كشيكم نفس آيتدى وعقلن بوجلتدى امدى بلكه
نفس آيتى اولدركه كاه اشليه اكر اشلديسه توبه ايدر وآنى اكوبه اولور وپشيمانلق كوكلندن كتيه تكريه
يلوارو نالش ايدر الهى اول كاهلردن كه مكلف سن معفو ايتديه ديو وعقلن بوجلتك اولدركه تكرى تعالى ونفس

انكله علمى حاصل ايلك ودايم عبادته مشغول اوله ودخى اول يرمز خلقلرن كه رب ايويه دكشوره
ايوخلقلرله نفسى آرده وعقلن بوجلده دايم قهرى بولنك اوزره اوله كه قومعمرت تكرنك خشونتلرن
بولجو بيره خرج ايلك وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا معنيسى بودركم اميدكسزى آخرتده ايجاد پادشاهلغندن
شول كشيكم نفسن آشغه براقدى يعنى علم عبادت حاصل ايتدى ويرمز خلقلرن ترك ايتدى حديث
بودركه پغامبر جعفره بوردى اِنَّ فِي جَسَدِ بَنِي آدَمَ مُضْغَةً إِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ كُلُّهُ وَإِذَا صَلَحَتْ
صَلَحَ كُلُّهُ أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ معنيسى بودركم بدنسى آدم اوغلنك تننده برپاره آت واردر قچن اول
آت نه قونسنلرى له آز اكر اول پاره آت اوكرسه قونسنلرى بله اوكر بلكه اول بدنده كمز است
كوكلدر امدى بكل اول كوكل دركمز آدمينك تننده برپادشاه كبدر قونسنى آدمك اول كوكل بو يرغنده
طشن اولمز اول كوكل بودركه اولور قچن اول كوكل اوكسه وكردن يكا دونسه آدمك قوى اعضالرى و
قوتلرى تكرى بو يرغنده اولور وقوى خلقلرى اول اولور قچن اول كوكل آزسه نفسه اويسه آدمك قوى اعضالرى
وقوتلرى قوكاه اشلمكده اولور قوى خلقلرى وصفتلرى برمز اولور پس بلكه اول يوقارو تفصيل ايلكمز
سوزلر اول آيتك وحديثك معنيسدركه دينك وبونك نصكره بلكه كه پغامبر جعفره اوچ كز ايمان
نه دير ايدى اوچ كون دخى ايوخلقلرده ديدى امدى بلكه ايمان بلكوز ايوخلق دكلدر اما خلق ديدكى
بودركه بعضى هم كيدركه ايوخلق اوله ايمانك قوشرطلرى آنك بولنز بخود بونمز كيدر پغامبر جعفره
بوردى كه ايوخلق كاهدرى ايدى شول كشى استسى قارى اوتلك كب اوزخلق عبادتى فاسد ايدر شول
سركه بالى اوتلك كبى پس امدى بر دخى اول يرمز خلقلرك اونى سكا بلدرلوم ريابدر تا اول يرمز
خلقلردن صقنا سن واول ايوخلقلرله بزتسن تكرى تعالى قتنده ايمانك قبول اولميه تكرى دوستلرندن
اولسن تكرى فضل بوله زيرا بو اول يرمز صفتكه كوردك قوى يرمز اشلرك باشيدر بونلردن صاقنى
بلن كشى كه قوالسندن دخى صقنور واول اون ايو صفت دخى قوى ايو اشلرك باشدر وبونلرى حاصل
ايدن كشى قاولن دخى قرتور پس انكچون بونلرى بونلرى بلدردك باب اول بلكه اول يرمز
صفتلرك باشى اول دنياى حبدكدر پس اول دنيا نندر آنى بلدردلوم واول نصكره دنيا سومك زيانن
بلدرلوم واندن دنيا سوكسى كشنك كوكلندن نيچه كدر آنى بلدرلوم بلكه دنيا دينكرى ايچون مال
دكلدر نسنكم اندن نفس لذتى بوله اول دنيادر اما شول اندن نسنكم كشنك كندنك وكندى اوزرنه بيلكى
واجب اولنلرك بيچكنه وكيچكنه كركدر اول دنيادر كلدر اما دنيادر كلرى كشنك برلرى باغلوى قوتلرى
قواتلرى طورلرى قماشلرى چوق اولمقدر باخود دولو صنعتلر وحيله فرايدر لر دنيا قرنچون و

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولورسه قوالق ایدرکم بزد دنیا الجك فرنه تکه تکری تعالی قرآنده بو دید کلوب منه اشارت بورمشدر کم
إِنَّمَا الْحَيَوٰةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ
بو آیتك معنیسی اکبن چو قدر هوس ایدر سوزلر سوزلر اونا نور اما بو اریه کرکلو قدر ایدلو حق تعالی
ایدر آی آدم اولغلی بلکه بو دنیا دراکی شول اولغلقلر اویندمغی اوین کبردر زیرا دنیا ارتر معنه
در لهو کشی رخصت چکر تکری قوالغندن قالور و بوز حسرتدن صکره اکا فایده دخی اولمز اولدغی حالت
دخی صکره حسرت و پشیمانلق حاصل اولور انجق تنکم اولغلقلر اویونك فایده اولمز همان بورلوب
طونجغلری سیرندغی قالور انجق دخی بو دنیا کشی الداب آخرت اشلرندن کرو توجیدر دخی بو دنیا
بر باطل تیز کیجر تیز کلور دریا یوطونلر و ایواکر کب و بالو قوماشلر کب دخی بو دنیا اول بزکلرله و مالله
فخر اتکلدر و اولو اغندر دخی بو دنیا اوغل و قز و مال و ملك چو قلقدر و حق تعالی دنیانك حالتن
بونسلرله بلدرر کدیصکره بنه کلام قدیمه بورودی كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ
يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ معنیسی بودر کم
تکری تعالی ایدر بودر کمزد دنیا نعمتلری و بزکلری شوکه یکدر کم بر کشنك اکلش تخملری اوکدری بتدی
برلرن بزدی و باغلرنك و بچکلرنك بش آنجغری قوسی بش و سردی باغلرن بچکلرن خوش بزدی
دخی بوکشی بونلری کوردی سوندی امید دوندیکم بونلری دره دوشره دخیره قلوب بیه ایچه
خوش کچینه بو امیزده یکن ناکاه براتی بر اچیدی ترکلرن صردی و قوریدی و کندزی محروم و
مغبون اولب حسرت ایچنده قالدی پس عقل و سعادتی اولن کشی الحلو تکم دنیا نعمتلری و بزکلری
دخی اکرچه کشنك کوزنه خوش کلور امیزن شویله بر کردکم آنکله قوالغندن و لکن برنه کوزیه
ایچه خوش کچینه اما آکسزده شویله اولورکم اول مال الندن چقر محروم اولب حسرت و ندامت ایچنده
قالور تکم بازرکانلری و مال اشلرن کوررسن کم اول مال الندن یکن ناکاه حرامی اوردی الندن
آلور مالی کیجن بلکه اوغلن قزن دخی پس قانی اول مالی صقلیه دك و سکینلر و ضعیفلرن
ویرمدك و انکچون عمرن یله و یرب تکری قوالغندن قلدی و اکر شویله اولسه دخی ابتده برکون
اجل ایرر اولسه و پشیمانلق و اول اوزق ایدیشلر قلوب و درلو درلو فکرلر ایریب صکره مراد شارشمدن
اولو امیزدکسلور پشیمانلق و حسرت ایچنده قلور و بونه صکره تکری تعالی بورمشدر که وَفِي
الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ معنیسی بودر کم آخرتده قتی عذاب واردر بلکه بو آیتك صوکنده بویله
دمك یعنی بو دنیا نعمتلری و بزکلری آدم اولغلرن الداب آخرت یراغندن و تکری تعالی قوالغندن

کرو قریب آخرتده عذابه اوغرمدقدر زیرا بو دنیاده نعمت و دولت الله کرجك دکه کشی آنك حقن بیله
کوره من ازاردنیه خود الندن چقر اصلی همان آخرتده عذابه اوغرمقدر تکم بغامبر حضرتی بورمشدر
مَثَلُ صَاحِبِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ الْمَاشِي فِي الْمَاءِ هَلْ يَسْتَطِيعُ الْمَاشِي فِي الْمَاءِ أَنْ لَا يَبْتَلَّ قَدَمَاهُ معنیسی
بودرکه دنیه اسنی کشنك مثلی شول صو ایچنده یورین ادم کبردر هیچ کوجی یتمز صو ایچنده یورین
آدمك تکم آیکی ایاغی صو اصلقیه یعنی دمك اولورکه دنیاسی چوق اولن کشی آزمیجه اولمز مثلا
بر کشنك کندیسی زحمتسز حلال مال الله کرسه اول مال جمیله کوکلنه بر زاو ایلیجق و شر بخش الدری
و دو و پشتری کندرن آلیجق کوره کلات دوشر اکرچه بخیلق اغوب اول مالدن تکری حقن چقرب
بخیللرن اولشدرسه دخی بو نسنیی کتوکلندن کدرمك کرك کوچ اولدغندن اوتروبغامبرلر و
ولیلر دنیای ترك ایتدلر و حلال بردن نه کلوم آلکله الله کوردی قوسن تیز جك کرو اولشدر بلدری
بر کچه قالرنك قومزلردی که آکسزده کوکلنه سوکسی دوشه آزون کرمیوزد برلردی دایم آجلق و
بلجه قلقلر زحمتن چکرلردی فقرلرن صنجیون و بونه صکره بلکه بو زیان ایدن و آخرت دولتندن
آدمیلری محروم ایدن دنیا سوکسیدر و نیچه کشیلر اولدکه دنیاسی چوق ایکن اما کوکلنده آنك سوکسی
اولمیه تکم سلیمان نبی الله یوسف صدیق و ایوب کب دخی بغامبرلر بیچه بلرندن و ولیلرندن دنیالری اولن
کشیلر کب و کوکلنده دنیه سوکسی اولمیق نشانی اولدرکم دنیاسندن طورد غیله کدرك براوله و قدر
بیچه کشلر اولدکم دنیای اولمیه اما آنی بلطلو دنیا سوکسی اوله شول امیرجنسلر کب بلکه
قانی کشنك که کوکلنده دنیا سوکسی اوله اول آخرت نصیبندن محروم قلور زیرا دنیا سوکسی دخی
کشیه چوق درلو کناهلرك اشلردن زیرا بخیلق و حسد و مسکنلری سومك و بایلری سومك و اوغرلق
اتك و بولکمك و کوکلنده دشمنلك تخلق و آده قتل ایلمك کب که آتشن اوغلن قزن و قردشن او
کب و دخی نیچه درلوکناهلرکه دنیا سوکسندن اولورکه بونلر اولمیه دخی صادتنده و طاعتنده
کوکلن دوشر بیب تکری تعالی حضرتنه بونلرك دنیه سوکسندن اولور بو زیان بتر عقلی اولنه و دنیانك
کلای منع ایتمکه بغامبر حضرتی ایتمشدرکه حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ معنیسی بودرکم دنیای
سومك قوکاهلرك باشدر و دخی بودرکم هرکشی که صباحلیه و اخشامله حال بو اولسه
قبرلرنك و اثلرنك کرکلوسی و اویوسی دنیا اشلرن اولسه تکری قتنده آنك هیچ مرتبسی اولمز
آنك و ارلغی و یوقلغی حق تعالی قتنده برابردر دخی تکری تعالی آنك کوکلنه درت نسنیی برلخور و اکالازم
ایدر بر سی اولدرکم کوکلنه دنیا اندیشسن برلغور شویله ایدرکم هیچ اندیشدن خالی اولمز و دخی دنیا

لدمك

اشلرن براغور کم هیچ اول اشدت کنری غمزده‌دخی یخسوالق اودن براغور هیچ قزندغی دنیا آنك خرجنه
بمزدخی دارلوده‌ز لو دغتلر و اندیشلر براغور کم اول ملاك اوجنه ایرشمز و بو حدیثك معنیسنك
بونی اطلاق کم قچن آدم اوغلنی نکری قوللغی آردنجه اولسه نکری تعالیك آلهاغنایتی ویردی ایرشمز
تنکه کلدمنده بورسندر وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ معنیسی بودر کم ای آنلرکم ایمان کتوردکز شولرك کب اولمك کم نکری اونتدلر و آنك
قوللغن ترك ایتدلر پس بویله اندکلری سبب اولدیکم نکری تعالی بونلرك کوکلی کوزنی آچدی و بونلره
میردم ایریدی رحمت نظرن ایدب آخرت اونیشسن کوکلنه براقدی پس بونلر فاسقلردر نکری
قوللغندن چیقشره اولجیلردر دیمکدر دخی بودر کم وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا
وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ معنیسی بودر کم نکری تعالی قسم ایدر ایشدر شولرکم طورشدلر بزم قوللغمزده
مشغول اولدلر و الله بزدخی عنایت و رحمت ایدرز و انلری اچماغه قولاوزلرز و آنلری آز مقدرت
صقلیوز پس هرکشیکم بودنیانك زیانی بلدی دنیدن آخرت براغن ایدجك بره دکن آنلاری و
دنیاده عبادت ایدجك دکلو قوت حاصل اولجق قدر نفقه قناعت آنلر و بدنلرن استرت و سوزدن
صقلیجق دکلو کیجکه دافعه اولدلر و نکری قوللغنده مشغول اولدلر دنیا انلره دولت و سعادت اولدی
زیرا آنك سببیله آخرت پادشاهلغنه ایرشدلر قچن بلسك کم دنیا سویك اولیرمز صفتلرك کی
یاوز بغیدر و زیانکاردر اکر سوریك بویرمز صفتلری نیجه کدرسن بلکه کم کلندن دنیا
سوکسن برکزدن چقرب دنیادن بکرنك اندن کلمز اما دنیا سوکنی کوکلدن کدرب دین کتی
الندن اولن دنیاسنك بربولکن بیجکه بیجکه قویه و اندن اوتوغن درویشلره ویرسك
کرك و اندن صکره قناعتی صناعت ایتك کرك و شو کوکلنه دنیا سوکسی دوشدیکجه و دنیا زیانی
بلدیکجه نکری تعالی بورده‌غی و پیغامبر حقنده دیدیکی سوزلری اوکه برقچق کرك کندنی طول امل و
عمر طویل ایدنمك کرك بلکه نفسنه ایتك کرك کم ای غافل نفس شاید بو کون یه بوکیجه اولسن دنیا
واحتلرنك و نعملرنك زیانی اوکنه براقدی عذابنك صکره آخرت عذابنك قالغن و آخرت نعملرنك
زوالی و دوکنکی یوقلغن اوکنه براغه قارشو اوکلیه تاکه شیطان وسوسه ایدب دنیای ترك ایتکنه
پشیمان اولب کوکلن بولندرب قولین بویه بوسنه کی اولو اشدر قچن کتی بونسلرك اوزرینه
بو زمان طوری بلسه صبر ایتسه قناعت ایلسه و کوکلی بولنسه نکری تعالی بردمی بسواه دنیا سوکسی آنك
کوکلندن آن آن کوردیکی دوستلرنك مرتبسنه ایرشر زیرا کم دنیای سویك قوتنا هلوك باشدر

دنیا سوکسی کوکلندن چقرمق دخی قیو عبادتلرك باشدر بودیکمز سوزلر ایکن چوق دلالت ایدر قرآن
آیتلری و پیغامبر حدیثلری اما سوز اوزنسون دیو قصوسن کتیرمدك و شو برآیت یا برحدیث کتوردکز
انکچون دیدکه بعض کشلرك نفسی غلبه ایتشدر و دینی ضعیف اولمشدر آرزوسنه کلین اوکت نه کلو
حقسه انانمزلر پس شولنك کب قرآن ایتلرن یا پیغامبر حدیثلرن کتوردکز کم اولدیکه بوکمز نصیحتلرده دلالت
انکی قوتلو اوله ظاهر اولدیو شاید آنك کب کشلرك اولا انکاری و ازغونلغی برزصنه دیو زیرا
دین علمندن نسنه‌لك اکلین کتی کندیه قولیسز کلمن قرآنی و حدیثی تاویل ایدر کندنی دلکنه مناسب
اولنچون حال بودر کم دین بابنده عمل ایتکه و کناهن ترك ایتکه احتمال عقاب و عذابی یتر دنیا سوکسی برسن
صفت اولدیغندن صکره تکبرلك دخی بیرسن صفت اولدوغن بلدردلوم پس بلکه اولیرمز صفتلرك
آیکنسی تکبرلکدر تکبرلك اولدرکم کتی کندنی آیو قاردن یك کوره شاید کتی اوله کم کندوده تکبرلك
بوقصنه پس آنك نشانی بلدردلور کم بلسون بلکه آنك علامتی اولدرکم کندوی آلچق کشیلرو
یانه بیجدکنه یا بوردکن کلاینه بیجدکنه ملول اوله یا برکمسنه برنسنه دیوب ویرمدکنه قاقیه یا
برکوکا نسیحت ایدیجیندیکنه قاقیه و قچن برکشیه علم کلمسن سویله یا ایرق کلجی اوله و کندسوزی
آشغه قالسه ملول اوله یا دکمه بیجکی و کیجکی بکنیه اما قاسقلره و بدعت اهلنه خور نظرله دیمه اول
تکبرلرك اولمز و تکبرلك نیدکنی بلدکه تکبرلك بلکه نیجه اولوکا هدر نکری تعالی تکبرلك ایدنلر اچون
بورشدرکه وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ معنیسی بودر کم نکری تعالی سومز شول کشیلری کم صالیو
صالیو یوریه و اولولنه دنیا چوقلغندن اوتروبا علم هنری چوقلغندن اوتروبا دخی پیغامبر حقنده بورشدر
لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنَ الْكِبْرِ یعنی اوچماغه کرمز شول کشیلرکم آنلرك
کوکلنده برذره کبر اوله زیرا تکبرلك و اولولنق نکر تعالیه مخصوصدر انجق و هرکشیکم اولولنه کیرایدی
نکری تعالی عذابندن قورقلر شوکه بکوردکم برکشی دنیا بکلری قتنده بولکو صوچ انسه آی شفاعت ایلیب
قورترمق اولور اما برکوکم ملکه و اولولغنه صدر ایلیه آی کمسه شفاعت ایلیب قورترمز قچن تکبرلك
زیانی بلسك پس قچن کتی تکبرلکن کورمك دلسه اولکندن خورلغنه باقیکری تعالیك عظمتن و
اولولغن اوکنه کترمك کرك بلسك کرك کم هیچ تکبرلك انك کبی بولمز دکلدر زیرا آنك اصلی برادلری برقطره
مردار صودر کم سیدك بولندن کلور و انار حمده دوشر نیجه مدت قان آنی اچر خور بتور و اندن صکره یاکوز
یانجق اغلبو دنیا یه کلور کرو بالغ اولنجه و عقل اولنجه کرو عاجز قالق اچنده ایودن یاوزدن مردار دن بلمدن
بلمك اچنده دکرو بالغ اولیب عقل کلدکه نصکره کرو عاجز خور بولنجه ثهوت ارزولرنك و دولوخشلقلر

ورنجلردن هیچ صقیز وقور تلوی حتی اندن کلن ودر اولوب جیکلر بر لحظه طور مغله شوبله مردار وملوث
اولورکه وارب بیانه براغنجه آنك رشت وچرکن قوقسنه قتلغز اکر برزوقت ایچنده فالورسه یا کلیجك
اولورسه هلاك اولور بو قوسیله سوکی اولدرکه دلو محتسله جان ویرر تیرجك ایکدر اطیر اغه براغولر
خورحقیر آنده باتور اتن قورنجغز ریسر پس عقل اولن کشی بونلری کوب حوزلغن عاجزلغن بلوب
هیچ کبرایتیه وتکبرلیك سببی مال جوقلغیدر یا براولوانشده اولمغلدر یا علم هنر یا عبادت اولمغله یا بك
پاشا اولدیغلدر بوه برسندن اولن تکبرلکی کدرمك علاجی وارد اما اهل بریسن ایرو آیرو ایدر سوز
سوز اوزانور وقوسکدریمکه تولدیدکمز فنلری آکمو بتر یا خود بو قوسیله اولن اولغلری تیرجك
اولب آلدن چقردغن آکمو بتر و یا خود بو فایده سز قوریجه تکبرلکیون آخرنده عذابه اوغرجغن آکمو
بتر و بونلر نصکره عجب ندر آنی بلدلر بلکه اول برمز صفتلرك اوچنجیسی عجب اولدرکه
کندنه براولولر تصور ایدر و بونلرك حتی سببی یکیلك کبدر مال دطوار اوکش اولمغله دردحتی اولدرکه
کندهنزنه یا مالنه یا کوچکلکنه مغرور اولور کندنك کوردکی آیتلری کوزنه کوسترمز بلکه بلکه عجب حمکی بلور صفتدر نتکه تکری تعالی بیورمشدرکه فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ
بِمَنِ اتَّقَى معنی بودرکه تکری تعالی بیوردرکه نفسکوزی اوکلك ایو عمل خیر اتمك بو یا خود برده عیب
وکناه بولدرد بو زیرا سز کندکزده اولن عیبی بلمز سز شیطان کشنك عیبنی کوره بلدرسز کرو عجب
برمز صفتدرمز بلدیکون بغابه جهتی بیورمشدرکه وَلَوْ لَمْ تُذْنِبُوا لَخَشِيتُ أَنْ يُذْهِبَكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ
ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ معنی بودرکه اکر سز کناه اشلمیدکز دحی قورقومز سزك اوزرکزکم کناهدن دحی آرتق نسنه
اشلیسزکه اول بجیدر پس رسولك بوسوزندن بو اولمز بکم عجب قلن کناهلردن اولوبمش پس کشی
عجب ایله طورسه آنی کدرمك کرك عجب کدرمك جان سی بودرکه عجبك کناهلرنی اوکنه برقه
اندنصکره اولکندن کوردکی مال یا علم یا عبادت یا برق هنر قوسی تکری تعالی سردمی براه حاصل اولور
آنی اوکنه براقه اکر مالی تکری ویرسه کندنی حاصل ایدمز وتکری آنی کدرسه کندنی طوتق کدرمك اندن
کلمز واندنصکره هر هنرلرکه کندنك کوردسه اول هنرده رکندن یوقاروآیرو حتی اوکنه برقه کم اولور
هنرنك کلمکن بلکه اکا نسبت متلی علم وار تکری دوستلرنك وپغامبرلرنك علمن اوکنه برقه کم الدکون مدکلرن
واشتمکلرن دحی بلورلردی اکر دنیا سی چوقلغندن پادشاهلغندن اوترو فخر ایدرسه سلیمان
پغامبرك سلطنتن وعظمتن اوکنه براقه کم کندنك دنیاسی وپادشاهلغی آیلدقنده دکرندن برقطره
دکلدرحتی بوفی اوکنه براقه کم دنیا چوقلغنك ودنیا پادشاهلغنك تکری تعالی حضرتنده هیچ قدری و

قیمتی یوقدر اکر ویرمسیدی کافرلره وجهودلره که قتی دشمندر براچم صو ویرمیدی تنکم بوبچه کافرلره
وجهودلره طامدر بولوبمالر وکنجلر وخزینلر ویرمشدر حسابسز وشمارسز بلکه تامت دنیا تلك
پادشاهلغن ویرمشدر نمرود وفرعون شداد عاد بخت النصری کب لهم الله پس بونلری بلن کشی عقل
اولجق ما الله واولولغله کندنن کوره یه واولمیه وبو قوسیله بوقدحی اوکنه براقه کم تمو ملك مالك
وپادشاهلغك صوکی اولب قالوسن توبه کتکدر عقل اولن وآخرته اعتقادی اولن کشیه بوقدر
اوکنه بیتر وبونلرنصکره بلکه اول برمز صفتلرك دردنجیسی حسددر حسد اولدرکه برکوزی کوره سنکه
دنیده یا علمده یا عبادتده یا برآیرق اشده یا برهنرده یا برایو صفتدر سندن یکدر دحی کاکلکده برکشیکم
اول نسنه اندنکه سکا کله یا خود اندن کله سکا دحی کلمز سه پس قچن بونك کب نسنه کوکلده دوتیجك
تیرجك توبه ایلیه وکناهن آنك اوزنه برکشه طلقی وعبادتی فاسد اولور تنکم بغابر جهتی
بوردیکم اَلْحَسَدُ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا يَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ معنی بودرکه حسد کشنك قوابن سیر
کدرر تنکم اود اودقیس یاندرر کل ایلر هم حسد اولوکناه اولدغی کیجو نردکه حسد اتمك تکریك تقدیرینه
وقسمتنه راضی اولمقدر زیرا حق تعالی قادردر کیمسن بای کیمسن بخول کیمسن عالم کیمسن جاهل وکیمسن
پادشاه کیمسن قیلر بونلری پس هرکشیکم مسلمان اوله تکری تعالی تقدیرانکنه راضی اولمق کرك اول نسنه
اندن کتسه بکا کلمه دمك یا اندن کتسه بکا دحی کلمزسه دمك تکر قسمتنه راضی اولمق او لور
اما قچن ایسه آنك کب اوهنر حق تعالی بکا دحی ویرسه واندن کندکن دلسه قیورمز قچن حسد کناهن
بلسك بلکه قچن کشی اول برمز صفتی کندوزندن کدرمك دلسه آنك زیانی وکناهن اوکنه برقه زیرا
هر برمزاتش کشی کندوزندن کدرمك دلسه چاره سی بودرکه اول اتشك کناهن وزیانن اوکنه برقه
که قوماتش اشکلکن تکری تعالی حضرتنده بوزی قرا وسوچلو اولور زیرا بو برمز صفتدرمش اولور ودحی
بوفی اوکنه برقه کدر همتن آنك اوزنه بغلمغله که اول هنر اول حسد اندکاشندن کدر کندیه کله
اول حسد کلمز زیرا تکری قدیرندن طشره اتی اولمز همان حسد اتدکندن آنی دایم کدر غصه اولب
توابی بوبلور پس مسلمان اولن کشی قچن بونسنی اوکنه برقه حسدن کدرر وبو برمز صفتدرکه دارد
کبر عجب بخل حسد کب کشنك اوکنه دشیجه اولمز اوکنه دشمکه کناه اولمز واکر هر برنك زیانن و
کناهن اوکنه براقه کدرسه قیما واکر اوکنه براقه کدرسه زیاده کندیه قلور وبونلرنصکره بخل بندر
آنی بلدرلر بلکه اول برمز صفتلرك دشیجی بخیلقدر بخل اولدرکه برکشنك مالی اوله کندیه حلالندن
اوتق دحی زکوة واجبلرنی زکوتن ویرمیه بلکه زکوتن ویرجك مالی بوقسه دحی بریا نفقه یا برآج

ومحتاج ضرورت اشن کوروب نسنه ورحمت اهل نظر قتنك كى بخيللوردر وكوكل فاتلغ ريامدى
بلكه بخيللق دخى قتى اولوكاهدر تكرى تعالى جل جلاله بيورمشدركم وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ
يَبْخَلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِن فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُم بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ معنى بودركم صنمون شول
كشلركم بخيللق ايلرلر شول نسنه كم تكرى تعالى آنى كرمندن ويرمشدر اول بخيللقدرى انلره خير اولمه
بلكه انلره اول بخيللقدرى شردر زيرا دنيالرن تكرى ويرمشدر انى شدركم سزدن آرتن مالى سكنلره
ويرك دمشدر بخى ويرمسه تكرى تعالى بويرغن صنيش اولور وكاهكاراولش اولور صولك اوچى
شويله اولوركم اول مال الندن چقر كندى عذابه اوغرر سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِهِ معنى بودركم
اول بخيللقك كاهلرنه اوله كاه عذاب چكيجه قورتشيه پيغامبر حضرتى ايدر هر كيمك كه مالى اوله دخى
انلرن بخيللره نسنه ويرميه تكرى تعالى اول مال آخرتده اول مالى اوزرنه دوندره وآنى بوينه طولشدره
قرشو دبنده صوفه هركز صوقدرغنك آجى قوريله دكن كتيه وبعض مفسرلر سيطوقون معنى بودر
دمشلر وپيغامبر حضرتى بيورمشدركم ثَلَاثٌ مُهْلِكَاتٌ شُحٌّ مُطَاعٌ وَهَوًى مُتَّبَعٌ وَإِعْجَابُ الْمَرْءِ
بِنَفْسِهِ معنى بودركم اوچ نسنه كشى هلاك ايدر يعنى كه آخرتده عذابه اوغردر وآخرتده
درالكدن دخى فايدن اولمز اول اوچ نسنه لرك برى بخيللقدر كشنك كوكلنه دوشه دخى كوكلن اكا
اويره ترجك دوب توبه ايتيه وبرى نفس آرزولريدر كه كشى آنى بسنه كورلمك آرديجه اوله ونفس
هواكشنك كوكلنه دشك قبرمز اما آنك اوزرنده درتمك كناهدر واوچنجى اولدر كه ايرلى ايرت كاهلك
كشى كندوزن كوركدر بخى بخل كرمك استك اول بخيللقك كناهن اوكوكه براغسن كوره سنكم
دنياى سوب مال دوندكون تكرى حضرتى چقر صوفى مى ارقدر ياخود آخرتده بخيللق عذابن مى قدر اولمه
بيلدن بوينه طولشوب قرشو دبنده صوقدغى عذاب وزحمتى آرقدر دخى بوفى اوكنه براغه
كه اول كندى حرجندن ارتن مالى قوب كه جلكدر اكر شيطان بوفى اوكنه براغسه كه اول غلط قرشه
كرك اوله اكر اول اوغلى وقرى كندوسكره صالحيدن اولورسه خود تكرى تعالى كا درقى اكك آخر
اكر فاسق اولورسه خود جهان مالى آنك فسادنه بفسر بلكه آنك فسقنه دخى بردم اولور آنى آز دخى
بسترا اولور وبوندنصكره اولوق سومك ندر آنى بلدرلوم بلكه اول برمز صفتلرك آنجه اولوق
سومكدر تكرى تعالى كلامنده بيورمشدركه تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي
الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا معنى بودركم اشبو آخرت اوى شول كشلركه چون قلدم كه دنيده اولوق ايستمز
اكرچه انلرنده مال كنج وپادشاهلق دخى وارسه آنكله اولوغلنمز وآزمدر وتكرى بويرغندن طشره

اولمدلر پيغامبر حضرتى بيورمشدركم دنيا سومك ودنيا اولوغن سومك كشنك كوكلنه نفاق بتورر
نكه صو بر بوزنده اوت بتورر نكه بيورر حُبُّ الْمَالِ وَالْجَاهِ يَنْبُتَانِ النِّفَاقَ فِي الْقَلْبِ كَمَا
يَنْبُتُ الْمَاءُ الْبَقْلَ اما بلكه كشى دنيا سومدن وانكيون دورتمدن حق تعالى دنيادرسه حاولدت
يادنيا اولوغن سومدن حق تعالى اولوق ويرسه وخلق بولماسنه عزتلو قلسه اول نسنه كاه دخلدر
نكه تكرى دوستلرنك بعضلرنك چوق مالى واردى وخلق اراسنده عزتلرى دخى واردى وهم
بعض صحابلر پيغامبر حضرتنه صوردلر ايدرلر يا رسول الله اشبو خلق بويرى اولوب كوجك اوروطورلر
عزت ايدرلر آنردن بن كاه وارمدر ديدلر پيغامبر حضرتى ايتدى كاه بودر اول نسنه مؤمنلرك دينك
بشارتى عزتيدر وآخرتده عزتى دخى چوقدر اما بلكه دنيا سومكدن دخى دنيا اولوغن سومكدن
اولوكاه بودر زيرا بخى دنيا سومكدندر وهمو كاهلرك اولوسيدر نتكه ديلك قچمكم اولوق سومكى
كشنى كوكلندن كدرمك دلسه اول كاهن اوكنه براغه اندنصكره بوفى اوكنه بيرغه كه بوذبلك كشى عمرنده
پادشاهلغله وعزت حضرتنه جاهله كچورسه بركون صبر واولسه يا برلحظه اتنى يا كوزى يادنى آخرسه
اول جميع عمركه سلطنتله ومعتله كچوردى اول برساعتده جمله كلى كوزندن چقر زارى قلوب
يا اولوب مسكين اولور واول زحمتى كندوزندن كدر سن پس امدى بونلره يا توب اولور زحمتن وطالو
عذابن اكوب عذابه اوغردرسنلردن صقنمق كرك وبوندنصكره قاتمقلق وقت برمزدر و
زيادى ندر آنى بلدرلوم بلكه اول برمز صفتلرك بدبختى قتمقدر اولدخى عجب وتكبر كلكندر پس
هر كشى كه قتمق اولسه اندن بخيل وتكبرلك حاصل اولور يا كبى دخى قتى اولوكاهدن بلكه دخى
بلكه دنيا الرتن بخيل يا دنياده اولوق حاصل انكيون زحمتده دوشب عمرن ضايع ايدوب درتمك
كرك اما تكرى تعالى طاعتنده دورتمك كرك دنيا عزتى وآخرت عزتى دخى تكرى حق تعالى نده دورتمك بيله
حاصل اولور نتكه كلام قديمده بوردى مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ بو آيته موافق حديث دخى پيغامبر حضرتى بوردى لَا يُبْدِلُكَ مَا عِنْدَ اللَّهِ إِلَّا بِطَاعَتِهِ
دخى بلكه قاتوكشنك طاتلى لطفاسنده تمامج اعضاسن دخى فسد ايدر زيرا قاتمق الهيله وانيله
قاتدغى كشى ويرى دونق ودبك استر وايچنده اكا كيمى طوتر ودشمنلك بغلر وآنك زبانى وهلاكلكن
استر وآنك خوشلغنه غضلنور بو قوبرمز صفتلر قاتمقدن اولور كشيه ودخى پيغامبر حضرتى بيوردى
الْغَضَبُ يُفْسِدُ الْإِيمَانَ كَمَا يُفْسِدُ الصَّبِرُ الْعَسَلَ معنى بودركم قاتمق ايمانى فاسد ايدر نتكه صبر
بالى فاسد ايدر وصبر ديكلرى بر آجى اوتدركم بوذنه سن برچوق بالله قتلر اوبه كوندرديلر بلكه

دكو

شول صبر بلان نیجه آزد ورسه قاقمقلق دخی کشنك ایمانی شویله آزدر اما کشی بر ظالمه و بر
باوزه قاقه سوسه بابر بی نماز یا بر جنی ایجنه قاقه اول ثواب دن نکم اولغوق ایدن تك قاقیب
الن کیمك و نمازی ترك ایدیب قلینه تعزیر ایدیب دوکلك کرك واسر کیمك کرك دیس بلکه که فتق
اول وقت کاه اولور که کشی قفیجی بوسده قاقیه و قچردیسك اول قاقمقلق زیانندن امین اولسن
انك کاهن و زیان اولوکه بر لغس و بوف دخی اکلمکه اول قفیب ایدیجك کاه سی کری خشمنه
اوغرسه بس قفیجی کشی اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ اوبیب اوتورسه طوره و طورسه اوتره
یا ایدسه کاه اوکیکه نماز قله تاکه اول قفدغی اده توابه کره بغابر حقنی بورمشدر که مَنْ كَظَمَ
غَيْظَهُ وَلَوْ شَاءَ أَنْ يُمْضِيَهُ أَمْضَاهُ مَلَأَ اللّٰهُ قَلْبَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمْنًا معنی بود که هر کشیکم قاقه
و اول قاقمقنی انك استدکی نسنی دخی انك اندن کلسه دخی قاقدغن یوصلی آنی امته نکری تعالی قیامت
کونده آنی قورقدرمیه امین قله و شیطان شرندن صقلیه و کوکلنی ایمان نوریله طلدره و بوندن نصکره
بلکه که ربا اندن آنی بلدورلوه پس اولیوم صفتلرك سکز نجسی ربادر بلکه که ربا اولدرکه کشی کیندن
خلقه ایو بلدرمکدر که علم و عبادتن خلقه بلدرمکله اولور شولنك کبی که خلقه نصیحت ایدر و وعظ
ایدر و بونلری عبادته بلغ اما کوکلنده بوفی ایستر و که خلق کیکا ایو کشی دیلر عزت و حرمت ایدیلر
و تعظیم و بره لر و اکر کوکلنده بوفی ایستمیوب مسلمانلری طاغر و بوله قاله و ذلتی اولورسه انك ثوابی غازیلر
و شهیدلر ثوابی کبدر بلکه دخی بکرکدر زیرا بونسنه پغامبر مرتبه سندن نکم پغامبر بورمشدر اَلْعُلَمَاءُ
وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ یعنی عالملر پغامبرلرك وارثلریدر زیرا پغامبرلرك دینندن نصیبدار مسلمانلره دین
یولن بلدره کلری و نصیحت ایتکلری چون پغامبرلر دنیا اوندن آخرت اونه وارسلر دنیه مال و من اولری
شریعت علم و نصیحت انك یولن قورلری مال دخی قورلری مال دخی قورلرسه قوملری اراسنده میراث اولردی فقیرلره
و میراث اولردی پس معلوم اولدیکه پغامبرلك میراثی علم اولور مثل مال اولمزمش هر کشیکم مسلمانلره وعظ
ایتسه دین یولنده بلدرکرت بلدرسه اولکشی پغامبر نصیبین بولمش اولور پس هر کشیکم مسلمانلره
بر مسلمانی عبادتنه کورسه یا بر علمنه یا بر وعظنه و نصیحتنه ایرلور میرده کورسه و یاد منلر زیرا کشنك
کوکلنده کن تکبر تعالی بلور آنجق پس کشنك ظاهرنده نه وارسه انکله حکم انك کرك شاید علمی ربا اوله
دیوب کاهه کرك که کشنکم پغامبر حقنی بوردی حُسْنُ الظَّنِّ مِنَ الْإِيمَانِ معنی بود که مسلمانلره
بر من کوریجك و بو ایشی انلرك حقنده ایو صفتی ایماندندر دخی بلکه که کشنك اولور که قفسانی قصلجق
ایدر و اسکیجه یا اولیجه کیر و آکل بورد و باشن آشغه ادر که بونه تعبیر سلام دخی دیر منی و بورک

پرده ملوطلغن دیر دو و کوزنی یومر یاکه ایشلر بوکشی دنیایی ترك ایتمش دایم عبادتك یلغی دیلر و دخی کشنك
اولور که کوزکلو عبادتلر کوزدن سوزنك یا بتسنده یاد زدکی کتابلرده که یعنی اهلنی و بسونلر دیو و دخی
اولور که جوق نماز قلورلر و اورج طوقلر و صدقه ورررکه یعنی خلق کورسونلر ایتسنلر دیدار و زاهدلر
دیسونلر دیو و دخی کشنك اولور که مالکی کنجلر خرج ایدرلر مسجدلر و مدرسه لر و عمارتلر و کاروان سرایلر ایلرلر
و قاپوسنده تاریخ کمی آدلرنی یزدرلر که یعنی بوفی بیردنت کی خیرلو و اولو کشیلر دیسونلر دیو و اول
طاعتلرنك و خیرلرنك ثوابی اولمز زیرا ریا غالب اولدغیله دردنیا اهلی صدقه لرنی یالوکشلر و بیرلر
و کندیلرنی اوکلنه و اولو لیلنده و بیرلر و شول کشیکم نکری تعالی قولنده مشغولدر دنیا اهلنه و ارمزلر
و انلرك کوکلنه بر بار سوزیلر بلکه بونلرك عبادتلری ایدرلر و قناعت ایدیب تکمل ایلرلر اولو تورلرکا
نسنه و بر مزلر نفسلری خوش کلدکلری چوز بلکه قاقرلر اکا بر زبان اندرمك آردنجه اولورلر و نکری یبلمیه
اولورلر اسدی نجه کشیلر اوله کندلرنی ریا اولدغن طلبلر ریا عادتی اولدرکه قلدغی طاعتی و بیردکی
صدقه یی خلقه بلدرمك دیله و بلغیجك مولا اوله بلکه کشیلر اولاکه بو چیغنك مجدك یه مدرسنك
قیوسنده آدك یزدردیلر اول مجدك یا مدرسنك ترکن اوره چیه الحاصل ریا اولور نسنه دکه
کشی بونوب صقنمزور یلنیلیدن کشلر و نفس دمنی کشلر و نکریه بیقین کشلر انمشلر که نور بر صفتلرده
دنیا سوکسن و اولو لق حرصن کدریك و عقلدن ریا کدرمك قوتسلردن کوجدر اکیکون عیسی پغامبر
انمشدر چون اورج طوتسکز یکوتسکز یکلك یا صدقه ایتسکز که قنده انمك و چون نافله لسکز اوکره
کرك و قیوکری یابك انمك قلك دخی عالملر ایدر لرکه عبادت و صدقه کرکولنك بلدرلر اما فرض نمازی
و صدقه لری اشکارا انمك یکدر زیرا نمت اولمز اکر دیرسك که ریا بکه کلدرن کدره سن آنك سببی اوجدر
بر سی خلقك اولك خوش کلمکدر و بر سی خلقك خوشدغی خوش کلمکدر و اوچنجی خلقك طبع اولمقدر پس
اولرك مقابلسه کوکلنه نکری تعالی انك خشود لغی کرامتن و حق شفقن رغبه یا ایدیجك نکری تعالی بلدیکی
اولمز چیغلرنی و اولیلردن محروم قلمقلرنی اوکلرنه یرلطرلر ایده که نکری تعالی حضرتنده انك ومقبول اولمق
بلکه که خلق قنده اوکلنه نکری تعالی حضرتنده ارق دوشمقلرندن محروم اولمق اوندر خلق قنده حور
اولمقدر و حرمتسز اولمقدر دیه خلق اوکرنك هیچ اهمیتی یوق نکری تعالی حضرتنده حور اولمق دخی خلق
قنده حور اولمغی و اولو لیلنده زیان اتمز نکری تعالی حضرتنده عزتلو اولمق زیراد دنیانك عزتی دخی تیز
کیچر و حور لغی دخی تیز کیچر و آخرت عزتی دایمدر و دوانی بوقدر اما حور لغی و دخی قندر دکه که
اکا قانمز پس عاقل اولن کشی عملنده ریا ایدیب آخرت توایندن و عزتدن محروم اولمز اما اکر عبادت

ایرجك وقتك بركتنى حاضر اولسه عبادتن ترك ایتمه اولوقت دخى وظیفسن بیرنه كتوره اما تجرد
ایده كه كى كلنه ریاكتوریه و بوندن صكره بلكه اولیرمز صفتلرك طغیانى دنیاده طول املدر
اوزن عمر اوممقدر دخى كه كلنى فاسد واوزق ایدیشلرى برقمقدر وكوكلن انلره ایرشمكه بغلقدر
فخر كوكلن بونك اوزنه بغلسه غفلت غالب اولور كوكلندن اولم غفلتسن واخرت اندیشسن
جفر رودنیا حرصى آرتسن زیرا بكرى اوتوزیل عمر اولنى تصور ایرجك بكرمى اوتوزیل دخى بیجك
وكیجك ثمر ویشسه دولتسز ویشه اولقدر یل ایچنده ایرجك دنیاده بیرلرى دولتسز مشتى وهوسى
ومحبتى الورى حاصل اتمكن اولور فخر دنیاده كشنك مقصودى ایویك وایوكیك اولسه آندن
دنیایه حرص اولمق قوپسه دنیاسویك خود قوكاهلرك باشندر اكر دنیا الله كروب دائم بیب
ایچوب عیشه مشغول اولورسه نفس عقلنى بكردخى قواعضالرنى وقوتلرنى كاهلو اشلر اشلیكه
بیلمز انكچون پیغامبر حضرتى بیورمشدر أَفْضَلُكُمْ عِنْدَ اللهِ أَطْوَلُكُمْ جُوعًا وَتَفَكُّرًا وَأَبْغَضُكُمْ
إِلَى اللهِ أَكُولٌ يَوْمَ شُرُوبٌ معنسى بودركه يكوكوكن تكرى قتنده اولدركم آنك آچلغى اوزن
اوله دخى كندى حالنده انديشه ايدوب تكرى تعالى آى بچون سيرتوغنه وصوك نه اولجنده فكرى
اوزن اوله دخى بكر قتنده دشمن طوتلب سويلنلركن اولدركم چوق يكن وچوق اوتوركن اوله
سكردرلسك كه يويك واچمن ويكيك هوسن كوكلكدن كدرسن وطوقلغك زيانن وتجلغك تمنسن
اوكوكه يراق ايدى بلكه آجلغك اصلى بودركم كشنك كوكلى بوزلنور ونفسى اوكر واخرت
اندیشسن ایدر وعبادت لذتى بولور دنیاده معزز اولب آزمز آجلرك وسكنلرك حالن بلور
وضعيفلره شفقت ويردم ايدر وطاعت آنكه بنجك اولور كوكلندن نفس آزولرى جفر و
طوقلغك زيانى اولدركم كشنك كوكلى قرالور وقوى اولور قلدغى عبادتك لذتن بلمز قلورسه
دخى آجلغله وتحمله قلور نفسى قوتلنه زيرا منزلشده وحرامه زيانه بلمز واخرت قربت اوبدر
وقناعت دولتى بولور مسكنلره خورلغله بقر وبايلره اعتبار كوزيله بقر پس بچن بولنرى
بلسك بلكه كتى بولنيلرى بولمز وبوزيانلردن قورتلمز قناعتى اختيار ايتمجه قناعت
اولدركم كتى ارقسن صووتن صقلبيوب كلو كيجكه راضى اوله اسكى كيكى ايچه يوغوردمه وكوندن
بركن بكه راضى اوله فائق استيه ايره بغداى طاروه دمه وكوندن بركن بوسه دخى ايره انكى خوش
كلور بلكه فائق استمز اكر آش يا آش الله كروب هفته بر كيكى كوز بوسه آنك قناعتى سهل اولور پيغامبرك
صحابلرى هر بر هفته بيك قرق درهم ايره قوسن سيرلردى كندلر اوكرنب اون دخى آلمز لردى

كيمسن قاوت كسوكيسن صويله قارشدرب بولردى وتكرى دوستلرى دخى وارديكه آى دخى اوج كونده
بركز بيرلردى وبوندن صكره بلكه اولبرمز صفتلرك اونصوچوق سويلكدر پس بلكه چوق طاتلى
عملرك كوكلك اثرلرى واردر اما بو قانوسندن دلك اثرى آرتقدر زيرا هر بوركه كتى سويلى آنك
كوكلنه صورقه الور فخر چوق قرآن اوقه باذكر ايتسه باوعظ نصيحت ايتسه كوكلى بوزلنز وقمو
برمز اشلردن صقنور وخير اشلره يلنز وفخر برمز كلجلرى چوق سويله كوكلى قرارو نزكلو چوق
كاه اشلرسه هيچ قبرمز اولور انكچون پيغامبر حضرتى بيورمشدركه لَا يَكُبُّ النَّاسَ عَلَى مَنَاخِرِهِمْ
فِي جَهَنَّمَ إِلَّا حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ معنسى بودركه آدم اوغلنلرن بوزنه طاموبه برقن الا
شولدلنرن حاصل اولن كناهلر پس بلكه بو دلك يقين بكزمه دلويله سى دار برسى يلان
سويلك برى غيبت برى بهتان برى خلقله سوكشمك وبرى سوشمق وبرى سوزن الروايتك
وبرى كنكل وبرى لطيفه ايلك وبرى سخرلق ايريب خلقى كلشدرمك وبرى كندزنن اوكمك و
برى دخى خلقى تعريف ايتمك وبرى دخى بوزه كولمك پس دلك آقلرى ايكن چوقدر اما بو برقچ
كه ديرك قتى اولوكناهلردر بونلردن صقنوق قله نندن دخى صقنور پس فخر بوكناهلردن
صقنوق دلسك بونسلرك كناهن آكسن وهر برنك زيانندن تكرى تعالى نه بيورمشدر ورسول
حضرتى دخى نه بيورمشدر انلرى بلسن وانلردخى بلسن كه بونلرى سويلمسه صقنوق كرك كه
بونلرى سويلكدن اولن كناهك عذابنه قتلنوق مشكلدر پيغامبر حضرتى بيورمشدركم اَلْكِذْبُ
يُؤَدِّي إِلَى النَّارِ يعنى يلان سويلك كشيى طاموبه الور دخى غيبت حقنده بيورمشدركم
اَلْغِيبَةُ أَشَدُّ مِنَ الزِّنَا يعنى غيبت سويلك كناهلردن زنا اكلدن وغيبت اولدركم بر
مسلمان قرنداشكى برنسيله اكسن كه اول كشى آى اشده ملولدر اوله تا حدّ پيغامبر حضرتى اعتمد دركم
اكر بر كشى ايتسه كه فلان كشنك طوقى اسكدر يا اوزندر يا قصادر ديه غيبت اقش اولور بلكه
اول ديرك واقعه غيبتدر واكر يلان نسه بهتاندر نعوذ بالله پس بلكه غيبتنك دخى
قتى اوكناهدر زيرا توبه واستغفارله كفن تاكه اول غيبت اندكى كشندن حلالق طلبيه دخى
پيغامبر حضرتى بيورمشدر مَنْ مَزَّقَ الْمَرْءَ وَهُوَ مُحِقٌّ بَنَى لَهُ
بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ معنسى بودركه هركه بركسيه چكشوركن سوزن كسه آرده ملالت اولمسون
دبو حال بو اولسه كندسوزى حق اولسه تكرى تعالى انكچون اجاقلى براو باغى ديره زيرا سوزه حمد
سويليم الروالنيم دسه سويليه اولير سوزن يكلش اكلر آرده دشمنلق بيلنز وكندنه تكبرلنك

حاصل اولور واول دشمنلرنك هم غيبت وهم حسد قوپر پس بونلری بلدرك كه قنی كاهلرش اگر
بركشی چوق سوزی قبولسا انیه حقدغن اكلاغندن نصكره چكشه اول نفسنه اوپش اولور صلاحیتدن
چقمش اولور آنك كب كشیله سویلشمك دخی عین رحمتدر ودخی كشكل انك ولطیفلر سویلیب
خلقی كلشدرن حقنده دخی بو رمشدر كه وَيْلٌ لِلَّذِي يُحَدِّثُ وَيَكْذِبُ لِيُضْحِكَ مِنْهُ النَّاسَ
وَيْلٌ لَهُ وَيْلٌ لَهُ معنی بودر كه طاشنك درسی اول كشلر كه كلجیلر چوق سویلیه لطیفه اولسون
كلوشسونلر دیو وبو دخی اولوكاهدر انكچون اوچكن پیغامبر حضرتی ایتدكه طاشونك درسی اول
كشیلر كه دیو اگر اول لطیفه انلرك سوزی كوچك اولورسه دخی سویلك زیاده چوقدر زیرا
عالملر اغشدرلر كه كَثْرَةُ الْمِزَاحِ يَكْثُرُ الضَّحِكُ وَيُمِيتُ الْقَلْبَ وَيُورِثُ الضَّغِينَةَ وَيُسْقِطُ
الْمَهَابَةَ وَالْوَقَارَ معنی بودر كه كنكل چوق ایتمك وچوق كولمك وچوق كلدرمك كوكل
اولدررو كوكلده كینه یغلدر وكشنك حرمتن بوزر هم پیغمبر حضرتی بورمشدر كه حُسْنُ
إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ معنی بودر كه كشنك مسلمانلغی كوركلو اولمقدر شول ثواب
حاصل اولمز غیبت وحسد قوپر كلجیلری سویلدكی دخی خلقی اوكمك ایچون بلدرمكدر
پیغامبر حضرتی بورمشدر كه أَحْثُوا التُّرَابَ عَلَى وُجُوهِ الْمَدَّاحِينَ یعنی طیرقه صاچك
سزی مدح ایدنلرك یوزنه دیر بیركون پیغامبر حضرتی قشنده بركوز بركوی اوكدری پیغامبر
حضرتی اول اوكن كشیه ایتدی إِنْ كَانَ لَا بُدَّ مِنْ كَوْنِ أَحَدِكُمْ نَادِحًا فَلْيَقُلْ أَحِبُّ فُلَانًا
وَلَا نُزَكِّي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا معنی بودر كه هلاكك اولسون سكا قوندا اشكك بو یین كسلدی
اگر بركوزی بركشی ایتسه اوكمك دلسه ایتسونكه فلان كشی ترك كب بولدر دیه مثلا
انیه كه فلان كشی قچ زاهدر دوكجومرد در بلكه ایدن اول فلان كشی كه عالم وجومرد كشیه
بكزدیه ویوزنه اوكرسه دخی ایدن كه حق تعالا علكزی وعملكزی وجومردلكزی ارتدره
دیه قطع ایدوب سز عالم وجومرد كشیلر دیه زیرا بركشی بركشیی بلوكسه اگر برنسنه بلوكسه
كه اول نسنه اول اوكدكی كشیدن بوقدر پس بو لان سویلش اولور یا خود یوزنه اوكسه وآرزنك
آرقسی سویلسه منافق اولور واگر اوكدكی كشی ظالم اولورسه اوكن كاهه كوردكم پیغامبر
حضرتی بورمشدر إِنَّ اللَّهَ يَغْضَبُ إِذَا مُدِحَ الْفَاسِقُ یعنی تكری تعالا خشم ایدر فاسق كشیی
اوكلنه مكر كه امیر اوله وكركدر كه فاسقی چوق ایلیر تاكه عارلنه فسقن ترك ایده ودخی بكل
كه اوكمكلك اوكان كشیه دخی ارتق زیاندر زیرا كوكلنه اولوق وشر تكرنك عذابندن امین

اولور قورقمی كوركندیجه غافل اولور مثلا برظالم كی اوكسه ایشكم سنك كب عادل پادشاه بولقدر
دسه كرچك صنز كوكلن اولور ظالمن كورمك آرزوسنه اولمز بخصوص ملك عالملرك حقن ویرمز بلكه ظالمن
دخی ارتدرمخصوصا كه اوكن كشی دانشمند دخی اوله پس بكلرك قتنده وارجوه اشتمدرلر واجب دركه
كوركلو نصیحت ایدن اولوكری تیغی بكلره عدل انكله سویرب وتنی قلدغن بلدرلر تاكه انلر دخی دنیا اولوكلنه
آزب كندولرك تكری خشمنه اوغرتمیلر فی الجمله اول بلك هر كشیی مزوایدر واولولندر اول برمرصنعتلری
بلدرر كه زنصكره اول اون ابو صنعتلری بلدرلور بو اول اَلْيَنْجِي بَابُ وَكَرِم اولا اون ابو صنعتلری بلدرر
بلكه بو ابو صنعتلری وخوبلری قرنقوسنین اول برمز صنعتلردن صنعتی كركدر واول برمز صنعتلردن
اول كشی صنعتی كه آنك مسلمانلغی تمام اوله وآخرتده اعتقادی اوله مسلمانلغی همان دلنه اولیه زیرا
شول كشنك مسلمانلغی كوكلنده اوله تكری تعالا نه بوردیسه وپیغامبر حضرتی نه دیدیسه انلری بلوقوآردیجه
اولور وكاهلرن صنعتی اشتریسه دخی كرو تیزجك قوبه ایدر وپشیمان اولور اما اول كشنك كه مسلمانلغی
دلنده اوله تكری امرینه كوره كوركنك آرزوسنه اولمز پس بلكه بو آدمك ایچنده اولن جادنلر كشنك
شول دركه آنی نسنه اعتقادی برك اولمقدر زیرا اعتقادی ضعیف اولن كشنك كوكلن عمل انكله
بلنمز بلكه اوچاق نفسنده وطاموعذابنده سرزده اولورسه مسلمان اولمز وبوندنصكره بلكه بو
دیجكمز ابو صنعتلرك اولوسی كه كلوسی مقصود اولن كشنك كوكلنده تكری سوكسی اولمقدر دخی تكری تعالا
تعریفنده تكه كلورسه راضی اولیب طمعنی وشكایت ایتمكدن كرو قلن بو ایكسی حاصل انكه سیلردر
زیرا توبه ایتمك وتكردن یكاد وتكدن دخی تكردن قورقوآدمی عبادته شرجیدر زهد ایتمك تكریه یقین
اولمغه قومین نسنه لری كدرمكدر صبر ایتمك نفسله چكشمكدر آخرتی اشنه دوتمكدن اولم اكمو دنیا
سوكسن كدرجیدر پس اول تكری سوكسن بلدرلور پس ادری بلكه اول ابو صنعتلرك اولوسی
اول تكری سوكسه تكری تعالا سوكسی اولدركه كشی بونسنیی بله كه تكری نه اولمقدر دردخی بورلری
وكوكلری برقمدن وبو قصوبرادلش نسنه لری برقمدن قدرق قمقدر دیو قصو دنیانك پادشاهی اولن
كشی بردشی چقمق كرو میرز قوتیز وبرابرك قانلغی اولورسه یا زنجیجك ایاجنی صنرسه كرو بوقوت
ایلیمز دخی قوبرك كیدك هر تنس وسیرب آلدغی آنك امریله در وقدرتیله در وقصو اعضانك قوتی
صاغلغی آنك منایتیله در وقدرتیله در وبركون صو بولسه وبركچه اویوسه یا بوكون صو دوكسه
آز قالور كه هلاك اوله یا برلحظه تفسی چقمیجق اولورسه هلاك اولور پس بونلری اوكنه برانب
تكرنك اولولغندن واول كندی اوزرنه چوق كركمزلری اولدغندن مكن كوكل انت آلوتكری تعالا

سوکسه‌ر نکو برکتی بلسه کم الندکی نعمت بله اکا برآیروک شدت ایرتشدر بلسه کم برکتی بونك حقنده
دورتشدر اولکنی دخی بوکا نکه دیسه الندت کلکجه بیرنه کتورمکك اولور اگرچه اولکشنك صورتی کتوریسه
پس بوندن صکره بلکه سومکه کوریکه یا سودکی نسنه کتوجسندت اولق شرط دکلدر بلکه هر نسنه‌یی سومك
آنی بولسندت الذت الفقدیر کوز الذتی کوریکه کوکجك نسنه‌لردن اولور قولق الذتی کوکجك اوازلری اشتمکدت
اولور بورن الذتی کوکجك قوقولر نسنه‌لردن اولور چیمك الذتی کوکجك چیمکلردن اولور وبو قاعده‌یی
کلیل سودکی نسنه‌لردر پس کوکل الذتی دخی بکر تعالیدنك اولوغنی وکری چوقلغی بلکه اولور زیرا کوکلی
سودکی اولور وعجایب نسنه‌لری بلکدر اما تسکلر ایرلر برکتی کندیسندت اولمیانی سومرلر بلکه
بونلر ایرلر نکری تعالی دوستلرت سوردمك طوغری بولمکه سترردمك اولور وقول نکری سوردمك
نکرنك بورغنی طوتر وتکریه عاصی اولمکدن اتلمز دمك اولور وبوندن صکره بلکه نکری تعالی
کندی سوندکی قرآنده اکشدرر فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ بو آیتی حق تعالی پیغامبر
حضرتنه ویریدی بلردیکم پیغامبرك صغری آخرنه یقین اولمق برقوم دینلرندن دونمکدر هم پیغامبرك
وفاتنه یقین اوچ یولك قوم دینلرندن دوندلر بر بولکی بنی مذحج قومیدی اولارنه ذو الخمار
الأسود العنسی دیرلردی پیغامبرلق دعوسن ایلدی یمن اقلیمن دوتدی صکره آنی فیروز دیلمی
دیلدی پیغامبر حضرتی آخرقه کندکی کونك اوکدن کسی کچه آنك اولوکن بلردی مسیلمه‌نی سوندلر وبر
بولك دخی بنی حنیفه قومیدی اولارنه مسیلمة الکذاب دیرلردی اولدخی نبوت دعوسن قلدی خلقی
آزدردی پیغامبر حضرتنه بنی ویردی ایتدیکم بریوزنك بارسی سکا وبارسی بکا دیدی پیغامبر حضرتی
ایتدی إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ معنسی بودرکه بریوزی
نکر نکردر قولرندن کمه دلرسه اکا ویررر وآخرت نکری تعالیدن قورقب بورغن دوتنلردر ویوندن
صکره بلکه ابوبکر چرچه‌یلکنی واردی مسیلمی صدیق رضی الله عنه شهید ایلدی وحشی کندیلدی وبر
بولك دخی بنی اسد قومیدی اولارنه طلیحه دیرلردی اولدخی دعوسن قلدی خلقی آزدردی
پیغامبر حضرتی جبرئیل خالیدی ویریدی واردی اوغرشدی آنلری صدیق رضی الله عنه شامه کندی صکره طلیحه
کلدی پیغامبر حضرتی قتنده مسلمان اولدی وآندن صکره ابوبکر زمانیدی بربولك قوم دخی دینلرندن دونلر
آنلری دخی صدیق رضی الله عنه تدبیر بوجه کاتلری بلسك بلکه اول بو قاروده یازدغمز آیت معنسی
بودرکه نکری تعالی ایدر آی کلرکه ایمان کتوردکز اکر سزلردن بعضکز دوندرسه بلسونلرکه زیان
کندیلره دیانت نکریه زیان یوقدر وآندن صکره نکری تعالی برقوم دخی کتوردی آنلر نکری سوردی و

نکری دخی آنلری سوردی بعضلر ایتدیلر بن قومندندی وبعضلر ایتدیلر ابو موسی پیغامبر حضرتی
بیوردیکه لَا تُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا معنسی بودرکه سزدن
برکزنك ایمانی تمام اولمز نکری وکسی وپیغامبر بوکسی سزنك کوکلکزده قیمتسندن آرتق اولمیجه
امدی نکری وکسی اولدوقده معلوم اولرکه نکری بورغن وآخرت اشن الیرو طوتردیا ایدندت
واول قزیندن ایشرو نانده وکوکنده تقصیر تاخیر قلیه دنیا زیانه راضی اولمه وآخرت زیانه
راضی اولمیه امدی سلمان نکری رضی الله عنه لابی سورت یونس کشار وارد دکم نازت قضا یه هود عیسون بیاجماعته
کلدکیجون غضلنزامت بر آقیه یا دوقلسه برقایج کون سلوالاولور پس بونك کبکشلر نکری تعالای
دنیادندت اوغلمدت قرمدن آرتق سورت دیسه یلدن سویلش اولور زیرا برکتی برکتیی سومك علامت
اولدرکم آنك سوندن حشره اولیه وبرکن سوزت صحیح اولورسه سورت دیکنه آلمز پس برکتی
شول پادشاهکم قوینسنی آنك کرمندندر دیکنده هرنسنه اکا عجب اجرلر اولدکدن صکره احیاجی دخی
ارتق اولور سورنه دیه دخی بورغن طوتیه دایم اکا عاصی اولوب ایده کناه ایدی دخی اولدکاهدن دونب
تیرجك پشیمان اولب توبه قلوب اکا بلوریه وصوجن دلیه پس اولاقی یادنجی وکی اوتمز قول اولور
پس بلکه هرکشیکم نکری سوه دنیانك قولندندر یکریوز وهرکشیکم کوکلی اولمش اوله آنك ایچی
دنیا سوکسیله طولو نکری قولنی اکا آخرکلور اشلمز اولور اکر اشلرسه دخی حمله اشلر مثال بو عبادت
نکری قولنیدر وجان لذتیدر هرایکم کوکلی دنیا سوکسیله طولمش اوله آنك جانی صیرو کب اولور نکری
قولنك حالدن بلمز سکم بیجك اکر خدا سیدر برکشی که صیرو اوله نه کلو ایو بیجك ویرسك دادن
بلمز بکه یکریوز پس بلکه نازقلمه یا الرق عبادت اشلمه دخی اندن لذت اولمه اول طاعتی سوکسیله
اشلمه آخرکنده وانجمکلکلر اشلمه بلسونکم آنك جانی صیرو اولمشدر وشیطانه آلدانمشدر واول دردنه
درمان اتسون اولدت اول دخی کندیندت کدرسون نکری تعالی حضرتنه وارب اودلو اولغن صانسون
درمان اولدرکه کوکلی دنیا سوکسندن صوتق آردیغه اوله وکناهنه توبه ایدیم اولمن وکنه بلغه
وطاعت ایدیم ویوندن صکره بلکه اول ایوصفتلرك ایکنجیسی نکری تعالی تقدیرنه راضی اولمقدر وراضی
اولق بودرکه نکردن نکم ایشورسه بخلقدندت وصیرولقدندت مالنه وکنجنه زیان اولغنه قرینه سبب
ایرتمکدن اینجوب شکایت ایتمه عبادتنه وطاعتنه سستلق ایتمه کوکلن بولمندب نکری قولنیدر
آرتیه بونسنه آدمك الندکلن اما سلوك اولب اینجنك اولورسه کوکلن اوکلیه هرنسنجون ایدیکم
نکری تقدیرندن کلور معلوم اولمق اولمق اولور قضا کلدکه صکره هرنسنه طرلغنیه ملولدر اولغله

کروکمن پس صبر ایدوب ثواب کریمک کرلک دیه قوشو کوکلی بولندقجه بونسیله اوکتلیه تاکه
غضلنوب کوکلی قاغلب تکری حق لفندن ایلنیه نکم خوشیمه بورمشدر حدیث آلمده لا اله الا انا
فمن لم یصبر علی بلائه ولم یشکر ولم یرض بقضائی فلیطلب ربا سوای معنی بودرکه قولی انکه
لایق پادشاه بنم بندن آنق قولق انکه لایق پادشاه بودر هرکم بن ایتدکم بلایه وزحمته قتلمدن
وبنم ویردکم نعمتک شکرنی سرنه کوزمه وبنم تقدیرمدن کلن قضیه راضی اولمز بنم بوریغمه وبنم
پادشاهلغمه راضی اولمش اولور پس واریوز بندن آنق بردخی پادشاه استوزلمدی بکلکه
بلایه صبر ایتک اولدرکم کسبه شکایت ایتمیه چاره بولمز یاد ایتمه ایچون وسه دخی صبر ایده شرعه مخالف
سوز سویلیه ونعمته شکر ایتک دخی اولدرکم تکری تعالینک نعمتی آلدقجه قولدخی طاعتی وقوتی
آزمشه وکشنک همچ دنیاسی یوقسه طاش اعضاسی وایچندکی قوتلری وصغلغی کی اولو نعمتدر اکر آنی
بلک استرسه برکون کوزی آغریجق بلسونکه کوز صاغلغی نیجه اولو نعمتدر بکون سوذکی طوتلمق بلسونکه
اول نعمتدر که حق تعالی قاوذق قوتشدرکه سوذکی آنغرق ایسه کلجک طشره دوکر کورسونکه اولدخی نیجه
اولو نعمتدر الحاصل کشی بو اعضالری وبو قوتلری رایکان بلشدر حق تعالی فضلندن وکرمندن زحمتسز
ویرمشدر آدم اوغلی اول نعمتک قدرنی بلمز اکر کوز قدرنی بلسین دیرسک کوشنی لره صورکه نیجه
اولو نعمتدر واکر قولاقلق اشتدکی قدرنی بلسین دیرسک صاغرلره صورکه سکا بلدرسون قولاق اشتدکی
نیجه اولو نعمتدر پس امدی بخی بونلرک قدرنی بلسک شکرنی کوندکل بونه شکر اولدرکم هر بری بنجون
بیر اولدیه کما اول قولاقی اشلدیه سن مثلا دل ایکون بیر اولدرکم اوکه برنسنه دوشمک دینی مصلحتنه
کرک نسنه دوشه بلدرمک اولدر دلیله قرآن اوقیه وذکر ایده وحق تعالی کاه اکر بو ایله اتمه
دل صاغلغنک شکری سرنه کلز اکر اولدر دلیله یاوز وبهتان وغیبت سویله اولمغه سبب اولور
کوزلن اعضالردخی هر بری نه قولاقیجون بیر اولدی اکر اول قولاقی اشلمسه اول اعضولرک شکری سرنه
کلز بخی بونلری بلسک بکلکه تکری تعالینک تقدیرنه راضی اولق شول دیدکمز ایچون اکلدر دخی
بکلکه بزم تقدیرمزه راضی اولمز اولسه پادشاه استوزدمکه اولو قورقو وارد اکر کلمز سک
بعض مسلمان اولمزدمکدر زهرا اولو پادشاهدر آنق پادشاه اسلمک یوقه طبن کفره راضی اولشدر هم
تکری تعالینک تقدیرنه راضی اولمیب شکایت ایدکشنک حقیقتده ایمانی درست اولمز نکم پیغمبر
حضرتی صحابلرنه ایندی سز کلمز سز ایتدیلر مونلرز ایندی ایمانکزک علامتی نیدر ایتدکم تکری
تعالینک بلاسنه صبر ایدرز ونعمتلرنه شکر ایدرز وقضالرنه راضی اولورز وکمسه شکایت اتمز نیجه

ایندی سز مونلرسز کیمه تکری حقیجون دیدی بکلکه تکریدن کلن بلایه صبر ایتمک دخی اوچ درلودر
برنجی اولدرکم آنلرک کوکلی تکری حکیملرک طولمشدر وندکلو بلا کلسه آنلر آنی خوش کورورلر وآنلرک ایچمزلر
زیرا بلورلرکم تکری تقدیرندن زیاده نکم برکشی بوسه اول سودکی کسانک کلو بلا وزحمت اشه قتلمز بلکه
خوش کورورلر وبرنجی دخی اولدرکم اوکلان بلادن ایچورلر اما صبر ایدر وبونی اوکنه برلغرکم اول زحمت تکری
تقدیرندن کلدی کاه صبر ایدر کشیه تکری تعالی چوق ثواب ویرر نکم بیر صبر واولن کشی رنجیکن آجی
اوستاجر آجسنه قتلمز صبر ایدر وآجیدکندنصکره صبر وایلم کدره یوامیدلو تر اوچنجی اولدرکم ایده
تکری تعالینک هر اشنده برحکمت وارددر برآنی بلمز اولاکه بو بکاکلن بلادن برفایده وار اوله بن آنی
بلمزاوله پس بونی اوکنه برلقه کرو اولیاو صبر ایدر شکایت اتمز وکوکلن تکری قولغندن ایرمز
نکم حکایتده کلمشدر تکری تقدیرندن کلنه راضی اولنلردن برکشی وزیرش دنیاکلدن برآشکی وبر
خروسی وبر انجوکری وارمش براوبایله کوجرش وزیرش بیر کیجه خروسن دلکو آلمش اتمش شاید خیر
بوندیدی اوله وبر کیجه انی دخی قورد آلمش ینه اتمش شاید خیر بوندیدی اوله وبر کیجه دخی اشکن
آلمشلر اتمش شاید خیر بوندیدی اوله پس بو برقی قاتمش اتمش یارت برکون اوبا کوچک بر
بوزاغ کزیری نیه بوکلر وزنه مسکین اولدق بوندن خیر اولسون دیو قیرمش آنی اتمش تکری تعالینک
هر بر اشنده برحکمت وارددر برآنی بلمز دمش مکر اول اوبانک بر دشمنی وارمش بر کیجه کلشلر
بونی وزغه قدرکم آشک آغزنه وخروسی اوتنه وانجوکری اوتنه اندی وزیرش برکردن عورت اوغلان
اسیر اتمشلر همان اولده اولکشی قلمش آنجق پس اول کشی عورتنه اتمش کوردکمی اول خیر قدرینی
امدی بکلکه بخی بونلری بلسک تکری تعالینک صبر ایدکلیک بونلری اوکوکه براق صبر ایله دنیا
صبر ایتسه حکایت ایدیجک واول نسنک عظمتن اوکنه برلغجق همه دنیاده رنجت اولور وهم آخرتده بخی
بلسک کم اول اوغلی بوخویلردن بوایکشی اولور ومقصود درکرو قان بوایکسنه سببدر بکلکه اول سبب
اولنک اولنی تعدید پس بو صفتلرک اوچنجی توبه در توبه اولدرکه کشی اشلدیکنه پشیمان
ترک ایده کما اشلدیکنه پشیمان اوله کوکلن آیرو اشلمک اوزره برکه اول قوبنک سببی کشنک ایمانی
قوتلو اولمقدر زهرا بخی نفس وشیطان یکن اولبایان نورت سوینورده قصد ایده بونی اوکنه برغبه
کم بوکاه اشلمک کبی پادشاهنه عاصی ایدر وآخرتده تکری تعالی حضرتنده یونت قرا ایلیوب عذابه
اوغرادر دخی ایندکی کاهه پشیمان اولور اکسزده اوکه دیر قورقرنه برجلک توبه ایدر واول
کشنک کم ایمانی ضعیف اوله شیطان آنی آلدار اول اشلدیکی کاهلک زیانی اوکنه برقیر بلکه اول

اشلدکی کناهدن شوبله لذتنا لودکم کناهلغی اوکنه دشمن باخود صکره توبه ایدم دیر وعمری ایله
قلمزن کرو حرمت دیر زیرا اول کناهی چوق اشلشدر نفس آنی عادت ایتمشدر پس بخن بوبله اولسه
اول کناه ندکلو چوق آنا اولورسه تکری قتنده اولودر تیزجك توبه انکچون آتیوك کرك پس بخن
توبه ندر بلسك بلکه آدمك کودسنه آغو ایچك نقدر زیان ایدرسه کناه اشلمك دخی آدمك
جانته بویله زیان ایدر اما آغو زیانی دنیاده بلورز تیز کچر وکناه زیانی آخرتده بلیورد وکلکی بوقدر
عقلی اولن کشی بلورکم آخرت عذابی قتدر اللهم عافنا بوندنصکره بلکه توبه هرکشیه هرحالده
واجبدر زیرا تکری تعالی بیورمشدرکم توبوا الی الله جمیعا ایها المؤمنون معنی بودرکم تکری
تعالی وتعالی دونك توبه ایدك قوکز ای مؤمنلر دخی تکری تعالی بیورمشدرکم ان الله یحب التوابین
ویحب المتطهرین معنی بودرکم تکری تعالی سورتوبه ایدنلری وکناهندن دوننلری دخی سوکندنلر
آری طونلری وطهارت ایدب ایدنلر آشلری وایچن سیرمز خویلردن آیدنلری ودخی پیغامبر حضرتی
ایتمشدرکم التائب حبیب الله یعنی توبه ایدنلر تکری دوستلریدر بلکه که دنیا اهلی توبه کناهندن
اوزودر وتوبه ایتك تکری قتنده مشغول اولب دنیای ترك ایدن کشلر توبسن عبادتن چوق
کوزب طاعتنه تکیه ایلکزدر بیلیلر ولیلر توبه قرشو طاعتلردن آرتردغی اول اولدکه طاعتلرده
کی اکسوکلرندر دخی کوکلری بعض وقت تکر تعالی حضرتندن ایرلب آیرو نسنه مشغول اولدقلرندن
درتکم پیغامبر حضرتی بیورمشدر انه لیغان علی قلبی فاستغفر الله فی الیوم والیلة سبعین
مرة معنی بودرکم پیغامبر حضرتی ایدر وقت وقت کوکلم تکری حضرتندن ایرلور قرشو ایرلدیغچه استغفار
ایدرکوندزده وکیجه تکری تعالیدن یتمش کز دلرنکم بکا اول صوجی بغشلیه زیرا پیغامبر حضرتی
بعض وقت خلقی دعوت ایتکه مشغول اولوردی وبعض وقت خاتونلری برله صحبت ایدردی اول وقتلرده
کوکلی تکرنك اولمغن وکندیجوق دولو نعمتلرك شکرن فکر ایدب شکردن طاعت ایتکدن کوکلی
ایرلوردی وآنی پیغامبر حضرتی کناه صنردی زیرا اولیدر مرتبسی کی ولیجه ایدر کرك بونلرك کوکلی تکری
تعالیدن آرتق نسنیه یونلیه قچن بونلسه آنی کناهدن صنردی وبوندنصکره بلکه که توبه
ایتمك وکناهندن تیزجك دونمك کناهن بلمك اولورنکم بعض کشیلر وار که کناهه غرق اولمشدر
اما شیطان ونفس آنی اولدرمشدر کناهی بوقدر صنر بلکه اشلدکی کناهی ثواب صنر بلیخود غافل اولمشدر
اولور یا تکری تعالینك عنایتی ورحمتی چوقدر کناهم باغشلیه دمکدن اولور پس کرکدرکم بونلك
کبکشلردایم عالملر مجلسنه واعظلر وعظ ونصیحت دکیلر هرکناهك زیانن وآخرتده عذابن بلدرکم

بدنزده برمملجه صبر ومحق اولسه بوروزده حکیملر استرز تیار ایدك تا آنك زحمتیله قورتلوز اکر
برکاوحکیم برنسنه دسکم اول بنجه اصی ایدر واول نسنه دخی نکلو آجی مرز اولورسه بروز شاید کم
اقه ایدر دیرز بوکناه بنجه کرزیانی آخرت عذابنه اوقرمقدر تکری تعالی وپیغامبر حضرتی اول بنجه توبه
قیلان ایدر دیو بیورمشدر اکر توبه ایتسکز تکری تعالی سوزنده وپیغامبر سوزنده اولحکیم سوزنجه انمش اولورز
یاخود جانمزده زیان ایدن رنجی وآخرت عذابنه اوقردن بنجه کرکناهدر اول بدنمز رنجی کلو اعتبار
انمش اولورز پس بونسنه قوی دولوك وبلوشرلك اولور اکر توبه ایتمك تکری تعالینك کرمی ورحمتی
چوقدر دیرکك اولورسه بوندنصکره دخی آنتوقدولکدر زیرا تکری تعالینك رحمتی کناهدن توبه ایدن طاعت
قیلنلردر تکم تکری تعالی بیورمشدر وانی لغفار لمن تاب وآمن وعمل صالحا یعنی تکری تعالی بیورر
بلوبلك کم بن بارغن بر لغیچین شول کشیلرك کم کناهلرندن توبه ایدب دونلر وتکریه ایمان
کتورلر ودخی کوزکلو طاعت ایدلر پیغامبر حضرتی ایتمشدرکم الکیس من دان نفسه وعمل لما
بعد الموت والاحمق من اتبع نفسه هواها وتمنی علی الله بروایتده دمشدر معنی بودرکم زیرك
کشی اولدرکم کندنفسن بلله وآخرت عملن اشلیه ودنیا اولدرکم تکری تعالی وتعالی کناهلو ایلیه
دخی تکری تعالی رحمتدر بوریغیه دیه زیرا تکری تعالینك کرمی چوق اولدغی قولرن وزنه واجبدرکم
آنك کب لطفی چوق پادشاهه چوق قولی ایدر لر آنی واجب انمز کم ایدر لرچوکم پادشاهمزك لطفی
وکرمی چوقدر بزدخی آنك بوروغن طوتیلوم وکناهلرمزی اولمغدن دونیلوم دیلر زیرا بودنیا
ملکك کرمی وایلوکی برکوبه چوق ایسرشه اولدخی کرکدرکم آنك قولغن چوق ایدر کرعاصی
اولجون اولورسه لایق اولورکم کناهلرمزك عذاب ایدرلر وتکری تعالا یه هیچ طاعت ایتمیلر برلغنی درستدر
برنیم قتمزده اما قرآنك چوق سیرده بیورمشدرکم کناه اشلیوب توبه ایتمیلر عذاب ایدردن
دمشدر فیح بریده بوقدرکم سزکناه اشلمك توبه ایتمزدخی برلغیم دیه عاقل اولن کشی چوق
عبادت ایدب کندنی قوی اکسوکلکده بلوب قورقولو اولمکرك وبوندنصکره بلکه که اول
ایوصفتلر اشلدردخی نکردن قورقمقدر وآنك نشانی کناهدن صقنمقدر اکر اشلرسه
دخی کرو تیزجك توبه ایدب پشیمان اولمقدر بلکه که نکردن قورقوسکی اولودولمدن تکر
تعالی بیورمشدرکم هدی ورحمة للذین هم لربهم یرهبون یعنی طغرو یول بولمقدر تکرنك
رحمتی شول کشیلرك دخی نکردن قورقدرلر دخی پیغامبر حضرتی بیورمشدرکم من خاف من الله
تعالی خاف منه کل شیء ومن خاف غیر الله خوفه من کل شیء معنی بودرکم هرکم تکری تعالادن

قورقه قوونسنی تکری تعالی اندن قورقدی هرکه تکردن غیری نسندن قورقه آنی قوونسندن
قورقدر یعنی دمك اولورکه هرکه تکری تعالی قولغن برنه کتورسه تکری تعالی آنی قو خلقك قتنده
حرمتلو وهیبتلو البروهرکه تکری قولغن یرنه کتورسه وتکردن تعالیدن قورقسه تکری تعالی
آنی قو خلقك قتنده خوارقلو کدرکه قورقردخی پیغامبر جعفری بیورمشدرکه قَالَ اللّٰهُ
تَعَالَى وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَا أَجْمَعُ عَلَى عَبْدِي خَوْفَيْنِ وَلَا أَمْنَيْنِ فَإِذَا أَمِنَنِي فِي الدُّنْيَا أَخَفْتُهُ
فِي الْآخِرَةِ وَإِذَا خَافَنِي فِي الدُّنْيَا أَمِنْتُهُ فِي الْآخِرَةِ معنی بودرکه تکری تعالی بیوردکه عزتم وجلالم
حقیچون ایکی قورقوی براراده وایکی ایمنکی دخی براراده قوممدم یعنی هرکه دنیاده امین اولسه
تمکن ایچکن کلکن لویقدن اولسه آخرتده آنی قورقودجغن وهرکه دنیاده عبادتده وتکری قورقسنده
اولسه آخرتده آنی قورقوردن صقلیاجغن امینکلرده اوغردجغن کیچون پیغامبر جعفری ایتدی تکری
تعالیدن بندن آرتقرق قورقرکوز یوقدر دیدی زیرا تکری تعالینك اولولغن هرکه آرتق بلورسه
اول آرتقرق قورقرتکم تکری تعالی بیورمشدر اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ معنی بودرکه
تکری تعالینك قولارندن عالملرقورقدغی کبی هیچ کسه قورقمز اکر ایدرسك کم آنجه عالملرواکه
تکریدن قورقمزلر زیرا تکری تعالی بویرغن طوتمزلر اکر قورقسلر طوتارلردی تکم بردنیا بکلك
برکسه بویرغن صوب کاهاسی اولمز برابردر راست بودرکم اول کشیکه تکری بویرغن طوتمز
کاهالردمزلر زیرا شیطانلرنك چوق مکرلری اولمیه اما تکریه عاصی اولدیچون علمك فایده سی
اولمدی وآدی عالملردفترندن چیقدی شیطان اولدی تکری حضرتندن قاولدی خبردمتوبه
کلمشدرکه اول وقتکم شیطان مردود اولدی جبرائیل میکائیل آغلشدلر حق تعالی ایتدی نیچون آغلشورسز
دیدی ایتدلرای بزم تکمز سنك خشمکدن قورقرز ایتدی بنم خشمندن قورقمز الارنان اشلولسر
ودخی شول وقتکه تکری تعالی طاوسی یرندن فرشتملرنك بورکی قویدی قورقلرندن واولسه
وقتکه حق تعالی آدم اوغلنی یرندن بورکلری یرنه کلنك وابراهیم پیغامبر نارقلرنك قورقسندن
اکلدی دیرت بوزآرم بولسه کدردی وداود پیغامبر یوزنده سجده قودی قرقوکون آغلدی
قورقسندن باشن قلدیمدی وکوزی باشندن اوتلو بتدی ابوبکر صدیق برقوشجغزی
کوردی ایتدی کاشکه بنده سجلین میم دیدی وبونسلری بولمزکری قورقسندن دللر
پس بلکه قورقوکتیرکری قولغنه شرجیدر اما کتی قورقیو بودکارکم آنك رحمتندن
امیدن که بلکم کاهکارلولکشنك قورقسی آرتق کرك وطاعتده کتی قورقدغیله رحمته امید

طوتدغی برابرکرك وبونده نصکره زهدندن آنی بلدرلر بلکه اول ابو صقلرك بشنجسی زهددر
زهددیدکمز دنیایه دوشمکدن کندوزن چکمکدر دوشمك دنیادا ارتوغه ذوقلمك بونکله
اولورکم قناعت ایدیجکك کیجکك اوترجق اوده سملنه راضی اوله ابوسن ایتمیه آخرت اشکنده
قناعت ایدن کشی کب تکم بوقاروده دیدك عمر رضی الله عنه دنیادن نقل ایدجك بوسفه جغزدر
کوکلکن کوردکم اون اکی سرده یاتی واردی پیغامبر جعفری تعالی حضرتنه قاونجی عایشه آنمز
رضی الله عنها براسکی عبا وبرپوغن کلم کوردی ایتدی عالملر قنری اش بولرك ایچنده تسلیم اولدی دیدی
پیغامبر جعفری سکر یکجه تعلی کیدی مبارك خاطرنه برزخوش کلدی تیرنجك چقردی بردرویشه ویردی
کرو اسکیتن کیدی چوز اوکلدی فی الحال سجده یه واردی عایشه آنمز رضی الله عنها صوردی ایتدی
یارسول الله بونه حالدر ایتدی برکز تعلنه بقدم کوکلم خوش کلدی کیچون سجده ایدم وتکردن آنك
کاهن دلرم ددی دوندنصکره بلکه اوندخی یکی دیوکسك ایله اکر مجرده سجده وزاویه
اوله واکر عوفادن اوشنرسکم کوکلمن دوشرمیه عبادت آنکله برکندصفوی دکلو اوجکن ایدنه اکر کوچی
بتمه اجرتله آله واهل بیتی صفوی دکلو اوه قناعت ایدن حدیثنك کلشدر فجن کشی اودیه بوارت
کندیوندن یوجه ایلسه برفرشته چاغرر ایدرای غافل اول اوراجغك برصفرسن بوفی قنك
الترسن درودخی اوینده اودیجك دکلو نسنی اوله آرتق اولیه تکم پیغامبر جعفری بیورمشدر بر
دوتمك کندیچون وبرخی قونیچون ایتمه روادر واوچنجی دوتمك شیطان اولیدر ویغامبر
حضرتنك برحیوان دنکی وبرحیوان بصدغی وبرکلمی واردی اوردنجك پیامدی بلکه
بلکه کیکلك اوترجق اوده بودیدکمز قدر نسنه قناعت ایدن زاهد لغی بلور بوندن آرتقن استین
زاهد اولمز اکر اعتقادی وتوکلی حکم اولورسه زخیره اتمك کرك اکر محکم دکلسه کم کوکلمن دوشرمیه
عبادت آنکله دنیا اندیشن ورزق اندیشن کوکلندن چقرمیه کندیه واونه بجك دکلو برلیق
زخیره اتمك جایزدر ودخی بلکه زاهدلق اوچ مرتبه اوزره در برنجی اولدرکم نفسنك دنیا
سوکسی اوله اما دورشه تمیز یکاندخی دنیه دوشمکدن اولیه وبرنجی اولدرکم نفسن دنیادن
بکرندره ودنیا نعمتك زوالن وزیانن اوکنه براقه واکا دوشنجك آخرت دولتندن محروم اولدغن
بلوب تیرجك توبه قلمقدر وبرنجی اولدرکم دنیانك نعمتلرن اوتمش اوله هیچ اوکنه کتورمیه
بورتبه نبیلر وولیلرمن تیسیدر اکر ایتسکم آدم اوغلنی دنیا لذتی بیجه اونتوب پس آملك
بلکه چقن کشنك کوکلی بکری سوکسیله طولسه وآنك کوکلنده آلتون آرتق اندیشه اولمز تکم صبرو

اولن یا عاشق اولان کشنك کوکلنده بك اچك وکیمك هوسی و دنیا عزتی اولمز ودخی زاهد لق
اولورکم آخرتده عذابدن قورتلمدن اولور ودخی اولورکم آخرتده ثواب واحمدن اولور یا خود
تکردن آرتق منیه کوکل میل اتمکدن اولور پس بلکل کناهلردن بغلنمدن وقمو ثواب اشلمکدن عذابدن
قورقب اشلمکدن آخرتده ثواب اومب اشلمك بکرکدر وبوندن دخی بکرك اولدرکم تکری تعالیك پادشاهلغن
اوکنه برلب کناهدن بغلنه طاعت اشلیه زیرا طامو و اچماق اولسه تکری قولرنه لایقدرکم هر
کنی صرفی آنك قولنده کیجوره فخر زهد بلکن بلیك بلکه تکری تعالی بورشدر من کان یرید
حرث الآخرة نزد له فی حرثه ومن کان یرید حرث الدنیا نؤته منها وما له فی الآخرة
من نصیب معنی بودرکم هرکم ازاجق طاعت اشلسه حق تعالی کاچوق ثواب ویرر وهرکم دنیا
قزنق آردنجه اولسه آخرت اشن قوسه دنیادن تقدیر اتدکمز کلور بر روز وقرا ومدعی الشه
کرمز وآخرت دولتدن محروم قلور همان امیدن دنیا مصلحتنه بغلیوب آخرتی اونتدمیوب
وهرکم آخرت عملنه دیری اشلسه دیدی بلکل که بوندن معلوم اولدیکه برطاعت اشلمکه قصد
اتسه واشلیسه حق تعالی اول طاعتك ثوابن ویرر وهرکم دنیا دلسه دنیای اولسه دیدی پس
بوندن معلوم اولدیکه کشنك دنیای اولسه اول دنیای سوسه کناه اولمزمش دخی پیغامبر حضرتی
بورمشدرکم من اصبح وهمه الدنیا آتی الله علیه اجره وفرق علیه ضیعته وجعل فقره
بین عینیه وما له یأتیه من الدنیا الا ما کتب له ومن اصبح وهمه الآخرة جمع الله
همه وحفظ علیه ضیعته وجعل غناه فی قلبه واتته الدنیا وهی راغمة معنی بودرکه
هرکیمك که مقصودی دنیا اولسه هرکون دنیا غصتنك اولسه وآخرت قیدن اونتسه تکری تعالی
آنك دنیادکی اشلرنی طاعتده دیرشب برابر ایه کتورمیه وبحنوالق قورقی اچندن چقیه حالنه بوردر
کم ندکلودوبرسه رزق اولمدن آرتق انده کرمیه وهرکیمکه آخرتجون دوشسه حق تعالی آنك
طاعتلرنی اشلدن دوشرو کوکلی ایی اوله بحنوالقدن قورتوب دنیادنی رحمتسز اتمه کوی پس بخی
دنیا اندیشن کوکلکدن چقرمسك وزهد اتمسك بوآیتك وبوحدیثك معنیسن اوکوکه براق دخی
زهد ایدنلر کشیلره ویرلن ثوابی ودنیایه طورشن کشیلره اولن عذابی اوکوکه براق دیرسنکم نفسك
یکسن وزهد اتکله یوندسن وبونرنکم صبر ندنآی بلدرلور بلکل که اول ابوصفتدن آنجغی
صبردر واول دخی اوچ دولودر بری اولدرکم عبادت زحمتنه قتلنه وبری دخی نفسنه مرادن ویرمیه
قتلنه وبری دخی دنیادن یانه وصیبتنه قتلنه پس بلکل صبر اولدرکه طاعتلرك نفسه قتی

زحمتکلورکه قتلنه دنیای چوق اولن یا منصب وعزتی اولن مکیلك انلرکه کوچ کلور پس مالی
چوقلغیله دنیا اولی لغیله آزمق دخی کی صبردر وصبرك اولوسی اولدرکم اکر تکردن اکا بر صیر ولق یا
برنخوالق یا برمرباتی کلسه صبر ایدر طرلغب شکایت اتمیه وصبرك اولوسی بوسی اولدرکه نفسی صیه
نکه اوطاعت اشلسه نفس انجنیه بلکه طاعت انك دخی خوش کلمه یکدت ایچکدت تکم بنیلرك و
ولیلرك خوشلغی طاعت اتمکدن اولوردی یکدت ایچکدت لذت آلمزلردی وصبرك اورته مرتبسی
اولدرکم نفسنه اشتدکن وسودکن ویرمیه بلکه دایم عبادتده وطاعتده اوله اکرچه نفس انجنرمه
دخی وصبرك ادنی مرتبسی اولدرکم بعض وقت نفس انجندکی بیرده اوله اما چوق وقت نفس یکمیه
وطاعتن بیرنه کتورمیه نفسی دلکن بیرنه کتوره ودخی بلکل که طاعت زحمتنه قتلنمدن وکناهدن
صقنمدن صبر آرتقدر وبوندن دخی آرتق صبر دنیا زیانه یاکسه سوکیدوکدکنه صبر اتکلدر و
بوندن دخی اولو صبر اولدرکم کشنك اوغلی یاقری یا سوکلو یاری وقرنداشی وقوی اوله صبر ایده
پس بلکل که نفس انجندکی ادتق اولدیغچه صبر اتمك وزحمتلرك ارتدیغچه صبر اتمك ثوابی ارتقدر تکم
ابن عباس بورمشدر ایندی صبرکم قرآنده کلمشدر اوچ درلودر بری طاعت قلمق زحمتنه صبر اتکلدر اول
صبرك برنه اوچ یوز ثواب ویرر وبری دخی تکر تعالی حرام ایندکی شیلره صبر اتکلدر وآنك
برنه آلتمش یوز ثواب ویرر وبری دخی سودکی کسلردن اولدکه صبر اتکلدر وآنك برنه طقوز یوز
ثواب ویرر پس بلکل که صبر اولو مرتبدر انکچون تکری تعالی بورمشدر انما یوفی الصابرون
اجرهم بغیر حساب یعنی صبر ایدن کشیلره حق تعالی ثوابی حساب ویرمکدن ویردخی
بورمشدر واصبروا ان الله مع الصابرین معنی بودرکم تکری تعالی بوردی صبر ایدك
وبم رحمتم صبر ایدنلرکدر پس هرکشیکم صبرك ثوابن اکوسه دخی بودنیا لذتلرنك آخرتده اولجق
زیانلرکه وفانی اولیکجه دکن اوکنه براغب دایم نفسی دلکن ترك ایتمك کرك تاکم آخرتده صبر
ایدن کشیلر مرتبسنه ایرشه تکم پیغامبر حضرتی بورمشدرکه المجاهد من جاهد نفسه والمهاجر
من هاجر السوء صدق رسول الله پیغامبر حضرتی بوحدیثی اول وقت بوردیکه غزایه وارمین
کشیلر دخی پیغامبر حضرتی مکه دن مدینه کلدیکی بلکه کفین کشیلرکم مدینك اولوردی ایندلر مجب
بزدخی شول غزایه وارن ثوابن یامکه برن صوین مالن ملکن ترك ایدیب پیغامبر حضرتی آردنجه
کلدکی کشیلر ثوابن بولور میوزدیدلر پیغامبر حضرتی ایندی اولو غزا اولدرکم کشی نفسن صیا یعنی دلکن
ویرمیه دیدی ودخی برن صوین ترك ایدیب بنم آردمجه کلمکلردن آنك ثوابی ارتقدرکم اول نفس

دکلارنی ترک ایدب کاه اثلیه قچن صبر ایتک ثواب بلسک وبوندن صکره بلکه که اولاد ایوب صفتلرک
یتمشی شکر در شکر اولادکم هر نعمت که کشیه ایرشور انکچون کرک که تکری تعالی حضرتنه عبادت
ایده و نعمت آرتدقجه عبادتن آرتره امدی بلکه که تکری تعالینک قوللری اولوزنه نعمتلری و
کرملری ایکن چوقدر اولسه اولو نعمت اولادکم بوعکن وار ایلدی و براولو نعمت دخی اولادکم قمو
اعضالرک صاغ برتدی کوزسز یا آلسز یا آیقسز یا دلسز برتدی و براولو نعمت دخی اولادکم هر
کون رزقک و برسه قمو درلو یک لردن صقلر کناهلرک انچون ختم ایدب رزقک کسب قمر
اتمز و براولو نعمت دخی اولادکم مسلمانلردن قلدی و کافرلردن قلدی الحاصل تکری تعالینک
نعمتی قوللری حقنده ایکن چوقدر کشی اولو نعمتلری صایوب دوکرمز برلر کوکلر قمو حیانورلر
و بو برلر ندکی بتن بشلو و اوتلر و کوکلر اینن یغمورلر و قارلر و بوای و کشی و بلدزلسر
آدم اوغلنلر یچون سیر اولشدر بونلرک شکرنی کم برنه کوره بله شکر حق تعالی بوره شدر وَاِنْ
تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا اِنَّ الْاِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ معنی اولادکم اکر کشی صیمی
استسه تکری تعالینک نعمتلرنی صایمز پس آدم اوغلنلری قتی ظالم ایرجیدر نفسنه و
تکرینک نعمتلرنی اونتجدر شکرنی برنه کوره حکلر زیرا بو اولو نعمتلرک شکرنی هیچ برکشی تمام
برنه کوره مز زیرا بیضا برجزقی انشدر حق تعالینک نعمتلری حقنی برنه کوره مزک دیشدر
کشی قمو عمرنی طاعتنه و تکری قوللغنه صرف ایدرسه برکونلک صاغلق شکرنی برنه کوره مز
تنکه اول برولی قرق یلق توان ویردی بردشی اکر سن کرد یکچون صکره دخی اکر بی کرجک بن
فرشته ایدی قرق یلق طاعتکی بردشک صاغلغی شکرنی برنه کوره دی پس بو دنیاده
و آخرتده کرو قلن ویرد کی نعمتلر کشدن فضلندن و کرمندندر پس بلکه کم ویردکی نعمتلرک شکرنی
برنه کوره مک ایکن اولو مرتبه در پس بلدیلوم کشی نیجه ایرجک شکرم بتسن بولور پس بلکه که
اول کشی نکرنک الوهیتنه شکرانک کرک بو قمو برلری و کوکلری و بونلرک اراسندکی نسنلر قمو
قوللریچون دیرادن پادشاه اولدر آنی بلمک کرک بو درلو درلو نعمتلر که کشیه ایرشر کسلر بیچه
عیبلر کوریب بوزنی اورمز و خشم ایدب نعمتن کسمز آنی بلمک کرک بو دنیاکی برکونیه سهلیجه
نسنه دیرسه اول کشی آنی نیجه سوردرلر و نیجه قوللق ایدر آنی اوکنه یوقتی کرک پس آنک
کبی اولو پادشاهلر بونک کبی اولو نعمتلری سکا ویرمشدر نیجه قوللق و نیجه شکرانک کرک آنی
کی بلمک کرک پس اول شکر اولادکم اول پادشاهی برلر و هر نکه بیوردیسه برنه کوره لر هر

نعمت کم تکری تعالی ویرمشدر بو دیکلرمزدن آنی نکردن بلمز و بوار القدعی سببلردن بلیلر زیرا
اول سببلر دخی تکری تعالی قدرتندندر دخی بلمک کرک کم هر بر اعضالک بر درلو نعمتدر و هر
برنک بر درلو قوللغی و شکر وارو هر برنک شکرنی آخرتده برنه کوره کمی دیو صورسه لر مت اولو کمال
حق تعالی نعمتلرندن برک اولو نعمتدر آنک شکر اولادکم تکری تعالینک اولو لغن و درلو نعمتلرنک
شکرنی بله بورلری کوکلری و بونلرک اراسندکی عجیب غریب نسنلری برتدغن فکر ایده دخی حق
تعالینک عظمتن و هر نسنه اوزرنه قادر لغن بله و کندنک حور لغن و هیچ اولجغن بله و بو چوق
چوق نعمتلرک شکرندن صورلجغن بله دایم قلقندن و غفلتن اولب کسو کمکن تکری تعالی حضرتنه
عرض ایدب بلوار دخی کوکلندن شول دیکمز برمز صفتلری کلده کوره مک آرتدیجه اوله و کندیه
نه صفتسه کرکلر دخی آنی سنه فصل شکر تکری تعالینک نعمتلرندن براولو نعمتدر بعض
عالملر ایدر شکر اولادکم کوکلر و برلر بنه کوره بونلرک اراسندکی عجایبلر نسنلرکم وار در
ای کشی بلدز لرکب و درکو درلو بواتلر و اتلردن اینن قارلر و یغمورلر کب دخی بو درت
یکادن اسن یللر کب و بونلردن بوفی کلیه کم بو کشی باشمز اوزرنه وقت اولورکه بیتمز
کلورکونلر اوزنور و اتی اولور بشلر اوتلر و نعمتلر ایرشر دخی بز بو عکن وار اولادغمز
وکنه یوق اولجغن اکر دب اویر میچون زیرا آدم اوغلنی دخی قیامتده اوتلرک یردن بچکدر
و وقت اولورکه کرو دوز باشمز اوزرنه اراق کمکه بشلرکونلر قصالور مونقلر اولور آنجلرده
بیر قلر ویرلرده اوتلر قورد و بونلری تکری تعالی بلدیکچون و دخی بنه اکدیغچون بزدخی بو
قولغه دولیسنه و بو اندکمز انشدردن سوال اولنجا فوز و دخی بونی فکر ایده لوم کم بو سولر
اول بولتلر اچنده نیجه طوردر برکزدن دوکلر قرشو قطره قطره ایرجیه جکدر و بعض وقت
بولتلر دره لر و کوکلر کوزلر و چشملر اولدر جقدر و بعض وقت شویله ساکن طوردر و بونلر تحکمی
قمو تکری بیلور آنجق اما بلکه که قوبرادلش نسنلرکم کوررسن قمو سی تکری تعالینک برکسنه
دلالت ایدر و هر برسنک برمخصوص حکمتی وار و حالا دلیله هر بری برنسنه سویلر اما بونلره
باقب عبرت آلن و بعض حکمتن و معانی بلن و سزن اکلین شول کشلردرکم دنیا آرزوسندن
کیچمشلر برلر عبادت طاعت چوق ایتکله کوکلری کوزن آچشدرلر و شول کشلرکم عمرلرن دنیا
قولغنده کیچیریسه لر کوکلرندن دین دردی و آخرت غضبی کیکمز کوکلری کوزنی کور
اولمشدر برادلش نسنلره باقب عبرت آلوب کوزلری شکرن برنه کوره مز بازاولجی همان

TAN
MUKSEDI
LEDIYESI
MARMARA KITAPLIGI

باب حضرت ایوب بوف کلیلر که کلیلر بتر اشلر اولور یفقه طون کیمک کرک کورکه جقرب حق تعالی
بیلور وارب ضلو بشلر یک کرک وقتی اولجق صوقلرده فالک کیجک کیوب جوق جیکلر بیب
برقلق کرک وبود کلر آکلق جوالرده دخی اولور وبو کون نعمتک دخی شکری بوندن آنق چوق
واردر کوکل اهل اولجق دخی قلان بولندن آکلر وولو غلک استمکی دخی شکری تعالی نعمتلرندن بر
اولو نعمتدر شکرنک بعضی بودر که انکله قرآن وحدیث دکلیسن ودینکدن آخر که اصلو نسلری
دکلیسن غیبت ساوی یادن سوزلر دکلیه سن ودلک دخی برک اولو نعمتدر آنک دخی شکری
بودر که دینکه وآخرتکه یرارنسلر سویلیسن وکناه حاصل اولجق نسلر سویلیه سن وآنک آیتک
دخی برک اولو نعمتدر انلرکله دخی برائی اشلیسن که آخرت فایده سی حاصل اولا بو هر بر اعضانک
بردلو قوتلری وشکری وار هر بریسن ایدوب سوز اوزانور وقانونسنک حاصل بودرکم هر بر
عضو کلک برائی اشلیسن که انلرنک ثواب حاصل اولدکا حاصل اولیه اما ثواب نه ایشله حاصل اولور
اول عمله حاصل اولور پس علم اوکرنمک انکچون فرض اولمشدر هر ایر وهر عورته شکری بو یرغی
یرنه کتورمکچون البته فرض در علمی اوکرنمک کرک اکر اوکرنسه یرادانمندن فایده اولمز زیرا برائی
شکری یرنه کتورمکلر پس فرض کشی شکر ایدرین وشکر مرتبسن بولابن دیرسه بودیر کلرمز نسلری ایم
فکر ایرب اوکندن چقرمق کرک وبوندن صکره اخلاص نردر آنی بلدر اولور بلکه که اول ایسو
صفتلرنک سکز نجی اخلاص صدرنه اخلاص اولدرکم کشی هر عبادتی که اشلر آنی کرچکچون اشلیه دنیا
غرضیچون اشلیه اما اکر طاعت اوغزاشدن قورقلین دیرسه یاخود ثواب بولین اجاغه کرین دیرسه
دخی جایزدر اما شکری دوستلری قتنده اخلاص اولدرکم اشلدکی عمل بولنرکچون اولیه بلکه
ایدوب حق تعالی اولیادشاهدرکم بری بوطکن واراییلدی دقمو اعضالرمزی صالح برندی وقولغن آنکه
قوت وآلت ویردی پس بزه دخی واجب اولدرکم کوجمز یتدکه قدر حق تعالی ایدوز واکا
لایق قولق امکز کمز بلوز پس بلکه که کشی عمل اشلدکی کوندر اما عمل زیادن صقلب اخلاص عمله
انمک قتی کوجدر نیجه کشلر اولورکم علم اوقر وطونلق آلمز اخلاص اولسون دیو اما کوکلنده بو
نسنه اولورکم چوق اوقویم که اوقودقم آنیرا اولسون فکر مدت کتسون برکشیله بحث ایدیجک
آنی دیریلیور علم ضبط ایدرین اولولر قمو یکنسولر نیتنده بو اولسه اول عمله اخلاص اولمز
زیرا اکر بچون اولمز اکر بر کوچوق قرآن اوقسه یاخود چوق فکر ایتسه اوازی خوش کلر دیکیور اول
دخی اخلاص اولمز یا برکشی عمل ایسه وعملکیسه قرآن زمتی چوق اولسون دیو وخرج دخی اولسون

اخلاص اولمز پس اخلاص اولسه طاعتن ثواب دخی اولمز زیرا اخلاص عبادتک جاندر وجانسز
کوده فایده اولمز نکم حق تعالی بیورمشدر حدیث الهیده الاخلاص سر من سری استودعته
قلب من احببت من عبادی معنی بودرکه نکری تعالی ایدر اخلاص بنم کزلو وقیمتلو نسنلرمدندر
آنی قولارمدنکی سودکم قولنک کوکلنده قورنم دخی پیغامبر جعفری بیورمشدر ما من عبد یخلص العمل
اربعین یوما الا ظهرت ینابیع حکمته الی لسانه یعنی نکری تعالینک قولرندن هیچ بر قول
یوقدرکه قرق کون اخلاص عمله ایله الا حکمت چشمه لرندن آنک کوکلنده آتن دلنه چقه پس حدیثک
ظاهر معنی بودر الا بونک ایچنده چوق دولو معنیلر اشارتلر وار در آنی کوکل اهل بلور زیرا قرآنک و
حدیثک طاشی معنی وار آنی ظاهر علم اوقین اکلر ودخی باطن معنی وار اول ایچنده آنی کوکلن دنیا
اندیشه سندن وهر هر صفتلردن آرد نلر وباطن علم اوقینلر اکلر پس حدیثک اشارت واردر بو
نسنیی کم وباطنی عملی کوکلی نورلندرر هم مقصود بوطاش عبادت کوکلی نکری حق الفنه دوندرمکدر
دخی اشارت واردرکم علم حکمت طاعت چشمی کوکلدر فجر کوکل صلاحیته کلسه قوی اعضالر دخی
صلاحیته کلور طاعته مشغول اولور وحدیثک دلالتی اندن اوترودرکم کوکل صلاحیتنه ولا لت
امکده دلالتده رودخی اشارت واردر بو نسنیه کم عبادتنده اخلاص اولن کشنک دلنده وعظ
ونصیحت اولور وسلماتلری درین بولنه وتربیت امرنه دعوت آنک اولور پس فجر عمل اخلاص عمله
انمک دلسک ثوابن اوکه کوکرکم اخلاص سز اولن عمله فایده یوقدر همان آنچون زحمتی قالور و
بوندن صکره بلکه که اول ابو صفتلرنک طوقرنجسی توکلدر توکل اولدرکم کشی هر اشی تکردن
بیله وهر اشده اعتمادی الله قیله پس بلکه که توکل آنکی دلیو دربری اولدرکم دنیا مصلحتنده وشریعتده
درست اولن سبب اشلیه اما اول اشی حاصل اولدرمن تکردن بیله سببدن بلیه وسببدن بلورسه
توکل آتش اولمز پس کافر ومتدع اولور مثال برکوتخل اکسه بلورکه عادت بویله درکه یغمور
یاغسون طوپراغه تخل بتمز اما بوندن دخی بلک کرک کم تکری تعالی قادردرکه هیچ یغمور سز وکنسز
تخلی بتورنکه مریم عیسی طوغرکن بر بود قلری کسلمز قوری خرما آغجی دینه واردی اول آغج
بود قلندری وبر قلندری وخرما سی یتدی جبرائیل عم کلدی ایتدی یا مریم خرما آغجن ایچ
دیدی اندن عادی خرمالری دوکلدی حال بودرکم قتی کوتلدی آغجلرده خرما آغجندن تازک آغج
اولمز زیرا اصوغه دوبسن ودخی بلکه که اول یغمورلری بولندردن اندرت اولدین بتورمکلک
قوین تکویدیدر پس بوندری بلسک بلکه که تخل بتدکن یغمور یاغدغندت اوتسک

توکل اقمش اولسن امّا اگر بویله اعتقاد ایتسک کم یغموریسز ممکن دکل دسک کفر اولور پس هر بر
اشی کم اشلرمن نسنه حاصل اولمجق ندر شویله اعتقاد ایده سکم آنی ویرن حق تعالیدر امّا عادت
بودر کم اول سببی اشلیجک دیو رزقی سبب قیلمشدر کل هر نسنه تکری تعالی قدرتندندر امّا سببدن اولمغن
بلدر بیلجون عادته مخالف نسنلر دخی قلمشدر مثلا هر جانوره که قرویرده طوغرمیر یونده آغزنه صوکرسه
اولور و هر جانور کم صوده طوغرمالق کب صودن طشره چقیق آغزندن یونندن هوا کرجک اولور
و هر جانور اوده دوشرسه یانار ممتدر بر جانور درکم انکر کچمز اود اچنده اولور یمز و توکندن
مندیل ایدرلر کرکه لفنک اوده یانمیوب لر کوپرکندی آدوجه اولور یمز پیغامبرلری بعضلری کبکه عادته
مخالف واقع اولمشدر مشهوردر بر درلو دخی توکل اولدرکم هر نسنی تکردن بلا هیچ سببه دوشیه
کندزندکزه دوشمز سرتخته کب بلا کم اول تختنک دیرندکی و طوردغی دکز توجیله دردکز دیرنسه
دیرنور طورسه طورکندالندن نسنه کلز امّا بکلکه هر برانی کم اشلنور بادنیا ایشدر و یا آخرت
ایشدر آخرت اشی اولدرکم آنی آخرتده ثواب حاصل اولمجون اشلرلر نماز قلمق اورج طوتمق و صدقه ویرمک
و حجه واردمق کب یونندن البته سببن اشلمک واجبدر و کندزم تکریه اصرایم اگر تقدیرده وارسه
بکا نماز قلمق و اورج طوتمق حق تعالی بکا اشلتدرمک بودر زیرا حق تعالی قرآنده بیورمشدر
طاعت اشلمک دوریشلک دمشدر اگر سز طاعت اتمک دوشرسکوز سزی طوغرویوله قلاوزلیم
و اچماغه قویرمشدر و سزی اگر سکوزبندجی سزی اگرم و اگر سزی اوندرسکوزبندجی سزی
سترلک ایدم طوغری یوله قلاوزلیم آزاسزه حاصل اولسزدیشدر پس طاعت اتمک دوریشمین
کندی تقدیره اصرایمن تکرنک بویرغن طوتمش اولور و طاعت ایتمک لایق اولور دیر اهل سنت
مذهبندن چقر جبریه مذهبنه کیر امّا دنیا انی ایکی درلودر زیرا هر اشکم کشی اشلر دنیاده بس
اولمجون دریا زیادندن صقنمیجق ندر اول دخی اوچ درلودر بر اول درکه اول انی اشلیجک عادت
بودرکم اول نسنه حاصل اولور شونک کب کم برکشی نسنه بیجک قرق طویر صو ایچک صوصمز لغی
قزغورسه بیله یا توبه طوریجق اوغل قزی اولور تخل ایکک حاصل کلور بو نسنلری اشلمک کرک
اول اشی حاصل اولمجون اگر اوکنه بیجک کلسه بیسه انسه توکل ایدرین تقدیرده وارسه بلک
صوم آلم بچنه صوم تیزن دسه توکل اقمش اولمز بلکه کاهه کرمشی اولور زیرا حق تعالی شویله
عادت قلمشدرکم بیجک بیچنه قرق طویر و صو ایچیجنه صوصمز لغی قزغورسه بیله یا توبه طوریجنه
اوغل قزی اولمز اگرچه بونلرسز اولمغه ممکنسه دخی و شویله اشلدکلری انی اشلیجک زیادندن قورتلور

کشی اوددن و صودن و اوقدن و قلجدن قچمق و قورقق کب آنی دخی اشلمک کرک اگر اشلمزسه ایدرسه
کم تکری تعالی اقدیرنده وارسه هر نه قلق قورتلم بوقسه قچمقدن نه فایده دیسه توکل اقمش اولمز بلکه
کاهه کرک زیرا حق تعالی شویله عادت قلمشدرکم اود کویندرر و صو بوغر و قلج بچرکسر اگرچه
اود کویندرمک ممکنسه دخی تنکرم نمرود اودی ابراهیم پیغامبری کویندرمدی و صو اگرچه بوغمق
دخی ممکنسه تنکرم موسی پیغامبر کندیسه اوین موسی اوله نیل ارمغنه کرلر یولی اولدی کچدلر و فرعون
چرسیله آردنجه کردی قوموی بوغدلر اگرچه بچرق دخی کسمک ممکنسه تنکرم ابراهیم پیغامبر
اسماعیلک بوغزن کسن بچقله چلدی کسمدی قاقدی طاشه چلدی طاشی کسدی امّا بونلر کاهه
انی اشلمک بوقدر زیرا بونلری حق تعالی قلدغی عادتدن طشره بلک و پیغامبرلرنه معجزه اولمجون ایدی
و دلیلدر کرامت اولمجون ایدی و بری دخی اولدرکم اشلرسه برنسنه حاصل اولور و اشلمزسه دخی
حاصل اولور امّا اولدر بر زحمت حاصل اولور اگر بر زحمت صبر اتسه و قناعت اتسه حق تعالی روز قیومن
آخر شونک کبکم برشمرده اولسه و بر صنعت اوکرنسه و اول صنعتده اکا نسنک حاصل اولورکم
آنی زاد ایدر زیرا اگر اشلیه اوتره طاعت ایدرسه دخی حق تعالی رزقن کسوک آمز پس شول کشیکم
قناعتی وار حق تعالی قولغن عادت ایدمشدر و دنیا لذتندن کچدرر اگر صنعت اوکرنیب
و رزق حاصل اولمجق سببدخی اشلیه اوتورسه دخی درستدر امّا شول کشیکم قناعته اوکرنمیا
بلکه کیملکه اوکرنمشدر و بلک ایچک لذتن آلمشدر و اعتقادی برکمشدر برکون آجیرسه و کوکلی دکلی الک
کرسه کوکلی یوز اولور طاعتده حضور بولمز کندوت طاغدر آنک کب کشی صنعت اوکرنمک و رزق
حاصل اولمجق نسنه اشلمک بکدر تاکم کوکلی طاغلیه پس بونلرک کب کشیلر اگر کن اولورسه قرق کونلک
زاد دوشرمک کرک و اگر آولی اولورسه بل بلق زاد دوشرمک کرک چاوندر اگر اوتوز اولورسه
توکل اقمش اولمز و توکل توان بولمز امّا شول کشیکم همتی عالی اوله و عقلی کامل اوله آخرت مرتبسنده
سهل مرتبه راضی اولمیه تنکم کوروسز دنیا طلبنده اول و دنیا اولمغن استین کشی سهل دنیایه
و سهل مرتبه راضی اولز کچی و کوندز ندکلو زحمت اوله قتلو رده نیای چوق اولمجون و
مرتبسی اولو اولمجون پس اهدی آخرت استین کشی دخی شویله کرک کم دورشه عاملر و جاهلر
نوکلن قوبه مقرتلر و تکری دوستلری نوکلنه ایرشمک استیه آز آز نفسنه قناعت اوکرده سببه
دورتمکی قوبه اول سببه حاصل انکه صرف ایدنجه صرفی و وقتنی حق تعالی قولغنه صرف ایده هم
دنیاده و هم آخرتده عزیز و محترم اوله و دنیا اشلنک اوچنجی اولدرکم درلو حیلر اوکرنه بر درلو

سبب اشلمکله تابع اولیه شونك کبکم بزاز لق ایدر وغزاز لق ایدر قنده دیمکدر الدویدر
اکا دورشر قوبرد نیا اهلنه وارکلور بلوارر قی لق ایدر آنك خاطر یچون یاندن کرچك سویلر
شاید خاطر خوش کلمه برنسنیك ویره دیر وبو نسنه توکلی بوزر بلکه اولوکا هدر زیرا بو
نسنه حریصلرندر و دنیا سوکدن اولور پس بلکه توکل اولور بر بر حق تعالی اوینجه برلرده امر
امتدر توکل ایدنلر حقمنده توکل واجبدر دمشدر نکه بیورمشدر فَتَوَكَّلُوا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ
معنسی بودرکم توکل ایدنلر استیمن بندن آیرق کمسه توکل ایتمیوزدمشدر ودخی بیورمشدرکم
وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ معنسی بودرکم مؤمنلر تکری تعالیدن ایرق کمسه توکل ایتمزلر وَمَنْ
يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ معنسی بودرکم شول کمسه تکری تعالی اوزرنه توکل ایدر تکری تعالی
آنك دنیاده وآخرتده حاجتلرنی بیرنه کتوره بو توکل بلنده چوق درلو آیتلر وبرلمشدر اوکتلرو
نصیحتلر ایتمشدر زیرا شیطان قوالرنك نفسن آلدو درب تکری تعالی قی لقندن قویب
دنیایه مشغول اولدکی توکل اولمیوب ملعندندر وپیغامبر حضرتی بیورمشدرکم لَوْ أَنَّكُمْ تَوَكَّلُونَ
عَلَى اللَّهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقَكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ تَغْدُو خِمَاصًا وَتَرُوحُ بِطَانًا معنسی
بودرکم اکرسز تکریا توکل ایتسکوز حقنجه حق تعالی سزه زحمتسز رزقکز ویریدی اوه دهکوز بردن
شول قوشجغزلر رزقن ویردکی کب زیرا هر قوش طلکاچق یوا ایشدن اوچر کدر قرنی آچ بلر که
رزق الله نیردهکن قرنی طوبر حق تعالی اول بلدکی یردن اکا رزق ویردی طوبر کدر کیجه اولیچق بوا
کلور یچك بله آلوب کلر وارته یچك قیدن دخی نیز بعضلر ایدر لر حدیث معنسی بودر کلدر
زیرا قچن اوچسه کنسه رزق استیو توکل اتمز اولمز بلکه اول قوش دیرکندن مقصود قوزغن
یوریسدر قچن یوزده دن چقسه آق توکلو چقر شول طالب کب قوزغن کوردرکم کندلرین
قوجه دکلر دقور کدر بسلر یونك اوزره قرق کون کیجه وبو توریلر آغزلرن آچور لر حق تعالی سکیو تکری
وقارنجه چقلری ویر بر کلورلر آنلرك آغزلرنه وبورنلرینه قونلر واغزه کزنده قوشو یوکز
وآنکله قرنی طوبر رجونکه عدقه بیتر تکری قرار قرق کوندنصکره کلور کوررکند کب قوه
اولمز واوزن کرو بسلر دیر وبر تقدیرده اشارت اندك کم اول اوکی تاویل دخی حدیث
معنسی اولغه برار آما بلکه یونك کب توکل شول تکری دوستلر دکدرکه یونك اعتقاد
شویله برکمشدرکم آجلق ویا بغتلق کوکلرن ایرمنی ایلر وتکری قولغندن ایرمز تکری بیورمش
بیرنه کتورر لر وحق تعالی دخی کرکلو قدر یونلرك حاجتلرنی هیچ دورتمدن زحمتسز ویرر پس

قچن یونك کب آنك استك بلکه اول اعتقادك حق تعالی حضرتنه شویله برکمك کرك کم قیونك
رزقنی تکری تعالی قدرتندن سبیسز دخی ویرر دخی قناعت ایدیب اوکرنك کرك یك ایچك وکیك
لذتن کوکلندن چقه قوکرك دنیا نعمتلرینك هر بر سچون حق تعالی آخرتده عزتلر واولو مرتبلر
ویرور آنی اوکنه برقوکرك کم توکل آنك کمکز اوله وتوکل ایدیب تکری دوستلرندن اوله ویوندن
صکره بلکه اول ایو صفتلرك اونجی اولمین آکمدر بلکه کشی اولمین آکمق کی اولو سعادتدر
زیرا هر کشی کیم اولمین اکه اول دنیا لذتندن یکرنو وآخرت اشن ایلرو طوتر وعبادت آنکله یچك
اولور کوکلی تکری تعالی حضرتنه دوزنکه حق تعالی بیورمشدر الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ
أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا بو آیتك معنسی ایکن چوقدر اما بو اراده لازم اولن قدر ایده لوم حق تعالی اول
پادشاهدرکم اولمیو ودرلکی برتدی تقدیر ایتدی تاکه کوره قنفکز عملن کوکچك ایدر وکوکچك
آنك بودرکم عملی اخلاص ایله اوله وتکری قولغنده دورغه ودخی بلکه حق تعالی درلکی تقدیر
ایتدی آدم اولغنه معزز اولدی کوکلرنه هر نه اشکم دلرسه اشلیلر وآنی تقدیر ایتدی درلکلرنه
مغرور اولمیلر تکری تعالی حضرتنه وارب هر اشلدکلری اشدت صوریچمن بلمز زیرا اکر بلم اولسه
دکه کشی تکری تعالی قولغنه مشغول اولمزدی پس اولم اولجکمدن اوترو بیرادلدی کم هر
کشی کم اوزون اندیشه دوشه عمرن دنیا مصلحتلرن حاصل ایتکدن چوریتمه وانی اولمین اوکینه
بر لقمه واول وارب ایم طوبر حق سبحانه برامنده اوله نکم پیغامبر حضرتی بیوردی اَكْثِرُوا ذِكْرَ
هَاذِمِ اللَّذَّاتِ یعنی اولمین لذتلری یتیجی چوق آنك یعنی اولمی پس هرکم اولمك لذتلری یتدیکن
آکه هرکز آکدیجه دنیا لذتندن صوز وآخرت قیدنده اولور واولدکدنصکره اول اغریچق
وورقلو یولك براغندن اولور تاکم اولیلردن قورتلوب آچاغه کیرز والسز پادشاهلق بوله
ودخی پیغامبر حضرتی بیرکون شهیدلرك مرتبلری اولولغن سویلدی عایشه آنمز ایتدی عجبا کشی
اولمیی کم آیرق عبادت آنکله شهیدلرمرتبسن بوله دیری وآنلرکله بله قوبه دیری پیغامبر حضرتی ایتدی
شهیدلرمرتبسن اول کشی بولورکم کوندیکرمه دریتکن اولمین آکه دیدی پیغامبر حضرتی ایتدی یَا عَبْدَ اللَّهِ
إِذَا أَصْبَحْتَ فَلَا تُحَدِّثْ نَفْسَكَ بِالْمَسَاءِ وَإِذَا أَمْسَيْتَ فَلَا تُحَدِّثْ نَفْسَكَ بِالصَّبَاحِ وَ
خُذْ مِنْ حَيَاتِكَ وَمِنْ صِحَّتِكَ لِسَقَمِكَ فَإِنَّكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ لَا تَدْرِي مَا اسْمُكَ غَدًا بو حدیثی
نصیحت ایچون پیغامبر حضرتی اول وقت بیوردیکم امیر المؤمنین عمر اوغلی عبد الله پیغامبر حضرتندن
نصیحت استدی پیغامبر حضرتی دخی بیوردی ای عبد الله قچن کیجلك نفسکه بو امیدی ویرمکم سیله

ایرشسن وقچن بیا حسنك نفسكه بو امیدنی ویرمكم كیجه ایرشسن و درا كلدك اولم براغن و
صاغلغكدن صیرولق براغن آك و بلق بلكه كم سن بارت آخرتده آدك نه اولجغن بلزسن زیرا
هركشی بلركم آخرتده حالنه اولجغن دخی تقا فضل ایب مطیعلردنی قله بوقسه عدل ایدب كافه فرض
ایب عاصیلردنی قله بلكه كم بو حدیثده چوق درلو نصیحتلر اشارتلر وار در و دخی بو نسنه اشارت
وار دركه ایرته طوریجق كیجه ایرتم دمك و كیجه یاتجق اتیه ایرتم دمك طول امل اولورمش و عبادته
مانع اولورمش و دخی اشارت وار بو نسنه كم اولمن اكمسو آدم غافل قلور و طاعتنه كاهل قلور و كوكلندن
قورقوی كدر در هركم دایم اولمن اكه دنیاده دور تمكدن صاویه طاعت ایدب آخرت یرلنمك اولسه
و دخی بو نسنه اشارت وار دركم درلك اولم براغن و آخرت قیدن انكچون ایش كرك موتنه
اولن دخملردن و قورقولردن و كوردن قویدقلرنكم حساب ایچك یرده صورلدكك اولن و
طاعتله كاهلو دخی مرتبجی بیرده اولن و دخی طالو وقتنه ایلدب عمر اطلدن كچك دیلكاری وقت اولن
قورقولردن قورتلیجی و یراق اتك ایچون ایش و هركم فرصتی كچوردی دریكن آخرت قیدن
یدك صكره پشیمان و مغبون اولور و دخی اشارت وار دركم صاغلغكه اولو مغرور بیرا كشی
اولر صاغلغك سببیله تكری تعالی قولغن بیرنه كوره جك آخرت پادشاهلغن بلور و حسنا تلق دخی كی
زحمتلو نسنه در كشی كركه قولغندن كركه قورقوز بیرادكه كشی صبر و ایلجق كندیه فرض اولن نمازلری
و طاعتلری بیرنه كوره مز كوره رسه دخی زحمتله كوره در پس هركشی كه صاغ اوله صاغلغی بیرنه
بلك كرك و طاعت آنكدكه دور تمك كرك تاكم صبر و ایلجق اولن كسكلكی بیرنه كله و صبر و ایلجق
صاغلغنك قدرت دلله و بردكنه پشیمان اولمیه و دخی اشارت وار دركم كشی بركه طاعتله اولكه
قتی قورقوده اولجق كرك صوكندن زیرا كشی عمری آخرت نیجه اولجغن بلز پغامبردن ارتق كشیه عاقبت
نه اولجغنی معلوم اولدی هم صحیح مذهبده دخی بو در طالو دخی بو فی اختیار ایتدی كشی و ایلك مرتبه
ایرتمك برله معصوم اولمز پغامبر حضرتی دخی عمر اولغلی كب صحابیه كه شونك كب الدی اكا
ایتدی آخرتده آدك نه اولجغن بلزسن دریكه بو نسنه اشارتدر اولیا و مشایخ اشدر دلر هركشیكم
بو قورقولرده اوله حق تعالی آنك عاقبتنی سعادت برله ختم ایلدی و هركه قورقولرده اولمیه آنك
عاقبتی خیر اولمقده خطر و شبهه وار در انكچون اشدر قورقی همان بولور در و بولدردن غیری
سهلدر دمش و بو نسنه كم بلكه كم پغامبرك صحابلرندن اسامه دیرلردی بركشی واردی بركون
بركوله معامله ایلدك آنكی آی و یریسه نسنه صوتون آلدی پغامبر حضرتی ایتدی الا تعجبون من

اسامة المشتری الی تهرین ان اسامة طویل الامل والذی نفسی بیده ما طرفت عینای
الا ظننت الا یلتقیان حتی یقبض روحی ولا رفعت طرفی وظننت انی واضعهما الا اتمت
لقمة الا ظننت انی لا اسیغها حتی اغض بها من الموت ثم قال یا بنی آدم ان
كنتم تعقلون فعدوا انفسكم من الموتی والذی نفسی بیده انما توعدون لآت وما
انتم بمعجزین حدیث معنی بودركم پغامبر حضرتی ایتدی ای قوم عجبلرمز اسامه دن كه ایكی
آی و یریسه نسنه آلور ایكی ایدكن دریا اولجغن اومز شول تكری حقیچون كه بم جانم آنك قدرت
قبضنده در كوزم آچیق اومزم كه كروبوم و آیغم قلدرجق اومزم كم كروبره قویغه دیری
اولم و آغزمده چیندوكم لقمه اومزم كم بوغمغه دیری اولم آی آدم اوغلنلری اكر عقلكوز
وارسه كندكزی اولو قردن صیك نیرا بزنسنكم البته كلسه در كلور بلك كرك پس بلكه كه
اولمدن قورقلجق دكلسن حدیثك حاصل معنی بودر اما بو حدیثدن چوق درلو معنیلر كلمز
نیرا پغامبر حضرتی عجبلمز اسامه دن دیرك بو نسنه اشارتدركم كشی اولمی كندندن اراق
قتی عجب نسنیمش پس عاقل اولن كشی دایم اولمی اولكدن كدیرمك كرك تاكم شیطان آنی آزدرمغه
بول بولمیه كشی لدكلوكم اولمی كندندنه یقین صنسه اولدكلوكنكری قولغنه هوسی یقین اولورمش
انكچون پغامبر حضرتی بیوردیكم كوزم آچیوب بو منجیدكن دریكه اعتمادم بوقدر و دخی بو كا اشارت
اتدیكم پغامبرلره و مقربلره كوز آچیوب یومش قدر اولمدن غافل اولمق طول امل اولورمش سنكم
قلن كشیلره بركون اولمدن غافل اولمق طول امل در و بو حدیثده چوق درلو نسنه اشارت وار در
بصیرت اهلنه معلومدر تطویل كلام حاجت دكل و بو نسنه كم بو ضعیف دخی انكچون
اول ایو صفتلرك صوكن اولم اكمو صفتی برله غام قلدی و بو ایو صفتلر برله حق تعالی و یوز
صفتلردن صفتی فرضدغنه دلالت ایدر قرآن آیتلری و پغامبر حدیثلری چوقدر اول كتابك
اولندكه دكر ایتدوكمز در كشیك كتابلرنه نظر ایتسكوز لر اكر اول كتاب الله كه مزسه بقیغه امام
نزالیك احیاسی شهوردر آنده كوره لركه هر سنه بیچ آیت و بیچ حدیث كتوره شدر بولدی
البته كوركلكه اشارت اولمغدن اوتوردركم اول كشینك طالشنه فرض اولن نسنه اعتقاد
اتمین كشلر دخی البته كوركلكنه اعتقاد اتمشلر و قصوری اتمشلركم كشینك نفسی اول یرمز
صفتلردن ارتیجه و اول ایو خلقلر برله بزیجه حق تعالی حضرتنه لایق اولمز پس امدی نسكه
صیاكوز اكر بو مقدمه ایكندكی نسنه لر كه نصكوز كوكلی بو مشتب حق تعالی قولغنه بو تلك و دنیادن

81

طاعتلرده دخی حق تعالی بیوردی و اشلك دیدی و اشلمکه قوت ویردی دیب دورشمك
کرك تکری تقدیرنده فکر ایتمکه کیچمك کرك و تقدیردن طشره اش اولمز دمك حقدر اما
بو نسنیی دلیل ایدنب تکری قوللغندن سستلك ایتمك باطلدر بودکلو تحقیق مسلمان اولن کشیه یتر
وسوسیی کوکلندن چقرب طاعت ایتمك کرك و بلکه کم بوکا قضا و قدر بحث درلر بوکا بوندن
یکرك تحقیق اولمز انکچون ایتمشلردر کم حق تعالی قوللرینه طاعت قلك دیو بیوردی امر ایتدی و کناه
اشلمك دیو منع ایتدی زیان ایدن و هلاك ایدن نسنلردن صقنك دیدی حال بودر کم
تقدیردن طشره اش اولمز و بو نسنه حق تعالی اسرارندندر بو سره هیچ کمسنك عقلی و فهمی
ایرشمز و بلمکی بولدر دیدلر اما بو بلمك آخرتده اولور دیدلر هر نسنیی کم بلمکه حق تعالی قدرت
ویردی بلدك و اول نسنیی کم بلدرمدی بلمدك زیرا بلمکه حق تعالی قدرت ویرمدی پس
اول بلمکی تکریه اصمرلیب فارغ اولمق کرك ای نیچلر قدرتی یتمدکی
نسنیی بلین دمکده آزدی و مات اولدی
والله اعلم بالصواب تمت بعون الملك
الوهاب وصلی الله علی سیدنا
محمد و آله الطیبین
الطاهرین والحمد
لله رب العالمین

طاعتلرده دخی حق تعالی بیوردی و اشلك دیدی و اشلمکه قو

اسلامده نیما اوله و آخرتده اعتقادی اوله کرد کرد ایمطا

İSTA
BÜYÜ
BELE
ATATÜRK